

Deddf Cynllunio 2008

Gorsaf Bêr Niwclear Wylfa Newydd

Adroddiad Canfyddiadau a Chasgliadau
yr Awdurdod Archwilio

a'i

Argymhelliad i'r Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes,
Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol

Yr Awdurdod Archwilio

Frances Fernandes BSc(Anrh) MSc MRTPI Arweinydd y
Panel

Peter Braithwaite BSc(Anrh) MSc DIC CEng CEnv FICE MCIWM

Joanna Dowling BA(Anrh) MPhil MRTPI

Michael Hayes CBE BA MCD MRTPI HonFRIBA FAoSS AoU

Clive Sproule BSc MSc MSc MRTPI MEnvSci CEnv

CYFROL 1 O 4

23 Gorffennaf 2019

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

TROSOLWG

Cyf y Ffeil: EN010007

Gwnaed y cais, dyddiedig 1 Mehefin 2018, o dan adran 31 Deddf Cynllunio 2008 ac fe'i derbyniwyd yn llawn gan yr Arolygiaeth Gynllunio ar 1 Mehefin 2018.

Yr ymgeisydd yw Horizon Nuclear Power Wylfa Ltd.

Derbyniwyd y cais i'w archwilio ar 28 Mehefin 2018.

Dechreuodd yr archwiliad o'r cais ar 23 Hydref 2018 ac fe'i cwblhawyd ar 23 Ebrill 2018.

Mae'r datblygiad a gynigir yn cynnwys:

- **Gorsaf Bêr:** Gorsaf bêr niwclear newydd arfaethedig gan gynnwys dau Adweithydd Dêr Berw Uwch y Deyrnas Unedig, y System Dêr Oeri, cyfleusterau, adeiladau, offer a strwythurau ategol, adeiladau storio gwastraff ymbelydrol a gweddillion tanwydd a'r Cysylltiad â'r Grid.
- Datblygiadau eraill ar y safle: gan gynnwys gwaith tirwedd a phlannu, draenio, systemau rheoli dêr wyneb, Ffordd Fynediad newydd i'r Orsaf Bêr a ffyrdd mewnol y safle, a gwaith arall a fanylir yn y Cais.
- Gwaith Morol yn cynnwys:
 - o Gwaith Morol parhaol, gan gynnwys y System Dêr Oeri, y Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF); a Threillio a gwaith arall a fanylir yn y Cais a
 - o Gwaith Morol dros dro, gan gynnwys argaeau coffr dros dro, ramp mynediad, cymhorthion mordwyo, gollyngfeydd ac angorfa badau.
- **Cyfleusterau Gorsaf Bêr Oddi ar y Safle:** yn cynnwys y Ganolfan Rheoli Argyfwng Amgen (AECC), Labordy Arolygon Amgylcheddol (ESL) a Garej Offer Brys Symudol (MEEG).
- Datblygiad Cysylltiedig yn cynnwys:
 - o Campws y Safle o fewn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd;
 - o cyfleuster Parcio a Theithio dros dro yn Nalar Hir ar gyfer gweithwyr adeiladu;
 - o Canolfan Logisteg dros dro ym Mharc Cybi;
 - o Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd; a
 - o gwaith creu a gwella cynefin gwlyptir i wneud iawn am unrhyw effeithiau posibl ar Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Tre'r Gof yn y safleoedd canlynol - Tŷ Du; Cors Gwawr; a Chae Canol-Dydd

Crynodeb o'r Argymhelliad:

Mae'r Awdurdod Archwilio yn argymhell y dylai'r Ysgrifennydd Gwladol wrthod rhoi caniatâd. Fodd bynnag, os bydd yr Ysgrifennydd Gwladol yn penderfynu rhoi caniatâd, mae'r Awdurdod Archwilio yn argymhell y dylai'r Gorchymyn fod ar y ffurf atodedig.

RHESTR O GYFROLAU'R ADRODDIAD

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys pedair cyfrol.

Dyma Gyfrol 1 o 4.

1. CYFROL 1: **TROSOLWG a PHENODAU 1 - 7**
2. CYFROL 2: PENODAU 8 - 19
3. CYFROL 3: PENODAU 20 i GASGLIADAU
4. CYFROL 4: ATODIADAU

TABL CYNNWYS Y GYFROL

1.	CYFLWYNIAD	1
1.1.	CYFLWYNIAD I'R ARCHWILIAD	1
1.2.	PENODI'R AWDURDOD ARCHWILIO.....	2
1.3.	YR UNIGOLION A FU'N RHAN O'R ARCHWILIAD	2
1.4.	YR ARCHWILIAD A PHENDERFYNIADAU GWEITHDREFNOL.....	2
1.5.	ASESU EFFEITHIAU AMGYLCHEDDOL.....	7
1.6.	ASESIAD RHEOLIADAU CYNEFINOEDD	8
1.7.	YMGYMERIADAU, RHWYMEDIGAETHAU A CHYTUNDEBAU	8
1.8.	CYDSYNIADAU ERAILL	8
1.9.	STRWYTHUR YR ADRODDIAD HWN	10
2.	Y CYNNIG A'R SAFLE	12
2.1.	Y CAIS FEL Y'I GWNAED.....	12
2.2.	AMGYLCHOEDD Y SAFLE	15
2.3.	Y CAIS FEL Y'I HARCHWILIWYD.....	19
2.4.	HANES CYNLLUNIO PERTHNASOL	19
3.	CYD-DESTUN CYFREITHIOL A PHOLISI	22
3.1.	CYFLWYNIAD	22
3.2.	DEDDF CYNLLUNIO 2008.....	22
3.3.	ARFARNU'R CAIS O DAN A105 PA2008.....	22
3.4.	DATGANIADAU POLISI CENEDLAETHOL	23
3.5.	DEDDFWRIAETH, POLISI A CHANLLAWIAU YNG NGHYMRU.....	24
3.6.	DEDDF Y MÔR A MYNEDIAD I'R ARFORDIR 2009	29
3.7.	CYFRAITH EWROPEAIDD A RHEOLIADAU CYSYLLTIEDIG Y DEYRNAS UNEDIG.....	29
3.8.	DARPARIAETHAU CYFREITHIOL A PHOLISI ERAILL.....	32
3.9.	GORCHMYNION CANIATÂD DATBLYGU A WNAED	35
3.10.	EFFEITHIAU TRAWSFFINIOL	36
3.11.	ADEILADAU RHESTREDIG, ARDALOEDD CADWRAETH A HENEBION COFRESTRREDIG.....	37

3.12.	DATGANIADAU POLISI ERAILL PERTHNASOL	37
3.13.	ADRODDIADAU AR YR EFFAITH LEOL	37
3.14.	Y CYNLLUN DATBLYGU	38
3.15.	PWERAU'R YSGRIFENNYDD GWLADOL I WNEUD GORCHYMYN CANIATÂD DATBLYGU	38
4.	Y PRIF FATERION YN YR ARCHWILIAD	42
4.1.	CYFLWYNIAD	42
4.2.	Y PRIF FATERION	42
5.	ANGEN A CHYLLID	44
5.1.	CYFLWYNIAD	44
5.2.	CYD-DESTUN POLISI	44
5.3.	ACHOS YR YMGEISYDD	45
5.4.	Y MATERION CYNLLUNIO	45
5.5.	YSTYRIAETH YR EXA	47
5.6.	CRYNODEB	48
5.7.	CYLLIDO	49
5.8.	ACHOS YR YMGEISYDD	49
5.9.	Y MATERION CYNLLUNIO	50
5.10.	YSTYRIAETHAU CYFREITHIOL A PHOLISI	50
5.11.	YSTYRIAETH YR EXA	51
5.12.	CASGLIAD	53
6.	YR AMGYLCHEDD DAEAROL A BIOAMRYWIAETH	56
6.1.	CYFLWYNIAD A CHEFNDIR	56
6.2.	DERBYNYDDION ECOLEGOL A ASESWYD GAN YR YMGEISYDD	58
6.3.	MATERION A DRAFODWYD YN YSTOD YR ARCHWILIAD	63
6.4.	RHEOLI ARDALOEDD DIGOLLEDU ECOLEGOL	66
6.5.	MESURAU LLINIARU AR GYFER MÔR-WENOLIAID Y GOGLEDD A MÔR-WENOLIAID PIGDDU 82	
6.6.	YR ASESIAID O FRAIN COESGOCH A MESURAU LLINIARU AMDDIFFYNNOL AR EU CYFER 83	
6.7.	MONITRO A THRAWSLEOLI YMLUSGIAID	86
6.8.	EFFEITHIAU GOLAU A MESURAU LLINIARU AR GYFER RHYWOGAETHAU YSTLUMOD 87	
6.9.	MESURAU LLINIARU AR GYFER LLYGOD Y DŴR	89
6.10.	MONITRO GWIWEROD COCH	91
6.11.	DARPARU CYNEFIN AR GYFER MADFALLOD DŴR CRIBOG	92
6.12.	CYNEFINOEDD ADRAN 7 A DARPARU CYNEFINOEDD	93
6.13.	HELAETHDER FFYNGAU A LLINIARU AR EU CYFER	95
6.14.	CASGLIADAU	96
7.	CANFYDDIADAU A CHASGLIADAU O RAN YR ASESIAID RHEOLIADAU CYNEFINOEDD (HRA)	101
7.1.	CYFLWYNIAD, CYD-DESTUN POLISI A DEDDFWRIAETHOL	101
7.2.	CEISIADAU AM NEWID	102
7.3.	GOBLYGIADAU HRA Y PROSIECT	102

7.4.	ASESU EFFEITHIAU ARWYDDOCAOL TEBYGOL (LSE)	103
7.5.	AMCANION CADWRAETH	107
7.6.	CANFYDDIADAU O RAN EFFEITHIAU NIWEIDIOL AR GYFANRWYDD (AEoI).108	
7.7.	CASGLIADAU'R AWDURDOD ARCHWILIO AR EFFEITHIAU NIWEIDIOL AR GYFANRWYDD.....	139
7.8.	YSTYRIED DEWISIADAU AMGEN	140
7.9.	RHESYMAU HANFODOL ER BUDD CYHOEDDUS TRA PHWYSIG.....	142
7.10.	MESURAU DIGOLLEDU	145
7.11.	CASGLIADAU O RAN YR HRA.....	149

- CYFROL 1 - Trosolwg a Phenodau 1 - 7
- CYFROL 2 - Penodau 8 - 19
- CYFROL 3 - Penodau 20 i gasgliadau
- CYFROL 4 - Atodiadau

1. CYFLWYNIAD

1.1. CYFLWYNIAD I'R ARCHWILIAD

1.1.1. Cyflwynwyd y Cais ar gyfer Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd (y datblygiad arfaethedig) [APP-001] o dan gyfeirnod ffeil EN010007 gan Horizon Nuclear Power Wylfa Limited (yr Ymgeisydd) i'r Arolygiaeth Gynllunio ar 1 Mehefin 2018 o dan adran (a)31 Deddf Cynllunio 2008 (PA2008) ac fe'i derbyniwyd i'w Archwilio o dan a55 PA2008 ar 28 Mehefin 2018 [PD-001].

1.1.2. Mae'r datblygiad arfaethedig yn cynnwys:

- **Gorsaf Bŵer:** Gorsaf bŵer niwclear newydd arfaethedig gan gynnwys dau Adweithydd Dŵr Berw Uwch y Deyrnas Unedig, y System Dŵr Oeri, cyfleusterau, adeiladau, offer a strwythurau ategol, adeiladau storio gwastraff ymbelydrol a gweddillion tanwydd a'r Cysylltiad â'r Grid.
- Datblygiadau eraill ar y safle: gan gynnwys gwaith tirwedd a phlannu, draenio, systemau rheoli dŵr wyneb, Ffordd Fynediad newydd i'r Orsaf Bŵer a ffyrdd mewnol y safle, a gwaith arall a fanylir yn y Cais.
- Gwaith Morol yn cynnwys:
- Gwaith Morol parhaol, gan gynnwys y System Dŵr Oeri, y Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF); treillio a gwaith arall a fanylir yn y Cais a
- Gwaith Morol dros dro, gan gynnwys argaeau coffr dros dro, ramp mynediad, cymhorthion mordwyo, gollyngfeydd ac angorfa badau.
- **Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle:** yn cynnwys y Ganolfan Rheoli Argyfwng Amgen (AECC), Labordy Arolygon Amgylcheddol (ESL) a Garej Offer Brys Symudol (MEEG).
- Datblygiad Cysylltiedig yn cynnwys:
 - o Campws y Safle o fewn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA);
 - o cyfleuster Parcio a Theithio dros dro yn Nalar Hir ar gyfer gweithwyr adeiladu;
 - o Canolfan Logisteg dros dro ym Mharc Cybi;
 - o Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd; a
 - o gwaith creu a gwella cynefin gwlyptir i wneud iawn am unrhyw effeithiau posibl ar Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Tre'r Gof yn y safleoedd canlynol:
 - o Tŷ Du;
 - o Cors Gwawr; a
 - o Chae Canol-Dydd

1.1.3. Dangosir lleoliad y datblygiad arfaethedig yn y Datganiad Amgylcheddol (ES) [APP-055 i APP-400]. Mae'r Cynlluniau Tir [APP-010, APP- 013, AS-009. REP2-014, REP6-021, REP8-022 a REP8-025], hefyd yn dangos y tir sy'n angenrheidiol ar gyfer y datblygiad arfaethedig, neu'r tir y mae'r datblygiad arfaethedig yn effeithio arno, ynghyd â gwybodaeth arall wedi'i mapio sy'n berthnasol i'r Caffael Gorfodol arfaethedig. Mae'r safle o fewn sir weinyddol Cyngor Sir Ynys Môn (IACC) ac mae'n gyfan gwbl yng Nghymru.

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: Gorffennaf 2019

Cyfrol 1:1

- 1.1.4. Ystyriwyd y profion deddfwriaethol i bennu a yw'r datblygiad arfaethedig yn Brosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIP) gan yr Ysgrifennydd Gwladol (SoS) ar gyfer y Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol (MHCLG) yn ei benderfyniad i dderbyn y Cais i'w Archwilio yn unol ag adran 55 PA2008 [PD-001].
- 1.1.5. Ar y sail hon, cytunodd yr Arolygiaeth Gynllunio â barn yr Ymgeisydd a nodwyd ar y ffurflen gais [APP-001], sef bod y datblygiad arfaethedig yn NSIP gan ei fod o fewn a15(3A) PA2008, ac felly bod arno angen caniatâd datblygu yn unol ag a31 PA2008. Felly, mae'r datblygiad arfaethedig yn bodloni'r diffiniad o NSIP fel y'i hamlinellir yn a14(1)(a) a 15(3A) PA2008.

1.2. **PENODI'R AWDURDOD ARCHWILIO**

- 1.2.1. Ar 28 Mehefin 2018, penodwyd panel o bum unigolyn i fod yn Awdurdod Archwilio (ExA) ar gyfer y cais o dan a61 ac a65 PA2008 [PD- 004]. Penodwyd Frances Fernandes yn Aelod Arweiniol, ynghyd â Peter Braithwaite, Joanna Dowling, Michael Hayes a Clive Sproule.

1.3. **YR UNIGOLION A FU'N RHAN O'R ARCHWILIAD**

- 1.3.1. Yr unigolion a fu'n rhan o'r Archwiliad oedd:
- Unigolion yr oedd hawl ganddynt i fod yn Bartïon â Buddiant (IP) oherwydd eu bod wedi gwneud cynrychiolaeth berthnasol (RR) neu oherwydd eu bod yn barti statudol a oedd wedi gofyn am fod yn IP.
 - Unigolion yr Effeithir Arnynt (AP) gan gynnig caffael gorfodol (CA) a / neu feddiant dros dro (TP) a wnaed yn rhan o'r Cais ac a oedd wedi'i wrthwynebu ar unrhyw adeg yn ystod yr Archwiliad.
 - Unigolion Eraill, a wahoddwyd i gymryd rhan yn yr Archwiliad gan yr ExA oherwydd ei fod naill ai'n effeithio arnynt mewn rhyw ffordd arall berthnasol neu oherwydd bod ganddynt arbenigedd neu dystiolaeth yr oedd yr ExA o'r farn ei fod/bod yn angenrheidiol i lywio'r Archwiliad.

1.4. **YR ARCHWILIAD A PHENDERFYNIADAU GWEITHDREFNOL**

- 1.4.1. Dechreuodd yr Archwiliad ar 24 Hydref 2019 a daeth i ben ar 23 Ebrill 2019.
- 1.4.2. Crynhoir prif elfennau a digwyddiadau'r Archwiliad isod. Rhoddir disgrifiad llawnach, graddfeydd amser a dyddiadau yn Atodiad A.

Y Cyfarfod Rhagarweiniol

- 1.4.3. Ar 25 Medi 2018, ysgrifennodd yr ExA at yr holl Bartïon â Buddiant (IPs)[PD- 008], Partïon Statudol ac Unigolion Eraill o dan Reol 6 Rheolau Cynllunio Seilwaith (Gweithdrefn Archwilio) 2010 (EPR) (y Llythyr Rheol 6) i'w gwahodd i'r Cyfarfod Rhagarweiniol (PM); Gwrandawriad Llawn Agored (OFH) a Gwrandawriad Mater Penodol (ISH) cynnar ar y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO), gan amlinellu:

- trefniadau ac agenda'r PM;
- hysbysiad o'r OFH a'r ISH ar y dDCO;
- agendâu ar gyfer yr OFH a'r ISH ar y dDCO;
- yr Asesiad Cychwynnol o'r Prif Faterion (IAPF);
- yr Amserlen Archwiliad ddrafft;
- argaeledd RRs a dogfennau'r cais; a
- Penderfyniadau Gweithdrefnol rhagarweiniol yr ExA.

1.4.4. Cynhaliwyd y Cyfarfod Rhagarweiniol (PM) ar 23 Hydref 2018 ym Maes Sioe Ynys Môn. Cyhoeddwyd recordiad sain [EV-050 ac EV-051] a nodyn o'r cyfarfod [EV-010] ar wefan Seilwaith Cenedlaethol yr Arolygiaeth Gynllunio.

1.4.5. Rhoddodd penderfyniadau gweithdrefnol yr ExA ac Amserlen yr Archwiliad ystyriaeth lawn i faterion a godwyd yn y PM. Fe'u darparwyd yn y Llythyr Rheol [PD-010], dyddiedig 6 Tachwedd 2018.

Penderfyniadau Gweithdrefnol Allweddol

1.4.6. Roedd y rhan fwyaf o'r penderfyniadau gweithdrefnol a amlinellwyd yn y Llythyr Rheol 8 yn ymwneud â materion a oedd yn gyfyngedig i weithdrefn yr Archwiliad ac nid oeddent yn berthnasol i ystyriaeth yr ExA o rinweddau cynllunio'r datblygiad arfaethedig [PD-010]. Gellir gweld y penderfyniadau yn y Llythyr Rheol 8 [PD-010] ac felly nid oes angen eu hailadrodd yma.

Archwiliadau Safle

1.4.7. Yn ogystal ag ymgysylltu'n gyffredinol ag Ynys Môn a lleoliad elfennau o'r datblygiad arfaethedig yn ystod yr adeg yr oedd yr ExA yn cynnal gwrandawiadau ar Ynys Môn, cynhaliodd yr ExA ddau Archwiliad Safle Digwmni (USI) hefyd:

- Cynhaliwyd USIs ar 22 Hydref 2018 [EV-049] a 12 Chwefror 2019 [EV-049a]. Diben yr archwiliadau safle oedd gweld y datblygiad arfaethedig, ffyrdd presennol a'r ardal amgylchynol o ystyried materion a godwyd yn ystod yr Archwiliad.

1.4.8. Gellir gweld nodyn safle sy'n rhoi cofnod gweithdrefnol o bob USI yn Llyfrgell yr Archwiliad o dan y cyfeirnodau uchod.

1.4.9. Cynhaliodd yr ExA yr Archwiliadau Safle gyda Chwmni (ASIs) canlynol:

- 13 a 14 Chwefror 2019 [PD-012]. Diben hyn oedd gweld y datblygiad arfaethedig, ffyrdd presennol a'r ardal amgylchynol na ellid eu cyrraedd na'u gweld o dir cyhoeddus, o ystyried materion a godwyd yn ystod yr Archwiliad a cheisiadau gan IPs a'r Ymgeisydd i weld lleoliadau penodol gyda chwmni;
- Mae'r amserlen deithio ar gyfer pob ASI i'w gweld yn Llyfrgell yr Archwiliad o dan y cyfeirnod uchod.

1.4.10. Mae'r ExA wedi ystyried y wybodaeth a'r argraffiadau a gafwyd yn ystod ei archwiliadau safle ym mhob adran berthnasol o'r Adroddiad hwn.

Prosesau Gwrandawriad

- 1.4.11. Cynhaliodd yr ExA nifer o wrandawiadau i sicrhau bod y materion a godwyd gan y Cais yn cael eu harchwilio'n drylwyr.
- 1.4.12. Cynhaliwyd yr ISHs o dan a91 PA2008 yng Ngwesty Bae Trearddur ar Ynys Môn.
- 1.4.13. Cynhaliwyd yr ISHs canlynol ar y DCO drafft:
- ISHs, 24 Hydref 2018 [EV-011], 9 Ionawr 2019 [EV-020] a 6 Mawrth 2019 [EV-025];
- 1.4.14. Cynhaliwyd ISHs eraill ar y materion canlynol:
- Materion Economaidd-Gymdeithasol, 7 ac 8 Ionawr 2019 [EV-016 ac EV-017];
 - Traffig a Thrafnidiaeth, 8 Ionawr 2019 [EV-017];
 - Bioamrywiaeth ac Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd, 10 ac 11 Ionawr 2019 [EV-018 ac EV-019] ac 8 Mawrth 2019 [EV-024];
 - Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) arfaethedig, 4 Mawrth 2019 [EV-027]; a
 - safle arfaethedig y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle a Safleoedd Datblygiad Cysylltiedig y tu allan i'r WNTA, 7 Mawrth 2019 [EV-026].
- 1.4.15. Cynhaliwyd Gwrandawriad Caffael Gorfodol (CAH) o dan a92 PA2008 yng Ngwesty Bae Trearddur ar 6 Mawrth 2019 [EV-021].
- 1.4.16. Rhoddwyd cyfle i'r holl unigolion yr effeithir arnynt gan gynigion CA a/neu TP (APs) gael eu clywed. Defnyddiodd yr ExA y gwrandawiadau hyn i archwilio achos yr Ymgeisydd dros CA a TP yn gyffredinol hefyd.
- 1.4.17. Cynhaliwyd OFHs o dan a93 PA2008 ym Maes Sioe Ynys Môn yn y bore a chyda'r nos ar 24 Hydref 2018 [EV-014] ac yng Ngwesty Bae Trearddur gyda'r nos ar 5 Mawrth 2019 [ENV-022]. Rhoddwyd cyfle i'r holl IPs ac APs gael eu clywed ar unrhyw faterion pwysig a pherthnasol yr oeddent eisiau eu codi.

Prosesau Ysgrifenedig

- 1.4.18. Proses ysgrifenedig yn bennaf yw'r Archwiliad o dan PA2008, lle mae'r ExA yn rhoi ystyriaeth i ddeunydd ysgrifenedig sy'n ffurfio'r cais ac yn codi o'r Archwiliad. Cofnodir y dogfennau hyn yn Llyfrgell yr Archwiliad (Atodiad B) ac fe'u cyhoeddir ar-lein. Mae cyfeiriadau at ddogfennau yn yr adroddiad hwn wedi'u hamgáu mewn cromfachau sgwâr [REP1-xx] ac mae Atodiad B yn cynnwys dolenni i'r dogfennau cyhoeddiedig. Am y rheswm hwn, nid yw'r adroddiad hwn yn cynnwys crynodebau helaeth o'r holl ddogfennau a chynrychiolaethau, er bod yr ExA wedi rhoi ystyriaeth lawn iddynt yn ein casgliadau. Mae'r ExA wedi ystyried yr holl faterion pwysig a pherthnasol a godwyd, ac amlinellir ffynonellau ysgrifenedig allweddol ymhellach isod.
- 1.4.19. Amlinellir ffynonellau ysgrifenedig allweddol ymhellach isod.

Cynrychiolaethau Perthnasol

- 1.4.20. Derbyniwyd cyfanswm o 143 o Gynrychiolaethau Perthnasol (RRs) gan yr Arolygiaeth Gynllunio [RR-001 i RR-143]. Cafodd pawb a luniodd RR y Llythyr Rheol 6 a rhoddwyd cyfle iddynt gymryd rhan yn yr Archwiliad fel IP. Mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth lawn i bob RR. Ystyrir y materion a godwyd ynddynt drwy gydol yr Adroddiad hwn.

Cynrychiolaethau Ysgrifenedig a Dogfennau Eraill yr Archwiliad

- 1.4.21. Rhoddwyd cyfleoedd i'r Ymgeisydd, IPs ac Unigolion Eraill:
- wneud cynrychiolaethau ysgrifenedig (WRs);
 - gwneud sylwadau ar WRs a wnaed gan yr Ymgeisydd ac IPs eraill;
 - crynhoi eu cyflwyniadau llafar mewn gwrandawladau yn ysgrifenedig;
 - ymateb i gwestiynau ysgrifenedig a ofynnwyd gan yr ExA;
 - gwneud cyflwyniadau ysgrifenedig eraill y gofynnwyd amdanynt neu a dderbyniwyd gan yr ExA; a
 - gwneud sylwadau ar ddogfennau a gyhoeddwyd ar gyfer ymgynghoriad gan yr ExA, gan gynnwys:
 - o Adroddiad ar y Goblygiadau i Safleoedd Ewropeaidd (RIES) [PD-016] a gyhoeddwyd ar 27 Mawrth 2019 erbyn Terfyn Amser 9.
- 1.4.22. Mae'r holl WRs a'r holl gyflwyniadau ychwanegol wedi'u cyfeirnodu'n unigol yn Llyfrgell yr Archwiliad. Mae'r ExA wedi ystyried yr holl WRs a dogfennau eraill yr archwiliad. Ystyrir y materion a godwyd ynddynt ym mhenodau perthnasol yr Adroddiad hwn.

Adroddiadau ar yr Effaith Leol

- 1.4.23. Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) yw adroddiad a luniwyd gan awdurdod lleol perthnasol sy'n rhoi manylion am effaith debygol y datblygiad arfaethedig ar ardal yr awdurdod (neu unrhyw ran o'r ardal honno) sydd wedi cael ei wahodd a'i gyflwyno i'r ExA o dan a60 PA2008.
- 1.4.24. Derbyniwyd LIRs gan yr awdurdodau lleol perthnasol canlynol:
- IACC [REP2-061 i REP2-152]
 - Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CCBC) [REP2-289]; a
 - Chyngor Gwynedd (GCC)[REP2-297].
- 1.4.25. Mae'r LIRs yn amlygu ystod o bolisiau o'u cynlluniau datblygu a dogfennau eraill o fewn y fframwaith lleol sydd wedi cael eu hystyried yn llawn gan yr ExA ym mhob Pennod berthnasol o'r Adroddiad hwn.

Datganiadau Tir Cyffredin

- 1.4.26. Mae Datganiad Tir Cyffredin (SoCG) yn ddatganiad y cytunwyd arno rhwng yr Ymgeisydd ac un IP neu fwy, sy'n cofnodi materion y maen nhw'n cytuno arnynt.

1.4.27. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd y cyrff canlynol wedi cwblhau SoCGs gyda'r Ymgeisydd:

- IACC (gan gynnwys Gwasanaeth Cynllunio Archaeolegol Gwynedd) [REP6- 045];
- Llywodraeth Cymru (LIC) (gan gynnwys Cadw) [REP6-051];
- Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) [REP8-018];
- GCC [REP6-048];
- CCBC [REP6-050];
- Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol (NT) [REP6-049];
- Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT) [REP6-052];
- Y Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar (RSPB) [REP6-046];
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BCUHB) [REP6-041];
- Iechyd Cyhoeddus Cymru (PHW) [REP6-044];
- Heddlu Gogledd Cymru (NWP) [REP6-035];
- Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru (WAST) [REP6-036];
- Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (NWFR) [REP6-034];
- Y Grid Cenedlaethol [REP6-043];
- Dŵr Cymru [REP6-039];
- SP Manweb [Atodiad 3 EV-006];
- Magnox [REP6-038];
- Yr Awdurdod Datgomisiynu Niwclear (NDA) [REP6-040];
- Partneriaeth Cynghorau Gogledd Môn (NACP) [REP6-042];
- Partneriaeth Cyrchfan Môn [REP6-037];
- Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru [Atodiad 3-2 APP-433];
- Cyngor Cymuned Llanbadrig [REP6- 030];
- Cyngor Cymuned Mechell [REP6-031] a
- Fforwm Iaith Môn (gan gynnwys Urdd Gobaith Cymru; Mudiad Meithrin; Menter Iaith Môn a Chlybiau Ffermwyr Ifanc Ynys Môn) [RR-041].

1.4.28. Mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth lawn i'r SoCG ym mhob Pennod berthnasol o'r Adroddiad hwn.

Cwestiynau Ysgrifenedig

1.4.29. Gofynnodd yr ExA ddwy gyfres o gwestiynau ysgrifenedig.

- Amlinellwyd cwestiynau ysgrifenedig (Cwestiynau Ysgrifenedig Cyntaf) [PD-009] a phenderfyniadau gweithdrefnol yn y llythyr Rheol 8 [PD-010], dyddiedig 6 Tachwedd 2018.
- Cyhoeddwyd cwestiynau ysgrifenedig ychwanegol (Ail Gwestiynau Ysgrifenedig) [PD-013] ar 30 Ionawr 2019.

1.4.30. Cyhoeddwyd y ceisiadau canlynol am wybodaeth ychwanegol a sylwadau o dan Reol 17 yr EPR ar:

- 3 Ebrill 2019 [PD-015];

- 9 Ebrill 2019 [PD-021]; a
- 15 Ebrill 2019 [PD-023].

1.4.31. Mae'r holl ymatebion i gwestiynau ysgrifenedig yr ExA wedi cael eu hystyried yn llawn ym mhob Pennod berthnasol o'r Adroddiad hwn.

Ceisiadau i Ymuno â'r Archwiliad a'i Arael

1.4.32. Gwnaed cais o dan adran 102A PA2008 gan sawl parti i ddod yn IP. Derbyniwyd y partïon canlynol gan yr ExA:

- Felin Honeybees Ltd [PD-005];
- Wendy Vidler [PD-006];
- Ken Vidler [PD-007]; a
- Jobe Developments [PD-011]

1.4.33. Ni ysgrifennodd unrhyw un at yr ExA i gofnodi'n ffurfiol bod eu materion wedi'u datrys a'u bod yn tynnu eu cynrychiolaethau yn ôl.

1.5. ASESU EFFEITHIAU AMGYLCHEDDOL

1.5.1. Mae'r datblygiad arfaethedig yn ddatblygiad y mae angen cynnal Asesiad o Effeithiau Amgylcheddol (AEA) ar ei gyfer (datblygiad AEA).

1.5.2. Y gyfraith fwyaf perthnasol yw Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) 2017 (Rheoliadau AEA 2017). Mae Rheoliadau AEA 2017 yn dirymu Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) 2009 (Rheoliadau AEA 2009) yn amodol ar ddarpariaethau trosiannol. Honnodd yr Ymgeisydd fod y darpariaethau trosiannol yn berthnasol i'r Cais ac felly ei fod wedi cydymffurfio â darpariaethau perthnasol Rheoliadau AEA 2009 yn ystod y cyfnod cyn-ymgeisio.

1.5.3. Mae gwahaniaethau gweithdrefnol rhwng Rheoliadau 2017 a 2009. Mewn amgylchiadau lle y cydymffurfiwyd â Rheoliadau AEA 2009 ond penderfynwyd nad oedd y darpariaethau trosiannol yn berthnasol, mae'n bosibl na chydymffurfiwyd â rhai agweddau ar Rheoliadau AEA 2017. I osgoi'r posibilrwydd hwnnw, ystyrir effaith darpariaethau trosiannol Rheoliadau AEA 2017, cwestiynau cysylltiedig yr ExA a chyflwyniadau mewn ymateb iddynt ym Mhennod 4 yr adroddiad hwn. Am resymau a gofnodir yma, ystyrir bod y darpariaethau trosiannol yn berthnasol ac felly bod y Cais yn parhau i fod yn ddarostyngedig i Rheoliadau AEA 2009. Mae'r holl resymu arall yn yr Adroddiad hwn yn dilyn y sail honno.

1.5.4. Ar 23 Tachwedd 2009 (cyn i'r ymgynghoriad cam 1 a42 (a) ddechrau ar 28 Medi 2014), cyflwynodd yr Ymgeisydd Adroddiad Cwmpasu. Cyflwynwyd ail Adroddiad Cwmpasu ar 19 Mawrth 2016 a chyflwynwyd atodiad ar 4 Mai 2016 i'r Ysgrifennydd Gwladol (SoS) o dan Reoliad 8 Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) 2009 (Offeryn Statudol (OS) 2263) (fel y'u diwygiwyd (Rheoliadau AEA 2009) yn gofyn am farn ynglŷn â chwmpas y Datganiad Amgylcheddol (ES) a oedd i'w baratoi (Barn Gwmpasu). Mae'n dilyn yr ystyrir bod yr Ymgeisydd wedi hysbysu'r Ysgrifennydd Gwladol o dan Reoliad 6(1)(b)

Rheoliadau AEA 2009 ei fod yn bwriadu darparu ES mewn perthynas â'r Prosiect.

- 1.5.5. Ar 14 Mehefin 2017, darparodd yr Arolygiaeth Gynllunio Farn Gwmpasu. Felly, yn unol â Rheoliad 4(2)(a) Rheoliadau AEA 2009, penderfynwyd bod y datblygiad arfaethedig yn ddatblygiad AEA, a darparwyd ES gyda'r cais.
- 1.5.6. Mae'r Ymgeisydd wedi cadarnhau y cydymffurfiwyd ag adrannau 56 a 59 PA2008 a Rheoliad 13 y Rheoliadau AEA.
- 1.5.7. Rhoddir ystyriaeth i ddigonolrwydd yr ES a materion sy'n codi ohono drwy gydol yr Adroddiad hwn.

1.6. ASESAD RHEOLIADAU CYNEFINOEDD

- 1.6.1. Mae'r datblygiad arfaethedig yn ddatblygiad y darparwyd Adroddiad neu Adroddiadau Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA) ar ei gyfer [APP-050/051].
- 1.6.2. Rhoddir ystyriaeth i ddigonolrwydd yr Adroddiad HRA, gwybodaeth a thystiolaeth gysylltiedig a'r materion sy'n codi ohono ym Mhennod 7 yr Adroddiad hwn.

1.7. YMGYMERIADAU, RHWYMEDIGAETHAU A CHYTUNDEBAU

- 1.7.1. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd IACC wedi llunio cytundeb a106 â'r Ymgeisydd [REP10-009], sy'n ystyriaeth bwysig a pherthnasol i'r SoS. Mae'r rhwymedigaeth hon wedi cael ei hystyried yn llawn gan yr ExA ym mhob Pennod berthnasol o'r Adroddiad hwn.

1.8. CYDSYNIADAU ERAILL

- 1.8.1. Mae dogfennau'r Cais a chwestiynau yn ystod yr Archwiliad hwn wedi amlygu'r cydsyniadau canlynol y mae'r datblygiad arfaethedig wedi'u cael neu y mae'n rhaid iddo eu cael, yn ogystal â chaniatâd datblygu o dan PA2008. Cofnodir isod y sefyllfa ddiweddaraf o ran y rhain.

Y Swyddfa Rheoleiddio Niwclear

- Trwydded Safle Niwclear
- Hysbysu am Reoli Peryglon Damweiniau Mawr (mewn ymgynghoriad â'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE) a CNC)

Y Comisiwn Ewropeaidd

- Hysbysu o dan Erthygl 41 Cytuniad Euratom o fwriad i adeiladu a gweithredu gorsaf bŵer UKABWR ddeuol

Y Swyddfa Gyfathrebiadau

- Radio Gorsaf Arfordirol wedi'i Bennu'n Dechnegol

1.8.2.

Cyfoeth Naturiol Cymru

- Trwyddedau i ollwng a gwaredu gwastraff ymbelydrol
- Trwydded Cynhyrchwr Gwastraff Peryglus
- Trwyddedau i ollwng dŵr oeri ac elifion hylifol i Fôr Iwerddon
- Trwyddedau Rhywogaeth a Warchodir gan Ewrop mewn perthynas ag ystlumod a Madfallod Dŵr Cribog
- Trwydded gadwraeth i drawsleoli llygod y dŵr
- Trwydded Tynnu Dŵr
- Trwydded Cronni Dŵr
- Trwyddedau Amgylcheddol (EPs) (i'w rhoi ar y cyd ag IACC) ar gyfer y gweithgareddau canlynol:
 - o Gweithgarwch gollwng dŵr;
 - o Adeiladu rhai mathau o offer a generaduron a gweithgareddau gwagio;
 - o Gweithgareddau sylweddau ymbelydrol;
 - o Trwyddedau Gweithgarwch Perygl Llifogydd;
 - o EPs Rhan B Atal a Rheoli Llygredd Awdurdod Lleol (LAPPC); a
 - o Thrwyddedau Gwastraff.
- Trwyddedau Morol (adeiladu MOLF, morglawdd, mewnlif dŵr oeri a strwythurau gollyngfa) Trwyddedau Morol (treillio deunydd sy'n gysylltiedig â gwaith i adeiladu'r MOLF, morglawdd, mewnlif dŵr oeri a strwythurau gollyngfa)

Dŵr Cymru

- Cais am Garthffos Dŵr Budr
- Cais am Gyflenwad Dŵr Annomestig

Yr Awdurdod Cynllunio Lleol (IACC)

- Gwelliannau i Briffordd yr A5025 sy'n Dilyn Llinell Bresennol y Ffordd
- Gwaith Paratoi a Chlirio Safle – Cais wedi'i dynnu'n ôl
- Cydsyniadau Cwrs Dŵr Cyffredin
- Caniatâd o Flaen Llaw o dan Adran 61
- Caniatâd Cynllunio (Sylweddau Peryglus)
- Hysbysiad Adran 31

Yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch

- Cydsyniadau Iechyd a Diogelwch sy'n gysylltiedig ag Adeiladu
- Hysbysiad o Brosiect Adeiladu

1.8.3. Amlygodd paragraff 3.1.4 y Datganiad o Sefyllfa ynghylch Cydsyniadau a Chytundebau [APP-012] fod yr holl gydsyniadau hyn heb eu sicrhau ar adeg cyflwyno'r Cais oherwydd: "eu bod yn dibynnu i raddau helaeth ar gwblhau'n derfynol y dyluniad manwl, gosodiad a methodolegau manwl y safle adeiladu, a thrafodaethau â rhanddeiliaid (e.e. yr EA [Asiantaeth yr Amgylchedd] a'r Awdurdod Lleol). Nid yw'r rhain yn ddigon datblygedig ar hyn o bryd i gadarnhau'r gofynion, ac felly nid yw'n ymarferol eu cynnwys yn y DCO".

- 1.8.4. Ar ôl i'r datblygiad arfaethedig gael ei atal, diweddarodd yr Ymgeisydd ei Ddatganiad o Sefyllfa ynghylch Cydsyniadau a Chytundebau yn [REP4-026] a [REP6-017] i ganiatáu ar gyfer tynnu'r trwyddedau amgylcheddol gweithredol a'r cais cynllunio ar gyfer paratoi a chlirio'r safle yn ôl, a diweddarau cynnydd mewn perthynas â chydsyniadau a thrwyddedau eraill.
- 1.8.5. O ran yr ystod hon o gydsyniadau, mae'r ExA wedi ystyried y wybodaeth sydd ar gael sy'n berthnasol i'r materion hyn a, heb beryglu gallu'r rhai a fydd yn gwneud penderfyniadau yn y dyfodol i arfer disgresiwn, mae wedi dod i'r casgliad bod tynnu'r trwyddedau gweithredol a'r cais cynllunio yn ôl yn golygu na all gynghori nad oes rhwystrau rhag gweithredu'r datblygiad arfaethedig, pe byddai'r SoS yn rhoi caniatâd datblygu ar gyfer y Cais.

1.9. STRWYTHUR YR ADRODDIAD HWN

1.9.1. Mae'r adroddiad mewn pedair cyfrol.

1.9.2. Cyfrol 1:

- Mae Pennod 1 yn cyflwyno'r darlennydd i'r Cais, a'r prosesau a ddefnyddiwyd i gynnal yr Archwiliad a llunio'r Adroddiad hwn.
- Mae Pennod 2 yn disgrifio'r safle a'i amgylchedd, y datblygiad arfaethedig, ei hanes cynllunio a hanes cynllunio prosiectau cysylltiedig.
- Mae Pennod 3 yn cofnodi'r cyd-destun cyfreithiol a pholisi ar gyfer ystyried y Cais.
- Mae Pennod 4 yn amlinellu'r prif faterion.
- Mae Pennod 5 yn ystyried angen a chyllid.
- Mae Pennod 6 yn ystyried asesiad o'r effeithiau ar ecoleg a bioamrywiaeth ddaearol.
- Mae Pennod 7 yn amlinellu cyngor yr ExA mewn perthynas ag Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd.

1.9.3. Cyfrol 2:

- Mae Pennod 8 yn ystyried effeithiau economaidd-gymdeithasol.
- Mae Pennod 9 yn ystyried yr amgylchedd hanesyddol.
- Mae Pennod 10 yn ystyried adnoddau dŵr ac yn amlinellu cyngor yr ExA mewn perthynas â'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr.
- Mae Pennod 11 yn ystyried yr effeithiau ar ansawdd aer.
- Mae Pennod 12 yn ystyried y newid yn yr hinsawdd.
- Mae Pennod 13 yn ystyried effeithiau tirweddol a gweledol.
- Mae Pennod 14 yn ystyried dyluniad da.
- Mae Pennod 15 yn ystyried yr amgylchedd morol.
- Mae Pennod 16 yn ystyried sŵn a dirgryniad.
- Mae Pennod 17 yn ystyried traffig a thrafnidiaeth.
- Mae Pennod 18 yn ystyried materion eraill, gan gynnwys: arfarniad cynaliadwyedd; diogelwch awyr; prosesau arfordirol a geomorffoleg; y cysylltiad â'r grid; gwastraff ymbelydrol; gwastraff; morgludiant a mordwyaeth; a Gwres a Phŵer Cyfunedig.
- Mae Pennod 19 yn amlinellu barn yr ExA am yr Achos dros y Datblygiad.

1.9.4. Cyfrol 3

- Mae Pennod 20 yn ystyried Caffael Gorfodol a materion cysylltiedig.
- Mae Pennod 21 yn ystyried goblygiadau'r materion sy'n codi o'r penodau blaenorol i'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO).
- Mae Pennod 22 yn crynhoi'r adroddiad ac yn amlinellu argymhelliad yr ExA i'r SoS.

1.9.5. Ategir yr adroddiad hwn gan yr Atodiadau canlynol:

- Atodiad A – Digwyddiadau'r Archwiliad.
- Atodiad B – Llyfrgell yr Archwiliad.
- Atodiad C – Rhestr o Fyrfoddau.
- Atodiad Ch - Y DCO Argymelledig.
- Atodiad D – Tabl a106.
- Atodiad Dd – Cynllun lleoliad
- Atodiad E – Camau gweithredu argymelledig sy'n deillio o Benodau 5-18.

2. Y CYNNIG A'R SAFLE

2.1. Y CAIS FEL Y'I GWNAED

- 2.1.1. Mae'r cais hwn ar gyfer Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) i adeiladu a gweithredu gorsaf bŵer niwclear sy'n cynnwys dau Adweithydd Dŵr Berw Uwch (ABWRs) yng Nghymru. Byddai gan yr Orsaf Bŵer gapasiti trydanol gros enwol o 3.1GWe.
- 2.1.2. Byddai'r Orsaf Bŵer, datblygiadau eraill ar y safle a'r Gwaith Morol wedi'u lleoli o fewn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) gerllaw'r Orsaf Bŵer Bresennol (Wylfa A) ym Mhenrhyn Wylfa, i'r gorllewin o Gemaes ar arfordir gogleddol Ynys Môn.
- 2.1.3. Byddai safle'r Orsaf Bŵer yn cynnwys amrywiaeth o adeiladau, strwythurau, cyfleusterau a nodweddion. Byddai'r rhain yn cynnwys y canlynol:

Gorsaf Bŵer

- Y brif orsaf (gwaith Rhif 1a) – adeiladau a fyddai wedi'u lleoli o fewn ac o amgylch yr ynys bŵer unigol ac yn cynnwys yr offer sy'n ofynnol i gynhyrchu trydan.
- Offer cyffredin (gwaith Rhif 1b) – yn cynnwys y rhannau hynny o'r Orsaf Bŵer a fyddai'n ategu'r broses o gynhyrchu pŵer ac a fyddai'n cael eu rhannu rhwng y ddau ABWR.
- Cyfleusterau, adeiladau, strwythurau a nodweddion ategol (gwaith Rhif 1c) – yn cynnwys y rhannau hynny o'r Orsaf Bŵer sy'n angenrheidiol i gefnogi'r broses o weithredu a chynnal a chadw'r Orsaf Bŵer, gan gynnwys swyddfeydd a chyfleusterau diogelwch.
- **Cysylltiad â'r Grid (gwaith Rhif 4)** – cyfarpar i drosglwyddo ynni trydanol i rwydwaith trosglwyddo trydan foltedd uchel y Grid Cenedlaethol.

Datblygiad arall ar y safle

Byddai'r datblygiad arall ar y safle yn cynnwys:

- gwaith tirweddu a phlannu;
- draenio;
- systemau rheoli dŵr wyneb;
- gwaith mynediad cyhoeddus, gan gynnwys cau a gwyro Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn barhaol a dros dro;
- Ffordd Fynediad newydd i'r Orsaf Bŵer a ffyrdd mewnol y safle;
- lle i barcio ceir;
- cyfadeiladau adeiladu ac ardaloedd gweithio dros dro;
- ardaloedd paratoi;
- ardaloedd gweithio a gwaith a strwythurau dros dro;
- ardal gwyllo gwaith adeiladu dros dro;
- gwyro cyfleusterau;
- ffens ar hyd y terfyn;
- ffens adeiladu; a
- chysylltiadau trydan.

Gwaith Morol

- Gwaith Morol Parhaol – Y system mewnlfif dŵr oeri (gwaith Rhif 1G); Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF), strwythurau morglawdd a gwaith amddiffyn glannau (gwaith Rhif 1F); gollyngfeydd draenio dŵr wyneb, gollyngfa elifion dŵr gwastraff (a draeniad cysylltiedig dŵr wyneb ac elifion dŵr gwastraff i'r môr), system adfer a dychwelyd pysgod, system atal pysgod, cymhorthion mordwyo a threillio (gwaith Rhif 1H); a
- Gwaith Morol Dros Dro – argaeau coffr dros dro, ramp mynediad dros dro, cymhorthion mordwyo, gollyngfeydd dros dro ac angorfa badau dros dro (gwaith Rhif 1E).

2.1.4. Byddai Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle (Gwaith Rhif 5) wedi'u lleoli ar safle gerllaw'r A5025 yn Llanfaethlu, oddeutu 7.5km i'r de o'r WNDA. Mae garej fysiau ar y safle ar hyn o bryd. Byddai'r cyfleusterau'n cael eu defnyddio yn ystod cam gweithredol yr Orsaf Bŵer ac maen nhw'n angenrheidiol i ddarparu cydnherthedd yn erbyn digwyddiadau eithafol â thebygolrwydd isel iawn. Byddai Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle yn cynnwys y canlynol:

- Canolfan Rheoli Argyfwng Amgen (AECC) i ddarparu cyfleusterau rheoli a chyfathrebu wrth gefn a fyddai'n cael eu defnyddio i reoli'r Orsaf Bŵer o bell mewn argyfwng neu os nad oedd modd cyrraedd safle'r Orsaf Bŵer.
- Garej Offer Brys Symudol (MEEG) a fyddai'n cael ei defnyddio i storio nifer o gerbydau arbenigol y gellid eu hanfon allan yn gyflym pe byddai angen i ddarparu cefnogaeth mewn digwyddiad. Byddai'r MEEG hefyd yn cael ei defnyddio fel man cynnull ar gyfer cymorth sy'n cyrraedd Ynys Môn cyn iddo gael ei anfon ymlaen i'r Orsaf Bŵer mewn sefyllfa argyfwng. Byddai'r MEEG wedi'i lleoli yn yr un adeilad â'r AECC.
- Labordy Arolygon Amgylcheddol (ESL) a fyddai'n gwneud gwaith monitro amgylcheddol dyddiol.
- lle i barcio ceir a rhodfeydd i gerddwyr.
- ardaloedd mynediad a danfoniadau.
- generadur.
- tŷ pwmpio, pwmp tanwydd, pwynt llenwi a dau bwmp tanwydd tanddaear.
- is-orsaf.
- cyfadeilad sbwriel.
- podiau swyddfa symudol.
- lle storio cynwysyddion.
- ffens ddiogelwch.
- pant draenio.

2.1.5. O ganlyniad i natur y datblygiad arfaethedig a chymeriad yr ardal, mae nifer o ddatblygiadau cysylltiedig yn ffurfio rhan o'r Cais er mwyn hwyluso'r broses o adeiladu'r Orsaf Bŵer a lliniaru effeithiau amgylcheddol posibl sy'n gysylltiedig. Mae'r rhain yn cynnwys:

2.1.6. Campws y Safle (Gwaith Rhif 3) – byddai Campws y Safle yn darparu llety dros dro ar gyfer hyd at 4,000 o weithwyr. Byddai wedi'i leoli ar dir i'r gogledd-ddwyrain o'r WNDA gerllaw Penrhyn Wylfa a Llwybr Arfordir Cymru a byddai'n cael ei ddarparu fesul cam. Byddai'n

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

bresennol tra bod yr Orsaf Bêr yn cael ei hadeiladu yn unig. Byddai'r llety o fath modiwl (gan ddarparu lle byw annibynnol i bob gweithiwr), a byddai hefyd yn cynnwys adeilad amwynder (gan gynnwys caffeteria, caffi, ardal dderbynfa, campfa, bar, siop, cyfleuster cymorth cyntaf a man cymdeithasol arall), cyfleusterau hamdden awyr agored (gan gynnwys dwy ardal gemau amldeffnydd, seddau awyr agored a mannau cyhoeddus anffurfiol) a Chanolfan Feddygol Campws y Safle.

- 2.1.7. Mae'r cynigion hefyd yn cynnwys ardal gollwng a pharcio ar gyfer bysiau, parcio i'r anabl, parcio ar gyfer faniau ysgafn/bysiau mini a pharcio dros dro ar gyfer gweithwyr yn ystod y camau adeiladu cychwynnol. Pan na fyddai ei angen mwyach, byddai Campws y Safle yn cael ei ddiddymu a byddai'r ardal yn cael ei dychwelyd i'w chyflwr cyn iddi gael ei datblygu. Byddai llwybrau troed cyhoeddus a mynediad i Faes Parcio'r Pysgotwyr yn cael eu hadfer hefyd.
- 2.1.8. Cyfleuster Parcio a Theithio (Gwaith Rhif 6) – Cynigir cyfleuster Parcio a Theithio dros dro yn Nalar Hir gerllaw cyffordd 5 yr A55. Byddai'n cael ei ddefnyddio i ddarparu lle parcio diogel ar gyfer 1,900 o geir (gan gynnwys 10 lle i'r anabl), 55 o fysiau mini, 35 o feiciau modur a lle i barcio beiciau (hyd at 25 o feiciau). Byddai hefyd yn cynnwys ardal dal bysiau a chyfleuster cludo.
- 2.1.9. Byddai'r cyfleuster Parcio a Theithio yn cael ei ddefnyddio yn ystod cam adeiladu'r Orsaf Bêr i reoli llif y gweithlu adeiladu i'r WNDA ac oddi yno. Pan fyddai'r Orsaf Bêr wedi'i chwblhau, byddai'r cyfleuster Parcio a Theithio yn cael ei ddiddymu, a byddai'r tir yn cael ei adfer.
- 2.1.10. Canolfan Logisteg (Gwaith Rhif 7) – Byddai'r Ganolfan Logisteg yn gyfleuster dros dro wedi'i leoli ym Mharc Cybi ar hyd y cyfnod adeiladu. Byddai'n cynnwys swyddfa/adeilad lles; adeilad diogelwch; man hyfforddi gyrwyr; cilfan archwilio dan do; sganiwr cerbydau nwyddau trwm (HGV) a lle parcio ar gyfer hyd at 100 o HGVs, cerbydau nwyddau canolig, cerbydau nwyddau ysgafn a staff. Ar ôl i'r Orsaf Bêr gael ei hadeiladu, byddai'r safle ar gael at ddefnydd arall yn amodol ar sicrhau'r cydsyniadau angenrheidiol.
- 2.1.11. Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd – mae'r A5025 rhwng y Fali a Safle'r Orsaf Bêr oddeutu 16.5km o hyd a gellir ei rhannu'n ddaearyddol yn wyth rhan yn fras. Mae rhannau 2, 4, 6 ac 8 yn ymwneud â'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 sy'n Dilyn Llinell Bresennol y Ffordd, y rhoddodd IACC ganiatâd cynllunio iddynt ar 13 Gorffennaf 2018 [REP8-059].
- 2.1.12. Mae'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd sy'n destun y cais hwn yn ymwneud ag adeiladu rhannau newydd o ffyrdd, fel ffyrdd osgoi a gwaith ailalinio ffyrdd. Maen nhw'n cynnwys:
- Rhan 1 (Y Fali) – yr A5, man i'r dwyrain o Gyffordd y Fali i fan i'r gogledd o Gyffordd y Fali – cylchfan pedair braich a ffordd osgoi arfaethedig yn cysylltu'r A5 â'r A5025 i'r dwyrain o gyffordd â goleuadau bresennol yr A5/A5025 – oddeutu 0.8km o hyd (Gwaith Rhif 8);

- Rhan 3 (Llanfachraeth) – man i'r gogledd o Lanynghenedl i fan i'r gogledd o Lanfachraeth – priffordd 2km arfaethedig i ddarparu ffordd osgoi i'r dwyrain o bentref Llanfachraeth (Gwaith Rhif 9);
- Rhan 5 (Llanfaethlu) – man i'r de o Lanfaethlu i fan i'r gogledd o Lanfaethlu – ffordd osgoi 1.3km arfaethedig i ddarparu rhan fwy syth o ffordd, lle mae dau dro is-safonol presennol ger tafarn y Black Lion a thrwy Lanfaethlu (Gwaith Rhif 10);
- Rhan 7 (Cefn Coch) – man i'r gogledd o Lanrhyddlad i fan i'r gogledd o Gefn Coch – ffordd osgoi 1.3km arfaethedig i ddarparu rhan fwy syth o ffordd, lle mae dau dro is-safonol presennol yn Llanrhwyrus (Gwaith Rhif 11); a
- Chyffordd Ffordd Fynediad yr Orsaf Bŵer – man i'r gogledd o Gefn Coch – cyffordd cylchfan arfaethedig yn cysylltu ffordd fynediad arfaethedig yr Orsaf Bŵer â phriffordd bresennol yr A50205 – oddeutu 0.3km o hyd (Gwaith Rhif 1J).

2.1.13. Safleoedd Digolledu Ecolegol – Cynigir gwaith creu a gwella cynefin gwlyptir i wneud iawn am unrhyw effeithiau posibl ar Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Tre'r Gof. Cynigir tri safle yn Nhŷ Du (gwaith Rhif 15), Cors Gwawr (gwaith Rhif 13) a Chae Canol-dydd (gwaith Rhif 14).

2.2. AMGYLCHOEDD Y SAFLE

2.2.1. Defnyddir y termau canlynol wrth ddisgrifio'r ardaloedd daearyddol sy'n gysylltiedig â'r cais:

- Safle'r Orsaf Bŵer – yr ardaloedd dangosol o dir a môr y byddai mwyafrif yr Orsaf Bŵer, y Gwaith Morol a'r datblygiad arall ar y safle wedi'u lleoli ynddynt.
- Yr WNDA – yr ardaloedd dangosol o dir a môr, gan gynnwys Safle'r Orsaf Bŵer a'r ardaloedd amgylchynol, a fyddai'n cael eu defnyddio i adeiladu a gweithredu'r Orsaf Bŵer, y Gwaith Morol, Campws y Safle a datblygiad arall ar y safle.
- Oddi ar y Safle – ardaloedd o dir sy'n angenrheidiol ar gyfer y prosiect sydd y tu allan i'r WNDA ond o fewn terfynau'r Gorchymyn o hyd.

2.2.2. Yr WNDA – Mae'r WNDA yn rhychwantu ardal o oddeutu 463 o hectarau. Mae wedi'i ffinio i'r gogledd gan yr orsaf bŵer bresennol (Wylfa A) a rhan o'r arfordir sy'n cynnwys Penrhyn Wylfa a'r clogwyni arfordirol sy'n ymestyn i'r dwyrain tuag at Gemaes. Mae'n ymestyn i'r amgylchedd morol ym Mhorth-y-Pistyll. I'r dwyrain, mae wedi'i wahanu oddi wrth bentref Cemaes gan lain gul o dir amaeth. Mae ffordd yr A5025 yn diffinio rhan o'r ffin dde-ddwyreiniol. Mae anheddiad bach Tregele ar ochr ddwyreiniol yr A5025 sy'n cydffinio â'r WNDA. I'r de a'r gorllewin, mae'r safle'n cydffinio â thir amaeth a nifer fach o anheddau preswyl a ffermydd, gan gynnwys nifer o asedau treftadaeth dynodedig. I'r gorllewin, mae'r safle wedi'i ffinio gan y gefnwlad arfordirol a Gerddi Cestyll, ac mae Bae Cemlyn y tu hwnt i hynny.

2.2.3. Mae'r WNDA yn ymestyn dros 3km o'r gorllewin i'r dwyrain. O'r arfordir, mae'n ymestyn tua'r de hyd at 3km o Benrhyn Wylfa, gan feddiannu tirffurf iseldir donnog sy'n amrywio o lefel y môr ym

Mhorth-y-Pistyll, hyd at oddeutu 42m Uwchlaw'r Seilnod Ordnans (AOD) i'r de o Cemlyn Road.

- 2.2.4. Mae tirwedd yr ardal hon wedi'i nodweddu gan fryniau bach crwn (a adwaenir fel drymlinoedd) a grëwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe yn rhan o'r tirwedd ar gyfer Wylfa A. Mae'r tir o fewn ac o amgylch yr WNDA yn cael ei ddefnyddio ar gyfer amaethyddiaeth yn bennaf, fel tir pori ar gyfer defaid neu wartheg. Mae'r tir wedi'i amgáu gan wrychoedd a chloddiau (math lleol o waliau sych). Croesir y safle gan rwydwaith o ffyrdd lleol, lonydd gwledig, cyrsiau dŵr a seilwaith trydan uwchben sy'n gysylltiedig ag Wylfa A.
- 2.2.5. Mae'r patrymau anheddu o amgylch WNDA wedi'u nodweddu gan glystyrau bach o anheddau preswyl a ffermydd mwy anghysbell. Mae aneddiadau mwy yn y cyffiniau yn cynnwys pentrefi Cemaes, sydd 2km i'r dwyrain, a Thregele, sydd 1km i'r de-ddwyrain.
- 2.2.6. Mae nifer o Hawliau Tramwy Cyhoeddus (PRoW), gan gynnwys Llwybr Arfordir Cymru a'r Llwybr Copr, yn croesi'r WNDA. Llwybr hir sy'n dilyn arfordir cyfan Cymru yw Llwybr Arfordir Cymru. Mae'r Llwybr Copr yn rhan o'r Llwybr Beicio Cenedlaethol (Llwybr 556).
- 2.2.7. Mae tir i'r gogledd a'r gorllewin o'r WNDA o fewn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Ynys Môn ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Môn.
- 2.2.8. Mae nifer o safleoedd sy'n destun dynodiadau cadwraeth ecolegol statudol ac anstatudol o bwysigrwydd rhyngwladol, cenedlaethol a lleol yng nghyffiniau'r WNDA. Mae safleoedd nodedig yn cynnwys:
- SoDdGAau Tre'r Gof a Chae Gwyn;
 - SoDdGA Bae Cemlyn sy'n ffurfio rhan o Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) Ynys Feurig, Bae Cemlyn ac Ynysoedd y Moelrhoniaid;
 - Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Bae Cemlyn;
 - ACA Gogledd Môn Forol; ac
 - AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn.
- 2.2.9. **Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle** – Mae'r Safle Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle wedi'i leoli oddeutu 450m i'r gogledd-ddwyrain o bentref Llanfaethlu ac oddeutu 7.5km i'r de o'r WNDA. Mae garej fysiau ar y tir ar hyn o bryd.
- 2.2.10. Mae'r safle wedi'i ffinio gan ffordd bresennol yr A5025 i'r gorllewin, adeiladau preswyl a storio i'r gogledd, a thir amaeth a gwaith carthffosiaeth bach i'r de a'r dwyrain.
- 2.2.11. Er bod y safle ei hun wedi'i leoli y tu allan i AHNE Ynys Môn, mae'r A5025 yn ffurfio'r ffin ddwyreiniol, ac felly mae'r tir i'r gorllewin o'r A5025 o fewn yr AHNE. Mae lefelau'n gostwng ar draws y safle o'r gorllewin i'r dwyrain.

- 2.2.12. Safleoedd Datblygiad Cysylltiedig – Mae mwyafrif y safleoedd Datblygiad Cysylltiedig, heblaw am Gampws y Safle (a fyddai wedi'i leoli o fewn yr WNDA), wedi'u lleoli oddi ar y safle.
- 2.2.13. Campws y Safle – Mae Campws y Safle wedi'i leoli o fewn yr WNDA, ar dir i'r dwyrain o Wylfa A. Mae'n ardal o oddeutu 15 hectar o laswelltir arfordirol a ddefnyddir i bori defaid ac mae brigiadau creigiog mawr ledled y safle.
- 2.2.14. Mae Llwybr Arfordir Cymru yn mynd ar hyd y ffin ogledd-ddwyreiniol (gyda'r arfordir y tu hwnt iddo) ac yn cysylltu â PRoW sy'n arwain trwy lethrau coediog tuag at olygfan i'r gogledd. Mae'r lethrau coediog a ddyluniwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe a'r coed parcdir collddail sy'n gysylltiedig â'r hen Neuadd Wylfa wedi'u lleoli i'r de-orllewin. Mae ysgubor ystlumod wedi'i lleoli yn y goedwig a fyddai'n cael ei chadw.
- 2.2.15. Mae'r orsaf bŵer bresennol a Gwaith Trin Carthffosiaeth Dŵr Cymru i'r gorllewin o'r safle. Mae Maes Parcio'r Pysgotwyr a fyddai'n cael ei gadw, siambr gladdu a SoDdGA Tre'r Gof i'r de a'r de-ddwyrain. Er bod mwyafrif arfordir Ynys Môn wedi'i ddynodi'n AHNE, byddai Campws y Safle wedi'i leoli y tu allan i'r dynodiad hwn.
- 2.2.16. Parcio a Theithio (Dalar Hir) – Byddai'r cyfleuster Parcio a Theithio arfaethedig wedi'i leoli yn union i'r gogledd-ddwyrain o Gyffordd 4 ar yr A55 ac oddeutu 18.5km i'r de-orllewin o'r WNDA. Tir amaeth cymharol wastad yw'r safle sydd wedi'i ffinio i'r de gan Holyhead Road (A5), ac i'r gorllewin gan y ffordd leol London Road sy'n cysylltu'r A55 â phentref Bodedern. Mae trac go-gartio Cartio Môn yn union i'r dwyrain ac mae man gwirio cerbydau a weithredir gan yr Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau wedi'i leoli oddeutu 100m i'r gorllewin o'r safle.
- 2.2.17. Nodweddir gogledd, dwyrain a gorllewin y safle gan gefn gwlad agored a ffermydd anghysbell. Mae'r safle ei hun yn cynnwys patrymau cae afreolaidd wedi'u ffinio gan wrychoedd a glaswelltir gwlyb. Mae nant ac isafon Dalar Hir yn llifo o'r gogledd i'r de, trwy ran ddwyreiniol y safle, cyn llifo o dan yr A5. Mae nifer o gyrsgiau dŵr bach o fewn y safle ei hun ac yn union o'i amgylch.
- 2.2.18. Canolfan Logisteg (Parc Cybi) – Mae'r Ganolfan Logisteg arfaethedig wedi'i ffinio gan yr A55 i'r gogledd, ffordd B bresennol i'r de, is-orsaf i'r gorllewin a chefn gwlad agored i'r dwyrain. Mae'r safle wedi'i leoli o fewn ardal gyflogaeth ehangach ar gyrion Caergybi. Mae gan y safle arwynebedd o oddeutu 3.2 hectar, ac mae wedi'i wasanaethu ac ar gael i'w ddatblygu.
- 2.2.19. Mae llwybr beicio Lôn Trefnath, sy'n cysylltu Parc Carafanau Fferm Trearddur a Chaergybi, yn mynd ar hyd ffin ddeheuol y safle ac mae'r fynedfa/allanfa bresennol yn ei groesi. Mae'r safle wedi'i leoli o fewn AHNE Ynys Môn.

- 2.2.20. Mae'r safle wedi'i leoli rhwng Maen Hir Tŷ Mawr (oddeutu 380m i'r gogledd-orllewin) a Siambr Gladdu Trefignath (oddeutu 30m i'r de). Mae'r ddau yn Henebion Cofrestredig. Aseswyd bod tir o fewn rhan ddeheuol y safle o bwysigrwydd archaeolegol mawr o ganlyniad i'w agosrwydd i ardal o weithgarwch hysbys o'r cyfnod cynhanesyddol a Rhufeinig.
- 2.2.21. Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd – Yr A5025 yw'r prif lwybr trafndiaeth ar Ynys Môn, sy'n dosbarthu traffig o amgylch rhannau gorllewinol, gogleddol a dwyreiniol yr ynys. Mae'r A5025 yn ffurfio'r prif fynediad i'r orsaf bŵer bresennol.
- 2.2.22. Mae'n wledig ei natur yn bennaf, er ei bod yn mynd yn syth trwy sawl pentref. Mae'r terfyn cyflymder yn amrywio o 30mya i 60mya. Mae'r A5025 yn rhagflaenu safonau dylunio priffyrdd modern ac felly mae'n cynnwys nifer o droeon tynn, rhannau cul a llinellau gwelediad gwael ar gyfer pellteroedd stopio. Er bod dau lwybr Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol (NCN) (Rhifau 5 a 566) yn croesi'r A5025, nid oes darpariaeth feicio ffurfiol ar hyd y llwybr.
- 2.2.23. Mae'r rhan 16.5km rhwng y Fali a Safle'r Orsaf Bŵer wedi'i rhannu'n wyth rhan benodol, ac mae rhan arall yn gysylltiedig â chyffordd arfaethedig Ffordd Fynediad yr Orsaf Bŵer. Rhannau 1 (Y Fali), 3 (Llanfachraeth), 5 (Llanfaethlu) a 7 (Cefn Coch) a Chyffordd Ffordd Fynediad yr Orsaf Bŵer yw'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd, a dyma lle mae angen gwelliannau i ffyrdd na ellir eu cynnal i lefel briodol ar hyd llinell bresennol y ffordd.
- 2.2.24. Safleoedd Digolledu SoDdGA **Tre'r Gof** – Mae'r Cais yn cynnwys oddeutu 49.5 hectar o dir a fyddai'n ffurfio'r cynigion digolledu i wrthbwysio effeithiau arwyddocaol posibl ar gynefin cors cyfoethog yn SoDdGA Tre'r Gof sydd wedi'i leoli o fewn yr WNDA.
- 2.2.25. Mae'r cynigion digolledu yn cynnwys tri safle yng Nghae Canol-dydd, Cors Gwawr a Thŷ Du. Byddai'r safleoedd hyn yn darparu oddeutu 13.8 hectar o dir sy'n addas i greu cynefin cors cyfoethog, ac oddeutu 20 hectar i wella cynefin cors a mignen sydd eisoes yn bodoli ond sydd heb ei reoli neu wedi diraddio.
- 2.2.26. Mae Cae Canol-dydd o fewn basn ym mlaen dyffryn, sy'n draenio i'r de-orllewin, ac mae bryniau isel i'r dwyrain a'r gorllewin. Mae'n cynnwys glaswelltir heb ei wella a llystyfiant cors, er bod rhannau o'r safle'n cynnwys tir pori wedi'i wella a ddefnyddir i bori defaid a gwartheg, fel y mae'r tir o'i amgylch. Mae'r B5110 yn mynd ar hyd rhan o ffin orllewinol y safle ac mae nifer o dyddynnod wedi'u lleoli o fewn dalgylch dŵr wyneb y safle, i'r gogledd yn bennaf. Byddai'n cysylltu ardaloedd ACA Corsydd Môn a SoDdGA Caeau Talwrn (Gogledd).
- 2.2.27. Mae mwyafrif safle Cors Gwawr wedi cael ei ddraenio i'w ddefnyddio fel tir pori. Mae SoDdGA Cors Bodeilio yn meddiannu ardal o dir i'r gogledd-ddwyrain o ffin y safle, ac mae SoDdGA Caeau Talwrn i'r gorllewin. Defnyddir y tir o amgylch y safle i bori defaid a gwartheg, ac mae isffyrdd ar hyd y ffiniau deheuol a gorllewinol. Mae pentref Talwrn oddeutu

250m i'r gogledd-orllewin, ac mae dau eiddo preswyl yng nghornel ogledd-orllewinol y safle a ffermydd llaeth ar ei ffiniau gogleddol a gorllewinol. Mae'r safle'n gyfoethog yn fotanegol ac yn cynnwys nifer o rywogaethau a chymunedau planhigion sy'n nodweddiadol o gynefinoedd cors cyfoethog.

- 2.2.28. Mae Tŷ Du yn system fignen sy'n gyfoethog yn fotanegol wedi'i leoli oddeutu 3.7km o SoDdGA Tre'r Gof. Mae'n gorwedd o fewn basn topograffig sydd wedi'i ffurfio o fryniau i'r gogledd, y dwyrain a'r de-orllewin. Defnyddir y safle a'i amgylchoedd fel tir pori, gyda defaid i'r gogledd a gwartheg i'r de, er bod gan wartheg fynediad cyfyngedig i'r safle ei hun. Mae'n cynnal sawl rhywogaeth a chymuned blanhigion nodedig ac yn ffurfio rhan o rwydwaith ecolegol o fewn pentir Llanbadrig. Mae llawer o'r safle heb ei reoli ac mae ardal sylweddol o fignen (oddeutu 40% o'r safle) wedi'i meddiannu gan brysgwydd.

2.3. Y CAIS FEL Y'I HARCHWILIWYD

- 2.3.1. Cyflwynwyd a diweddarwyd newidiadau i'r dogfennau cais allweddol, gan gynnwys geiriad y DCO arfaethedig, yn ystod yr Archwiliad. Mae'r newidiadau'n ceisio mynd i'r afael â phwyntiau a godwyd gan IPs a'r ExA; a diweddarau neu ddarparu gwybodaeth ychwanegol yn deillio o newidiadau a thrafodaethau a ddigwyddodd yn ystod yr Archwiliad.
- 2.3.2. Mae rhestr o'r wybodaeth wedi'i diweddarau, y wybodaeth ddiwygiedig a/neu'r wybodaeth ychwanegol ar gael yn y Canllaw i'r Cais [REP10-002]. Roedd hyn yn cynnwys y ceisiadau ffurfiol canlynol am newid:
- Newid i'r oriau ffrwydro arfaethedig o 10:00-16:00 o'r gloch i 09:00-19:00 o'r gloch yn ystod yr wythnos a 10:00-13:00 o'r gloch ar ddydd Sadwrn [AS- 020];
 - Cynyddu'r terfyn dyddiol uchaf ar symudiadau llongau o bedwar symudiad y dydd (dwy long) i 16 symudiad y dydd (8 llong) o fewn cyfanswm y symudiadau llongau a aseswyd ac a ddisgrifiwyd yn yr ES [AS-021];
 - Newid i batrymau sifft gweithwyr [REP4-001];
 - Newid i symudiadau HGV, er y byddai'r un nifer o symudiadau ag y cyflwynwyd yn wreiddiol ond wedi'u gwasgaru ar draws nifer fwy o oriau/diwrnodau [REP4-001];
 - Newid i'r oriau gwaith ar yr WNDA [REP4-001]; a
 - Newid i osodiad y fynedfa i'r safle parcio a theithio arfaethedig yn Nalar Hir [REP7-001].
- 2.3.3. Derbyniwyd yr holl wybodaeth hyn i'r Archwiliad a gellir ei gweld yn Llyfrgell yr Archwiliad.
- 2.3.4. Mae p'un a yw'r dogfennau diwygiedig a'r ceisiadau am newid hyn yn gyfystyr â newid perthnasol i'r cais sy'n ddigonol i olygu bod angen ei ystyried fel cais newydd, yn cael ei ystyried gan yr ExA ym Mhennod 3 (Adran 3.14.) isod.

2.4. HANES CYNLLUNIO PERTHNASOL

- 2.4.1. **Gwelliannau Priffyrdd sy'n Dilyn Llinell Bresennol y Ffordd:** Yn ogystal â'r gwaith gwella priffyrdd oddi ar linell bresennol y ffordd a gynigiwyd yn rhan o'r cais, byddai angen gwelliannau priffyrdd sy'n dilyn llinell bresennol y ffordd hefyd. Gan y byddai'r gwaith hwn o fewn ffin bresennol y briffordd i raddau helaeth, nid yw'n rhan o'r Cais. Roedd yn destun cais cynllunio ar wahân a ganiatawyd gan IACC ar 13 Gorffennaf 2018 [REP8- 059].
- 2.4.2. **Paratoi a Chlirio'r Safle:** Gwnaed cais cynllunio ar wahân o dan y TCPA ar gyfer gwaith Paratoi a Chlirio'r Safle (SPC) i IACC (cyfeirnod ACLI; 38C310/F/EIA/ECON) ar 5 Medi 2018 [REP1-008]. Roedd y cais ar gyfer y gwaith canlynol:
- clirio'r safle (gan gynnwys clirio a rheoli llystyfiant, cael gwared ar ffensys, waliau, giatiau, ffiniau cae, strwythurau presennol (gan gynnwys adeiladau), prysgwydd, coed a nodweddion eraill uwchben y ddaear);
 - gwaith sefydlu'r safle (gan gynnwys gosod croesfan newydd ar draws ffordd fynediad bresennol gorsaf bŵer Magnox, ffurfioli pwyntiau croesi presennol i gerbydau ar draws Cemlyn Road, ffurfioli llwybrau cerbydau, gosod ffens adeiladu ar hyd terfyn y safle, sefydlu ardaloedd paratoi, cyfadeiladau storio deunyddiau a swyddfa/adeiladau lles dros dro cysylltiedig, meysydd parcio, llwybr troed cysylltiedig rhwng cyfadeilad y prif safle a maes parcio hen Glwb Chwaraeon a Chymdeithasol Wylfa, storfa danwydd, ffens ddiogelwch, draenio a nodweddion diogelwch);
 - gwaith gwella tir (gan gynnwys sefydlu cyfadeilad prosesu adferol a ffens gysylltiedig, storio deunydd wedi'i drin/wedi'i brosesu, sefydlu llwybrau mynediad cysylltiedig, draenio, cloddio a thrin priddoedd sy'n debygol o fod wedi'u halogi, a thrin a chael gwared ar rywogaethau estron goresgynnol);
 - gwyro a/neu gau Cemlyn Road gyda mynediad a reolir i Dŷ Croes (Maes Parcio'r Pysgotwyr);
 - gwaith arall cysylltiedig; a
 - chynllun adfer i ddychwelyd y safle i gyflwr derbyniol os na fydd yr Orsaf Bŵer yn symud ymlaen.
- 2.4.3. Mae cwmpas y gwaith a gynigiwyd gan y cais cynllunio SPC yn gyson â'r gwaith a gynhwysir yn Rhif Gwaith 12 y dDCO, heblaw bod Gwaith Rhif 12 hefyd yn cynnwys gwyro cwrs dŵr. Yn ogystal, nid oedd y cais cynllunio SPC yn cynnwys ffrwydro.
- 2.4.4. Penderfynodd IACC roi caniatâd cynllunio i'r SPC yn ddarostyngedig i 36 o amodau a chytundeb A106 ar 5 Medi 2018. Fodd bynnag, galwodd Gweinidogion Cymru y cais i mewn ar 13 Rhagfyr 2018 oherwydd pryderon nad oedd y cais fel y'i cyflwynwyd a'i hystyriwyd gan IACC yn adlewyrchu'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd dyddiedig 1992, yr atgyfnerthir ei darpariaethau yn adran 6.4 PPW10, gan ei fod yn gwahanu elfennau'r prosiect sy'n ymwneud â pharatoi'r safle oddi wrth gamau adeiladu a gweithredol diweddarach y prosiect [REP4-053, Atodiad D].
- 2.4.5. Diben cyflwyno cais ar wahân ar gyfer SPC oedd galluogi'r Ymgeisydd i leihau'r cyfnod adeiladu oherwydd, pe byddai'n cael ei ganiatáu,

gallai gwaith ar yr SPC ddechrau cyn i'r Cais hwn gael ei benderfynu. Gan y byddai'r ffaith bod Gweinidogion Cymru wedi galw'r cais i mewn wedi arwain at oedi wrth benderfynu ar y cais SPC, nid oedd yr Ymgeisydd yn credu y byddai modd cyflawni'r buddion a ddeuai yn sgil dechrau'n gynharach ar y safle. Tynnodd yr Ymgeisydd y cais SPC yn ôl ar 11 Chwefror 2019.

- 2.4.6. **Cysylltiad â'r Grid:** Nid yw'r rhwydwaith trydan presennol ar Ynys Môn ac yng ngogledd Gwynedd yn ddigonol i gludo'r ynni arfaethedig a fyddai'n cael ei gynhyrchu gan y Cais. Ar 7 Medi 2018, cyflwynodd National Grid Electricity Transmissions PLC (y Grid Cenedlaethol) gais ar gyfer Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru (cyf PINS: EN020015). Byddai'r cysylltiad newydd rhwng Wylfa a Phentir yng Ngwynedd a byddai'n cynnwys:
- Addasiadau i'r is-orsaf bresennol yn Wylfa;
 - Rhannau o linell uwchben (OHL) 400kV newydd rhwng Is-orsaf Wylfa ac Adeilad Pen Twnnel (THH) Braint (THH) a chompownd pen selio ceblau (CSEC) ar Ynys Môn, gan gynnwys addasiadau i rannau o'r OHL 400kV bresennol rhwng Wylfa a Phentir;
 - THH/CSEC Braint ar Ynys Môn;
 - twnnel rhwng THHs Braint a Thŷ Fodol;
 - THH/CSEC Tŷ Fodol yng Ngwynedd;
 - rhan newydd o gysylltiad OHL rhwng THH/CSEC Tŷ Fodol ac Is-orsaf Pentir;
 - estyniad i'r is-orsaf bresennol ym Mhentir; a
 - chyfaddiladau adeiladu dros dro, llwybrau mynediad, ardaloedd gwaith adeiladu, lledu'r briffordd gyhoeddus yn lleol a gwaith trydydd parti a fyddai'n angenrheidiol i adeiladu'r seilwaith a restrir uchod.
- 2.4.7. Derbyniwyd y cais i'w archwilio ar 4 Hydref 2018. Fodd bynnag, ar 20 Chwefror 2019, rhoddodd y Grid Cenedlaethol wybod i PINS fod Horizon Nuclear Power wedi terfynu'r contract i adeiladu cysylltiad grid newydd ar gyfer Wylfa Newydd, ac felly gofynnodd i'r cais gael ei dynnu'n ôl.
- 2.4.8. Er bod y datblygiad arfaethedig yn cynnwys Gwaith Rhif 4, a fyddai'n darparu'r cysylltiadau trydanol ag Is-orsaf 400kV bresennol y Grid Cenedlaethol, byddai angen i'r cysylltiad â'r grid fod yn destun cais ar wahân.

3. CYD-DESTUN CYFREITHIOL A PHOLISI

3.1. CYFLWYNIAD

- 3.1.1. Mae'r bennod hon yn amlinellu'r cyd-destun cyfreithiol a pholisi perthnasol ar gyfer y cais a ystyriwyd ac a gymhwyswyd gan yr Awdurdod Archwilio (ExA) wrth gynnal ei archwiliad a gwneud ei ganfyddiadau a'i argymhellion i'r Ysgrifennydd Gwladol (SoS).
- 3.1.2. Mae Datganiad Cynllunio'r Ymgeisydd [APP-406] yn amlinellu'r sefyllfa bolisi o ran y datblygiad arfaethedig. Mae'r ddogfen yn cynnwys asesiad o'r cynigion yn erbyn gofynion polisi Datganiadau Polisi Cenedlaethol (NPSS) EN-1 ac EN-6.
- 3.1.3. Mae'r Datganiad Amgylcheddol (ES) yn cynnwys adran sy'n amlinellu deddfwriaeth, polisi a chanllawiau amgylcheddol troswaol [APP-059]. Mae penodau unigol o'r ES yn rhoi'r cefndir polisi penodol sy'n ymwneud â phynciau penodol.
- 3.1.4. Mae Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) Cyngor Sir Ynys Môn (IACC) [REP2-061- REP2-152] yn cynnwys safbwynt yr awdurdod lleol ar bolisiau perthnasol y cynllun datblygu a strategaethau lleol eraill.

3.2. DEDDF CYNLLUNIO 2008

- 3.2.1. Datganolodd Deddf Cymru 2017 bwerau penodol ar gyfer caniatáu prosiectau cynhyrchu ynni i Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, er bod Llywodraeth Cymru bellach yn gyfrifol am orsafoedd cynhyrchu trydan ar y tir nad ydynt yn ymwneud â gwynt sydd â chapasiti o hyd at 50 MW, o dan y gyfundrefn Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol (DNS), mae'r rhai sy'n fwy na'r trothwy hwn yn parhau i gael eu hystyried gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig trwy'r broses Prosiectau Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIPs) o dan Ddeddf Cynllunio 2008 (PA2008). Gan fod y cais ar gyfer gorsaf cynhyrchu trydan ar y tir sydd â chapasiti trydanol gros enwol o 3.1GWe, mae'n rhaid i'r cynnig gael ei ystyried gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig o dan PA2008.

3.3. **ARFARNU'R CAIS O DAN A105 PA2008**

- 3.3.1. Mae PA2008 yn darparu prosesau penderfynu gwahanol ar gyfer ceisiadau NSIP lle mae NPS perthnasol wedi cael ei ddynodi (adran (a)104) a lle nad oes NPS wedi'i ddynodi (a105). Mae paragraff 1.1.5. uchod yn dangos bod y Cais ar gyfer datblygiad NSIP.
- 3.3.2. Am resymau yr ymhelaethir arnynt yn y paragraffau isod, mae hwn yn gais y mae a105 yn berthnasol iddo oherwydd bod y Datganiad Gweinidogol Ysgrifenedig ar Seilwaith Ynni a gyhoeddwyd ar 7 Rhagfyr 2017 (yr WMS) yn datgan bod yr NPS ar gyfer Cynhyrchu Pŵer Niwclear (EN-6) ond "*yn dod i rym at ddibenion a104 PA2008 (lle y byddai'r penderfynwr yn rhoi ystyriaeth o dan y gyfraith i'r NPS perthnasol) ar gyfer datblygiad sy'n ffurfio rhan o brosiect y gellir dangos y disgwylir iddo gael ei ddefnyddio erbyn diwedd 2025*".
- 3.3.3. Mae'r WMS yn egluro, yn absenoldeb NPS niwclear ar ôl 2025, y dylai

prosiectau gorsaf bŵer niwclear nad ydynt wedi gwneud cais am ganiatâd datblygu eto, ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio y tu hwnt i 2025, gael eu hystyried o dan a105 PA2008 hyd nes y mabwysiedir NPS niwclear newydd.

3.3.4. Gan y byddai'r cynnig hwn yn cael ei ddefnyddio y tu hwnt i 2025, mae'n rhaid iddo gael ei ystyried a'i benderfynu o dan a105 PA2008.

3.3.5. Yn ôl a105(2) PA2008, mae'n rhaid i'r SoS ystyried:

- unrhyw Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) (o fewn yr ystyr a roddir yn PA2008 a60(3)) a gyflwynir i'r SoS cyn y terfyn amser ar gyfer cyflwyno;
- unrhyw faterion a ragnodir o ran datblygiad y mae'r cais yn ymwneud ag ef; a
- materion eraill y mae'r SoS yn credu eu bod yn bwysig ac yn berthnasol i'w benderfyniad.

3.4. DATGANIADAU POLISI CENEDLAETHOL

3.4.1. Gan fod y Cais hwn ar gyfer gorsaf bŵer niwclear, mae NPS EN-1: Datganiad Polisi Cenedlaethol Trosfwaol ar Ynni (EN-1); ac NPS EN-6: Datganiad Polisi Cenedlaethol ar Gynhyrchu Pŵer Niwclear (EN-6) yn berthnasol.

3.4.2. Mae NPS EN-1 yn amlinellu'r angen a'r brys am ganiatáu ac adeiladu seilwaith ynni newydd er mwyn cyfrannu at gyflenwad ynni diogel, amrywiol a fforddiadwy a chefnogi polisiâu'r llywodraeth ar ddatblygu cynaliadwy, yn benodol trwy liniaru ac addasu i'r newid yn yr hinsawdd.

3.4.3. Er mwyn i'r Deyrnas Unedig gyflawni amcanion sy'n ymwneud ag ynni a'r newid yn yr hinsawdd, mae Pennod 3 NPS EN-1 yn dweud bod y Llywodraeth yn credu bod angen brys am bŵer niwclear newydd (paragraff 3.5.1); y bydd pŵer niwclear newydd yn sicrhau cymysgedd amrywiol o dechnoleg a ffynonellau tanwydd, a fydd yn cynyddu cydnherthedd system ynni'r Deyrnas Unedig (paragraff 3.5.3), ac felly bod pŵer niwclear newydd yn un o dair elfen allweddol o strategaeth y Llywodraeth ar gyfer symud tuag at sector trydan amrywiol wedi'i ddatgarboneiddio erbyn 2050 (paragraff 3.5.6).

3.4.4. Mae NPS EN-6 yn rhoi mwy o fanylion ynglŷn â chynhyrchu pŵer niwclear, gan gynnwys yr angen am ddefnyddio'n gynnar; lleoli gorsafoedd pŵer niwclear newydd; ystyried dewisiadau amgen a rheoli a gwaredu gwastraff ymbelydrol.

3.4.5. Mae'r WMS yn datgan bod gan orsafoedd pŵer niwclear newydd rôl bwysig i'w chwarae a bod pŵer niwclear yn cael ei ystyried yn rhan hollbwysig o gymysgedd ynni'r Deyrnas Unedig, gan ddarparu pŵer carbon isel yn awr ac yn y dyfodol. Cadarnhaodd yr WMS fod cynhyrchu pŵer niwclear newydd yn parhau i fod yn allweddol i gyflawni rhwymedigaethau 2050 y Deyrnas Unedig.

3.4.6. Yn ôl yr WMS, o ran prosiectau y disgwylir iddynt gael eu defnyddio y tu hwnt i 2025, mae'r Llywodraeth yn parhau i roi ei chefnogaeth gref, mewn egwyddor, i gynigion ar gyfer prosiectau yn y safleoedd hynny a restrir yn EN-6. Mae'r WMS yn datgan hyd yn oed os ystyrir nad yw EN-6 yn berthnasol o dan a104 PA2008, fel sy'n wir o ran y Cais hwn, y byddai a105 yn berthnasol.

3.4.7. Fel yr amlinellir uchod, mae a105(2)(c) PA2008 yn mynnu bod rhaid i'r SoS ystyried, ymhlith pethau eraill, materion y mae'r SoS yn credu eu bod yn bwysig ac yn berthnasol i'w benderfyniad. Mae'r WMS yn datgan bod y Llywodraeth yn hyderus bod EN-1 ac EN-6 yn cynnwys gwybodaeth, asesiadau a datganiadau a fyddai'n parhau i fod yn bwysig ac yn berthnasol i brosiectau a allai gael eu defnyddio ar ôl 2025.

3.4.8. Wrth benderfynu p'un ai rhoi caniatâd datblygu i brosiect o'r fath ai peidio, mae'n ofynnol i'r SoS, o dan a105(2)(c) PA2008, ystyried cynnwys EN-1 ac EN-6, oni bai eu bod wedi cael eu hatal neu eu dirymu. O ran materion lle nad oes newid perthnasol i amgylchiadau, mae'r WMS yn datgan ei bod yn debygol y byddai pwys sylweddol yn cael ei roi i bolisi yn EN-1 ac EN-6.

3.5. DEDDFWRIAETH, POLISI A CHANLLAWIAU YNG NGHYMRU

3.5.1. Mae deddfwriaeth, polisi a chanllawiau sy'n berthnasol i Gymru yn cynnwys:

- Deddf Cymru (2017);
- Deddf Llywodraeth Cymru (2006);
- Deddf Cynllunio (Cymru) 2015;
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015;
- Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016;
- Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016;
- Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) Cymru 2011;
- Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 10 Rhagfyr 2018);
- Nodiadau Cyngor Technegol;
- Cynllun Gofodol Cymru (2008);
- Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011;
- Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013 ac
- Elfennau o ddogfennau polisi ynni, hinsawdd a seilwaith Llywodraeth Cymru.
- Datganiad argyfwng hinsawdd Llywodraeth Cymru (2019)

Deddf Cymru 2017

3.5.2. Fel y trafodwyd uchod, er bod Deddf Cymru 2017 (WA 2017) wedi trosglwyddo pwerau penderfynu o'r SoS (o dan PA2008) i Lywodraeth Cymru, oherwydd y byddai gan y Cais gapasiti trydanol gros enwol o 3.1GWe, y gyfundrefn ganiatáu ar gyfer y cynnig yw PA2008.

3.5.3. 'Datblygiad cysylltiedig' yw datblygiad sy'n gysylltiedig â'r prif ddatblygiad ac sy'n ategu naill ai'r broses o adeiladu neu weithredu'r prif ddatblygiad neu'n helpu i fynd i'r afael â'i effeithiau.

- 3.5.4. Mae Deddf Cymru 2017 yn cynnwys darpariaeth o dan adran 43 i ddatrys anghysondeb blaenorol yn y broses ganiatáu yn ymwneud â datblygiadau cysylltiedig. Roedd yr anghysondeb yn deillio o'r ffaith bod cyfundrefn PA2008 yn eithrio cymeradwyaeth am ddatblygiad cysylltiedig ar gyfer prosiectau yng Nghymru. Roedd hyn yn golygu, yn flaenorol, o ran prosiectau ynni mawr yng Nghymru lle'r oedd y broses ganiatáu ar gyfer y prif brosiect trwy'r broses NSIP, yr awdurdod cynllunio lleol perthnasol yng Nghymru oedd yn gyfrifol am benderfynu ar y datblygiad cysylltiedig. Mae hyn wedi newid bellach yn sgil cychwyn adran 43 Deddf Cymru 2017, sy'n cysoni'r cyfrifoldeb am roi caniatâd am ddatblygiad cysylltiedig ar gyfer prosiectau ynni a'r cyfrifoldeb am roi caniatâd ar gyfer y prif brosiect. O ganlyniad, gellir caniatáu'r holl waith y gwneir cais amdano yn rhan o'r cais DCO hwn.

Deddf Llywodraeth Cymru 2006

- 3.5.5. Mae Deddf Llywodraeth Cymru 2006 yn galluogi Llywodraeth Cymru i wneud deddfwriaeth sy'n berthnasol yng Nghymru. Mae'n rhaid i'r ddeddfwriaeth fod o fewn gallu deddfwriaethol Llywodraeth Cymru, h.y. ymwneud â'r materion datganoledig a amlinellir fel cyfres o benawdau cyffredinol, neu 'bynciau', sy'n cynnwys:

- Yr amgylchedd: materion fel gwarchod yr amgylchedd, cefn gwlad, mannau agored, cadwraeth natur, cynefinoedd arfordirol a'r amgylchedd morol;
- Llywodraeth leol, gan gynnwys ardaloedd awdurdodau lleol sy'n cynnwys eu ffiniau awdurdodaeth ar gyfer materion fel rheoli datblygu a gorfodi; a
- Chynllunio Gwlad a Thref.

- 3.5.6. Mae rhai materion nad ydynt wedi'u datganoli a fyddai wedi cael eu cynnwys o dan y penawdau cyffredinol hyn fel arall. Un o'r eithriadau yw "*caniatâd datblygu o dan PA2008*" (Atodlen 7, paragraff 8).

Deddf Cynllunio (Cymru) 2015

- 3.5.7. Mae'r Ddeddf yn ymdrin â chynllunio cenedlaethol, strategol a datblygu yng Nghymru. Cyflwynodd y Ddeddf ddarpariaeth ddeddfwriaethol ar gyfer yr iaith Gymraeg yn y system gynllunio. Er bod y Ddeddf yn galluogi ceisiadau am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad o arwyddocâd cenedlaethol yng Nghymru i gael eu gwneud yn uniongyrchol i Weinidogion Cymru, nid yw'n trosglwyddo pwerau penderfynu o'r SoS (o dan PA2008) ar gyfer pŵer niwclear.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

- 3.5.8. Nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (WBFGA) yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru trwy wneud i'r cyrff cyhoeddus a restrir yn y Ddeddf feddwl mwy am y tymor hir a gweithio'n well gyda phobl, cymunedau a'i gilydd i atal problemau a defnyddio ymagwedd fwy cydgysylltiedig.

- 3.5.9. Mae'r Ddeddf yn sefydlu'r saith nod llesiant canlynol:

- Cymru lewyrchus;

- Cymru gydnerth;
- Cymru iachach;
- Cymru sy'n fwy cyfartal;
- Cymru o gymunedau cydlynus;
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu; a
- Chymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang.

3.5.10. Er nad yw'r ExA na'r SoS wedi'u rhestru yn y Ddeddf, mae'n gosod dyletswyddau cynaliadwyedd a llesiant ar weithrediadau sawl sefydliad sy'n uniongyrchol gysylltiedig â'r archwiliad hwn, gan gynnwys awdurdodau lleol, byrddau iechyd lleol, Iechyd Cyhoeddus Cymru (PHW), Awdurdodau Tân ac Achub a Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC).

Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016

3.5.11. Nod y Ddeddf yw gwarchod henebion cofrestredig ac adeiladau rhestredig Cymru yn fwy effeithiol; gwella dulliau presennol ar gyfer rheoli'r amgylchedd hanesyddol yn gynaliadwy a chyflwyno mwy o dryloywder i benderfyniadau a wneir ar yr amgylchedd hanesyddol. Er nad yw'n gyfrwymol ar yr ExA na'r SoS, mae'n gosod dyletswyddau ar nifer o sefydliadau sy'n gysylltiedig â'r archwiliad ac a fyddai'n ymwneud â chyflawni gofynion, gan gynnwys Cadw, IACC a'r ymgeiswyr.

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

3.5.12. Mae'r Ddeddf yn sefydlu'r ddeddfwriaeth sy'n ofynnol i gynllunio a rheoli adnoddau naturiol Cymru mewn ffordd fwy rhagweithiol, cynaliadwy a chydgyssylltiedig. Ymhlith pethau eraill, mae'n ymdrin â'r newid yn yr hinsawdd, casglu a gwaredu gwastraff, trwyddedu morol, rheoli perygl llifogydd a draenio tir. Er nad yw'n gyfrwymol ar yr ExA na'r SoS, mae'n gosod dyletswyddau ar nifer o sefydliadau sy'n gysylltiedig â'r archwiliad ac a fyddai'n ymwneud â chyflawni gofynion, gan gynnwys IACC a CNC.

Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) Cymru 2011

3.5.13. Mae adran 153 Deddf Cydraddoldeb 2010 yn galluogi Gweinidogion Cymru i osod dyletswyddau ar rai awdurdodau cyhoeddus yng Nghymru trwy reoliadau.

3.5.14. Mae Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 yn galluogi cyflawni dyletswyddau'n well o dan a149(1) Deddf Cydraddoldeb 2010 yng Nghymru, sef rhoi sylw dyledus i'r angen i:

- ddileu gwahaniaethu, aflonyddu, erledigaeth ac unrhyw fath arall o ymddygiad a waherddir gan neu o dan y Ddeddf honno;
- hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a phobl nad ydynt yn rhannu'r nodwedd warchodedig honno; a
- meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a phobl nad ydynt yn rhannu'r nodwedd warchodedig honno.

Polisi Cynllunio Cymru

- 3.5.15. Amlinellir polisiâu cynllunio defnydd tir ar gyfer Cymru yn nogfen Polisi Cynllunio Cymru (PPW) Llywodraeth Cymru. Ategir PPW gan gyfres o Nodiadau Cyngor Technegol (TANs), Cylchlythyrau Llywodraeth Cymru a llythyrau egluro polisi.
- 3.5.16. Cyhoeddwyd argraffiad diweddaraf PPW, sef PPW10, ar 5 Rhagfyr 2018. Amcan PPW10 yw sicrhau bod y system gynllunio'n cyfrannu tuag at gyflawni datblygu cynaliadwy ac yn gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015 a'r WBFGA.
- 3.5.17. Nid yw'r PPW cyfredol yn cynnwys polisiâu penodol ar gyfer prosiectau seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol nac mewn perthynas â phŵer niwclear. Fodd bynnag, mae'n atgyfnerthu amcanion Llywodraeth Cymru o ran newid i economi carbon isel a'r gydnabyddiaeth fod angen sicrhau ynni o gymysgedd o ffynonellau (5.7 a 5.9).

Nodiadau Cyngor Technegol (TANs)

- 3.5.18. Mae'r TANs yn rhoi arweiniad manwl ar bynciau cynllunio penodol. Gall cynnwys y TANs canlynol fod yn bwysig ac yn berthnasol wrth ystyried y cais hwn:
- TAN 5: Cadwraeth Natur a Chynllunio (2009);
 - TAN 6: Cynllunio ar gyfer Cymunedau Gwledig Cynaliadwy (2010);
 - TAN 11: Sŵn (1997);
 - TAN 12: Dylunio (2014);
 - TAN 13: Twristiaeth (1997);
 - TAN 14: Cynllunio Arfordirol (1998)
 - TAN 15: Datblygu a Pherygl o Lifogydd (2004);
 - TAN 18: Trafnidiaeth (2007);
 - TAN 20: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2013);
 - TAN 21: Gwastraff (2014);
 - TAN 23: Datblygu Economaidd (2014); a
 - TAN 24: Yr Amgylchedd Hanesyddol (2017).

Cynllun Gofodol Cymru – Pobl, Llefydd, Dyfodol (2008)

- 3.5.19. Mae Cynllun Gofodol Cymru (2008) (WSP) yn amlinellu blaenoriaethau gofodol cenedlaethol trawsbynciol ac yn darparu'r cyd-destun a'r cyfeiriad ar gyfer cynlluniau datblygu lleol. Mae'n amlygu chwe is-ranbarth yng Nghymru heb ddiffinio ffiniau caeth, sy'n adlewyrchu'r gwahanol gysylltiadau sy'n ymwneud â gweithgareddau dyddiol. Mae'r cynllun yn gosod Ynys Môn yn rhanbarth Eryri a Môn/Gogledd-orllewin Cymru. Mae'r WSP yn cydnabod bod yr ardal yn unigryw yng nghyd-destun Cymru a'r Deyrnas Unedig o ganlyniad i'w hamgylchedd naturiol eithriadol, ei threftadaeth adeiledig a'i hunaniaeth ddiwylliannol gref. Gan fod y cynllun wedi cael ei fabwysiadu yn 2008, mae'n cyfeirio at ddatgomisiynu Wylfa A ac effeithiau posibl hynny. Mae hefyd yn cyfeirio (paragraff 17.20) at y ffaith y disgwyliwyd i Lywodraeth y Deyrnas Unedig benderfynu ar ddyfodol cynhyrchu pŵer niwclear yn 2008, ac amlygodd y gallai hyn arwain at oblygiadau cadarnhaol i Wylfa.
- 3.5.20. Mae Fframwaith Datblygu Cenedlaethol (FfDC) wrthi'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd a fydd yn disodli'r WSP. Mae'r FfDC yn cael ei ddrafftio ar

hyn o bryd a disgwylir i ddrafft ymgynghori gael ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf/Medi 2019. Roedd y ddogfen ymgynghori, sef Materion, Opsiynau a'r Opsiwn a Ffeirir (2018), yn ailadrodd yr amcan o newid i economi carbon isel ac yn amlygu'r dyhead i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr 80% o leiaf erbyn 2050. Mae Atodiad A (Materion) yn cydnabod bod cyfleoedd economaidd a chymdeithasol arwyddocaol yn deillio o Wylfa Newydd (ochr yn ochr ag Ynys Ynni Môn). Os cymeradwyir y FfDC cyn penderfyniad yr SoS, mae'n bosibl y bydd angen ymgynghori â'r Ymgeisydd ac IPs ymhellach ar y ddogfen fabwysiedig.

Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2013

- 3.5.21. Mae Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn rhoi'r un statws i'r Gymraeg a'r Saesneg yng Nghymru o ran y sector cyhoeddus. Gwnaed y Gymraeg yn iaith swyddogol yng Nghymru yn sgil Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ac mae'n golygu bod rhaid iddi beidio â chael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd (2010)

- 3.5.22. Mae Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd (CCSW) yn ceisio lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr 3% y flwyddyn. Mae'n canolbwyntio'n bennaf ar wella effeithlonrwydd ynni a hyrwyddo cynhyrchu carbon isel.

Ynni Cymru: Newid Carbon Isel (2012)

- 3.5.23. Mae Ynni Cymru: Newid Carbon Isel (2012) yn amlinellu sut mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu sbarduno'r newid i economi carbon isel, gynaliadwy ar gyfer Cymru.

- 3.5.24. Mae'n cydnabod bod angen i Gymru fuddsoddi yn ei seilwaith ynni, ei atgyfnerthu a'i uwchraddio er mwyn iddi gyflawni ei dyheadau ynni.

- 3.5.25. Mae'n datgan bod Llywodraeth Cymru yn cefnogi datblygu gorsaf bŵer niwclear newydd ar Ynys Môn a bod datblygu Wylfa B yn elfen hollbwysig nid yn unig o raglen Ynys Ynni Môn ond hefyd y dyfodol ynni ehangach o ran darparu ffynhonnell ynni gyson i ategu ysbeidioldeb ffynonellau adnewyddadwy. Er ei fod yn cydnabod bod risgiau'n gysylltiedig â phŵer niwclear, mae'n dadlau bod y risg a gynrychiolir gan y newid yn yr hinsawdd mor fawr fel na ellir anwybyddu technoleg carbon isel brofedig allweddol.

Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru (2012)

- 3.5.26. Lluniwyd y Cynllun i flaenoriaethu, cwmpasu a chydlynu'r broses o gyflawni buddsoddiadau seilwaith mawr, ar yr un pryd â gwneud cyfraniad arwyddocaol at lesiant economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol tymor hir pobl a chymunedau Cymru. Mae'n llwyr gefnogi adeiladu gorsaf bŵer niwclear newydd yn Wylfa (paragraff 2.5.4).

Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013

- 3.5.27. Mae Deddf Teithio Llesol (Cymru) yn mynnu bod awdurdodau lleol yn gwella cyfleusterau a llwybrau i gerddwyr a beicwyr yn barhaus, ac yn paratoi mapiau sy'n amlygu llwybrau presennol a phosibl i'w defnyddio. Mae'r Ddeddf hefyd yn mynnu bod cynlluniau ffyrdd newydd (gan

gynnwys cynlluniau gwella ffyrdd) yn ystyried anghenion cerddwyr a beicwyr yn ystod y cam cynllunio.

Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel (Mawrth, 2019)

- 3.5.28. Mae'r cynllun hwn yn gosod y sylfaen i Gymru newid i fod yn genedl carbon isel. Mae'r cynllun yn amlinellu'r camau a fydd yn cael eu cymryd i leihau allyriadau a chefnogi twf economi carbon isel mewn ffordd sy'n cynyddu'r buddion ehangach i Gymru i'r eithaf. Mae'n pwysleisio bod Llywodraeth Cymru wedi treulio cryn dipyn o amser yn creu cyfleoedd i sicrhau y byddai gorsaf bŵer niwclear Wylfa Newydd yn darparu cyflogaeth, hyfforddiant a gwaddol pwysig o fuddion i Gymru.

Datganiad argyfwng hinsawdd Llywodraeth Cymru (2019)

- 3.5.29. Ar 29 Ebrill 2019, gwnaeth Llywodraeth Cymru ddatganiad argyfwng hinsawdd. Er y gwnaed y datganiad hwn ar ôl diwedd yr Archwiliad, gallai'r SoS ddymuno ystyried y mater wrth wneud ei benderfyniad terfynol.
- 3.5.30. Roedd y datganiad argyfwng yn dweud, ymhlith pethau eraill, bod Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i helpu meysydd eraill o'r economi i gymryd camau pendant i gefnu ar danwydd ffosil. Roedd yn atgyfnerthu'r gefnogaeth i'r polisiâu a'r cynigion a gynhwysir yn Ffyniant i Bawb.

3.6. **DEDDF Y MÔR A MYNEDIAD I'R ARFORDIR 2009**

- 3.6.1. Mae Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 (MCAA) yn darparu'r dull cyfreithiol o helpu i sicrhau cefnforoedd a moroedd glân, iach, diogel, cynhyrchiol a biolegol amrywiol trwy sefydlu system i wella'r broses o reoli a gwarchod yr amgylchedd morol ac arfordirol. Sefydlodd system cynllunio morol strategol sy'n cynnwys cynhyrchu Datganiad Polisi Morol (MPS), a chyflwynodd ofyniad i gynhyrchu cynlluniau morol a dynodi Pyrth Cadwraeth Morol (MCZs) yn nyfroedd y Deyrnas Unedig, yn ogystal â ffurfio'r Sefydliad Rheoli Morol (MMO) a symleiddio'r system trwyddedu morol.
- 3.6.2. Gan fod Llywodraeth Cymru wedi mabwysiadu MPS y Deyrnas Unedig yn 2011, mae'r MCA yn mynnu bod Gweinidogion Cymru, sef yr awdurdod cynllunio ar gyfer ardal glannau ac alltraeth Cymru, yn datblygu ac yn gweithredu Cynllun Morol ar gyfer Cymru. O ganlyniad, mae Cynllun Morol Cenedlaethol drafft Cymru (dWNMP) wedi cael ei ddatblygu a disgwylir iddo gael ei fabwysiadu yn gynnar yn ystod yr haf 2019. Pan fydd wedi'i fabwysiadu, bydd yr WNMP, ynghyd â'r MPS, yn ddogfennau cynllunio perthnasol at ddiben a105(2)(c) PA2008.
- 3.6.3. Gan nad yw DCO drafft (dDCO) yr Ymgeisydd yn cynnwys Trwydded Forol Dybiedig, pe byddai'r SoS yn caniatáu'r Gorchymyn, byddai angen i'r Ymgeisydd wneud cais i CNC am y trwyddedau angenrheidiol o dan Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009.
- 3.6.4. At hynny, mewnosododd yr ymgeisydd Erthygl 49 newydd, sef Cymhwyso Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009, yn y dDCO i fynd i'r afael â'r pwynt nad oes unrhyw bwerau o dan y Gorchymyn yn dileu'r angen am Drwydded Forol o dan Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009. Trafodir hyn ym Mhennod 15.

3.7. CYFRAITH EWROPEAIDD A RHEOLIADAU CYSYLLTIEDIG Y DEYRNAS UNEDIG

- 3.7.1. Yn ôl Deddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael), yn ddarostyngedig i eithriadau diffiniedig, bydd cyfraith yr Undeb Ewropeaidd sy'n bodoli hyd at y pwynt ymadael yn aros mewn grym ac yn cael ei hymgorffori yng nghyfraith y Deyrnas Unedig. Mae'r adroddiad hwn wedi cael ei lunio ar y sail y bydd cyfraith berthnasol yr Undeb Ewropeaidd (cyfraith amgylcheddol yn bennaf) yn cael ei hymgorffori yng nghyfraith y Deyrnas Unedig ar yr adeg pan fydd yr SoS yn penderfynu ar y cais hwn, a bod trefniant cyfatebol ar gyfer materion diogelwch niwclear mewn perthynas â Chytuniad Euratom.

RHEOLIADAU CYNLLUNIO SEILWAITH (ASESU EFFEITHIAU **AMGYLCHEDDOL) 2009 (FEL Y'U DIWYGIWYD) (Y RHEOLIADAU AEA)**

- 3.7.2. Mae'r Rheoliadau AEA yn pennu'r wybodaeth y mae angen i'r Ymgeisydd ei chyflenwi yn yr ES, yn ogystal â gwybodaeth y gellir gofyn amdani â chyfiawnhad rhesymol o ystyried amgylchiadau'r achos. Mae Rhan 2 Atodlen 4 yn cynrychioli'r gofynion lleiaf ar gyfer ES o dan y Rheoliadau AEA, ac atgyfnerthir hyn gan Reoliad 3(2), sy'n amlinellu dyletswydd graidd y penderfynwr wrth benderfynu ar Ddatblygiad AEA.
- 3.7.3. Mae'r datblygiad arfaethedig yn ddatblygiad AEA o dan Atodlen 2 y Rheoliadau AEA. Mae'r ymgeisydd wedi darparu ES [APP-055 to APP-400] yn rhan o'r cais a gyflwynwyd.
- 3.7.4. Wrth ddod i'w gasgliadau a'i argymhelliad, mae'r ExA wedi ystyried y wybodaeth amgylcheddol fel y'i diffiniwyd yn Rheoliad 3(2) (gan gynnwys yr ES a'r holl wybodaeth arall am effeithiau amgylcheddol y datblygiad) (gweler Penodau 6 i 18 yr adroddiad hwn).

CYFARWYDDEB Y CYNGOR 2008/50/EC AR ANSAWDD AER YR **AMGYLCHEDD AC AER GLANACH AR GYFER EWROP ('Y GYFARWYDDEB ANSAWDD AER')**

- 3.7.5. Mae'r Gyfarwyddeb Ansawdd Aer (AQD) yn cydgrynhoi pedair cyfarwyddeb ac un penderfyniad y Cyngor yn un gyfarwyddeb ar ansawdd aer. O dan yr AQD, mae'n ofynnol i Aelod-wladwriaethau asesu ansawdd aer yr amgylchedd o ran sylffwr deuocsid, nitrogen deuocsid a nitrogen monocsid, deunydd gronynnol (PM₁₀ a PM_{2.5}), plwm, bensen a charbon monocsid (CO). Mae'r Gyfarwyddeb yn gosod gwerthoedd cyfyngol ar gyfer cydymffurfio ac yn sefydlu camau rheoli lle y ceir gormodiant. Mae wedi'i throsi'n statud y Deyrnas Unedig trwy reoliadau a wnaed o dan Ddeddf yr Amgylchedd 1995 (EA1995).
- 3.7.6. Amlinellir perthnasedd y Gyfarwyddeb hon i'r cais hwn ym Mhennod 11 yr adroddiad hwn.

CYFARWYDDEB Y CYNGOR 92/43/EEC AR WARCHOD CYNEFINOEDD NATURIOL AC ANIFEILIAID A PHLANHIGION GWYLLT (Y GYFARWYDDEB CYNEFINOEDD)

- 3.7.7. Mae'r Gyfarwyddeb Cynefinoedd yn darparu ar gyfer rhwydwaith o

safleoedd a warchodir a system o warchod rhywogaethau. Rhestrir mathau o gynefinoedd y mae angen eu dynodi'n Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACAau) yn Atodiad I y gyfarwydddeb. Rhestrir rhywogaethau anifeiliaid a phlanhigion o ddiddordeb y mae eu cadwraeth yn gofyn am ddynodi ACAau yn Atodiad II. Mae ACAau yn ffurfio rhan o rwydwaith ecolegol Natura 2000 o safleoedd a warchodir. Mae Atodiad IV yn rhestru rhywogaethau anifeiliaid a phlanhigion o ddiddordeb y mae angen eu gwarchod yn gyfreithiol. Mae'r holl rywogaethau a restrir yn yr atodiadau hyn wedi'u hamlygu'n Rhywogaethau a Warchodir gan Ewrop (EPS). Mae tair ACA – ACA Corsydd Môn, ACA Bae Cemlyn ac ACA Corsydd Môn – y gallai'r cynnig effeithio arnynt. Mae'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd a'i goblygiadau wedi cael eu hystyried wrth archwilio'r cais, ac ymdrinnir â'r rhain ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn.

CYFARWYDDEB Y CYNGOR 2009/147/EC AR WARCHOD ADAR GWYLLT (Y GYFARWYDDEB ADAR GWYLLT)

- 3.7.8. Mae'r Gyfarwydddeb Adar yn gynllun cynhwysfawr sy'n gwarchod yr holl rywogaethau adar gwyllt sy'n bodoli'n naturiol yn yr Undeb Ewropeaidd. Mae'n mynnu bod ardaloedd sy'n cynnwys y tiriogaethau mwyaf addas i'r rhywogaethau hyn yn cael eu dosbarthu'n Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGAau). Ers 1994, mae pob AGA yn rhan o rwydwaith ecolegol Natura 2000.
- 3.7.9. Mae dwy AGA – AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn ac AGA Aber Afon Dyfrdwy – y gallai'r cynnig effeithio arnynt. Mae'r Gyfarwydddeb Adar a'i goblygiadau wedi cael eu hystyried wrth archwilio'r cais, ac ymdrinnir â'r rhain ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn.

RHEOLIADAU CADWRAETH CYNEFINOEDD A RHYWOGAETHAU 2017

- 3.7.10. Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 yw'r prif fodd y mae'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd a'r Gyfarwydddeb Adar yn cael eu trosi'n gyfraith Cymru a Lloegr. Cyfeirir at brosesau asesu a gynhelir yn unol â'r rheoliadau hyn fel Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA). Dylid nodi hefyd er bod confensiwn Ramsar yn rhwymedigaeth cytuniad y Deyrnas Unedig ac nid yw'n rhan o'r corff o Gyfraith Ewropeaidd, HRA yw prif broses y Deyrnas Unedig sy'n gweithredu rhwymedigaethau'r Deyrnas Unedig o dan Gonfensiwn Ramsar.
- 3.7.11. Mae'r Rheoliadau'n darparu ar gyfer dynodi 'safleoedd Ewropeaidd', gwarchod 'rhywogaethau a warchodir gan Ewrop', ac addasu rheolaethau cynllunio a rheolaethau eraill i warchod safleoedd Ewropeaidd.
- 3.7.12. O dan y Rheoliadau, mae gan awdurdodau cymwys h.y. unrhyw Weinidog, adran o'r llywodraeth, corff cyhoeddus, neu unigolyn sy'n dal swydd gyhoeddus, ddyletswydd gyffredinol, wrth arfer unrhyw un o'u swyddogaethau, i ystyried Cyfarwydddeb Cynefinoedd a Chyfarwydddeb Adar Gwyllt y Comisiwn Ewropeaidd.
- 3.7.13. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA) i gefnogi ei gais. Mae'r ExA yn fodlon bod y wybodaeth a ddarparwyd yn yr HRA ac yn ystod yr archwiliad yn ddilys ar gyfer y diwygiadau

ansylweddol arfaethedig a dderbyniwyd i'r archwiliad.

RHEOLIADAU CADWRAETH FOROL ALLTRAETH (CYNEFINOEDD NATURIOL) 2007 (**FEL Y'U DIWYGIWYD**) (**RHEOLIADAU ALLTRAETH 2007**)

RHEOLIADAU CADWRAETH FOROL ALLTRAETH (CYNEFINOEDD NATURIOL) (DIWYGIO) 2012

- 3.7.14. Mae'r rheoliadau hyn yn berthnasol i ardal forol alltraeth y Deyrnas Unedig sy'n cwmpasu dyfroedd y tu hwnt i 12 môr-filltir ac o fewn Terfynau Pysgodfeydd Prydain, a gwely'r môr o fewn Ardal Ddynodedig Sgafell Gyfandirol y Deyrnas Unedig.
- 3.7.15. Daeth Rheoliadau Cadwraeth Forol Alltraeth (Cynefinoedd Naturiol &c) (Diwygio) 2012 i rym ar 16 Awst 2012 ac maen nhw'n diwygio Rheoliadau Alltraeth 2007.
- 3.7.16. Maen nhw'n gosod dyletswyddau ar awdurdodau cymwys o ran yr ardal forol alltraeth, i gymryd camau i gyflawni'r amcan o warchod, cynnal ac ailsefydlu cynefinoedd ar gyfer adar gwyllt, ac i wneud pob ymdrech resymol i osgoi llygru neu ddirywio cynefinoedd ar gyfer adar gwyllt. Maen nhw hefyd yn gosod dyletswydd ar yr SoS i gymryd camau i annog gwaith ymchwil a gwyddonol ynglŷn â'r ardal forol alltraeth yr ystyrir ei fod yn angenrheidiol i warchod a rheoli poblogaethau adar gwyllt a'u defnydd o'r ardal honno.
- 3.7.17. Amlinellir perthnasedd y Rheoliadau hyn i'r cais hwn ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn.
- SEFYDLU FFRAMWAITH AR GYFER GWEITHREDU CYMUNEDOL **YM MAES POLISI DŴR** (200/60/EC) (Y GYFARWYDDEB **FFRAMWAITH DŴR**)
- 3.7.18. Mae'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (WFD) yn sefydlu fframwaith ar gyfer polisi dŵr, gan reoli ansawdd dyfroedd derbyn. Ymhlith amcanion eraill, mae'n mynnu bod Aelod-wladwriaethau'r Undeb Ewropeaidd yn atal dirywiad cyrff dŵr wyneb a chyrff dŵr daear a'u hecosystemau, ac yn gwella ansawdd cyrff dŵr wyneb a dŵr daear trwy leihau llygredd yn gynyddol a thrwy adfer.
- 3.7.19. Mae'n rhaid i'r SoS ystyried y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr er mwyn cydymffurfio ag EN-1. Rhoddir ystyriaeth i ansawdd dŵr a rheoli dŵr ym Mhennod 12 yr adroddiad hwn.

3.8. DARPARIAETHAU CYFREITHIOL A PHOLISI ERAILL

CONFENSIWN Y CENHEDLOEDD UNEDIG AR AMRYWIAETH FIOLEGOL 1992

- 3.8.1. Fel sy'n ofynnol gan Reoliad 7 Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Penderfyniadau) 2010, mae'r ExA wedi rhoi sylw i'r confensiwn hwn wrth ystyried effeithiau tebygol y datblygiad arfaethedig ac amcanion a dulliau priodol ar gyfer lliniaru a digolledu.
- 3.8.2. Mae'r Confensiwn yn berthnasol i'r Amgylchedd Daearol a

Bioamrywiaeth, HRA, yr Amgylchedd Hanesyddol, Adnoddau Dŵr a'r Amgylchedd Morol, a ystyrir ym Mhenodau 6, 7, 9, 10 a 15 yr adroddiad hwn, yn ôl eu trefn.

CONFENSIWN RAMSAR AR WLYPTIROEDD O BWYSIGRWYDD RHYNGWLADOL 1971 (FEL Y'I DIWYGIWYD)

3.8.3. Mae Confensiwn Ramsar ar Wlyptiroedd o Bwysigrwydd Rhyngwladol 1971 (fel y'i diwygiwyd) (Confensiwn Ramsar) yn gytuniad rhyngwladol sy'n darparu fframwaith ar gyfer gweithredu cenedlaethol a chydweithredu rhyngwladol i warchod gwlyptiroedd a'u hadnoddau, a'u defnyddio'n ddoeth. Mae Llywodraeth y Deyrnas Unedig wedi dewis cymhwyso'r darpariaethau deddfwriaethol sy'n berthnasol i ystyried ACAau ac AGAau i safleoedd Ramsar fel mater polisi, er nad yw'r rhain yn safleoedd Ewropeaidd o dan y gyfraith.

3.8.4. Mae un safle Ramsar – Aber Afon Dyfrdwy – y gallai'r cynnig effeithio arno. Mae Confensiwn Ramsar a'i oblygiadau wedi cael eu hystyried wrth archwilio'r cais, ac ymdrinnir â'r rhain ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn.

DEDDF PARCIAU CENEDLAETHOL A MYNEDIAD I GEFN GWLAD 1949 (FEL Y'I DIWYGIWYD)

3.8.5. Mae'r Ddeddf hon yn darparu'r fframwaith ar gyfer sefydlu Parciau Cenedlaethol ac Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE). Mae hefyd yn sefydlu pwerau i ddatgan Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol (NNRs), i gyhoeddi Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGAau) ac i awdurdodau lleol sefydlu Gwarchodfeydd Natur Lleol (LNRs).

3.8.6. Rhoddir amddiffyniad statudol i barciau cenedlaethol ac AHNEau er mwyn gwarchod a gwella harddwch naturiol eu tirwedd. Diben dynodi Parc Cenedlaethol neu AHNE yw gwarchod a gwella ei harddwch naturiol; gan gynnwys tirffurf, daeareg, planhigion, anifeiliaid, nodweddion tirwedd a phatrwm cyfoethog anheddiad dynol ar hyd yr oesoedd.

3.8.7. Ystyrir amddiffyniad statudol AHNE Ynys Môn ac effeithiau'r cynnig ar SoDdGA Cae Gwyn, SoDdGA Caeau Talwrn, SoDdGA Bae Cemlyn, SoDdGA Cors Bodeilio, SoDdGA Llyn Traffwll a SoDdGA Tre'r Gof ym Mhennod 13 yr adroddiad hwn.

DEDDF CEFN GWLAD A HAWLIAU TRAMWY 2000 (FEL Y'I DIWYGIWYD)

3.8.8. Mae Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 (fel y'i diwygiwyd) yn cynnwys darpariaethau ynglŷn â Hawliau Tramwy Cyhoeddus (PRoW), a chyflwynodd fesurau newydd i amddiffyn AHNEau ymhellach. Roedd hyn yn cynnwys bodloni gofynion hamdden, heb beryglu'r rhesymau gwreiddiol dros eu dynodi, a diogelu diwydiannau gwledig a chymunedau lleol. Gosodwyd dyletswydd newydd hefyd ar bob corff cyhoeddus, gan gynnwys yr ExA a'r SoS, i ystyried dibenion AHNEau a gwell darpariaeth ar gyfer amddiffyn a rheoli SoDdGAau.

3.8.9. Mae rhannau o'r safle arfaethedig o fewn neu'n agos iawn i AHNE Ynys

Môn. Yn ogystal, mae chwe SoDdGA y gallai'r cynnig effeithio arnynt.
Ystyrir yr effeithiau hyn ym Mhenodau 8, 13 a 17 yr adroddiad hwn.

DEDDF BYWYD GWYLLT A CHEFN GWLAD 1981 (**FEL Y'I DIWYGIWYD**)

3.8.10. Deddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1981 (fel y'i diwygiwyd) (W&CA) yw'r brif ddeddfwriaeth sy'n gwarchod anifeiliaid, planhigion a rhai cynefinoedd yn y Deyrnas Unedig. Mae'r Ddeddf yn cynnwys mesurau ar gyfer datgan, cadarnhau, gwarchod a rheoli SoDdGAau.

3.8.11. Mae'r Ddeddf yn berthnasol i ystyried effeithiau ar SoDdGAau a rhywogaethau a chynefinoedd a warchodir, gan gynnwys safleoedd Ewropeaidd. Ystyrir y rhain ym Mhenodau 6 a 7 yr adroddiad hwn.

3.8.12. Os yw datblygiad yn debygol o effeithio ar rywogaeth fel ystlumod, tylluanod neu fadfallod dŵr cribog a warchodir o dan Ran I y Ddeddf hon, byddai angen trwydded rhywogaeth a warchodir gan CNC yn ogystal ag unrhyw ganiatâd y gallai'r SoS ei roi trwy DCO.

DEDDF YR AMGYLCHEDD NATURIOL A CHYMUNEDAU GWLEDIG (2006)

3.8.13. Mae Deddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006 (NERC) yn cynnwys dyletswydd bod rhaid i bob corff cyhoeddus (gan gynnwys yr ExA a'r SoS) roi ystyriaeth i warchod bioamrywiaeth, i'r graddau sy'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny'n briodol. Wrth gydymffurfio â hyn, mae'n rhaid ystyried Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992.

3.8.14. O dan Adran 42 y Ddeddf, mae'n rhaid i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gyhoeddi rhestr o'r organebau byw a'r mathau o gynefin sy'n bwysig iawn er mwyn gwarchod bioamrywiaeth. Defnyddir y rhestr hon gan bawb sy'n gwneud penderfyniadau yng Nghymru wrth gyflawni eu dyletswydd o dan adran 40 y Ddeddf i ystyried gwarchod bioamrywiaeth.

3.8.15. Ystyrir sut y byddai'r datblygiad arfaethedig yn effeithio ar faterion yn ymwneud â bioamrywiaeth ac ecoleg a'r dirwedd ym Mhenodau 6, 7 a 13 yr adroddiad hwn.

DEDDF CYDRADDOLDEB 2010

3.8.16. Mae a149 Deddf Cydraddoldeb 2010 yn sefydlu dyletswydd (dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus (PSED)) i ddileu gwahaniaethu, hybu cyfle cyfartal a meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a phobl nad ydynt yn ei rhannu¹. Mae'r ExA yn fodlon ei fod wedi cydymffurfio â'r PSED drwy gydol yr Archwiliad.

DEDDF NEWID YN YR HINSAWDD 2008

3.8.17. Deddf Newid yn yr Hinsawdd 2008 yw'r sail ar gyfer ymagwedd y Deyrnas Unedig at fynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd ac ymateb iddo. Mae'n mynnu bod allyriadau carbon deuocsid a nwyon tŷ gwyr eraill yn cael eu lleihau a bod paratodau'n cael eu gwneud ar gyfer risgiau newid yn yr hinsawdd. Mae'r Ddeddf hefyd yn sefydlu'r fframwaith i gyflawni'r gofynion hyn ac yn cefnogi ymrwymiad y Deyrnas Unedig i gymryd camau rhyngwladol brys i fynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd.

¹ Mae canllawiau ar ystyriaethau cydraddoldeb a nodweddion gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 wedi cael eu darparu gan Swyddfa Cydraddoldebau'r Llywodraeth a'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (EHRC).

3.8.18. Mae'r Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd yn ymrwymo'r Llywodraeth yn gyfreithiol i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr 80% o leiaf o lefelau 1990 erbyn 2050 (y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd, 2008). Mae hyn yn cynnwys lleihau allyriadau o'r gweinyddiaethau datganoledig (yr Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon), sy'n cyfrif am oddeutu 20% o allyriadau'r Deyrnas Unedig ar hyn o bryd. Roedd y targed 80% wedi'i seilio ar gyngor o adroddiad 2008 y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd (CCC), sef 'Adeiladu economi carbon isel' (y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd, 2008).

3.8.19. Ar ôl i'r archwiliad ddod i ben, diwygiwyd y Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd gan Offeryn Statudol 1056 (2019) [3] i darged sero net o 100% erbyn 2050 yn dilyn adroddiad diwygiedig y CCC. Nid yw'r argymhellion yn yr adroddiad hwn wedi ystyried y newid hwn o ganlyniad i'r amseriad, a bydd yn fater i'r Ysgrifennydd Gwladol i'w ystyried wrth wneud ei benderfyniad terfynol.

3.9. GORCHMYNION CANIATÂD DATBLYGU A WNAED

3.9.1. Mae'r Ymgeisydd yn cyfeirio at nifer fawr o Orchmynion Caniatâd Datblygu eraill a wnaed, gan gynnwys:

- Gorchymyn Gorsaf Cynhyrchu Gwres a Phŵer Gogledd Llundain 2017 (O.S. 2017/215);
- Gorchymyn y Grid Cenedlaethol (Prosiect Cysylltu Hinkley Point C) 2016 (O.S. 2016/49);
- Gorchymyn Caniatâd Datblygu Cyffordd 10a yr M20 2017 (O.S. 2017/1202);
- Gorchymyn Cyfleuster Storio Nwy Tanddaear Keuper 2017/433; (O.S. 2017/433)
- Gorchymyn Cysylltiad Ffermydd Gwynt Gogledd Cymru 2016 (O.S. 2016/818);
- Gorchymyn Thames Water Utilities Limited (Twnnel Ffordd Lanw Tafwys) 2014 (O.S. 2014/2384);
- Gorchymyn Gorsaf Gynhyrchu Storio Pwmpiedig Glyn Rhonwy 2017;
- Gorchymyn Hinkley Point C (Gorsaf Gynhyrchu Niwclear) 2013; (O.S. 2017/330)
- Gorchymyn Twnnel Silvertown 2018 (O.S. 2018/574);
- Gorchymyn y Grid Cenedlaethol (Prosiect Cysylltu Richborough) 2017 (O.S. 2017/817);
- Gorchymyn System Drydanol Triton Knoll 2016 (O.S. 2016/880);
- Gorchymyn Caniatâd Datblygu Ffordd Arfordirol yr A19/A1058 (Gwella Cyffordd) 2016 (O.S. 2016/73);
- Gorsaf Gynhyrchu sy'n Rhedeg ar Nwy Wrecsam (O.S. 2017/766);
- Gorchymyn Fferm Wynt ar y Môr East Anglia THREE 2017 (O.S. 2017/826);
- Gorchymyn Cysylltiad Fferm Wynt Coedwig Brechfa 2016 (O.S. 2016/987);
- Gorchymyn Gorsaf Gynhyrchu sy'n Rhedeg ar Nwy Meaford 2016 (O.S. 2016/779);
- Gorchymyn Fferm Wynt ar y Môr Estyniad Walney 2014 (O.S. 2014/2950);
- Gorchymyn Fferm Wynt ar y Môr Estyniad Burbo Bank 2014 (O.S. 2014/2594);
- Gorchymyn Caniatâd Datblygu Parc Ynni Morol Able 2014 (O.S. 2014/2935);

- Gorchymyn Amnewid Piblinell Nwy Afon Humber 2016 (O.S. 2016/853);
- Gorchymyn Gorsaf Gynhyrchu Morlyn Llanw Bae Abertawe 2015/1386 (O.S. 2015/1386);
- Gorchymyn Gorsaf Gynhyrchu sy'n Rhedeg ar Nwy Eggborough 2018/1020 (O.S. 2018/1020); a
- Gorchymyn Fferm Wynt ar y Môr Hornsea One 2014/3331 (O.S. 2014/3331).

3.9.2. Mae'r Ymgeisydd hefyd yn cyfeirio at Orchmynion a wnaed o dan gyfundrefnau ar wahân i PA2008, gan gynnwys:

- Gorchymyn (Pwerau Llywio) Afon Ouse Swydd Efrog 1998 (O.S. 1998/1272);
- Gorchymyn (Pwerau Llywio) Cyngor Argyll a Bute 2007 (O.S. yr Alban 2007/3);
- Gorchymyn Grymuso Harbwr Porth Llundain 2008 (O.S. 2008/1261);
- Gorchymyn (Grymuso Harbwr) Porthladd Lochboisdale a Gasay 2016 (O.S. yr Alban 2016/156);
- Gorchymyn Diwygio Harbwr Aberdeen 2016 (O.S. yr Alban 2016/414); a
- Gorchymyn Diwygio Harbwr Newhaven 2016 (O.S. 2016/151).

3.10. EFFEITHIAU TRAWSFFINIOL

3.10.1. Mae Rheoliad 24 Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) 2009 (y Rheoliadau AEA) yn trosi Erthygl 7 Cyfarwydddeb yr Undeb Ewropeaidd 85/337/EEC (fel y'i diwygiwyd) yn Gyfraith y Deyrnas Unedig fel y bo'n berthnasol i gyfundrefn PA2008. Ar sail y wybodaeth a oedd ar gael gan yr ymgeisydd, roedd yr Arolygiaeth Gynllunio, ar ran yr SoS, o'r farn bod y datblygiad arfaethedig yn debygol o gael effeithiau arwyddocaol ar yr amgylchedd yn un o Wladwriaethau eraill yr Ardal Economaidd Ewropeaidd (EEA).

3.10.2. Defnyddiodd yr Arolygiaeth Gynllunio yr ymagwedd ragofalus wrth ddod i'r farn hon (fel yr esbonnir yn Nodyn Cyngor 12 yr Arolygiaeth Gynllunio: Ymgynghori ar Effeithiau Trawsffiniol). Felly, ystyriwyd bod angen cynnal ymgynghoriad ar faterion trawsffiniol o dan Rheoliad 24 y Rheoliadau AEA o ran Gweriniaeth Iwerddon: ACAu (mamaliaid môr) a safleoedd Natura 2000 (adar). Anfonwyd llythyr ar 1 Chwefror 2018 at y corff perthnasol yng Ngweriniaeth Iwerddon.

3.10.3. Yn unol â Rheoliad 24 y Rheoliadau AEA, cyhoeddodd yr Arolygiaeth Gynllunio (ar ran yr SoS) hysbysiad yn Gazette Llundain ar 3-5 Chwefror 2017 a roddodd wybodaeth i Wladwriaethau'r EEA, gan gynnwys Gweriniaeth Iwerddon, am y prosiect arfaethedig a'i effeithiau arwyddocaol tebygol. Gofynnwyd i Wladwriaethau'r EEA roi gwybod erbyn 17 Mawrth 2017 p'un a oeddent eisiau cymryd rhan yn y weithdrefn ar gyfer archwilio a phenderfynu ar y cais o dan PA2008 a Rheoliad 24 y Rheoliadau AEA ai peidio.

3.10.4. Yn unol â'i lythyr hysbysu at Wladwriaethau'r EEA, tybiodd yr SoS nad oedd y Gwladwriaethau na ymatebodd i'r llythyr hysbysu eisiau cymryd rhan yn y weithdrefn o dan Rheoliad 24 y Rheoliadau AEA mewn perthynas â'r datblygiad arfaethedig.

3.10.5. Mae'r Arolygiaeth Gynllunio wedi dilyn y prosesau sgrinio a hysbysu trawsffiniol a amlinellir yn ei Nodyn Cyngor 12, sy'n cynnwys trefniadau arbennig ar gyfer NSIPs gorsaf gynhyrchu trydan niwclear. Mae'r trefniadau arbennig yn mynnu bod holl wladwriaethau perthnasol yr EEA a llofnodwyr confensiynau UNECE Espoo ac Aarhus yn cael gwybod y gallant gymryd rhan yn y broses o archwilio'r gorchymyn caniatâd datblygu pe byddent yn dymuno.

3.10.6. Mynegodd Lwcsembwrg, yr Iseldiroedd, Norwy a Sweden ddymuniad i gymryd rhan, ac roedd Awstria, Denmarc, y Ffindir a'r Almaen eisiau cael diweddariadau. Cyflwynodd Bosnia a Herzegovina a Gwlad Groeg gydnabyddiaeth, ond ni dderbyniwyd ymateb pellach.

3.10.7. Gwnaed nifer o Gynrychiolaethau Perthnasol (RRs) gan unigolion a sefydliadau o'r tu allan i'r Deyrnas Unedig, a rhoddwyd cyfle iddynt gymryd rhan yn yr archwiliad fel IP.

3.10.8. Yn ogystal, cyfeiriodd yr ExA gwestiwn ysgrifenedig at Asiantaeth Rheoli Argyfwng Denmarc a Gweinyddiaeth Trawsnewid Ecolegol Sbaen i roi cyfle iddynt wneud sylwadau ar y pryderon a fynegwyd yn eu RRs [RR-135 ac RR-138].

3.10.9. Bydd yr holl ohebiaeth a dderbyniwyd mewn perthynas â materion trawsffiniol yn cael ei throsglwyddo i'r SoS, y mae'n rhaid iddo roi sylw i ystyriaethau trawsffiniol ac unrhyw ymatebion a wnaed.

3.11. ADEILADAU RHESTREDIG, ARDALOEDD CADWRAETH A HENEBION COFRESTREDIG

3.11.1. Wrth benderfynu ar gais sy'n debygol o effeithio ar adeilad rhestredig neu ei leoliad, ardal gadwraeth neu heneb gofrestredig neu ei lleoliad, mae'n rhaid i'r penderfynwr gydymffurfio â'r dyletswyddau a amlinellir yn Rheoliad 3 Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Penderfyniadau) 2010. Trafodir materion yn ymwneud â'r amgylchedd hanesyddol ac asedau treftadaeth ym Mhennod 9 yr adroddiad hwn.

3.12. DATGANIADAU POLISI ERAILL PERTHNASOL

3.12.1. Mae'r ExA wedi ystyried polisiâu eraill perthnasol y Llywodraeth, gan gynnwys y canlynol, ond nid yn gyfyngedig iddynt:

- Y Papur Gwyn ar Ynni: Ateb yr Her (Mai 2007);
- Cynllun Newid Carbon Isel y Deyrnas Unedig (2009);
- Strategaeth Genedlaethol ar gyfer yr Hinsawdd ac Ynni (Gorffennaf 2009);
- Strategaeth Ynni Adnewyddadwy y Deyrnas Unedig (Gorffennaf 2009); a
- Chynllun Cyflawni Seilwaith Cenedlaethol 2016-2021.

3.13. ADRODDIADAU AR YR EFFAITH LEOL

3.13.1. Mae Adran 105 PA2008 yn datgan bod rhaid i'r SoS, wrth benderfynu ar gais, ystyried unrhyw Adroddiadau ar yr Effaith Leol (LIRs) o fewn ystyr adran 60(3) PA2008. Mae gofyniad o dan adran 60(2) PA2008 i hysbysu pob awdurdod lleol sy'n dod o dan adran 56A yn ysgrifenedig i'w gwahodd i gyflwyno LIR. Rhoddwyd

hysbysiad mewn perthynas â'r cais hwn ar 4 Mehefin 2018.

- 3.13.2. Yr awdurdodau lleol perthnasol yw Cyngor Sir Ynys Môn (IACC), Cyngor Gwynedd (GCC) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CCBC). Derbyniwyd LIR gan bob un o'r tri awdurdod. Trafodir y prif faterion a godwyd yn yr LIRs ymhellach drwy gydol yr adroddiad hwn.

3.14. Y CYNLLUN DATBLYGU

- 3.14.1. Mae'r cais yn ymwneud â thir yn ardal awdurdod lleol IACC. Fel yr amlinellir yn Natganiad Cynllunio'r Ymgeisydd [APP-406] a'r LIR a ddarparwyd gan IACC [REP2-061 i REP2-152], ystyrir bod y dogfennau polisi cynllunio lleol canlynol yn berthnasol i ystyried y cais hwn:

- Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd (2011-2026) (mabwysiadwyd ar 31 Gorffennaf 2017)
- Canllawiau Cynllunio Atodol Adeilad Niwclear Newydd (NNB) yn Wylfa (mabwysiadwyd ym mis Gorffennaf 2018)

- 3.14.2. Fel y nodir ym mharagraff 4.1.5 NPS EN-1, os oes unrhyw wrthdaro rhwng y dogfennau uchod ac NPS, yr NPS fydd drechaf o ganlyniad i arwyddocâd cenedlaethol y seilwaith arfaethedig.

3.15. **PWERAU'R YSGRIFENNYDD GWLADOL I WNEUD GORCHYMYN CANIATÂD DATBLYGU**

- 3.15.1. Roedd yr ExA yn ymwybodol o'r angen i ystyried p'un a oedd newidiadau i ddogfennau'r cais yn golygu bod y cais wedi newid i'r graddau yr oedd yn gais sylweddol wahanol i hwnnw a gyflwynwyd ac yr ymgynghorwyd arno'n wreiddiol, a ph'un a fyddai gan yr SoS bŵer o dan adran 114 PA2008 i wneud DCO o ystyried y caniatâd datblygu y cyflwynwyd cais amdano.

- 3.15.2. Bydd yr SoS yn ymwybodol o'r arweiniad diwygiedig 'Deddf Cynllunio 2008: arweiniad ar archwilio ceisiadau am ganiatâd datblygu' a gyhoeddwyd gan yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol (DCLG) ym mis Mawrth 2015. Mae paragraffau 109 i 115 yn rhoi arweiniad ynglŷn â newid cais ar ôl iddo gael ei dderbyn.

- 3.15.3. Y farn a fynegwyd gan y Llywodraeth yn ystod y broses o basio'r Ddeddf Lleoliaeth oedd bod adran 114(1) yn gosod y cyfrifoldeb am wneud DCO ar y penderfynwr ac nid yw'n cyfyngu ar y telerau y gellir ei wneud ynddynt.

- 3.15.4. Gwnaeth yr Ymgeisydd y ceisiadau canlynol am newid yn ystod yr Archwiliad:

- Newid i'r oriau ffrwydro arfaethedig o 10:00-16:00 o'r gloch i 09:00-19:00 o'r gloch yn ystod yr wythnos a 10:00-13:00 o'r gloch ar ddydd Sadwrn [AS- 020];
- Cynyddu'r terfyn dyddiol uchaf ar symudiadau llongau o bedwar symudiad y dydd (dwy long) i 16 symudiad y dydd (8 llong) o fewn cyfanswm y symudiadau llongau a aseswyd ac a ddisgrifiwyd yn yr ES [AS-021];
- Newid i batrymau sifft gweithwyr (gweler y tabl) [REP4-0014];

Tabl 1: Newidiadau i'r DCO y Gofynnwyd Amdanynt: Darpariaethau Oriau Gwaith

dDCO fel y'i cyflwynwyd		Newid y gofynnwyd amdano		
		2020		2023
Dydd (10 awr)	07:00-17:00	Dydd (10.5 awr)	07:00-17:30	07:00-17:30
	07:30-17:30		07:30-18:00	07:30-18:00
	08:00-18:00			08:00-18:30
Nos (10.5 awr)	16:30-03:00	Nos	19:30-06:00	19:30-05:30
	17:00-03:30		(10.5 awr)	20:00-06:00
	17:30-04:00			(10 awr)

- Newid i symudiadau HGV (gweler y tabl), er y byddai'r un nifer o symudiadau ag y cyflwynwyd yn wreiddiol ond wedi'u gwasgaru ar draws nifer fwy o oriau/diwrnodau [REP4-0013];

dDCO fel y'i cyflwynwyd		Newid y gofynnwyd amdano	
Dydd Llun i Ddydd Gwener	07:00-19:00	Dydd Llun i Ddydd Gwener	07:00-23:00
Dydd Sadwrn	dd/b	Dydd Sadwrn	08:00-13:00
Dydd Sul a Gwyliau Cyhoeddus	dd/b	Dydd Sul a Gwyliau Cyhoeddus	dd/b
Cyfanswm nifer yr oriau yr wythnos	60	Cyfanswm nifer yr oriau yr wythnos	85

- Newid i'r oriau gwaith ar yr WNDA (gweler y tabl) [REP4- 0012];

Gweithgarwch	dDCO fel y'i cyflwynwyd	Newid arfaethedig

Stancio morol	Yr holl waith stancio 07:00-18:00	Stancio ergydiol 07:00-19:00 Stancio dalennog 24h

Paratoi am ffrwydro, gan gynnwys drilio a phacio cerrig ar gyfer ffrwydro	Yr holl offer perthnasol 07:00-18:00, heblaw am offer morol = 24 awr	Yr holl offer, 24 awr
Drilio ac angori cerrig wrth wneud gwaith cloddio, gan gynnwys defnyddio concrit chwistrellu (<i>shotcrete</i>) i sefydlogi wynebaw agored	Yr holl offer 07:00-19:00	24/7 ar gyfer gweithrediadau adeiladu sy'n gysylltiedig â chloddio dwfn
Symud/adleoli cerrig a gloddiwyd o'r ardal forol (parth 10) ac o uned 1 (parth 4) ac unedau 2 (parth 8). Bydd y deunydd hwn yn symud i ardaloedd o amgylch y gwaith cloddio dwfn ac ar gyfer adeiladu'r MOLF	Yr holl offer 07:00-19:00	07:00-19:00 ar gyfer 100% o'r offer 19:00-23:00 a 23:00- 07:00 ar gyfer 50% o'r offer Bydd deunydd ym mharth 10 yn cael ei osod cyn belled â'r morglawdd yn unig (24h)
Gweithrediadau ategol sy'n gysylltiedig ag ystod o weithgareddau sy'n angenrheidiol i gefnogi'r gwaith cynnar a'r Prif Waith Adeiladu (e.e. cyfarpar/cynnal a chadw ffyrdd/cyflenwi tanwydd/symudiadau cyfarpar a deunyddiau, glanhau)	Yr holl offer 07:00-19:00 neu 06:00-20:00	24/7
Goleddfu'r safle ym mhyrth adeiladu 6, 7, 8 a 9 a chludo'r deunydd canlyniadol ar ffyrdd cludo HR-011, HR-b1 a HR-B2 ar gyfer adeiladu Twmpath E a Thwmpath B. Byddai mwyafrif y gwaith hwn yn digwydd yn ystod misoedd 1-12 y cyfnod adeiladu.	Yr holl offer 07:00-19:00	Yr holl offer 07:00-22:00

- I ddarparu ar gyfer y newid i'r oriau gweithio (a lliniaru'r effeithiau), cynigiwyd y llwybrau cludo ychwanegol canlynol o fewn terfynau'r gorchymyn:
- dau lwybr cludo cylchog (HR-B1 a HR-B2) wedi'u lleoli i'r gorllewin o Dregele ym mharth adeiladu 9, ac un llwybr cludo o barth adeiladu 9 i Dwmpath E (HR-011); byddai'r rhain yn cael eu defnyddio'n bennaf i gludo deunydd swmp sy'n codi yn sgil goleddfu'r safle yn ystod y flwyddyn adeiladu gyntaf i ddarparu deunydd llenwi sy'n angenrheidiol i adeiladu Twmpath B1 ac E;
- llwybr cludo o ben deheuol y gwaith cloddio dwfn (pyrth adeiladu 4 ac 8) i barth adeiladu 6 (HR-012), lle y bydd cyfarpar prosesu cerrig yn cael ei leoli, a fyddai'n cael ei ddefnyddio yn y nos yn bennaf er mwyn osgoi symud offer ger derbynyddion sensitif;
- dau lwybr cludo o ben deheuol y gwaith cloddio dwfn (pyrth adeiladu 4 ac 8) i byrth adeiladu 2 a 10 (HR-013), ac o ben gogleddol y gwaith cloddio dwfn (pyrth adeiladu 4 ac 8) i byrth adeiladu 2A a 2 ym mharth adeiladu 9 (HR-014); byddai'r rhain yn galluogi cludo cerrig sy'n codi yn sgil y gwaith cloddio i'r Gwaith Morol, a byddent yn cael eu defnyddio yn y nos yn bennaf.
- Newid i osodiad y fynedfa i'r safle parcio a theithio arfaethedig yn Nalar Hir [REP7-001].

3.15.5. Wrth arfer y pŵer hwn, gallai'r SoS ddymuno ystyried safbwyntiau'r ExA ar y newidiadau arfaethedig i'r cais, sef bod y newidiadau arfaethedig yn gyfystyr â newid i'r cais am ganiatâd datblygu ond nad ydynt yn newid mor sylweddol sy'n gyfystyr â chais newydd. Mae penderfyniadau gweithdrefnol yr ExA dyddiedig 25 Ionawr 2019 [PD-015] a 4 Ebrill 2019 [PD-022] yn amlinellu'r rhesymau dros dderbyn y newidiadau hyn.

4. Y PRIF FATERION YN YR ARCHWILIAD

4.1. CYFLWYNIAD

- 4.1.1. Mae'r bennod hon yn ystyried ymagwedd yr Awdurdod Archwilio (ExA) at amlygu'r Prif Faterion, ac yna ystyriwn bob un o'r prif faterion yn ei dro mewn penodau ar wahân a'n casgliadau mewn perthynas â nhw. Nid ydym yn ymdrin â materion sy'n ymwneud â HRA; trafodir y materion hyn ym Mhennod 7. Ymdrinnir â Chaffael Gorfodol (CA) a'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) ym Mhenodau 20 a 21, yn ôl eu trefn.

4.2. Y PRIF FATERION

- 4.2.1. Cyhoeddwyd Asesiad Cychwynnol yr ExA o'r Prif Faterion (IAPI), a baratowyd yn unol ag a88 Deddf Cynllunio 2008 (PA2008) a Rheol 6 Rheolau Cynllunio Seilwaith (Gweithdrefn Archwilio) 2010, gyda'r llythyr a oedd yn gwahodd pob Parti â Buddiant (IP) i'r Cyfarfod Rhagarweiniol (PM) [PD-008]. Wrth asesu'r IAPI, ystyriodd yr ExA ddogfennau'r cais [APP-001-APP-447]; EN-1 ac EN-6; canllawiau perthnasol y DCLG a Chynrychiolaethau Perthnasol (RRs) a gyflwynwyd gan IPs [RR-001-RR-143]. Yn y PM, eglurodd yr ExA na fwriadwyd i'r rhestr IAPI fod yn gyfyngedig [EV-010].

- 4.2.2. Cyflwynwyd yr IAPIs yn nhrefn yr wyddor fel a ganlyn:

- Ansawdd Aer, gan gynnwys Llŵch;
- Bioamrywiaeth a Chadwraeth Ddaearegol;
- Newid yn yr Hinsawdd a Chydnherthedd;
- Caffael Gorfodol;
- Gorchymyn Caniatâd Datblygu Drafft;
- Yr Amgylchedd Hanesyddol;
- Tirwedd a Gweledol;
- Yr Amgylchedd Morol;
- Sŵn a Dirgryniad;
- Effeithiau Economaidd-Gymdeithasol; a
- Thraffig a Thrafnidiaeth.

- 4.2.3. Yn y PM, clywodd yr ExA gynrychiolaethau gan Lywodraeth Cymru; Cyngor Sir Ynys Môn; Roger Dobson; Heddlu Gogledd Cymru; Cyfoeth Naturiol Cymru a Land and Lakes Ltd ynglŷn â'r rhestr IAPI. Codwyd nifer o faterion ychwanegol, gan gynnwys ceisiadau am ystyriaeth ofodol o'r effaith ar ogledd Ynys Môn; yr effaith ar gymunedau lleol, yn enwedig Cemaes, Tregele a Llanfechell o ganlyniad i gontractwyr yn byw ac yn gweithio ar y safle, y Cytundeb a106 arfaethedig, TG a band eang, ceisiadau i ystyried dewisiadau amgen rhesymol, yn enwedig o ran campws oddi ar y safle ar gyfer llety dros dro; perygl llifogydd a'r effaith ar gyrff dŵr a'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr; ac effeithiau cronol mewn perthynas â DCO Cysylltiad Gogledd Cymru arfaethedig a'r Cytundeb a106 arfaethedig a gwaddol. Rhoddir manylion pellach am y materion yn nodyn yr ExA o'r PM [EV-010].

- 4.2.4. Yn ystod yr Archwiliad, daeth yn rhesymegol archwilio Bioamrywiaeth a

Chadwraeth Ddaearegol ar wahân fel 'Yr Amgylchedd Daeareol a Bioamrywiaeth' a 'Phrosesau Arfordirol a Geomorffoleg Arfordirol'.

- 4.2.5. Mae'r ExA wedi ystyried effeithiau gofodol y datblygiad arfaethedig ar ogledd Ynys Môn; yr effaith ar gymunedau lleol, yn enwedig Cemaes, Tregele a Llanfechell; y Cytundeb a106 a TG a Band Eang yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn, yn enwedig Pennod 8 Economaidd-gymdeithasol, Pennod 17 Traffig a Thrafnidiaeth a Phennod 13 Effeithiau Tirweddol a Gweledol.
- 4.2.6. Archwiliwn ddewisiadau amgen mewn perthynas â llety ym Mhennod 8.
- 4.2.7. Trafodwn effaith y datblygiad arfaethedig ar gyrff dŵr ym Mhennod 10, gan gynnwys perygl llifogydd a'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr.
- 4.2.8. Ystyriwn Gysylltiad Grid arfaethedig Gogledd Cymru ym Mhennod 18.
- 4.2.9. Amlinellir canfyddiadau a chasgliadau'r ExA mewn perthynas â'r prif faterion o dan y penawdau pwnc cyffredinol a amlygwyd wrth asesu'r prif faterion ym Mhenodau 5 i 17.
- 4.2.10. Mae'r ExA yn dechrau ystyried y prif faterion trwy ganolbwyntio ym Mhennod 5 ar benderfyniad yr Ymgeisydd i gyflwyno ei Gais o dan a105 PA2008, a goblygiadau'r cyhoeddiad gan Hitachi i atal ei brosiect gorsaf bŵer niwclear yn y Deyrnas Unedig [AS-039].
- 4.2.11. Mae'r holl gynrychiolaethau ysgrifenedig a llafar wedi cael eu hystyried yn llawn wrth ddod i gasgliadau'r ExA, hyd yn oed os na chrybwyllir nhw'n benodol.

5. ANGEN A CHYLLID

5.1. CYFLWYNIAD

- 5.1.1. Mae'r bennod hon yn ystyried yr angen am y datblygiad a'r cyllid ar ei gyfer. Er y cyflwynwyd y cais o dan a105 Deddf Cynllunio 2008 (PA2008), mae'r ExA o'r farn, am y rhesymau a roddwyd ym Mhennod 3, bod NPS EN-1 ac EN-6 yn faterion sy'n bwysig ac yn berthnasol i benderfyniad yr SoS.

5.2. CYD-DESTUN POLISI

- 5.2.1. Mae Rhan 2 Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) EN-1 yn gosod y cyd-destun polisi ar gyfer datblygu seilwaith ynni o arwyddocâd cenedlaethol. Mae'n adlewyrchu ymrwymiad y Llywodraeth i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a'r awydd i wella diogelwch, argaeledd a fforddiadwyedd ynni trwy amrywiaethu i ffwrdd oddi wrth ddibynnu ar danwydd ffosil. Mae'n cydnabod yr angen i amnewid rhan sylweddol o gapasiti cynhyrchu presennol y Deyrnas Unedig. Yn olaf, mae'n dod i'r casgliad ei bod yn hollbwysig bod gan y wlad, ymhlith pethau eraill, gymysgedd amrywiol o dechnolegau a thanwyddau.
- 5.2.2. Amlinellir yr angen am brosiectau Seilwaith Trydan o Arwyddocâd Cenedlaethol newydd yn fanylach yn adran 3 EN-1. Er y cydnabyddir bod mesurau i leihau'r galw am drydan yn elfen allweddol o strategaeth y Llywodraeth ar gyfer bodloni amcanion ynni a newid hinsawdd y wlad, mae EN-1 yn nodi y disgwylir i'r arbedion y gallai mesurau o'r fath eu cyflawni gael eu gwrthbwysu gan gynydd mewn meysydd eraill. Yn yr un modd, er bod y Llywodraeth o'r farn y dylid gwneud ymdrech i annog systemau ynni datganoledig a chymunedol, defnydd mwy deallus o drydan a mwy o gydgyssylltu â systemau trydan cyfandirol, mae'n credu y bydd angen seilwaith ynni newydd ar raddfa fawr o hyd.
- 5.2.3. Adlewyrchir y safbwynt hwn yn y Datganiad Gweinidogol Ysgrifenedig ar Seilwaith Ynni a gyhoeddwyd ar 7 Rhagfyr 2017 (WMS), sy'n ailddatgan awydd y Llywodraeth i gyflawni rhwymedigaethau 2050 ac sydd hefyd yn nodi y disgwylir i'r galw cyffredinol am drydan fod wedi cynyddu erbyn 2035.
- 5.2.4. Mae paragraff 3.5.1 EN-1 yn ystyried yr angen am gapasiti cynhyrchu niwclear. Mae'n datgan bod y Llywodraeth yn credu bod angen brys am orsafoedd cynhyrchu trydan newydd, gan gynnwys gorsafoedd niwclear. Mae paragraff 3.5.2 yn nodi mai polisi'r Llywodraeth yw y dylai pŵer niwclear newydd allu cyfrannu cymaint â phosibl at angen y Deyrnas Unedig am gapasiti cynhyrchu newydd. Mae paragraffau 3.5.3 i 3.5.8 EN-1 yn ymhelaethu ar y rôl y mae'r Llywodraeth yn disgwyl i orsafoedd pŵer niwclear newydd ei chwarae wrth sicrhau cymysgedd amrywiol o ffynonellau tanwydd, ac wrth ddatgarboneiddio cyflenwadau ynni'r Deyrnas Unedig.
- 5.2.5. Nid yw Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) Ynys Môn a Gwynedd 2011-2026 yn cyfeirio'n uniongyrchol at yr angen am y datblygiad. Fodd bynnag, mae paragraff 6.3.4 y CDLIC yn cydnabod y bydd ceisiadau am

ddatblygiad NSIP newydd yn cael eu harchwilio gan ddefnyddio'r meini prawf ar angen, buddiannau ac effeithiau cenedlaethol, fel yr amlinellir mewn polisi perthnasol. O ran seilwaith ynni, mae'n cydnabod y bydd hyn yn cynnwys yr NPSs perthnasol, sef EN-1 ac EN- 6.

- 5.2.6. Mae safle'r orsaf bŵer niwclear arfaethedig ym Mhenrhyn Wylfa yn un o'r wyth safle a amlygwyd gan y Llywodraeth yn EN-6 fel rhai a allai fod yn addas i ddarparu gorsafoedd pŵer niwclear newydd erbyn diwedd 2025.

5.3. ACHOS YR YMGEISYDD

- 5.3.1. Yn ei Ddatganiad Cynllunio [APP-406], mae'r Ymgeisydd yn amlinellu pam, er bod y cais yn cael ei ystyried o dan a105 PA2008, ei fod o'r farn bod EN-1 ac EN-6 yn berthnasol i benderfynu ar y cais a pham y mae'n credu bod angen brys am y prosiect.
- 5.3.2. Yn arbennig, mae'n amlygu bod yr WMS o'r farn *"oherwydd y disgwylir i nifer o orsafoedd glo a niwclear presennol gau erbyn 2023, bod cynhyrchu pŵer niwclear newydd yn parhau i fod yn allweddol i gyflawni rhwymedigaethau [newid hinsawdd] 2050 y Llywodraeth"*.
- 5.3.3. Mae'r Ymgeisydd hefyd yn cyfeirio at yr ymgynghoriad diweddar ar leoli a phroses, sy'n datgan *"Barn y Llywodraeth yw bod yr asesiad o'r angen am gapasiti cynhyrchu trydan newydd a gynhaliwyd i ategu EN-1 yn parhau i fod yn werthfawr ac yn berthnasol. Ar hyn o bryd, disgwylir i bob un namyn un o'r fflyd bresennol o adweithyddion niwclear roi'r gorau i gynhyrchu cyn 2030, felly mae'r angen am bŵer niwclear newydd yn parhau i fod yn sylweddol [...] mae'n bwysig bod piblinell gadarn o bŵer niwclear newydd i gyfrannu at gymysgedd ynni'r Deyrnas Unedig a diogelwch y cyflenwad yn y dyfodol"*.
- 5.3.4. At hynny, comisiynodd yr Ymgeisydd Oxera i archwilio'r dystiolaeth a oedd ar gael ynglŷn â'r angen dybryd am bŵer niwclear newydd, yn ychwanegol at honno a ystyriwyd yn EN-1 ac EN-6, sef 'dadansoddiad Oxera' [Atodiad G APP-406]. Daeth y dadansoddiad hwn i'r casgliad bod yr angen am bŵer niwclear newydd o leiaf yr un mor fawr ag yr oedd ar adeg cyhoeddi'r NPSs yn 2011 ac, yn ôl pob tebyg, yn fwy.
- 5.3.5. Felly, mae'r Ymgeisydd yn dadlau, o ystyried y cyflwynwyd y cais o dan a105 PA2008, bod EN-1 ac EN-6 yn parhau i fod yn bwysig ac yn berthnasol ac mai dyma'r brif sail bolisi i'r SoS wneud penderfyniad ar y cais hwn. Mae'n credu bod yr NPSs a'r WMS yn sefydlu egwyddor yr angen am bŵer niwclear newydd yn gadarn, a bod yr angen hwn yn dybryd.

5.4. Y MATERION CYNLLUNIO

- 5.4.1. Yn ei Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) [REP2-062], mae IACC wedi adolygu'r materion a ystyrir yn EN-1 ac EN-6 ac nid yw'n herio'r angen am y datblygiad. Mae'n dweud bod yr LIR wedi symud ymlaen ar y sail ei fod yn derbyn bod angen brys heb ei fodloni am ddatblygiad o'r math hwn, ac mae'n derbyn y bydd yr SoS yn rhoi pwys sylweddol i'r angen cenedlaethol a'r cyfraniad y byddai'r datblygiad hwn yn ei wneud at

fodloni'r angen hwnnw wrth wneud y penderfyniad ar y DCO.
Adlewyrchir y safbwynt hwn yn ei Ddatganiad Tir Cyffredin (SoCG)
[REP8-019].

- 5.4.2. Nid oedd Cyngor Gwynedd (GCC) wedi ystyried yr angen am y datblygiad yn ei LIRs [REP2-289 a REP2-297]. Fodd bynnag, yn y SoCG rhwng GCC a'r Ymgeisydd [REP6-048], cytunodd GCC fod yr angen am orsaf bŵer niwclear newydd ar safle Wylfa Newydd wedi'i sefydlu, ac felly, yn ei farn ef, nad oes angen i'r ExA ystyried yr angen hwnnw.
- 5.4.3. Yn ei LIR [REP2-289], cydnabu Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CCBC) y rôl genedlaethol bwysig y mae ynni carbon isel yn ei chwarae, fel yr amlinellir yn NPS EN-1.
- 5.4.4. Cytunodd Llywodraeth Cymru yn ei SoCG [REP8-017] fod EN-1 ac EN-6 yn amlygu'r angen am NSIPs trydan newydd (yn enwedig rhai carbon isel) yn y Deyrnas Unedig o fewn y 10-15 mlynedd nesaf. Wrth ystyried yr "angen" am yr Orsaf Bŵer (yn hytrach na'r datblygiad cysylltiedig), mae'n credu bod rhaid i'r ExA ystyried yr angen ledled y Deyrnas Unedig (EN-1, paragraff 3.3), ond nid yw'r un asesiad o "angen" yn angenrheidiol o ran y datblygiad cysylltiedig. Er hynny, mae'n derbyn bod y datblygiad cysylltiedig yn angenrheidiol i sicrhau bod yr Orsaf Bŵer yn cael ei darparu.
- 5.4.5. O ganlyniad, o ran yr angen am y datblygiad arfaethedig, mae'n ymddangos bod safbwyntiau'r sefydliadau hyn yn gytûn â'r Ymgeisydd.
- 5.4.6. Fodd bynnag, mae nifer o IPs wedi herio'r angen am y datblygiad.
- 5.4.7. Mae'r her yn ddeublyg wrth i rai IPs (RR-047, RR-065, RR-091, RR- 109, RR-137, REP2-352, REP2-357) honni, yn wahanol i 2011 pan fabwysiadwyd yr NPSs, bod datblygiadau ym maes technolegau adnewyddadwy yn golygu eu bod yn fwy effeithlon, yn fwy cyson, yn fwy cost-effeithiol ac yn gallu darparu digon o drydan i fodloni anghenion y Deyrnas Unedig a'r targedau carbon isel, gan felly negyddu'r angen am bŵer niwclear.
- 5.4.8. Yn ail, oherwydd y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael ei ddefnyddio ar ôl 2025, mae nifer o IPs (gan gynnwys ond nid yn gyfyngedig i RR-127, RR-115, RR- 133, REP2-292, REP2-305) yn dadlau, oherwydd bod yr NPSs hyn wedi'u seilio ar ddefnyddio pŵer niwclear newydd erbyn 2025, y byddai hyn yn mynd â'r cais y tu allan i gwmpas EN-1 ac EN-6. O ganlyniad, maen nhw o'r farn bod yr NPSs wedi dyddio ac yn dadlau na ddylai'r ExA na'r SoS roi unrhyw bwys iddynt wrth benderfynu ar y cais.
- 5.4.9. At hynny, maen nhw'n credu nad oes sail dystiolaeth i'r WMS; nad yw wedi bod yn destun ymgynghoriad; ei fod yn cynrychioli barn ac nad yw'n egluro a fu newid perthnasol i amgylchiadau. O ganlyniad, nid yw'n gyfrwymol ar yr ExA, ond roeddent yn cydnabod y byddai'n gyfrwymol ar yr SoS.

5.5. YSTYRIAETH YR EXA

- 5.5.1. Mae'r ExA yn fodlon, ar sail yr hyn y mae wedi'i ddarllen a'i glywed, bod angen clir am ynni a seilwaith ynni newydd. At hynny, mae'r ExA yn derbyn, er mwyn i'r Deyrnas Unedig gyrraedd ei tharged o ran lleihau allyriadau carbon erbyn 2050, y byddai angen i'r seilwaith hwn fod yn garbon isel. Mae'r ExA yn cydnabod bod pŵer niwclear yn dechnoleg carbon isel brofedig ac, felly, mae'n derbyn y gallai'r Cais, ynghyd â thechnolegau eraill, gyfrannu at fynd i'r afael ag angen y Deyrnas Unedig am ynni carbon isel.
- 5.5.2. Fel yr amlinellwyd uchod, dadleuodd nifer o IPs fod y datblygiadau ym maes technoleg adnewyddadwy, y gostyngiad yng nghostau'r dechnoleg hon a'r gwelliannau o ran ei dibynadwyedd ers mabwysiadu'r NPSs, yn golygu y gallai'r galw sylfaenol a'r lefelau ynni sy'n ofynnol gael eu darparu'n fwy effeithlon a chost effeithiol yn awr trwy ddefnyddio technoleg adnewyddadwy. O ganlyniad, maen nhw o'r farn nad oes angen pŵer niwclear mwyach.
- 5.5.3. Mae'n amlwg o'r dystiolaeth a gyflwynwyd i'r Archwiliad, er y gallai ffyrdd amgen fod ar gael o ddarparu'r ynni sy'n ofynnol, gan gynnwys trwy gynyddu'r defnydd o ynni adnewyddadwy, nid yw'r cynlluniau hyn gerbron yr ExA. At hynny, nid yw'r ExA yn gwybod a fyddai cynlluniau o'r fath yn cael eu cyflwyno; faint o ynni y byddent yn ei gynhyrchu; y costau sy'n gysylltiedig na pha mor gyflym y gallent gael eu gweithredu. O ganlyniad, nid yw'r ExA o'r farn eu bod yn profi nad oes angen pŵer niwclear.
- 5.5.4. Mae'r ExA yn derbyn bod EN-6 yn ceisio datblygu gorsafoedd pŵer niwclear newydd erbyn 2025 ac, yn ddelfrydol, yn gynt o lawer na hynny o ystyried *"yr angen brys i ddatgarboneiddio ein cyflenwad trydan a gwella diogelwch ynni'r Deyrnas Unedig ac amrywiaeth y cyflenwad"* (paragraff 2.2.2).
- 5.5.5. Ni fyddai'r datblygiad arfaethedig yn bodloni'r targed hwn, gan y byddai'n cael ei ddefnyddio ar ôl 2025. Fel y dywed yr Ymgeisydd yn ei Ddatganiad Cynllunio:
- 5.5.6. *"Er nad oes angen i'r cais gael ei benderfynu yn unol â'r NPS ac adran 104(3) Deddf Cynllunio 2008 [RD1]), mae'r datganiad gweinidogol yn nodi'n eglur bod NPS EN-1 ac NPS EN-6 yn parhau i fod yn faterion pwysig a pherthnasol y byddai pwys sylweddol yn cael ei roi iddynt wrth benderfynu ar y cais o dan adran 105. Yn wir, mae NPSs EN-1 ac EN-6 yn parhau i gynrychioli'r brif sail bolisi ar gyfer penderfyniad gan yr SoS ar y cais hwn am orchymyn am ganiatâd datblygu ar gyfer Prosiect DCO Wylfa Newydd". [APP-406]*
- 5.5.7. Er ei bod yn amlwg i'r ExA nad yw "natur frys" yr angen y cyfeiriwyd ato yn EN-6 wedi'i gwireddu yn y ffordd y rhagwelodd y Llywodraeth yn wreiddiol, mae'r angen am ynni yn parhau; mae'r angen hwn am ynni yn debygol o gynyddu yn y dyfodol (EN-1 paragraff 2.2.22 a'r WMS) a bydd angen i'r ynni hwn fod yn garbon isel. Mae'r datblygiad arfaethedig yn darparu datrysiad ynni carbon isel a fyddai'n helpu i fodloni'r angen hwn.

5.5.8. Ym marn yr ExA, nid yw'r ffaith nad yw'r ddarpariaeth pŵer niwclear a ddisgwyliwyd ac yr anogwyd ei darparu erbyn 2025 wedi'i gwireddu yn negyddu'r "angen" i gynhyrchu trydan carbon isel o bŵer niwclear na "natur frys" yr angen hwnnw. Yn arbennig, nid yw EN-6, fel yr awgrymwyd gan yr IPs [paragraff 4.2.1.3 REP4-035], yn cynnig 'graddfa amser 2025 a gymeradwywyd yn statudol'. Mae paragraff 1.6.1 EN-6 yn dweud y bydd yr NPS yn aros mewn grym yn ei gyfanrwydd oni bai y caiff ei dynnu'n ôl neu ei atal yn gyfan gwbl neu'n rhannol gan yr Ysgrifennydd Gwladol. Mae paragraff 2.3.2 yn egluro mai'r safleoedd cynhyrchu niwclear posibl a amlygwyd yn EN-6 yw'r rhai "sy'n addas o bosibl i ddarparu gorsafoedd pŵer niwclear newydd yng Nghymru a Lloegr erbyn diwedd 2025". Mae'r NPS yn ddistaw ar statws y safleoedd hyn os na chânt eu darparu erbyn 2025; ni ellir casglu ychwaith mai'r "polisi" yw eu bod yn cael eu darparu erbyn 2025 ac os na fydd hyn yn digwydd y bydd y gofyniad yn dod i ben ac ni fydd yr uchelgais yn ddilys mwyach. Nid yw'r ffaith yr ystyriwyd, mewn egwyddor, eu bod yn "gallu" cael eu darparu erbyn 2025 yn golygu o reidrwydd y bydd eu "gallu" yn diflannu os na fyddant yn cael eu darparu o fewn y raddfa amser 2015.

5.5.9. Mae'r ExA yn cydnabod, fel yr amlygwyd gan sawl IP, bod yr amgylchiadau sy'n gysylltiedig â chynhyrchu trydan, ac yn enwedig o dechnolegau adnewyddadwy, wedi newid yn sylweddol ers 2011 pan gynhyrchwyd yr NPSs; fodd bynnag, mae'r WMS yn datgan ei bod yn debygol y byddai pwys sylweddol yn cael ei roi (o hyd) i'r polisi yn EN-1 ac EN-6 cyhyd ag "nad oes newid perthnasol i amgylchiadau". Nid rôl yr ExA yw llunio polisi; ei rôl yw gwneud argymhellion o fewn cyd-destun polisi presennol. I'r ExA, mae'n rhaid i "newid perthnasol i amgylchiadau" olygu newidiadau i bolisi, meini prawf asesu neu amlygu, mewn egwyddor, safle penodol. Nid yw'r ExA yn gweld newid perthnasol i amgylchiadau (a) yr angen am amrywiaeth o dechnolegau i gynhyrchu trydan carbon isel, gan gynnwys niwclear; (b) natur frys y dasg honno ac (c) amlygu Wylfa fel safle addas o bosibl.

5.6. CRYNODEB

5.6.1. Wrth ystyried yr angen yn erbyn y meini prawf a nodir yn a105(2) PA2008, fel yr amlinellwyd uchod (paragraff 1.1.13.-1.1.15.), mae'r LIRs yn cydnabod yr angen am y datblygiad (a105(2)(a)) ac nid oes unrhyw faterion wedi'u rhagnodi o ran yr angen (a105(2)(b)).

5.6.2. O ran materion eraill a fyddai'n bwysig ac yn berthnasol i benderfyniad yr SoS (a105(2)(c)), am y rhesymau a roddwyd uchod ac yn yr WMS, mae'r ExA yn derbyn bod angen eglur a brys am seilwaith ynni carbon isel newydd ac y gallai'r Cais gyfrannu at fodloni'r angen hwn.

5.7. CYLLIDO

- 5.7.1. Mae'r adran hon yn mynd i'r afael â'r cyllid ar gyfer y datblygiad arfaethedig. Ymdrinnir â'r cyllid ar gyfer y Caffael Gorfodol (CA) arfaethedig, a'r prawf penodol sy'n berthnasol i gyllido elfen CA y cais, ym mhennod yr adroddiad hwn sy'n ymwneud â CA.

5.8. ACHOS YR YMGEISYDD

- 5.8.1. Roedd y Cais yn cynnwys Datganiad Cyllido [APP-033], a ddiweddarwyd cyn diwedd yr Archwiliad yn dilyn y cyhoeddiad gan Hitachi Limited i dynnu cyllid yn ôl ar gyfer y datblygiad arfaethedig [REP8-038/REP9-007]. Y Datganiad Cyllido wedi'i ddiweddarau a ystyriwyd at ddibenion yr adroddiad hwn.
- 5.8.2. Mae'r Datganiad Cyllido wedi'i seilio ar gost amcangyfrifedig o €13.5 biliwn i ddarparu'r datblygiad arfaethedig (ar yr adeg ysgrifennu, mae'r ExA wedi cael ar ddeall bod y gyfradd drosi ¥ yn € wedi bod oddeutu ¥ 100 = € 0.82).
- 5.8.3. Mae Adran 2.4 y Datganiad Cyllido yn cadarnhau bod Hitachi Limited, sef rhiant-gwmni'r Ymgeisydd, wedi dangos refeniw cyfunol o ¥ 9,368 biliwn. Darperir yr Adroddiad Gwarannau Blynnyddol ar gyfer Hitachi Limited yn Atodiad 1 y Datganiad Cyllido. Mae gan yr Ymgeisydd, sef Horizon Nuclear Power Wylfa Limited [APP-001], gyfalaf cyfranddaliadau wedi'i ddyroddi o £1,677,398,002 ac mae'n is-gwmni a berchnogir yn gyfan gwbl gan Horizon Nuclear Power Wylfa Holdings Limited. Amlinellir strwythur Horizon Group a sut mae'n berthnasol i Hitachi yn Ffigur 2-1 a'r testun cysylltiedig yn Adran 2 y Datganiad Cyllido.
- 5.8.4. Mae paragraff 2.4.4 y Datganiad Cyllido yn nodi bod Hitachi a Horizon wedi cyhoeddi ar 17 Ionawr 2019 eu bod yn atal Prosiect DCO Wylfa Newydd. Y rheswm a roddwyd am atal y prosiect oedd diffyg cytundeb ar y trefniadau cyllido gyda Llywodraeth y Deyrnas Unedig. Fodd bynnag, mae paragraff 2.4.5 yn dweud y bydd Hitachi a Horizon yn parhau i ymgysylltu â Llywodraeth y Deyrnas Unedig ynglŷn â'r fframwaith cyllido, sy'n debygol o gynnwys cyllid allanol, o ffynonellau ecwiti a dyled o bosibl.
- 5.8.5. Cyn atal y prosiect, ac yn absenoldeb penderfyniad terfynol ar fuddsoddi, roedd Hitachi wedi bod yn darparu tanysgrifiadau ecwiti a benthyciadau i Horizon.
- 5.8.6. Byddai Erthyglau 82 ac 83 [sydd wedi'u rhifo felly erbyn hyn yn REP10-006 ar ôl cael eu cynnwys yn REP8-029 fel Erthyglau rhif 83 ac 84] yn darparu gwarantau cyllid o fewn y DCO. Mae paragraffau 9.33-9.37 Memorandwm Esboniadol (EM) y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO) [REP10-006] yn disgrifio'r hyn y bwriedir i Erthyglau 82 ac 83 [REP10-006] ei wneud.
- 5.8.7. Mae Erthygl 82 yn ymdrin â darparu iawndal ar gyfer CA. Byddai'n atal gweithredu pwerau CA hyd nes y dangoswyd y byddai cyllid ar gael am gyfnod o 10 mlynedd i fynd i'r afael ag unrhyw hawliadau am iawndal.

- 5.8.8. Mae Erthygl 83 yn ymdrin â chyllid ar gyfer y datblygiad cyfan, a byddai'n atal gweithredu'r Gorchymyn (heblaw am Waith Rhif 12 h.y. gwaith paratoi a chlirio'r safle) hyd nes "...*(a) bod yr ymgwymerwr wedi rhoi gwybodaeth ysgrifenedig i'r Ysgrifennydd Gwladol sy'n ei fodloni bod y datblygiad awdurdodedig yn debygol o gael ei gynnal ac na fydd yn cael ei atal o ganlyniad i anawsterau o ran dod o hyd i'r cyllid angenrheidiol a'i sicrhau...*".

5.9. Y MATERION CYNLLUNIO

- 5.9.1. Cododd Pennod 1 LIR IACC [REP2-061] amryw bryderon ynglŷn â'r cyllid ar gyfer lliniaru a chynlluniau wrth gefn, a'i amseriad. Byddai cyllid o'r fath yn cael ei ddarparu trwy rwymedigaethau cynllunio a fydd, ynghyd â dyrannu/dosbarthu'r arian, yn derbyn sylw mewn rhannau eraill o'r adroddiad hwn.

- 5.9.2. Fodd bynnag, mynegwyd amheuon ynglŷn â statws cwmni'r Ymgeisydd, ei sefyllfa ariannol a hyfywedd y datblygiad arfaethedig [REP2-305, REP4-035 paragraff 4.6.1 c., REP6-053, REP9- 048]. Awgrymwyd y dylid darparu bondiau i dalu am gost rhwymedigaethau cynllunio, adfer y safle a datgomisiynu'n gynnar.

- 5.9.3. Cadarnhaodd IACC a LIC yn y trydydd ISH ar y DCO nad oeddent yn gwrthwynebu'r Erthyglau 82 ac 83 arfaethedig, er y gwnaethant sylwadau ar y drafftio arfaethedig gwreiddiol [EV-039-042 a REP9-031].

5.10. YSTYRIAETHAU CYFREITHIOL A PHOLISI

- 5.10.1. Mae'r Ymgeisydd wedi amlygu, yn ogystal â materion a amlinellwyd yn y Datganiad Cyllido [REP8-038], bod adran 45 Deddf Ynni 2008 yn mynnu bod gan ymgeisydd am drwydded safle niwclear raglen ddatgomisiynu wedi'i hariannu a gymeradwywyd gan y Llywodraeth [REP3-024]. Mae adran 57 Deddf Ynni 2008 yn dweud ei bod yn drosedd i weithredwr, neu gorff corfforaethol sy'n gysylltiedig â gweithredwr safle, beidio â chydymffurfio â rhwymedigaeth o fewn y rhaglen ddatgomisiynu wedi'i hariannu a gymeradwywyd ar gyfer ei safle.

- 5.10.2. Yn dilyn cais Rheol 17 gan yr ExA [PD-023], cadarnhaodd y Swyddfa Rheoleiddio Niwclear (ONR) [REP10-037]:

- fod y cais am y drwydded safle niwclear i weithredu Wylfa Newydd wedi cael ei dynnu'n ôl yn ffurfiol;
- bod yr ONR yn hyderus pe byddai'r cais wedi parhau, ei bod yn debygol y byddai trwydded safle niwclear wedi cael ei rhoi ym mis Hydref 2019;
- ond gan fod y sefydliad trwyddedadwy a ffurfiwyd gan Horizon wedi cael ei ddatgymalu bellach, nad oes tebygolrwydd o roi trwydded safle niwclear i'r Ymgeisydd fel y mae wedi'i gyfansoddi ar hyn o bryd.

- 5.10.3. Mae Rhan 4 EN-1 yn darparu 'Egwyddorion Asesu', ac mae paragraff 4.1.9 EN-1 yn datgan "...Wrth benderfynu cyflwyno cynnig ar gyfer datblygiad seilwaith, bydd yr ymgeisydd wedi ffurfio barn ynglŷn â hyfywedd ariannol a thechnegol y datblygiad arfaethedig, o fewn fframwaith y farchnad ac o ystyried ymyriadau gan y Llywodraeth. Lle mae'r IPC o'r farn, yn ôl gwybodaeth a ddarparwyd mewn cais, bod hyfywedd ariannol a dichonoldeb technegol y cynnig wedi cael eu hasesu'n briodol gan yr ymgeisydd, mae hyn yn annhebygol o fod yn berthnasol i broses benderfynu'r IPC (ymdrinnir ag unrhyw eithriadau i'r egwyddor hon pan fyddant yn codi yn yr NPS ynni hwn neu NPSs eraill ar ynni, ac esbonnir y rhesymau pam mae hyfywedd ariannol neu ddichonoldeb technegol yn debygol o fod yn berthnasol)...". O ran y pwynt olaf hwn, nid oes eithriadau i'r egwyddor hon yn EN-1, nac mewn NPSs eraill sy'n ymwneud â'r cais hwn.

5.11. YSTYRIAETH YR EXA

- 5.11.1. Ni chrybwyllwyd unrhyw sail gyfreithiol na pholisi i gyfiawnhau'r bondiau y gofynnwyd amdanynt mewn cynrychiolaethau.
- 5.11.2. Deëllir mai amcangyfrif yr Ymgeisydd o €13.5 biliwn ar gyfer darparu Wylfa Newydd yw cost gyffredinol gweithredu'r prosiect. Ni chrybwyllir costau lliniaru yn benodol yn y Datganiad Cyllido. Byddai'r rhain yn rhan gymharol fach, ac eto arwyddocaol, o'r gyllideb gyffredinol ar gyfer y datblygiad arfaethedig.
- 5.11.3. Yn ogystal, mae'n amlwg bod ystyried costau datgomisiynu yn rhan annatod o'r broses trwyddedu safle niwclear [REP3-024]. Felly, ac fel yr amlinellir gan yr egwyddorion rheoleiddiol o fewn adran 4 EN-1 (sy'n adlewyrchu egwyddorion sefydledig mewn meysydd eraill polisi cynllunio), ni ddylai hynny gael ei atgynhyrchu yma.
- 5.11.4. O ran hyfywedd ariannol, mae'n amlwg bod Arweiniad CA yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol (DCLG) yn rhagweld amgylchiadau lle na fyddai prosiect yn ariannol hyfw yn annibynnol [REP8-038, paragraff 1.3.3]. At hynny, ni esboniwyd yn ddigonol pam, o fewn y cyd-destun rheoleiddiol sy'n berthnasol i'r datblygiad arfaethedig, y gallai'r Ymgeisydd gael ei gymharu [REP4-035, paragraff 4.6.1 c.] â chwmnïau mawr mewn sectorau eraill sydd wedi wynebu anawsterau ariannol.
- 5.11.5. Fodd bynnag, ac er gwaethaf ymrwymiad yr Ymgeisydd i barhau i drafod â Llywodraeth y Deyrnas Unedig, o ystyried y rheswm a roddwyd am atal prosiect Wylfa Newydd, mae'r ExA o'r farn bod ansicrwydd sylweddol yn parhau ynglŷn â'r cyllid cyffredinol ar gyfer y cynnig ac i ba raddau y mae'r sector preifat ar ei ben ei hun yn gallu derbyn, neu'n barod i dderbyn, y risg busnes i'w gyllido.
- 5.11.6. Mae'r ExA yn cydnabod, heblaw am y gofyniad i sicrhau bod adnoddau ar gael i gyllido CA, bod ei gylch gorchwyl o ran y cyllid cyffredinol ar gyfer prosiect seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol yn llai eglur ac, o ran prosiectau ynni, ei fod wedi'i gyfyngu i ystyried bod asesiad o hyfywedd ariannol prosiect wedi cael ei gynnal (NPS EN-1 paragraff 4.1.9, a ddyfynnwyd yn gynharach).

- 5.11.7. At hynny, mae cynsail i'r SoS benderfynu ar geisiadau am DCO heb gyllid gwarantedig ar gyfer prosiect (gweler, er enghraifft, Morlyn Llanw Bae Abertawe). Er hynny, roedd y cyhoeddiad bod Horizon Nuclear Power yn atal ei gyfranogiad yn y prosiect [AS-039] ac yn 'lleihau ei bresenoldeb' yng nghanol yr Archwiliad wedi achosi i'r ExA ystyried goblygiadau'r penderfyniad hwnnw i'r Archwiliad ei hun a'r gallu i ddarparu prosiect Wylfa Newydd (gweler, er enghraifft, yr ail gwestiynau ysgrifenedig Q2.4.54/55/56/57/58 [PD- 103]).
- 5.11.8. Ymatebodd yr Ymgeisydd i'r ail gwestiwn ysgrifenedig Q2.4.56 drwy ddweud: *"Fel y nodwyd yn y cyhoeddiad diweddar ynghylch atal, bydd Horizon yn parhau i ymgysylltu â llywodraeth y Deyrnas Unedig i geisio datblygu trefniadau a fydd yn galluogi datblygu adeilad niwclear newydd yn Wylfa. Disgwylir o hyd y byddai'r cyllid hwn yn dod o gyfuniad o ddyled ac ecwiti, yn ôl pob tebyg. Gyda'r trefniadau iawn ar waith, bydd yn bosibl datblygu prosiect masnachol hyfyw ar yr WNDA"* [REP5-006].
- 5.11.9. Yn y Gwrandawriad CA ar 5 Mawrth 2019 ac wedi hynny yn ei Ddatganiad Cyllido diwygiedig [REP8-038], cynigiodd yr Ymgeisydd ddwy Erthygl newydd (Erthyglau 82 ac 83 bellach yn y dDCO [REP10-006]) i alluogi'r SoS i farnu ynghylch argaeledd adnoddau ariannol ac ystyried hyfywedd ariannol ar adeg ddiweddarach. Byddai'r Erthyglau hyn yn darparu datrysiad sy'n golygu y gellir mynd i'r afael â'r ansicrwydd presennol, a byddent yn sicrhau bod y datblygiad yn mynd yn ei flaen dim ond pan fydd trefniadau cyllido priodol ar waith.
- 5.11.10. Codwyd amheuan a allai fod yn berthnasol mewn amgylchiadau eraill. Fodd bynnag, yn yr achos hwn, sydd â'i amgylchiadau penodol iawn ei hun, ac o ystyried bod Erthyglau 82 ac 83 wedi'u cynnwys yn y dDCO, mae'r ExA o'r farn bod yr Ymgeisydd wedi asesu hyfywedd ariannol (a dichonoldeb technegol) y datblygiad arfaethedig yn briodol. Os oes cyllid digonol ar gyfer y prosiect cyfan, byddai'n cynnwys darpariaeth ddigonol ar gyfer lliniaru (rhwymedigaethau cynllunio cysylltiedig) a CA. Mae'r ystyriaeth o faterion eraill yng ngweddill yr adroddiad hwn wedi'i seilio ar dybiaeth y daw cyllid ar gael i ddarparu'r prosiect.
- 5.11.11. Awgrymwyd nad yw'r sector preifat yn gallu ariannu pŵer niwclear newydd ar ei ben ei hun [REP2-305, REP2-292, REP7-013 a safbwyntiau'r Ymgeisydd yn REP3-012 a REP3-024]. I gefnogi hyn, cyfeiriwyd at: sylwadau a briodolwyd i Gadeirydd Hitachi ym mis Ionawr 2019; a datganiad gan yr SoS ynglŷn â phecyn posibl o gymorth gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig [gan gynnwys REP7- 013, REP9-048 a REP10-069].
- 5.11.12. Nid yw Datganiad Cyllido diwygiedig a chyflwyniadau'r Ymgeisydd i'r Archwiliad wedi ceisio hybu dadleuon o'r fath, ac nid ydynt ychwaith wedi gosod unrhyw "ragamod gwladoli" Hitachi. Fodd bynnag, nid oedd y pris penodedig a gynigiwyd, sef £75 y megawat awr, a'r pecyn posibl o gymorth gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig wedi rhwystro'r prosiect rhag cael ei atal [REP7-013 a REP9-048].
- 5.11.13. Ni roddir unrhyw eithriadau yn EN-1 nac EN-6 a fyddai'n awgrymu bod hyfywedd ariannol yn debygol o fod yn berthnasol i wneud penderfyniad yn yr achos hwn. Er hynny, mae'n amlwg bod materion ariannol, gan gynnwys hyfywedd y datblygiad arfaethedig, sydd heb eu datrys o hyd. Oherwydd y gellir disgwyl yn rhesymol i'r materion ariannol hyn fod yn

sylfaenol i ddarparu Wylfa Newydd, bydd angen i'r SoS ffurfio barn ynglŷn â ph'un a yw'n debygol y gellir eu datrys.

- 5.11.14. Ym marn yr ExA, mae cyllid yn fater pwysig a pherthnasol oherwydd yr ansicrwydd sy'n cael ei greu gan ddiffyg cyllid ar gyfer y cynllun arfaethedig.
- 5.11.15. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn bod yr Ymgeisydd, i'r graddau y gallai, o ystyried amgylchiadau'r achos, wedi darparu'n briodol i'r Ysgrifennydd Gwladol asesu hyfywedd ariannol y datblygiad pan fydd ymgymwrwr posibl yn cydymffurfio â thelerau Erthygl 83 (1) (a) a (b) [REP10-006].

5.12. CASGLIAD

Angen

- 5.12.1. Mae'r ExA yn ymwybodol bod safbwyntiau, gan gynnwys rhai'r Llywodraeth, ynglŷn â sut y dylid bodloni anghenion ynni'r Deyrnas Unedig yn esblygu'n gyson. Fodd bynnag, ym marn yr ExA, yr hyn sy'n amlwg yw nad yw'r materion/heriau sylfaenol ynglŷn â darparu ynni wedi newid o'r adeg pan fabwysiadwyd NPS-EN1 ac EN-6. Hynny yw, y bydd angen ynni ar y Deyrnas Unedig yn barhaus; bod y galw am ynni yn debygol o gynyddu yn y dyfodol; y bydd angen i'r ynni hwn fod yn garbon isel ac, o ran sicrwydd ynni, ei bod yn debygol y bydd angen cymysgedd o dechnolegau a thanwyddau ar y Deyrnas Unedig.
- 5.12.2. Ar sail y dystiolaeth [RR-115, REP2-292, REP2-293, REP7-013] sydd gerbron yr ExA, derbynnir y gallai'r anghenion ynni hyn gael eu bodloni mewn ffyrdd amgen, gan gynnwys trwy gynyddu'r defnydd o ynni adnewyddadwy. Fodd bynnag, nid yw'r dewisiadau amgen hyn gerbron yr ExA hwn. O ganlyniad, nid yw'r ExA o'r farn eu bod yn profi nad oes angen pŵer niwclear.
- 5.12.3. Yn olaf, er ei bod yn amlwg i'r ExA nad yw "natur frys" yr angen y cyfeirir ati yn EN1 ac EN6 wedi'i gwireddu yn y ffordd y rhagwelodd y Llywodraeth yn wreiddiol, am y rhesymau a roddwyd uchod, mae galw cynyddol a brys am ynni carbon isel yn parhau y gallai pŵer niwclear helpu i'w fodloni, yn amodol ar benderfyniadau polisi ac ar raddfa amser hirach.
- 5.12.4. Felly, mae'r ExA yn fodlon bod angen clir am seilwaith ynni carbon isel ac y gallai'r Cais helpu i fynd i'r afael â'r angen hwn.

Cyllido

- 5.12.5. O ran cyllido'r Cais, am y rhesymau a roddwyd uchod, ac ar ôl ystyried y dystiolaeth a gyflwynwyd i'r Archwiliad, nid yw'r ExA yn gweld unrhyw reswm pam y dylai'r SoS anwybyddu'r ymarfer a'r polisi a amlinellir yn NPS EN-1 (paragraff 4.1.9), sef *"lle yr aseswyd hyfywedd ariannol a dichonoldeb technegol y cynnig yn briodol gan yr ymgeisydd, mae hynny'n annhebygol o fod yn berthnasol"* i'r broses benderfynu.
- 5.12.6. Er bod yr Ymgeisydd yn derbyn nad oes ganddo'r cyllid ar hyn o bryd i weithredu'r cynllun datblygu cyfan, mae'r ExA yn fodlon nad yw hyn yn golygu, o reidrwydd, na ellir asesu'r cynllun yn briodol nac y byddai'n ariannol anhyfyw. Trafodir cyllid ar gyfer elfennau penodol lliniaru a chaffael gorfodol ym mhenodau perthnasol yr adroddiad.
- 5.12.7. Mae'r ExA o'r farn bod Erthyglau 82 ac 83 arfaethedig y DCO yn datrys yr ansicrwydd presennol sy'n gysylltiedig â'r ffaith bod yr Ymgeisydd wedi atal y prosiect, oherwydd byddent yn sicrhau y gallai'r datblygiad symud ymlaen dim ond pan fydd trefniadau cyllido priodol ar waith.
- 5.12.8. At hynny, o dan PA2008, er bod caniatâd yn cael ei roi i ymgymwrwr penodol, sy'n berchen ar y caniatâd i bob pwrpas, mae pob Gorchymyn yn darparu ar gyfer y posibilrwydd o drosglwyddo'r ymgymeriad hwnnw, fel arfer gyda chaniatâd yr SoS. Felly, pe byddai'r Ymgeisydd yn parhau i gael trafferth cyllido'r cynllun ac yn penderfynu peidio â symud ymlaen, gallai'r cynllun gael ei drosglwyddo, yn amodol ar gytundeb yr SoS, i sefydliad arall sydd â'r cyllid perthnasol i alluogi'r datblygiad i symud ymlaen.
- 5.12.9. 3.1.9. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon bod hyfywedd ariannol wedi cael ei asesu'n briodol i'r graddau sy'n angenrheidiol o ran hyfywedd ariannol cyffredinol i fodloni gofynion EN-1.

Casgliad Cyffredinol

- 5.12.10. Yn unol ag A105(2)(c) PA2008, mae'r ExA o'r farn bod cyllid ac angen yn faterion sy'n bwysig ac yn berthnasol i benderfyniad yr SoS.
- 5.12.11. Er bod yr ExA yn fodlon bod hyfywedd ariannol wedi cael ei ystyried yn briodol, mae'n amlwg bod materion ariannol, gan gynnwys hyfywedd y cynllun ar gyfer yr Ymgeisydd hwn, sydd heb eu datrys o hyd. Oherwydd y byddai'r materion hyn yn bwysig i gyflawni'r Cais a'r raddfa amser ar gyfer gweithredu, bydd angen i'r SoS ffurfio barn ynglŷn â ph'un a yw'n debygol y gellir eu datrys yn foddhaol, gan y bydd hyn yn effeithio ar y pwys y gall ei briodoli iddynt wrth benderfynu ar y cais.
- 5.12.12. O ran yr angen, mae'r ExA yn fodlon bod angen am seilwaith ynni carbon isel y gallai'r Cais helpu i'w fodloni. Felly, mae'r ExA o'r farn bod yr angen am ynni carbon isel yn bwysig ac yn berthnasol i'r SoS. Fodd bynnag, bydd angen i'r SoS ystyried y pwys yr hoffai ei roi i'r mater hwn yng nghyd-destun yr WMS (y cyfeirir ato ym mharagraff 1.3.3 Datganiad Cynllunio'r Ymgeisydd [APP-406]), y Papur Gwyn ar Ynni sy'n dod i'r amlwg ac unrhyw newidiadau perthnasol mewn amgylchiadau sydd wedi digwydd ers i'r NPSs gael eu mabwysiadu.

6. YR AMGYLCHEDD DAEAROL A BIOAMRYWIAETH

6.1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

6.1.1. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau ar fioamrywiaeth yn y dogfennau canlynol;

- ES Cyfrol B – Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B8 – Dŵr wyneb a dŵr daear [APP-073]
- ES Cyfrol D – Datblygiad WNDA D9 – Ecoleg ddaearol a dŵr croyw [APP-128]
- ES Cyfrol E – Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle: AECC ESL ac MEEG E9 – Ecoleg ddaearol a dŵr croyw [APP-247]
- ES Cyfrol F – Parcio a Theithio F9 – Ecoleg ddaearol a dŵr croyw [APP-274]
- ES Cyfrol G – Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd G9 – Ecoleg ddaearol a dŵr croyw [APP-312], ac
- ES Cyfrol H – Canolfan Logisteg H9 – Ecoleg ddaearol a dŵr croyw [APP-363].

6.1.2. Asesir effaith gronol effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar fioamrywiaeth yn ES Cyfrol I – Effeithiau cronol I5 – Effeithiau cronol rhyng-brosiect [APP-388].

6.1.3. Ategir pob un o'r cyfrolau hyn gan nifer o atodiadau sy'n cynnwys adroddiadau technegol a manylion arolygon a chasgliadau data.

6.1.4. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol erbyn Terfyn Amser 6 [REP6-015] ac Atodiad arall wedi'i ddiweddarau i'r Datganiad Amgylcheddol [REP8-005] erbyn Terfyn Amser 8. Roedd yr Atodiad wedi'i ddiweddarau yn darparu cofnod o'r asesiad amgylcheddol o'r datblygiad arfaethedig o ystyried gwybodaeth wedi'i diweddarau a oedd wedi dod i'r amlwg ers i'r Cais gael ei wneud. O ran yr amgylchedd daearol a bioamrywiaeth, rhoddodd Atodiad Terfyn Amser 6 ddiweddariadau o'r canlynol:

- strategaeth fesul cam i sicrhau bod mesurau lliniaru'n cael eu gweithredu ar adeg briodol i leihau effeithiau amgylcheddol arwyddocaol tebygol y datblygiad arfaethedig i'r eithaf;
- newidiadau a106 a ddatblygwyd mewn perthynas ag amrywiaeth o bynciau amgylcheddol lle mae'r rhain yn arwyddocaol i asesu effeithiau amgylcheddol ar lefel safle;
- newidiadau i ddarparu cynefin yn WNDA, gan gynnwys pyllau bywyd gwyllt, gofynion allyriadau is ar gyfer peiriannau symudol nad ydynt ar gyfer y ffordd a llongau, monitro a lliniaru dŵr daear yn Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Tre'r Gof;
- arolygon pridd a data hydrolegol yn safleoedd digolledu ecolegol Cors Gwawr a Chae Canol-dydd;
- gwaith arolygu brain coesgoch o fewn WNDA; ac
- asesiadau clwydi ystlumod ar gyfer Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle.

- 6.1.5. Mae Atodiad Terfyn Amser 8 yn rhoi diweddariadau sy'n gysylltiedig ag:
- ymestyn y raddfa amser ar gyfer ffrwydro yn ystod y prif weithgareddau adeiladu;
 - ymestyn yr oriau gwaith arfaethedig ar gyfer y prif weithgareddau adeiladu; a
 - chynyddu nifer y symudiadau llongau.
- 6.1.6. Y prif faterion bioamrywiaeth mewn perthynas â'r datblygiad arfaethedig yw effeithiau posibl gweithgareddau adeiladu ar ecoleg ddaearol a bioamrywiaeth. Ymdrinnir ag effeithiau ar safleoedd Ewropeaidd ym Mhennod 7. Mae'r bennod hon o'r adroddiad yn ystyried materion eraill sy'n ymwneud â safleoedd a warchodir, rhywogaethau a bioamrywiaeth.
- 6.1.7. Roedd y prif faterion AEA a ystyriwyd yn ystod yr Archwiliad yn cynnwys:
- digonolrwydd asesiadau sylfaenol o ecoleg ddaearol ac ecoleg dŵr croyw;
 - rheoli mesurau lliniaru ac ardaloedd digolledu ecolegol;
 - gwarchod ansawdd dŵr wyneb yn SoDdGAu Tre'r Gof a Chae Gwyn;
 - mesurau lliniaru ecolegol yn Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn a Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Pencarreg;
 - ecoleg ddaearol a dŵr croyw yn SoDdGA Bae Cemlyn;
 - mesurau lliniaru ar gyfer môr-wenoliaid y Gogledd (*Sterna paradisaea*) a môr-wenoliaid Pigddu (*Sterna sandvicensis*);
 - asesu brain coesgoch (*Pyrhocorax pyrrhocorax*) a mesurau lliniaru ar eu cyfer;
 - monitro a thrawsleoli ymlusgiaid;
 - effeithiau golau ar rywogaethau ystlumod a mesurau lliniaru ar eu cyfer;
 - mesurau lliniaru ar gyfer llygod y dŵr (*Arvicola terrestris*);
 - monitro gwiwerod coch (*Sciurus vulgaris*);
 - darparu cynefin ar gyfer Madfallod Dŵr Cribog (GCN) (*Triturus cristatus*);
 - cynefinoedd pwysig iawn adran 7 Deddf yr Amgylchedd (Cymru); a
 - helaethder ffyngau a mesurau lliniaru ar eu cyfer.
- 6.1.8. Archwiliodd yr ExA y materion hyn gan gyfeirio at y ddeddfwriaeth a'r polisiâu priodol a ddisgrifir ym Mhennod 3, trwy gwestiynau ysgrifenedig ac mewn tri ISH ar 10 ac 11 Ionawr ac 8 Mawrth 2019. Mynegwyd pryderon ynglŷn â'r materion hyn drwy gydol yr Archwiliad gan Gyngor Sir Ynys Môn (IACC), yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol (NT), Cyfoeth Naturiol Cymru (NRW), Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT) a'r Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar (RSPB), a thrafodir y rhain yn y Bennod hon. Ystyrir ymagwedd yr Ymgeisydd at asesiadau sŵn ac aflonyddu ar fôr-wenoliaid yn y bennod hon o ran ystyriaethau AEA ac ym Mhennod 7 o ran ystyriaethau HRA.
- 6.1.9. Mae'r Ymgeisydd wedi cynnig tair lefel o fesurau lliniaru i leihau effeithiau niweidiol i'r eithaf:

- mesurau lliniaru ymgorfforedig a weithredir trwy ddyluniad y datblygiad arfaethedig ac a sicrhau trwy'r DAS [REP8-021, REP8-044, REP8-045, REP8-046], MPSSS CoCP [REP2-032] a'r LHMS [REP8-063];
- mesurau lliniaru arfer da (a fanylir hefyd yn adran 9.4 penodau'r ES) a sicrhau trwy'r CoCP; a
- mesurau lliniaru ychwanegol, a ddisgrifir yn adran 9.6 penodau'r ES, sydd i'w gweithredu i fynd i'r afael ag effeithiau arwyddocaol posibl a fanylir yn Nhablau D9-10, D9-11 [APP-128] a Thabl G9-17 [APP-312] ac a sicrhau trwy amryw wahanol ddogfennau rheoli a gofynion dDCO.

6.1.10. Manylir ar fesurau lliniaru ymgorfforedig sy'n ymwneud ag ecoleg ddaearol a dŵr croyw yn adran 9.4 ES Pennod D9 [APP-128], ES Pennod E9 [APP-247], ES Pennod F9 [APP-274], ES Pennod G9 [APP-312] ac ES Pennod H9 [APP-363]. Mae hyn yn cynnwys dyluniad system ddraenio ar gyfer WNDa i leihau effeithiau posibl ar gyrff dŵr derbyn a derbynyddion ecolegol, yn fwyaf nodedig SoDdGA Tre'r Gof a SoDdGA Cae Gwyn; dyluniad Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle a'r safle Parcio a Theithio i osgoi cynefinoedd o werth isel neu uwch ac i gynnal nodweddion presennol lle y bo'n ymarferol; a dyluniad y Ganolfan Logisteg i gadw cynifer o nodweddion presennol ag y bo'n ymarferol ac osgoi gollyngiadau golau ar gynefinoedd cyfagos cyn belled ag y bo'n ymarferol.

6.1.11. Manylir ar fesurau lliniaru arfer da hefyd yn adran 9.4 Penodau'r ES. Mae'r rhain yn cynnwys arolygon cyn-adeiladu, lleiniau clustogi o amgylch SoDdGA Tre'r Gof a SoDdGA Cae Gwyn ac ysgubor ystlumod Tyn-y-Maes, tŵr bywyd gwyllt fferm Cafnan ac ysguboriau ystlumod eraill, cyrsiau dŵr a brochfeydd moch daear, monitro trawsleoli rhywogaethau a chreu cynefin, egwyddorion rheoli llygredd Asesiadau Risg Biolegol, rheoli a monitro llwch ac ansawdd aer, cyfrifoldebau'r ECoW, achub pysgod, strategaeth lliniaru ar gyfer mamaliaid, ymlusgiaid a rhywogaethau adar Atodlen 1 nodedig.

6.1.12. Fel y manylwyd ym Mhennod 3, derbyniodd yr ExA chwe chais am newid ansylweddol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd. Y rhai a oedd yn berthnasol i'r amgylchedd daearol a bioamrywiaeth oedd y Strategaeth Ffrwydro [AS-020], Patrymau Sifft Gweithwyr [REP4-011], Oriau Gwaith [REP4-012], Cyfnod Danfoniadau HGV [REP4-013] a Gwella Cyffordd Safle Parcio a Theithio Dalar Hir [REP7-001k]. Cyflwynodd yr Ymgeisydd arfarniad amgylcheddol gyda phob un o'r ceisiadau am newid, a daeth i'r casgliad nad oedd y cais yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol tebygol a oedd yn sylweddol newydd neu wahanol i'r rhai a adroddwyd yn yr ES. Mae'r ExA wedi ystyried effeithiau amgylcheddol y newidiadau hyn ynghyd â phryderon IPs wrth archwilio'r materion a drafodir yn y bennod hon.

6.2. DERBYNYDDION ECOLEGOL A ASESWYD GAN YR YMGEISYDD

Safleoedd a Ddynodwyd yn Statudol

- 6.2.1. Seiliodd yr Ymgeisydd yr ardal astudio ar gyfer chwiliadau data cefndir ar radiws 2.5km o'r WNDA [APP-128]. Roedd yr ardal chwilio hon wedi'i seilio ar farn broffesiynol a chanllawiau arfer da, ac roedd yr Ymgeisydd yn credu ei bod yn ddigonol i ystyried mwyafrif y derbynyddion ecolegol a allai fod yn agored i effeithiau sy'n deillio o weithgareddau adeiladu, gweithredu a datgomisiynu o fewn yr WNDA.
- 6.2.2. Yn ogystal, ymestynnodd yr Ymgeisydd yr ardaloedd astudio ar gyfer derbynyddion ecolegol perthnasol o ran ansawdd aer a dŵr wyneb a dŵr daear. Aseswyd effeithiau newidiadau i ansawdd aer yn seiliedig ar yr ardaloedd astudio arfer gorau a ddisgrifir ym Mhennod B5 [APP-070], ac i ddŵr wyneb a dŵr daear yn seiliedig ar amlygu'r holl dderbynyddion sensitif sydd â chysylltedd hydrolegol â chorff dŵr yr effeithir arno (Pennod B8 [APP- 073]).
- 6.2.3. Manylodd yr Ymgeisydd ar y safleoedd statudol a amlygwyd yn Nhabl D9.1 ES Pennod D9 [APP-128], adran 9.3 ES Pennod E9 [APP-247], adran 9.3 ES Pennod F9 [APP-274], adran 9.3 ES Pennod G9 [APP-312] ac adran 9.3 ES Pennod H9 [APP-363]. Cofnododd yr ES fod nifer o safleoedd dynodedig o fewn ardal astudio'r datblygiad arfaethedig, fel y dangosir yn Nhabl 5.1.

Tabl 5.1 Safleoedd Statudol

	Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd	Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle	Parc io a Thei thio	Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd	Canolfan Logisteg
Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) Môr-wenoliaid Ynys Môn	✓			✓	✓
AGA Glannau Ynys Gybi	✓				
AGA Glannau Aberdaron ac Ynys Enlli	✓				
AGA Mynydd Cilan, Trwyn Wylfa ac Ynys Tudwal	✓				
AGA Craig yr Aderyn	✓				
Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA)	✓				

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: Gorffennaf 2019

Cyfrol 1:62

Corsydd Môn					

ACA Llyn Dinam	✓		✓	✓	
ACA Bae Cemlyn	✓			✓	
ACA ymgeisiol (ACAy) Forol Gogledd Ynys Môn	✓			✓	✓
Ramsar Corsydd Ynys Môn a Llŷn	✓				
SoDdGA Tre'r Gof	✓				
SoDdGA Cae Gwyn	✓			✓	
SoDdGA Bae Cemlyn	✓				
SoDdGA Llyn Llygeirian	✓			✓	
SoDdGA Llyn Garreg-lwyd		✓		✓	
ACA Llyn Dinam			✓	✓	
SoDdGA Llynau y Fali			✓	✓	
SoDdGA Llyn Traffwll			✓		
SoDdGA Beddmanarch – Cymyran				✓	✓

- 6.2.4. O ran y safleoedd dynodedig statudol, trafodir AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, ACA Bae Cemlyn ac ACA Forol Gogledd Ynys Môn ym Mhennod 7.

Safleoedd Dynodedig Anstatudol

- 6.2.5. Amlygodd yr Ymgeisydd hefyd nifer o safleoedd dynodedig anstatudol ar gyfer cadwraeth natur y gallai gweithgareddau'r datblygiad arfaethedig effeithio arnynt, fel y dangosir yn Nhabl 5.2.

Tabl 5.2 Safleoedd Anstatudol

Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd	Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle	Parcio a Theithio	Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd	Canolfan Logisteg

Safle Bywyd Gwylt Arfordir Mynydd Wylfa -Trwyn Penrhyn	✓			✓	

Safle Bywyd Gwylt Trwyn Pencarreg	✓			✓	
Safle Bywyd Gwylt Afon Wygyr	✓				
Safle Bywyd Gwylt Cors Cromlech	✓			✓	
Safle Bywyd Gwylt Porth Wen	✓				
Safle Bywyd Gwylt Cors Cae-Owen	✓				
Safle Bywyd Gwylt Rhostir Mynydd Mechell	✓			✓	
Safle Bywyd Gwylt Tir Gwlyb Teilia Neuadd	✓				
Safle Bywyd Gwylt Cors Mynachdy	✓				
Safle Bywyd Gwylt Coed Carreglwyd		✓		✓	
Safle Bywyd Gwylt Cors Plas			✓		
Safle Bywyd Gwylt Rhostir a Phwll Caergeiliog			✓	✓	
Safle Bywyd Gwylt Gwely Cyrs Caergeiliog			✓	✓	
Gwarchodfa RSPB Gwlyptiroedd y Fali			✓	✓	
Safle Bywyd Gwylt Cae Barcdy				✓	
Safle Bywyd Gwylt Tywyn Gwyn a Phenial Dowyn				✓	
Safle Bywyd Gwylt Clwch Dernog				✓	
Safle Bywyd Gwylt Llyn Cors Coch				✓	
Safle Bywyd Gwylt Llyn Bach				✓	
Safle Bywyd Gwylt Cors Bonw				✓	
Safle Bywyd Gwylt Trwyn Penrhyn				✓	
Safle Bywyd Gwylt Arfordir Bwth Corwgl – Bae Trearddur					✓

Safle Bywyd Gwylt Rhostir Mynydd Celyn				✓	✓

- 6.2.6. Ni wnaeth unrhyw IP sylwadau ar amlygu safleoedd yn ystod yr Archwiliad. Ar ôl ystyried y berthynas rhwng y datblygiad arfaethedig a'r safleoedd dynodedig statudol ac anstatudol, mae'r ExA yn cytuno â'r safleoedd a amlygwyd gan yr Ymgeisydd.
- 6.2.7. Amlinellwyd yr effeithiau gweddilliol ar safleoedd dynodedig statudol ac anstatudol yn yr ES Cyfrol I App I3-1 Prif dabl effeithiau gweddilliol [APP- 391]. Rhagfynegwyd effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol ar SoDdGA Tre'r Gof o ganlyniad i newidiadau hydrolegol yn ystod y cyfnod adeiladu a gweithredu. Ni amlygodd yr Ymgeisydd unrhyw effeithiau arwyddocaol ar gyfer y safleoedd eraill a restrir yn Nhabl 5.2.
- 6.2.8. Rhagfynegodd yr Ymgeisydd effeithiau gweddilliol buddiol cymedrol yn sgil gwella cynefin yn SoDdGAau Caeau Talwrn a Chors Bodeilio ac ACA Corsydd Môn o ran cysylltu unedau SoDdGA a gwella ansawdd cynefin SoDdGA presennol a chryfhau cydnerthedd y rhwydwaith corsydd.
- 6.2.9. Mae'r ExA yn cytuno â chasgliadau'r Ymgeisydd ac mae'n fodlon bod unrhyw fesurau i sicrhau na fydd effeithiau'n arwyddocaol wedi'u disgrifio a'u sicrhau'n ddigonol. Lle y cafwyd trafodaethau ynglŷn â'r safleoedd hyn yn yr Archwiliad, cyflwynir y rhain isod.

Rhywogaethau

- 6.2.10. Cynhaliwyd arolygon sylfaenol o rywogaethau i lywio'r ES ar gyfer y datblygiad arfaethedig. Yn ogystal, cynhwyswyd gwybodaeth arolygu wedi'i diweddaru mewn Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol erbyn Terfyn Amser 6 [REP6-015] a diweddariad arall i'r Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol [REP8-005] erbyn Terfyn Amser 8. O'u hystyried gyda'i gilydd, cadarnhaodd yr arolygon hyn bresenoldeb amrywiaeth eang o rywogaethau nodedig. Rhestrir y rhywogaethau hynny y cynhaliodd yr Ymgeisydd asesiad ohonynt yn y Tabl 5.3 canlynol.

Tabl 5.3 Rhywogaethau Nodedig y Cynhaliwyd Asesiad Ohonynt

	Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd	Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle	Parc io a Thei thio	Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd	Canolfan Logisteg
Ffyngau	✓				
Cen	✓				
Infertebratau'r tir	✓				
Madfallod dŵr cribog	✓			✓	
Llyffaint dafadennog	✓		✓		

Gwiberod a madfallod	✓				✓
Nadroedd defaid					✓
Moch daear			✓		
Brain coesgoch	✓				
Adar bridio	✓	✓	✓		✓
Adar gaeafu ac adar ymfudol	✓				
Ystlumod	✓	✓	✓	✓	✓
Dyfrgwn	✓	✓		✓	
Llygod y dŵr	✓	✓	✓	✓	✓
Gwiwerod coch	✓				
Ysgyfarnogod brown	✓				
Draenogod	✓				
Ffwlbartiaid	✓				
Macroffyttau			✓		
Macroinfertebratau	✓		✓		
Pysgod dŵr croyw	✓		✓	✓	

- 6.2.11. Gwnaeth nifer o IPs, gan gynnwys IACC [REP2-077, REP2-079,], CNC [REP2- 049, REP2-325] ac NWWT [REP2-348 a REP2- 349] sylwadau ar yr asesiad o effeithiau ar nifer o rywogaethau yn ystod yr Archwiliad, fel yr amlinellir yn yr adrannau canlynol.

6.3. MATERION A DRAFODWYD YN YSTOD YR ARCHWILIAD

Digonolrwydd asesiadau sylfaenol

- 6.3.1. Mynegodd nifer o IPs, gan gynnwys CNC, IACC a'r cyrff anllywodraethol amgylcheddol (eNGOs), bryderon ynglŷn â'r asesiadau sylfaenol, nad oedd rhai ohonynt wedi'u datrys erbyn diwedd yr Archwiliad.
- 6.3.2. Er bod gan CNC amheuon o hyd ynglŷn â digonolrwydd y data sylfaenol a ddefnyddiwyd yn y Model Safle Cysyniadol hydrolegol a hydroddaearegol ar gyfer SoDdGAau Tre'r Gof a Chae Gwyn [REP8-018], roedd yn fodlon y byddai geiriad diwygiedig sy'n darparu cyfundrefn monitro a lliniaru gadarn yn WN1 ac Atodlen 4 Rhan 2 yn y DCO [REP10-006] yn datrys ei bryderon.
- 6.3.3. Nid oedd yr RSPB [REP2-358] ac NWWT [REP2-346] yn cytuno bod yr Adolygiad Sylfaenol o Adar Môr [APP-225] na'r Adolygiad Sylfaenol o Geomorffoleg Arfordirol ar gyfer Prosiect Wylfa Newydd [APP- 216] yn cynnwys digon o wybodaeth am y gytref môr-wenoliaid ym Morlyn Cemlyn. Roedd yr IPs o'r farn nad oedd yr arolygon golygfannau yn cyfrannu at ddealltwriaeth fanwl iawn o sut oedd môr-wenoliaid yn defnyddio'r ardal, nad oedd arolygon ar gychod wedi cael eu cynnal

dros gyfnod hwy ac nad oedd astudiaethau olrhain môr-wenoliaid wedi dal cyfnod cynnar magu cywion.

- 6.3.4. Cyflwynodd yr eNGOs WR manwl ar Warchodfa Natur Cemlyn [REP2-348] a ystyriodd dair o astudiaethau'r Ymgeisydd, sef modelu a rhagfynegi sŵn [(APP-125 ac APP-231], astudiaethau aflonyddu ar gytref fridio AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn [APP- 225] a threialon ffrwydro [APP-225].
- 6.3.5. Cododd yr eNGOs amheuan ynglŷn â sut y defnyddiwyd modelu sŵn i nodweddu seinwedd môr-wenoliaid a'r sail i astudiaethau ymateb ymddygiadol. Maen nhw'n dadlau na chymhwyswyd methodoleg aflonyddu'n llawn, yn yr ystyr mai'r unig fathau o ymddygiad a nodwyd oedd naill ai dim ymateb neu'r ymatebion mwyaf eithafol (hedfan i fyny ac ymosod), heb unrhyw gofnodion o ymatebion yn y canol. Gwnaethant awgrymu y gallai'r ffaith bod astudiaethau'r Ymgeisydd wedi cofnodi ymateb mwyaf eithafol y môr-wenoliaid yn unig (sef hedfan i fyny) esbonio pam nad oedd llawer o wahaniaeth yn y data a gynhyrchwyd rhwng y ddwy flynedd a astudiwyd; lle'r oedd un flwyddyn (2017) wedi arwain at adael y gytref a'r tymor nesaf (2018) pan oedd bridio'n llwyddiannus nid yn unig ar gyfer y brif gytref ond hefyd mewnllifiad eilaidd o adar yng nghanol y tymor (18/19 Mehefin 2018). Daw'r eNGOs i'r casgliad y dylai ymatebion islaw hedfan i fyny fod wedi cael eu cofnodi i gael gwerthusiad realistig.
- 6.3.6. Cynhaliodd yr Ymgeisydd dreialon ffrwydro, dan drwydded, ym Morlyn Cemlyn tra'i fod wedi'i gytrefu gan wylanod penddu ac nid yn ystod prif dymor bridio'r môr-wenoliaid. Pryderon yr eNGOs ynglŷn â'r treialon oedd bod gwylianod penddu yn gallu gwrthsefyll aflonyddu yn well na môr-wenoliaid ac felly nad ydynt yn rhywogaeth brocsi berthnasol, ac nid oedd yr Ymgeisydd wedi gwahaniaethu rhwng ymatebion ymddygiadol.
- 6.3.7. Ymatebodd yr Ymgeisydd yn [REP3-026] trwy ddarparu gwybodaeth ychwanegol, ond honnodd fod ei dystiolaeth a oedd wedi'i seilio ar lenyddiaeth wyddonol gyhoeddedig a chanfyddiadau arolygon penodol i safle o'r môr-wenoliaid yng nghytref Bae Cemlyn yn gadarn.
- 6.3.8. Er gwaethaf trafodaethau drwy gydol yr Archwiliad a'r atodiad a ddarparodd yr Ymgeisydd i'r Adroddiad Sylfaenol ar Adar Môr [REP3-045], a gyflwynodd wybodaeth sylfaenol ychwanegol am ddigwyddiadau aflonyddu yn ystod tymor bridio 2018, ni ddaeth yr eNGOs a'r Ymgeisydd i gytundeb [REP6-052].
- 6.3.9. Nid oedd yr RSPB, yn ei SoCG â'r Ymgeisydd [REP6-046], o'r farn bod arolygon brain coesgoch 2018 yn darparu darlun cywir o werth Campws y Safle i frain coesgoch sy'n chwilota am fwyd. Mewn ymateb, roedd yr Ymgeisydd [REP7-001] yn credu bod yr arolygon yn gynrychioliadol o'r safle. Ni ddatryswyd y gwahaniaeth barn hwn yn ystod yr Archwiliad.
- 6.3.10. Yn ei WR [REP2-349] ynglŷn â bioamrywiaeth yn SoDdGA Tre'r Gof a Champws y Safle, roedd NWWT o'r farn "*mewn rhai achosion, nad yw'r data sylfaenol a gasglwyd wedi darparu dilysrwydd tymhorol (brain coesgoch) ac, mewn eraill, bod ymdrechion wedi'u gwneud i gymylu*

gwerth adnodd (ffyngau)”. Roedd NWWT yn pryderu:

- ynglŷn â dehongliad yr Ymgeisydd o ganlyniadau arolygon brain coesgoch;
- nad oedd statws y boblogaeth madfallod na gwiberod wedi cael ei asesu;
- bod angen cofnodi patrymau allweddol o ran sut oedd ystlumod yn defnyddio'r glwyd yn yr ysgubor ystlumod a adeiladwyd i'r diben; a
- bod NWWT yn anghytuno â chasgliad yr Ymgeisydd bod gan laswelltir ffyngau CHEG ddosbarthiad cyfyngedig y tu allan i ffin Campws y Safle.

6.3.11. Ymatebodd yr Ymgeisydd i'r pryderon hyn [REP3-027] trwy roi esboniadau ychwanegol, ond ni newidiodd ei farn ar yr holl faterion.

6.3.12. Erbyn diwedd yr Archwiliad, nid oedd NWWT a'r Ymgeisydd yn cytuno ar ganlyniadau'r arolygon brain coesgoch, effeithiau golau o'r MUGA ar yr ysgubor ystlumod [REP8-011] na helaethder ffyngau CHEG [REP5-075, REP6-052]. Nid oedd NWWT wedi bwrw ymlaen â'i phryderon ynglŷn â madfallod a gwiberod gan fod hyn wedi'i godi gan IACC, gweler isod.

6.3.13. Yn ei LIR, mynegodd IACC nifer o bryderon ynglŷn â'r asesiadau sylfaenol, gan gynnwys:

- pryder bod *“sawl gwyriad oddi wrth arweiniad sefydledig ar arolygon ... nad ydynt wedi'u hesbonio, ac a allai effeithio ar nodweddu'r llinell sylfaen”* ar gyfer ystlumod yn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd [REP2-077];
- o ran WNDA, cadernid arolygon a gynhaliwyd ar gyfer gwiberod a madfallod;
- nid oedd y data cynefin Adran 7 sylfaenol wedi cael ei gyflwyno mewn modd a oedd yn caniatáu i'r asesiad gael ei brofi'n rhwydd, yn arbennig, nid oedd yr ardaloedd ym mhob cynefin Adran 7 a fyddai'n cael eu colli'n barhaol neu dros dro wedi'u datgan, nac ychwaith y raddfa amser ar gyfer gwrthbwysio unrhyw effeithiau;
- pryder ynglŷn â dyddiadau arolygu ac adegau'r arolygon adar bridio, heb arwydd o b'un a oedd arolygon wedi'u teilwra'n briodol i gynyddu'r tebygolrwydd o arsylwi'r rhywogaeth darged i'r eithaf;
- o ran safle Parcio a Theithio Dalar Hir, roedd IACC [REP2-079] o'r farn y byddai'r asesiad ecolegol yn fwy cadarn pe byddai'n cael ei lywio gan arolygon adar bridio/gaeafu;
- ystyriwyd bod yr arolygon ystlumod yn y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle yn hen [REP2-081] ac y dylent gynnwys arolygon gweithgarwch yn Adeilad M3; ac
- adolygiad IACC o'r asesiad ecolegol o'r Gwelliannau Priffyrdd Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [REP2-082] oedd bod y wybodaeth sylfaenol yn cynnwys hepgoriadau o ran ystlumod, dyfrgwn a llygod y dŵr, mamaliaid Adran 7 a moch daear, a bod y data arolwg ar gyfer madfallod dŵr cribog yn hen ac nid oedd y statws sylfaenol wedi'i nodweddu'n eglur.

6.3.14. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd nifer o bryderon IACC wedi cael eu datrys gan yr Ymgeisydd trwy naill ai gynnal arolygon ychwanegol neu sicrhau arolygon cyn-adeiladu [REP6-045, REP7-014, REP8-011]. Fodd bynnag, roedd un pryder yn parhau heb ei ddatrys.

6.3.15. Cydnabu IACC [REP9-031] y manylion arolwg ychwanegol ar gyfer

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: Gorffennaf 2019

Cyfrol 1:70

ymlusgiaid a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-056], ond dywedodd “*mae sawl cyfyngiad ym mhob blwyddyn arolygu, ac nid yw’n ymddangos bod arolygon cynharach yn llwyr adlewyrchu’r arweiniad cyfoes ar ymdrechion neu amseriadau arolygu ac amodau’r tywydd. Mae’r arolygon diweddarach yn fwy cadarn, ac felly gallai’r asesiad maint-dosbarth fod yn gywir, ond nid yw IACC yn credu bod y data mor gadarn ag yr awgrymwyd ac felly bod cyfiawnhad i ymagwedd ragofalus at yr agwedd hon*”.

- 6.3.16. I ddatrys ei bryderon, awgrymodd IACC fod arolygon monitro poblogaeth manylach yn briodol a mynnodd fod diwygiadau’n cael eu gwneud i Is-CoCP Prif Safle’r Orsaf Bŵer. Cytunodd yr Ymgeisydd â’r rhain [Adran 11.5, REP10-20].

Casgliadau

- 6.3.17. Ar ôl rhoi ystyriaeth ofalus i’r data sylfaenol a’r dadleuon a fynegwyd drwy gydol yr Archwiliad, mae’r ExA yn dod i’r casgliad canlynol;
- 6.3.18. Un prif bryder a fynegwyd gan IPs oedd bod nifer o arolygon wedi dyddio neu y byddent wedi dyddio erbyn i’r gwaith adeiladu ddechrau. Mae’r ExA yn fodlon bod y mater hwn wedi cael ei ddatrys yn sgil cytundeb yr Ymgeisydd i gynnal arolygon cyn-adeiladu, dim mwy na 12 mis cyn adeiladu, a sicrhau yn y CoCPs amrywiol [REP10-018 i REP10-028].
- 6.3.19. Roedd yr ail brif ddadl yn ymwneud â dehongli’r data sylfaenol. Nid oedd y ddadl yn ymwneud â’r data ei hun ond dehongliadau gwahanol o sut y dylid defnyddio’r data i bennu effeithiau, yn enwedig o ran môr-wenoliaid, fel y mynegwyd gan CNC [REP4-039] ac NWWT [REP4-044]. Mae’r ExA yn cydnabod bod y wybodaeth wyddonol am ymddygiad môr-wenoliaid pan aflonyddir arnynt yn amherffaith. Fodd bynnag, mae’r ExA o’r farn bod digon o wybodaeth ar gael, trwy ddata arolwg a thystiolaeth wyddonol, i ganiatáu iddo ddod i gasgliadau ar y cais.
- 6.3.20. Felly, mae’r ExA yn cytuno â CNC yn ei SoCG [REP8-018], sef bod digon o wybodaeth wedi’i darparu yn yr ES ac mewn gwybodaeth ategol i lywio’r asesiad o’r effaith ar safleoedd a warchodir yn ystod y cyfnod adeiladu.

6.4. RHEOLI ARDALOEDD DIGOLLEDU ECOLEGOL

Safleoedd Digolledu Ecolegol

- 6.4.1. Amlygwyd nifer o safleoedd a strwythurau digolledu ecolegol ym Mhennod D9 yr ES [APP-128], sef:

- y safle gwella ar gyfer bywyd gwyllt nodedig – 15ha o dir ym Mhen Carreg, yn rhan orllewinol yr WNDA, a oedd wedi cael ei brydlesu gan yr Ymgeisydd hyd at 2032 a'i wella eisoes i ddarparu cynefinoedd amgen ar gyfer amrywiaeth o rywogaethau nodedig a fyddai'n cael eu dadleoli yn ystod gwaith Paratoi a Chlirio'r Safle (SPC) ac ar hyd y cyfnod adeiladu, ac i hwyluso eu gwasgaru i'r dirwedd ehangach, a sicrhau trwy WN15 yn y dDCO [REP10-006];
- y safle derbynnydd ymlusgiaid – 5ha o dir ym Mynydd Ithel, yn ne-orllewin yr WNDA, a oedd wedi cael ei brydlesu gan yr Ymgeisydd hyd at 2032 a lle mae cynefinoedd wedi cael eu gwella i ddarparu lle ar gyfer ymlusgiaid a fyddai'n cael eu dadleoli a'u trawsleoli yn ystod SPC ac ar hyd y cyfnod adeiladu, a sicrhau trwy WN16 yn y dDCO;
- yr ardal rhyddhau madfallod dŵr cribog – parth o fewn SoDdGA Cae Gwyn a fyddai o fewn perchenogaeth yr Ymgeisydd, gerllaw'r WNDA ac o fewn 250m o byllau bridio hysbys madfallod dŵr cribog, lle y byddai unrhyw fadfallod dŵr cribog a ddelir yn ystod SPC yn cael eu rhyddhau, a sicrhau trwy WN17 yn y dDCO; a
- thair ysgubor ystlumod, tŵr bywyd gwyllt, ysgubor tylluanod gwynion (*Tyto alba*) a phlannu cynefin clustogi cysylltiedig, a sicrhau trwy WN11(j) yn y dDCO.

- 6.4.2. Amlygwyd ardaloedd gwella ar gyfer llygod y dŵr yn y Fali, oddeutu 2.0ha, a Llanfachraeth, 0.5ha, gan yr Ymgeisydd ym Mhennod G9 yr ES [APP-312]. Byddai'r ddwy ardal hyn hefyd o fudd i fadfallod dŵr cribog, adar ac infertebratau. Sicrhau yr ardaloedd trwy OH9 ac OH10, yn ôl eu trefn, yn y dDCO.
- 6.4.3. Mynegwyd pryderon gan CNC [REP2-325], IACC [REP2-153] ac NT [REP2-319] ynglŷn â ph'un a oedd yr Ymgeisydd wedi sicrhau'r hawliau sy'n ofynnol pan fyddai'r brydles ar gyfer y tir ym Mhen Carreg wedi dod i ben. Roedd NT hefyd yn pryderu nad oedd y Safle Gwella ar gyfer Bywyd Gwyllt Nodedig a'r safle trawsleoli ymlusgiaid wedi'u cynllunio i gysylltu â chynefin presennol gerllaw ac yn agos i'r WNDA, i gynyddu'r gwerth cadwraeth i'r eithaf.
- 6.4.4. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP2-375] trwy ddweud y byddai'r ardaloedd digolledu ecolegol wedi gwasanaethu eu diben ar ôl 15 mlynedd ac ni fyddai eu hangen mwyach. Y rheswm am hyn yw oherwydd y byddai digon o le i'r holl boblogaethau rhywogaethau gwarchodedig a nodedig sy'n gysylltiedig â nhw o fewn yr oddeutu 200ha o gynefinoedd a grëwyd o'r newydd o amgylch y datblygiad arfaethedig. Roedd Adran 4 yr LHMS [REP8-063] yn mynnu bod y dyluniad tirwedd terfynol yn dosbarthu'r cynefinoedd penodedig mewn ffordd sy'n hwyluso symudiad rhywogaethau ar draws y safle wedi'i adfer ac i'r dirwedd amgylchynol. Roedd yr egwyddor hon yn cyfeirio'n benodol at gysylltedd â'r Safle Gwella ar gyfer Bywyd Gwyllt Nodedig. Byddai'r dyluniad terfynol yn cael ei gymeradwyo gan IACC, fel y sicrhau trwy WN15 yn y dDCO [REP10-006].
- 6.4.5. Dywedodd IACC yn ei [REP2-153] "*fod trefniadau prydles 15 mlynedd yn dderbyniol dim ond os oes darpariaeth i ymestyn hyn yn dibynnu ar ganlyniadau monitro'r safle a llwyddiant yr adfer. Mae'n dilyn bod rhaid cadarnhau bod y rhywogaethau targed wedi cytrefu'r cynefinoedd wedi'u hadfer cyn i'r brydles gael ei therfynu; ni fydd yn dderbyniol*

trawsleoli na dadleoli rhywogaeth ac yna cael gwared â'r cynefin cynhaliol heb dystiolaeth bod y cynefinoedd wedi'u hadfer yn addas ac yn hygyrch". Mae Gofynion WN15, WN16 ac WN17 yn sicrhau bod y tri safle lliniaru ecolegol yn cael eu rheoli "ar hyd cyfnod buddiant yr ymgwymerwr...oni chymeradwyr fel arall gan IACC".

- 6.4.6. Gwrthododd yr Ymgeisydd ymrwymo i raddfa amser fwy penodol nag "ar hyd cyfnod buddiant yr ymgwymerwr", y mae'r ExA yn tybio ei fod yn golygu'r brydles 15 mlynedd. Fodd bynnag, mae'r LHMS [REP8-063] yn sicrhau bod "y dirwedd a'r cynefinoedd yn cael eu monitro'n rheolaidd i asesu effeithiolrwydd y rheolaeth arnynt ac i lywio adolygiadau rheoli". Mae'r ExA o'r farn bod y gofynion yn y dDCO a'r LHMS yn galluogi IACC i sicrhau y cadarnheir bod cynefinoedd wedi'u hadfer o fewn yr WNDA wedi'u cytrefu cyn y gall yr Ymgeisydd ryddhau ei fuddiant yn y safleoedd.
- 6.4.7. Yn yr ISH ar y DCO ar 6 Mawrth 2019, trafododd yr Ymgeisydd [REP7-001f] Ofynion WN12 i 14 (WN15 i WN17 yn [REP10-006]) a'r rhesymau pam yr oedd yn credu bod angen i'r safleoedd derbyn gael eu rheoli ar hyd cyfnod buddiant yr ymgwymerwr yn unig. Yn ystod trafodaeth lafar gydag NWWT, roedd yr Ymgeisydd yn amharod i gytuno ar reolaeth 'am byth'. Awgrymodd NWWT y gallai'r safleoedd gael eu trosglwyddo i berchenogaeth sy'n gysylltiedig â gwaddol neu gronfa ymddiriedolaeth, i alluogi'r perchennog newydd i reoli rhwymedigaethau neu risgiau parhaus a sicrhau rheolaeth tymor hir y safleoedd. Cytunodd yr Ymgeisydd i ystyried hyn ond ni wnaeth sylwadau pellach arno yn ystod gweddill yr Archwiliad.
- 6.4.8. Mae'r ExA hefyd yn credu y dylai rheolaeth barhaus y safleoedd lliniaru hyn y tu hwnt i'r brydles 15 mlynedd gael ei hystyried yn gyfle gwella, ac mae'n argymhell bod yr SoS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd ac NWWT i ddod i ddatrysiaid rheoli tymor hir fel cyfraniad at waddol y datblygiad arfaethedig. Byddai hyn hefyd yn sicrhau y byddai cynefinoedd wedi'u hadfer yn cael eu cytrefu'n llwyddiannus o fewn yr WNDA ni waeth am y brydles 15 mlynedd. Gan fod trefniadau rheoli a monitro cynlluniau ecolegol eraill yn cael eu sicrhau yn yr LHMS am oes yr Orsaf Bêr, mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r gofyniad ychwanegol hwn yn feichus ar yr Ymgeisydd.
- 6.4.9. Heblaw am ysguboriau ystlumod, a drafodir isod, ni chodwyd unrhyw faterion eraill ynglŷn â'r safleoedd digolledu.

SoDdGA Tre'r Gof

- 6.4.10. Roedd effeithiau posibl ar SoDdGA Tre'r Gof yn achos pryder mawr i IPs, gan gynnwys CNC a'r eNGOs, a'r ExA drwy gydol yr Archwiliad. Roedd y prif faterion yn ymwneud â'r safleoedd digolledu, dŵr wyneb ac ansawdd aer yn y SoDdGA. Trafodir y rhain yn yr adran ganlynol.
- 6.4.11. Cydnabu'r Ymgeisydd [APP-127] gymhlethdod system hydrolegol SoDdGA Tre'r Gof, ac adlewyrchwyd hyn yn yr ansicrwydd a briodolwyd i effeithiau, gan gynnwys o ran dŵr wyneb/dŵr daear arwynebol ar lefel dalgylch ac o ran ffrydio, diferu a gwlychu.

- 6.4.12. Asesodd yr Ymgeisydd [Adran 9.7, APP-128] effeithiau gweddilliol ar ecoleg ddaearol a dŵr croyw yn y SoDdGA, ar ôl rhoi ystyriaeth i gymhwyso mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol, fel y'u disgrifir yn yr ES Adran 9.4 [APP-128] a'r MPSS CoCP [REP10-020], a rhagfynegodd y byddai'r rhain yn effeithiau niweidiol mawr. Roedd yr effaith niweidiol fawr ar ansawdd dŵr a newidiadau i gyfaint dŵr mewn ffynonellau dŵr sy'n bwydo i'r SoDdGA o ganlyniad i'r gwaith adeiladu. Gallai hyn effeithio ar grynodiadau rhywogaethau y mae'r SoDdGA yn nodedig amdanynt.
- 6.4.13. Er y disgwyliwyd i'r mesurau lliniaru arfaethedig leihau effeithiau'r newid hydrolegol, roedd yr Ymgeisydd yn ansicr ynglŷn ag effeithiolrwydd posibl y dyluniad draenio ymgorfforedig o ran cynnal ansawdd a chyfaint ffynonellau dŵr sy'n bwydo i'r SoDdGA oherwydd cymhlethdod y system hydrolegol. Byddai angen gwneud gwaith monitro tymor hir i ddarparu sicrwydd ynglŷn â hyn.
- 6.4.14. Byddai gwaith monitro'n cael ei wneud i asesu effeithiolrwydd y Strategaeth Rheoli Dŵr Wyneb a Dŵr Daear (a'r Strategaeth Rheoli Ansawdd Aer), fel y sicrheir yn Is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP10-020], ac i amlygu unrhyw newidiadau o gymharu â'r lefelau sylfaenol neu achosion o ormodiant uwchlaw'r lefelau a ganiateir. Pe byddai'r gwaith monitro'n amlygu gwyriad arwyddocaol o'r amodau sylfaenol, byddai'n llywio unrhyw fesurau lliniaru ychwanegol sy'n angenrheidiol. Sicrhawyd hyn trwy WN1(3)(e) yn y dDCO.

Safleoedd Digolledu SoDdGA

- 6.4.15. Yn ogystal â gwaith monitro, byddai pecyn digolledu'n cael ei ddarparu a'i reoli gan yr Ymgeisydd, a gynlluniwyd i wella ardaloedd cynefin cors cyfoethog presennol y tu allan i'r WNDA, ac i greu ardaloedd newydd o gynefin cors cyfoethog, er mwyn gwrthbwyso'r posibilrwydd o golli 10ha o gynefin o'r math hwn yn SoDdGA Tre'r Gof. Sicrhawyd y pecyn digolledu hwn trwy ddarpariaethau'r LHMS, ac ECS1 ac ECS4 yn y dDCO, ac roedd yn cynnwys tri safle;
- Cae Canol-dydd – safle 20.9ha gerllaw SoDdGA Caeau Talwrn ac sy'n cynnwys rhan ohono (rhan o ACA Corsydd Môn), lle y gallai fod yn bosibl creu 7.7ha o gynefin cors cyfoethog a gwella 4.8ha arall o gynefin cors cyfoethog;
 - Cors Gwawr – safle 20.5ha wedi'i leoli rhwng SoDdGA Cors Bodeilio (rhan o ACA Corsydd Môn) a SoDdGA Caeau Talwrn, lle y gallai fod yn bosibl creu 6.1ha o gynefin cors cyfoethog a gwella 8.2ha arall o gynefin cors cyfoethog; a
 - Thŷ Du – safle 8.1ha lle y gallai fod yn bosibl gwella 7ha o gynefin mignen.
- 6.4.16. Pe byddai gwaith monitro SoDdGA Tre'r Gof yn awgrymu bod y mesurau lliniaru ymgorfforedig wedi bod yn llwyddiannus, byddai'r safleoedd digolledu yn parhau i gael eu darparu a'u rheoli gan yr Ymgeisydd; ystyriodd y byddai hyn yn fudd clir arwyddocaol o ran cynefin gwlyptir, ac y byddai buddion ychwanegol yn debygol hefyd i infertebratau, adar bridio a gaeafu, mamaliaid bach ac ystlumod.
- 6.4.17. Drwy gydol yr Archwiliad, mynegodd CNC [REP2-325, REP4-039, REP8-

018, REP8-080, REP9-037, REP10-035] a'r eNGOs [REP2-349, REP4-044, REP6-052, REP7-015, REP10-046] bryderon ynglŷn â maint ac ansawdd cynefin cyfnewid, diffyg data hydrolegol sylfaenol a chreu cynefin cors, mesurau adfer a rheolaeth tymor hir.

- 6.4.18. Mewn ymateb, fel yr adroddwyd yn yr Atodiad i'r ES [REP6-015], cynhaliodd yr Ymgeisydd arolygon pridd a chasgliadau data hydrolegol ychwanegol, a chyflwynodd adroddiadau monitro hydrolegol ar gyfer safleoedd Cors Gwawr a Chae Canol-dydd, a gynlluniwyd mewn trafodaeth â CNC; cyflwynodd adroddiadau ffeithiol ar gyfer y tri safle digolledu a diweddarodd Gynigion y Strategaeth Digolledu SoDdGA [REP6-016]. Yn ogystal, trafododd yr Ymgeisydd gynigion rheoli addasol gyda CNC [REP8-018] ac NWWT [REP3-027].
- 6.4.19. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd CNC a'r Ymgeisydd wedi dod i gytundeb ar fonitro a lliniaru hydroecolegol ar gyfer safleoedd digolledu SoDdGA Tre'r Gof [REP9-037] a gwnaed diwygiadau addas i Ofynion ECS1 i ECS4 y dDCO [REP10-006]. Roedd cytundeb yn y SoCG [REP8-018] rhwng CNC a'r Ymgeisydd ar strategaeth rheoli addasol sy'n canolbwyntio ar gyflawni digolledu o'r maint a'r ansawdd cytunedig ar gyfer y tri Safle Digolledu Ecolegol, gan gynnwys creu a gwella corsydd. Sicrhwyd hyn yn Adran 4 yr LHMS [REP8-063].
- 6.4.20. Mynegodd NWWT [REP2-325] bryder y gallai'r gwaith creu ac adfer corsydd effeithio ar Rywogaethau a Warchodir gan Ewrop (EPS). Cyflwynodd yr Ymgeisydd arolygon Cam 1 estynedig ar gyfer y tri safle yn yr atodiad i'r Atodiad ES [REP6-016] a sicrhodd arolygon cyn-adeiladu ar gyfer EPS yn y MPSSCoCP [REP9-011].
- 6.4.21. Erbyn Teryn Amser 7, cadarnhaodd CNC [REP7-012] ei fod yn fodlon bod digon o fesurau lliniaru wedi'u hamlygu yn y CoCP [REP10-018] i ddangos na fyddai'r datblygiad yn niweidiol i statws cadwraeth ffafriol rhywogaethau a warchodir yn y safleoedd digolledu SoDdGA. Aeth CNC ymlaen i gynghori, er mwyn dangos bod mesurau lliniaru wedi cael eu gweithredu'n briodol, y dylai'r CoCP gynnwys ymrwymiad i gynnal Archwiliad Cydymffurfio Ecolegol a fyddai'n cael ei rannu gyda'r awdurdod cyflawni a CNC fel ymgynghorai. Yn [REP8-011], gwrthododd yr Ymgeisydd gynnig archwiliadau cydymffurfio oherwydd "*ni fyddent yn ddim mwy nag amddiffyniad i'r haenau o dimau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r cynllun*". Mae'r ExA yn cymryd bod hyn yn golygu y byddai'r archwiliad yn cynnig amddiffyniad i'r timau amgylcheddol eu bod wedi cyflawni eu gwaith yn unig.
- 6.4.22. Yn [REP7-015], mynegodd NWWT bryderon bod rheolaeth tymor hir y safleoedd digolledu wedi'i chyfyngu i oes weithredol 60 mlynedd y datblygiad arfaethedig. Heb reolaeth dros ddefnyddio a rheoli tir yn y dyfodol, roedd NWWT yn pryderu y gallai unrhyw fuddion o ganlyniad i'r gwaith cynefin digolledu gael eu colli ar ôl 60 mlynedd, naill ai trwy ddifffyg rheoli neu newidiadau sylweddol i ddraenio a gwelliannau i dir i gynyddu ei gynhyrchedd amaethyddol. Mae NWWT yn awgrymu y byddai trosglwyddo perchenogaeth yn gysylltiedig â gwaddol neu gronfa ymddiriedolaeth, i alluogi'r perchennog newydd i reoli rhwymedigaethau neu risgiau parhaus, yn sicrhau rheolaeth tymor hir

y safleoedd.

- 6.4.23. Er bod yr Ymgeisydd ac NWWT wedi trafod hyn yn yr ISH ar Fioamrywiaeth ar 8 Mawrth 2019, ni wnaeth yr Ymgeisydd unrhyw gyflwyniadau ysgrifenedig pellach ar y pwnc hwn.
- 6.4.24. Mae'r ExA yn fodlon derbyn cyngor CNC y byddai'r mesurau lliniaru'n ddigonol i ddangos na fyddai'r datblygiad yn niweidiol i statws cadwraeth ffafriol rhywogaethau a warchodir yn y safleoedd digolledu SoDdGA. Mae'r ExA yn cynghori'r SoS y dylai darpariaeth gael ei chynnwys yn yr MPSSS CoCP i gynnal Archwiliadau Cydymffurfio Ecolegol i ddangos bod mesurau lliniaru priodol wedi cael eu gweithredu a fyddai'n cael eu rhannu â'r awdurdod cyflawni a CNC.

Ansawdd dŵr wyneb a dŵr daear

- 6.4.25. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad [APP-127], er gwaethaf mesurau lliniaru o ganlyniad i adeiladu a gweithredu'r datblygiad arfaethedig, y byddai nifer o effeithiau niweidiol cymedrol ac un effaith niweidiol fawr yn parhau ar ansawdd a chyfaint y dŵr sydd ar gael yn SoDdGA Tre'r Gof. Yr effeithiau niweidiol cymedrol oedd:
- byddai creu twmpathau a draenio yn newid llifoedd dŵr wyneb gan arwain at newid i'r dŵr sydd ar gael yn ystod adeiladu a gweithredu;
 - newidiadau i fewnlifau dŵr wyneb/dŵr daear bas mewn mannau lle y ceir diferu a gwlychu sy'n effeithio ar y dŵr sydd ar gael a'i ansawdd o ganlyniad i system ddraenio a reolir;
 - effeithiau mwy o waddodion crog mewn dŵr ffo o ganlyniad i greu twmpathau tirwedd yn ystod adeiladu; a
 - byddai presenoldeb twmpathau tirwedd a draenio yn lleihau'r dalgylch, gan arwain at lifoedd is yn y dalgylch yn ystod gweithredu.
- 6.4.26. Yr effaith niweidiol fawr o ran adeiladu a gweithredu oedd newidiadau i ansawdd a chyfaint dŵr mewn ffynonellau dŵr sy'n bwydo i'r SoDdGA o ganlyniad i adeiladu, fel y nodwyd uchod.
- 6.4.27. Mynegodd nifer o IPs bryderon mawr ynglŷn â'r effaith y byddai'r gwaith adeiladu yn ei chael ar ansawdd dŵr wyneb yn y SoDdGA.
- 6.4.28. Yn ei RR [RR-088], dywedodd CNC "*mae'r gwaith arfaethedig yn debygol o gael effaith arwyddocaol ar weithrediad y SoDdGA ac yn debygol o niweidio'r nodweddion SoDdGA. Mae'r cynigion arfaethedig ar gyfer creu twmpathau a draenio, sychu'r cloddiadau dwfn a lleoli Campws y Safle yn union gerllaw'r SoDdGA yn achosi nifer o risgiau i'r SoDdGA*".
- 6.4.29. Nid oedd CNC [REP2-325] yn cytuno bod y model hydroddaearegol cysyniadol yn addas i raddfa'r safle. Roedd CNC o'r farn bod y model wedi'i seilio ar dybiaeth ddi-sail bod dŵr daear bas a dwfn yn ymddwyn ar wahân. Yn ei farn ef, nid oedd y dystiolaeth yn ategu hyn a chredai y gallai sychu achosi niwed arwyddocaol i'r SoDdGA. Nododd CNC hefyd nad oedd sychu twneli dŵr oeri wedi derbyn sylw.
- 6.4.30. O ran yr Ecosystem Ddaearol sy'n Ddibynnol ar Ddŵr Daear (GWDTE), Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

megis corsydd, mignenni neu gyforgorsydd iseldir, cytunodd CNC y gallai niwed i SoDdGA Tre'r Gof gael ei achosi gan newid anthropogenig i lefel y dŵr daear cynhaliol a chemeg o gloddwaith ar raddfa fawr o amgylch y safle.

- 6.4.31. Er bod gan NWWT [REP2-349] bryderon tebyg i CNC ynglŷn â'r wybodaeth sylfaenol gyfyngedig, creu twmpathau, cloddwaith a GWDTE, roedd ganddi bryderon penodol ynglŷn ag agosrwydd Campws y Safle i'r SoDdGA. Roedd yn pryderu y byddai effeithiau adeiladu Campws y Safle yn sylweddol o ran gostwng y dirffurf ac wrth greu ffosydd i osod seilwaith cyfleustodau gwasanaeth a'r system draenio dŵr wyneb. Mae'n honni bod gan y ddau weithgarwch berygl uchel o ymyrryd â'r llifoedd dŵr daear arwynebol.
- 6.4.32. Roedd NWWT hefyd o'r farn *"y bydd cywasgu ychwanegol yn digwydd o ganlyniad i lwyth daear adeiladau newydd, a fydd yn gwaethygu'r effeithiau ar lifoedd dŵr daear ymhellach. Ni fydd cyflwyno system draenio dŵr wyneb fodern, gymhleth yn caniatáu ymdreiddio/trylifo i'r pridd ac nid yw'n debygol iawn o lwyddo"*.
- 6.4.33. Roedd NWWT [REP2-349] ac IACC [RR-020] yn pryderu nad oedd effeithiau niweidiol o Gampws y Safle wedi cael eu hystyried na'u cyfiawnhau yn briodol. Aeth NWWT ymhellach drwy ddweud ei bod o'r farn bod y broses dewis safle yn ddiffygiol o ganlyniad i ddiffyg tryloywder ynglŷn â phwysoliad a nifer o anghysondebau ac anomaleddau. Dywedodd yr Ymgeisydd [REP4-005] *"rhagfynegir y bydd effeithiau arwyddocaol ar Dre'r Gof, hyd yn oed pe byddai Campws y Safle'n cael ei symud ymaith, gan fod agweddau eraill ar yr WNDA sy'n cael dylanwad mwy ar y SoDdGA, fel adeiladu Twmpath A a fydd yn newid ardal fwy o ddalgylch Tre'r Gof. Felly, bydd Campws y Safle yn cael effeithiau cyfyngedig ar Dre'r Gof o gymharu ag elfennau eraill"*. Amddiffynnodd yr Ymgeisydd leoliad Campws y Safle drwy gydol yr Archwiliad, fel y trafodir ym Mhenodau 8 a 14.
- 6.4.34. Dangosodd adroddiad hydroecolegol yr Ymgeisydd [APP-158 ∞ 2.5.4] yr hyn yr oedd yr Ymgeisydd yn credu ei bod yn elfen hollbwysig o'r hydroleg; y llifoedd bas o fewn yr haenau arwynebol o glog-glai daearegol (h.y. o dan yr uwchbridd) a lle mae'n croestorri â rhan uchaf y craigwely; *"er ei bod yn ddangosol ar y gorau ac wedi'i seilio ar nifer o dybiaethau, o'r asesiad hwn, ni fyddai'n afresymol tybio bod y brif ffynhonnell dŵr i'r ffrydiau a'r diferiadau yn dod o fewn oddeutu 50m i 150m o'r SoDdGA"*. Nododd NWWT mai'r pellter o'r SoDdGA i Gampws y Safle oedd 20m, gan awgrymu y gallai ffynonellau dŵr fod o fewn Campws y Safle.
- 6.4.35. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd CNC [REP10-035] yn fodlon bod yr Ymgeisydd bellach wedi ystyried yr holl lwybrau effaith, gan gynnwys y rhai hynny sy'n deillio o sychu dŵr daear sy'n cynnal SoDdGA Tre'r Gof yn uniongyrchol; a bod achos rhesymol wedi'i wneud i ddangos y byddai'r holl gamau ymarferol yn cael eu cymryd i liniaru'r effaith niweidiol ar statws y dŵr wyneb a'r dŵr daear yn SoDdGA Tre'r Gof.

6.4.36. Mynegodd CNC bryderon [REP2-325, REP4-039] ynglŷn â sut y byddai'r cynigion ar gyfer draenio o dan ac o amgylch Twmpath A yn gweithredu, ac ynglŷn ag effeithiolrwydd y system ddraenio wasgarol arfaethedig o dan Dwmpath A. Yn ogystal, mynegodd ansicrwydd sylweddol ynglŷn ag effeithiolrwydd "y system gymhleth o ffosydd, pantiau a mannau gorlif o ddraeniad y twmpath" i ymdopi â'r gollyngiadau disgwylidig. Er bod gan CNC [REP7-012] bryderon o hyd ar adeg Terfyn Amser 7 ynglŷn â draenio o fewn dalgylch SoDdGA Tre'r Gof, cydnabu bod y cynigion yn rhagarweiniol a bod rhaid i ddyluniadau manwl sy'n ofynnol gan WN1 3 (c), WN2 ac Atodlen 4 Rhan 2 yn y dDCO [REP10-006] gael eu cyflwyno i IACC a CNC er gwybodaeth.

6.4.37. Roedd NWWT [REP7-015] yn credu y dylai system ddraenio SoDdGA Tre'r Gof gael ei hystyried a'i dylunio yn ei chyfanrwydd gan gyfeirio'n llawn at unrhyw rannau eraill o'r dyluniad gofynnol er mwyn dangos bod y system ddraenio wedi cael ei chydlynu ar draws yr WNDA i osgoi a lliniaru effeithiau ar y SoDdGA. Roedd yr Ymgeisydd wedi cynnwys gofyniad yn WN1 (3) (c) [REP10-006] ar gyfer Cynllun Draenio Adeiladu Trosfwaol WNDA.

Materion Eraill

6.4.38. Daeth yr ES [APP-124] i'r casgliad na fyddai effeithiau arwyddocaol ar dderbynyddion ecolegol o ganlyniad i ansawdd aer yn SoDdGA Tre'r Gof yn ystod y cam adeiladu. Wrth ddod i'r casgliad hwn, rhagfynegodd yr Ymgeisydd y gallai cynnydd mewn cyfraddau dyddodion nitrogen ac asid o allyriadau offer adeiladu, peiriannau a cherbydau arwain at newidiadau mesuradwy i briodweddau ac ansawdd y SoDdGA (lle'r oedd gwerthoedd llwyth critigol ar gyfer dyddodion nitrogen eisoes yn fwy na'r llwythi critigol ar gyfer corysodd alcalinaidd) [APP-128]. Cynigiodd yr Ymgeisydd fesur lliniaru ychwanegol ar ffurf cynllun monitro ac adrodd cynhwysfawr ar ansawdd aer gyda throthwyon y cytunwyd arnynt gan IACC a CNC, a fyddai'n cynnwys ystod o fesurau i atal gormodiant uwchlaw'r amcanion ansawdd aer (AQOs) ar gyfer NO₂.

6.4.39. Mynegodd NWWT, yn ei SoCG [REP6-052], bryder ynglŷn â mesurau lliniaru ansawdd aer, o ystyried y casgliad yn yr ES [APP-124] ynghylch effeithiau niweidiol dyddodion nitrogen ac asid ar SoDdGA Tre'r Gof. Ymatebodd yr Ymgeisydd yn y SoCG trwy ddweud bod mesurau lliniaru ychwanegol i leihau allyriadau NO_x o offer adeiladu wedi'u sicrhau yn yr MPSSSCoCP [REP10-020]. Er bod effaith niweidiol fach ar ansawdd aer wedi'i rhagfynegi o hyd yn SoDdGA Tre'r Gof, roedd y dyddodion nitrogen blwyddyn 2 bellach oddeutu 70% yn is nag y cyflwynwyd ym Mhennod D9 yr ES [APP-128]. Nododd NWWT [REP7-015] er nad oedd wedi codi'r pwynt yn ei chyflwyniad nac yn yr ISH, bod y dirywiad mewn ansawdd aer yn y SoDdGA wedi'i drafod gyffredinol yn ei WR [REP2-349] a'i bod yn parhau i gredu ei fod yn cael effaith niweidiol.

6.4.40. Fodd bynnag, roedd CNC [REP4-039 a REP8-018] yn fodlon bod mesurau lliniaru, gan gynnwys monitro botanegol a threfn dorri flynyddol, wedi'u sicrhau trwy'r MPSSSCoCP [REP10-020] a'r MWCoCP [REP10-022]. Felly, mae'r ExA yn fodlon na fyddai effaith niweidiol ar SoDdGA Tre'r Gof o ganlyniad i allyriadau offer adeiladu, peiriannau a cherbydau.

- 6.4.41. Yn [RR-088], cynghorodd CNC y dylai'r holl ddewisiadau amgen a mesurau lliniaru rhesymol gael eu hystyried er mwyn lleihau ac osgoi unrhyw effeithiau ar y SoDdGA. Nid oedd NWWT [REP2-349] ac IACC [REP2-077] yn credu bod mesurau lliniaru uniongyrchol wedi cael eu hystyried yn ddigonol yn yr ES.
- 6.4.42. Roedd CNC hefyd yn credu, yn ei WR [REP2-325], bod angen mesurau lliniaru uniongyrchol ychwanegol, gan gynnwys gosod cored trwy'r cwlfer all-lif VN5 yn ystod cyfnodau critigol a mesurau i ail-lenwi dŵr daear. Diweddarodd yr Ymgeisydd yr MPSS CoCP [REP10-20] gydag opsiynau lliniaru ychwanegol, a dywedodd yn ei SoCG [REP7-012] y byddai mesurau lliniaru manwl yn cael eu sicrhau trwy'r Drwydded Tynnu Dŵr a Chynllun Monitro a Lliniaru hydroecolegol SoDdGA Tre'r Gof. Cynigiodd CNC [REP10-035] ddiwygiadau i'r Gofyniad ar gyfer monitro a lliniaru yn y DCO, y mae'r Ymgeisydd wedi'u cynnwys yn WN1 (3) (e) y dDCO [REP10-006] er bodlonrwydd CNC.

Casgliadau

- 6.4.43. Mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth ofalus i'r holl dystiolaeth a chydabyddiaeth yr Ymgeisydd y bydd y datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol fawr ar y safle SoDdGA.
- 6.4.44. Mae EN-6 Cyfrol II yn derbyn y gallai fod effeithiau arwyddocaol posibl ar SoDdGA Tre'r Gof, ond yn honni y disgwyliwyd y byddai digon o dir ar gael o fewn y safle i ddatblygu gorsaf bŵer niwclear newydd heb gael effaith barhaol ar unrhyw ardal ddynodedig. Mae'r asesiad yn parhau trwy ddweud y gallai'r SoDdGA gael ei amddiffyn trwy amrywiaeth o fesurau lliniaru draenio wedi'u peiriannu i warchod ansawdd a chyfaint dŵr wyneb a dŵr daear, gan gynnwys amddiffyn y dyfroedd sy'n gyfoethog o ran mwynau, gan felly amddiffyn ecoleg gyffredinol y SoDdGA. Fodd bynnag, mae'r Ymgeisydd yn derbyn nad yw hyn yn wir ac y bydd effeithiau niweidiol yn digwydd.
- 6.4.45. Mae EN-6 Cyfrol II yn parhau trwy ddweud "*Mae'r Llywodraeth wedi rhoi ystyriaeth ofalus i b'un a yw'r safle hwn yn bodloni'r maen prawf hwn. O ystyried yr angen i sicrhau bod digon o safleoedd ar gael i'w datblygu i gyflawni amcanion polisi ynni'r Llywodraeth, fel y disgrifir yn Rhan 2 yr NPS hwn, mae'r Llywodraeth o'r farn ei fod yn gwneud hynny. O ystyried yr angen am safleoedd a amlinellir yn Rhan 2 a'r nifer gyfyngedig o safleoedd a allai fod yn addas, nid yw'r Llywodraeth yn credu bod y materion sy'n ymwneud â'r maen prawf hwn yn ddigonol i gyfiawnhau peidio â chynnwys y safle yn yr NPS hwn. Mae'r Llywodraeth hefyd wedi nodi y bydd unrhyw gynnig ar gyfer y safle yn cael ei asesu ymhellach ar lefel prosiect, a bod EN-1 yn amlinellu'r ystyriaeth fanwl y mae'n rhaid ei rhoi i faterion sy'n ymwneud â safleoedd a ddynodwyd yn genedlaethol pe byddai cais am ganiatâd datblygu yn cael ei gyflwyno".*
- 6.4.46. Mae EN-1 yn datgan "*Pan fydd datblygiad arfaethedig ar dir o fewn neu'r tu allan i SoDdGA yn debygol o gael effaith niweidiol ar SoDdGA (naill ai'n unigol neu ar y cyd â datblygiadau eraill), ni ddylid rhoi caniatâd datblygu fel arfer. Pan fydd effaith niweidiol, ar ôl lliniaru, yn debygol ar nodweddion y safle y nodwyd eu bod o ddiddordeb arbennig, dylid caniatáu eithriad dim ond lle mae buddion y datblygiad (gan gynnwys yr*

angen amdano) ar y safle hwn yn amlwg yn gwrthbwysu'r effeithiau y mae'n debygol o'u cael ar nodweddion y safle sy'n golygu ei fod o ddiddordeb gwyddonol arbennig ac unrhyw effeithiau ehangach ar y rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAau."

- 6.4.47. Roedd yr Ymgeisydd wedi gwirfoddoli gwneud iawn am yr effaith niweidiol trwy ddarparu'r tri safle digolledu, ac mae'r ExA wedi ystyried hyn wrth bwysu a mesur graddau'r effeithiau niweidiol. Mae'r Ymgeisydd hefyd wedi cyfiawnhau lleoliad Campws y Safle [APP-406, REP2-375], ond mae'n derbyn y byddai effeithiau arwyddocaol ar Dre'r Gof, hyd yn oed pe byddai Campws y Safle yn cael ei symud ymaith, gan fod agweddau eraill ar yr WNDA sy'n cael mwy o ddylanwad ar y SoDdGA.
- 6.4.48. Mae'r ExA wedi ystyried p'un a yw buddion y datblygiad ar y safle hwn yn amlwg yn gwrthbwysu'r effeithiau ar nodweddion y SoDdGA a'r goblygiadau ehangach i'r rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAau. Rhoddir canlyniadau'r ystyriaeth hon ar ddiwedd y bennod hon.

SoDdGA Cae Gwyn

- 6.4.49. Mae SoDdGA Cae Gwyn wedi'i leoli gerllaw'r WNDA arfaethedig. Roedd yr Ymgeisydd [APP-128] o'r farn y byddai effeithiau niweidiol bach ar SoDdGA Cae Gwyn yn gysylltiedig â newidiadau hydrolegol ac ansawdd aer.

Newidiadau hydrolegol

- 6.4.50. Roedd CNC [REP2-325] o'r farn bod y prosiect yn annhebygol o niweidio SoDdGA Cae Gwyn. Fodd bynnag, mynegodd bryderon nad oedd yr ymchwiliad safle a ddefnyddiwyd i lywio'r CSM yn ddigon manwl i ddod i unrhyw gasgliadau sylweddol ynglŷn â dulliau cynnal hydrologol ar gyfer cymunedau ar raddfa safle. Felly, awgrymodd fonitro hydrolegol a hydroddaearegol yn ystod y cyfnod adeiladu. Cydnabu'r Ymgeisydd [REP3-035] yr ansicrwydd hwn a dywedodd fod monitro lefelau dŵr wedi'i gynnwys yn yr MPSSCoCP [REP10-020].
- 6.4.51. Ymatebodd CNC [REP7-012, REP9-037] trwy ddweud y dylai monitro ganolbwyntio ar amodau cynnal hydrolegol cyn i newidiadau niweidiol ddod i'r amlwg yn y SoDdGA. Mynnodd fod cynllun monitro a lliniaru cadarn yn cael ei gymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni, mewn ymgynghoriad â CNC, ac awgrymodd ychwanegiadau at Ofyniad WN1(3) (e) yr oedd yr Ymgeisydd wedi'u cynnwys yn y DCO [REP10-006].
- 6.4.52. Yn ei WR [REP2-325], nododd CNC y byddai angen i effeithiau ar ansawdd dŵr o ganlyniad i barcio ceir a Thwmpath C yng nghyffiniau SoDdGA Cae Gwyn gael eu rheoli'n ofalus i sicrhau nad oedd y SoDdGA yn cael ei niweidio. Diweddarwyd yr MPSSCoCP [REP10-020] gan yr Ymgeisydd wedi hynny i ddatgan "*na fydd draenio'n gollwng o'r ardaloedd adeiladu i SoDdGA Cae Gwyn*" a diweddarwyd y dDCO [REP10-006] i gynnwys y cynllun draenio adeiladu trosfwaol WN1 (3) (c).

- 6.4.53. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd CNC a'r Ymgeisydd wedi dod i gytundeb ynglŷn â monitro a lliniaru hydroecolegol ar gyfer SoDdGA Cae Gwyn.

Effeithiau ar Ansawdd Aer

- 6.4.54. Mynegodd CNC [REP2-325] bryder arall ynglŷn ag ansawdd aer yn ystod y gwaith adeiladu a'r cyfnod gweithredol. Mynnodd wybodaeth ychwanegol i ddangos na fyddai'r gostyngiad disgwylidig mewn amrywiaeth rhywogaethau o ganlyniad i offer adeiladu, peiriannau a llongau yn niweidio SoDdGA Cae Gwyn. Nododd CNC mai'r rhywogaethau cyntaf i'w colli yn sgil lefelau nitrogen uwch fyddai'r rhai hynny sydd â gofynion penodol iawn, ac y byddent yn annhebygol o ailgytrefu o ganlyniad i arwahanrwydd daearyddol y safle. Roedd CNC o'r farn y byddai'r effeithiau hyn yn rhai niweidiol mawr. Yn ystod y cyfnod gweithredu, roedd CNC yn pryderu am y modelu ansawdd aer a wnaed ar gyfer y gwaith hylosgi, a fyddai'n cael ei ddefnyddio fel generaduron wrth gefn yn ystod profi arferol a'r cyfnod comisiynu.
- 6.4.55. Mewn ymateb, datblygodd a chyflwynodd yr Ymgeisydd ei gynllun monitro ac adrodd am ansawdd aer, a gyflwynwyd yn yr MPSSCoCP wedi'i ddiweddarau erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-032] ac a oedd yn cynnwys ymrwymiad i ddefnyddio peiriannau symudol mwy newydd nad ydynt ar gyfer y ffordd sy'n cydymffurfio â safonau allyriadau NOx llymach. Felly, cyflwynodd yr Ymgeisydd asesiad ansawdd aer diwygiedig a oedd yn ystyried hyn [REP3-052]. Roedd hyn yn golygu nad oedd angen i SoDdGA Cae Gwyn gael asesiad ecolegol ychwanegol ar gyfer unrhyw agwedd heblaw am ddyddodion nitrogen. Yn ystod blwyddyn adeiladu 2 (cyfnod brig y gwaith cloddio a morol), byddai lefelau nitrogen yn cynyddu 0.2kgN/ha/yr. Rhagfynegodd yr Ymgeisydd y byddai'r newid mewn ansawdd aer yn arwain at newid mesuradwy bach iawn i nodweddion diddordeb ac ansawdd y SoDdGA. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn bod hyn yn cynrychioli effaith niweidiol fach am y cyfnod byr hwn o ddyddodion nitrogen ychydig yn uwch.
- 6.4.56. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd hefyd y byddai'n monitro NOx (ac yn monitro dyddodion llwch yn fisol) mewn lleoliad yn agos i SoDdGA Cae Gwyn, ac y byddai'r data monitro yn cael ei oruchwyllo gan y Clerc Gwaith Ecolegol a mesurau'n cael eu rhoi ar waith pe byddai'r lefelau'n agos i drothwyon cytunedig neu'n mynd yn uwch na nhw [REP10-020].
- 6.4.57. Roedd Adran 7 Is-CoCP MPSS yr Ymgeisydd [REP10-20] yn cynnwys mesurau lliniaru ar gyfer allyriadau o offer a pheiriannau. Dywedodd yr Ymgeisydd mai "*nod rheoli, monitro ac adrodd am allyriadau NOx/NO2 yw lleihau'r potensial i allyriadau NOx (a dyddodion cysylltiedig nitrogen ac asid) achosi effeithiau niweidiol ar SoDdGA Tre'r Gof a SoDdGA Cae Gwyn (a derbynnyddion ecolegol eraill perthnasol). Ysgogir hyn yn bennaf gan leihau allyriadau NOx yn y ffynhonnell, fel y disgrifir ym mharagraff 7.5.2. O ran SoDdGA Tre'r Gof a SoDdGA Cae Gwyn, bydd effeithiau niweidiol posibl yn cael eu rheoli trwy'r trefniadau monitro ansawdd aer arfaethedig, ynghyd â'r trefniadau rheoli cynefin/monitro botanegol a'r mesurau lliniaru uniongyrchol a amlinellir yn yr is-CoCP hwn*".

- 6.4.58. Yn ei SoCG â'r Ymgeisydd [REP8-018], nid oedd CNC yn cytuno na fyddai newidiadau i gynefin o ganlyniad i'r cynnydd mewn dyddodion nitrogen yn achosi niwed i nodweddion y SoDdGA, yn benodol y lawnt mwsoglau Sphagnum sensitif ym masn deheuol y SoDdGA. Nododd hefyd yn [REP4-039] fod dyddodion nitrogen eisoes yn uchel yn yr ardal, ac felly byddai'r datblygiad arfaethedig yn ychwanegu llwyth arall y tu hwnt i'r llwyth critigol a allai ysgogi effeithiau arwyddocaol.
- 6.4.59. Aeth CNC ymlaen i ddweud "*Mae'r adroddiad Meintioli Ansawdd Aer yn datgan y gallai'r cynnydd a fodelwyd mewn dyddodion nitrogen yng Nghae Gwyn achosi dirywiad <1% mewn cyfoethogrwydd rhywogaethau. Fodd bynnag, nid yw'r casgliad hwn yn llwyr ystyried effeithiau dyddodion nitrogen ar y cynefinoedd cors. Nid yw cyfoethogrwydd cynefinoedd yn gyfystyr â gwerth rhywogaethau. Nid yw'n ystyried y gallai'r rhywogaethau a gollir fod yn arbennig o sensitif i'r llygrydd hwnnw a hefyd yn allweddol i ecoleg y safle*".
- 6.4.60. Nododd CNC hefyd nad oedd llawer o fanylion yn yr MPSSCoCP a dim mecanwaith ar gyfer craffu na chymeradwyo priodol gan y byddai'r trefniadau monitro'n cael eu paratoi ar ôl i ganiatâd gael ei roi. Fodd bynnag, rhoddodd yr Ymgeisydd fanylion ychwanegol ynglŷn â'r holl CoCPs yn ystod yr Archwiliad, ac erbyn Terfyn Amser 9 roedd CNC [REP9-037] yn fodlon bod "*digon o fanylion yn y dogfennau rheoli [a'i fod] o'r farn nad oes angen Gofyniad ychwanegol i gymeradwyo fersiynau manwl o'r dogfennau rheoli*".
- 6.4.61. Cyfaddefodd CNC ei bod hi'n "*anodd dychmygu unrhyw fesurau lliniaru ar y safle, ac felly rhaid dibynnu ar fesurau lliniaru i leihau'r broblem yn llygad y ffynnon, boed hynny o'r datblygiad ei hun neu ffynonellau cefndir eraill o lygredd nitrogen. Bydd angen i'r Ysgrifennydd Gwladol gydnabod a phwyso a mesur y niwed posibl i'r SoDdGA wrth benderfynu ar y prosiect*".
- 6.4.62. Yn ei Atodiad i'r ES [REP8-005], darparodd yr Ymgeisydd welliannau mewn safonau allyriadau peiriannau symudol nad ydynt ar gyfer y ffordd (NRMM) ac allyriadau NOx is o longau/offer fel mesurau lliniaru ar y safle a oedd yn berthnasol i asesu effeithiau ar ansawdd aer. Sicrhawyd y gwelliannau hyn yn yr MWCoCP [REP10-022].
- 6.4.63. O ran allyriadau gweithredol (hylosgi), roedd CNC [REP9-037] o'r farn y gallai fod yn fwy priodol i'r allyriadau hylosgi gweithredol gael eu hasesu gan Wasanaeth Trwyddedu CNC yn rhan o'r cais am drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol. Mae'r drwydded hon wedi cael ei thynnu'n ôl bellach.

Casgliadau

- 6.4.64. Ar ôl ystyried y dystiolaeth yn ofalus, mae'r ExA yn dod i'r casgliad bod y mater yn SoDdGA Cae Gwyn yn ymwneud ag ansawdd aer yn ystod y cyfnod adeiladu ac, yn fwy penodol, effeithiau'r posibilrwydd o lefelau dyddodion nitrogen uwch ar gynefinoedd cors. Mae'r ExA yn cydnabod bod y cynnydd hwn yn un tymor byr, gan ddigwydd ym Mlwyddyn 2 yn ystod cyfnod brig y gwaith cloddio ac adeiladu morol. Fodd bynnag, mae'r ExA hefyd yn ymwybodol mai'r rhywogaethau cyntaf i'w colli yn sgil lefelau nitrogen uwch fyddai'r rhai hynny sydd â gofynion penodol

iawn, ac y byddent yn annhebygol o ailgytrefu o ganlyniad i arwahanrwydd daearyddol y safle. Mae'r cynnydd posibl o 0.2kgN/ha/yr mewn lefelau nitrogen yn cynrychioli 101% o'r llwyth critigol ar gyfer nitrogen.

- 6.4.65. Nid oedd amheuaeth ynglŷn ag asesiad yr Ymgeisydd, ond mae'r gwahaniaeth barn yn ymwneud â'r effaith y byddai'r cynnydd hwn mewn lefelau yn ei chael ar gynefinoedd cors, ac yn enwedig mwsogl Sphagnum. Nododd CNC yn glir fod effaith niweidiol yn bosibl a bod rhaid dibynnu ar fesurau lliniaru yn y tarddbwynt. Mae'r Ymgeisydd wedi cynnwys mesurau yn yr WNCOP [REP10-18] i gyfyngu ar allyriadau yn y tarddbwynt, ond ni ellir rhagfynegi llwyddiant y mesurau hyn gan ei bod yn anodd rheoli'r holl weithrediadau a pheiriannau ar safleoedd adeiladu mawr. Yn wir, mae'r Ymgeisydd yn dweud yn y CoCP bod allyriadau offer yn cael eu rheoli "*lle bynnag y bo'n ddiogel ac yn ymarferol*".
- 6.4.66. Mae'r ExA yn cytuno â chynghor CNC, sef y gallai allyriadau ansawdd aer gael effaith niweidiol ar nodweddion y SoDdGA, ac mae'n credu mai'r prif fater yw'r anallu i reoli allyriadau'n effeithiol yn y tarddbwynt.
- 6.4.67. O ran allyriadau gweithredol, gan na chytunwyd ar y rhain erbyn diwedd yr Archwiliad ac yn sgil y ffaith bod y cais am drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol wedi cael ei dynnu'n ôl, mae'r ExA yn parhau i bryderu nad oes mesurau lliniaru wedi'u sicrhau i amddiffyn yn erbyn effeithiau niweidiol ar ansawdd aer yn ystod y cyfnod gweithredu.
- 6.4.68. Yn yr un modd â Thre'r Gof, mae'r ExA wedi ystyried p'un a yw buddion y datblygiad yn y safle hwn yn amlwg yn gwrthbwyso'r effeithiau ar nodweddion yn y safle hwn a'r goblygiadau ehangach i'r rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAu. Rhoddir canlyniadau'r ystyriaeth ar ddiwedd y bennod hon.

Ecoleg Ddaearol ac Ecoleg Dŵr Croyw yn SoDdGA Bae Cemlyn

- 6.4.69. Mae'r effeithiau posibl ar ecoleg ddaearol a dŵr croyw yn SoDdGA Bae Cemlyn yn debyg iawn i'r rhai a drafodir yn fanwl ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn, ac ni chânt eu hailadrodd yma.
- 6.4.70. Mae ACA a SoDdGA Bae Cemlyn 0.1km o'r WNDA. Mae'n cynnwys morlyn arfordirol sydd wedi'i wahanu oddi wrth y môr gan gefn raeau sy'n cynnal math unigryw o llystyfiant a ddisgrifir fel llystyfiant parhaol glannau caregog. Mae'r morlyn yn nodwedd â blaenoriaeth o dan y Gyfarwydddeb Cynefinoedd [REP2-325] ac fe'i trafodir ym Mhennod 7. Daeth yr ES i'r casgliad nad oes unrhyw effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol ar y SoDdGA.
- 6.4.71. Roedd y pryderon a drafodwyd yn ystod yr Archwiliad sy'n ymwneud â'r SoDdGA yn cynnwys rheoli lefel y dŵr, pryder ynglŷn â draenio o Dwmpath E ac ansawdd aer a dŵr. Gweler ar gyfer CNC [RR-088, REP2-325, REP2-049, REP4-039, REP8-018, REP9-037] a'r eNGOs [REP2-318, REP2-348, REP2-360, REP2-056, REP2-058, REP4-044, REP6-049 a REP6-052].

- 6.4.72. Rhoddodd yr Ymgeisydd eglurhad pellach o'r cynigion draenio ar gyfer Twmpath E [REP2-375 a REP3-035] a chapasiti system ddraenio Twmpath E [REP2-049 a REP3-035]. Rhoddodd hefyd MPSSCoCP diwygiedig erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-032]; ar ôl adolygu hyn, cytunodd CNC fod y mesurau lliniaru a gynigiwyd, yn enwedig yr ymrwymiad i bwmpio dŵr ffo i Afon Cafnan, yn ddigonol i osgoi perygl llygredd ac, yn y pen draw, i adfer cyflwr draenio naturiol o Dwmpath E i'r morlyn [REP5-081]. Ar ôl cyflwyno fersiwn Terfyn Amser 5 o'r MPSSCoCP, cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon ei fod yn cynnwys digon o fanylion i ganiatáu dim effeithiau niweidiol arwyddocaol [REP7-012 a REP9-037].
- 6.4.73. Mewn ymateb i gais gan yr ExA yn ystod yr ISH ar 10 Ionawr 2019 [EV-20m], rhoddodd yr eNGOs fanylion y wybodaeth y byddai arnynt ei hangen i dawelu eu pryderon ynglŷn ag effeithiolrwydd y mesurau lliniaru arfaethedig [REP4-044]. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn y byddai'r wybodaeth hon ar gael i raddau helaeth yn ystod y cam ôl-ganiatâd [REP5- 051].
- 6.4.74. O ran y SoDdGA, y sefyllfa ar ddiwedd yr Archwiliad yw bod gan yr eNGOs bryderon o hyd ynglŷn â manylion a gweithrediad y cynllun monitro a rheoli addasol, a'r diffyg cydnabyddiaeth y byddai'r Ymgeisydd yn darparu cyfran briodol o unrhyw gostau adfer yn achos toriad trychinebus. Maen nhw hefyd yn credu y gellid gwneud addasiadau pellach i'r mesurau lliniaru ar gyfer trefnu gwaith ar Dwmpath E fesul cam er mwyn lliniaru ansawdd dŵr a dŵr ffo i'r morlyn.
- 6.4.75. Roedd CNC [REP9-037] yn gallu cadarnhau, o ystyried yr ymrwymadau a nodwyd yn yr Is-CoCP Gwaith Morol ynglŷn â rheoli golau, cyfyngiadau ar weithio yn ystod tymor bridio môr-wenoliaid a'r wybodaeth a gyflwynwyd yn rhan o'r broses DCO, ei fod o'r farn na fyddai'r gwaith morol yn cael effaith niweidiol arwyddocaol ar SoDdGA Bae Cemlyn. Cadarnhaodd hefyd na fyddai effeithiau niweidiol yn ymwneud ag ansawdd dŵr y môr, ansawdd dŵr daearol, newidiadau i hydroleg dŵr wyneb a dŵr daear, rhywogaethau estron goresgynnol na phwysau gweithwyr/ymwelwyr ar Fae Cemlyn.
- 6.4.76. O ran ansawdd aer, dywedodd CNC na fyddai unrhyw effeithiau niweidiol o weithgareddau adeiladu ac y gallai fod yn fwy priodol i allyriadau gweithredol gael eu hasesu gan Wasanaeth Trwyddedu CNC yn rhan o'r cais am drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol.
- 6.4.77. Gan na chytunwyd ar allyriadau gweithredol erbyn diwedd yr Archwiliad ac yn sgil y ffaith bod y cais am drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol wedi cael ei dynnu'n ôl, mae'r ExA yn parhau i bryderu nad oes mesurau lliniaru wedi'u sicrhau i amddiffyn yn erbyn effeithiau niweidiol ar ansawdd aer yn ystod gweithredu. Mae'r ExA yn cydnabod er bod CNC yn fodlon, bod gan NWWT bryderon o hyd ynglŷn â'r mesurau lliniaru ar gyfer SoDdGA Bae Cemlyn.
- 6.4.78. Yn yr un modd â Thre'r Gof, mae'r ExA wedi ystyried p'un a yw buddion y datblygiad yn y safle hwn yn amlwg yn gwrthbwysu'r effeithiau ar nodweddion yn y safle hwn a'r goblygiadau ehangach i'r rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAau. Rhoddir canlyniadau'r ystyriaeth ar ddiwedd

y bennod hon.

Lliniaru Ecolegol yn Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn a Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Pencarreg

Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn

- 6.4.79. Yn ôl Pennod D9 yr ES [App-128], mae Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn o fewn yr WNDA ac mae'n nodedig am frain coesgoch sy'n bridio ar y clogwyni, cytref gwylanod sy'n nythu ger Porth Wnal, a llamidyddion (*Phocoena phocoena*) sy'n mynychu'r dyfroedd o amgylch y pentir.
- 6.4.80. Trafodir gwylanod a llamidyddion ym Mhenodau 7 (ar gyfer HRA) a 12 yr adroddiad hwn a thrafodir effeithiau ar frain coesgoch a ffyngau ar wahân yn y Bennod hon.
- 6.4.81. Byddai'r cynefinoedd o fewn Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn yn cael eu cadw, heblaw am 1.1ha i'r gorllewin o'r safle a fyddai'n profi effeithiau yn ystod y Prif Waith Adeiladu. Yn ôl asesiad yr Ymgeisydd [APP- 391], roedd effeithiau gweddilliol colli cynefin o arwyddocâd niweidiol bach. Nid oedd unrhyw IP wedi herio hyn yn ystod yr Archwiliad.
- 6.4.82. Yn ôl yr ES, oherwydd y byddai gwaith adeiladu o fewn ffin Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn yn effeithio arno'n uniongyrchol, byddai ffynonellau llwch sy'n ffoi yn bresennol o fewn y safle ei hun ac o fewn 50m o lawer o'i ffin. Byddai gweithgareddau a allai gynhyrchu llwch yn rhai dros dro, yn gysylltiedig ag adeiladu Campws y Safle, gollyngfeydd dŵr oeri a Thwmpath A.
- 6.4.83. Aeth yr ES ymlaen i ddweud y rhagfynegwyd y byddai newidiadau i ansawdd aer yn arwain at newidiadau mesuradwy i briodweddau ac ansawdd y Safle Bywyd Gwyllt, a fyddai'n cynrychioli newid ar raddfa fach ac effaith niweidiol gymedrol yn ystod cyfnod y prif waith cloddio.
- 6.4.84. Daeth yr ES i'r casgliad bod cyfrifon o arolygon yn dangos ardaloedd o ffyngau glaswelltir pwysig a fyddai o werth uchel. Fodd bynnag, asesodd yr Ymgeisydd hefyd na fyddai unrhyw effeithiau arwyddocaol ar ffyngau o ganlyniad i newidiadau i ansawdd aer yn ystod y cyfnod gweithredol.
- 6.4.85. Yn ei WR, mynegodd NWWT [REP2-349] bryderon ynglŷn ag adeiladu Campws y Safle gerllaw, gan honni y byddai'r defnydd o wres a cherbydau a gweithredu offer adeiladu yn gysylltiedig â hynny yn cael effaith ar gydbwysedd maetholion. Roedd IACC [REP2-077] ac NWWT [REP2-349] hefyd yn pryderu y byddai'r strategaeth Rheoli'r Gweithlu (WKFMS) yn aneffeithiol wrth gyfyngu ar fynediad i'r Safle Bywyd Gwyllt ac y gallai pwysau ymwelwyr gael effaith niweidiol ar y safle. Ymatebodd yr Ymgeisydd yn ei Atodiad i'r ES [REP6-015] trwy ddweud bod yr asesiad cyffredinol o effeithiau ansawdd aer ar Arfordir Mynydd Wylfa – Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

Safle Bywyd Gwylt Trwyn Penrhyn a ffyngau cysylltiedig yn parhau i ddangos effaith niweidiol fach, ac y daethpwyd i'r casgliad y byddai ansawdd aer yn cael effaith niweidiol fach ar gennau hefyd, ac nid effaith arwyddocaol. Heriodd NWWT y casgliadau ar ffyngau, fel y manylir yn ddiweddarach yn y Bennod hon.

- 6.4.86. Ni chafwyd unrhyw drafodaethau eraill ynglŷn â'r Safle Bywyd Gwylt a, heblaw am ffyngau, mae'r ExA yn dod i'r casgliad y dylid rhoi pwys lleiafysymiol i effeithiau gweddilliol ar y safle. Rhoddir casgliadau'r ExA ar ffyngau yn ddiweddarach yn y bennod hon.

Safle Bywyd Gwylt Trwyn Pencarreg

- 6.4.87. Esboniodd Pennod D9 yr ES [App-128] fod Safle Bywyd Gwylt Trwyn Pencarreg 50m i'r gorllewin o'r WNDA a'i fod yn cynnwys glaswelltir arfordirol ac wedi'i led-wella gerllaw Porth-y-Pistyll a Bae Cemlyn. Ystyriwyd bod y cymunedau morol, uwch-forlannol a brigiadau creigiog o amgylch y Safle Bywyd Gwylt yn fwyaf gwerthfawr, gan eu bod yn cynrychioli'r cynefinoedd arfordirol craig galed sy'n nodweddiadol o Ynys Môn ac yn cael eu cydnabod ymhlith y gorau yn Ynysoedd Prydain. Roedd cynefinoedd Trwyn Pencarreg y tu allan i'r WNDA ond gallent fod yn agored i effeithiau o Brosiect Wylfa Newydd, yn enwedig newidiadau i ansawdd aer.

- 6.4.88. Nid oedd IACC [REP2-077] wedi'i argyhoeddi bod yr achos dros 'effeithiau dibwys' o ran ansawdd aer wedi'i gyflwyno'n gadarn ar gyfer Safle Bywyd Gwylt Trwyn Pencarreg gan fod yr asesiad o grynodiad NOx tymor hir a thymor byr yn anghyflawn. Cydnabu'r Ymgeisydd [REP3-004] yr hepgoriad a diwygiodd ei asesiad. Rhagfyneodd ei Adroddiad Meintioli Mesurau Lliniaru Ansawdd Aer [REP3-052], gyda mesurau lliniaru ychwanegol ar waith i leihau allyriadau NOx o offer adeiladu a llongau, y byddai'r cynnydd mewn dyddodion nitrogen islaw'r lefel a fyddai'n gofyn am ystyriaeth ecolegol bellach. Sicrhawyd y mesurau lliniaru ychwanegol yn yr MPSSSCoCP [REP10-020]. Cynhaliwyd yr asesiad gan ddefnyddio'r fethodoleg a'r meini prawf asesu a gytunwyd gyda CNC ac IACC.

- 6.4.89. Yn yr ISH cyntaf ar Fioamrywiaeth, dywedodd yr eNGOs [REP4-044] fod y cynefin rhos arfordirol sy'n gyfoethog o ran cen a mwsogl yn sensitif i newidiadau bach mewn dyddodion nitrogen, yn debyg i'r cynefinoedd yn y SoDdGAau y gallai'r prosiect effeithio arnynt, a dywedasant fod ES yr Ymgeisydd yn dangos cynnydd uchel iawn mewn nitrogen, er hynny gan ddefnyddio'r ffigurau derbynyddion dynol. Yn ei nodyn ôl-wrandawriad [REP4-044], cydnabu NWWT ei "*mathemateg wael*" wrth allosod effeithiau ar gynefinoedd. Derbyniodd ffigurau'r Ymgeisydd yn yr asesiad diwygiedig [REP3-052] a chydabu'r gostyngiad mewn cyfraddau dyddodion o gymharu â ffigurau'r cais am DCO. Fodd bynnag, teimlai NWWT y gallai ansawdd aer gael ei wella mwy fyth trwy ddefnyddio cysylltiadau trydan ar gyfer llongau sydd wedi'u hangori yn yr harbwr. Ymatebodd yr Ymgeisydd yn ei SoCG gyda NWWT [REP6-052] trwy ddweud "*mae effeithiolrwydd mesurau lliniaru o'r fath i leihau dyddodion nitrogen mewn derbynyddion ecolegol yn gyfyngedig iawn gan fod yr allyriadau NOx brig (a'r effeithiau niweidiol brig ar dderbynyddion ecolegol) yn*

ystod prif waith cloddio ac adeiladu'r MOLF ac agweddau eraill ar y Gwaith Morol (h.y. blynyddoedd 1 a 2). At hynny, byddai'r llongau danfon wedi'u hangori yn defnyddio'r motorau ategol neu'r generaduron llai o lawer i gynnal pŵer ar fwrdd y llong yn hytrach na'r prif fotorau a ddefnyddir i wthio ymlaen a symud". Ni chafwyd unrhyw drafodaeth bellach ynglŷn â'r mater hwn.

6.4.90. Adolygodd IACC [REP4-034] y data diwygiedig a ddarparwyd yn Adroddiad Meintioli Ansawdd Aer yr Ymgeisydd [REP3-052], ac roedd yn fodlon â'r casgliadau, yn amodol ar sicrhau'n briodol bod y mesurau lliniaru arfaethedig yn cael eu gweithredu, a wnaed yn yr MPSSSCoCP [REP10-020].

6.4.91. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad, ar ôl rhoi ystyriaeth briodol i gyflwyniadau IACC, yr eNGOs a'r Ymgeisydd, bod rhaid rhoi pwys lleiafswm i'r effeithiau gweddilliol ar y Safle Bywyd Gwylt o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

6.5. MESURAU LLINIARU AR GYFER MÔR-WENOLIAID Y GOGLEDD A MÔR-WENOLIAID PIGDDU

6.5.1. Daeth Pennod D13 yr ES [APP-132] i'r casgliad, yn ystod cyfnod adeiladu a gweithredu'r Orsaf Bŵer, fod yr Ymgeisydd yn rhagfynegi effeithiau dibwys ar adar môr sy'n bridio, gan gynnwys môr-wenoliaid, trwy golli cynefin, aflonyddu ffisegol, colli adnodd bwyd neu aflonyddu o ganlyniad i newidiadau i sŵn yn yr awyr neu ysgogiadau gweledol.

6.5.2. Yn yr un modd â Bae Cemlyn, mae'r materion sy'n gysylltiedig â môr-wenoliaid yn debyg iawn i'r rhai a drafodir yn fanwl ym Mhennod 7 ar gyfer AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, ac ni chânt eu hailadrodd yma.

6.5.3. O ystyried y mesurau lliniaru ar gyfer sŵn ac effeithiau gweledol yn ystod y cyfnod adeiladu, mae'r ExA yn parhau i bryderu am y diffyg llenyddiaeth wyddonol ddibynadwy ynglŷn ag aflonyddu ar fôr-wenoliaid o ganlyniad i effeithiau adeiladu a'r diffyg cytundeb ar sut i ddehongli'r llenyddiaeth sydd ar gael.

6.5.4. Gan droi at y treialon ffrwydro, mae'r ExA yn rhannu pryderon CNC a'r eNGOs, hynny yw, oherwydd bod yr Ymgeisydd wedi arsylwi gwyllanod penddu yn unig, nad oedd y treialon yn darparu tystiolaeth bendant ynglŷn â'r effeithiau ar boblogaethau bridio o fôr-wenoliaid. Roedd cyfyngiadau hefyd yn ymwneud â disgrifiad yr Ymgeisydd o'r ymatebion ymddygiadol a gofnodwyd yn ystod y treialon ffrwydro.

6.5.5. Mae'r ExA o'r farn bod tystiolaeth annigonol, o'r llenyddiaeth a'r arsylwadau safle, i benderfynu na fyddai sŵn ac effeithiau gweledol o'r gwaith adeiladu yn aflonyddu ar y gytref môr-wenoliaid. Mae'r ExA yn derbyn cyngor CNC na ellir dangos, y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol, na fydd y gytref yn gadael y safle ac na fydd y gwaith yn arwain at gynnydd mewn achosion o hedfan i fyny, gydag effeithiau canlyniadol ar lwyddiant bridio'r môr-wenoliaid.

6.5.6. O ran effeithiau cronol, mae'r ExA wedi ystyried safbwynt yr Ymgeisydd sy'n honni, gyda'r mesurau lliniaru arfaethedig ar waith, y

byddai adeiladu'r datblygiad arfaethedig yn annhebygol o gael unrhyw effeithiau amlwg ar lwyddiant bridio'r poblogaethau môr-wenoliaid. Profwyd hyn drwy gydol yr Archwiliad gan yr ExA, CNC a'r eNGOs. Daw'r ExA i'r casgliad bod llawer iawn o ansicrwydd yn parhau ynglŷn ag effaith gyfunol sŵn ac aflonyddu gweledol ar y tir ac ar y môr. Mae'r ExA yn derbyn cyngor CNC na ellir dangos, y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol, na fyddai'r gytref yn gadael y safle ac na fyddai'r gwaith yn arwain at gynnydd mewn achosion o hedfan i fyny, gydag effeithiau canlyniadol ar lwyddiant bridio a goroesiad cywion.

- 6.5.7. Felly, daw'r ExA i'r casgliad y dylid rhoi pwys mawr i'r effeithiau gweddilliol ar boblogaethau môr-wenoliaid y Gogledd a môr-wenoliaid Pigddu o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

6.6. YR ASESIAD O FRAIN COESGOCH A MESURAU LLINIARU AMDDIFFYNNOL AR EU CYFER

- 6.6.1. Darperir gwybodaeth sylfaenol am frain coesgoch, sy'n adar rhestredig Atodlen 1, yn atodiad D9-14 (Adroddiad Sylfaenol ar Frain Coesgoch) [APP-181] ac mewn atodiad diweddar [REP3-046].

- 6.6.2. Cododd IACC faterion yn ymwneud â'r asesiad sylfaenol yn ei LIR [REP2-077] yn ystod yr Archwiliad. Honnodd y gallai'r ffaith bod yr Ymgeisydd wedi defnyddio newid o faint canolig o ganlyniad i golli cynefin (ac felly arwyddocâd 'niweidiol cymedrol', cyn cymhwyso mesurau lliniaru ychwanegol) fychanu maint y newid, yn seiliedig ar ddefnydd anghymesur brain coesgoch o'r ardal yr effeithir arni'n uniongyrchol gan Gampws y Safle.

- 6.6.3. Mynegodd NWWT nifer o faterion yn ei WR [REP2-349]:

- anghytundeb â'r asesiad gan fod Campws y Safle yn ffurfio rhan o'r adnodd hollbwysig ar gyfer brain coesgoch sy'n bridio;
- nid oedd y data sylfaenol a gasglwyd wedi darparu dilysrwydd tymhorol ac nid oedd data trawslun yr arolwg yn canolbwyntio digon ar ardaloedd lle y byddai brain coesgoch yn bresennol;
- byddai ardaloedd eraill o gynefin a ddefnyddir yn helaeth gan frain coesgoch o amgylch Porth-y-Pistyll yn cael eu colli;
- dim cytundeb y gallai Campws y Safle gael ei ailsefydlu neu ei adfer i'w gyflwr presennol; ac
- nid oedd yn cytuno bod defnydd o Safle'r Campws gan frain coesgoch wedi lleihau yn arolygon 2018. Mae'n bosibl bod hyn o ganlyniad i ddiffyg pori effeithiol ac roedd gwaith archaeolegol yn golygu ei fod yn is-optimidd ar adeg yr arolwg.

- 6.6.4. Erbyn Terfyn Amser 3, darparodd yr Ymgeisydd wybodaeth sylfaenol wedi'i diweddar [REP3-046] a oedd yn canolbwyntio ar symudiadau pâr o frain coesgoch a oedd yn nythu ar Benrhyn Wylfa wrth iddynt chwilota am fwyd. Dangosodd hyn eu bod yn ffafrio chwilota am fwyd mewn cynefinoedd glaswelltir arfordirol ar Benrhyn Wylfa yn ystod y tymor bridio yn 2018 ac mewn ardaloedd i'r gorllewin o Gampws y Safle, o gymharu â threulio mwy o amser i'r de o Benrhyn Wylfa yn 2017. Dywedodd yr Ymgeisydd [REP3-004] y bu'n rheoli Penrhyn Wylfa ers gaeaf 2017, ac o ganlyniad bod brain coesgoch wedi bod yn chwilota

llai am fwyd ar safle Campws y Safle ac wedi dychwelyd i Benrhyn Wylfa.

- 6.6.5. Nid oedd yr RSPB yn ei SoCG [REP6-046] yn credu bod arolygon brain coesgoch 2018 yn rhoi darlun cywir o werth Campws y Safle i frain coesgoch sy'n chwilota am fwyd gan fod y safle'n destun aflonyddu gan arolygon archaeolegol, tra bod Penrhyn Wylfa yn destun gwaith rheoli glaswelltir mwy addas.
- 6.6.6. Erbyn diwedd yr archwiliad, roedd yr Ymgeisydd yn parhau i gredu bod gwybodaeth yr arolwg yn ddilys, ac ni ddaethpwyd i gytundeb â'r IPs eraill.
- 6.6.7. Roedd yr LHMS yn amlygu'n benodol creu a rheoli oddeutu 20ha o laswelltir rhywogaeth gyfoethog a rheoli 10ha o gynefin brithwaith rhos/glaswelltir arfordirol er mwyn darparu cynefin addas i gynnal brain coesgoch sy'n bridio a rhai nad ydynt yn bridio [APP-424]. Mynegodd nifer o IPs, gan gynnwys CNC, bryderon ynglŷn â'r mesurau lliniaru arfaethedig ar gyfer brain coesgoch hefyd. Roedd y rhain yn ymwneud â ph'un a oedd y dulliau o reoli glaswelltir a rhos arfordirol a Thwmpath A yn ddigonol ar gyfer brain coesgoch, ac ymarferoldeb cyfyngiadau ar fynediad i Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn.
- 6.6.8. Roedd yr RSPB [REP2-358] o'r farn nad oedd y mesurau lliniaru'n ddigonol, a bod angen i'r cynefin ar gyfer brain coesgoch fod o ansawdd a maint digonol a gynhelir drwy gydol y cyfnod adeiladu. Credai CNC [REP2-325] fod y mesurau rheoli arfaethedig yn ymarferol yn ystod y cyfnod gweithredol ond nid yn ystod y cyfnod adeiladu, gan nad oedd yn bosibl creu'r cynefin chwilota gorau posibl yn ystod y cyfnod adeiladu.
- 6.6.9. Erbyn Terfyn Amser 5, cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP5-056] fod y mesurau lliniaru ar gyfer brain coesgoch yn cynnwys rheoli mynediad cyhoeddus i Benrhyn Wylfa, fel y sicrhair yn yr LHMS [REP2-039]. Roedd yr LHMS hefyd yn sicrhau gwaith monitro trawsleoli rhywogaethau, creu cynefin a thrwyddedau rhywogaeth a warchodir i asesu effeithiolrwydd y mesurau lliniaru a ddarperir (gan gynnwys rheoli cynefin brain coesgoch). Cynhwyswyd darpariaeth newydd ar gyfer glaswelltir rhywogaeth gyfoethog porfa fer yn yr LHMS. Diweddarwyd yr MPSSS CoCP [REP10-021] hefyd i sicrhau bod ymddygiad brain coesgoch wrth chwilota am fwyd yn cael ei fonitro yn ystod a'r tu allan i'r tymor bridio mewn ardaloedd lle y ceir y cynefin gorau i frain coesgoch chwilota am fwyd yn yr WNDA.
- 6.6.10. Roedd yr RSPB hefyd yn pryderu na fyddai'r ardal chwilota am fwyd yn ddigon mawr i gynnal yr unig bâr o frain coesgoch sy'n weddill, yn enwedig yn ystod y cyfnod adeiladu, a bod rhaid darparu ardaloedd eraill i chwilota am fwyd. Awgrymwyd y dylid darparu 100ha o laswelltir garw rhywogaeth gyfoethog gyda phorfa o uchder amrywiol a reolir trwy drefniadau pori.
- 6.6.11. Ymatebodd yr Ymgeisydd i gwestiynau ysgrifenedig cyntaf yr ExA [REP2-375] trwy ddweud bod yr LHMS [REP8-063] yn darparu ar gyfer 120ha o laswelltir garw rhywogaeth gyfoethog ar draws yr WNDA, a 25ha o

laswelltir garw rhywogaeth gyfoethog a 25ha o gynefin addas i chwilota am fwyd o fewn 300m o leoliad nyth y brain coesgoch. Erbyn Terfyn Amser 7, cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP7-001] ei fod yn fodlon trafod cyfrannau'r gwahanol fathau o gynefinoedd gydag IPs, h.y. porfa arw o gymharu â phorfa fer, er mwyn creu glaswelltir a fyddai'n debygol o fod yn fwy gwerthfawr. Diwygiodd yr Ymgeisydd yr LHMS i gynnwys egwyddor dylunio i ddarparu 200ha o gynefinoedd daearol i'w rheoli'n bennaf er mwyn cynyddu'r gwerth bioamrywiaeth i'r eithaf [REP2-039]. Fodd bynnag, fel y trafodir isod, o ran rhywogaethau Cynefin 7, mae anghysondeb yn yr LHMS rhwng y ffigurau ar gyfer darparu glaswelltir porfa arw a phorfa fer sydd, ym marn yr ExA, yn codi amheuan ynglŷn â sicrwydd y cynnydd o ran darparu glaswelltir.

6.6.12. Mynegodd IACC [REP2-077] ac NWWT [REP2-349] bryder y byddai'r WKFMS yn aneffeithiol wrth gyfyngu ar fynediad i Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn. Diweddarodd yr Ymgeisydd yr MPSSCoCP [REP10-20] i roi mwy o bwerau i'r Clerc Gwaith Ecolgol warchod Penrhyn Wylfa a sicrhau na fyddai cynefinoedd yn cael eu niweidio gan weithgareddau hamdden. Cyflwynwyd WKFMS wedi'i diweddarau [REP5-037] erbyn Terfyn Amser 5 a ddywedodd y byddai'r Ymgeisydd *"yn ceisio lleihau mynediad y gweithlu i Benrhyn Wylfa i'r eithaf trwy ddyluniad y safle"*. Byddai'r Ymgeisydd hefyd yn darparu adeilad amwynder a chyfleusterau lles i annog gweithgareddau hamdden ar y safle.

6.6.13. Mae'r SoCGs rhwng yr Ymgeisydd ac IACC [REP8-019] a CNC [REP8-018] yn cytuno â'r wybodaeth sylfaenol a'r cynigion lliniaru ar gyfer brain coesgoch. Fodd bynnag, er bod yr eNGOs [REP7-015] yn derbyn bod peth cynnydd wedi'i wneud, roeddent yn pryderu am y canlynol o hyd:

- sefydlu Cynllun Rheoli Dros Dro ar gyfer yr WNDA rhwng yr SPC a dechrau ar y brif Orsaf Bŵer. Gweler cyflwyniad NWWT o dan Erthygl 84 (Erthygl 83 bellach yn y DCO [REP10-006]) ar dudalen 4 [REP7-015]
- darparu dulliau addas o reoli Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn yn barhaus cyn dechrau ar yr SPC; trwy gydol unrhyw saib a chyfnod adeiladu'r Orsaf Bŵer a; rheolaeth tymor hir. Gweler cyflwyniad NWWT o dan WN11 (WN14 bellach yn y DCO [REP10-006]) ar dudalen 3 [REP7-015]
- cynllunio gwaith adfer tirwedd fesul cam yn effeithiol, gan weithredu a rheoli cynefinoedd terfynol ar draws yr WNDA. Gweler cyflwyniad NWWT o dan WN8 ac WN9 (WN10 ac WN11 bellach yn y DCO [REP10-006]) ar dudalen 2 [REP7-015].

6.6.14. Roedd NWWT [REP9-039] o'r farn y dylai Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn gael ei reoli'n barhaus o'r cyfnod Paratoi a Chlirio'r Safle (gwaith rhif 12). Mae NWWT yn mynd ymlaen i ddweud *"os nad yw'r ExA o'r farn bod hyn yn ymarferol, mae'n rhaid i gynlluniau rheoli gael eu cytuno a'u gweithredu o ddechrau'r cyfnod adeiladu i sicrhau bod elfennau ymrwymedig o'r mesurau lliniaru yn cael eu darparu'n effeithiol a/neu i gadw'r capasiti cynnal"*.

Casgliad

6.6.15. Er bod NWWT yn anghytuno o hyd ynglŷn â'r wybodaeth sylfaenol

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: Gorffennaf 2019

Cyfrol 1:90

am frain coesgoch, daw'r ExA i'r casgliad bod digon o wybodaeth i lywio'r mesurau lliniaru ar gyfer brain coesgoch. Mae'r ExA wedi rhoi pwys i'r ffaith bod CNC ac IACC yn fodlon â'r asesiad sylfaenol a'r cynigion lliniaru. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn bod yr anghysondeb yn yr LHMS rhwng y ffigurau ar gyfer darparu glaswelltir porfa arw a phorfa fer yn codi amheuan ynglŷn â sicrwydd y cynnydd o ran darparu glaswelltir ar gyfer brain coesgoch. Mae'r ExA hefyd yn deall pryderon NWWT ynglŷn â darparu cynlluniau rheoli. Gan ddefnyddio'r egwyddor ragofalus, mae'r ExA yn rhoi pwys cymedrol i'r effeithiau gweddilliol ar frain coesgoch o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

6.7. MONITRO A THRAWSLEOLI YMLUSGIAID

- 6.7.1. Roedd y drafodaeth ynglŷn ag ymlusgiaid yn ystod yr Archwiliad yn ymwneud yn bennaf â'r asesiad sylfaenol a'r mesurau lliniaru ar gyfer gwiberod a madfallod yn yr WNDA.
- 6.7.2. Dywedodd CNC [REP2-325] ei fod yn ildio i farn IACC ar rywogaethau sy'n bwysig yn lleol a rhywogaethau a warchodir yn rhannol o dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981.
- 6.7.3. Mae IACC yn ei LIR [REP2-077] ac NWWT yn ei WR [REP2-349] yn gwneud sylwadau ar y diffyg data sylfaenol, fel y trafodir yn yr adran Digonolrwydd asesiadau sylfaenol yn y Bennod hon. Yn ogystal, mynegodd IACC bryder y gallai mannau lle y ceir llawer o ymlusgiaid fod yn anghymesur o bwysig i gynnal poblogaethau neu feta-boblogaethau ar draws ardal ehangach. Aeth ymlaen i ddweud *"bydd gwireddu buddion posibl yr LHMS ac ailgytrefu'r safle'n llwyddiannus o fewn graddfa amser resymol yn dibynnu ar y ffaith bod poblogaethau ymlusgiaid yn aros yn bresennol ac yn hyfyw yn yr ardal leol drwy gydol y cyfnod adeiladu"*. Felly, gofynnodd IACC i gynllun monitro poblogaeth parhaol gael ei sicrhau yn yr LHMS i ganiatáu ar gyfer ymyriadau priodol pe byddai eu hangen.
- 6.7.4. Erbyn Terfyn Amser 5, darparodd yr Ymgeisydd [REP5-056] ddata arolwg ymlusgiaid ychwanegol o 2010-2011; 2012; 2013; ac esboniodd fod yr LHMS [REP8-063] wedi cael ei diweddarau i gynnwys monitro cynlluniau rheoli trawsleoli rhywogaethau i sicrhau bod y safle derbynnydd ymlusgiaid ym Mynydd Ithel a safle gwella bywyd gwyllt nodedig yn addas, ac y byddai'r cynlluniau rheoli'n sicrhau bod tirweddau a chynefinoedd yn cael eu monitro'n rheolaidd. Byddai presenoldeb ymlusgiaid o fewn y safle derbynnydd yn cael ei fonitro'n flynyddol drwy gydol cyfnod y brydles. Trafodir pryderon ynglŷn â'r cyfnod prydlesu uchod o dan Reoli ardaloedd digolledu ecolegol.
- 6.7.5. Dangosodd yr LHMS [REP8-063] yn Ffigur 6-22 y cysylltiadau rhwng y safle derbynnydd, y safle gwella bywyd gwyllt nodedig a'r mannau lle y ceir llawer o ymlusgiaid yn Nhrwyn Pencarreg a Phenrhyn Wylfa. Cytunodd yr Ymgeisydd y byddai arolygon presenoldeb/absenoldeb yn cael eu cynnal yn flynyddol ar hyd mannau lle y ceir llawer o ymlusgiaid i'r safle ehangach. Byddai'r arolygon hyn yn cael eu cynnal yn ystod y cyfnod sefydlu pum mlynedd ar gyfer llystyfiant a blannwyd, a'r cyfnod archwilio pum mlynedd dilynol. Mae gwaith monitro tymor hwy wedi'i amlinellu yn yr LHMS a'i sicrhau gan WN15 ac WN16 yn y dDCO [REP10-

060].

- 6.7.6. Er bod IACC [REP9-031] yn dal i gredu erbyn Terfyn Amser 9 nad oedd y data arolwg mor gadarn ag yr awgrymodd yr Ymgeisydd, credai y gallai'r LHMS sicrhau bod poblogaethau ymlusgiaid (yn enwedig gwiberod) yn cynyddu, ac yn dod yn fwy cydnerth, yn y tymor hir. Fodd bynnag, roedd IACC o'r farn y byddai angen rhaglen fonitro fwy cadarn i sicrhau bod yr ansicrwydd ynglŷn â phoblogaethau yn cael ei ddeall a bod y buddion damcaniaethol a ddarperir gan yr LHMS yn cael eu gwireddu. Roedd IACC o'r farn y byddai arolygon monitro poblogaeth manylach yn briodol, yn enwedig o ystyried yr ansicrwydd sy'n parhau o ran y data arolwg presennol, a chredai y byddai technegau dal, nodi ac ail-ddal yn briodol.
- 6.7.7. Cynhwysodd yr Ymgeisydd yr holl ofynion yn ymwneud ag arolygon cyn-adeiladu a gynigiwyd gan IACC yn yr MPSSCoP [REP10-021].
- 6.7.8. Yn ei SoCG gyda'r Ymgeisydd, gofynnodd NWWT [REP6-052] i arolygon cyn-adeiladu gynnwys amcangyfrifon poblogaeth i ddangos bod digon o le yn y safle trawsleoli ym Mynydd Ithel. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn bod y rhain yn ddiangen gan na fu newid arwyddocaol i'r cynefinoedd a oedd yn bresennol ers i'r arolygon cychwynnol gael eu cynnal a bod digon o le ym Mynydd Ithel ar gyfer y niferoedd isel o fadfallod a gwiberod. Fodd bynnag, erbyn Terfyn Amser 9, cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP9-006] *"y byddai angen iddo adolygu'r angen am reoli a monitro yn ystod y cyfnod atal, er mwyn cynnal y wybodaeth sylfaenol. Cadarnhaodd Horizon hefyd fod cyllid wedi'i neilltuo ar gyfer monitro'r wybodaeth sylfaenol. Mae hyn yn gyson â'r wybodaeth ysgrifenedig a ddarparwyd yn [REP7-001, App 1-2], sy'n datgan "bydd Horizon hefyd yn sicrhau bod lefel briodol o adnoddau amgylcheddol technegol arbenigol ar gael i gynghori ar ddata sylfaenol a pha waith arolygu pellach, os o gwbl, sy'n angenrheidiol i gynnal y data sylfaenol."*
- 6.7.9. Gofynnodd IACC hefyd i ddata trawsleoli a chynefin Canolfan Logisteg Parc Cybi gael ei ddefnyddio i sicrhau bod ymlusgiaid yn cael eu symud o'r safle cyn i'r gwaith adeiladu ddechrau. Gwnaeth yr Ymgeisydd yr ychwanegiadau hyn i'r LCSCoP [REP10-027].
- 6.7.10. Daeth IACC [REP2-080] i'r casgliad y byddai cadw ardaloedd o frigiadau creigiog a gwrychoedd, a phlannu glaswelltir rhywogaeth gyfoethog a gwrychoedd newydd yn cynyddu gwerth cynefin ac yn cael effaith gadarnhaol fach ar ymlusgiaid yng Nghanolfan Logisteg Parc Cybi.
- 6.7.11. I grynhoi, mae'r ExA o'r farn na fydd unrhyw effeithiau niweidiol ar ymlusgiaid o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

6.8. EFFEITHIAU GOLAU A MESURAU LLINIARU AR GYFER RHYWOGAETHAU YSTLUMOD

- 6.8.1. Cadarnhaodd CNC yn ei WR [REP2-325] ei fod yn fodlon bod digon o wybodaeth sylfaenol wedi cael ei chasglu i lywio'r asesiad o'r effaith ar ystlumod, sy'n bresennol yn yr WNDA [APP-128], y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle [APP-247], safle Parcio a Theithio Dalar Hir [APP-

274] a safle'r Gwelliannau i Briffordd yr A4025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [APP-312].

- 6.8.2. Nododd CNC hefyd [REP2-325] y drwydded mesurau lliniaru ddrafft a gyflwynwyd mewn perthynas ag ystlumod a chynghorodd "ar yr amod bod mesurau lliniaru manwl yn cael eu hamlinellu mewn Is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer manwl, a'u cymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC, mae'r gwaith arfaethedig ar y prif safle (i) yn annhebygol o fod yn niweidiol i gynnal statws cadwraeth ffafriol unrhyw boblogaethau lleol o rywogaethau a warchodir gan Ewrop; a/neu (ii) yn annhebygol o gael effaith niweidiol ar unrhyw boblogaethau lleol o rywogaethau a warchodir 'yn llwyr' gan Brydain (a warchodir o dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981)". Gwnaeth CNC [REP2- 325] sylwadau tebyg ynglŷn ag ystlumod o ran y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle, safle Parcio a Theithio Dalar Hir a safle'r Gwelliannau i Briffordd yr A4025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd.
- 6.8.3. Fodd bynnag, yn ei LIR ar gyfer yr WNDA, roedd IACC [REP2-077] yn pryderu bod asesiad yr Ymgeisydd yn bychanu arwyddocâd colli'r rhan fwyaf o'r nodweddion cynefin ar draws sawl can hectar am 10 mlynedd o leiaf (a sawl degawd, yn ôl pob tebyg, o ran rhai nodweddion, fel clwydi mewn coed); a bod diffyg eglurder ynglŷn â'r cynigion lliniaru, yn enwedig ar gyfer colli clwydi, ac felly'r berthynas â'r asesiad o effeithiau.
- 6.8.4. Yn ystod yr Archwiliad, prif bryderon IACC oedd:
- bod sawl gwyrriad oddi wrth arweiniad arolygu sefydledig na esboniwyd, ac a allai effeithio ar nodweddu'r wybodaeth sylfaenol [REP2-077];
 - nad oedd y safleoedd clwydi amgen a ddarparwyd yn yr WNDA yn ddigonol [REP4-034];
 - gofyniad i ddarparu cynllun goleuo manwl sy'n osgoi gollwng golau ar adeiladau amgylchynol [REP2-077];
 - dim arolygon gweithgarwch ystlumod yn Nalar Hir [REP2-079];
 - yr angen am fesurau lliniaru ychwanegol i gynnwys arolwg cyn-adeiladu o Adeilad M3 a'r 'hen adeiladau fferm' ar gyfer ystlumod yn y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle [REP2-081]; a
 - bod asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau cadarnhaol bach ar ystlumod yn safle'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd yn ddi-sail a bod angen mwy o wybodaeth cyn y gallai IACC benderfynu ar lefel yr effaith [REP2-080].
- 6.8.5. Ymatebodd yr Ymgeisydd trwy ddweud ei fod o'r farn bod yr arolygon sylfaenol yn gadarn [REP3-004], bod yr Ymgeisydd wedi cynnig tŵr nythu yn yr WNDA a oedd yn darparu cyfleoedd clwydo ychwanegol, yn ogystal â chlwydi ystlumod [REP4-006], a'i fod wedi cynnal arolygon ystlumod ar y safle Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle, a gadarnhaodd nad oedd unrhyw ystlumod [REP3- 049]. Cynhwysodd yr Ymgeisydd ofyniad am arolygon cyn-gychwyn o'r holl adeiladu a oedd yn cael eu dymchwel yn yr Is-CoCP Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle [REP5-026, Adran 11.5], gan gynnwys Adeilad M3.
- 6.8.6. Roedd yr Ymgeisydd [REP3-004] o'r farn bod yr asesiad o ystlumod fel

grŵp o dderbynyddion yn gadarn yn yr ystyr bod digon o wybodaeth wedi cael ei darparu i'r ExA i'w alluogi i ddod i gasgliad ynglŷn â'r posibilrwydd o effeithiau arwyddocaol, gan gynnwys ar safle'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd. Ni chododd IACC y mater hwn eto.

- 6.8.7. Mynegodd NWWT [REP2-349] ac IACC [REP2-072] bryderon ynglŷn â phenderfyniad yr Ymgeisydd i leoli ei ysgubor ystlumod nesaf at y MUGA. Roedd goleuadau'r meysydd pêl-droed yn cynnwys chwe llifolau 15m [APP-016]. Dywedodd yr Ymgeisydd y byddai goleuadau'r MUGA yn destun terfyn amser (byddent yn cael eu diffodd am 21:00), ond roedd yr IPs o'r farn na fyddai hyn yn helpu i liniaru'r effeithiau ar ystlumod ar ddechrau a diwedd y tymor pan fydd y nosweithiau'n dal yn ddigon mwyn i chwarae gemau ac i ystlumod chwilota am fwyd.
- 6.8.8. Erbyn Terfyn Amser 7, roedd IACC [REP7-014] ac NWWT [REP7-015] yn parhau i gredu nad oedd yn briodol i'r MUGA gael ei lleoli nesaf at yr ysgubor ystlumod ac y byddai'n well symud y MUGA fel y gellir ei defnyddio gyda goleuadau artiffisial ar ôl 9pm. Roedd yr Ymgeisydd yn parhau i gredu [REP8-011] *"bod y lefelau lwcs disgwylledig nesaf at y MUGA yn isel ac y byddai sgrinio trwy blannu llystyfiant rhwng y MUGA a'r ysgubor ystlumod yn lleihau'r lefelau ymhellach, fel yr ystyrir eu bod yn cael effaith ddibwys ar ystlumod sy'n clwydo yn yr ysgubor"*. Fodd bynnag, diweddarodd yr Ymgeisydd adran 4.4 yr MPSSCoCP [REP10-021] i fynnu bod yr Ymgeisydd yn paratoi cynllun goleuadau adeiladu trosfwaol ar gyfer yr WNDA a'i gyflwyno i'w gymeradwyo, a sicrhau gan WN1(3)(f) y dDCO [REP10-006], cyn i'r gwaith ddechrau. Dywedodd yr Ymgeisydd hefyd [REP8-011] y byddai'r cynllun goleuo'n cynnwys mesurau lliniaru i warchod coridorau tywyll tuag at ysgubor ystlumod Tyn-y-Maes ac oddi yno, a fyddai'n cael ei gyflwyno i IACC mewn ymgynghoriad â CNC.
- 6.8.9. Mewn ymateb i'r cwestiwn ysgrifenedig cyntaf [PD-009], dywedodd CNC [REP2-325] nad oedd goleuadau allanol yn broblem yn ystod y gaeaf. Aeth ymlaen i ddweud ei fod yn fodlon â'r mesurau arfaethedig o ran ystlumod ar yr amod bod materion tymor hir yn cael eu hystyried yn effeithiol a bod mesurau lliniaru manwl yn cael eu cymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC. Yn ei SoCG [REP8-018], cytunodd CNC hefyd fod y prosiect, trwy sicrhau mesurau lliniaru priodol, yn annhebygol o fod yn niweidiol i Statws Cadwraeth Ffatriol rhywogaethau daearol a warchodir gan Ewrop ac yn genedlaethol. Yn ei SoCG, roedd IACC [REP8-019] yn fodlon bod yr Ymgeisydd yn cytuno i gynllun goleuadau adeiladu fesul cam, a sicrhau trwy WN3 y dDCO.
- 6.8.10. Yn ei SoCG gyda'r Ymgeisydd [REP8-019], daeth IACC i'r casgliad bod trafodaethau rhwng IACC a'r Ymgeisydd wedi cytuno y byddai'r Ymgeisydd yn gosod cyfanswm o 60 o flychau ystlumod mewn lleoliadau addas ar draws y prif safle. Byddai'r blychau'n cael eu gosod cyn i'r gwaith dymchwel adeiladau a chwympo coed ddechrau, a byddent yn cael eu cadw am oes weithredol yr orsaf bŵer. Yn [REP7-014], daeth IACC i'r casgliad, o ystyried y diweddariad a roddwyd gan yr Ymgeisydd ynglŷn ag arolygon ystlumod [REP7-001, REP3-049] a'r ymrwymiad i arolygon cyn-adeiladu, fod IACC bellach yn fodlon ar adeilad M3 ac ystlumod.

- 6.8.11. I grynhoi, mae'r ExA yn cydnabod bod y drwydded EPS ddrafft wedi cael ei chymeradwyo [REP3-027] ac mae'n fodlon na fydd unrhyw effeithiau niweidiol ar ystlumod o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

6.9. **MESURAU LLINIARU AR GYFER LLYGOD Y DŴR**

- 6.9.1. Yn ei WR [REP2-325], cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon bod digon o wybodaeth sylfaenol wedi cael ei chasglu i lywio'r asesiad o effaith ar lygod y dŵr, a oedd yn bresennol yn yr WNDA [APP-128], y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle [APP-247], safle Parcio a Theithio Dalar Hir [APP-274], safle'r Gwelliannau i Briffordd yr A4025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [APP-312] a'r Ganolfan Logisteg [APP- 363].
- 6.9.2. Nododd CNC hefyd [REP2-325] y drwydded gadwraeth ddrafft a gyflwynwyd ynglŷn â llygod y dŵr, a chynghorodd *"ar yr amod bod mesurau lliniaru manwl yn cael eu hamlinellu mewn Is-CoCP Prif Safle Gorsaf Bŵer manwl, a gymeradwyir gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC, mae'r gwaith arfaethedig ar y prif safle (i) yn annhebygol o fod yn niweidiol i gynnal statws cadwraeth ffafriol unrhyw boblogaethau lleol o rywogaethau a warchodir gan Ewrop; a/neu (ii) yn annhebygol o gael effaith niweidiol ar unrhyw boblogaethau lleol o rywogaethau a warchodir yn 'llwyr' gan Brydain (a warchodir o dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981)"*.
- 6.9.3. Roedd IACC yn cytuno'n gyffredinol â chasgliadau'r Ymgeisydd ynglŷn â llygod y dŵr yn yr WNDA [REP2-077] a Chanolfan Logisteg Parc Cybi [REP2-080].
- 6.9.4. O ran Dalar Hir, roedd IACC [REP2-079] yn ansicr ynglŷn ag i ba raddau y byddai cynefin yn cael ei golli/aflonyddu ar hyd cyrsiau dŵr sy'n cynnal llygod y dŵr, ac yn ansicr hefyd ynglŷn â'r dulliau lliniaru i'w defnyddio, a gofynnodd am fwy o fanylion am fesurau ar gyfer lliniaru llygod y dŵr. Gofynnodd IACC hefyd am fwy o fanylion am y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle [REP2-081] o ran y mesurau i'w cymryd ynglŷn ag effeithiau draenio/gollyngiadau adeiladu ar ddyfrgwn/llygod y dŵr.
- 6.9.5. Roedd IACC [REP2-082] yn ansicr p'un a fyddai'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd yn osgoi cynefinoedd/tyllau llygod y dŵr ac i ba raddau y byddai cynefinoedd yn cael eu colli/aflonyddu/gwahanu. O ystyried yr ansicrwydd hwn, ceisiodd IACC eglurhad gan CNC ei fod yn fodlon â chynnig yr Ymgeisydd i gynnal arolygon cyn-adeiladu a, phe byddai angen, cynnal arolygon dinistriol dan drwydded. Gofynnodd IACC i *"ddatganiad manwl o ddull gwyddonol sy'n benodol i safle gael ei ddarparu a ddylai gynnwys y defnydd o leiniau clustogi/ffensys i wahanu cynefinoedd llygod y dŵr oddi wrth weithgarwch adeiladu, adfer ac ailgysylltu cynefinoedd llygod y dŵr, goruchwylio'r holl waith yn agos i gynefinoedd sy'n cynnal y rhywogaeth hon, yn ogystal â dulliau manwl a phenodol o glirio llystyfiant, dadleoli/gwahardd llygod y dŵr a chwiliadau dinistriol. Dylai'r mesurau lliniaru fod yn berthnasol i bob cynefin a fydd yn cael ei aflonyddu ac sy'n addas i lygod y dŵr, a dylai'r is-CoCP gael ei ddiwygio i*

adlewyrchu'r cais hwn".

- 6.9.6. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP3-004] trwy ddweud ei fod o'r farn bod y mesurau lliniaru ymgorfforedig a'r ymagwedd arfaethedig amlinellir yn yr Adroddiad Rhywogaethau a Warchodir ac a Reolir yn Gyfreithiol ar gyfer y Gwelliannau i Briffordd yr A5025 sy'n dilyn Llinell Bresennol y Ffordd [APP- 334], ac a sicrhau yn yr WNCaCP [REP10-018], a'r is-CoCP Gwelliannau i Briffordd yr A5025 sy'n dilyn Llinell Bresennol y Ffordd [REP10-029], yn ddigon cadarn i reoli unrhyw risgiau o ran llygod y dŵr.
- 6.9.7. Erbyn Terfyn Amser 4 [REP4-039], cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon â'r mesurau lliniaru a amlinellwyd yn y drwydded gadwraeth ddrafft ar gyfer yr WNDA a nododd fod yr WNDASSCoCP wedi cael ei ddiweddarau i gynnwys ymrwymiad i gynnal arolygon cyn-adeiladu. Fodd bynnag, ni amlinellwyd mesurau lliniaru manwl yn yr MPSSCoCP nac is-CoCPs eraill. Dywedodd CNC y dylai'r Is-CoCPs manwl gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni, mewn ymgynghoriad â CNC.
- 6.9.8. Yn y SoCG gyda'r Ymgeisydd [REP8-018], dywedodd CNC fod mesurau lliniaru digonol wedi cael eu hamlygu yn y CoCP / yr Is-CoCPs perthnasol i ddangos na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn niweidiol i statws cadwraeth ffafriol llygod y dŵr. Yr unig asgwrn cynnen oedd yr Archwiliadau Cydymffurfio Ecolegol, yr oedd CNC o'r farn y byddent yn cadarnhau bod mesurau lliniaru wedi cael eu gweithredu'n briodol ac yr oedd yr Ymgeisydd yn credu eu bod yn ddiangen.
- 6.9.9. I grynhoi, mae'r ExA yn fodlon na fydd unrhyw effeithiau niweidiol ar lygod y dŵr o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

6.10. MONITRO GWIWEROD COCH

- 6.10.1. Yn ei WR [REP2-325], cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon bod digon o wybodaeth sylfaenol wedi cael ei chasglu i lywio'r asesiad o effaith ar wiwerod coch.
- 6.10.2. Arsylwodd yr Ymgeisydd [APP-128] fod gwiwerod coch yn bresennol ar yr WNDA, a nododd effaith niweidiol ddibwys ar golli a darnio cynefin. Yn ei LIR [REP2-077], mynegodd IACC ddau bryder ynglŷn â cholli cynefin:
- Roedd yr Ymgeisydd wedi bychanu arwyddocâd posibl colli cynefin cysylltu tymor byr ac arwahanrwydd twmpath y Fonesig Sylvia Crowe am 10+ mlynedd; a
 - byddai Prosiect Cysylltu Gogledd Cymru y Grid Cenedlaethol yn dileu llain o goed trwy ganol coetir y Fonesig Sylvia Crowe ac nid yw'r asesiad o effeithiau cronol yn cynnwys ystyriaeth berthnasol o effeithiau'r cynllun hwn.
- 6.10.3. Roedd IACC o'r farn y dylid tybio y byddai'r boblogaeth wiwerod yn cael ei cholli ar hyd cyfnod y gwaith o leiaf, a bod angen i'r LHMS gael ei dylunio i hwyluso ailgytrefu gan boblogaethau hysbys lleol, gydag un bloc o goetir o leiaf dros 10ha o arwynebedd. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd y byddai tirweddu'n creu 25ha o goetir i gynnal ehangiad y boblogaeth

gwiwerod coch ac y byddai 10.5ha o goetir yn cael ei gadw, a fyddai'n ddigonol ar gyfer un nyth wiwer weithredol. Credai fod yr asesiad o effaith niweidiol fach yn gywir. Roedd IACC, yn ei SoCG [REP8-019], yn fodlon â'r cynigion lliniaru.

- 6.10.4. Erbyn Terfyn Amser 7, ar ôl i'r Grid Cenedlaethol dynnu ei gais am Gysylltiad Gogledd Cymru yn ôl yn swyddogol, dywedodd IACC [REP7-014] fod *"ei bryderon ynglŷn â gwiwerod coch yn ymwneud â sut mae cynigion Wylfa Newydd a'r Grid Cenedlaethol yn rhyngweithio â'r coetir, ac o ystyried bod cais DCO y Grid Cenedlaethol wedi cael ei dynnu'n ôl, nid yw'r mater hwn yn berthnasol mwyach"*.

- 6.10.5. I grynhoi, er bod yr ExA yn fodlon y bydd effeithiau niweidiol dibwys ar wiwerod coch o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig, mae'r ExA yn tynnu sylw'r SoS at y ffaith pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei wneud, y byddai angen atgyfnerthu'r cysylltiad â'r grid cenedlaethol a, bryd hynny, byddai angen ystyried effeithiau cronol y ddau brosiect.

6.11. DARPARU CYNEFIN AR GYFER MADFALLOD **DŴR CRIBOG**

- 6.11.1. Amlygodd yr Ymgeisydd fod madfallod dŵr cribog (GCN) yn bresennol yn yr WNDA [APP-128], ac ar safle'r Gwelliannau i Briffordd yr A4025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [APP-312].
- 6.11.2. Yn ei WR [REP2-325], cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon bod digon o wybodaeth sylfaenol wedi cael ei chasglu i lywio'r asesiad o effaith ar GCN a bod trwydded liniaru ddrafft wedi cael ei chyflwyno ynglŷn â GCN. Cynghorodd *"ar yr amod bod mesurau lliniaru manwl yn cael eu hamlinellu mewn Is-CoCP Prif Safle Gorsaf Bŵer manwl, a gymeradwyir gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC, mae'r gwaith arfaethedig ar y prif safle (i) yn annhebygol o fod yn niweidiol i gynnal statws cadwraeth ffafriol unrhyw boblogaethau lleol o rywogaethau a warchodir gan Ewrop; a/neu (ii) yn annhebygol o gael effaith niweidiol ar unrhyw boblogaethau lleol o rywogaethau a warchodir yn 'llwyr' gan Brydain (a warchodir o dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981)"*.
- 6.11.3. Dywedodd CNC hefyd fod GCN yn bresennol gerllaw safle Dalar Hir a chynghorodd y dylai gridiau madfallod gael eu gosod ar draws pwyntiau mynediad i'r safle a fyddai'n casglu madfallod a geisiai fynd i mewn i'r safle [REP8-018]. Roedd yr Ymgeisydd [APP-274] o'r farn bod GCN yn absennol o gynefinoedd ar y safle, gan fod pyllau sy'n cynnal GCN wedi'u gwahanu oddi wrth y safle gan ffordd yr A5 a dwy wal gerrig forter, er bod Nant Dalar Hir yn cysylltu'r ddwy ardal trwy gwlfer. Mae'r Ymgeisydd yn mynd ymlaen i ddweud *"mae'r rhwystrau ffisegol rhwng y safle Parcio a Theithio a'r poblogaethau bach sy'n bresennol yn y ddau bwl, ynghyd â'r diffyg tystiolaeth o GCN mewn pyllau i'r gogledd o'r A5, yn awgrymu bod GCN yn debygol o fod yn absennol o gynefinoedd daearol o fewn ffin y safle Parcio a Theithio"*. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd anghytuno o hyd ynglŷn â darparu gridiau madfallod.
- 6.11.4. Yn ei ymatebion i gwestiwn ysgrifenedig cyntaf yr ExA [PD-009], roedd CNC o'r farn y dylai gwaith monitro ôl-adeiladu gael ei sicrhau trwy'r Cytundeb A106 fel y gellid sicrhau cynigion tymor hir (oherwydd gallai darpariaethau'r drwydded fod am gyfnod byrrach). Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP2-375] trwy ddweud ei fod wedi trafod hyd monitro rhywogaethau a warchodir gyda CNC ac wedi cytuno i ddatblygu ei gynigion monitro yn unol â'r trafodaethau hyn. Cynhwysodd fonitro yn yr MPSSSCoCP [REP10-020] ar gyfer blynyddoedd un, tri a chwech ar ôl trawsleoli. Yn ei SoCG [REP8-018], roedd CNC yn parhau i bryderu ynglŷn â gridiau madfallod yn Nalar Hir, ond ni wnaeth fwy o sylwadau am fonitro tymor hir.

6.11.5. Yn ei LIR [REP2-077], nid oedd IACC yn cytuno y byddai'r effeithiau ar GCN yn gadarnhaol, fel y dywedwyd yn yr LHMS. Yn hytrach, credai y byddent yn niwtral gan nad oedd ymrwymiad i gynnal na chynyddu nifer y pyllau ar draws yr WNDA. Fodd bynnag, ymrwymodd yr Ymgeisydd [REP3-004] i ddarparu naw pwll newydd yn rhan o'r LHMS a fyddai'n cael eu dylunio a'u rheoli i gynyddu'r budd bioamrywiaeth i'r eithaf trwy gydol cyfnod gweithredu'r Orsaf Bŵer. Sicrhawyd hyn yn yr LHMS [REP8-063] a chadarnhaodd IACC ei fod yn cytuno ag effaith gadarnhaol yn ei SoCG [REP8-019].

6.11.6. I grynhoi, er gwaethaf pryder CNC ynglŷn â gridiau madfallod yn Nalar Hir, mae'r ExA yn fodlon y bydd effeithiau niweidiol dibwys ar GCN o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

6.12. CYNEFINOEDD ADRAN 7 A DARPARU CYNEFINOEDD

6.12.1. Roedd IACC [REP2-077] yn pryderu nad oedd yr Ymgeisydd [APP-128] wedi nodi'r ardaloedd o bob cynefin Adran 7 (A7) a fyddai'n cael eu colli'n barhaol neu dros dro, ac nad oedd ychwaith wedi nodi'r raddfa amser pryd y byddai unrhyw effeithiau'n cael eu gwrthbwysu gan yr LHMS. Credai IACC fod angen i'r Ymgeisydd nodi'n glir y cynefinoedd A7 sy'n bresennol ar y safle; faint a fyddai'n cael eu colli'n barhaol a dros dro; y budd net a ragfynegir o ganlyniad i'r LHMS; a'r graddfeydd amser ar gyfer gwireddu'r buddion hyn.

6.12.2. Gan gyfeirio at fframwaith polisi trosfwaol NPS EN-1, TAN5 a Deddf yr Amgylchedd (Cymru) (2016), sef na ddylai datblygiadau arwain at golled net i'r amgylchedd ac y dylid cyflawni budd net a chydnerthedd o ran ecosystemau, roedd NWWT o'r farn yn ei RR [RR-125] "*bod y cais fel y'i hamlinellir yn y DCO, gan gynnwys y Strategaeth Rheoli Cynefin Tirwedd, yn dystiolaethol ac yn amlwg ymhell o gyflawni gofyniad polisi'r Deyrnas Unedig a Chymru mewn meysydd pwysig*". Yn ogystal, roedd NT [REP2-319, REP6-049] yn amau y byddai'r LHMS yn gallu darparu budd bioamrywiaeth cyffredinol net ar gyfer y prosiect, bod cyfle wedi'i golli i greu cynefinoedd o werth bioamrywiaeth uwch ac nad oedd llawer o dystiolaeth bod cynefinoedd newydd ar y safle wedi cael eu dylunio i gysylltu â chynefinoedd presennol.

6.12.3. Mewn ymateb i'r pryderon hyn, diwygiodd yr Ymgeisydd yr LHMS i gynnwys egwyddor ddylunio i ddarparu 200ha o gynefinoedd daearol i'w rheoli'n bennaf i gynyddu'r gwerth bioamrywiaeth i'r eithaf [REP2-039]. Credai fod yr LHMS yn dangos cysylltiadau eglur ar draws yr WNDA a bod potensial am fudd bioamrywiaeth net [REP3-028], a nododd [REP2-003] fod Adran 4 yr LHMS [REP8-063] yn cynnwys egwyddor sy'n mynnu bod dyluniad terfynol y dirwedd yn dosbarthu'r cynefinoedd penodedig mewn ffordd sy'n hwyluso symudiad rhywogaethau ar draws y safle wedi'i adfer ac i'r dirwedd amgylchynol. Roedd yr egwyddor yn cyfeirio'n benodol at gysylltedd â'r Safle Gwella Bywyd Gwyllt Nodedig.

6.12.4. Yn ogystal, cyflwynodd yr Ymgeisydd dablau sy'n dangos graddau'r golled a'r budd o ran cynefin [REP5-056] ynghyd â graddfeydd amser, a amlinellwyd yn y ddogfen Strategaeth Fesul Cam [REP10-032]. Roedd

yn ymddangos bod gwybodaeth yr Ymgeisydd yn dangos budd net o fwy na 170ha. Cadarnhaodd IACC [REP8- 019] ei fod yn fodlon â'r wybodaeth a ddarparwyd.

- 6.12.5. Fodd bynnag, roedd NWWT [REP6-052] yn parhau i gredu nad oedd yr egwyddor dim colled net neu fudd net wedi cael ei chymhwyso, ac nid oedd y cais wedi ystyried cysylltedd cynefinoedd o fewn/yn ymwneud â'r dirwedd ehangach ar gyfer ailgytrefu. Yn yr un modd, roedd NT [REP7-009] yn parhau i gredu nad oedd y cynllun cynefin LHMS yn ceisio cysylltu cynefinoedd yr WNDA â chynefinoedd gerllaw'r safle a'i bod yn colli'r cyfle i gynyddu gwerth cynefinoedd newydd i'r eithaf ar raddfa tirwedd.
- 6.12.6. Yn ei gyflwyniad erbyn Terfyn Amser 10, cytunodd NWWT [REP10-046] ag NT, a dadleuodd ymhellach fod mater yr egwyddor dim colled net neu fudd net o ran cynefinoedd Adran 7 yn fwy cymhleth na chytuno ar ffigurau ar gyfer creu cynefin yn unig. Esboniodd fod y gwerthusiad o'r glaswelltir arfordirol a'r dolydd iseldirol o fewn a gerllaw Campws arfaethedig y Safle, a maint yr ardaloedd hynny *"wedi cael eu trafod yn helaeth yn yr Archwiliad, heb gytundeb canlyniadol rhwng yr Ymgeisydd ac NWWT. Ystyrir ar hyn o bryd bod adfer y Llety Dros Dro i Weithwyr (TWA) yn fater o wella bioamrywiaeth yn hytrach na lliniaru a/neu ddigolledu am effeithiau"*.
- 6.12.7. Gan gyfeirio at golli gwrychoedd a chloddiau, sy'n Nodwedd â Blaenoriaeth ar Ynys Môn, dywedodd NWWT nad oedd yn bosibl asesu'r golled net o ran bioamrywiaeth A7 yn gywir. Fodd bynnag, nododd yr Ymgeisydd y byddai hyn yn cael ei ddigolledu trwy gynyddu amrywiaeth y rhywogaethau o fewn gwrychoedd a chloddiau wedi'u hailblannu. Nid oedd NWWT yn credu y byddai'r gwelliant o ran amrywiaeth rhywogaethau yn gwneud iawn yn llwyr am y lleihad canlyniadol o ran cysylltedd y dirwedd.
- 6.12.8. Aeth NWWT ymlaen i ddweud oherwydd bod yr LHMS yn ddangosol yn unig *"nad oes ffordd o asesu p'un a fyddai'r pyllau wedi'u hail-greu a) yn addas i rywogaethau â blaenoriaeth neu b) wedi'u lleoli mewn mannau addas i ganiatáu i rywogaethau â blaenoriaeth eu hailgytrefu. Byddai hyn yr un mor berthnasol i golli 4 pwll bridio llyffaint yn ogystal â'r ddau bwl â blaenoriaeth a amlygwyd sy'n cynnwys adnoddau infertebratau dyfrol o werth uchel. Ni chyflwynodd NWWT achos manwl ar golli pyllau yn yr Archwiliad.*
- I grynhoi, er gwaethaf cytundeb yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol/NWWT â'r ffigurau terfynol ar gyfer creu cynefin a gyflwynir yn yr LHMS a chymhwysiad ymddangosiadol yr egwyddor dim colled net a budd bioamrywiaeth, mae rhywfaint o ddiffyg o hyd o ran digolledu/lliniaru ar gyfer cynefin Adran 7".*
- 6.12.9. Erbyn diwedd yr archwiliad, cadarnhaodd NT [REP10-043] ei fod yn fodlon bod y cynigion creu cynefin yn yr LHMS [REP8-063] yn cynnwys egwyddor i flaenoriaethu glaswelltiroedd a chynefinoedd o'r gwerth bioamrywiaeth uchaf. Mae NT yn nodi bod newidiadau i'r ardaloedd creu cynefin a gytunwyd â'r Ymgeisydd *"bellach wedi'u datgan yn gywir yn yr LHMS [REP8-063] yn Nhabl 4.1 ar dudalen 61 (mae hyn ym mhennod 4,*

sef yr adran o'r ddogfen a reolir). Fodd bynnag, nid yw'r ffigurau yn nhestun adran 6.5 wedi cael eu diweddarau â'r ffigurau ardal yn Nhabl 4.1. Y newidiadau sy'n ofynnol yw:

- Glaswelltir porfa fer rhywogaeth gyfoethog 25ha i'w ddiwygio i 40ha
- Glaswelltir porfa arw rhywogaeth gyfoethog 120ha i'w ddiwygio i 75ha
- Glaswelltir corsiog 15ha i'w ddiwygio i 30ha
- Brithwaith rhos/glaswelltir arfordirol 15ha i'w ddiwygio i 30ha"

6.12.10. Gan nad yw'r Ymgeisydd yn gallu diwygio'r LHMS, bydd anghysondeb yn parhau ynddi.

6.12.11. Ar ôl ystyried dadleuon yr IPs a pholisi rheoleiddiol yn ofalus, daw'r ExA i'r casgliad bod amheuaeth o hyd bod yr Ymgeisydd wedi darparu ar gyfer budd net o ran cynefin. Fel y mae NWWT yn nodi, gallai adfer Campws y Safle gael ei ystyried yn fater gwella bioamrywiaeth yn hytrach na lliniaru a/neu ddigolledu ar gyfer effeithiau. Nid yw'r anghysondeb yn yr LHMS ynglŷn ag ardaloedd yn rhoi sicrwydd y byddai'r gwerthoedd cywir yn cael eu cyflawni. Gan gyfeirio at EN-1, nid yw'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi achub ar gyfleoedd "*i wella cynefinoedd presennol a, lle y bo'n ymarferol, creu cynefinoedd newydd o werth o fewn cynigion tirweddu'r safle*" (EN-1, 5.3.18). Mae'r ExA hefyd yn cynghori efallai nad yw'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â gofynion TAN 5 a Rhan 1 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) (2016).

6.13. HELAETHDER FFYNGAU A LLINIARU AR EU CYFER

6.13.1. Amlygodd canlyniadau cyfunol arolygon ffyngau a chasglu data cysylltiedig gan yr Ymgeisydd [APP-128] dri safle arolwg â gwerth dibwys, a chwe safle arolwg lle'r oedd nifer y rhywogaethau a ganfuwyd yn dangos crynodiadau o werth canolig (tri) neu uchel (tri). Roedd y tri safle o werth uchel o fewn Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn, a phriodolodd yr Ymgeisydd ffyngau glaswelltir o bwysigrwydd cenedlaethol iddynt.

6.13.2. Yn ei WR [REP2-349], nid oedd NWWT yn cytuno bod ffyngau wedi'u cyfyngu i'r tu allan i ffin Campws y Safle, ac roedd yn credu bod Campws y Safle yn cynnal yr enghreifftiau gorau o laswelltir lled-naturiol rhywogaeth gyfoethog o fewn ffin yr WNDA. Mynegodd NWWT bryder na allai ffyngau glaswelltir (ffyngau CHEG) gael eu hail-greu a'u bod yn adnodd sy'n bwysig yn genedlaethol.

6.13.3. Roedd NWWT o'r farn bod yr Ymgeisydd wedi ceisio "*cymylu cyfyngiadau'r arolwg a'r gwerthusiad o'r adnodd, yn hytrach na chynnal gwaith arolygu ychwanegol*". Cynhaliwyd arolygon pan oedd archwiliadau archaeolegol wedi dechrau a nododd yr arolygwr gyfyngiadau o ganlyniad i aflonyddu a diffyg rheolaeth amaethyddol.

6.13.4. Erbyn Terfyn Amser 3, esboniodd yr Ymgeisydd [REP3-027] fod yr adroddiad sylfaenol wedi cael ei ddiwygio yn 2017 yn dilyn ymdrech arolygu ychwanegol yn 2016. Cynhwyswyd y data ychwanegol a gasglwyd yn 2016 i'w adolygu yn yr adroddiad diwygiedig [APP-128], gan ganiatáu ar gyfer asesu gwerth safleoedd yn fanylach. I grynhoi, dywedodd yr Ymgeisydd "*byddai ôl troed Campws y Safle yn effeithio'n uniongyrchol ar yr ardal laswelltir fewndirol hon, yr amlygwyd ei bod yn cynnwys ffyngau glaswelltir gwael iawn yn bennaf, tra byddai'r safleoedd glaswelltir arfordirol yr amlygwyd eu bod yn bwysig yn genedlaethol y tu allan i'w ffin*".

- 6.13.5. Mewn ymateb i gwestiwn ysgrifenedig cyntaf yr ExA [PD-013], a ofynnodd faint o laswelltir CHEG y credai y byddai'n cael ei golli, dywedodd NWWT [REP5-075] nad oedd yn bosibl rhoi ffigur cywir oherwydd ei fod o'r farn bod yr holl arolygon ffyngau a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd wedi cael eu cyfyngu'n ddifrifol, gan gynnwys yr un mwyaf diweddar yn 2017. Dadleuodd NWWT, yn seiliedig ar arsylwadau yn ystod ymweliadau safle, o ran yr ardal o'r morlin i fyny at ac yn cynnwys y brigiadau creigiog, gan barhau ymhellach i'r tir am rai degau o fetrau ac ar hyd ysgwydd y llethrau ar ben dwyreiniol Campws y Safle, fod *"tebygolrwydd uchel iawn o gynnal CHEG, oherwydd ei strwythur a'i thebygrwydd i'r ardaloedd hynny lle y cofnodwyd CHEG o arwyddocâd cenedlaethol yn 2017, oddeutu 4.6ha o fewn ffin CAMPWS Y SAFLE, sy'n cynrychioli oddeutu 28% o gyfanswm y safle"*.
- 6.13.6. Ni newidiodd y ddau barti eu safbwyntiau drwy gydol yr Archwiliad. Yn y SoCG [REP6-052], mynegodd NWWT bryderon penodol ynglŷn ag *"effeithiau graddfa, seilwaith y safle a gwyro carthffos fudr ar ffyngau glaswelltir a glaswelltir wedi'i led-wella sy'n rhywogaeth gyfoethog"*. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn ei fod wedi *"cynnal arolygon ffyngau yn y caeau lle y bydd Campws y Safle wedi'i leoli. Mae'r arolygon wedi amlygu mannau lle y ceir llawer o ffyngau yn y cae, ond mae'r rhain ar hyd y llain arfordirol, y tu allan i'r ffens derfyn, ac ni fydd adeiladu, gweithredu, na datgomisiynu Campws y Safle yn aflonyddu arnynt"*.
- 6.13.7. Roedd IACC yn ddistaw ar y mater hwn.
- 6.13.8. Ar ôl gwrandao ar ddwy ochr y ddadl a'u hystyried, a derbyn na ddaethpwyd i gytundeb ar ddiwedd yr Archwiliad, mae'r ExA o'r farn bod amheuaeth ynglŷn â pha mor gynhwysfawr yw arolygon yr Ymgeisydd ac mae'n credu ei bod yn bosibl y gallai rhannau o safle Campws y Safle gynnal glaswelltir CHEG.
- 6.13.9. Mae'r Ymgeisydd wedi diwygio WN27 yn y DCO [REP10-060] i fynnu bod yr ymgymwrwr yn cynnwys, yn rhan o'i gynllun datgomisiynu, cynigion i adfer Campws y Safle yn unol ag egwyddorion yr LHMS, a fydd yn darparu manylion ynglŷn â sut y bydd bioamrywiaeth y safle'n cael ei gwella trwy ddefnyddio arferion amaethyddol priodol. Er bod hyn yn datrys rhai o bryderon NWWT, mae'r ExA yn rhoi pwys i bryderon NWWT [REP2-349] na ellir ail-greu'r glaswelltir CHEG sy'n bwysig yn genedlaethol.
- 6.13.10. Daw'r ExA i'r casgliad, gan gymhwyso'r egwyddor ragofalus, y dylid rhoi pwys sylweddol i golli ffyngau CHEG wrth ystyried effaith Campws y Safle.

6.14. CASGLIADAU

- 6.14.1. Mae'r casgliad cyffredinol hwn yn ystyried yr effeithiau gweddilliol hynny y mae'r ExA yn credu y dylid rhoi sylw iddynt wrth benderfynu ar y prosiect. Mae'r ExA yn fodlon bod yr holl fesurau lliniaru wedi'u sicrhau'n briodol, heblaw am ansawdd aer gweithredol, fel y trafodwyd uchod.

- 6.14.2. Mae'r ExA o'r farn y byddai rheoli'r safleoedd digolledu ecolegol yn y Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

tymor hir y tu hwnt i'r brydles 15 mlynedd yn gwneud cyfraniad gwerthfawr at waddol y datblygiad arfaethedig, ac mae'n argymhell bod yr SoS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd ac NWWT i ddod i ddatrysiad ynglŷn â rheolaeth tymor hir. Gan fod trefniadau rheoli a monitro cynlluniau ecolegol eraill yn cael eu sicrhau yn yr LHMS am oes yr Orsaf Bŵer, mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r gofyniad ychwanegol hwn yn feichus ar yr Ymgeisydd.

- 6.14.3. O ran y safleoedd SoDdGA, mae paragraffau 5.3.7 i 5.3.17 EN-1 yn nodi'r angen i sicrhau bod pwys priodol yn cael ei roi i safleoedd o bwysigrwydd rhyngwladol, cenedlaethol a lleol, yn ogystal â rhywogaethau a warchodir, cynefinoedd a rhywogaethau 'pwysig iawn'. Mae'r Ymgeisydd yn dadlau ei bod yn anochel y bydd y datblygiad arfaethedig yn cael effeithiau niweidiol ar fuddiannau bioamrywiaeth, ecoleg a chadwraeth natur o ganlyniad i gyflawni'r prosiect seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol. Mae'n credu eu bod yn dderbyniol o ran polisi oherwydd yr angen economaidd cenedlaethol tra phwysig am y datblygiad arfaethedig, fel yr amlinellir yn ei Ddatganiad Cynllunio [APP-046]. Gweler Pennod 5 am ystyriaeth yr ExA o'r angen.
- 6.14.4. Lle na ellir osgoi niwed arwyddocaol, mae EN-1 yn disgwyl y dylid ceisio mesurau digolledu priodol. Mae'r Ymgeisydd wedi ymrwymo i fesurau lliniaru a digolledu arwyddocaol, fel yr amlinellir yn yr WNCocP [REP10-019] a'r is-CoCPs, yr WNCocP [REP10-031], yr LHMS [REP8-063], yr WKFMS [REP8-065] a'r Strategaeth Fesul Cam [REP8-069], y byddent oll yn cael eu sicrhau fel dogfennau ardystiedig yn y DCO [REP10-060].
- 6.14.5. Mae EN-6 Cyfrol II yn derbyn y gallai fod effeithiau arwyddocaol posibl ar SoDdGA Tre'r Gof, ond mae'n credu y gallai'r SoDdGA gael ei amddiffyn trwy amrywiaeth o fesurau lliniaru draenio wedi'u peiriannu i warchod ansawdd a chyfaint dŵr wyneb a dŵr daear, gan gynnwys amddiffyn y dyfroedd sy'n gyfoethog o ran mwynau, gan felly amddiffyn ecoleg gyffredinol y SoDdGA. Fodd bynnag, mae'r Ymgeisydd [APP-391] yn derbyn nad yw hyn yn wir ac y byddai effeithiau gweddilliol niweidiol mawr ar ecoleg ddaearol a dŵr croyw yn SoDdGA Tre'r Gof er gwaethaf mesurau o'r fath.
- 6.14.6. Mae'r ExA yn cydnabod bod effeithiau gweddilliol niweidiol wedi'u rhagfynegi ar SoDdGA Tre'r Gof o ran ansawdd a chyfaint dŵr ar ôl mesurau lliniaru yn ystod y camau adeiladu a gweithredu. Bydd hyn, fel y mae CNC yn cytuno, yn cael effaith arwyddocaol ar weithrediad y SoDdGA ac yn debygol o niweidio'r nodweddion SoDdGA. Mae'r ExA hefyd wedi ystyried EN-6 Cyfrol II, lle'r oedd yr Arfarniad o Gynaliadwyedd, ar lefel strategol, wedi amlygu bod digon o dir ar gael i'w ddatblygu heb effeithio'n barhaol ar unrhyw ardal ddynodedig, ac y gallai SoDdGA Tre'r Gof gael ei amddiffyn trwy fesurau peirianegol i warchod ansawdd a chyfaint dŵr wyneb a dŵr daear. Nid yw'r naill na'r llall o'r asesiadau hyn wedi cael eu cyflawni.

- 6.14.7. Nododd y Llywodraeth, yn EN-6 Cyfrol II, y byddai unrhyw gynnig ar gyfer y safle ar lefel prosiect yn cael ei asesu ymhellach, a bod EN-1 yn amlinellu'r ystyriaeth fanwl y mae'n rhaid ei rhoi i faterion sy'n ymwneud â safleoedd a ddynodwyd yn genedlaethol.
- 6.14.8. Bydd effeithiau niweidiol ar ail SoDdGA, sef SoDdGA Cae Gwyn, o ganlyniad i ansawdd aer yn ystod y camau adeiladu a gweithredu ac, yn fwy penodol, effeithiau'r posibilrwydd o lefelau uwch o ddyddodion nitrogen ar fwsogl Sphagnum. Mae'r ExA yn cydnabod bod y cynnydd hwn yn un tymor byr, gan ddigwydd ym Mlwyddyn 2 yn ystod cyfnod brig y gwaith cloddio ac adeiladu morol. Roedd CNC yn credu'n gryf mai'r rhywogaethau cyntaf i'w colli yn sgil lefelau nitrogen uwch fyddai'r rhai hynny sydd â gofynion penodol iawn, ac y byddent yn annhebygol o ailgytrefu o ganlyniad i arwahanrwydd daearyddol y safle. Mae CNC o'r farn y byddai'r effeithiau hyn yn rhai niweidiol mawr. Mae'r Ymgeisydd wedi cynnwys mesurau yn yr WNCocP [REP10-18] i gyfyngu ar allyriadau yn y tarddbwynt, ond ni ellir rhagfynegi llwyddiant y mesurau hyn gan ei bod yn anodd rheoli'r holl weithrediadau a pheiriannau ar safleoedd adeiladu mawr. Yn wir, mae'r Ymgeisydd yn dweud yn y CoCP bod allyriadau offer yn cael eu rheoli *"lle bynnag y bo'n ddiogel ac yn ymarferol"*.
- 6.14.9. O ran allyriadau gweithredol, gan na chytunwyd ar y rhain erbyn diwedd yr Archwiliad ac yn sgil y ffaith bod y cais am drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol wedi cael ei dynnu'n ôl, mae'r ExA yn parhau i bryderu nad oes mesurau lliniaru wedi'u sicrhau i amddiffyn SoDdGAau Tre'r Gof, Cae Gwyn na Bae Cemlyn yn erbyn effeithiau niweidiol ar ansawdd aer yn ystod y cyfnod gweithredu.
- 6.14.10. O ran EN-1, mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth ofalus i baragraff 5.3.11, sy'n datgan *"Pan fydd datblygiad arfaethedig ar dir o fewn neu'r tu allan i SoDdGA yn debygol o gael effaith niweidiol ar SoDdGA (naill ai'n unigol neu ar y cyd â datblygiadau eraill), ni ddylid rhoi caniatâd datblygu fel arfer. Pan fydd effaith niweidiol, ar ôl lliniaru, yn debygol ar nodweddion y safle y nodwyd eu bod o ddiddordeb arbennig, dylid caniatáu eithriad dim ond lle mae buddion y datblygiad (gan gynnwys yr angen amdano) ar y safle hwn yn amlwg yn gwrthbwysu'r effeithiau y mae'n debygol o'u cael ar nodweddion y safle sy'n golygu ei fod o ddiddordeb gwyddonol arbennig ac unrhyw effeithiau ehangach ar y rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAau"*.
- 6.14.11. Fel y trafodwyd uchod, mae'r datblygiad arfaethedig yn debygol o gael effaith niweidiol ar SoDdGA Tre'r Gof a SoDdGA Cae Gwyn ar ôl mesurau lliniaru, ac efallai Bae Cemlyn. Y prawf, felly, yw p'un a yw buddion y datblygiad arfaethedig yn amlwg yn gwrthbwysu'r effeithiau y mae'n debygol o'u cael ar nodweddion y safle sy'n golygu ei fod o ddiddordeb gwyddonol arbennig ac unrhyw effeithiau ehangach ar y rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAau. Bydd cymhwysu'r prawf hwn i bob SoDdGA unigol yn golygu bod buddion y prosiect yn gwrthbwysu'r effeithiau ar y safle hwn. Fodd bynnag, mae'r ExA yn cynghori, o ystyried y tri safle gyda'i gilydd, efallai na fydd buddion y datblygiad ar y safle hwn yn gwrthbwysu'r effeithiau ehangach ar y rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAau.

- 6.14.12. Mae'r ExA yn croesawu'r tri safle digolledu SoDdGA a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd ac yn nodi er bod llwyddiant y safleoedd hyn yn ansicr o hyd, bod posibilrwydd o fudd cymedrol o ran bioamrywiaeth.
- 6.14.13. Mae'r ExA yn pryderu bod tystiolaeth wyddonol annigonol, o'r llenyddiaeth ac arsylwadau safle, i ddod i'r casgliad na fyddai effeithiau niweidiol ar fôr-wenoliaid y Gogledd neu fôr-wenoliaid Pigddu. Mae'r ExA yn derbyn cyngor CNC na ellir dangos y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol na fyddai'r gytref môr-wenoliaid yn gadael y safle ym Mae Cemlyn ac na fyddai'r gwaith yn arwain at gynnydd mewn achosion o hedfan i fyny, gydag effeithiau canlyniadol ar lwyddiant bridio a goroesiad cywion. Yn ôl paragraff 5.3.17 EN-1, o ran rhywogaethau yr amlygwyd eu bod yn bwysig iawn, dylai'r corff archwilio "*wrthod rhoi caniatâd lle y byddai niwed yn digwydd i'r cynefinoedd neu'r rhywogaethau a'u cynefinoedd, oni bai bod buddion y datblygiad (gan gynnwys yr angen amdano) yn gwrthbwysu'r niwed hwnnw. Yn y cyd-destun hwn, dylai'r IPC roi pwys sylweddol i unrhyw niwed o'r fath ar draul nodweddion bioamrywiaeth o bwysigrwydd cenedlaethol neu ranbarthol y mae'n credu y gallai ddeillio o ddatblygiad arfaethedig*".
- 6.14.14. Felly, mae'r ExA yn dod i'r casgliad bod perygl difrifol y gallai'r gwaith adeiladu aflonyddu ar y gytref môr-wenoliaid, gan achosi iddynt adael y safle, ac y dylid rhoi pwys mawr i'r effeithiau niweidiol posibl ar y poblogaethau môr-wenoliaid y Gogledd a môr-wenoliaid Pigddu.
- 6.14.15. Gan gyfeirio at frain coesgoch, mae'r anghysondeb yn yr LHMS rhwng y ffigurau ar gyfer darparu glaswelltir porfa arw a phorfa fer yn codi amheuon, ym marn yr ExA, ynglŷn â diogelwch y cynnydd o ran darparu glaswelltir ar gyfer brain coesgoch. Mae'r ExA hefyd yn deall pryderon NWWT ynglŷn â diffyg cynlluniau rheoli. Gan ddefnyddio'r egwyddor ragofalus, mae'r ExA yn rhoi pwys cymedrol i'r effeithiau gweddilliol ar frain coesgoch o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.
- 6.14.16. Er bod yr ExA yn fodlon y bydd effeithiau niweidiol dibwys ar wiwerod coch o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig, mae'r ExA yn tynnu sylw'r SoS at y ffaith pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei wneud, y byddai angen atgyfnerthu'r cysylltiad â'r grid cenedlaethol a, bryd hynny, byddai angen ystyried effeithiau cronol y ddau brosiect.
- 6.14.17. Gan gyfeirio at gynefinoedd Adran 7, mae'r ExA yn dod i'r casgliad bod amheuaeth ynglŷn â ph'un a yw'r Ymgeisydd wedi darparu ar gyfer budd net o ran cynefin. Fel y dywed NWWT, gallai adfer Campws y Safle fod wedi cael ei ystyried yn fater gwella bioamrywiaeth yn hytrach na lliniaru a/neu ddigolledu ar gyfer effeithiau. Nid yw'r anghysondeb yn yr LHMS rhwng y ffigurau ar gyfer darparu glaswelltir porfa arw a phorfa fer, ym marn yr ExA, yn rhoi sicrwydd y byddai'r gwerthoedd cywir yn cael eu cyflawni ac mae'n codi amheuon ynglŷn â sicrwydd y cynnydd o ran darparu glaswelltir ar gyfer brain coesgoch. Gan gyfeirio at EN-1, nid yw'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi achub ar gyfleoedd "i wella cynefinoedd presennol a, lle y bo'n ymarferol, creu cynefinoedd newydd o werth o fewn cynigion tirweddu'r safle". Mae'r ExA hefyd yn cynghori nad yw'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â gofynion TAN 5 a Rhan 1 Deddf yr

Amgylchedd (Cymru) (2016) yn hyn o beth.

6.14.18. O ran y glaswelltir CHEG sy'n bwysig yn genedlaethol a'i bresenoldeb, neu beidio, ar Gampws y Safle, ac amheuon ynglŷn â'r gallu i ail-greu glaswelltiroedd CHEG, mae'r ExA yn dod i'r casgliad na fodlonir y prawf yn 5.3.17 EN-1 na TAN 5 ac y dylid rhoi pwys sylweddol i golli ffyngau CHEG wrth ystyried effeithiau niweidiol Campws y Safle.

6.14.19. Daw'r ExA i'r casgliad:

- o ran SoDdGA Tre'r Gof, nad yw'r datblygiad yn cydymffurfio â'r asesiad a roddir yn EN-6 Cyfrol II;
- o ystyried 5.3.11 yn EN-1, nid yw buddion y datblygiad yn y safle hwn yn gwrthbwysu'r effeithiau ehangach ar y rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAau;
- y gallai darparu safleoedd digolledu arwain at fuddion cymedrol o ran bioamrywiaeth;
- ni ellir dangos y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol na fyddai'r gytref môr-wenoliaid yn gadael Bae Cemlyn ac, oherwydd na fodlonir y prawf yn 5.3.17 EN-1, y dylid rhoi pwys mawr i'r effeithiau niweidiol;
- bod amheuaeth ynglŷn â ph'un a fyddai budd net o ran cynefin ar gyfer cynefinoedd Adran 7, ac felly nid yw'n cydymffurfio ag EN-1, TAN 5 na Rhan 1 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) (2016) yn hyn o beth;
- bod tebygolrwydd y gallai'r glaswelltiroedd CHEG sy'n bwysig yn genedlaethol gael eu colli ac na fydd modd eu hail-greu, nad yw'n cydymffurfio â 5.3.17 EN-1 na TAN 5; ac
- nid yw'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio ag Erthygl 8 (c) i (e) Confensiwn Rhaglen Amgylcheddol y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992.

6.14.20. Felly, mae'r ExA yn dod i'r casgliad bod bioamrywiaeth, ecoleg a chadwraeth natur gyffredinol yn faterion a ddylai bwysu yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

7. CANFYDDIADAU A CHASGLIADAU O RAN YR ASESIAD RHEOLIADAU CYNEFINOEDD (HRA)

7.1. CYFLWYNIAD, CYD-DESTUN POLISI A DEDDFWRIAETHOL

- 7.1.1. Mae'r bennod hon yn amlinellu dadansoddiad a chasgliadau'r Awdurdod Archwilio (ExA) sy'n berthnasol i asesu effeithiau ar safleoedd Ewropeaidd. Bydd hyn yn cynorthwyo'r Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol (SoS), sef yr awdurdod cymwys, i gyflawni ei ddyletswyddau o dan Gyfarwyddeb y Cyngor 92/43/EEC 21 Mai 1992 ar gadwraeth cynefinoedd naturiol ac anifeiliaid a phlanhigion gwyllt (fel y'i codeiddiwyd) ('y Gyfarwyddeb Cynefinoedd') a Chyfarwyddeb y Cyngor 2009/147/EC, fel y'i troswyd yn y Deyrnas Unedig trwy Reoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 ('y Rheoliadau Cynefinoedd').
- 7.1.2. Ceir rhoi caniatâd i'r datblygiad arfaethedig dim ond os yw'r awdurdod cymwys, ar ôl asesu'r effeithiau posibl ar safleoedd Ewropeaidd², o'r farn bod y profion perthnasol yn y Rheoliadau Cynefinoedd wedi'u bodloni.
- 7.1.3. Mae'r ExA wedi bod yn ymwybodol drwy gydol yr Archwiliad o'r angen i sicrhau bod gan yr SoS y gyfryw wybodaeth ag y gallai fod yn ofynnol i gyflawni ei ddyletswyddau fel yr awdurdod cymwys. Mae'r ExA wedi ceisio tystiolaeth gan yr Ymgeisydd a'r Partïon â Buddiant (IPs) perthnasol, gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), sef y Corff Cadwraeth Natur Statudol (SNCB), trwy gwestiynau ysgrifenedig a Gwrandawiadau Mater Penodol (IHS).
- 7.1.4. Cynhyrchodd yr ExA Adroddiad ar y Goblygiadau ar gyfer Safleoedd Ewropeaidd (RIES) [PD-016] a oedd yn casglu, cofnodi a chyfeirio at dystiolaeth sy'n berthnasol i'r effeithiau ar safleoedd Ewropeaidd a ddarparwyd yn y cais am Orchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) ac a gyflwynwyd drwy gydol yr Archwiliad gan yr Ymgeisydd ac IPs hyd at Derfyn Amser 7. Cyhoeddwyd y RIES i sicrhau bod yr ExA wedi deall y wybodaeth ffeithiol berthnasol a safbwynt y partïon amrywiol yn iawn o ran effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar safleoedd Ewropeaidd. Fe'i cyhoeddwyd ar wefan Cynllunio Seilwaith Cenedlaethol yr Arolygiaeth Gynllunio ar 27 Mawrth 2019. Cynhaliwyd ymgynghoriad ar y RIES rhwng 27 Mawrth a 10 Ebrill 2019.

² Mae'r term safleoedd Ewropeaidd yn y cyd-destun hwn yn cynnwys Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACAau), Safleoedd o Bwysigrwydd Cymunedol (SCIs), ACAau ymgeisiol, Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGAau), AGAau posibl a safleoedd Ramsar rhestredig. O ran safleoedd sydd wedi'u lleoli yn Lloegr, mae'r term hefyd yn cynnwys ACAau posibl, safleoedd Ramsar arfaethedig a safleoedd a amlygwyd neu sy'n ofynnol fel mesurau digolledu ar gyfer effeithiau niweidiol ar safleoedd Ewropeaidd.

7.1.5. Roedd Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd cysgodol (SHRA) yr Ymgeisydd [APP- 050, APP-051 ac AS-010] hefyd yn amlygu effeithiau ar safleoedd Ewropeaidd yn Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Ysgrifennodd yr ExA at y cyrff cadwraeth natur statudol ar gyfer y gwledydd hyn, sef Lloegr Naturiol [PD- 019], Treftadaeth Naturiol yr Alban [PD-018] ac Adran Amaethyddiaeth, yr Amgylchedd a Materion Gwledig Gogledd Iwerddon [PD-017], i roi'r cyfle iddynt wneud sylwadau ar y RIES.

7.1.6. Derbyniwyd sylwadau ar y RIES gan yr Ymgeisydd [REP9-005], CNC [REP9-037], Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT), y Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar (RSPB) a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol (NT) ('yr eNGOs') [REP9-036], Lloegr Naturiol [REP9-030], Treftadaeth Naturiol yr Alban [REP9-049] ac Adran Amaethyddiaeth, yr Amgylchedd a Materion Gwledig Gogledd Iwerddon [REP10-039]. Mae'r sylwadau hyn wedi cael eu hystyried wrth lunio'r Bennod hon.

7.2. CEISIADAU AM NEWID

7.2.1. Yn ystod yr Archwiliad, cyflwynodd yr Ymgeisydd chwe chais am newid (AS- 020, AS-021, REP4-011, REP4-012, REP4-013 a REP7-001k]. Derbyniodd yr ExA y rhain fel newidiadau ansylweddol i'w hystyried yn ystod yr Archwiliad [PD-015] a [PD-022].

7.2.2. Gwerthusodd yr Ymgeisydd y canfyddiadau o'r newidiadau ansylweddol yn ei wybodaeth amgylcheddol ac ni amlygodd unrhyw effeithiau amgylcheddol newydd na sylweddol wahanol i'r rhai a amlygwyd yn flaenorol, a fyddai'n effeithio ar safleoedd Ewropeaidd [REP6-015, REP6-016, REP8-005 a REP8- 006]]. O ran y newidiadau i'r strategaeth ffrwydro [AS-020] a symudiadau llongau [AS-021], mae CNC yn cytuno â'r safbwynt hwn [REP2-325, REP4-039 a REP5-081]. Mynegodd IPs eraill bryderon ynglŷn â'r newidiadau hyn o ran effeithiau ar AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn [AS-020].

7.2.3. Mae'r Ymgeisydd yn honni nad yw'r newidiadau ansylweddol yn newid casgliadau ei SHRA [REP8-014]. Mae'r ExA yn cytuno â'r casgliad hwn.

7.3. GOBLYGIADAU HRA Y PROSIECT

7.3.1. Nid yw'r datblygiad arfaethedig yn gysylltiedig â rheolaeth unrhyw rai o'r safleoedd Ewropeaidd a ystyriwyd o fewn asesiad yr Ymgeisydd o safbwynt cadwraeth natur, nac yn angenrheidiol ar gyfer hynny.

7.3.2. Nid yw Terfynau'r Gorchymyn ar gyfer y datblygiad arfaethedig yn gorgyffwrdd ag unrhyw safle Ewropeaidd yn uniongyrchol. Cynhaliodd yr Ymgeisydd ymarfer cwmpasu i amlygu safleoedd Ewropeaidd y gallai'r datblygiad arfaethedig effeithio arnynt o bosibl, ac adroddir ar hyn ym Mhennod 4 ei SHRA [APP-050].

7.3.3. Ystyriodd yr ymarfer cwmpasu yr HRA lefel strategol a gynhaliwyd ar gyfer Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) EN-6. Fodd bynnag, y prif ddull a ddefnyddiwyd oedd diffinio'r pyrth dylanwad sy'n gysylltiedig â'r effeithiau o'r datblygiad arfaethedig a sefydlu 'cysylltedd' rhwng y Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

pyrth dylanwad hyn a nodweddion cymwys safleoedd Ewropeaidd. Y llwybrau effaith posibl a amlygwyd yn yr ymarfer cwrmpasu oedd:

- newidiadau i ysgogiadau gweledol ac acwstig;
- cymryd tir, gan gynnwys gwely'r môr neu dir rhynglanw;
- newidiadau i ansawdd dŵr y môr;
- newidiadau i ansawdd dŵr daearol;
- newidiadau i hydroleg dŵr wyneb a dŵr daear;
- cyflwyno rhywogaethau estron;
- newid i lefelau dos ymbelydredd;
- newid i ansawdd aer;
- newid prosesau a hydrodynameg arfordirol; a
- rhyngweithio ffisegol rhwng rhywogaethau a seilwaith y datblygiad arfaethedig.

7.3.4. Nid oedd yr un o'r ymatebion gan y cyrff cadwraeth natur statudol wedi amlygu unrhyw safleoedd Ewropeaidd na nodweddion cymwys y gallai'r datblygiad arfaethedig effeithio arnynt yn eu barn nhw [REP9-030, REP9-037, REP10- 039 a REP9-049].

Casgliad yr Awdurdod Archwilio ar gwmpas SHRA yr Ymgeisydd:

7.3.5. Mae'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi amlygu'n gywir yr holl safleoedd Ewropeaidd perthnasol a'r nodweddion/buddiannau cymwys perthnasol i'w hystyried yn yr HRA.

7.4. ASESIAID O EFFEITHIAU ARWYDDOCAOL TEBYGOL (LSE)

7.4.1. Cyflwynwyd asesiad sgrinio'r Ymgeisydd ar gyfer LSE gyntaf ym Mhennod 5 yr SHRA ([APP-050] ac [APP-051]). Ystyriodd y casgliadau hyn gynigion lliniaru wrth ddod i gasgliadau ar LSE. Cyhoeddodd yr Arolygiaeth gyngor o dan a51 PA2008, ar ôl derbyn y cais DCO, ar yr angen i ystyried dyfarniad C-323/17 Llys Cyfiawnder Ewrop [PD-002]. Cyflwynodd yr Ymgeisydd asesiad wedi'i ddiweddarau o LSE mewn ymateb i hyn [AS-010].

7.4.2. Cyflwynir y rhestr o safleoedd Ewropeaidd a nodweddion cymwys yr amlygodd yr Ymgeisydd eu bod yn destun LSE yn Atodiad 1 y RIES [PD-016]. Dim ond y gwaith ar brif safle'r Orsaf Bŵer a'r Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) yr amlygwyd eu bod yn debygol o achosi effeithiau arwyddocaol. Heblaw am y pryderon a ddisgrifir isod, nid oedd yr un o'r IPs na'r cyrff cadwraeth natur statudol wedi herio casgliadau'r Ymgeisydd ar LSE.

7.4.3. Cododd yr eNGOs bryderon ynglŷn â'r posibilrwydd o ddadleoli ysglyfaethwyr, gan arwain at effeithiau arwyddocaol ar AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn. Roeddent yn pryderu y byddai'r newidiadau mawr i reoli tir yn sgil adeiladu'r Orsaf Bŵer yn denu rhywogaethau ysglyfaethwyr annymunol fel gwylanod y penwaig neu adar o deulu'r frân. Mae gwaith rheoli ysglyfaethwyr eisoes yn cael ei wneud yn rheolaidd yng Ngwarchodfa Natur Bae Cemlyn; roedd yr eNGOs yn pryderu y byddai dadleoli ysglyfaethwyr yn cynyddu'r straen ar y gytref Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

môr-wenoliaid yn y warchodfa (gweler [REP2-348, REP2-056 a REP6-046] ar gyfer ymatebion NWWT, [REP2-360, REP2-358 a REP6-046] ar gyfer ymatebion yr RSPB ac [REP2-318 a REP6-049] ar gyfer ymatebion NT. Yn eu barn nhw, mae hyn yn ddigonol i arwain at LSE, er y gellid osgoi effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd pe byddai'r Ymgeisydd yn ymrwymo i strategaeth rheoli ysglyfaethwyr, a ariennir trwy gyfraniadau gan yr Ymgeisydd trwy gytundeb adran 106 [REP2-361].

7.4.4. Ni amlygodd yr Ymgeisydd unrhyw LSE posibl o ganlyniad i effeithiau wedi'u newid sy'n deillio o ysglyfaethwyr yn yr SHRA [APP-050]. Honnodd fod newidiadau i berygl ysglyfaethwyr yn debygol o fod yn fychan oherwydd (REP2- 045, REP2-056, REP3-005, REP3-026, REP6-046 a REP6-049]:

- ei bod yn annhebygol y byddai morlyn Cemlyn yn ganolbwynt ar gyfer ysglyfaethwyr mamalaidd ac adaraidd wedi'u dadleoli, oherwydd bod digonedd o gynefinoedd addas yn union y tu allan i'r WNDA;
- bod morlyn Cemlyn eisoes o fewn ardal chwilota am fwyd y rhan fwyaf o'r ysglyfaethwyr mamalaidd sy'n debygol o fod yn gysylltiedig â safle'r Orsaf Bŵer, ac felly ni fyddai dadleoli o reidrwydd yn cynyddu'r tebygolrwydd o ffafrio ardaloedd bridio'r môr-wenoliaid i chwilota am fwyd; ac
- yn diriogaethol, byddai'n gweithredu i gyfyngu ar ddwysedd lleol ysglyfaethwyr;
- bod morlyn Cemlyn eisoes o fewn ardal chwilota am fwyd amrywiaeth o adar o deulu'r frân (a rhywogaethau eraill) a allai fod â thiriogaethau ar brif safle'r Orsaf Bŵer, felly mae'r cyfleoedd i fanteisio ar yr adnodd hwn eisoes yn bresennol ac yn annhebygol o gynyddu.

7.4.5. Gofynnodd yr ExA i CNC am ei farn yn ei ail gwestiynau ysgrifenedig [PD-013]. Wrth ymateb i gwestiwn 2.5.9, dywedodd CNC [REP5-081], gan y byddai'r gwaith paratoi a chlirio'r safle i'r gorllewin o Gafnan yn digwydd cyn i'r gytref môr-wenoliaid ddychwelyd i fridio, y byddai ysglyfaethwyr wedi ceisio dod o hyd i diriogaethau newydd cyn i'r tymor bridio ddechrau. Os oedd y gytref môr-wenoliaid yn ffynhonnell addas o fwyd i ysglyfaethwyr presennol, byddai digwyddiadau ysglyfaethu wedi cael eu harsylwi (fel y digwyddodd o ran ysglyfaethu gan ddyfrgwn yn 2017) [REP5-081].

Datgomisiynu

7.4.6. Mae'r SHRA yn dweud ei bod hi'n anodd asesu LSE ar gyfer datgomisiynu, o ystyried oes weithredu 60 mlynedd ddisgwyliedig y datblygiad arfaethedig (paragraffau 5.6.1 – 5.6.2 [APP-050]). Mae'r asesiad o LSE yn yr SHRA [APP-050] wedi'i seilio ar y dybiaeth y byddai'r effeithiau sy'n gysylltiedig â datgomisiynu yn gyfwerth neu'n llai na'r effeithiau sy'n gysylltiedig ag adeiladu. Byddai cynllun datgomisiynu yn cael ei sicrhau trwy Ofyniad PW10 y dDCO [REP10-006]. Byddai hyn yn mynnu bod y cynllun datgomisiynu, a fyddai'n cael ei gymeradwyo gan IACC, yn cynnwys rheolaethau penodol ar weithgareddau gan gynnwys tirweddu, adfer y safle, goleuo a draenio'r safle.

- 7.4.7. Mae Tabl 5-6 yr SHRA [APP-050] yn rhestru'r tybiaethau y seiliwyd yr asesiad o LSE o ddatgomisiynu arnynt. Rhagfynegir LSE o newidiadau i ansawdd dŵr y môr a newidiadau i ysgogiadau gweledol ac acwstig yn unig (paragraff 5.6.7 [APP-050]).
- 7.4.8. Yn ei gwestiynau ysgrifenedig cyntaf [PD-009], gofynnodd yr ExA i ba raddau, yng ngoleuni dyfarniad C-323/17 Llys Cyfiawnder Ewrop, yr oedd y cynllun datgomisiynu yn cynrychioli mesur i osgoi neu leihau effeithiau'r datblygiad arfaethedig [PD-009]. Roedd yr Ymgeisydd yn parhau i honni bod y tybiaethau a amlinellir yn Nhabl 5-6 yr SHRA [APP-050] yn cyfeirio at brif nodweddion disgwylidig y gwaith datgomisiynu yn hytrach na mesurau i liniaru effeithiau'r datblygiad arfaethedig [REP2-375 a REP5-002].
- 7.4.9. Ni wnaeth yr un o'r IPs unrhyw sylwadau ar gasgliadau'r Ymgeisydd ar LSE o ran datgomisiynu.

Effeithiau ar y cyd

- 7.4.10. Mae SHRA yr Ymgeisydd yn gwahaniaethu rhwng yr effeithiau a gynhyrchir trwy ryngweithiadau â gwahanol elfennau o'r datblygiad arfaethedig a'r rhai a gynhyrchir trwy ryngweithiadau â chynlluniau neu brosiectau eraill. Mae paragraff 3.3.34 yr SHRA [APP-050] yn dweud bod effeithiau ychwanegol neu ryngweithiol rhwng gwahanol elfennau o'r datblygiad arfaethedig wedi cael eu trin fel effeithiau o'r prosiect ar ei ben ei hun. Mae'r asesiad ar y cyd yn ymdrin â'r effeithiau sy'n codi o ryngweithiadau â chynlluniau neu brosiectau eraill yn unig.
- 7.4.11. Mae paragraff 5.3.12 yr SHRA [APP-050] yn dweud bod yr ymagwedd at sgrinio'r effeithiau o'r datblygiad arfaethedig ar ei ben ei hun yn fwiadol ragofalus. Penderfynwyd bod LSE pan oedd potensial yn bodoli ar gyfer unrhyw effaith negyddol bosibl ar nodwedd o ddiddordeb. Felly, roedd yr asesiad ar y cyd ond yn ystyried effeithiau o'r datblygiad arfaethedig a oedd eisoes wedi cael eu hamlygu fel LSE. Disgrifir y cynlluniau a'r prosiectau a sgriniwyd yn yr asesiad ar y cyd ym mharagraffau 5.5.2 – 5.5.3 yr SHRA [APP-050].
- 7.4.12. Er bod CNC a'r eNGOs wedi mynegi cryn bryderon ynglŷn â'r potensial ar gyfer effeithiau rhyng-brosiect cronol ar safleoedd Ewropeaidd, a drafodir ymhellach isod, nid yw'r un o'r IPs wedi mynegi unrhyw bryderon ynglŷn â chwmpas asesiad ar y cyd yr Ymgeisydd nac wedi amlygu unrhyw gynlluniau na phrosiectau eraill y dylid bod wedi'u cynnwys.

Effeithiau trawsffiniol

- 7.4.13. Amlygodd SHRA yr Ymgeisydd LSE ar safleoedd Ewropeaidd sydd wedi'u lleoli yng Ngweriniaeth Iwerddon. Y safleoedd a'r nodweddion a amlygwyd oedd:

- AGA Ynysoedd Copeland (aderyn drycin Manaw);
- AGA Horn Head i Fanad Head (adar drycin y graig);
- AGA Ireland's Eye (gwylogod);
- ACA Ynys Lambay (morloi llwyd a morloi harbwr);
- AGA Ynys Lambay (adar drycin y graig, gwyllanod cefnddu lleiaf,

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

- gwylogod a phalod);
- ACA Rockabill i Dalkey SAC (llamidyddion);

- ACA Ynysoedd Saltee (morloi llwyd);
- AGA Ynysoedd Saltee (adar drycin y graig a huganod);
- ACA Dyffryn Afon Slaney (morloi harbwr);
- AGA Ynys Tory (adar drycin y graig); ac
- ACA Arfordir Gorllewin Donegal (adar drycin y graig);

- 7.4.14. Nid oedd ymateb Gweriniaeth Iwerddon [AS-0153] yn cynnwys unrhyw sylwadau penodol ynglŷn â chasgliadau'r Ymgeisydd yn ei HRA cysgodol [APP-050, APP-051]. Fodd bynnag, mae Gweriniaeth Iwerddon yn parhau i bryderu am ddigonolrwydd asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau trawsffiniol a'r sicrwydd y gellir ei roi i barhad cyfundrefn reoleiddio niwclear y Deyrnas Unedig o ystyried y bwriad i ymadael â'r Undeb Ewropeaidd a Chytuniad Euratom. Dyna pam mae Gweriniaeth Iwerddon yn credu na ellir eithrio effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd safleoedd Ewropeaidd.
- 7.4.15. Mae ei ymateb [AS-0153] hefyd yn mynd i'r afael ag effaith ar y cyd bosibl ar forfilod yn sgil rhyngweithio â datblygiad pwll glo arfaethedig Gorllewin Cumbria. Nid yw'r ymateb [AS-0153] yn cynnwys llawer o fanylion i gyfiawnhau'r pryderon hyn o ran manyleb y prosiect, lleoliad daearyddol (o ran agosrwydd i'r amgylchedd morol), neu lwybrau tymhorol neu ofodol amlwg yr effaith ar y cyd bosibl.
- 7.4.16. Mae'r ExA yn nodi bod yr ymateb [AS-0153] wedi cyrraedd yn hwyr yn ystod y broses archwilio ac, yn anffodus, nid oedd yn ymarferol archwilio na chraffu ar y pryder ymhellach. Fodd bynnag, mae'n berthnasol nad oedd yr SNCBs, CNC [REP8-018] ac NE [REP9-030] wedi mynegi pryder ynglŷn â'r cynlluniau a'r prosiectau eraill a aseswyd yn yr asesiad ar y cyd. Esbonnir ymagwedd yr Ymgeisydd at amlygu cynlluniau neu brosiectau eraill ar gyfer yr asesiad ar y cyd ym mharagraffau 5.3.13 - 5.3.21 yr SHRA [APP-050, APP-051], ac mae'n dangos bod prosiectau arfordirol a morol perthnasol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon wedi cael eu hystyried yn unol â'r meini prawf a ddatganwyd i bennu eu perthnasedd i'r asesiad ar y cyd. Roedd y meini prawf a ddatganwyd yn cynnwys ystyried a chyfeirio at y gofrestr trwydded forol o brosiectau yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon.
- 7.4.17. Ar ôl ystyried y materion hyn, nid yw'r ExA yn credu bod effeithiau arwyddocaol ar y cyd yn debygol ar forfilod. Wrth ddod i'r casgliad hwn, mae'r ExA yn cael cysur o gyngor a roddwyd gan yr SNCBs, ond mae'r ExA yn cydnabod y diffyg craffu pellach a roddwyd i elfennau o'r ymateb gan Weriniaeth Iwerddon ac mae'n ymwybodol o'r ddyletswydd barhaus ar yr SoS i ystyried y cyflwyniadau a wnaed o dan Reoliad 24 yr AEA.

Casgliadau'r Awdurdod Archwilio ar LSE

- 7.4.18. Mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth ofalus i amlygu LSE ar AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn yn sgil dadleoli ysglyfaethwyr. Mae'n nodi nad yw cyngor CNC [REP5-081], sef *"gan y byddai'r gwaith paratoi a chlirio'r safle i'r gorllewin o Gafnan yn digwydd cyn i'r gytref môr-wenoliaid ddychwelyd i fridio, y byddai ysglyfaethwyr wedi ceisio dod o hyd i diriogaethau newydd cyn i'r tymor bridio ddechrau"*, yn berthnasol mwyach oherwydd bod yr Ymgeisydd wedi Atal y Prosiect [AS-039] a bod ansicrwydd ynglŷn â phryd y byddai'r gwaith paratoi'r safle yn

digwydd. At ei gilydd, fodd bynnag, mae'r ExA yn credu, pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei wneud, bod rhesymeg yr Ymgeisydd o ran dim LSE yn ddigonol i'w fodloni nad oes LSE yn sgil dadleoli ysglyfaethwyr.

- 7.4.19. Felly, mae'r ExA yn cynghori'r SoS bod yr Ymgeisydd wedi amlygu'n gywir yr effeithiau posibl a'r safleoedd/nodweddion Ewropeaidd perthnasol a fyddai'n destun LSE.

7.5. AMCANION CADWRAETH

- 7.5.1. Fel y nodwyd uchod, amlygodd yr Ymgeisydd LSE ar gyfer nifer o safleoedd Ewropeaidd. Yna, aseswyd y safleoedd hyn i bennu a ellid eithrio effeithiau niweidiol ar eu cyfanrwydd. Yn rhan o'r asesiad hwn, cynhwysodd yr Ymgeisydd gopïau o'r amcanion cadwraeth ar gyfer y safleoedd perthnasol yn yr SHRA [APP-050].
- 7.5.2. Yn ei gwestiynau ysgrifenedig cyntaf, gofynnodd yr ExA i CNC gadarnhau mai'r rhain oedd yr amcanion cadwraeth cywir [PD-009]. Dywedodd CNC fod yr amcanion cadwraeth yn gywir ar gyfer safleoedd Ewropeaidd sydd yng Nghymru/yn rhannol yng Nghymru, heblaw am y safleoedd canlynol:
- ACA Pen Llŷn a'r Sarnau SAC;
 - ACA Bae Ceredigion;
 - ACA Afon Teifi;
 - ACA Sir Benfro Forol; ac
 - AGA Ynys Seiriol.
- 7.5.3. Darparodd CNC gopïau llawn o'r amcanion cadwraeth ar gyfer y safleoedd Ewropeaidd hyn yn ei ymatebion erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-081].
- 7.5.4. Mae'r ExA yn fodlon pan ystyrir [APP-050] a [REP5-081] gyda'i gilydd, y sicrhawyd bod yr amcanion cadwraeth cywir ar gael iddo. Gan fod yr amcanion cadwraeth ar gael mewn dogfennau yn llyfrgell yr Archwiliad, nid ydynt wedi'u hatgynhyrchu yma. Fodd bynnag, mae'r ExA wedi cynnwys crynodebau o'r amcanion cadwraeth lle yr heriwyd casgliadau'r Ymgeisydd, gan fod y rhain yn berthnasol i argymhellion yr ExA.

Amcanion cadwraeth ar gyfer ACA Bae Cemlyn

- 7.5.5. O ran y nodwedd morlyn arfordirol, byddai statws cadwraeth ffafriol yn cael ei gyflawni pan fodlonir yr amodau canlynol:
- ni chollir rhan ohono heblaw trwy golled sy'n digwydd o ganlyniad i brosesau naturiol;
 - mae'r cymunedau planhigion ac anifeiliaid arbenigol yn y morlyn yn parhau; ac
 - mae'r holl ffactorau sy'n effeithio ar gyflawni'r amodau hyn dan reolaeth.

7.5.6. O ran y nodwedd llystyfiant parhaol glannau caregog, byddai statws cadwraeth ffafriol yn cael ei gyflawni pan fodlonir yr amodau canlynol:

- cynhelir helaethder llystyfiant glannau graean oni bai ei fod yn cael ei newid gan ddigwyddiadau naturiol (stormydd);
- cynhelir rhywogaethau sy'n rhan nodweddiadol o llystyfiant glannau graean;
- mae rhywogaethau goresgynnol estron yn absennol; ac
- mae rheolaeth gweithgareddau neu weithrediadau sy'n debygol o niweidio neu ddiraddio dynameg poblogaeth, cyrhaeddiad naturiol a chynefin cynhaliol y nodwedd yn briodol i gynnal statws cadwraeth ffafriol ac yn ddiogel yn y tymor hir.

Amcanion cadwraeth ar gyfer AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn

- mae nifer y môr-wenoliaid sy'n bridio yn yr AGA yn sefydlog neu'n cynyddu (yn seiliedig ar gymedr pum mlynedd o 460 o barau bridio ar gyfer môr-wenoliaid Pigddu);
- mae nifer y cywion sy'n cael eu magu'n llwyddiannus yn yr AGA a thu hwnt yn ddigonol i helpu i gynnal y boblogaeth (yn seiliedig ar gymedr pum mlynedd o 0.85 o gywion fesul pâr ar gyfer môr-wenoliaid Pigddu);
- nid yw cwmpas a dosbarthiad môr-wenoliaid o fewn yr AGA a thu hwnt wedi'i gyfyngu na'i rwystro;
- mae maint y cynefinoedd cynhaliol a ddefnyddir gan fôr-wenoliaid yn sefydlog neu'n cynyddu;
- mae'r cynefinoedd cynhaliol o ansawdd digon da i fodloni gofynion môr-wenoliaid;
- mae ffynonellau bwyd priodol a digonol ar gael i fôr-wenoliaid o fewn cyrraedd i'r AGA; ac
- mae gweithrediadau neu ddigwyddiadau sy'n debygol o gael effaith niweidiol ar gynaliadwyedd y boblogaeth dan reolaeth.

Amcanion cadwraeth ar gyfer AGA Aber Afon Dyfrdwy

- Sicrhau bod cyfanrwydd y safle'n cael ei gynnal neu ei adfer fel y bo'n briodol, a sicrhau bod y safle'n cyfrannu at gyflawni nodau'r Gyfarwydddeb Adar Gwyllt, trwy gynnal neu adfer:
 - o maint a dosbarthiad cynefinoedd y nodweddion cymwys;
 - o strwythur a swyddogaeth cynefinoedd y nodweddion cymwys;
 - o y prosesau cynhaliol y mae cynefinoedd y nodweddion cymwys yn dibynnu arnynt;
 - o poblogaeth pob un o'r nodweddion cymwys; a
 - o dosbarthiad y nodweddion cymwys o fewn y safle.

7.6. CANFYDDIADAU MEWN PERTHYNAS AG EFFEITHIAU NIWEIDIOL AR GYFANRWYDD (AEoI)

7.6.1. Mae Tabl 4.1 y RIES [PD-016] yn rhestru'r safleoedd a'r nodweddion yr oedd yr Ymgeisydd wedi'u cynnwys yn ei asesiad o effeithiau ar gyfanrwydd y safle. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad nad oedd unrhyw

AEol ar unrhyw safle Ewropeaidd o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig, naill ai'n unigol neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill [APP-050 ac AS-010]. Heriwyd y casgliadau hyn gan IPs drwy gydol yr Archwiliad o ran AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, AGA Aber Afon Dyfrdwy ac ACA Bae Cemlyn.

Mesurau lliniaru

- 7.6.2. Mae casgliad yr Ymgeisydd o ddim AEoI yn dibynnu'n rhannol ar gyflawni amryw fesurau lliniaru yn llwyddiannus, a ddisgrifir yn y dogfennau rheoli:
- Cod Ymarfer Adeiladu Wylfa Newydd (WNCocP) [REP10- 018];
 - Is-god Ymarfer Adeiladu Prif Safle'r Orsaf Bŵer (MPSSCoP) [REP10-020];
 - yr Is-god Ymarfer Adeiladu Gwaith Morol (MWSCoP) [REP10- 022];
 - y Cod Ymarfer Gweithredol (CoOP) [REP10-030]; a'r
 - Strategaeth Rheoli'r Gweithlu (WKFMS) [REP8-064].
- 7.6.3. Mae dDCO yr Ymgeisydd yn rhestru'r dogfennau rheoli fel dogfennau ardystiedig (Atodlen 18 [REP10-006]). Mae'r dDCO hefyd yn cynnwys gofynion (PW7, SPC3, WN1, WN13, WN20 ac WN28) [REP10-006] sy'n ymwneud ag adeiladu a gweithredu'r datblygiad arfaethedig. O dan y gofynion hyn, mae'n rhaid i'r gwaith adeiladu gael ei wneud yn unol â'r dogfennau rheoli oni chytunir yn wahanol gan Gyngor Sir Ynys Môn (IACC) mewn ymgynghoriad â CNC.
- 7.6.4. Y gofynion eraill sy'n berthnasol i fesurau lliniaru ar safleoedd Ewropeaidd yw:
- Gofyniad PW8 – mae'n rhaid i'r ymgymwrwr gydymffurfio â'r WKFMS yn ystod y gwaith adeiladu; mae'n rhaid i God Ymddygiad Wylfa Newydd gael ei baratoi yn unol ag egwyddorion yr WKFMS mewn ymgynghoriad ag IACC a Heddlu Gogledd Cymru (NWP) a'i weithredu drwy gydol cyfnod adeiladu'r datblygiad awdurdodedig.
 - Gofyniad WN2 – ni chaiff unrhyw gam o waith adeiladu'r Orsaf Bŵer ddechrau hyd nes bod cynllun draenio adeiladu ar gyfer y cam hwnnw wedi cael ei gyflwyno, er gwybodaeth, i IACC a CNC. Mae'n rhaid i'r cynllun gael ei baratoi yn unol â Chynllun Draenio Adeiladu Trosfwaol Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA) a gymeradwywyd o dan Ofyniad WN1.
 - Gofyniad WN32 – mae'n rhaid i unrhyw ddeunydd a dreilliwyd o'r môr sy'n deillio o'r datblygiad awdurdodedig na ellir ei ailddefnyddio gael ei waredu yng Ngogledd Caergybi, oni chytunir fel arall â CNC.
- 7.6.5. Mynegodd CNC bryderon i ddechrau ynglŷn â'r diffyg manylion yn y dogfennau rheoli. Cyngorodd y dylai'r dDCO gynnwys gofyniad i'r Ymgeisydd baratoi fersiynau manwl i'w cymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC cyn dechrau'r gwaith adeiladu [REP2-325, REP4-039].

- 7.6.6. Mynegodd yr eNGOs bryderon hefyd ynglŷn â dibynnu ar y dogfennau rheoli i sicrhau mesurau lliniaru ar gyfer effeithiau ar safleoedd Ewropeaidd. Yn eu barn nhw, roedd dibynnu ar y dogfennau rheoli'n ei gwneud hi'n anodd deall pa gorff oedd yn gyfrifol am gytuno ar fesurau lliniaru a'u cyflawni [REP2-318, REP2-348 a REP2-360].
- 7.6.7. Yn yr ISH cyntaf ar fioamrywiaeth [EV-20o], mynegodd yr ExA bryderon ynglŷn â dileu gofynion sy'n ymwneud â HRA yn y dDCO. Mewn ymateb, [REP4- 005] nododd yr Ymgeisydd mai diben dileu'r gofynion hyn oedd osgoi dyblygu rhwng y gofynion a'r dogfennau rheoli, a sicrhau bod rheolaethau ar gael mewn un man. Fodd bynnag, cytunwyd adfer Gofynion PW5 a PW6 yn y dDCO. Dywedodd yr Ymgeisydd hefyd y byddai'n ystyried sut y gellid cyfeirio at ofynion yn y dogfennau rheoli (neu fel arall) i sicrhau bod contractwyr yn ymwybodol o'r rhwymedigaethau ychwanegol hyn.
- 7.6.8. Roedd yr Ymgeisydd yn parhau i honni ei bod yn briodol sicrhau mesurau lliniaru trwy'r dogfennau rheoli yn hytrach nag yn uniongyrchol trwy ofyniad yn y dDCO [REP2-375, REP3-035, REP3-026, REP5-084, REP6-009]. Diweddarwyd y dogfennau rheoli yn ystod yr Archwiliad, a chyflwynwyd y fersiynau terfynol erbyn Terfyn Amser 8 a 10 [REP8-021, REP8-042, REP8-044-046, REP8-063, REP10-018, REP10- 020, REP10-022, REP10-023, REP10-025, REP10-027, REP10-028 a REP10-020]; roedd yr Ymgeisydd yn disgwyl y byddai'r dogfennau rheoli'n ddigon manwl erbyn diwedd yr Archwiliad er mwyn iddynt gael eu cymeradwyo yn rhan o'r dDCO ac i beidio â bod yn destun unrhyw brosesau cymeradwyo pellach [REP3-035]. Yn ei farn ef, mae'r ffaith y byddai'r dDCO yn cynnwys gofynion i adeiladu a gweithredu'r datblygiad arfaethedig yn darparu digon o sicrwydd y byddai mesurau lliniaru'n cael eu cyflawni. Byddai methiant i gydymffurfio â'r dogfennau rheoli yn gyfystyr â thorri telerau'r DCO, sy'n drosedd o dan adran 161 PA2008 [REP2-375 a REP5-084].
- 7.6.9. Ar ôl i ddogfennau rheoli wedi'u diweddarau gael eu cyflwyno erbyn Terfyn Amser 8, roedd CNC yn gallu cytuno nad oedd angen i'r dDCO gynnwys gofyniad ychwanegol i gymeradwyo fersiynau manwl o'r dogfennau rheoli, heblaw am ofynion yn ymwneud ag AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn [REP9-037].

Canfyddiadau'r ExA o ran sicrhau mesurau lliniaru ar gyfer safleoedd Ewropeaidd

- 7.6.10. Fel yr esboniwyd uchod, cododd yr ExA bryderon y dylai gofynion sy'n ymwneud â'r HRA fod yn y dDCO ac nid mewn dogfennau rheoli. Er bod yr Ymgeisydd wedi cytuno i wneud hyn i ddechrau, wedi hynny aeth yn ôl i gredu ei bod yn briodol sicrhau mesurau lliniaru trwy'r dogfennau rheoli yn hytrach nag yn uniongyrchol trwy ofyniad yn y dDCO. Roedd CNC yn fodlon erbyn diwedd yr Archwiliad y byddai'r dogfennau rheoli'n cynnig sicrwydd digonol ynglŷn â darparu'r mesurau lliniaru.

- 7.6.11. Mae'r ExA yn fodlon bod gofynion y dDCO sy'n ymwneud ag adeiladu'r datblygiad arfaethedig yn sicrhau y byddai'r gwaith adeiladu, ac felly'r mesurau lliniaru, yn cael eu cynnal yn unol â'r dogfennau rheoli. Fel egwyddor gyffredinol, mae'r ExA yn fodlon bod sicrhau mesurau lliniaru trwy'r dogfennau rheoli yn cynnig digon o sicrwydd y bydd y mesurau lliniaru'n cael eu cyflawni cyn y bydd niwed yn digwydd i'r safleoedd Ewropeaidd. Fodd bynnag, mae gan yr ExA bryderon penodol ynglŷn â darparu rhai o fesurau arfaethedig yr Ymgeisydd a'u heffeithiolrwydd, a drafodir ymhellach isod.

AEol ar gyfer ACAau sydd â nodweddion cymwys mamaliaid môr

- 7.6.12. O ran safleoedd Ewropeaidd eraill, mae'r Ymgeisydd wedi dod i'r casgliad y gellir eithrio AEol ar nodweddion cymwys mamaliaid morol. Dywedodd CNC i ddechrau ei fod yn cytuno â'r casgliad hwn, ar yr amod bod y mesurau lliniaru a fanylir yn Nhabl 11-1 yr SHRA [APP-050] yn cael eu gweithredu a bod Cynllun Rheoli Llongau ar waith i liniaru risgiau posibl gwrthdaro ac aflonyddu. Dylai ymrwymiad i ddarparu mesurau lliniaru manwl gael ei amlinellu yn y fersiwn o'r MWSCoCP a gymeradwyir gan yr SoS, fel y gofynnwyd gan CNC [REP2-325]. Gofynnodd i'r dDCO gynnwys gofynion:
- i sefydlu Cynllun Rheoli Llongau yn yr MWSCoCP ac iddo gael ei gymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni, mewn ymgynghoriad â CNC; ac
 - i fesurau lliniaru manwl gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni, mewn ymgynghoriad â CNC.
- 7.6.13. Erbyn Terfyn Amser 5, darparodd yr Ymgeisydd fersiwn wedi'i diweddarau o'r MWSCoCP [REP5-024] a oedd yn cynnwys ymrwymiad i gynhyrchu Cynllun Rheoli Llongau yn unol â'r Drwydded Forol i'w rhoi gan CNC, ar ôl i'r DCO gael ei gymeradwyo. Ym marn CNC, fe "*allai fod yn briodol*" i'r mesurau lliniaru manwl gael eu sicrhau trwy'r Drwydded Forol yn hytrach na'r DCO [REP7-012], ond nododd mai'r SoS oedd i benderfynu a ddylai'r mesurau lliniaru hefyd gael eu sicrhau trwy'r DCO yn ogystal â'r Drwydded Forol [REP7-012, REP9-037].
- 7.6.14. Er bod CNC yn cytuno â chasgliad yr Ymgeisydd ynghylch dim AEol i ddechrau, dywedodd fod y meini prawf sŵn tanddwr derbyniol sy'n ymwneud ag anafu ac aflonyddu ar famaliaid morol wedi newid ers i'r Ymgeisydd baratoi ei SHRA, ac y dylai'r asesiad o effeithiau ar famaliaid morol gael ei ddiwygio i ystyried y meini prawf newydd [REP2-325].
- 7.6.15. Darparodd yr Ymgeisydd asesiad wedi'i ddiweddarau [REP4-009], a ddilynwyd gan eglurhad pellach [REP6-027] mewn ymateb i ymholiadau gan CNC [REP5-081]. Mynegodd CNC bryder penodol ynglŷn â'r cyfeiriadau at stancio ergydol yn y cais am newid ansylweddol i oriau gwaith a ph'un a oedd y rhain wedi cael eu hasesu'n llawn [REP5-081]. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd na fyddai unrhyw weithrediadau stancio yn cael eu gwneud yn yr amgylchedd morol, ac felly na fyddai unrhyw oblygiadau o ran cynnydd mewn sŵn tanddwr [REP6-027]. Cadarnhaodd CNC fod ei bryderon wedi derbyn sylw yn llawn [REP7-012].

- 7.6.16. Yn ogystal, darparodd yr Ymgeisydd asesiad wedi'i ddiweddarau o'r effeithiau ar nodweddion ACA mamaliaid morol o ganlyniad i'r ceisiadau am newid i ymestyn graddfeydd amser ffrwydro, nifer y symudiadau llongau ac ymestyn oriau gwaith. Daeth yr asesiad i'r casgliad na fyddai'r effeithiau ar nodweddion ACA mamaliaid morol yn fwy na'r effeithiau a ragfynegwyd yn yr ES a'r SHRA [REP8-005, REP8-014].

Canfyddiadau'r ExA o ran ACAau sydd â nodweddion mamaliaid môr

- 7.6.17. Mae'r ExA o'r farn y byddai sicrhau'r Cynllun Rheoli Llongau a'r mesurau lliniaru ar gyfer mamaliaid morol trwy'r DCO a'r Drwydded Forol yn arwain at ddyblygu diangen. Mae'r ExA yn fodlon y byddai'r Drwydded Forol yn darparu sicrwydd digonol ar gyfer cyflawni'r mesurau lliniaru. Fodd bynnag, gan nad oedd y Drwydded Forol wedi cael ei rhoi erbyn diwedd yr Archwiliad, nid yw'r ExA yn dibynnu ar y darpariaethau y gallai eu cynnwys. Felly, mae'r ExA yn argymhell bod yr SoS yn sicrhau'r canlynol yn yr MWSCOCP:
- Cynllun Rheoli Mesurau Lliniaru Morol manwl, yn unol â chanllawiau'r Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur, i'w gymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â NRW.

AEoI ar gyfer ACA Bae Cemlyn

- 7.6.18. Mae'r ACA 0.1km oddi wrth Derfynau'r Gorchymyn. Mae'n cynnwys morlyn arfordirol wedi'i wahanu oddi wrth y môr gan gefnen raeon sy'n cynnal math unigryw o lystyfiant a ddisgrifir fel llystyfiant parhaol glannau caregog. Mae'r morlyn yn nodwedd â blaenoriaeth o dan y Gyfarwydddeb Cynefinoedd [REP2-325].
- 7.6.19. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad y gallai effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd yr ACA gael eu heithrio yn unigol ac ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill, ar yr amod bod y mesurau lliniaru a restrir isod yn cael eu cynnal [APP-050 and AS-010]:

Adeiladu

- rheoli'r broses o ddraenio dŵr wyneb yn ystod y cyfnod adeiladu trwy ddefnyddio System Draenio Cynaliadwy (SuDS);
- o'r adeg y mae'r cloddwaith ar ochr orllewinol Twmpath E yn dechrau, ni fyddai unrhyw ddŵr yn cael ei ollwng i Nant Cemlyn trwy ollyngfa E1 hyd nes bod llystyfiant wedi ailsefydlu ac wedi'i gytuno yn ysgrifenedig â CNC (byddai'r holl ddŵr yn cael ei ddargyfeirio ac yn gollwng i Afon Cafnan trwy ollyngfa E2);
- terfynau ar lefel y solidau crog sy'n gollwng i'r morlyn o fannau gollwng eraill;
- defnyddio system ddosio polyelectrolytau gwrthgeulo i gael gwared ar solidau crog â gronynnau sy'n llai na 0.002mm. Byddai system ddosio sy'n gymesur â'r llif yn cael ei defnyddio i osgoi gollyngiadau 'nodedig' o bolyelectrolytau;
- rheolaethau ar ollwng carthion wedi'u trin o'r prif safle adeiladu fel y byddai gollyngiadau'n digwydd ar gyfradd o oddeutu 1,598m³ y dydd

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

- i'r gogledd o Borth-y-Pistyll, gyda therfyn o 30mg/L ar solidau crog;
- byddai dŵr wyneb ffo o'r gwaith creu concrit yn draenio i system draenio dŵr wyneb y prif safle. Byddai dŵr ffo yn cael ei ddal o fewn safle'r gwaith creu concrit a'i fonitro ar gyfer lefelau pH. Byddai'r dŵr yn cael ei drin cyn ei ollwng os oedd y lefel pH yn uwch nag 8;
- byddai motorau cerbydau'n cael eu diffodd pan fyddent yn sefyll;
- byddai generaduron trydan yn cael eu defnyddio lle y bo'n ymarferol i osgoi defnyddio generaduron petrol neu ddiesel;
- rheoli allyriadau llwch adeiladau fel y disgrifir yn yr WNCocP;
- byddai cynllun monitro ansawdd aer yn cael ei ddatblygu mewn trafodaeth ag IACC a CNC i atal gormodiant uwchlaw'r amcanion ansawdd aer ar gyfer nitrogen deuocsid;
- paratoi a gweithredu Asesiadau Risg Bioamrywiaeth a Datganiadau o Ddull, gan gynnwys rhaglen fonitro ar gyfer rhywogaethau estron. O ran yr amgylchedd morol, byddai hyn yn cynnwys arolwg cychwynnol a ddilynir gan arolygon rheolaidd pan fydd y morgloddiau a'r MOLF wedi cael eu cwblhau;
- gweithredu'r WKFMS;

Gweithredu

- byddai'r holl offer hylosgi yn gweithredu ar ddiesel sylffwr isel iawn lle nad yw hyn yn peryglu diogelwch a gofynion gweithredol;
- byddai generaduron a boeleri wrth gefn bob amser yn cael eu gweithredu yn unol â gweithdrefnau gweithredu gweithgynhyrchwr y cyfarpar, a byddai gwaith cynnal a chadw priodol yn cael ei wneud fel mater o drefn; ac
- o ran profi arferol yn ystod gweithredu cyffredin, dim ond un generadur wrth gefn a fyddai'n cael ei brofi ar unrhyw un adeg. Ni fyddai unrhyw brofion arferol ar eneraduron wrth gefn eraill yn cael eu cynnal ar yr un diwrnod i ddileu'r posibilrwydd o unrhyw effeithiau tymor byr ar y cyd.

Effeithiau ar ansawdd dŵr

- 7.6.20. Gofynnodd CNC am wybodaeth ychwanegol am y mesurau lliniaru a gynigiwyd i ymdrin â dŵr wyneb ffo o Dwmpath E er mwyn sicrhau nad oedd dŵr llawn silt yn cyrraedd y morlyn. Roedd yn pryderu bod y capasiti pwmpio yn ymddangos yn gyfyngedig ac y gallai dŵr ffo fynd i mewn i Nant Cemlyn yn ystod digwyddiadau hinsawdd eithafol [RR-088, REP2-325 a REP2-049].
- 7.6.21. Heriodd yr eNGOs ddigonolrwydd yr asesiad o effeithiau draenio ar gyfer adeiladu, yn enwedig o ran y data sylfaenol a ddefnyddiwyd [REP2-318, REP2-348, REP2-360, REP2-056, REP2-058, REP4-044, REP6-049 a REP6-052]. Yn eu barn nhw, byddai presenoldeb neu absenoldeb nifer fach o rywogaethau arbenigol yn effeithio ar statws cadwraeth yr ACA a byddai'r rhywogaethau hyn yn agored i effeithiau gwaddodi [REP4-044].
- 7.6.22. Holodd yr eNGOs hefyd sut y byddai gollyngiadau'n cael eu dargyfeirio o bwynt E1 i E2 a ph'un a fyddai'r offer pwmpio'n gallu ymdopi â digwyddiadau stormydd eithafol, ac awgrymasant y dylai'r cynigion dargyfeirio fod ar waith cyn gynted ag y bo'r cloddwaith yn dechrau ym Mharth Adeiladu 10. Gwnaethant gynghori yn erbyn unrhyw waith i

ailweithio Twmpath E yn ystod y cyfnod adeiladu gan eu bod yn credu y byddai hyn yn ymestyn y cyfnod y byddai effeithiau'n digwydd ar safleoedd Ewropeaidd [REP2-318, REP2-348, REP2-360, REP2-056, REP2-058, REP4-044, REP6-049 a REP6-052].

- 7.6.23. Roedd yr Ymgeisydd yn parhau i gredu bod y data sylfaenol am ansawdd dŵr yn ddigonol [REP3-026], ond darparodd fersiwn wedi'i diweddaru o'r MPSSCoCP erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-032] a oedd yn cynnwys ymrwymiad i fonitro ansawdd dŵr sylfaenol yn Nant Cemlyn, i'w gytuno â CNC. Byddai gollyngiadau'n cael eu dychwelyd i Nant Cemlyn dim ond pan fyddai trothwy ansawdd dŵr cytunedig wedi'i fodloni [REP2-049, REP2-056, REP4-005 a REP6-049].
- 7.6.24. Rhoddodd yr Ymgeisydd eglurhad pellach o'r cynigion draenio ar gyfer Twmpath E [REP2-375 a REP3-035] a chapasiti system ddraenio Twmpath E [REP2-049 a REP3-035]. Darparodd MPSSCoCP diwygiedig erbyn Terfyn Amser 2 hefyd [REP2-032]; ar ôl adolygu hwn, cytunodd CNC fod y mesurau lliniaru a gynigiwyd, ac yn enwedig yr ymrwymiad i bwmpio dŵr ffo i Afon Cafnan, yn ddigonol i osgoi risg llygredd ac, yn y pen draw, i adfer cyflwr o ddraenio naturiol o Dwmpath E i'r morlyn [REP5-081]. Ar ôl i fersiwn Terfyn Amser 5 yr MPSSCoCP gael ei gyflwyno, cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon ei fod yn cynnwys digon o fanylion er mwyn iddo fod yn hyderus na fyddai gwaith ar Dwmpath E yn arwain at AEol ar yr ACA [REP7-012 a REP9-037].
- 7.6.25. Mewn ymateb i gais gan yr ExA yn ystod yr ISH ar 10 Ionawr 2019, rhoddodd yr eNGOs fanylion y wybodaeth y byddai arnynt ei hangen i dawelu eu pryderon ynglŷn ag effeithiolrwydd y mesurau lliniaru arfaethedig [REP4-044]. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn y byddai'r wybodaeth hon ar gael yn ystod y cam ôl-ganiatáu yn bennaf [REP5-051]. Diben y twmpathau, gan gynnwys Twmpath E, oedd storio deunydd wedi'i gloddio hyd nes y byddai ei angen i ôl-lenwi rhannau o'r safle, a dyna pam yr oedd Twmpath E yn debygol o gael ei ailweithio yn ystod y cyfnod adeiladu [REP4-005].
- 7.6.26. Ar ddiwedd yr Archwiliad, er bod yr eNGOs yn teimlo bod rhywfaint o gynnydd wedi'i wneud ar y materion yn ystod yr Archwiliad, roeddent yn parhau i gredu y gallai camau pellach gael eu cymryd i ymdrin â'r materion ansawdd dŵr a dŵr ffo, a hefyd i fynd i'r afael ag ystyriaethau eraill perthnasol sydd gerbron yr ExA [REP9-036].

Newidiadau i halwynedd Morlyn Cemlyn o ganlyniad i newidiadau i lifoedd dŵr wyneb a dŵr daear

- 7.6.27. Nid oedd yr eNGOs yn cytuno ag asesiad yr Ymgeisydd yn yr SHRA [APP-050] bod y newidiadau mewn lifoedd dŵr wyneb a dŵr daear yn annhebygol o effeithio ar halwynedd y morlyn. Roeddent yn credu efallai na fyddai'r rhywogaethau arbenigol yn y morlyn yn gallu goddef amrywiadau mewn halwynedd, ac maen nhw'n argymhell mesurau lliniaru ychwanegol fel strategaeth monitro ac adfer [REP2-318, REP2-348 a REP2-360].

- 7.6.28. Honnodd yr Ymgeisydd ei fod wedi cynnal asesiad digonol o'r newidiadau rhagfynedig mewn halwynedd y morlyn [REP3-026]. O ystyried yr amrywiadau naturiol mewn halwynedd, roedd CNC yn cytuno â chasgliad yr Ymgeisydd bod y newidiadau mewn llifoedd dŵr wyneb a dŵr daear a ragfynegwyd yn [APP-050] yn annhebygol o effeithio ar weithrediad y morlyn [REP2-325].

Effeithiau ar ansawdd aer

- 7.6.29. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad y gallai AEol o ddyddodion llwch adeiladu gael eu heithrio [APP-050 ac AS-010]. Roedd CNC yn cytuno â'r casgliad hwn, ond roedd yn pryderu i ddechrau nad oedd y mesurau lliniaru wedi cael eu sicrhau'n ddigonol [REP2-325, REP2-049]. Ar ôl i'r Ymgeisydd gyflwyno fersiynau diwygiedig o'r WNCocP [REP8- 047] a'r MPSSSCoCP [REP8-049] erbyn Terfyn Amser 8, cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon y byddai AEol yn cael eu hosgoi [REP8-018, REP9-037].
- 7.6.30. Roedd yr SHRA [APP-050 ac AS-010] yn asesu'r posibilrwydd y gallai allyriadau offer hylosgi wrth gefn yn ystod gweithrediad y datblygiad arfaethedig arwain at fwy o ddyddodion nitrogen ac asideiddio llystyfiant; mae'n dod i'r casgliad y gallai AEol gael eu heithrio. Heriodd CNC fod modelu'r Ymgeisydd wedi ystyried y senario achos gwaethaf a gofynnodd am wybodaeth ychwanegol [REP2-325, REP2-049 a REP8-018]. Dywedodd yr Ymgeisydd ei fod wedi rhoi gwybodaeth ychwanegol i CNC o dan y gyfundrefn trwyddedu amgylcheddol [REP2-049, REP8-018] ond nad oedd hyn wedi cael ei gyflwyno fel tystiolaeth i'r Archwiliad.
- 7.6.31. Cyflwynodd yr Ymgeisydd dystiolaeth [REP3-035] i gyfiawnhau ei ddiffiniad o'r senario achos gwaethaf, ond ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd CNC yn parhau i anghytuno â safbwynt yr Ymgeisydd. Cynghorodd CNC y gallai fod yn fwy priodol asesu'r effeithiau o dan y gyfundrefn trwyddedu amgylcheddol, ond nododd fod y cais am drwydded amgylcheddol berthnasol wedi cael ei dynnu'n ôl [REP8-018 a REP9-037].
- 7.6.32. Wrth asesu effeithiau ar ansawdd aer, roedd yr Ymgeisydd wedi eithrio'r potensial ar gyfer effeithiau ar y cyd lle'r oedd y cyfraniad proses o'r datblygiad arfaethedig yn llai nag 1% o'r llwyth critigol. Holodd yr ExA a oedd yr ymagwedd hon yn unol â'r dyfarniad ar asesu effeithiau ar y cyd ar ansawdd aer yn Wealden v SSCLG [2017] EWHC 351 (Admin) [PD-009].
- 7.6.33. Honnodd yr Ymgeisydd fod yr ymagwedd yn [APP-050] yn gywir [REP2-375]. Nid oedd CNC yn cytuno â'r dehongliad hwn o'r dyfarniad, ond dywedodd nad yw'n ymwybodol o unrhyw brosiectau eraill perthnasol a allai arwain at effaith ar y cyd ar ACA Bae Cemlyn yn ystod cyfnod adeiladu'r datblygiad arfaethedig [REP2-325, REP4-039 a REP9-037]. O ran effeithiau gweithredol ar y cyd, credai y byddai'n fwy priodol asesu'r rhain yn rhan o gais am drwydded [REP9-037].

Effeithiau o ganlyniad i newidiadau i brosesau arfordirol

- 7.6.34. Mae'r gefnen raean, sef Esgair Gemlyn, yn nodwedd ynddi'i hun (sy'n cynnal llystyfiant parhaol glannau caregog) ac yn ffurfio'r morlyn arfordirol. Roedd yr Ymgeisydd wedi modelu amodau tonnau i ragfynegi'r effeithiau o'r amryw strwythurau yn yr amgylchedd morol. Daeth i'r casgliad na fyddai unrhyw AEol [APP-050] o ganlyniad i newidiadau i brosesau arfordirol.
- 7.6.35. Dywedodd CNC na allai gytuno â chasgliadau'r Ymgeisydd ynglŷn ag effeithiau ar brosesau arfordirol o ran yr effeithiau posibl ar y gefnen raean. Heriodd agweddau ar ddulliau'r Ymgeisydd o fodelu prosesau arfordirol ac amlygodd y perygl yn sgil mwy o donnau'n dod drosodd, newidiadau i broffil y gefnen a'r posibilrwydd o'i thorri'n llwyr [RR-088, REP2-049 a REP2-325].
- 7.6.36. Mynegodd yr eNGOs bryderon tebyg; yn eu barn nhw, roedd y datblygiad arfaethedig yn cynrychioli risg ddifrifol i oroesiad tymor hir y gefnen, ac felly'r nodweddion ACA [RR-125, REP2-348, REP6-052 a REP7-015 ar gyfer ymatebion NWWT, RR-053, REP2-316, REP2-318, REP2-056, REP4-038 a REP6-049 ar gyfer ymatebion NT a REP2-360, REP2-053 a REP6-004 ar gyfer ymatebion RSPB].
- 7.6.37. Cyflwynodd yr NT, a oedd yn gweithredu ar ran yr eNGOs, ei dadansoddiad ei hun o asesiad yr Ymgeisydd a oedd yn herio'r dulliau a ddefnyddiwyd. Awgrymodd yr adolygiad fod ymagwedd yr Ymgeisydd yn dibynnu gormod ar fonitro rhifiadol ac nad oedd yn dangos digon o ystyriaeth o sut y byddai newidiadau i'r uchder tonnau arwyddocaol a fodelwyd a diriant croesrym ar wely'r môr yn effeithio ar erydu gwaddodion ac effeithiau tymor hwy ar forffoleg arfordirol [REP2- 316]. Cynghorodd CNC a'r eNGOs y gallai tonnau gael eu hadlewyrchu o'r morglawdd arfaethedig a chanolbwyntio ar ran fach o ran orllewinol y gefnen raean [REP2-316 a REP2-325].
- 7.6.38. Mewn ymateb i bryderon yr IPs, cynhyrchodd yr Ymgeisydd wybodaeth ychwanegol am ei waith modelu prosesau arfordirol a modelu atodol a gynhaliwyd ar ôl i'r dDCO gael ei gyflwyno [REP2-007]. Yn dilyn cais gan yr ExA yn ystod yr ISH ar 10 Ionawr 2019, cynhyrchodd wybodaeth ychwanegol am effeithiau gollyngiadau dŵr oeri a chludo gwaddodion [REP5-084]. Honnodd yr Ymgeisydd na fyddai effeithiau rhagfynedig y datblygiad arfaethedig yn sylweddol wahanol i'r sefyllfa sylfaenol, ac felly na fyddai unrhyw newidiadau morffolegol na chyfansoddiadol arwyddocaol yn digwydd i'r gefnen [REP2-007 a REP3-026].
- 7.6.39. Roedd CNC yn gallu cytuno nad oedd perygl newidiadau i brosesau arfordirol o ganlyniad i'r gollyngiadau dŵr oeri [REP7-012], ond roedd yn pryderu o hyd ynglŷn â graddau'r sicrwydd ynghylch modelu effeithiau ar y gefnen raean. Nid oedd o'r farn y byddai modelu pellach na chasglu mwy o ddata yn debygol o ddatrys yr ansicrwydd. Yn lle hynny, cynghorodd y dylid defnyddio monitro a rheoli addasol [REP4-039, REP5-081].

- 7.6.40. Nid oedd y wybodaeth ychwanegol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd wedi tawelu pryderon yr eNGOs; gwnaethant gyflwyno canlyniadau gwaith maes ychwanegol yn yr ISH ar 10 Ionawr 2019 [REP3-056 a REP4-038]. Gwnaethant hefyd argymhell defnyddio strategaeth monitro ac adfer ar gyfer y gefnen raean [REP2-316, REP2-318, REP2-348, REP2-360, REP4-038, REP4-044, REP7-009 a REP7-010].
- 7.6.41. Awgrymodd yr eNGOs y dylai mesurau lliniaru ychwanegol gael eu darparu trwy ddyluniad y morglawdd [REP4-038 a REP4-044]. Ymatebodd yr Ymgeisydd trwy ddweud bod y dyluniad arfaethedig wedi deillio o broses arfarnu opsiynau, ac mai hwn oedd yr opsiwn gorau i gyfyngu ar effeithiau amgylcheddol ar yr un pryd ag amddiffyn y system dŵr oeri a'r MOLF [REP4-005].
- 7.6.42. Argymhellodd yr eNGOs hefyd y dylai deunydd a symudwyd ymaith yn ystod y gwaith adeiladu morol gael ei aildddefnyddio i gynnal y gefnen raean [REP2-316, REP2-318, REP2-348, REP2-360, REP4-038, REP4-044, REP7-009 a REP7-010]. Dywedodd yr Ymgeisydd y byddai deunydd a gloddiwyd yn ystod y gwaith morol naill ai'n cael ei waredu ar y môr i gynnal y gyllideb waddodion neu ei aildddefnyddio wrth adeiladu'r datblygiad arfaethedig [REP3-026 a REP5-051]. Byddai'r deunydd sy'n dod o'r amgylchedd morol yn ystod y cyfnod adeiladu yn cael ei aildddefnyddio lle bynnag y bo'n bosibl, ond byddai angen cyfleusterau trin ychwanegol ar ei gyfer ac mae'n bosibl na fydd yn addas i'w aildddefnyddio ar Esgair Gemlyn [REP5-051].
- 7.6.43. Er gwaethaf safbwynt yr Ymgeisydd ynglŷn â digonolrwydd ei asesiad a'r diffyg effeithiau arwyddocaol rhagfynedig, ymrwymodd i ddatblygu ymagwedd monitro a rheoli addasol [REP4-005, REP5-051 a REP6-027]. Cyflwynwyd y Strategaeth Monitro a Lliniaru Prosesau Arfordirol [REP6-010] erbyn Terfyn Amser 6. Mae cyflawni'r strategaeth wedi'i gynnwys yn y fersiwn o'r MWSCoCP a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-025].
- 7.6.44. Mae CNC o'r farn bod y Strategaeth Prosesau Arfordirol [REP6-010] ynghyd â'r mesurau yn yr MWSCoCP diwygiedig [REP8-051] a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 8 yn ddigonol er mwyn i'r gwaith morol osgoi effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd yr ACA. Mae'r eNGOs yn cydnabod bod cynnydd sylweddol wedi'i wneud ar y pwynt hwn yn ystod yr Archwiliad, ond yn parhau i bryderu am lefel y manylion a roddwyd mewn perthynas â'r strategaeth a'i gweithrediad. Maen nhw hefyd wedi gofyn am ymrwymiad gan yr Ymgeisydd i ddarparu cyfraniadau ariannol pe byddai'r gefnen yn cael ei thorri'n ddifrifol [REP7-009 a REP9-036].
- 7.6.45. Effeithiau o ganlyniad i rywogaethau estron goresgynnol (INNS) Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad na fyddai unrhyw AEol o ran effeithiau o ganlyniad i rywogaethau estron goresgynnol ar sail y mesurau lliniaru a gynigiwyd [AS-010]. Cytunodd CNC y byddai'r ymagwedd hon yn lleihau perygl cyflwyno/ymledu INNS i'r eithaf, ond cododd pryderon cychwynnol ynglŷn â lefel y manylion a roddwyd yn y dogfennau rheoli ar gyfer INNS morol a daearol [REP2-049] a [REP4-039]. Darparodd yr Ymgeisydd Asesiad Risg Bioamrywiaeth wedi'i ddiweddarau erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-041].

- 7.6.46. Ar ôl i WNCocP wedi'i ddiweddarau gael ei gyflwyno erbyn Terfyn Amser 5 [REP5- 020], cadarnhaodd CNC ei fod yn cytuno y gellid rheoli perygl cyflwyno ac ymledu INNS daearol yn ddigonol [REP7-012 a REP9-037]. O ran INNS morol, roedd CNC yn fodlon y gallai Asesiad Risg Bioamrywiaeth a Datganiad o Ddull gael eu sicrhau fel amod o'r Drwydded Forol. Yn ei farn ef, yr SoS sydd i benderfynu a ddylai asesiad risg bioddiogelwch manwl gael ei sicrhau hefyd yn rhan o'r DCO.

Effeithiau o ganlyniad i fwy o ddefnydd hamdden o'r ACA

- 7.6.47. Gallai presenoldeb gweithwyr sy'n byw yng nghampws y safle gynyddu pwysau ymwelwyr yn yr ACA, a allai niweidio'r nodwedd llystyfiant parhaol trwy sathru, gadael sbwriel ac ati. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad y gallai AEol gael eu heithrio ar sail y mesurau lliniaru a ddarperir trwy'r WKFMS [REP8-064]. Mae'r WKFMS yn amlinellu'r egwyddorion a fyddai'n llywio datblygiad Cod Ymddygiad. Roedd fersiwn gychwynnol y dDCO [APP-029] yn gofyn i'r ymgymwrwr baratoi a gweithredu Cod Ymddygiad yn unol â'r egwyddorion hynny.
- 7.6.48. Nid oedd yr eNGOs yn credu bod yr WKFMS yn rhoi digon o fanylion i warchod amcanion cadwraeth yr ACA, a gwnaethant gynghori y dylai mesurau i reoli ymwelwyr/gweithwyr preswyl gael eu sicrhau trwy ofyniad yn y dDCO a ddylai gael ei gysylltu â chytundeb adran 106 ar gyllido mesurau. Roeddent yn pryderu ynglŷn â ph'un a allai'r WKFMS gael ei gorfodi [REP2-318, REP2-348, REP2- 360, REP2-346 a REP4-044]. Roeddent hefyd yn parhau i bryderu am y dulliau o gyflawni'r amryw fesurau lliniaru [REP4-044 a REP7-015].
- 7.6.49. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn y byddai mesurau lliniaru digonol ar gyfer effeithiau posibl yn cael eu darparu trwy'r WKFMS a chyfraniadau a106, gan gynnwys ymrwymiad i gyllido wardeiniaid gwarchodfa ychwanegol [REP2-375, REP3- 005, REP4-005 a REP5-051]. Roedd y fersiwn o'r dDCO a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 10 [REP10-006] yn cynnwys Gofyniad PW8 diwygiedig sy'n mynnu bod yr ymgymwrwr yn cydymffurfio â'r WKFMS yn ogystal â pharatoi Cod Ymddygiad yn unol â'r egwyddorion yn yr WKFMS.
- 7.6.50. Roedd y drafft mwyaf diweddar o'r WKFMS a gyflwynwyd i'r Archwiliad [REP8-064] yn dweud y byddai angen i'r gweithlu lofnodi'r Cod Ymddygiad; mae fersiwn ddrafft o'r Cod Ymddygiad wedi'i hatodi i'r WKFMS, ond byddai'r fersiwn derfynol yn cael ei chytuno gyda chyflenwyr ac undebau llafur. Mae'r rhestr o egwyddorion yn yr WKFMS yn cynnwys, yn eitem 19, gofyniad i'r holl bersonél fod yn ymwybodol o dderbynyddion ecolegol sensitif, gan gynnwys yr ACA, a chyfarwyddiadau i gadw at lwybrau diffiniedig a pheidio â gadael sbwriel na niweidio llystyfiant.
- 7.6.51. Erbyn Terfyn Amser 9, dywedodd CNC nad oedd yn credu y byddai mwy o bwysau ymwelwyr o ganlyniad i bresenoldeb gweithwyr adeiladu'r datblygiad arfaethedig yn arwain at effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd yr ACA [REP9-037]. Mae'r eNGOs yn parhau i bryderu am effeithiolrwydd yr WKFMS o ran ymdrin â phwysau ymwelwyr [REP9-036], a dyna oedd y sefyllfa ar ddiwedd yr Archwiliad.

Canfyddiadau'r ExA o ran ACA Bae Cemlyn

- 7.6.52. Mae'r ExA yn fodlon bod ymrwymiad yr Ymgeisydd i fonitro ansawdd dŵr sylfaenol yn Nant Cemlyn, cynigion draenio manylach a mesurau lliniaru ychwanegol yn yr MPSSCoCP yn ddigonol i fod yn hyderus na fyddai gwaith ar Dwmpath E yn arwain at AEol ar yr ACA. Wrth ddod i'r casgliad hwn, mae'r ExA wedi rhoi pwys i'r ffaith bod CNC wedi cadarnhau ei fod yn derbyn hyn.
- 7.6.53. Mae'r ExA yn deall pryderon yr eNGOs y gallai ailweithio Twmpath E gynyddu risg dŵr ffo sy'n cynnwys silt. Fodd bynnag, mae'r ExA yn derbyn mai diben Twmpath E yw storio deunydd wedi'i gloddio hyd nes y bydd angen ei aildddefnyddio, ac felly y byddai angen ei ailweithio. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon bod y mesurau lliniaru'n ddigonol i osgoi dŵr ffo sy'n llawn silt.
- 7.6.54. O ran newidiadau posibl i halwynedd y morlyn, mae'r ExA yn derbyn y ffaith bod CNC yn cytuno â'r Ymgeisydd bod newidiadau i lifoedd dŵr wyneb a dŵr daear rhagfynedig yn annhebygol o effeithio ar weithrediad y morlyn ac na fyddent yn arwain at AEol ar yr ACA.
- 7.6.55. Cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon, pe byddai'r mesurau monitro a lliniaru'n cael eu sicrhau, y byddai AEol yn cael eu hosgoi o ganlyniad i effeithiau ansawdd aer o lwch adeiladu. Mae'r ExA yn fodlon â'r casgliad hwn.
- 7.6.56. O ran ansawdd aer gweithredol, ar ddiwedd yr Archwiliad roedd yr Ymgeisydd a CNC yn parhau i anghytuno â'r modelu a'r senarios achos gwaethaf a'r asesiad o effeithiau ar y cyd. Dywedodd CNC y gallai fod yn fwy priodol asesu'r effeithiau o dan y gyfundrefn trwyddedu amgylcheddol, ond nododd fod y drwydded amgylcheddol berthnasol wedi cael ei thynnu'n ôl. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad nad oes ganddo ddigon o dystiolaeth i benderfynu ar effeithiau aer gweithredol, ac mae'n cynghori'r SoS y dylai'r mater hwn aros gyda CNC i'w ddatrys yn ystod y broses drwyddedu, pryd bynnag y bydd hyn yn cael ei ailgyflwyno.
- 7.6.57. Mae'r ExA wedi ystyried cynrychiolaethau gan yr eNGOs, CNC a'r Ymgeisydd ynglŷn â chyfanrwydd cefnen raeau Esgair Gemlyn. Mae wedi rhoi pwys i farn CNC bod y Strategaeth Monitro a Lliniaru Prosesau Arfordirol a'r mesurau yn yr MWSCoCP yn ddigonol er mwyn i'r gwaith morol osgoi AEol ar Esgair Gemlyn, ac mae'n cytuno â'r casgliad hwn.
- 7.6.58. Gan gyfeirio at gais yr eNGOs am ymrwymiad gan yr Ymgeisydd i ddarparu cyfraniadau ariannol pe byddai'r gefn yn cael ei thorri'n ddifrifol, mae'r ExA yn nodi bod y Gronfa Lliniaru Amgylcheddol yn y cytundeb a106 [REP10-009] yn cynnwys "*prosiectau cyfalaf a chynnal a chadw i gryfhau cydnerthedd Morlyn Cemlyn*". Mae'r ExA o'r farn bod y ddarpariaeth hon yn ddigonol.
- 7.6.59. Mae'r ExA o'r farn y bydd y mesurau yn y CoCP [REP10-018] a'r MWSCoCP [REP10-022] yn ddigonol i leihau risg cyflwyno neu ymledu rhywogaethau estron goresgynnol i'r eithaf, ac nid yw'n argymhell y dylai

asesiad risg bioddiogelwch manwl gael ei ychwanegu at y DCO. Mae'r ExA yn nodi bod yr MWSCoCP yn datgan y bydd yr Asesiad Risg Bioamrywiaeth a'r Datganiad o Ddull manwl ar gyfer rhywogaethau estron goresgynnol morol yn cael eu cymeradwyo gan CNC o dan y Drwydded Forol. Gan nad yw'r cais am y Drwydded Forol wedi cael ei phenderfynu eto, nid yw'r ExA yn dibynnu ar unrhyw ddarpariaethau y gallai eu cynnwys, ond mae'n fodlon er hynny bod mesurau lliniaru digonol wedi'u sicrhau trwy'r CoCP a'r MWSCoCP.

- 7.6.60. Mae'r ExA yn nodi nad yw CNC o'r farn y byddai mwy o bwysau gan ymwelwyr yn arwain at AEol ar yr ACA, ond mae'n rhannu pryder yr eNGOs i ryw raddau ynglŷn ag effeithiolrwydd yr WKFMS [REP8-064] i warchod yr ACA. Mae'r cyfeiriad yn yr WKFMS at yr angen i osgoi niweidio derbynyddion sensitif yn bwynt 19 mewn rhestr o 21, ac nid oes unrhyw gamau disgyblu penodol yn gysylltiedig â'r pwynt hwn.
- 7.6.61. Mae'r ExA yn nodi bod yr Ymgeisydd yn cyfrannu cyllid ychwanegol tuag at warden môr-wenoliaid a fyddai'n ymwneud â rheoli mynediad hamdden er mwyn lleihau perygl aflonyddu ar fôr-wenoliaid sy'n bridio. Mae'n ymddangos i'r ExA y gallai'r warden hwn hefyd gyfrannu at reoli mynediad hamdden er mwyn lleihau effeithiau ar y graean sy'n cynnal llystyfiant. Fodd bynnag, nid yw hyn yn mynd i'r afael â phryderon yr ExA ynglŷn â digonolrwydd yr WKFMS yn llwyr.
- 7.6.62. Er bod yr WKFMS yn ddogfen ardystiedig yn Atodlen 18 y dDCO [REP10-006], mae'r ExA yn siomedig nad yw'n rhoi pwyslais cryfach o lawer ar bwysigrwydd gwarchod derbynyddion ecolegol sensitif fel yr ACA, ac mae'n cydymdeimlo â'r eNGOs y gallai'r angen i osgoi niwed gael ei anwybyddu. Mae'r ExA yn annog yr awdurdod cyflawni i sicrhau nad yw'r ddarpariaeth yn yr WKFMS i reoli gweithgareddau hamdden er mwyn osgoi niwed i ACA Cemlyn ac Esgair Gemlyn yn cael ei hanwybyddu.

AEol ar gyfer AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn

- 7.6.63. Mae'r AGA yn cynnwys tair cytref ym morlyn Cemlyn, Ynysoedd y Moelrhoniaid ac Ynys Feurig sy'n cynnal cytrefi bridio o bedair rhywogaeth môr-wenoliaid, sef môr-wenoliaid y Gogledd, môr-wenoliaid cyffredin, môr-wenoliaid Pigddu a môr-wenoliaid gwridog. Mae terfynau'r Gorchymyn yn gorgyffwrdd â'r AGA yn yr ardal forol. Mae morlyn Cemlyn gerllaw terfynau'r Gorchymyn. Môr-wenoliaid Pigddu sydd drechaf yn y gytref yn y morlyn (dyma'r unig gytref môr-wenoliaid Pigddu sy'n bridio yn yr AGA), ond mae niferoedd bach o fôr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd yn bridio yn y morlyn hefyd.

- 7.6.64. Credir bod gan y gytref môr-wenoliaid Pigddu berthynas gydgynefinol â gwyfanod penddu, efallai oherwydd bod presenoldeb y gwyfanod yn eu hamddiffyn rhag ysglyfaethwyr. Gallai presenoldeb y gytref gwyfanod penddu fod yn rheswm allweddol dros bresenoldeb y gytref môr-wenoliaid Pigddu [APP-050 a REP2-325].
- 7.6.65. Cynhaliodd yr Ymgeisydd arolygon sylfaenol o adar môr o fewn Parth Dylanwad y datblygiad arfaethedig [APP-225]. Cynhaliodd yr Ymgeisydd arolygon yn 2017 a 2018 hefyd yng nghytref Bae Cemlyn i gofnodi'r lefelau sŵn sylfaenol yn y gytref ac ymateb y môr-wenoliaid i ddigwyddiadau aflonyddol. Cynhaliwyd yr arolygon yn ystod y tymor bridio; yn 2017, ymestynnodd hyn o ganol mis Mai i ddiwedd mis Mehefin gan fod y gytref wedi cael ei gadael, a hynny o ganlyniad i ysglyfaethu gan ddyfrgwn, yn ôl pob tebyg [APP- 050 a REP3-045].
- 7.6.66. Cynhaliodd yr Ymgeisydd waith modelu sŵn i ragfynegi'r lefelau sŵn tebygol a fyddai'n cael eu profi yn y gytref yn ystod y cyfnod adeiladu. Adroddir ar y lefelau sŵn a ragfynegwyd o ganlyniad i adeiladu'r datblygiad arfaethedig a'r tybiaethau yr oedd y gwaith modelu wedi'i seilio arnynt yn yr SHRA (gweler paragraffau 10.3.16 - 10.3.10.3.19 ar gyfer sŵn adeiladu nad yw'n ergydol, 10.3.20 - 10.3.21 ar gyfer sŵn adeiladu ergydol a Thabl 10-3 ar gyfer lefelau sŵn o ffrwydro wedi'i gyfyngu a heb ei gyfyngu [APP-050]).
- 7.6.67. Yn ogystal, cynhaliodd yr Ymgeisydd dreialon ffrwydro o fewn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd yn ystod mis Mawrth 2019 i gofnodi ymatebion gwyfanod penddu (cynhaliwyd y profion cyn i'r môr-wenoliaid a oedd yn bridio ddychwelyd i'r gytref). Cofnodwyd bod gwyfanod penddu yn dangos ymatebion 'hedfan i fyny' byr i lefelau sŵn rhwng 68.2 dB a 72.1 dB [APP- 225 ac APP-050]. Yr hyn a olygir wrth hedfan i fyny yw bod yr aderyn yn hedfan i fyny ac i fwrdd o'i nyth.
- 7.6.68. Adolygodd yr Ymgeisydd y llenyddiaeth wyddonol sydd ar gael ar hyn o bryd am dystiolaeth o ymatebion môr-wenoliaid i aflonyddwch sŵn. Awgrymodd y dystiolaeth o astudiaethau ynglŷn ag adar dŵr sy'n gaeafu fod lefel yr ymateb yn isel i lefelau sŵn islaw 60 dB(A), ond dylid nodi nad oedd yr astudiaethau hyn yn benodol i fôr-wenoliaid a bod yr Ymgeisydd wedi'u darparu i roi cyd-destun. Roedd yr adolygiad hefyd yn cynnwys papur a oedd yn asesu ymatebion môr-wenoliaid copog (rhywogaeth Awstralaidd sy'n perthyn i fôr-wenoliaid Pigddu) i recordiadau sŵn o awyren biston. Roedd yn ymddangos bod yr adar yn fwy effro i lefelau sŵn 65 – 70 dB(A), ond ni wnaethant ddangos ymatebion cryfach fel gadael y nyth, hyd nes bod y sŵn yn cyrraedd lefel 90 neu 95 dB(A) [APP- 050].
- 7.6.69. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad bod y lefelau sŵn a ragfynegwyd yn y gytref yn ystod y cyfnod adeiladu yn annhebygol o aflonyddu ar adar. Roedd arsylwadau'r Ymgeisydd [APP-225, APP-050] yn awgrymu mai anaml yr oedd 'ymatebion hedfan i fyny' gan y môr-wenoliaid yn gysylltiedig â sŵn, pan oedd lefel y sŵn oddeutu 78.2 dB ac 88.8 dB. Roedd ymatebion y môr-wenoliaid i aflonyddu fel arfer yn gysylltiedig â phresenoldeb ysglyfaethwyr neu ymwelwyr dynol neu, weithiau, ysgogiad anhysbys [APP-050 a REP3-045].

Fodd bynnag, daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad bod posibilrwydd o ffrwydriadau heb eu cyfyngu, ac (mewn rhai amodau gwynt) y gallai ffrwydriadau wedi'u cyfyngu arwain at lefelau sŵn a allai achosi i'r môr-wenoliaid hedfan i fyny.

- 7.6.70. Yn ogystal, adolygodd yr Ymgeisydd lenyddiaeth wyddonol sy'n ymwneud ag aflonyddu gweledol ar fôr-wenoliaid a gwyllanod sy'n nythu. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad bod y wybodaeth yn y llenyddiaeth, ynghyd â'r dystiolaeth o arsylwi ymatebion y môr-wenoliaid i aflonyddu anthropogenig, yn ategu'r casgliad na fyddai unrhyw AEoI o ganlyniad i aflonyddu gweledol. Byddai'r gwaith mwy na 500m o'r gytref môr-wenoliaid a dim ond rhan fach o'r ardal adeiladu fyddai'n weladwy i'r môr-wenoliaid pan fyddent yn nythu ac yn magu cywion. Ni ragfynegwyd y byddai'r gollyngiad golau o'r MOLF yn arwyddocaol [APP-050].

Mesurau lliniaru ar gyfer sŵn ac aflonyddu gweledol yn ystod y cyfnod adeiladu [APP-050 a REP3-048]

- 7.6.71. Yn ystod y cyfnod pan fyddai'r prif gloddwaith yn cael ei wneud (y disgwylir iddo fod yn ystod y ddwy flynedd gyntaf ond gallai newid pe byddai'r rhaglen adeiladu'n newid), byddai ffrwydro'n cael ei wneud dim ond pe byddai'r ffrwydriad sŵn rhagfynedig yn y gytref yn llai na 60 dB neu'r sŵn amgylchynol dyddiol yn y gytref. Ni fyddai'r sŵn adeiladu yn y gytref yn ystod y dydd yn fwy na 59 dB LA_{eq}, 1-awr. Ni fyddai'r sŵn adeiladu uchaf yn ystod y nos yn fwy na 43 dB LA_{eq}, 1-awr. Byddai'r rheolaethau hyn ar waith o 15 Ebrill tan 15 Awst.
- 7.6.72. Yn ystod y 'cyfnod sefydlu' pan fyddai'r adar yn dechrau nythu, byddai ffrwydro'n cael ei wneud dim ond pan fyddai'r cyfrifiadau sŵn ffrwydro yn rhagfynegi y byddai'r lefelau sŵn yn y gytref yn llai na 55 dB LAF_{max}. Byddai'r cyfnod sefydlu'n dechrau ar 15 Ebrill (neu'n gynt os oedd arwyddion bod nifer arwyddocaol o nythod wedi'u sefydlu cyn hynny) ac yn para am 4 wythnos.
- 7.6.73. Byddai sefydlu tiriogaethau nythu'n cael ei fesur trwy arsylwi patrymau hedfan uwchben yr ynysoedd nythu a/neu ymddygiad paru gan adar trwy wneud nythod. Pe byddai niferoedd isel o wylanod penddu yn cael eu cofnodi'n ceisio nythu, byddai mesurau'r cyfnod sefydlu'n cael eu gweithredu'n gynharach. Fodd bynnag, ni fyddai'r cyfnod sefydlu'n ymestyn y tu hwnt i bedair wythnos a byddai'n diweddu'n gynharach pe ystyrid bod mwy na 50% o'r môr-wenoliaid Pigddu y disgwyliwyd iddynt fod yn bresennol yn y gytref yn eistedd ar nythod (yr union nifer i'w chytuno â CNC [REP3-048]).
- 7.6.74. Fel mesur lliniaru ychwanegol, byddai'r gytref yn cael ei monitro'n adweithiol i bennu a oedd mwy o achosion o hedfan i fyny. I ddechrau, cynigiodd yr Ymgeisydd pe byddai mwy na 3 achos o hedfan i fyny yr awr dros y nifer sylfaenol o achosion o hedfan i fyny, byddai'r gweithgarwch aflonyddol mwyaf amlwg yn dod i ben; pe byddai mwy na 2 achos o hedfan i fyny yn cael eu harsylwi yn ystod yr awr ganlynol, byddai'r gweithgarwch mwyaf aflonyddol nesaf yn dod i ben. Byddai gweithgareddau a ataliwyd yn ailddechrau 7 diwrnod yn ddiweddarach dan oruchwyliaeth.

- 7.6.75. Yn ystod yr Archwiliad, addasodd yr Ymgeisydd y cynigion monitro adweithiol fel y byddai lefelau sŵn yn cael eu monitro yn erbyn trothwyon coch a melyn. Felly, pan fyddai'r trothwyon melyn yn cael eu cyrraedd, gellid cymryd set benodol o gamau i sicrhau na fyddai'r trothwyon sŵn coch yn cael eu cyrraedd. Yn lle'r trothwy 'hedfan i fyny', byddai camau'n cael eu cychwyn pan arsylwir aflonyddu y gellid ei briodoli i weithgareddau adeiladu [REP3-005, REP3-035 a REP3-048].
- 7.6.76. Darparodd yr Ymgeisydd ddiwygiadau ac esboniadau i'w gynigion lliniaru hefyd sydd, yn ogystal ag addasu'r trothwyon i'w defnyddio yn ystod y monitro adweithiol, yn datgan [REP3-048, REP4-005 a REP5-002]:
- rhwng 15 Ebrill a 15 Awst bob blwyddyn, byddai'r gytref yn cael ei harsylwi'n barhaus gan adaregwyr proffesiynol, annibynnol yn ystod oriau gwaith y dydd, a byddai'r trothwy hedfan i fyny ar gyfer monitro adweithiol yn cael ei newid fel y bo'r angen;
 - byddai gweithgareddau sy'n gyfrifol am achosi hedfan i fyny yn cael eu hamlygu trwy gyfateb arwyddion acwstig;
 - byddai arferion gwaith amgen yn cael eu mabwysiadu lle yr asesir eu bod yn ddiogel ac yn ymarferol; a
 - byddai monitro'n parhau i ddatblygu dealltwriaeth o'r hyn sy'n achosi ymatebion hedfan i fyny a gwella rheolaeth arnynt.
- 7.6.77. Er mwyn osgoi perygl aflonyddu gweledol, ni fyddai unrhyw waith adeiladu'n cael ei wneud o fewn 500m o'r ynysoedd nythu ym morlyn Cemlyn a'r rhannau o'r gefnen raeau a ddefnyddir ar gyfer nythu weithiau rhwng 15 Ebrill a 15 Mai, er mwyn osgoi'r prif gyfnod cyn-ddodwy a sefydlu nyth ar gyfer y tair rhywogaeth môr-wenoliaid sy'n defnyddio'r AGA. Ar ôl 15 Mai, ni fyddai unrhyw gloddio swmp yn cael ei wneud o fewn 500m o unrhyw nythod môr-wenoliaid y gwyddys eu bod yn cael eu defnyddio yn yr AGA. Yn ystod y cyfnod sefydlu, byddai gwaith yn cael ei wneud ar ochr bellaf Twmpath E yn unig nad yw'n weladwy i'r gytref; byddai ailweithio deunydd yn yr ardal hon yn cael ei leihau i'r eithaf [APP- 050 a REP3-048].
- 7.6.78. Byddai cyflawni'r mesurau lliniaru yn cael ei sicrhau trwy'r MPSSCoCP a'r MWSCoCP.
- Statws presennol y gytref môr-wenoliaid Pigddu
- 7.6.79. Dywedodd CNC fod y gytref yn fregus iawn ar hyn o bryd oherwydd bu dirywiad sydyn yn y boblogaeth o 2,600 o barau bridio yn 2014-16 i 519 o barau yn 2018 [REP2-325], er mai'r cymedr pum mlynedd yw 2,062 o barau, yn ôl pob golwg (o gymharu â'r amcan cadwraeth o 460 o barau) [REP4-039].
- 7.6.80. Mae cynhyrchedd (a fesurir fel cymedr pum mlynedd o nifer y cywion sy'n cael eu magu'n llwyddiannus bob blwyddyn) wedi dirywio yn dilyn digwyddiadau ysglyfaethu yn 2007 a 2008, ond mae wedi dangos dirywiad cyffredinol hefyd. Mae adar yn cyflenwi nifer o eitemau ysglyfaeth fach i gywion mewn un daith, yn hytrach nag un eitem

ysglyfaeth fesul taith. Mae CNC yn dehongli hyn fel tystiolaeth bellach o bwysau ar y gytref [REP2-325]. Y cynhyrchedd (ar gyfer y cyfnod 2013 i 2017) yw 0.452 o gymharu â'r amcan cadwraeth o 0.85 [REP2-325 a REP4- 039].

7.6.81. Mae'r Ymgeisydd yn herio'r datganiad bod y gytref yn fregus, gan fod y boblogaeth wedi amrywio'n sylweddol yn y gorffennol, ac wedi adfer ar ôl gadael y gytref yn flaenorol, sy'n nodweddiadol o'r rhywogaeth hon. Y niferoedd a gofnodwyd yn 2015 a 2016 oedd yr uchaf a gofnodwyd erioed gan fod y gytref wedi ehangu'n gyflym ers 2007. Er yr amcangyfrifwyd bod 519 o barau bridio yn 2018, nododd yr Ymgeisydd mai'r nifer uchaf o adar a gyfrifwyd gan ei arolygon oedd oddeutu 2,300, a bod nifer fawr o adar wedi cyrraedd yn hwyr yn y tymor heb geisio bridio [REP3-035 a REP10-012]]. Mae lefelau cynhyrchedd yn y gytref yn amrywio'n fawr rhwng blynnyddoedd; o eithrio data 2017 (pan adawyd y gytref), mae'r cynhyrchedd blynnyddol yn codi i 0.55 ar gyfer 2012 – 2016 [REP6-009].

7.6.82. Ym marn yr Ymgeisydd, mae'r dystiolaeth sydd ar gael yn awgrymu mai ysglyfaethu dwys yw'r brif risg i'r gytref [REP3-035 a REP6-009]. Cododd yr Ymgeisydd amheuan ynglŷn â ph'un a yw'r dirywiad mewn cynhyrchedd yn arwydd o straen, gan awgrymu y gallai fod yn effaith sy'n dibynnu ar ddwysedd yn gysylltiedig â'r boblogaeth fawr [REP3-005]. Hefyd, awgrymodd yr Ymgeisydd y gallai straen yng nghytref yr AGA ddeillio o fwy o gystadleuaeth am fwyd o ganlyniad i gynnydd ym maint y gytref yn y blynnyddoedd diweddar [REP4-005].

7.6.83. Cytunodd CNC y gallai'r dirywiad mewn cynhyrchedd a'r duedd o ddod â sawl eitem fwyd yn ôl fod yn gysylltiedig â'r cynnydd cyffredinol yn nifer y môr-wenoliaid, ond mae'n honni bod cryn ansicrwydd ynglŷn â pha fath o straen sy'n effeithio ar y gytref ar hyn o bryd [REP5-081].

7.6.84. Mae'r eNGOs yn cytuno bod effaith ar gynhyrchedd yn bosibl, yn ddamcaniaethol, os cyrhaeddwyd capasiti cynnal yr ecosystem. Fodd bynnag, yn eu barn nhw, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael ar hyn o bryd, nid oes unrhyw beth i ategu'r casgliad hwn ac mae nifer o esboniadau eraill yn bosibl. Byddai angen astudiaethau manwl i bennu'r hyn sy'n achosi'r dirywiad mewn cynhyrchedd a'r newidiadau mewn ymddygiad cyflenwi bwyd [REP5-075-077].

Aflonyddu ar y gytref môr-wenoliaid Pigddu o ganlyniad i waith adeiladu ar y tir

7.6.85. Dywedodd CNC y gallai'r sŵn a gynhyrchir yn ystod adeiladu arwain at fwy o bwysau ar y gytref môr-wenoliaid Pigddu mewn sawl ffordd [REP2-325 a REP10-035]:

- aflonyddu ar adar sy'n bridio, gan achosi iddynt hedfan oddi ar y nyth a gadael eu hwyau neu eu cywion heb ofal ac yn agored i oeri neu ysglyfaethu;
- newidiadau i lefel hormonau yn y môr-wenoliaid mewn ymateb i straen, sy'n arwain at effeithiau ar gyflwr y corff neu berfformiad bridio;
- gadael y gytref yn llwyr o ganlyniad i fethiant bridio neu lefel uchel o

aflonyddu – gwyddys bod môr-wenoliaid Pigddu yn gadael eu cytreffi mewn ymateb i aflonyddu; a

- gwyfanod penddu yn rhoi'r gorau i gydleoli â'r môr-wenoliaid.

- 7.6.86. Gallai'r effeithiau hyn arwain at effaith niweidiol ar yr amcanion cadwraeth ar gyfer cynhyrchedd, cyrhaeddiad a maint y boblogaeth [REP2-325, REP4-039 a REP9-037]. Yn dilyn newid arfaethedig yr Ymgeisydd i weithio 24 awr, cynyddodd pryderon CNC ynglŷn â chynhyrchedd gan ei fod yn pryderu y byddai graddau'r ymatebion straen a hedfan i fyny yn cynyddu.
- 7.6.87. Heriodd yr eNGOs ddilysrwydd data arolwg sylfaenol yr Ymgeisydd ynglŷn â môr-wenoliaid a gwyfanod penddu (gweler [REP2-054, REP2-360, REP2-358 a REP6-046] ar gyfer sylwadau RSPB, [REP2-348] ar gyfer sylwadau NWWT, a [REP2-318 a REP6-049] ar gyfer sylwadau NT), er iddynt gadarnhau wedi hynny mai dehongliad yr Ymgeisydd o'r data oedd eu prif bryder [REP4-038 a REP4-044]. Derbyniodd CNC ddilysrwydd yr arolygon sylfaenol o adar môr [REP2-325 a REP4-039].
- 7.6.88. Heriodd CNC a'r eNGOs sawl agwedd o'r dystiolaeth a ddefnyddiwyd gan yr Ymgeisydd i asesu effeithiau posibl ar y boblogaeth môr-wenoliaid Pigddu a'r sail ar gyfer dylunio'r mesurau lliniaru, sef, yn arbennig:
- sut oedd yr Ymgeisydd wedi nodweddu'r amgylchedd sŵn yn ystod adeiladu;
 - dibynnu ar 'hedfan i fyny' i fesur aflonyddu ar fôr-wenoliaid (a sbarduno mesurau lliniaru);
 - dehongliad yr Ymgeisydd o lenyddiaeth wyddonol berthnasol; a
 - dehongliad yr Ymgeisydd o ganlyniadau'r monitro arsylwadol a'r treialon ffrwydro.
- 7.6.89. Dywedodd yr eNGOs nad oeddent yn herio gwaith modelu sŵn a rhagfynegiadau'r Ymgeisydd, ond bod ganddynt amheuan ynglŷn â sut y defnyddiwyd y rhain i nodweddu ymateb môr-wenoliaid i sŵn, yn enwedig o ran sŵn ergydol o ffrwydro sy'n fwyaf tebygol o sbarduno ymatebion (gweler [REP2-054 a REP2-360] ar gyfer sylwadau RSPB, [REP2-348] ar gyfer sylwadau NWWT, a [REP2-318] ar gyfer sylwadau NT).
- 7.6.90. Nododd yr Ymgeisydd y byddai'r pellter rhwng y gytref môr-wenoliaid a'r safle adeiladu yn gwanhau synau amledd uchel ac y byddai sawl ffynhonnell sŵn yn cyfuno i gael eu clywed fel un sŵn. Byddai sŵn ffrwydro creigiau yn cyrraedd 62.9 dB LAF_{max} ar ei uchaf (y dywedwyd ei fod yn debyg i'r lefelau sŵn a brofir mewn bwyty). Ym marn yr Ymgeisydd, ni fyddai'r lefelau sŵn yn uwch na'r rhai a gofnodwyd yn y gytref ar hyn o bryd [REP4-005].
- 7.6.91. Roedd yr eNGOs yn cytuno bod y lefelau sŵn arfaethedig yn ystod y cyfnod sefydlu'n briodol, ond roeddent yn pryderu ynglŷn â dadansoddiad yr Ymgeisydd o amser codi'r sŵn yn ogystal â'i uchder oherwydd maint cyfyngedig y sampl [REP4-038 a REP4-044]. Gwnaethant nodi er bod synau'n gwanhau dros bellter, y byddai synau ergydol yn sydyn o hyd, a'i bod yn bosibl bod gan fôr-wenoliaid allu amrywiol i sylwi ar synau o'r seinwedd gefndirol [REP5-075 a REP5-077].

- 7.6.92. Nid oedd yr Ymgeisydd yn cytuno bod maint y sampl yn gyfyngedig, a chyfeiriodd at yr arolygon aflonyddu sylfaenol a gofnododd nifer fawr o ddigwyddiadau sŵn ergydiol ym Mae Cemlyn [REP5-051]. Fodd bynnag, cytunodd yr Ymgeisydd fod tri o'r digwyddiadau a gofnodwyd yn arolwg 2017 yn dangos amser codi sydyn [REP5-051].

- 7.6.93. Dangosodd canlyniadau'r gwaith cofnodi sŵn ym Mae Cemlyn a gynhaliwyd gan yr Ymgeisydd ym mis Mai a mis Mehefin 2018 amgylchedd sy'n dawel iawn fel arfer (32.5 – 47.2 dB LA₉₀), ond cofnododd lefelau sŵn uchaf o rhwng 61.9 ac 85.4dB LAF_{Max} hefyd [REP4-022]. Honnodd yr Ymgeisydd fod ei fodelu sŵn wedi bod yn rhagofalus iawn (gweler uchod am ddisgrifiad o'r tybiaethau y seiliwyd y modelu arnynt) ac nad oedd yn bychanu sŵn adeiladu. Byddai dechreuad sŵn ergydol yn lleihau dros bellter oherwydd bod sŵn yn teithio ar hyd llwybrau lluosog i dderbynnydd ac oherwydd prosesau plygu ac adlewyrchu. Mae lefelau sŵn ym Mae Cemlyn yn cynnwys digwyddiadau sŵn ergydol fel awyrennau'n hedfan uwchben, a chofnodwyd hyn yn nata'r Ymgeisydd [REP6-009].
- 7.6.94. Awgrymodd NRW [REP2-325 a REP10-035] a'r eNGOs [(gweler [REP2-054], [REP2-360] a [REP2-358] ar gyfer sylwadau RSPB, [REP2-348] ar gyfer sylwadau NWWT, a [REP2-318] ar gyfer sylwadau NT) ei bod yn debygol bod dibynnu ar hedfan i fyny i fesur aflonyddu yn anwybyddu'r effeithiau straen mwy cynnil a brofir gan yr adar, hyd yn oed os nad ydynt yn gadael y nyth. Gallai ymatebion straen ffisiolegol o'r fath effeithio ar gyflwr y corff a llwyddiant bridio.
- 7.6.95. Nid oedd yr Ymgeisydd yn cytuno bod ymatebion straen ffisiolegol yn debygol. Nododd pan oedd ymateb o'r math hwn wedi cael ei gofnodi mewn astudiaethau gwyddonol, ei fod mewn ymateb i bresenoldeb pobl, y mae'r adar yn debygol o'u gweld fel ysglyfaethwyr posibl. Ym marn yr Ymgeisydd, roedd hyn yn golygu bod ymatebion straen ffisiolegol i sŵn adeiladu yn annhebygol o fod yn arwyddocaol [APP-050, REP2-375, REP3-026, REP3-035 a REP4-009].
- 7.6.96. Heriodd CNC a'r eNGOs ddibynadwyedd y dystiolaeth o'r gwaith monitro arsylwadol, o ystyried bod data 2017 wedi cael ei gasglu mewn tymor pan oedd y gytref fridio wedi methu (ac y bu'n arafach nag arfer i sefydlu yn 2018) [REP2-325, REP2-318, REP2-360 a REP2-348].
- 7.6.97. Honnodd yr Ymgeisydd fod y gwaith monitro arsylwadol a wnaed yn 2017 a 2018 yn dangos canlyniadau cyson (a fesurwyd trwy gyfrif nifer yr achosion o hedfan i fyny gan y môr-wenoliaid) er gwaethaf yr amodau gwahanol yn y gytref, ac felly bod ymateb yr adar i aflonyddu yn rhagweladwy [REP3-005 a REP4-005]. Roedd y gytref eisoes yn dangos ymatebion hedfan aml (oddeutu 25 y dydd) a oedd yn para 35-45 o eiliadau, felly ymddangosai'n annhebygol fod hyn yn ymateb eithafol. Sut bynnag, ychydig o achosion ychwanegol o hedfan i fyny a ddisgwyliwyd o ganlyniad i'r gweithgareddau adeiladu. Roedd ysglyfaethu'r gytref gan ddyfrgwn yn 2017 yn annhebygol o effeithio ar nifer yr achosion o hedfan i fyny a gofnodwyd gan fod yr ysglyfaethu'n digwydd yn y nos a bod yr ymatebion hedfan i fyny'n cael eu cofnodi yn ystod y dydd [REP3-026 a REP4-005].
- 7.6.98. Nid oedd CNC yn cytuno â'r casgliad yn yr SHRA nad oedd cyfran arwyddocaol o ddigwyddiadau aflonyddu yn gysylltiedig ag aflonyddu anthropogenig. Awgrymodd hefyd y gallai'r gytref fod yn gyfarwydd â digwyddiadau aflonyddu sy'n digwydd yn rheolaidd dros amser, fel

awyrennau'n hedfan uwchben neu bresenoldeb pobl [REP2-325 a REP10-035]. Cytunodd yr Ymgeisydd y gallai'r adar ddangos rhywfaint o gynefiniad â rhai ffynonellau aflonyddu, ond mae'n anghytuno y gallai hyn fod yn berthnasol i rai o'r digwyddiadau a gofnodwyd yn ystod y monitro arsylwadol, fel cau drws tractor yn glep neu symudiadau cerbydau ar ffyrdd cyfagos [REP3-035].

- 7.6.99. Heriodd yr Ymgeisydd farn CNC na allai aflonyddu anthropogenig gael ei eithrio fel rheswm dros gyfran arwyddocaol o ymatebion hedfan i fyny. Cynhaliwyd y monitro arsylwadol gan arsylwyr adar profiadol a oedd yn gallu arsylwi unrhyw weithgareddau a allai fod yn gysylltiedig ag aflonyddu ar y gytref. Awgrymodd yn lle hynny y gallai'r ymatebion hedfan i fyny fod o ganlyniad i ryngweithio rhwng yr adar yn y gytref, fel y cofnodwyd mewn astudiaethau cyhoeddedig ynglŷn â chytrefi eraill o fôr-wenoliaid Pigddu [REP3-035].
- 7.6.100. Nododd CNC fod y monitro arsylwadol wedi dangos sut mae'r môr-wenoliaid yn ymateb i ddigwyddiadau rheolaidd yn ystod y tymor bridio. Nid oedd yn cytuno bod hyn yn rhagfynegiad dibynadwy o sut y byddai'r adar yn ymddwyn mewn ymateb i sŵn anghyfarwydd o waith adeiladu, yn enwedig ynghyd â newidiadau gweledol [REP4-039]. Yn wahanol i'r synau a gofnodwyd yn ystod y monitro arsylwadol, y gallai'r gytref fod yn rhannol gyfarwydd â nhw o leiaf, byddai'r synau o'r gwaith adeiladu yn newydd ac yn digwydd yn amlach [REP10-035].
- 7.6.101. Bu'r dehongliad o'r llenyddiaeth wyddonol y dibynnodd yr Ymgeisydd arni yn yr SHRA yn destun dadl drwy gydol yr Archwiliad. Nid oedd CNC a'r eNGOs yn cytuno bod astudiaethau gan yr Ymgeisydd ynglŷn â rhywogaethau eraill heblaw am fôr-wenoliaid Pigddu yn berthnasol i'r sefyllfa ym Mae Cemlyn [REP2-325, REP2-318 a REP2-360]. Honnodd yr Ymgeisydd fod yr astudiaethau'n darparu cyd-destun defnyddiol a'u bod yn ymwneud â rhywogaethau sy'n perthyn yn agos i fôr-wenoliaid Pigddu, gan gynnwys môr-wenoliaid cyffredin [REP3-026, REP3-035 a REP4-005].
- 7.6.102. Yn ail gwestiwn ysgrifenedig yr ExA (Q2.5.6, [PD-013]), gofynnodd yr ExA i'r partion ddarparu cyfeiriadau at unrhyw lenyddiaeth wyddonol sy'n ymdrin yn uniongyrchol ag effeithiau aflonyddu o ganlyniad i waith adeiladu ar fôr-wenoliaid Pigddu neu rywogaethau sy'n perthyn iddynt yn agos. Cyfeiriodd yr holl bartïon at yr un papurau yn eu hymatebion [REP5-002, REP5-075, REP5-076, REP5-077 a REP5-081]. Roedd yr holl bapurau y cyfeiriwyd atynt eisoes wedi cael eu trafod yn yr SHRA. Dim ond un (gan Harwood et al) oedd yn ymdrin yn uniongyrchol ag effeithiau gwaith adeiladu fferm wynt ar y môr Sheringham Shoal ar fôr-wenoliaid Pigddu sy'n teithio yn ôl ac ymlaen ac yn chwilota am fwyd.
- 7.6.103. Dywedodd yr holl bartïon nad oeddent yn ymwybodol o unrhyw astudiaethau gwyddonol eraill perthnasol. Dywedodd yr eNGOs eu bod hefyd wedi gofyn i reolwyr gwarchodfeydd môr-wenoliaid yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon roi gwybod am unrhyw astudiaethau eraill sy'n dod i'r amlwg [REP5-075, REP5-076 a REP5-077]. Mae'n ymddangos bod y sylfaen dystiolaeth yn y llenyddiaeth gyhoeddedig, heblaw am bapur Harwood et al, yn cynnwys astudiaethau sy'n gallu

darparu cyd-destun, fel y dywedodd yr Ymgeisydd, ond mae eu perthnasedd uniongyrchol i adeiladu'r datblygiad arfaethedig yn gyfyngedig.

- 7.6.104. Gofynnodd yr ExA hefyd i CNC a'r eNGOs amlygu'r ffynonellau tystiolaeth wrth wraidd yr honiadau ynghylch sensitifrwydd môr-wenoliaid Pigddu i aflonyddu a'r perygl o adael y gytref yn llwyr (Q2.5.4 [PD-013]). Darparodd yr eNGOs sawl cyfeiriad o lenyddiaeth wyddonol gyhoeddedig [REP5-075, REP5-076 a REP5-077], gan nodi bod un astudiaeth ynglŷn ag aflonyddu (Garthe a Flore (2007)) ar fôr-wenoliaid Pigddu yn yr Almaen yn argymhell y dylai pob gweithgarwch anthropogenig gael ei atal yn agos i gytrefi.
- 7.6.105. Rhestrodd CNC ddau gyfeiriad ychwanegol na chrybwyllwyd gan yr eNGOs, gan gynnwys dyfyniad gan Taverner (1965) [REP5-081]:
- "...at hynny, mae'r rhywogaeth hon yn barod iawn i gefnu ar safle bridio a symud i ardal newydd os caiff ei aflonyddu mewn unrhyw ffordd."*
- 7.6.106. Er nad oedd yn anghytuno bod môr-wenoliaid Pigddu yn sensitif i aflonyddu anthropogenig, heriodd yr Ymgeisydd werth y papurau y cyfeiriodd yr eNGOs atynt. Dywedodd fod y dyfyniad o bapur Garthe a Flore yn cyfeirio at gytrefi yr oedd llawer iawn o dwristiaid yn ymweld â nhw bob blwyddyn, felly ni ellir eu cymharu â'r sefyllfa ym Mae Cemlyn. Dyfynnodd ran o'r un papur a nododd fod cytref môr-wenoliaid Pigddu yn bridio ger adeilad a ddefnyddir ar gyfer gwaith dŵr lle'r oedd symudiadau peiriannau'n digwydd hyd yn oed yn ystod y cyfnod bridio [REP6-009].
- 7.6.107. Yn yr ISH ar 10 Ionawr 2019 [EV-200], gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd esbonio sut yr oedd wedi mynd i'r afael â'r dystiolaeth yng nghynrychiolaethau ysgrifenedig CNC ynglŷn ag aflonyddu yn arwain at adael cytref. Ymatebodd yr Ymgeisydd trwy ddweud nad oedd yn ymwybodol o unrhyw dystiolaeth sy'n dangos bod aflonyddu anthropogenig wedi achosi i fôr-wenoliaid adael cytref, ond yna nododd fod astudiaethau y cyfeiriodd CNC atynt wedi dangos methiant cytref môr-wenoliaid o ganlyniad i aflonyddu. Fodd bynnag, roedd yr astudiaethau hyn yn ymwneud â chytrefi môr-wenoliaid ar draethau tywod lle'r oedd yr adar hyn yn agored i effeithiau pobl sy'n defnyddio'r traethau ar gyfer ymdrochi, marinas, dociau a gyrru oddi ar y ffordd. Roedd y sefyllfa hon yn wahanol i'r un a fyddai'n codi o ganlyniad i weithgareddau adeiladu [REP4-009]. Yn ei farn ef, roedd y llenyddiaeth wyddonol yn dangos bod gadael cytref yn gysylltiedig yn gyson ag ysglyfaethu, a chofnodwyd bod y rhywogaeth hon yn goddef "aflonyddu cymharol ymwithiol" heb gyfraddau uchel o fethiant nythod neu adael y gytref [REP10-012].
- 7.6.108. Nid oedd CNC yn cytuno bod y treial ffrwydro'n darparu tystiolaeth sy'n berthnasol i effeithiau ar boblogaethau môr-wenoliaid neu wylanod penddu sy'n bridio, gan ei fod wedi arsylwi'r effeithiau ar wylanod penddu yn unig cyn i'r tymor bridio ddechrau. Dywedodd CNC hefyd na fyddai'r ymatebion wedi bod yn nodweddiadol o gytref heb ei haflonyddu gan fod y gytref môr-wenoliaid wedi cael ei gadael yn 2017 [REP3-235]. Mynegodd yr eNGOs bryderon tebyg, gan herio disgrifiad yr Ymgeisydd o'r ymatebion ymddygiadol a gofnodwyd yn ystod y treialon ffrwydro

[REP2-318, REP2-348 a REP2-360].

Mesurau lliniaru ar gyfer aflonyddu o ganlyniad i sŵn ac
effeithiau gweledol ar y tir

- 7.6.109. Am y rhesymau a ddisgrifiwyd uchod, nid oedd CNC a'r eNGOs yn cytuno bod sylfaen dystiolaeth yr Ymgeisydd yn cefnogi ei gasgliad na fyddai'r gytref môr-wenoliaid yn profi aflonyddu pe byddai lefelau sŵn yn y gytref yn cael eu cadw islaw'r lefelau penodedig. Gwnaethant hefyd fynegi pryderon ynglŷn ag effeithiolrwydd ac ymarferoldeb cynigion lliniaru'r Ymgeisydd.
- 7.6.110. Heriodd CNC a'r eNGOs ymarferoldeb mesur a gorfodi lefelau sŵn ar safle adeiladu mor fawr a sut y byddai'r gwynt a'r tywydd yn cael eu hystyried wrth weithredu'r rheolaethau sŵn [REP2-325, REP2-318, REP2-348 a REP2-360]. Er gwaethaf y diwygiadau i'r cynigion lliniaru a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd a'r esboniadau ohonynt (gweler isod am fanylion) [REP3-048], nid oedd pryderon CNC wedi'u datrys erbyn diwedd yr Archwiliad [REP4-039 a REP5-081].
- 7.6.111. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn y byddai'r mesurau lliniaru yn sicrhau y byddai'r ymrwymiad i reoli lefelau sŵn yn cael ei gyflawni. Roedd y modelu sŵn a wnaed gan yr Ymgeisydd, a ddilyswyd gan IACC ac a gadarnhawyd gan dreialon ffrwydro, yn golygu y byddai'n gallu rhagfynegi'n hyderus y sŵn a fyddai'n cyrraedd y gytref mewn gwahanol amodau gwynt a thywydd. Byddai data tywydd ar gael i'r Clerc Gwaith Ecolegol fel y byddai'n gallu rhoi gwybod i'r Rheolwr Safle ba mor fawr y dylai'r ffrwydriad fod i gydymffurfio â'r terfynau sŵn cytunedig [REP6-009].
- 7.6.112. Roedd yr eNGOs yn cytuno bod y lefelau sŵn arfaethedig yn ystod adeiladu "*yn agos ati*", ond roeddent yn parhau i gredu nad oedd diffiniad o lefelau sŵn amgylchynol y gytref fridio, ac felly y gallai ffrwydro arwain at oblygiadau posibl pan fydd y gytref eisoes yn ofidus neu wedi'i haflonyddu [REP4-044 a REP4-038].
- 7.6.113. Heriwyd y diffiniad o'r cyfnod sefydlu hefyd. Dywedodd CNC a'r eNGOs y dylai ddechrau pan fydd y gwyllanod penddu'n dechrau nythu. Awgrymodd CNC y dyddiad 15 Mawrth [REP2-325], ond awgrymodd yr eNGOs 7 Mawrth. Mae NWWT yn rheoli gwarchodfa natur Bae Cemlyn, sy'n cynnwys tiriogaeth nythu'r môr-wenoliaid, ac roedd y dyddiad cynharach hwn wedi'i seilio ar ei harsylwadau o'r adeg pan fo'r gwyllanod fel arfer yn dechrau sefydlu. Awgrymodd yr eNGOs fod y dyddiad 15 Ebrill yn colli'r cyfnod cynharach yn y tymor pan fo'r môr-wenoliaid yn gwneud gweithgareddau nythu cyn bridio ac yn symud o amgylch nifer o safleoedd. Dyma rai o'r ymddygiadau sy'n ofynnol i ddewis cymar a safleoedd bridio a helpu'r benywod i gyrraedd cyflwr bridio llawn [REP2-318, REP2-348 a REP2-360].
- 7.6.114. Dywedodd yr eNGOs hefyd y gallai cyfnod sefydlu pedair wythnos sy'n diweddau ar 13 Mai golli nifer arwyddocaol o fôr-wenoliaid sy'n nythu pan geir mewnlifiad hwyr o adar, fel y digwyddodd yn 2018. Gwnaethant ddadlau bod y dystiolaeth a gasglwyd ac a gyflwynwyd ganddynt yn rhan o'u cynrychiolaeth ysgrifenedig yn dangos nad yw'n anarferol i fôr-wenoliaid Pigddu symud yn hwyr. Gwnaethant gynghori y dylid gorfodi'r terfyn sŵn is, sef 55 dB LAF_{Max}, o 7 Mawrth hyd at 15 Awst. Roeddent hefyd yn argymhell defnyddio rheolaethau sŵn drwy gydol y cyfnod adeiladu, nid dim ond y cyfnod pan fyddai'r prif

gloddwaith yn cael ei wneud [REP2-318, REP2-348 a REP2-360].

- 7.6.115. Dywedir mai'r cyfnod deor ar gyfer môr-wenoliaid Pigddu yw 26 – 28 niwrnod ac yna y byddai'r oedolion yn magu ac yn bwydo'r cywion. Roedd yr eNGOs o'r farn bod hyn yn golygu y byddent yn agored i aflonyddu o hyd pan fyddai'r cyfnod sefydlu wedi dod i ben [REP2-318, REP2-348 a REP2-360]. Gwnaethant nodi nad oedd y cyfnod sefydlu'n cyfateb i'r diffiniad o'r tymor bridio adar a roddir yn Safon Brydeinig BS42020. Mynegodd yr eNGOs rywfaint o amheuaeth ynglŷn â chynnig yr Ymgeisydd i addasu dyddiad dechrau'r cyfnod sefydlu mewn ymateb i wybodaeth gan NWWT, gan nad oedd hyn yn mynd i'r afael â'u pryderon ynglŷn â hyd y cyfnod sefydlu [REP4-038 a REP4-044].
- 7.6.116. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn mai'r digwyddiad allweddol oedd sefydlu'r gytref môr-wenoliaid yn hytrach na'r ffaith bod adar neu rywogaethau unigol yn cyrraedd ac yn sefydlu. Y môr-wenoliaid Pigddu oedd y rhywogaeth môr-wenoliaid a gyrhaeddodd gyntaf ac felly roedd sefydlu'r gytref yn cael ei bennu gan gyrhaeddiad y rhywogaeth hon. Byddai rheolaethau sŵn ar waith am y tymor cyfan; rhagofal ychwanegol yn unig oedd y rheolaethau ychwanegol yn ystod y cyfnod sefydlu [REP5-051]. Nododd hefyd y byddai ymestyn y cyfnod sefydlu'n cynyddu'r amser sy'n ofynnol i gwblhau'r cloddwaith ac yn ychwanegu'n sylweddol at gostau adeiladu; pe byddai'n cael ei ymestyn i gynnwys y tymor bridio cyfan fe allai atal y datblygiad arfaethedig rhag gweithredu yn 2025 [REP3-005]. Fodd bynnag, o ystyried y ffaith bod y datblygiad arfaethedig wedi'i atal, nid yw'n ymddangos i'r ExA fod y dyddiad hwn yn berthnasol mwyach. Pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei wneud, mae'r ExA yn cynghori y dylid defnyddio'r diffiniad o'r 'tymor bridio môr-wenoliaid' a roddir isod yn 7.10.16.
- 7.6.117. O ran monitro adweithiol, heriodd CNC a'r eNGOs y trothwy hedfan i fyny gwreiddiol a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd, ond gan fod yr Ymgeisydd wedi addasu ei gynigion yn ddiweddarach ni fydd hyn yn cael ei drafod ymhellach. Cododd CNC bryder cyffredinol na fyddai'r monitro adweithiol yn gallu rheoli risg gadael y gytref yn sydyn neu ostyngiad mewn cynhyrchedd o ganlyniad i straen a achosir gan sŵn [REP2-325]. Mynegodd CNC a'r eNGOs gryn bryder ynglŷn ag ymarferoldeb ac effeithiolrwydd cynigion yr Ymgeisydd ar gyfer monitro adweithiol [REP4-038, REP4-039, REP4-044 a REP5-081].
- 7.6.118. Gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd roi mwy o fanylion am hyd ac amllder tebygol ffrwydro ar yr wyneb (Q5.0.28 [PD-009]). Dywedodd yr Ymgeisydd fod ffrwydro ar yr wyneb wedi'i gynnig ar gyfer sefyllfaoedd pan fyddai presenoldeb craigwely heb ei hollti yn golygu bod dulliau cloddio eraill yn aneffeithlon. Byddai'r rhan fwyaf o hyn yn digwydd yn ystod dwy flynedd gyntaf y cyfnod adeiladu. Byddai ffrwydriadau'n cael eu cynllunio'n ofalus, a dim ond 'ffrwydriadau cyfyngedig' fyddai'n cael eu gwneud yn ystod y tymor bridio. Nid oedd yr Ymgeisydd yn disgwyl i lefelau sŵn a fyddai'n arwain at ymatebion hedfan i fyny ddigwydd yn aml, yn enwedig o ystyried natur geidwadol y modelu sŵn, ond ni allai warantu na fyddai'r rhain byth yn digwydd. Bwriadwyd i'r monitro adweithiol ymdrin â'r sefyllfaoedd hyn. Pan ofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd a oedd unrhyw fesurau ymarferol eraill i leihau lefelau sŵn

(Q5.0.27, [PD- 009]), dywedodd nad oedd unrhyw fesurau eraill y gellid eu cynnig yn ychwanegol at y mesurau a ddisgrifiwyd eisoes yn yr SHRA [REP2-375].

7.6.119. Gofynnodd yr ExA nifer o gwestiynau i'r Ymgeisydd ynglŷn â'r cynigion monitro adweithiol (gweler Qs 2.5.7, 2.5.12 a 2.5.13 [PD- 013]). Yn seiliedig ar ymatebion yr Ymgeisydd i'r cwestiynau hyn yn [REP5- 002] a'r wybodaeth a roddwyd yn [REP4-005], cadarnhawyd y pwyntiau canlynol:

- byddai'r monitro sŵn yn seiliedig ar gyfartaleddau bob awr – roedd CNC yn pryderu y byddai hyn yn colli synau ergydol sydyn [REP4-039 a REP5-081]. Dadleuodd yr Ymgeisydd fod digwyddiadau swmllyd eisoes yn gyffredin a allai achosi i'r lefel sŵn gyfartalog tymor byr fynd dros y trothwyon coch neu felyn, gan arwain at gamrybudd. Roedd defnyddio'r cyfartaleddau bob awr yn darparu cydbwysedd rhwng amddiffyn ac ymarferoldeb;
- y trothwyon coch oedd y lefelau rheoli sŵn a nodwyd yn yr MPSSCoCP a'r MWSCoCP;
- byddai'r trothwyon melyn ar gyfer sŵn adeiladu yn cael eu cytuno â CNC, ond awgrymodd yr Ymgeisydd y dylent fod yn 2 dB islaw'r trothwy coch ar gyfer sŵn adeiladu. Dylai hyn roi amser i ymateb cyn cyrraedd y trothwy coch;
- byddai sŵn yn cael ei fonitro yn y gytref môr-wenoliaid ac mewn derbynyddion rheoli canolraddol os bydd angen (ar hyn o bryd, cynigir chwe phwynt monitro sŵn wedi'u trefnu o amgylch y safle);
- o ran sŵn ffrwydro, pe byddai lefelau sŵn uwch na'r disgwyl yn cael eu cofnodi yn y gytref, byddai hyn yn cael ei ddatrys cyn y ffrwydriad nesaf, er enghraifft trwy ddefnyddio ffrwydriadau llai. Awgrymodd yr Ymgeisydd hefyd y gallai'r dull gael ei addasu pe byddai'r trothwyon melyn yn rhy geidwadol neu ddim yn ddigon ceidwadol;
- byddai'r Rheolwr Safle'n gyfrifol am sicrhau bod lefelau sŵn yn cael eu cadw islaw'r lefelau penodedig, yn seiliedig ar gyfathrebu â'r Clerc Gwaith Ecologol a'r arsylwyr adaregol a gwybodaeth fanwl am sŵn gweithredol o'r offer ar y safle; a
- byddai'r Rheolwr Safle'n ystyried amrywiaeth o opsiynau, gan bwyso a mesur pryderon iechyd a diogelwch a risg amgylcheddol, i newid neu atal gweithgareddau ar y safle. Os na ellid atal neu newid y gweithgaredd sy'n achosi'r sŵn, byddai gweithgareddau adeiladu eraill yn cael eu newid neu eu hatal yn lle hynny er mwyn atal neu unioni unrhyw doriad.

7.6.120. Mynegodd yr eNGOs bryderon ynglŷn â newydd-deb y cynigion monitro adweithiol [REP4-038, REP4-044 a REP9-036]. Yn yr ail gwestiynau ysgrifenedig [PD-013], gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd nodi unrhyw ddatblygiadau eraill a oedd wedi defnyddio ymagwedd debyg. Dywedodd yr Ymgeisydd fod yr ymagwedd yn gymharol newydd, yn enwedig o ran adar môr sy'n bridio. Fodd bynnag, cyfeiriodd at adeiladu'r Parc Olympaidd yn Llundain, lle y defnyddiwyd monitro sŵn adweithiol i reoli lefelau sŵn o amgylch y parc. Roedd enghreifftiau eraill yn cynnwys y rheolaethau ar adeiladu'r lanfa yn Hinkley Point C i ddiogelu grwpiau o hwyaid yr eithin rhag aflonyddu, a'r 'weithdrefn grwpiau o garfilod' a gymhwyswyd yn y tymor ar ôl bridio yn ystod adeiladu Fferm Wynt ar y Môr Westernmost Rough [REP5-002].

- 7.6.121. Nid oedd CNC yn cytuno y byddai'r llain glustogi'n ddigonol i fynd i'r afael â'r risgiau posibl sy'n deillio o aflonyddu gweledol (ond mae hefyd yn dweud na ellid gwahanu aflonyddu sŵn ac aflonyddu gweledol ac y dylent gael eu hystyried yn gronnol) [REP5-081]. Honnodd yr Ymgeisydd y byddai'r pellter 500m yn darparu llain glustogi ddigonol [REP6-009]. Derbyniodd yr eNGOs fod llain glustogi 500m yn debygol o fod yn ddigonol, ond roeddent yn parhau i bryderu am effaith ailgychwyn cloddwaith mawr o ganol mis Mai ar fôr-wenoliaid Pigddu sy'n cyrraedd yn hwyr.
- 7.6.122. O ran y mesurau lliniaru a gynigiwyd ar gyfer aflonyddu gweledol, holodd yr eNGOs pam nad oedd rheolaethau ar y gwaith i'r gorllewin o Afon Cafnan, fel y bu yn y cais TCPA ar gyfer y gwaith Paratoi a Chlirio'r Safle, o ystyried graddfa'r gwaith a gynigiwyd yn ardal adeiladu Twmpath E [REP2-318, REP2-348 a REP2-360]. Ymrwymodd yr Ymgeisydd i gynnwys rheol yn yr MPSSCoCP i fynd i'r afael â'r pryderon hyn [REP5-002], ond nid yw'n ymddangos bod unrhyw gyfeiriad uniongyrchol at reolaeth o'r fath yn fersiwn derfynol yr MPSSCoCP.
- 7.6.123. Cynhyrchodd yr eNGOs bapur opsiynau ecolegol [REP2-361] a awgrymodd fesurau yr oeddent yn teimlo y dylai'r Ymgeisydd eu mabwysiadu fel mesurau lliniaru ar gyfer effeithiau ar yr AGA, er nad ydynt yn cytuno o hyd y byddai'r mesurau lliniaru'n ddigonol i osgoi AEol [RR-084, REP2-054, REP2- 358 a REP6-046]. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn y gallai'r mesurau hyn wella cydnerthedd y safle, er nad ydynt yn angenrheidiol ar gyfer lliniaru; mae'r mesurau wedi cael eu sicrhau trwy'r cytundeb a106 drafft [REP2-049, REP2-054, REP3-005, REP3-026, REP5-051] a REP6-046].
- 7.6.124. Dywedodd CNC er y gallai'r 'mesurau lliniaru' a gynigiwyd yn yr SHRA wella cyflwr yr AGA, na fyddent yn lliniaru effeithiau aflonyddu'r datblygiad arfaethedig. Nid oedd yn ymwybodol o fesurau lliniaru a allai wneud hynny heb osod cyfyngiadau arwyddocaol ar amseru gweithgareddau adeiladu [REP2-325]. Yn yr un modd, er bod yr eNGOs yn argymhell y mesurau cydnerthedd, roeddent hefyd o'r farn na fyddai'n bosibl lliniaru effeithiau aflonyddu yn ddigonol i osgoi AEol [REP2-325, REP2-348 a REP2-360]

Aflonyddu ar y môr-**wenoliaid wrth ddefnyddio'r amgylchedd**
morol yn ystod y cyfnod adeiladu

- 7.6.125. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad, ar sail y llenyddiaeth wyddonol bresennol, bod môr-wenoliaid Pigddu yn annhebygol o ddangos ymatebion amlwg i lefelau sŵn islaw 70 dB(A) yn yr amgylchedd morol. Tybiodd ei asesiad y byddai'r holl fôr-wenoliaid yn osgoi ardaloedd alltraeth lle y rhagfynegwyr y byddai'r sŵn yn fwy na 65 dB(A), a chyfrifodd hyd ychwanegol y daith chwila am fwyd. Mae'r egni ychwanegol sy'n gysylltiedig â'r daith hirach yn gyfystyr â defnyddio 1 – 2% yn fwy o egni y dydd [APP-050 a REP3-005]. O arsylwi ymddygiad adar yn ystod y gwaith ymchwilio tir alltraeth yn ardal Porth-y-Pistyll, gwelwyd achosion cyfyngedig iawn o osgoi hedfan gan fôr-wenoliaid Pigddu [REP2-375, REP3-026 a REP5-002].

- 7.6.126. Rhagfyneodd asesiad yr Ymgeisydd y byddai'r effeithiau gweledol o Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

weithgareddau adeiladu, gan gynnwys symudiadau llongau a threillio, yn effeithio ar ardal alltraeth lai na'r ardal y byddai sŵn yn effeithio arni. Yn yr un modd â'r asesiad o effeithiau aflonyddu o ganlyniad i sŵn, roedd yr Ymgeisydd o'r farn bod y dystiolaeth o astudiaethau cyhoeddus yn awgrymu bod môr-wenoliaid Pigddu yn gymharol ansensitif i aflonyddu anthropogenig yn yr amgylchedd morol, ac felly ei bod yn annhebygol y byddai aflonyddu gweledol o weithgareddau adeiladu'n arwain at AEoI [APP-050].

7.6.127. Heriodd yr eNGOs ddibynadwyedd y ffigurau ar gyfer symudiadau llongau oherwydd, yn eu barn nhw, ymddangosai fod llawer o ansicrwydd ynglŷn â nifer y symudiadau llongau tebygol sy'n gysylltiedig ag adeiladu. Yn arbennig, roeddent yn pryderu pe byddai'n rhaid i'r oedolion wyro oddi wrth eu llwybrau arferol neu hedfan yn uwch, y byddai hynny'n golygu y gallent ddefnyddio mwy o egni ac yn amharu ar ddarparu bwyd i gywion. Dywedasant hefyd na fesurwyd lefelau sŵn yn yr amgylchedd morol. Nid oeddent yn cytuno bod yr astudiaethau fferm wynt y dibynnodd yr Ymgeisydd arnynt i ddeillio faint o egni a ddefnyddir yn briodol i'r sefyllfa ym Mae Cemlyn (gweler [REP2-054, REP2-358 a REP2-360] ar gyfer ymatebion yr RSPB, [REP2-348 a REP4-044] ar gyfer ymatebion NWWT a [REP2-318 a REP4-038] ar gyfer ymatebion NT).

7.6.128. Yn ogystal, mynegodd yr RSPB bryderon am yr effeithiau ar ddynameg chwilota am fwyd môr-wenoliaid tra bo'r datblygiad arfaethedig yn gweithredu. Honnodd yr Ymgeisydd er y gallai'r môr-wenoliaid ddefnyddio ychydig mwy o egni i osgoi'r MOLF a'r morglawdd, y byddai hyn yn arwyddocaol [REP6-046].

7.6.129. Dywedodd yr Ymgeisydd fod yr asesiad yn yr SHRA yn rhagofalus iawn, o ystyried y dystiolaeth yn y llenyddiaeth wyddonol bod môr-wenoliaid Pigddu yn gymharol ansensitif i aflonyddu ar y môr, ac mai dim ond rhan o'r ardal chwilota am fwyd ar y môr yr effeithir arni [REP3-026]. Cyfrifwyd y cynnydd yn yr egni a ddefnyddir gan fôr-wenoliaid ar sail llenyddiaeth wyddonol gyhoeddus ac nid oedd yn arwyddocaol [REP5-051 a REP6-009]. Roedd ymatebion disgwyledig môr-wenoliaid i ffermydd gwynt ar y môr yn llywio'r parth dylanwad aflonyddu gweledol yn unig [REP5-051].

7.6.130. Wrth ymateb i'r ail gwestiynau ysgrifenedig Q2.5.5 [PD-013], ni fynegodd CNC unrhyw bryderon penodol ynglŷn â nodweddu'r amgylchedd sŵn, ond ailadroddodd bryderon ynglŷn ag effeithiau cronol, a drafodir mewn man arall yn yr adroddiad hwn [REP5-081].

Mwy o aflonyddu gan ddefnyddwyr hamdden yn ystod y cyfnod adeiladu

7.6.131. Roedd yr Ymgeisydd wedi eithrio AEoI posibl oherwydd y byddai'r Strategaeth Rheoli'r Gweithlu (WKFMS) yn darparu mesurau lliniaru ar gyfer unrhyw effeithiau a achosir gan fwy o ddefnydd hamdden o Fae Cemlyn gan weithwyr preswyl [AS-010]. Heriodd CNC [REP2-325] a'r eNGOs p'un a oedd digon o fanylion yn yr WKFMS i fod yn hyderus y gellid rheoli ymddygiad ymwelwyr yn ddigonol i osgoi aflonyddu ar y môr-wenoliaid.

7.6.132. Amlygodd yr eNGOs y gallai ymwelwyr heblaw am weithwyr adeiladu Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

gael eu denu i Fae Cemlyn i weld yr Orsaf Bêr yn cael ei hadeiladu. Gwnaethant fynegi pryderon ynglŷn â'r diffyg eglurder ynghylch pa fesurau a gynigiwyd i reoli effeithiau gan ymwelwyr nad ydynt yn weithwyr a phryd y byddai'r mesurau hyn ar waith (gweler [REP2-256, REP2-348 a REP4-044] ar gyfer ymatebion NWWT, [REP2-318 a REP4-038] ar gyfer ymatebion NT a [REP2-360] ar gyfer ymatebion RSPB).

7.6.133. Cynhyrchodd yr Ymgeisydd fersiynau wedi'u diweddarau o'r WKFMS, yn rhannol er mwyn mynd i'r afael â phryderon CNC a'r eNGOs. Cyflwynwyd y fersiwn derfynol erbyn Terfyn Amser 8 [REP8-064]. Nododd mai bwriad yr WKFMS oedd amlinellu'r egwyddorion a fyddai'n llywio datblygiad y CoCP; mae adeiladu yn unol â'r CoCP wedi'i sicrhau yn y dDCO [REP3-005].

7.6.134. Honnodd yr Ymgeisydd y byddai'r mesurau yn yr WKFMS, ar y cyd â'r mesurau a sicrhau mewn dogfennau rheoli eraill, y Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd [APP-424 ac APP-425] a'r cytundeb a106 drafft, yn ddigonol i osgoi AEol [REP3-005, REP3-026 a REP6-052]. Roedd wedi ymrwymo i rannol ariannu warden môr-wenoliaid yng ngwarchodfa natur Bae Cemlyn ar hyd y cyfnod bridio trwy'r cytundeb a106 ac i ddarparu cyfleusterau hamdden ar Gampws y Safle ac oddi arno [REP2-056, REP3-026, REP6-052]. Cynyddwyd y cyllid a oedd ar gael i gefnogi'r warden môr-wenoliaid er mwyn ymestyn y cyfnod y byddai'r warden ar y safle yn ystod y tymhorau bridio i'r cyfnod adeiladu cyfan [REP5-051].

7.6.135. Ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd pryderon CNC yn parhau heb eu datrys [REP9-037]. Roedd yr eNGOs yn pryderu o hyd am eglurder cynigion yr Ymgeisydd hefyd, er yr ymddangosai fod eu pryderon yn ymwneud yn rhannol ag anghytundeb ynglŷn â lefel y cyllid [REP4-038, REP4-044, REP6-052 a REP9-036].

Effeithiau ar y gefnau raeau

7.6.136. Mae CNC [REP2-325] a'r eNGOs [REP2-318, REP2-348 a REP2-360] yn nodi y gallai newidiadau i Esgair Gwelyn effeithio ar oroesiad yr ynysoedd yn y morlyn lle mae mwyafrif y môr-wenoliaid yn nythu. Trafodir y mater hwn uchod yn yr adran sy'n ymdrin ag AEol Bae Cemlyn, felly ni ailadroddir y pwyntiau hynny yma.

Effeithiau eraill

7.6.137. Roedd CNC yn cytuno â chasgliad yr Ymgeisydd, sef dim AEol o ran effeithiau ar y poblogaethau pysgod y mae'r môr-wenoliaid yn bwydo arnynt a chynefin cynhaliol [REP8-018]. Mynegodd yr RSPB bryderon ynglŷn â'r effeithiau ar yr ardal chwilota am fwyd a fyddai ar gael i'r môr-wenoliaid (ei bod yn cydnabod nad yw'r ardal y mae'r gwaith morol yn effeithio arni yn ardal bwysig ar gyfer chwilota am fwyd) [REP2-358]. Mae'n ymddangos bod y pryderon hyn yn ymwneud â graddau'r aflonyddu ar y môr-wenoliaid yn yr amgylchedd morol, a drafodir uchod.

Effeithiau ar rywogaethau môr-wenoliaid eraill

7.6.138. Mynegodd CNC bryderon ynglŷn â'r posibilrwydd y gallai mwy o aflonyddu gan sŵn ac aflonyddu gweledol yn ystod y cyfnod adeiladu

effeithio ar fôr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd. Credai y gallai hyn hefyd achosi i'r rhywogaethau hyn adael y gytref, o bosibl. Byddai hyn yn tanseilio cyflawni'r amcan cadwraeth sy'n ymwneud â chynnal cyrhaeddiad a dosbarthiad y rhywogaethau hyn yn yr AGA [REP2-325, REP5-081 a REP9-037].

- 7.6.139. Mynegodd yr eNGOs bryderon tebyg ynglŷn ag effeithiau ar fôr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd [REP6-052, REP9-036]. Rhoesant grynoded o gofnodion gwarchodfa'r NWWT a ddangosodd fod môr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd fel arfer yn bresennol ar nythod o ganol mis Mai tan ganol mis Mehefin, ar ôl i'r rheolaethau sŵn sy'n berthnasol i'r cyfnod sefydlu ddod i ben [REP2-318, REP2-360 a REP2-348]. Roeddent yn pryderu na fyddai'r cyfnod sefydlu'n cynnwys yr adeg pan fo'r rhywogaethau hyn yn sefydlu eu nythod [REP4-038 a REP4-044]. Maen nhw hefyd yn pryderu y byddai dechrau cloddwaith mawr eto yng nghanol mis Mai o fewn 500m o'r ynysoedd nythu yn aflonyddu ar fôr-wenoliaid y Gogledd a môr-wenoliaid cyffredin sy'n nythu [REP5-075 a REP5-077].
- 7.6.140. Honnodd yr Ymgeisydd fod ei sylfaen dystiolaeth a'i asesiad yn gadarn, ac felly bod y casgliad o ddim AEol o ran môr-wenoliaid Pigddu yn berthnasol i fôr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd hefyd [REP3-035, REP9-005 a REP10-012]. Fel y nodwyd uchod, credai mai'r hyn sy'n allweddol i ddiffinio'r cyfnod sefydlu yw sefydlu'r gytref yn hytrach nag adar unigol, ac felly ei fod yn cynnwys cyrhaeddiad môr-wenoliaid Pigddu. Byddai rheolaethau sŵn yn parhau i fod ar waith ar hyd y tymor bridio [REP5-051].
- 7.6.141. Eithriodd yr Ymgeisydd AEol ar gyfer môr-wenoliaid gwridog gan nad oedd unrhyw barau bridio wedi cael eu cofnodi yn yr AGA ers 2011 [APP-050]. Cytunodd yr eNGOs nad oedd y rhywogaeth hon wedi bridio ym Mae Cemlyn yn y blynyddoedd diweddar ond bod prosiect wedi cael ei gynnal i sefydlu poblogaeth fridio yng Nghemlyn ac yng nghytref Ynysoedd y Moelrhoniaid yn yr AGA. Roedd yr eNGOs yn pryderu bod y rhywogaeth yn bridio'n hwyrach o lawer yn y tymor na'r môr-wenoliaid Pigddu, ac felly na fyddent yn cael eu hamddiffyn gan y 'cyfnod sefydlu' [REP2-318, REP2-348, REP2-360 a REP9-036].

Effeithiau rhyng-brosiect

- 7.6.142. Mynegodd CNC a'r eNGOs bryderon yn gyson, a hynny'n nodedig yn eu hymateb i'r RIES [REP9-037 a REP9-036], ynglŷn â'r posibilrwydd y gallai effeithiau cronol godi o weithgareddau sy'n gysylltiedig â'r datblygiad arfaethedig.
- 7.6.143. Roedd y pryderon hyn yn ymwneud yn bennaf â'r posibilrwydd o aflonyddu cronol o ganlyniad i effeithiau sŵn a gweledol. Gallai'r môr-wenoliaid fod yn agored i effeithiau o'r fath tra'u bod yn nythu ond hefyd tra'u bod yn teithio'n ôl ac ymlaen ac yn chwilota am fwyd ar y môr. Amlygwyd hyd yr amser y byddai'r gytref yn profi effeithiau dilyniannol hefyd [REP2-325, REP4-038, REP4-044, REP5-075, REP5-077 a REP6-052].
- 7.6.144. Pe byddai'r mesurau lliniaru arfaethedig ar waith, roedd yr Ymgeisydd

o'r farn y byddai adeiladu'r datblygiad arfaethedig yn annhebygol o gael unrhyw effeithiau canfyddedig ar lwyddiant bridio'r poblogaethau môr-wenoliaid [APP- 050]. Gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd roi eglurhad pellach o'r potensial i effeithiau rhyng-brosiect gyfuno i gynhyrchu AEol (Q5.0.35 [PD-009]). Ymatebodd yr Ymgeisydd trwy ailadrodd y dystiolaeth a gyflwynwyd eisoes yn yr SHRA [REP2-375].

- 7.6.145. Asgwrn cynnen allweddol oedd yr ansicrwydd ynglŷn ag effaith gyfunol aflonyddu o ganlyniad i sŵn ac aflonyddu gweledol ar y tir ac ar y môr. Roedd CNC o'r farn bod ansicrwydd sylweddol ynglŷn â'r effeithiau cronol [REP5-081 a REP7-012]. Honnodd yr Ymgeisydd, o ystyried yr asesiadau a gynhaliodd, nad oes ansicrwydd o'r fath yn bodoli [REP6-009].

Effeithiau ar y cyd

- 7.6.146. Yn ogystal â'r dystiolaeth a gyflwynwyd yn yr SHRA, gofynnodd yr ExA yn y cwestiynau ysgrifenedig cyntaf [PD-009] am eglurhad pellach gan yr Ymgeisydd ynglŷn â'r dystiolaeth y dibynnodd arni i ddod i'w gasgliadau o ddim AEol o effeithiau ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill. Darparodd yr Ymgeisydd y wybodaeth a geisiwyd [REP2-375], a oedd yn cynnwys manylion mesurau lliniaru yn ymwneud â datgomisiynu Gorsaf Bŵer bresennol Wylfa a'r dystiolaeth a oedd ar gael yn ystod y broses o lunio'r cais, fel y cytunwyd gydag IACC a CNC, mewn perthynas â Pharc Eco Ynys Môn, Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru, Gosodiad Barcud Llanw 10MW Dwfn Caergybi, Parth Arddangos Gorllewin Ynys Môn, Nwy Naturiol Amlwch a'r Ganolfan Derbyn Ymwelwyr a'r Cyfryngau.

Canfyddiadau'r ExA o ran AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn

- 7.6.147. Roedd AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn yn fater dadleuol drwy gydol yr Archwiliad ac roedd CNC a'r eNGOs yn anghytuno'n sylfaenol â dehongliad yr Ymgeisydd o'u sylfaen dystiolaeth. Un mater oedd statws presennol y gytref, sy'n ymddangos fel petai'n profi dirywiad o ran cynhyrchedd. Er bod yr ExA yn nodi awgrym yr Ymgeisydd y gallai hyn fod o ganlyniad i'r cynnydd blaenorol ym maint y gytref, mae'r ExA yn pryderu na ellir diffinio'r rhesymau am natur fregus y gytref heb astudiaethau manwl pellach. O ganlyniad i'r diffyg sicrwydd ynglŷn ag achosion y cynhyrchedd dirywiol, mae'r ExA yn dod i'r casgliad y dylid ystyried bod y gytref môr-wenoliaid yn agored i effeithiau aflonyddu.
- 7.6.148. Mae'r ExA yn cydnabod mai nifer fach o fôr-wenoliaid cyffredin neu fôr-wenoliaid y Gogledd sy'n bresennol ym Mae Cemlyn ar hyn o bryd ac nad oes unrhyw fôr-wenoliaid gwridog yno o gwbl. Pe byddai'r rhywogaethau hyn yn gadael y gytref fridio ym Mae Cemlyn, byddai hyn yn tanseilio amcan cadwraeth yr AGA sy'n mynnu nad yw cyrhaeddiad a dosbarthiad môr-wenoliaid o fewn yr AGA yn cael eu cyfyngu na'u rhwystro.

- 7.6.149. O ran effeithiau sŵn adeiladu, ystyriodd yr ExA hefyd y ffaith bod Gorsaf Bŵer Wylfa wedi cael ei hadeiladu mewn cymdogaeth debyg i Fae Cemlyn yn ystod y 1960au. Fodd bynnag, ni wyddys beth oedd ymddygiad y gytref môr-wenoliaid bryd hynny ac, yn bwysicach, ychydig o amddiffyniad a roddwyd i rywogaethau gan nad oedd safleoedd Natura 2000 wedi cael eu cyflwyno tan 1992. Yn ogystal, ni ellir cymharu graddfa datblygiad Gorsaf Bŵer Wylfa Newydd ac offer adeiladu modern. Felly, mae'r ExA wedi diystyru'r trywydd hwn.
- 7.6.150. O ran y mesurau lliniaru ar gyfer effeithiau sŵn a gweledol yn ystod adeiladu, mae'r ExA yn parhau i bryderu am y diffyg llenyddiaeth wyddonol ddibynadwy ynglŷn ag aflonyddu ar fôr-wenoliaid o ganlyniad i effeithiau adeiladu, a'r diffyg cytundeb ar ddehongli'r llenyddiaeth sydd ar gael. Mae'n ymddangos bod y sylfaen dystiolaeth yn y llenyddiaeth gyhoeddedig, heblaw am bapur Harwood et al a drafodwyd uchod, yn cynnwys astudiaethau sy'n gallu darparu cyd-destun ond nad oes ganddynt lawer o berthnasedd uniongyrchol i adeiladu'r datblygiad arfaethedig.
- 7.6.151. Gan droi at y treialon ffrwydro, mae'r ExA yn rhannu pryderon CNC a'r eNGOs, hynny yw, nad oedd y treialon yn darparu tystiolaeth bendant sy'n berthnasol i'r effeithiau ar boblogaethau môr-wenoliaid sy'n bridio gan fod yr Ymgeisydd wedi arsylwi gwylanod penddu yn unig. Roedd cyfyngiadau hefyd yn ymwneud â disgrifiad yr Ymgeisydd o'r ymatebion ymddygiadol a gofnodwyd yn ystod y treialon ffrwydro.
- 7.6.152. I grynhoi, mae'r ExA o'r farn bod tystiolaeth annigonol, o'r llenyddiaeth ac arsylwadau safle, i benderfynu na fyddai effeithiau sŵn a gweledol o'r gwaith adeiladu yn aflonyddu ar y gytref môr-wenoliaid. O ystyried Waddenzee (Achos C-127/02, 2004, ECR-17405), sy'n datgan "*Mae'n rhaid i bob agwedd ar y cynllun neu'r prosiect sy'n gallu, yn unigol neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill, effeithio ar amcanion cadwraeth y safle gael ei hamlygu yng ngoleuni'r wybodaeth wyddonol orau yn y maes*", mae'r ExA yn cynghori'r SoS bod gwybodaeth wyddonol annigonol i benderfynu ar yr effaith ar amcanion cadwraeth yr AGA. Mae'r ExA yn derbyn cyngor CNC na ellir dangos, y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol, na fydd y gytref yn gadael y safle ac na fydd y gwaith yn arwain at fwy o achosion o hedfan i fyny, gydag effeithiau canlyniadol ar lwyddiant bridio'r môr-wenoliaid.
- 7.6.153. Gan gyfeirio at fesurau lliniaru, mae'r ExA yn rhannu pryderon yr eNGOs ynglŷn â newydd-deb y cynigion monitro adweithiol a'r gallu i weithredu'r rhain ar safle adeiladu cymhleth ac eang iawn. Mae'r ExA hefyd yn derbyn cyngor CNC, sef er y gallai'r 'mesurau cydnerthedd' a gynigir yn yr SHRA wella cyflwr yr AGA, ni fyddent yn lliniaru effeithiau aflonyddol y datblygiad arfaethedig. Nid oedd CNC yn ymwybodol o fesurau lliniaru a allai wneud hynny heb osod cyfyngiadau arwyddocaol ar amseru gweithgareddau adeiladu. Felly, mae'r ExA yn derbyn cyngor CNC a'r eNGOs na fyddai'n bosibl lliniaru effeithiau aflonyddu'n ddigonol i osgoi AEoI.

- 7.6.154. Mae casgliadau'r ExA ynglŷn â phwysau ymwelwyr fel y disgrifir uchod mewn perthynas ag ACA Bae Cemlyn.
- 7.6.155. O ran effeithiau rhyng-brosiect, mae'r ExA wedi ystyried safbwynt yr Ymgeisydd sef, pe byddai'r mesurau lliniaru arfaethedig ar waith, y byddai adeiladu'r datblygiad arfaethedig yn annhebygol o gael unrhyw effeithiau canfyddedig ar lwyddiant bridio'r poblogaethau môr-wenoliaid. Profwyd hyn drwy gydol yr Archwiliad gan yr ExA, CNC a'r eNGOs. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad bod cryn ansicrwydd yn parhau ynglŷn ag effaith gyfunol aflonyddu o ganlyniad i sŵn ac aflonyddu gweledol ar y tir ac ar y môr. Mae'r ExA yn derbyn cyngor CNC na ellir dangos y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol na fyddai'r gytref yn gadael y safle ac na fyddai'r gwaith yn arwain at fwy o achosion o hedfan i fyny, gydag effeithiau canlyniadol ar lwyddiant bridio a goroesiad cywion.
- 7.6.156. Gan nad yw'r ExA yn gallu argymhell dim AEol ar gyfer môr-wenoliaid Pigddu, mae wedi ystyried effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar rywogaethau eraill o fôr-wenoliaid. O ystyried yr egwyddor ragofalus ac amcanion cadwraeth y safle, a chynghor CNC y gallai'r cynnydd posibl mewn aflonyddu o ganlyniad i sŵn ac aflonyddu gweledol yn ystod adeiladu effeithio ar fôr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd, a allai hefyd achosi i'r rhywogaethau hyn adael y gytref, mae'r ExA yn dod i'r casgliad na all argymhell dim AEol ar gyfer y rhywogaethau hyn o fôr-wenoliaid sy'n nodweddion o'r AGA. Gan nad yw môr-wenoliaid gwridog wedi ffurfio poblogaeth fridio hyfyw ym morlyn Bae Cemlyn, er gwaethaf y cynigion i ailsefydlu'r rhywogaeth a ddisgrifiwyd gan yr eNGOs, mae'r ExA yn dod i'r casgliad y gellir eithrio AEol ar gyfer y rhywogaeth hon.

AEol ar gyfer AGA Aber Afon Dyfrdwy

- 7.6.157. Cynghorodd CNC pe byddai'r môr-wenoliaid Pigddu yn gadael y gytref ym Mae Cemlyn, y gallai hyn effeithio ar y boblogaeth môr-wenoliaid Pigddu deithiol, sy'n nodwedd o AGA Aber Afon Dyfrdwy, gan felly arwain at AEol ar yr AGA [RR-088, REP2- 325 a REP8-018]. Wrth ymateb i gwestiynau ysgrifenedig cyntaf gan yr ExA [PD-009], esboniodd CNC nad oedd ganddo unrhyw dystiolaeth o gysylltedd uniongyrchol rhwng y ddwy AGA [REP2-325].
- 7.6.158. Wrth ymateb i ail gwestiynau ysgrifenedig gan yr ExA [PD-013], cadarnhaodd CNC nad oedd ei bryderon yn berthnasol i safle Ramsar Aber Afon Dyfrdwy gan nad oedd o'r farn bod y nodwedd môr-wenoliaid Pigddu teithiol yn un o nodweddion dynodedig y safle Ramsar [REP9-037].
- 7.6.159. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn, gan nad oedd AEol ar gyfer AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, nad oedd posibilrwydd ar gyfer nodwedd môr-wenoliaid Pigddu teithiol AGA Aber Afon Dyfrdwy [REP3-035].

Canfyddiadau'r ExA o ran AGA Aber Afon Dyfrdwy

- 7.6.160. Mae'r ExA yn cydnabod cyngor CNC, sef pe byddai'r môr-wenoliaid Pigddu yn gadael y gytref ym Mae Cemlyn, y gallai hyn effeithio ar y boblogaeth môr-wenoliaid Pigddu deithiol, sy'n nodwedd o AGA Aber Afon Dyfrdwy, gan felly arwain at AEol ar yr AGA. Fodd bynnag, gan nad oes gan CNC unrhyw dystiolaeth o gysylltedd uniongyrchol rhwng y ddwy AGA, mae'r ExA yn dod i'r casgliad na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn arwain at AEol ar gyfer AGA Aber Afon Dyfrdwy.

AEol ar gyfer safleoedd Ewropeaidd eraill yn y Deyrnas Unedig

- 7.6.161. O ran safleoedd ACA, AGA a Ramsar eraill yng Nghymru, cytunodd CNC â chasgliadau'r SHRA o ran AEol [REP9-037]. Nid oes unrhyw IP nac SNCB arall wedi herio casgliadau'r Ymgeisydd ynglŷn ag AEol ar gyfer safleoedd Ewropeaidd yn y Deyrnas Unedig. Nid yw'r ExA yn gweld unrhyw reswm i herio casgliadau'r Ymgeisydd.

7.7. **CASGLIADAU'R AWDURDOD ARCHWILIO O RAN EFFEITHIAU NIWEIDIOL AR GYFANRWYDD**

- 7.7.1. Mae'r ExA yn argymhell y gall yr SoS, sef yr awdurdod cymwys, ddod i'r casgliad y gellir eithrio AEol ar gyfer safleoedd Ewropeaidd, heblaw am y rhai a drafodir isod.
- 7.7.2. O ran effeithiau ar ACAau lle mae mamaliaid môr yn nodwedd gymwys, mae'r ExA yn argymhell y gellir eithrio AEol, ar yr amod y sicrhewr y mesurau lliniaru perthnasol trwy'r DCO (gan na fydd Trwydded Forol yn cael ei rhoi cyn i'r DCO gael ei ganiatáu). Mae'r ExA yn argymhell bod yr SoS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd a CNC ar ddrafftio gofyniad ychwanegol yn yr MWSCoCP, sy'n sicrhau bod cynllun lliniaru mamaliaid môr yn cael ei gynhyrchu a'i weithredu, i'w gymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC.
- 7.7.3. O ran ACA Bae Cemlyn, mae'r ExA yn pryderu y gallai cyflawni'r amcanion cadwraeth ar gyfer y nodwedd llystyfiant parhaol glannau caregog gael ei danseilio oni bai y datrysir y materion canlynol:
- y gellir dod i gytundeb ynglŷn ag effeithiau ansawdd aer gweithredol ar nodweddion yr ACA ac atodi rheolaethau priodol naill ai i'r DCO neu'r Drwydded Amgylcheddol berthnasol; a
 - bod y pecyn o fesurau a fwriedir i liniaru effeithiau hamdden ar yr ACA yn cael ei wella.
- 7.7.4. Yn amodol ar ddatrys y materion hyn, mae'r ExA yn argymhell y gellid dod i gasgliad o ddim AEol. Mae'r ExA yn deall y pryderon a fynegwyd gan CNC a'r eNGOs ynglŷn â mwy o aflonyddu hamdden ym Mae Cemlyn. Fodd bynnag, mae'n credu y byddai'r mesurau yn yr WKFMS, ar y cyd â'r mesurau a sicrhewr yn y Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd a'r cytundeb a106 drafft, yn ddigonol i osgoi AEol.
- 7.7.5. O ran AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, mae'r ExA yn nodi bod yr Ymgeisydd wedi gwneud cryn dipyn o waith i gefnogi ei asesiad, ond ni all gytuno bod y sylfaen dystiolaeth yn cefnogi ei ddehongliad o ddim

AEol, yn enwedig yn sgil yr ansicrwydd ynglŷn ag effeithiau cronol aflonyddu o ganlyniad i sŵn ac aflonyddu gweledol yn ystod adeiladu, yn yr amgylcheddau ar y tir ac ar y môr. Mae gan yr ExA bryderon hefyd ynglŷn ag ymarferoldeb a dichonoldeb cyflawni'r mesurau lliniaru arfaethedig, yn enwedig y monitro adweithiol.

7.7.6. Mae'r ExA yn nodi safbwynt yr Ymgeisydd bod cyngor CNC yn or-ragofalus [REP10-012], ond mae'n cynghori na ellir casglu y tu hwnt i amheuaeth wyddonol na fyddai cyflawni'r amcanion cadwraeth canlynol yn cael ei danseilio gan aflonyddu o ganlyniad i sŵn ac aflonyddu gweledol yn ystod adeiladu:

- bod nifer y môr-wenoliaid sy'n bridio yn yr AGA yn sefydlog neu'n cynyddu (môr-wenoliaid Pigddu);
- bod nifer y cywion sy'n cael eu magu'n llwyddiannus yn yr AGA a thu hwnt yn ddigonol i gynnal y boblogaeth (môr-wenoliaid Pigddu); ac
- nid yw cyrhaeddiad a dosbarthiad môr-wenoliaid yn yr AGA a thu hwnt wedi'u cyfyngu na'u rhwystro (môr-wenoliaid Pigddu, môr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd).

7.7.7. O ran AGA Aber Afon Dyfrdwy, gan nad yw'n ymddangos bod unrhyw dystiolaeth gadarn sy'n cysylltu nodwedd môr-wenoliaid Pigddu teithiol yr AGA â'r boblogaeth fridio ym Mae Cemlyn, mae'r ExA yn argymhell y gellir eithrio AEol ar gyfer yr AGA hon.

7.8. YSTYRIED DEWISIADAU AMGEN

7.8.1. Cynghorodd CNC, pe na ellid eithrio AEol ar gyfer AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, y gallai'r awdurdod cymwys roi caniatâd i'r datblygiad arfaethedig dim ond os gellid dangos [REP2-325]:

- nad oedd unrhyw ddatrysiadau amgen;
- bod rhesymau hanfodol er budd cyhoeddus tra phwysig (IROPI); a
- bod mesurau digolledu wedi cael eu sicrhau.

7.8.2. Gwnaeth yr eNGOs ddatganiadau tebyg yn eu Cynrychiolaethau Ysgrifenedig [REP2-318, REP2-348 a REP2-360].

7.8.3. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn oherwydd y gellid eithrio AEol, nad oedd rheswm i fynd ymlaen i ystyried datrysiadau amgen neu IROPI [REP2-375 a REP3-035]. Fodd bynnag, yn ail gwestiynau ysgrifenedig yr ExA (Q2.5.10, [PD-013]), gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd ystyried yr achos dros ddim datrysiadau amgen ac IROPI. Roedd ymateb yr Ymgeisydd ynglŷn â datrysiadau amgen [REP5-044] yn ymdrin â'r pwyntiau canlynol:

- yr angen am gapasiti cynhyrchu niwclear newydd fel y nodir ym mholisi'r Llywodraeth, gan gynnwys NPS EN-1 ac EN-6 a'r Datganiad ar Seilwaith Ynni;

- yr Asesiad Lleoli Strategol a gynhaliwyd gan lywodraeth y Deyrnas Unedig [EN-6 Cyfrol II] a arweiniodd at amlygu safle Wylfa fel safle a allai fod yn addas ar gyfer cynhyrchu ynni niwclear newydd;
- yr angen am gapasiti cynhyrchu niwclear ychwanegol yn seiliedig ar y dystiolaeth yn Natganiad Cynllunio'r Ymgeisydd [APP-406]; a'r
- amcanion y disgwylir i'r datblygiad arfaethedig eu cyflawni.

- 7.8.4. Roedd ymateb yr Ymgeisydd hefyd yn nodi er bod Hitachi wedi penderfynu atal ei raglen datblygu niwclear, nad oedd hyn yn lleihau'r angen brys am 59GW o gapasiti cynhyrchu ychwanegol erbyn 2025 na'r angen am gynhyrchu ynni niwclear newydd. Mae'r ExA yn nodi bod y ffaith bod y prosiect wedi'i atal yn golygu na fydd yr Orsaf Bŵer yn cynhyrchu unrhyw bŵer erbyn 2025.
- 7.8.5. Ailddatganodd yr Ymgeisydd y dystiolaeth a ddefnyddiwyd yn ei SHRA i gefnogi ei gasgliad o ddim AEol ar gyfer yr AGA, a dywedodd hyd yn oed pe byddai'r SoS yn dod i'r casgliad na ellid eithrio AEol, y byddai'r effeithiau'n ffiniol. Fodd bynnag, aeth ymlaen i sgrinio 'rhestr hir' o ddatrysiadau amgen a allai effeithio ar yr ysgogiadau sŵn a gweledol a brofir gan y môr-wenoliaid, yn erbyn yr amcanion a'r angen am y datblygiad arfaethedig. Diystyriwyd mwyafrif y datrysiadau amgen ar y rhestr hir oherwydd y byddent yn ymestyn y cyfnod adeiladu, gan oedi dechrau cynhyrchu trydan yn groes i'r polisi cenedlaethol, y byddent yn llai diogel na'r dulliau a gynigir ar hyn o bryd neu y byddent yn cael effaith annerbyniol ar gymunedau lleol.
- 7.8.6. Y tri datrysiad amgen a ystyriwyd ymhellach oedd:
- sgrinio acwstig ar gyfer sŵn ffrwydro;
 - dim ffrwydro nac adeiladu yng nghytref fridio'r môr-wenoliaid yn ystod y cyfnod sefydlu; ac
 - ymestyn y cyfnod sefydlu i wyth wythnos.
- 7.8.7. Mae asesiad yr Ymgeisydd yn gwrthod y tri datrysiad. Aseswyd bod sgrinio acwstig yn aneffeithiol ac yn dechnegol anymarferol. Byddai osgoi ffrwydro ac adeiladu yn ystod y cyfnod sefydlu yn ymestyn y cyfnod adeiladu ac yn ychwanegu'n sylweddol at gostau adeiladu'r datblygiad arfaethedig. Dadleuodd yr Ymgeisydd hefyd, oherwydd ei fod yn credu y byddai effeithiau'r lefelau sŵn ar y gytref yn ystod adeiladu yn ddibwys, na fyddai cyfyngu ar ffrwydro ac adeiladu'n arwain at fudd amgylcheddol. Aseswyd y byddai ymestyn y cyfnod sefydlu yn ychwanegu'n sylweddol iawn at y costau adeiladu. Felly, daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad nad oedd datrysiadau amgen a fyddai'n cael llai o effaith ar yr AGA.
- 7.8.8. Dywedodd CNC ei fod wedi ystyried sylwadau'r Ymgeisydd ar ddatrysiadau amgen o ran y posibilrwydd o osgoi neu leihau AEol ar gyfer yr AGA. Nid oedd mewn sefyllfa i gynghori ar ymarferoldeb technegol nac ariannol y datrysiadau amgen a ystyriwyd gan yr Ymgeisydd. Fodd bynnag, dywedodd mai'r unig ddatrysiad amgen na fyddai'n arwain at AEol, o bosibl, oedd osgoi ffrwydro ac adeiladu yn ystod tymor bridio'r môr-wenoliaid, sef datrysiad yr oedd yr Ymgeisydd wedi'i wrthod oherwydd y byddai'n ychwanegu'n sylweddol at y costau adeiladu [REP8- 080].

Casgliadau'r Awdurdod Archwilio ar ddatrysiadau amgen

- 7.8.9. Mae'r ExA yn dweud bod dadl yr Ymgeisydd dros yr angen mewn ymateb i ddim datrysiadau amgen ac effaith penderfyniad Hitachi i atal y prosiect wedi'u harchwilio'n llawn ym Mhennod 5 yr adroddiad hwn. Mae'r ExA yn cydnabod mai'r SoS sy'n gyfrifol am ystyried goblygiadau'r angen a safleoedd amgen ar lefel genedlaethol, ond nid yw'n credu bod yr Ymgeisydd wedi dangos nad oes dewis amgen yn lle cyflawni'r prosiect hwn.
- 7.8.10. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad, ar sail economaidd, bod yr Ymgeisydd wedi dangos nad oes ffyrdd amgen o gyflawni'r prosiect a fyddai'n cael llai o effaith ar yr AGA. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn bod datrysiadau technegol ar gael i leihau'r effeithiau ar yr AGA, fel osgoi ffrwydro ac adeiladu yn ystod y cyfnod sefydlu, ymestyn y cyfnod sefydlu ac osgoi ffrwydro ac adeiladu yn ystod tymor bridio'r môr-wenoliaid. Mae'r ExA yn awgrymu i'r SoS, felly, bod cydbwysedd rhwng hyfywedd economaidd a'r angen i warchod nodweddion môr-wenoliaid Pigddu, môr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd yr AGA.

7.9. RHESYMAU HANFODOL ER BUDD CYHOEDDUS TRA PHWYSIG

- 7.9.1. Fel y nodwyd uchod, er gwaethaf safbwynt yr Ymgeisydd nad oes AEol ar gyfer yr AGA, gofynnodd yr ExA iddo ystyried yr achos dros resymau hanfodol er budd cyhoeddus tra phwysig (IROPI) (Q2.5.10, [PD- 013]). Ymdriniodd ymateb yr Ymgeisydd [REP5-045] â'r pwyntiau canlynol:

- yn seiliedig ar y wybodaeth yn EN-1 ac adroddiadau gan y Grid Cenedlaethol, mae'r galw am drydan yn y Deyrnas Unedig yn cynyddu. Er bod amcangyfrifon ynglŷn â'r galw tymor hir yn amrywio cryn dipyn, disgwylir yn gyffredinol y bydd y galw'n parhau i gynyddu;
- rhagwelir y bydd capasiti cynhyrchu'n gostwng yn sylweddol erbyn 2035 wrth i Orsafoedd Pŵer roi'r gorau i gynhyrchu, gan gynnwys 90% o'r capasiti glo a niwclear presennol (sy'n darparu 50% o gapasiti cynhyrchu'r Deyrnas Unedig ar hyn o bryd);
- mae gan y Deyrnas Unedig angen parhaus am gynhyrchu i ateb y galw lleiaf er mwyn sicrhau cyflenwad dibynadwy o drydan. Yn ôl EN-1, bydd angen 59GW ychwanegol o gapasiti trydan a adeiladwyd o'r newydd ar y Deyrnas Unedig erbyn 2025 o gymharu â llinell sylfaen 2011. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn cynhyrchu hyd at 3.1 GW o ynni carbon isel ar hyd ei oes;
- mae angen brys am gapasiti cynhyrchu carbon isel i sicrhau bod dyheadau polisi Llywodraeth y Deyrnas Unedig a Llywodraeth Cymru yn cael eu bodloni. Mae angen capasiti cynhyrchu niwclear ochr yn ochr â ffynonellau ynni adnewyddadwy, a allai gynhyrchu'n ysbeidiol, i sicrhau cyflenwad trydanol diogel. Mae dadansoddiad gan y Grid Cenedlaethol yn dangos y byddai angen 14.5 GW o gapasiti niwclear a adeiladwyd o'r newydd erbyn 2035 i gyrraedd targedau allyriadau 2050;

- mae'r gostyngiad mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr sy'n gysylltiedig â chynhyrchu trydan yn fudd sydd o bwysigrwydd hanfodol i'r amgylchedd;
- mae Llywodraeth y Deyrnas Unedig wedi mynegi cefnogaeth barhaus i gapasiti cynhyrchu niwclear newydd trwy'r Datganiad ar Seilwaith Ynni ac mae wedi amlygu angen sylweddol am gynhyrchu ynni niwclear newydd. Mae'r Datganiad hefyd yn dweud bod y Llywodraeth yn parhau i roi cefnogaeth gref, mewn egwyddor, i gynigion ar gyfer y safleoedd a restrwyd eisoes yn EN-6;
- ystyriodd Asesiad Safle Strategol (SSA) Llywodraeth y Deyrnas Unedig safle Wylfa yn erbyn cyfres o feini prawf, a daeth i'r casgliad y gallai fod yn addas. O ran effeithiau ar safleoedd o bwysigrwydd ecolegol a ddynodwyd yn rhyngwladol, amlygodd yr SSA botensial am effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd. Fodd bynnag, daeth y Llywodraeth i'r casgliad bod IROPI o blaid cynnwys Wylfa yn EN-6 oherwydd yr angen i safleoedd niwclear newydd fod ar waith erbyn diwedd 2025, y diffyg dewisiadau amgen ac argaeledd mesurau digolledu;
- byddai camau adeiladu a gweithredu'r Orsaf Bŵer yn creu buddion arwyddocaol i economïau Ynys Môn a gogledd Cymru. Disgwylir y bydd angen hyd at 9,000 o weithwyr yn uniongyrchol yn ystod y cam adeiladu, ac y bydd 120 – 350 o swyddi cyfwerth ag amser llawn ychwanegol yn cael eu cynnal yn yr economi ehangach. Byddai angen gweithlu o oddeutu 850 yn ystod cam gweithredu'r datblygiad arfaethedig;
- byddai gwelliannau seilwaith yn cael eu darparu ar yr A5025 a fyddai'n lleihau'r lefelau traffig presennol yn Llanfachraeth gan fwy na 60% ac yn lleihau sŵn a llygredd aer sy'n gysylltiedig â thraffig yn y Fali, Llanfachraeth, Llanfaethlu a Llanrhuddlan. Gallai'r ganolfan logisteg ym Mharc Cybi ddarparu defnydd cyflogaeth yn y tymor hir hefyd; a
- byddai'r Ymgeisydd yn darparu hyd at £12 miliwn o hyfforddiant sgiliau i bobl leol trwy'r cytundeb a106 arfaethedig. Mae'r Ymgeisydd hefyd wedi ymrwymo i ddarparu prentisiaethau a rhaglenni addysg cyn-16 i sicrhau bod pobl ifanc yn datblygu'r sgiliau sy'n angenrheidiol ar gyfer y datblygiad arfaethedig.

7.9.2. Nododd yr Ymgeisydd, gan nad yw nodweddion yr AGA wedi'u dosbarthu'n gynefinoedd neu'n rhywogaethau â blaenoriaeth, fod yr SoS yn gallu ystyried IROPI sy'n ymwneud â buddion cymdeithasol ac economaidd.

7.9.3. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad ei bod yn hanfodol i'r datblygiad arfaethedig symud ymlaen oherwydd yr angen i gynhyrchu mwy o bŵer o ffynonellau carbon isel, y diffyg tebygol mewn capasiti a'r angen am bŵer niwclear a amlygwyd gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig. Nid yw'r penderfyniad i atal y datblygiad arfaethedig yn lleihau'r angen a amlygwyd [REP5-045 a REP7-001].

7.9.4. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad bod rhesymau 'tra phwysig' i'r datblygiad arfaethedig gael ei adeiladu oherwydd yr ystod o fuddiannau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol a fyddai'n elwa o ganlyniad (ac sy'n drech na risg niweidio cyfanrwydd safleoedd Ewropeaidd, ym marn yr Ymgeisydd). Mae'r datblygiad arfaethedig o fudd i'r cyhoedd oherwydd y

3.1GW o ynni y gallai ei ddarparu, oherwydd y gellid ei gyflawni mewn cyfnod cymharol fyr, oherwydd ei gyfraniad at ateb y galw lleiaf am ynni carbon isel yn ddibynadwy ac oherwydd ei fudd economaidd ehangach. Byddai'r buddion hyn ar waith ar hyd oes deng mlynedd ar hugain y datblygiad arfaethedig [REP5-045].

Casgliadau'r Awdurdod Archwilio ar IROPI

- 7.9.5. Mae'r ExA wedi ystyried EN-6 Cyfrol II, sy'n darparu'r asesiad safle ar gyfer Wylfa. O ran HRA, mae adroddiad safle'r Arfarniad o Gynaliadwyedd yn datgan *"Mae canfyddiadau allweddol yr Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd wedi'u cyfyngu gan natur strategol y broses asesu a'r wybodaeth sydd ar gael, nad yw, yn gyffredinol, yn caniatáu ar gyfer rhagfynegi effeithiau'n bendant ar y Safleoedd Ewropeaidd a ystyriwyd. Fodd bynnag, mae ymagwedd ragofalus yn awgrymu, ar y lefel strategol hon, na all yr asesiad ddiystyru'r potensial am effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd chwe safle Ewropeaidd"*.
- 7.9.6. Mae'n mynd ymlaen i ddweud bod yr Asesiad *"wedi cynnig cyfres o fesurau osgoi a lliniaru i'w hystyried yn rhan o unrhyw Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd ar lefel prosiect. Ar y cam hwn, asesir y gallai gweithredu'r mesurau lliniaru hyn yn effeithiol helpu i fynd i'r afael ag effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd safleoedd Ewropeaidd, ond bod angen Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd manylach ar lefel prosiect i ddod i gasgliadau ynglŷn â'u heffeithiolrwydd"*.
- 7.9.7. Mae'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd, yn ei HRA ar lefel prosiect, wedi ystyried y gyfres o fesurau osgoi a lliniaru yn adroddiad safle'r HRA.
- 7.9.8. O ran IROPI, mae EN-6 Cyfrol II yn dod i'r casgliad *"bod Rheswm Hanfodol er Budd Cyhoeddus Tra Phwysig sy'n ffafrio cynnwys y safle hwn yn yr NPS Niwclear drafft er gwaethaf yr anallu i ddiystyru effeithiau niweidiol ar Safleoedd Ewropeaidd ar y cam hwn. Mae hyn yn ystyried yr angen i safleoedd fod ar gael i weithredu, o bosibl, erbyn diwedd 2025, y diffyg dewisiadau amgen, a'r ystyriaeth a roddwyd i fesurau digolledu. Felly, mae'r safle hwn yn llwyddo i fodloni'r maen prawf hwn"*.
- 7.9.9. Cyflwynir casgliad yr ExA ynglŷn â'r angen ym Mhennod 5 yr adroddiad hwn. Mae'r ExA yn derbyn bod angen clir a brys am seilwaith ynni carbon isel newydd ac y gallai'r Cais gyfrannu at fodloni'r angen hwn.
- 7.9.10. Mae'r ExA yn nodi nad yw'r angen i'r safle fod ar gael i'w weithredu erbyn diwedd 2025 wedi'i fodloni, sy'n gadael y diffyg dewisiadau amgen ac ystyried mesurau digolledu. Mae dadl yr Ymgeisydd dros IROPI wedi'i seilio'n bennaf ar yr angen cenedlaethol am ynni carbon isel, yn hytrach na natur unigryw benodol y safle hwn. Nid yw'r ExA yn dod i'r casgliad bod yr Ymgeisydd wedi rhoi ystyriaeth ddigonol i fesurau digolledu, fel y trafodir isod, ac felly nid yw wedi dangos bod rhesymau hanfodol er budd cyhoeddus tra phwysig pam y dylai'r datblygiad fynd yn ei flaen ar y safle penodol hwn.

7.10. MESURAU DIGOLLEDU

- 7.10.1. Rhoddwyd gwybod i'r ExA trwy'r cynrychiolaethau perthnasol gan yr RSPB ac NWWT [RR-084 a RR-125] bod yr Ymgeisydd yn ymchwilio i fesurau digolledu posibl ar gyfer yr AGA. Gofynnodd yr ExA am farn yr Ymgeisydd a CNC yn ei gwestiynau ysgrifenedig cyntaf (Q5.0.40 - 41, [PD-009]). Ymatebodd yr Ymgeisydd trwy esbonio, er ei fod yn honni na fyddai AEol ar gyfer yr AGA, ei fod wedi cynnal astudiaeth ddichonoldeb o fesurau a allai ddarparu cynefin cyfnewid ar gyfer môr-wenoliaid sy'n bridio [REP2-375 a REP3-035].
- 7.10.2. Parhaodd yr ExA i geisio diweddariadau gan yr Ymgeisydd ar y sefyllfa a gyrhaeddwyd o ran y pecyn o fesurau digolledu (Q2.5.10, [PD-013] ac [EV-047]). Rhoddodd yr Ymgeisydd ddisgrifiad cychwynnol o'r mesurau yr oedd yn eu hystyried [REP2-375 a REP3-035], a ddilynwyd gan ddatganiad manylach o'r sefyllfa erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-046]. Rhoddodd CNC [REP2-325 a REP8-080] a'r eNGOs [REP7-015] sylwadau ar y dogfennau hyn. Roedd y sylwadau gan yr holl bartion yn awgrymu bod yr Ymgeisydd yn ymgynghori â CNC a'r eNGOs y tu allan i'r Archwiliad ynglŷn â natur a graddau'r mesurau digolledu a allai fod yn ofynnol.
- 7.10.3. Mewn ymateb i gais gan yr ExA yn ystod yr ISH ar 8 Mawrth [EV- 048], ymrwymodd yr Ymgeisydd, er ei fod yn honni nad oedd AEol ar gyfer yr AGA, i ddarparu gofyniad y gellid ei gynnwys yn y dDCO i sicrhau mesurau digolledu. Ni chynhwyswyd y gofyniad newydd yn fersiwn derfynol yr Ymgeisydd o'r dDCO [REP10-006] – roedd yr Ymgeisydd o'r farn mai'r SoS oedd i benderfynu p'un a ddylid ei ddefnyddio ai peidio [REP7-001].
- 7.10.4. Cynhyrchodd yr Ymgeisydd Gynnig Digolledu Môr-wenoliaid erbyn Terfyn Amser 9 [REP9-028] a oedd yn cynnwys gofyniad y dDCO. Mae hefyd yn disgrifio'r safleoedd yr oedd yr Ymgeisydd yn eu hystyried i ddarparu cynefin cyfnewid, y mesurau a fyddai'n cael eu cymryd i greu cynefin bridio addas, y camau rheoli a fyddai'n cael eu cymryd tra bod y safleoedd yn cael eu defnyddio gan y môr-wenoliaid a'r mesurau a fyddai'n cael eu defnyddio ar ddiwedd y cyfnod adeiladu.
- 7.10.5. Roedd y gofyniad drafft yn cyfeirio at Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid a fyddai'n cael ei chynnwys yn yr MPSSCoCP a'r MWSCoCP. Cynhwyswyd y strategaeth yn y fersiynau o'r MPSSCoCP [REP10-020] a'r MWSCoCP [REP10-022] a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 10. Mae CNC a'r eNGOs wedi herio geiriad y gofyniad a'r cynigion a gynhwysir yn y Cynnig Digolledu Môr-wenoliaid.
- 7.10.6. Mae'r eNGOs yn cynnig ymagwedd fesul cam at ddatblygu mesurau digolledu. Maen nhw'n awgrymu y dylai unrhyw fesurau digolledu ystyried y posibilrwydd o fesurau ar y safle yn gyntaf (yn ogystal â mesurau a gynigir i osgoi neu leihau effeithiau ar yr AGA), ac yna mynd ymlaen i ystyried mesurau digolledu ychwanegol mewn cytrefi môr-wenoliaid presennol. Yn olaf, dylid ystyried creu safleoedd bridio newydd ar gyfer môr-wenoliaid [REP2-318, REP2-348 a REP2-360].

- 7.10.7. Nid oedd yr Ymgeisydd yn cytuno bod yr ymagwedd a argymhellwyd gan yr eNGOs yn angenrheidiol i gyflawni mesurau digolledu effeithiol. Nododd fod y canllawiau diweddar gan y Comisiwn Ewropeaidd yn dweud er y gellir defnyddio lleoliadau pellach, yr opsiwn a ffeirir yw lleoli cynefin digolledu o fewn neu'n agos i'r safle Natura 2000 gan fod yr amodau lleol sy'n angenrheidiol i adfer asedau ecolegol yn fwy tebygol o fod yn bresennol [REP3-026]. Nid yw CNC wedi cefnogi'r ymagwedd a argymhellir gan yr eNGOs, er nad yw'n cytuno'n llawn â strategaeth ddigolledu'r Ymgeisydd.
- 7.10.8. Un o'r prif bwyntiau yr anghytunwyd arno oedd nifer y safleoedd y byddai eu hangen i gyflawni'r mesurau digolledu. Enwodd yr Ymgeisydd bedwar safle yn y gofyniad drafft yr oedd yn mynd i ystyried eu haddasrwydd, ond dim ond dau safle yr oedd yn bwriadu eu darparu. Argymhellodd CNC a'r eNGOs y dylid darparu pob un o'r pedwar safle oherwydd [REP10-035 a REP10-040]:
- Mae'n ansicr pa mor llwyddiannus y byddai unrhyw safle o ran darparu cynefin bridio amgen ar gyfer y môr-wenoliaid, felly byddai defnyddio'r pedwar safle yn cynyddu'r tebygolrwydd o lwyddo i'r eithaf.
 - Mae'n anarferol i'r tair rhywogaeth môr-wenoliaid gydleoli fel y maent ym Mae Cemlyn, ac efallai na fydd yn bosibl creu sefyllfa sy'n caniatáu i'r rhywogaethau gydleoli. Byddai defnyddio pedwar safle yn cynyddu'r tebygolrwydd o ddarparu cynefinoedd bridio ar gyfer pob un o'r tair rhywogaeth.
 - Mae môr-wenoliaid Pigddu yn tueddu i chwilota am fwyd mewn ardaloedd gwahanol i fôr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd, felly pe byddai dau safle yn unig yn cael eu darparu o fewn yr un ardal chwilota am fwyd, efallai na fyddent yn darparu mynediad digonol at ardaloedd chwilota am fwyd.
 - Dim ond un o'r pedwar safle a amlygwyd gan yr Ymgeisydd oedd yn cynnwys cynefin ynys a chytref gwylanod penddu sy'n bridio. Mae hyn yn golygu bod sefydlu cytref fridio môr-wenoliaid Pigddu yn y tri safle arall yn fwy anodd o lawer.
- 7.10.9. Nododd yr Ymgeisydd y pwynt ei bod yn anarferol i'r tair rhywogaeth môr-wenoliaid wahanol nythu gyda'i gilydd, ond credai y byddai'r holl safleoedd bridio yn yr AGA, gan gynnwys y safle ym Mae Cemlyn, ar gael i'r môr-wenoliaid o hyd. Byddai hyn yn golygu y byddai tri i bum safle ar gael yn ystod y tymor bridio. Byddai darparu pedwar safle yn anghymesur [REP9-005 a REP9-028]. Fodd bynnag, mae wedi darparu geiriad amgen ar gyfer y gofyniad y gellid ei ddefnyddio pe byddai SoSBEIS yn penderfynu bod angen pedwar safle [REP9-028].
- 7.10.10. Roedd CNC a'r eNGOs hefyd yn pryderu ynglŷn â phryd y byddai'r cynefin bridio cyfnewid yn cael ei greu. Roedd yr Ymgeisydd wedi ymrwymo i ddarparu o leiaf un safle, a'r ail os oes modd, tymor bridio llawn cyn i'r gwaith ddechrau ar yr WNDA [REP9-028, REP10-020 a REP10-022]. Dywedodd CNC, yn ddelfrydol, y dylai'r pedwar safle gael eu darparu tymor bridio llawn cyn i'r gwaith ddechrau. Byddai hyn yn caniatáu i fôr-wenoliaid a gwylanod penddu ddod o hyd i'r safleoedd ac i'r amryw weithgareddau sefydlu a rheoli safle gael eu profi cyn i AEol

godi [REP10-035]. Fodd bynnag, mae CNC yn cytuno y gallai fod yn dderbyniol darparu o leiaf ddau safle un tymor bridio llawn cyn i'r gwaith adeiladu ddechrau. Mae wedi awgrymu testun ychwanegol ar gyfer y gofyniad [REP10-035].

- 7.10.11. Roedd CNC a'r eNGOs hefyd yn anghytuno â'r diffiniad o dymor bridio'r môr-wenoliaid yn y gofyniad arfaethedig. Gwnaethant awgrymu diwygio dechrau'r tymor i 15 Mawrth i sicrhau ei fod yn cynnwys y cyfnod pan fydd y gwyfanod penddu'n cyrraedd [REP10-035 a REP10-040].
- 7.10.12. Roedd CNC hefyd yn anghytuno â rhai o'r manylion yn y strategaeth digolledu môr-wenoliaid fel y'i cyflwynwyd yn yr MPSSCoCP a'r MWSSCoCP. Cynghorodd y dylai'r ardal weithredol ar safleoedd Pwynt Abermenai a Morfa Madryn/Glan y Môr gael ei hystreyn [REP10-035]. Nid oedd yn cytuno bod yr Ymgeisydd wedi amlygu'r holl fesurau y gellid eu defnyddio i sefydlu cytref fridio môr-wenoliaid yn y safleoedd [REP10-035], er gwaethaf y ffaith bod yr Ymgeisydd wedi ychwanegu'r holl fesurau a argymhellwyd gan CNC yn ei sylwadau cynharach [REP8-080].
- 7.10.13. Nid oedd yr eNGOs yn cytuno bod y gofyniad drafft a'r cynigion digolledu yn ddigonol i sicrhau digolledu effeithiol pe byddai'r SoS yn penderfynu bod angen mesurau digolledu. Maen nhw'n pryderu bod y Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid [REP9-028] yn cynnwys nifer o amodau sy'n tanseilio ymrwymiad yr Ymgeisydd i gyflawni mesurau digolledu – er enghraifft, byddai gwaith adeiladu campws y safle yn gallu symud ymlaen cyn i'r mesurau digolledu fod ar waith [REP10-040].
- 7.10.14. Nid oedd yr Ymgeisydd wedi sicrhau rheolaeth dros unrhyw un o'r pedwar safle. Roedd cyrff cyhoeddus yn berchen ar dri o'r safleoedd ar y rhestr fer ac roedd un yn nwylo tirfeddiannwr preifat; mae pob un ohonynt wedi dweud eu bod yn fodlon symud ymlaen â'r gwaith. Roedd yr Ymgeisydd wedi cytuno ar benawdau'r telerau gyda'r tirfeddiannwr preifat [REP7-001]. Roedd yr eNGOs o'r farn y dylid mynnu bod yr Ymgeisydd yn dangos ei fod wedi sicrhau rheolaeth gyfreithiol dros bob un o'r safleoedd sy'n ofynnol ar gyfer y mesurau digolledu [REP10-040].

Casgliadau'r Awdurdod Archwilio ar fesurau digolledu

- 7.10.15. Mae gan yr ExA bryderon difrifol ynglŷn â'r mesurau digolledu, gan nad oes llawer o gytundeb rhwng yr Ymgeisydd, CNC a'r eNGOs ynglŷn â nifer y safleoedd, yr ymagwedd at eu datblygu, y diffiniad o dymor bridio'r môr-wenoliaid, geiriad y Gofyniad drafft a'r cynigion a gynhwysir yn y Cynnig Digolledu Môr-wenoliaid. Yn ogystal, nid yw'r Ymgeisydd wedi sicrhau rheolaeth dros unrhyw un o'r pedwar safle. Mae'r ExA yn cynghori'r SoS na ellir dibynnu llawer ar gynigion presennol yr Ymgeisydd o ystyried diffyg cytundeb CNC a'r eNGOs ynglŷn â digonolrwydd.
- 7.10.16. Felly, mae'r ExA wedi ystyried drafft gwreiddiol y Gofyniad [REP9-028] a'r rhesymeg sy'n sail iddo, a'r newidiadau a awgrymwyd gan CNC [REP10-035] a'r eNGOs [REP10-040]. Rhoddir y testun gwreiddiol isod, gyda diwygiadau arfaethedig yr ExA wedi'u tanlinellu:

- Mae'r "tymor bridio môr-wenoliaid" yn golygu'r cyfnod o'r dyddiad pan fo'r môr-wenoliaid cyntaf yn dechrau sefydlu nythod yng nghytref môr-wenoliaid Morlyn Cemlyn (y dyddiad dechrau) hyd nes y bydd cywion môr-wenoliaid hwyr neu ail nythu yn magu plu ac yn dechrau gadael y gytref. Disgwylir i'r dyddiadau hyn fod yn 15 Ebrill Mai tan 15 Awst bob blwyddyn, ond byddant yn amrywio bob blwyddyn i ystyried rhai sy'n cyrraedd ac yn gadael yn gynnar neu'n hwyr. Bydd amrywiadau o'r fath yn cael eu cytuno â rheolwyr safle NWWT a CNC. Bydd sefydlu nyth yn cael ei ddiffinio fel gweithgareddau sy'n gyfystyr â sefydlu tiriogaethau nythu gan unrhyw rywogaeth môr-wenoliaid sy'n nodwedd gymwys o Ardal Gwarchodaeth Arbennig Môr-wenoliaid Ynys Môn, sef patrymau hedfan dros yr ynysoedd nythu a/neu ymddygiad paru ar y tir trwy wneud nythod.
- Os bydd arsylwyr cytref Morlyn Cemlyn (a fydd ar waith o ddechrau mis Mawrth) yn penderfynu ei bod yn ymddangos bod sŵn adeiladu'n effeithio ar ymddygiad nythu gwylanod Penddu (os oes diffyg neu nifer isel (yn seiliedig ar statws a thueddiadau gwylanod Penddu) o geisiadau nythu cofnodedig gan wylanod Penddu), ystyrir mai'r dyddiad dechrau yw'r dyddiad y mae penderfyniad o'r fath gan arsylwyr cytref Morlyn Cemlyn yn cael ei hysbysu i'r ECoW a'i gadarnhau ganddo.
- Mae "strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid" yn golygu'r strategaeth a gynhwysir yn Adran 1 is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer a'r is-CoCP Gwaith Morol sy'n amlinellu'r mesurau i ddarparu cynefin digolledu addas ar gyfer un neu fwy o fôr-wenoliaid Pigddu (*Sterna sandvicensis*), môr-wenoliaid cyffredin (*Sterna hirundo*), neu fôr-wenoliaid y Gogledd (*Sterna paradisaea*) sy'n bridio ar Safle Digolledu Môr-wenoliaid.
- Mae "Safleoedd Digolledu Môr-wenoliaid" yn golygu unrhyw un o'r:
 - o safleoedd a amlygwyd ym:
 - Mae Dulas;
 - Glan y Môr;
 - Morfa Madryn;
 - Pwynt Abermenai; neu'r
 - 'Ynys Fôr-wenoliaid' (Môr Mewndirol); neu
 - unrhyw safle arall sy'n ffurfio safle digolledu addas ar gyfer un neu fwy o fôr-wenoliaid Pigddu, môr-wenoliaid cyffredin neu fôr-wenoliaid y Gogledd sy'n bridio.

WN[x]

- (1) Ni chaiff unrhyw Waith ddechrau ar yr WNDA oni bai bod ~~dan~~ pedwar Safle Digolledu Môr-wenoliaid wedi cael eu darparu, yn unol â'r cynllun sefydlu a rheoli a gymeradwywyd o dan is-baragraff (2), cyn i gyfnod bridio môr-wenoliaid llawn ddechrau.
- (2) Ni chaiff unrhyw waith i ddarparu Safle Digolledu Môr-wenoliaid ddechrau hyd nes bod cynllun sefydlu a rheoli ar gyfer y Safle Digolledu Môr-wenoliaid hwnnw wedi cael ei baratoi yn unol â'r egwyddorion yn y Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid, a gyflwynwyd i IACC ac a gymeradwywyd gan IACC (mewn ymgynghoriad â CNC).
- (3) Mae'n rhaid i'r Safleoedd Digolledu Môr-wenoliaid gael eu darparu a'u rheoli'n barhaus yn unol â'r cynllun sefydlu a rheoli a gymeradwywyd o dan is-baragraff (2), oni chymeradwyir fel arall gan IACC.

- (4) Mae'n rhaid darparu o leiaf 2 safle digolledu un cyfnod bridio môr-wenoliaid llawn cyn adeiladu.
- (5) Ni fydd is-baragraff (1) yn berthnasol i Waith Rhif 3 na Gwaith Rhif 12 (heblaw ni cheir dechrau unrhyw waith ar dir i'r gorllewin o Afon Cafnan fel yr amlygir yn [Lluniad WN0903-JAC-OS-DRG-00034] (Atodiad 1-1) yn ystod cyfnod bridio'r môr-wenoliaid, oni chytunir fel arall gydag IACC).

7.10.17. Mae'r Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid wedi'i chynnwys yn yr MPSSSCoCP [REP10- 020] a'r MWSCoCP [REP10-022]. Unwaith eto, nid yw CNC [REP10-035] na'r eNGOs [REP10-040] yn fodlon â'r ychwanegiadau arfaethedig. Oherwydd y cyflwynwyd y dogfennau hyn ar ddiwedd yr Archwiliad, mae'r ExA yn argymhell, os yw'r SoS yn bwriadu derbyn IROPI, bod yr SoS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd, CNC a'r eNGOs ynglŷn â diwygio'r Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid a'r MPSSSCoCP a'r MWSCoCP i gyd-fynd â Gofyniad y DCO ac er boddhad yr holl bartïon, cyn belled ag y bo'n bosibl.

7.11. CASGLIADAU O RAN YR HRA

7.11.1. Mae'r ExA yn cynghori bod yr Ymgeisydd wedi amlygu'r holl safleoedd Ewropeaidd perthnasol a'r nodweddion cymwys/buddiannau perthnasol i'w hystyried yn yr HRA.

7.11.2. Mae'r ExA yn argymhell bod yr SoS yn gallu dod i gasgliad o ddim AEoI ar gyfer safleoedd Ewropeaidd, heblaw am y canlynol:

- mae'r ExA yn argymhell bod yr SoS yn gallu dod i gasgliad o ddim AEoI ar gyfer ACAau sydd â nodweddion cymwys mamaliaid môr, yn amodol ar sicrhau mesurau lliniaru perthnasol yn y DCO; ac
- mae'r ExA yn argymhell bod yr SoS yn gallu dod i gasgliad o ddim AEoI ar gyfer ACA Bae Cemlyn yn amodol ar ddatrys y materion sy'n ymwneud ag ansawdd aer gweithredol a sicrhau bod WKFMS wedi'i chryfhau yn cael ei darparu trwy'r DCO.

7.11.3. O ran materion trawsffiniol, mae'r ExA yn cynghori, o ran pryderon Gweriniaeth Iwerddon ynglŷn ag effeithiau ar y cyd ar forfilod, y dylid craffu ymhellach ar elfennau o'i hymateb yn rhan o ddyletswydd barhaus yr SoS i ystyried y cyflwyniadau a wnaed o dan Reoliad 24 yr AEA.

7.11.4. Gan droi at ACAau sydd â nodweddion cymwys mamaliaid môr, mae'r ExA yn argymhell y gellir eithrio AEoI, ar yr amod y sicrhau y mesurau lliniaru perthnasol trwy'r DCO gan na fydd Trwydded Forol yn cael ei rhoi cyn i'r DCO gael ei ganiatáu. Mae'r ExA yn argymhell bod yr SoS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd a CNC ar ddrafftio gofyniad ychwanegol yn yr MWSCoCP sy'n sicrhau bod cynllun lliniaru mamaliaid môr yn cael ei gynhyrchu a'i weithredu, i'w gymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC.

7.11.5. Mae'r ExA yn cynghori na ellid dod i gasgliad o ddim AEoI ar gyfer ACA Bae Cemlyn, heblaw bod modd cytuno ar effeithiau ansawdd aer gweithredol ar nodweddion yr ACA ac atodi rheolaethau priodol i'r Drwydded Amgylcheddol berthnasol; a bod y pecyn o fesurau a fwriedir i

liniaru effeithiau hamdden ar yr ACA yn cael ei wella. Mae'r ExA hefyd yn annog yr awdurdod cyflawni i sicrhau nad yw'r ddarpariaeth yn yr WKFMS i reoli gweithgareddau hamdden er mwyn osgoi niweidio ACA Cemlyn ac Esgair Gemlyn yn cael ei hesgeuluso.

- 7.11.6. O ran AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, mae'r ExA yn argymhell nad yw'r SoS yn dod i'r casgliad y gellir eithrio AEoI. Wrth ddod i'w gasgliadau, mae'r ExA yn cydnabod y diffyg tystiolaeth wyddonol ynglŷn ag effeithiau aflonyddu ar fôr-wenoliaid ac, o ystyried Waddenzee (Achos C-127/02, 2004, ECR-17405), mae'n cynghori bod gwybodaeth wyddonol annigonol i benderfynu ar yr effaith ar amcanion cadwraeth yr AGA. Mae hefyd yn derbyn cyngor CNC ar ddiwedd yr Archwiliad [REP10-035] bod amheuaeth wyddonol arwyddocaol ac nad yw'n bosibl diystyru effeithiau niweidiol ar fôr-wenoliaid Pigddu, môr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd yn AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn.
- 7.11.7. Mae'r ExA yn cydnabod mai'r SoS sy'n gyfrifol am ystyried goblygiadau'r angen a safleoedd amgen ar lefel genedlaethol, ond nid yw'n credu bod yr Ymgeisydd wedi dangos nad oes dewis amgen yn lle cyflawni rhai agweddau o'r datblygiad arfaethedig. Mae'r ExA yn awgrymu i'r SoS bod cydbwysedd rhwng hyfywedd economaidd a datrysiadau technegol i warchod nodweddion cymwys môr-wenoliaid yr AGA.
- 7.11.8. Mae'r ExA o'r farn bod gwarchod yr unig gytref fridio môr-wenoliaid Pigddu yn AGA Ynys Môn yn bwysig iawn er mwyn cynnal amcanion cadwraeth yr AGA. Mae'n credu y dylid rhoi ystyriaeth bellach i osgoi ffrwydro ac adeiladu yn ystod cyfnod sefydlu'r môr-wenoliaid. Mae'n derbyn y byddai hyn yn ymestyn y cyfnod adeiladu ac yn ychwanegu'n sylweddol at gostau adeiladu'r datblygiad arfaethedig. O ran y buddsoddiad cyfan yn y prosiect, mae'n credu y dylai fod yn bosibl ysgwyddo'r costau ychwanegol a bod hyn yn hanfodol i osgoi'r posibilrwydd o golli'r gytref.
- 7.11.9. Er y derbynnir bod EN-6 Cyfrol II wedi dod i'r casgliad bod y safle'n bodloni'r maen prawf IROPI ar lefel strategol, o ystyried y mesurau digolledu ar lefel prosiect, nid yw'r ExA yn credu bod yr Ymgeisydd wedi dangos bod rhesymau hanfodol er budd cyhoeddus tra phwysig pam y dylai'r datblygiad arfaethedig symud ymlaen.
- 7.11.10. Mae'r ExA yn argymhell bod Gofyniad drafft yr ExA yn cael ei gynnwys a bod yr SoS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd, CNC a'r eNGOs ynglŷn â diwygio'r Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid a'r MPSSSCoCP a'r MWSCoCP i gyd-fynd â Gofyniad y DCO ac er boddhad yr holl bartïon, cyn belled ag y bo'n bosibl.

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Deddf Cynllunio 2008

Gorsaf Bêr Niwclear Wylfa Newydd

Adroddiad Canfyddiadau a Chasgliadau
yr Awdurdod Archwilio

a'i

Argymhelliad i'r Ysgrifennydd Gwladol dros
Fusnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol

Yr Awdurdod Archwilio

Frances Fernandes BSc(Anrh) MSc MRTPI Arweinydd y Panel
Peter Braithwaite BSc(Anrh) MSc DIC CEng CEnv FICE MCIWM
Joanna Dowling BA(Anrh) MPhil MRTPI
Michael Hayes CBE BA MCD MRTPI HonFRIBA FAoSS AoU
Clive Sproule BSc MSc MSc MRTPI MEnvSci CEnv

CYFROL 2 O 4

23 Gorffennaf 2019

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

RHESTR O GYFROLAU'R ADRODDIAD

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys pedair cyfrol.

Dyma Gyfrol 2 o 4.

1. CYFROL 1: TROSOLWG a PHENODAU 1 - 7
2. **CYFROL 2: PENODAU 8 - 19**
3. CYFROL 3: PENODAU 20 i GASGLIADAU
4. CYFROL 4: ATODIADAU

TABL CYNNWYS Y GYFROL

8.	MATERION ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL	1
8.1.	CYFLWYNIAD	1
8.2.	POLISI A CHYD-DESTUN	1
8.3.	ASESIAD O EFFEITHIAU ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL	4
8.4.	LLETY	4
8.5.	CYFLOGAETH (GAN GYNNWYS BUSNES A'R GADWYN GYFLENWI).....	12
8.6.	IECHYD A LLES (GAN GYNNWYS DIOGELU)	16
8.7.	TWRISTIAETH A HAMDDEN.....	25
8.8.	IAITH A DIWYLLIANT CYMRU	30
8.9.	DATGOMISIYNU.....	36
8.10.	CASGLIAD CYFFREDINOL	36
9.	YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL	39
9.1.	CYFLWYNIAD	39
9.2.	CYD-DESTUN POLISI A CHEFNDIR	39
9.3.	ACHOS YR YMGEISYDD	41
9.4.	Y MATERION CYNLLUNIO.....	42
9.5.	ADEILADAU HANESYDDOL.....	45
9.6.	EFFEITHIAU FFISEGOL UNIONGYRCHOL YN YSTOD ADEILADU.....	47
9.7.	LLEOLIAD	47
9.8.	Y DIRWEDD A DDYLUNIWYD GAN Y FONESIG SYLVIA CROWE	53
9.9.	ARCHAEOLEG DDAEAROL.....	56
9.10.	YMATEB A CHASGLIADAU'R EXA.....	71
9.11.	CASGLIADAU AR YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL	76
10.	ADNODDAU DŴR.....	78
10.1.	Y GYFARWYDDEB FFRAMWAITH DŴR – ASESIAD YR YMGEISYDD	78
10.2.	MATERION A DRAFODWYD YN YSTOD YR ARCHWILIAD	79
10.3.	CASGLIAD AR Y GYFARWYDDEB FFRAMWAITH DŴR	83
10.4.	ADNODDAU DŴR WYNEB A DŴR DAEAR – ASESIAD YR YMGEISYDD	85

17.1.	CYFLWYNIAD	187
17.2.	CYD-DESTUN POLISI	187
17.3.	CYD-DESTUN YNYS MÔN	189
17.4.	ACHOS YR YMGEISYDD	189
17.5.	Y MATERION CYNLLUNIO.....	193
17.6.	YSTYRIAETH YR EXA.....	196
17.7.	CASGLIADAU	202
18.	MATERION ERAILL	204
18.1.	DIOGELWCH AWYR	204
18.2.	ARFARNIAD O GYNALIADWYEDD	204
18.3.	PROSESAU ARFORDIROL A GEOMORFFOLEG ARFORDIROL	211
18.4.	CYSYLLTIAD Â'R GRID	218
18.5.	GWASTRAFF YMBELYDROL	220
18.6.	RHEOLI GWASTRAFF A DEUNYDDIAU.....	227
18.7.	MORGLUDIAENT A MORDWYAETH	234
18.8.	GWRES A PHŴER CYFUNEDIG	241
18.9.	POB MATER ARALL	242
18.10.	CASGLIAD CYFFREDINOL AR FATERION ERAILL	243
19.	CASGLIADAU AR YR ACHOS DROS Y DATBLYGIAD	244
19.1.	CYFLWYNIAD	244
19.2.	HIERARCHAETH BOLISI O DAN a105 PA2008.....	244
19.3.	MATERION ARIANNOL.....	244
19.4.	ECOLEG A BIOAMRYWIAETH DDAEAROL	245
19.5.	MATERION ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL.....	247
19.6.	YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL	247
19.7.	Y GYFARWYDDEB FFRAMWAITH DŴR	248
19.8.	DŴR WYNEB A DŴR DAEAR.....	248
19.9.	ANSAWDD AER.....	249
19.10.	NEWID YN YR HINSAWDD	249
19.11.	EFFEITHIAU TIRWEDDOL A GWELEDOL.....	249
19.12.	DYLUNIAD DA	250
19.13.	YR AMGYLCHEDD MOROL	251
19.14.	SŴN A DIRGRYNIAD	251
19.15.	TRAFFIG A THRAFNIDIAETH	251
19.16.	MATERION ERAILL	252
19.17.	Y CYDBWYSEDD CYNLLUNIO.....	252
19.18.	HRA.....	253

Rhestr Tablau

Tabl 1 Graddfa Asesu Cynaliadwyedd	205

Tabl 2 Crynodeb o Ganfyddiadau'r Asesiad o Gynaliadwyedd	206

8. MATERION ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL

8.1. CYFLWYNIAD

8.1.1. Byddai effeithiau economaidd-gymdeithasol y cynnig yn deillio o nifer y gweithwyr y byddai eu hangen i adeiladu a gweithredu'r Orsaf Bŵer arfaethedig a'r datblygiad cysylltiedig. Byddai hyn yn cynnwys gweithlu adeiladu o 9,000 o weithwyr ar yr adeg brysaraf a gweithlu gweithredol o 850 o weithwyr, ynghyd â 1,000 arall o weithwyr ar gyfer cyfnodau atal wedi'u cynllunio bob 9 mis. Mae'r holl bartion yn cydnabod, oherwydd maint cymharol fach y boblogaeth leol a'r sgiliau sy'n angenrheidiol, y byddai angen i gyfran fawr o'r gweithwyr hyn, yn enwedig y rhai y byddai eu hangen yn ystod y cyfnod adeiladu, gael eu recriwtio o'r tu allan i Ynys Môn.

8.1.2. O ganlyniad, mae'r bennod hon yn ystyried yr effaith y byddai'r gweithwyr yn hyn yn ei chael ar:

- Lety;
- Cyflogaeth (gan gynnwys busnes a'r gadwyn gyflenwi);
- Iechyd a lles (gan gynnwys diogelu);
- Twristiaeth a hamdden; ac
- Iaith a diwylliant Cymru (gan gynnwys addysg).

8.1.3. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi er bod y bennod hon yn ymdrin â'r pynciau hyn yn unigol, nid yw'r un o'r materion hyn yn wirioneddol un dimensiwn ei natur. Mae'r materion yn drawsddoriadol; er enghraifft, mae'r angen i ddarparu llety ar gyfer gweithwyr adeiladu hefyd yn arwain at oblygiadau i iechyd a lles a thwristiaeth. Felly, gallai'r archwiliad o rai agweddau ar fater gael eu hystyried mewn rhannau eraill o'r bennod hon yn hytrach nag o dan brif bennawd y pwnc. Er enghraifft, ystyrir effaith trosiant llafur ar ddarparu gwasanaethau iechyd o dan gyflogaeth, ond cyfeirir ati hefyd yn yr adran ar iechyd a lles.

8.2. POLISI A CHYD-DESTUN

Datganiadau Polisi Cenedlaethol

8.2.1. Mae Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) EN-1 yn mynnu bod ymgeisydd, pan fydd prosiect yn debygol o gael effeithiau economaidd-gymdeithasol ar lefel leol neu ranbarthol, yn cynnal asesiad o'r effeithiau hynny yn rhan o'r Datganiad Amgylcheddol (ES) (paragraff 5.12.2). Yna, mae NPS EN-1 (paragraff 5.12.3) yn rhestru'r effeithiau economaidd-gymdeithasol perthnasol y gellid eu hystyried, sy'n cynnwys, er enghraifft, yr effeithiau ar dwristiaeth ac effaith mewnlifiad amrywiol o weithwyr yn ystod y gwahanol gamau adeiladu, gweithredu a datgomisiynu.

8.2.2. O ran effeithiau seilwaith ynni newydd, mae NPS EN-1 (paragraff 5.12.6) yn dweud y dylai'r penderfynwr ystyried yr effeithiau economaidd-gymdeithasol posibl a amlygwyd gan yr ymgeisydd ac o unrhyw ffynonellau eraill y mae'r penderfynwr yn credu eu bod yn berthnasol ac yn bwysig i'w benderfyniad.

- 8.2.3. Mae NPS EN-1 (paragraff 5.12.8) hefyd yn dweud y dylai'r penderfynwr ystyried unrhyw ddarpariaethau cadarnhaol perthnasol y mae'r datblygwr wedi'u gwneud neu'n bwriadu eu gwneud i liniaru'r effeithiau (e.e. trwy rwymedigaethau cynllunio) ac unrhyw fuddion o ran gwaddol a allai godi, yn ogystal ag unrhyw opsiynau ar gyfer cyflwyno'r datblygiad fesul cam o ran yr effeithiau economaidd-gymdeithasol.
- 8.2.4. Mae paragraff 5.12.9 yn argymhell y dylai'r penderfynwr ystyried p'un a fyddai mesurau lliniaru'n angenrheidiol i liniaru unrhyw effeithiau economaidd-gymdeithasol niweidiol a allai ddeillio o'r datblygiad.
- 8.2.5. Mae NPS EN-6 yn cynnwys polisi manwl sy'n benodol i orsafoedd pŵer niwclear ac mae'n cydnabod bod datblygiad o'r math hwn yn debygol o gael effeithiau cadarnhaol a negyddol (paragraff 3.11.2). Mae paragraff 3.11.3 yn datgan y dylai'r ymgeisydd amlygu unrhyw effeithiau economaidd-gymdeithasol sy'n gysylltiedig ag adeiladu, gweithredu a datgomisiynu'r orsaf bŵer ar lefel leol a rhanbarthol, ac y dylai'r asesiad ddangos bod yr ymgeisydd wedi ystyried, ymhlith pethau eraill, y pwysau posibl ar adnoddau lleol a rhanbarthol, newid demograffig a buddion economaidd (paragraff 3.11.4).
- 8.2.6. Er bod NPS EN-1 yn mynd i'r afael ag effeithiau iechyd cyffredinol NSIPs ynni, mae NPS EN-6 hefyd yn ystyried yr effaith niwclear ar iechyd a lles dynol (adran 3.12).

Polisi Cenedlaethol a Lleol yng Nghymru

- 8.2.7. Mae Polisi Cynllunio Cymru 10 (2018) (PPW) yn amlinellu'r weledigaeth ar gyfer Cymru a nodir yn y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WBFGA). Mae hyn yn cynnwys newid i gymdeithas carbon isel, gydnerth, darparu swyddi diogel sy'n talu'n dda, a chreu amgylcheddau sydd wedi'u cysylltu'n dda i bawb yng Nghymru sy'n gwella bywydau ac iechyd a lles. Mae Pennod 5 PPW (lleoedd cynhyrchiol a mentrus) yn ystyried ynni, ac mae'n amlygu bod y newid i economi carbon isel nid yn unig yn cynnig cyfleoedd ar gyfer twf glân a swyddi o ansawdd da, ond hefyd buddion ehangach yn sgil lleoedd gwell i fyw a gweithio, gydag aer a dŵr glân a gwell canlyniadau iechyd (paragraff 5.7.1). Mae'n mynnu bod awdurdodau cynllunio yn asesu'r effeithiau a'r cyfleoedd cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol sy'n deillio o ddatblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel (paragraff 5.9.2). Gofynnir i Awdurdodau Cynllunio amlygu a mynnu ffyrdd addas o osgoi, lliniaru neu wneud iawn am effeithiau niweidiol datblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel. Dylai prosesau adeiladu, gweithredu, datgomisiynu, adfer ac ôl-ofal cynlluniau ystyried, ymhlith pethau eraill, yr angen i leihau effeithiau ar gymunedau lleol i'r eithaf a diogelu ansawdd bywyd ar gyfer cenedlaethau presennol a chenedlaethau'r dyfodol (paragraff 5.9.18).
- 8.2.8. Mae Nodyn Cyngor Technegol 20: Cynllunio a'r Gymraeg (TAN20) yn pwysleisio pwysigrwydd y Gymraeg ac yn rhoi arweiniad ar sut y dylid rhoi ystyriaeth briodol iddi.

- 8.2.9. Mae Nodyn Cyngor Technegol 23: Datblygu Economaidd (TAN23) yn nodi y gallai'r buddion economaidd sy'n gysylltiedig â datblygiad ymestyn ymhell y tu hwnt i'r ardal lle y mae'r datblygiad wedi'i leoli (paragraff 1.2.1).
- 8.2.10. Ar lefel leol, mae Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) Ynys Môn a Gwynedd 2011-2026 yn mynnu bod cynigion yn bodloni nifer o feini prawf sy'n ymwneud ag effeithiau economaidd-gymdeithasol. Mae hefyd yn cynnwys cyfres o bolisiau (PS 9- PS 12) sy'n benodol i'r cynigion yn Wylfa Newydd.
- 8.2.11. Mae Polisi PS 1 yn ceisio gwarchod, hyrwyddo a gwella'r Gymraeg yn ardal y Cynllun.
- 8.2.12. Mae Polisi PS 5 yn datgan y bydd datblygiad yn cael ei gefnogi lle y dangosir ei fod yn gyson â pholisiau sy'n hyrwyddo datblygu cynaliadwy.
- 8.2.13. Mae Polisi PS 9 yn ymwneud yn benodol ag Wylfa Newydd ac mae'n mynnu bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i natur, graddfa, cyrhaeddiad ac effaith bosibl unrhyw ddatblygiad. Mae'n argymhell bod angen i fuddion economaidd a chymunedol lleol gael eu cynyddu i'r eithaf, lle y bo'n ymarferol, trwy gytuno ar strategaethau ar gyfer caffael, cyflogaeth, addysg, hyfforddiant a recriwtio.
- 8.2.14. Mae Polisi TAI 10 yn datgan y bydd llety ar ffurf campws ar gyfer gweithwyr adeiladu yn cael ei ganiatáu cyhyd â'i fod yn ffurfio rhan o'r datrysiad cyffredinol i ddarparu llety dros dro i weithwyr ac yn amodol ar nifer o feini prawf.
- 8.2.15. Mae canllawiau manwl ychwanegol ar faterion economaidd-gymdeithasol wedi'u cynnwys yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Wylfa Newydd (a fabwysiadwyd ym mis Mai 2018) (yr SPG), ac maen nhw'n cynnwys yr egwyddorion canlynol:
- Mae GP 1 yn ceisio cynyddu'r cyfleoedd economaidd y gellid eu cyflawni i gymunedau lleol trwy Raglen Ynys Ynni Môn ac Ardal Fenter Ynys Môn i'r eithaf.
 - Mae GP 2 a GP 4 yn ceisio cynyddu cyfleoedd addysg a hyfforddiant i'r eithaf trwy baratoi Strategaeth Cyflogaeth a Sgiliau a ddylai gynnwys, ymhlith pethau eraill, cynyddu'r ddarpariaeth lafur leol i'r eithaf (GP 2) a chefnogi'r gadwyn gyflenwi leol (GP 4).
 - Mae GP 5 yn argymhell na ddylai adeiladu a gweithredu'r orsaf bŵer gael effaith niweidiol annerbyniol ar werth a phwysigrwydd twristiaeth i'r ynys.
 - Mae GP 6 yn mynnu bod rhaid i'r ymgeisydd sicrhau bod gwasanaethau a chyfleusterau cymunedol, gan gynnwys addysg, gofal iechyd, cyfathrebiadau TG/band eang, cyfleusterau hamdden a gwasanaethau brys, ar waith i wasanaethu camau adeiladu a gweithredol y prosiect.
 - Mae GP 7 a GP 8 yn ymdrin ag iechyd. Mae GP 7 yn mynnu bod asesiad cynhwysfawr o effeithiau ar iechyd, lles ac amwynder yn cael ei gynnal a bod unrhyw fesurau lliniaru priodol yn cael eu hamlygu. Mae GP 8 yn gwrthwynebu colli neu ddifrodi mannau agored a chyfleusterau hamdden presennol.

- Mae GP 9 yn mynnu bod ystyriaeth lawn yn cael ei rhoi i'r posibilrwydd y gallai adeiladu a gweithredu'r prosiect effeithio ar gydlyniant cymunedol, diogelwch ac anghydraddoldebau cymdeithasol.
- Mae GP 12 yn datgan, wrth letya'r gweithwyr adeiladu nad ydynt yn byw gartref mewn llety twristiaid, bod rhaid i'r ymgeisydd sicrhau na fyddai unrhyw effeithiau economaidd (gan gynnwys ar y sector twristiaeth), cymdeithasol, ieithyddol nac amgylcheddol niweidiol annerbyniol.
- Mae GP 14 yn ystyried ei bod yn hanfodol i'r prosiect gynnal a, lle y bo'n bosibl, cryfhau iaith a diwylliant Cymru fel rhan bwysig o wead cymdeithasol a hunaniaeth gymunedol yr Ynys.

8.2.16. Wrth bwysu a mesur effeithiau Economaidd-gymdeithasol y Cais, mae'r Awdurdod Archwilio (ExA) wedi ystyried y polisiâu a amlinellir yn NPSs EN-1 ac EN-6; PPW; polisiâu perthnasol y CDLIC a'r canllawiau a gynhwysir yn TAN 20 a TAN 23 a'r SPG.

8.3. ASESIAID O EFFEITHIAU ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL

8.3.1. Mae'r Ymgeisydd wedi mynd i'r afael ag effeithiau economaidd-gymdeithasol y prosiect cyfan yng Nghyfrol C yr ES [APP-088, APP-095, APP-096 ac APP-097]. Ystyrir effeithiau economaidd-gymdeithasol pob un o elfennau'r datblygiad cysylltiedig yn unigol, sef Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) [APP-122], Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle [APP-241], Parcio a Theithio [APP-268], Gwelliannau Priffyrdd Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [APP-306] a'r Ganolfan Logisteg [APP-357].

8.3.2. Ystyriwyd y mater hefyd yn y Gwrandawiadau Mater Penodol a gynhaliwyd ym mis Ionawr 2019 [EV-016 ac EV-017] a mis Mawrth 2019 [EV-026 ac EV-027], a bu'n destun cwestiynau ysgrifenedig a chwestiynau ysgrifenedig ychwanegol [PD-009 a PD-013].

8.3.3. Disgwylir i'r gweithlu adeiladu gynnwys oddeutu 8,500 o weithwyr yn ystod y cyfnod prysuraf. Fodd bynnag, er mwyn sicrhau hyblygrwydd, seiliodd yr Ymgeisydd ei asesiad o'r effeithiau ar oddeutu 9,000 o weithwyr. Ystyriwyd bod hyn yn cynrychioli'r senario achos gwaethaf o safbwynt economaidd-gymdeithasol [paragraff 1.4.3 APP-088]. Mae'r ExA yn cytuno â'r ymagwedd hon.

8.3.4. Mae'n gallu bod yn anodd diffinio'r cwmpas gofodol ar gyfer asesiadau economaidd-gymdeithasol oherwydd yr ystod eang o dderbynyddion a'r gwahanol ffyrdd y gellid effeithio arnynt. Mae cwmpas daearyddol yr asesiad economaidd-gymdeithasol a gynhaliwyd gan yr Ymgeisydd yn cynnwys yr ardal astudiaeth economaidd-gymdeithasol allweddol (KSA) a'r Parth Cymudo Adeiladu Dyddiol (DCCZ). Amlygwyd Ardal Dylanwad Leol (LAI) hefyd o amgylch pob un o'r safleoedd sy'n ffurfio rhan o'r prosiect (tabl B2-11 APP-067 a ffigurau C1-1 ac C1-2 APP-119).

8.4. LLETY

Achos yr Ymgeisydd

- 8.4.1. Mae'r Ymgeisydd wedi dweud y byddai'r gweithlu adeiladu'n cynnwys 2,000 o weithwyr a fyddai eisoes yn byw yn y KSA. Dyma'r gweithlu lleol neu'r gweithlu sy'n byw gartref. O ran y 7,000 o weithwyr sy'n weddill, disgwylir i oddeutu 3,000 o weithwyr fynd i fyw mewn llety presennol/newydd yn y KSA, a byddai hyd at 4,000 o weithwyr yn cael eu lletya mewn Llety Dros Dro i Weithwyr (TWA) a fyddai ar ffurf Campws y Safle wedi'i leoli yn yr WNDA [paragraff 1.5.14 APP-088].
- 8.4.2. Mae'r Ymgeisydd yn honni [paragraff 2.4.24 APP-067] y byddai'r llety i weithwyr yn cael ei ddarparu mewn pum ffordd. Trwy:
- llety presennol i dwristiaid (gan gynnwys gwersylla a charafanio);
 - llety rhentu preifat;
 - llety perchen-feddianwyr;
 - llety cudd; a
 - llety dros dro i weithwyr.
- 8.4.3. Er bod yr Ymgeisydd yn cydnabod y byddai pwysau lleol posibl am lety yng ngogledd a gorllewin Ynys Môn, mae'n credu, ar y cyfan, y byddai digon o gapasiti presennol yn weddill ar draws y KSA i letya 3,000 o weithwyr nad ydynt yn byw gartref [APP-412]. Mae'r Ymgeisydd yn honni [APP-412] y gallai unrhyw gyfyngiadau is-lefel rhwng y cyflenwad a'r galw gael eu rheoli trwy fesurau lliniaru priodol, gan gynnwys darparu Gwasanaeth Rheoli Llety'r Gweithlu (WAMS) a fyddai'n cael ei sicrhau trwy'r cytundeb a106 [REP10-009].
- 8.4.4. O ganlyniad, daeth yr ES [paragraff 1.5.20 APP-412] i'r casgliad er bod y sensitifrwydd yn y farchnad dai yn uchel, y byddai'r newid yn fach ac, o ganlyniad, y byddai'n cael effaith niweidiol fach yn gyffredinol, a'i bod felly'n ddibwys.
- 8.4.5. Cydnabu'r Ymgeisydd [APP-412] y gallai'r galw am lety arwain at effeithiau economaidd-gymdeithasol eraill yn ymwneud â thwristiaeth, iaith a diwylliant Cymru ac ieuchyd a lles.
- 8.4.6. Er mwyn mynd i'r afael â phryderon ynglŷn ag effeithiau posibl y cynnig ar lety, cynigiodd yr Ymgeisydd y mesur lliniaru ymgorfforedig, yr arfer da a'r cyfraniadau a106 canlynol.
- 8.4.7. Mesur lliniaru ymgorfforedig ar ffurf Campws y Safle a fyddai'n darparu llety dros dro ar gyfer hyd at 4,000 o weithwyr.
- 8.4.8. Mesurau lliniaru arfer da a fyddai'n cael eu sicrhau trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] ac a fyddai, ymhlith pethau eraill, yn cynnwys y mesurau canlynol:
- Sefydlu WAMS;
 - Creu porth llety'r gweithlu (i allu monitro dewisiadau llety);
 - Targed meddiannaeth 100% ar gyfer y TWA, ac os bydd meddiannaeth yn gostwng islaw 85% am fwy na thri mis, cyflwyno cymhellion trwy brisio a marchnata;

- Cyfamod na fyddai'r datblygwr yn meddiannu mwy na 3,000 o leodd gwely yn y KSA oni bai bod asesiad sy'n ystyried capasiti/argaeledd tai wedi cael ei gyflwyno i Gyngor Sir Ynys Môn (IACC) a'i gymeradwyo ganddo. Byddai'r asesiad yn ystyried yr effaith ar dai, twristiaeth, priffyrdd, yr iaith Gymraeg a mynediad at gyfleusterau a gwasanaethau a fyddai'n deillio o'r cynnydd. Byddai'n manylu ar ddosbarthiad y 3,000 o weithwyr presennol, a dosbarthiad a nifer disgwylidig y gweithwyr ychwanegol.

- 8.4.9. Mae'r mesurau lliniaru ymgorfforedig ac arfer da a fyddai'n cael eu sicrhau trwy ofynion WN20 i WN27 yn y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO) yn ymdrin â darparu Campws y Safle a fyddai'n cynnal y TWA.
- 8.4.10. Yn olaf, byddai'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn darparu nifer arwyddocaol o fesurau i liniaru effaith y datblygiad arfaethedig o ran llety. Rhoddir manylion y rhain yn Atodiad E yr adroddiad hwn.
- 8.4.11. O ran gweithredu, disgwylir y byddai 85% o'r gweithlu arfaethedig o 850 yn byw yn lleol. O ganlyniad, roedd yr Ymgeisydd o'r farn [paragraff 1.5.124 APP-412], yn enwedig ar ôl darparu tai parhaol ychwanegol ar gyfer gweithwyr adeiladu, y byddai digon o gapasiti ar gael yn y stoc dai yn y KSA i letya unrhyw weithwyr ychwanegol, ac er bod rhai effeithiau lleol yn bosibl, y byddai'r rhain yn gyfyngedig.
- 8.4.12. O ganlyniad, daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad [APP-412], trwy'r mesurau lliniaru arfaethedig, na fyddai'r Cais yn cael effaith arwyddocaol ar y llety sydd ar gael yn y KSA.

Y Materion Cynllunio

- 8.4.13. Roedd yr effaith y byddai'r cynnig yn ei chael ar argaeledd llety yn achos pryder allweddol i IACC, Cyngor Gwynedd (GCC), Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CCBC), Llywodraeth Cymru (LIC) a nifer fawr o IPs [gan gynnwys RR-003, RR-034, RR-037, RR-052, RR-054, RR-055, RR-064, RR-070, RR-101, RR-108, RR-117, REP2-276, REP2-337, REP2-340 a AS-005].
- 8.4.14. Roedd y tri Awdurdod Lleol [REP2-068, REP2-289 a REP2-297] o'r farn bod yr Ymgeisydd wedi goramcangyfrif y lleoedd gwely sydd ar gael yn y KSA o gryn dipyn. O ganlyniad, roeddent yn credu y byddai pwysau sylweddol yn cael ei roi ar lety yn y KSA, yn enwedig yng ngogledd Ynys Môn.
- 8.4.15. Roeddent o'r farn y byddai prinder o'r fath yn arwain at ddefnyddio mwy o lety i dwristiaid nag y disgwylir gan yr Ymgeisydd; cynnydd posibl mewn prisiau yn y sector rhentu preifat a'r sector perchenfeddianwyr a allai olygu bod preswylwyr lleol yn cael eu prisio allan o'r farchnad, yn dewis adleoli neu, o bosibl, yn cael eu gwneud yn ddigartref oherwydd bod llai o dai fforddiadwy'n cael eu darparu. Pe byddai hyn yn digwydd, roeddent yn credu y byddai'n cael effaith niweidiol ar yr economi dwristiaeth, yn gwanhau cymunedau, yn gwasgaru siaradwyr Cymraeg, o bosibl, ac yn arwain at fwy o gymudo, a fyddai'n rhoi mwy o straen ar y rhwydwaith trafnidiaeth.

- 8.4.16. Roedd IACC [REP2-068] a GCC [REP2-297] yn pryderu na fyddai'r llety TWA ar gael yn ddigon cynnar. O ganlyniad, roeddent yn credu y byddai'r holl gapasiti sy'n weddill yn y farchnad dai yn cael ei ddefnyddio yn ystod blynnyddoedd cynnar y rhaglen adeiladu. Roedd IACC hefyd yn credu na ddylai gweithwyr gael eu crynhoi mewn un ardal ac na fyddai'r Campws y Safle arfaethedig yn darparu gwaddol ar gyfer yr ardal. Mynegwyd pryder hefyd ynglŷn ag ansawdd llety carafanau a'r defnydd ohono, ac effaith cydleoli gweithwyr a thwristiaid mewn safleoedd carafanau a gwersylla.
- 8.4.17. Roedd yr holl bartïon o'r farn y byddai'r mesurau lliniaru arfaethedig yn annigonol. Yn arbennig, ystyriwyd bod y gronfa dai yn annigonol, a cheisiodd IACC ofynion a fyddai'n cyfyngu ar nifer y gweithwyr ar y safle hyd nes bod y TWA ar gael ac yn darparu parc carafanau i weithwyr a reolir gan yr Ymgeisydd.
- 8.4.18. Erbyn diwedd yr Archwiliad, nododd IACC [REP8-019] fod mwyafrif ei bryderon wedi derbyn sylw'n foddhaol. Roedd wedi dod i gytundeb â'r Ymgeisydd ynglŷn â sut y dylai lleoedd gwely gael eu cyfrifo. O ganlyniad, roedd yn fodlon, ar y cyd â set ddiwygiedig o gyfraniadau a106 [REP10-009], y gallai gweithwyr gael eu lletya'n foddhaol yn y KSA heb niweidio cymunedau presennol. Roedd yr unig fater heb ei ddatrys yn ymwneud â defnyddio sbardunau neu ddyddiadau i ddarparu'r TWA.
- 8.4.19. Erbyn diwedd yr Archwiliad, dywedodd GCC [REP10-041] mai ei unig bryder a oedd yn weddill oedd maint y gronfa lety (wrth gefn) arfaethedig, gan ei fod yn credu ei bod yn annigonol i ymdopi â'r risgiau lliniaru posibl yn ymwneud ag amrywiadau o effeithiau disgwylledig.
- 8.4.20. Roedd CCBC [REP6-050] yn parhau i bryderu am y data sylfaenol ac effaith y cynnig ar dai, fel y'i hamlinellir yn REP4-053, ac roedd ganddo bryderon o hyd ynglŷn â chymau cyflwyno'r TWA.
- 8.4.21. Ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd LIC [APP8-017] yn parhau i bryderu am y data sylfaenol, ac felly ni newidiodd ei safbwynt ynglŷn â'r pwysau y credai y byddai'n cael ei roi ar lety. I fynd i'r afael â hyn, mae LIC o'r farn y dylai'r TWA gael ei ddarparu/cyflwyno fesul cam cyn y galw, ac y dylai aros yn ei le hyd nes bod tystiolaeth eglur na fyddai ei angen mwyach. At hynny, roedd gan LIC bryderon ynglŷn â'r sbardunau/dulliau y tu ôl i bob cam hefyd.
- 8.4.22. Yn olaf, dadleuodd LIC fod angen cronfa wrth gefn ychwanegol gyda threfniadau monitro priodol y gellid ei defnyddio pe byddai cynnydd heb ei gynllunio yn y pwysau ar dai (megis darparu'r TWA yn hwyr). Ailbwysleisiwyd y safbwynt hwn ar Derfyn Amser 9 a Therfyn Amser 10 [REP9-029 a REP10-038], a rhybuddiodd LIC na ddylai IACC a'r Ymgeisydd ddisgwyl unrhyw gyllid ychwanegol ganddi os nad oedd eu cynlluniau ar gyfer llety'n bodloni'r anghenion ar y pryd a bod effeithiau ychwanegol yn codi sy'n gofyn am fesurau lliniaru pellach.
- 8.4.23. Mynegwyd pryderon tebyg ynglŷn ag argaeledd llety gan nifer o IPs [gan gynnwys RR-003, RR-034, RR-037, RR-052, RR-054, RR-055, RR-064,

RR-070, RR-101, RR-108, RR-117, REP2-276, REP2- 337, REP2-340 ac AS-005].

- 8.4.24. Yn ogystal â'r pryderon uchod ynglŷn â faint o lety y byddai ei angen a phryd y dylai'r TWA gael ei ddarparu, cododd Land and Lakes [RR-071, REP1-043-094, REP2-219-263, REP3-058 a 059, REP4-036, REP5-079, REP6-055, REP7-018, REP8-076, REP10-076] amheuan hefyd ynglŷn ag ansawdd y llety arfaethedig ar y safle a phriodoldeb darparu'r llety ar y safle yn hytrach nag oddi ar y safle, gan gyfeirio'n benodol at waddol a chysondeb â pholisi mabwysiedig.

Ystyriaeth yr ExA

- 8.4.25. Mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r 2,000 arfaethedig o weithwyr sy'n byw gartref a'r 4,000 o weithwyr a fyddai'n cael eu lletya o fewn Campws y Safle yn gosod straen ar dai lleol.
- 8.4.26. O ran y 3,000 o weithwyr eraill nad ydynt yn byw gartref, roedd yr Ymgeisydd yn disgwyl y byddai 1,900 o weithwyr naill ai'n cael eu lletya yn y Sector Rhentu Preifat (PRS)/perchen-feddianwyr (1,400) neu mewn llety cudd (500), ac y byddai'r 1,100 o weithwyr sy'n weddill yn defnyddio llety i dwristiaid [APP-412].
- 8.4.27. Roedd cyfrifiadau cychwynnol IACC ynglŷn â nifer yr unedau a fyddai'n ofynnol i ddarparu'r lleoedd gwely angenrheidiol wedi'u seilio ar gymhareb o 2 weithiwr fesul uned yn hytrach na'r gymhareb o 2.6-2.9 a ddefnyddiwyd gan yr Ymgeisydd. O ganlyniad, roedd gwahaniaeth mawr rhwng y partïon ar ddechrau'r Archwiliad o ran nifer yr unedau a fyddai'n ofynnol. Fodd bynnag, yn dilyn trafodaethau rhwng IACC a'r Ymgeisydd, cytunodd IACC [REP7-014] y gellid defnyddio cymhareb o 2.5 o weithwyr fesul uned. O ganlyniad, er bod nifer gyffredinol y lleoedd gwely sy'n ofynnol yr un fath, roedd nifer yr unedau yr oedd eu hangen i'w darparu wedi lleihau'n sylweddol. Felly, cynghorodd IACC ei fod yn fodlon na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol ar argaeledd tai yn y KSA [REP8-019].
- 8.4.28. Wrth ymateb i gwestiwn ysgrifenedig ychwanegol yr ExA [PD-013] a oedd yn gofyn am fwy o fanylion ynghylch sut y cytunwyd ar y gymhareb hon, dywedodd IACC [REP9- 031] ei fod o'r farn y byddai'r cynnydd yn y Cyfraniad Gwella Capasiti Llety Gweithwyr yn y cytundeb a106 yn golygu y byddai IACC yn gallu rheoli a monitro'r broses o ddarparu unedau o faint addas, ac felly y gallai mwy o weithwyr gael eu lletya fesul uned (2.5 yn hytrach na'r 2 wreiddiol). Honnodd y byddai hyn, ynghyd â'r strategaeth cyflwyno fesul cam ddiwygiedig ar gyfer y TWA, a fyddai'n golygu bod angen darparu 1,500 o leoedd gwely, yn hytrach na'r 1,000 a gynigiwyd yn wreiddiol, cyn cyflogi 2,200 o weithwyr nad ydynt yn byw gartref, yn golygu y byddai llai o bwysau ar y stoc dai bresennol, ac felly roedd yn fodlon y gellid defnyddio cymhareb uwch.
- 8.4.29. Er bod yr ExA yn nodi'r esboniad hwn, mae'n parhau i fod yn amheus ynglŷn â phriodoldeb defnyddio cymhareb uwch o ystyried y dystiolaeth gynharach a ddarparwyd gan IACC, LIC, GCC a CCBC [REP4-053].

- 8.4.30. At hynny, fel LIC [REP2-367, REP7-004 a REP9-029], mae'r ExA yn pryderu bod llwyddiant yr ymagwedd hon wedi'i seilio ar allu IACC i ddarparu nifer arwyddocaol o unedau mewn cyfnod byr. Pe na byddai'r rhaglen yn gallu darparu unedau o'r maint iawn, pe byddai'n cael ei hoedi neu pe byddai'n methu â chyflawni cynnydd yn y cyflenwad, ystyrir bod perygl go iawn y byddai pwysau ychwanegol yn cael ei roi ar yr hyn y cydnabyddir ei fod yn gyflenwad cyfyngedig o dai. Gallai hyn arwain at effeithiau economaidd-gymdeithasol niweidiol gan gynnwys, ymhlith pethau eraill, y posibilrwydd o renti uwch yn y PRS a chynnydd mewn prisiau tai a allai olygu bod preswylwyr lleol yn cael eu prisio allan o'r farchnad, yn dewis adleoli neu'n mynd yn ddigartref oherwydd diffyg tai fforddiadwy. Yn ei dro, o ystyried nifer y preswylwyr sy'n siarad Cymraeg, gallai hyn gael effaith niweidiol ar iaith a diwylliant Cymru.
- 8.4.31. Nodir bod yr Ymgeisydd yn cynnig monitro helaeth trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] i fynd i'r afael â'r pryder hwn. Pa na byddai IACC a GCC yn gallu sicrhau bod yr unedau angenrheidiol yn cael eu darparu, cynigir cynllun gweithredu lliniarol [REP10-009] a byddai cyllid ychwanegol yn cael ei sbarduno o'r Gronfa Wrth Gefn arfaethedig ar gyfer Llety. Fodd bynnag, ar sail y dystiolaeth a gyflwynwyd, nid yw'n eglur i'r ExA o ble y byddai'r capasiti ychwanegol a fyddai'n angenrheidiol yn dod heb gael effaith niweidiol, o bosibl, ar sectorau eraill fel llety i dwristiaid, rhoi pwysau ychwanegol ar y PRS neu ofyn i weithwyr fyw ymhellach i ffwrdd a chymudo'n hirach. Yn ogystal, mae'r ExA yn nodi bod GCC [REP10-041] a LIC [REP10- 038] yn credu bod y gronfa wrth gefn arfaethedig yn annigonol i ymdopi â mesurau lliniaru posibl pe byddai'r sefyllfa hon yn codi.
- 8.4.32. Mae'r ExA yn credu bod y broblem bosibl hon wedi codi'n rhannol oherwydd bod y strategaeth lety wedi'i seilio ar ddefnyddio stoc dai bresennol/newydd ar gyfer blynnyddoedd cynnar y gwaith adeiladu. Drwy gydol yr Archwiliad, roedd y posibilrwydd o ddarparu'r TWA yn gynt nag a gynigiwyd er mwyn helpu i ysgafnhau'r pwysau ar lety presennol a lleihau'r defnydd o lety i dwristiaid i'r eithaf wedi cael ei awgrymu gan nifer o IPs, gan gynnwys IACC, GCC, CCBC a LIC. Fe'i harchwiliwyd hefyd gan yr ExA yn y Gwrandawriadau Mater Penodol (ISH) ym mis Ionawr a mis Mawrth [EV-016 ac EV-027] a thrwy nifer o gwestiynau ysgrifenedig manwl [PD-009, PD-013 a PD- 015].
- 8.4.33. Fodd bynnag, er bod y sbardunau ar gyfer darparu'r TWA wedi cael eu newid o ddyddiadau i derfynau ar nifer y gweithwyr mewn ymateb i bryderon gan IACC [REP2-068], honnodd yr Ymgeisydd [EV- 020a] fod cyfyngiadau gweithredol yn golygu na allai'r TWA gael ei ddarparu'n gynt nag a gynigiwyd. Felly, hyd yn oed o ystyried y newid i'r sbardunau, byddai'n parhau i gael ei ddarparu tua chyfnod brig y gwaith adeiladu, sy'n golygu y byddai angen i'r stoc dai bresennol ymdopi â'r tonnau cynnar o weithwyr adeiladu.
- 8.4.34. O ran defnyddio llety i dwristiaid, mynegodd LIC [REP8-017] bryderon y byddai'r stoc sydd ar gael i weithwyr adeiladu gryn dipyn yn llai na'r capasiti sy'n weddill a ddangosir yn y strategaeth lety a'r galw sy'n ofynnol. I fynd i'r afael â'r pryder hwn, ceisiodd LIC [REP8-017] ofyniad sy'n mynnu bod y defnydd o lety i dwristiaid yn cael ei gyfyngu

i 1,100 o weithwyr, a diwygiad sy'n mynnu bod camau cyntaf y TWA yn cael eu darparu'n gynharach.

- 8.4.35. Mae mwyafrif y stoc llety twristiaeth yn ddigyfngiad, h.y. nid oes cyfngiadau ar bwy y mae'n cael ei rentu iddo. At hynny, oherwydd ei fod yn cael ei osod ar sail tymor byr a bod y KSA ac Ynys Môn yn arbennig yn gyrchfannau i dwristiaid, mae ar gael yn rhwyddach na mathau eraill o lety yn y KSA. O ganlyniad, mae'r ExA o'r farn, o ystyried yr angen am lety a fyddai'n cael ei ysgogi gan y Cais, bod posibilrwydd go iawn y gallai mwy o'r stoc hon gael ei ddefnyddio i letya gweithwyr nag a amcangyfrifir ar hyn o bryd. O ystyried pwysigrwydd twristiaeth i'r KSA, mae'r ExA o'r farn y gallai gostyngiad yn y llety sydd ar gael i'w ddefnyddio gan dwristiaid gael effaith uniongyrchol ac arwyddocaol ar economi dwristiaeth yr ardal.
- 8.4.36. Er bod yr ExA yn derbyn honiad yr Ymgeisydd na allai ddarparu'r TWA yn gynharach, mae'n cytuno â LIC [REP8-017] y gallai gofyniad sy'n rhoi terfyn ar nifer y gweithwyr a allai ddefnyddio llety i dwristiaid fynd i'r afael â'r pryder hwn yn rhannol. O ystyried y byddai'r mannau lle mae gweithwyr yn cael eu lletya yn cael eu monitro yn rhan o'r WAMS, ystyrir y byddai gofyniad o'r fath, yn amodol ar eiriad priodol, yn bodloni'r prawf ar gyfer gofynion o ran anghenraid, rhesymoldeb, manwl gywirdeb a gorfodadwyedd. Fodd bynnag, hyd yn oed gyda therfyn ar waith, mae'r ExA yn parhau i bryderu pe na byddai IACC yn gallu darparu'r capasiti ychwanegol sy'n angenrheidiol, o ystyried y nifer gyfyngedig o dai sydd ar gael yn y KSA, y byddai pwysau'n cynyddu i ddefnyddio llety yn y sector twristiaeth.
- 8.4.37. O ystyried sensitifrwydd y farchnad dai leol a phwysigrwydd y sector twristiaeth i economi'r KSA, nid yw'r ExA yn cytuno, felly, â chasgliad yr Ymgeisydd na fyddai'r Cais yn cael effaith arwyddocaol ar lety yn ystod y cam adeiladu, hyd yn oed gyda'r llu o fesurau lliniaru a gynigiwyd.
- 8.4.38. Mae'r cais cychwynnol gan IACC am ddarparu parc carafanau i weithwyr a reolir gan yr Ymgeisydd er mwyn mynd i'r afael â phryderon ynglŷn ag ansawdd llety carafanau a'r defnydd ohono, a chydleoli gweithwyr a thwristiaid, yn parhau heb ei ddatrys ar ddiwedd yr Archwiliad. Nid oedd y mater wedi'i gynnwys yn y Datganiad o Dir Cyffredin (SoCG) [REP8-019] nac wedi derbyn sylw erbyn Terfyn Amser 9 na 10. Er na chafodd yr ExA gadarnhad penodol gan IACC ynglŷn â ph'un a oedd y broblem hon yn parhau i fod heb ei datrys ar ddiwedd yr Archwiliad, o ystyried bod IACC wedi dweud nad oedd unrhyw faterion heb eu datrys o ran llety erbyn Terfyn Amser 10, mae'r ExA o'r farn bod y mater hwn wedi'i ddatrys.

- 8.4.39. Mae'r CDLIC yn cynnwys nifer o bolisiâu (PS 9, PS 10 a TAI 10) ynglŷn â darparu llety dros dro i weithwyr. Mae'r holl bolisiâu'n cefnogi darparu llety o'r fath yn ddarostyngedig i nifer o amodau. Mae'r rhain yn cynnwys blaenoriaeth dros ddefnyddio/ailddefnyddio llety sydd eisoes yn bodoli neu ddarparu adeiladau parhaol newydd y gellir eu haddasu i'w defnyddio'n barhaol ar ôl iddynt gael eu meddiannu gan weithwyr adeiladu (PS 10); y dylai darpariaeth o'r fath gael ei lleoli o fewn neu gerllaw ffiniau aneddiadau presennol (Polisi TAI 10 (1)); a, phan fwriedir ei ddarparu y tu allan i'r ardaloedd hyn, y byddai angen i'r datblygwr, ymhlith pethau eraill, ddangos pam (Polisi TAI 10 (2)). Atgyfnerthir hyn gan yr arweiniad a roddir yn yr SPG.
- 8.4.40. Ni fyddai'r Campws Safle arfaethedig a fyddai'n darparu'r TWA yn cydymffurfio â'r polisiâu hyn gan na fyddai wedi'i leoli o fewn neu gerllaw ffiniau aneddiadau presennol, ac ni fyddai'n darparu llety y gellir ei addasu ar gyfer defnydd parhaol oherwydd ei natur dros dro. Felly, ni fyddai'n darparu'r gwaddol tymor hir i Ynys Môn a argymhellir gan y CDLI a'r SPG. Fodd bynnag, mae'r ExA yn nodi, yn unol â Pholisi TAI 10 (2), bod yr Ymgeisydd wedi esbonio [APP-439] pam y cynigir darparu'r TWA ar y safle; sef, ei fod yn darparu buddion cynllunio arwyddocaol o ran llai o symudiadau traffig; byddai'n galluogi cyflawni'r Orsaf Bŵer cyn gynted â phosibl gan leihau'r effeithiau ar gymunedau lleol i'r eithaf; gellid darparu'r holl lety mewn un lleoliad yn hytrach nag ar sawl safle a fyddai'n fuddiol o ran rheoli gweithwyr ac ymddygiad, ac y byddai ei ddarparu oddi ar y safle yn arwain at oblygiadau hyfywedd i'r Cais.
- 8.4.41. Fel y cyfryw, o ystyried y pryderon a amlinellwyd yn gynharach yn yr adran hon ynglŷn â'r straen posibl ar y llety sydd ar gael yn y DCCZ, mae'r ExA yn cydnabod bod darparu TWA yn elfen allweddol o'r mesurau lliniaru arfaethedig i fynd i'r afael â'r effeithiau y gallai prinder o'r fath eu cael ar yr ardal. Felly, er y nodir na fyddai darparu'r TWA ar y safle yn cyd-fynd yn llwyr â pholisiâu'r CDLIC a'r arweiniad yn yr SPG, mae'r ExA o'r farn bod y niwed a fyddai'n codi, o ran llety, pe na byddai'r TWA yn cael ei ddarparu yn y modd a gynigiwyd, gan gynnwys y potensial i gael effaith niweidiol ar hyfywedd y Cais cyfan, yn drech na cholli llety gwaddol posibl.
- 8.4.42. Mae'r ExA yn ymwybodol bod cynlluniau amgen posibl a allai ddarparu'r TWA oddi ar y safle ac a fyddai'n darparu llety gwaddol fel y rhagwelir gan y CDLIC a'r SPG. Fodd bynnag, mae'r ExA yn fodlon â'r casgliadau a gyflwynwyd yn y broses dethol safle [APP-439] ac mewn ymateb i'r sylwadau a gyflwynwyd gan Land and Lakes [RR-071, REP1-043-094, REP2-219-263, REP3-058 and 059, REP4-036, REP5-079, REP6-055, REP7-018, REP8-076, REP10-076] a'r cwestiynau ysgrifenedig a ofynnwyd gan yr ExA [PD-009, PD-013, PD-015, PD- 021 a PD-023] y byddai angen i'r TWA gael ei ddarparu ar y safle er mwyn i'r Cais hwn fod yn hyfyw. O ganlyniad, er bod yr ExA yn nodi'r cais am osod amod Grampian [REP4-036] i gyfyngu ar lety yn y safle i 500, nid yw'n ystyried y byddai amod o'r fath yn angenrheidiol, am y rhesymau a roddwyd.

- 8.4.43. Mae'r pryderon ynglŷn ag ansawdd y llety TWA yn ymwneud ag amodau byw meddianwyr, gan gyfeirio'n benodol at effaith sŵn ac aflonyddu o waith adeiladu ac ansawdd aer. Ystyrir y mater hwn yn fanylach yn y penodau ar sŵn a dirgryniad (Pennod 16) ac ansawdd aer (Pennod 11).
- 8.4.44. Ystyrir effaith darparu'r TWA ar yr WNDA ac, yn enwedig, yr effaith y byddai hyn yn ei chael ar SoDdGA Tre'r Gof ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn.
- 8.4.45. O ran gweithredu, mae'r ExA yn cytuno na fyddai gweithredu'r Orsaf Bŵer yn cael effaith niweidiol ar y cyflenwad llety oherwydd y byddai 85% o'r gweithlu yn byw gartref.

Casgliad

- 8.4.46. Wrth ystyried yr effaith y byddai'r datblygiad arfaethedig yn ei chael ar lety, cododd yr LIRs [REP2-066, REP2-075, REP2-089 a REP2- 297] bryderon ynglŷn â chapasiti'r stoc dai yn y KSA i letya'r gweithlu mawr a fyddai'n angenrheidiol. Mae'r ExA yn nodi, ar ddiwedd yr Archwiliad, bod IACC [REP8-019] a GCC [REP10-041] o'r farn bod mwyafrif eu pryderon wedi derbyn sylw o ganlyniad i'r mesurau yn y cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009]. Fodd bynnag, roedd pryderon LIC [REP10-038] a CCBC [REP2-289] yn parhau heb eu datrys. Mae'r ExA yn cytuno â LIC y gallai'r stoc sydd ar gael i weithwyr adeiladu fod islaw'r capasiti sy'n weddill a ddangosir yn y strategaeth lety a'r galw sy'n ofynnol a, hyd yn oed gyda'r llw o fesurau lliniaru a'r gofyniad ychwanegol, mae'r ExA yn parhau i bryderu y gallai'r Cais gael effaith negyddol arwyddocaol ar lety yn y KSA.

8.5. **CYFLOGAETH (GAN GYNNWYS BUSNES A'R GADWYN GYFLENWI)**

Achos yr Ymgeisydd

- 8.5.1. Mae'r Datganiad Cynllunio [APP-406] yn dadlau y byddai effeithiau buddiol mawr ar y farchnad lafur yn y DCCZ a'r KSA yn ystod y cyfnod adeiladu. Byddai angen hyd at 9,000 o weithwyr yn ystod y cyfnod adeiladu brig. Yn seiliedig ar asesiad o'r farchnad lafur a'r sgiliau sydd ar gael, disgwylir i oddeutu 2,000 o'r gweithlu brig fod yn byw yn y KSA/DCCZ eisoes (y byddai 1,260 ohonynt yn byw ar Ynys Môn). Trwy ddefnyddio lluosydd cyflogaeth sector adeiladu i gyfrifo cyflogaeth anuniongyrchol ac wedi'i hysgogi, mae'r Ymgeisydd yn amcangyfrif y byddai 1,800 o swyddi ychwanegol yn cael eu creu yn y DCCZ, yn ogystal â'r 2,000 a nodwyd uchod, o ganlyniad i gyfleoedd cyflogaeth uniongyrchol.
- 8.5.2. Mae'r Ymgeisydd o'r farn bod sensitifrwydd y farchnad lafur yn y DCCZ yn uchel a bod y cyfleoedd cyflogaeth leol yn fawr. O ganlyniad, daw'r ES [APP-088] i'r casgliad yr ystyrir bod arwyddocâd yr effeithiau'n fuddiol iawn i'r DCCZ ac yn gymedrol fuddiol i Ynys Môn ei hun, lle yr ystyrir bod y newid yn fawr i ganolog.
- 8.5.3. Mae'r Ymgeisydd yn honni [APP-088] y byddai 60% o werth y prosiect

£10+ biliwn yn ystod y cam adeiladu yn cael ei wario yn y Deyrnas Unedig. Ar hyn o bryd, nid yw'n sicr faint o'r gwerth hwn fyddai'n cael ei wario'n lleol (h.y. yng ngogledd Cymru). Fodd bynnag, trwy feincnodi o brosiectau eraill tebyg, mae'r Ymgeisydd yn credu y byddai 2-4% o'r gwariant hwn yn realistig. Byddai hyn yn gyfystyr â buddsoddiad o £200-400 miliwn yng ngogledd Cymru dros y cyfnod adeiladu a byddai'n darparu neu'n diogelu 120 i 350 o swyddi Cyfwerth ag Amser Llawn (CALL). O ystyried maint yr economi leol, asesir bod arwyddocâd yr effaith hon yn gymedrol fuddiol.

- 8.5.4. Mae'r Ymgeisydd [APP-088] o'r farn y byddai creu'r swyddi hyn hefyd yn arwain at oblygiadau cadarnhaol i iaith a diwylliant Cymru gan y byddent yn galluogi siaradwyr Cymraeg y bu'n rhaid iddynt adael yr ardal i ddod o hyd i waith addas, o bosibl, i aros neu ddychwelyd. Ystyrir y mater hwn yn fanylach yn yr adran ar iaith a diwylliant Cymru.
- 8.5.5. Yn ystod y cyfnod gweithredu, mae'r ES [APP-088] yn dod i'r casgliad y byddai effeithiau buddiol mawr ar y farchnad lafur yn y DCCZ yn sgil creu 850 o swyddi parhaol yn yr Orsaf Bŵer. Er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i breswylwyr lleol i'r eithaf, mae'r Ymgeisydd yn cynnig nifer o fesurau, gan gynnwys hyfforddiant a datblygiad, prentisiaethau, rhaglenni i raddedigion ac ati [REP10-009]. O ystyried natur tymor hir y swyddi, y ffaith y byddent yn swyddi tra medrus, y posibilrwydd o wrthdroi tueddiadau allfudo a phwysigrwydd y farchnad lafur leol, aseswyd bod arwyddocâd yr effeithiau ar lefelau cyflogaeth Ynys Môn yn fuddiol iawn.
- 8.5.6. Yn olaf, yn ystod cyfnodau o ddiffodd a gynlluniwyd, a fyddai'n digwydd bob 9 mis, byddai angen 1,000 o staff ychwanegol. O ganlyniad i natur tymor byr y gwaith hwn, cydnabyddir ei bod yn bosibl y byddai'r rhan fwyaf o'r staff hyn yn rhai nad ydynt yn byw gartref, ac felly ni fyddai creu'r swyddi hyn yn cael llawer o effaith, neu ddim effaith, ar gyflogaeth ar Ynys Môn. O ganlyniad, nid yw'r ES [APP-088] o'r farn bod yr effaith yn arwyddocaol.
- 8.5.7. Fodd bynnag, cydnabu'r Ymgeisydd [APP-088] fod cwmnïau lleol wedi darparu gwasanaethau i Orsaf Bŵer bresennol Wylfa yn ystod cyfnodau o ddiffodd, a bod 37% o'r gweithwyr ar gyfer y cyfnod cyntaf o ddiffodd yn Sizewell B wedi cael eu recriwtio o fewn y DCCZ. O ganlyniad, roedd yn credu bod posibilrwydd y gallai cyfnodau o ddiffodd ddarparu rhai canlyniadau cyflogaeth buddiol.
- 8.5.8. Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod [APP-088] y gallai creu'r nifer hon o swyddi arwain at effaith niweidiol yn sgil trosiant llafur (y cyfeirir ato hefyd fel dadleoli). Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod bod sawl rhanddeiliad yn pryderu y gallai lefel uchel o drosiant llafur ei gwneud hi'n anodd i rai busnesau recriwtio a chadw staff. Fodd bynnag, o'i asesu yn erbyn y trosiant presennol yn y farchnad lafur a'r mesurau lliniaru ac arfer da a gynigiwyd, mae'r Ymgeisydd wedi dod i'r casgliad [APP-088] y byddai trosiant llafur yn cael effaith bosibl fach, nad yw'n arwyddocaol, ar fusnesau lleol a'r economi leol.
- 8.5.9. I fynd i'r afael â'r pryderon ynglŷn ag effeithiau posibl trosiant llafur/dadleoli a chynyddu'r cyfleoedd lleol ar gyfer cyflogaeth i'r eithaf,

mae'r Ymgeisydd yn cynnig lluo o fesurau gan gynnwys prentisiaethau, cynlluniau hyfforddi a chyfraniadau at sefydliadau i fynd i'r afael â throsiant llafur trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009]. Mae manylion llawn y mesurau lliniaru a gynigiwyd yn y cytundeb a106 ar gael yn Atodiad E yr adroddiad hwn. Yn ogystal, byddai gofyniad PW11 yn sicrhau y cynhelir capasiti a chysylltedd digidol ar gyfer Ynys Môn.

- 8.5.10. Felly, mae'r Ymgeisydd o'r farn y gallai'r Cais ddarparu buddion economaidd arwyddocaol i'r economïau lleol ac ehangach. Mae hefyd yn fodlon y byddai'r mesurau lliniaru arfaethedig yn mynd i'r afael ag unrhyw niwed posibl a allai godi o ganlyniad i drosiant llafur.

Y Materion Cynllunio

- 8.5.11. Mae penodau 3 (datblygu economaidd) a 4 (cadwyn gyflenwi) LIR IACC [REP2-063 a REP2-064] yn ystyried materion yn ymwneud â chyflogaeth. Maen nhw'n cydnabod bod nifer arwyddocaol o effeithiau cadarnhaol a allai ddeillio o'r swyddi a fyddai'n cael eu creu a'r cyfleoedd posibl i fusnesau lleol. Fodd bynnag, maen nhw hefyd yn amlygu trosiant llafur fel achos pryder allweddol. Nodwyd yr un buddion a phryderon gan GCC [REP2-297] a CCBC [REP2-289] yn eu LIRs.
- 8.5.12. Roedd cyflogaeth (addysg, sgiliau a'r cyflenwad llafur) a datblygu economaidd yn achos pryder i LIC hefyd [RR-092, REP1-024, REP2-367, REP3-061, REP4-053, REP6-062, REP8-071]. Unwaith eto, pwysleisiwyd trosiant llafur a'r pryder y gallai hyn ansefydlogi economi fregus. Canolbwyntiwyd hefyd ar yr angen i sicrhau buddion economaidd tymor hir i'r ardal leol a'r rhanbarth ehangach.
- 8.5.13. Erbyn diwedd yr Archwiliad, dangosodd y SoCG gydag IACC [REP8-019] a CCBC [REP6-050] fod yr holl bryderon ynglŷn â'r mater hwn wedi cael eu datrys trwy ddiwygiadau i'r cytundeb a106 [REP10-009]. Roedd LIC [REP8-017] yn parhau i bryderu ynglŷn â'r data sylfaenol a ddefnyddiwyd i lywio'r Asesiad Economaidd-Gymdeithasol. Roedd GCC yn pryderu o hyd ynglŷn â chadernid y farchnad lafur a'i gallu i ymdopi â throsiant llafur [REP6-048].
- 8.5.14. Roedd nifer o ddarparwyr gwasanaeth, gan gynnwys Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (NWFRS) [RR-095, REP2-344, REP3-053, REP4-042, REP5-087, REP6-056, REP7-008], Heddlu Gogledd Cymru (NWP) [RR-124, REP1-096, REP2-345, REP3-062, REP4-043, REP5-071-74, REP6-057, REP7-006-007, REP8-075, REP9-038], Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BCUHB) [REP2-277-279] ac Iechyd Cyhoeddus Cymru (PHW) [REP2-291], wedi mynegi pryderon ynglŷn â throsiant llafur a'r effaith y gallai hyn ei chael ar ddarparu gwasanaethau iechyd a chymdeithasol allweddol.
- 8.5.15. Fel yr amlinellir yn yr adran ar dwristiaeth (adran 8.7) yn y bennod hon, roedd effaith trosiant llafur yn achos pryder allweddol i ddarparwyr twristiaeth lleol hefyd, oherwydd ystyriwyd y gallai colli gweithwyr o'r sector hwn a/neu anhawster recriwtio gael effaith niweidiol ar ddarparu gwasanaethau twristiaeth yn y KSA.
- 8.5.16. Cydnabu llawer o IPs [RR-018, RR-019, RR-026, RR-033, RR-039, RR-045,

RR-054, RR-070, RR-066, RR-068, RR-102] y buddion y gallai'r cynllun eu darparu i'r economi trwy greu swyddi a chyfleoedd economaidd. Er hynny, pwysleisiodd nifer o'r rhain [RR-018, RR-026, RR-039, RR-054, ac RR-066] yr angen i sicrhau y byddai cyfleoedd lleol yn cael eu cynyddu i'r eithaf.

- 8.5.17. Roedd Cynghair Wrth-Niwclear Cymru [REP2-365] yn credu y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar gyflogaeth leol trwy dynnu sylw oddi ar fuddsoddi mewn diwydiannau eraill. Amlygodd hefyd fod cynnydd cyflym mewn diweithdra yn digwydd yn aml pan fydd cynlluniau adeiladu ar raddfa fawr yn dod i ben.

Ystyriaeth yr ExA

- 8.5.18. Mae'r ExA yn fodlon bod effeithiau posibl y Cais ar gyflogaeth, gan gynnwys busnes a'r gadwyn gyflenwi, wedi cael eu hasesu trwy'r ES [APP-088, APP-095-097] ac wedi cael eu profi yn yr Archwiliad trwy gwestiynau ysgrifenedig [PD-009 a PD-013] a'r dystiolaeth lafar a roddwyd yn y Gwrandawriadau a gynhaliwyd ym mis Ionawr a mis Mawrth 2019 [EV-20a -20h ac EV-028-32].
- 8.5.19. Ar sail yr hyn y mae wedi'i ddarllen a'i glywed, mae'r ExA yn cytuno y byddai'r Cais yn arwain at fudd economaidd-gymdeithasol mawr trwy'r cyfleoedd cyflogaeth a fyddai'n cael eu darparu o ganlyniad i adeiladu a gweithredu'r cynllun. Mae'r ExA yn nodi'r pryderon ynglŷn ag effaith bosibl y cynnig ar gyflogwyr a diwydiannau eraill yn yr ardal yn sgil trosiant llafur/dadleoli staff. Fodd bynnag, ystyrir bod y mesurau lliniaru a ddatblygwyd trwy drafodaethau yn ystod yr Archwiliad ac a fyddai'n cael eu darparu trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn mynd i'r afael â'r pryderon hyn.
- 8.5.20. Mae'r ExA yn nodi pryder LIC sydd heb ei ddatrys ynglŷn â'r data sylfaenol a ddefnyddiwyd i lywio'r asesiad economaidd-gymdeithasol a'i chais bod angen cynllun wrth gefn, felly, sy'n cydnabod ansicrwydd a chyfyngiadau'r data sylfaenol. Mae'r ExA yn fodlon nad oedd yr asesiad o effeithiau wedi'i seilio ar ymatebion arolwg yn unig, a'i fod wedi ystyried trosiant presennol yn y farchnad, ymhlith pethau eraill. At hynny, byddai'r dulliau monitro ac adrodd yn y Cynllun Gweithredu Cadwyn Gyflenwi, a fyddai'n cael ei sicrhau trwy God Ymarfer Adeiladu Wylfa Newydd (WNCocP) [REP10-018] a'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009], yn galluogi ymagwedd hyblyg tuag at liniaru i fynd i'r afael ag unrhyw ansicrwydd a allai godi. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon i'r Cais gael ei ystyried ar sail y data a gyflwynwyd.
- 8.5.21. Byddai Gwasanaeth Cyflogaeth a Sgiliau Wylfa Newydd, a ddarperir yn rhan o'r cytundeb a106 [REP10-009], yn gyfrifol am helpu cwmnïau lleol â materion dadleoli a allai godi o ganlyniad i drosiant llafur, ymhlith pethau eraill.
- 8.5.22. O ran pryderon penodol BCUHB a PHW ynglŷn ag effaith trosiant llafur ar ddarparu gwasanaethau ieuchyd a chymdeithasol allweddol, nodir y byddai'r cytundeb a106 [REP10-009] yn rhoi cyfraniad ariannol i BCUHB ac IACC i fynd i'r afael â staffio a chynllunio'r gweithlu er mwyn lleihau

effaith trosiant llafur posibl i'r eithaf. Byddai NWP ac NWFRS yn cael cyfraniadau tuag at gynllunio'r gweithlu hefyd, trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009].

- 8.5.23. Byddai nifer o gyfraniadau a chynlluniau'r cytundeb a106 [REP10-009], gan gynnwys Gwasanaeth Cyflogaeth a Sgiliau arfaethedig Wylfa Newydd, yn cael eu hanelu'n benodol at gynyddu cyfleoedd swyddi lleol i'r eithaf.

Casgliad

- 8.5.24. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad y byddai'r datblygiad arfaethedig yn darparu nifer o fuddion cadarnhaol arwyddocaol yn lleol ac yn rhanbarthol trwy ddarparu swyddi diogel, tymor hir sy'n talu'n dda (yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol), a fyddai'n helpu i hybu'r economïau lleol a rhanbarthol.

8.6. IECHYD A LLES (GAN GYNNWYS DIOGELU)

Cyflwyniad

- 8.6.1. Mae'r rhan hon o'r adroddiad yn canolbwyntio ar iechedd a lles, ac nid iechedd a diogelwch yn y gweithle.
- 8.6.2. Mae'r Llywodraeth yn datgan y dylai'r cais gael ei benderfynu ar y sail y byddai rheoleiddio'n lliniaru amlygiad gweithwyr, y cyhoedd a'r amgylchedd i ymbelydredd yn ddigonol [NPS EN-6 paragraff 3.12.4]. Yn seiliedig ar y cyfarwyddyd eglur hwn, nid yw'r ExA wedi archwilio'r effeithiau radiolegol posibl a allai godi o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig a sut y gallai'r rhain effeithio ar iechedd a lles.
- 8.6.3. Gan nad yw'r cysylltiad llinell bŵer â'r grid yn rhan o'r cais hwn, nid yw'r ExA wedi ystyried y posibilrwydd o effeithiau maes electromagnetig ychwaith.

Achos yr Ymgeisydd

- 8.6.4. Ar lefel genedlaethol, mae'r Ymgeisydd yn honni [APP-406] y byddai'r datblygiad arfaethedig yn helpu i ddarparu cyflenwad sefydlog o drydan carbon isel i Gymru a'r Deyrnas Unedig. Mae'n credu y bydd hyn yn cael llawer o effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol ar iechedd a lles, er enghraifft, ar y lefel fwyaf sylfaenol, mae trydan yn galluogi pobl i wresogi a goleuo eu cartrefi. Mae cyflenwad pŵer sefydlog yn helpu gwasanaethau iechedd a gofal cymdeithasol i weithredu, swyddi a gweithgarwch economaidd i barhau a thechnoleg i weithredu. Gall cynhyrchu ynni carbon isel helpu i fynd i'r afael ag effeithiau'r newid yn yr hinsawdd hefyd.
- 8.6.5. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Asesiad o'r Effaith ar Iechedd (HIA)[APP-429] a asesodd sut y gallai'r cynnig effeithio ar iechedd a lles pobl yn y KSA.
- 8.6.6. Mae'r Ymgeisydd yn dadlau [APP-429] bod gweithio'n gwella iechedd meddyliol a chorfforol. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn creu cyfleoedd cyflogaeth i weithwyr lleol, pobl ifanc, y rhai sy'n gadael yr ysgol a graddedigion, yn ogystal â phobl sy'n ddi-waith neu sydd

wedi'u tangyflogi ar hyn o bryd.

- 8.6.7. Mae'r Ymgeisydd yn bwriadu cefnogi hyfforddiant ac addysg trwy ymestyn ei gynllun Prentisiaethau presennol a nifer o gyfraniadau a106 [REP10-009] tuag at ddarparu addysg yn y KSA. O ganlyniad, mae'n dadlau y byddai iechyd a lles tymor hir cymunedau ar Ynys Môn yn gwella trwy'r gallu i gael cyflogaeth fwy medrus sy'n talu'n uwch, gan arwain at ansawdd bywyd gwell yn gyffredinol.
- 8.6.8. Mae'r Ymgeisydd yn credu y byddai'r prosiect yn arwain at welliannau i'r amgylchedd lleol yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir a fyddai'n gwella iechyd a lles pobl. Er enghraifft, byddai'r gwaith arfaethedig ar briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd, yn ogystal â galluogi mynediad i'r safle, yn gwella diogelwch ar y ffyrdd i bawb. At hynny, byddai'r gwelliannau hyn yn y tymor canolig/y tymor hir hefyd yn helpu i leihau sŵn traffig a llygredd aer yn y cymunedau hynny yn y Fali, Llanfachraeth a Llanfaethlu y mae'r A5025 yn mynd trwyddynt ar hyn o bryd ond a fyddai'n cael eu hosgoi o ganlyniad i'r cynigion.
- 8.6.9. Fodd bynnag, yn ogystal â'r manteision posibl hyn a allai gael eu cyflawni gan y cynllun, mae'r HIA [APP-429] yn amlygu nifer o anfanteision posibl. Er enghraifft, yn ystod y cyfnod adeiladu, gallai pobl sy'n byw agosaf i'r WNDA a'r rhwydwaith ffyrdd lleol brofi aflonyddwch sŵn a newid mewn ansawdd aer o ganlyniad i weithgareddau adeiladu a cherbydau danfoniadau.
- 8.6.10. Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod [APP-492], o ystyried nifer y gweithwyr adeiladu, y gallai fod pwysau ar y stoc dai gan arwain at gynydd mewn prisiau tai a rhenti a allai achosi i rai preswylwyr presennol orfod symud i lety sydd o ansawdd gwaeth a/neu ymhellach oddi wrth swyddi, ysgolion a ffrindiau presennol.
- 8.6.11. Yn ystod y cyfnod adeiladu, byddai mwy o gerbydau'n defnyddio'r rhwydwaith ffyrdd lleol, a allai gynyddu perygl damweiniau ac effeithio ar amserau teithiau sy'n gysylltiedig ag iechyd (gan gynnwys amserau ymateb golau glas) ar draws Ynys Môn ac i'r tir mawr.
- 8.6.12. Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod [APP-429] y byddai'r galw am lafur, yn enwedig yn ystod y cyfnod adeiladu, yn arwain at oblygiadau i gyflogwyr yn y KSA gyda chystadleuaeth am weithwyr. Gallai hyn achosi straen ar ddarparu gwasanaethau iechyd a chymunedol lleol os na ellir ôl-lenwi swyddi.
- 8.6.13. Yn ogystal, heb fesurau lliniaru priodol ar waith, gallai'r mewnlifiad o weithwyr sy'n ofynnol ar gyfer y gwaith adeiladu roi straen ar wasanaethau iechyd a chymdeithasol presennol yn y KSA.
- 8.6.14. Mae'r Ymgeisydd yn disgwyl y byddai'r gweithlu'n broffesiynol, yn ddiwyd ac yn ufuddhau i'r gyfraith [APP-429]. Fodd bynnag, mae'n cydnabod, o ystyried nifer y gweithwyr sy'n gysylltiedig, y posibilrwydd y gallai ymddygiad gwrthgymdeithasol a materion diogelu godi.
- 8.6.15. I fynd i'r afael â'r effeithiau niweidiol ar iechyd a lles, mae'r Ymgeisydd wedi datblygu lluo o fesurau lliniaru a fyddai'n cael eu darparu trwy

fesurau lliniaru ymgorfforedig; arfer da a chyfraniadau cytundeb a106.

8.6.16. Byddai'r mesurau lliniaru ymgorfforedig yn cynnwys:

- Gwelliannau priffyrdd ar hyd yr A5025 rhwng y Fali a'r WNDA. Byddai hyn yn arwain at osgoi cymunedau y Fali, Llanfachraeth a Llanfaethlu;
- Darparu Campws y Safle a fyddai'n cynnwys cyfleuster meddygol ar y safle i fodloni anghenion iechyd gweithwyr; a
- Darparu safle Parcio a Theithio yn Nalar Hir, y Ganolfan Logisteg ym Mharc Cybi a'r Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) i leihau a rheoli'r traffig a fyddai'n defnyddio'r A5025.

8.6.17. Byddai mesurau lliniaru arfer da yn cael eu sicrhau trwy'r WNCaCP [REP10- 018] a'r Strategaeth Rheoli'r Gweithlu (WKMS), a byddent yn cynnwys y mesurau canlynol, ymhlith pethau eraill:

- Cyfarfodydd cyfathrebu rheolaidd â rhanddeiliaid allweddol a chymunedau lleol trwy'r Grŵp Cyswllt Cymunedol;
- Hysbysu meddianwyr eiddo cyfagos o flaen llaw am waith a fydd yn effeithio arnynt;
- Sefydlu llinell ffôn ddwyieithog benodol, rad ac am ddim, ar gyfer unrhyw un sydd â phryderon ynglŷn ag adeiladu'r rhaglen neu'r datblygiad arfaethedig, gan gynnwys system ar gyfer cofnodi ac ymdrin â chwynion;
- Cyflwyno a chymeradwyo Cynllun Rheoli Diogelwch Cymunedol a fyddai'n amlinellu sut y byddai effeithiau'r prosiect ar reoli diogelwch cymunedol (gan gynnwys agweddau ar ddiogelu) yn cael eu monitro a'u rheoli;
- Cydweithredu â'r Grŵp Ymgysylltu â Gwasanaethau Brys;
- Paratoi protocolau diogelu gydag NWP ac IACC a fyddai'n cael eu hadolygu'n flynyddol;
- Hyfforddi staff ar ddiogelu; a
- Darparu cod ymddygiad ar gyfer gweithwyr adeiladu.

- 8.6.18. Byddai'r mesurau lliniaru ymgorfforedig ac arfer da yn cael eu sicrhau trwy'r gofynion canlynol:
- Mae PW7 yn mynnu bod rhaid i'r datblygiad gael ei adeiladu yn unol â'r WNCaCP [REP10-018] neu'r Is-CoCP perthnasol [REP10-020, 022, 023, 025, 027 a 028]. Yn ogystal, byddai angen i Gynllun Rheoli Diogelwch Cymunedol gael ei gyflwyno i IACC a'i gymeradwyo ganddo cyn i'r gwaith adeiladu ddechrau.
 - Mae PW8 yn mynnu bod yr ymgymwr yn cydymffurfio â'r Strategaeth Rheoli'r Gweithlu [APP-413] yn ystod y cyfnod adeiladu a'i fod yn paratoi Cod Ymddygiad i'w gyflwyno i IACC a'i gymeradwyo ganddo, mewn ymgynghoriad ag NWP, a fyddai'n cael ei weithredu drwy gydol cyfnod adeiladu'r datblygiad. Disgwylir i is-gontractwyr sefydlu trefniadau tebyg a gorfodi'r un safon ymddygiad.
 - Byddai WN21 yn atal Campws y Safle rhag cael ei feddiannu hyd nes bod manylion a dyluniad canolfan feddygol Campws y Safle wedi cael eu cyflwyno i IACC a'u cymeradwyo ganddo, mewn ymgynghoriad â BCUHB. Mae'n rhaid i'r manylion gynnwys darparu gwasanaethau meddyg teulu a fferylllydd, gofal sylfaenol ar gyfer mân anafiadau, a chyfleusterau gofal iechyd galwedigaethol a hylendid a gwasanaeth.
- 8.6.19. Yn olaf, byddai'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn darparu nifer arwyddocaol o fesurau i liniaru effaith y datblygiad arfaethedig o ran iechyd a lles (gan gynnwys diogelu). Rhoddir manylion y rhain yn Atodiad E yr adroddiad hwn.
- 8.6.20. Yn ôl yr HIA [APP-429], er y byddai'r rhan fwyaf o'r effeithiau niweidiol yn cael eu profi yn ystod y cyfnod adeiladu, byddai'r rhan fwyaf o'r buddion yn cael eu darparu yn ystod y cyfnod gweithredu, a fyddai'n codi trwy gynyddu cyfleoedd cyflogaeth i breswylwyr lleol i'r eithaf a darparu cyflenwad o ynni carbon isel i Gymru a'r Deyrnas Unedig.
- 8.6.21. Felly, mae'r Ymgeisydd o'r farn, er y gallai'r cynnig gael effaith niweidiol ar iechyd a lles (gan gynnwys diogelu), y byddai'r pecyn o fesurau lliniaru a gynigiwyd yn lleihau unrhyw niwed i lefel dderbyniol.

Y Materion Cynllunio

- 8.6.22. Nid yw'r LIR a ddarparwyd gan IACC yn cynnwys pennod benodol ar iechyd a lles, ond mae'n cynnwys penodau ar Ddiogelu (pennod 6) [REP2- 066] a Chymunedau (pennod 15) [REP2-075]. O ran diogelu, mae IACC yn ceisio diogelu cymunedau lleol a grwpiau agored i niwed yn weithredol. Mae'n dadlau bod Ynys Môn yn elwa o ymdeimlad cryf o gydlyniant cymunedol gyda lefelau isel o drosedd, ac roedd yn pryderu, heb fesurau lliniaru priodol, y gallai mewnlifiad mawr o weithwyr nad ydynt yn byw gartref arwain at densiwn cymunedol a chynnydd mewn trosedd ac ymddygiad gwrthgymdeithasol.
- 8.6.23. Cododd GCC [REP2-297] bryderon tebyg, er ei fod yn cydnabod ei fod ymhellach i ffwrdd oddi wrth safle'r cais. Daeth i'r casgliad bod effeithiau lleol arwyddocaol ar iechyd a lles yn annhebygol. Fodd bynnag, roedd yn pryderu pe byddai'r tybiaethau yn yr HIA [APP-429] a'r ES [APP-088] yn

profi i fod yn afrealistig, y gallai hyn roi pwysau ar wasanaethau cyhoeddus a darparwyr y trydydd sector yn arbennig.

- 8.6.24. Heblaw am bryderon cyffredinol ynglŷn â mynediad at lety ac ôl-lenwi swyddi, ni chododd CCBC unrhyw bryderon penodol ynglŷn ag iechyd a lles yn ei LIR [REP2-289].
- 8.6.25. Mae gofal iechyd yng Nghymru yn cael ei oruchwyllo gan Iechyd Cyhoeddus Cymru (PHW), ac fe'i darperir yn yr ardal leol gan BCUHB sy'n cynnig ystod lawn o wasanaethau sylfaenol, cymunedol, iechyd meddwl ac ysbyty aciwt. Mae gan PHW [REP2-290] a BCUHB [REP2 - 277- 279] bryderon ynglŷn â'r galw y byddai'r mewnlifiad o weithwyr yn ei greu am y gwasanaethau iechyd a chymunedol a ddarperir gan y sefydliadau.
- 8.6.26. Ymgysylltodd PHW a BCUHB â'r Ymgeisydd drwy gydol y cyfnod cyn-ymgeisio ac yn ystod yr Archwiliad. O ganlyniad, erbyn diwedd yr Archwiliad, dangosodd y SoCGs a gyflwynwyd erbyn terfyn amser 6 [REP6-044 a REP6-041] fod mwyafrif y pryderon a godwyd gan y sefydliadau wedi cael eu datrys yn foddhaol trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009], yn enwedig o ran ariannu'r gofynion ychwanegol y byddai'r datblygiad arfaethedig yn eu creu am wasanaethau iechyd a chymunedol.
- 8.6.27. Fodd bynnag, roedd gan y ddau sefydliad bryderon o hyd ynglŷn â diogelu a'r ffaith nad oedd yr HIA yn adlewyrchu darparu llety i weithwyr trwy ddarparu Campws y Safle. O ran diogelu, roedd y ddau sefydliad eisiau gweld Strategaeth Reoli Diogelwch Cymunedol (CSMS) drosfwaol yn cael ei chynhyrchu. O ran yr HIA, roedd y ddau barti'n cytuno â'r Ymgeisydd bod angen canolbwyntio ar fesurau lliniaru wrth symud ymlaen. Yn olaf, parhaodd PHW i geisio cyfraniad ariannol i dalu am y costau a allai godi oherwydd bod staff meddygol medrus yn symud, o bosibl.
- 8.6.28. Roedd NWP [RR-124, REP1-096, REP2-345, REP3-062, REP4-043, REP5-071-74, REP6-057, REP7-006-007, REP8-075, REP9-038] o'r farn y gallai'r cynnig roi pwysau sylweddol ar wasanaeth yr heddlu. O ganlyniad, ceisiodd NWP fod yn rhan o nifer o ddogfennau rheoli allweddol, fel yr WKMS a'r Cod Ymddygiad. Gofynnodd hefyd am lu o gyfraniadau a106 i sicrhau y byddai gan wasanaeth yr heddlu yr adnoddau angenrheidiol ar waith i gynnal y gwasanaethau a ddarperir ganddo ar hyn o bryd ac i fynd i'r afael ag unrhyw faterion plismona, fel ymddygiad gwrthgymdeithasol, a allai godi o ganlyniad i'r cynnig.
- 8.6.29. Cadarnhaodd NWP erbyn terfyn amser 10 [REP10-045], ar sail y dDCO, dogfennau rheoli a'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi a gyflwynwyd erbyn terfyn amser 10 [REP10- 006, REP10-018, REP10-009], fod ei bryderon gwreiddiol wedi derbyn sylw ac nad oedd ganddo unrhyw wrthwynebiadau i'r Cais bellach.

- 8.6.30. Fodd bynnag, gosododd amod ar y cytundeb hwn trwy ddweud "os na sicrheir mesurau lliniaru'n briodol, byddai'r effaith ar ddiogelwch cymunedol yn annerbyniol a byddai'n cynrychioli risg annerbyniol, i'r graddau nad yw NWP yn teimlo y byddai'n gallu diogelu'r cyhoedd yn briodol. Pe byddai unrhyw agwedd ar y DCO, y cytundeb a106, dogfennau rheoli neu strategaethau rheoli'n cael ei diwygio cyn penderfyniad yr SoS, mae risg bosibl y gallai hyn gael effaith niweidiol ar wasanaethau'r heddlu a diogelwch cyhoeddus, ac felly gofynnodd NWP iddo gael ei ymgynghori'n ffurfiol ar unrhyw newidiadau i'r dogfennau hyn ar ôl diwedd yr Archwiliad".
- 8.6.31. Darperir gwasanaethau tân ac achub yn y KSA gan NWFRS. Yn yr un modd ag NWP, roedd NWFRS yn pryderu ynglŷn â sut y byddai'r Cais yn effeithio ar ddarparu ei wasanaethau a'r adnoddau ar eu cyfer [RR-095, REP2-344, REP3-053, REP4-042, REP5-087, REP6-056, REP7-008]. Amlygodd y SoCG [REP6-034] nifer o bryderon heb eu datrys, gan gynnwys pwy fyddai'n ymateb i dân yn y cyfleuster Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle; faint o gyllid ychwanegol y byddai ei angen ar NWFRS; pryderon ynglŷn â dadleoli staff a'r effaith y gallai hyn ei chael ar staffio gorsafoedd criwiau tân wrth gefn yn barhaus, a dyhead i sicrhau bod y gweithlu adeiladu arfaethedig yn cael ei addysgu am ddiogelwch tân.
- 8.6.32. Mynegodd Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru (WAST) bryderon ynglŷn â diogelu ac effeithiau posibl y Cais ar y gwasanaethau a ddarperir ganddi [RR-090 a REP2-363]. Fodd bynnag, yn dilyn trafodaethau parhaus drwy gydol yr Archwiliad, dangosodd y SoCG a gyflwynwyd erbyn terfyn amser 6 [REP6-036] mai'r unig faterion heb eu datrys oedd gwahaniaeth barn ynglŷn â nifer y teithiau dyddiol ar gyfer gwasanaethau GIG gofal eilaidd a fyddai'n codi yn ystod y cyfnod adeiladu brig a'r cais am gynhyrchu CSMS drosfwaol.
- 8.6.33. Ystyrir pryderon penodol a godwyd gan NWP, NWFRS a WAST ynglŷn â thraffig, trafnidiaeth a'r rhwydwaith ffyrdd ym Mhennod 17.
- 8.6.34. Yn ei SoCG [REP8-017], mae LIC yn honni, yn unol â'r WBFGA, ei bod o'r farn ei bod yn hanfodol nad yw'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol ar iechyd a lles. Mae hyn yn cynnwys lles corfforol, meddyliol a chymdeithasol y gweithlu arfaethedig a'r boblogaeth bresennol. Yn ystod y cam adeiladu, nid yw eisiau gweld gostyngiad a/neu ddirywiad mewn mynediad at wasanaethau ac ansawdd gwasanaethau i gymunedau lleol a phoblogaeth leol gogledd Cymru. Mae'r pryderon a godwyd gan LIC yn adlewyrchu'r rhai a godwyd gan eraill, gan gynnwys pryderon ynglŷn â diogelu a'r angen am CSMS; trosiant llafur; rheoli ymddygiad gwrthgymdeithasol a'r pwysau presennol ar wasanaethau iechyd. Yn ogystal, cododd bryder penodol ynglŷn â'r angen am wiriadau yswiriant iechyd ar gyfer gweithwyr rhyngwladol; manylion pellach o ran cynlluniau wrth gefn ar gyfer gwasanaethau brys a chwestiwn ynglŷn â ph'un a oedd angen i'r arolwg cymunedau sy'n rhan o'r gwaith sylfaenol gael ei ddiweddarau i adlewyrchu'r newidiadau i'r ffordd y byddai llety gweithwyr yn cael ei ddarparu.

- 8.6.35. Roedd iechyd a lles yn bryder allweddol i nifer o gynghorau cymuned [gan gynnwys RR-012, RR-035, RR-039, RR-040, RR-045, RR-119]. Roedd y pryderon a godwyd yn ailadrodd y rhai a fanylir uchod, gan gynnwys pryderon ynglŷn â mwy o gystadleuaeth am lety a'r pwysau posibl ar wasanaethau lleol presennol, gan gynnwys gofal iechyd a gwasanaeth yr heddlu. Yn ogystal, cododd Partneriaeth Cynghorau Gogledd Ynys Môn (NACP)[REP6-042], sy'n cynrychioli cynghorau tref a chymuned Amlwch, Cylch y Garn, Llanbadrig, Llaneilian, Mechell a Rhos-y-bol, bryderon penodol ynglŷn ag effeithiau posibl sŵn, llwch a llygredd golau ar breswylwyr yn ystod y cyfnod adeiladu. Gwnaethant hefyd godi amheuan ynglŷn ag ansawdd bywyd gweithwyr adeiladu o ystyried yr oriau gwaith a'r patrymau sifft arfaethedig.
- 8.6.36. Ailadroddwyd y safbwyntiau hyn ar effaith bosibl y cynnig ar iechyd a lles (gan gynnwys diogelu) gan nifer arwyddocaol o IPs unigol [yn eu plith RR-001, RR-002, RR-012, RR- 035, RR-039, RR-040, RR-045, RR-068, RR-070, RR-085, RR-101, RR- 119].

Ystyriaeth yr ExA

- 8.6.37. Mae'r ExA yn fodlon bod effeithiau posibl y cynnig ar iechyd a lles (gan gynnwys diogelu) wedi cael eu hasesu'n ofalus trwy'r HIA [APP-432] a'r ES [APP-088, APP-095-097], a'u bod wedi cael eu profi yn yr Archwiliad trwy gwestiynau ysgrifenedig [PD-009 a PD-013] ac yn y Gwrandawiadau a gynhaliwyd ym mis Ionawr a mis Mawrth 2019 [EV-20a-20h ac EV-28-032].
- 8.6.38. Er y cydnabyddir y gallai'r cynnig ddarparu nifer o fuddion o ran iechyd a lles, mae nifer o bryderon hefyd ynglŷn â'r effaith y byddai mewnlifiad gweithlu mawr yn ystod y cyfnod adeiladu yn ei chael ar y KSA.
- 8.6.39. Mae'n amlwg i'r ExA bod yr Ymgeisydd a sefydliadau a darparwyr gwasanaethau lleol wedi gweithio gyda'i gilydd drwy gydol yr Archwiliad i geisio cytuno ar lu o fesurau i fynd i'r afael â'u pryderon. Mae'r ExA yn fodlon bod y mesurau hyn, a fyddai'n cael eu sicrhau trwy'r dDCO [REP10-006], yr WNCocP [REP10-018] neu'n cael eu darparu trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn mynd i'r afael yn foddhaol â mwyafrif y pryderon a godwyd o ran iechyd a lles.
- 8.6.40. Fodd bynnag, roedd nifer o faterion heb eu datrys ar ddiwedd yr Archwiliad, a fanylir isod.
- 8.6.41. Mae'r rhain yn gynnwys y pwysau posibl ar lety a throsiant llafur, a ystyrir yn fanylach yn adrannau perthnasol y bennod hon.
- 8.6.42. Dadleuodd nifer o sefydliadau (PHW/BCUHB/WAST a LIC) fod angen CSMS drosfwaol i fynd i'r afael â phryderon ynglŷn â diogelu. Byddai gofyniad PW7 yn mynnu bod CSMS yn cael ei chyflwyno i IACC a'i chymeradwyo ganddo mewn ymgynghoriad ag NWP, BCUHB, NWFRS ac NFAST cyn i'r datblygiad ddechrau. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon bod mesurau priodol ar waith i sicrhau bod y mater hwn yn cael ei reoli'n briodol.
- 8.6.43. Mae'r Ymgeisydd wedi dweud [REP6-034] y byddai'r gwasanaeth tân ac Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

achub arfaethedig ar y safle yn ymateb i ddigwyddiadau yn y cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle, ond y byddai NWFRS yn ymateb i ddigwyddiadau yn y safle Parcio a Theithio a'r Ganolfan Logisteg. Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod pe byddai'n rhaid i'r criw ar y safle ymateb i ddigwyddiad oddi ar y safle, y byddai angen cynnal gwasanaeth wrth gefn priodol ar y prif safle drwy gydol y digwyddiad hwnnw.

- 8.6.44. Mae'r ExA yn nodi, erbyn terfyn amser 7 [REP7-008], bod NWFRS o'r farn bod y cyllid a gynigiwyd yn y cytundeb a106 drafft yn fyr o'r hyn a fyddai'n angenrheidiol. Fodd bynnag, yn y cytundeb a106 wedi'i gwblhau a gyflwynwyd erbyn terfyn amser 10 [REP10-009], mae'r ExA yn nodi bod y cyfraniad wedi cynyddu 25%. O ganlyniad, ar sail y dystiolaeth a gyflwynwyd, mae'r ExA yn fodlon y byddai'r cyfraniad ariannol, ynghyd â darparu gwasanaeth tân ar y safle, yn ddigonol i sicrhau y byddai'r pwysau ychwanegol ar NWFRS o ganlyniad i'r Cais yn cael ei liniaru'n briodol. At hynny, byddai'r Cyfraniad Gwasanaeth Tân yn y cytundeb a106 yn talu am hyfforddiant, ac felly mae'r ExA o'r farn y gallai hyn gael ei ddefnyddio i dalu NWFRS i addysgu'r gweithlu adeiladu ar ddiogelwch tân.
- 8.6.45. Darperir mwyafrif y gwasanaeth tân ar Ynys Môn gan ddiffoddwyr tân System ar Ddyletswydd yn Ôl y Galw. Mae NWFRS yn pryderu pe byddai diffoddwyr tân System ar Ddyletswydd yn Ôl y Galw presennol yn derbyn swydd a grëwyd o ganlyniad i'r Cais, na fyddent yn gallu cyflawni eu rolau ar gyfer NWFRS [REP6-034]. Fodd bynnag, cadarnhaodd yr Ymgeisydd yn y Gwrandawriad Mater Penodol ar 7 Ionawr 2019 [EV-20a-20d] ac yn y SoCG [REP6-034] nad yw'n rhagweld y byddai'n gweithio'n wahanol i ddiffoddwr tân System ar Ddyletswydd yn Ôl y Galw, oni bai y byddai'n cael ei gyflogi fel diffoddwr tân ar y safle, sy'n gweithio i'r Ymgeisydd yn hytrach nag unrhyw gyflogwr arall, ac felly y byddai'n gallu parhau i gyflawni ei ddyletswyddau System ar Ddyletswydd yn Ôl y Galw. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r cynnig yn cael effaith niweidiol ar staffio'r gwasanaeth tân ac achub ar yr ynys.
- 8.6.46. Byddai'r cyfraniad ambiwlans yn y cytundeb a106 yn ymdrin â gofynion ychwanegol ar y gwasanaeth ambiwlans, a allai gynnwys teithiau gofal eilaidd. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon y byddai'r pwysau ychwanegol ar y gwasanaeth ambiwlans yn cael ei liniaru'n ddigonol.
- 8.6.47. Byddai'r Ymgeisydd neu ei is-contractwyr yn gyfrifol am y gofyniad i wirio bod gan weithwyr o'r tu allan i'r Undeb Ewropeaidd y gwaith papur gofynnol, gan gynnwys yr yswiriant iechyd priodol, ac nid yw'n fater i'r Archwiliad hwn.
- 8.6.48. Er bod yr arolwg cymunedol a ddefnyddiwyd ar gyfer y data sylfaenol wedi'i gynnal yn 2016 ac wedi'i seilio ar ddarparu Campws Safle llai, mae'r ExA yn fodlon ei fod yn gadarn at ddibenion yr HIA. Ni ystyrir bod angen ei ddiweddarau gan y byddai'r Campws Safle mwy a gynigiwyd yn cynnwys canolfan feddygol a mesurau eraill a fyddai'n lliniaru'r effaith ar iechyd a lles.

- 8.6.49. Ystyrir y pryderon ynglŷn ag ansawdd aer, sŵn a dirgryniad a'u heffaith ar iechyd a lles mewn mannau eraill yn yr adroddiad hwn (ansawdd aer ym Mhennod 11 a sŵn a dirgryniad ym Mhennod 16).
- 8.6.50. Codwyd pryder ynglŷn ag oriau gwaith hir, o bosibl, a'r effaith y byddai hyn yn ei chael ar iechyd a lles y gweithlu gan NACP [REP2-342] a nifer o IPs [RR-007, REP1-034, REP4-051, REP7-040] ac yn y Gwrandawriad Llawr Agored [EV-038]. Mae'r ExA yn nodi y byddai oriau gwaith yn cael eu rheoli trwy'r WKMS ar gyfer staff adeiladu a gweithredu.
- 8.6.51. Mae'r ExA yn pryderu bod Gofyniad WN21, fel y mae wedi'i eirio ar hyn o bryd, yn mynnu bod manylion canolfan feddygol campws y safle yn cael eu darparu cyn meddiannu yn unig, h.y. ar ôl i'r adeilad gael ei gwblhau, gan felly gyfyngu, o bosibl, ar y cyfleusterau a'r gwasanaethau meddygol a allai gael eu darparu. Er mwyn sicrhau y byddai canolfan feddygol campws y safle yn bodloni anghenion defnyddwyr ac na fyddai'n rhoi pwysau ychwanegol ar y ddarpariaeth feddygol bresennol yn y KSA, mae'r ExA o'r farn bod angen diwygio geiriad y gofyniad i fynnu bod manylion canolfan feddygol campws y safle yn cael eu cyflwyno i'w cymeradwyo cyn dechrau yn hytrach na chyn meddiannu, fel y gellir dylunio a gosod y cyfleuster mewn modd sy'n sicrhau y gellid darparu'r holl wasanaethau a chyfleusterau meddygol sy'n angenrheidiol. Awgrymir y geiriad diwygiedig canlynol ar gyfer yr rDCO:
- "Cyn dechrau adeiladu Campws y Safle, bydd manylion ysgrifenedig a dyluniadau ar gyfer darparu canolfan feddygol Campws y Safle yn cael eu cyflwyno i..."*
- 8.6.52. Gan y byddai'r gweithlu gweithredol arfaethedig yn byw gartref yn bennaf, mae'r ExA o'r farn y gallai'r cyfle hwn am gyflogaeth fedrus tymor hir wella iechyd a lles yn y KSA.
- 8.6.53. Yn ogystal â chyfeirio at yr effeithiau cadarnhaol ar iechyd sy'n gallu deillio o effeithiau economaidd-gymdeithasol cadarnhaol gorsafoedd pŵer niwclear newydd (paragraff 3.12.6) a'r effaith ar ddarparu gofal iechyd (paragraff 3.12.5), mae NPS EN-6 hefyd yn cyfeirio at agweddau eraill ar iechyd dynol. Mae paragraff 3.12.2 yn nodi, oherwydd lleoliad arfordirol y safleoedd, bod posibilrwydd o effaith ar dir sydd o werth preswyl ac amwynder (ystyrir yr agwedd hon ar y cynllun ym Mhennod 13 – tirweddol a gweledol ac yn adrannau perthnasol y bennod hon). Mae paragraff 3.12.3 yn nodi, gyda mesurau lliniaru priodol, bod effeithiau sŵn, dirgryniad ac ansawdd aer ar iechyd dynol yn annhebygol o fod yn arwyddocaol. Ystyrir hyn yn fanylach ym Mhennodau 11 (ansawdd aer) ac 16 (sŵn a dirgryniad). Yn olaf, o ran ymbelydredd (paragraff 3.12.4), er ei fod yn nodi bod angen i hyn gael ei reoli'n ofalus, mae hefyd yn cydnabod bod y systemau diogelwch sydd ar waith yn nyluniad gorsafoedd a chydymffurfio â chydymffurfio deddfwriaethol a rheoleiddiol gadarn y Deyrnas Unedig yn golygu bod risg niwed radiolegol i iechyd a achosir gan orsafoedd pŵer niwclear yn fach iawn.

Casgliad

- 8.6.54. Am y rhesymau a amlinellir uchod, mae'r ExA yn fodlon y byddai'r effeithiau posibl ar iechyd a lles yn cael eu lliniaru'n briodol ac felly'n osgoi unrhyw effeithiau niweidiol a allai godi o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig. At hynny, mae'r ExA o'r farn, trwy ddarparu ffynhonnell ynni carbon isel a chyflogaeth fedrus tymor hir, y byddai'r datblygiad arfaethedig yn darparu nifer o fuddion cadarnhaol arwyddocaol i iechyd a lles preswylwyr yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol.

8.7. TWRISTIAETH A HAMDDEN

Achos yr Ymgeisydd

- 8.7.1. Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod bod twristiaeth yn hanfodol i economi Ynys Môn. At hynny, mae'n cydnabod bod gogledd Cymru, y mae Ynys Môn yn rhan ohono, yn cael ei ystyried yn gyrchfan poblogaidd i dwristiaid sy'n gwneud cyfraniad sylweddol at economi dwristiaeth Cymru gyfan. Mae'r Ymgeisydd yn deall bod twristiaeth hefyd yn ganolog i gyflogaeth ar yr ynys. Ystyrir effaith y Cais ar dwristiaeth yn yr ES [APP-088, APP-095-097].
- 8.7.2. Mae'r Ymgeisydd yn honni y byddai defnyddio rhywfaint o'r llety i dwristiaid ar yr ynys i letya gweithwyr adeiladu yn cynyddu refeniw i ddarparwyr twristiaeth gan y byddai'r llety'n cael ei feddiannu ar hyd y flwyddyn. Mae'n ystyried y byddai hyn, yn ei dro, yn helpu i ddiogelu/cynnal swyddi yn y diwydiant twristiaeth. Fodd bynnag, mae'n cydnabod y gallai lefelau uwch o feddiannaeth dros gyfnod hwy arwain at ddirywiad o ran cynnal a chadw a allai, yn y tymor hir, gael effaith niweidiol ar ansawdd y stoc.
- 8.7.3. Mae'n derbyn y gallai ymddygiad ymwelwyr newid o ganlyniad i'r Cais, gan gynnwys twristiaid yn dewis ymweld â rhannau eraill o'r ynys; gwneud gweithgareddau gwahanol; aros am gyfnod byrrach; peidio ag ailymweld neu, mewn rhai achosion, peidio ag ymweld o gwbl. Er y daeth i'r casgliad y byddai union nifer yr ymwelwyr a fyddai'n cael eu colli yn gyfyngedig, cydnabuwyd y gallai hyn gael effaith anghymesur ar refeniw/gwariant gan dwristiaid, er y daeth i'r casgliad y byddai unrhyw ostyngiad mewn refeniw twristiaeth yn cael ei ddigolledu gan wariant gan weithwyr adeiladu.
- 8.7.4. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad y gallai'r sector bwyd a diod ar yr ynys elwa nid yn unig o'r gwariant ychwanegol gan weithwyr adeiladu, ond trwy gyfleoedd a ddarperir gan contractau rheoli cyfleusterau ac arlwyyo.
- 8.7.5. Oherwydd lleoliad yr WNDA, byddai'r cynnig yn effeithio ar dir sydd o werth hamdden ar hyn o bryd. Yn ogystal â Llwybr Arfordir Cymru, mae nifer o Hawliau Tramwy Cyhoeddus (PRoW) yn croesi'r ardal. O ganlyniad i'r Cais, byddai angen i nifer o'r PRoWs hyn (gan gynnwys Llwybr Arfordir Cymru) gael eu cau neu eu gwro naill ai dros dro i alluogi'r gwaith adeiladu neu'n barhaol, gan y byddai'r llwybr presennol yn cael ei golli o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig. Fodd bynnag, mae'r Ymgeisydd [APP-406] o'r farn y byddai amwynder hamdden llwybrau troed newydd yn well na'r amodau sylfaenol yn sgil darparu llwybrau sy'n addas i ddefnyddwyr cadair olwyn, ardaloedd picnic, byrddau dehongli a llwybr

natur.

- 8.7.6. Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod y gallai nifer arfaethedig y gweithwyr adeiladu roi pwysau ychwanegol ar gyfleusterau hamdden yn y KSA.
- 8.7.7. Oherwydd bod twristiaeth a hamdden mor bwysig i Ynys Môn, mae'r Ymgeisydd yn cynnig mesurau lliniaru helaeth i helpu i warchod a hyrwyddo brand Ynys Môn.
- 8.7.8. Byddai Campws y Safle yn cynnwys Ardal Gemau Aml-ddefnydd (MUGA) dan lifoleuadau, campfa ac ardaloedd hamdden awyr agored.
- 8.7.9. Byddai'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn darparu nifer arwyddocaol o fesurau i liniaru effaith y datblygiad arfaethedig o ran twristiaeth a hamdden. Rhoddir manylion y rhain yn Atodiad E yr adroddiad hwn.
- 8.7.10. Derbyniodd yr Ymgeisydd fod niferoedd ymwelwyr yn amrywio cryn dipyn yn naturiol, sy'n ei gwneud hi'n anodd amlygu'r effeithiau posibl, ac nad oedd yn ymarferol asesu graddau'r effeithiau ar y brand twristiaeth yn gywir. Er hynny, daeth i'r casgliad y gallai effaith y Cais ar dwristiaeth fod yn gymedrol niweidiol, ond, o ystyried pwysigrwydd twristiaeth i economi Ynys Môn, y gallai hyn gael effaith arwyddocaol. Fodd bynnag, daeth i'r casgliad y byddai'r pecyn o fesurau lliniaru a gynigiwyd yn mynd i'r afael â'r pryderon hyn, ac felly'n lleihau unrhyw niwed i'r eithaf.
- 8.7.11. Dywedodd yr Ymgeisydd y byddai effeithiau cyfyngedig iawn ar dwristiaeth yn ystod cyfnod gweithredu'r Orsaf Bêr [APP-088].

Y Materion Cynllunio

- 8.7.12. Mae Pennod 5 LIR IACC [REP2-065] yn ymdrin â Thwristiaeth. Cadarnhaodd yr LIR bwysigrwydd twristiaeth i economi Ynys Môn. Amcangyfrifodd IACC mai dyma'r sector economaidd mwyaf ar yr ynys a'i fod yn darparu dros 5,000 o swyddi. Rhestrodd yr LIR nifer o effeithiau ar dwristiaeth y credai IACC y byddent yn deillio o'r cynnig. Roedd y rhain yn cynnwys colli llety i dwristiaid; amharu ar staff/y gadwyn gyflenwi trwy drosiant llafur; bygythiadau i frand/enw da Ynys Môn fel cyrchfan i dwristiaid a'r effaith y gallai hyn ei chael ar ganfyddiad ymwelwyr; pryderon y gallai traffig adeiladu ei gwneud hi'n anodd symud o gwmpas yr ynys; ac y byddai llygredd gweledol, sŵn ac aer yn cael effaith negyddol ar nifer o atyniadau allweddol i dwristiaid yng nghyffiniau'r WNDA, gan gynnwys Llwybr Arfordir Cymru, yr Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) a'r rhwydwaith PRoW.
- 8.7.13. Mae Pennod 15 LIR IACC [REP2-075] sy'n ymdrin â chymunedau yn cynnwys hamdden ac adloniant hefyd. Amlygodd bryder gan IACC y byddai'r cyfleusterau hamdden ac adloniant a gynigir ar y safle yn annigonol i fodloni anghenion yr holl weithwyr nad ydynt yn byw gartref, ac y byddai angen cyfraniadau i wella cyfleusterau hamdden ac adloniant presennol i'w galluogi i fodloni'r galw uwch.

- 8.7.14. Amlygodd LIR GCC [REP2-297] fod twristiaeth yn bwysig i economi Gwynedd ac ar draws y DCCZ hefyd. O ganlyniad, mae'n credu y gallai effaith negyddol fach ar y sector hwn gael effaith economaidd fawr. Er bod GCC yn cydnabod y byddai prif effeithiau'r datblygiad yn cael eu profi ar Ynys Môn, mae'n pryderu am yr effaith niweidiol y gallai'r Cais ei chael ar y canfyddiad o'r ardal ehangach fel cyrchfan i dwristiaid. Fel IACC, mae'n pryderu am argaeledd llety i dwristiaid pe byddai'n cael ei ddefnyddio i letya gweithwyr. Mae'n dadlau [REP2-297] y byddai angen mesurau lliniaru i leihau'r risgiau i dwristiaeth i'r eithaf, ac yn gofyn am gael ei gynnwys yn llawn wrth ddatblygu a darparu mesurau monitro a lliniaru sy'n ymwneud â thwristiaeth.
- 8.7.15. Er bod CCBC [REP2-289] yn cefnogi'r Cais mewn egwyddor, mynegodd bryderon tebyg i IACC a GCC ynglŷn â thwristiaeth ac mae'n ceisio trefniadau monitro cynhwysfawr a ategir gan fesurau lliniaru priodol.
- 8.7.16. Nid oedd GCC na CCBC wedi codi unrhyw bryderon ynglŷn â hamdden ac adloniant.
- 8.7.17. Yn yr un modd â phynciau eraill, cynhaliodd yr Ymgeisydd drafodaethau parhaus â'r partïon i geisio datrys y pryderon hyn. Erbyn diwedd yr Archwiliad, dangosodd y SoCG gydag IACC [REP8-019] nad oedd ganddo unrhyw bryderon heb eu datrys ynglŷn â thwristiaeth a hamdden. Er bod yr Ymgeisydd ac IACC yn parhau i anghytuno ar gapasiti sylfaenol y stoc dwristiaeth, roedd IACC yn fodlon y gallai'r effeithiau ar lety i dwristiaid, ynghyd â dosbarthiad gofodol y gwaith, gael eu monitro a'u lliniaru trwy'r 'Gronfa Dai' a Bwrdd Goruchwylio'r WAMS. Yr unig faterion a oedd heb eu datrys o ran GCC [REP6-048] oedd pryderon bod trosiant llafur a'r posibilrwydd o ddadleoli staff sy'n gweithio yn y sector twristiaeth yn fwy na'r hyn a awgrymwyd gan yr Ymgeisydd, a chais y dylai rhan o'r gronfa dwristiaeth gael ei neilltuo i Wynedd. Nid oedd unrhyw faterion heb eu datrys gyda CCBC [REP6-050].
- 8.7.18. Roedd pryderon LIC yn adlewyrchu'r rhai a fynegwyd gan IACC, GCC a CCBC, er eu bod yn canolbwyntio ar yr effeithiau ar dwristiaeth ar lefel ranbarthol/genedlaethol. Ar ddiwedd yr Archwiliad, er y daethpwyd i gytundeb ar sawl mater, roedd nifer o bryderon heb eu datrys o hyd ynglŷn â thwristiaeth [REP8-017]. Mae'r rhain yn cynnwys pryder y byddai'r stoc llety i dwristiaid sydd ar gael i weithwyr adeiladu gryn dipyn yn is na'r capasiti a ddangosir yn y strategaeth lety a'r galw sy'n ofynnol. I fynd i'r afael â'r pryder hwn, roedd LIC o'r farn y byddai angen i'r defnydd o lety i dwristiaid gael ei gyfyngu i 1,100 o weithwyr ar y mwyaf, ac y byddai angen diwygio camau cyflwyno'r Campws Safle arfaethedig.

- 8.7.19. Mae'r Ymgeisydd wedi gweithio gyda Phartneriaeth Cyrchfan Ynys Môn, sy'n gweithio i sicrhau bod buddiannau'r sector preifat yn cael eu cynrychioli ym mhob mater sy'n ymwneud â thwristiaeth, i baratoi SoCG [REP6-042]. Mynegwyd pryderon tebyg ynglŷn ag effaith bosibl y cynnig ar lety i dwristiaid, ond gyda phwyslais penodol ar sicrhau bod rhaid i Ynys Môn aros, 'ar agor i fusnes'; mae eisiau i staff gael eu hannog i ddefnyddio cyfleusterau twristiaeth; mae'n amlygu pwysigrwydd monitro a mesurau lliniaru i fynd i'r afael ag unrhyw effaith niweidiol ar y canfyddiad o Ynys Môn fel cyrchfan i dwristiaid; mae ganddi bryderon ynglŷn ag effaith traffig adeiladu/gweithwyr ar y rhwydwaith ffyrdd a thraffig twristiaid; pwysleisiodd yr angen am ymgyrch marchnata a hyrwyddo twristiaeth gweithgareddau cyn, yn ystod ac ar ôl adeiladu; roedd ganddi bryderon ynglŷn â throsiant llafur; ac roedd yn ceisio cefnogaeth ar gyfer hyfforddiant yn y diwydiant lletygarwch. Eglurodd cynrychiolaeth bellach erbyn terfyn amser 9 [REP9-034] nad oedd yn cytuno â safbwynt IACC [REP8-019] o ran effeithiau'r cynnig ar dwristiaeth.
- 8.7.20. Mynegwyd pryderon tebyg ynglŷn ag effeithiau'r cynnig ar dwristiaeth gan nifer o IPs hefyd [RR-012, RR-033, RR-034, RR-037, RR-039, RR-044, RR-045, RR-047, RR-054, RR-055, RR-119, REP2-340 a REP2-340]. Yn ogystal, cododd NACP [REP2-340] bryderon penodol bod y llwybrau newydd arfaethedig ar gyfer Llwybr Arfordir Cymru a'r Llwybr Copr yn anfoddhaol ac y byddent yn arwain at lai o ddefnydd.

Ystyriaeth yr ExA

- 8.7.21. Mae'r ExA yn fodlon bod effeithiau posibl y cynnig ar dwristiaeth a hamdden wedi cael eu hystyried yn yr ES [APP-088, APP-095, APP-096 ac APP-097] ac wedi cael eu profi yn yr Archwiliad trwy gwestiynau ysgrifenedig [PD-009 a PD-013] ac yn y Gwrandawiadau a gynhaliwyd ym mis Ionawr 2019.
- 8.7.22. Mae effeithiau'r cynnig ar dwristiaeth yn cydblethu â nifer o faterion eraill a ystyrir yn y bennod hon. Rhoddir ystyriaeth fanwl i'r posibilrwydd o golli llety i dwristiaid er mwyn lletya gweithwyr adeiladu yn yr adran ar lety. Ystyrir effeithiau trosiant llafur a hyfforddiant yn yr adran ar gyflogaeth, ac ystyrir effaith traffig adeiladu ar y rhwydwaith ffyrdd ym Mhenod 17 sy'n ymdrin â thraffig a thrafnidiaeth. Ystyrir effeithiau'r cynnig ar Lwybr Arfordir Cymru, yr AHNE a'r rhwydwaith PRow o ran effeithiau tirweddol a gweledol, ansawdd aer, a sŵn a dirgryniad ym mhenodau perthnasol yr adroddiad hwn.
- 8.7.23. Mae'n amlwg o'r dystiolaeth a gyflwynwyd bod twristiaeth yn bwysig i economi Ynys Môn a'r rhanbarth ehangach. O ystyried pwysigrwydd twristiaeth i'r economi leol a rhanbarthol, mae'r ExA o'r farn y dylid defnyddio ymagwedd ragofalus o ran yr effeithiau ar dwristiaeth, o ystyried yr effeithiau arwyddocaol y gallai'r Cais eu cael pe na byddent yn cael eu lliniaru'n briodol.
- 8.7.24. Mae'r ExA o'r farn y byddai'r lluo o fesurau a gynigiwyd trwy'r cytundeb a106 [REP10-009] a'r WNCocP [REP10-018] yn mynd i'r afael â mwyafrif y pryderon, yn enwedig o ran monitro a'r angen am farchnata

i sicrhau bod yr ynys yn parhau i fod 'ar agor i fusnes', a allai godi o ganlyniad i'r datblygiad.

- 8.7.25. Fodd bynnag, fel y nodwyd yn fanylach yn yr adran ar lety, mae gan yr ExA bryderon ynglŷn â'r defnydd posibl o lety i dwristiaid i letya gweithwyr adeiladu. Mae'r ExA o'r farn y byddai gostyngiad yn y llety sydd ar gael i'w ddefnyddio gan dwristiaid yn cael effaith uniongyrchol ac arwyddocaol ar economi dwristiaeth yr ynys.
- 8.7.26. I fynd i'r afael â'r pryder hwn, mae LIC wedi awgrymu yn ei SoCG [REP8-017] y dylai fod gofyniad a fyddai'n cyfyngu ar nifer y gweithwyr y caniateir iddynt ddefnyddio llety yn y sector twristiaeth i 1,100 ar y mwyaf, a bod camau cyflwyno Campws y Safle yn cael eu diwygio fel ei fod yn cael ei ddarparu'n gynharach yn y broses er mwyn ysgafnhau'r pwysau ar y galw am lety yn y sector twristiaeth.
- 8.7.27. Ystyrir camau cyflwyno'r Campws Safle arfaethedig yn fanwl yn yr adran ar lety.
- 8.7.28. O ystyried y pryderon ynglŷn â'r effaith bosibl ar yr economi dwristiaeth pe byddai mwy o lety i dwristiaid yn cael ei ddefnyddio nag a ragwelwyd, mae'r ExA yn credu y gallai gofyniad sy'n cyfyngu ar nifer y gweithwyr y caniateir iddynt ddefnyddio llety yn y sector hwn helpu i fynd i'r afael â'r pryder hwn yn rhannol. Ystyrir bod y terfyn 1,100 a awgrymwyd gan LIC yn rhesymol gan ei fod wedi'i seilio ar nifer y gweithwyr y mae'r Ymgeisydd wedi'u neilltuo i lety i dwristiaid wrth asesu effaith y cynnig ar lety. O ystyried y byddai'r manau lle y byddai gweithwyr yn cael eu lletya yn cael eu monitro yn rhan o'r WAMS, credir y byddai gofyniad o'r fath, o'i eirio'n briodol, yn bodloni'r prawf ar gyfer gofynion o ran anghenraid, rhesymoldeb, manwl gywirdeb a gorfodadwyedd.
- 8.7.29. Mae'r ExA yn derbyn y byddai'r cynnig yn golygu bod angen ailgyfeirio Llwybr Arfordir Cymru. Ystyriwyd y mater hwn yn fanwl yn yr ISH ar 8 Ionawr 2019 [EV-017]. O ganlyniad, er y byddai llwybr newydd arfaethedig Llwybr Arfordir Cymru yn gwyro i ffwrdd oddi wrth yr arfordir ac yn hirach, mae'r ExA yn fodlon y byddai hyn yn angenrheidiol i alluogi'r Orsaf Bŵer i weithredu a sicrhau diogelwch y safle. Wrth gynllunio'r llwybr newydd, mae'r Ymgeisydd wedi ceisio sicrhau ei fod yn parhau i fod mor olygfaol â phosibl, ac felly mae'r ExA yn fodlon y byddai'r newidiadau arfaethedig yn cael effaith gyfyngedig ar nifer y defnyddwyr.
- 8.7.30. Mae'r ExA yn cydnabod y byddai'r datblygiad arfaethedig hefyd yn golygu bod angen cau (dros dro ac yn barhaol) sawl PRow sy'n croesi'r WND A ar hyn o bryd. Fodd bynnag, er bod yr ExA yn derbyn y byddai'r cynnig yn lleihau'r ddarpariaeth PRow bresennol yn yr ardal, mae'n cydnabod bod yr Ymgeisydd wedi ceisio osgoi colli llwybrau'n barhaol, lle y bo'n bosibl, ac y byddai'r gwelliannau arfaethedig, gan gynnwys darparu llwybrau sy'n addas i ddefnyddwyr cadair olwyn, ardaloedd picnic, byrddau dehongli a llwybr natur, yn sicrhau na fyddai'r effaith niweidiol ar PRow mor ddifrifol fel y byddai'n achosi i'r SoS wrthod y Gorchymyn.

- 8.7.31. Ystyrir effaith y datblygiad arfaethedig ar y Llwybr Copr ym Mhennod 17 Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007
ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: 23 Gorffennaf 2019

– traffig a thrafnidiaeth.

- 8.7.32. Mae'r ExA yn fodlon y byddai'r cyfraniadau a106 arfaethedig at gyfleusterau hamdden ac adloniant presennol oddi ar y safle yn galluogi'r cyfleusterau hyn i fodloni unrhyw alw ychwanegol gan weithwyr. Er y byddai'r cyfleusterau hamdden ac adloniant arfaethedig ar y safle yn gyfyngedig, mae'r ExA yn fodlon y byddent yn ddigonol, o'u cyfuno â'r ddarpariaeth oddi ar y safle, i fodloni anghenion preswylwyr Campws y Safle.
- 8.7.33. Felly, yn amodol ar gyflwyno gofyniad o'r fath, mae'r ExA o'r farn y byddai'r cynnig yn cydymffurfio â Pholisi PS 9 y CDLIC, sy'n mynnu bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i natur, graddfa, cwmpas ac effaith bosibl unrhyw ddatblygiad yn Wylfa Newydd. Byddai hefyd yn bodloni amodau egwyddor GP 5 yr SPG, sy'n datgan na ddylai adeiladu a gweithredu'r Orsaf Bŵer gael effaith annerbyniol ar werth a phwysigrwydd twristiaeth ar yr ynys.
- 8.7.34. O ran cam gweithredu'r Orsaf Bŵer, mae'r ExA yn cytuno â'r Ymgeisydd bod gweithredu'r Orsaf Bŵer yn debygol o gael effaith gyfyngedig iawn ar niferoedd ymwelwyr a gweithgarwch twristiaid. At hynny, er nad yw'n rhan o'r Cais hwn, gallai datblygu'r ganolfan ymwelwyr arfaethedig neu gyfraniad tuag at ddarparu cyfleuster amgen mewn man arall a fyddai'n cael ei ddarparu yn rhan o'r cytundeb a106 helpu i gynyddu'r cynnig twristiaeth ar yr ynys.
- 8.7.35. O ran hamdden ac adloniant, byddai'r gwelliannau i gyfleusterau hamdden ac adloniant presennol oddi ar y safle i fodloni anghenion gweithwyr adeiladu ar gael i'r gweithlu gweithredol. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r cynnig yn cael effaith niweidiol ar gyfleusterau hamdden ac adloniant yn ystod y cam gweithredu.

Casgliad

- 8.7.36. I grynhoi, mae'r ExA yn fodlon, yn amodol ar y mesurau lliniaru arfaethedig, na fyddai'r Cais yn cael effaith niweidiol ar dwristiaeth a'r ddarpariaeth hamdden yn y KSA. At hynny, byddai budd tymor hir bach i breswylwyr Ynys Môn yn sgil y gwelliannau arfaethedig i gyfleusterau hamdden ac adloniant oddi ar y safle i fodloni anghenion gweithwyr adeiladu.

8.8. IAITH A DIWYLLIANT CYMRU

- 8.8.1. Mae gan Ynys Môn boblogaeth o oddeutu 70,000. Mae 57.2% o'r boblogaeth yn siarad Cymraeg, sef y gyfradd ail uchaf yng Nghymru. Yng ngogledd Ynys Môn, lle y byddai'r Orsaf Bŵer wedi'i lleoli, mae 52.4% o boblogaeth ward Llanbadrig a 61.1% o ward Mechell yn ystyried eu bod yn siaradwyr Cymraeg [REP2-069, REP2-137 a REP2-167].

Achos yr Ymgeisydd

- 8.8.2. Cynhaliodd yr Ymgeisydd Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg (WLIA) [APP-432] i ddeall sut y gallai'r cynnig effeithio ar iaith, diwylliant a thraddodiadau Cymru. Asesodd yr WLIA [APP-432] yr effeithiau ar iaith a diwylliant Cymru yn erbyn pum agwedd allweddol ar fywyd cymunedol (nodweddion y boblogaeth, ansawdd bywyd, economi, cyflenwad seilwaith ac addysg, cymdeithasol a diwylliannol), gyda'r nod o sefydlu effeithiau'r cais ar y gymuned yn gyffredinol ac ar iaith a diwylliant Cymru yn fwy penodol.
- 8.8.3. Yn rhan o'r asesiad, amlygwyd effeithiau a fyddai'n fuddiol i iaith a diwylliant Cymru yn ogystal â'r rhai hynny a fyddai'n cael effaith niweidiol. Yna, datblygodd yr Ymgeisydd (mewn ymgynghoriad â sefydliadau amrywiol) lu o fesurau i geisio gwella'r effeithiau buddiol a lliniaru'r rhai niweidiol.
- 8.8.4. Amlygodd yr WLIA y cyfleoedd arwyddocaol ar gyfer cyflogaeth leol a fyddai'n cael eu cynnig yn ystod y cam adeiladu. Credai y gallai'r cynnig helpu i leihau nifer y bobl ifanc sy'n gadael y KSA, y mae llawer ohonynt yn siaradwyr Cymraeg, gan felly wrthdroi patrwm tymor hir o allfudo gan y grŵp oedran hwn.
- 8.8.5. Mae oddeutu hanner (41.8%) y gweithlu adeiladu lleol presennol yn siarad Cymraeg. Disgwylir i 2,000 o leiaf o weithwyr lleol gael eu cyflogi yn ystod y cyfnod adeiladu brig, ac er y byddai'r swyddi'n rhai dros dro (er hynny ar hyd cyfnod adeiladu a fyddai'n para naw mlynedd), byddent yn gyfle cyflogaeth arwyddocaol i bobl leol.
- 8.8.6. Yn ystod y cam adeiladu, byddai cynllun prentisiaethau presennol a gynhelir gan yr Ymgeisydd ar gyfer prentisiaid technegol sy'n gysylltiedig â gweithrediadau yn cael ei ymestyn i gynnwys prentisiaethau masnach adeiladu. Byddai hyn yn creu cyfleoedd ychwanegol ar gyfer hyfforddiant a chyflogaeth yn lleol [REP10-009]. Yn ystod y cam gweithredu, disgwylir y byddai oddeutu 85% o'r gweithlu'n lleol.
- 8.8.7. O ganlyniad, roedd yr Ymgeisydd o'r farn y byddai effaith fuddiol gymedrol ar iaith a diwylliant Cymru o ganlyniad i'r cyfleoedd cyflogaeth a fyddai'n codi o'r datblygiad yn ystod y camau adeiladu a gweithredu [APP-432].
- 8.8.8. Mae'r WLIA yn honni y gallai'r cynnig fod yn fuddiol iawn i fusnesau lleol. O ystyried y ganran uchel o siaradwyr Cymraeg ar Ynys Môn ac yn y KSA [APP-432], gallai'r gwariant economaidd hwn fod yn fuddiol i fusnesau a berchenogir gan siaradwyr Cymraeg neu sy'n cyflogi siaradwyr Cymraeg, neu sy'n darparu gwasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg.
- 8.8.9. Mae'r WLIA o'r farn y byddai mwy o alw am gyfleusterau cymunedol gan weithwyr yn fuddiol o ran diogelu darpariaeth gwasanaethau a chyfleusterau lleol. Mae'n dadlau gan fod cyfleusterau o'r fath yn gweithredu fel mannau cyfarfod cymdeithasol lle y defnyddir y Gymraeg yn ddyddiol, y gallai hyn helpu i ddiogelu cyfleoedd cymdeithasol a dydd i ddydd lle y siaredir Cymraeg. Yn ei dro,

byddai hyn yn cyfrannu at greu cymunedau cynaliadwy, lle mae iaith a diwylliant Cymru yn rhan o'r gwedd cymdeithasol.

- 8.8.10. Roedd yr WLIA yn dadlau y byddai cadw pobl leol sy'n siarad Cymraeg yn y KSA, gan gynnwys y rhai hynny a allai fod yn weithredol mewn grwpiau ieuenctid/gwirfoddol/gweithgareddau, yn helpu i ddiogelu dyfodol grwpiau o'r fath.
- 8.8.11. Yn ogystal â'r buddion a nodwyd uchod, amlygodd yr WLIA nifer o effeithiau niweidiol a allai godi o ganlyniad i'r cynnig. Mae'r rhain yn cynnwys hyd at 7,500 o weithwyr yn ymfudo o'r tu allan i'r KSA yn ystod y cam adeiladu brig, y gallai rhai ohonynt ddod â'u teuluoedd. Gan ei bod yn annhebygol y byddai'r gweithwyr hyn yn siaradwyr Cymraeg, mae'r WLIA yn dod i'r casgliad y gallai hyn gael effaith niweidiol fawr ar y cydbwysedd siaradwyr Cymraeg a di-Gymraeg yn y KSA, ac y gallai gael effaith niweidiol ar ddefnydd o'r Gymraeg a'i hamlygrwydd mewn cymunedau.
- 8.8.12. O ystyried lleoliad y datblygiad arfaethedig, a lleoliad arfaethedig Campws y Safle, a fyddai'n lletya hyd at 4,000 o weithwyr, mae'r WLIA o'r farn y disgwylir i effaith gweithwyr di-Gymraeg ar gymunedau fod ar ei huchaf yng ngogledd yr ynys, gan effeithio ar wardiau Llanbadrig, Llanfaethlu, a Mechell fwyaf.
- 8.8.13. Amlygodd yr WLIA y gallai gostyngiad yn nifer yr ymwelwyr yn ystod y cam adeiladu effeithio ar rai busnesau twristiaeth yng ngogledd yr ynys ac y byddai unrhyw effeithiau ar fusnesau lleol yn effeithio ar y Gymraeg. Byddai'r gwaith ar briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd yn arwain at osgoi nifer o bentrefi. Ystyriwyd y gallai hyn effeithio ar fusnesau yn y pentrefi hyn o ganlyniad i ostyngiad mewn masnach sy'n mynd heibio. Daeth yr WLIA i'r casgliad y gallai effeithiau o'r fath gael effeithiau anuniongyrchol ar iaith a diwylliant Cymru.
- 8.8.14. Mae fforddiadwyedd tai yn broblem ar Ynys Môn ac er bod yr Ymgeisydd yn credu bod digon o stoc dai ar gael i letya gweithwyr sy'n symud i'r ardal, mae'n cydnabod y gallai'r cynnydd yn y galw achosi i brisiau lletya godi, a allai effeithio ar allu'r boblogaeth leol, gan gynnwys siaradwyr Cymraeg, i barhau i fyw yn lleol.
- 8.8.15. Byddai cyflwyno plant gweithwyr adeiladu i ysgolion cyfrwng Cymraeg lleol yn effeithio ar gydbwysedd y siaradwyr Cymraeg a di-Gymraeg. Mae'r WLIA yn cydnabod, heb fesurau lliniaru priodol, y gallai hyn gael effaith niweidiol ar statws ac amlygrwydd y Gymraeg, a'r defnydd ohoni, ymhlith plant oed ysgol.
- 8.8.16. Er yr amlinellir buddion mwy o alw am gyfleusterau cymunedol yn gynharach yn y bennod hon, mae angen i hyn gael ei gydbwysu yn erbyn yr effeithiau niweidiol a allai godi wrth i'r cyfleusterau hyn gael eu defnyddio gan weithwyr adeiladu di-Gymraeg yn bennaf, a allai wanhau'r defnydd o'r Gymraeg a'i hamlygrwydd yn y gymuned.

- 8.8.17. Yn olaf, mae'r WLIA yn nodi, o ganlyniad i'r aflonyddu a fyddai'n deillio o weithgareddau adeiladu a'r dirywiad posibl i ansawdd amgylcheddol yn LIA yr WNDA yn ystod adeiladu, y gallai preswylwyr presennol ddewis adleoli, a allai achosi i bobl leol, gan gynnwys siaradwyr Cymraeg, symud o'r ardal.
- 8.8.18. Byddai effeithiau'r Cais ar iaith a diwylliant Cymru yn derbyn sylw trwy arfer da ar ffurf Strategaeth Iaith a Diwylliant Cymru (WLCS) a ddatblygwyd gan yr Ymgeisydd a fyddai'n cael ei sicrhau trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009]. Byddai hyn yn cynnwys, ymhlith pethau eraill, datblygu Fframwaith ac Offeryn Asesu Cymhwysedd Sgiliau Cymraeg i gynnal a chynyddu sgiliau Cymraeg y gweithlu; sefydlu Polisi Iaith Gymraeg a Grŵp Rheoli'r Gymraeg; hyrwyddo cyfleoedd recriwtio a gyrfaol i siaradwyr Cymraeg, gan gynnwys gydag is-gontractwyr, a darparu Adroddiad blynyddol ar yr Iaith Gymraeg.
- 8.8.19. Yn ogystal â'r WLCS, byddai'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn darparu nifer arwyddocaol o fesurau i liniaru effaith y datblygiad arfaethedig o ran iechyd a lles (gan gynnwys diogelu). Rhoddir manylion y rhain yn Atodiad E yr adroddiad hwn.
- 8.8.20. Nid oes unrhyw ofynion penodol yn y dDCO ynglŷn ag iaith a diwylliant Cymru ac, fel yr amlinellir uchod, byddai mwyafrif yr ymrwymadau i'r Gymraeg yn cael eu darparu trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009]. Fodd bynnag, mae'r CoCPs amrywiol [REP10-018, REP10-020, REP10-022, REP10-023, REP10-025, REP10-027, REP10-028] a'r Cod Ymarfer Gweithredol (CoOP) [REP10-030], a fyddai'n cael eu sicrhau trwy ofyniad PW7, yn cynnwys mesurau i warchod a gwella'r Gymraeg, gan gynnwys mynnu bod cyfarfodydd cyswllt â chymunedau yn cael eu cynnal yn Gymraeg a Saesneg; ymrwymiad y byddai'r holl gyfathrebiadau cymunedol yn Gymraeg a Saesneg; proses gwyno ddwyieithog a defnyddio arwyddion dwyieithog.
- 8.8.21. Felly, mae'r Ymgeisydd o'r farn er y gallai'r datblygiad arfaethedig gael effaith niweidiol ar iaith a diwylliant Cymru, y byddai'r buddion ehangach y gallai'r cynllun eu darparu, a'r pecyn o fesurau lliniaru a gynigiwyd, yn lleihau unrhyw niwed i'r eithaf.

Y Materion Cynllunio

- 8.8.22. Yn erbyn y cefndir hwn, mae pennod 9 [REP2-069] LIR IACC yn ystyried effeithiau posibl y cynnig ar iaith a diwylliant Cymru. Mae IACC yn cydnabod bod gan Ynys Môn boblogaeth oed gweithio sy'n lleihau. Mae'n credu y gallai'r cynnig ddarparu swyddi sy'n talu'n dda i breswylwyr presennol sy'n siarad Cymraeg ac y gallai ddenu cyn breswylwyr (gan gynnwys siaradwyr Cymraeg) yn ôl i'r ardal. Mae'n credu y gallai hyn helpu i wrthdroi'r gostyngiad presennol yn y boblogaeth oed gweithio, a fyddai'n helpu i warchod a gwella'r Gymraeg yn y tymor hir.

- 8.8.23. Fodd bynnag, mae IACC hefyd yn amlygu nifer o bryderon, gan gynnwys ond nid yn gyfyngedig i'r ffaith y gallai nifer y gweithwyr dros dro sy'n angenrheidiol i adeiladu'r cynnig lethu cymunedau lleol; bod cymorth iaith Gymraeg i siaradwyr di-Gymraeg yn y system ysgolion wedi cyrraedd capasiti ar hyn o bryd; y gallai'r cynnig arwain at drosiant llafur oherwydd gallai preswylwyr presennol sy'n gwneud swyddi sy'n golygu bod angen siarad Cymraeg, fel iechyd a gofal cymdeithasol, gael eu denu i weithio ar y prosiect, gan achosi problemau wrth ôl-lenwi'r rolau hyn; ac, yn olaf, y byddai'r trefniadau monitro arfaethedig yn ôl-weithredol, ac felly gallai'r mesurau lliniaru/gwella fod yn annigonol a/neu'n rhy hwyr.
- 8.8.24. Mynegwyd pryderon tebyg gan GCC yn ei LIR [REP2-297] a chan LIC [RR-092, REP1-024, REP2-367, REP3-061, REP4-053, REP6-062, REP8-071].
- 8.8.25. Amlygodd CCBC bryder penodol yn ei LIR [REP2-289] ynglŷn â'r dylanwad y byddai plant gweithwyr nad ydynt yn siarad Cymraeg na Saesneg, o bosibl, yn ei gael ar y gymuned a'r effaith y gallai hyn ei chael mewn ysgolion, yn enwedig yn nwyrain y fwrdeistref lle nad oes llawer o allu i ddarparu cymorth.
- 8.8.26. Erbyn diwedd yr Archwiliad, yn dilyn trafodaethau rhwng y partïon a thrwy gyflwyno pecyn cynhwysfawr o gyfraniadau a106 a mesurau lliniaru, mae'r SoCG rhwng yr Ymgeisydd ac IACC [REP8-019] yn nodi bod yr unig bryder heb ei ddatrys ynglŷn ag iaith a diwylliant Cymru yn ymwneud â'r arolygon cyn-adeiladu o'r sefyllfa sylfaenol a ddefnyddiwyd yn yr WLIA [APP-432].
- 8.8.27. Yn ei SoCG [REP8-017], gofynnodd LIC am fwy o brofi sensitifrwydd a monitro gweithwyr adeiladu, gan gyfeirio'n benodol at ddosbarthiad gweithwyr nad ydynt yn byw gartref. Er bod gan GCC bryderon tebyg i LIC ynglŷn â monitro gweithwyr adeiladu, roedd ei brif bryder yn ymwneud â'r ffaith bod y mesurau lliniaru'n canolbwyntio ar Ynys Môn yn hytrach na'r KSA ehangach. Pe na byddai gweithwyr yn lleoli fel y rhagwelir (fel y dadleuodd sydd wedi digwydd yn Hinkley Point C), yna nid yw'n credu bod y mesurau lliniaru a amlinellir yn y cytundeb a106 yn ddigon hyblyg i sicrhau y byddent yn cael eu cyfeirio at y mannau lle y mae eu hangen [REP6- 048].
- 8.8.28. Codwyd effaith y cynigion ar y Gymraeg gan nifer fawr o IPs hefyd, gan gynnwys nifer o ysgolion [RR-018, RR-024, RR- 030]; grwpiau a chynghorau cymuned [RR-012, RR-026, RR-028, RR- 029, RR-034, RR-035, RR-039, RR-040, RR-041, RR-054, RR-119]; ac unigolion [RR-006, RR-036, RR-109]. Prif bryder IPs oedd yr effaith y byddai'r gweithlu nad yw'n lleol yn ei chael ar y Gymraeg. O ystyried y pryderon hyn, gofynnodd yr ExA yn yr ISH ar 24 Hydref 2018 i'r Ymgeisydd ymgysylltu â grwpiau iaith lleol ynglŷn â'r mater hwn [EV- 050 ac EV-051]. Cyflwynwyd SoCG [REP6-032/033] rhwng Fforwm Iaith Môn a'r Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser 6.

- 8.8.29. Partneriaeth amlsefydliadol yw Fforwm Iaith Môn a'i brif nod yw cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg a'r defnydd cyffredinol o'r Gymraeg ar Ynys Môn. Yn yr achos hwn, gweithredodd fel galluogwr ar gyfer amryw sefydliadau iaith, fel Menter Iaith Môn, Urdd Gobaith Cymru Ynys Môn a'r Mudiad Meithrin, i ymgysylltu'n uniongyrchol â'r Ymgeisydd yn ystod yr Archwiliad. Fodd bynnag, er y cynhaliwyd trafodaethau uniongyrchol, ni ddaethpwyd i gytundeb ar unrhyw fater cyn diwedd yr Archwiliad. O ganlyniad, roedd eu pryderon ynglŷn ag effaith y cynnig ar iaith a diwylliant Cymru yn parhau heb eu datrys ar ddiwedd yr Archwiliad.
- 8.8.30. Roedd pryder Fforwm Iaith Môn yn canolbwyntio ar yr effeithiau posibl y byddai gweithlu nad yw'n lleol yn eu cael ar y Gymraeg ac, yn arbennig, dyhead datganedig nifer o sefydliadau i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn yr ardal. Roedd yn ceisio nifer o fesurau i fynd i'r afael â hyn, fel gofyniad bod rhaid i bob gweithiwr ddysgu Cymraeg ac y dylai pob swydd (gan gynnwys y rhai hynny ar lefel reoli) fod yn ddwyieithog. Yn yr un modd â GCC a LIC, roedd pryder ynglŷn â lefel ac ansawdd monitro [REP8-017].

Ystyriaeth yr ExA

- 8.8.31. Mae'r ExA yn fodlon bod effeithiau posibl y cynnig ar iaith a diwylliant Cymru wedi cael eu hasesu'n ofalus trwy'r WLIA [APP-432] a'r ES [APP-088, APP-095, APP-096 ac APP-097] a'u bod wedi cael eu profi yn yr Archwiliad trwy gwestiynau ysgrifenedig [PD-009 a PD-013] ac yn yr ISHs a gynhaliwyd ym mis Ionawr a mis Mawrth 2019 [EV-016, EV017, EV026 ac EV-027].
- 8.8.32. Mae'r holl bartïon yn cydnabod y gallai'r cynnig arwain at nifer o fuddion i iaith a diwylliant Cymru. Mae'r holl bartïon hefyd yn cytuno y gallai'r brif effaith niweidiol ymwneud â mewnlifiad gweithlu mawr nad yw'n siarad Cymraeg ar y KSA yn ystod y cyfnod adeiladu.
- 8.8.33. Mae'r ExA o'r farn y byddai'r lluo o fesurau a gynigiwyd trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi a'r WNCOP a'r CoOP yn mynd i'r afael â mwyafrif y pryderon a godwyd yn foddhaol. Fodd bynnag, mae'r ExA yn parhau i bryderu am lefel ac ansawdd monitro a'r gallu i gyfeirio mesurau lliniaru at y manau lle y mae eu hangen. Ymdrinnir â hyn yn OPSF5.
- 8.8.34. Byddai'r gwaith monitro'n cael ei gyflawni/rheoli trwy'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009]. Byddai'n cael ei wneud yn flynyddol gan yr Ymgeisydd a byddai'r wybodaeth hon yn cael ei dadansoddi gan Grŵp Ymgysylltu Iaith a Diwylliant Cymru. Yna, byddai'n paratoi Adroddiad Blynnyddol ar yr Iaith Gymraeg a fyddai'n cael ei gyhoeddi o fewn deufis o ddarparu'r data monitro. Mae'r cytundeb a106 (paragraff 1.11.4) yn galluogi'r adroddiad i gynnwys argymhellion i weithredu dewisiadau amgen neu fathau diwygiedig o fesurau lliniaru, ar yr amod eu bod yn gyson â'r mesurau lliniaru a amlinellir yn y cytundeb a106 ac na fyddent yn golygu bod angen unrhyw gyfraniadau ariannol ychwanegol.
- 8.8.35. Byddai Grŵp Ymgysylltu Iaith a Diwylliant Cymru yn cynnwys cynrychiolydd o IACC, yr Ymgeisydd, LIC, GCC, Menter Môn a Llais Ni, gyda chadeirydd annibynnol. Felly, mae'r ExA yn fodlon y byddai GCC a

LIC yn ymwneud yn barhaus â lefel ac ansawdd monitro a, phe byddai amgylchiadau'n codi sy'n golygu bod angen mesurau lliniaru amgen i'r rhai a ddisgwylir ar hyn o bryd, bod hyblygrwydd yn y cytundeb a106 i alluogi hyn i ddigwydd.

Casgliad

- 8.8.36. Mae'r ExA yn cydnabod y gallai'r datblygiad arfaethedig lethu cymunedau lleol, oherwydd nifer y gweithwyr dros dro sy'n angenrheidiol i adeiladu'r cynnig, a allai gael effaith niweidiol ar ddefnyddio'r Gymraeg. Fodd bynnag, mae'r ExA yn fodlon bod y posibilrwydd o effeithiau gweddilliol arwyddocaol ar iaith a diwylliant Cymru wedi derbyn sylw trwy fesurau lliniaru priodol er mwyn osgoi unrhyw effaith niweidiol annerbyniol. At hynny, trwy ddarparu cyfleoedd cyflogaeth, mae'r ExA o'r farn y byddai'r cynnig yn arwain at fudd cadarnhaol trwy alluogi siaradwyr Cymraeg i aros yn y KSA.

8.9. DATGOMISIYNU

- 8.9.1. Byddai'r uned gyntaf yn cael ei datgomisiynu oddeutu Blwyddyn 67, yn seiliedig ar gyfnod gweithredol sy'n dechrau yn ystod Blwyddyn 7. O ganlyniad, mae'r ExA yn derbyn dadl yr Ymgeisydd na ellir gwneud rhagfynegiadau cadarn ynglŷn â'r effeithiau economaidd-gymdeithasol a fyddai'n codi o ganlyniad i ddatgomisiynu ar yr adeg hon. At hynny, byddai angen i Asesiad o Effeithiau Amgylcheddol (AEA) manwl sy'n ymwneud â datgomisiynu gael ei gyflwyno yn rhan o'r strategaeth ddatgomisiynu, felly, mae'r ExA yn fodlon y byddai effeithiau economaidd-gymdeithasol datgomisiynu yn cael eu hystyried yn llawn ar yr adeg berthnasol o'r broses.

8.10. CASGLIAD CYFFREDINOL

- 8.10.1. Mae PS EN-1 (paragraff 5.12.6) yn datgan y dylai'r penderfynwr ystyried effeithiau economaidd-gymdeithasol posibl seilwaith ynni newydd a amlygwyd gan yr ymgeisydd ac o unrhyw ffynonellau eraill y mae'r penderfynwr yn credu eu bod yn berthnasol ac yn bwysig i'w benderfyniad. Ailadroddir y cyngor hwn yn Adran 3.11 NPS EN-6.
- 8.10.2. Mae NPS EN-1 hefyd yn argymhell (paragraff 5.12.8) y dylai'r penderfynwr ystyried unrhyw ddarpariaethau cadarnhaol perthnasol y mae'r datblygwr wedi'u gwneud neu'n bwriadu eu gwneud i liniaru effeithiau (e.e. trwy rwymedigaethau cynllunio) ac unrhyw fuddion a allai godi o ran gwaddol.
- 8.10.3. Mae'r ExA yn fodlon, yn unol â gofynion NPS EN- 1 ac NPS EN-6, bod yr Ymgeisydd wedi ystyried yr effeithiau economaidd-gymdeithasol a fyddai'n codi o'r datblygiad arfaethedig trwy'r ES [APP- 088, APP095-097], yr HIA [APP-429] a'r WLIA [APP-432].
- 8.10.4. Fel yr amlinellir uchod, mae'r ExA yn cydnabod y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cyflawni sawl budd cadarnhaol arwyddocaol. Byddai'n darparu ffynhonnell ynni carbon isel a allai wella iechyd a lles, nid yn unig yn y KSA a'r DCCZ ond yn rhanbarthol ac yn genedlaethol. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn darparu cyfleoedd hyfforddiant a

chyflogaeth lleol (yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol), a fyddai, yn eu tro, yn cael effaith gadarnhaol ar yr economi leol a rhanbarthol ac yn rhoi cyfleoedd i siaradwyr Cymraeg aros yn y KSA.

- 8.10.5. Felly, byddai'r elfennau hyn o'r cynnig yn golygu y gellir cyflawni amcanion PPW, sy'n ceisio symud tuag at gymdeithas gydnerth, carbon isel, sy'n darparu swyddi diogel sy'n talu'n dda, sy'n adeiladu amgylcheddau sydd wedi'u cysylltu'n dda i bawb yng Nghymru ac sy'n gwella bywydau ac iechyd ac yn gwella lles. Byddent hefyd yn helpu i gyflawni nifer o nodau llesiant yr WBFGA sef, yn fwyaf nodedig, helpu i gyflawni Cymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang; Cymru lewyrchus, gydnerth ac iachach lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. Byddent yn cydymffurfio â gofynion PS 1 a PS 5 y CDLIC a'r arweiniad a gynhwysir yn yr SPG. O ganlyniad, mae'r ExA o'r farn y dylai'r materion hyn bwysu o blaid y Cais.
- 8.10.6. Mae'r ExA o'r farn y gallai'r datblygiad arfaethedig gael effaith niweidiol ar dwristiaeth; fodd bynnag, heblaw am yr effaith bosibl ar lety i dwristiaid, mae'r ExA yn fodlon y gellid lliniaru'r effeithiau hyn yn briodol. Byddai'r cynnig yn helpu i gyflawni nodau'r WBFGA ar gyfer Cymru ffyniannus a chymunedau cydlynol. Byddai'n cydymffurfio â pholisi PS 9 y CDLIC a GP 5 yr SPG, sy'n ceisio sicrhau na ddylai adeiladu a gweithredu'r orsaf bŵer gael effaith annerbyniol ar werth a phwysigrwydd twristiaeth i'r ynys. O ganlyniad, mae'r ExA o'r farn nad yw effaith y cynnig ar dwristiaeth, heblaw am ei effaith ar lety i dwristiaid, yn pwysu o blaid nac yn erbyn y cynnig.
- 8.10.7. Fodd bynnag, am y rhesymau a amlinellir uchod (gweler adran 8.1), mae'r ExA o'r farn y byddai cymaint o alw am lety yn ystod y cyfnod adeiladu fel y gallai gael effaith niweidiol ar y llety sydd ar gael yn y KSA. Fel y nodwyd ar ddechrau'r bennod hon, nid yw effeithiau economaidd-gymdeithasol yn un dimensiwn eu natur. Felly, mae'r ExA o'r farn y gallai prinder llety, oherwydd argaeledd cyfyngedig llety yn y KSA, roi pwysau ychwanegol ar y PRS, i ddefnyddio llety i dwristiaid neu olygu bod angen i weithwyr fyw ymhellach i ffwrdd a chymudo'n hirach. Byddai hyn, yn ei dro, nid yn unig yn cael effaith niweidiol ar dwristiaeth, ond hefyd cyflogaeth a'r economi leol; iechyd a lles, iaith a diwylliant Cymru a lefelau traffig a'r rhwydwaith ffyrdd.
- 8.10.8. Felly, ni fyddai'r datblygiad arfaethedig yn cyflawni amcanion PPW oherwydd y byddai'n cael effaith niweidiol ar gymunedau lleol a'u hansawdd bywyd (Paragraff 5.9.18). Byddai'n tanseilio cyflawni nodau llesiant yr WBFGA a byddai'n groes i bolisiau PS 5, PS9 a'r arweiniad a gynhwysir yn yr SPG, yn enwedig GP 12, sy'n datgan pan fydd gweithwyr adeiladu nad ydynt yn byw gartref yn cael eu lletya mewn llety i dwristiaid na ddylai fod unrhyw effeithiau economaidd (gan gynnwys ar y sector twristiaeth), cymdeithasol, ieithyddol nac amgylcheddol niweidiol annerbyniol. O ganlyniad, mae'r ExA o'r farn bod angen rhoi pwys arwyddocaol i'r mater hwn yn y cydbwysedd cynllunio.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO

- 8.10.9. Yng ngoleuni'r uchod, pe byddai'r SoS yn penderfynu caniatáu'r Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007
ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: 23 Gorffennaf 2019

Gorchymyn, mae'r ExA o'r farn y byddai angen y newidiadau canlynol i'r dDCO a'r dogfennau rheoli:

- Mewnosod gofyniad a fyddai'n cyfyngu ar nifer y gweithwyr adeiladu a allai feddiannu llety i dwristiaid i 1,100 o weithwyr ar y mwyaf. Awgrymir y geiriad 'Ni chaiff nifer y gweithwyr adeiladu sy'n meddiannu llety yn y Sector Twristiaid fod yn fwy na 1100 ar unrhyw adeg'. Nid yw'r ExA yn credu y byddai angen diffinio'r Sector Twristiaid yn nehongliad Atodlen 3(1) gan fod yr ExA o'r farn y byddai'r awdurdod gorfodi'n gallu dibynnu ar ystyr naturiol y geiriau oherwydd ei bod yn ymddangos bod dealltwriaeth gyffredinol rhwng y partïon ynglŷn â beth yw llety yn y sector twristiaid.

8.10.10. Mae'r ExA o'r farn bod angen diwygio geiriad WN21 i fynnu bod manylion canolfan feddygol campws y safle yn cael eu cyflwyno i'w cymeradwyo cyn dechrau yn hytrach na chyn meddiannu, fel y gellir dylunio a gosod y cyfleuster mewn modd sy'n sicrhau y gellid darparu'r holl wasanaethau a chyfleusterau meddygol sy'n angenrheidiol. Awgrymir y geiriad diwygiedig canlynol ar gyfer yr rDCO:

"Cyn dechrau adeiladu Campws y Safle, bydd manylion ysgrifenedig a dyluniadau ar gyfer darparu canolfan feddygol Campws y Safle yn cael eu cyflwyno i..."

9. YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL

9.1. CYFLWYNIAD

9.1.1. Amlinellir isod drafodaeth yr Awdurdod Archwilio (ExA) ar yr Archwiliad o effeithiau'r Cais ar yr amgylchedd hanesyddol, gan gynnwys esboniad byr o achos yr Ymgeisydd; adolygiad o'r materion cynllunio, gan gynnwys y prif faterion a godwyd yn ystod yr Archwiliad; yr ystyriaethau polisi a chasgliadau'r ExA.

9.1.2. Rhoddodd archwiliad yr ExA ystyriaeth hefyd i'r ddeddfwriaeth a'r polisiau priodol ychwanegol a amlinellir ym Mhennod 3 yr adroddiad hwn.

9.2. CYD-DESTUN POLISI A CHEFNDIR

Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Penderfyniadau) 2010

9.2.1. Mae Rheoliad 3 Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Penderfyniadau) 2010 yn mynnu bod y penderfynwr, wrth benderfynu ar gais sy'n effeithio ar adeilad rhestredig neu ei leoliad, yn ystyried dymunoldeb gwarchod neu wella'r adeilad rhestredig neu ei leoliad neu unrhyw nodweddion o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig sydd ganddo.

Datganiadau Polisi Cenedlaethol

9.2.2. Mae Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) EN-1 yn dweud (paragraff 5.8.8) y dylai ymgeiswyr ddisgrifio arwyddocâd yr asedau treftadaeth y mae'r datblygiad arfaethedig yn effeithio arnynt a chyfraniad eu lleoliad at yr arwyddocâd hwnnw. Mae paragraff 5.8.6 yn esbonio y dylai'r penderfynwr ystyried yr effeithiau ar asedau treftadaeth eraill sydd heb eu dynodi, fel y'u nodwyd trwy'r broses llunio cynllun datblygu (rhestriad lleol) neu drwy'r broses benderfynu ar gyfer Prosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIP), ar sail tystiolaeth eglur bod gan yr asedau arwyddocâd treftadaeth sy'n deilwng o'i ystyried yn ei benderfyniadau, er bod yr asedau hynny'n llai gwerthfawr nag asedau treftadaeth dynodedig.

9.2.3. Mae NPS EN-1 yn cyfarwyddo'r penderfynwr (paragraff 5.8.11) i geisio amlygu ac asesu arwyddocâd penodol unrhyw ased treftadaeth y gallai'r datblygiad arfaethedig effeithio arno, gan gynnwys gan ddatblygiad sy'n effeithio ar leoliad ased treftadaeth.

9.2.4. Mae paragraff 5.8.14 yn esbonio bod arwyddocâd asedau treftadaeth yn gallu cael ei niweidio neu ei golli trwy newid neu ddinistrio'r ased treftadaeth neu ddatblygiad o fewn ei leoliad. Mae'n mynd ymlaen i esbonio y dylai niwed sylweddol i adeilad rhestredig, parc rhestredig neu ardd restredig Gradd II, neu golli adeilad, parc neu ardd o'r fath, fod yn eithriadol. Dylai niwed sylweddol i asedau dynodedig o'r arwyddocâd uchaf, gan gynnwys adeiladau rhestredig Gradd I a Gradd II*, neu golli'r asedau dynodedig hynny, fod yn gwbl eithriadol.

- 9.2.5. Mae paragraff 5.8.15 yn esbonio y dylai unrhyw effaith niweidiol ar arwyddocâd ased treftadaeth dynodedig gael ei phwysu yn erbyn budd cyhoeddus y datblygiad, gan gydnabod po fwyaf yw'r niwed i arwyddocâd yr ased treftadaeth, y mwyaf y cyfiawnhad y bydd ei angen am unrhyw golled.
- 9.2.6. At hynny, yn ôl NPS EN-1 (paragraff 5.8.18), wrth ystyried ceisiadau am ddatblygiad sy'n effeithio ar leoliad ased treftadaeth dynodedig, dylai'r penderfynwr edrych yn ffafriol ar geisiadau sy'n gwarchod yr elfennau hynny o'r lleoliad sy'n gwneud cyfraniad cadarnhaol at arwyddocâd yr ased neu'n datgelu ei arwyddocâd yn well. Wrth ystyried ceisiadau nad ydynt yn gwneud hyn, dylai'r penderfynwr bwysu unrhyw effeithiau negyddol yn erbyn buddion ehangach y cais. Po fwyaf yw'r effaith negyddol ar arwyddocâd yr ased dynodedig, y mwyaf y buddion y bydd angen iddynt gyfiawnhau'r gymeradwyaeth.
- 9.2.7. Nid yw NPS EN-6, sy'n ymdrin yn benodol â chynhyrchu ynni niwclear, yn cynnwys unrhyw arweiniad ar asedau treftadaeth.

Polisi yng Nghymru

- 9.2.8. Mae Deddf Henebion Hynafol ac Ardaloedd Archaeolegol 1979, Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 a Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016 yn darparu'r fframwaith deddfwriaethol ar gyfer gwarchod yr amgylchedd hanesyddol yng Nghymru a'i reoli'n gynaliadwy. Mae Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 10, mis Rhagfyr 2018) (PPW) yn darparu'r fframwaith polisi cynllunio cenedlaethol ar gyfer ystyried yr amgylchedd hanesyddol, ac ategir hyn gan yr arweiniad a gynhwysir yn Nodyn Cyngor Technegol 24: Yr Amgylchedd Hanesyddol (TAN 24) ac arweiniad arfer gorau cysylltiedig Cadw ar yr amgylchedd hanesyddol.
- 9.2.9. Mae PPW yn datgan bod amcanion penodol Llywodraeth Cymru (LIC) ar gyfer yr amgylchedd hanesyddol, ymhlith pethau eraill, yn ceisio:
- Gwarchod gweddillion hanesyddol, er eu mwyn eu hunain ac er mwyn eu rôl o ran addysg, hamdden a'r economi;
 - Diogelu cymeriad adeiladau hanesyddol a rheoli newid fel bod eu diddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig yn cael ei warchod; a
 - Gwarchod diddordeb arbennig safleoedd ar y Gofrestr o Barciau a Gerddi Hanesyddol.
- 9.2.10. Mae PPW yn mynnu bod rhaid i unrhyw benderfyniadau a wneir trwy'r system gynllunio roi ystyriaeth lawn i'r effaith ar yr amgylchedd hanesyddol ac arwyddocâd a gwerthoedd treftadaeth yr asedau hanesyddol unigol a'u cyfraniad at gymeriad y lle.
- 9.2.11. Mae paragraff 6.5.9 PPW yn datgan pan fydd cynnig ar gyfer datblygiad yn effeithio ar adeilad rhestredig neu ei leoliad, y brif ystyriaeth berthnasol yw rhoi sylw arbennig i ddymunoldeb gwarchod yr adeilad, neu ei leoliad, neu unrhyw nodweddion o ddiddordeb archaeolegol neu hanesyddol arbennig sydd ganddo.

Polisi Lleol

- 9.2.12. Yn ôl polisi PS 20 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd (y CDLIC), wrth geisio cefnogi anghenion economaidd a chymdeithasol ehangach ardal y Cynllun, bydd yr Awdurdodau Cynllunio Lleol yn gwarchod a, lle y bo'n briodol, yn gwella ei hasedau treftadaeth unigryw.
- 9.2.13. Mae Canllawiau Cynllunio Atodol Wylfa Newydd (2018) (yr SPG) yn mynnu bod yr ymgeisydd yn sicrhau bod asedau treftadaeth ddiwylliannol dynodedig yr Ynys a'u lleoliadau (gan gynnwys golygfeydd pwysig tuag at ac oddi wrth safleoedd/nodweddion) yn cael eu gwarchod a, lle y bo'n briodol, eu gwella yn unol â PS 20 y CDLIC (GP 23). Mae'n amlygu bod yr Ardd Gofrestredig yng Nghestyll yn agos iawn i'r prif safle ac felly bod angen rhoi ystyriaeth benodol a manwl iddi ac y dylid gweithredu rhaglen fesul cam o waith archaeolegol.
- 9.2.14. Wrth ystyried effeithiau'r Cais ar yr amgylchedd hanesyddol, mae'r ExA wedi ystyried y ddeddfwriaeth a'r polisiau a amlinellir yn NPS EN-1, PPW, y CDLIC a'r arweiniad a gynhwysir yn TAN 24 a'r SPG.

9.3. ACHOS YR YMGEISYDD

- 9.3.1. Yn y Datganiad Cynllunio [APP-406], mae'r Ymgeisydd yn crynhoi ei asesiad o'r effeithiau adeiladu, gweithredu a datgomisiynu ar dderbynyddion treftadaeth ddiwylliannol sy'n deillio o'r datblygiad fel a ganlyn:
- O fewn yr WNDA, ar ôl gweithredu mesurau lliniaru ac arfer da ymgorfforedig, ni ragwelir unrhyw effeithiau gweddilliol arwyddocaol ar unrhyw weddillion archaeolegol hysbys (paragraff 6.4.204).
 - Yn ystod y cyfnod adeiladu, effeithiau niweidiol gweddilliol cymedrol a mawr ar Felin Flawd Felin Gafnan, sef Adeilad Rhestredig Gradd II* sydd wedi'i leoli yn union i'r gorllewin o Safle'r Orsaf Bŵer a'r WNDA (paragraff 6.4.205).
 - Effeithiau niweidiol gweddilliol cymedrol yn ystod y cyfnod adeiladu ar y Tŷ Sychu Grawn a'r Breuandy yn Felin Gafnan, yn ogystal â Thŷ Cafnan a'i Adeiladau Allan (Atodiad A, paragraff 4.2.142).
 - Effaith weddilliol niweidiol gymedrol wedi'i hamlygu ar Eglwys Sant Padrig yn Llanbadrig (paragraff 6.4.205).
 - Effaith weddilliol niweidiol fawr wedi'i hamlygu ar Ardd Cestyll, sy'n Barc a Gardd Hanesyddol Cofrestredig Gradd II, o ganlyniad i ddileu'r Ardd Lysiau, y llain o dir lle y safai Tŷ Cestyll gynt, a rhannau o'i Lleoliad Hanfodol yn barhaol (paragraff 6.4.205) sy'n gyfystyr â niwed sylweddol (Atodiad A, paragraff 1.2.147ff).
- 9.3.2. Byddai'r cyfnod gweithredu'n arwain at effeithiau ar asedau hanesyddol (o ran colli amwynder ac ymwthiad gweledol) na ellir eu lliniaru oherwydd eu lleoliad ar y dirwedd (paragraff 6.4.206 ac Atodiad A, paragraff 4.2.145):
- colli amwynder yn lleoliad Melin Flawd Felin Gafnan, ac ar gyfer lleoliadau'r Tŷ Sychu Grawn a'r Breuandy yn Felin Gafnan, o ganlyniad i bresenoldeb yr Orsaf Bŵer a'r morglawdd, a fydd yn newid y lleoliad gwledig arfordirol ac yn ymwthio ar olygfeydd o'r felin o Ardd Cestyll;

- colli amwynder ar gyfer lleoliadau Tŷ Cafnan a'i Adeiladau Allan o ganlyniad i bresenoldeb yr Orsaf Bŵer, twmpathau tirwedd a phlannu;
- ymwthiad gweledol ar leoliad Gardd Cestyll, sy'n Barc a Gardd Hanesyddol Cofrestredig, a Golygfeydd Arwyddocaol ohoni; ac
- ymwthiad gweledol ar olygfeydd allweddol o dirwedd y Fonesig Sylvia Crowe.

9.3.3. Yn ystod datgomisiynu, byddai llawer o'r adeiladau ar Safle'r Orsaf Bŵer yn cael eu symud ymaith, a fyddai'n adfer lleoliad rhai o'r asedau treftadaeth ddiwylliannol. Disgwylir yr effeithiau canlynol ar asedau hanesyddol:

- sŵn ac ymwthiad gweledol ar leoliad Melin Flawd Felin Cafnan, a'r Tŷ Sychu Grawn a'r Breuandy yn Felin Gafnan, ac ar Dŷ Cafnan a'i Adeiladau Allan, o ganlyniad i weithredu peiriannau dymchwel, cael gwared ar strwythurau'r Orsaf Bŵer ac adfer y safle; ac
- ymwthiad gweledol o ganlyniad i bresenoldeb parhaus y morglawdd ar olygfeydd arwyddocaol o Ardd Cestyll (Atodiad A, paragraff 4.2.146).

9.3.4. Ar ôl lliniaru, ni amlygir unrhyw effeithiau niweidiol arwyddocaol ar asedau treftadaeth ar gyfer Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle, y safle Parcio a Theithio na'r Ganolfan Logisteg (paragraff 6.4.212).

9.3.5. Amlygir effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol yn ystod y camau adeiladu a gweithredol ar ddau gasgliad o weddillion archaeolegol a thri adeilad hanesyddol yn ystod adeiladu'r Gwelliannau i Briffordd yr A5020 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd (paragraff 6.4.213):

- Maen Hir Capel Soar (Heneb Gofrestredig, Ased 146);
- Dwy Garreg Syth Fach ar Dwmpath Bach, i'r de o Dyn Felin (Ased Heb ei Ddynodi 241);
- Siop Soar (Adeilad Rhestredig Gradd II, Ased 149);
- Tafarn y Llew Du, Llanfaethlu (Adeilad Rhestredig Gradd II, Ased 150); a
- Melin Ty'n y Felin, hen safle posibl Cylch y Garn (Ased Heb ei Ddynodi 243).

9.4. Y MATERION CYNLLUNIO

9.4.1. Yn ei Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR), mae Cyngor Sir Ynys Môn (IACC) yn mynd i'r afael ag effeithiau posibl y Cais ar yr amgylchedd hanesyddol yn y pum pennod sy'n ymdrin ag effeithiau penodol i safle:

- Pennod 17 Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) [REP2-077]
- Pennod 18 Campws y Safle [REP2-078]
- Pennod 19 Safle Parcio a Theithio Dalar Hir [REP2-079]
- Pennod 20 Canolfan Logisteg Parc Cybi [REP2-080]
- Pennod 21 Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle (OSPSF) [REP2-081]
- Pennod 22 Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [REP2-082]

- 9.4.2. Yn ei gasgliad cryno i'r LIR cyfan [REP2-083], mae IACC yn amlygu yn yr WND: gwarchod a rheoli nodweddion hanesyddol yn barhaus, gan gynnwys gweddillion archaeolegol, henebion cofrestredig, adeiladau rhestredig a Pharciau a Gerddi Cofrestredig, fel un o sawl enghraifft ddiffiniol allweddol (nad ydynt yn cynnwys popeth) o fesurau lliniaru a argymhellir ar gyfer safleoedd penodol, *'y bydd cyllid yn cael ei neilltuo iddynt trwy rwymedigaeth gynllunio'*.
- 9.4.3. Ym mharagraff 4.5.2 Pennod 17 o'r Crynodeb i'r LIR [REP2-077], mae IACC yn amlinellu ei brif bryderon ynglŷn ag amgylchedd hanesyddol yr WND, fel y crynhoir isod.
- 9.4.4. Gallai'r datblygiad arfaethedig achosi effeithiau negyddol sy'n arwain at niwed sylweddol i arwyddocâd asedau treftadaeth dynodedig (neu asedau treftadaeth heb eu dynodi sydd o'r un arwyddocâd) yn y canlynol:
- Parc a Gardd Cofrestredig Gardd Cestyll (HLT 2);
 - Tirwedd y Fonesig Sylvia Crowe (HLT 3);
 - Melin Flawd Felin Gafnan, Porth y Felin (Adeilad Rhestredig Gradd II*, Ased 137);
 - Gweddillion archaeolegol heb eu dynodi a allai fod yn arwyddocaol yn genedlaethol, gan gynnwys y rhai hynny ym Mhorth Wylfa, Porth-yr-Ogof, Pennant a Thyddyn Gele; ac
 - Adeiladau hanesyddol heb eu dynodi yn Nhyddyn Gele a Nant Orman.
- 9.4.5. Mae angen rhoi cyfiawnhad eglur o'r niwed i Ardd Cestyll, y Felin Flawd yn Felin Gafnan a'r safleoedd archaeolegol yn Safle 05 y De a Phenrhyn Wylfa, gan gyfeirio at astudiaethau manwl o opsiynau a dewisiadau amgen yn lle'r datblygiad arfaethedig, er mwyn i'r effeithiau hyn gael eu hystyried yn dderbyniol. O ran Gardd Cestyll, dylai'r Ymgeisydd hefyd egluro beth yn union sydd i'w golli, sut y bydd y dyluniad terfynol yn effeithio ar Ardd Cestyll a'i Lleoliad Hanfodol, a'r mesurau lliniaru ac adfer a gynigir o fewn ac o amgylch yr Ardd.
- 9.4.6. Mae angen Arolwg Coedyddiaeth o'r coetir yn Nhirwedd Ddynodedig y Fonesig Sylvia Crowe.
- 9.4.7. Yn Felin Gafnan, mae angen disgrifiad mwy eglur a chadarn o'r mesurau lliniaru y bwriedir iddynt atal niwed strwythurol posibl i'r adeilad.
- 9.4.8. Mae angen egluro arwyddocâd adeiladau heb eu dynodi yn Nant Orman a Thyddyn Gele.
- 9.4.9. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi effeithiau negyddol sy'n gyfystyr â niwed llai na sylweddol i nifer o asedau treftadaeth dynodedig neu asedau treftadaeth o'r un arwyddocâd, sef:
- Adeiladau rhestredig yn Felin Gafnan, sy'n cynnwys y Tŷ Sychu Grawn (Gradd II Ased 141) a'r Breuandy (Gradd II Ased 144); ac
 - Eglwys restredig Gradd II* Sant Padrig yn Llanbadrig (Ased 26).

- 9.4.10. Yn yr LIR [REP2-080], mae IACC yn asesu y byddai effeithiau'r Ganolfan Logisteg ar faen hir Tŷ Mawr (Ased 22) a siambr gladdu Trefignath (Ased 22) yn fwy nag a aseswyd gan yr Ymgeisydd. Mae'n credu y byddai'n cael effeithiau negyddol, sy'n 'debygol o arwain at raddau cyfyngedig o niwed i arwyddocâd y ddau ased a fyddai'n gyfystyr ag effeithiau niweidiol arwyddocaol o ran y Rheoliadau AEA ac y dylid eu hystyried yn erbyn buddion y Ganolfan Logisteg arfaethedig'.
- 9.4.11. Ym Mhennod 22 yr LIR ar Welliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [REP2- 082], mae IACC yn gwneud y sylwadau canlynol mewn perthynas â'r amgylchedd hanesyddol:
- Nid yw'r casgliadau a gyflwynwyd yn ystyried yn benodol yr effeithiau buddiol posibl ar adeiladau hanesyddol yn y pentrefi sydd i'w hosgoi. Yn fwyaf nodedig, mae sawl adeilad rhestredig yn Llanfachraeth sy'n wynebu llinell bresennol yr A5025 yn uniongyrchol a lle y gallai dileu traffig trwodd atgyfnerthu cymeriad hanesyddol y pentref, gan felly wella cyfraniad lleoliad yr asedau treftadaeth hyn at eu harwyddocâd. Ym marn IACC, byddai hyn yn effaith Niwtral neu Gadarnhaol fach barhaol; a
 - Chytuno ag asesiad yr Ymgeisydd o effaith niweidiol gymedrol (effaith negyddol) ar arwyddocâd Maen Hir Capel Soar yn Llanfaethlu (Ased 146) ac effeithiau negyddol sy'n digwydd o ganlyniad i newid i leoliad yr adeiladau rhestredig Gradd II yn Siop Soar (Ased 149, LB 28414) a Thafarn y Llew Du (Ased 150, LB 24794) a Rhos-Tŷ-Mawr sydd heb ei ddynodi (Ased 173) yn Llanfaethlu, y byddai'r effeithiau'n gyfystyr â niwed cymedrol i arwyddocâd am gyfnod cyfyngedig, sef effaith negyddol dros dro a byrhoedlog.
- 9.4.12. Ym mharagraff 13.1.6 ei chynrychiolaeth ysgrifenedig [REP2-367], mae LIC yn crynhoi ei phrif bryderon am yr amgylchedd hanesyddol fel a ganlyn:
- Y niwed sylweddol i Barc a Gardd Cofrestredig (Gradd II) Cestyll.
 - Eithrio'r gwaith trin carthffosiaeth dros dro sydd wedi'i leoli o fewn Lleoliad Hanfodol Gerddi Cestyll o'r Asesiad o Effeithiau Amgylcheddol.
 - Strategaeth liniaru arfaethedig Horizon ar gyfer Gerddi Cestyll.
 - Yr effeithiau posibl a'r strategaeth liniaru ar gyfer archaeoleg gladdedig o fewn ac o amgylch Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA).
 - Y strategaeth liniaru ac adfer ar gyfer adeiladau hanesyddol.
 - Yr effeithiau ar leoliad Heneb Gofrestredig Siambr Gladdu Trefignath.
- 9.4.13. Cofnodir bod gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol (NT) y pryderon canlynol ynglŷn ag 'effeithiau treftadaeth' y cais yn y Datganiad o Dir Cyffredin (SoCG) cyntaf gyda'r Ymgeisydd [REP2-058]:
- Bydd graddfa ac agosrwydd yr ynys niwclear arfaethedig ynghyd â'r sgrinio gweledol rhyngol annigonol yn arwain at newid mawr i leoliad Gardd Cestyll, y Breuandy rhestredig Gradd II yn Felin Gafnan a'r Tŷ Sychu Grawn yn Felin Gafnan, a'r Felin Flawd Gradd II* restredig yn Felin Gafnan. Mae'r mesurau liniaru arfaethedig yn annigonol ac nid

ydynt yn cynnwys yr uchelgais sy'n angenrheidiol ar gyfer yr asedau treftadaeth pwysig hyn. Mae'r NT yn gwrthwynebu ymagwedd Horizon at fonitro a rheoli.

- Nid yw'r ES yn cynnwys digon o fanylion am y datblygiad arfaethedig yn ystod adeiladu na gweithredu i allu cynnal asesiad llawn o effaith yr orsaf bŵer arfaethedig ar asedau treftadaeth.
- Dau safle archaeolegol rhynglanw ym Mhorth-y-Pistyll a Phorth-y-Felin, gerllaw tir yr NT, nad ydynt wedi cael eu hamlygu yn y wybodaeth archaeolegol forol sylfaenol ac nad ydynt wedi cael eu hasesu yn yr asesiad o'r effaith ar dreftadaeth.

9.4.14. Yn ei chyflwyniad [AS-037], amlygodd Ymddiriedolaeth Gerddi Hanesyddol Cymru (WHGT) sawl pryder allweddol ynglŷn â'r amgylchedd hanesyddol:

- Effeithiau llygredd yn yr awyr yn ystod adeiladu a allai gael effaith niweidiol ar blannu yng Ngardd y Dyffryn.
- Canlyniadau dirgryniad a allai achosi ansefydlogrwydd yn ystod adeiladu, yn enwedig o ran iechyd coed aeddfed.
- Y bwriad i ailgyfeirio dŵr daear i Afon Cafnan a thrwy Ardd y Dyffryn a'r posibilrwydd o erydu planhigion a glannau'r nant sy'n mynd trwy Ardd y Dyffryn yn 'drychinebus'.
- Yr effaith ar yr olygfa tua'r môr yn ystod ac ar ôl adeiladu, yn enwedig natur ddiwydiannol y morglawdd arfaethedig a fyddai'n dominyddu'r olygfa hanfodol hon o Ardd y Dyffryn.
- Hyfywedd y llain gysgodi bresennol ar ochr ddwyreiniol Gardd y Dyffryn a'r angen i'w chynyddu ar unwaith er mwyn iddi gael unrhyw effaith liniarol yn ystod adeiladu.
- Bod yr Ardd Lysiau wedi cael ei hasesu o arwyddocâd isel ynddi'i hun ond bod ei safle yn rhan o dirwedd ddynodedig yn arbennig o arwyddocaol. Mae'r Ardd Lysiau eisoes wedi cael ei difrodi yn ystod camau clirio cychwynnol, felly byddai unrhyw liniaru ar ffurf ailadeiladu yn gwella perthnasedd Gardd y Dyffryn ac yn cynyddu cydlynid yr ardd gyfan.
- Nad yw'r asesiad o arwyddocâd Dyluniad Tirwedd y Fonesig Sylvia Crowe o ran ei Werth Tystiolaethol, Esthetig a Chymunedol yn ddigon manwl, a'i fod yn haeddu statws arwyddocâd uwch ac y dylai gael ei warchod a'i reoli yn unol â hynny.

9.5. ADEILADAU HANESYDDOL

Y Felin Flawd Gradd II* restredig (Ased Rhif 137)
a'r Tŷ Sychu Grawn Gradd II rhestredig (Ased Rhif 141) a'r Breuandy yn Felin Gafnan (Ased Rhif 144)

9.5.1. Mae casgliad o asedau treftadaeth yn Felin Gafnan: melin flawd (adeilad Gradd II* rhestredig, HB Rhif 24416), tŷ sychu grawn (adeilad Gradd II rhestredig, HB Rhif 24417), breuandy (adeilad Gradd II* rhestredig, HB Rhif 24418), ac amrywiaeth o adeiladau adfeiliedig bach sydd wedi'u hadeiladu mewn lloc rhwng y felin a'r tŷ sychu. Mae'r casgliad hwn wedi'i leoli yn union i'r gorllewin o ffiniau'r WNDA a'r Brif Orsaf Bŵer i'r de o Borth-y-Pistyll ar dir sy'n codi i'r gorllewin o Afon Cafnan.

- 9.5.2. Mae'r cynllun yn Ffigur 1a Q66,017 yn Atodiad 6A REP2-002 yn dangos perthynas casgliad Felin Gafnan o asedau treftadaeth â Lleoliad Hanfodol Gardd Cestyll, yr Ardd Lysiau a hen safle Tŷ Cestyll a Gardd y Dyffryn a ffin yr WNDA.
- 9.5.3. Gwnaeth yr Ymgeisydd y sylwadau canlynol ar leoliad y Felin Flawd:
- "Mae elfennau allweddol y lleoliad sy'n cyfrannu at werth yr ased yn cynnwys perthynas y felin ag adeiladau cysylltiedig o fewn casgliad o adeiladau Felin Gafnan (Asedau 141 a 144), ei safle arfordirol tawel a'i berthynas ag Afon Cafnan a ddarparodd bŵer ar gyfer y felin, a golygfeydd o'r strwythur o Ardd Cestyll, lle y'i gwelir yn erbyn cefndir yr arfordir creigiog" [APP-202].*
- 9.5.4. Mae'r tri adeilad yn eiddo i'r NT, ac mae'r Breuandy a'r Tŷ Sychu Grawn yn ffurfio rhan o'r safle a feddiannir gan Felin Honeybees Ltd., y gwnaed sawl cyflwyniad llafar ac ysgrifenedig ar ei ran yn ystod yr Archwiliad.
- 9.5.5. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad bod Melin Flawd Felin Gafnan yn ased o werth uchel a bod:
- Posibilrwydd o effaith niweidiol barhaol fawr o arwyddocâd cenedlaethol sy'n achosi niwed ffisegol posibl trwy ddirgryniad o ganlyniad i ddefnyddio'r morthwyl seilbyst dirgrynol yn agos i'r ased treftadaeth hwn; ond, yn dilyn mesurau lliniaru, byddai'r effaith arwyddocaol bosibl niweidiol fawr hon yn cael ei lleihau i newid bach trwy effaith weddilliol o arwyddocâd niweidiol cymedrol; a
 - Byddai adeiladu adeiladau'r Orsaf Bŵer, y MOLF, y sarn dros dro a'r morglawdd yn cyflwyno sŵn ac ymwithiad gweledol i leoliad y felin, gan drawsnewid ei lleoliad arfordirol tawel ac ymwithio ar olygfeydd o'r felin o Ardd Cestyll (HLT 2, gwerth uchel) a llwybr arfordir Ynys Môn, a fyddai'n cael effaith tymor byr niweidiol o bwysigrwydd cenedlaethol, gyda newid mawr ar ôl lliniaru ac effaith weddilliol o arwyddocâd niweidiol mawr [APP-130].
- 9.5.6. Asesir bod y Tŷ Sychu Grawn (Ased 141) a'r Breuandy (Ased 144) o werth canolog. Asesir bod y ddau'n debygol o brofi effeithiau niweidiol tymor byr, rhanbarthol, yn sgil adeiladu'r Orsaf Bŵer a'r Gwaith Morol; rhagwelir bod y newid posibl yn fawr a bod arwyddocâd yr effaith yn niweidiol gymedrol. Mae'r asesiad o'r newid ar ôl lliniaru yn fawr ac mae'r effaith weddilliol o arwyddocâd niweidiol cymedrol.
- 9.5.7. O ran y tri adeilad rhestredig yn Felin Gafnan [PD-009], cyfeiriwyd Q6.013- 17 yng nghwestiynau ysgrifenedig cyntaf yr ExA at yr Ymgeisydd ac Unigolion â Buddiant (IPs) i geisio rhagor o wybodaeth a'u safbwyntiau.

Mesurau Lliniaru

9.5.8. Canolbwyntiodd yr Archwiliad ar:

- Effeithiau ffisegol uniongyrchol yn ystod adeiladu, yn enwedig sŵn a dirgryniad – a sut y gellid eu lliniaru.
- Lleoliad, yn enwedig o ran effaith ymwthiad gweledol a cholli amwynder yn ystod pob cam a digonolrwydd mesurau lliniaru.
- P'un a fyddai cynllun rheoli cadwraeth yn briodol a sut y gellid ei sicrhau.

9.6. **EFFEITHIAU FFISEGOL UNIONGYRCHOL YN YSTOD ADEILADU**

Sŵn a Dirgryniad

9.6.1. Disgrifir y rheolaethau lliniaru cyffredinol a fyddai'n cael eu gweithredu ar gyfer sŵn a dirgryniad yn ystod gweithredu yn adran 8 CoCP Wylfa Newydd [REP10-018] ac yn ystod adeiladu yn Strategaeth Rheoli Sŵn a Dirgryniad is-CoCP y Brif Orsaf Bŵer [REP10-020]. Mae'r mesurau lliniaru ar gyfer sŵn a dirgryniad, gan gynnwys ffrwydro, yn ystod adeiladu yn cynnwys:

- Cydymffurfio â chanllawiau trothwyon dirgryniad Safon Brydeinig (BS) (paragraff 8.2.1), gan gynnwys BS 5228-2 ar gyfer adeiladau;
- Mae paragraff 8.3.1 yn ymrwmo i "gynnal asesiad risg dirgryniad yn rhan o'r cais Adran 61 ar gyfer unrhyw weithgarwch adeiladu sy'n golygu defnyddio offer dirgrynol neu ardrawol ar Safle'r Orsaf Bŵer".
- Monitro sŵn a dirgryniad trwy osod offer monitro sŵn mewn saith lleoliad sy'n cynrychioli'r derbynnyddion preswyl agosaf i'r WNDA ac a ddangosir yn gyffredinol ar Ffigur 8-1, gan gynnwys:
 - o yn Felin Cafnan neu ei chyffiniau (lleoliad 3) – monitro sŵn a dirgryniad; ac
 - o yn y Felin Flawd Gradd 1 Restredig ger Felin Cafnan (lleoliad 3)

9.6.2. O ran Melin Flawd Gradd II* restredig Felin Gafnan (Ased Rhif 137), mae'r Ymgeisydd yn ymrwmo yn ei Fap Llwybr Lliniaru [REP9-008] i gynnal asesiad risg dirgryniad yn rhan o'r cais a61 ar gyfer unrhyw weithgarwch adeiladu sy'n golygu defnyddio offer dirgrynol neu ardrawol ar y Prif Safle.

9.6.3. Byddai'r mesurau lliniaru hyn yn cael eu sicrhau trwy Atodiad 3 Gofyniad WN1 y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO) [REP10-006] a pharagraff 8.3.1 is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP10-020].

9.7. **LLEOLIAD**

9.7.1. Mae'r Ymgeisydd ac IPs yn anghytuno ynglŷn ag arwyddocâd effaith y datblygiad arfaethedig ar leoliad y grŵp o adeiladau rhestredig yn Felin Gafnan yn ystod adeiladu, gweithredu a datgomisiynu. Fodd bynnag, cytunir yn unfrydol bod yr effeithiau'n niweidiol ac, mewn rhai achosion, yn fawr yn ystod adeiladu a gweithredu. Amlinellir asesiadau'r Ymgeisydd yn Nhabl D11-5 Datblygiad WNDA D11 – Treftadaeth Ddiwylliannol [APP-130].

- 9.7.2. Dadleuodd IACC: *"hyd yn oed lle y gellir osgoi difrod strwythurol i'r ased, byddai trawsnewidiad y lleoliad yn ystod adeiladu yn gyfystyr â niwed sylweddol, neu'n nesáu at hynny. Er y byddai'r newid hwn yn lleihau ar ôl cwblhau'r gwaith adeiladu, byddai agosrwydd a graddfa'r orsaf bŵer newydd, a'r MOLF a'r morgloddiau dŵr oeri a gedwir, yn parhau i fod yn elfennau trech sy'n amharu ar leoliad gwrthgyferbyniol yr ased. Byddai niwed sylweddol a fyddai'n parhau am gyfnod amhenodol"* [REP2-153]. Roedd yr NT yn cytuno [REP2-058 a REP6-049].
- 9.7.3. Mae'r Ymgeisydd yn dweud nad yw'r berthynas rhwng y tri adeilad yn newid ym mhob cam ac, yn hyn o beth, nad oes effaith ar y lleoliad [APP-130]. Mae'r mesurau lliniaru a gynigir gan yr Ymgeisydd i ymdrin â'r niwed sylweddol a achosir gan y newidiadau arwyddocaol i leoliad ac amwynder gweledol yn cynnwys:
- Plannu er mwyn sgrinio a sicrhau trwy'r strategaeth rheoli tirwedd a chynefinoedd (LHMS) [REP8-063];
 - Arolygon Adeiladau Hanesyddol [REP9-008 a REP10-020];
 - Cyfraniadau ariannol [REP10-009 a gweler Atodiad E]; a
 - Chynllun Rheoli Cadwraeth [REP10-009 a gweler Atodiad E].
- 9.7.4. Yn SoCG yr Ymgeisydd gydag IACC [REP8-019], cofnodir eu bod yn cytuno ar:
- Yr asesiad o'r effeithiau ar Ardd Cestyll a Melin Flawd Felin Gafnan;
 - Melin Flawd Felin Gafnan (Adeilad Gradd II* Rhestredig) – asesiad o niwed sylweddol;
 - Y Tŷ Sychu Grawn a'r Breuandy yn Felin Gafnan – asesiad o effaith;
 - Melin Flawd Felin Gafnan (Adeilad Gradd II* Rhestredig) – digonolrwydd mesurau lliniaru a diffyg iawndal.
- 9.7.5. Mae'r ExA yn cydnabod y rhagdybiaeth o blaid cadwraeth o ran yr asedau treftadaeth yn Felin Gafnan ac mae'n croesawu'r mesurau lliniaru ychwanegol a sicrhawyd yn ystod yr Archwiliad a'r cytundeb rhwng yr Ymgeisydd ac IACC ar faterion pwysig sy'n ymwneud ag asesu, lliniaru ac iawndal.
- 9.7.6. Mae'n cydnabod y byddai'r tri adeilad yn cael eu gwarchod; y byddai mesurau ar waith i fonitro, rheoli ac ymateb i effeithiau amgylcheddol niweidiol yn ystod adeiladu; ac y byddai'r cytundeb a106 [REP10-009] yn cynnwys darpariaeth ar gyfer arolygon, atgyweiriadau, dehongli ychwanegol a chynllun rheoli cadwraeth ar gyfer Melin Flawd Felin Gafnan.
- 9.7.7. Mae'r ExA yn cydnabod bod y tri adeilad wedi'u lleoli ar hyn o bryd mewn tirwedd lle mae'r Orsaf Bŵer Bresennol yn bresenoldeb arwyddocaol, ac nad yw'r elfen o'r lleoliad sy'n ymwneud â pherthynas y tri adeilad â'i gilydd a pherthynas Melin Flawd Felin Gafnan â Gardd Cestyll yn newid. Mae'n cytuno y byddai newidiadau mawr i'w lleoliad ehangach, a fyddai'n achosi niwed i'w harwyddocâd yn ystod pob cam o'r datblygiad arfaethedig ac yn enwedig yn ystod adeiladu. Fodd bynnag, mae'r cyfnod adeiladu dros dro (fel y mae'r orsaf bŵer

arfaethedig ei hun yn y tymor hwy), a byddai atgyweirio ac aildddehongli Melin Flawd Gradd II* Felin Gafnan yn gwella'r ased treftadaeth. Ym marn yr ExA, byddai'r niwed yn lleihau yn ystod y cyfnod gweithredu wrth i'r tirweddu sgrinio aeddfedu a'r Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) a'r morglawdd ddod i edrych yn fwy naturiol. O ganlyniad, o ystyried yr holl ffactorau, bydd y niwed yn llai na sylweddol ac nid yw'n pwysu yn erbyn y Cais.

Parc a Gardd Cofrestredig Gradd II Cestyll

- 9.7.8. Mae Gardd Cestyll [APP-203] yn Barc a Gardd Hanesyddol Cofrestredig dynodedig ar Gofrestr Cadw o Barciau a Gerddi o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig yng Nghymru. Mae'r dirwedd hanesyddol hon yn rhannol o fewn yr WNDA ac yn union i'r gorllewin o ffin yr WNDA, ac mae'n cynnwys tair prif elfen: Gardd y Dyffryn, yr Ardd Lysiau a llain yr hen dŷ cysylltiedig.
- 9.7.9. Mae'r Ardd Lysiau a gweddillion yr ased treftadaeth heb ei ddynodi, sef Bwthyn y Garddwr, wedi'u lleoli o fewn yr WNDA ar safle i'r de o Borth-y-Pistyll y byddai ei angen ar gyfer ardal baratoi er mwyn rhoi mynediad i'r sarn dros dro sy'n angenrheidiol i adeiladu'r morglawdd a'r MOLF a safle gwaith trin dŵr gwastraff dros dro. O ganlyniad, byddai'r datblygiad yn golygu bod angen cael gwared â'r Ardd Lysiau a'i hasedau treftadaeth cysylltiedig yn gyfan gwbl [APP-406].
- 9.7.10. Mae Gardd y Dyffryn wedi'i gosod o fewn ac ar bob ochr i Afon Cafnan, yn agos i'r man lle mae'n llifo i Borth-y-Pistyll. Mae Llwybr Arfordir Cymru yn mynd o amgylch ei phen gogleddol, gan groesi Afon Cafnan trwy bont grawiau gerrig yn agos i Felin Flawd Gradd II* Restredig Felin Gafnan. Mae golygfeydd arwyddocaol o'r Ardd Lysiau a Gardd y Dyffryn i'r gogledd-orllewin tuag at Borth-y-Pistyll a safleoedd y MOLF, y morglawdd a'r sarn dros dro. Mae'r WNDA yn cydffinio â Gardd y Dyffryn ar ei ffin ddeheuol a dwyreiniol a byddai oddeutu 20m o ffens ddiogelwch Prif Safle'r Orsaf Bŵer yn ei man agosaf. Mae'n debygol o fod yn is na phlatfform yr Orsaf Bŵer.
- 9.7.11. Mae Datganiad Cynllunio'r Ymgeisydd [paragraff 6.4.205 APP-406] yn dweud: "Amlygir effaith weddilliol niweidiol fawr ar Ardd Cestyll, sef Parc a Gardd Hanesyddol Cofrestredig Gradd II, o ganlyniad i ddileu'r Ardd Lysiau, y llain o dir lle y safai Tŷ Cestyll gynt, a rhannau o'i Lleoliad Hanfodol yn barhaol".
- 9.7.12. Byddai agosrwydd y Brif Orsaf Bŵer a'r Gwaith Morol yn cael effaith ddifrifol ar yr asedau treftadaeth a'u lleoliad, gan gynnwys y ddwy Olygfa Arwyddocaol allan tuag at Borth-y-Pistyll, o Ardd Gofrestredig Cestyll. Ym mharagraff 11.7.8 D-11 Treftadaeth Ddiwylliannol [APP-130], asesodd yr Ymgeisydd fod yr effeithiau gweddilliol o arwyddocâd niweidiol mawr yn ystod adeiladu a gweithredu.
- 9.7.13. IACC, LIC, WHGT a'r NT oedd y prif IPs a oedd yn ymwneud â Gardd Cestyll yn ystod yr Archwiliad.
- 9.7.14. Dyma'r prif faterion a drafodwyd mewn perthynas â Gardd Gofrestredig Cestyll:

- Digonolrwydd mesurau lliniaru o ran yr effeithiau ar yr asedau treftadaeth, gan gynnwys colli un o'r Ardaloedd Cofrestredig (yr Ardd Lysiau, Bwthyn y Garddwr a Llain y Tŷ) yn ogystal â rhan sylweddol o'i Lleoliad Hanfodol (gan gynnwys y dreif gwreiddiol i'r Tŷ a wal derfyn y cae cyfagos);
- Effeithiau a lliniaru effeithiau'r MOLF, y morglawdd ac, yn ystod y cyfnod adeiladu, y sarn dros dro, ar olygfeydd arwyddocaol o'r Ardd ar draws Porth-y-Pistyll;
- Adfer yr Ardd Lysiau a chynigion ar gyfer ffurfweddu ac adfer yr ardal baratoi gydffiniol;
- Effeithiau dirgryniad, sŵn, llwch, ansawdd aer ac ansawdd pridd ar Ardd y Dyffryn yn ystod y cyfnod adeiladu;
- Effeithiau'r gwaith trin dŵr gwastraff yn ystod y cyfnod adeiladu;
- Effeithiau cysgodi posibl y Brif Orsaf Bŵer ar Ardd y Dyffryn;
- Mynediad cyhoeddus i Ardd y Dyffryn ac effaith dargyfeirio Llwybr Arfordir Cymru ar dwristiaeth;
- Yr angen am Gynllun Rheoli Cadwraeth (CMP);
- Perchenogaeth Gardd Cestyll (yr Awdurdod Datgomisiynu Niwclear ar hyn o bryd);
- Draenio Twmpath E; ac
- Addasu Twmpath D i gadw a gwella llwybr y dreif gwreiddiol i Ardd Cestyll.

9.7.15. Cynigir mesurau lliniaru yn Atodiadau D11-6 – Effeithiau ar asedau treftadaeth [APP-213] a D11-8 – Cynllun Pensaernïol a Threftadaeth Tirwedd Integredig ar gyfer Prosiect Wylfa Newydd [APP-215].

9.7.16. Mae Gardd y Dyffryn yng Nghestyll yn eiddo i'r Awdurdod Datgomisiynu Niwclear (NDA). Cytunodd y ddau barti i gynhyrchu Cynllun Rheoli Cadwraeth (CMP) ar gyfer Gardd Cestyll i'w sicrhau trwy gytundeb a106 ac, yn ystod yr Archwiliad, roeddent yn archwilio'r posibilrwydd o gytundeb gwirfoddol er mwyn i'r Ymgeisydd gaffael Gardd (y Dyffryn) Cestyll [REP6-040]. Yn dilyn y cyhoeddiad ar 17 Ionawr 2019 a oedd yn atal Prosiect DCO Wylfa Newydd [REP8-038], mae'r ExA wedi cael ar ddeall nad oedd y trafodaethau ar gyfer caffael Gardd (y Dyffryn) Cestyll wedi'u cwblhau'n derfynol.

9.7.17. Yn y SoCG rhwng yr Ymgeisydd ac NDA [REP6-040], adroddir bod ffordd fynediad breifat ddiwygiedig wedi cael ei chytuno i gael mynediad i Ardd y Dyffryn (Gardd Cestyll) [APP-012].

- 9.7.18. Mae'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi yn darparu nifer o gyfraniadau a gweithredoedd mewn perthynas â'r amgylchedd hanesyddol ac, yn enwedig, Gardd y Dyffryn, gan gynnwys amlygu lleoliad ar gyfer hen safle'r Ardd Lysiau a'i hadfer, mor agos â phosibl i'r lleoliad gwreiddiol ac yn debyg o ran maint a darparu mynediad cyhoeddus. Rhoddir mwy o fanylion am ddarpariaethau'r cytundeb a106 [REP10- 009] yn Atodiad E.
- 9.7.19. Darperir ar gyfer amrywiaeth o amgylchiadau lle mae'r Datblygwr yn caffael perchenogaeth o Ardd y Dyffryn neu fuddiant ynddi i'w alluogi i gynnal y cynllun; neu, os na ellir gwneud hynny, i ddefnyddio ei ymdrechion rhesymol i weithio gyda'r tirfeddiannwr i ariannu a gweithredu elfen Gardd y Dyffryn o'r CGRMP hyd at uchafswm 'Taliad Tirfeddiannwr Gardd y Dyffryn' (£0.75m). Os bydd y strategaeth hon yn methu, mae darpariaeth i'r Datblygwr dalu 'Taliad Gardd Cestyll' (£1.0m) i'r Cyngor i'w wario ar wella asedau treftadaeth eraill yng nghyffiniau'r safle mewn ymgynghoriad â Cadw.
- 9.7.20. Yn ogystal â'r arfer da a'r mesurau lliniaru ymgorfforedig, erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd y mesurau lliniaru ychwanegol canlynol sy'n ymwneud â Gardd Gofrestredig Cestyll wedi'u rhestru yn y Map Llwybr Lliniaru [REP9-008] a'u sicrhau:
- Ymrwymiad i geisio integreiddio strwythurau newydd yn yr amgylchedd morol, fel y MOLF a'r morgloddiau, i gymeriad presennol y morlun, trwy ddewis deunyddiau priodol yn unol â'r egwyddorion Dylunio yng nghyrol 2 y Datganiad Dylunio a Mynediad (Cyrol 2 – Safle'r Orsaf Bŵer, Egwyddor Dylunio Ychwanegol 50 [REP8-044]).
 - Mae nifer o fesurau gwella ecolegol morol, a fyddai'n gwneud i'r MOLF a'r morgloddiau edrych yn fwy naturiol dros amser o'u gweld o Ardd Cestyll, wedi'u cynnig a'u sicrhau yn yr is-CoCP Gwaith Morol, paragraff 11.3 [REP10-022], gan gynnwys 90 o byllau glan môr fertigol wedi'u rhag-gastio ar uchderau amrywiol ar wal y MOLF; ôl-osod heterogenedd arwyneb ychwanegol ar raddfa gentimetr (e.e. teils â rhigolau a holltau) ar y MOLF ar ôl ei adeiladu a llenwi ardaloedd o amddiffynfeydd meini (gan gynnwys wyneb cysgodol y morglawdd gorllewinol, ac unrhyw wal gynnal gerrig) gyda cherrig naturiol a gafwyd o'r safle, lle y bo'n ymarferol. Fel arall, byddai deunydd wedi'i fewnforio sy'n debyg i gerrig naturiol yn cael ei ddefnyddio.
- 9.7.21. Ymatebodd yr Ymgeisydd i WHGT wrth ateb ail gwestiwn ysgrifenedig yr ExA, sef Q2.6.4 erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-002], ac amlinellodd ei safbwynt a'r mesurau lliniaru a sicrhawyd:
- Mae mesurau lliniaru ychwanegol i leihau allyriadau ocsid nitrogen (NOx) o offer adeiladu, peiriannau a llongau wedi'u nodi'n benodol a'u cynnwys yn is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer a'r is-CoCP Gwaith Morol;
 - Modelwyd effaith cymhwyso'r mesurau lliniaru hyn a dangosodd y byddai'r crynodiadau NOx a ragwelir yng Ngardd Cestyll islaw'r meini prawf ar gyfer dangos niwed posibl i lystyfiant.

- Byddai'r mesurau lliniaru ychwanegol yn golygu bod y posibilrwydd o effeithiau arwyddocaol ar y llystyfiant o'r cyfraddau dyddodi nitrogen ac asid is yn gyfyngedig iawn;
- Cynigir monitro pH y pridd ac archwilio cyflwr y planhigion yng Ngardd Cestyll yn weledol yn ystod y cyfnod adeiladu, fel yr amlinellir yn is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer;
- Byddai cyfres gynhwysfawr o fesurau atal a rheoli llwch yn cael eu rhoi ar waith yn ystod y cyfnod adeiladu i reoli allyriadau llwch lle y maent yn tarddu, gan gynnwys strategaeth fonitro fanwl i fonitro gronynnau'n barhaus a monitro dyddodion llwch mewn sawl lleoliad o amgylch Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (un lleoliad yn agos i Ardd Cestyll), defnyddio gwerthoedd sbardun i gychwyn ymchwiliad a champau gweithredu ar y safle i amlygu a lliniaru problemau posibl yn ymwneud â llwch. O ganlyniad, daethpwyd i'r casgliad nad oedd effaith allyriadau llwch yn arwyddocaol (gweler pennod D5 [APP-124] y Datganiad Amgylcheddol). Sicrheir mesurau i atal, rheoli a monitro llwch yng Nghod Ymarfer Adeiladu Wylfa Newydd [REP10-018]
- Aseswyd bod y posibilrwydd o lifogydd ac erydu planhigion a gwreiddiau yng Ngardd y Dyffryn yn fach. Rhagwelir cynnydd mewn llif llifogydd o ganlyniad i gyfradd dŵr ffo uwch ac ymateb cyflymach o ran yr achos gwaethaf a fodelwyd. Byddai'r achos gwaethaf yn arwain at gynnydd 7.9% mewn cyflymder cyfartalog, na fyddai'n achosi erydu trychinebus, gan y byddai'r rhan fwyaf o'r newid yng nghanol y golofn ddŵr lle mae'r cyflymder ar ei uchaf.

9.7.22. Mae'r ExA yn fodlon y byddai mesurau ar waith i reoli a monitro effeithiau amgylcheddol niweidiol ar Ardd Dyffryn Cestyll yn ystod y cyfnod adeiladu.

9.7.23. Ceisiodd yr ExA wybodaeth ychwanegol am y gwaith trin dŵr gwastraff dros dro arfaethedig sydd i'w leoli i'r gogledd o Ardd y Dyffryn ac i'r gorllewin o'r Ardd Lysiau yn Q2.6.3 [PD-013] a R17.4.3 [PD-021]. Yn ystod y trydydd ISH ar y DCO a gynhaliwyd ar 6 Mawrth 2019, gofynnodd yr ExA am y canlynol:

- lluniad sy'n dangos gweddlun y gwaith trin dŵr gwastraff. Darparodd yr Ymgeisydd luniad Ffigur 1-1 yn Atodiad 1-1 Ymateb Horizon mewn perthynas â Gweddlun y Gwaith Trin Dŵr Gwastraff Adeiladu [REP7-001]; a
- bod y Gwaith Trin Carthffosiaeth gerllaw Gardd Cestyll yn cael ei reoli naill ai trwy ofyniad neu gynllun a restrir yn Atodlen 21 y dDCO (Atodlen 4 y dDCO bellach [REP10-06]) i alluogi ymgynghori â LIC a chyflwyno i IACC/cymeradwyo gan IACC i adlewyrchu ei leoliad gerllaw ased treftadaeth dynodedig (Pwynt Gweithredu 8) [OD-012].

9.7.24. Yn ei SoCG terfynol gyda'r Ymgeisydd, datganodd LIC: "*Mae Llywodraeth Cymru yn pryderu nad yw effaith y gwaith trin carthffosiaeth (sic) wedi cael ei chynnwys yn yr AEA, ac nad oes gofynion penodol i reoli ei effaith bosibl ar y parc a gardd cofrestredig*" [REP8-017].

- 9.7.25. Byddai'r dDCO terfynol [REP10-006] yn sicrhau, trwy Ofyniad WN1(3)(c) yn Atodlen 4 Cynlluniau Penodol i Safle, bod Cynllun Draenio Adeiladu Trosfwaol ar gyfer yr WNDA yn cael ei gyflwyno i IACC i'w gymeradwyo, sy'n cynnwys (d) lleoliad a pharmedrau dylunio dangosol y gwaith trin carthffosiaeth; ac yn amodol ar ymgynghori â CNC a Gweinidogion Cymru ynglŷn â lleoliad y gwaith trin carthffosiaeth o ran asedau treftadaeth.
- 9.7.26. Yn SoCG yr Ymgeisydd gydag IACC [REP8-019], cofnodir bod cytundeb mewn perthynas â Pharc a Gardd Cofrestredig Cestyll o ran:
- 9.7.27. Asesu effeithiau – gan nodi: "*Mae asesu effeithiau yn gofyn am ystyried effeithiau cyfunol (swm, llwch, dirgryniad, goleuo, effaith weledol, ac ati) ar Ardd Cestyll a'i Hadeilad Gradd II* Rhestredig cysylltiedig (y Felin Flawd), a'r mesurau a gynigir i liniaru'r rhain gymaint â phosibl*".
- 9.7.28. Digonolrwydd Mesurau Lliniaru, Iawndal a Gwella a'r dull sicrhau – gan nodi'r canlynol:
- Mae IACC yn fodlon bod Cynllun Rheoli Cadwraeth ar gyfer Cestyll wedi'i sicrhau yn rhan o'r cytundeb A106. Bydd y cynllun yn berthnasol i Ardd y Dyffryn a'r Ardd Lysiau.
 - Mae'n bwysig cydlynu'r CMP ar gyfer Gerddi Cestyll a Felin Gafnan gan fod y Felin Flawd o fewn lleoliad hanfodol yr Ardd ac mae'r olwyn ddŵr sydd wedi'i chysylltu â wal gefn y felin o fewn ardal yr Ardd.
 - Byddai IACC eisiau gweld troed Twmpath D yn cael ei dynnu'n ôl o hyd er mwyn osgoi tresmasu ar y dreif gwreiddiol i Dŷ a Gerddi Cestyll.
- 9.7.29. Yn ei chyflwyniad erbyn Terfyn Amser 9 [REP9-029], mae LIC yn cadarnhau:
- Y bydd effeithiau uniongyrchol posibl cysgodi ar Ardd Cestyll oherwydd dyluniad diwygiedig yr Orsaf Bŵer a'r cloddwaith ategol yn derbyn sylw trwy'r CGRMP cytunedig;
 - Y byddai'r Gwaith Trin Carthffosiaeth gerllaw Gardd Cestyll yn cael ei reoli naill ai trwy ofyniad neu gynllun a restrir yn Atodlen 21 y DCO (Atodlen 4 y dDCO bellach [REP10-006]) i alluogi ymgynghori â Llywodraeth Cymru a chyflwyno i IACC/cymeradwyo gan IACC i adlewyrchu ei leoliad gerllaw ased treftadaeth dynodedig; a'i
 - Fodlonrwydd â'r "pecyn cyffredinol o fesurau lliniaru a ddarperir ar gyfer yr Ardd Lysiau a Gardd y Dyffryn".

9.8. Y DIRWEDD A DDYLUNIWYD GAN Y FONESIG SYLVIA CROWE

- 9.8.1. Mae coetir y Fonesig Sylvia Crowe, sydd wedi'i leoli i'r dwyrain a'r de o'r Orsaf Bŵer Bresennol, yn ased treftadaeth heb ei ddynodi a ddangosir yn Ffigur 2-4 y Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd [REP8-063]. Mae'r Ymgeisydd yn ei ddisgrifio fel a ganlyn: "*Dyluniwyd Ardal Dirweddur Fonesig Sylvia Crowe (HLT 3), sydd wedi'i lleoli i'r de-ddwyrain o'r Orsaf Bŵer Bresennol, yn y 1960au i ategu adeiladau'r orsaf bŵer (HLT 8). Nodweddir HLT 3 gan dirwedd goediog donnog y mae llwybrau'n torri trwyddi ac sy'n cynnwys dau Dwmpath arwyddocaol (drymlinoedd o wneuthuriad dyn) a phlanhigfa o gonwydd*

llydanddail a dwy wal gerrig i'r de-orllewin a'r gogledd-ddwyrain. Elfennau allweddol o greu'r dirwedd hon oedd cyflwyno llwybrau natur, llwyfan gwyllo wedi'i dirweddu sy'n edrych allan tua'r môr, cadw rhywogaethau planhigion brodorol a chynnwys Llwybr Arfordir Ynys Môn. O ganlyniad i'w chysylltiad hanesyddol â'r Fonesig Sylvia Crowe, sef pensaer tirwedd sy'n enwog yn rhyngwladol, aseswyd bod HLT 3 o werth canolig." Paragraff 11.3.100 [APP-130]

- 9.8.2. Aseswyd bod yr effaith ar Ardal Dirweddu'r Fonesig Sylvia Crowe (HLT 3) yn ystod y cyfnod adeiladu o arwyddocâd niweidiol cymedrol (paragraff 11.5.27) [APP-130], ac aseswyd bod maint yr effeithiau parhaol yn ganolig ac arwyddocâd yr effaith yn niweidiol gymedrol (paragraff 11.5.42)
- 9.8.3. Yn ystod y cyfnod gweithredu, mae'r Ymgeisydd yn asesu bod yr effaith ar Ardal Dirweddu'r Fonesig Sylvia Crowe (HLT 3) o arwyddocâd niweidiol cymedrol (paragraff 11.5.52). Byddai'r Orsaf Bŵer a'r tirweddu a'r coetir newydd yn elfennau trech mewn golygfeydd allweddol o Ardal Dirweddu'r Fonesig Sylvia Crowe (HLT 3; gwerth canolig). Asesir bod maint yr effaith tymor canolig hon yn ganolig a bod arwyddocâd yr effaith yn niweidiol gymedrol (paragraff 11.5.55). Yn ystod gweithredu, asesir bod arwyddocâd yr effaith weddilliol ar Ardal Dirweddu'r Fonesig Sylvia Crowe (HLT 3) yn niweidiol gymedrol (11.7.9).
- 9.8.4. Mae Asesiad yr Ymgeisydd o Arwyddocâd Dyluniad Tirwedd y Fonesig Sylvia Crowe wrth yr Orsaf Bŵer Bresennol [APP-212] Adran 7 yn datgan: Dyluniwyd y dirwedd sydd o amgylch yr Orsaf Bŵer Bresennol yn y 1960au gan y Fonesig Sylvia Crowe. Aseswyd bod y dirwedd wedi'i dylunio o arwyddocâd canolig, yn seiliedig ar y canlynol:
- Ei chysylltiad â'r Fonesig Sylvia Crowe, sef pensaer tirwedd arloesol, arobryn a weithiodd yn rhyngwladol ac a oedd yn allweddol i ffurfio'r Sefydliad Tirwedd, ac a ddarparodd gynlluniau tirwedd ar gyfer dwy orsaf bŵer niwclear nodedig yng Nghymru;
 - Ei gwerth fel tystiolaeth o ddatblygiad ac arfer pensaernïaeth dirwedd yn y cyfnod ar ôl y rhyfel;
 - Ei chysylltiad â'r Orsaf Bŵer Bresennol a'i phensaernïaeth unigryw a thrawiadol;
 - Mae'n cynrychioli mynegiant o'r oes a fu pan oedd agweddau cadarnhaol a gobeithiol tuag at ddatblygiadau diwydiannol a niwclear mawr;
 - Mae'n enghraifft o ddyluniad tirwedd da sy'n cyflawni sawl swyddogaeth; a'i
 - Gwerth cymunedol sy'n deillio o'i chysylltiad â'r Orsaf Bŵer Bresennol, sydd wedi bod yn gyflogwr pwysig ar Ynys Môn ers y 1970au, a phresenoldeb llwybrau troed cyhoeddus, gan gynnwys Llwybr Arfordir Cymru, fel rhan annatod o'r dyluniad.
- 9.8.5. Yn ei LIR, nododd IACC y byddai'r cynigion presennol yn amharu ar berthynas tirwedd y Fonesig Sylvia Crowe â ffurf naturiol ac adeiledig yr ardal [paragraff 4.1.8 a 4.2.30 – 4.2.35, REP2-077]. Mae'n cytuno bod ei gwerth hanesyddol a thystiolaethol yn uchel; fodd bynnag, mae IACC o'r farn bod ei gwerth esthetig yn uchel hefyd (yn hytrach na chanolig). Mae paragraff 4.2.33 yn awgrymu bod y mesurau lliniaru'n cael eu hamlinellu

mewn Cynllun Rheoli Cadwraeth (CMP) manwl, sy'n cynnwys Cynllun Rheoli Coetir, i sicrhau y byddai mesurau adfer a gwella priodol yn cael eu hamlygu a'u sicrhau.

- 9.8.6. Yn ei chyflwyniad, dadleuodd WHGT [AS-037] y dylid priodoli gwerth esthetig uwch i'r dirwedd hon pan ystyrir, yn briodol, ei bod yn waith celf ynddi'i hun. "Byddai'r ffactorau hyn, o'u hychwanegu at y rhai a drafodir yn yr adroddiad uchod, yn awgrymu Gwerth Esthetig uchel". Daeth i'r casgliad nad oedd yr ES yn asesu arwyddocâd tirwedd Sylvia Crowe yn ddigon manwl, ac roedd o'r farn ei bod yn haeddu statws o arwyddocâd uchel ac y dylai gael ei gwarchod a'i rheoli yn unol â hynny.
- 9.8.7. Cyfiawnhaodd a chynhaliodd yr Ymgeisydd ei safbwynt wrth ymateb i IACC yn [REP3-004] ac i WHGT yn ei ateb i Gwestiwn Ychwanegol Q2.6.4 yr ExA [REP5-002]. Mae ymateb yr Ymgeisydd i'r LIR yn cofnodi bod cynllun rheoli drafft ar gyfer Safle Coetir Twmpath y Fonesig Sylvia Crowe wedi cael ei gynhyrchu a'i gyhoeddi ar gyfer ymgynghoriad â sefydliadau anllywodraethol amgylcheddol ym mis Medi 2018. Mae'r cynllun rheoli'n amlygu sut y byddai nodweddion tirwedd sy'n gysylltiedig â thirwedd ddynodedig y Fonesig Sylvia Crowe, fel y coetir llydanddail a chonwydd presennol, yn cael eu rheoli [paragraff 17.5.61 REP3-004].
- 9.8.8. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd y mesurau lliniaru ychwanegol canlynol wedi cael eu sicrhau mewn perthynas â Thirwedd y Fonesig Sylvia Crowe:
- Arolwg tirwedd hanesyddol hyd at safonau Lefel 2 [REP10-020];
 - Mae gofynion WN11 (Cynlluniau rheoli tirwedd a chynefinoedd adeiladu); WN12 (Cynllun tirwedd a chynefinoedd terfynol) ac WN14 (Cynlluniau rheoli tirwedd a chynefinoedd gweithredol) y dDCO [REP10-006] yn sicrhau y byddai cynlluniau rheoli tirwedd priodol yn cael eu cyflwyno i IACC a'u cymeradwyo ganddo mewn perthynas â'r Coetir a Ddyluniwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe ar gyfer y cyfnodau adeiladu (rheoli, gwarchod, monitro a chynnal a chadw) a gweithredu (rheoli a chynnal a chadw).
 - Byddai mesurau rheoli tirwedd yn cynnwys rheolaethau ar gyfer rheoli a gwella coed, prysgwydd a gwrychoedd a gedwir, gan gynnwys yr ardal o goetir a ddyluniwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe, a rheoli rhywogaethau planhigion digroeso, gan gynnwys rhywogaethau goresgynol; a sicrheir yn is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [paragraff 11.20.2 REP10-020] a'r LHMS [REP8-063].
- 9.8.9. Mae'r ExA yn nodi nad oedd IACC a'r Ymgeisydd wedi dod i gytundeb ar yr asesiad o werth Coetir y Fonesig Sylvia Crowe. Dadleuodd IACC: "mae Tirwedd y Fonesig Sylvia Crowe wedi cael ei thanddatgan a dylai gwerth/arwyddocâd treftadaeth HLT3 fod yn uchel oherwydd ei gwerthoedd tystiolaethol, hanesyddol ac esthetig uchel a'i gwerth cymunedol canolog"; rhannwyd y farn hon yn gynharach yn yr Archwiliad gan WHGT. Mae'r Ymgeisydd o'r farn bod yr asesiad o werth wedi'i seilio'n bennaf ar gysylltiad hanesyddol, ac mae'n fodlon bod yr asesiad o werth canolog yn briodol a bod y mesurau lliniaru'n briodol i werth yr ased a'r effaith a ragfynegir [REP8-019].

- 9.8.10. Mae'r ExA yn ymwybodol o arwyddocâd Coetir y Fonesig Sylvia Crowe yn nhermau hanesyddol ac fel enghraifft o integreiddio ffurfiau tirwedd newydd eu dylunio a strwythurau diwydiannol mawr yn llwyddiannus o fewn tirwedd naturiol, unigryw. Fodd bynnag, ar ôl ystyried y dystiolaeth, ac yn enwedig y drafodaeth ar werth esthetig a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd [APP-212], sy'n asesu bod gwerth esthetig cyffredinol y safle yn ganolog, mae'r ExA yn derbyn rhesymeg yr Ymgeisydd.
- 9.8.11. Yn ei LIR, ym mharagraffau 4.2.34 a 4.2.35 [REP2-077], mae IACC yn dadlau, yn ei farn ef, nad yw'r Ymgeisydd wedi rhoi ystyriaeth ddigonol i effaith bosibl Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru, ar y cyd â Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd, ar y Coetir a Ddyluniwyd ac y gallai gael effeithiau niweidiol ar ei dreftadaeth, ei dirwedd, a'i werth gweledol ac ecolegol. Tynnwyd y cais am DCO ar gyfer Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru yn ôl yn ystod yr Archwiliad, yn dilyn cyhoeddiad yr Ymgeisydd ei fod yn atal prosiect Gorsaf Bŵer Wylfa Newydd, ac felly nid yw'r ExA wedi ystyried y mater hwn. Fodd bynnag, mae'r ExA yn atgoffa'r SoS pe byddai'r Prosiect Cysylltiad yn cael ei ddwyn ymlaen yn y dyfodol, y bydd angen rhoi ystyriaeth ofalus i unrhyw effaith ar ddiben treftadaeth y Coetir wedi'i Ddylunio a allai godi yn sgil unrhyw gynigion newydd.

9.9. ARCHAEOLEG DDAEAROL

- 9.9.1. Yn ei LIR [REP2-077], mae IACC yn crynhoi'r materion allweddol sy'n ymwneud ag archaeoleg ddaearol fel a ganlyn:
- Posibilrwydd o effeithiau negyddol o ganlyniad i niwed sylweddol i arwyddocâd asedau treftadaeth dynodedig (neu asedau treftadaeth heb eu dynodi sydd o'r un arwyddocâd), gan gynnwys gweddillion archaeolegol sy'n arwyddocaol yn genedlaethol, megis y rhai hynny ym Mhorth Wylfa, Porth-yr-Ogof, Pennant a Thyddyn Gele.
 - Yng ngoleuni gofyniad NPS EN-1 bod datblygiad sy'n achosi niwed sylweddol i arwyddocâd yr asedau treftadaeth hyn yn 'eithriadol' neu'n 'gwbl eithriadol' a bod cyfiawnhad eglur nad oes modd ei osgoi er mwyn cyflawni buddion cyhoeddus sylweddol y datblygiad ehangach; mae angen i'r Ymgeisydd roi cyfiawnhad eglur o'r niwed i safleoedd archaeolegol yn Safle 05 y De a Phenrhyn Wylfa, gan gyfeirio at astudiaethau manwl o opsiynau a dewisiadau amgen yn lle'r datblygiad arfaethedig, er mwyn i'r effeithiau hyn gael eu hystyried yn dderbyniol.
 - Dylai'r Ymgeisydd hefyd egluro arwyddocâd dau safle arall, sef yr Anheddiad Rhufeinig ym Mhorth-yr-Ogof ac i'r gorllewin o Borth Wylfa, gan gyfeirio at arolwg maes a gynhaliwyd eisoes, i amlygu p'un a yw'r rhain o'r un gwerth â henebion cofrestredig.
- 9.9.2. Yn ei chynrychiolaeth gychwynnol, gofynnodd LIC [REP1-024] i'r Ymgeisydd *"ymrwymo i ddarparu cyllid i asesu, cofnodi ac archifo arteffactau a ddarganfyddir yn ystod cloddiadau ar y safle."* [REP1-024]
- 9.9.3. Yn [REP2-367], pwysleisiodd LIC yr angen am strategaeth ar gyfer archaeoleg gladdedig yn yr WNDA i fynd i'r afael ag effeithiau posibl a mesurau lliniaru. Daeth i'r casgliad, ar y cyfle cynharaf:

" . . . bod rhaid i strategaeth liniaru gadarn gael ei gorfodi i sicrhau bod asedau archaeolegol o fewn yr WNDA yn cael eu gwarchod. Er mwyn osgoi unrhyw niwed sylweddol (fel y disgrifir yn NPS EN-1) i asedau archaeolegol yn yr WNDA, mae'n rhaid i Horizon ddarparu:

Adroddiadau Cryno manwl ar gyfer yr holl waith cloddio a gwblheir ar y safle mewn modd amserol. Mae'n rhaid i Horizon hefyd ymrwymo i gynnal rhaglen dadansoddi, adrodd, archifo a lledaenu sy'n gymesur â chanlyniadau'r ymchwiliadau. Datblygir hyn yn seiliedig ar ganlyniadau dadansoddi, adrodd, archifo a lledaenu ar ôl cloddio.

Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig ar gyfer y 18 'man poeth' archaeolegol sy'n weddill. Ar yr adeg ysgrifennu, nid yw Horizon wedi cadarnhau ymarferoldeb a/neu fethodoleg ar gyfer gwarchod y 'mannau poeth' archaeolegol sy'n weddill yn y fan a'r lle, na rhaglen ar gyfer cwblhau'r gwaith cloddio sy'n weddill."

- 9.9.4. Ceisiodd Cadw sicrwydd "bod perygl difrod i arteffactau archaeolegol yn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA) wedi cael ei ddileu" a rhybuddiodd: "Bydd y datblygwr yn ymwybodol lle mae darganfyddiadau archaeolegol annisgwyl o bwysigrwydd cenedlaethol, sy'n wir o ran Wylfa Newydd, bod gan Weinidogion Cymru bŵer i gofrestru'r safle. Yn achos cofrestru, bydd yn ofynnol i Horizon geisio caniatâd heneb gofrestredig ar wahân cyn y gall unrhyw waith adeiladu pellach barhau."
- 9.9.5. Un o'r prif faterion archaeoleg ddaearol a gododd yn ystod yr Archwiliad oedd sut y byddai canlyniadau gwaith archaeolegol a gynhaliwyd cyn ac yn ystod yr archwiliad o dan hawliau datblygu a ganiateir ar nifer fawr o safleoedd yn yr WNDA, na allai'r rhan fwyaf ohonynt, os nad pob un ohonynt, gael eu sicrhau na'u gwarchod yn y fan a'r lle pe byddai'r datblygiad yn symud yn ei flaen, yn cael eu dadansoddi, eu hadrodd a'u harchifo a sut y byddai'r wybodaeth yn cael ei lledaenu mewn modd priodol i fodloni prawf EN1 sy'n ymwneud ag osgoi niwed sylweddol.
- 9.9.6. Yn ei ymateb i'r LIR [REP3-004], roedd yr Ymgeisydd wedi:
- Esbonio'r ymchwiliadau archaeolegol a gwblhawyd yn yr WNDA hyd at yr adeg y lluniwyd yr Adroddiad Sylfaenol [APP-204 ac APP-205] a'r ymagwedd a ddefnyddiodd at asesu gwerth (paragraff 17.5.2 – 17.5.8).
 - Herio'r farn nad yw'r meini prawf asesu yn adlewyrchu'n ddigonol yr ymagwedd wedi'i seilio ar arwyddocâd at ddeall gwerth asedau treftadaeth ac effeithiau arnynt, fel yr amlinellir yn NPS EN-1 neu Egwyddorion Cadwraeth 2011 Cadw: Polisiâu a Chanllawiau ar gyfer Rheoli Amgylchedd Hanesyddol Cymru mewn Ffordd Gynaliadwy (paragraff 17.5.10), na bod buddiant hanesyddol llawer o asedau treftadaeth wedi cael ei ystyried yn briodol (paragraff 17.5.11).
 - Cadarnhau bod ei asesiad o'r Anheddiad Rhufeinig ym Mhorth-yr-Ogof (ased 573), y safle prosesu fflint i'r gorllewin o Borth Wylfa (Ased 579) a'r Lloc a'r Fynwent Gistfeddau ym Mhennant (Ased 205) o 'bwysigrwydd uchel' yn golygu yr ystyrir bod yr asedau hyn o'r un arwyddocâd â henebion cofrestredig yn yr ES (paragraff 17.5.12) ac, yn ei farn ef:

9.9.7. *"trwy gwblhau ymchwiliadau archaeolegol (gan gynnwys cloddio archaeolegol) (y cytunwyd arnynt gyda Cadw a Gwasanaeth Cynllunio Archaeolegol Gwynedd (GAPS) ac sy'n cael eu monitro gan GAPS trwy ei rôl fel Curadur) a'r rhaglen adrodd, dadansoddi, cyhoeddi, lledaenu ac archifo, mae niwed sylweddol i'r asedau treftadaeth hyn wedi cael ei osgoi"* (paragraff 17.5.13).

9.9.8. Cytunodd fod angen i Gynlluniau Ymchwilio Ysgrifenedig (WSI) fod ar waith cyn yr ymchwiliad archaeolegol; anghytunodd fod angen iddynt fod ar waith cyn penderfynu ar y DCO (paragraff 17.5.92). Archwiliwyd y materion hyn trwy gyfres o gwestiynau a cheisiadau am wybodaeth ychwanegol, mewn cyflwyniadau gan y partïon ac, yn arbennig, yn yr ISH ar 4 Mawrth 2019 [EV-028-33], a ganolbwyntiodd ar ystod o faterion trawstoriadol ynglŷn â chynigion ar gyfer yr WNDA. Rhoddir isod adroddiad byr o'r drafodaeth, y safbwynt ar ddiwedd yr Archwiliad ac argymhelliad yr ExA mewn perthynas â'r materion canlynol:

- Gwaith ôl-gloddio yn yr WNDA;
- Geiriad Gofyniad SCP8; a
- Sicrhau ymrwymiad i Gynlluniau Lliniaru Archaeolegol a Chynlluniau Ymchwilio Ysgrifenedig yn y dDCO.

Gwaith ôl-gloddio yn yr WNDA

9.9.9. Cyn yr ISH ar 4 Mawrth 2019, rhoddodd LIC ddiweddariad ar faterion yn ymwneud â phensaernïaeth a threftadaeth [REP7-005]. Yn dilyn penderfyniad yr Ymgeisydd i atal cyfranogiad yn y prosiect a chadarnhad bod yr holl waith archaeolegol ymwithiol yn ardal yr WNDA wedi dod i ben, ac na fyddai'n cydymffurfio mwyach â'r WSI a gyflwynwyd i IACC, GAPS, a Cadw ym mis Mehefin 2017 a mis Awst 2018, mynegodd LIC bryderon difrifol bod yr Ymgeisydd hefyd wedi amlygu perygl efallai na fydd yn gallu parhau i wneud unrhyw waith adrodd, dadansoddi, cyhoeddi, lledaenu ac archifo ôl-gloddio mwyach. Ceisiodd LIC fesurau lliniaru priodol ar frys, a dywedodd:

9.9.10. *"Mae hyn yn achos pryder difrifol i Lywodraeth Cymru a Cadw. Daeth yr ES i'r casgliad, heb gofnodi archaeolegol priodol, y byddai effeithiau niweidiol mawr ar 47 ased treftadaeth yn yr WNDA. Dim ond gyda chofnodi archaeolegol y mae'r ES yn dod i'r casgliad na fyddai effeithiau niweidiol arwyddocaol. Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru a Cadw yn pryderu, heb ymrwymiad gan Horizon i gwblhau'r gofynion ôl-gloddio, y bydd y casgliad archaeolegol hwn sy'n bwysig yn genedlaethol yn dirywio ac y gallai fod mewn perygl o gael ei golli'n barhaol"* [paragraff 2.1.7 REP7-005].

9.9.11. Aeth LIC ymlaen i ddweud: *"Oni bai y gellir cytuno ar ddatrysiad lliniaru boddhaol, bydd Llywodraeth Cymru yn cyflwyno cynrychiolaethau bod angen ymrwymiad Adran 106 neu Ofyniad DCO i lliniaru'r niwed posibl i'r asedau treftadaeth hyn"* (paragraff 2.1.9), ac yn ei llythyr dyddiedig 1 Mawrth 2019, amlygodd LIC sut oedd y gwaith archaeolegol yn rhan o'r "prosiect" at ddibenion AEA a'i fod wedi cael ei gynnwys yn yr asesiad amgylcheddol ar gyfer y datblygiad y gwnaed cais amdano. Felly, roedd o'r farn bod y gwaith cloddio wedi cael ei gynnal yn amlwg at ddibenion y prosiect. Roedd

LIC o'r farn y byddai'r prosiect yn achosi niwed sylweddol oni bai bod y rhaglen lawn o waith, gan gynnwys asesu, dadansoddi, adrodd, cyhoeddi, archifo a lledaenu ar ôl cloddio, yn cael ei chwblhau. Heb yr ymrwymiad priodol, byddai hyn yn cynrychioli niwed sylweddol heb ei liniaru, oherwydd dibynnir ar y mesurau lliniaru hyn yn yr ES [paragraff 3.1.5 REP7-004].

- 9.9.12. Cyflwynodd yr Ymgeisydd ei Gynlluniau a'i Adroddiadau Cryno ar Safleoedd Archaeolegol [REP8-015], mewn perthynas â'r ymchwiliadau a'r cloddiadau ychwanegol diweddar o fewn yr WNDA, ochr yn ochr â'i Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol (Diwygiad 2.0) [REP8-005]. Rhoddodd hyn, yn adran 5.8, asesiad diwygiedig o effeithiau yn seiliedig ar yr ymchwiliadau mwy diweddar, a daeth i'r casgliad y dylai nifer y gweddillion archaeolegol gwerth uchel o ansawdd cofrestradwy gael ei lleihau o naw i chwech (gweler y cynllun lleoliad yn Atodiad 1 [REP9-029]).
- 9.9.13. Mae'n amlwg o Adroddiad Astudiaeth Sylfaenol yr Ymgeisydd ar Dreftadaeth Ddiwylliannol [APP-130] bod sawl ased archaeolegol o werth uchel ac, mewn rhai achosion, o bwysigrwydd cenedlaethol wedi'i leoli o fewn yr WNDA. Cadarnheir hyn gan y Cynlluniau a'r Adroddiadau Cryno ar Safleoedd Archaeolegol [REP8- 015] a gyflwynwyd yn ystod yr Archwiliad a chan y cyflwyniadau gan LIC. Amlinellodd LIC yr hyn sy'n angenrheidiol i osgoi achosi niwed sylweddol i arwyddocâd yr asedau hyn o werth uchel, amlygodd eu harwyddocâd ac eglurodd y posibilrwydd o gofrestru'r safleoedd hynny yr ystyrir eu bod o bwysigrwydd cenedlaethol.
- 9.9.14. Ymatebodd yr Ymgeisydd i gais yr ExA am wybodaeth ychwanegol [REP9-006], gan gadarnhau:
- Bod yr holl ddarganfyddiadau archaeolegol wedi cael eu sicrhau bellach ar Ynys Môn mewn amodau addas.
 - Ei fod yn gweithio i asesu a dadansoddi'r holl ddarganfyddiadau archaeolegol ar ôl cloddio yn unol ag arweiniad arfer gorau cyn diwedd mis Hydref 2019. Bydd yn gweithio gyda'i gontractwyr archaeolegol ac IACC i ddatblygu rhaglen waith briodol sy'n cael ei llywio gan y gwaith prosesu ac asesu parhaus i fynd i'r afael ag adrodd a chyhoeddi.
 - Byddai IACC yn cael diweddariadau rheolaidd ar gynnydd yr holl waith ôl-gloddio hyd at y dyddiad cwblhau.
 - Bod yr holl waith ôl-gloddio yn rhan o'r Cynllun Lliniaru Archaeolegol a fyddai'n cael ei sicrhau trwy Ofyniad WN1 yn y dDCO [REP8-030] a byddai'n cael ei ariannu gan yr Ymgeisydd.
- 9.9.15. Croesawodd IACC y Cynlluniau a'r Adroddiadau Cryno Archaeolegol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd [REP9-031], a chadarnhaodd:
- Ei sicrwydd bod yr holl ddarganfyddiadau wedi cael eu dychwelyd i'r Ynys i'w storio a bod contractau'n cael eu llunio ar gyfer prosesu, archifo ac asesu'r darganfyddiadau yn unol â chanllawiau a safonau ymarfer.
 - Bod IACC yn ceisio ymgysylltu â'r Ymgeisydd ymhellach i gytuno ar y rhaglen ar gyfer cwblhau'r gwaith hwn, a fydd yn cynnwys asesu, dadansoddi, adrodd, cyhoeddi, archifo a lledaenu'r darganfyddiadau.
 - Bod angen y manylion hyn i ddarparu eglurder a sicrwydd ynglŷn â'r

gwaith maes archaeolegol a gynhaliwyd ar draws Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd, ac i gyd-fynd â sicrwydd ysgrifenedig a Chynlluniau Ymchwilio Ysgrifenedig blaenorol yr Ymgeisydd a lywiwyd gan y safonau a osodwyd gan Sefydliad Siartredig yr Archaeolegwyr.

- Bod y Cyngor wedi ymrwymo i barhau i ymgysylltu a chydweithredu er mwyn cyflawni canlyniad boddhaol sy'n sicrhau bod niwed i'r asedau treftadaeth hyn yn cael ei osgoi.

- 9.9.16. Ar adeg Terfyn Amser 9, dywedodd LIC: "Mae Cadw o'r farn bod angen camau gweithredu ychwanegol. Ar hyn o bryd, mae'r safleoedd wedi cael eu cloddio, ond mae'r WSIs ac arfer gorau yn mynnu bod angen i'r gweddillion a ddarganfuwyd gael eu prosesu, eu dadansoddi, eu harchwilio, eu hadrodd, eu lledaenu a'u harchifo'n briodol bellach. Amlygwyd y pwyntiau hyn yn flaenorol trwy gynrychiolaethau LIC/Cadw i'r Archwiliad (REP7-005), a thrwy drafodaethau â Horizon". [REP9-029]
- 9.9.17. Nid oedd mater gweddillion archaeolegol a gloddiwyd yn flaenorol yn safle'r WNDA wedi'i ddatrys yn llawn erbyn diwedd yr Archwiliad. Mae'r cyflwyniadau a roddwyd i'r ExA yn dangos bod yr Ymgeisydd ac IACC, sef yr awdurdod cynllunio lleol, yn mynd i'r afael â'r mater. Fodd bynnag, nid oedd y cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn cynnwys darpariaeth ariannol, fel y gofynnwyd gan LIC; ac ni fyddai unrhyw fesur ychwanegol yn cael ei sicrhau yn y dDCO ychwaith, heblaw am y diwygiadau arfaethedig i Atodlen 3, Gofyniad SCP8 y dDCO [REP10-006] (gweler y drafodaeth isod).
- 9.9.18. Roedd arwyddion eglur bod camau'n cael eu cymryd i gyflawni gofynion yr WSI a gytunwyd gydag IACC a GAPS cyn i'r gwaith ar y safle ddechrau. Ni all yr ExA fod yn sicr bod y canlyniad hwn wedi'i sicrhau, ond mae'n nodi bod Atodlen 3, Gofyniad WN1(3)(a) y dDCO [REP10-006] yn mynnu bod y datblygwr yn cyflwyno Cynllun Lliniaru Archaeolegol WNDA i'w gymeradwyo gan IACC cyn i unrhyw waith ddechrau. Disgrifir y Cynllun yn Atodlen 4, Rhan 2 y dDCO, a chyfeirir yn benodol at ymgynghori â Cadw.
- 9.9.19. Mae'r Ymgeisydd yn datgan ym mharagraff 17.5.13 ei ymateb i LIR IACC [REP3-004]: "Er y byddai buddion cyhoeddus Prosiect DCO Wylfa Newydd yn drech na'r niwed a achosir trwy eu symud ymaith, sy'n ofynnol i adeiladu'r Orsaf Bŵer, o ran effeithiau ar weddillion archaeolegol yr aseswyd eu bod o werth uchel (gan gynnwys yr asedau treftadaeth hynny a amlygwyd uchod), mae Horizon o'r farn, trwy gwblhau'r ymchwiliadau archaeolegol (gan gynnwys cloddiadau archaeolegol) (y cytunwyd arnynt gyda Cadw a GAPS ac sy'n cael eu monitro gan GAPS trwy ei rôl fel Curadur) a'r rhaglen o adrodd, dadansoddi, cyhoeddi, lledaenu ac archifo, bod niwed sylweddol i'r asedau treftadaeth hyn wedi cael ei osgoi."
- 9.9.20. Er y gallai'r Ymgeisydd ddibynnu ar y ddadl bod y budd cyhoeddus yn drech na'r niwed sylweddol i asedau treftadaeth pwysig (paragraff 5.8.15 NPS EN-1), mae paragraff 5.8.14 NPS EN-1 yn datgan yn eglur y dylai hyn fod yn gwbl eithriadol ac, ym mharagraff 5.8.20, 'lle mae cyfiawnhad dros golli holl arwyddocâd yr ased treftadaeth neu ran berthnasol ohono, dylai'r (penderfynwr) fynnu bod y datblygwr yn cofnodi a datblygu dealltwriaeth o'r ased treftadaeth cyn iddo gael

ei golli'. Mae'r Ymgeisydd wedi cynnig mesurau lliniaru a ddyfynnwyd yn flaenorol a fyddai, yn ei farn ef, yn osgoi niwed sylweddol i'r asedau archaeolegol hyn; roedd tystiolaeth ar ddiwedd yr Archwiliad bod camau'n cael eu cymryd i adfer y sefyllfa a bod IACC yn cael ei hysbysu; ac y byddai darpariaeth yn y dDCO i fynnu bod ymchwiliadau archaeolegol ar safle WNDA yn cael eu cynnal yn unol â Chynllun Lliniaru Archaeolegol a gymeradwywyd gan IACC mewn ymgynghoriad â Cadw.

- 9.9.21. Ni all yr ExA fod yn sicr bod hyn wedi cael ei gyflawni ac mae'n pryderu ei bod yn ymddangos bod y gwaith archaeolegol wedi cael ei wneud cyn i'r cais cynllunio ar gyfer y gwaith paratoi a chlirio'r safle (sydd wedi'i dynnu'n ôl bellach) gael ei gymeradwyo neu'r DCO gael ei wneud. Nid oes gan yr ExA hawl i wneud sylwadau ar faterion sy'n digwydd y tu allan i'r Archwiliad; ond, yn yr achos hwn, mae'r ymchwiliadau archaeolegol, a gynhaliwyd yn unol â chytundeb gydag IACC a GAPS, yn rhan o'r mesurau lliniaru a gyflwynwyd yn yr ES i osgoi niwed sylweddol i'r asedau yn unol â pharagraff 5.8.14 NPS EN-1. Mae'r ExA yn derbyn y bydd niwed sylweddol yn cael ei osgoi os caiff y gwaith ymchwilio ei gwblhau'n foddhaol, gan gynnwys adrodd, dadansoddi, cyhoeddi, lledaenu ac archifo i'r safonau cytunedig; ond, os na, mae niwed sylweddol wedi cael ei achosi i'r asedau ac mae angen ei gyfiawnhau ac, yn yr achos hwn, dylai fod yn gwbl eithriadol.

Geiriad Gofyniad SCP8 Cynllun Ymchwilio Archaeolegol Ysgrifenedig

- 9.9.22. Pwysodd LIC drwy gydol yr Archwiliad i eiriad SCP8 'Cynllun ymchwilio archaeolegol ysgrifenedig' gael ei ddiwygio i sicrhau bod dulliau rheoli ar gyfer yr ymchwiliadau archaeolegol parhaus yn yr WNDA, y bwriedir eu cynnal yn rhan o waith clirio a pharatoi'r safle, yn cyd-fynd â'r ymagwedd a gynigir ar gyfer pob safle yn ystod adeiladu yn y dDCO, trwy gyfeirio at yr angen i Gynllun Lliniaru Archaeolegol fod ar waith cyn i'r gwaith ddechrau (paragraffau 2.1.11 a 2.1.12) [REP7-005].

9.9.23. Wrth ymateb i R17.2.21 erbyn Terfyn Amser 9 [REP9-029], cynigiodd LIC, oherwydd (a) y bydd yn helpu i sicrhau eglurder rhag ofn y bydd personél yn newid, (b) yr amser sydd wedi mynd heibio ers i'r WSI presennol gael ei lunio ac (c) yr ardaloedd a'r nodweddion arwyddocaol a amlygwyd; fod angen cynllun lliniaru gan y byddai'r WSI yn ymwneud yn fwy â methodoleg ac y byddai'r ymagwedd hon yn sicrhau cysondeb â Gofyniad WN1, sy'n cyfeirio at Gynllun Lliniaru Archaeolegol ac WSI; a bod y geiriad amgen canlynol yn cael ei gynnwys yng Ngofyniad SCP8:

"A) Ni chaiff unrhyw ddatblygiad ddigwydd o fewn yr ardal (Cynlluniau a gyflwynwyd mewn ymateb i R17.4.2 [REP9-029]) hyd nes bod yr Ymgeisydd neu ei asiant neu eu hollynwyr mewn teitl wedi sicrhau bod rhaglen o waith archaeolegol yn cael ei gweithredu yn unol â chynllun ymchwilio ysgrifenedig a gyflwynwyd gan y cais (sic) ac a gymeradwywyd yn ysgrifenedig gan yr awdurdod cynllunio lleol, mewn ymgynghoriad â Cadw.

B) Ni chaiff unrhyw waith dymchwel/datblygu ddigwydd heblaw yn unol â'r Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig a gymeradwywyd o dan amod (A).

C) Ni cheir comisiynu Uned 2 hyd nes bod yr ymchwiliad safle a'r asesiad ôl-ymchwilio wedi cael eu cwblhau yn unol â'r rhaglen a amlinellwyd yn y Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig a gymeradwywyd o dan amod (A) a bod y ddarpariaeth ar gyfer dadansoddi, cyhoeddi a lledaenu'r canlyniadau ac archifo wedi cael ei sicrhau."

9.9.24. Gwrthwynebodd yr Ymgeisydd yr awgrym hwn, gan ddadlau [REP10-014] bod ei safbwynt yr un fath ag a fynegwyd ar adeg Terfyn Amser 9, sef na ystyriwyd bod angen darparu Cynllun Lliniaru Archaeolegol yn ogystal â Chynllun Ymchwilio Archaeolegol Ysgrifenedig mewn perthynas â'r Gwaith SPC "o ganlyniad i raddfa a natur gymharol anymwthiol y gwaith hwn; ond mae'n briodol bod angen WSI, a chytunwyd ar hyn gydag IACC yn rhan o'r amodau cynllunio TCPA (y mae'r gofyniad hwn wedi'i seilio arnynt) – nid yw hyn wedi newid [REP9-006] ac felly mae'r geiriad a gynigir yn y dDCO [REP10-006] yn ddigonol".

9.9.25. Mae'r ExA o'r farn, am y rhesymau a roddwyd gan LIC, y dylai geiriad presennol Atodlen 3 Gofyniad SCP 8 'Cynllun ymchwilio archaeolegol ysgrifenedig' gael ei ddisodli gan y geiriad a gynigiwyd gan LIC; a bod Gofyniad SCP8 yn darllen fel a ganlyn:

- 1) Ni chaiff unrhyw ddatblygiad ddigwydd o fewn ardal yr WNDA hyd nes bod yr Ymgeisydd neu ei asiant neu eu hollynwyr mewn teitl wedi sicrhau bod rhaglen o waith archaeolegol yn cael ei gweithredu yn unol â chynllun ymchwilio ysgrifenedig a gyflwynwyd i IACC ac a gymeradwywyd ganddo'n ysgrifenedig, mewn ymgynghoriad â Cadw.
- 2) Ni chaiff unrhyw waith dymchwel/datblygu ddigwydd heblaw yn unol â'r Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig a gymeradwywyd o dan amod (1).
- 3) Ni cheir comisiynu Uned 2 hyd nes bod yr ymchwiliad safle a'r asesiad ôl-ymchwilio wedi cael eu cwblhau yn unol â'r rhaglen a amlinellwyd yn y Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig a gymeradwywyd o dan amod (1) a bod y ddarpariaeth ar gyfer dadansoddi, cyhoeddi a lledaenu'r canlyniadau ac archifo wedi cael ei sicrhau. Ymdrinnir â

hyn yn PW9.

- 9.9.26. Ym marn yr ExA, byddai'r diwygiad hwn i'r dDCO yn sicrhau gofynion paragraff 5.8.20 NPS EN-1 yn briodol, ac felly'n osgoi niwed sylweddol i'r asedau hyn a allai fod o werth a phwysigrwydd uchel. O ganlyniad, ni ddylai'r effaith hon, sef niwed llai na sylweddol, bwyso yn erbyn y Cais.

Sicrhau ymrwymiad i Gynlluniau Lliniaru Archaeolegol a Chynlluniau Ymchwilio Ysgrifenedig yn y dDCO [REP10-006]

- 9.9.27. Byddai'r gofyniad i gyflwyno Cynllun Lliniaru Archaeolegol, gan gynnwys cynllun ymchwilio ysgrifenedig, i IACC a chael ei gymeradwyaeth amdanynt cyn i'r gwaith perthnasol ddechrau, yn cael ei sicrhau trwy'r Gofynion canlynol yn y dDCO [REP10-006]:
- WN1(3)(a) Is-CoCP a chynlluniau Prif Safle'r Orsaf Bŵer (gan gynnwys Gwaith yr Orsaf Bŵer, y Gwaith Morol a Champws y Safle) – Cynllun Lliniaru Archaeolegol WNDA
 - OPSF1(2)(a) Is-CoCP a chynlluniau Cyfleusterau Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle – Cynllun Lliniaru Archaeolegol Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle
 - PR1(2)(a) Is-CoCP a chynlluniau Parcio a Theithio Dalar Hir – Cynllun Lliniaru Archaeolegol Parcio a Theithio
 - LC1(2)(a) Is-CoCP a chynlluniau Canolfan Logisteg Parc Cybi – Cynllun Lliniaru Archaeolegol y Ganolfan Logisteg
 - OH1(2)(a) Is-CoCP a chynlluniau Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd – Cynllun Lliniaru Archaeolegol Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd
- 9.9.28. Mae'r adran Dehongli Gofynion yn Atodlen 3 yn esbonio, ar gyfer pob ardal ddatblygu, bod 'Cynllun Lliniaru Archaeolegol' yn golygu "y cynllun ar gyfer ymchwiliadau archaeolegol o fewn Terfynau priodol y Gorchymyn sydd i'w gyflwyno i'w gymeradwyo o dan y Gofyniad perthnasol (gweler uchod) ac Atodlen 4 y Gorchymyn hwn".
- 9.9.29. Mae Atodlen 4 Dogfennau a Chynlluniau Rheoli, Rhan 2 Cynlluniau Penodol i Safle yn amlinellu manylion y Cynllun Lliniaru Archaeolegol sy'n ofynnol ar gyfer pob un o'r pum ardal ddatblygu; gan gynnwys;
- Bydd y cynllun yn cael ei baratoi yn unol ag Adran 12 yr Is-CoCP priodol.
 - Bydd yn cael ei baratoi yn unol â safonau a chanllawiau Sefydliad Siartredig yr Archaeolegwyr ac yn darparu:
 - o Y math o ymchwiliad a gynigir, yn gymesur ag arwyddocâd yr asedau ac arwyddocâd yr effaith o dan yr ES.
 - o Nodau ac amcanion yr ymchwiliad

- o Y dull a'r rhaglen ar gyfer gwaith maes a wnaed yn flaenorol ac y bwriedir ei wneud, ac asesu, adrodd, dadansoddi, cyhoeddi, lledaenu ac archifo ar ôl gwaith maes; a
 - o Chynigion ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd a'u hannog i gymryd rhan
- 9.9.30. Mae'n ofynnol i IACC ymgynghori â Cadw wrth iddo ystyried y Cynlluniau Lliniaru Archaeolegol.
- 9.9.31. Mae'r ExA o'r farn y byddai cynnal ymchwiliadau archaeolegol ychwanegol mewn modd boddhaol, gyda gofyniad i IACC gymeradwyo Cynlluniau Lliniaru Archaeolegol, gan gynnwys cynllun ymchwilio ysgrifenedig i'r safon briodol, mewn ymgynghoriad â Cadw, yn cael ei sicrhau bellach gan Atodlenni 3 a 4 ar gyfer pob safle yn y dDCO [REP10-006], ac felly nid yw'n fater a ddylai bwyso yn erbyn y Cais.
- 9.9.32. Mae Adran 12 'Strategaeth rheoli treftadaeth ddiwylliannol' Cod Ymarfer Adeiladu Wylfa Newydd [REP10-018] yn sefydlu fframwaith troswaol ar gyfer lliniaru effeithiau ar dreftadaeth ddiwylliannol; o dan is-bynciau gweddillion archaeolegol, adeiladau hanesyddol, a'r dirwedd hanesyddol, gan gynnwys gweithdrefnau i'w mabwysiadu os darganfyddir gweddillion archaeolegol anhysbys, y mae'r ExA o'r farn ei fod yn bodloni gofynion paragraff 5.8.22 NPS EN-1.

Rheolaethau lliniaru penodol i safle i'w gweithredu ar gyfer treftadaeth ddiwylliannol

- 9.9.33. Disgrifir y rhain yn adran 12 yr is-CoCPs perthnasol ac fe'u hamlinellir isod:
- Is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP10-058]
 - Is-CoCP Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle [REP10-023]
 - Is-CoCP Parcio a Theithio [REP10-025]
 - Is-CoCP y Ganolfan Logisteg [REP10-027]
 - Is-CoCP Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [REP10-028]
- 9.9.34. Ym mhob achos, byddai darpariaeth yn cael ei gwneud i baratoi Cynllun Lliniaru Archaeolegol WNDA (gan gynnwys Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig) a'i gyflwyno i IACC i'w gymeradwyo, mewn ymgynghoriad â Cadw, yn unol â'r Gofynion yn Atodlen 3 ac Atodlen 4 y Gorchymyn cyn dechrau Gwaith yr Orsaf Bŵer (heblaw am Waith Rhif 12).
- 9.9.35. At hynny, byddai darpariaeth yn cael ei gwneud i sicrhau: "os darganfyddir gweddillion archaeolegol ac y bydd gwaith adeiladu'n effeithio ar y gweddillion hynny, y bydd gwaith yn yr ardal honno'n cael ei atal ar unwaith fel y gellid datblygu mesurau lliniaru priodol mewn ymgynghoriad rhwng Horizon ac IACC. Byddai gwaith yn parhau yng nghyffiniau'r gweddillion ar ôl i'r mesurau lliniaru cymeradwy gael eu rhoi ar waith" (Adran 13 Strategaeth Treftadaeth Ddiwylliannol Cod Ymarfer Gweithredol Wylfa Newydd [REP10-030]).

- 9.9.36. Mae'r ExA yn croesawu'r ymrwymïadau hyn, a sicrhau yn y dDCO [REP10- 006], sy'n sicrhau y byddai angen i Gynlluniau Lliniaru Archaeolegol gael eu cymeradwyo mewn perthynas â'r NSIP a safleoedd datblygu cysylltiedig, sy'n mynd i'r afael â gofynion paragraffau 5.8.11 i 5.8.14 a 5.8.20 a 5.8.21 NPS EN-1. At hynny, mae'r ExA yn nodi'r mesurau a amlinellir yn CoCP Wylfa Newydd [REP10-018] sy'n ymdrin â darganfod gweddillion archaeolegol anhysbys, y mae'r ExA o'r farn, fel y crybwyllwyd yn gynharach, y byddent yn mynd i'r afael â gofynion paragraff 5.8.22 NPS EN-1. Felly, mae'r ExA yn dod i'r casgliad na fyddai ymchwiliadau archaeolegol ychwanegol yn arwain at niwed sylweddol ac na ddylent bwyso yn erbyn y Cais.

Archaeoleg forol

- 9.9.37. Mae Ffigur D11-18 yn dangos maint ardal astudio Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd ar gyfer gweddillion archaeolegol morol a lleoliad asedau treftadaeth ddiwylliannol o werth uchel, canolig ac isel. Mae Ffigur D11-19 yn rhoi gwybodaeth debyg mewn perthynas â Safleoedd Gwaredu Dwfn arfaethedig Caergybi [APP-328].
- 9.9.38. Nid oes unrhyw Henebion Cofrestredig na Llongddrylliadau Gwarchodedig yn yr Ardal Astudio Forol. I grynhoi, mae'r adnoddau archaeolegol yn yr Ardal Astudio Forol [APP-208] yn cynnwys:
- Tri llongddrylliad hysbys, a gollwyd yn y 19eg ganrif: yr Abbotsford, yr Earl of Chatham, a'r Olinda;
 - Dau safle llongddrylliad posibl (anghysondebau geoffisegol A1);
 - 44 anghysondeb geoffisegol A2 o ddiddordeb archaeolegol posibl ac un anghysondeb geoffisegol U1 o darddiad sicr a dim diddordeb archaeolegol;
 - Potensial ar gyfer:
 - o deunydd sy'n dod o'r cyfnod cynhanesyddol;
 - o llongddrylliadau sy'n dyddio o'r cyfnod Neolithig i'r cyfnod modern; a
 - o safleoedd cwympiadau awyrennau a deunydd cysylltiedig.
- 9.9.39. Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw safleoedd o fewn Ardal Astudio Safleoedd Gwaredu Dwfn arfaethedig Caergybi sy'n destun amddiffyniad statudol gan Ddeddf Diogelu Llongddrylliadau 1973, Deddf Diogelu Olion Milwrol 1986 neu Ddeddf Henebion Hynafol ac Ardaloedd Archaeolegol 1979; sef y tair deddf y gellid eu defnyddio i warchod safleoedd archaeolegol morol [APP-209]. Mae'r amgylchedd sylfaenol archaeolegol morol o fewn Ardal Astudio Safleoedd Gwaredu Dwfn Caergybi yn cynnwys:
- saith nodwedd baleoddaearyddol;
 - chwe safle wedi'u mapio;
 - 40 anghysondeb geoffisegol o darddiad ansicr a allai fod o ddiddordeb archaeolegol;
 - y potensial i ddarganfod deunydd sy'n ymwneud â chynhanes gwely'r môr, ac archaeoleg forwrol a hedfan, ac
 - ardaloedd sy'n ymwneud â chymeriad y morlun.

- 9.9.40. Yn ei SoCG gyda'r Ymgeisydd, roedd yr NT [REP6-049] o'r farn bod dau safle archaeolegol rhynglanw ym Mhorth-y-Pistyll a Phorth-y-Felin, gerllaw tir yr NT, nad ydynt wedi cael eu hamlygu yn y wybodaeth archaeolegol forol sylfaenol ac nad ydynt wedi cael eu hasesu yn yr asesiad o'r effaith ar dreftadaeth. Esboniodd yr Ymgeisydd ei waith ymchwil ac arolygu a dywedodd ei fod wedi amlygu un safle rhynglanw ym Mhorth-y-Pistyll a Phorth-y-Felin, gerllaw tir yr NT, sy'n cynnwys dwy ardal lanio. Ni fyddai effaith ffisegol; ond byddai effaith ar y lleoliad yn ystod adeiladu ac, ar ôl mesurau lliniaru ychwanegol ar ffurf arolwg ffotograffig, aseswyd y byddai arwyddocâd yr effaith weddilliol yn niweidiol ddibwys. Yn ystod gweithredu, aseswyd y byddai arwyddocâd yr effaith weddilliol yn niweidiol fach. Mae'r ExA yn derbyn y rhesymeg hon.
- 9.9.41. Ni chodwyd unrhyw faterion eraill mewn perthynas ag archaeoleg forol ac mae'r ExA yn fodlon bod y wybodaeth sylfaenol ac arolwg yn ddigonol. Yn ei Ddatganiad Cynllunio yn Atodiad A paragraff 4.2.130 [APP-406], mae'r Ymgeisydd yn crynhoi ei asesiad o effeithiau amgylcheddol arwyddocaol ar yr amgylchedd hanesyddol yn ystod adeiladu ac, o ran gweddillion archaeolegol morol, mae'n dod i'r casgliad na fyddai unrhyw effeithiau niweidiol arwyddocaol. Mae'r ExA yn cytuno â'r asesiad hwn.

Henebion Cofrestredig

Effeithiau Canolfan Logisteg Parc Cybi ar faen hir Tŷ Mawr a siambr gladdu Trefignath

- 9.9.42. Mae'r Ganolfan Logisteg wedi'i lleoli rhwng Maen Hir Tŷ Mawr a Siambr Gladdu Trefignath, y mae'r ddau yn Henebion Cofrestredig. Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod y gallent fod yn agored i newid niweidiol o ganlyniad i welededd y gwaith arfaethedig a/neu sŵn yn ystod adeiladu a gweithredu. Mae'n dod i'r casgliad bod dwy elfen allweddol sy'n cyfrannu at leoliad yr asedau treftadaeth hyn; rhyngwelededd rhwng y ddau ased; a'u haliniad â chodiad haul heuldro'r gaeaf. Rhagfynegodd yr Ymgeisydd effeithiau o arwyddocâd niweidiol bach ar y gweddillion archaeolegol hyn, yn ystod adeiladu, gweithredu a datgomisiynu [APP-406].
- 9.9.43. Yn ei LIR [REP2-080], mynegodd IACC y farn: "y byddai casgliadau'r asesiad o effaith y Ganolfan Logisteg ar faen hir Tŷ Mawr a siambr gladdu Trefignath yn fwy nag a aseswyd gan yr Ymgeisydd ac y byddent yn gyfystyr ag effeithiau negyddol [...] Mae'r newid mawr i natur lleoliad yr asedau hyn yn golygu y dylai gwarchod yr elfennau gweddilliol sy'n cyfrannu at y lleoliad gael ei flaenoriaethu, ac ni ellir ystyried ei fod yn dangos sensitifrwydd llai i newid." Awgrymodd y gallai mesurau lliniaru fod ar ffurf dehongliadau gwell ar gyfer y ddwy heneb.
- 9.9.44. Yn ei chyflwyniad erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-367], cytunodd LIC â'r farn hon a mynegodd Cadw bryder nad oedd yr ES yn manylu ar leoliad unrhyw blannu tirwedd arfaethedig; felly, mae'n aneglur sut y byddai unrhyw blannu arfaethedig yn berthnasol i leoliad yr Henebion Cofrestredig. Gofynnodd i Cadw gael ei ymgynghori a chytuno ar gwmpas a maint unrhyw fesurau tirweddu a phlannu i'w cynnal yn rhan o'r Ganolfan Logisteg er mwyn sicrhau y byddai darpariaeth ddigonol yn cael ei gwneud i sgrinio'r ganolfan logisteg a lleihau ei hymwthiad i leoliad y

siambr gladdu i'r eithaf, ac y dylid ymgynghori â Cadw hefyd ynglŷn â'r cynllun adfer tymor hir ar gyfer y safle ar ôl cwblhau'r prosiect.

9.9.45. Ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd y mesurau lliniaru canlynol wedi cael eu sicrhau yn y dDCO [REP10-006] i fynd i'r afael â'r materion hyn:

- Cyn i waith ddechrau ar y Ganolfan Logisteg, bod Cynllun Lliniaru Archaeolegol (gan gynnwys Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig) yn cael ei baratoi a'i gyflwyno i IACC i'w gymeradwyo, mewn ymgynghoriad â Cadw, yn unol â Gofynion Atodlen 3 ac Atodlen 4 y Gorchymyn [REP10-006]
- Darpariaeth yn LC5(1) Atodlen 3 y dDCO [REP10-006] bod rhaid i gynlluniau a manylion ysgrifenedig y dyluniad tirwedd a chynnal a chadw ar gyfer ardaloedd anweithredol y Ganolfan Logisteg gael eu cyflwyno i IACC a'u cymeradwyo ganddo, mewn ymgynghoriad â Cadw, 12 mis cyn i'r Ganolfan Logisteg weithredu.
- Arolwg ffotograffig i gofnodi'r lleoliad a darparu cofnod gweledol parhaol o amodau presennol Maen Hir Tŷ Mawr (Ased 22) a Siambr Gladdu Trefignath (Ased 21). Is-CoCP y Ganolfan Logisteg [REP8-057]
- Egwyddorion Dylunio a Phrif Gynllunio Allweddol wedi'u sicrhau yn y Datganiad Dylunio a Mynediad (DAS) [REP8-046]:
 - o Bydd adeiladau (heblaw am y caban diogelwch a'r man cyfarwyddo gyrwyr) a'r ardal barcio HGV yn cael eu lleoli yn hanner gogleddol safle'r Ganolfan Logisteg er mwyn cynnal y llinell weld rhwng Henebion Cofrestredig Maen Hir Tŷ Mawr a Siambr Gladdu Trefignath. (Egwyddor Ddylunio Allweddol (KDP) 3.4.9)
 - o Bydd yr holl adeiladau a strwythurau'n cael eu symud ymaith ar ôl cyfnod gweithredol y Ganolfan Logisteg i adfer golygfa agored rhwng Henebion Cofrestredig Maen Hir Tŷ Mawr a Siambr Gladdu Trefignath (KDP 3.4.12)
 - o Bydd y dyluniad yn lleihau niwed i leoliad Henebion Cofrestredig Maen Hir Tŷ Mawr a Siambr Gladdu Trefignath i'r eithaf ac yn cadw'r rhyngweledd rhyngddynt, i'r graddau sy'n rhesymol ymarferol o fewn gofynion diogelwch a gweithredol. (Egwyddor Prif Gynllunio (MP) 3.4.18)
 - o Bydd nifer, mäs a lleoliad adeiladau sy'n ffurfio'r Ganolfan Logisteg yn lleihau'r effaith ar yr Henebion Cofrestredig, i'r graddau sy'n rhesymol ymarferol o fewn gofynion diogelwch a gweithredol (MP 3.4.23)
- Mae Adran 11, paragraff 9.2 y cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn darparu ar gyfer cymhwyso Cyfraniad Bwrdd Dehongli Treftadaeth i wella, ategu neu amnewid y byrddau dehongli presennol yn Siambr Gladdu Trefignath a Maen Hir Tŷ Mawr (a Maen Hir Capel Soar – gweler isod).

Maen Hir Capel Soar yn Llanfaethlu

- 9.9.46. Yn ei LIR [REP2-0], cytunodd IACC â'r Ymgeisydd fod effaith niweidiol gymedrol bosibl (effaith negyddol) ar arwyddocâd Maen Hir Capel Soar yn Llanfaethlu wedi cael ei hamlygu o ganlyniad i weithgareddau adeiladu ac ailalinio'r ffordd, ac y byddai unrhyw niwed o faint cyfyngedig. Gan fod y maen i'w weld yn amlwg o'r A5025 bresennol, dylai'r Ymgeisydd amlygu mesurau digolledu posibl a allai gynnwys bwrdd gwybodaeth neu rywbeth tebyg mewn lleoliad priodol.
- 9.9.47. Yn ogystal â sawl mesur arfaethedig i leihau'r effaith ar leoliad yr heneb gofrestredig hon, a fydd ymhellach oddi wrth y briffordd newydd, yn ystod adeiladu a gweithredu'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd a sicrhau yn egwyddorion Dylunio Tirwedd Cyfrol 3 y Datganiad Dylunio a Mynediad [REP8-045], fel y disgrifiwyd yn gynharach, byddai Adran 11, paragraff 9.2 y cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn darparu ar gyfer cymhwyso Cyfraniad Bwrdd Dehongli Treftadaeth i wella, ategu neu amnewid y byrddau dehongli presennol mewn tri safle, gan gynnwys Maen Hir Capel Soar.

Materion eraill sy'n ymwneud â'r Amgylchedd Hanesyddol

- 9.9.48. Roedd yr asedau treftadaeth yr aseswyd y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effeithiau negyddol arnynt ac a amlinellir isod wedi cael eu hystyried yn ystod yr Archwiliad trwy waith arolygu a dadansoddi pellach neu ddarparu mesurau lliniaru ychwanegol. Mae'r ExA o'r farn, ym mhob achos, bod arwyddocâd yr ased wedi cael ei asesu'n briodol, bod effeithiau niweidiol wedi cael eu lliniaru'n addas, a bod mesurau wedi cael eu sicrhau i warchod neu wella arwyddocâd a lleoliad yr asedau, ac felly na ddylai'r niwed bwyso yn erbyn y Cais.
- Eglwys restredig Gradd II Sant Padrig yn Llanbadrig (Ased 26)
- 9.9.49. Roedd IACC yn pryderu yn ei LIR [REP2-077] y byddai'r datblygiad arfaethedig yn arwain at effeithiau negyddol sy'n gyfystyr â niwed llai na sylweddol i sawl ased treftadaeth dynodedig neu asedau treftadaeth o'r un arwyddocâd, gan gynnwys eglwys restredig Gradd II Sant Padrig yn Llanbadrig.
- 9.9.50. Mae Is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP8-0] yn cynnig y bydd arolwg ffotograffig yn cael ei gynnal i gofnodi'r lleoliad presennol a darparu cofnod gweledol parhaol o amodau presennol yr ased treftadaeth hwn; ac
- 9.9.51. Mae'r cytundeb a106 wedi'i lofnodi [REP10-009] yn Atodlen 10, Lliniaru Sŵn Adeiladu, yn dyrannu hyd at £250,000 i alluogi mesurau inswleiddio sŵn priodol neu fesurau eraill i leihau neu liniaru effeithiau sŵn ar Eglwys Sant Padrig yn ystod y cyfnod adeiladu.

Tafarn Gradd II Restredig y Llew Du (Ased 150) a Siop Soar (Ased 149) yn Llanfaethlu

- 9.9.52. Mae'r ddau ased treftadaeth hyn yn ffurfio grŵp gyda heneb gofrestredig Maen Hir Capel Soar. Yn rhan o waith adeiladu Priffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd, bwriedir gwneud llethrau'r gwrthgloddiau yn llai serth yn rhan Llanfaethlu oddi ar linell bresennol y ffordd er mwyn lleihau effeithiau niweidiol ar olygfeydd o eiddo preswyl cyfagos ac integreiddio â'r dirffurf amgylchynol, a lleihau effeithiau ar leoliad Heneb Gofrestredig Maen Hir Capel Soar (Ased 146; gwerth uchel), Adeilad Rhestredig Siop Soar (Ased 149; gwerth canolig) ac Adeilad Rhestredig Tafarn y Llew Du (Ased 150; gwerth canolig), lle bynnag y bo'n ymarferol o ystyried cyfyngiadau presennol y tir. Sicrheir y mesurau lliniaru hyn yn y Datganiad Dylunio a Mynediad – Cyfrol 3 – Datblygiadau Cysylltiedig a Chyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle, Atodiad 1-5, Egwyddor Dylunio Tirwedd 21 [REP8- 046].
- 9.9.53. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad nad oes colled o ran arwyddocâd.
- Yr Hen Ffermdy Gradd II Rhestredig ym Mhlas Cemlyn (Ased 215)
- 9.9.54. Mynegodd IACC bryder yn ei LIR [REP2-077] y byddai'r Hen Ffermdy ym Mhlas Cemlyn (Ased 215; LB 24415) yn profi rhywfaint o niwed i'w arwyddocâd yn ystod y cyfnod adeiladu o ganlyniad i newid gweladwy a chlywadwy i'w leoliad yn sgil gweithgareddau adeiladu, ac y byddai hyn yn cynhyrchu effaith negyddol.
- 9.9.55. Yn ei ymateb [REP3-004], dywedodd yr Ymgeisydd: byddai gweithgareddau adeiladu'n arwain at ymwthiad gweledol a chlywadwy i leoliad gwledig yr ased treftadaeth hwn; fodd bynnag, byddai'r gydberthynas â'r adeiladau fferm eraill ym Mhlas Cemlyn yn cael ei chadw ac ni fyddai effaith ar leoliad yr ased treftadaeth hwn ym Mae Cemlyn. Gan ddefnyddio barn broffesiynol a'r meini prawf a gyflwynir yn nhabl B11-12 pennod B11 [APP-076], mae hyn yn gyfystyr â newid bach i leoliad yr ased treftadaeth hwn. Yn seiliedig ar hyn, cyn mesurau lliniaru, aseswyd bod arwyddocâd yr effaith hon yn niweidiol fach. Ni chynigiwyd unrhyw fesurau lliniaru, ac felly aseswyd bod arwyddocâd yr effaith weddilliol yn niweidiol fach.
- 9.9.56. Mae'r ExA yn cytuno ag asesiad yr Ymgeisydd.
- Adeiladau hanesyddol heb eu dynodi: **Tre'r Gof Uchaf (Ased 263)**, Nant Orman (Ased 138),
- 9.9.57. Mynegodd IACC bryderon yn ei LIR ynglŷn â'r WNDA [REP2-077] bod adeiladau hanesyddol heb eu dynodi, sef Nant Orman (Ased 138) a Thre'r Gof Uchaf (Ased 263), wedi cael eu hasesu o werth canolig, sy'n awgrymu y dylai colli'r adeiladau hyn gael ei drin fel niwed sylweddol i arwyddocâd ased treftadaeth dynodedig yn unol ag NPS EN-1 (paragraffau 5.8.14 a 5.8.15).
- 9.9.58. Adroddodd yr Ymgeisydd yn ei ymateb [REP3-004] fod gwaith arolygu pellach wedi cael ei wneud ac, o ganlyniad, bod gwerth adeilad hanesyddol Nant Orman wedi cael ei ddiwygio o ganolig i isel a bod arwyddocâd gweddilliol niweidiol dibwys yr effaith a ragfyngwyd ym mhennod D11 (Treftadaeth Ddiwylliannol) yr ES [APP-130] yn briodol ac ni fyddai'n gyfystyr â niwed sylweddol. Disgwyliwyd ymhellach y byddai Arolwg Adeiladau Hanesyddol Lefel 3 yn Nhre'r Gof Uchaf (Tyddyn Gele a

Garej Tyddyn Gele) yn cefnogi'r asesiad o werth isel a gyflwynwyd ym mhennod D11 (Treftadaeth Ddiwylliannol) yr ES [APP-130]. Mae'r Ymgeisydd hefyd o'r farn bod arwyddocâd gweddilliol niweidiol dibwys yr effaith a ragfyneir ym mhennod D11 yn briodol ac ni fyddai'n gyfystyr â niwed sylweddol.

- 9.9.59. Mae Is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP8-049] yn cynnig mesurau lliniaru yn Nant Orman i 'gynnwys, o bosibl, briff gwylio archaeolegol wedi'i dargedu, gwaith cloddio wedi'i dargedu a stripio, mapio a samplu wedi'u targedu.' Mae'r ExA yn derbyn y rhesymeg hon a'r camau gweithredu posibl a gynigir.

Tŷ Cafnan a'i Adeiladau Allan (Ased 181)

- 9.9.60. Mae Tŷ Cafnan a'i Adeiladau Allan yn asedau treftadaeth heb eu dynodi sydd wedi'u lleoli o fewn yr WNDA, a fydd yn parhau drwy gydol pob cam. Mae'r Ymgeisydd yn disgrifio'r ffermdy fel enghraifft wych o ffermdy sylweddol o'r 19eg ganrif gynnar sy'n nodweddiadol o Ynys Môn ac sy'n bwysig yn rhanbarthol. Mae'r Ymgeisydd yn asesu ei fod o werth canolig ac yn rhagweld y byddai'r effaith weddilliol yn niweidiol gymedrol yn ystod pob cam o'r prosiect. Yn ystod y cam adeiladu, mae'r Ymgeisydd yn disgrifio'r effaith bosibl fel a ganlyn: "Byddai gweithgareddau a seilwaith adeiladu, gan gynnwys y craen codi pwysau trwm, yn ymwthiol iawn yn y lleoliad [...] gan arwain at sŵn ac ymwthiad gweledol a thrawsnewid cymeriad gwledig ei lleoliad. Byddai Twmpathau D a D1, ar ôl iddynt gael eu cwblhau, yn lleihau'r ymwthiad gweledol o'r gwaith adeiladu." [APP-130]

- 9.9.61. Mae is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP10-020] yn sicrhau mesurau lliniaru yn ystod y cyfnod adeiladu ar ffurf:
- Arolwg ffotograffig i gofnodi'r lleoliad presennol; a
 - Chofnodi tirwedd hanesyddol hyd at safon Lefel 2 Lloegr Hanesyddol.

- 9.9.62. Byddai llwch ac ansawdd aer a sŵn a dirgryniad yn cael eu monitro hyd at y safonau a osodir yn is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer, a byddai'r gorsafoedd monitro llwch ac ansawdd aer a sŵn a dirgryniad yn agos [REP10-020]

- 9.9.63. Byddai newidiadau mawr i leoliad yr asedau treftadaeth hyn; fodd bynnag, mae'r ExA yn cytuno ag asesiad yr Ymgeisydd o arwyddocâd canolig ac mae'n ystyried y bydd yr adeiladau'n cael eu gwarchod. Felly, gyda'r mesurau lliniaru arfaethedig a'r bwriad i fonitro effeithiau amgylcheddol, byddai'r niwed yn llai na sylweddol ac ni ddylai bwyso yn erbyn y Cais.

Safle cwmp Bristol Beaufighter (Ased 185)

- 9.9.64. Ym mharagraff 4.3.23 ei LIR [REP2-077], mae IACC yn pryderu am absenoldeb gwybodaeth ychwanegol am safle cwmp Bristol Beaufighter ac mae'n codi'r posibilrwydd y gallai'r safle gael ei ddynodi'n ardal a reolir o dan Ddeddf Diogelu Olion Milwrol 1986. Amlygwyd Bristol Beaufighter VI X8194 (Ased 185) fel safle cwmp posibl awyren o fewn yr WNDA ac mae wedi'i gofnodi ar Gofnod Henebion Cenedlaethol Cymru; fodd bynnag, ni wyddys ei union leoliad. Ymatebodd yr

Ymgeisydd [REP3-004] ym mharagraff 17.5.77 trwy ddweud er ei bod yn annhebygol bod unrhyw weddillion archaeolegol cysylltiedig o fewn yr WND A sy'n gysylltiedig â safle cwmp Bristol Beaufighter, mae'r asesiad o werth canolog, a gyflwynir ym mharagraff 11.3.39 pennod D11 a pharagraff 4.2.48 atodiad D11-1, yn adlewyrchu asesiad rhagofalus o ystyried y byddai unrhyw weddillion yn cael eu dynodi'n syth yn Lle Gwarchodedig o dan Ddeddf Diogelu Olion Milwrol 1986, pe byddent yn cael eu hamlygu.

9.9.65. Mae'r ExA yn derbyn y rhesymeg hon.

Safleoedd archaeolegol rhynglanw ym Mhorth-y-Pistyll a Phorth-y-Felin

9.9.66. Yn y SoCG cyntaf rhwng yr Ymgeisydd a'r NT [REP6-049], roedd yr NT yn pryderu ynghylch y canlynol: Mae dau safle archaeolegol rhynglanw ym Mhorth-y-Pistyll a Phorth-y-Felin, gerllaw tir yr NT, nad ydynt wedi cael eu hamlygu yn y wybodaeth sylfaenol archaeolegol forol ac nad ydynt wedi cael eu cynnwys yn yr asesiad o'r effaith ar dreftadaeth (NT12). Ymatebodd yr Ymgeisydd yn y SoCG drwy esbonio: Archwiliwyd Cofnod Henebion Cenedlaethol Cymru ac ni amlygwyd unrhyw safleoedd archaeolegol rhynglanw ychwanegol ym Mhorth-y-Pistyll a Phorth-y-Felin, gerllaw tir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, o'r ffynhonnell hon. Yn Atodiad D11-1 (APP-202 ac APP-203), amlygwyd un safle rhynglanw ym Mhorth-y-Pistyll a Phorth-y-Felin, gerllaw tir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, sy'n cynnwys dwy ardal lanio. Amlygir y rhain yn Atodiad D11-1 fel Ased 110. Cyflwynir asesiad o'r effeithiau posibl ar Ased 110 yn Atodiad D11-6 (APP-213). Ni fyddai effaith ffisegol ar yr ased treftadaeth hwn, ond byddai effaith ar ei leoliad. Yn ystod y cyfnod adeiladu, ac ar ôl mesurau lliniaru ychwanegol ar ffurf arolwg ffotograffig, aseswyd bod arwyddocâd yr effaith weddilliol yn niweidiol ddibwys. Yn ystod y cyfnod gweithredu, aseswyd bod arwyddocâd yr effaith weddilliol yn niweidiol fach. Sicrheir y mesur lliniaru ffotograffig hwn fel Ardaloedd Glanio Bae Mill (Ased 110) yn Is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP8- 049]. Mae'r ExA yn derbyn y rhesymeg hon a'r camau gweithredu arfaethedig.

9.10. **YMATEB A CHASGLIADAU'R EXA**

Archaeoleg ddaearol

9.10.1. Byddai'r rhan fwyaf o asedau treftadaeth yn yr WND A yn cael eu symud ymaith, a'r mater allweddol fyddai sicrhau bod niwed sylweddol a cholli arwyddocâd yn llwyr yn cael eu hosgoi trwy ddadansoddi, adrodd, archifo a lledaenu sy'n gymesur â chanlyniadau'r ymchwiliadau, yn unol â chynllun y cytunwyd arno gydag IACC a Cadw. Byddai'r angen i gynnal ymchwiliadau cyn dechrau gweithio ar yr holl safleoedd trwy Gynllun Lliniaru Archaeolegol, gan gynnwys cynllun ymchwilio ysgrifenedig, yn cael ei sicrhau ac, ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd tystiolaeth bod yr asedau archaeolegol a adferwyd yn flaenorol o'r WND A yn cael eu trin yn unol â'r trefniadau y cytunwyd arnynt yn flaenorol gydag IACC a GAPS. Mae'r ExA yn nodi bwriad tebygol LIC i gofrestru'r safleoedd hynny yn yr WND A yr amlygwyd eu bod o bwysigrwydd cenedlaethol.

- 9.10.2. O ran gweddillion archaeolegol yn yr WNDA, mae'n anffodus iawn bod y ffaith bod yr Ymgeisydd wedi atal y prosiect wedi arwain at fwllch yn yr ymchwiliad archaeolegol a oedd ar waith. Mae'r ExA yn nodi ei bod yn ymddangos bod cynnydd wedi'i wneud yn ystod yr Archwiliad o ran adfer, storio a chofnodi arteffactau a gloddiwyd, a bod IACC wedi adrodd ei fod yn cynnal trafodaethau â'r Ymgeisydd i barhau â'r cynllun ymchwilio ysgrifenedig y cytunwyd arno. Mae'n nodi cyflwyniadau LIC ynglŷn â'r mater hwn, y posibilrwydd y gallai safleoedd o fewn yr WNDA gael eu hystyried ar gyfer eu cofrestru, ac mai'r unig ffordd o osgoi niwed sylweddol i asedau archaeolegol treftadaeth o ansawdd uchel yr effeithir arnynt gan ddatblygiad yw trwy weithredu Cynllun Lliniaru Archaeolegol cytunedig. Mae'r ExA yn credu bod y newidiadau i'r dDCO a wnaed yn ystod yr Archwiliad, yn enwedig y gofyniad sydd wedi'i ymgorffori yn Atodlen 4 ac a sicrhau trwy Erthygl 85 a gofynion yn Atodlen 3 i bob safle, NSIP a chysylltiedig, gael Cynllun Lliniaru Archaeolegol wedi'i gymeradwyo ac ar waith cyn i waith ddechrau, yn sicrhau ymagwedd briodol pe byddai'r datblygiad yn symud ymlaen.
- 9.10.3. O ran y gwaith archaeolegol a gynigiwyd yn rhan o'r cam Paratoi a Chlirio'r Safle (Gwaith Rhif 12), y mae'n ymddangos bod cryn dipyn ohono wedi cael ei wneud, mae'r ExA yn derbyn rhesymeg LIC a'i chynnig ar gyfer diwygio geiriad Gofyniad SCP8, ac mae'n argymhell bod yr SoS yn derbyn y geiriad a gynigiwyd yn gynharach yn y Bennod hon.
- 9.10.4. Mae'n amlwg yn anodd i'r ExA ddod i gasgliad ynglŷn â'r ymchwiliadau archaeolegol a gynhaliwyd yn yr WNDA cyn i'r Gorchymyn gael ei benderfynu a phan fo'r gwaith wedi cael ei atal ar un ochr. Mae'r Ymgeisydd yn honni bod ymgymryd â'r gwaith hwn mewn modd cymeradwy er boddhad IACC, GAPS a Cadw yn fesur lliniaru digonol i osgoi niwed sylweddol i'r asedau hyn sydd o werth ac arwyddocâd mawr, ac nid yw'n ymddangos bod IPs yn anghytuno â'r farn hon. Fodd bynnag, oherwydd bod y gwaith wedi'i atal ac yna dywedwyd ei fod wedi'i ailgychwyn yn ystod yr Archwiliad, ni all yr ExA wybod p'un a yw'r gwaith wedi cael ei wneud mewn modd boddhaol i osgoi niwed sylweddol. Os nad yw niwed sylweddol wedi cael ei osgoi, mae angen rhoi pwys mawr i'r canlyniad hwn a dylai'r SoS ystyried p'un a yw'n credu y bu cyfiawnhad eglur ac argyhoeddiadol a bod hyn yn sefyllfa gwbl eithriadol.
- 9.10.5. O ganlyniad, cyngor yr ExA i'r SoS wrth benderfynu ar y Cais yw:
- Ymgynghori â LIC, IACC a GAPS i ganfod p'un a yw'r gwaith, yn eu barn nhw, wedi cael ei gwblhau neu'n debygol o gael ei gwblhau hyd at y safon ofynnol, gan felly osgoi niwed sylweddol i asedau treftadaeth archaeolegol yn yr WNDA.
 - Os yw'r rhai yr ymgynghorwyd â nhw o'r farn nad yw'r gwaith wedi cael ei gwblhau neu ei fod yn annhebygol o gael ei gwblhau hyd at y safon ofynnol, mae'n debygol bod niwed sylweddol wedi digwydd a bydd angen penderfynu p'un a gyflwynwyd cyfiawnhad eglur ac argyhoeddiadol a bod hyn yn sefyllfa gwbl eithriadol yn unol ag NPS EN-1 paragraff 5.8.14.
- 9.10.6. Mae'r ExA o'r farn bod achos eglur ac argyhoeddiadol wedi cael ei gyflwyno ar gyfer ffynonellau eraill o ynni carbon isel ac, yn amodol ar bryderon a fynegwyd mewn manau eraill, y gallai'r datblygiad

arfaethedig wneud cyfraniad arwyddocaol at fodloni'r angen hwn. Byddai hyn yn cefnogi'r ddadl dros amgylchiadau cwbl eithriadol yn yr achos hwn.

- 9.10.7. O ran archaeoleg ddaearol yn y Cais cyfan, mae'r ExA o'r farn bod y dDCO [REP10-006] yn cynnwys y gofynion a'r mesurau lliniaru sy'n ofynnol i sicrhau y byddai niwed sylweddol i asedau treftadaeth archaeolegol yn cael ei osgoi ac y byddai'r profion yn NPS EN-1 o ran gweddillion archaeolegol yn cael eu bodloni, ac na ddylai bwyso yn erbyn y Cais.

**Y Felin Flawd Gradd II* restredig yn Felin Gafnan
ac adeiladau Gradd II rhestredig yn Felin Gafnan,
sy'n cynnwys y Tŷ Sychu Grawn a'r Breuandy**

- 9.10.8. Mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth i'r holl ddogfennau a chynrychiolaethau eraill gan yr Ymgeisydd a'r IPs a wnaeth sylwadau ar yr effaith y byddai'r datblygiad yn ei chael ar wead ffisegol a lleoliad yr asedau treftadaeth yn Felin Gafnan. Yn ogystal, gofynnodd yr ExA am wybodaeth ychwanegol i helpu i ddeall effaith y datblygiad arfaethedig ar leoliad, ac ymwelodd â'r safleoedd ar yr Archwiliad Safle gyda Chwmni ac, yn achos y Felin Flawd, ar ei ymweliad safle digwmni.
- 9.10.9. Mae'r ExA yn cytuno ag asesiad yr Ymgeisydd bod Melin Flawd Gradd II* Felin Gafnan yn ased o arwyddocâd uchel a bod y Tŷ Sychu Grawn a'r Breuandy Gradd II o arwyddocâd canolog. Mae'n rhoi gwerth arwyddocaol i'r berthynas bwysig rhwng y tri adeilad, sy'n cynrychioli cysylltiad hanesyddol ac economaidd-gymdeithasol. Mae'n nodi y byddai'r adeiladau'n cael eu gwarchod, yn unol â pharagraff 5.8.14 NPS EN-1, ac, yn unol â pharagraff 5.8.13, y bydd y buddsoddiad arfaethedig mewn cynnal eu gwedd a darparu dehongliadau yn gwella'r arwyddocâd hwnnw ac yn cyfrannu at gymunedau cynaliadwy a hyfywedd economaidd.
- 9.10.10. Mae'r ExA hefyd yn cytuno y byddai effaith yr Orsaf Bŵer a'r Gwaith Morol ar leoliad y tri adeilad yn ddifrifol yn ystod adeiladu a gweithredu, a dim ond yn lleihau dros amser wrth i'r coetir sgrinio ar ffin yr Orsaf Bŵer aeddfedu ac wrth i'r morglawdd a'r MOLF ddod i edrych yn fwy naturiol. Byddai'r Orsaf Bŵer yn cael ei datgomisiynu mewn cyfnod o oddeutu naw deg mlynedd; ond byddai'r cyfleusterau storio Gwastraff Lefel Ganolradd a Gweddillion Tanwydd yn bresenoldeb yn y cefndir am sawl cenhedlaeth. Mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth ofalus i'r cyflwyniadau a wnaed ynglŷn â lleoliad; ac, o gofio bod yr adeiladau'n cael eu gwarchod a bod mesurau lliniaru ar waith i ddarparu sgrinio ac amgylchedd mwy naturiol, mae'n credu y byddai'r niwed a achosir i'r lleoliad yn llai na sylweddol.
- 9.10.11. At ei gilydd, mae'r ExA o'r farn, o ystyried yr ymrwymadau i warchod yr adeiladau, gwella eu harwyddocâd trwy gofnodi, cynnal a chadw, rheoli a dehongli, a lliniaru'r effeithiau negyddol ar leoliad dros amser, y byddai'r niwed a achosir i'r tri ased yn llai na sylweddol a bod modd cyfiawnhau'r niwed a fyddai'n cael ei greu gan fudd cyhoeddus cynhyrchu ynni carbon isel a lles economaidd Ynys Môn.
- 9.10.12. Yn hyn o beth, mae'r ExA o'r farn bod y profion a amlinellir yn NPS EN-1

wedi cael eu bodloni a bod y Cais hefyd yn bodloni gofynion polisi PPW a Pholisi PS 20 y CDLIC a'r arweiniad a gynhwysir yn yr SPG ac, at ei gilydd, bod y niwed i asedau treftadaeth Felin Gafnan wedi cael ei liniaru ac ni ddylai bwyso yn erbyn y Cais.

Parc a Gardd Cofrestredig Gradd II Cestyll

- 9.10.13. Erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd cynnydd wedi'i wneud o ran sicrhau mesurau lliniaru ychwanegol. Mae'r ExA yn nodi:
- y byddai Gardd y Dyffryn yn cael ei chadw, ac y byddai mesurau lliniaru ar waith i fynd i'r afael ag effeithiau amgylcheddol niweidiol; adfer; dehongli; cynnal a chadw hyd at ddiwedd y cyfnod gweithredu; a gwella mynediad cyhoeddus;
 - y byddai'r niwed sylweddol i'r golygfeydd arwyddocaol allan o'r Ardd a achosir gan y sarn dros dro, y MOLF a'r morglawdd yn cael ei liniaru'n rhannol gan y mesurau i ddefnyddio deunyddiau priodol a chreu golwg fwy naturiol;
 - y byddai'r Ardd Lysiau yn cael ei hadfer, sy'n welliant pwysig i'r ased;
 - y bydd lleoliad a dyluniad dangosol y Gwaith Trin Carthffosiaeth arfaethedig o ran asedau treftadaeth yn destun ymgynghoriad pellach â CNC a Gweinidogion Cymru cyn i IACC benderfynu ar y Cynllun Draenio Adeiladu Trosfwaol; ac
 - y byddai CGRMP ar gyfer Gardd Cestyll a chyllid cysylltiedig ar gyfer ei baratoi, ei gyflawni a'i gynnal a'i gadw'n barhaus yn cael ei sicrhau trwy Gytundeb a106 y dDCO.
- 9.10.14. Mae'n nodi hefyd, erbyn diwedd yr Archwiliad, bod IACC a LIC wedi dweud eu bod yn cytuno â lefel y mesurau lliniaru a sicrhawyd.
- 9.10.15. Mae'r ExA yn ymwybodol o'r gofyniad ym mharagraff 5.8.14 NPS EN-1 sy'n nodi y dylai fod rhagdybiaeth o blaid gwarchod asedau treftadaeth a, pho fwyaf arwyddocaol yr ased treftadaeth dynodedig, y mwyaf y dylai'r rhagdybiaeth fod o blaid ei warchod, ac y dylai colli neu achosi niwed sylweddol i asedau treftadaeth dynodedig o'r arwyddocâd uchaf, gan gynnwys Parciau a Gerddi Cofrestredig Gradd II a II*, fod yn gwbl eithriadol.
- 9.10.16. Mae'r ExA yn cydnabod arwyddocâd a gwerth uchel Parc a Gardd Cofrestredig Cestyll ac y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith weddilliol niweidiol fawr ar ei Leoliad Hanfodol yn ystod pob cam. Mae wedi archwilio'r posibilrwydd o eithrio'r Ardd o ffin yr WNDA ac mae'n derbyn rhesymeg yr Ymgeisydd a nodwyd yn y Datganiad Cynllunio [APP-406] sy'n cyfiawnhau'r amgylchiadau eithriadol sy'n arwain at niwed sylweddol i'r ased treftadaeth gwerthfawr hwn, ac felly'n bodloni meini prawf NPS EN-1 paragraff 5.8.14. Mae'r Ymgeisydd ac IPs wedi gweithio drwy gydol yr Archwiliad i sicrhau mesurau lliniaru, gan gynnwys ymrwymiad i adfer yr Ardd Lysiau a fyddai, ym marn yr ExA, yn gwella arwyddocâd Gardd Cestyll ac yn cyfrannu at les economaidd-gymdeithasol Ynys Môn.
- 9.10.17. Mae'r ExA yn cydnabod bod Gardd Cestyll wedi'i lleoli mewn tirwedd lle mae'r Orsaf Bŵer Bresennol yn bresenoldeb arwyddocaol. Mae'n nodi ymhellach y mesurau a fyddai ar waith i liniaru effeithiau niweidiol yn

ystod y cyfnod adeiladu, gan gynnwys monitro a rheoli effeithiau amgylcheddol niweidiol, a mesurau i greu golwg fwy naturiol i'r morglawdd a'r MOLF o ran y Golygfeydd Arwyddocaol.

- 9.10.18. Mae'r ExA o'r farn y byddai'r camau a fyddai'n cael eu cymryd i warchod a gwella'r asedau treftadaeth, gan gynnwys y CGRMP; yr ymrwymiad i adfer yr Ardd Lysiau a'r camau i adfer, rheoli, annog mynediad a darparu dehongliadau ar gyfer Gardd y Dyffryn yn darparu budd cyhoeddus cadarnhaol ac, o ganlyniad, y byddai'r niwed yn llai na sylweddol.
- 9.10.19. Yn hyn o beth, mae'r ExA yn credu bod y profion a amlinellir yn NPS EN-1 wedi cael eu bodloni a bod y Cais hefyd yn bodloni gofynion polisi PPW a Pholisi PS 20 y CDLIC a'r arweiniad a gynhwysir yn yr SPG ac, at ei gilydd, bod y niwed i ased treftadaeth Parc a Gardd Cofrestredig Gradd II Cestyll wedi cael ei liniaru, y byddai'n llai na sylweddol ac ni ddylai bwyso yn erbyn y Cais.

Y Dirwedd a Ddyluniwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe

- 9.10.20. Mae'r Dirwedd a Ddyluniwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe yn ased treftadaeth heb ei ddynodi ac mae'r ExA, yn unol â pharagraff 5.8.6 NPS EN- 1, yn cydnabod bod ganddi arwyddocâd treftadaeth o werth canolig a'i bod yn deilwng o'i hystyried.
- 9.10.21. Mae'r ExA yn fodlon, o ran y Dirwedd a Ddyluniwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe, y byddai mesurau lliniaru'n cael eu sicrhau fel bod y dirwedd yn cael ei harolygu hyd at safon briodol ac y byddai cynlluniau rheoli tirwedd ar waith i reoli, diogelu, monitro a chynnal a chadw. Mae'n cytuno ag asesiad yr Ymgeisydd o arwyddocâd yr effeithiau ac mae'n dod i'r casgliad y byddai'r niwed i'r ased treftadaeth hwn sydd heb ei ddynodi yn llai na sylweddol ac felly, ym marn yr ExA, na ddylai'r niwed llai na sylweddol bwyso yn erbyn y Cais.
- 9.10.22. O ran effeithiau Canolfan Logisteg Parc Cybi ar faen hir Tŷ Mawr a siambr gladdu Trefignath, mae'r ExA yn fodlon y byddai mesurau lliniaru digonol ar waith i fynd i'r afael ag effeithiau negyddol ar y ddwy heneb gofrestredig yn ystod adeiladu, gweithredu a datgomisiynu'r Ganolfan Logisteg, a sicrhau gan LC8. Mae'n croesawu'r ymrwymiad i wella'r asedau treftadaeth hyn trwy ddarparu gwybodaeth ddehongli well. Mae'n dod i'r casgliad y byddai'r effeithiau gweddilliol yn niweidiol fach a bod niwed llai na sylweddol ac ychydig o golled i arwyddocâd, ac felly na ddylai hyn bwyso yn erbyn y Cais.

Maen Hir Capel Soar yn Llanfaethlu

- 9.10.23. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad y byddai mesurau digonol ar waith i liniaru effeithiau niweidiol yn ystod adeiladu'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd, ac mae'n croesawu'r mesurau i wella'r ased treftadaeth trwy ddehongli ychwanegol yn ystod y cyfnod gweithredu. Mae'n dod i'r casgliad bod niwed llai na sylweddol ac na ddylai hyn bwyso yn erbyn y Cais.

Yr holl asedau treftadaeth eraill sy'n destun yr

Archwiliad

- 9.10.24. Amlygodd yr Ymgeisydd fwy na 900 o asedau treftadaeth yn ei Adroddiad Treftadaeth Ddiwylliannol WNDA, mewn ardal astudio a oedd yn ymestyn 6km o ffin WNDA [APP-130]. Mae'r bennod hon wedi trafod yr archwiliad o'r holl rai y mae'r Ymgeisydd yn rhagfynegi effaith weddilliol niweidiol fawr neu gymedrol arnynt. Aseswyd bod yr holl effeithiau eraill ar asedau treftadaeth yn fach neu'n ddibwys, ac felly heb fod yn arwyddocaol. Mae'r ExA yn cytuno â'r lefelau effaith a aseswyd ac yn nodi y byddai ymchwiliadau archaeolegol yn y dyfodol, gan gynnwys asedau heb eu darganfod o bosibl, yn cael eu sicrhau yn y dDCO [REP10-006].

9.11. CASGLIADAU AR YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL

- 9.11.1. Mae'r Ymgeisydd wedi cydymffurfio â gofynion NPS EN-1 o ran yr amgylchedd hanesyddol a amlinellir ym mharagraffau 5.8.8 i 5.8.9.
- 9.11.2. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad bod y profion a amlinellir yn NPS EN-1 wedi'u bodloni. Mae asedau treftadaeth o arwyddocâd uchel a fyddai'n cael eu niweidio gan y datblygiad Gorsaf Bŵer arfaethedig; fodd bynnag, trwy gyfrwng y mesurau lliniaru a fyddai ar waith, mae niwed sylweddol wedi'i osgoi, a byddai gwelliant arwyddocaol yn cael ei wneud a fyddai'n cyfrannu at les cymdeithasol ac economaidd gogledd Ynys Môn.
- 9.11.3. Cyflwynir y Cais o dan a105 PA2008 ac mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth i'r LIRs a gyflwynwyd; y materion rhagnodedig a amlinellir uchod; a materion eraill pwysig a pherthnasol. At ddiben ystyried yr amgylchedd hanesyddol, mae'r ExA yn rhoi pwys mawr i bolisi cenedlaethol fel y'i mynegir yn NPS EN-1, polisi Cymru a pholisïau lleol fel yr amlinellwyd yn gynharach.
- 9.11.4. Mae'r ExA wedi amlygu ac asesu arwyddocâd arbennig yr asedau treftadaeth y mae'r datblygiad arfaethedig yn effeithio arnynt ac wedi archwilio'r holl asedau hynny, yn enwedig y rhai sydd o'r arwyddocâd uchaf, yr amlygwyd effeithiau niweidiol arwyddocaol arnynt yn ystod adeiladu a gweithredu, ynghyd â'r materion hynny sy'n achosi'r pryder mwyaf i IPs. Mae wedi ceisio ystyried arwyddocâd arbennig yr ased treftadaeth a'i werth. Mae'n cydnabod yr angen i warchod a, lle y bo'n briodol, gwella'r arwyddocâd hwnnw a'r rhagdybiaeth o blaid gwarchod asedau treftadaeth dynodedig, ac y dylai niwed sylweddol i asedau o'r arwyddocâd uchaf, neu eu colli, fod yn gwbl eithriadol.
- 9.11.5. Mae sawl ased treftadaeth o werth uchel ac arwyddocâd pwysig, gan gynnwys henebion cofrestredig, adeiladau rhestredig a gardd hanesyddol gofrestredig wedi'u lleoli'n agos i'r ardaloedd datblygu a byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol arnynt yn ystod pob cam, gyda phryder arbennig ynglŷn ag effeithiau niweidiol ar eu lleoliad. Byddai'r holl asedau hyn yn cael eu gwarchod, ni fyddai arwyddocâd yn cael ei golli a byddai niwed i leoliad yn cael ei liniaru trwy sgrinio; defnyddio lliwiau gwannach ar adeiladau a strwythurau'r Brif Orsaf Bŵer; defnyddio deunyddiau priodol i adlewyrchu cymeriad y morlun; a mesurau gwella ecolegol morol i wneud i'r MOLF a'r morglawdd edrych

yn fwy naturiol o'u gweld o Ardd Cestyll. Byddai hyn i gyd, dros amser, yn lleihau effaith yr Orsaf Bŵer a'r Gwaith Morol ar leoliad yr asedau hyn.

- 9.11.6. Yn ogystal, mae'r ExA yn croesawu'r ymrwymïadau a sicrhew trwy'r Cytundeb a106 ar gyfer cofnodi ychwanegol; dehongli; Cynllun Adfywio a Rheoli Gardd Cestyll; adfer yr Ardd Lysiau; a'r mesurau gwarchod a gwella a sicrhew ar gyfer grŵp o adeiladau Felin Gafnan, gan gynnwys cynllun rheoli cadwraeth ar gyfer y Felin Flawd Gradd II* restredig, fel camau cadarnhaol a fydd yn gwella arwyddocâd yr asedau hyn.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO neu'r dogfennau rheoli

- 9.11.7. Yng ngoleuni'r uchod, pe byddai'r SoS yn penderfynu caniatáu'r Gorchymyn, mae'r ExA o'r farn y byddai angen y camau gweithredu a'r newid canlynol i'r dDCO a'r dogfennau rheoli:
- Ceisio cadarnhad gan LIC, IACC a GAPS bod ymchwiliadau archaeolegol ôl-gloddio WNDA wedi cael eu cwblhau, neu y byddant yn cael eu cwblhau, mewn modd boddhaol i gadarnhau lliniaru yn erbyn niwed a cholled sylweddol. Os na chadarnheir hyn, dylid ystyried p'un a wnaed achos er budd y cyhoedd i ganiatáu i'r datblygiad symud ymlaen mewn amgylchiadau cwbl eithriadol.
 - Disodli'r geiriad isod yng Ngofyniad SCP 8 'Cynllun ymchwilio archaeolegol ysgrifenedig':
 - o Ni chaiff unrhyw ddatblygiad ddigwydd o fewn ardal yr WNDA hyd nes bod yr Ymgeisydd neu ei asiant neu eu hollynwyr mewn teitl wedi sicrhau bod rhaglen o waith archaeolegol yn cael ei gweithredu yn unol â chynllun ymchwilio ysgrifenedig a gyflwynwyd i IACC ac a gymeradwywyd ganddo'n ysgrifenedig, mewn ymgynghoriad â Cadw.
 - o Ni chaiff unrhyw waith dymchwel/datblygu ddigwydd heblaw yn unol â'r Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig a gymeradwywyd o dan amod (1).
 - o Ni cheir comisiynu Uned 2 hyd nes bod yr ymchwiliad safle a'r asesiad ôl-ymchwilio wedi cael eu cwblhau yn unol â'r rhaglen a amlinellwyd yn y Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig a gymeradwywyd o dan amod (1) a bod y ddarpariaeth ar gyfer dadansoddi, cyhoeddi a lledaenu'r canlyniadau ac archifo wedi cael ei sicrhau.

10. ADNODDAU DŴR

10.1. Y GYFARWYDDEB FFRAMWAITH DŴR – ASESIAID YR YMGEISYDD

- 10.1.1. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Asesiad Cydymffurfio â'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (WFD) gyda'r cais [APP-444]. Rhestrwyd y cyrff dŵr a'r

cyrff dŵr WFD nad ydynt yn adroddadwy a sgriniwyd yn yr asesiad yn Nhabl 4-7.

10.1.2. Daeth yr asesiad i'r casgliad na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi i unrhyw gyrff dŵr WFD ddirywio'n barhaol ac na fyddai'n atal cyrff dŵr WFD rhag cyflawni Statws Ecolegol Da neu Bosibl, heblaw am y canlynol:

- Corff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn:
 - o roedd posibilrwydd y gallai'r datblygiad beryglu cyflawni statws da parhaus y prawf ymwthiad halwynog yng nghorff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn o ganlyniad i ddad-ddyfrio yn ystod adeiladu; a
 - o gallai'r datblygiad arfaethedig achosi i statws corff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn ddirywio o ran yr effeithiau ar Ecosystem Ddaearol sy'n Dibynnu ar Ddŵr Daear (GWDTE) SoDdGA Tre'r Gof.
- Corff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid:
 - o Mae posibilrwydd y gallai elfen ansawdd amodau morffolegol y corff dŵr ddirywio o statws uchel i dda o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

10.1.3. Darparodd yr Ymgeisydd wybodaeth i ategu cais am randdirymiad o dan Erthygl 4(7) ar gyfer y ddau gorff dŵr hyn yn [APP-445], a ddaeth i'r casgliad y gallai dyluniad presennol y datblygiad arfaethedig fodloni amodau Erthygl 4(7) yn ddigonol.

10.2. MATERION A DRAFODWYD YN YSTOD YR ARCHWILIAD

Corff Dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid – elfennau ansawdd biolegol

- 10.2.1. Mae corff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid yn cynnwys yr amgylchedd arfordirol o'r Orsaf Bŵer Bresennol hyd at oddeutu 2km i'r gogledd-orllewin o Ynysoedd y Moelrhoniaid ac ychydig i'r de o Borth Trwyn ar arfordir gorllewinol Ynys Môn. Mae elfennau ansawdd biolegol y corff dŵr o statws uchel (yn seiliedig ar infertebratau benthig) [APP-444].
- 10.2.2. Cydnabu Asesiad Cydymffurfio â'r WFD [APP-444] yr Ymgeisydd y potensial am effeithiau ar infertebratau benthig, gan gynnwys colli cynefin yn y corff dŵr. Fodd bynnag, roedd o'r farn y byddai'r strwythurau morglawdd ym Mhorth-y-Pistyll yn gweithredu fel riff artiffisial gan ddarparu arwynebau newydd i'w cytrefu, ac y byddai'n cynnwys gwelliannau ecolegol i gyflymu'r gyfradd cytrefu ac amrywiaeth rhywogaethau ar y strwythurau. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi i statws corff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid ddirywio nac yn peryglu cyflawni ei amcanion yn barhaus. [APP-444, APP-132].
- 10.2.3. Fodd bynnag, cynghorodd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) [RR-088][REP2-325] fod angen mwy o wybodaeth i ddangos na fyddai infertebratau benthig mewn perygl o ddirywio yng nghorff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid, gan gynnwys gwybodaeth am: raddau'r effaith; y berthynas rhwng hydromorffoleg ac ansawdd biolegol; effeithiau cronol; colled uniongyrchol o ganlyniad i'r strwythurau morol; effeithiau cynnydd mewn tymheredd a Chyfanswm yr Ocsigen Gweddilliol (TRO); effeithiau rhyddhau dŵr oeri gweithredol ar brosesau arfordirol; a'r ollyngfa dŵr gwastraff dros dro.
- 10.2.4. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP3-035 a REP6-015] trwy ddweud, yn seiliedig ar asesiad achos gwaethaf, nad oedd y rhan o gorff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a allai fod mewn perygl o ddirywio o ran infertebratau morol yn fwy na 5% o'i arwynebedd arwyneb, ac nad oedd ychwaith yn gorchuddio arwynebedd arwyneb cyffyrddol sy'n fwy na 0.5km². Roedd o'r farn nad oedd yr effaith gronnol a ragfynegwyd ar infertebratau morol fel elfen ansawdd biolegol o Ynysoedd y Moelrhoniaid yn gyson â'r dosbarthiad o statws ecolegol uchel. Dadleuodd hefyd na fyddai'r holl infertebratau yn ardal gyfan y corff dŵr mewn perygl o ddirywio a bod yr ollyngfa dŵr oeri wedi cael ei dylunio i gyfeirio'r golofn ddŵr i ffwrdd oddi wrth wely'r môr, gan felly leihau'r effeithiau ar infertebratau benthig ymhellach.
- 10.2.5. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad hefyd bod unrhyw newidiadau i'r maes llif o ganlyniad i ddŵr oeri yn lleol ac nad oeddent yn ddigon mawr i newid y patrymau cyffredinol yng nghorff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid [REP5-084, App 1-3].
- 10.2.6. O ran effeithiau TRO, roedd yr Ymgeisydd [REP6-015] o'r farn na fyddai'r rhan fwyaf o rywogaethau infertebratau benthig yn profi effeithiau

marwol o ganlyniad i TRO ar y crynodiadau uchaf a fodelwyd yn agos i'r ollyngfa. Credai hefyd na fyddai newidiadau cemegol ychwanegol sy'n gysylltiedig â dŵr oeri a gollyngiadau dŵr adeiladu neu weithredol eraill yn effeithio ar rywogaethau infertebratau.

- 10.2.7. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad y byddai statws ffawna infertebratau benthig yn aros yn uchel yn ystod adeiladu a gweithredu'r datblygiad arfaethedig [REP6-027]. Er hynny, nododd CNC [REP5-081 a REP8-018] nad oedd yr Ymgeisydd wedi ystyried y cysylltiad rhwng hydromorffoleg fel elfen ategol o'r fioleg yn yr asesiad cydymffurfio â'r WFD. Credai y dylai'r elfen infertebratau benthig yng nghorff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid gael ei hystyried ar gyfer rhanddirymiad o dan Erthygl 4(7) yn ogystal â'r hydromorffoleg, oherwydd bod yr hydromorffoleg yn elfen ategol o'r fioleg ac y byddai newidiadau mewn hydromorffoleg yn effeithio ar infertebratau benthig yn bennaf.
- 10.2.8. Nid oedd yr Ymgeisydd yn cytuno â chasgliad CNC [REP6-027 a REP8-068]. Fodd bynnag, cyflwynodd ddeunydd ynglŷn â ffawna infertebratau benthig i ategu achos dros rhanddirymiad o dan Erthygl 4(7), gan gynnwys mesurau lliniaru, ar sail 'heb ymrwymiad'. Ystyrir rhanddirymiadau Erthygl 4(7) ymhellach yn ddiweddarach yn yr adran hon.

Corff Dŵr Gogledd Ynys Môn

- 10.2.9. Mae corff dŵr Gogledd Ynys Môn yn cynnwys yr amgylchedd arfordirol sy'n ymestyn o'r orsaf bŵer bresennol i'r dwyrain ac yn dilyn yr arfordir cyn belled â Thrwyn Du. Mae wedi'i ddosbarthu o statws cymedrol yn gyffredinol (mae elfennau ansawdd biolegol o statws da; mae elfennau ansawdd ffisigocemegol yn uchel; ac mae elfennau ategol hydromorffolegol yn uchel). Fodd bynnag, mae'r corff dŵr yn methu'r safon gemegol ar gyfer mercwri a'i gyfansoddion, gan arwain at statws cyffredinol cymedrol. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi i statws corff dŵr Gogledd Ynys Môn ddirywio.
- 10.2.10. Fodd bynnag, gofynnodd CNC am wybodaeth ychwanegol [REP2-325] i asesu'r effaith ar lwyth a dosbarthiad mercwri ychwanegol/crynodedig o ganlyniad i ollyngiadau dŵr oeri ac i asesu effeithiau dŵr oeri ar brosesau hydrodynamig yn ystod gweithredu.
- 10.2.11. Rhoddodd yr Ymgeisydd eglurhad technegol ynglŷn â halogiad mercwri [REP5-084, App 1-1]. Cadarnhaodd y byddai mercwri'n bresennol yn y dŵr yfed a gyflenwir i'r safle gan Ddŵr Cymru a fyddai'n cael ei ddileu tra bo'r orsaf bŵer yn gweithredu trwy'r 'gwaith trin dŵr cyflenwol' cyn unrhyw ollyngiad i ddŵr wyneb. Byddai crynodiad y mercwri a ddilëwyd deng gwaith cymaint â'r crynodiad gwreiddiol a gyflenwyd a byddai'n cael ei ollwng trwy'r ollyngfa dŵr oeri. Fodd bynnag, byddai'r crynodiadau mercwri a ollyngir gryn dipyn yn llai na'r terfyn canfod mewn labordy, ac ni fyddai'n ganfyddadwy ar raddfa corff dŵr Gogledd Ynys Môn. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad na fyddai hyn yn cyfrannu tuag at ddirywio unrhyw elfennau ansawdd o ran yr WFD.

- 10.2.12. O ran effaith gollwng dŵr oeri ar brosesau arfordirol, daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad bod unrhyw newidiadau i'r maes llif o ganlyniad i ddŵr oeri yn lleol ac nad oeddent yn ddigon mawr i newid y patrymau cyffredinol yng nghorff dŵr Gogledd Ynys Môn [REP5-084, App 1-3].
- 10.2.13. O ganlyniad i'r wybodaeth hon, cytunodd CNC yn ei SoCG [REP8-018] na fyddai corff dŵr arfordir gogledd Ynys Môn yn dirywio o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

Cyrff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a Gogledd Ynys Môn

- 10.2.14. Ystyriodd Rhan 5 Asesiad Cydymffurfio â'r WFD yr Ymgeisydd [APP-444] y risg bosibl i elfennau ansawdd biolegol yng nghyrrff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a Gogledd Ynys Môn o ganlyniad i gyflwyno rhywogaethau estron wrth weithredu'r cyfleuster dadlwytho morol. Credai fod cynhyrchu a dilyn Asesiad Risg a Datganiad o Ddull Bioddiogelwch, ynghyd â rhaglen fonitro, yn cynyddu'r tebygolrwydd o ganfod cyflwyniad a/neu ledaeniad rhywogaethau estron, gan ganiatáu amser i gymryd camau ychwanegol os bydd angen. Felly, daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad na fyddai effeithiau ar invertebratau benthig a fflora dyfrol yn achosi i statws cyrff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a Gogledd Ynys Môn ddirywio, nac yn peryglu cyflawni eu hamcanion yn barhaus.
- 10.2.15. Fodd bynnag, amlygodd CNC [REP2-325] nifer o fylchau heb eu datrys y byddai angen mynd i'r afael â nhw yn yr Asesiad Risg Bioddiogelwch terfynol i gefnogi'r cais am Drwydded Forol. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Strategaeth Asesu Risg Bioamrywiaeth erbyn Terfyn Amser 5 yr archwiliad [REP5-041]. Gweler yr Amgylchedd Morol yn y Bennod hon am ragor o fanylion.

Corff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn

- 10.2.16. Mae mwyafrif safle'r cais uwchben corff dŵr daear WFD Eilaidd Ynys Môn, sydd o statws cyffredinol 'gwael'. Cytunodd CNC ag asesiad gwreiddiol yr Ymgeisydd y gallai corff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn ddirywio o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig oherwydd ymwthiad halwynog ac effeithiau ar GWDTE SoDdGA Tre'r Gof, ac y gallai fod angen rhanddirymiad Erthygl 4(7) [REP2-325 a REP10-035].
- 10.2.17. Cynghorodd CNC [REP2-325] hefyd nad oedd yn eglur bod yr holl lwybrau effaith wedi cael eu hasesu'n llawn ac, fel y trafodwyd ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn, roedd ganddo bryderon ynglŷn â model dŵr daear cysyniadol sylfaenol yr Ymgeisydd a ddefnyddiwyd i asesu effeithiau ar GWDTE SoDdGA Tre'r Gof. Roedd CNC yn pryderu nad oedd arwyddocâd yr holl weithgareddau dad-ddyfrio (gan gynnwys adeiladu'r twnnel gollwng) ar SoDdGA Tre'r Gof, yn ystod adeiladu a gweithredu, wedi cael eu harchwilio'n llawn. Felly, roedd o'r farn bod perygl y gallai gweithgareddau dad-ddyfrio newid cyfraniadau dŵr daear at y SoDdGA a allai achosi i statws corff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn ddirywio. Nid oedd CNC yn gallu cadarnhau bod yr holl fesurau lliniaru ymarferol wedi cael eu hystyried fel sy'n ofynnol o dan ddarpariaethau rhanddirymu Erthygl 4(7).

Corff Dŵr Arfordirol Morlyn Cemlyn

- 10.2.18. Mae corff dŵr Morlyn Cemlyn wedi'i leoli i'r gorllewin o'r WND. Corff dŵr wedi'i addasu'n helaeth ydyw y dosbarthwyd bod ganddo Botensial Ecolegol Da, gydag elfen hydromorffolegol ategol 'dda' (dŵr wyneb) a statws cemegol da. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi i statws corff dŵr Morlyn Cemlyn ddirywio [APP-444].
- 10.2.19. Mae Nant Cemlyn yn llifo i gyfeiriad gogleddol ar hyd ffin orllewinol yr WND cyn draenio i Forlyn Cemlyn. Byddai Twmpath E wedi'i leoli yn rhan orllewinol ffin yr WND (Ffigur D1-9 [APP- 237]). Mae'r ES yn cadarnhau na fyddai unrhyw ollyngiadau i Nant Cemlyn yn ystod y cyfnod adeiladu gan y byddai dŵr draenio'n cael ei gasglu, ei drin a'i gyfeirio i Afon Cafnan. Fodd bynnag, pan fydd llystyfiant wedi tyfu ar ochr orllewinol Twmpath E, byddai dŵr draenio'n cael ei ailgyfeirio'n ôl i Nant Cemlyn [APP- 127].
- 10.2.20. Dywedodd CNC [RR-088, REP2-325 a REP5-081] fod angen mwy o wybodaeth i ddangos na fyddai Morlyn Cemlyn yn dioddef effeithiau ar ansawdd dŵr o ganlyniad i ddŵr ffo wyneb o 'Dwmpath E' (fel y disgrifir yn adran 6.3 [REP8-063]). Dywedodd fod Morlyn Cemlyn yn arbennig o sensitif i effeithiau ar ansawdd dŵr, ac y gallai dŵr draenio o Dwmpath E yn ystod y cyfnod adeiladu, cyn i llystyfiant aildyfu arno, gynnwys crynodiad uwch o waddodion crog ac effeithio ar ansawdd dŵr yn y morlyn.
- 10.2.21. Dywedodd CNC hefyd [REP2-325] fod angen gwybodaeth ychwanegol i ddangos na fyddai newidiadau i brosesau arfordirol o ganlyniad i bresenoldeb y strwythurau morol (sef strwythurau'r MOLF a'r morglawdd) yn effeithio ar y gefn graean bras, sy'n cynnal gweithrediad Morlyn Cemlyn. Felly, ni allai CNC gytuno â chasgliad yr Ymgeisydd *"na fyddai Prosiect Wylfa Newydd yn achosi i statws corff dŵr Morlyn Cemlyn ddirywio, nac yn peryglu cyflawniad parhaus ei amcanion"*.
- 10.2.22. Ar adeg Terfyn Amser 2, cadarnhaodd yr Ymgeisydd, o ran dŵr ffo wyneb o Dwmpath E, ei fod wedi diwygio is-CoCP y prif safle [REP2-032] i egluro ei gynlluniau i ddefnyddio data monitro i sefydlu trothwyon ar gyfer newid yn ôl o ddull draenio pwmpiedig o Dwmpath E i Afon Cafnan i ddull draenio 'naturiol' i Nant Cemlyn. O ran newidiadau i brosesau arfordirol o ganlyniad i bresenoldeb y strwythurau morol, cynhaliodd yr Ymgeisydd fodelu arfordirol ychwanegol, yn benodol hydrodynameg gysylltiedig a chyflwr tonnau 99^{fed} canradd, i ategu ei safbwynt na fyddai Morlyn Cemlyn yn dirywio [REP2-007].
- 10.2.23. Rhoddir manylion y trafodaethau a gynhaliwyd yn ystod yr archwiliad ynglŷn ag effeithiau ar ansawdd dŵr a phrosesau arfordirol sy'n ategu Morlyn Cemlyn ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn sy'n ymwneud â HRA. Yn dilyn y trafodaethau hyn, diweddarodd yr Ymgeisydd ei Asesiad Cydymffurfio â'r WFD [REP8-067], a ddaeth i'r casgliad o hyd na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi i statws corff dŵr Morlyn Cemlyn ddirywio, nac yn peryglu cyflawniad parhaus ei amcanion.

- 10.2.24. Erbyn diwedd yr archwiliad, roedd CNC yn fodlon bod is-CoCP y prif safle yn darparu digon o wybodaeth i ddangos na fyddai'r gwaith ar Dwmpath E yn cael effeithiau niweidiol ar gyfanrwydd ACA Bae Cemlyn. Nid oedd CNC wedi cadarnhau'n benodol na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi i gorff dŵr Morlyn Cemlyn ddirywio; fodd bynnag, nid oedd wedi'i amlygu'n gorff dŵr a oedd yn golygu bod angen ystyriaeth a gwybodaeth i ategu unrhyw randdirymiad o dan Erthygl 4(7) yn [REP10- 035].

Erthygl 4(7)

- 10.2.25. Mae Erthygl 4(7) yr WFD yn cynnwys darpariaeth i'r awdurdod cymwys randdirymu o gydymffurfio â'r gyfarwydddeb mewn sefyllfaoedd lle na ellir cyflawni'r amcanion amgylcheddol yn Erthygl 4(1) (yn ddarostyngedig i amodau llym). Er mwyn i randdirymiad gael ei roi gan yr awdurdod cymwys, mae'n rhaid i'r meini prawf yn Erthygl 4(7) gael eu bodloni.
- 10.2.26. Roedd CNC yn cytuno â chasgliadau Asesiad Cydymffurfio â'r WFD gwreiddiol yr Ymgeisydd [APP-444], sef y byddai angen rhanddirymiad o dan Erthygl 4(7) ar gyfer corff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid (yr elfen ansawdd hydromorffolegol) a chorff dŵr Eilaidd Ynys Môn (yr elfen ymwthiad halwynog ac ansawdd y GWDTE) [RR- 088, REP2-325].
- 10.2.27. Fodd bynnag, yn ystod yr archwiliad, dywedodd fod angen mwy o dystiolaeth ynglŷn â mesurau lliniaru, effeithiau amgylcheddol a dewisiadau amgen a ystyriwyd i ategu'r Adroddiad Gwybodaeth Erthygl 4(7). Dywedodd hefyd fod angen mwy o dystiolaeth ynglŷn ag ymarferoldeb technegol a chost anghymesur a chyflawni rheolaeth addasol i gefnogi'r Adroddiad Gwybodaeth Erthygl 4(7) [APP-445].
- 10.2.28. Diwygiodd yr Ymgeisydd ei Asesiad Cydymffurfio â'r WFD a'i Wybodaeth i Gefnogi adroddiad rhanddirymu Erthygl 4(7) ddwywaith yn ystod yr archwiliad; yn gyntaf ar adeg Terfyn Amser 6 [REP6-024 a REP6-025] ac wedi hynny ar adeg Terfyn Amser 8 [REP8-067 a REP8-068] i ystyried trafodaethau rhwng y partïon yn ystod yr Archwiliad. Roedd [REP8-068] hefyd yn cynnwys gwybodaeth i gefnogi rhanddirymiad Erthygl 4(7) mewn perthynas â ffawna infertebratau benthig yng nghorff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid.

10.3. CASGLIAD AR Y **GYFARWYDDEB FFRAMWAITH DŴR**

- 10.3.1. Ar ôl ystyried y wybodaeth sydd ar gael a chyngor CNC, sef yr 'awdurdod priodol', mae'r Awdurdod Archwilio (ExA) yn cytuno â CNC bod angen rhanddirymiad Erthygl 4(7) ar gyfer:

- corff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid:

- o elfennau hydromorffoleg sy'n cynnal yr elfennau biolegol; a
- o chyfansoddiad a helaethrwydd yr elfen ffawna infertebratau benthig.

▪ corff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn:

- o ymwthiad halwynog; a'r
- o GWDTE.

10.3.2. O ran elfen ansawdd biolegol corff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid, mae'r ExA yn nodi honiad yr Ymgeisydd y bydd statws y ffawna infertebratau benthig yn aros yn uchel; fodd bynnag, mae'r ExA wedi derbyn cyngor gan CNC y dylai'r elfen infertebratau benthig yng nghorff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid gael ei hystyried ar gyfer rhanddirymiad o dan Erthygl 4(7) yn ogystal â'r elfen hydromorffolegol oherwydd bod yr olaf yn elfen sy'n cynnal y fioleg a'r infertebratau benthig [REP8-018, REP10-035].

10.3.3. Mae'r ExA yn cytuno ag asesiad yr Ymgeisydd na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn achosi dirywiad i unrhyw gyrff dŵr WFD eraill a amlygwyd yn asesiad cydymffurfio â'r WFD yr Ymgeisydd, nac yn atal unrhyw gyrff dŵr WFD eraill rhag cyflawni Statws Ecolegol Da neu Botensial. Ni chyflwynwyd unrhyw dystiolaeth i awgrymu diffygion yn ymagwedd yr Ymgeisydd at amlygu gweithgareddau'r prosiect a chyrrff dŵr WFD perthnasol i'w hystyried, fel y cyflwynwyd yn adran 4 [REP8-067], ac felly mae'r ExA yn fodlon bod y cyrrff dŵr priodol wedi cael eu hamlygu.

10.3.4. Gan ystyried amodau Erthygl 4(7) yn eu tro, daw'r ExA i'r casgliad:

- Erthygl 4(7)(a) – ei fod yn cytuno â CNC [REP10-035], ar sail y dystiolaeth sydd ar gael, fod achos rhesymol wedi'i gyflwyno y bydd pob cam rhesymol yn cael ei gymryd i liniaru'r effeithiau niweidiol ar statws corff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid a chorff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn;
- Erthygl 4(7)(b) – ei fod yn nodi ymateb CNC [REP10-035] y bydd y rhesymau dros yr addasiadau'n cael eu hadrodd yng nghyhoeddiad nesaf Cynllun Rheoli Basn Afon Gorllewin Cymru ar gyfer y 3ydd cylch (2021-2027);
- Erthygl 4(7)(c) – ei fod yn cytuno â CNC [REP10-035], ar sail y wybodaeth sydd ar gael, fod achos rhesymol wedi'i gyflwyno bod y rhesymau dros y datblygiad arfaethedig o fudd cyhoeddus tra phwysig; ac
- Erthygl 4(7)(d) – ei fod yn cytuno â CNC [REP10-035], ar sail y dystiolaeth sydd ar gael, fod achos rhesymol wedi'i gyflwyno na all amcanion buddiol yr addasiadau hyn i gorff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid a chorff dŵr daear Eilaidd Ynys Môn, am resymau ymarferoldeb technegol neu gost anghymesur, gael eu cyflawni trwy unrhyw fodd arall, sy'n opsiwn amgylcheddol sylweddol well yng Nghymru.

10.3.5. O ran Erthygl 4(7)(c), dywedodd CNC yn [REP2-235] y byddai'n rhoi cyngor mewn perthynas â "rhan gyntaf" y meini prawf yn unig (h.y. budd cyhoeddus tra phwysig). Felly, ni roddodd farn benodol ynglŷn â ph'un a yw buddion ehangach y datblygiad arfaethedig i'r amgylchedd ac

i gymdeithas yn drech na buddion cyflawni'r amcanion fel y'u hamlinellir yn Erthygl 4(1). Gan na chyflwynwyd safbwynt gwahanol gan unrhyw un o'r IPs, mae'r ExA o'r farn bod buddion ehangach y datblygiad arfaethedig i'r amgylchedd ac i gymdeithas yn drech na buddion cyflawni amcanion Erthygl 4(1).

10.3.6. O ystyried NPS EN-1, mae'r ExA yn cydnabod y bydd y datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol ar gyflawni'r amcanion amgylcheddol a sefydlwyd o dan yr WFD. Mae'n cydnabod "*yn gyffredinol, y bydd angen [iddo] roi mwy o bwys i effeithiau ar yr amgylchedd dŵr lle y byddai prosiect yn cael effaith niweidiol ar gyflawni'r amcanion amgylcheddol a sefydlwyd o dan y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr*". Fodd bynnag, mae'n argymhell y gall yr SoS, LIC a CNC ddod i'r casgliad na fyddai'r Deyrnas Unedig yn torri'r WFD gan fod amodau Erthygl 4(7) wedi derbyn sylw'n foddhaol ar gyfer cyrff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a Gogledd Ynys Môn.

10.3.7. O ran corff dŵr daear eilaidd Ynys Môn, mae'r ExA yn fodlon bod y mesurau lliniaru a amlinellir yn nhablau 5-1, 5-2 ac Atodiad 1 [REP8-068] wedi'u sicrhau'n ddigonol gan ddarpariaethau presennol y dDCO, i'r graddau na ystyrir bod angen gofynion penodol ychwanegol i fodloni amodau Erthygl 4(7). Fodd bynnag, roedd yr Ymgeisydd a CNC yn cytuno [REP8-018] y byddai angen i'r SoS benderfynu p'un a ddylai mesurau lliniaru manwl a sicrhau trwy'r drwydded tynnu dŵr gael eu rheoli trwy ofyniad yn y DCO. Pe byddai'r SoS yn credu bod hyn yn angenrheidiol, cytunwyd y byddai angen cymeradwyaeth ychwanegol ar gyfer y mesurau lliniaru manwl gan yr awdurdod cyflawni (mewn ymgynghoriad â CNC). Yn [REP6-017], mae'r Ymgeisydd yn dweud ei fod yn bwriadu gwneud cais am drwyddedau tynnu dŵr ar ôl i'r DCO gael ei benderfynu. Felly, mae'r ExA yn awgrymu, gan fod y mesurau lliniaru i fodloni Erthygl 4(7) wedi'u sicrhau, nad oes angen i'r SoS ychwanegu gofyniad at y DCO ynglŷn â mesurau lliniaru ychwanegol sy'n codi o'r trwyddedau tynnu dŵr.

10.3.8. Mae'r ExA hefyd yn fodlon, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael, na fyddai cymhwyso Erthygl 4(7), yn amodol ar reolaeth reoleiddiol briodol, yn rhwystro'n barhaol nac yn peryglu cyflawni amcanion y Gyfarwyddeb hon mewn cyrff dŵr eraill o fewn yr un ardal basn afon. Mae'n cynghori y byddai rhanddirymiad o dan Erthygl 4(7) yn gyson â gweithredu deddfwriaeth amgylcheddol Gymunedol arall ac yn gwarantu'r un lefel o amddiffyniad ag o dan deddfwriaeth bresennol yr Undeb Ewropeaidd yn unol ag Erthygl 4(8) a 4(9) yr WFD.

10.4. **ADNODDAU DŴR WYNEB A DŴR DAEAR - ASESIAID YR YMGEISYDD**

10.4.1. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau ar ddŵr wyneb a dŵr daear yn y dogfennau canlynol:

- ES Cyfrol B – Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B8 – Dŵr wyneb a dŵr daear [APP-073];
- ES Cyfrol D – Datblygiad WNDA D8 – Dŵr daear a dŵr wyneb [APP-127];
- ES Cyfrol E – Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle: AECC ESL a MEEG E8 – Dŵr daear a dŵr wyneb [APP-246];
- ES Cyfrol F – Parcio a Theithio F8 – Dŵr daear a dŵr wyneb [APP-273];
- ES Cyfrol G – Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd G8 – Dŵr daear a dŵr wyneb [APP-311]; and
- ES Cyfrol H – Canolfan Logisteg H8 – Dŵr daear a dŵr wyneb [APP-362].

10.4.2. Ategir yr asesiadau gan nifer o atodiadau sy'n cynnwys adroddiadau technegol a manylion arolygon a chasglu data, gan gynnwys Asesiadau o Ganlyniadau Llifogydd (FCAs) ar gyfer pob safle.

- Amlygodd yr ES yr effeithiau gweddilliol niweidiol canlynol yn yr WNDA (o arwyddocâd 'niweidiol gymedrol' oni nodir fel arall):
- SoDdGA a dalgylch Tre'r Gof – newidiadau i lifoedd dŵr wyneb a'r dŵr sydd ar gael yn ystod adeiladu, mwy o waddodion crog mewn dŵr ffo o ganlyniad i greu twmpathau tirweddu, gostyngiad yn ardal y dalgylch gan arwain at lifoedd is yn ystod gweithredu;
- Dalgylch Afon Cafnan – gostyngiad yn ardal y dalgylch gan arwain at lifoedd is yn ystod gweithredu;
- Cemlyn Road yn nalgylch Afon Cafnan – cynnydd mewn dyfnder llifogydd afonol a glawol yn ystod adeiladu a gweithredu (niweidiol mawr ar gyfer gweithredu);
- Dalgylch Cemaes - mwy o waddodion crog mewn dŵr ffo o ganlyniad i greu twmpathau tirweddu, gostyngiad yn arwynebedd y dalgylch gan arwain at lifoedd is yn ystod gweithredu, a llif sylfaenol tymor hir is i Nant Cemaes; a
- Dalgylch Cemlyn a SoDdGA Bae Cemlyn – newidiadau i ardal y dalgylch a allai newid cyfraddau llif yn ystod gweithredu.

10.4.3. Ni amlygwyd unrhyw effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol ar gyfer unrhyw un o'r safleoedd eraill. Fodd bynnag, amlygwyd effaith fuddiol gymedrol ar y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle o ganlyniad i lai o berygl llifogydd i ddatblygiad adeiledig oddi ar y safle (eiddo preswyl a gwaith carthffosiaeth).

Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol a cheisiadau am Newid Ansylweddol

10.4.4. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad i'r ES erbyn Terfyn Amser 6 [REP6-015] ac Atodiad arall wedi'i ddiweddarau i'r ES [REP8-005] erbyn Terfyn Amser 8. Mae'r Atodiadau, fel y'u diweddarwyd, yn cyfleu ac yn darparu cofnod o'r asesiad amgylcheddol o'r Datblygiad Arfaethedig, gan ystyried gwybodaeth wedi'i diweddarau am y datblygiad sydd wedi codi ers i'r cais am DCO gael ei wneud. O ran dŵr wyneb a dŵr daear, mae'r Atodiad erbyn Terfyn Amser 6 yn diweddarau'r canlynol:

- cynnwys egwyddor dylunio cam adeiladu yn y Strategaeth Rheoli Cynefin Tirwedd (LHMS) [REP8-063] sy'n mynnu bod y system ddraenio'n cael ei dylunio mewn modd sy'n sicrhau na fyddai unrhyw gynnydd mewn llif o'r WND A i Nant Cemaes;
- dangosodd Atodiad 1-6 [REP6-010] na fyddai'r dyluniad draenio rhagarweiniol presennol a gyflwynwyd yn Atodiad D8-8 [APP-167] yn cynyddu'r llif i Nant Cemaes, Afon Cafnan a Nant Cemlyn;
- yn seiliedig ar yr asesiad hwn, byddai'r effaith weddilliol ar ôl gweithredu'r strategaeth ddraenio ragarweiniol yn ddibwys i ychydig yn fuddiol yn ystod adeiladu a gweithredu;
- diwygiwyd y model cysyniadol o ymddygiad dŵr daear yn nalgylch Tre'r Gof gyda chanlyniadau monitro ychwanegol, a chadarnhaodd fod dyfrhaenau craigwely dyfnach a dyfrhaenau arwynebol yn ffurfio corff dŵr daear parhaus;
- arweiniodd y diwygiadau i'r model at:
 - o egluro bod y model dŵr daear yn asesu effaith dad-ddyfrio'r cloddiadau dwfn ac nid dad-ddyfrio'r twneli dŵr oeri;
 - o adolygu dylanwad gweithgareddau dad-ddyfrio adeiladu sy'n gysylltiedig â chloddiadau dwfn a'r twneli dŵr oeri o ystyried y dehongliad ehangach o'r model dŵr daear a'i gyfyngiadau;
 - o manylion mesurau lliniaru ymgorfforedig ar gyfer y twneli dŵr oeri a fydd yn cael eu leinio ar ôl adeiladu; a
 - o manylion mesurau lliniaru ychwanegol a sicrheir yn yr MPSSSCoCP [10-021];
- ychwanegu ardaloedd arafu llifogydd yng ngogledd-ddwyrain y safle gerllaw Nant Dalar Hir;
- diwygiadau i uchder y maes parcio a'r ffordd feingefn er mwyn sicrhau eu bod yn uwch na'r lefel llifogydd a ragwelir mewn digwyddiad Tebygolrwydd Gormodiant Blyneddol (AEP) 1%, gyda lwfans 15% ar gyfer y newid yn yr hinsawdd;
- mesurau lliniaru arfer da ychwanegol yn ystod gweithredu i gynnwys archwilio'r cwlfertau ar Nant Dalar Hir yn rheolaidd er mwyn clirio unrhyw weddillion yn rhagweithiol i osgoi perygl rhwystro a gorlifo; a
- newid y casgliadau ynglŷn â'r effeithiau arwyddocaol gweddilliol a adroddwyd yn yr ES gwreiddiol, o niweidiol i fuddiol.

10.4.5. Mae'r Atodiad a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 8 yn rhoi diweddariadau ynglŷn â dileu'r gylchfan fynediad a chynnwys y trefniant priffordd diwygiedig yn Nalar Hir, na fyddai'n effeithio ar y system dŵr wyneb na dŵr daear.

10.4.6. Fel y manylwyd ym Mhennod 3, derbyniodd yr ExA chwe chais am newid ansylweddol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd. Yr unig un a oedd yn berthnasol i ddŵr wyneb a dŵr daear oedd y Gwelliannau i Gyffordd Parcio a Theithio Dalar Hir [REP7-001k]. Cyflwynwyd arfarniad amgylcheddol gyda'r cais am newid, a daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad ynddo nad oedd y cais yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol tebygol newydd na gwahanol i'r rhai a adroddwyd yn yr ES. Mae'r ExA wedi ystyried effeithiau amgylcheddol y newidiadau ynghyd â phryderon IPs wrth archwilio'r materion a drafodir yn y bennod hon.

Materion a Drafodwyd yn ystod yr Archwiliad

- 10.4.7. Codwyd a thrafodwyd nifer o faterion yn ymwneud â llifogydd a draenio sy'n deillio o'r datblygiad arfaethedig yn ystod yr Archwiliad. Trafodir llawer o'r materion law yn llaw â materion ehangach yn yr adroddiad hwn, ond mae'r adran hon yn ceisio dwyn y rhain at ei gilydd ac asesu'r effeithiau cyffredinol.
- 10.4.8. Dyma'r prif faterion a ystyriwyd yn ystod yr Archwiliad:
- SoDdGA Cae Gwyn – gollyngiadau o Dwmpath C;
 - Bae Cemlyn – gollyngiadau o Dwmpath E;
 - SoDdGA Tre'r Gof – draenio o Dwmpath A a gollyngiadau;
 - Draenio dŵr wyneb adeiladu;
 - WNDA – perygl llifogydd;
 - Parcio a Theithio Dalar Hir – perygl llifogydd; a'r
 - Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd – perygl llifogydd.
- 10.4.9. Archwiliodd yr ExA y materion hyn, gan gyfeirio at y ddeddfwriaeth a'r polisiau priodol a ddisgrifir ym Mhennod 3, trwy gwestiynau ysgrifenedig ac mewn tri ISH ar 10 ac 11 Ionawr ac 8 Mawrth 2019. Mynegwyd pryderon ynglŷn â'r materion hyn drwy gydol yr Archwiliad gan Gyngor Sir Ynys Môn (IACC) a CNC, a thrafodir y rhain yn y Bennod hon. Trafodir draenio hefyd mewn perthynas ag effeithiau ar fioamrywiaeth ym Mhennod 6 a HRA ym Mhennod 7.
- Gollyngiadau o dwmpathau tirweddu
- 10.4.10. Trafodir materion yn ymwneud ag effeithiau gollwng dŵr o dwmpathau tirweddu i SoDdGA Cae Gwyn (Twmpath C), Bae Cemlyn (Twmpath E) a SoDdGA Tre'r Gof (Twmpath A) ym Mhenodau 6 a 7 yr adroddiad hwn.
- Draenio dŵr wyneb adeiladu yn yr WNDA**
- 10.4.11. Cyflwynodd yr Ymgeisydd ddyluniad rhagarweiniol ar gyfer draenio dŵr wyneb adeiladu yn [APP-167]. Cadarnhaodd yr ES y byddai'r system draenio dŵr wyneb yn cael ei gosod cyn unrhyw waith cloddio mawr (gan gynnwys stripio uwchbridd) ac y byddai'n aros ar waith drwy gydol y cyfnod adeiladu. Ar ôl adeiladu, byddai'r rhan fwyaf o'r system ddraenio'n aros fel system oddefol (h.y. byddai'r ffosydd a'r pantiau a'r pyllau gwaddodi'n aros, ond byddai'r offer trin polyelectrolytau gweithredol ac unrhyw fesurau dros dro ychwanegol, fel ffensys silt, yn cael eu symud ymaith) [APP-127].
- 10.4.12. Yn ei Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) [REP2-077], mynegodd IACC bryderon sylweddol ynglŷn â datrysiadau draenio cynaliadwy arfaethedig yn yr WNDA. Dywedodd IACC, heb fanylion pellach am y cynlluniau draenio arfaethedig (camau adeiladu a gweithredu) na allai gytuno ag asesiad yr Ymgeisydd. Roedd angen i IACC fod yn fodlon bod y mesurau lliniaru, fel y'u cynigiwyd, yn debygol o fod yn ddigonol i leihau'r effeithiau sy'n gysylltiedig â newidiadau i gyfaint dŵr a mwy o

waddodion crog mewn dŵr ffo i niweidiol fach/cymedrol.

- 10.4.13. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd fod yr egwyddorion sy'n ymwneud â'r dyluniad draenio terfynol wedi'u hamlinellu yn yr LHMS a'r DAS ac y byddai angen iddynt fodloni'r mesurau a'r meini prawf arfaethedig a osodir yn yr MPSSCoCP [REP2-375]. Er hynny, roedd yr Ymgeisydd hefyd wedi ymrwymo i gyflwyno cynllun draenio adeiladu trosfwaol ar gyfer yr WNDA i'w gymeradwyo gan IACC cyn adeiladu'r WNDA (gofyniad WN1(c)). Ymrwymodd hefyd i gyflwyno cynlluniau draenio adeiladu fesul cam, yn unol â'r cynllun trosfwaol, i IACC a CNC er gwybodaeth (gofyniad WN2); mabwysiadwyd yr ymagwedd hon gan y byddai'r trefniadau draenio adeiladu'n esblygu yn ystod y cyfnod adeiladu [REP5-002].
- 10.4.14. Roedd IACC [REP5-057 a REP6-061] o'r farn bod darparu strategaeth drosfwaol yn briodol. I ddechrau, gofynnodd i'r cynlluniau fesul cam gael eu cymeradwyo hefyd [REP7-014], fodd bynnag, erbyn diwedd yr Archwiliad roedd wedi cadarnhau [REP9-031] ei fod yn fodlon â'r gofynion ar gyfer cynlluniau draenio adeiladu fesul cam yn WN2 [REP10-006].
- 10.4.15. Mae'r ExA yn fodlon bod cynigion yr Ymgeisydd ar gyfer draenio dŵr wyneb yn ddigonol i reoli newidiadau i ddŵr ffo wyneb o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

Perygl Llifogydd - WNDA

- 10.4.16. Mae Asesiad o Ganlyniadau Llifogydd (FCA) yr Ymgeisydd ar gyfer yr WNDA [APP-150 i APP-157] yn amlygu risgiau cymedrol i uchel i bentref Cemaes o ffynonellau afonol a glawol yn ystod adeiladu a gweithredu, ond lleihaodd y rhain i risgiau isel yn seiliedig ar farn broffesiynol. Mae hefyd yn amlygu perygl uchel o lifogydd i eiddo i fyny'r afon o bentref Cemaes yn ystod adeiladu a gweithredu, ond mae'n dod i'r casgliad y byddai'r effeithiau'n cael eu lleihau i effeithiau dibwys trwy weithredu mesurau lliniaru.
- 10.4.17. Fodd bynnag, mynegodd IACC [REP2-077] a CNC [RR-088 a REP2-325] bryder y gallai'r datblygiad arfaethedig arwain at gynnydd mewn derbynyddion perygl llifogydd ar Nant Cemaes (y brif sianel yn nalgylch Cemaes) yn ystod adeiladu a gweithredu. Nododd y ddau barti fod yr Ymgeisydd wedi ymrwymo i ddileu'r risg trwy ddylunio, ond ni chyflwynwyd unrhyw fesurau lliniaru yn rhan o'r cais DCO i ddangos y gallai mesurau gael eu cyflawni i liniaru'r perygl uwch o lifogydd. Roedd CNC [REP2-325] hefyd o'r farn bod y cynnydd wedi'i fodelu mewn dyfnder llifogydd yn Afon Cafnan yn dangos peryglon uwch annerbyniol.
- 10.4.18. Esboniodd yr Ymgeisydd [REP5-002] fod angen i'r dyluniad terfynol ar gyfer lliniaru perygl lifogydd gael ei ddatblygu gan y contractwr a ddewisir, neu mewn ymgynghoriad ag ef, yn unol â dogfennau rheoli perthnasol y DCO yn ogystal â gofynion Trwyddedu Amgylcheddol, nad oeddent wedi'u penderfynu'n derfynol eto.

- 10.4.19. Cydnabu [REP6-010 App 1-6] nad yw casgliadau'r FCA yn cydymffurfio â

TAN15, ond honnodd y byddai unrhyw effaith weddilliol ar berygl llifogydd yn cael ei thrin trwy ddatblygu dyluniad draenio manwl sy'n ychwanegu at y dyluniad draenio rhagarweiniol a gyflwynwyd yn [APP-167] ac yn ei wella. Cyflwynodd wybodaeth ychwanegol am y dyluniad draenio rhagarweiniol ar gyfer safle WNDA, i ddangos y byddai'r system ddraenio arfaethedig yn cyfyngu ac arafu dŵr ffo yn ddigonol hyd at ac yn cynnwys y digwyddiad AEP 1%, gyda lwfans ar gyfer y newid yn yr hinsawdd, ac felly ni fyddai system draenio dŵr wyneb y safle yn cynyddu dŵr ffo o ran y digwyddiadau hyn [REP5-002].

- 10.4.20. Yn Atodiad 1-6 [REP6-010], mae'r Ymgeisydd yn dod i'r casgliad *"disgwyli'r effeithiau ar berygl llifogydd a ragfynegir ar Nant Cemaes, Afon Cafnan a Nant Cemlyn fod yn fuddiol at ei gilydd, ac yn niwtral ar eu gwaethaf. Mae'r eithriad yn ystod y cyfnod adeiladu, pan allai'r dŵr ychwanegol a drosglwyddir o fan gollwng E1 ar Nant Cemlyn i Afon Cafnan barhau i arwain at gynnydd mewn cyfraddau gollwng brig a rhywfaint o gynnydd mewn lefelau llifogydd. Bwriedir ymchwilio i ddarparu lle storio ychwanegol ar gyfer arafu, y mae digon o le iddo, yn ystod y cam dylunio manwl.*

"Mae darparu'r wybodaeth a'r eglurhad ychwanegol hyn yn golygu bod yr effeithiau ar berygl llifogydd yng Nghemaes, Cemlyn Road a thir yng Ngerddi Cestyll a gerllaw Afon Cafnan a Nant Cemlyn wedi'u hosgoi".

- 10.4.21. Croesawodd CNC [REP7-012] yr eglurhad ynglŷn â sut y byddai'r effeithiau perygl llifogydd oddi ar y safle a allai fod yn niweidiol a amlygwyd yn yr FCA [APP-150] yn cael eu gwrthbwyso gan gynllun draenio dŵr wyneb ar y safle (a drafodwyd uchod yn yr adroddiad hwn). Cytunodd y gallai cynllun draenio gael ei ddarparu ar y safle a fyddai'n ymdopi â'r cyfeintiau dŵr wyneb sy'n ofynnol i reoli effeithiau perygl llifogydd posibl oddi ar y safle. Roedd hefyd yn falch bod y dyluniad draenio rhagarweiniol yn dangos bod buddion perygl llifogydd yn debygol mewn ardaloedd i lawr yr afon o'r WNDA o ganlyniad i ostyngiad mewn llifoedd brig sy'n dod o'r safle wedi'i ddatblygu.
- 10.4.22. Cadarnhaodd IACC [REP7-014] hefyd ei fod yn fodlon bod modd cyflwyno strategaeth ddraenio y gellid ei chymeradwyo. Mae hyn, ym marn yr ExA, yn cydymffurfio â TAN 15 ac wedi'i sicrhau'n briodol o dan ofyniad WN2 y DCO [REP10-006]. Fodd bynnag, mae'r ExA yn nodi bod y cynlluniau manwl yn cael eu cyflwyno i IACC a CNC er gwybodaeth, ac mae'n awgrymu y gallai'r SoS fynnu bod WN2 yn cynnwys gofyniad i IACC gymeradwyo'r cynllun draenio adeiladu.
- 10.4.23. O ran y gwaith morol, nododd CNC [REP2-325] nad oedd yr Ymgeisydd wedi ystyried risgiau i bersonél, peiriannau a deunyddiau adeiladu, a chynghorodd y dylai cynllun gweithredu llifogydd manwl gael ei gynhyrchu a'i ddilyn yn ystod pob cam o'r gwaith morol; cynghorodd y dylai'r manylion ar gyfer hyn gael eu gosod yn yr MWSCoCP. Ymatebodd yr Ymgeisydd trwy ddweud [REP3-020] bod ei ymrwymiad i sicrhau bod perygl llifogydd yn cael ei reoli'n ddiogel wedi'i amlinellu yn adran 10.5 yr WNCaCP [REP10-018] a bod hyn yn ymdrin â holl ddisgwyliadau CNC.
- 10.4.24. Mae'r ExA yn fodlon bod yr ymrwymladau yn yr WNCaCP [REP10-018] yn cydymffurfio â gofynion NPS EN-1 ar gyfer dogfennau cynllunio

rhag argyfwng, rhybuddio am lifogydd a gweithdrefnau gadael mewn argyfwng.

Perygl llifogydd – Safleoedd digolledu ecolegol

- 10.4.25. Daeth FCA yr Ymgeisydd ar gyfer y safleoedd Digolledu Ecolegol [Atodiad 2 APP-137] i'r casgliad bod yr effaith ar berygl llifogydd i'r Safleoedd Digolledu SoDdGA a derbynyddion oddi ar y safle yn cael ei hystyried yn isel i ddibwys.
- 10.4.26. Fodd bynnag, mynegodd CNC [REP2-325, REP8-018] bryder ynglŷn ag effeithiau amgylcheddol gwaith creu ffeniau yn y safleoedd digolledu SoDdGA. Cynghorodd y dylai dadansoddiad merddwr (dadansoddiad o effaith y gwaith ar lefelau dŵr i fyny'r afon, o ran maint a lefelau uwch) o'r safleoedd digolledu gael ei gynnal. Cydnabu nad oedd y data hydrolegol a hydroddaearegol sy'n ofynnol ar gyfer y gwaith hwn ar gael eto, ac felly cynghorodd y dylai'r MPSSCoCP gynnwys gofyniad i FCA gael ei gynnal cyn i'r gwaith adeiladu ddechrau, i ddangos na fyddai unrhyw dir trydydd parti yn destun perygl llifogydd uwch ac y byddai'n cydymffurfio â TAN15.
- 10.4.27. Nododd yr Ymgeisydd [REP6-047] y byddai ymagwedd rheoli addasol yn cael ei dilyn i sicrhau na fyddai unrhyw newid niweidiol i berygl llifogydd yn ACA Corsydd Môn na SoDdGA Cors Bodeilio. Cadarnhaodd y byddai'r dadansoddiad merddwr yn angenrheidiol i lywio dyluniad manwl y safle digolledu, ac felly y byddai'n cael ei gynnwys yn yr LHMS.
- 10.4.28. Cynigiodd CNC [REP7-012] destun ychwanegol i'w gynnwys yn yr LHMS i sicrhau'r dadansoddiad merddwr, ac fe'i cynhwyswyd gan yr Ymgeisydd [REP8-063]. Fodd bynnag, cynhwysodd yr Ymgeisydd y term 'arwyddocaol', ond cynghorodd CNC [REP9- 037] y dylai'r term 'arwyddocaol' gael ei ddileu, neu y dylai diffiniad gael ei roi o'r hyn a fyddai'n gyfystyr â "chynnydd arwyddocaol", gan fod TAN15 yn mynnu "*nad oes perygl llifogydd mewn man arall*".
- 10.4.29. Ymatebodd yr Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser 10 [REP10-03] gan gydnabod safbwynt CNC ac esboniodd fod y term 'arwyddocaol' yn sicrhau bod yr ymrwymiad yn yr LHMS yn cyd-fynd â'r asesiad amgylcheddol a'r fethodoleg FCA ddatganedig a gyflwynwyd yn FCA Safle Digolledu'r SoDdGA [APP-137 Atodiad 2]. Mae'r Ymgeisydd yn mynd ymlaen i ddweud "*byddai unrhyw effaith 'arwyddocaol' weddilliol bosibl yn arwain at amlygu mesurau ychwanegol a sicrheir yn rhan o'r LHMS sy'n osgoi neu'n lliniaru'r effaith a amlygwyd. Mae Horizon o'r farn bod hyn yn gyson ag amcanion TAN15*".
- 10.4.30. Nid oedd CNC yn gallu ymateb, ond mae'r ExA yn fodlon ar esboniad yr Ymgeisydd.

Perygl Llifogydd – Parcio a Theithio Dalar Hir

- 10.4.31. Daeth FCA yr Ymgeisydd ar gyfer safle Parcio a Theithio Dalar Hir [APP-281] i'r casgliad bod rhannau o'r safle Parcio a Theithio mewn perygl uchel o lifogydd o ffynonellau afonol a glawol. Cadarnhaodd fod mesurau lliniaru ychwanegol yn cael eu hystyried i leihau perygl llifogydd.
- 10.4.32. Roedd gan CNC [RR-088 a REP2-325] bryderon sylweddol y byddai'r datblygiad arfaethedig yn arwain at berygl llifogydd annerbyniol, gan nodi nad oedd mesurau lliniaru wedi cael eu darparu neu eu bod yn aneglur, ac ni ddarparwyd unrhyw dystiolaeth i ddangos y byddai'r cynnig yn cydymffurfio â TAN15. Roedd gan IACC [REP2-079] bryderon sylweddol tebyg ynglŷn â goblygiadau perygl llifogydd ar gyfer cyfnod gweithredu'r cyfleuster parcio a theithio, ac roedd o'r farn bod y diffyg manylion lliniaru yn annerbyniol.
- 10.4.33. Mewn ymateb, darparodd yr Ymgeisydd fanylion pellach am y dyluniad arafu llifogydd [REP2-029 a REP2-030]. Cynhaliodd waith modelu llifogydd ychwanegol [REP2-372] ar y dyluniad manylach a daeth i'r casgliad bod cyflwyno lefelau daear is i weithredu fel lle storio, codi lefel y maes parcio i osgoi effeithiau a chynnwys newidiadau strwythurol yng nghroesfan Nant Dalar Hir ar y safle Parcio a Theithio yn lleihau perygl llifogydd i'r datblygiad a'r A5 i lawr yr afon. Roedd hyn yn cael effaith fuddiol ar berygl llifogydd gan fod perygl llifogydd uchel yn y senario sylfaenol. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn bod y mesurau lliniaru arfaethedig yn y dyluniad yn cydymffurfio â TAN 15 a Pholisi Cynllunio Cymru, gan eu bod yn bodloni'r amcanion allweddol o beidio ag achosi llifogydd ar y safle na chynyddu perygl llifogydd mewn man arall.
- 10.4.34. Esboniodd yr Ymgeisydd ymhellach [REP4-006] mai'r unig ran o Ddalar Hir a oedd yn parhau i fod yn agored i berygl llifogydd oedd cornel waelod un lle parcio. Dilëwyd y lle parcio hwn rhag llifogydd trwy addasu lefelau [REP5-056].
- 10.4.35. Ceisiodd CNC [REP4-039] gadarnhad ynglŷn â'r llifoedd a ddefnyddiwyd yn y model. Roedd hefyd o'r farn y dylai lleoedd maes parcio fod yn rhydd rhag llifogydd er mwyn i'r safle gydymffurfio â TAN15 a gofynnodd am asesiad o senario rhwystr. Cefnogodd IACC gais CNC [REP4-034].
- 10.4.36. Cyflwynodd yr Ymgeisydd wybodaeth ychwanegol ynglŷn â rhwystrau, y ffordd feingefn, lleoliad un lle parcio a newid lefelau caeau [Atodiad 1-7 ac 1-9 REP5-056]. O ganlyniad, cytunodd CNC â chasgliadau adroddiad yr Ymgeisydd ac roedd yn fodlon y gallai perygl llifogydd gael ei reoli yn y safle Parcio a Theithio, a bod y datblygiad yn cydymffurfio â TAN15 [REP7-012].
- 10.4.37. Dywedodd IACC [REP6-061] fod casgliad yr Ymgeisydd na fyddai'r safle gweithredol mewn perygl pe byddai cwlfertau'n cael eu rhwystro yn cydymffurfio â TAN15. Fodd bynnag, roedd yn pryderu nad oedd y modelu'n asesu croesfan arfaethedig y ffordd feingefn; nododd y byddai gweddillion o Nant Dalar Hir i fyny'r afon yn cael eu dal wrth ymyl y strwythur hwnnw yn gyntaf, a allai achosi i'r ffordd feingefn/meysydd parcio gael eu gorlifo.

- 10.4.38. Nid oedd y mater hwn wedi derbyn sylw gan yr Ymgeisydd, nac wedi'i godi eto gan IACC cyn diwedd yr archwiliad. Dywedodd CNC [REP7-012] *"o ystyried bod y strwythur newydd am fod yn strwythur rhychwant clir ac nad oes gweddillion mawr/garw yn nalgylch y cwrs ddŵr, ystyriwn ei bod yn briodol i'r asesiad o rwystrau fod wedi canolbwyntio'n bennaf ar gwlfert presennol yr A5/A55"*. Felly, mae'r ExA yn fodlon ar FCA a gwybodaeth ychwanegol yr Ymgeisydd.

Perygl Llifogydd – Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd

- 10.4.39. Mae FCA yr Ymgeisydd ar gyfer y gwelliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd [APP- 323] yn dod i'r casgliad y byddai'r effaith ar y gwaith o ffynonellau llanw, afonol neu gronfa ddŵr yn amrywio o niwtral i fach ar draws y rhannau o welliannau priffyrdd, ac y byddai arwyddocâd effaith y gwaith ar berygl llifogydd afonol a glawol mewn mannau eraill yn amrywio o niwtral i fach.
- 10.4.40. Daeth yr FCA i'r casgliad nad oedd perygl llifogydd o ffynonellau llanw, afonol na chronfa ddŵr yn Llanfaethlu (Rhan 5) a Chefn Coch (Adran 7) ac ni chynigiwyd unrhyw fesurau lliniaru ychwanegol. Ni wnaeth unrhyw IP sylwadau ar y rhannau hyn ac mae'r ExA yn fodlon ar gasgliadau'r Ymgeisydd.
- 10.4.41. O ran perygl llifogydd yn y Fali (Rhan 1), nododd CNC [RR-088] y byddai ddŵr yn dod dros yr arglawdd amddiffyn rhag y llanw pan ystyrir ffactorau sy'n ymwneud â'r newid yn yr hinsawdd, ac nad oedd yr Ymgeisydd wedi asesu effeithiau'r gwaith priffyrdd ar berygl llifogydd mewn mannau eraill (pe byddai toriad o'r fath yn digwydd) yn llawn. Amlygodd hefyd ddifffyg cyfiawnhad dros leoli'r gwaith o fewn parth llifogydd C (perygl uchel) [REP2-325].
- 10.4.42. Cynhaliodd yr Ymgeisydd waith modelu toriad yn gysylltiedig â methiant amddiffynfeydd o dan amodau llanw eithafol, a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 4 [Atodiad 1-4 REP4-010]. Daeth hwn i'r casgliad na fyddai cynnydd mewn dyfnder llifogydd o gymharu â'r amodau sylfaenol.
- 10.4.43. Roedd CNC [REP5-081, REP8-018] ac IACC [REP5-057] yn fodlon ar y modelu a ddarparwyd yn nodyn technegol Torri Amddiffynfa Llanw'r Fali [REP4-010], ac roeddent yn credu, trwy weithredu'r mesurau lliniaru perygl llifogydd ac unioni a amlinellir yn [APP-323 ac APP-311], y byddai'r gwaith yn y Fali yn cydymffurfio â TAN15.
- 10.4.44. O ran perygl llifogydd yn Llanfachraeth (Rhan 3), daeth FCA yr Ymgeisydd [APP-323] i'r casgliad y byddai effaith niweidiol fach ar dir heb ei ddatblygu o fewn y gorlifdir trwy lifogydd llanw ac afonol o ganlyniad i ostyngiad bach mewn cludo a gyflwynir gan y draphont arfaethedig. Asesodd yr Ymgeisydd fod arwyddocâd yr effaith ar berygl llifogydd llanw ac afonol yn fach.
- 10.4.45. Fodd bynnag, dywedodd CNC [RR-088] nad oedd yr Ymgeisydd wedi dangos bod modd ailbroffilio'r ddaear ychydig heb gynyddu perygl llifogydd mewn man arall, ac nad oedd yn eglur p'un a ellid gwneud hyn o fewn terfynau'r cais DCO. Ystyriodd y byddai cynnydd 0.09m yn y

perygl llifogydd i dir amaethyddol yn groes i TAN15 [REP3-035, REP5-081].

- 10.4.46. Yn ei LIR [REP2-082], mynegodd IACC bryderon sylweddol hefyd ynglŷn ag effeithiau perygl llifogydd posibl wrth draphont Afon Alaw, gan nodi bod asesiad yr Ymgeisydd wedi dod i'r casgliad y byddai dyluniad manwl yn gallu atal y cynnydd bach a ragwelir mewn perygl llifogydd; dymunai IACC ddeall y sefyllfa wrth gefn pe byddai dyluniad o'r fath yn profi i fod yn anymarferol yn ffisegol/ariannol. Roedd IACC yn cytuno â CNC y byddai'r cynnig i ganiatáu llifogydd ar dir preifat yn groes i TAN15 [REP4-034, REP6-061].
- 10.4.47. Cydnabu'r Ymgeisydd [REP3-035, Atodiad 1-8 REP5-056, REP7-001 a REP8-018] gynnydd mewn perygl llifogydd i fyny'r afon (i'r dwyrain) o'r draphont ac amodau afonol a llanw, er y nododd na fyddai hyn yn effeithio ar unrhyw eiddo. Cydnabu na fyddai'r cynnydd yn cydymffurfio â TAN15 ac esboniodd fod ardal storio gydadferol bosibl wedi cael ei hamlygu i'r dwyrain o'r draphont. Fodd bynnag, byddai hyn yn ddibwys o ran y lefel llifogydd brig gyffredinol ac ehangder llifogydd, felly diystyriwyd y cynnig. Credai y byddai goblygiadau amgylcheddol a chost arwyddocaol yn gysylltiedig ag opsiynau amgen ychwanegol. Felly, esboniodd yr Ymgeisydd ei fod yn ceisio sicrhau cytundeb cyfreithiol â'r tirfeddiannwr i ganiatáu llifogydd ar y tir ac y byddai'n ailystyried y gofynion storio llifogydd cydadferol yn rhan o ddyluniad manwl y draphont.
- 10.4.48. Erbyn diwedd yr archwiliad, nid oedd yr Ymgeisydd wedi dod i gytundeb â'r tirfeddiannwr i ganiatáu llifogydd ar y tir.
- 10.4.49. Cyngorodd CNC [REP7-12, REP8-018] *"y bydd angen i'r Ysgrifennydd Gwladol ystyried y cynllun yng nghyd-destun diffyg cydymffurfio â TAN15 yn y lleoliad penodol hwn, gyda chytundeb y tirfeddiannwr neu hebdo"*.
- 10.4.50. Er bod yr holl bartïon yn derbyn nad yw'r cynllun yn cydymffurfio, mae'r ExA o'r farn, o ran y gwaith ar yr A5025, bod lefel y cynnydd mewn dŵr ffo yn ddibwys o gymharu â'r amodau sylfaenol.
- 10.4.51. Yn ogystal, mae'r ExA wedi ystyried paragraff 7.3 TAN 15 "Ile mae cyfiawnhad dros ddatblygiad, gellir defnyddio'r asesiad i sefydlu p'un a ellir ymgorffori mesurau lliniaru addas yn y dyluniad i sicrhau bod y datblygiad mor ddiogel â phosibl a bod:
- perygl lleiafsymiol i fywyd;
 - aflonyddwch lleiafsymiol ar bobl sy'n byw ac yn gweithio yn yr ardal;
 - difrod posibl lleiafsymiol i eiddo;
 - effaith lleiafsymiol y datblygiad arfaethedig ar berygl llifogydd yn gyffredinol, ac;
 - aflonyddwch lleiafsymiol ar dreftadaeth naturiol.
- "7.4 Felly, cyn penderfynu p'un a all datblygiad ddigwydd, mae'n rhaid i asesiad, sy'n archwilio'r hyn sy'n debygol o achosi'r llifogydd, a chanlyniadau'r llifogydd hynny i'r datblygiad, gael ei gynnal sy'n briodol i faint a graddfa'r datblygiad arfaethedig."*

- 10.4.52. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad bod asesiad wedi cael ei gynnal, a oedd yn briodol i faint a graddfa'r datblygiad arfaethedig, ac ar y sail honno y gallai'r datblygiad gael ei gynnal.

Perygl Llifogydd – Prawf cymalog a phrawf eithrio

Safle WNDA

- 10.4.53. Mae NPS EN-6 yn cadarnhau nad oes angen cynnal y Prawf Cymalog ar gyfer unrhyw un o'r safleoedd a restrir gan fod hyn wedi cael ei wneud gan y Llywodraeth yn rhan o'r Asesiad Lleoli Strategol. Mae'r ExA yn nodi nad yw terfynau'r gorchymyn yn cyfateb yn union i'r safle a amlygwyd yn NPS EN-6, yn enwedig ar hyd y ffin dde-orllewinol. Fodd bynnag, mae'r ExA yn fodlon bod NPS EN-6 yn parhau i fod yn berthnasol a bod ymagwedd gymalog wedi cael ei defnyddio i sicrhau, lle y bo'n bosibl, bod seilwaith critigol o fewn yr WNDA wedi'i lleoli yn yr ardaloedd lle y ceir y perygl isaf o lifogydd.
- 10.4.54. Cadarnhaodd FCA WNDA yr Ymgeisydd [APP-150 – gweler ffigur D8-4-5] fod yr WNDA wedi'i lleoli'n bennaf ym Mharth Llifogydd A, heblaw am yr ardaloedd canlynol:
- ardaloedd mewndir isel o Borth-y-Pistyll ym Mharth C lle mae lefelau môr eithafol yn arwain at lifogydd ar y tir;
 - ar hyd prif sianel Afon Cafnan tua'r de i Dŷ-Croes, ac ar hyd pen Nant Caerdegog Isaf i lawr yr afon, lle y dangosir ardaloedd o fewn Parth Llifogydd afonol C2; a
 - phum ardal gorsiog isel yn yr ardal astudio, gan gynnwys un ardal fewndir o Borth Wylfa sy'n gysylltiedig â SoDdGA Tre'r Gof, y dangosir eu bod o fewn Parth B.
- 10.4.55. Mae NPS EN-1 yn datgan y dylid defnyddio'r Prawf Eithrio lle mae prosiectau seilwaith wedi'u lleoli ym Mharth C. Mae'r ExA o'r farn bod y Prawf Eithrio¹ yn llwyddo ar y sail:
- bod y prosiect yn darparu buddion cynaliadwyedd ehangach i'r gymuned sy'n drech na'r perygl llifogydd; ac
 - y bydd elfennau WNDA y prosiect yn ddiogel, heb gynyddu perygl llifogydd mewn man arall.
- 10.4.56. Mae'r ExA yn nodi mai'r unig ardaloedd o'r WNDA sydd wedi'u lleoli ym Mharth Llifogydd C yw'r rhai sy'n gysylltiedig â'r gwaith morol.

Datblygiad cysylltiedig

- 10.4.57. Mae'r Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle, y safle Parcio a Theithio a'r Ganolfan Logisteg oll wedi'u lleoli ym Mharth Llifogydd A [APP-254, APP-281 ac APP-370]. Fodd bynnag, mae Rhannau 1, 3 a 7 y gwaith ar welliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd wedi'u lleoli'n rhannol neu'n gyfan gwbl ym Mharth Llifogydd C [APP-323].
- 10.4.58. Nid yw FCA yr Ymgeisydd [APP-323] yn cyfiawnhau lleoli'r gwaith hwn ym Mharth Llifogydd C. Fodd bynnag, trwy ddefnyddio'r prawf cymalog,

mae'r ExA yn dod i'r casgliad, oherwydd y cyfyngiadau ar alinio'r gwelliannau i'r A5025, ei fod yn fodlon nad oes safle sydd ar gael yn rhesymol ym Mharth Llifogydd B nac A.

10.4.59. O ystyried y prawf eithrio², mae'r ExA yn fodlon:

- bod y prosiect yn darparu buddion cynaliadwyedd ehangach i'r gymuned sy'n drech na'r perygl llifogydd;
- er nad yw'r prosiect wedi'i leoli ar dir a ddatblygwyd yn flaenorol, nad oes safleoedd amgen rhesymol ar gael ar dir datblygadwy a ddatblygwyd yn flaenorol; ac
- y bydd elfennau WNDA y prosiect yn ddiogel, heb gynyddu perygl llifogydd mewn man arall.

10.4.60. Ni ellir osgoi cynnydd mewn perygl llifogydd ar dir amaethyddol yn Llanfachraeth, na'i liniaru'n llwyr. Fodd bynnag, mae'r ExA yn fodlon y gallir lliniaru'r cynnydd yn y perygl llifogydd ar hyn o bryd ac yn y dyfodol i lefel dderbyniol ac, wrth bwysu a mesur y perygl llifogydd uwch yn erbyn buddiannau'r prosiect i wella priffordd yr A5025, mae o'r farn bod hyn yn dderbyniol.

10.5. **CASGLIADAU AR ADNODDAU DŴR WYNEB A DŴR DAEAR**

10.5.1. O ystyried yr effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol a gyflwynir yn yr ES mewn perthynas â'r WNDA, mae'r ExA yn nodi'r gostyngiad mewn ardaloedd dalgylch a'r cyfraddau llif gwahanol yn ystod y cyfnod gweithredu ar gyfer dalgylchoedd Afon Cafnan, Cemaes a Chemlyn a SoDdGA Bae Cemlyn. Yn ogystal, bydd effaith niweidiol fawr ar Cemlyn Road yn nalgylch Afon Cafnan yn ystod y cyfnod gweithredu o ganlyniad i lifogydd afonol a glawol dyfnach, a bydd mwy o waddodion crog mewn dŵr ffo yn nalgylch Cemaes o dwmpathau tirweddu yn ystod y cyfnod adeiladu. Gan gyfeirio at NPS EN-1, mae'r ExA yn fodlon nad oes angen unrhyw fesurau lliniaru ychwanegol ar ben y rhai a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd.

10.5.2. Mae Pennod 6 yr adroddiad hwn yn rhoi'r casgliadau ynglŷn â newidiadau i lifoedd dŵr wyneb a'r dŵr a fydd ar gael yn ystod y cyfnod adeiladu, mwy o waddodion crog mewn dŵr ffo o dwmpathau tirweddu a lleihau ardaloedd dalgylch gan arwain at lifoedd is yn ystod y cyfnod gweithredu ar gyfer SoDdGA a dalgylch Tre'r Gof.

10.5.3. O ystyried TAN 15, mae'r ExA yn nodi ei fod yn datgan "*bydd datblygiad mewn pyrrth llifogydd c1 ac c2 yn dderbyniol dim ond os yw'n angenrheidiol yn rhan o gynllun adfywio lleol neu i gynnal anheddiad presennol neu os yw'n allweddol i ategu amcanion cyflogaeth*". Mae rhannau o'r prosiect i wella priffordd yr A5025 wedi'u lleoli ym Mharth Llifogydd C, ond mae'r ExA o'r farn bod y gwelliannau'n allweddol i ategu amcanion cyflogaeth ac felly'n cydymffurfio â TAN 15.

² Mae'r ExA yn nodi bod NPS EN-6 yn cadarnhau nad yw ail ran y Prawf Eithrio yn berthnasol i ddatblygiad niwclear newydd.

10.5.4. Gan gyfeirio at ymagwedd yr Ymgeisydd at liniaru'r effeithiau ar lifogydd a safbwynt CNC, mae'r ExA yn derbyn er bod gorlifo tir amaethyddol yn Llanfachraeth yn groes i ofyniad TAN 15 i beidio â chynyddu'r perygl llifogydd, mae hefyd wedi rhoi pwys i baragraffau 7.2, 7.3, 7.4 ac 8.3. Mae'r ExA yn cydnabod bod yr Ymgeisydd [REP5-056] wedi archwilio opsiynau lliniaru eraill. Felly, mae'r ExA yn cynghori'r SoS ei fod o'r farn bod yr Ymgeisydd wedi darparu digon o wybodaeth i fodloni gofynion paragraff 7.3 yn yr ystyr nad oes perygl i fywyd na difrod i eiddo a bod effaith leiafswm ar berygl llifogydd o'r datblygiad arfaethedig yn gyffredinol, gan gynnwys y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle. Ni effeithir ar unrhyw nodweddion treftadaeth naturiol. Mae'r ExA yn cynghori, o ystyried TAN15, ei fod o'r farn bod y datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â'r polisi.

10.5.5. O ystyried NPS EN-1, mae'r ExA yn fodlon:

- bod y cais wedi'i ategu gan FRA priodol;
- bod y Prawf Cymalog wedi cael ei ddefnyddio wrth ddewis safleoedd;
- bod ymagwedd gymalog wedi cael ei defnyddio ar lefel safle i leihau'r perygl i'r eithaf trwy gyfeirio'r defnyddiau mwyaf agored i niwed i'r ardaloedd lle y ceir y perygl isaf o lifogydd;
- bod y cynnig yn cyd-fynd ag unrhyw strategaeth genedlaethol a lleol berthnasol ar gyfer rheoli perygl llifogydd;
- bod blaenoriaeth wedi cael ei rhoi i ddefnyddio systemau draenio cynaliadwy (SuDs); ac
- mewn ardaloedd lle y ceir perygl llifogydd, bod y prosiect yn briodol o gryf a gwydn o ran llifogydd, gyda llwybrau mynediad a gadael diogel lle y bo'r angen, a bod modd rheoli unrhyw berygl gweddilliol yn ddiogel ar hyd oes y datblygiad.

10.5.6. Heblaw am newidiadau i lif dŵr a draenio yn SoDdGA Tre'r Gof, a asesir ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn, mae'r ExA yn dod i'r casgliad na ddylid rhoi llawer o bwys i lifogydd a draenio yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a'r dogfennau rheoli

10.5.7. Am y rhesymau a roddwyd uchod, ni argymhellir unrhyw newidiadau i'r dDCO a'i ofynion na'r dogfennau rheoli o ran adnoddau dŵr.

11. ANSAWDD AER

11.1. CYFLWYNIAD

11.1.1. Mae'r bennod hon yn amlinellu effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar ansawdd aer.

11.2. ACHOS YR YMGEISYDD

11.2.1. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o'r effeithiau ar ansawdd aer yn y dogfennau canlynol:

- ES Cyfrol B – Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B5 – Ansawdd Aer [APP-070];
- ES Cyfrol C – Effeithiau prosiect cyfan C4 – Effeithiau traffig ar ansawdd aer [APP-091];
- ES Cyfrol D – Datblygiad WNDA D5 – Ansawdd Aer (ac eithrio allyriadau o draffig) [APP-124];
- ES Cyfrol E – Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle: AECC, ESL ac MEEG E5 – Ansawdd Aer [APP-243];
- ES Cyfrol F – Parcio a Theithio F5 – Ansawdd Aer [APP-270];
- ES Cyfrol G – Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd G5 – Ansawdd Aer [APP-308];
- ES Cyfrol H – Canolfan Logisteg H5 – Ansawdd Aer [APP-359]; ac
- ES Cyfrol I – Effeithiau cronol Atodiad I4-1 – Asesiad ansawdd aer rhyng-brosiect ar gyfer y prosiect cyfan a Datblygiad WNDA [APP-393].

11.2.2. Ategir yr asesiadau gan nifer o atodiadau technegol [APP-083, APP-114, APP-115, APP-139, APP-140, APP-141, APP-251, APP-278, APP-320 ac APP-367]).

Effeithiau a derbynyddion posibl

11.2.3. Ystyriodd asesiad yr Ymgeisydd yr effeithiau posibl canlynol:

- allyriadau llwch adeiladu;
- rhyddhau sylweddau arogleuog;
- allyriadau o offer, cerbydau a llongau yn ystod adeiladu;
- allyriadau o offer cynhyrchu pŵer trydanol wrth gefn ac offer boeler sy'n codi stêm yn ystod gweithredu; ac
- allyriadau o gerbydau ffordd yn ystod adeiladu a gweithredu.

11.2.4. Asesodd yr Ymgeisydd effeithiau posibl ar gynefinoedd ac ecosystemau daearol a dŵr croyw ('derbynyddion ecolegol') a phoblogaethau dynol. Mae'r Datganiad Amgylcheddol (ES) [APP-070] a Chyngor Sir Ynys Môn (IACC) [REP2-073] yn cadarnhau nad yw IACC wedi cyhoeddi unrhyw Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer nac unrhyw ardaloedd amlygiad perthnasol lle mae Amcanion Ansawdd Aer (AQOs) wedi'u torri neu y gallent gael eu torri ledled yr ynys.

11.2.5. Manylir ar yr AQOs a gymhwyswyd yn yr asesiad o amddiffyn iechyd dynol a derbynyddion ecolegol yn Nhablau B5-14 a B5-17, yn ôl eu trefn, yn [APP-070].

Mesurau lliniaru

- 11.2.6. Fel yr esboniwyd ym Mhennod 1.4 yr ES Cyfrol B1 [REP-066], roedd yr Ymgeisydd wedi cynnig tair lefel o fesurau lliniaru i leihau effeithiau niweidiol i'r eithaf, sef mesurau lliniaru ymgorfforedig, arfer da ac ychwanegol.
- 11.2.7. Roedd mesurau lliniaru ymgorfforedig i leihau llif traffig ac effeithiau cysylltiedig ar ansawdd aer yn ystod y cyfnod adeiladu yn cynnwys sicrhau bod y ganolfan logisteg yn rheoli llif cerbydau nwyddau trwm i/o Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) a'r cyfleuster parcio a theithio yn Nalar Hir er mwyn lleihau nifer y symudiadau cerbydau preifat. Yn ystod y cyfnod gweithredu, bwriadwyd i'r gwelliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd ddargyfeirio rhannau o'r ffordd i ffwrdd oddi wrth bentrefi a safleoedd ecolegol penodol er mwyn lleihau crynodiadau llygrwyr [APP-091].
- 11.2.8. Roedd mesurau lliniaru ymgorfforedig yn yr WNTA yn cynnwys: gosod haen gryfhau ar ffyrdd cludo; dyluniad y gwaith concrit; mesurau rheoli allyriadau llwch yn y strategaethau rheoli ansawdd aer; amgáu'r cyfleuster parod i drin carthion, dyluniad Campws y Safle (e.e. ffenestri nad ydynt yn agor, mewnlif wedi'i osod ar y to ar gyfer y system gwresogi ac awyru); uwchraddiadau i waith trin dŵr gwastraff (WWTW) presennol Cemaes. Roedd mesurau lliniaru arfer da yn ystyried dewis a defnyddio offer, ac roedd mesurau lliniaru priodol yn cynnwys dewis uchder stac a defnyddio diesel sylffwr isel iawn yn yr holl offer hylosgi [APP-124].
- 11.2.9. Yn y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle, roedd mesurau lliniaru ymgorfforedig yn cynnwys dyluniad uchder stac a dewis cyfarpar cynhyrchu wrth gefn gyda rheolyddion hylosgi da a defnyddio diesel sylffwr isel iawn yn yr holl offer hylosgi [APP-243].
- 11.2.10. Roedd mesurau lliniaru arfer da ar gyfer traffig ffyrdd adeiladu yn cynnwys mesurau i hybu ac annog rhannu ceir a thrafnidiaeth gyhoeddus, gyda gwasanaeth bws gwennol penodol yn ystod y cyfnod adeiladu, a strategaeth trafndiaeth a thraffig gweithredol i hybu dulliau cynaliadwy o deithio [APP-091]. Amlinellwyd nifer o fesurau lliniaru arfer da ar gyfer allyriadau llwch, arogleuon a cherbydau/offer yn y strategaethau rheoli ansawdd aer yn y Codau Ymarfer Adeiladu (CoCPs) a'r Cod Ymarfer Gweithredol (CoOP) perthnasol.
- 11.2.11. Amlygodd yr ES [APP-124] y posibilrwydd o allyriadau NO_x o offer a pheiriannau adeiladu yn ystod y prif waith cloddio a morol (oddeutu blwyddyn 2), a allai fynd yn fwy na'r cymedr AQO un awr ar gyfer NO₂ mewn dau eiddo preswyl (R14 ac R15) a chynnydd mewn crynodiadau NO₂ cymedrig blyneddol. Felly, cynigiwyd mesurau lliniaru ychwanegol, gan gynnwys: cynllun monitro ac adrodd cynhwysfawr ar gyfer y cyfnod adeiladu; cymysgedd fflyd a fyddai'n cynnwys peiriannau symudol mwy newydd nad ydynt ar gyfer y ffordd (NRMM) sy'n cydymffurfio â safonau allyriadau Cam IV yr Undeb Ewropeaidd; rheoli offer a pheiriannau sy'n gweithredu'n agos i'r ardaloedd gormodiant allweddol; a defnyddio monitro NO_x ac NO₂ parhaus i olrhain

cydymffurfio ag amcanion ansawdd aer ac amcanion lliniaru, ac addasu'r strategaeth reoli yn barhaus [APP-124].

Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol a

cheisiadau am Newid Ansylweddol

11.2.12. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad i'r ES erbyn Terfyn Amser 6 [REP6-015] ac Atodiad arall wedi'i ddiweddaru i'r ES [REP8-005] erbyn Terfyn Amser 8. O ran ansawdd aer, rhoddodd Atodiad Terfyn Amser 6 ddiweddariadau ynglŷn â'r gwelliannau o ran safonau allyriadau offer NRMM a gostyngiadau mewn allyriadau NOx o longau ac offer adeiladu. Rhoddodd Atodiad Terfyn Amser 8 ddiweddariadau ynglŷn â dau gais am newid a oedd yn ymwneud â chynnydd yn nifer y symudiadau llongau ac ymestyn yr oriau gwaith ar gyfer gweithgareddau penodol gyda'r nos neu weithio 24 awr.

11.2.13. Fel y manylwyd ym Mhennod 3 yr adroddiad hwn, derbyniodd yr Awdurdod Archwilio (ExA) chwe chais am newid ansylweddol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd. Y rhai a oedd yn berthnasol i ansawdd aer oedd Symudiadau Llongau [AS-021], Patrymau Sifft Gweithwyr [REP4-011], Oriau Gwaith [REP4-012] a Chyfnod Danfoniadau HGV [REP4-013]. Cyflwynwyd arfarniad amgylcheddol gyda phob un o'r ceisiadau hyn am newid, a daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad nad oedd y cais yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol tebygol newydd na gwahanol i'r rhai a adroddwyd yn yr ES. Mae'r ExA wedi ystyried effeithiau amgylcheddol y newidiadau hyn ynghyd â phryderon Partïon â Buddiant (IPs) wrth archwilio'r materion a drafodir yn y bennod hon.

Casgliadau'r Ymgeisydd

11.2.14. Llywiwyd asesiad yr Ymgeisydd gan asesiad risg llwch adeiladu; asesiad o sylweddau arogleuol; modelu gwasgariad allyriadau o offer, cerbydau a llongau yn ystod adeiladu; modelu gwasgariad ar gyfer offer cynhyrchu pŵer trydanol wrth gefn ac offer boeler sy'n codi stêm yn ystod adeiladu; a modelu gwasgariad allyriadau o gerbydau ffordd yn ystod adeiladu a gweithredu.

11.2.15. Rhagfynegodd yr ES gynnydd mewn allyriadau a chrynodiadau llygrwyr a dyddodion nitrogen ac asid yn ystod adeiladu a gweithredu. Fodd bynnag, daeth i'r casgliad, ar ôl gweithredu mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol, na fyddai unrhyw effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol o allyriadau i'r aer naill ai o elfennau unigol y prosiect [APP-091, APP-124, APP-243, APP-270, APP-308, APP-359] nac o ganlyniad i effeithiau ychwanegol rhyng-brosiect [APP-393].

11.3. MATERION A DRAFODWYD YN YSTOD YR ARCHWILIAD

11.3.1. Mynegodd nifer o IPs bryderon ynglŷn ag ansawdd aer yn ystod y cam cynrychiolaethau perthnasol, gan gynnwys [RR-076, RR-099 ac RR-092, RR-051, RR-052, RR-050, RR-054, RR-101, RR-104, RR-117 ac RR-118].

11.3.2. Roedd y prif faterion AEA a ystyriwyd yn ystod yr Archwiliad yn cynnwys;

- llwch yn yr WNDA;
- digonolrwydd y strategaeth fonitro arfaethedig;
- allyriadau traffig ffyrdd ar gefnffordd yr A55 yn Llanfair Pwllgwyngyll;
- arogleuon yng Nghampws y Safle;
- allyriadau yn ystod y cyfnod adeiladu i safleoedd a warchodir; ac
- allyriadau gweithredol i safleoedd a warchodir.

11.3.3. Yn ei Chynrychiolaeth Berthnasol (RR)[RR-092], gwnaeth Llywodraeth Cymru (LIC) sylwadau ynglŷn ag ansawdd aer yng nghyd-destun Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 (WBFGA), sy'n mynnu bod safonau ansawdd aer yn ymestyn y tu hwnt i gydymffurfio â therfynau cyfreithiol yn unig. Ymatebodd yr Ymgeisydd i gwestiynau ysgrifenedig cyntaf yr ExA [PD-009] yn fanwl yn ei [REP2-375] a daeth i'r casgliad "*bod yr asesiad o effeithiau amgylcheddol a gynhaliwyd mewn perthynas ag effeithiau posibl ar ansawdd aer, a'r mesurau lliniaru ymgorfforedig, arfer da ac ychwanegol a gynigiwyd i fynd i'r afael â'r cyfryw effeithiau, yn gynhwysfawr ac yn gyson â'r cyd-destun polisi perthnasol*". Ni thrafodwyd y cyd-destun polisi ymhellach ac mae'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi cydymffurfio â Deddf 2015.

11.3.4. Mynegodd Ymddiriedolaeth Gerddi Hanesyddol Cymru (WHGT) [AS-037] bryderon ynglŷn ag effeithiau llygredd a gludir yn yr aer yn ystod adeiladu ar y planhigion yng ngardd y dyffryn. Trafodir hyn ym Mhennod 11 yr adroddiad hwn.

Llwch yn yr WNDA

11.3.5. Nid oedd IACC [REP2-073] yn cytuno â chasgliad yr Ymgeisydd na fyddai'r allyriadau llwch tebygol yn cael effaith arwyddocaol ar iechyd ac amwynder dynol yn ystod adeiladu, o ganlyniad i ddiffyg manylion yn y strategaethau rheoli ansawdd aer yn yr WNCaCP a'r MPSSCaCP. Roedd yn pryderu hefyd am ddefnydd yr Ymgeisydd o'r AQO cyfartalog blynyddol o $25\mu\text{g}/\text{m}^3$ fel y meini prawf asesu ar gyfer crynodiadau $\text{PM}_{2.5}$; gan nodi mai'r lefel $\text{PM}_{2.5}$ gyfartalog ar gyfer Ynys Môn yn 2016 oedd $5\mu\text{g}/\text{m}^3$. Cynghorodd yr Ymgeisydd i fabwysiadu gwerth (anstatudol) Canllaw cyfartalog blynyddol Sefydliad Iechyd y Byd (WHO), sef $10\mu\text{g}/\text{m}^3$, fel trothwy ar gyfer monitro gormodiant o ran lefelau $\text{PM}_{2.5}$ er mwyn cydymffurfio â gweledigaeth canllaw polisi diweddaraf Cymru yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.

11.3.6. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP3-004] y byddai unrhyw gynnydd mewn crynodiadau $\text{PM}_{2.5}$ o ganlyniad i weithgareddau adeiladu mor isel ag sy'n rhesymol ymarferol. Ni fyddai'n ymrwmo i ganllawiau anstatudol yr WHO a nododd fod y safonau ansawdd aer wedi'u seilio ar gonsensws ymhlith yr Aelod-wladwriaethau yn seiliedig ar farn wyddonol ynglŷn ag effeithiolrwydd y gwerthoedd terfyn o ran amddiffyn iechyd dynol [REP6-045]. Felly, roedd yr MPSSCaCP [REP10-020] yn cynnwys targed cydymffurfio cymedrig blynyddol o $25\mu\text{g}/\text{m}^3$.

11.3.7. Er hynny, cytunodd yr Ymgeisydd yn ei Ddatganiad o Dir Cyffredin (SoCG) gydag IACC [REP6-045] i fabwysiadu'r lefel gymedrig flynyddol o $10\mu\text{g}/\text{m}^3$ ar gyfer $\text{PM}_{2.5}$ i sbarduno adolygiad ar y cyd rhwng yr Ymgeisydd ac IACC er mwyn pennu a oedd gweithgareddau'r safle

wedi cyfrannu at fynd yn uwch na'r trothwy ac, os felly, i ddatblygu cynllun gweithredu. Byddai'r cynllun gweithredu'n cynnwys mesurau rhesymol ymarferol ac ni fyddai'n cynnwys atal/terfynu na lleihau gwaith neu weithgareddau, oni bai bod y crynodiad cymedrig blynyddol a fesurwyd yn nesáu at yr AQO o 25g/m³. Cynhwyswyd yr ymrwymiad hwn yn yr MPSSSCoCP [REP10-020].

- 11.3.8. Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) [REP2-325] hefyd y posibilrwydd y gallai llwch effeithio ar safleoedd ecolegol dynodedig trwy ddyddodion, a chynghorodd y dylai mesurau manwl ar gyfer monitro a lliniaru llwch gael eu hamlinellu yn yr MPSSCoCP. Yn dilyn diwygiadau i'r MPSSCoCP, roedd CNC yn fodlon erbyn diwedd yr archwiliad y byddai'r mesurau lliniaru yn yr WNCaCP [REP10-018] a'r MPSSSCoCP [REP10-020] yn ddigonol i ddangos y byddai effeithiau llwch ar safleoedd a warchodir yn cael eu lliniaru'n briodol [REP8-018].

Strategaeth fonitro arfaethedig yn ystod y cyfnod adeiladu

- 11.3.9. Rhoddodd y fersiwn o'r MPSSSCoCP a gyflwynwyd yn y cais [APP-415] fanylion am strategaeth fonitro arfaethedig yr Ymgeisydd yn ystod y cyfnod adeiladu. Gofynnodd IACC [REP2-073] am fanylion ychwanegol, gan gynnwys y system amgylcheddol amser real wedi'i seilio ar y we, lleoliad offer monitro, trothwyon a lefelau sbarduno gormodiant, y broses o ymchwilio i achosion o ormodiant, y broses gwyno a'r Grwpiau Cyswllt â Chymunedau arfaethedig.
- 11.3.10. Nododd CNC [REP2-325] y cynllun monitro ac adrodd am ansawdd aer y cyfeiriwyd ato yn yr MPSSSCoCP, ond roedd yn pryderu nad oedd y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO) yn cynnwys gofyniad i sicrhau cymeradwyaeth derfynol y cynllun.
- 11.3.11. Rhoddodd yr Ymgeisydd fanylion ychwanegol am leoliadau monitro cytunedig, offer, a throthwyon sbardun ar gyfer allyriadau llwch yn y CoCPs a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-031 i REP2-036, REP2-373]. Yn ogystal, cynhwysodd ymrwymiad i 90% o leiaf o NRMM fodloni safonau allyriadau Cam IV yr Undeb Ewropeaidd, mewn ymateb i gais IACC [REP2-073]. Cyflwynodd adroddiad ar ganfyddiadau'r asesiad o effeithiau posibl offer, peiriannau a llongau ar ansawdd aer gyda'r mesurau lliniaru ychwanegol ar waith [REP3-052]. Daeth hwn i'r casgliad y byddai'r crynodiadau NO_x ac NO₂ a'r cyfraddau dyddodion nitrogen ac asid a ragfyneir mewn derbynyddion dynol ac ecolegol o'r WNDA yn sylweddol is na'r rhai a gyflwynwyd yn yr ES [APP- 124].
- 11.3.12. Yn ogystal, ymrwymodd yr Ymgeisydd [REP7-001b] i roi mwy o bwys i gyflenwyr bysiau a allai ddarparu safon allyriadau well nag Ewro IV; sicrhawyd hyn yn yr WNCaCP [REP10-018]. Fodd bynnag, esboniodd na fyddai gosod safon allyriadau leiaf o Ewro VI ar y gwasanaeth bws gwennol ar gyfer gweithwyr adeiladu (o Gampws y Safle i'r WNDA) yn cyflawni unrhyw ostyngiad mesuradwy mewn crynodiadau llygrwyr yn y lleoliadau sensitif agosaf. Roedd yr Ymgeisydd hefyd yn pryderu y gallai ymrwymiad i Ewro IV o leiaf eithrio cwmnïau bws lleol ar yr ynys sydd â fflydiau hŷn rhag cynnig am y contractau. Gallai hyn olygu na

fyddai cwmnïau lleol yn elwa o'r datblygiad ac y gallai fod angen i fflyd o fysiau Ewro VI ddod o bellach i ffwrdd, a fyddai'n arwain at oblygiadau i lefelau traffig a hefyd yn golygu y byddai unrhyw fudd o fotor glanach yn cael ei negyddu gan y daith hirach.

- 11.3.13. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn ei bod yn ddigonol cyflwyno'r CoCPs i'w cymeradwyo yn rhan o'r cais DCO yn hytrach na'u cyflwyno i'w cymeradwyo'n ddiweddarach, heblaw am gynigion ar gyfer microleoli'r gorsafoedd monitro, a fyddai'n cael eu cyflwyno i'w cymeradwyo gan IACC yn ddiweddarach [REP2-049]. Yn dilyn cais gan IACC am fonitro yng Nghampws y Safle i sicrhau iechyd a lles preswylwyr [REP7- 014], cynhwyswyd gorsaf fonitro ychwanegol yn yr MPSSSCoCP terfynol [REP10-020].
- 11.3.14. Cadarnhaodd IACC [REP8-019], yn amodol ar gynnwys y lleoliad monitro yn yr MPSSSCoCP, ei fod yn fodlon ar fanylion y trefniadau monitro ansawdd aer arfaethedig yn yr WNDA a'r safleoedd Datblygiad Cysylltiedig, gan gynnwys o ran: nifer, lleoliadau a llygrwyr; y cyfarpar; y lefelau sbardun; yr ymatebion i achosion o dorri'r sbardun; rheoli data a mynediad ato; a'r drefn adrodd. Cadarnhaodd hefyd yn yr SoCG [REP8-019] fod IACC yn cytuno â'r Ymgeisydd ynglŷn â digonolrwydd yr WNCaCP [REP10-018] a'r is-CoCPs [REP10-020, REP10-022, REP10-023, REP10-025, REP10-027, REP10-028].

Allyriadau traffig ffyrdd ar gefnffordd yr A55 yn Llanfair Pwllgwyngyll (R36)

- 11.3.15. Esboniodd yr ES [APP-091] fod IACC wedi gofyn i ystyriaeth benodol gael ei rhoi i effaith debygol newidiadau i'r crynodiadau NO₂ tymor byr (cymedr un awr) mewn lleoliadau ar hyd yr A5025 a'r A55; un o'r lleoliadau hyn oedd R36 wrth ymyl y gilfan sydd agosaf at ffordd gerbydau'r A55. Rhagfynegodd yr ES y byddai'r crynodiad NO₂ sylfaenol yn y dyfodol yn R36 yn 2020 (blwyddyn agor y Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd) yn 39.4µg/m³ heb y datblygiad arfaethedig, ac y byddai hyn yn cynyddu i 40.8µg/m³ gydag allyriadau traffig ffyrdd o'r datblygiad arfaethedig. Cymhwysodd yr Ymgeisydd werth a ddeilliwyd yn empirig o 60µg/m³ fel trothwy cynrychiadol i ystyried risg bosibl torri'r AQO cymedrig un awr o 200µg/m³, yn seiliedig ar ddogfen Defra, sef Rheoli Ansawdd Aer Lleol: Canllawiau Technegol (2016) [APP-091]. Daeth i'r casgliad bod achos o dorri'r AQO cymedrig un awr (peidio â mynd yn fwy na 200µg/m³ fwy na 18 gwaith fesul blwyddyn galendr) yn annhebygol iawn.
- 11.3.16. Fodd bynnag, gofynnodd IACC i systemau monitro gael eu gosod yn lleoliad y gilfan i ganiatáu am fonitro'r AQO cymedrig un awr ar gyfer NO₂ mewn amser real o ran achosion o ormodiant o ganlyniad i draffig ychwanegol [REP2-073, REP5-057].

- 11.3.17. Roedd yr Ymgeisydd [REP3-004] o'r farn y dylai $60\mu\text{g}/\text{m}^3$ fod yn sbardun ar gyfer ystyried achos tebygol o dorri'r AQO cymedrig un awr ar gyfer NO_2 , a nododd fod IACC wedi mabwysiadu'r trothwy hwn yn ei holl asesiadau LAQM ers y crynodiad uchaf a gofnodwyd yn 2010. Esboniodd y byddai'r tebygolrwydd o dorri'r AQO cymedrig un awr ar gyfer NO_2 oddeutu 1% ar gyfer crynodiadau cymedrig blynyddol o $40\mu\text{g}/\text{m}^3$ – $49\mu\text{g}/\text{m}^3$.
- 11.3.18. Esboniodd ymhellach nad oedd IACC wedi amlygu'r gilfan fel lleoliad lle y gallai'r AQO cymedrig un awr ar gyfer NO_2 gael ei dorri. Nododd fod y crynodiad a ragfynegir yn R36 yn sylweddol is na'r crynodiad uchaf o $49.4\mu\text{g}/\text{m}^3$ a gofnodwyd yn 2010, nad oedd IACC wedi'i ymchwilio ymhellach, a daeth i'r casgliad y byddai achos o dorri'r AQO cymedrig un awr yn annhebygol. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn y byddai'r datblygiad arfaethedig yn arwain at gynnydd cymharol fach a ragwelir mewn crynodiadau NO_2 presennol, ac y byddai risg isel iawn o dorri'r AQO cymedrig un awr.
- 11.3.19. Felly, nid oedd yr Ymgeisydd yn cytuno y byddai angen monitro amser real [REP6-045]. Ar ôl ystyried y dystiolaeth a gyflwynwyd iddo, mae'r ExA yn fodlon derbyn safbwynt yr Ymgeisydd.

Arogleuon yng Nghampws y Safle

- 11.3.20. Nododd yr ES [APP-124] y byddai modd sylwi ar arogleuon o fewn 100m o WWTW Cemaes a weithredir gan Ddŵr Cymru, ac y byddai pedwar o'r blociau llety arfaethedig yng Nghampws y Safle wedi'u lleoli o fewn y pellter hwn. Fodd bynnag, mae'n datgan y byddai gan adeiladau Campws y Safle o fewn 70m o'r WWTW system gwres canolog, awyru ac aerdymheru gyda mewnlif wedi'i osod ar y to (neu rywbeth tebyg) a ffenestri nad ydynt yn agor. Daeth yr ES i'r casgliad y byddai effaith weddilliol niweidiol ddibwys ar yr holl lety o fewn Campws y Safle.
- 11.3.21. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP4-007] i bwynt gweithredu o'r ISH ar 7 Ionawr 2019 ynglŷn ag achos Land and Lakes Limited na fyddai Campws y Safle yn lleoliad addas ar gyfer llety dros dro i weithwyr o ganlyniad i'r posibilrwydd o niwsans arogleuon o'r WWTW. Roedd Land and Lakes [REP4-036 a REP6-055] o'r farn y byddai unrhyw fesurau angenrheidiol i liniaru effeithiau arogleuon yn cynyddu costau Campws y Safle ac yn ymestyn y graddfeydd amser ar gyfer ei gyflawni, o bosibl, yn ogystal â darparu lleoliad llai na dymunol ar gyfer gweithwyr mewn ardaloedd lle na ellid lliniaru arogleuon. Ailadroddodd yr Ymgeisydd [REP4-007 a REP5-048] y mesurau lliniaru ymgorfforedig a gynigiwyd yn yr ES [APP-124] a honnodd na fyddai arogleuon yn cael unrhyw effeithiau arwyddocaol ar Gampws y Safle, felly ni fyddai'n anatyniadol i weithwyr.

Allyriadau adeiladu i safleoedd a warchodir

- 11.3.22. Trafodir allyriadau ansawdd aer yn ystod cyfnod adeiladu'r datblygiad arfaethedig ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn. Y safleoedd a drafodir yw:
- SoDdGA Tre'r Gof;

- SoDdGA Cae Gwyn;
- SoDdGA Bae Cemlyn;
- Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn; a
- Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Pencarreg.

- 11.3.23. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad, ym Mhennod 6, bod y datblygiad arfaethedig yn debygol o gael effaith niweidiol ar SoDdGA Tre'r Gof a SoDdGA Cae Gwyn ar ôl lliniaru, ac efallai Bae Cemlyn. Mae'r ExA yn asesu y bydd cymhwyso prawf NPS EN-1, sef p'un a yw buddion y datblygiad arfaethedig yn amlwg yn drech na'r effeithiau y mae'n debygol o'u cael ar nodweddion y safle sy'n ei wneud o ddiddordeb gwyddonol arbennig ac unrhyw effeithiau ehangach ar y rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAu, i bob SoDdGA unigol yn golygu y bydd buddion y prosiect yn drech na'r effeithiau ar y safle hwnnw. Fodd bynnag, mae'r ExA yn pryderu, o ystyried y tri safle gyda'i gilydd, efallai na fydd buddion y datblygiad yn y safle hwn yn drech na'r effeithiau ehangach ar y rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAu.
- 11.3.24. Mae'r ExA yn derbyn cyngor CNC na ellir dangos y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol na fyddai'r gytref môr-wenoliaid yn gadael y safle ym Mae Cemlyn ac na fyddai'r gwaith yn arwain at gynnydd mewn achosion o hedfan i fyny, gydag effeithiau canlyniadol ar lwyddiant bridio a goroesiad cywion. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad y dylid rhoi pwys mawr i'r effeithiau niweidiol posibl ar y poblogaethau môr-wenoliaid y Gogledd a môr-wenoliaid Pigddu o ganlyniad i aflonyddu.
- 11.3.25. Heblaw am ffyngau, mae'r ExA yn dod i'r casgliad y dylid rhoi pwys lleiafysymiol i effeithiau gweddilliol ar ansawdd aer yn Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn a Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Pencarreg. O ran y glaswelltir CHEG sy'n bwysig yn genedlaethol a'i bresenoldeb yn Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn ac, o bosibl, Campws y Safle, ac amheuan ynglŷn â'r gallu i ail-greu glaswelltiroedd CHEG, mae'r ExA yn dod i'r casgliad y dylid rhoi pwys sylweddol i golli ffyngau CHEG o ystyried effeithiau niweidiol ansawdd aer Campws y Safle.

Allyriadau gweithredol i safleoedd a warchodir

- 11.3.26. Yn ystod y cyfnod gweithredol, byddai offer hylosgi'n cael eu defnyddio fel generaduron wrth gefn, yn ystod profion arferol ac yn ystod y cyfnod comisiynu. Daeth yr ES [APP-124] i'r casgliad bod y crynodiadau NO_x ac SO₂ cymedrig blyneddol a ragfynegir ym mhob derbynnydd ecolegol yn gymharol fach ac ni ystyriwyd eu bod yn arwyddocaol. Daeth i'r casgliad na ddisgwylir i unrhyw safle dynodedig brofi crynodiad NO_x cymedrig 24 awr a fyddai'n uwch na'r lefel gritigol berthnasol o ganlyniad i weithredu'r boeleri mewnol i'r eithaf, profion arferol ar y generaduron wrth gefn, a defnyddio'r offer ymateb brys symudol (hyd yn oed pan oedd y ffynonellau'n cael eu modelu'n barhaus).
- 11.3.27. Fodd bynnag, mynegodd CNC bryderon ynglŷn â modelu allyriadau hylosgi gweithredol y generaduron wrth gefn, ac felly ni allai roi cyngor ar yr achosion o ormodiant a ragfynegir yn SoDdGA Tre'r Gof, SoDdGA Cae Gwyn ac ACA/SoDdGA Bae Cemlyn [REP2-325].

- 11.3.28. Roedd casgliadau'r Ymgeisydd ynglŷn â'r safleoedd hyn fel a ganlyn [APP- 128]:
- SoDdGA Tre'r Gof – byddai cyfraddau dyddodion nitrogen tymor hir yn cynyddu 0.8%, ond byddai hyn yn arwain at golled neu newid niweidiol bach iawn i nodweddion y safle sydd o ddiddordeb (llai nag 1% o gyfanswm y cyfoeth rhywogaethau yn y safle), a byddai'n effaith niweidiol ddibwys.
 - SoDdGA Cae Gwyn – achosion posibl o groesi lefel gritigol y lefelau NOx cymedrig 24 awr, sef $75\mu\text{g}/\text{m}^3$, wrth brofi offer yn ystod y cyfnod comisiynu yn ystod dau gyfnod o 24 awr o fewn oes weithredol yr Orsaf Bŵer, gan arwain at effeithiau niweidiol dibwys.
 - ACA/SoDdGA Bae Cemlyn – dim achosion o ormodiant o ran llwythi critigol na lefelau critigol uwchlaw'r trothwy lle y gallai effeithiau arwyddocaol ddigwydd.
- 11.3.29. Rhagfynegwyd achosion o ormodiant o ran y crynodiadau NOx cymedrig 24 awr yn yr ES [APP-128] hefyd o ganlyniad i ddefnyddio generaduron wrth gefn yn ystod cyfnodau o ddigwyddiadau colli pŵer oddi ar y safle a damweiniau colli oerydd (LOOP/LOCA). Fodd bynnag, rhagfynegwyd y byddai'r achosion hyn o ormodiant yn digwydd unwaith mewn 200 mlynedd ac ni roddodd yr Ymgeisydd ystyriaeth bellach iddynt.
- 11.3.30. Roedd yr Ymgeisydd [REP3-035] o'r farn bod y gwaith modelu wedi cael ei wneud yn briodol a'i fod yn ystyried yr achos gwaethaf yn ddigonol. Rhoddodd ymatebion penodol i'r pryderon unigol a fynegwyd gan CNC yn [REP2-325], sef:
- nad oedd ôl-wynt adeiladau wedi cael ei ystyried yn ddigonol wrth fodelu gwasgariad aer;
 - er bod crynodiadau O₃ yn cynyddu ym mhresenoldeb VOCs/CO a golau'r haul, nid yw hynny o reidrwydd yn arwain at ostyngiad yn y gymhareb NO₂/NO_x;
 - yr angen am fwy o wybodaeth am sut mae effeithiau llai o amodau sefydlog a chynnydd mewn tymheredd uchel, a diwrnodau haf heulog yn rhyngweithio mewn perthynas â chrynodiadau ar y ddaear;
 - egluro'r senarios profi a amlinellwyd yn ES Cyfrol D5-3 [APP-124];
 - egluro sut y deilliwyd tymor ffynhonnell allyriadau'r generadur effeithiol unigol, a ph'un a oedd achosion o ormodiant fesul awr o'r ymarfer hwn; a
 - lle'r oedd unrhyw achosion o ormodiant o rediadau unigol Generaduron Diesel Argyfwng, Generaduron Adeiladu Wrth Gefn neu Eneraduron Wrth Gefn Ategol.
- 11.3.31. Nododd hefyd fod ymholiadau tebyg wedi cael eu codi mewn perthynas â'r cais am Drwydded Amgylcheddol.
- 11.3.32. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP8-018] fod CNC wedi gofyn am ddadansoddiad sensitifrwydd meintiol ychwanegol a'i fod wedi cynnig cwmpas ar gyfer gwaith o'r fath.
- 11.3.33. Erbyn Terfyn Amser 9, roedd CNC [REP9-037] o'r farn y gallai fod yn fwy priodol i'r allyriadau hylosgi gweithredol gael eu hasesu gan Wasanaeth Trwyddedu CNC yn rhan o'r cais am drwydded

Gosodiadau Hylosgi Gweithredol, ac ni wnaeth sylwadau pellach ar y modelu. Fodd bynnag, mae'r drwydded hon wedi cael ei thynnu'n ôl bellach.

- 11.3.34. Oherwydd nad oedd cytundeb ar allyriadau gweithredol erbyn diwedd yr Archwiliad ac oherwydd bod yr Ymgeisydd wedi tynnu'r cais am drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol yn ôl, mae'r ExA yn parhau i bryderu na fyddai unrhyw fesurau lliniaru wedi'u sicrhau yn erbyn effeithiau niweidiol ansawdd aer yn ystod gweithredu.

11.4. CASGLIADAU

Poblogaethau dynol

- 11.4.1. Mae'r ExA o'r farn bod ymagwedd yr Ymgeisydd at asesu effeithiau ansawdd aer ar boblogaethau dynol, gan gynnwys y wybodaeth sylfaenol a chasglu data, y fethodoleg asesu a'r meini prawf asesu, yn gadarn. Mae IACC [REP8-019] yn cytuno. Fodd bynnag, mae'n cydnabod bod cynnydd wedi'i ragfynegi mewn crynodiadau llygrwyr o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig yn ystod adeiladu a gweithredu.
- 11.4.2. Mae NPS EN-1 yn datgan ei bod yn debygol na ellir osgoi rhai effeithiau ar amwynder cymunedau lleol o ganlyniad i adeiladu, ond y dylai'r rhain gael eu lleihau i'r eithaf a dylent fod ar lefel dderbyniol. Mae'r ExA yn fodlon y byddai effeithiau'r cyfnod adeiladu ar ansawdd aer, gan gynnwys allyriadau llwch ac arogleuon, yn cael eu lleihau i'r eithaf trwy weithredu mesurau lliniaru, gan gynnwys y mesurau a amlinellir yn y CoCPs perthnasol. Byddai drafft terfynol CoCPs yr Ymgeisydd [REP10-018, REP10-020, REP10-022, REP10-023, REP10-025, REP10-027 a REP10-028] yn ddogfennau ardystiedig fel yr amlygir yn Atodlen 18 y dDCO [REP10-006] a byddai cydymffurfio â'r CoCP yn cael ei reoli trwy Ofynion PW7, SPC3, WN1, WN20, WN28, OSF1, PR1, LC1, OH1 ac ECS1.
- 11.4.3. Mae'r ExA yn fodlon ar gynnig yr Ymgeisydd ar gyfer monitro llwch yn yr WNDA o fewn yr MPSSSCoCP [REP10-020], sydd bellach yn cynnwys gwerth yr WHO, sef $10\mu\text{g}/\text{m}^3$, fel sbardun i adolygu gweithgareddau ar y safle. Mae'n cytuno na fyddai effeithiau o allyriadau llwch yn arwyddocaol.
- 11.4.4. Mae'r ExA hefyd yn cytuno â'r Ymgeisydd ac IACC [REP8-019] na fyddai allyriadau i'r aer o offer a chyfarpar adeiladu yn arwain at unrhyw effeithiau arwyddocaol. Mae'r ExA o'r farn bod yr Ymgeisydd wedi dangos ymdrechion rhesymol i liniaru effeithiau, gan gynnwys trwy'r ymrwymiad i 90% o NRMM Cam IV Ewro a'r cynllun monitro ac adrodd am ansawdd aer. Mae hefyd wedi dangos, o ganlyniad i ymrwymadau a wnaed yn ystod yr Archwiliad, y byddai'r crynodiadau NO_x ac NO₂ a ragfynegwyd o'r WNDA yn sylweddol is na'r rhai a gyflwynwyd yn yr ES.
- 11.4.5. O ran allyriadau o gerbydau ffordd, mae'r ExA yn nodi bod yr holl grynodiadau cymedrig blynyddol mewn lleoliadau amlygiad tymor hir yn is na'r gwerth AQO, ac mae'n fodlon na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn arwain at unrhyw newidiadau sylweddol i ansawdd aer

ar gyfer derbynyddion dynol yn y lleoliadau hyn.

- 11.4.6. O ran amlygiad tymor byr i allyriadau cerbydau ffordd, mae'r ExA yn nodi cais IACC am fonitro NO₂ un awr amser real yn R36. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn nad yw hyn yn arferol i IACC, o ystyried y crynodiad cymedrig blynyddol a ragfynegwyd yn y lleoliad hwn (40.8µg/m³). Mae'r ExA wedi'i ddarbwylllo gan yr Ymgeisydd bod sbardun o 60µg/m³ yn briodol a bod achosion o dorri'r AQO cymedrig un awr yn R36 yn 2020 yn annhebygol. Mae'r ExA hefyd yn nodi y disgwylir i'r crynodiadau NO₂ cymedrig blynyddol yn y lleoliad hwn ostwng i 36.1µg/m³ erbyn y cyfnod adeiladu brig (2023) ac i 35.5µg/m³ erbyn y cyfnod gweithredu brig (2033), felly byddai'r perygl o achosion o ormodiant tymor byr yn fyrhoedlog. Mae'r ExA hefyd o'r farn ei bod yn rhesymol tybio y byddai crynodiadau'n lleihau wrth bellhau oddi wrth y gilfan ac y byddent islaw'r AQO mewn unrhyw dderbynyddion blynyddol cymedrig (h.y. eiddo preswyl). Felly, nid yw'r ExA yn credu bod monitro'n angenrheidiol.
- 11.4.7. Mae'r crynodiadau NO₂ a ragfynegir o allyriadau traffig ffordd yn yr holl leoliadau amlygiad tymor byr perthnasol ar gyfer unrhyw un o'r blynyddoedd asesu o fewn y gwerth a ddeilliwyd yn empirig, sef 60µg/m³. Felly, mae'r ExA yn fodlon y byddai achosion o dorri'r AQO cymedrig un awr yn yr holl leoliadau amlygiad tymor byr yn annhebygol.
- 11.4.8. Mae'r ExA o'r farn bod yr Ymgeisydd wedi darparu'n ddigonol ar gyfer rheoli traffig adeiladu (rhannau 5 a 7 [REP10-018]) a'i fod wedi dangos ymdrechion rhesymol i liniaru effeithiau allyriadau cerbydol. Mae'r ExA yn fodlon na fyddai allyriadau o gerbydau ffordd yn ystod adeiladu a gweithredu yn arwain at unrhyw effeithiau arwyddocaol ar ansawdd aer. Mae'r ExA hefyd yn fodlon ar y strategaeth monitro ansawdd aer a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd ar gyfer y cyfnod adeiladu, fel y'i manylir yn yr MPSSSCoCP terfynol [REP10-020].
- 11.4.9. O ran effeithiau arogleuon, mae'r ExA yn fodlon, yn amodol ar gymhwyso mesurau lliniaru (a sicrhau trwy'r DAS [REP8-045, REP8-046]), na fyddai arogleuon o'r WWTW yn cael effaith niweidiol ar breswylwyr Campws y Safle. Nid oes unrhyw dystiolaeth ddarbwyllol i'r gwrthwyneb wedi cael ei chyflwyno i'r ExA.
- 11.4.10. O ran y cyfnod gweithredol, mae'r ES [APP-124] yn rhagfynegi dau achos posibl o dorri'r AQO cymedrig un awr ar gyfer NO₂ yn sgil digwyddiadau Colli Pŵer Oddi ar y Safle a Damwain Colli Oerydd (LOOP/LOCA), ond mae'r dadansoddiad hwnnw o debygolrwydd yn dangos bod yr achosion hyn o ormodiant yn annhebygol iawn. Mae hefyd yn rhagfynegi senario ymarfer argyfwng tymor byr lle y rhagfynegir y bydd yr AQO cymedrig un awr ar gyfer NO₂ yn cael ei dorri mewn sawl derbynydd; fodd bynnag, byddai hyn yn digwydd am un awr y flwyddyn ac mae'r Ymgeisydd o'r farn nad yw achos o ormodiant yn debygol o gwbl. Felly, mae'r ExA yn credu y byddai achos o dorri'r cymedr un awr yn annhebygol.
- 11.4.11. At ei gilydd, mae'r ExA yn fodlon y byddai allyriadau gweithredol yn arwain at gynnydd bach, nad yw'n arwyddocaol, mewn crynodiadau cymedrig blynyddol o'r holl lygrwyr a aseswyd mewn derbynyddion

dynol. Mae'n fodlon na fyddai unrhyw achosion o dorri unrhyw AQOs, na newidiadau sylweddol i ansawdd aer. Fodd bynnag, nid oedd cytundeb ar allyriadau cyfnod gweithredol erbyn diwedd yr Archwiliad, a thynnwyd y cais am drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol yn ôl.

- 11.4.12. Mae paragraffau 4.10.1 i 4.10.3 NPS EN-1 yn datgan yn eglur bod y systemau cynllunio a rheoli llygredd ar wahân ond yn ategu ei gilydd; ac wrth ystyried priodoldeb y defnydd arfaethedig o dir, y dylai'r ExA weithio yn ôl y rhagdybiaeth y bydd y gyfundrefn rheoli llygredd berthnasol (a chyfundrefnau rheoleiddio amgylcheddol eraill) yn cael ei chymhwyso a'i gorfodi'n briodol gan y rheoleiddiwr perthnasol. Nid oes tystiolaeth sy'n dangos: y byddai unrhyw ymagwedd arall yn briodol yn yr achos hwn; nac y byddai cais am drwydded yn y dyfodol yn debygol o fod yn aflwyddiannus.
- 11.4.13. Nid yw'n amlwg ychwaith, o ran yr ansawdd aer a fyddai'n cael ei brofi gan bobl yn yr ardaloedd o amgylch y cynnig, y byddai'r datblygiad yn achosi effeithiau niweidiol annerbyniol ar ansawdd aer a fyddai'n torri amcanion adran 5.2 NPS EN-1.

Derbynyddion ecolegol

- 11.4.14. Mae'r ES yn dod i'r casgliad na fyddai unrhyw effeithiau arwyddocaol ar dderbynyddion ecolegol yn ystod y cyfnod adeiladu. Wrth ddod i'r casgliad hwn, rhagfynegodd y gallai cynnydd mewn cyfraddau dyddodi nitrogen ac asid yn SoDdGA Tre'r Gof o allyriadau offer, peiriannau a cherbydau adeiladu arwain at newidiadau mesuradwy i briodweddau ac ansawdd SoDdGA Tre'r Gof (lle'r oedd y gwerthoedd llwyth critigol ar gyfer dyddodion nitrogen eisoes yn fwy na'r llwythi critigol ar gyfer ffenïau alcalinaidd) [APP-128].
- 11.4.15. Fodd bynnag, roedd CNC [REP4-039 a REP8-018] yn fodlon y byddai mesurau lliniaru, gan gynnwys monitro botanegol a threfn dorri flynyddol, yn cael eu sicrhau trwy'r MPSSSCoCP [REP10-020] a'r MWCoCP [REP10- 022]. Felly, mae'r ExA yn fodlon na fyddai allyriadau offer, peiriannau a cherbydau adeiladu yn cael effaith niweidiol ar SoDdGA Tre'r Gof.
- 11.4.16. O ran effeithiau allyriadau offer, peiriannau a llongau adeiladu ar SoDdGA Cae Gwyn, mae'r ExA yn cytuno â chyngor CNC [REP9- 037] y gallai allyriadau ansawdd aer gael effaith niweidiol ar nodweddion y SoDdGA, ac nid yw'n credu y gellir dibynnu ar lwyddiant mesurau lliniaru yn y tarddbwynt ar gyfer offer a pheiriannau adeiladu.
- 11.4.17. O ran SoDdGA Bae Cemlyn, Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn a Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Pencarreg, mae'r ExA yn cytuno â CNC [REP8-018] na fyddai allyriadau o offer, peiriannau a llongau adeiladu yn cael effeithiau niweidiol ar safleoedd a warchodir. Wrth ddod i'r casgliad hwn, mae'r ExA yn nodi bod ymrwymiad yr Ymgeisydd i sicrhau bod 90% o NRMM yn bodloni safon allyriadau Cam IV yr Undeb Ewropeaidd yn arwain at grynodiadau disgwylidig o NOx a NO₂ a chyfraddau dyddodion nitrogen ac asid sy'n llai na'r rhai a gyflwynwyd yn yr ES. Mae'r ExA hefyd yn nodi bod CNC yn cytuno bod y dull modelu'n briodol i lywio'r asesiad o effeithiau offer, peiriannau a

llongau adeiladu ar dderbynyddion ecolegol [REP2-325].

- 11.4.18. Mae'r asesiad o effeithiau traffig ar ansawdd aer [APP-091] yn dangos y byddai cynnydd rhagweledig mewn crynodiadau NOx cymedrig blynyddol yn SoDdGA Beddmanarch-Cymyran, SoDdGA Cors Malltraeth/Cors Ddyga a SoDdGA Coedydd Afon Menai o draffig ffyrdd sy'n gysylltiedig â'r datblygiad arfaethedig. Fodd bynnag, mae'r ExA yn nodi ac yn cytuno â safbwynt CNC nad yw nodweddion dynodedig y SoDdGAau o fewn yr ardaloedd lle y rhagwelir cynnydd yn debygol o gael eu niweidio gan allyriadau traffig adeiladu neu weithredol [REP2-325, REP2-049].
- 11.4.19. Erbyn diwedd yr Archwiliad, nid oedd yr Ymgeisydd a CNC yn cytuno ar fodelu allyriadau yn ystod y cyfnod gweithredol. Felly, nid yw'n bosibl i'r ExA ffurfio barn am y canlyniadau a allai ddeillio o ymagwedd wahanol at fodelu allyriadau gweithredol.
- 11.4.20. Gan nad oedd cytundeb ynglŷn ag allyriadau cyfnod gweithredol erbyn diwedd yr Archwiliad, ac yn sgil tynnu'r cais am drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol yn ôl, mae'r ExA yn parhau i bryderu nad oes mesurau lliniaru wedi'u sicrhau yn erbyn effeithiau niweidiol ansawdd aer yn ystod gweithredu. O ystyried y sefyllfa hon, nid yw'r ExA yn gallu dod i'r casgliad na fyddai allyriadau hylosgi gweithredol yn cael effeithiau niweidiol ar safleoedd a warchodir. Er nad yw'n ymddangos bod unrhyw reswm, mewn egwyddor, pam na fyddai'r drwydded yn cael ei rhoi, nid oes gan yr ExA unrhyw sicrwydd gan CNC y gallai allyriadau gweithredol gael eu lliniaru i lefel dderbyniol o fewn paramedrau'r datblygiad arfaethedig.
- 11.4.21. Fodd bynnag, mae NPS EN-1 yn datgan na ddylid gwrthod rhoi caniatâd ar sail effeithiau llygredd oni bai bod gan y penderfynwr reswm da i gredu na fyddai unrhyw drwyddedau rheoli llygredd gweithredol perthnasol sy'n angenrheidiol, neu ganiatadau eraill, yn cael eu rhoi yn ddiweddarach.
- 11.4.22. Mae'r ystyriaeth o'r cydbwysedd rhwng buddion y datblygiad arfaethedig a'r effeithiau niweidiol ar SoDdGAau yn cynnwys nifer o ystyriaethau eraill yn ogystal ag ansawdd aer, ac fe'i rhoddir ym Mhennod 6.
- 11.4.23. Ni all yr ExA ddod i'r casgliad na fyddai allyriadau i'r aer yn achosi niwed i dderbynyddion ecolegol yn ystod adeiladu a gweithredu, felly mae ansawdd aer yn fater a ddylai bwysu yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a'r dogfennau rheoli

- 11.4.24. Am y rhesymau a roddwyd uchod, ni argymhellir unrhyw newidiadau i'r dDCO a'i ofynion na'r dogfennau rheoli mewn perthynas ag ansawdd aer.

12. NEWID YN YR HINSAWDD

12.1. CYFLWYNIAD

- 12.1.1. Mae'r bennod hon yn amlinellu effeithiau'r datblygiad arfaethedig o ran y Newid yn yr Hinsawdd.

12.2. ACHOS YR YMGEISYDD

- 12.2.1. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau'r newid yn yr hinsawdd trwy liniaru ac addasu ym Mhennod 5.6 Datganiad Cynaliadwyedd yr ES [APP-426].
- 12.2.2. Roedd yr Ymgeisydd yn disgwyl i'r Orsaf Bŵer gyflawni capasiti trydanol gros enwol o 3.1 GWe (3,100MWe) o ynni carbon isel am gyfnod gweithredol disgwyliedig o 60 mlynedd. Rhagfynegodd y byddai effaith carbon deuocsid a'i gyfatebol (CO₂e) yn cael ei gwrthbwysu'n sylweddol yn ystod y camau adeiladu a gweithredol sy'n defnyddio nwyon tŷ gwydr (GHG) o gymharu â'r pŵer net a gynhyrchir gan yr Orsaf Bŵer. Roedd y prosiect hefyd yn cynnwys nifer o fesurau dylunio ac ymrwymadau adeiladu a gweithredol a fyddai'n rheoli a lliniaru effeithiau'r newid yn yr hinsawdd.

Effeithiau Posibl

- 12.2.3. Cydnabu'r Ymgeisydd [APP-426] y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cynhyrchu symiau mawr o allyriadau GHG drwy gydol camau adeiladu a gweithredu'r prosiect. Roedd cynhyrchu allyriadau GHG yn anochel ac yn anorfod; fodd bynnag, cynigiodd yr Ymgeisydd fesurau i reoli a lleihau allyriadau o'r fath.
- 12.2.4. Er mwyn mesur ac adrodd ar allyriadau GHG disgwyliedig, cynhyrchodd yr Ymgeisydd Adroddiad Carbon ac Ynni [APP-423]. Dangosodd canfyddiadau'r adroddiad y byddai effaith CO₂e yn cael ei gwrthbwysu'n sylweddol yn ystod y camau adeiladu a gweithredol sy'n defnyddio GHG o gymharu â'r pŵer net a gynhyrchir gan yr Orsaf Bŵer. Yn syml, amcangyfrifwyd y byddai camau adeiladu a gweithredu'r datblygiad arfaethedig yn arwain at gyfanswm effaith allyriadau GHG o 7.4 MtCO₂e, ac y byddai datgomisiynu'n cyfrannu 2.7 MtCO₂e arall.
- 12.2.5. Roedd yr Ymgeisydd [APP-423] o'r farn y gallai'r datblygiad arfaethedig arwain at wrthbwysiad carbon ac ynni net arwyddocaol (cyfanswm allyriadau llai'r gwrthbwysiad ynni) o 84 MtCO₂e, trwy allyriadau trydan wedi'u hosgoi, a phe ystyrid y byddai'n disodli'n uniongyrchol technolegau cynhyrchu ynni eraill sy'n ddwysach o ran allyriadau GHG ar hyd ei oes.
- 12.2.6. O ran effeithiau eraill, cyfeiriodd yr Ymgeisydd at ddwy agwedd:
- lliniaru – rheoli ffactorau sy'n cyfrannu at y newid a ragwelir yn yr hinsawdd, fel allyriadau a defnydd o garbon; ac
 - addasu – rheoli effeithiau tebygol y newid yn yr hinsawdd, er enghraifft, ystyried perygl rhagweledig llifogydd wrth ddylunio.

Mesurau lliniaru

- 12.2.7. Cynigiodd yr Ymgeisydd [APP-426] nifer o feysydd ar gyfer lliniaru effeithiau posibl y datblygiad arfaethedig yn ystod y cyfnod adeiladu:
- cludo gweithwyr a nwyddau – i leihau effeithiau allyriadau o drafnidiaeth, cynigiodd yr Ymgeisydd gludo cyfran uchel o nwyddau ar y môr, a chynllunio teithiau adeiladu a gweithredol i annog gweithwyr i ddefnyddio cerbydau trafnidiaeth gyhoeddus allyriadau isel neu gerdded a beicio;
 - llety gweithwyr – roedd yr Ymgeisydd yn bwriadu defnyddio llety fforddiadwy sydd eisoes ar gael i fodloni'r gofyniad am lety dros dro, yn ogystal â Champws y Safle, ac nid oedd yn disgwyl datblygu unrhyw adeiladau parhaol i letya gweithwyr adeiladu, gan felly gyfyngu ar greu ffynonellau newydd o allyriadau GHG. Byddai Campws y Safle ar ffurf adeiladau modiwlaid sy'n effeithlon o ran gwres ac ynni, a ddyluniwyd i'w datgymalu, a byddai modd ailddefnyddio'r unedau ar brosiectau eraill [REP8-045];
 - byddai lleoli Campws y Safle o fewn yr WNDA yn lleihau'r gofynion ynni ac adnoddau cyffredinol sy'n gysylltiedig â symudiadau gweithwyr adeiladu;
 - mae'r paneli ffotofoltäig ar doeon y cyfleuster Parcio a Theithio, y Ganolfan Logisteg a'r adeilad amwynder o fewn Campws y Safle, i ategu'r gofynion ynni yn yr adeiladau hyn, wedi'u sicrhau yn y DAS [REP8-046];
 - adeiladau atodol – lle y bo'n ymarferol, dylunio adeiladau modiwlaid sy'n effeithlon o ran gwres ac sy'n addas i'w hailddefnyddio a/neu eu defnyddio at ddiben arall. Lle nad yw adeiladau modiwlaid yn ymarferol, dylunio adeiladau i'w datgymalu, a sicrhau yn y DAS [REP8-045, REP8-046];
 - roedd yr WNCocP [REP10-19] yn mynnu bod contractwyr yn annog mentrau defnyddio dŵr ac ynni cynaliadwy, yn annog arferion gwaith sy'n sicrhau nad yw peiriannau'n cael eu gadael yn rhedeg yn ddiangen, datgan blaenoriaeth dros ddefnyddio offer a bwerir gan drydan y prif gyflenwad neu fatri yn hytrach na generaduron diesel neu betrol; a
 - byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael ei adeiladu o dan system reoli amgylcheddol sydd wedi'i hachredu hyd at Safon Brydeinig EN ISO 14001: Rheoli Amgylcheddol [REP10-19].
- 12.2.8. Yn ystod adeiladu a gweithredu, byddai'r fflyd gerbydau yn cynnwys cymysgedd o unedau pŵer dosbarth Safon IV Ewro. Byddai'r cymysgedd yn cynnwys cerbydau â pheiriannau mwy o faint sy'n cydymffurfio, o leiaf, â safonau allyriadau Cam IIIB Ewro ar gyfer peiriannau symudol nad ydynt ar gyfer y ffordd, a sicrhau yn yr WNCocP [REP10-18].
- 12.2.9. Byddai dulliau difodur o deithio (h.y. beicio a cherdded) yn cael eu hannog trwy ddarparu rhwydwaith cydlynol o lwybrau hamdden a chymudo o ansawdd uchel; a darparu loceri a chyfleusterau storio beiciau yn holl safleoedd datblygu'r Ymgeisydd. Sicrhau cyfleusterau yn y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle a Champws y Safle yn [REP8-045] a'r safle Parcio

a Theithio yn [REP8-046]. Nid oes darpariaeth yn y Ganolfan Logisteg [REP8-045].

Addasu

12.2.10. O ran addasu i'r newid yn yr hinsawdd, cadarnhaodd yr Ymgeisydd [APP-426] fod dyluniad y datblygiad arfaethedig wedi cael ei lywio gan Adroddiad Gwyddonol Rhagolygon Hinsawdd y Deyrnas Unedig 2009, yn enwedig o ystyried y posibilrwydd o berygl llifogydd a newid i lefel y môr yn ystod oes weithredol yr Orsaf Bŵer ac elfennau eraill o'r datblygiad arfaethedig. Roedd enghreifftiau a sicrhawyd ym Mhennod D1 yr ES [APP-120] yn cynnwys:

- bod y strwythur MOLF wedi'i seilio ar lefelau môr presennol o ganlyniad i'w oes ddylunio gymharol fer;
- bod dyluniad y morglawdd yn ystyried cynnydd rhagweledig yn lefel y môr;
- bod adeiladau atodol wedi cael eu dylunio i ystyried perygl rhagweledig llifogydd, y lleoliad arfordirol ac amodau rhanbarthol arferol o ran llwyth gwynt ac eira, gan ystyried rhagfynegiadau ynglŷn ag effaith y newid yn yr hinsawdd ar amryw ffactorau, gan gynnwys tymheredd yr aer, lefel y môr, tymheredd y môr a glawiad; a
- bod y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle wedi cael eu dylunio a'u trefnu i adlewyrchu asesiadau penodol i safle o ddigwyddiad llifogydd hyd at 1 mewn 10,000 o flynyddoedd.

12.2.11. Rhagfynegodd yr Asesiad Cynaliadwyedd [APP-426] effeithiau buddiol arwyddocaol, cadarnhaol mawr ar gyfer yr orsaf bŵer (yn seiliedig ar y gwrthbwyriad carbon ac ynni net), ac effeithiau buddiol dibwys, cadarnhaol bach o ran cludo gweithwyr a nwyddau a lletya'r gweithlu adeiladu.

12.3. MATERION A DRAFODWYD YN YSTOD YR ARCHWILIAD

12.3.1. Roedd y prif faterion yn ymwneud â'r Newid yn yr Hinsawdd a drafodwyd yn ystod yr Archwiliad yn cynnwys;

- cydymffurfio â gofynion NPS EN-1 ac EN-6;
- cynnydd yn lefel y môr ac ymchwyddiadau storm;
- perygl llifogydd;
- cydymffurfio â pholisïau LIC; a
- chydymffurfio â Rhagolygon Hinsawdd y Deyrnas Unedig 2018.

12.3.2. Archwiliodd yr Awdurdod Archwilio (ExA) y materion hyn trwy gwestiynau ysgrifenedig [PD-009 a PD-013] ac mewn dau ISH ar 11 Ionawr ac 8 Mawrth 2019 [EV-20s ac EV-048]. Mynegwyd pryderon ynglŷn â'r materion hyn drwy gydol yr Archwiliad gan Gyngor Sir Ynys Môn (IACC), Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), yr NGOs amgylcheddol (eNGOs) a sawl IP, gan gynnwys Pobl Atal Wylfa B (PAWB), Greenpeace UK ac IPs sy'n ymwneud â materion trawsffiniol. Trafodir y materion hyn isod.

Cydymffurfio ag NPS EN-1 ac EN-6

- 12.3.3. Yn ei gwestiynau ysgrifenedig cyntaf [PD-009], gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd egluro sut yr oedd wedi cydymffurfio'n llawn â gofynion NPS EN-1 ac EN-6 o ran y newid yn yr hinsawdd ac, yn arbennig, o ran addasu. Rhoddodd yr Ymgeisydd [REP2-375] ymateb cynhwysfawr i Baragraff 4.8.6 NPS EN-1, gan gynnwys defnyddio Rhagolygon Hinsawdd diweddaraf y Deyrnas Unedig (2009) i sicrhau ei fod wedi amlygu mesurau lliniaru neu addasu priodol ar gyfer oes amcangyfrifedig y seilwaith.
- 12.3.4. Yn ogystal, ystyriodd yr Ymgeisydd effeithiau newid yn yr hinsawdd sy'n gysylltiedig â pherygl llifogydd yn ystod gweithredu a datgomisiynu, newid arfordirol o ran cyfleusterau morol, erydu arfordirol, cynnydd yn lefel y môr a dŵr wyneb a dŵr daear o ganlyniad i hafau sychach. Yn ôl paragraff 1.4.76 Pennod B1 yr ES [APP-066], *"Mae'r dyluniad wedi ystyried tueddiadau newid yn yr hinsawdd a ragfynegir hyd at y flwyddyn 2183 (diwedd disgwylledig storio a datgomisiynu gweddillion tanwydd)"*.
- 12.3.5. O ran addasu, gan fodloni Paragraffau 4.8.7, 4.8.8 a 4.8.10 NPS EN-1, esboniodd yr Ymgeisydd [REP2-375] fod dau senario yn y dyfodol wedi cael eu hystyried wrth fodelu tonnau a digwyddiadau llifogydd glawol ac afonol ("rhesymol ragweladwy" ac "uchaf credadwy") yn 2087 (diwedd cynhyrchu pŵer) a 2187 (diwedd datgomisiynu). Roedd platfform safle'r Orsaf Bŵer a'r System Dŵr Oeri, sef y rhannau allweddol sy'n gysylltiedig â gweithredu'r Orsaf Bŵer, wedi cael eu dylunio i wrthsefyll cynnydd yn lefel y môr hyd at y flwyddyn 2183. Aeth yr Ymgeisydd ymlaen i ddweud *"ystyir bod dyluniad ABWR y Deyrnas Unedig yn cynnwys y rhan fwyaf os nad yr holl fesurau addasu hinsawdd sy'n debygol o fod yn ofynnol ar gyfer gorsaf bŵer niwclear sydd ag oes weithredu ddisgwylledig o 60 mlynedd. Felly, ystyir bod y posibilrwydd o ychwanegu mesurau addasu eraill trwy ddyluniad manwl yn fach, ac ystyir bod y posibilrwydd y gallai'r mesurau addasu hynny arwain at effeithiau amgylcheddol canlyniadol yn fach hefyd"*.
- 12.3.6. Dywedodd Greenpeace [REP2-293 a REP7-013] fod nifer sylweddol o newidiadau perthnasol wedi digwydd i amgylchiadau ers i'r NPS gael ei ddynodi yn 2011, gan gynnwys: datblygiad radicalaidd mewn gwyddor newid yn yr hinsawdd, argymhellion gan arbenigwyr annibynnol, ac ymrwymadau rhyngwladol sy'n ôl-ddyddio'r polisi.
- 12.3.7. Yn [REP7-013], ymhelaethodd Greenpeace ar y cyhoeddiad ym mis Chwefror 2019 ynglŷn ag ymchwiliad i ynni'r Deyrnas Unedig yn y dyfodol gan y Pwyllgor Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol, a fyddai'n ystyried p'un ai newid ymagwedd bresennol y Llywodraeth at ddarparu system ynni carbon isel, cost isel, gan ddisgrifio'r 'bwlc enfawr' a oedd wedi datblygu ym mholisi ynni'r Deyrnas Unedig a chyfaddef bod y rhagolygon ar gyfer ynni niwclear yn "edrych yn aneglur".
- 12.3.8. Mae'r ExA yn cydnabod y pwyntiau a wnaed gan Greenpeace ac wedi ystyried y rhain wrth drafod polisi ac angen ym Mhennod 5 yr adroddiad hwn.

Cynnydd yn lefel y môr ac ymchwyddiadau storm

- 12.3.9. Mynegodd nifer o IPs, gan gynnwys [RR-032, RR-060, RR-074, RR-127, RR-131, REP2-352, REP4-048 a REP4-052] o'r Deyrnas Unedig a Gwladwriaethau Ewropeaidd eraill, bryder ynglŷn ag effeithiau'r newid yn yr hinsawdd ar gynnydd yn lefel y môr, ymchwyddiadau storm a chynhesu cefnforoedd. Derbyniodd yr Ymgeisydd [REP2-375] fod cynnydd yn lefel y môr yn bryder allweddol a bod y datblygiad arfaethedig wedi cael ei ddylunio i ystyried lefelau môr a ragfynegir yn 2183. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd hefyd fod nodweddion eraill y newid yn yr hinsawdd a ystyriwyd wrth ddylunio'r datblygiad arfaethedig yn cynnwys newidiadau i dymheredd y môr; cynnydd mewn gwlybanaeth; a newidiadau i gyflymder y gwynt, tymheredd yr aer a lleithder.
- 12.3.10. Mynegodd yr NT [REP2-316] bryder penodol ynglŷn â modelu tonnau o ran Bae Cemlyn a'r posibilrwydd y gallai tonnau fynd dros gefnen raeau Esgair Gemlyn. Credai fod gorddibyniaeth ar fodelu hydrodynamig a modelu tonnau a bod defnydd cyfyngedig iawn yn unig o ddulliau asesu eraill, gan gynnwys dadansoddi data maes, arolygon hanesyddol a gwybodaeth amgylcheddol gefndir; heb ddefnydd amlwg o fodelu ffisegol. Trafodir y mater hwn yn yr adran Prosesau Arfordirol a Geomorffoleg Arfordirol o'r Bennod hon ac yn HRA Pennod 7 yr adroddiad hwn.
- 12.3.11. Roedd yr eNGOs [REP2-361] o'r farn ei bod yn bosibl iawn y gallai creu'r MOLF a strwythur amddiffyn rhag llifogydd y morgloddiau waethygu effeithiau a chynyddu ansicrwydd ynglŷn â'r effeithiau a'r canlyniadau hynny ar y cyd â rhai'r newid yn yr hinsawdd. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn newid prosesau geomorffolegol arfordirol a gweithrediad tonnau, yn enwedig o ran effeithiau lleol digwyddiadau storm.
- 12.3.12. Wrth ymateb i gwestiynau ysgrifenedig cyntaf yr ExA [REP2-375], dywedodd yr Ymgeisydd fod sensitifrwydd y MOLF, y morgloddiau a'r System Dŵr Oeri i orlifo wedi'i ddsbarthu'n isel, gan fod y rhain yn gallu ymdopi â dŵr ac ni fyddai tonnau sy'n mynd drostynt yn y dyfodol yn cael effaith niweidiol ar y strwythurau. Byddai defnydd o'r MOLF yn cael ei gyfyngu i amodau gweithredu priodol er mwyn osgoi amlygu pobl, asedau neu ddeunyddiau i berygl diangen. Er y byddai'r rhan fwyaf o'r deunyddiau mawr a chydrannau AIL yn cael eu danfon trwy'r MOLF yn ystod y cyfnod adeiladu, byddai'n cael ei ddefnyddio'n anaml iawn yn unig yn ystod gweithredu, yn gysylltiedig â danfoniadau AIL (sy'n debygol o fod yn llai nag unwaith y flwyddyn).
- 12.3.13. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd ei fod hefyd yn asesu effeithiau posibl yr holl beryglon allanol, gan gynnwys peryglon sy'n deillio o erydu arfordirol a llifogydd, ar ddylunio, gweithredu a datgomisiynu'r orsaf bŵer. Byddai'r materion hyn yn ffurfio rhan o'r Achos Diogelwch, sy'n rhan annatod o drefniadau trwyddedu'r safle niwclear a reoleiddir yn annibynnol gan yr ONR.
- 12.3.14. Mae'r ExA yn nodi bod y cais am y drwydded safle niwclear wedi cael ei dynnu'n ôl gan yr Ymgeisydd [REP10-037] yn sgil atal y prosiect, felly ni all ddibynnu ar gynnwys y drwydded hon.

Perygl Llifogydd

- 12.3.15. Mynegodd IACC [REP2-077] a CNC [REP2 325] bryder ynglŷn â llifogydd posibl o ganlyniad i'r newid yn yr hinsawdd, ynghyd ag IPs o Awstria a Gwlad Pwyl a wnaeth sylwadau ar faterion trawsffiniol [RR-139, RR-141, RR-143].
- 12.3.16. Yn ei LIR [REP2-077], roedd IACC yn pryderu am gynnydd mewn perygl llifogydd o ran derbynyddion ar Nant Cemaes (Brookside Garage ac eiddo preswyl cyfagos) yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu. Gofynnodd i fanylion mesurau lliniaru gael eu cynnwys yn rhan o'r dDCO ac am gadarnhad bod y mesurau lliniaru'n ymarferol a bod modd eu cyflawni i liniaru'r perygl uwch o lifogydd, yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu. Gofynnodd IACC hefyd am dystiolaeth bod y cynigion yn cydymffurfio ag NPS-EN1 a TAN15 yn ogystal â pholisi PS 5 y CDLIC.
- 12.3.17. Yn ogystal, mynegodd IACC [REP2-079] bryderon ynglŷn â'r posibilrwydd o lifogydd yn safle Parcio a Theithio Dalar Hir, gan fod ymarfer modelu'r Ymgeisydd [APP- 273, Ffigurau 7.1 a 7.2] yn dangos y gallai rhai rhannau o'r maes parcio orlifo i ddyfnder o 1m i 1.5m.
- 12.3.18. Roedd gan CNC [REP2 325] bryderon o bwys ynglŷn â'r gwelliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd yn y Fali. Roedd yn pryderu y byddai dŵr yn dod dros yr arglawdd amddiffyn rhag y llanw pan ystyrir y newid yn yr hinsawdd ar hyd oes y datblygiad. Dywedodd hefyd nad oedd yr effaith y byddai'r gwaith yn ei chael ar berygl llifogydd mewn mannau eraill wedi cael ei hasesu pe byddai'r amddiffynfa rhag y llanw yn methu neu'n cael ei thorri.
- 12.3.19. Yn Llanfachraeth (Rhan 3), roedd CNC o'r farn, pe byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael ei adeiladu, y byddai lefel y dŵr yn union i fynyr nant o'r ffordd osgoi yn cynyddu yn Afon Alaw ac Afon Llywenan yn ystod pob digwyddiad llifogydd. Credai na ddangoswyd y byddai'r mesurau lliniaru y cyfeirir atynt yn Nhabl G8-8 [APP-323], a fyddai'n cynnwys "*...ailbroffilio'r ddaear ychydig heb gynyddu perygl llifogydd mewn mannau eraill....*", yn cael eu cyflawni. Nid oedd yn eglur ychwaith a ellid gwneud hyn o fewn terfynau'r cais DCO presennol. Felly, cynghorodd CNC ei bod yn aneglur p'un a oedd y datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â TAN15.
- 12.3.20. Trafodir yr holl bryderon hyn yn yr adran Adnoddau Dŵr o'r Bennod hon.
- 12.3.21. I grynhoi, mae'r ExA yn dod i'r casgliad nad yw perygl llifogydd o ganlyniad i'r newid yn yr hinsawdd yn fater a ddylai bwysu yn erbyn gwneud y Gorchymyn am y rhesymau a amlinellir yn yr adran Llifogydd a Draenio o'r Bennod hon.

Cydymffurfio â Pholisïau Llywodraeth Cymru

- 12.3.22. Gofynnodd yr ExA yn y cwestiynau ysgrifenedig cyntaf [PD-009] i'r Ymgeisydd gadarnhau y byddai'r datblygiad arfaethedig yn helpu i gyflawni'r canlynol:
- Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd (Llywodraeth Cymru, 2010);

- Chwyldro Carbon Isel – Datganiad Polisi Ynni Llywodraeth Cymru (2010); ac
- Ynni Cymru: Newid Carbon Isel (2012 a 2019).

- 12.3.23. Wrth ymateb, dywedodd yr Ymgeisydd [REP2-375]: *"mae'r cais am ganiatâd datblygu yn cyflawni'r amcanion a'r nodau a amlinellir yn yr holl bolisiau a chanllawiau cenedlaethol a lleol perthnasol, gan gynnwys y dogfennau y cyfeirir atynt yn y cwestiwn hwn"*.
- 12.3.24. O ran y Strategaeth ar y Newid yn yr Hinsawdd ac Ynni Cymru, esboniodd yr Ymgeisydd fod adran 4.2 y Datganiad Cynaliadwyedd [APP-426] yn rhestru'r cynlluniau, y polisiau a'r rhaglenni perthnasol yr oedd yr Ymgeisydd wedi'u hadolygu i ddatblygu'r fframwaith SA. Roedd y rhestr hon yn cynnwys 'Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd 2010' (CCSW) ac 'Ynni Cymru: Newid Carbon Isel 2012' a diweddariad 2019. Rhoddodd Atodiad G y Datganiad Cynllunio ddadansoddiad a thystiolaeth ynglŷn â'r angen brys am ynni carbon isel, fel pŵer niwclear newydd, yn ychwanegol at hynny a ystyriwyd yn NPS EN-1 ac EN-6. Crynhowyd hyn yn adran 5.2 y Datganiad Cynllunio [APP-406].
- 12.3.25. Roedd yr Adroddiad Carbon ac Ynni [APP-423] yn cyfeirio at y CCSW hefyd, ac adlewyrchwyd gweledigaeth LIC yn y CCSW ym Mholisi Cynaliadwyedd Corfforaethol yr Ymgeisydd. Yn ogystal, adolygodd yr Ymgeisydd y ddogfen Ynni Cymru: Newid Carbon Isel 2012 i lywio'r Adroddiad Carbon ac Ynni a gosod y cyd-destun ar ei gyfer.
- 12.3.26. Yn 'Chwyldro Carbon Isel – Datganiad Polisi Ynni Llywodraeth Cynulliad Cymru 2010', nod allweddol LIC oedd sicrhau bod y buddion tymor byr a thymor hir sy'n gysylltiedig â symud i system ynni carbon isel yn cael eu cynyddu i'r eithaf ar gyfer economi a chymdeithas Cymru. Dywedodd yr Ymgeisydd *"er na chyfeirir yn benodol at y ddogfen hon yn nogfennau'r cais, mae'r Datganiad Cynaliadwyedd yn cydnabod pwysigrwydd ynni carbon isel. Yn ogystal, mae'r Adroddiad Carbon ac Ynni yn amlinellu nifer o fesurau rheoli carbon ac ynni presennol, fel elfen hanfodol o gynaliadwyedd, sydd wedi cael eu cynnwys yn y Prosiect hyd yma ac a fydd yn cael eu hystyried wrth ddatblygu dyluniad ailadroddol drwy gydol cylch oes y Prosiect"*.
- 12.3.27. Erbyn Terfyn Amser 5, cyflwynodd IACC ei Bapur Pwnc 7: Newid yn yr Hinsawdd [REP5- 059]. Dywedodd IACC "er nad yw'r Cyngor Sir yn awdurdod caniatáu ar gyfer yr NSIP, bydd yn ceisio sicrhau bod y datblygiad yn ystyried polisiau ac egwyddorion strategol y Cynllun Datblygu (Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) Ynys Môn a Gwynedd), yr NPSs perthnasol, polisi a chanllawiau cynllunio cenedlaethol (Cymru) a Chanllawiau Cynllunio Atodol. Y CDLIC yw'r cynllun gofodol sy'n gweithredu, ymhlith pethau eraill, Strategaeth Adfywio Economaidd Ynys Môn a'r Rhaglen Ynys Ynni (EIP)". Yn ogystal â'r polisiau cenedlaethol a restrir uchod, rhoddodd y Papur Pwnc ystyriaeth hefyd i Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, TAN 8: Ynni Adnewyddadwy (2005), TAN 12: Dylunio (2016), TAN 14: Cynllunio Arfordirol (1998), TAN 15: Datblygu a Pherygl o Lifogydd (2004), TAN 18: Trafnidiaeth (2007) a Strategaeth Ofodol Cymru (2008).
- 12.3.28. Daeth y Papur Pwnc i'r casgliad y bydd angen i'r Ymgeisydd *"gynnwys canllawiau a meini prawf manwl sy'n ceisio sicrhau bod Prosiect Wylfa Newydd yn mynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd ac yn addasu iddo"*. Yn ei SoCG gyda'r Ymgeisydd [REP8-019], roedd IACC yn fodlon y

byddai dyluniad y datblygiad yn caniatáu iddo addasu i effeithiau'r newid yn yr hinsawdd.

- 12.3.29. Ni thrafodwyd cydymffurfio â pholisïau Cymru ymhellach yn ystod yr Archwiliad. Mae'r ExA yn fodlon ar yr esboniad a roddwyd gan yr Ymgeisydd ynglŷn â chydymffurfio â pholisïau perthnasol sy'n ymwneud â'r newid yn yr hinsawdd.

Cydymffurfio â Rhagolygon Hinsawdd y Deyrnas Unedig 2018

- 12.3.30. Roedd yr ExA yn ymwybodol bod Rhagolygon Hinsawdd newydd y Deyrnas Unedig wedi cael eu cyhoeddi ym mis Tachwedd 2018 yn fuan ar ôl i'r Archwiliad o'r cais ddechrau. Felly, yn yr ail ISH ar Fioamrywiaeth ar 11 Ionawr 2019 [EV 020s], gofynnodd yr ExA, yn unol â pharagraff 4.8.6 NPS EN-1, i'r Ymgeisydd roi diweddariad ar effeithiau posibl y newid yn yr hinsawdd yn seiliedig ar y rhagfynegiadau diweddaraf er mwyn sicrhau ei fod wedi amlygu mesurau lliniaru ac addasu priodol ar gyfer y datblygiad arfaethedig.
- 12.3.31. Yn yr ail ISH ar Fioamrywiaeth, ar 11 Ionawr 2019, ymatebodd yr Ymgeisydd [REP4-006] trwy ddweud nad oedd allbwn safonol Rhagolygon Hinsawdd y Deyrnas Unedig 2018 yn cynnwys set ddata lawn eto, er enghraifft nid oedd yn cynnwys tymheredd arwyneb y môr, sy'n ofynnol i gadarnhau/cyfrifo'r cyfernodau fflwcs gwres arwyneb a ddefnyddir yn y model tonnau. Er nad oedd gan yr Ymgeisydd y data, cytunodd i ddarparu asesiad ansoddol o'r Cais yn erbyn rhagolygon 2018.
- 12.3.32. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad 1-6 o [REP5- 056] i'r Archwiliad a ddarparodd y rhagfynegiadau ansoddol. Daeth i'r casgliadau canlynol:
- bod dwysedd glawiad yn debygol o gynyddu. Fodd bynnag, gwerthoedd UKCP09 yw'r gorau sydd ar gael ar hyn o bryd;
 - bod llifoedd afonydd brig ychydig yn uwch na llifoedd brig UKCP09, yn seiliedig ar asesiadau Asiantaeth yr Amgylchedd yn Lloegr. Gellid disgwyl yr un peth yng Nghymru ac ar Ynys Môn ar sail y newidiadau i wlybaniaeth a nodwyd yn Adran 2.3.3 a 2.3.4 yr Atodiad [REP5-056]. Hyd nes y bydd rhagfynegiadau manwl ar gael, gwerthoedd UKCP09 yw'r gorau sydd ar gael ar hyn o bryd; ac
 - nid oedd gwybodaeth ar gael am uchder tonnau. Fodd bynnag, yn seiliedig ar gynnydd bach a ragfynegir mewn cyflymder y gwynt yn ystod ail hanner yr 21ain ganrif, disgwylir i uchder tonnau gynyddu, er na ellid meintoli graddau'r cynnydd.
- 12.3.33. At ei gilydd, nid oedd yr Ymgeisydd yn credu bod y wybodaeth a oedd ar gael yn UKCP18 yn ddigon gwahanol i ragolygon UKCP09 a ddefnyddiwyd yn yr astudiaeth i ddangos bod angen mesurau cydnerthu neu addasu ychwanegol. Ystyriodd fod hyn yn gyson â safbwynt y Swyddfa Dywydd, sef *"bod y canlyniadau yn y set ddiweddaraf o ragolygon hinsawdd yn cyd-fynd yn gyffredinol ag UKCP09" a "rhagwelir y bydd y cynnydd yn lefel y môr yn UKCP18 yn uwch nag yn UKCP09, ond mae'r cynnydd hwn eisoes wedi cael ei ystyried mewn cynlluniau addasu presennol."*

- 12.3.34. Mae'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi cydymffurfio â Rhagolygon Hinsawdd y Deyrnas Unedig 2018, o fewn terfynau'r data sydd ar gael.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd

- 12.3.35. Yn ei LIR, [REP2-077] dyfynnodd IACC ei bolisi GP20 Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd;

"Mae angen i effeithiau'r newid yn yr hinsawdd gael eu cynnwys yn briodol mewn dyluniadau, o ran aros yn weithredol yn ystod adegau o lifogydd, lle storio cydbwyso ar gyfer llifogydd, defnyddio SuDS, a'r angen am gynlluniau rhybuddio am lifogydd a gadael.

Felly, mae'r polisi'n darparu cymorth i fynnu bod Horizon yn sicrhau bod y mesurau perygl llifogydd yn 'gynhwysfawr'; ac i sicrhau bod yr amgylchedd naturiol yn cael ei warchod yn llwyr".

- 12.3.36. Nid oedd IACC yn credu bod y cais a gyflwynwyd yn rhoi digon o hyder bod modd gwarchod SoDdGA Tre'r Gof trwy fesurau dylunio a pheirianneg manwl, fel y disgwylir yn NPS EN-6, a dywedodd y byddai'r posibilrwydd o golli'r SoDdGA "yn groes i bolisi cenedlaethol (PPW) a pholisi lleol, yn enwedig Polisi PS 19 y CDLIC".

- 12.3.37. Er bod yr Ymgeisydd yn derbyn y byddai effeithiau gweddilliol niweidiol mawr ar ecoleg ddaearol a dŵr croyw yn SoDdGA Tre'r Gof [APP-391], erbyn Terfyn Amser 8 yn ei SoCG gyda'r Ymgeisydd [REP8-019], roedd IACC yn fodlon "y bydd dyluniad y datblygiad yn caniatáu iddo addasu i effeithiau'r newid yn yr hinsawdd".

12.4. CASGLIAD

- 12.4.1. O ran cydymffurfio â gofynion NPS EN-1 ac EN-6, mae'r ExA yn dod i'r casgliad bod yr Ymgeisydd wedi cydymffurfio â'r gofynion.

- 12.4.2. Mae'r ExA yn dod i'r casgliad nad yw effeithiau'r newid yn yr hinsawdd sy'n arwain at gynnydd yn lefel y môr ac ymchwyddiadau storm, perygl llifogydd a modelu gwasgariad yn faterion a ddylai bwyso yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

- 12.4.3. Mae'r ExA hefyd yn dod i'r casgliad bod y datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â pholisïau LIC a'i fod o fewn terfynau'r data sydd ar gael, sef Rhagolygon Hinsawdd y Deyrnas Unedig 2018. Mae'r ExA yn tynnu sylw'r SoS at y ffaith bod modelu a setiau data manylach ynglŷn â rhagolygon 2018 ar y ffordd yn 2019, ac y gallai fod angen eu hystyried wrth benderfynu ar y Cais hwn.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a'r dogfennau rheoli

- 12.4.4. Am y rhesymau a roddwyd uchod, ni argymhellir unrhyw newidiadau i'r dDCO a'i ofynion na'r dogfennau rheoli mewn perthynas â'r newid yn yr hinsawdd.

13. EFFEITHIAU AR Y DIRWEDD AC EFFEITHIAU GWELEDOL

13.1. CYFLWYNIAD

- 13.1.1. Dywed y Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) EN-1 ym mharagraff 4.5.3: "Er ei bod yn bosibl mai bach iawn o ddewis, os o gwbl, a fydd gan yr ymgeisydd o ran golwg rhywfaint o seilwaith ynni, gall fod cyfleoedd i'r ymgeisydd ddangos cynllun da o ran ei leoli mewn perthynas â nodweddion tirwedd, tirffurf a llystyfiant sy'n bodoli eisoes." Mae NPS EN-6 yn datgan: "Dylai'r sawl sy'n penderfynu ystyried sut y gall cynllun da liniaru effeithiau gorsafoedd pŵer niwclear newydd, megis effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol (paragraff 2.8.3.).
- 13.1.2. Ar gyfer unrhyw Brosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIP) sydd mor fawr â gorsaf bŵer niwclear, ac yn enwedig ar gyfer un a leolir mewn tirwedd anghysbell a chymharol annatblygedig, bydd cyswllt agos rhwng cyflawni 'cynllun da' â'r ffordd y caiff effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol eu lliniaru, ac fel arall. Pwynt a wneir ym mharagraff 4.5.3 o NPS EN-1.
- 13.1.3. Mae'r bennod hon yn archwilio'r effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol a'r mesurau i'w lliniaru, ac mae'n rhoi cyd-destun ar gyfer archwilio 'cynllun da' ym mhennod 14 sy'n dilyn.
- 13.1.4. Mae trafodaeth yr Awdurdodau Archwilio o'r Archwiliad o effeithiau'r Cais ar faterion y dirwedd a materion gweledol wedi'i hamlinellu isod, gan gynnwys esboniad byr o achos yr Ymgeisydd; adolygiad o'r materion cynllunio, gan gynnwys prif faterion a godwyd yn ystod yr archwiliad; yr ystyriaethau polisi a chasgliadau'r Awdurdodau Archwilio.

13.2. CYD-DESTUN POLISI

Datganiadau Polisi Cenedlaethol

- 13.2.1. Mae NPS EN-1 (paragraff 5.9.5) yn cyfarwyddo'r Ymgeisydd i gynnal asesiad tirwedd a gweledol a rhoi adroddiad arno yn y Datganiad Amgylcheddol (ES). Dylai'r asesiad gynnwys effeithiau ar elfennau o'r dirwedd, ar gymeriad y dirwedd ac ar olygon ac amwynder gweledol yn ystod cam adeiladu'r prosiect a'i weithredu (paragraff 5.9.6). Mae ffactorau y dylid eu hystyried wrth farnu effeithiau ar y dirwedd yn cynnwys cymeriad presennol y dirwedd leol, ei hansawdd presennol, pa mor werthfawr ydyw a'i gallu i addasu yn sgil newid (paragraff 5.9.8).
- 13.2.2. Mae NPS EN-1, paragraff 5.9.8, yn derbyn hefyd y bydd bron bob prosiect seilwaith ynni o arwyddocâd cenedlaethol yn cael effaith ar y dirwedd, ond dylunio'r prosiect yn ofalus ddylai fod y nod, gan ystyried yr effaith bosibl ar y dirwedd, lleihau'r niwed a darparu mesurau lliniaru rhesymol lle y bo modd a lle y bo'n briodol. Mae'n egluro, ym mharagraffau 5.9.14-5.9.17, y tu allan i ardaloedd a ddynodwyd yn genedlaethol, mae tirweddau lleol a allai gael eu gwerthfawrogi'n fawr iawn yn lleol a'u diogelu drwy ddynodiad lleol. Fodd bynnag, ni ddylai Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

dynodiadau tirwedd lleol gael eu defnyddio ynddynt eu hunain i wrthod rhoi caniatâd, gan y gall hyn gyfyngu'n ormodol ar ddatblygiadau derbyniol. Mae'n egluro y dylai'r penderfynwr ystyried a yw unrhyw effaith andwyol yn un dros dro, megis yn ystod y cam adeiladu a/neu a fydd modd gwrth-droi unrhyw effaith andwyol ar y dirwedd o fewn amserlen sy'n rhesymol ym marn y penderfynwr. Dylai'r penderfynwr ystyried a yw'r prosiect wedi'i gynllunio'n ofalus, gan ystyried effeithiau amgylcheddol ar y dirwedd, a chyfyngiadau lleoli, gweithredu a chyfyngiadau perthnasol eraill, er mwyn lleihau'r niwed i'r dirwedd, trwy gynnwys mesurau lliniaru perthnasol.

- 13.2.3. Mae paragraff 5.9.10 yn NPS EN-1 yn cadarnhau y gall y penderfynwr roi caniatâd datblygu mewn tirweddau wedi'u dynodi'n genedlaethol, fel Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNEau), o dan amgylchiadau eithriadol.
- 13.2.4. Mae'n datgan hefyd (ym mharagraff 5.9.13) na ddylai'r ffaith y byddai prosiect arfaethedig yn weladwy o fewn ardal ddynodedig fod yn rheswm ynddo'i hun dros wrthod rhoi caniatâd.
- 13.2.5. Mae NPS EN-6 yn dweud (paragraff 3.10.8) na ddylai'r penderfynwr ddisgwyl i'r effeithiau gweledol sy'n gysylltiedig â gorsaf bŵer niwclear gael eu dileu drwy gamau lliniaru. Mae'n cydnabod y bydd y posibilrwydd ar gyfer lliniaru gweledol yn eithaf cyfyngedig mewn gwirionedd. Fodd bynnag, dylai camau lliniaru gael eu cynllunio i leihau'r tarfu gweledol sy'n deillio o'r prosiect i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol.
- 13.2.6. Mae NPS EN-6 yn cydnabod, ar gyfer y safle hwn (paragraffau C.9.71 a C.9.72) ei bod yn debygol y bydd rhai effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol niweidiol hirbarhaol ar gymeriad y dirwedd ac effeithiau gweledol ar yr AHNE. Mae angen asesiad manwl pellach felly i ddeall yr effeithiau hyn a ph'un a ydynt yn effeithio ar ddiben y dynodiad.

Polisi Cymru

- 13.2.7. Mae Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 10, Rhagfyr 2018) (PPW), yn egluro (paragraff 6.3.3) bod holl dirweddau Cymru'n cael eu gwerthfawrogi am eu cyfraniad hanfodol at synnwyr o le, a dylai penderfynwyr warchod a gwella eu nodweddion arbennig, gan dalu sylw dyledus i'r manteision cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol maent yn eu darparu, a'u rôl o ran creu lleoedd sy'n cael eu gwerthfawrogi. Mewn AHNEau (paragraff 6.3.7) mae'n pwysleisio y dylid rhoi pwys mawr ar warchod a gwella harddwch naturiol AHNEau, ond bod ystyriaethau arbennig yn berthnasol i gynigion datblygu mawr sy'n fwy cenedlaethol na lleol eu natur (paragraff 6.3.10).

Polisi Lleol

- 13.2.8. Mae Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn (y CDLI ar y cyd) yn cynnwys y cynllun datblygu statudol ar gyfer yr ardal. Nod Polisi strategol PS 19 yw rheoli datblygiad er mwyn gwarchod a lle bo'n berthnasol gwella amgylchedd naturiol, cefn gwlad ac arfordir arbennig ardal y Cynllun. Mae'n datgan y gwrthodir cynigion a fydd yn cael effaith niweidiol arwyddocaol arnynt oni bai bod yr angen am y datblygiad a

buddion y datblygiad yn y lleoliad hwnnw yn amlwg gorbwyso gwerth y safle neu'r ardal a pholisi gwarchodaeth genedlaethol ar gyfer y safle hwnnw a'r ardal dan sylw.

13.2.9. Mae Polisi Strategol PS 9 yn ymdrin yn benodol ag Wylfa Newydd a datblygiad cysylltiedig. Mae'n eiriol "dylai sut mae'r cynllun yn cael ei gynllunio a'i ddyluniad a graddfa'r llefydd agored, tirweddu, plannu (gan gynnwys gwrychoedd a choed), dyfrffyrdd a nodweddion tebyg arfaethedig osgoi, lleihau, lleddfu neu wneud iawn am ardrawiadau ar olygfa, tirwedd ac ecoleg yr ardal leol ac ehangach, yn ogystal ag ar agweddau diwylliannol a hanesyddol y dirwedd, yn y tymor byr a'r tymor hirach. Bydd disgwyl i gynigion fod yn gymesur gyda graddfa'r datblygiad, a maint ei ardrawiad."

13.2.10. Rhoddir arweiniad manwl pellach yn EA 21 Wylfa Newydd: Canllawiau Cynllunio Atodol (2018) (y CCA) sy'n ceisio sicrhau bod amgylchedd naturiol ac unigryw Ynys Môn yn cael ei warchod a, lle bo hynny'n bosibl, ei wella. Mae'n mynnu bod yr Ymgeisydd yn dangos na fyddai'r cynigion yn cael effaith niweidiol, ymhlith pethau eraill, ar dirweddau pwysig, yn cynnwys AHNE ac arfordir treftadaeth Ynys Môn; cymeriad tirweddau lleol gan gyfeirio at Ardaloedd Tirwedd Arbennig ac Ardaloedd Cymeriad Tirwedd; morwedd a Llwybr Arfordir Cymru. Lle na ellir osgoi effeithiau niweidiol, bydd yn ofynnol rhoi mesurau priodol ar waith i'w lliniaru a/neu eu digolledu.

13.2.11. Mae Polisi CCC 3.1 Cynllun Rheoli AHNE Ynys Môn (2015) yn datgan y dylai holl gynigion datblygu o fewn a hyd at 2Km gerllaw AHNE Ynys Môn fod yn destun asesiad trylwyr i leihau Datblygiad anaddas, ac mae Polisi CCC 3.2 yn datgan y dylai pob datblygiad newydd o fewn a hyd at 2Km gerllaw AHNE Ynys Môn fabwysiadu'r safon uchaf o ddyluniad, deunyddiau a thirlunio i sicrhau eu bod yn ategu rhinweddau arbennig yr AHNE.

13.3. ACHOS YR YMGEISYDD

13.3.1. Mae achos yr Ymgeisydd mewn perthynas ag Effeithiau ar y Dirwedd ac Effeithiau Gweledol wedi'i amlinellu yn y Datganiad Cynllunio [APP-406].

13.3.2. Mae'r Ymgeisydd yn darparu:

- Asesiad o'r effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol y Cais, yn cynnwys cyfeiriad at yr asesiadau perthnasol o gymeriad y dirwedd ac astudiaethau cysylltiedig yn ychwanegol at bolisiau lleol.
- Yr effeithiau gweledol o olau artiffisial, stêm a mwg yn unol â gofynion paragraffau 5.9.7 a 5.9.20 yn NPS EN-1.

13.3.3. Yn y Datganiad Amgylcheddol (ES) [APP-129] mae'r Ymgeisydd yn disgrifio'r asesiad o effeithiau posibl ar y dirwedd ac effeithiau gweledol posibl yn deillio o gamau adeiladu, gweithredu a datgomisiynu'r Orsaf Bŵer, datblygiadau eraill ar y safle, Gwaith Morol a Champws y Safle yn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA). Mae Atodiad A yn amlinellu'r mesurau arfaethedig i liniaru effeithiau adeiladu a gweithredu (yn ogystal â rhoi ystyriaeth i'r cam datgomisiynu) ac yn mynd i'r afael ag effaith datblygu o fewn WNTA ar AHNE Ynys Môn ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn.

- 13.3.4. Fel y dywed yr Ymgeisydd: *"Y mater allweddol i'r asesiad o'r effeithiau ar y dirwedd a'r effeithiau gweledol yw graddfa'r Orsaf Bŵer mewn perthynas â'r cyd-destun tirwedd a morwedd presennol, a'i olwg mewn golygfeydd o'r ardal o amgylch. Oherwydd graddfa a natur yr Orsaf Bŵer, mae'r effeithiau gweddilliol yn parhau'n arwyddocaol yn dilyn camau lliniaru ychwanegol ar gyfer bron holl dderbynyddion y dirwedd a'r derbynyddion gweledol. Mae hyn yn wir er gwaethaf mesurau sylweddol i leihau'r effaith a amlinellwyd yn nhablau 4-2 i 4-4 o Atodiad A".* [APP-406].
- 13.3.5. Gellir crynhoi asesiad yr Ymgeisydd o'r effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol mewn perthynas ag WND A [APP-406] fel a ganlyn:
- Bydd effaith niweidiol weddilliol arwyddocaol fawr ar y dirwedd yn yr ardaloedd o'r AHNE yr effeithir arnynt yn uniongyrchol yn ystod y cyfnod adeiladu yn sgil adeiladu twmpath wedi'i dirlunio o fewn yr AHNE. Wrth i'r tirlunio aeddfedu, mae'r effaith ar yr ardaloedd o'r AHNE yr effeithir arnynt yn uniongyrchol yn debygol o leihau i effaith niweidiol gymedrol erbyn y 15fed haf ar ôl plannu. (paragraff 2.4.263)
 - Mae effeithiau niweidiol mawr ar ardaloedd lleol o'r Arfordir Treftadaeth wedi'u nodi hefyd yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu yn sgil presenoldeb y prosiect adeiladu a'r Orsaf Bŵer. (paragraff 2.4.264)
- 13.3.6. Er y byddai'r cyfnodau adeiladu a gweithredu ar gyfer yr WND A yn arwain at effeithiau gweddilliol arwyddocaol ar dirweddau ehangach anynodedig, ni fyddai'r effeithiau mor niweidiol fel na fyddent yn cael eu gorbwyso gan y buddion, yn unol â pharagraff 5.9.15 o NPS EN-1. (paragraff 2.4.268).
- 13.3.7. Mae crynodeb yr Ymgeisydd o'r effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol ar gyfer y Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle a phob un o'r safleoedd Datblygiad Cysylltiedig fel a ganlyn: *"Er bod dyluniad pob un o'r cynigion wedi ceisio lleihau effeithiau niweidiol ar y dirwedd gymaint â phosibl a lleihau unrhyw amhariad gweledol cyn belled ag y bo modd, mae'n debygol y bydd nifer o effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol ar dirweddau ehangach anynodedig a chymeriad tirweddau lleol. Byddai'r effeithiau hyn yn rhai dros dro i raddau helaeth, fodd bynnag, a byddent yn cael eu gwrth-droi drwy waith adfer yn dilyn y cam adeiladu".* (paragraff 2.4.271 [APP-406])
- 13.3.8. Mae'r Ymgeisydd yn crynhoi ei achos mewn perthynas â'r AHNE ym mharagraff 6.4.266 y Datganiad Cynllunio [APP-406]: *"gellir dod i'r casgliad bod buddion Prosiect Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) Wylfa Newydd, yr ymagwedd at ddewis safle a'r angen penodol am Ddatblygiad o fewn yr AHNE yn cynrychioli amgylchiadau eithriadol sy'n cyfiawnhau elfennau o Brosiect DCO Wylfa Newydd sydd wedi'u lleoli o fewn yr AHNE ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn".*

13.4. LLINIARU EFFEITHIAU

- 13.4.1. Mae'r Ymgeisydd yn ceisio lliniaru'r effeithiau arwyddocaol ar gymeriad y dirwedd ac ystod o dderbynyddion gweledol yn ystod y cyfnod adeiladu, gweithredu a datgomisiynu, ar bob safle, ond yn arbennig yn yr WNDA ac o'i hamgylch, mewn amrywiaeth o ffyrdd. Mewn nifer o achosion, mae'r math o fesur lliniaru wedi'i ddylunio i fynd i'r afael ag effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol, fel defnyddio twmpathau. Strategaeth glir yr Ymgeisydd yw lliniaru yn y tarddiad, o fewn Terfynau'r Gorchymyn; fodd bynnag, erbyn diwedd yr Archwiliad, sicrhawyd mecanweithiau ar gyfer lliniaru oddi ar y safle drwy'r Cytundeb a106 llofnodedig [REP10-009].
- 13.4.2. Mae'r Ymgeisydd yn diffinio tair ymagwedd at liniaru – mesurau lliniaru 'ymgorfforedig', 'arfer da' ac 'ychwanegol – a fyddai'n cael eu sicrhau drwy'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO) [REP10-006] mewn nifer o Ofynion, a drafodir nes ymlaen yn y bennod hon; Cod Ymarfer Adeiladu Wylfa Newydd (WNCocP) [REP10- 018] a'r ystod o is-CoCPs [REP10-020, 022, 023, 025, 027, 028]; y Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd (LHMS) [REP8- 063]; y Datganiad Dylunio a Mynediad (DAS) [REP8-021; REP8-044; REP8-045; REP8-046]; nifer o gynlluniau a lluniadau y cyfeirir atynt yn y dDCO a'r Cytundeb a106 llofnodedig [REP10-009].

13.5. MATERION CYNLLUNIO

Cyflwyniad

- 13.5.1. Mae Ffigur 2-9 Amgylchedd, dynodiadau tirwedd a threftadaeth yr LHMS [REP8-063] yn dangos y prif ddynodiadau tirwedd statudol o fewn ac o amgylch WNDA, a ffurfiodd ffocws yr Archwiliad.

Cyflwyniadau gan Bartïon â Buddiant

- 13.5.2. Yn ei Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) [REP2-077] mae Cyngor Sir Ynys Môn (IACC) yn crynhoi ei farn ar yr effeithiau ar y dirwedd fel a ganlyn:
- Gallai effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol Negyddol tymor hir effeithio'n sylweddol ar allu'r AHNE a'r Arfordir Treftadaeth i gyflawni'u dibenion yn y rhan hon o Ogledd Ynys Môn. O ganlyniad, bydd angen cytuno a sicrhau cynigion addas ar gyfer lliniaru a digolledu.
 - Dylai fod gofynion DCO sy'n mynnu bod arolygon manwl, cynlluniau tirwedd a chynlluniau eraill yn cael eu cyflwyno i IACC, a'u cytuno ganddo, cyn i waith ddechrau ar y safle, er mwyn sicrhau bod yr egwyddorion dylunio a'r mesurau lliniaru yn cael eu cyflawni.
 - Ymhellach at hyn, dylai fod rhwymedigaethau a106 ar gyfer darparu Cronfa Amgylcheddol Gymunedol i hwyluso plannu oddi ar y safle, a Chronfa Amgylcheddol i ariannu gwelliannau i'r dirwedd mewn rhannau o'r AHNE a'r Arfordir Treftadaeth.
- 13.5.3. Yn ei grynoded mewn perthynas ag effeithiau gweledol, mae'r LIR [REP2-077] yn gwneud y pwyntiau canlynol, a drafodwyd yn ystod yr Archwiliad:

- 13.5.4. Nid yw graddfa'r effeithiau gweledol niweidiol arwyddocaol yng Nghymunedau Cemaes, Tregele a Llanfairynghornwy yn sgil adeiladu a gweithredu'r datblygiad o fewn yr WNDA wedi'u diffinio'n llawn yn yr asesiad o'r effaith weledol. Mae IACC yn asesu y bydd rhai trigolion mewn eiddo sydd wedi'u lleoli y tu allan i ffiniau'r cymunedau hyn yn dioddef effeithiau gweledol niweidiol arwyddocaol.
- 13.5.5. Pwysigrwydd dyluniad manwl gweithgareddau adeiladu a rhannau o safle gweithredol WNDA i leihau effeithiau gweledol niweidiol er mwyn sicrhau bod y datblygiad wedi'i sgrinio mor effeithiol â phosibl, a sicrhau gwella amwynder gweledol trigolion. Mynegodd IACC bryder nad yw'r potensial ar gyfer y gwelliant hwn ar y safle yn amlwg o hyd yn y wybodaeth a ddarparwyd.
- 13.5.6. Dylid digolledu effeithiau negyddol gweddilliol arwyddocaol trwy ddefnyddio Cronfa Cydnerthedd Cymunedol (CRF), sy'n cael ei hariannu'n dda, i weithredu a rheoli ystod o brosiectau amgylcheddol.
- 13.5.7. Yr angen i sicrhau bod dyluniad dargyfeiriadau dros dro a pharhaol Llwybr Arfordir Cymru o fewn yr WNDA yn sicrhau nad yw dargyfeiriadau'n arwain at wneud y rhan hon o Lwybr Arfordir Cymru yn anneniadol yn weledol. Y tu hwnt i'r WNDA, mae'n rhaid defnyddio'r CRF i leihau'r gyfran o'r Llwybr Copr/Llwybr Beicio Cenedlaethol 566, Ardaloedd Mynediad Agored, hawliau tramwy cyhoeddus lleol a ffyrdd lleol lle bydd eu defnyddwyr yn dioddef effeithiau negyddol arwyddocaol.
- 13.5.8. Mynegodd nifer o Bartïon â Buddiant bryder ynglŷn ag effeithiau datblygiadau arfaethedig ar y dirwedd, yn enwedig y tirweddau dynodedig, ac amwynder gweledol [RR- 007; RR-008; RR-056; RR-057; RR-060; RR-063 ac RR-101]
- 13.5.9. Roedd Cyfoeth Naturiol Cymru yn cytuno gyda'r casgliadau yn y Datganiad Amgylcheddol a'i asesiad o effeithiau'n ymwneud ag AHNE Ynys Môn. Cyngorir y byddai angen i gynigion manwl gael eu cyflwyno i sicrhau bod mesurau lliniaru effeithiau ar yr AHNE wedi'u datblygu'n llawn ac i gadarnhau bod tirwedd yr orsaf bŵer a'i hintegreiddio'n weledol gyda'r AHNE wedi'u datblygu yn y ffordd fwyaf effeithiol. [RR-088].
- 13.5.10. Mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol y farn: "*Ni sylweddolir yn llawn y niwed i'r dirwedd yn AHNE Ynys Môn a'r dirwedd yn cyffinio â hi, ac mae mesurau lliniaru a digolledu arfaethedig yn annigonol*" [RR-053].
- 13.5.11. Gofynnodd Llywodraeth Cymru (LIC) am fwy o fanylion am ddyluniad y tirlunio arfaethedig o amgylch Wylfa Newydd, yn ogystal â delweddau sy'n dangos sut bydd yr orsaf bŵer i'w gweld mewn golygfeydd cyfagos. [REP1- 092].
- 13.5.12. Mae'r prif faterion a drafodwyd yn yr Archwiliad, casgliad yr Awdurdod Archwilio (ExA) mewn perthynas â phob un ac unrhyw faterion sydd heb eu datrys ar ddiwedd yr Archwiliad yn cael eu trafod isod mewn perthynas â:

- Thomenni fel elfennau allweddol o fesurau lliniaru'r dirwedd;
- Asesiad o adeiledd y dirwedd;
- Coetir y Fonesig Sylvia Crowe;
- AHNE Ynys Môn ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn;
- Effaith weledol ar dderbynyddion preswyl;
- Effaith weledol ar ddefnyddwyr Hawliau Tramwy Cyhoeddus; a
- Storfeydd tanwydd gwastraff niwclear.

Twmpathau

- 13.5.13. O fewn ac o amgylch yr WNDA, roedd yr Ymgeisydd yn cydnabod bod prif nodwedd bresennol ddaearol y dirwedd yn cynnwys drymlin ôl-rewlifol: "*Mae'r ardal helaeth hon, sy'n cwmpasu'r rhan fwyaf o ran ddwyreiniol gogledd Ynys Môn, yn ymestyn o Gemaes a Llyn Alaw yn y dwyrain i'r arfordir gogledd-orllewinol a'r A55 yn y gorllewin. Mae'r dirwedd rewlifol, a ddisgrifir fel basged o wyau, o fryncynnau hirgrwn llyfn a phantiau llaith wedi'i gorchuddio'n nodweddiadol gan gaeau maint canolig rheolaidd gyda chloddiau, tir pori ar gyfer defaid a gwartheg yn bennaf, gyda rhywfaint o dir âr....*" [APP-194]
- 13.5.14. Yn ogystal, roedd yn cydnabod bod y Fonesig Sylvia Crowe, yn ei dyluniad o'r dirwedd ar gyfer Gorsaf Bŵer bresennol Wylfa, wedi ceisio atgynhyrchu'r dirwedd drymlinaidd hon drwy greu dau dwmpath (drymlinau artiffisial), a oedd ar ôl eu plannu yn cuddio llawer o'r adeiladau lefel isel a'r cyfarpar oddi wrth dderbynyddion i'r gogledd, y dwyrain a'r de, gan roi mwy o amlygrwydd felly i adeiladau'r adweithyddion mwy o lawer, a mwy cerfluniol eu golwg.
- 13.5.15. Prif fesur lliniaru tirwedd a lliniaru gweledol yr Ymgeisydd i effeithiau niweidiol adeiladu'r datblygiad arfaethedig yw ail-greu tirwedd 'drymlin' o amgylch prif safle'r orsaf bŵer drwy ddefnyddio deunydd wedi'i gloddio i greu pump o dwmpathau i adfer elfen allweddol o'r dirwedd a darparu lliniaru gweledol (a sŵn), yn enwedig ar gyfer trigolion Cemaes a Thregele, yn ogystal â derbynyddion ymhellach i ffwrdd [REP8-063].
- 13.5.16. Mae cyfres o luniadau eglurhaol yn dangos sut y rhagwelir y byddai'r dirwedd yn cael ei hailffurfio i ddarparu ar gyfer y datblygiad o fewn yr WNDA o'r tiffurf presennol drwy'r camau adeiladu a gweithredu [REP8-026]. Ar gais yr ExA, darparodd yr Ymgeisydd luniad eglurhaol o'r dirwedd fel y'i rhagwelir ar ôl datgomisiynu pan fyddai'r ddau adeilad cyfleuster storio gwastraff niwclear (Gwaith Rhif 1D) yn aros yn eu lle [REP8-011].
- 13.5.17. Mae'r Strategaeth Fesul Cam [REP10-032] yn amlinellu sut fydd y mesurau lliniaru allweddol (gan gynnwys y pum twmpath tirlunio) yn cael eu cyflawni, eu trefn, yr amseriadau amrywiol ar gyfer cyflawni neu 'sbardunwyr' y mae'n rhaid eu bodloni, a'r cyfyngiadau a fyddai'n cael eu cymhwyso i'r rhaglen adeiladu pe na bai'r amserlen 'sbarduno' yn cael ei bodloni. Byddai'r Strategaeth Fesul Cam yn cael ei sicrhau gan Ofyniad PW2 y dDCO [REP10-006].
- 13.5.18. Mae'r Datganiad Dull Adeiladu [REP8-042] yn amlinellu sut fyddai'r Ymgeisydd yn mynd ati i adeiladu prif safle'r orsaf bŵer, gan gynnwys crynodeb o'r ymagwedd at adeiladu'r Twmpathau, a

gwybodaeth fanylach ar faterion yn ymwneud â Thwmpathau B, D ac E [REP 8- 011]. Mae'r LHMS [REP8-063] yn egluro sut fyddai tirwedd yr WNDA, gan gynnwys y twmpathau, yn cael eu plannu a'u cynnal a'u cadw. Mae Lluniad rhif WN0902- HZDCO-LFM-DRG-00005 – Gweithredu (Cyfeirbwynt 5) yn dangos y cynigion o ran y dirwedd a phlannu yn ystod y cam gweithredu yn unol â'r egwyddorion yn yr LHMS [REP8-026].

- 13.5.19. Mae'r Twmpathau yn cynnwys Gwaith Rhif 2 yn y dDCO [REP10-006]. Byddai eu hadeiladu, eu proffilio, tirlunio a'r gwaith cynnal a chadw arnynt yn cael eu sicrhau gydol oes y prosiect fel a ganlyn:

Adeiladu

- PW2 – mae'n sicrhau y byddai Mesurau Lliniaru Allweddol yn cael eu cyflawni yn unol â'r Strategaeth Fesul Cam;
- PW3 – mae'n sicrhau y byddai'r datblygiad yn cael ei gyflawni yn unol â'r Datganiad Dull Adeiladu;
- WN1 – mae'n sicrhau y byddai Gwaith Rhif 2 yn cael ei gyflawni yn unol â'r WNCOP a'r is-CoCPs perthnasol;
- WN4 – mae'n sicrhau'r Cynlluniau Paramedr Adeiladu, gan gynnwys yn WN4A, WN4B a WN4C uchafswm uchder a graddiant twmpathau dros dro;
- WN10 – mae'n sicrhau mecanweithiau ar gyfer diogelu tirweddau a chynefinoedd sy'n cael eu cadw, eu creu neu'u gwella yn ystod yr adeiladu;
- WN11 – mae'n mynnu cyflwyno cynlluniau rheoli i'w cymeradwyo gan IACC, mewn ymgynghoriad â Cyfoeth Naturiol Cymru, o'r tirlunio a gytunir o dan WN10.

Gweithredu

- WN12 – mae'n sicrhau cyflwyno i IACC, i'w gymeradwyo, cynllun tirwedd a chynefinoedd terfynol ar gyfer yr WNDA o fewn 24 mis o'r Concrit Niwclear Cyntaf ar gyfer Uned 1. Y cynllun i'w baratoi yn unol â'r egwyddorion cyffredinol a gweithredol ym Mhennod 4 yr LHMS a Chynlluniau Cadw Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd – gan gynnwys 'ardaloedd â thwmpathau parhaol a thriniaeth tirwedd gysylltiedig.'
- WN14 – mae'n sicrhau'r cynllun rheoli tirwedd a chynefinoedd yn ystod y cam Gweithredol, i'w gymeradwyo gan IACC mewn ymgynghoriad â Cyfoeth Naturiol Cymru, gan gynnwys yn (3) bod rhaid iddo fod yn gyson ag egwyddorion rheoli Pennod 7 yr LHMS. Mae'r ExA yn pryderu nad yw'r defnydd o 'ddyddiad a ragwelir' yn union fanwl. Mae'n argymhell disodli '*Cyn y dyddiad a ragwelir*' i '*chwe mis cyn cwblhau..*' Gofynnodd Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT) am gyfnod o 12 mis ond mae'r ExA o'r farn y byddai chwe mis yn briodol. Ystyrir bod y newid hwn yn angenrheidiol er mwyn darparu manwl gywirdeb a galluogi gorfodi os oes angen.

Datgomisiynu

- PW10 – mae'n sicrhau yn 2(c) ar gyfer yr ardaloedd hynny lle mae adeiladu wedi digwydd 'tirlunio ac adfer safleoedd i'r defnydd tir cyn-adeiladu cyfwerth (gan gynnwys darpariaeth i dirwedd bresennol i

aros yn ei lle a gwella a chreu cynefinoedd'; ac yn (6) 'nad oes angen unrhyw gynllun datgomisiynu mewn perthynas â Gwaith Rhifau 2, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, ac 16.'

- 13.5.20. Yn ystod yr Archwiliad, mynegwyd pryder arbennig ynglŷn â thwmpathau B ac E, sy'n cael eu trafod isod.

Twmpath B

- 13.5.21. Byddai Twmpath B wedi'i leoli'n uniongyrchol i'r gogledd a'r gorllewin o'r A5025 rhwng Cemaes a Thregele ac ystyrir gan yr Ymgeisydd ei fod yn hanfodol i ddarparu lliniaru cynnar ar gyfer amddiffyn gweledol a chlywedol i drigolion gerllaw yn ystod yr adeiladu ac, ar ei ffurf derfynol, rhwystr gweledol wedi'i dirlunio yn ystod gweithredu. Darparodd yr Ymgeisydd gyfres o ddelweddau gwifrlinellau a delweddau eglurhaol yn dangos sut fyddai'r twmpathau arfaethedig yn darparu lliniaru ar gyfer effeithiau gweledol a chlywedol yn ystod y cam adeiladu o nifer o olygfannau, gan gynnwys Tregele a Chemaes [REP6-018 a REP6-019].
- 13.5.22. Roedd IACC [REP8-019] yn pryderu'n arbennig ynghylch effaith bosibl Twmpath B arfaethedig ar drigolion Tregele. Yn benodol, o ran ei uchderau mwyaf, graddiant a cherflunio a'r bwriad i ail-weithio'r twmpath, a fyddai'n cael effaith ar allu unrhyw blannu i ymsefydlu ac i gyflawni'u swyddogaethau dymunol. Roedd IACC yn chwilio am fecanweithiau rheoli pellach o fewn yr LHMS dros gyflwyno fesul cam, serthwydd, amserlen blannu a chynnal a chadw er mwyn gwarchod amwynder trigolion, cymunedau a defnyddwyr hamdden presennol. Roedd yr Ymgeisydd yn dadlau y byddai rheolaeth ddigonol gan IACC drwy'r CoCPs a'r Datganiad Dull Adeiladu i ddylanwadu ar y ffactorau.
- 13.5.23. Yn dilyn trafodaeth yn y Gwrandawriad Mater Penodol (ISH) ar 4 Mawrth 2019 [REP7-001c] cyflwynodd yr Ymgeisydd Ddatganiad Dull Adeiladu diwygiedig [REP8-042], a ddarparodd wybodaeth fanylach am yr ymagwedd at adeiladu Twmpathau B, D ac E yn cynnwys y dimensiynau, paramedrau dylunio, draeniad, proffilio ac ailbroffilio yn ystod yr adeiladu a'u trefn (paragraffau 6.1.37 i 6.1.63).
- 13.5.24. Ymatebodd IACC [REP9-031] gan groesawu'r wybodaeth ychwanegol a dweud bod yr ymagwedd at adeiladu Twmpath B a amlinellwyd yn awr yn dderbyniol ac y byddai IACC, yn y cam dylunio manwl, yn gofyn am wybodaeth bellach ar ddyluniad, lleoliad a golwg y 'rhwystrau amgylcheddol' 2m o uchder.
- 13.5.25. Mae'r ExA yn fodlon, yng ngolau'r datganiad dull manwl sydd bellach wedi'i gynnwys yn y Datganiad Dull Adeiladu [REP8-042]; y Strategaeth Fesul Cam; LHMS; WNCocP [REP10-018] ac is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP10-020](pob un ohonynt yn Ddogfennau ardystiedig o dan Atodlen 16 y dDCO [REP10-006]) a chyfrifoldebau IACC a bennwyd yn y dDCO [REP10-006] i bennu cynlluniau terfynol ar gyfer rheoli tirwedd adeiladu (WN11); y cynllun tirwedd terfynol (WN12) a rheoli tirwedd yn ystod y cam gweithredu (WN14) y byddai diogelwch digonol i sicrhau y gallai ymagwedd yr Ymgeisydd at adeiladu, tirlunio, ailbroffilio a chynnal a chadw Twmpath B, gael eu cyflawni i ddarparu lliniaru ar gyfer colli amwynder i drigolion gerllaw.

Twmpath E

- 13.5.26. Byddai Twmpath E yn cael ei adeiladu ar dir o fewn AHNE Ynys Môn gerllaw tir sy'n berchen i'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol (gweler trafodaeth bellach isod). Yn ei Ddatganiad Tir Cyffredin (SoCG) gyda'r Ymgeisydd [REP6-049] mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol bryder nad yw'r effaith ar yr AHNE yn ystod y cam adeiladu wedi'i sylweddoli'n llawn, yn enwedig mewn perthynas â seilwaith draenio, ac nid oes blaenoriaeth wedi'i rhoi i liniaru (trafodir draeniad ym Mhennod 10). At hynny, yn yr ISH ar 4 Mawrth 2019, mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [EV-028-032] bryder bod geiriad diwygiedig yr egwyddor dylunio tirwedd gyffredinol gyntaf yn Niwygiad 3 yr LHMS [REP5-036] wedi methu mynd i'r afael â'r angen i leihau niwed i'r AHNE yn ystod yr adeiladu yn ogystal â gweithredu, yn enwedig mewn perthynas â Thwmpath E.
- 13.5.27. Roedd IACC o'r farn y dylai'r ExA fynnu cadarnhad bod yr Ymgeisydd yn ymrwymo i gwblhau cloddwaith, priddo a hadu llethrau gorllewinol a gogleddol Twmpath E yn gynnar yn y cam adeiladu, i gyfyngu effeithiau ar dir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP9-031]. Ymatebodd yr Ymgeisydd bod ei safbwynt terfynol a'i eglurhad ar faterion sy'n weddill yn ymwneud â Thwmpathau B, D ac E wedi'u hadrodd i'r Archwiliad ar adeg Terfyn Amser 8 [REP8-011] ac wedi'u sicrhau yn y Datganiad Dull Adeiladu diwygiedig [REP8-042] drwy Erthygl 76 a Dogfennau Ardystiedig Atodlen 18 y dDCO [REP10-006].
- 13.5.28. Yn y Datganiad Dull Adeiladu mae'r Ymgeisydd yn datgan y byddai Twmpath E yn cael ei ffurfio mewn dau gyfnod neilltuol, cyn Concrit Niwclear Cyntaf Uned 1 lle byddai'r twmpath adeiladu yn cael ei ffurfio, a allai aros hyd nes bod Uned 2 wedi'i chwblhau. Byddai'n cael ei adeiladu i storio deunydd i'w ddefnyddio yn y tirffurf terfynol, ac fel y cyfryw byddai'n cael ei osod, ei hadu ar gyfer cyfnod o adeiladu, ac yna ei ail-weithio ar ddiwedd y cam adeiladu i roi'r wedd derfynol ar y twmpath. Byddai'n cynnwys priddoedd wedi'u hadfer o rannau eraill o'r safle. Ar ôl cwblhau Uned 1, gall y gwaith adfer terfynol ddechrau a gallai gynnwys ail-weithio Twmpath E i symud deunyddiau ar gyfer y tirffurf terfynol. Byddai'r gwaith i ochr orllewinol Twmpath E (sy'n wynebu tir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol) yn cael ei leihau, lle bo modd, i gyflawni'r tirffurf cymeradwy terfynol yn unol ag egwyddorion dylunio'r LHMS [REP8-063] ac, wrth i ardaloedd o Dwmpath E gael eu cwblhau, byddent yn cael eu hadu gyda chymysgedd hadau wedi'u hadfer i sefydlogi'r deunydd wyneb i ffurfio gorchudd glaswellt aberthol ar y twmpath, yn ystod yr adeiladu.
- 13.5.29. Dywed yr Ymgeisydd y byddai'r tirffurf gweithredu terfynol yn cael ei ddatblygu yn unol â'r egwyddorion sicr a amlinellwyd yn yr LHMS [REP8-063] a byddai'n destun ystyriaeth dylunio manwl gan IACC yn unol â Gofyniad WN10 y dDCO terfynol [REP10-006]. Yn unol â hynny, ym marn yr Ymgeisydd, dylai'r materion a godwyd gan IACC yn eu cyflwyniad Terfyn Amser 9 gael eu hystyried yn y cam dylunio manwl. [REP10-013].
- 13.5.30. Nid yw'r ExA yn gallu adrodd bod mater yr effaith weledol ar Dwmpath E ar dir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol o fewn AHNE Ynys Môn yn ystod

yr adeiladu, a godwyd gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol ac IACC, wedi'i ddatrys yn derfynol. Fodd bynnag, mae'n fodlon y byddai rheolaethau digonol ar waith i alluogi cyfyngu ar effeithiau gweledol ar dir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a'r AHNE gyfagos cyn belled ag y bo modd, ac y gellir mynd i'r afael ymhellach â'r pryderon hyn yn y cam dylunio manwl drwy ymagwedd yr Ymgeisydd at adeiladu, tirlunio, ailbroffilio, dylunio, tirlunio a chynnal a chadw Twmpath E.

- 13.5.31. Fodd bynnag, mae'r ExA yn cytuno gyda chasgliad yr Ymgeisydd (paragraffau 4.2.199 a 4.2.201) o'i Ddatganiad Cynllunio y byddai'r effaith weddilliol, yn ystod yr adeiladu, ar AHNE Ynys Môn yn safle Twmpath E ac mewn golygfeydd o dir cyffiniol yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, yn effaith niweidiol arwyddocaol [APP- 406].
- 13.5.32. Mae'n cytuno ymhellach gyda'r Ymgeisydd, er y byddai llawer o effeithiau gweithredu yn lleihau dros amser, byddai effeithiau gweddilliol yn parhau'n effeithiau niweidiol arwyddocaol adeg blwyddyn 15 o'r gweithredu, er bod yr ExA yn cydnabod y byddai'r effeithiau'n gwanhau wrth i lystyfiant aeddfedu ac wrth i rannau o'r dirwedd gael eu dychwelyd i ddefnydd amaethyddol a defnyddiau eraill, a fyddai'n helpu 'integreiddio'r twmpath tirlunio a'r Orsaf Bŵer ymhellach' (paragraff 4.2.204 [APP-406]).

Coetir y Fonesig Dame Sylvia

- 13.5.33. Mae Coetir y Fonesig Sylvia Crowe, sy'n ased tirwedd anynodedig, yn cael ei drafod yn faith ym Mhennod 9 Amgylchedd Hanesyddol. Mae'n elfen nodedig o'r dirwedd ddyluniedig a gynlluniwyd gan y pensaer tirwedd adnabyddus y Fonesig Sylvia Crowe fel rhan o leoliad Gorsaf Bŵer bresennol Wylfa. Mae arwyddocâd y Coetir yn (a) ei rôl yn darparu sgrinio ac yn creu'r lleoliad ar gyfer yr Orsaf Bŵer Bresennol a (b) ymagwedd y Fonesig Sylvia at integreiddio datblygiad seilwaith ynni mawr a'r dirwedd. Ymagwedd y mae'r Cais yn ceisio'i hefelychu.
- 13.5.34. Wedi'i leoli i'r de o'r Orsaf Bŵer Bresennol mae'r coetir yn cynnwys dau ddrymlin artiffisial, serthochrog a choediog iawn y mae Llwybr Arfordir Cymru yn croesi drwyddo. Mae'r coetir o fewn ardal Gorchymyn yr WNDA. Mae elfennau mwyaf deheuol y plannu o fewn terfynau gwro Gwaith Rhif 1A a byddai'r ardal sylweddol sy'n weddill i'r gogledd yn cael ei heffeithio gan y terfynau gwro ar gyfer Gwaith Rhif 1H [REP10-006]. Mae'r Datganiad Dull Adeiladu [REP8-042] yn egluro sut fydd y Twneli Gollwng Dŵr Oeri yn cael eu hadeiladu ac mae Lluniad Rhif WN0902- HZDCO-MSP-DRG-00004 [REP8-042] yn dangos yr aliniad dangosol o dan y coetir.
- 13.5.35. Mae mesurau lliniaru ychwanegol yn yr arfaeth yn ystod yr adeiladu [APP-129] yn cynnwys paratoi cynllun rheoli, ac yn ystod gweithredu, rheoli a gwella priodol.
- 13.5.36. Mae'r Ymgeisydd yn amlinellu ei fesurau lliniaru gweithredol mewn perthynas â'r dirwedd ac effeithiau gweledol yn y Datganiad Cynllunio [APP-406] yn cynnwys 'rheoli a gwella coed, prysgwydd a gwrychoedd yn cynnwys coetir a ddyluniwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe' a 'rheolaeth a gwaith gwella priodol ar dwmpath coediog y Fonesig Sylvia Crowe, i reoli

ei gyflwr a diogelu ei hirhoedledd a'i rôl i feddalu golwg yr Orsaf Bŵer Bresennol'.

- 13.5.37. Byddai'r lliniaru hwn yn cael ei sicrhau drwy CoCP Wylfa Newydd [REP10-018] ac is-CoCP y Brif Orsaf Bŵer [REP10-020]; yr LHMS [REP8-063] a'r Gofynion canlynol yn y dDCO [REP10-006]:
- Gofyniad WN 10 Tirwedd adeiladu – mae'n sicrhau'r mesurau a'r egwyddorion yn y CoCP, is-CoCP a'r LHMS yn ystod adeiladu.
 - Byddai cyflwyno'r cynllun rheoli tirwedd a chynefinoedd i'w gymeradwyo gan IACC mewn ymgynghoriad â Cyfoeth Naturiol Cymru yn cael ei sicrhau gan:
 - Ofyniad WN11 Cynllun rheoli tirwedd a chynefinoedd yn ystod adeiladu; a
 - Gofyniad WN 14 Cynllun rheoli tirwedd a chynefinoedd yn ystod gweithredu
- 13.5.38. Mae'r ExA yn llunio barn mewn perthynas â'r Cais sydd o'i flaen. Yn ei LIR [paragraffau 4.2.34-35, REP2-077] mae IACC yn dadlau, yn ei farn ef, nad yw'r Ymgeisydd wedi rhoi ystyriaeth ddigonol i effaith bosibl Prosiect Cysylltu Gogledd Cymru, mewn cyfuniad â'r Cais, ar y Coetir Dynodedig ac y gallai gael effeithiau niweidiol ar ei dreftadaeth, tirwedd gwerth gweledol a gwerth ecolegol. Cafodd y cais am DCO mewn perthynas â Phrosiect Cysylltu Gogledd Cymru ei dynnu'n ôl yn ystod yr Archwiliad, ac felly nid oedd yn fater y mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth iddo. Mae'r ExA, fodd bynnag, yn atgoffa'r Ysgrifennydd Gwladol, pe bai'r prosiect Cysylltu yn cael ei ddwyn yn ei flaen yn y dyfodol, byddai angen rhoi ystyriaeth ofalus i unrhyw effaith ar Goetir y Fonesig Sylvia Crowe.
- 13.5.39. Mae'r ExA yn fodlon y byddai mesurau lliniaru digonol ar waith i sicrhau diogelu, rheoli a gwella Coetir y Fonesig Sylvia Crowe fel nodwedd tirwedd bwysig yn ystod holl gamau'r prosiect.

13.6. ASESIAD O ADEILEDD Y DIRWEDD

- 13.6.1. Trwy gydol yr archwiliad, mynegwyd pryder gan IACC 'nad oedd yr asesiad o effeithiau ar adeiledd y dirwedd wedi'i gynnal yn ddigonol' [REP2-077]. Ymatebodd yr Ymgeisydd: *"er bod NPS EN-1 (Yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd, 2011) yn datgan y dylai'r asesiad gynnwys effeithiau ar "elfennau o'r dirwedd a chymeriad y dirwedd", nid yw'r polisi'n rhagnodi sut ddylid cynnal yr asesiad hwn, ac nid yw'n dweud ychwaith y dylai'r effeithiau ar elfennau o'r dirwedd a chymeriad y dirwedd gael eu hasesu ar wahân. Fel yr esboniwyd ym mhennod D10 (tirwedd a gweledol) y Datganiad Amgylcheddol (ES) [APP-129] ym mharagraff 10.3.3, [...] mae'r effaith ar [...] elfennau cyfansoddol, fel coed, coedwigoedd neu wrychoedd, wedi'i hystyried fel rhan o'r effeithiau ar gymeriad y dirwedd a'r morwedd ac nid fel derbynyddion unigol."* [REP3-004].
- 13.6.2. Ailbwysleisiwyd y pryderon gan IACC yn y Datganiad Tir Cyffredin (SoCG) terfynol gyda'r Ymgeisydd [REP8-019]: *"nid yw asesiadau o effeithiau ar adeiledd y dirwedd wedi'u cynnal (yn groes i NPS EN-1, paragraffau 5.9.5 - 5.9.6)".* Roedd yr Ymgeisydd yn dadlau *"mae'r effeithiau ar adeiledd y dirwedd wedi'u hystyried fel rhan o'r*

effeithiau ar gymeriad y dirwedd" a chan nodi "Mae Gofyniad WN11 yn mynnu cyflwyno Cynllun Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd yn ystod y cyfnod Adeiladu sy'n cynnwys (2)(b) cynllun ar gyfer cynefinoedd wedi'u cadw a chynefinoedd wedi'u creu o'r newydd, triniaethau ffiniau a thirlunio". [REP8-019]

- 13.6.3. Mae'r MPSSsub-CoCP [REP10-020] yn pennu mesurau lliniaru tirwedd a gweledol ychwanegol ar gyfer ardal yr WNDA, a fyddai'n cynnwys:
- Byddai rheolaeth ar y dirwedd yn ystod adeiladu yn cynnwys rheolaethau ar gyfer rheoli a gwella coed, prysgwydd a gwrychoedd, waliau cerrig, cloddiau a chyrsgiau dŵr o ardal coetir dyluniedig y Fonesig Sylvia Crowe ac ardaloedd newydd o dirlunio i ardaloedd o dwmpathau tirlunio wedi'u cwblhau a rheoli rhywogaethau planhigion digroeso, yn cynnwys rhywogaethau goresgynol.
 - Cwblhau cofnod map a chofrestr o enwau caeau o fewn safle'r WNDA, lle mae gwybodaeth ar gael yn rhwydd.
 - Byddai arolwg manwl yn cael ei gynnal o adeiladwaith waliau cerrig a chloddiau (manyion brodorol) a rhywogaethau gwrychoedd/coed ar gyfer ffiniau caeau sydd i'w tynnu, er mwyn helpu sicrhau rhywfaint o ddilysrwydd a pharhad hanesyddol wrth adfer y nodweddion hyn fel rhan o'r cynllun tirwedd terfynol. Byddai hyn yn cwmpasu elfennau'r dirwedd sydd i'w cadw yn ogystal â'u tynnu.
 - Byddai cerrig yn cael eu cadw o waliau gerrig a chloddiau a ddatgymalir yn ystod Gwaith Rhif 12, i gynorthwyo ag ailadeiladu ac adfer nodweddion tirwedd nodweddiadol a dynnir yn ystod y gwaith, yn unol â'r Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd.
- 13.6.4. Ychwanegodd yr Ymgeisydd fod ganddo wybodaeth ychwanegol y gellid ei defnyddio i lywio cynlluniau adfer safle lle bo angen, er enghraifft, ar ffurf data arolwg ffotograffig o'r awyr yn 2017 a chofnodion arolwg topograffig a luniodd ran o'r Cais Cynllunio Gwlad a Thref Paratoi a Chlirio Safle Wylfa Newydd [REP8- 011].
- 13.6.5. Noda'r Ymgeisydd yn ymateb IACC i Derfyn Amser 9 [REP9-031] that IACC *"Nid yw IACC yn sôn am yr eitem SoCG hon (asesiad o adeiledd y dirwedd) fel testun anghytundeb sy'n parhau"* [REP10-014]; er nad yw'n glir i'r ExA p'un a yw hwn yn hepgoriad bwriadol neu ddamweiniol.
- 13.6.6. Yn ei Egwyddorion Cyffredinol ar gyfer Dylunio Tirwedd yn Adran 4.1 mae'r Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd yn dweud *"Bydd y dyluniad tirwedd manwl yn ystyried adeiledd y dirwedd, ecoleg a threftadaeth ddiwylliannol, gan gynnwys ystyried dyluniad ffiniau caeau newydd fel rhan o waith adfer a phatrymau caeau amaethyddol, a allai gynnwys gwrychoedd, cloddiau, waliau cerrig sychion a phlannu coetir.* [REP8-063]
- 13.6.7. Mae'r ExA o'r farn, er nad oedd adeiledd y dirwedd yn destun asesiad ar wahân yn yr ES, mae'r Ymgeisydd wedi ei ystyried wrth werthuso'i asesiad o ansawdd a chymeriad y dirwedd a'r effaith negyddol arwyddocaol y byddai'r datblygiad arfaethedig yn ei chael ar adeiledd y dirwedd bresennol o fewn yr WNDA yn ystod y cyfnod adeiladu, ac yn barhaol ar gyfer Prif Safle'r Orsaf Bŵer yn ystod y cyfnod gweithredu. Mae o'r farn, wedi pwyso a mesur, y byddai sicrwydd digonol o fewn y

dDCO [REP10-006], wrth ddylunio tirweddau yn ystod cyfnodau adeiladu a gweithredu ar gyfer yr WNDA, y byddai mesurau ar waith i ddisodli'n ddigonol adeiledd tirwedd a gollir drwy Ofynion WN10; WN11; WN12; WN14 a phenodau 4 a 7 yr LHMS [REP8-063] a rôl IACC fel y corff penderfynu mewn perthynas â chynlluniau tirwedd a'u rheoli.

- 13.6.8. Mae rhannau o'r WNDA dan reolaeth microhinsoddau agored sy'n gallu effeithio ar gyfraddau tyfu a sefydlu planhigion. Fodd bynnag, gellid mynd i'r afael â hyn drwy ddefnyddio planhigion o stoc frodorol (planhigion wedi'u tyfu o hadau a gasglwyd o blanhigion iach yn tyfu gerllaw ac mewn amodau amgylcheddol tebyg i'r planhigion ar y safle) y mae'r Ymgeisydd wedi cytuno i'w wneud [REP9-006] mewn ymateb i bryderon a godwyd gan IACC. Byddai'r ymagwedd hon yn cael ei sicrhau yn Atodlen 3, Gofynion yn WN12, WN24, OFPSF4, PR6, LC5 ac OH8 o'r dDCO [REP10-006] ac fel Egwyddor Blannu yn Adran 4 yr LHMS [REP8-063].
- 13.6.9. Mae'r ExA yn cynnig diwygiadau i eiriad WN12(2) i sicrhau ei fod yn gyson â gofynion tirluni eraill o fewn y DCO. Awgrymir felly bod WN12(2)(a) yn cael ei ddiwygio i gynnwys stoc cymysg a stoc lleol. Ychwanegu WN12(2)(b) trin y tir, mewnforio deunyddiau a gweithrediadau eraill i sicrhau sefydlu planhigion. WN12(2)(h) yn cael ei ddiwygio i gynnwys (yn cynnwys waliau cerrig, cloddiau, ffensys a gatiau).

Effaith weledol ar dderbynyddion preswyl yn ystod y cyfnod adeiladu a'r cyfnod gweithredu

- 13.6.10. Er bod cytundeb sylweddol ynghylch effeithiau gweledol y prosiect yn ystod y cyfnod adeiladu a'r cyfnod gweithredu (gweler, er enghraifft, baragraffau 3.2.11 a 3.2.18 REP2-077) roedd IACC yn haeru trwy gydol yr Archwiliad 'nad yw'r asesiad o'r effaith weledol yn cynnwys unrhyw asesiad o'r effeithiau gweledol ar bobl sy'n byw mewn eiddo preswyl wedi'u lleoli y tu allan i ffiniau'r pedair cymuned' (Cemaes, Tregele, Llanfechell a Llanfairynghornwy) ac oherwydd bod rhai o'r eiddo hyn wedi'u lleoli'n agos at ffiniau'r WNDA ac y byddant felly yn agos at y gweithgareddau cloddio, ffurfio Twmpathau a gweithgareddau craen arfaethedig ar raddfa fawr, mae'n debygol iawn y bydd y trigolion hyn yn dioddef effeithiau gweledol niweidiol arwyddocaol yn ystod y cyfnod adeiladu. (paragraff 3.2.13) [REP2-007]
- 13.6.11. Ymatebodd yr Ymgeisydd mai'r ymagwedd a fabwysiadwyd oedd asesu'r effaith weledol ar gymunedau o leoliadau yr oedd y cyhoedd yn gallu mynd iddynt yn hytrach na golygfeydd trigolion unigol (a fyddai'n ffurfio rhan o amwynder preswyl) o dir preifat, a bod yr ymagwedd hon wedi'i hamlinellu yn y ddogfen methodoleg a ddarparwyd i IACC ac a drafodwyd yn ystod y cyfarfod rhanddeiliaid a gynhaliwyd ar 1 Ebrill 2016 lle mynegodd IACC gefnogaeth i ymagwedd golygfeydd cymunedol at yr asesiad. [REP3-004]
- 13.6.12. Yn ystod yr Archwiliad, darparwyd deunydd ychwanegol gan yr Ymgeisydd i ddangos effeithiau gweledol yr adeiladu o nifer o leoliadau, ac yn benodol, o'r A5025 yn Nhregele [REP6-018-019] a

Golygfannau 27 a 38 yn Felin Gafnan [REP8-016]. Cyflwynwyd Asesiad o Olygfeydd Cymunedol Atodol (atodiad D10-A o'r Adendwm i'r ES) [REP6-016] gan yr Ymgeisydd, a ddaeth i'r casgliad:

- 13.6.13. Mae'r asesiad o effeithiau gweledol ar y cymunedau yng Nghemaes a Thregele a gyflwynwyd ym mhennod D10 o ES y DCO [APP-129] yn darparu asesiad o'r achos gwaethaf. Mae'r effeithiau gweledol a nodwyd ym mhob un o'r golygfannau cymunedol cynrychioliadol atodol naill ai o fewn yr ystod bresennol o effeithiau a nodwyd ar gyfer y cymunedau neu maent yn effeithiau sy'n llai arwyddocaol na hynny a adroddwyd ym mhennod D10 o ES y DCO [APP-129].
- 13.6.14. Mae'r asesiad atodol a'r ffotogyfosodiadau yn dangos hefyd y byddai'r twmpathau tirlunio a'r mesurau lliniaru plannu a amlinellwyd yn yr LHMS [REP8-063] yn darparu lliniaru ar gyfer yr effeithiau ar olygfeydd o gymunedau Cemaes a Thregele.
- 13.6.15. Byddai'r effaith weddilliol ar bob un o'r golygfeydd cymunedol cynrychioliadol atodol o Gemaes yn effaith niweidiol fach ac felly ni fyddai'n arwyddocaol erbyn yr haf ym mlwyddyn 15 y cyfnod gweithredu.
- 13.6.16. Er y byddai'r effaith weddilliol ar yr olygfa gymunedol gynrychioliadol atodol yn Nhregele yn ystod yr haf ym mlwyddyn 15 y cyfnod gweithredu yn effaith niweidiol gymedrol ac yn arwyddocaol felly (yn gyson â'r asesiad ym mhennod D10 ES y DCO [APP-129]), byddai adeiladau'r Orsaf Bŵer yn cael eu sgrinio'n llwyddiannus gan y gwaith plannu coetir sefydledig ar y twmpath tirlunio, ac eithrio brig yr adeilad efelychu a hyfforddi a golygon hidledig o frigau'r prif staciau.
- 13.6.17. Yn y SoCG terfynol rhwng IACC a'r Ymgeisydd [REP8-019] cofnodwyd digonolrwydd yr asesiad o'r effaith weledol ar breswylwyr fel anghytundeb heb ei ddatrys rhwng y partïon. Eglurodd IACC, yng ngolau'r darluniau eglurhaol o'r effaith weledol yn ystod y cyfnod adeiladu yn Nhregele a Chemaes [REP6-018 a REP6-019] roedd yn cydnabod bod y delweddau 'yn cefnogi'r angen i sicrhau cyllid ar gyfer planhigion sgrinio a/neu ffensys sgrinio o fewn cwrtil yr eiddo hyn pe gofynnwyd am hynny gan drigolion yn ystod y cyfnod adeiladu ac i mewn i'r cyfnod gweithredu cychwynnol'. Roedd yr Ymgeisydd ac IACC yn cytuno y byddai hyn yn cael ei sicrhau drwy'r Cytundeb a106 [REP8-019].
- 13.6.18. Yn ei gais am wybodaeth bellach [PD-021] gofynnodd yr ExA yn R17.5.2 sut fyddai effeithiau gweledol niweidiol ar dderbynyddion ac eiddo preswyl y tu allan i'r prif gymunedau, ond yn agos at yr WNDA, yn cael eu lliniaru yn ystod y cyfnod adeiladu. Ymatebodd yr Ymgeisydd adeg Terfyn Amser 9 drwy amlinellu cyfres o fesurau generig yn bennaf; ond gan bwysleisio pwysigrwydd y twmpathau tirlunio arfaethedig ar gyfer derbynyddion preswyl sydd wedi'u lleoli'n agos at ffin yr WNDA (o fewn 250 metr a hyd at bellter o 750 metr) yn ogystal â lliw ffens y perimedr sy'n weledol enciliol; cadw a gwella nodweddion ffin presennol y dirwedd y tu allan i ffens perimedr y gwaith adeiladu, ond y tu fewn i'r WNDA, a fyddai'n darparu mesurau lliniaru i drigolion agosach wedi'u lleoli o fewn 250m i ffin yr WNDA; a lliwiau gweledol enciliol Campws y Safle [REP9- 006].

- 13.6.19. Yn ei ymateb i R17.5.3 [REP9-031] cynhaliodd IACC ei safbwynt ynglŷn â lefel y manylder a ddarparwyd yn yr asesiad gweledol ar gyfer derbynyddion yng nghymunedau Cemaes a Thregele ac, yn benodol, gyda hepgor o'r asesiad gweledol derbynyddion gweledol preswyl mewn eiddo wedi'u lleoli y tu allan i'r pedair cymuned a gynhwyswyd, ond yn agos at ffin neu ar ffin yr WNDA, a daeth i'r casgliad bod rhaid i'r statws 'heb ei gytuno' yn y fersiwn ddiweddaraf o'r SoCG [REP8-019] aros. Fodd bynnag, aeth ymlaen wedyn i ddatgan:
- Mae IACC yn fodlon bod y darpariaethau sydd bellach wedi'u cytuno o fewn yr a106, yn enwedig y cyllid sydd i'w ddarparu ar gyfer planhigion sgrinio a/neu ffensys sgrinio o fewn cwrtil eiddo preswyl yn y pedair cymuned ac mewn eiddo wedi'u lleoli y tu allan i'r cymunedau hyn, yn darparu'r mecanwaith gorau posibl i allu lleihau rhai o'r effeithiau gweledol niweidiol arwyddocaol a gytunwyd ar gyfer y cyfnodau adeiladu a gweithredu.
 - Mae IACC wedi adolygu'r rhwymedigaethau a106 perthnasol a gytunwyd yn erbyn y canlyniad tebygol pe bai'r asesiad gweledol wedi mabwysiadu'r ymagwedd fanylach y mae IACC wedi bod yn ei heiriol ac yn gofyn amdani ers dechrau 2018. Daw IACC i'r casgliad, er y byddai'r asesiad gweledol wedi darparu dealltwriaeth fanylach o ddosbarthiad a niferoedd nifer o grwpiau derbynyddion gweledol a fydd yn dioddef effeithiau gweledol niweidiol arwyddocaol, ni fyddai'r canlyniad net wedi mynnu bod unrhyw gyllid ychwanegol ar gyfer plannu oddi ar y safle a/neu waith sgrinio arall ar gael yn y rhwymedigaeth a106. O ganlyniad, mae IACC yn fodlon gyda'r statws 'cytûn' a gynhwyswyd yn y SoCG (REP8-019).
- 13.6.20. Mae'r Cytundeb a106 llofnodedig [REP10-009] yn darparu ar gyfer Cronfa Lliniaru Amgylcheddol y mae £505,000 ohono i'w ddefnyddio ar gyfer cynigion i fynd i'r afael ag effeithiau gweledol y Cais ar drigolion yng nghymunedau Tregele, Cemaes, Llanfaethlu a Llanfachraeth, a pherchnogion eiddo unigol sydd y tu allan i'r cymunedau hyn, ond yr effeithir arnynt yn weledol serch hynny gan ddatblygiad ar y Safle neu Safleoedd Priffyrdd All-lein yr A5025. Mae'r Cytundeb yn diffinio'r sefydliadau a allai wneud cais i'r gronfa, ac y byddai'n cael ei wasgaru mewn ymgynghoriad â'r Grŵp Ymgysylltu Amgylcheddol (cytunir mai'r aelodau a wahoddir i'r Grŵp Ymgysylltu Amgylcheddol fyddai IACC, y Datblygwr, LIC, Cyfoeth Naturiol Cymru, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT) a'r Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar (RSPB)). Byddai'r Gronfa Lliniaru Amgylcheddol yn agored i'w dyrannu o ben-blwydd cyntaf y cyfnod Gweithredu hyd at bum mlynedd ar ôl diwedd y Cyfnod Adeiladu.
- 13.6.21. Yn ogystal, mae'r Cytundeb a106 llofnodedig s106 [REP10-009] yn darparu ar gyfer Gronfa Gymunedol o £4m, a'i diben fyddai lliniaru effeithiau cronol ac unrhyw 'effeithiau anniriaethol a gweddilliol' Prosiect DCO Wylfa Newydd ar gymunedau drwy gynlluniau, mesurau a phrosiectau sy'n hyrwyddo llesiant economaidd, cymdeithasol neu amgylcheddol y cymunedau hynny ac yn gwella ansawdd eu bywyd. Byddai o leiaf 50% o'r gronfa hon yn cael ei dyrannu i ymgeiswyr o Dregele a Cemaes neu brosiectau yno.

- 13.6.22. Roedd IACC yn cynnal ei safbwynt 'na chytunwyd' bod yr ymagwedd at

yr asesiad gweledol preswyl yn cynnwys manylion annigonol a bod agweddau eraill ar yr asesiad, ac yn nodedig, diffyg unrhyw asesiad o effeithiau gweledol ar dderbynyddion gweledol preswyl wedi'u lleoli y tu allan i'r pedwar anheddiad, yn hepgoriad.

- 13.6.23. Trafodwyd y materion hyn rhwng yr Ymgeisydd ac IACC yn ystod yr Archwiliad, cyflwynwyd tystiolaeth ychwanegol, tystiolaeth o olygfeydd pwysig yn ystod yr adeiladu yn benodol, a darparwyd Asesiad o Olygfeydd Cymunedol Atodol. Fel y dywedwyd uchod, roedd IACC yn cydnabod bod y golygon (ychwanegol) hyn yn darparu cefnogaeth bellach i'r angen i sicrhau cyllid ar gyfer planhigion sgrinio a/neu ffensys sgrinio o fewn cwrtil yr eiddo hyn pe bai trigolion yn gofyn am hynny yn ystod y cyfnod adeiladu ac i mewn i'r cyfnod gweithredu cychwynnol, ac roeddent yn fodlon bod yr adnoddau ychwanegol i alluogi derbynyddion preswyl i liniaru effeithiau gweledol negyddol yn cael eu darparu drwy'r Cytundeb a106. Er hynny, mae'r ExA yn cydnabod y newid gweledol niweidiol arwyddocaol iawn y byddai cymunedau Cemaes, Tregele, Llanfairynghornwy a Llanfechell a thrigolion nifer o eiddo unigol yn eu dioddef yn ystod bywyd y prosiect.
- 13.6.24. Mae'r ExA yn cydnabod bod asesiad o effeithiau gweledol wedi'i gynnal a bod cytundeb bod y cyllid a neilltuwyd ar gyfer y mesurau lliniaru y cytunwyd arnynt yn derfynol, yn ddigonol. Fodd bynnag, roedd yr Ymgeisydd yn rhagweld effeithiau gweddilliol niweidiol gweledol arwyddocaol ar gymunedau Cemaes a Thregele ac effeithiau niweidiol arwyddocaol cymedrol ar gymunedau Llanfairynghornwy a Llanfechell yn ystod y cyfnod adeiladu, gan leihau i effeithiau bach heb fod yn arwyddocaol ar gyfer Cemaes ac effeithiau arwyddocaol niweidiol cymedrol ar gyfer Tregele a Llanfairynghornwy erbyn blwyddyn 15 o'r cyfnod gweithredu [APP-129].
- 13.6.25. Fel y trafodwyd yn gynharach, mae mesurau lliniaru ychwanegol wedi'u cyflwyno drwy'r Cytundeb a106 [REP10-009] i alluogi mynd i'r afael ag effeithiau gweledol oddi ar y safle o fewn cymunedau ac eiddo unigol y tu allan i'r prif gymunedau. Mae hyn i'w groesawu, ond nid yw'n galluogi'r ExA ddod i gasgliad bod newid yn effeithiau gweddilliol rhagfynegol yr Ymgeisydd. O ganlyniad, ym marn yr ExA, mae angen rhoi ystyriaeth i'r pwys i'w gymhwyso i golli amwynder gweledol ar gyfer derbynyddion preswyl yn ystod y cyfnod adeiladu ac yn y blynyddoedd gweithredu cynnar. Fodd bynnag, yn unol ag NPS EN-6 (paragraff 3.10.8) mae camau lliniaru wedi'u cynllunio i leihau'r tarfu gweledol sy'n deillio o'r prosiect i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol ac felly ni ddylai colli amwynder gweledol mewn perthynas â derbynyddion preswyl yn y gymuned a derbynyddion preswyl unigol bwyso yn erbyn caniatáu'r Gorchymyn.

13.7. AHNE AC ARFORDIR TREFTADAETH GOGLEDD YNYS MÔN

- 13.7.1. Mae Ffigurau D10-7 a D10-8 [APP-237] yn dangos AHNE Ynys Môn mewn perthynas â ffin yr WNDA. Yn ogystal:
- Mae'r Ganolfan Logisteg ym Mharc Cybi wedi'i lleoli o fewn yr AHNE.
 - Mae'r
 - Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd yn cydffinio â ffin yr AHNE mewn nifer o fannau; ac
 - Mae datblygiad Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle yn Llanfaethlu wedi'i lleoli ar yr A5025, gyferbyn â'r AHNE ac yn weladwy oddi yno.
- 13.7.2. Byddai'r AHNE yn cael ei heffeithio'n uniongyrchol gan Waith Rhif 2D – gwaith cloddio i sefydlu Twmpath Tirlunio E (trafodwyd yn gynharach) a'r ardal storio yn ystod y gwaith adeiladu ym Mhorth-y-Pistyll (trafodwyd mewn perthynas â Gardd Gofrestredig Cestyll o dan yr Amgylchedd Hanesyddol). Yn anuniongyrchol, effeithir ar yr AHNE gan effaith cynigion yr WNDA ar olygfeydd allan o'r AHNE o'r dwyrain, ac yn arbennig, o'r gorllewin.
- 13.7.3. Yn ei SoCG gyda'r Ymgeisydd [REP8-019] dywedodd IACC yn glir ei fod yn fodlon ag asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau adeiladu a gweithredu; ei gydnabyddiaeth o arwyddocâd effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol; a'r mesurau digellu a oedd ar waith ar y pryd.
- 13.7.4. Yn ei chyflwyniad [REP2-317] a'r crynodeb [REP2-321] ar faterion tirwedd a gweledol, mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol bryder nad oedd yr asesiad o'r effaith ar yr AHNE wedi'i sylweddoli'n llawn, ac o ganlyniad nid yw'r effeithiau ar AHNE Ynys Môn a'i lleoliad wedi'u lleihau. Ymatebodd yr Ymgeisydd i'r materion a godwyd gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol adeg Terfyn Amser 3 [REP3- 028] gan nodi bod yr effeithiau ar gymeriad tirwedd yr AHNE wedi'u hasesu fel rhai niweidiol mawr yn ystod y cyfnod adeiladu a Blwyddyn 1 y cyfnod gweithredu, gan leihau i effaith gymedrol ac arwyddocaol o hyd ym Blwyddyn 15 y cyfnod gweithredu, ac felly mae'r effeithiau ar gymeriad tirwedd yr AHNE wedi'u llawn sylweddoli.
- 13.7.5. Yn ei SoCG gyda'r Ymgeisydd [REP6-049] mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol bryder (yn NT8) bod yr effaith ar yr AHNE yn ystod y gwaith adeiladu heb ei sylweddoli'n llawn gan y diffyg manylder, yn enwedig mewn perthynas â seilwaith draenio ac nid yw mesurau lliniaru wedi cael blaenoriaeth. Mae'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol o'r farn fod angen mesurau lliniaru oddi ar y safle o ystyried graddfa'r newid. Yn NT15 barnodd: *"cyfeirir yn annigonol at integreiddio gyda'r dirwedd amgylchynol a'i sefyllfa ecolegol bresennol. Mae perygl y bydd y safle wedi'i adfer yn anghydweddol â'r dirwedd amgylchynol a'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol"*.
- 13.7.6. Mewn ymateb i'r pryder hwn, darparodd yr Ymgeisydd ail-eiriad o'r egwyddor hon i ddarllen "Bydd lleoliad tirwedd newydd yn cael ei greu sy'n adlewyrchu'r cymeriad tirwedd drymlin agored, tonnog presennol a synnwyr o le, gan leihau niwed i AHNE Ynys Môn a'i lleoliad ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn" i egluro mai egwyddor dylunio gyffredinol y dirwedd fyddai lleihau niwed i'r AHNE a'i lleoliad. [REP8-013].

- 13.7.7. Yn ei SoCG gyda'r Ymgeisydd [REP8-018] roedd Cyfoeth Naturiol Cymru'n cytuno bod y Datganiad Amgylcheddol (ES) a'i asesiad o Effeithiau Tirwedd a Gweledol yn ymwneud ag AHNE Ynys Môn yn adlewyrchu'r effeithiau rhagfynegol yn gywir. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru'n cytuno gyda chasgliadau'r ES fod y cynnig yn annhebygol o effeithio ar briodweddau arbennig yr AHNE mewn perthynas â'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd, y safle Parcio a Theithio yn Dalar Hir a safle Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle.
- 13.7.8. Yn NRW60 [REP8-018] mae Cyfoeth Naturiol Cymru o'r farn y byddai angen i gynigion manwl gael eu cyflwyno i sicrhau bod mesurau lliniaru effeithiau ar yr AHNE wedi'u datblygu'n llawn, bod angen lliniaru oddi ar y safle, ac yn NRW115 ailbwysleiddiodd ei bryder y dylid cyflwyno planhigion brodorol ar safle Canolfan Logisteg Parc Cybi yn y llecyn rhwng y llwybr beicio a ffens diogelwch y safle er mwyn helpu i leihau golygfeydd o'r datblygiad a bod o fudd i amwynder pobl sy'n mynd heibio'r safle, yng nghyd-destun yr AHNE.
- 13.7.9. Yn ei gyflwyniad Terfyn Amser 7 [REP7-012] awgrymodd Cyfoeth Naturiol Cymru bod angen mwy o waith ar yr egwyddorion dylunio a ddisgrifiwyd yn DAS Cyfrol 2 [REP4-017] a Chyfrol 3 [REP4-018] er mwyn sicrhau, pe gwneir y Gorchymyn, y byddai'r AHNE yn cael ystyriaeth lawn mewn unrhyw ddyluniad manwl dilynol er mwyn lliniaru effeithiau'r datblygiad i'r graddau ymarferol mwyaf, gan ddefnyddio arfer gorau i gefnogi NPS EN1. Awgrymir:
- Dylid diwygio'r egwyddorion dylunio i gyfeirio'n benodol at ddefnyddio'r lliw deunyddiau i integreiddio'r Datblygiad yn well gyda'r AHNE.
 - Dylid defnyddio dadansoddiad o olygfannau o'r AHNE a phrif onglau gweld eraill i lywio dyluniad lliw terfynol yr orsaf bŵer, datblygiad ategol a ffiniau o fewn yr WNDA.
 - Dylid defnyddio lluniadau gweddoluniau a delweddau ffotogyfosodiad o olygfannau allweddol i ddangos bod y dyluniad yn briodol.
- 13.7.10. Cyfoeth Naturiol Cymru wnaeth gynnig y geiriad ar gyfer y diwygiadau hyn i'r DAS yn Atodiad B [REP7-012] ac adeg Terfyn Amser 9 adroddodd bod ei bryderon wedi cael sylw priodol [REP9-037]. Er bod yr ExA yn nodi, er bod y geiriad ychwanegol a gynigiwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru mewn perthynas â dyluniad yr adeiladau a Champws y Safle wedi'i ychwanegu at y DAS; nid yw'r geiriad a gynigiwyd i'w ychwanegu mewn perthynas â'r Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) yn y DAS [REP4-017]; egwyddorion dylunio adran 5.1 Eitem 44 (Gwaith Morol) (Eitem 50 erbyn hyn) ar dudalen 74 [REP8-044] wedi'i ychwanegu at y DAS ac mae'n awgrymu bod geiriad Egwyddor Dylunio 50 yn cael ei ddiwygio drwy ychwanegu: *"Bydd lliw y gorffeniadau i'r MOLF yn ceisio cydweddu â lliwiad y brigiadau arfordirol naturiol. Bydd ffocws penodol ar ddylunio lle mae ymylon yr adeiledd o waith dyn yn cwrdd â'r tiffurf arfordirol naturiol er mwyn cynorthwyo cydweddu a chysylltu'r datblygiad â'r morlin"*.

- 13.7.11. Gofynnodd Cyfoeth Naturiol Cymru am ddelwedd o'r WNDA o'r AHNE ar draws Port-y-Pistyll, yn cynnwys golygfa o'r gwaith trin dŵr gwastraff pecyn a'r draethlin a newidiwyd er mwyn deall y berthynas rhwng deunyddiau adeiladu arfaethedig a'u lliw o fewn y dirwedd. Cytunodd yr Ymgeisydd i ystyried hyn; ond nododd mai dim ond ar ôl yr archwiliad y bydd y ddelwedd ar gael efallai (pwynt gweithredu 35) [OD-010]. Noda'r ExA fod Cyfoeth Naturiol Cymru yn ymgynghorai mewn perthynas â'r gwaith trin dŵr gwastraff i'w gynnwys wrth gyflwyno Cynllun Draenio Adeiladu Trosfwaol (Atodlen 4 y dDCO [REP10-006]).
- 13.7.12. Byddai mesurau lliniaru ar y safle mewn perthynas ag effeithiau Tirwedd a Gweledol ar AHNE Ynys Môn yn cael eu sicrhau yn y DCO Drafft [REP10-006] trwy:
- Gynlluniau paramedr wedi'u cymeradwyo yn y Gorchymyn os y'i gwneir – Gofynion WN6.
 - Gofynion am gael cymeradwyaeth dyluniad manwl ar gyfer adeiladau ac adeileddau unigol gan IACC – Gofyniad WN5.
 - Gofynion am i gynlluniau datblygu a rheoli tirwedd gael eu cyflwyno i IACC i'w cymeradwyo yn y cam adeiladu a'r cam gweithredu – Gofynion WN10; WN11; WN12 ac WN14.
 - Yr egwyddorion dylunio a rheoli tirwedd a sicrhawyd ym mhenodau 4 a 7 yr LHMS [REP8-063] ar gyfer yr WNDA a'r DAS [REP8- 021; REP8-044; REP8-045 a REP8-046] ar gyfer Safle Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle a'r safleoedd datblygu cysylltiedig.
 - Yr WNCocP [REP10-018] a'r is-CoCPs mewn perthynas â Phrif Safle'r Orsaf Bŵer [REP10-020], Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle [REP10-023], y Ganolfan Logisteg [REP10-027] a Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd [REP10-028].
- 13.7.13. Byddai mesurau lliniaru oddi ar y safle'n cael eu sicrhau yn y Cytundeb a106 llofnodedig [REP10-009] yn bennaf drwy Gyfraniad AHNE ac Arfordir Treftadaeth arfaethedig a fyddai'n cael ei gymhwyso gan IACC i fesurau a gwelliannau tirlunio ac amgylcheddol o fewn yr AHNE 'yng nghyffiniau'r Safleoedd (ond nid y Safleoedd)'. Mae manylion pellach y mesurau a'r gwelliannau a gynhwysir yn yr a106 wedi'u rhestru yn Atodiad E.
- 13.7.14. Mewn man arall yn y Cytundeb a106 [REP10-009] gwneir darpariaeth ar gyfer nifer o fentrau twristiaeth, sydd â'r potensial i gyflawni gwelliannau i'r AHNE a'r Arfordir Treftadaeth. Gellir gweld manylion pellach y rhain yn Atodiad E.
- 13.7.15. Mae AHNE Ynys Môn yn cynnwys 95% o arfordir Ynys Môn ac o ganlyniad mae effaith uniongyrchol datblygiad arfaethedig Gorsaf Bŵer Wylfa Newydd yn fach, o safbwynt cymharol. Fodd bynnag, yn ychwanegol at ei effaith uniongyrchol, mae'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith negyddol bosibl fwy o lawer ar gymeriad y dirwedd yn gyffredinol, ac yn benodol, ar olygfeydd o Brif Safle'r Orsaf Bŵer o'r AHNE. Fel y nododd yr asesiad safle yn Atodiad II o NPS EN-6: *"o ystyried graddfa debygol y datblygiad mae'n debygol y bydd rhai effeithiau niweidiol hirbarhaol ar gymeriad y dirwedd ac effeithiau gweledol ar yr AHNE (hyd yn oed o ystyried hynny yng nghyd-destun yr orsaf bŵer bresennol a chan*

ystyried y potensial ar gyfer lliniaru)”.

- 13.7.16. Yn ei Gynllun Tirwedd, Treftadaeth a Phensaernïol Integredig ar gyfer Prosiect Wylfa Newydd [APP-215], a gyflwynwyd mewn ymateb i'r awgrym ym mharagraff C.9.72 o atodiad II NPS EN-6, mae'r Ymgeisydd yn crynhoi prif effeithiau cynnig Gorsaf Bŵer Wylfa Newydd ar briodweddau arbennig tirwedd a threftadaeth yr AHNE a'r mesurau lliniaru y mae'n eu cynnig, gan gyfeirio'n benodol at:

Ôl-troed llai yr Orsaf Bŵer.

- 13.7.17. Y strategaeth i greu twmpathau tirlunio ynghyd â phlannu ac ail-greu ffiniau caeau er mwyn meddalu effaith y datblygiad arfaethedig a cheisio atgynhyrchu'r ffurf tirwedd drymlin nodweddiadol.
- 13.7.18. Gorffeniadau pensaernïol yn seiliedig ar gynllun lliwiau sy'n adlewyrchu lliwiau naturiol a gweadau'r rhan hon o Ynys Môn gyda'r bwriad o dorri ar raddfa a màs adeiladau'r Orsaf Bŵer ac integreiddio'r Orsaf Bŵer yn y dirwedd bresennol.
- 13.7.19. Gwellu nodweddion y ffiniau presennol sy'n cynnwys gwrychoedd, waliau cerrig a chloddiau i'w cadw ar ffin Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd, gan gynnwys y rheiny o fewn yr AHNE.
- 13.7.20. Byddai effeithiau niweidiol ar AHNE ac Arfordir Treftadaeth Ynys Môn yn anochel mewn prosiect o'r maint a gynigir ar gyfer Wylfa Newydd, ym mhob cyfnod, ond yn enwedig yn ystod yr adeiladu pan fyddai symud craen mawr a strwythurau eraill yn tynnu sylw o fewn y dirwedd, a byddai Campws y Safle yn effeithio'n sylweddol ar olygfeydd o'r AHNE o'r dwyrain yn arbennig.
- 13.7.21. Mae'r ExA yn cydnabod bod cytundeb cyffredinol ynglŷn ag asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau niweidiol ac mae'n cydnabod y byddai mesurau'n cael eu rhoi ar waith ar y safle ac oddi ar y safle i ddarparu lliniaru, fel yr amlinellwyd uchod, lle bod modd. Er mwyn lleihau'r effeithiau niweidiol hyn ar yr AHNE a'r Arfordir Treftadaeth. Er y byddai'n amhosibl osgoi a lliniaru'r effeithiau ar yr AHNE yn llwyr, byddai effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol niweidiol hirbarhaol ar gymeriad y dirwedd ac effeithiau gweledol ar yr AHNE, nid yw'r ExA o'r farn y byddai ei ddiben hanfodol yn cael ei danseilio'n sylweddol, ac felly, ym marn yr ExA, ni ddylai effeithiau gweddilliol niweidiol ar AHNE Ynys Môn bwyso yn erbyn y Cais.

13.8. STORFEYDD TANWYDD GWASTRAFF NIWCLEAR A'R DIRWEDD AR ÔL DATGOMISIYNU

- 13.8.1. Mae Gwaith Rhif 1D yn cynnwys cyfleusterau storio gweddillion tanwydd a gwastraff ymbelydrol, cyfarpar cysylltiedig, gwasanaethau tan ddaear ac adeiladau atodol, yn cynnwys:

- Un Cyfleuster Storio Gwastraff Lefel Ganolraddol (9-202); ac
- Un Cyfleuster Storio Gweddillion Tanwydd (9-201)

- 13.8.2. Mae paragraff 4.3.32 y Datganiad Cynllunio [APP-406] yn egluro na

fyddai'r gwaith o gwblhau'r cyfleuster storio gweddillion tanwydd yn dechrau hyd nes blwyddyn 15 gan na fyddai angen y cyfleuster hyd oddeutu blwyddyn 17; mae paragraff 6.3.52 yn egluro mae diwedd disgwylid storio gweddillion tanwydd a datgomisiynu fyddai 2183.

- 13.8.3. Yn ystod yr Archwiliad ceisiodd yr ExA sicrhau (a) y byddai prosesau a gweithdrefnau digonol ar waith i gyflawni dyluniad da; a (b) i ddeall sut fyddent wedi'u lleoli yn y dirwedd ar ôl datgomisiynu.
- 13.8.4. Eglurodd yr Ymgeisydd mewn ymateb i Q2.15.1 [REP5-002]:
- Bydd angen i'r cyfleusterau fod yn weithredol 10 mlynedd ar ôl y COD (Dyddiad Gweithredu Masnachol). Bydd adeiladu yn dechrau hyd at 5 mlynedd cyn y dyddiad hwn. Ceir mynediad drwy fynedfa dros dro o'r maes parcio deheuol.
 - Byddai angen y Storfa Gwastraff Lefel Ganolraddol hyd at ar ôl diwedd y datgomisiynu. Byddai'r Cyfleuster Storio Gweddillion Tanwydd yn parhau mewn gwasanaeth am hyd at 140 o flynyddoedd ar ôl diwedd y cyfnod cynhyrchu.
 - Bydd angen y ddau adeilad ar ôl cyfnod gweithredu'r orsaf.
 - Disgrifir uchafswm maint yr adeiladau gan faes gwaith 1D [APP-029] fel y dangosir yng Nghynllun Gwaith WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00003 [APP-011]
 - Ar ôl datgomisiynu, byddai mynedfa i'r adeiladau o ffordd fynediad y prif safle.
- 13.8.5. Gellir gweld golwg weledol yr adeilad yn lluniadau WN0902- HZDCO-MSBDRG- 00048, WN0902-HZDCO-MSB-DRG-00049, WN0902-HZDCO-MSB-DRG-00050 a WN0902-HZDCO-MSB-DRG-00051 [APP-014], bydd eu golwg o fewn y dirwedd yn cael rheoli gan yr egwyddorion dylunio yn y DAS [APP-408] a'r Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd (Rhan 1 o 2) [REP8-063].
- 13.8.6. Byddai'r dyluniad yn bodloni'r gofynion gweithredol ar gyfer adeiladau storio gwastraff ymbelydrol, sy'n cynnwys ystyried oes adeilad a chynnal a chadw adeilad. Byddai'r dyluniad yn gyson â'r egwyddorion dylunio.
- 13.8.7. Byddai oes dyluniad mwyaf yn cael ei sicrhau drwy ymgymryd â chylfundrefn gynhwysfawr o archwilio a gwaith cynnal a chadw. Mae cynlluniau a chyllid yn ystyried yr angen potensial i osod cladin newydd ac ailadeiladu.
- 13.8.8. Mewn ymateb i gais yr ExA, cyflwynodd yr Ymgeisydd luniad eglurhaol (WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00106) o'r WNDA wrth Gyfeirbwynt 6 (h.y. ar ôl datgomisiynu) i ddangos sut fyddai'r ddau adeilad storio gwastraff niwclear wedi'u lleoli ar y dirwedd gan gyfeirio'n benodol at fynediad a'r rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus presennol [REP8-011].
- 13.8.9. Byddai Gofyniad WN5 y dDCO [REP10-006] yn mynnu cyflwyno cynlluniau a manylion y dyluniad (gan gynnwys maint, golwg allanol, lleoliad a deunyddiau) a deunyddiau allanol nodweddiadol a samplau lliwiau ar gyfer y math hwnnw o adeilad neu adeiledd i IACC, a'u cymeradwy ganddo, cyn bod unrhyw waith adeiladu yn dechrau ar adeiladau a nodwyd yn WN6. Mae Gwaith Rhif 1D dan reolaeth uchafswm dimensiynau paramedr a bennwyd yn Nhabl WN6A a Gofyniad

WN6, sy'n mynnu y dylai gwaith adeiladu gael ei wneud o fewn y paramedrau hyn yn unig. Mae is-CoCP [REP10-020] Prif Safle'r Orsaf Bŵer yn datgan (paragraff 1.1.7) ei fod yn "*cwmpasu adeiladu'r Cyfleuster Storio Gweddillion Tanwydd a'r Cyfleuster Storio Gwastraff Lefel Ganolraddol, sydd i'w hadeiladu rai blynyddoedd ar ôl i'r gwaith adeiladu arall o fewn yr WNDA ddod i ben*".

- 13.8.10. Mae'r ExA yn fodlon felly y byddai mesurau lliniaru digonol ar waith i reoli dyluniad a lleoliad Gwaith Rhif 1D yn y dirwedd.

13.9. YSTYRIAETH YR AWDURDOD ARCHWILIO

- 13.9.1. Mae'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi bodloni gofynion NPS EN-1 i gynnal asesiad tirwedd a gweledol ac adrodd amdano yn y Datganiad Amgylcheddol (ES). Ei fod wedi asesu effeithiau ar elfennau o'r dirwedd, ar gymeriad y dirwedd ac ar olygon ac amwynder gweledol yn ystod cyfnod adeiladu, gweithredu a datgomisiynu'r prosiect, ac wedi ystyried cymeriad presennol y dirwedd leol, ei hansawdd gyfredol, faint y'i gwerthfawrogi a'i gallu i ymdopi â newid.

- 13.9.2. Mae'r Ymgeisydd wedi egluro ei fod wedi ystyried elfennau (adeiledd) y dirwedd; wedi nodi gwybodaeth arolygon a gwybodaeth arall i lywio dyluniad y dirwedd wedi'i chreu o'r newydd, yn cynnwys adfer ffiniau caeau, plannu a chreu twmpathau tirlunio i ddarparu lliniaru ac 'ail-greu' y cymeriad drymlin traddodiadol. Mae'r LHMS yn darparu cyfres o egwyddorion troswaol a pholisïau manylach i hysbysu penderfynwyr wrth iddynt bennu cynigion manwl ar gyfer dylunio a rheoli'r dirwedd.

- 13.9.3. Byddai effaith uniongyrchol datblygiad yr WNDA yn ystod y cyfnod adeiladu yn un ddwys, ac yn peri bod angen ailbroffilio'r dirwedd yn llwyr ar gyfer Prif Safle'r Orsaf Bŵer, gan gynnwys y Gwaith Morol a'r MOLF a'r morglawdd, a'r gwaith dros dro sydd ei angen i alluogi adeiladu. Mae gwaith dros dro a gynigir yn ystod y cyfnod adeiladu yn cynnwys twmpathau, ardaloedd storio a Champws y Safle a fyddai, law yn llaw â symud craeniau ac offer adeiladu eraill, yn cael effaith fawr ac arwyddocaol ar gymeriad y dirwedd a derbynyddion gweledol, yn cynnwys o fewn yr AHNE. Mae'r Ymgeisydd yn bwriadu lliniaru'r effeithiau niweidiol hyn yn ystod y gwaith adeiladu yn yr WNDA drwy dwmpathau tirlunio, cadw'r dirwedd lle bo modd, a gwaith plannu cynnar; cynllun rheoli tirwedd a chynefinoedd yn ystod yr adeiladu; defnyddio lliwiau enciliol ar adeiladau dros dro, ffensys a Champws y Safle; ynghyd â nifer o raglenni oddi ar y safle a sicrhawyd drwy'r Cytundeb a106 i ddarparu mesurau lliniaru ychwanegol i drigolion lleol, cymunedau, ymwelwyr ac mewn perthynas â thirwedd yr AHNE.

- 13.9.4. Mae'r Ymgeisydd yn honni, wrth i'r datblygiad symud i'w gyfnod gweithredu, y byddai effeithiau tirwedd a gweledol niweidiol, er na fyddant wedi'u lliniaru'n llwyr, yn lleihau o ran eu heffaith wrth i amhariad gweledol yr adeiladu ddiflannu ac wrth i dirwedd y cyfnod gweithredu, gyda'i ôl-troed llai ar gyfer Prif Safle'r Orsaf Bŵer a thirwedd barhaol sy'n aeddfedu'n raddol, o dwmpathau a systemau cae wedi'i hadfer, ymsefydlu. Byddai planhigion newydd yn darparu'r lleoliad ar gyfer offer ac adeiladau parhaol a, lle bo'n briodol, byddai defnyddiau amaethyddol yn dychwelyd i rannau o'r WNDA. Byddai hyn

yn cynorthwyo integreiddio graddol gyda'r AHNE cyffiniol.

- 13.9.5. Byddai'r prif effeithiau niweidiol ar y dirwedd ac amwynder gweledol yn ystod adeiladu, a'r effeithiau niweidiol parhau ar gyfer y dirwedd ac amwynder gweledol yn ystod gweithredu, yn cael eu teimlo fwyaf, yn gyntaf, gan y rheiny sy'n byw agosaf at y datblygiad, gan gynnwys cymunedau Cemaes a Thregele, ac, yn ail, y rheiny sy'n symud drwy'r ardal, yn enwedig cerddwyr, beicwyr a'r rhai mewn cerbydau, a byddai'n effeithio'n arbennig ar y rheiny sy'n ymweld â'r ardal ac yn defnyddio Llwybr Arfordir Cymru, y Llwybr Copr a Hawliau Tramwy Cyhoeddus eraill, a phan y'i gwelir o dir uwch.
- 13.9.6. Mae'r WNDA yn ardal tirwedd anynodedig yn bennaf; ond gyda'i nodweddion ei hun, yn cynnwys Coetir y Fonesig Sylvia Crow a Gorsaf Bŵer bresennol Wylfa. Dangosir ei gallu i ymdopi â newid, yn rhannol, gan yr Orsaf Bŵer bresennol, ac er ei bod yn anochel y byddai'r datblygiad yn newid y dirwedd ac amwynder gweledol yn lleol yn ddirfawr, cred yr ExA y byddai ei effaith gyffredinol yn lleihau'n sylweddol ar bellter cymharol fyr o'r WNDA, ac y byddai'r effeithiau niweidiol yn ystod gweithredu yn llai o lawer nag yn ystod adeiladu ar gyfer y rhan fwyaf o dderbynyddion.
- 13.9.7. Mae'r ExA yn cydnabod bod yr Ymgeisydd wedi ceisio mynd i'r afael â'r effeithiau tirwedd a gweledol niweidiol yn ystod y broses ddylunio, yn enwedig drwy leihau ôl-troed y brif Orsaf Bŵer, a'r twmpathau tirlunio sydd wedi'u cynllunio. Yn ystod yr Archwiliad fe wnaeth cyflwyniadau ychwanegol alluogi'r ExA a Phartion â Buddiant i ystyried yr effeithiau lleol ar dderbynyddion preswyl ac asesu effeithiolrwydd y cynigion lliniaru ar y safle a'r cynigion lliniaru ychwanegol oddi ar y safle ar gyfer y trigolion unigol pe bai angen.
- 13.9.8. Mae'r ExA yn cytuno bod y prosiect wedi'i ddylunio'n ofalus yn y cam hwn a'i fod wedi ystyried yr effaith botensial ar y derbynyddion tirwedd a gweledol. Mae wedi ceisio lleihau niwed a byddai mesurau lliniaru rhesymol, wedi'u sicrhau ar waith, a fyddai'n lleihau amhariad gweledol yn ystod yr adeiladu a'r gweithredu, ac yn meddalu'r effeithiau niweidiol ar olygfeydd wrth i'r dirwedd wedi'i chreu o'r newydd aeddfedu yn ystod y cyfnod gweithredu.

13.10. CASGLIAD YR AWDURDOD CYNLLUNIO

- 13.10.1. Bydd derbynyddion cymunedol, yn enwedig yn Nhregele a Chemaes, a thrigolion unigol sy'n agos at yr WNDA, yn dioddef effeithiau gweledol negyddol yn ystod yr adeiladu a bydd effeithiau negyddol parhaus, ond gostyngol, yn ystod y cyfnod gweithredu, gan gynnwys yn Llanfairynghornwy.
- 13.10.2. Mae'r ExA yn cydnabod hefyd fod AHNE Ynys Môn ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn yn dirweddau dynodedig. Noda'r ExA y gellir rhoi caniatâd yn yr ardaloedd hyn mewn amgylchiadau eithriadol (NPS EN-1 paragraffau 5.99. a 5.9.10). Yn yr achos hwn, nid yw mwyafrif ardal yr WNDA yn yr AHNE ond mae'n weladwy ohono, a cheir gorgyffwrdd wrth Dwmpath E arfaethedig lle byddai'r dirwedd yn cael ei newid yn sylweddol; felly hefyd rhan o Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn wrth Borth-y-Pistyll. Daw'r Ymgeisydd i'r casgliad y byddai effaith weledol negyddol ac

effaith niweidiol o ganlyniad i ddatblygiad yr orsaf bŵer [APP-406].

- 13.10.3. Daw'r ExA i'r casgliad bod yr angen i asesu'r profion ar gyfer amgylchiadau eithriadol a bennwyd yn NPS EN-1 paragraff 5.9.10, wedi'i gyflawni a bod yr Ymgeisydd wedi mynd i'r afael ag ef yn ei Ddatganiad Cynllunio (paragraff 6.4.265) [APP-406].
- 13.10.4. Mae NPS EN-6 Atodiad II (paragraff C.9.71) yn nodi ei bod yn debygol y bydd rhywfaint o effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol niweidiol hirbarhaol ar gymeriad y dirwedd ac effeithiau gweledol ar yr AHNE ar ôl lliniaru, ac mae paragraff C.9.72 yn damcaniaethu y gallai hyn gael effaith ar ddiben dynodi. Ym marn yr ExA, o ystyried ardal fach yr AHNE a fyddai'n cael ei chynnwys yn ardal yr WNDA a'r mesurau lliniaru a fyddai ar waith i fynd i'r afael â mesurau a gwelliannau tirlunio ac amgylcheddol drwy Gyfraniad yr AHNE ac Arfordir Treftadaeth arfaethedig, nid yw diben cyffredinol y dynodiad wedi'i danseilio. Mae'r ExA yn cytuno na fyddai'r Cais yn cael effaith ar Barciau Cenedlaethol ac mae'n nodi bod effeithiau gweledol ar Barc Cenedlaethol Eryri yn ystod y cyfnod adeiladu wedi'u harchwilio gan yr Ysgrifennydd Gwladol (Datganiad Cynllunio paragraff 6.4.263 [APP-406]).
- 13.10.5. Noda'r ExA fod NPS EN-1 yn dweud na ddylai'r ffaith y byddai prosiect arfaethedig yn weladwy o du fewn i ardal ddynodedig fod yn rheswm ynddo'i hun dros wrthod caniatâd, ac i'r graddau bod NPS EN-1 ac EN-6 yn faterion pwysig a pherthnasol, mae'r ExA o'r farn bod y Cais yn bodloni'r prawf amgylchiadau eithriadol i gyfiawnhau datblygiad o fewn yr ardaloedd dynodedig ac yn effeithio'r ardaloedd dynodedig.
- 13.10.6. Mae Polisi Cynllunio Cymru (PPW) yn amlinellu'r ystyriaethau arbennig i'w cymhwyso i gynigion datblygiad mawr sy'n fwy cenedlaethol na lleol eu cymeriad o fewn tirwedd ddynodedig. Am fod y datblygiad arfaethedig yn ddatblygiad o arwyddocâd cenedlaethol, byddai'r ystyriaethau arbennig yn berthnasol. At hynny, mae'r ExA o'r farn y byddai'r Cais yn cyflawni amcanion polisi PS 9 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) a GP21 y Canllawiau Cynllunio Atodol (SPG).
- 13.10.7. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effeithiau niweidiol ar dirwedd ac amwynder gweledol Gogledd Ynys Môn ym mhob cyfnod. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn fod y Cais wedi ystyried cyfyngiadau lleoli, gweithredu a chyfyngiadau perthnasol eraill drwy bob cyfnod ac y byddai'n lleihau niwed i'r dirwedd ac yn darparu mesurau lliniaru rhesymol lle y bo'n bosibl ac yn briodol. Yn achos y tirweddau dynodedig, ni fyddai'n tanseilio diben y dynodiadau a dangosir amgylchiadau eithriadol drwy eu cyfiawnhau.
- 13.10.8. Yn unol â hynny, ym marn yr ExA, ni ddylai materion newid a fyddai'n deillio o'r datblygiad arfaethedig i gymeriad y dirwedd ac effeithiau ar amwynder gweledol bwyso yn erbyn caniatáu'r Gorchymyn.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

- 13.10.9. Yng ngolau'r uchod, pe bai'r Ysgrifennydd Gwladol o blaid caniatáu'r Gorchymyn, mae'r ExA o'r farn y byddai angen y newid canlynol i'r

dDCO a'r dogfennau rheoli:

- Datganiad Dylunio a Mynediad Cyfrol 2: Safle'r Orsaf Bêr; adran 5.1 Egwyddorion Dylunio Eitem 50 (Gwaith Morol) [REP8-044] diwygio geiriad Egwyddor Dylunio 50 drwy ychwanegu: *"Bydd lliw y gorffeniadau i'r MOLF yn ceisio cydweddu â lliwiad y brigadau arfordirol naturiol. Bydd ffocws penodol ar ddylunio lle mae ymylon yr adeiledd o waith dyn yn cwrdd â'r tirffurf arfordirol naturiol er mwyn cynorthwyo cydweddu a chysylltu'r datblygiad â'r morlin"*.

13.10.10. Mae'r ExA yn cynnig diwygiadau i eiriad WN12(2) i sicrhau ei fod yn gyson â gofynion tirlunio eraill yn y DCO. Argymhellir felly bod WN12(2)(a) yn cael ei ddiwygio i gynnwys stoc cymysg a stoc lleol. Ychwanegu WN12(2)(b) trin y tir, mewnfario deunyddiau a gweithrediadau eraill i sicrhau sefydlu planhigion. WN12(2)(h) yn cael ei ddiwygio i gynnwys (yn cynnwys waliau cerrig, cloddiau, ffensys a gatiau).

13.10.11 WN14 – mae'n sicrhau'r cynllun rheoli tirwedd a chynefinoedd yn ystod y cam Gweithredol, i'w gymeradwyo gan IACC mewn ymgynghoriad â Cyfoeth Naturiol Cymru, gan gynnwys yn (3) bod rhaid iddo fod yn gyson ag egwyddorion rheoli Pennod 7 yr LHMS. Mae'r ExA yn pryderu nad yw'r defnydd o 'ddyddiad a ragwelir' yn union fanwl. Mae'n argymhell disodli 'Cyn y dyddiad a ragwelir' i 'chwe mis cyn cwblhau..' Gofynnodd Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT) am gyfnod o 12 mis ond mae'r ExA o'r farn y byddai chwe mis yn briodol. Ystyrir bod y newid hwn yn angenrheidiol er mwyn darparu manwl gywirdeb a galluogi gorfodi os oes angen.

14. DYLUNIAD DA

14.1. CYFLWYNIAD

- 14.1.1. Mae Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) EN-1 yn dweud ym mharagraff 4.5.3: Er ei bod yn bosibl mai bach iawn o ddewis, os o gwbl, a fydd gan yr ymgeisydd o ran golwg rhywfaint o seilwaith ynni, gall fod cyfleoedd i'r ymgeisydd ddangos cynllun da o ran ei leoli mewn perthynas â nodweddion tirwedd, tirffurf a llystyfiant sy'n bodoli eisoes. Mae NPS EN-6 yn datgan: Dylai'r IPC ystyried sut y gall cynllun da liniaru effeithiau gorsafoedd pŵer niwclear newydd, megis effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol (paragraff 2.8.3.).
- 14.1.2. Ar gyfer unrhyw Brosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIP) sydd mor fawr â gorsaf bŵer niwclear, ac yn enwedig ar gyfer un a leolir mewn tirwedd anghysbell a chymharol annatblygedig, bydd cyswllt agos rhwng cyflawni cynllun da â'r ffordd y caiff effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol eu lliniaru, ac fel arall. Pwynt a wneir ym mharagraff 4.5.3 o NPS EN-1.
- 14.1.3. Mae Polisi PCYFF 3 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn (y CDLIC) yn dweud y bydd disgwyl i bob cynnig arddangos dyluniad o ansawdd uchel sy'n rhoi ystyriaeth lawn i gyd-destun yr amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig ac sy'n cyfrannu at greu llefydd deniadol a chynaliadwy.
- 14.1.4. Mae'r penodau cynharach wedi mynd i'r afael â chynigion yr Ymgeisydd a'r sylwadau amrywiol gan Bartion â Buddiant ar y cynigion hynny mewn perthynas â'r amgylchedd hanesyddol a'r dirwedd ac effeithiau gweledol ac mae wedi trafod sut, yn benodol, y mae cynigion i ail-greu'r dirwedd drymlin a mynd i'r afael ag effeithiau ar Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Ynys Môn, yn cynnwys deilliannau wedi'u cynllunio i gyflawni dyluniad da. Mae'r bennod hon yn mynd i'r afael â'r:
- 14.1.5. Rhan honno o'r Archwiliad a oedd yn canolbwyntio ar ddyluniad adeiladau ac adeileddau a'u tirwedd uniongyrchol a thir y cyhoedd. Un pryder oedd sicrhau i'r graddau posibl fod prosesau cadarn ar waith dros oes cyfnodau datblygu ac adeiladu'r prosiect er mwyn sicrhau bod y ffurfiau adeiledig terfynol yn cyflawni nod Dyluniad da; a
- 14.1.6. Y meini prawf ar gyfer dyluniad da y prosiect cyfan a amlinellwyd yn Adran 4.5 NPS EN-1.

14.2. CYD-DESTUN POLISI A CHEFNDIR

- 14.2.1. Mae PA2008 (Rhan 2, a10) yn mynnu bod yr Ysgrifennydd Gwladol, wrth gyflawni ei swyddogaethau, yn gwneud hynny gyda'r amcan o gyfrannu at gyflawni datblygu cynaliadwy, ac wrth wneud hynny rhaid iddo ystyried dymunoldeb cyflawni dyluniad da.

Datganiadau Polisi Cenedlaethol

- 14.2.2. Ystyrir weithiau mai'r golwg sydd ar adeilad yw'r ffactor pwysicaf o ran dyluniad da. Ond mae NPS EN-1 yn cydnabod (paragraff 4.5.1) bod

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: 23 Gorffennaf 2019

Cyfrol 2:148

ansawdd da a chynllun cynhwysol yn mynd ymhell y tu hwnt i ystyriaethau esthetig. Er ei fod yn cydnabod y bydd llawer o seilwaith ynni, oherwydd ei natur, yn aml yn cyfyngu ar y graddau y gall gyfrannu at wella ansawdd ardal, mae o'r farn hefyd y dylai cymhwyso dyluniad da i brosiectau ynni gynhyrchu seilwaith cynaliadwy sy'n ystyriol o le, yn effeithlon o ran y defnydd o adnoddau naturiol a'r ynni a ddefnyddir wrth ei adeiladu a'i roi ar waith, ynghyd ag ymddangosiad sy'n dangos estheteg dda i'r graddau mwyaf posibl.

- 14.2.3. Mae'n cydnabod hefyd y gall dyluniad da helpu i liniaru effeithiau eraill fel sŵn, a helpu felly i fodloni llawer o'r amcanion polisi yn yr NPS (paragraff 4.5.2).
- 14.2.4. Mae NPS EN-1 yn dweud y dylai'r penderfynwr (paragraff 4.5.3) fod yn fodlon bod yr ymgeisydd wedi ystyried natur swyddogaethol (gan gynnwys addasrwydd at y diben a chynaliadwyedd) ac estheteg (gan gynnwys y cyfraniad at ansawdd yr ardal y'i lleolir ynddi) i'r graddau y bo'n bosibl. Er ei fod yn cydnabod mai bach iawn o ddewis, os o gwbl, a fydd gan yr ymgeisydd o ran golwg rhywfaint o seilwaith ynni, gall fod rhai cyfleoedd i'r ymgeisydd ddangos cynllun da o ran ei leoli mewn perthynas â nodweddion tirwedd, tirfurf a llystyfiant sy'n bodoli eisoes.
- 14.2.5. Mae NPS EN-6 yn darparu cyngor penodol ar ddyluniad da mewn perthynas â chynhyrchu pŵer niwclear (adran 2.8). Mae'n pwysleisio (paragraff 2.8.1) bod rhaid rhoi pwys sylweddol ar yr angen i sicrhau diogelwch a diogeled yr orsaf bŵer, a'r angen i reoli effeithiau ei gweithrediadau. Mae'n eiriol (paragraff 2.8.3) y dylai'r penderfynwr ystyried sut y gall dyluniad da liniaru effeithiau gorsafoedd pŵer niwclear newydd, megis effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol.

Polisi Cymru

- 14.2.6. Mae Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 10, Rhagfyr 2018) (PPW10) yn dweud bod dylunio da yn hollbwysig i greu mannau cynaliadwy lle mae pobl eisiau byw, gweithio a chymdeithasu. Mae'n eiriol (paragraff 3.3) i gyflawni datblygu cynaliadwy, rhaid i ddylunio fynd y tu hwnt i estheteg a chynnwys yr agweddau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol ar y datblygiad, gan gynnwys sut mae gofod yn cael ei ddefnyddio, sut mae adeiladau a lle'r cyhoedd yn cefnogi hyn yn ogystal â'r gwaith adeiladu, gweithredu a rheoli, a'r berthynas rhwng y datblygiad a'i gyffiniau.
- 14.2.7. Mae TAN12 (Dylunio) yn pwysleisio bod Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo'n gadarn i sicrhau dylunio da yn yr amgylchedd adeiledig a'r amgylchedd naturiol, sy'n addas i'w bwrpas ac yn cyflawni cynaliadwyedd amgylcheddol, a hybu datblygiad economaidd a chynhwysiant cymdeithasol, ar bob lefel ledled Cymru (paragraff 2.2).

Polisi Lleol

- 14.2.8. Mae Polisi PCYFF 3 o Gynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn (y CDLIC), y cyfeiriwyd ato yn y Cyflwyniad, yn dweud y bydd disgwyl i bob cynnig arddangos dyluniad o ansawdd uchel sy'n rhoi ystyriaeth

lawn i gyd-destun yr amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig ac sy'n cyfrannu at greu llefydd deniadol a chynaliadwy. Rhoddir cefnogaeth arbennig i ddyluniad arloesol sydd yn arddangos effeithlonrwydd ynni.

- 14.2.9. Mae Amcan 5 Wylfa Newydd: Canllawiau Cynllunio Atodol (2018) yn ceisio sicrhau bod prosiect Wylfa Newydd yn cydnabod ac yn cryfhau hunaniaeth a diwylliant unigryw yr ynys a'i chymunedau drwy hyrwyddo dylunio o ansawdd uchel, ymhlith pethau eraill.

14.3. ACHOS YR YMGEISYDD

- 14.3.1. Mae Adran 4 o Gyfrol 1 y Datganiad Dylunio a Mynediad (DAS) yn amlinellu sut wnaeth yr ymagwedd at ddylunio ddatblygu trwy dri chylch o Ymgynghori Cyn Gwneud Cais (PAC) [REP8-021] ac ymgynghoriadau technegol gyda nifer o Bartïon â Buddiant, yn cynnwys Cyngor Dylunio Cymru. Roedd deilliannau allweddol y gylch cyntaf (PAC 1) yn cynnwys:

- Defnyddio lliwiau 'naturiol' sy'n adlewyrchu amgylchedd Gogledd Ynys Môn – ymagwedd 'blendio' honedig;
- Pwysigrwydd defnyddio golwg adeiladau i ddylanwadu ar y canfyddiad o'u màs a'u graddfa.
- Cariwyd y cysyniadau hyn i PAC 2, a arweiniodd at nifer o addasiadau dylunio, yn cynnwys:
- Newidiadau i safle'r Orsaf Bŵer i gyflawni adeiladu a gweithredu mwy cywasgedig ac effeithlon;
- Datblygu cynigion tirlunio Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) ymhellach;
- Newid dyluniad y Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) i gynyddu capasiti trin cargo a lleihau arwynebedd gwely'r môr sydd ei angen;
- Lleoli tri Chyfleuster yr Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle – y Ganolfan Rheoli Argyfwng Amgen (AECC), y Labordy Arolygon Amgylcheddol (ESL) a'r Garej Offer Brys Symudol (MEEG) – ar un safle tir llwyd ym mhentref Llanfaethlu ar yr A5025;
- Gostyngiad yn nifer y gweithwyr adeiladu ar eu huchaf o 10700 i ryw 8500; a
- Newid y Strategaeth Llety Gweithwyr (WAS) i ddarparu llety i weithwyr ar gampws dros dro ar y Safle, gerllaw Prif Safle'r Orsaf Bŵer.

- 14.3.2. Roedd y prif newid i'r dyluniad a gyflwynwyd yn PAC 3 i gynllun y Brif Orsaf Bŵer o ganlyniad i optimeiddio'r prosiect ymhellach.

- 14.3.3. Mae Cyfrol 2 y DAS [REP8-044] yn ymwneud â safle'r Orsaf Bŵer yn y cyfnod gweithredu ac mae'n egluro datblygiad y dyluniad a datblygiad paramedrau. Mae Adran 4 yn amlinellu cysyniadau dylunio'r Ymgeisydd, i lywio Adran 5, sy'n cynnwys yr egwyddorion dylunio a fyddai'n cael eu sicrhau gan Ofynion yn y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO). Mae'r ddogfen yn dangos wedyn sut gellid rhoi'r egwyddorion hyn ar waith yn ymarferol a sut y gallent gyflawni cynaliadwyedd amgylcheddol, diogelwch cymunedol, hygyrchedd a symudiad. Yn olaf, mae'n dangos sut gallai'r egwyddorion dylunio droi yn strategaeth ddatgomisiynu a rheoli gweddillion tanwydd, gwastraff

lefel ganolraddol a gwastraff lefel isel.

- 14.3.4. Mae Cyfrol 3 y DAS [REP8-045 a REP8-046] yn delio â'r ymagwedd ddylunio a chynigion ar gyfer safle Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle yn Llanfaethlu a'r safleoedd datblygu cysylltiedig ar Gampws y Safle, safle Parcio a Theithio Dalar Hir, a safle Canolfan Logisteg Parc Cybi a Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd. Mae'r Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd (LHMS) [REP8-063] yn ymdrin ag egwyddorion dylunio ar gyfer gweddill yr WNDA.
- 14.3.5. Yn ei Ddatganiad Cynllunio [APP-406] mae'r Ymgeisydd yn amlinellu ei uchelgais ar gyfer safle'r Orsaf Bŵer fel a ganlyn:
- lleihau'r effaith weledol cyn belled ag y bo modd;
 - sicrhau bod y dyluniad yn adlewyrchu'r gwahaniaeth rhwng golygfeydd union gerllaw a golygfeydd o bellter hwy;
 - adlewyrchu pwysigrwydd y gweithgareddau ar raddfa ddynol ar Safle'r Orsaf Bŵer; a
 - pharchu ein cymunedau, a lleihau'r effaith arnynt i'r graddau mwyaf posibl, yn enwedig y rheiny sy'n agos iawn ar Safle'r Orsaf Bŵer.
- 14.3.6. Mae'r Ymgeisydd yn pwysleisio'r broses helaeth o ddatblygu'r dyluniad a'r ymgynghori y mae wedi'i wneud arno; ond mae'n nodi y bydd angen parhaus i fireinio'r cynigion a: "*Bydd angen hyblygrwydd yn y DCO i leihau'r angen bosibl am newidiadau amherthnasol ar ôl caniatâd ar gyfer diwygiadau mân.*" [APP-406]
- 14.3.7. Mae'n cyflawni hyblygrwydd trwy baramedr neu ymagwedd 'amlen Rochdale' at ddylunio lle byddai'r "*paramedrau mwyaf a lleiaf (fel terfynau ar uchder a lleoliad adeiladau) wedi'u pennu gan ofynion y DCO er mwyn cadw'r datblygiad o fewn amlen ddiffiniedig.*" [APP-406]
- 14.3.8. Mae'r paramedrau wedi'u cyfyngu o fewn y dDCO [REP10-006] gan:
- Gynlluniau Terfyn y Gorchymyn – Atodlen 2, Rhan 1;
 - Cynlluniau Gwaith – Atodlen 2, Rhan 2;
 - Atodlen Waith – Atodlen 1, Datblygiad Awdurdodedig;
 - Cynlluniau Paramedr – Atodlen 2, Rhan 4; a
 - Thablau Paramedr - Atodlen 3, Gofynion WN4, WN6, WN7, WN9, WN23, WN30, OPSF3, PR4, LC4 ac OH6.
- 14.3.9. Mae'r ExA yn cynnig diwygiad drafftio bach i PR4 sef bod H (m) ar gyfer trachywiredd a gorfodadwyedd yn cael ei ddiwygio i H (m AOD). Mae'r ExA yn cynnig yr un diwygiad ar gyfer LC4 hefyd.
- 14.3.10. Sylwer: gwall ymddangosiadol yn y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft [REP10-006] ac Adroddiad Dilysu Offerynnau Statudol y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft [REP10-077], dylai Tabl WN5 ddarllen 'Tabl WN7').

- 14.3.11. Mae'r Ymgeisydd yn ceisio sicrhau dyluniad da ar gyfer holl elfennau'r Cais drwy gynlluniau paramedr ar gyfer pob un o elfennau'r cynllun (Atodlen 2, Rhan 4 y dDCO [REP10-006]) a lluniadau dylunio manwl y byddai angen iddynt gael eu cymeradwyo (Atodlen 2, Rhan 6 y dDCO).
- 14.3.12. Mae Gofynion arfaethedig y dDCO [REP10-006] yn pennu'r uchafswm dimensiynau paramedr ar gyfer pob adeilad ac adeiledd arfaethedig ar Brif Safle'r Orsaf Bŵer, y Gwaith Morol, Campws y Safle a safle Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle, ac mae'n mynnu ym mhob achos na allai unrhyw adeiladu ddechrau hyn nes bod cynlluniau a manylion ysgrifenedig y dyluniad (gan gynnwys maint, golwg allanol, lleoliad a deunyddiau) a deunyddiau allanol a samplau lliwiau wedi'u cyflwyno i Gyngor Sir Ynys Môn (IACC) a'u cymeradwyo ganddo. Mae'n rhaid i'r cynlluniau, manylion a samplau fod yn gyson â'r paramedrau a'r cynlluniau paramedr perthnasol, a'r egwyddorion dylunio a thirlunio a bennwyd yn y DAS [REP8-021, REP8-044, REP8- 045 a REP8-046]
- 14.3.13. Ar gyfer y safleoedd hynny lle byddai dyluniadau adeiladu manwl yn cael eu cymeradwyo gan y dDCO [REP10-006]; h.y. cyfleuster Parcio a Theithio Dalar Hir, Canolfan Logisteg Parc Cybi a Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd, gwneir darpariaeth yn Atodlen 3, Gofynion ar gyfer gofyn i IACC am gymeradwyaeth dylunio manwl pellach cyn bod yr adeiladu yn dechrau pe bai'r datblygwr yn dymuno newid y dyluniadau a gymeradwywyd fel rhan o'r dDCO.
- 14.3.14. Byddai'r DAS [REP8-021, REP8-044, REP8-045 a REP8-046] yn Ddogfen Ardystiedig wedi'i sicrhau gan Erthygl 76 ac Atodlen 18 sy'n pennu egwyddorion ar gyfer pob un o'r safleoedd unigol y mae'n rhaid eu mabwysiadu yn nyluniad y prosiect, yn cynnwys: gweledigaeth; cyd-destun; briff safle; datblygiad, cysyniadau ac egwyddorion dylunio; a chynigion dylunio eglurhaol.

14.4. MATERION CYNLLUNIO

- 14.4.1. Yn ei Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) [REP2-077] mae Cyngor Sir Ynys Môn (IACC) yn gwneud nifer o sylwadau mewn perthynas â chyflawni dyluniad da, ac aethpwyd i'r afael â nhw yn ystod yr Archwiliad. Amlinellir y prif faterion isod.
- 14.4.2. Yn ardal yr WNDA [REP2-077] roedd IACC yn mynnu:
- Darparu manylion pellach am osodiad a dyluniad yr adeiladau ac adeileddau allanol eraill, i gynnwys lleoliadau, dimensiynau a deunyddiau, lliwiau a gorffeniadau allanol terfynol i'w cyflwyno i IACC, a'u cymeradwyo ganddo, cyn i waith ddechrau ar y safle [REP2-077]. Byddai'r darpariaethau hyn yn cael eu sicrhau yn Atodlen 3, Gofynion WN5 (Gorsaf Bŵer), WN22 (Campws y Safle), WN29 (Gwaith Morol), OPSF2 ac OPSF4 (Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle, PR2 a PR3 (cyfleuster Parcio a Theithio), LC2, LC3 ac LC4 (Canolfan Logisteg) ac OH2, OH3 ac OH4 (Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd) y dDCO [REP10- 006];

- Arolygon manwl, cynlluniau tirwedd a chynlluniau eraill i'w cyflwyno i IACC a'u cymeradwyo ganddo cyn dechrau gwaith ar y safle, er mwyn sicrhau bod yr egwyddorion dylunio a'r mesurau lliniaru yn cael eu cyflawni;
- Cadarnhau'r dewis o gynllun lliwiau, a'r manylion am hynny, ar gyfer prif elfennau'r Brif Orsaf Bŵer sydd i'w seilio ar "*liwiau naturiol*" sy'n ceisio "*torri ar raddfa a màs adeiladau'r Orsaf Bŵer a'u hintegreiddio yn y dirwedd*"; a
- Chyflwyno manylion triniaethau lliwiau arwynebau allanol ar gyfer y prif gyfleusterau yng nghompowndiau ac ardaloedd storio'r contractwr yn ystod y gwaith adeiladu sy'n debygol o fod yn elfennau pwysig yng ngolygfeydd rhai grwpiau preswyl a grwpiau derbynyddion gweledol.

14.4.3. O ran Campws y Safle, gofynnodd IACC am eglurder o ran manyleb yr adeilad arfaethedig er mwyn iddo fod yn "*ddeniadol*" i'r gweithwyr o ran ei ddyluniad, manyleb, gosodiad, argaeledd cyfleusterau ac ati. Pwysleisiodd bwysigrwydd hanfodol manyleb a dyluniad Campws y Safle er mwyn dylanwadu ar ddewis llety gweithwyr. "*Bydd IACC yn disgwyl y bydd safle'r campws, yn unol â'r CDLIC a pholisi'r SPG, o ddyluniad da ac o ansawdd a fydd yn lleihau effeithiau ar y morwedd, tirwedd a nodweddion gweledol ond yn ddeniadol hefyd i weithwyr fel man y byddant am aros yno*" [REP2-078].

14.4.4. Ar safle Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle yn Llanfaethlu, dynododd IACC fod ganddo bryderon ynglŷn â dyluniad manwl, maint a màs adeilad y Garej Offer Brys Symudol (MEEG)/y Ganolfan Rheoli Argyfwng Amgen (AECC) mewn perthynas ag AHNE Ynys Môn, a'r angen am blanhigion sgrinio ychwanegol i liniaru effeithiau ar yr AHNE a thrigolion gerllaw i'r gogledd [REP2-081].

14.4.5. Ar safle cyfleuster Parcio a Theithio Dalar Hir roedd IACC yn dymuno gweld dyluniad diwygiedig ar gyfer y safle, gan gynnwys cyflwyno manylion pellach am osodiad a dyluniad yr adeiladau ac adeileddau eraill i gynnwys lleoliadau, dimensiynau a deunyddiau, lliwiau a gorffeniadau allanol terfynol [REP2- 079], a gwnaeth sylw tebyg mewn perthynas â'r Ganolfan Logisteg arfaethedig ym Mharc Cybi [REP2-080].

14.4.6. Mynegodd IACC ei fod yn fodlon mewn egwyddor â'r dyluniad a gytunwyd gyda'r Ymgeisydd ar gyfer y Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd yn amodol ar bryderon a gwrthwynebiadau manwl a oedd i'w trafod gan y partïon yn ystod yr Archwiliad [REP2-082].

14.4.7. Yn ei Datganiad Tir Cyffredin (SoCG) gyda'r Ymgeisydd [REP6- 049] mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol y farn yn NT9: "*Nid yw'r cynigion yn darparu digon o fanylion am olwg allanol yr adeiladau, gan gynnwys paletau lliwiau, i alluogi cynnal asesiad ddigon manwl o'r effaith weledol*".

14.5. PRIF FATERION YN YSTOD YR ARCHWILIAD

14.5.1. Gofynnodd yr Awdurdod Archwilio (ExA) nifer o gwestiynau ynglŷn ag ymagwedd yr Ymgeisydd at gyflawni dyluniad da i'r Ymgeisydd a Phartïon â Buddiant yn ei gwestiynau rownd gyntaf ac ail rownd, a

gwnaeth geisiadau am wybodaeth bellach [PD-009; PD-013 a PD-021] ac mae'r drafodaeth isod yn adlewyrchu'r ymatebion a ddeilliodd o hynny.

Prif Safle'r Orsaf Bŵer

- 14.5.2. Mae Adran 3.2 o Gyfrol 2 y DAS [REP8-044] yn amlinellu'r modd y datblygodd y dyluniad drwy'r broses ymgynghori. Mae Adran 4 yn amlinellu'r Cysyniad Dylunio ac yn egluro mai'r ymagwedd sylfaenol oedd mabwysiadu fframwaith grid ar gyfer Prif Safle'r Orsaf Bŵer lle byddai'r prif adeiladau, adeileddau a phatrymau symud wedi'u lleoli, er mwyn sefydlu strwythur gweledol ar gyfer y bensaernïaeth a'r dirwedd, a fyddai'n cynyddu eglurder a synnwyr o le. Mae'r Ymgeisydd yn adrodd bod Comisiwn Dylunio Cymru (DCfW) yn cefnogi'r ymagwedd hon, a dynododd IACC ei gefnogaeth mewn ymateb i rownd gyntaf cwestiynau'r ExA (Q14.0.2 [PD-009]) yn REP2-153. Byddai Prif Safle'r Orsaf Bŵer wedi'i osod mewn tirwedd fwy naturiolaid yn ngweddill yr WNDA, gyda'r Orsaf Bŵer "wedi'i hangori yn weledol" o fewn y dirwedd gan dwmpathau pridd (trafodwyd ym Mhennod 13), a fyddai hefyd yn darparu mesur lliniaru hanfodol.
- 14.5.3. Roedd cytundeb ymhlith y rhan fwyaf o'r Partïon â Buddiant bod deunyddiau a lliw'r adeiladau a'r adeileddau, ym mhob lleoliad; ond yn enwedig ar Brif Safle'r Orsaf Bŵer a'r adeiladau a oedd yn wynebu'r cyhoedd mwy o fewn yr WNDA, yn ffactorau pwysig o ran cyflawni dylunio da a oedd yn ymateb i leoliad Gogledd Ynys Môn, yn cynnwys treftadaeth, tirwedd ac effeithiau gweledol. Roedd IACC yn cytuno gyda'r ymagwedd arfaethedig at y dirwedd, paletau lliw a deunyddiau a gynigiwyd yn y DAS; ond roeddent yn pryderu bod rhaid iddynt gael eu sicrhau'n briodol, a'i bod yn ofynnol i'r datblygwr gyflwyno dyluniadau manwl i IACC i'w cymeradwyo cyn i'r datblygiad fynd rhagddo. Roedd hefyd yn dymuno gweld yr egwyddorion dylunio yn NPS EN-1 ac NPS EN-6 yn cael eu sicrhau a bod dyluniad o ansawdd uchel a dyluniad cynhwysol yn cael sylw, a bod datblygiad y dyluniad a'r dewis o'r opsiwn terfynol yn cael eu hegluro (Q14.2.2 [REP2-153]).

Gwaith Morol

- 14.5.4. Y prif fater mewn perthynas â dyluniad da ar gyfer y Gwaith Morol oedd golwg ddieithr y morgloddiau a'r MOLF, yn enwedig mewn perthynas â'r Golygfeydd Arwyddocaol o Ardd Cestyll. Caiff y mater hwn, a'r mesurau lliniaru a sicrhau i ddarparu golwg fwy naturiol a chynaliadwy dros amser, eu trafod yn fanwl ym Mhennod 9 Amgylchedd Hanesyddol.

Campws y Safle

- 14.5.5. Yn ei Gynrychiolaeth Ysgrifenedig [REP2-218] gofynnodd IACC am fwy o hyblygrwydd o ran dyluniad a gosodiad Campws Safle Llety Dros Dro'r Gweithwyr i ddarparu ar gyfer newidiadau posibl i uchderau lloriau er mwyn adleoli adeiladau sydd wedi'u cynllunio yn agos at SoDdGA Trwyn yr Wylfa a Thre'r Gof. Trafodwyd y mater drwy gwestiwn ail rownd yr ExA Q2.4.33 [PD-021], ymateb IACC [REP5-057] ac ymateb yr Ymgeisydd adeg Terfyn Amser 6 [REP6-009]. Yn y Gwrandawriad Mater Penodol (ISH) ar 4 Mawrth 2019 ar yr WNDA, mynegodd IACC ei gytundeb mai'r paramedrau a aseswyd fel rhan o asesiad gweledol yr ES

oedd y senario achos gwaethaf a bod digon o hyblygrwydd i ganiatáu newidiadau uchder yn y cam dylunio manwl [REP7-014]. Mae Gofyniad WN19 (WN22 erbyn hyn yn y dDCO [REP10-006]) yn sicrhau bod cynlluniau manwl a manylion ysgrifenedig yn cael eu cyflwyno i'w cymeradwyo cyn bod unrhyw waith yn cael ei wneud, yn cynnwys lliwiau, golwg allanol a deunyddiau, a fydd y lliniaru effeithiau gweledol [REP7-014].

Safle Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle

- 14.5.6. Yn ei LIR [REP2-081] roedd IACC yn pryderu ynghylch effaith bosibl y prif adeilad ar amwynder anheddau i'r gogledd o'r safle, a gofynnodd am blanhigion sgrinio ar ffiniau'r gogledd a'r gorllewin. Ymatebodd yr Ymgeisydd adeg Terfyn Amser 3 [REP3-004] bod llinellau gwelediad sydd eu hangen at ddibenion diogelwch yn atal gwaith plannu ychwanegol.
- 14.5.7. Ymwelodd yr ExA â'r lleoliad a nododd llinell o goed ar dir preifat i'r gogledd o'r safle, sy'n darparu sgrinio i erddi cefn y tai i'r gogledd o'r safle ar yr A5025, a bod y prif olygfeydd o'r anheddau hyn i'r dwyrain, yn hytrach nag i'r de lle byddai'r datblygiad newydd wedi'i leoli. Noda'r ExA ymhellach fod Atodlen 3, Gofyniad OPSF3 yn pennu uchafswm y dimensiynau paramedr ar gyfer yr adeiladau arfaethedig a bod OPSF2 ac OPSF4 yn mynnu cymeradwyaeth IACC i gynlluniau a manylion ysgrifenedig y dyluniad cyn i waith datblygu ddechrau. Mae'r ExA yn cynnig diwygiad drafftio bach i dabl OPSF3 sef bod H (m) ar gyfer trachywired a gorfodadwyedd yn cael ei ddiwygio i H (m AOD).
- 14.5.8. Byddai Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle yn ailddatblygu safle tir llwyd a ddefnyddiwyd yn flaenorol, yng nghanol pentref, ac er ei fod ar ffin AHNE Ynys Môn, mae'n lleoliad priodol ar gyfer Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle ac mae'r ExA yn derbyn rhesymeg yr Ymgeisydd o ran priodoldeb y lleoliad arfaethedig ar gyfer Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle am y rhesymau a nodwyd uchod.

Cyfleuster Parcio a Theithio

- 14.5.9. Mae gan IACC bryder arbennig ynghylch uchder adeiladau, yn cynnwys adeiladau dros dro a ddefnyddir yn ystod y cyfnod adeiladu ar y safle Parcio a Theithio yn Nalar Hir. Eir i'r afael â'r mater hwn ym Mhennod 21, lle mae'r ExA yn derbyn achos IACC.

Y Ganolfan Logisteg

- 14.5.10. Roedd y prif faterion dylunio yn ymwneud â pherthynas yr Henebion Cofrestredig i'r gogledd a'r de o'r safle a'u rhyng-weledded mewn perthynas â'r datblygiad arfaethedig. Trafodir yr effeithiau ar yr asedau treftadaeth a'r mesurau lliniaru arfaethedig yn fanwl ym Mhennod 9, ac mae'r ExA o'r farn fod dyluniad arfaethedig y ganolfan logisteg dros dro yn briodol ar gyfer y safle; ei fod yn gwneud darpariaeth i warchod a gwella arwyddocâd yr Henebion Cofrestredig ac yn sicrhau tirlunio ar dir anweithredol mewn ymgynghoriad â Cadw drwy Atodlen 3, Gofyniad LC5 y dDCO [REP10-006].

Cyflawni dyluniad o ansawdd uchel

- 14.5.11. Trafodwyd mecanweithiau posibl i gyflawni dyluniad da yn y Gwrandawriad Mater Penodol (ISH) ar 4 Mawrth 2019 [EV-028 ac EV-029] lle gofynnodd yr ExA i bob parti ystyried nifer o gynigion ar gyfer gwella'r ystyriaeth o faterion dylunio o fewn yr WNDA er mwyn cynorthwyo IACC fel awdurdod cynllunio lleol. Dilynwyd hyn gan gwestiynau pellach yn yr ail rownd o gwestiynau ysgrifenedig [PD-013] a chais am wybodaeth bellach [PD-021], yn cynnwys:
- Penodi un Hyrwyddwr Dylunio i glymu'r holl elfennau dylunio ynghyd;
 - Datblygu'r egwyddorion DAS yn god dylunio fel briff dylunio ar gyfer adeiladau unigol, yn enwedig y rheiny sy'n fwyaf amlwg ac nid yn rhan uniongyrchol o'r broses cynhyrchu pŵer;
 - Caffael adolygiad a chynghor dylunio annibynnol – wedi'i gomisiynu gan y datblygwr;
 - Pwysigrwydd deunyddiau a lliw y llw o doeon mawr;
 - Cynaliadwyedd;
 - Lleoliad a golygfeydd o AHNE Ynys Môn – yn cynnwys toeon gwyrdd; a
 - Mabwysiadu gweithdrefnau ar gyfer yr adeiladau sydd, yn nodweddiadol, wedi'u lleoli y tu allan i ffens diogelwch y prif safle, ac sy'n wynebu'r cyhoedd mwy, er mwyn cryfhau ymrwymiad yr Ymgeisydd i ansawdd dylunio uwch.
- 14.5.12. Mynegwyd cefnogaeth gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol (NT) [REP7-010], Llywodraeth Cymru (LIC) [REP5-080], Cyfoeth Naturiol Cymru [REP7-012] ac IACC [REP7-012] i adolygiad pellach gan DCfW.
- 14.5.13. Adeg Terfyn Amser 7 mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol ei phryder ynghylch y diffyg prif gynllunio strategol ar safle'r WNDA, a ddangoswyd, meddai, gan absenoldeb gwybodaeth am leoliad hirdymor yr adeiladau gweddillion tanwydd. [REP7- 010]. Yn ei ymateb, roedd yr Ymgeisydd yn anghytuno bod diffyg prif waith cynllunio neu ddiffyg gweledigaeth hirdymor a chyfeiriodd at ei Ddatganiad Amgylcheddol (ES), lle caiff ei ragdybiaethau ar gyfer datgomiynu'r Orsaf Bŵer eu hamlinellu ym mhennod D1 [APP-120] a D10 [APP-129], sy'n cadarnhau yn Adran 10.4, paragraff 10.4.42 o bennod D10 y rhagdybiaeth y byddai gwaith "*tirlunio ac adfer ardaloedd sy'n weddill o'r safle ar ôl tynnu'r holl adeiladau a'r seilwaith cysylltiedig*" yn cael ei wneud. [REP8-013]
- 14.5.14. Ymatebodd yr Ymgeisydd adeg Terfyn Amser 8 [REP8-011] fel a ganlyn:
- Nid oedd o'r farn fod rôl Hyrwyddwr Dylunio neu God Dylunio yn angenrheidiol;
 - Cytunodd i ddiwygio'r DAS i fynnu caffael cynghor dylunio annibynnol a mynd i'r afael â materion cynaliadwyedd;
 - Cadarnhaodd y byddai deunyddiau, lliw a gorffeniadau toeon, yn cynnwys toeon 'gwyrdd' o bosibl, yn cael eu cyflawni drwy ddylunio manwl a fydd yn elwa ar adolygiad dylunio annibynnol; a
 - Chytunodd i ymgorffori newidiadau a awgrymwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru i egwyddorion dylunio'r LHMS mewn perthynas â'r

effeithiau ar AHNE Ynys Môn, lle bo'n briodol (trafodir y mater hwn ym Mhennod 13- Tirwedd a Gweledol).

14.5.15. Cyflwynwyd DAS diwygiedig adeg Terfyn Amser 8 [REP8-021; REP8-044; REP8- 045 a REP8-046] yn cynnwys y newidiadau a gytunwyd gan yr Ymgeisydd mewn ymateb i gynigion a wnaed gan yr ExA a Phartïon â Buddiant mewn perthynas â Phrif Safle'r Orsaf Bŵer. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Egwyddor Dylunio 31: mae'n ymrwymo i ddefnyddio "*palet dylunio yn seiliedig ar lliwiau naturiol a geir yn y dirwedd neu'r morwedd*";
- Egwyddor Dylunio 42: mae'n datgan "*Byddai manylion yr olwg allanol, yn cynnwys deunyddiau a lliwiau, yn destun Panel Adolygu Ansawdd Dylunio gan DCfW, cyn eu cyflwyno i'r awdurdod penderfynu*";
- Egwyddor Dylunio 43: mae'n cydnabod, mewn perthynas â'r adeiladau canlynol - Adeilad Gweinyddol; Adeilad Efelychu a Hyfforddi; Adeilad Toriad; Y Prif Borthdy ar gyfer y Ffens Allanol; Prif Fynedfa'r Adeilad Chwilio; Porthdy Eilaidd ar gyfer y Ffens Allanol; Mynedfa Eilaidd yr Adeilad Chwilio; Cyfleuster Storio Gweddillion Tanwydd; a Chyfleuster Storio Gwastraff Lefel Ganolraddol - y gellir dylanwadu ar olwg allanol i'r graddau y bo'n ymarferol er mwyn i'r adeilad fod yn gyson â gofynion diogelwch, diogeled, gwarchodaeth amgylcheddol, gofynion swyddogaethol a gofynion gweithredol. Mae Egwyddor Dylunio 45 yn datgan y byddai manylion deunyddiau a lliwiau unigol yn cael eu paratoi ar gyfer yr adeiladau hyn; ac mae Egwyddor Dylunio 47 yn ymrwymo i ymagwedd gynaliadwy at eu dylunio, lle bo'n ymarferol resymol, er mwyn lleihau defnydd o ddŵr, lleihau gwastraff ac arbed ynni;
- Egwyddor Dylunio 44: mae'n ymrwymo i baratoi deunydd allanol a phaletau lliwiau nodweddiadol ar gyfer nifer o fathau o adeilad neu adeiledd mwy diwydiannol fel y gellir cytuno'n rhesymol gydag IACC;
- Egwyddor Dylunio 46: mae'n ymrwymo i ail-gyfeiriadu'r adeilad Efelychu a Hyfforddi fel y byddai'r brif fynedfa sy'n fwy apelgar yn weledol yn wynebu'r A5025 neu Ffordd Fynediad yr Orsaf Bŵer.

14.5.16. O ran Campws y Safle, mae Egwyddor Dylunio Adeiladu 4.4.32: yn ymrwymo i ddefnyddio "*lliwiau a deunyddiau naturiol gweledol enciliol er mwyn lleihau ymdeimlad o raddfa a màs yr adeiladau llety ac i helpu eu hintegreiddio yn y dirwedd*" a "*byddai dyluniad y cynllun lliwiau yn cael ei ffurfio gan ystyried dadansoddiad gweledol o'r AHNE a golygfeydd allweddol eraill, yr Orsaf Bŵer newydd a phresennol a golwg yr holl adeiladau arfaethedig gyda'i gilydd*" [REP8-045].

14.5.17. Yn y SoCG terfynol rhwng IACC a'r Ymgeisydd [REP8-019] ni chofnodwyd unrhyw anghytundebau. Cofnodwyd cytundeb ar:

- Y Sail Resymegol Dylunio;
- Y Strategaeth Bensaernïol ar gyfer yr Orsaf Bŵer, yn cynnwys yr ymrwymiad yn y DAS ar gyfer manylion yr olwg allanol gan gynnwys bod deunyddiau a lliwiau adeiladau'r WNDA yn destun panel adolygu ansawdd dylunio gan Gomisiwn Dylunio Cymru (DCfW);

- Y byddai'r Darpariaethau Amddiffynnol yn cynnwys y pwerau angenrheidiol i IACC i gymeradwyo'r wybodaeth ddylunio fanwl cyn adeiladu neu gyflawni unrhyw waith a awdurdodwyd o dan y Gorchymyn sy'n cynnwys ymyrryd ar briffordd gyhoeddus, yn cynnwys Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd;
- Bod nifer gyfyngedig o olygfannau yn dangos safleoedd lle y bydd gan IACC gynrychiolaethau pellach yn y cam dylunio manwl, yn enwedig mewn perthynas â gweithredu cynllun lliwiau dangosol ar gyfer prif adeiladau'r orsaf bŵer fel y disgrifiwyd yn y DAS; ac
- Ymrwymiad yr Ymgeisydd i gynnwys o fewn y DAS y bydd golwg allanol yr adeiladau o fewn yr WNDA, yn cynnwys deunyddiau'r adeiladau, yn destun Panel Adolygu Ansawdd Dylunio gan DCfW cyn eu cyflwyno i'r awdurdod penderfynu.

Cyfleuster Storio Gweddillion Tanwydd (Adeilad rhif 9-**201**) a'r **Cyfleuster Storio Gwastraff Lefel** Ganolraddol (Adeilad rhif 9-202) (Rhif Gwaith 1D)

- 14.5.18. Trafodir y berthynas rhwng y ddau adeilad hyn ac agweddau Tirwedd a Gweledol ym Mhennod 13.
- 14.5.19. Maent wedi'u lleoli i'r de o'r brif Orsaf Bŵer a byddai angen iddynt fod yn weithredol ddeng mlynedd ar ôl y Dyddiad Gweithredu Masnachol [REP5-002] ac felly yn cael eu hadeiladu'n hwyrach na gweddill y datblygiad [APP-406]. Byddai angen y Storfa Gwastraff Lefel Canolraddol hyd nes ar ôl diwedd datgomisiynu. Byddai'r Cyfleuster Storio Gweddillion Tanwydd yn parhau mewn gwasanaeth am hyd at 140 o flynyddoedd ar ôl diwedd cynhyrchu [REP5-002]. Fodd bynnag, adroddodd yr Ymgeisydd bod gwaith yn mynd rhagddo ar hyn o bryd i optimeiddio'r graddfeydd amser hyn ac i gynhyrchu amcangyfrif mwy cywir o'r cyfnod storio. Dywedodd fod gwaith cynnar yn awgrymu y gallai cyfnod o 70 i 80 mlynedd ar ôl diwedd cynhyrchu fod yn amcangyfrif mwy realistig [REP2-375].
- 14.5.20. Yn ystod yr Archwiliad ceisiodd yr ExA sicrhau (a) y byddai prosesau a gweithdrefnau digonol ar waith i gyflawni dyluniad da; a (b) i ddeall sut fyddent wedi'u lleoli yn y dirwedd ar ôl datgomisiynu.
- 14.5.21. Byddai dyluniad da yn cael ei gyflawni gan:
- Atodlen 3, Gofyniad WN5 yn mynnu cyflwyno cynlluniau a manylion ysgrifenedig y dyluniad (gan gynnwys maint, golwg allanol, lleoliad a deunyddiau) a deunyddiau allanol nodweddiadol a samplau lliwiau ar gyfer y math hwn o adeilad i IACC, a'u cymeradwy ganddo, cyn dechrau ar unrhyw adeilad neu adeiledd a nodwyd yn WN6 a WN7.
 - Yr uchafswm paramedrau a bennwyd yn WN6A y dDCO a Gofyniad [REP10-006] a'r lluniadau eglurhaol [REP8-044];
 - Egwyddorion Dylunio 42, 43, 45 a 47 a amlinellwyd yn y DAS, yn cynnwys cyfeiriad ar gyfer adolygu dyluniad i'r DCfW [REP8-044]; a'r
 - Egwyddorion Dylunio yn yr LHMS, yn enwedig darparu Twmpath D (paragraff 6.3.180) [REP8-063].

- 14.5.22. Mewn cyflwyniadau adeg Terfyn Amser 7 gofynnodd PAWB [REP7-035] a J. Chanay [REP7- 036] am ragor o wybodaeth am y modd y byddai'r trefniadau ar gyfer rheoli, cynnal a chadw, tirlunio a lliniaru ar gyfer unrhyw effeithiau amgylcheddol niweidiol yn cael eu rheoli mewn perthynas â'r ddau adeilad a gynhwyswyd yng Ngwaith Rhif 1D.
- 14.5.23. Ymatebodd yr Ymgeisydd yn Atodiad 1-11 yn ei Nodyn Ôl-wrandawriad ar Olwg Datgomisiynu'r Safle dros 140 mlynedd [REP8-011] a chyflwynodd luniad eglurhaol (WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00106) o'r WNDA wrth Gyfeirbwynt 6 (h.y. ar ôl datgomisiynu) i ddangos sut fyddai'r ddau adeilad storio gwastraff niwclear wedi'u lleoli ar y dirwedd gan gyfeirio'n benodol at fynediad a'r rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus presennol.
- 14.5.24. Mae'r ExA ymwybodol y byddai Gwaith Rhif 1D yn amodol ar gymeradwyaeth fanwl gan IACC ac y byddai'r ymagwedd at ddatgomisiynu yn destun ymgynghori a chaniatâd pellach o dan Reoliadau Adweithyddion Niwclear (Asesu Effeithiau Amgylcheddol ar gyfer Datgomisiynu 1999 ac, felly, yn ei ystyriaeth, byddai mesurau i sicrhau Dyluniad da mewn perthynas â'r adeiladau hyn, y rhagwelir y byddai eu hoes yn hir eithriadol, ar waith ac nid oes angen iddynt bwysu yn erbyn y Cais.

14.6. DYLUNIO DA AR LEFEL Y PROSIECT

- 14.6.1. Mae NPS EN-1 paragraff 4.5.1 yn pwysleisio nad yw ystyried dyluniad da wedi'i gyfyngu i faterion estheteg; yn hytrach mae'n gysyniad i'w gymhwyso i'r prosiect cyfan ac yn mynd i'r afael â materion fel cynaliadwyedd, sensitifrwydd lle ac effeithlonrwydd adnoddau. Mae'n ofynnol i'r Ymgeisydd fynd i'r afael â natur swyddogaethol ac estheteg; i berthnasu lleoliad â chymeriad tirwedd ac i ddangos sut mae'r dyluniad wedi datblygu.
- 14.6.2. Mae NPS EN-6 yn pwysleisio pwysigrwydd sicrhau diogelwch, diogeled a gofynion gweithredol gorsafoedd pŵer niwclear.
- 14.6.3. Byddai'r Cais yn mynd i'r afael â dimensiynau ehangach dyluniad da y prosiect trwy gyflawni seilwaith cynaliadwy drwy'r canlynol:
- yr ymrwymiad i ddanfôn o leiaf 60% o'r holl ddeunyddiau adeiladu ar y môr;
 - lleoli Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle ar dir a ddefnyddiwyd yn flaenorol;
 - cynllunio teithio yn ystod y cyfnod gweithredu i annog i symudiadau gweithwyr fod trwy gerbydau cludiant cyhoeddus allyriadau isel neu drwy gerdded a beicio;
 - defnyddio llety presennol fforddiadwy sydd ar gael er mwyn bodloni'r gofynion ar gyfer llety dros dro, yn ychwanegol at Gampws y Safle;
 - byddai Campws y Safle yn adeiladau modiwlaid, thermol uchel sy'n sicrhau effeithlonrwydd ynni wedi'u dylunio i'w datgymalu, a byddent yn cynnig y cyfle i aildefnyddio'r unedau ar brosiectau eraill [REP8-045];
 - defnyddio technoleg ffotofoltäig ar doeon y cyfleuster Parcio a Theithio, y Ganolfan Logisteg a'r adeilad amwynder o fewn Campws y

Safle, i gefnogi gofynion am ynni yn yr adeiladau, wedi'u sicrhau yn y DAS [REP8- 046];

- adeiladau ategol - lle bo'n ymarferol, byddent wedi'u cynllunio ar ffurf adeiladau arddull fodiwlaid gydag effeithlonrwydd thermol uchel ac a fyddai'n addas i'w hailddefnyddio a/neu bennu pwrpas newydd iddynt. Lle na fyddai adeiladau modiwlaid yn ymarferol, byddai dylunio adeiladau i'w datgymalu wedi'i sicrhau yn y DAS [REP8-045, REP8-046];
- byddai'r WNCOP [REP10-19] yn mynnu bod contractwyr yn annog mentrau defnyddio dŵr ac ynni yn gynaliadwy, yn annog arferion gweithio i sicrhau nad yw peiriannau yn cael eu gadael yn rhedeg yn ddiangen, gan ddatgan ei bod yn well defnyddio offer wedi'u pweru gan drydan y prif gyflenwad neu fatris yn lle generaduron wedi'u pweru gan ddiesel neu betrol;
- byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael ei adeiladu o dan system reoli amgylcheddol wedi'i hachredu i'r Safon Brydeinig EN ISO 14001: Rheolaeth Amgylcheddol [REP10-19];
- byddai dyluniad strwythurau'r morglawdd yn cyflwyno arwynebau caled newydd a allai gynnwys y capasiti i weithredu fel riff creigiog artiffisial, yn darparu cyfleoedd cytrefu newydd i rywogaethau sy'n ddibynnol ar swbstrad caled;
- byddai dyluniad y morgloddiau parhaol yn darparu ardaloedd rhynglanwol i forloi llwyd lusgo allan; a
- gallai datblygiad cynefinoedd a rhywogaethau ar strwythurau'r morglawdd ddarparu cynefin, bwyd ac adnoddau lloches i adar y môr hefyd o bosibl.

14.6.4. Eir i'r afael â sensitifrwydd i le drwy, er enghraifft:

- y dirwedd wedi'i hailbroffilio o fewn yr WNDA, sy'n ceisio efelychu'r ffurf drymlin, tonnog bresennol, a defnyddio'r twmpathau hyn i ddarparu rhwystrau gweledol a chlywedol i dderbynyddion gerllaw;
- y defnydd arfaethedig o liwiau 'naturiol' ac ymagwedd 'blendio' at ddeunyddiau a gorffeniadau ar adeiladau ac adeileddau'r Brif Orsaf Bŵer;
- gwarchod a gwella nifer o asedau treftadaeth; a
- darparu adnoddau i fynd i'r afael ag effeithiau gweledol ar AHNE Ynys Môn drwy'r cytundeb a106.

14.6.5. Effeithlonrwydd wrth ddefnyddio adnoddau naturiol ac ynni a ddefnyddir yn y cyfnodau adeiladu a gweithredu drwy, er enghraifft:

- yr ymrwymiad i roi technolegau cynaliadwy ar waith yn yr adeiladau 'sy'n wynebu'r cyhoedd' ar Brif Safle'r Orsaf Bŵer; a
- byddai golwg allanol sy'n dangos estheteg dda cyn belled ag y bo modd yn cael ei sicrhau drwy'r rheolaethau, cynlluniau, paramedrau, egwyddorion dylunio a gweithdrefnau adolygu allanol a bennwyd yn y dDCO [REP10-006] a dogfennau rheoli eraill a drafodwyd yn gynharach.

14.7. YSTYRIAETH YR AWDURDOD ARCHWILIO

14.7.1. Mae'r ExA yn cydnabod fod y Cais yn ystyried holl ddimensiynau dylunio da, yn cynnwys egluro mewn perthynas â phob safle y modd y mae'r

dyluniad wedi datblygu a defnyddio technoleg a lleoli i liniaru effeithiau amgylcheddol niweidiol. Ymhellach, mae'r ExA yn cydnabod fod y cais bellach yn cynnwys cyfres o Ofynion, Dogfennau Rheoli a Chynlluniau sy'n pennu safonau cyflwyno, ymgynghori a phenderfynu ar gyfer nifer fawr o elfennau y mae angen cymeradwyaeth fanwl arnynt cyn dechrau, ac y bydd y rhain yn helpu cyflawni dyluniad da.

- 14.7.2. Mae'r ExA o'r farn fod y Cais yn mynd i'r afael â gofynion Llywodraeth Cymru a pholisi lleol wrth geisio cyflawni dylunio da mewn perthynas â lleoliad; lleoliad o fewn y dirwedd; creu lle a dylunio elfennau unigol. Yn ogystal, mae'n ystyried cyd-destun yr amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig ac yn cyfrannu at greu llefydd deniadol a chynaliadwy o fewn cyd-destun maint a natur y cynnig a'r presenoldeb ar dirwedd yr Orsaf Bŵer Niwclear Bresennol.
- 14.7.3. Fodd bynnag, ar draws y prosiect yn ei gyfanrwydd, mae'r lefel llwyddiant o ran cyrraedd nod dylunio da yn amrywio a cheir enghreifftiau, y rhai mwyaf nodedig efallai mewn perthynas â gwarchod SoDdGA Tre'r Gof, lle mae'r asesiad safle strategol o safle Wylfa yn EN-6 Cyfrol 2 yn datgan y "disgwylir bod digon o dir ar gael o fewn y safle i ddatblygu gorsaf bŵer niwclear newydd heb gael effaith barhaol ar unrhyw ardal ddynodedig. Dywedodd yr enwebydd hefyd "y gellid amddiffyn SoDdGA Tre'r Gof trwy amrywiaeth o fesurau lliniaru draenio wedi'u peiriannu i warchod ansawdd a chyfaint dŵr wyneb a dŵr daear, gan gynnwys amddiffyn y dyfroedd sy'n gyfoethog o ran mwynau, gan felly amddiffyn ecoleg gyffredinol y SoDdGA". Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod ei hun [APP-127], y bydd gosodiad y safle, gan gynnwys lleoliad Twmpath A, yn arwain at effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol yn SoDdGA Tre'r Gof o newidiadau hydrolegol yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu oherwydd lleoliad Twmpath A, ac i raddau llai, Campws y Safle, na ellir eu lliniaru.
- 14.7.4. Ymhellach, nid yw'r Ymgeisydd wedi cyflawni dyluniad da ar y sail bod gosodiad y gwaith yn effeithio ar safleoedd dynodedig (SoDdGAau Bae Cemlyn a Chae Gwyn, yn ychwanegol at Dre'r Gof). Yn ogystal, mae'r gwaith yn effeithio ar rywogaethau arwyddocaol eraill, yn cynnwys glaswelltir CHEG, brain coesgoch a môr-wenoliaid.

14.8. CASGLIADAU

- 14.8.1. Mae'r ExA yn cydnabod y byddai'r Cais yn ystyried dibenion dylunio da a amlinellwyd yn NPS EN-1 paragraffau 4.5.1 ac NPS EN-6 paragraff 2.83. Byddai'n ystyried natur swyddogaethol ac estheteg a, thrwy ddefnyddio twmpathau artiffisial ac ailwampio'r dirwedd o fewn yr WNDA, byddai'r defnydd o liwiau naturiol ac adfer y dirwedd yn dangos dylunio da o ran ei leoli mewn perthynas â chymeriad tirwedd, tirffurf a llystyfiant sy'n bodoli eisoes (NPS EN-1 paragraff 4.5.3). Mae'r Cais yn egluro'r modd y gwnaeth y dyluniadau arfaethedig ddatblygu a byddai nawr yn cael rhagor o gyngor gan Gomisiwn Dylunio Cymru wrth i'r prosiect fynd rhagddo.
- 14.8.2. Fodd bynnag, fel yr amlinellwyd uchod, byddai'r datblygiad arfaethedig yn effeithio ar safleoedd dynodedig ac yn cael effaith ar rywogaethau pwysig. Felly, gan fabwysiadu'r ymagwedd ragofalus tra bod yr ExA yn dod i gasgliad bod y profion polisi Cenedlaethol, Cymreig a lleol wedi'u

bodloni ar gyfer elfennau unigol ac ar gyfer dyluniad ffisegol y prosiect yn gyffredinol, ni all, oherwydd yr effaith ar safleoedd dynodedig, lunio'r casgliad o ddylunio da ar gyfer y prosiect yn gyffredinol. At ei gilydd, daw'r ExA i'r casgliad na fyddai'r Cais felly yn dilyn egwyddorion dylunio da ac y dylid rhoi pwys cyfyngedig ar hyn yn erbyn y Cais.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a'r dogfennau rheoli

- 14.8.3. Mewn perthynas ag WN29, mae' ExA yn nodi yr ymddengys bod "Deunyddiau" ar goll o'r rhestr wybodaeth i'w chyflwyno ar gyfer ei chymeradwyo. Mae'r ExA yn awgrymu diwygiad drafftio bach i WN29(1) fel bod y rhestr wybodaeth sydd i'w chyflwyno i'r awdurdod cyflawni, a'i chymeradwyo ganddo, yn cynnwys deunyddiau.
- 14.8.4. Mae'r ExA yn cynnig diwygiad drafftio bach i dabl OPSF3 sef bod H (m) ar gyfer trachywired a gorfodadwyedd yn cael ei ddiwygio i H (m AOD).
- 14.8.5. Mae'r ExA yn cynnig diwygiad drafftio bach i PR4 sef bod H (m) ar gyfer trachywired a gorfodadwyedd yn cael ei ddiwygio i H (m AOD). Mae'r ExA yn cynnig yr un diwygiad ar gyfer LC4 hefyd.

15. YR AMGYLCHEDD MOROL

15.1. CYFLWYNIAD

- 15.1.1. Mae'r bennod hon yn amlinellu effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar yr amgylchedd morol.

15.2. ACHOS YR YMGEISYDD

- 15.2.1. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o'r effeithiau ar yr amgylchedd morol yn y dogfennau canlynol;

- ES Cyfrol B - Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B13 – Yr amgylchedd morol [APP-078]; ac
- ES Cyfrol D - Datblygiad WNDA D13 - Yr amgylchedd morol [APP-132]

- 15.2.2. Asesir effeithiau cronol y datblygiad arfaethedig gyda Phrosiectau sy'n Rhesymol Ddisgwyliedig yn y Dyfodol yn y Datganiad Amgylcheddol (ES) Cyfrol I – Effeithiau Cronol I5 – Effeithiau cronol rhyng-brosiect [APP-388].

- 15.2.3. Ategir [APP-132] gan nifer o atodiadau sy'n cynnwys adroddiadau technegol a manylion arolygon a chasgliadau data ([APP-219] i [APP-232]).

Derbynyddion yr amgylchedd morol

- 15.2.4. Nododd yr ES [APP-132] dderbynyddion perthnasol o fewn ardal astudio ganolog â radiws 5km o Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA); roedd yr ardal chwilio hon wedi'i seilio ar y crwydrad llanwol ar hyd arfordir gogledd Ynys Môn a chanlyniadau modelu hydrodynamig rhagarweiniol. Defnyddiwyd ardal astudio ehangach ar gyfer derbynyddion symudol fel mamaliaid morol, adar môr a physgod.

- 15.2.5. Ar gyfer mamaliaid morol, roedd hyn yn cynnwys yr Unedau Rheoli Mamaliaid Morol perthnasol ac mae'n ystyried poblogaethau o Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACAau) sydd wedi'u dynodi am un neu fwy o rywogaethau Atodiad II yn y Môr Celtaidd a Môr Iwerddon. Roedd yr ardal astudio ehangach ar gyfer pysgod yn cwmpasu dwyrain Môr Iwerddon yn bennaf, a gwyddys ei fod yn cynnal silfeydd a phlanhigfeydd pwysig ar gyfer rhywogaethau masnachol ac anfasnachol. Ar gyfer adar môr, mae gan y brif ardal astudio ar gyfer arolygon trawslun ffin a ddisgrifir yn fras gan radiws o ryw 12km yn ardal yr WNDA. Ychwanegwyd ardal arolwg ychwanegol oddi ar arfordir dwyreiniol Ynys Môn i ymgorffori'r ystod hysbys o Fôr-wenoliaid pigddu sy'n chwilota am fwyd o gytref Bae Cemlyn [APP-225, ffigur 2.2].

- 15.2.6. Asesodd y Datganiad Amgylcheddol (ES) effeithiau ar y grwpiau derbynyddion canlynol:

- safleoedd dynodedig o bwysigrwydd cenedlaethol/rhyngwladol;
 - o ACA Bae Cemlyn;

- o Ardal Gadwraeth Arbennig (AGA) Môr-wenoliaid Ynys Môn;
- o yACA (ymgeisydd ACA) Forol Gogledd Ynys Môn;
- o Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Bae Cemlyn;
- o SoDdGA Ynys Seiriol;
- o SoDdGA Ynysoedd y Moelrhoniaid;
- o SoDdGA Glannau Ynys Gybi;
- ansawdd dŵr morol yn cynnwys cyrff dŵr y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr a dyfroedd ymdrochi wedi'u dynodi gan yr UE;
- ffytoplancton a söoplancton;
- cynefinoedd a rhywogaethau benthig (rhywogaethau rhynglanwol, islanwol, anfrodorol ac infertebratau o bwysigrwydd cadwraeth a phwysigrwydd masnachol);
- pysgod morol;
- mamaliaid morol (pinipedau a morfilod); ac
- adar môr.

Effeithiau posibl

- 15.2.7. Mae adran 13.5 o [APP-132] yn disgrifio gweithgareddau adeiladu ac elfennau gweithredu'r datblygiad arfaethedig sy'n berthnasol i'r amgylchedd morol.
- 15.2.8. Yr effeithiau yn ystod y cyfnod adeiladu a aseswyd oedd:
- newidiadau i ansawdd dŵr o ddraenio tir, dad-ddyfrio a gollwng carthion;
 - newidiadau i ansawdd dŵr yn sgil carthu;
 - newidiadau i hydrodynameg;
 - ôl-troed uniongyrchol – marwolaeth rhywogaethau a cholli cynefinoedd;
 - aflonyddu ar symudiad tonnau, sgwrio, llethu a dyddodiad llwch a llygryddion aer;
 - cyflwyno rhywogaethau anfrodorol;
 - sŵn tanddwr;
 - sŵn yn yr awyr;
 - newidiadau mewn ysgogiadau gweledol; ac
 - anafiadau corfforol o ergydion gan longau.
- 15.2.9. Yr effeithiau yn ystod y cyfnod gweithredu a aseswyd oedd:
- gwrthdrawiad organebau morol;
 - llusgo organebau morol;
 - sŵn tanddwr o ddyfeisiau atal pysgod acwstig;
 - gollyngfeydd dŵr oeri; a
 - sŵn yn yr awyr.
- 15.2.10. Aseswyd effeithiau radioniwclidau i dderbynyddion yr amgylchedd morol ar wahân yn ES Pennod D14 (effeithiau radiolegol) [APP- 133].
- 15.2.11. Cyflwynir yr asesiad o effeithiau ar gyfer y safle gwaredu yn ES D13 adran 13.7 [APP-132]. Mae'r effeithiau hyn yn berthnasol i'r gweithgareddau a ganiateir gan y drwydded forol nad yw'n dybiedig o fewn y DCO, ac y mae'r Ymgeisydd wedi gwneud cais amdani oddi wrth

Cyfoeth Naturiol Cymru, a disgwylir penderfyniad ar ddechrau 2020 [REP7- 012]. Cododd yr Awdurdod Archwilio (ExA) ddau bwynt o eglurhad yn ymwneud â'r safle gwaredu; gofyn am gadarnhad bod Cyfoeth Naturiol Cymru yn fodlon mai'r safle oedd y safle gorau a oedd ar gael, ac ymatebodd Cyfoeth Naturiol Cymru i hynny [REP2-325] gan ddweud ei fod yn cael ei ystyried gan ei Wasanaeth Trwyddedu; ac ar waredu creigiau o fewn ardal micro-safle o'r safle, y darparodd yr Ymgeisydd eglurhad arno [REP5-056]. Wrth beidio ag eisiau dyblygu proses y drwydded forol, ni wnaeth yr ExA unrhyw archwiliad pellach o'r safle gwaredu.

Lliniaru

- 15.2.12. Fel yr eglurwyd ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn, mae'r Ymgeisydd wedi cynnig tair lefel o fesurau lliniaru i leihau effeithiau niweidiol i'r eithaf, sef mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol.
- 15.2.13. Manylir ar fesurau lliniaru ymgorfforedig sy'n ymwneud â'r amgylchedd morol yn ystod y cyfnod adeiladu yn Adran 13.5 ES Pennod D13 [APP-132]. Mae hyn yn cynnwys:
- gosod draeniad priodol ar y safle cyn y prif waith adeiladu i reoli llifoedd a bodloni trothwyon ansawdd dŵr cytunedig;
 - cyfyngu'r ardal garthu gwaddodion meddal a byrhau'r cyfnod ym Mhorth-y-Pistyll er mwyn lleihau crynodiadau o solidau crog a rhyddhau llygryddion sydd ynghlwm wrth waddodion;
 - aildddefnyddio deunydd creigiau wedi'i gloddio wrth adeiladu strwythurau morol er mwyn lleihau cyfaint y deunydd sy'n cael ei fewnforio, faint ohono sydd angen ei waredu yn y môr a lleihau'r posibilrwydd o drosglwyddo rhywogaethau estron goresgynnol (INNS) drwy ddeunyddiau wedi'u cloddio;
 - gwaredu gwaddod o fewn ardal ganolog y Safle Gwaredu er mwyn lliniaru unrhyw effeithiau y tu hwnt i'r ffin;
 - byddai dyluniad a safle'r morglawdd gorllewinol yn sicrhau bod bwlch digonol i'w gael yn y pen tua'r tir, ar ôl adeiladu'r Gwaith Morol er mwyn cynnal llifoedd hydrodynameg priodol a chaniatáu cymysgu ym Mhorth-y-Pistyll ac atal aflonyddu ffisegol hirdymor ar gynefinoedd;
 - byddai ôl-troed y morgloddiau, strwythurau mewnlif dŵr oeri a strwythurau gollyngfa, sarn dros dro, yn cynnwys gweithgareddau carthu, wedi'u dylunio i fod cyn lleied ag y bo'n ymarferol i sicrhau nad yw rhywogaethau pysgod mudol yn cael eu hatal rhag dod i mewn i gynefin dŵr croyw yn Afon Cafnan, a gadael y cynefin hwnnw, yn ystod y cyfnod adeiladu;
 - byddai dyluniad strwythurau'r morglawdd yn cyflwyno arwynebau caled newydd a allai gynnwys y capasiti i weithredu fel rîff creigiog artiffisial, yn darparu cyfleoedd cytrefu newydd i rywogaethau sy'n ddibynnol ar swbstrad caled;
 - byddai dyluniad y morgloddiau parhaol yn darparu ardaloedd rhynglanwol i forloi llwyd lusgo allan; a
 - gallai datblygiad cynefinoedd a rhywogaethau ar strwythurau'r morglawdd ddarparu cynefin, bwyd ac adnoddau lloches i adar y môr hefyd o bosibl;

- byddai elfen ddylunio rheoli gwaddodion y system ddraenio yn ystod y cyfnod adeiladu yn lleihau symud a chludo gwaddod crog mân; a
- byddai dulliau'n cael eu cymhwyso i reoli gollyngiad gwaddodion crog i Forlyn Cemlyn.

- 15.2.14. Roedd mesurau lliniaru ymgorfforedig yn ystod y cyfnod gweithredu yn cynnwys mesurau i atal caethiwo organebau morol a rheoli biolygru; yn y system dŵr oeri; byddai'r ollyngfa Dŵr Oeri yn cael ei dylunio i gynyddu'r momentwm gollwng, i yrru'r bluen thermol a lleihau risg ailgylchredeg.
- 15.2.15. Manylir ar fesurau lliniaru arfer da hefyd yn Adran 13.5 ES Pennod D13 [APP-132] ac mae'n cynnwys gofynion rheoli amgylcheddol i liniaru gweithgareddau adeiladu er mwyn sicrhau arfer da adeiladu. Mae hyn yn cynnwys rheolaeth argyfwng amgylcheddol yn ogystal â strategaethau rheoli llwch a gwaddodion, strategaethau atal llygredd, a byddai'r holl storfeydd tanwydd swmp o fewn cyfleusterau cyfyngiant wedi'u peiriannu, yn cynnwys tanciau wedi'u byndio'n addas. Byddai unigolyn â chymwysterau a phrofiad priodol yn cael ei gyflogi yn ystod y cyfnod adeiladu i fonitro'r agweddau amgylcheddol ar y datblygiad arfaethedig; byddai peiriannau morol a pheiriannau tir yn cael eu defnyddio yn unol â dulliau adeiladu arfer gorau; byddai dulliau'n cael eu cymhwyso i'r holl waith er mwyn rheoli sŵn a dirgryniad; monitro lleoliadau o fewn yr WNDA yn cynnwys lleoliadau gerllaw Bae Cemlyn, fel y cytunir gyda Cyfoeth Naturiol Cymru; a chydymffurfir ag Asesiad Risg Boddlogelwch a Datganiad Dull yn seiliedig ar safonau'r diwydiant.
- 15.2.16. Amlinellir mesurau lliniaru arfer da yn ystod y cyfnod gweithredu o ran aer, sŵn, traffig, ansawdd dŵr ac ati yn y WNCOP [REP10-030].
- 15.2.17. Manylir ar fesurau lliniaru ychwanegol yn Adran 13.5 ES Pennod D13 [APP- 132] ac mae'n cynnwys gweithredu rhaglen fonitro ar gyfer INNS; darparu gwelliannau i gynefinoedd ecolegol morol er mwyn annog bioamrywiaeth a biomas ar strwythurau artiffisial; defnyddio pwmpiau cyfeillgar i bysgod ar gyfer dad-ddyfrio; monitro môr-wenoliaid yn rheolaidd trwy gydol y cyfnod nythu ac os oes angen, gweithredu dulliau amgen o weithio neu gyfyngiadau ychwanegol. Yn ystod y cyfnod gweithredu, mae mesurau lliniaru ychwanegol yn cynnwys gweithredu rhaglen monitro caethiwo er mwyn monitro mesurau gwarchod pysgod.

Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol a cheisiadau am Newid Ansylwedddol

- 15.2.18. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad i'r ES adeg Terfyn Amser 6 [REP6-015] ac Atodiad arall wedi'i ddiweddarau i'r ES adeg Terfyn Amser 8 [REP8- 005]. Mae'r Atodiad fel y'i diweddarwyd yn nodi ac yn darparu cofnod o'r asesiad amgylcheddol o'r Datblygiad Arfaethedig gan ystyried gwybodaeth wedi'i diweddarau am y datblygiad sydd wedi codi ers i'r cais DCO gael ei wneud. O ran yr amgylchedd morol, mae Atodiad Terfyn Amser 6 yn darparu diweddariadau am:

- strategaeth fesul cam i sicrhau bod mesurau lliniaru'n cael eu gweithredu ar adeg briodol i leihau effeithiau amgylcheddol arwyddocaol tebygol y datblygiad arfaethedig i'r eithaf;
- mesurau gwella ecolegol y gellir ystyried eu bod yn lliniaru colli cynefinoedd a rhywogaethau morol;
- mesurau lliniaru i fynd i'r afael ag ôl-troed y Gwaith Morol sy'n cynnwys gweithredu mesurau amddiffyn traethlin ac adfer y parth rhynglanwol ar ôl tynnu'r sarn dros dro, a gwella cynefinoedd;
- effaith gronol draenio tir a charthu ar yr amgylchedd morol.

15.2.19. Mae Atodiad Terfyn Amser 8 yn rhoi diweddariadau sy'n gysylltiedig ag:

- ymestyn y raddfa amser ar gyfer ffrwydro yn ystod y Prif Weithgareddau Adeiladu;
- ymestyn yr oriau gwaith arfaethedig ar gyfer y Prif Weithgareddau Adeiladu; a
- chynyddu nifer y symudiadau llongau.

15.2.20. Fel y manylwyd ym Mhennod 3 yr adroddiad hwn, derbyniodd yr ExA chwech o geisiadau am newid ansylweddol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd. Y rhai a oedd yn berthnasol i'r amgylchedd morol oedd symudiadau llongau [AS-021] ac oriau gwaith [REP4-012]. Cyflwynodd yr Ymgeisydd arfarniad amgylcheddol gyda phob un o'r ceisiadau am newid, a daeth i'r casgliad nad oedd y cais yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol tebygol a oedd yn sylweddol newydd neu wahanol i'r rhai a adroddwyd yn yr ES. Mae'r ExA wedi ystyried effeithiau amgylcheddol y newidiadau hyn ynghyd â phryderon Partïon â Buddiant wrth archwilio'r materion a drafodir yn y bennod hon.

Casgliadau'r ymgeisydd

15.2.21. Llywiwyd asesiad yr Ymgeisydd gan fodelu dŵr wyneb, dŵr daear, hydrodynameg, gollyngiadau adeiladu, sŵn tanddwr, sŵn yn yr awyr a gollyngfeydd dŵr oeri yn ystod y cyfnod gweithredu.

15.2.22. Amlinellir yr effeithiau gweddilliol ar dderbynyddion yr amgylchedd morol yn Nhabl D13-54 of [APP-132] ac ES Cyfrol I App I3-1 Prif dabl effeithiau gweddilliol [APP-391]. Nododd yr ES yr effeithiau canlynol yn ystod y cyfnod adeiladu fel effeithiau niweidiol cymedrol:

- pwysigrwydd cynefinoedd neu gadwraeth islanwol a rhynglanwol – collir cynefinoedd yn uniongyrchol o dan ôl-troed y gwaith morol; a
- phwysigrwydd cynefinoedd neu gadwraeth islanwol a rhynglanwol ac infertebratau - cystadleuaeth yn sgil cyflwyno rhywogaethau anfredorol.

15.2.23. Fodd bynnag, ar ôl cymhwyso mesurau lliniaru ychwanegol (mesurau gwella ecolegol morol a rhaglen fonitro ar gyfer rhywogaethau anfredorol), tybiwyd bod y rhain yn effeithiau niweidiol bach.

15.2.24. Ni nodwyd unrhyw effeithiau niweidiol arwyddocaol ar gyfer y cyfnodau gweithredu a datgomisiynu.

15.2.25. Ni ragwelir unrhyw effeithiau cronol rhyng-brosiect ar gyfer yr amgylchedd morol [APP-388].

15.3. MATERION A DRAFODWYD YN YSTOD YR ARCHWILIAD

15.3.1. Roedd prif faterion yr Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (AEA) a ystyriwyd yn ystod yr Archwiliad yn cynnwys:

- modelu effeithiau i ddŵr ymdrochi Bae Cemaes;
- effeithiau i elfen fiolegol corff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid;
- effeithiau i elfen fiolegol corff dŵr Gogledd Ynys Môn;
- colli cynefinoedd a mesurau gwella ar gyfer cynefinoedd benthig (yn cynnwys Atodiad I ac adran 7 Riff creigiau);
- rhywogaethau anffroddol ymledol - digonolrwydd yr asesiad risg bioddiogelwch;
- Llamhidydd - effeithiau sŵn a mesurau lliniaru;
- Môr-wenoliaid – bodloni lefelau sŵn ymrwymedig; ac
- Effeithiau o'r system dŵr oeri unwaith trwodd.

15.3.2. Archwiliodd yr ExA y materion hyn gan gyfeirio at y ddeddfwriaeth a'r polisiau priodol a ddisgrifir ym Mhennod 3, trwy gwestiynau ysgrifenedig ac mewn tri ISH ar 10 [EV-20p] ac 11 Ionawr [EV-20r] ac 8 Mawrth 2019 [EV-047, EV-048]. Mynegwyd pryderon ynglŷn â'r materion hyn drwy gydol yr Archwiliad gan Cyfoeth Naturiol Cymru, Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT), yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a'r Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar (RSPB) a thrafodir y rhain yn y Bennod hon.

15.3.3. O ran y safleoedd dynodedig statudol, trafodir AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, ACA Bae Cemlyn ac ACA Morol Gogledd Ynys Môn ym Mhennod 6.

Dŵr ymdrochi Bae Cemaes

15.3.4. Mae Bae Cemaes yn ddŵr ymdrochi wedi'i ddynodi gan yr UE sydd wedi'i ddosbarthu yn 'Ddigonol' ar gyfer tymor 2019 (NRW [REP2-325]). Ymgwymerodd yr Ymgeisydd â modelu hydrodynameg morol [APP-226] i asesu effeithiau pob ffynhonnell solidau crog, yn cynnwys draeniad, dad-ddyfrio, a charthion, a daeth i'r casgliad bod yr ychwanegiad bach mewn coliformau ymgarthol ymhell islaw'r uchafswm crynodiad sy'n ofynnol i gyflawni dosbarthiad da o dan y Gyfarwydddeb Dŵr Ymdrochi. Fodd bynnag, cododd Cyfoeth Naturiol Cymru [REP2- 325] nifer o bryderon gyda'r modelu, yn cynnwys modelu paramedrau, cynnwys y newid yn y cydbwysedd meteorolegol, diffyg cyfanswm crynodiadau solidau crog ac effeithiau cyfunol yr ollyngfa dŵr gwastraff dros dro a gwaith trin dŵr gwastraff Dŵr Cymru (DCWW), a fyddai'n derbyn llwyth carthion Campws y Safle.

15.3.5. Yn deillio o gynrychiolaeth Cyfoeth Naturiol Cymru a chais gan yr ExA yn ystod yr ISH ar 10 Ionawr 2019 [EV-20p], cynhaliodd yr Ymgeisydd fodelu ategol er mwyn asesu effaith gronol y ddau ollyngiad adeiladu arfaethedig a gollyngiad Dŵr Cymru wedi'i gyfuno ag elifion Campws y

Safle. Adroddwyd am y gwaith ychwanegol hwn yn y nodyn technegol Atodiad 1-10 Modelu Carthion (Bacteria) Atodol ar gyfer Prosiect Wylfa Newydd [REP5-056]. Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru adeg Terfyn Amser 7 [REP7-012] bod y modelu a wnaed yn foddhaol ac yn gadwrol, ac na fyddai unrhyw effeithiau i Ddŵr Ymdrochi Cemaes o'r Datblygiad Arfaethedig.

- 15.3.6. Ildiodd IACC i Cyfoeth Naturiol Cymru fel yr awdurdod rheoleiddiol, ond pwysleisiodd bwysigrwydd mawr ansoddau dŵr ymdrochi ym Mae Cemaes [REP4-034] i gymuned Cemaes. Adeg Terfyn Amser 7 [REP7-014] nododd IACC gyngor Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn fodlon a chadarnhaodd ei fod yn fodlon bellach yr aethpwyd i'r afael yn foddhaol â'i bryderon ynghylch yr effeithiau niweidiol posibl ar y gymuned a thwristiaeth yn sgil unrhyw ddirywiad yn ansawdd y dŵr hwnnw.
- 15.3.7. Mae'r ExA yn fodlon na fydd unrhyw effeithiau i Ddŵr Ymdrochi Cemaes o'r datblygiad arfaethedig.

Corff Dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid

- 15.3.8. Mae corff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid yn cynnwys yr amgylchedd arfordirol o Orsaf Bŵer bresennol Wylfa allan i ryw 2km i'r gogledd-orllewin o Ynysoedd y Moelrhoniaid ac i fyny at gorff dŵr Arfordirol Gogledd Ynys Môn ar ochr ddwyreiniol Ynys Môn. Mae'r corff dŵr yn un o dri chorff dŵr yn unig yng Nghymru sydd wedi'u dosbarthu fel rhai â "statws uchel" yng nghylch 2 dosbarthiadau'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (WFD) a gynhaliwyd yn 2015. [REP2- 325].
- 15.3.9. Adroddir am y drafodaeth ynghylch effeithiau ar y corff dŵr yn adran Y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr yn y Bennod hon, sy'n mynd i'r afael â holl faterion y Gyfarwydddeb.

Corff Dŵr Gogledd Ynys Môn

- 15.3.10. Mae corff dŵr Gogledd Ynys Môn yn cynnwys yr amgylchedd arfordirol o'r ffin â chorff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid i'r gorllewin, i Bentir Pen y Gogarth yn y dwyrain, ac mae wedi'i ddosbarthu o dan y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr fel un â statws cymedrol yn gyffredinol.
- 15.3.11. Fel gyda chorff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid. Adroddir ar effeithiau ar yr amgylchedd morol yn adran Y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr yn y Bennod hon.

Ecoleg fenthig (yn cynnwys cynefinoedd Atodiad I ac adran 7)0

- 15.3.12. Mae'r ES [APP-132] yn datgan, o 7.6ha a 23.5ha o gynefinoedd a chymunedau rhynglanwol a chynefinoedd a chymunedau islanwol a fyddai'n cael eu colli o dan ôl-troed y Gwaith Morol, ystyrir bod 6.7ha ac 13.3ha o bwysigrwydd cadwraeth, ac yn enghreifftiau o riff creigiog Atodiad I. Daeth yr ES i'r casgliad y byddai colli'r cynefinoedd hyn yn arwain at effaith niweidiol gymedrol. Fodd bynnag, trwy ddarparu gwelliannau i gynefinoedd ecolegol morol, byddai hyn yn lleihau i effaith weddilliol niweidiol fach.

- 15.3.13. Roedd Cyfoeth Naturiol Cymru [REP2-325] o'r farn bod tystiolaeth annigonol i ddangos y byddai colli cynefin riff creigiog Atodiad I ac Adran 7 yn cael ei wrthbwysu, ac ni ddarparwyd unrhyw fanylion ar yr opsiynau peirianegol a'r opsiynau deunyddiau y gellid eu defnyddio i wrthbwysu effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol colli cynefin riff. Roedd ganddo bryderon hefyd ynglŷn ag effeithiau cronol ar gynefinoedd benthig yn ystod y cyfnod gweithredu o ganlyniad i ôl-troed y strwythurau, yn ogystal â newidiadau posibl yn y broses arfordirol, ac nid oedd y gollyngiadau dŵr (pluen thermol a bioladdwr) yn ystod y cyfnod gweithredu wedi'u hasesu'n llawn. Fe wnaeth yr Ymgeisydd [REP3-035] gydnabod yr hepgoriad hwn a nododd 5.6ha ychwanegol o gynefin wedi'i golli a/neu ei ddiraddio o amgylch y gollyngiad dŵr oeri (yn arwain at gyfanswm o 36.1ha). Fodd bynnag, roedd o'r farn na fyddai hyn yn arwain at effeithiau ehangach ar strwythur a swyddogaeth cynefinoedd benthig, ac nid oedd o'r farn fod angen mesurau lliniaru neu a/neu welliant pellach; roedd Cyfoeth Naturiol Cymru [REP4-039] yn anghytuno â'r casgliad hwn, gan nodi fod yr ardal effaith ychwanegol yn cynnwys riff creigiog Atodiad I yn rhannol.
- 15.3.14. Roedd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP2-319] o'r farn hefyd fod mesurau lliniaru annigonol wedi'u cynnig gan yr Ymgeisydd, a nododd mai prin yr oedd colli cynefinoedd morol yn cael ei gydnabod yn yr LHMS.
- 15.3.15. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd nad oedd yn gallu gwrthbwysu ardaloedd lle collir cynefin yn llawn o dan ôl-troed y gwaith morol. Fodd bynnag, credai fod ei asesiad yn rhagofalus eithriadol a nododd ei fod wedi darparu ar gyfer gwelliant er mwyn gwella ansawdd cynefinoedd [REP4-023, REP6- 009]. Cyflwynodd Adroddiad Lliniaru Gwelliannau Ecolegol adeg Terfyn Amser 4 [REP4-023] ac MWCoCP wedi'i ddiweddarau adeg Terfyn Amser 5 [REP5- 021] i sicrhau'r gwelliannau arfaethedig, mewn ymateb i geisiadau gan randdeiliaid statudol ac anstatudol. Darparodd yr adroddiad fesurau lliniaru gwelliannau ecolegol gwell *"yn canolbwyntio ar wella ansawdd yn ogystal â hyrwyddo graddfa ofodol gwelliannau i'r eithaf dros y raddfa ymarferol (h.y. yn logistaidd ac yn ariannol) fwyaf"*. Er i Cyfoeth Naturiol Cymru [REP5-081] gydnabod y golygai cyfyngiadau'r prosiect mai lefelau gwella cyfyngedig, a gwrthbwysu felly, oedd yn bosibl, nid oedd o'r farn y gellid lleihau'r effeithiau gweddilliol ar gynefin benthig o 'Niweidiol Cymedrol' i 'Niweidiol Bach', sefyllfa a adleisir gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP2-058, REP5-076] ac NWWT [REP5-075]. Cynghorodd Cyfoeth Naturiol Cymru yn ei SoCG [REP8-018] *"bydd angen i'r Ysgrifennydd Gwladol ystyried y cynllun yng nghydestun yr effeithiau a nodwyd ar gynefinoedd benthig"*.
- 15.3.16. Mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP4-038] bryderon hefyd ynghylch tynnu ac adfer y sarn dros dro yn dilyn cloddio yn yr harbwr mewnol. Ceisiodd fesurau i amddiffyn yr arfordir sy'n berchen i'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol ym Mhorth-y-Pistyll. Darparodd yr Ymgeisydd nodyn technegol ar adeiladu, tynnu ac adferiad y sarn dros dro a mesurau atal llygredd cysylltiedig yn Atodiad 1-5 Tynnu'r Sarn ac Atal Llygredd [REP5-056]. Roedd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol

[REP7-009] yn dal i bryderu ynghylch dyddodi gwaddod yn sgil tynnu'r sarn dros dro, ac awgrymodd y dylai'r Clerc Gwaith Ecolegol (ECoW) sefydlu rhaglen fonitro ar hyd traethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol; adlewyrchwyd hyn yn y fersiwn derfynol o'r MWSCoP [REP10-022].

- 15.3.17. Ar ôl rhoi ystyriaeth ofalus i'r dadleuon yn ymwneud ag effeithiau, mae'r ExA wedi rhoi pwys ar farn Cyfoeth Naturiol Cymru, fel rheoleiddiwr, na ellir lleihau effeithiau o effeithiau cymedrol i fach ar gyfer colli cynefinoedd o dan ôl-troed y gwaith morol.
- 15.3.18. Mae'r ExA yn fodlon bod mesurau lliniaru a gwella'r Ymgeisydd a mesurau i amddiffyn traethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol yn ddichonadwy ac wedi'u sicrhau yn y MWCoCP.

Rhywogaethau anfrodorol ymledol

- 15.3.19. Roedd Cyfrol D13 ES [APP-132] o'r farn fod effaith niweidiol arwyddocaol yn gysylltiedig â chyflwyniad a lledaeniad INNS a'r effaith bosibl ar gynefinoedd islanwol a rhynglanwol o bwysigrwydd cadwraeth, ac infertebratau o bwysigrwydd cadwraeth a phwysigrwydd masnachol. Aseswyd effeithiau gweddilliol yn yr WNDA yn ystod y cyfnod adeiladu fel rhai niweidiol bach.
- 15.3.20. Yn ei WR [REP2-325] roedd Cyfoeth Naturiol Cymru o'r farn na wnaeth yr ES asesu risgiau INNS yn llawn, a'r chwistrell fôr yn benodol. Roedd o'r farn hefyd fod rhai bylchau yn yr asesiad risg bioddiogelwch [AS-010] i'w gynhyrchu yn unol â'r MWSCoCP, a bod angen eglurhad hefyd ynglŷn â dyletswyddau'r EcoW. Cafodd yr WNCaCP [10-019] a'r MWSCoCP [REP10-022] eu diweddarau gan yr Ymgeisydd a chynhwysodd fwy o fanylion am ddyletswyddau'r EcoW.
- 15.3.21. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Adroddiad Strategaeth Asesiad Risg Bioddiogelwch [REP5-041] adeg Terfyn Amser 5. Erbyn diwedd yr Archwiliad roedd Cyfoeth Naturiol Cymru [REP10- 035] yn fodlon gydag ymagwedd yr Ymgeisydd at liniaru INNS ac y gellid sicrhau'r Asesiad Risg Bioddiogelwch a'r Datganiad Dull gan amod o'r Drwydded Forol. Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru y bydd angen i'r Ysgrifennydd Gwladol benderfynu p'un a ddylai'r asesiad risg bioddiogelwch manwl gael ei sicrhau drwy'r DCO hefyd, a rhoi ystyriaeth i unrhyw botensial am orgyffwrdd rheoleiddiol.
- 15.3.22. Mae'r ExA yn fodlon bod trefniadau ar gyfer amddiffyn yn erbyn INNS yn briodol. Mae'r ExA o'r farn hefyd nad yw'n angenrheidiol sicrhau'r Asesiad Risg Bioddiogelwch drwy'r DCO gan y bydd y Drwydded Forol yn darparu sicrwydd digonol.

Mamaliaid Morol

- 15.3.23. Mae mamaliaid morol yn faterion sy'n destun Asesiad o'r Effeithiau Amgylcheddol (AEA) ac Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA). Trafodir manylion effeithiau HRA o'r datblygiad arfaethedig ar famaliaid morol ym Mhennod 7.
- 15.3.24. O ran effeithiau AEA, ystyriodd yr Ymgeisydd ardal astudio ar gyfer

mamaliaid morol yn cynnwys yr Unedau Rheoli Mamaliaid Morol perthnasol [APP-132]. Dangosodd arolygol o fewn yr ardal astudio fod llamidyddion yn bresennol drwy'r flwyddyn mewn dyfroedd o amgylch arfordir gogledd Ynys Môn a'u bod wedi'u cofnodi o fewn ac o gwmpas Bae Cemlyn a Bae Cemaes; mae morloi llwyd yn bresennol drwy'r flwyddyn hefyd, a rhwng misoedd Ebrill a Mai y gwelir y nifer fwyaf ohonynt [APP-224].

- 15.3.25. Daw'r ES i'r casgliad, ar gyfer effeithiau ar raddfa AEA, na nodwyd unrhyw effeithiau niweidiol arwyddocaol ar gyfer cyfnodau adeiladu, gweithredu a datgomisiynu'r datblygiad arfaethedig.
- 15.3.26. Dywedodd Cyfoeth Naturiol Cymru [REP2-325] ei fod yn cytuno gyda'r casgliad hwn ar yr amod bod Cynllun Rheoli Llongau ar waith i liniaru'r risgiau posibl o wrthdaro ac aflonyddu, ac ymrwymiad i sicrhau'r mesurau lliniaru manwl a ddisgrifiwyd yn y Map Llwybr Lliniaru [APP-422] yn y MWSCoCP. Gwnaeth yr Ymgeisydd y cynwysiadau hyn yn y MWSCoCP [REP10-022] ar gyfer y Cynllun Rheoli Llongau, o dan lliniaru sŵn tanddwr, monitro gweledol a monitro acwstig goddefol ac ar gyfer lliniaru echdynnu dŵr oeri.
- 15.3.27. Dywedodd Cyfoeth Naturiol Cymru hefyd [REP2-325] fod y meini prawf derbyniedig o ran sŵn tanddwr ar gyfer anafu ac aflonyddu ar famaliaid morol wedi newid ers i'r Ymgeisydd baratoi ei asesiad [APP-227], ac y dylai'r asesiad o effeithiau ar famaliaid morol gael ei ddiwygio i ystyried y meini prawf newydd.
- 15.3.28. Darparodd yr Ymgeisydd asesiad wedi'i ddiweddarau [REP4-009], a ddilynwyd gan eglurhad pellach mewn ymateb i ymholiadau gan Cyfoeth Naturiol Cymru [REP6-027]. Mynegodd CNC bryder penodol ynglŷn â'r cyfeiriadau at stancio ergydol yn y cais am newid ansylweddol ar gyfer newidiadau i oriau gwaith a ph'un a oedd y rhain wedi cael eu hasesu'n llawn [REP5-081]. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd na fyddai unrhyw weithrediadau stancio yn cael eu cynnal yn yr amgylchedd morol, ac felly na fyddai unrhyw oblygiadau o ran cynnydd mewn sŵn tanddwr [REP6-027]. Cadarnhaodd CNC wedyn fod ei bryderon wedi derbyn sylw yn llawn [REP7-012].
- 15.3.29. I gloi, mae'r ExA yn fodlon, o ran AEA, na fydd unrhyw effeithiau niweidiol ar famaliaid morol o ganlyniad i'r Datblygiad Arfaethedig.

Môr-wenoliaid

- 15.3.30. Mae môr-wenoliaid yn faterion sy'n destun AEA a HRA. Trafodir manylion effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar fôr-wenoliaid ym Mhennod 6 Bioamrywiaeth ac ym Mhennod 7 HRA yr adroddiad hwn.
- 15.3.31. Er mwyn osgoi dyblygu nid ailadroddir yma yr archwiliad o effeithiau posibl ar Fôr-wennol y Gogledd a'r Fôr-wennol bigddu o aflonyddu sŵn ac aflonyddu gweledol. Daeth yr ExA i'r casgliad ym Mhennod 6 ei fod yn derbyn cyngor CNC na ellir dangos, y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol, na fydd y gytref fôr-wenoliaid ym Mae Cemlyn yn gadael y safle ac na fydd y gwaith yn arwain at fwy o achosion o hedfan i fyny, gydag effeithiau canlyniadol ar lwyddiant bridio'r môr-wenoliaid a goroesiad cywion. Daw'r ExA i'r casgliad y dylid rhoi pwys mawr ar y niwed posibl i

boblogaethau Môr-wennol y Gogledd a'r Fôr-wennol bigddu o ganlyniad i aflonyddu.

System dŵr oeri

- 15.3.32. Mynegodd Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT) ei phryderon yn [REP2-349] yn ymwneud â'r system dŵr oeri unwaith trwodd, gan honni fod y gollyngiad yn sterileiddio dŵr ac yn lladd organebau o bosibl. Gofynnodd CNC [REP2-325] am wybodaeth ychwanegol er mwyn asesu effaith mercwri ychwanegol/crynodeidig o ganlyniad i'r gollyngiad dŵr oeri; ac i asesu effaith y gollyngiad dŵr oeri ar brosesau arfordirol.
- 15.3.33. Mynegodd CNC bryder hefyd [REP5-081] nad oedd yr ES yn cynnwys asesiad o'r effaith gronol o effeithiau'r dŵr oeri ar gynefinoedd benthig.
- 15.3.34. Darparodd yr Ymgeisydd wybodaeth ychwanegol [REP5-084] a ddaeth i'r casgliad y byddai crynodiadau mercwri a ollyngir yn isel eithriadol ac ni fyddai modd eu canfod ar raddfa corff dŵr. Gan gyfeirio at ollwng dŵr oeri, dangosodd y wybodaeth ychwanegol y byddai'r effeithiau ar gynefinoedd benthig wedi'u cyfyngu i o fewn 300m i'r ollyngfa. Mae'r cynefin yn yr ardal hon y gellid ei ystyried yn riff creigiog Atodiad 1 yn cwmpasu 0.3ha, fodd bynnag, oherwydd y raddfa effaith leol, roedd yr asesiad o'r farn mai effaith niweidiol fach yw hon.
- 15.3.35. Cadarnhaodd CNC [REP7-012], ar ôl adolygu'r wybodaeth ychwanegol, ei fod yn fodlon na fyddai unrhyw ddirywiad i gorff dŵr Gogledd Ynys Môn o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.
- 15.3.36. Yn ei Adroddiad Lliniaru Gwelliannau Ecolegol [REP4-023], cynhwysodd yr Ymgeisydd arfarniad opsiynau o leoliadau derbyn a gollwng systemau dŵr oeri a gadarnhaodd mai hon fyddai'r dechnoleg orau sydd ar gael, a byddai bioladdwr yn cael ei reoli yn unol ag arfer gorau. Ar ôl ystyried pryderon NWWT a CNC ac ymatebion yr Ymgeisydd yn [REP4-023, REP6-015, REP6-016], mae'r ExA yn fodlon mai'r system dŵr oeri yw'r dechnoleg orau sydd ar gael.

15.4. CASGLIAD

- 15.4.1. Daw'r ExA i'r casgliad, o ran dŵr ymdrochi Bae Cemaes, INNS a mamaliaid morol, na fydd unrhyw effeithiau niweidiol o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.
- 15.4.2. O ran ecoleg fenthig, mae'r ExA wedi rhoi pwys ar farn Cyfoeth Naturiol Cymru, fel rheoleiddiwr, na ellir lleihau effeithiau o effeithiau cymedrol i fach ar gyfer colli cynefinoedd o dan ôl-troed y gwaith morol.
- 15.4.3. Rhoddir casgliadau'r ExA ar gyfer cyrff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a Gogledd Ynys Môn yn adran WFD y Bennod hon o'r adroddiad hwn.
- 15.4.4. O ran yr AEA, mae'r ExA wedi rhoi pwys ar gyngor gan CNC, fel y corff cadwraeth natur statudol perthnasol, y byddai'r elfen infertebratau benthig yng nghorff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a'r elfen hydromorffolegol yn cael effeithiau niweidiol yn sgil y datblygiad

arfaethedig.

- 15.4.5. Mae'r ExA wedi ystyried gofynion NPS EN-6, sy'n datgan "*dylai asesiad yr ymgeisydd hefyd nodi nodweddion y dŵr oeri ar gyfer gorsafoedd ynni niwclear newydd a goblygiadau penodol y cynnig o ran amgylcheddau morol ac aberol*". Mae'n cynghori'r Ysgrifennydd Gwladol fod yr Ymgeisydd wedi bodloni'r gofyniad hwn ac na ddylai fod unrhyw ddirywiad yn y corff dŵr o ganlyniad i'r gollyngiad dŵr oeri.
- 15.4.6. Mae'r ExA yn fodlon hefyd fod yr Ymgeisydd wedi ystyried effeithiau cronol cais y DCO gyda chynigion seilwaith mawr arall yn unol â gofynion NPS EN-1, ac nad oes unrhyw effeithiau cronol niweidiol. Fodd bynnag, fel y manylir ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn, mae'r ExA yn cydnabod sylwadau Gweriniaeth Iwerddon ynglŷn ag effeithiau cronol ar forfilod yn deillio o ddatblygiad pwll glo arfaethedig Gorllewin Cumbria.
- 15.4.7. Daw'r ExA i'r casgliad felly, gan ystyried y casgliadau ar gyrff dŵr a roddwyd yn adran WFD y Bennod hon, nad yw effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar yr amgylchedd morol yn pwysu rhyw lawer yn erbyn gwneud y Gorchymyn.
- 15.4.8. Mae'r ExA o farn debyg o ran Confensiwn Rhaglen Amgylcheddol y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992, h.y. mae'n dod i'r casgliad bod y datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â'r Confensiwn.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

- 15.4.9. Am y rhesymau a roddwyd uchod, nid oes unrhyw newidiadau argymelledig i'r dDCO a'i ofynion neu ddogfennau rheoli mewn perthynas â'r amgylchedd morol.

16. **SŴN A DIRGRYNIAD**

16.1. CYFLWYNIAD

16.1.1. Mae'r bennod hon yn amlinellu'r effeithiau sŵn a dirgryniad ar y tir yn sgil y datblygiad arfaethedig.

16.2. ACHOS YR YMGEISYDD

16.2.1. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau ar sŵn a dirgryniad yn y dogfennau canlynol:

- ES Cyfrol B [APP-071] - Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B6 - Sŵn a dirgryniad;
- ES Cyfrol C [APP-092] Effeithiau'r prosiect cyfans C5 – Effeithiau Sŵn a Dirgryniad ar draffig
- ES Cyfrol D [APP-125] - Datblygiad WNDA D6 - Sŵn a Dirgryniad;
- ES Cyfrol E [APP-244] - Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle: AECC ESL a MEEG E6 - Sŵn a dirgryniad;
- ES Cyfrol F [APP-271] - Parcio a Theithio F6 - Sŵn a dirgryniad;
- ES Cyfrol G [APP-309] - Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd G6 - Sŵn a dirgryniad; a
- ES Cyfrol H [APP-360] - Canolfan Logisteg H6 - Sŵn a dirgryniad.

16.2.2. Asesir effeithiau cronol y datblygiad arfaethedig gyda Phrosiectau sy'n Rhesymol Ddisgwyliedig yn y Dyfodol yn y Datganiad Amgylcheddol (ES) Cyfrol I – Effeithiau Cronol I5 – Effeithiau cronol rhyng-brosiect [APP-388].

16.2.3. Ategir pob un o'r cyfrolau hyn gan nifer o atodiadau sy'n cynnwys adroddiadau technegol a manylion arolygon a chasgliadau data.

16.2.4. Lle byddai sŵn a dirgryniad yn effeithio ar fioamrywiaeth o bosibl, ymdrinnir â'r effeithiau hyn ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn.

Effeithiau posibl a derbynyddion

16.2.5. Roedd yr ardaloedd astudio a ddiffiniwyd yng Nghyfrolau'r Datganiad Amgylcheddol (ES) yn cynnwys yr holl eiddo lle'r oedd unrhyw botensial am effeithiau sŵn neu ddirgryniad niweidiol yn sgil y gwaith adeiladu, gweithredu neu ddatgomisiynu yn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA), parth o ryw 600m o ffin Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle, y Safle Parcio a Theithio a'r Safle Logisteg, a chlustogfa 600m o'r ffin safle perthnasol ar gyfer pob un o rannau'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd. Yn ystod y broses asesu, mireiniwyd y parth 600m i gynnwys derbynyddion ychwanegol ymhellach na 600m sydd â'r potensial i ddioddef effeithiau sŵn arwyddocaol.

16.2.6. Asesodd yr ES effeithiau ar y grwpiau derbynyddion canlynol:

- eiddo preswyl;
- safleoedd manwerthu, masnachol a diwydiannol;
- ysgolion, eglwysi, Neuaddau Pentref;

- Cae Pêl-droed Lôn yr Ysgol, Cemaes;
- Hawliau Tramwy Cyhoeddus (PRoWs);
- derbynyddion hamdden eraill (caeau chwarae, gweithgareddau hamdden morol, Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Ynys Môn a Gardd Cestyll);
- swyddfeydd yn yr Orsaf Bŵer Bresennol a'r rheiny a ddefnyddir gan Gyngor Sir Ynys Môn (IACC) yng Nghemaes;
- adeiladau a ddefnyddir at ddibenion manwerthu a dibenion masnachol eraill yng Nghemaes ac o amgylch Cemaes; ac

16.2.7. Mae cyfleustodau a gwasanaethau presennol a allai fod yn sensitif i ddirgryniad yn cynnwys:

- ceblau foltedd uchel tanddaear;
- ceblau foltedd uchel uwchben;
- prif gyflenwad dŵr;
- draeniau dŵr budr; a'r
- Orsaf Bŵer Bresennol.

Mae effaith sŵn a dirgryniad ar dderbynyddion ecolegol eraill eisoes wedi'i hystyried eisoes mewn penodau cynharach.

Lliniaru

16.2.8. Fel yr eglurwyd ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn, mae'r Ymgeisydd wedi cynnig tair lefel o fesurau lliniaru i leihau effeithiau niweidiol i'r eithaf, sef mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol.

16.2.9. Roedd mesurau lliniaru ymgorfforedig yn ystod y cyfnod adeiladu yn caniatáu ar gyfer;

- WNDA – twmpathau pridd A, B, C ac E i wanhau sŵn adeiladu a byddai'r ffyrdd cludo wedi'u capio i leihau'r potensial am allyrru sŵn a dirgryniad;
- Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle – ffensys palis solet ar y ffin ac oriau gweithio cyfyngedig;
- Parcio a Theithio – lleoli compownd y contractiwr yn y lle pellaf un oddi wrth dderbynyddion sensitif, oriau gweithio cyfyngedig;
- Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd – oriau gweithio cyfyngedig, peiriannau ac offer i gydymffurfio â'r terfynau sŵn a bennwyd yn Rheoliadau Allyriadau Sŵn yn yr Amgylchedd gan Offer i'w Defnyddio yn yr Awyr Agored 2001 (SI) 2001/1701; a'r
- Ganolfan Logisteg - wedi'i lleoli mewn lleoliad â sensitifrwydd cymharol isel i sŵn a dirgryniad, ffin y safle 400m o gymunedau preswyl, symudiadau cerbydau nwyddau trwm (HGV) wedi'u rheoli'n llym, wedi'i sicrhau yn yr LCSCoCP [REP10-027].

16.2.10. Ar gyfer mesurau lliniaru ymgorfforedig yn ystod y cyfnod gweithredu;

- WNDA – byddai sŵn newidyddion dan reolaeth terfynau agos priodol, wedi'u dewis i gyflawni lefel sŵn newidyddion rhydd o 25dB LAeqT, neu islaw wrth y derbynyddion preswyl agosaf;

- Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle – byddai waliau cerrig i'r gogledd a'r dwyrain o'r safle yn cael eu cadw er mwyn darparu rhywfaint o sgrinio rhag sŵn trwy leihau tebygolrwydd llinellau gwelediad uniongyrchol rhwng ffynonellau sŵn, byddai lleoliad peiriannau a chyfeiriadedd adeiladau yn sgrinio ffynonellau sŵn o dderbynyddion gerllaw sy'n sensitif i sŵn, a byddai profion yn cael eu cynnal ar y generaduron symudol argyfwng sydd wedi'u storio yn yr adeilad MEEG/AECC ar brif Safle'r Orsaf Bŵer;
- Parcio a Theithio - byddai'r adeilad trosglwyddo bysys a'r ardal aros wedi'u lleoli'n ganolog o fewn y safle er mwyn cynyddu'r pellter gwrthbwyso rhwng ffynonellau sŵn, a byddai llwybrau bysys o fewn y safle wedi'u dylunio fel system unffordd er mwyn osgoi'r angen i fsys fynd yn eu hôl;
- Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd – cydymffurfio â DAS [REP8- 021, REP8-044, REP8-045 a REP8-046]; a'r
- Ganolfan Logisteg – byddai'n gyfleuster dros dro ac oddi yno byddai cyflenwadau i Safle'r Orsaf Bŵer yn cael eu rheoli er mwyn lleihau effeithiau traffig ar y rhwydwaith ffyrdd lleol.

16.2.11. Un egwyddor gyffredin mesurau lliniaru arfer da ar draws y datblygiad arfaethedig yn ystod y cyfnod adeiladu oedd cydymffurfio â'r strategaethau sŵn a dirgryniad a gynhwyswyd yn y WNCOP a'r is-CoCPs perthnasol. Hefyd, roedd mesurau lliniaru arfer da yn cynnwys mabwysiadu'r Dull Ymarferol Gorau (fel y'i diffiniwyd yn adran 72 Deddf Rheoli Llygredd 1974). Lle y bo'n ymarferol, byddai'r mesurau rheoli a bennwyd yn BS 5228-1 adran 8 a BS 5228-2 adran 8 yn cael eu gweithredu.

16.2.12. Ar gyfer y cyfnod gweithredu, byddai mesurau lliniaru arfer da yn cael eu cyflawni trwy ddyluniad yr Orsaf Bŵer, gan ystyried y cyngor dylunio a ddarparwyd yn Nogfen Gyfeirio Technegau Gorau Sydd ar Gael y Comisiwn Ewropeaidd ar gyfer Gweithfeydd Hylosgi Mawr a chydymffurfio â'r WNCOP [REP10-031] a'r PaRSCOP [REP10-025] ac LCSCOP [REP10-027].

16.2.13. Crynhoir mesurau lliniaru ychwanegol ar gyfer WNDA yn ES tabl D6-32, tabl D6-33 a thabl D6-34 ar gyfer adeiladu, gweithredu a datgomisiynu yn y drefn honno [REP-125].

Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol a cheisiadau am Newid Ansylweddol

16.2.14. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad i'r ES adeg Terfyn Amser 6 [REP6-015] ac Atodiad arall wedi'i ddiweddarau i'r ES adeg Terfyn Amser 8 [REP8- 005]. Mae'r Atodiad fel y'i diweddarwyd yn nodi ac yn darparu cofnod o'r asesiad amgylcheddol o'r Datblygiad Arfaethedig gan ystyried gwybodaeth wedi'i diweddarau am y datblygiad sydd wedi codi ers i'r cais DCO gael ei wneud. O ran yr amgylchedd morol, mae Atodiad Terfyn Amser 6 yn darparu diweddariadau am:

16.2.15. O ran sŵn a dirgryniad, mae Atodiad Terfyn Amser 6 yn darparu diweddariadau am fodelu sŵn adeiladu ar gyfer y safle Parcio a Theithio er mwyn adlewyrchu adeiladu'r pyllau arafu llifogydd

arfaethedig yn y safle.

- 16.2.16. Mae Atodiad Terfyn Amser 8 yn darparu diweddariadau'n ymwneud â'r meini prawf cymhwyster ar gyfer darparu mesurau inswleiddio sŵn; rhagfynegwyd y byddai lefelau sŵn traffig yn ystod adeiladu neu weithredu'r datblygiad arfaethedig yn fwy na 63dB LA10 18 hr, a 68 dB LA10 18 hr oedd hyn yn flaenorol.
- 16.2.17. Roedd yr Atodiad Terfyn Amser 8 yn darparu diweddariadau hefyd yn ymwneud â'r chwe chais am newid a drafodir isod.
- 16.2.18. Fel y manylwyd ym Mhennod 3 derbyniodd yr ExA chwe chais am newid ansylweddol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd. Y rhai a oedd yn berthnasol i sŵn a dirgryniad oedd y Strategaeth Ffrwydro [AS-020], Patrymau Sifft Gweithwyr [REP4-011], Oriau Gwaith [REP4-012], Cyfnod Danfoniadau HGV [REP4-013], Gwella Cyffordd Safle Parcio a Theithio Dalar Hir [REP7-001k] a chynnydd yn Nifer y Symudiadau Llongau [AS-021]. Cyflwynodd yr Ymgeisydd arfarniad amgylcheddol gyda phob un o'r ceisiadau am newid, a daeth i'r casgliad nad oedd y cais yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol tebygol a oedd yn sylweddol newydd neu wahanol i'r rhai a adroddwyd yn yr ES. Mae'r ExA wedi ystyried effeithiau amgylcheddol y newidiadau hyn ynghyd â phryderon Partïon â Buddiant yn eu cylch wrth archwilio'r materion a drafodir yn y bennod hon.

Casgliadau'r Ymgeisydd

- 16.2.19. Nid oedd unrhyw effeithiau niweidiol yn ymwneud â sŵn a dirgryniad wedi'u nodi gan yr Ymgeisydd ar gyfer adeiladu, gweithredu a datgomisiynu'r Ganolfan Logisteg arfaethedig [APP-360] na safle Parcio a Theithio Dalar Hir [APP- 270]. This was not contested by any party throughout the Examination.
- 16.2.20. Nid oedd unrhyw effeithiau arwyddocaol disgwyledig o sŵn a dirgryniad yn gysylltiedig â gweithredu Gorsaf Bŵer Wylfa Newydd [REP2- 375 a APP-125].
- 16.2.21. Roedd yr Ymgesiydd o'r farn fod dyluniad y datblygiad arfaethedig wedi ceisio osgoi effeithiau niweidiol arwyddocaol ar amodau byw lleol ac iechyd o sŵn a dirgryniad adeiladu yn unol ag NPS EN-1; ac er y byddai effeithiau niweidiol ar amwynder, roedd yr effeithiau hyn wedi'u cyfyngu i'r graddau y bo modd.

16.3. MATERION A DRAFODWYD YN YSTOD YR ARCHWILIAD WNDA

- 16.3.1. Roedd yr Ymgesiydd a Chyngor Sir Ynys Môn yn cytuno nad oedd unrhyw ffynonellau dirgryniad nodedig yn bodoli ar hyn o bryd yn ardal yr WNDA [APP-092]. Fodd bynnag, byddai gwaith amrywiol yn arwain at ddirgryniad yn ystod yr adeiladu, gan gynnwys cywasgu a ffrwydro dirgrynol. Byddai dirgryniad a gorbwysedd aer (a sŵn) o ffrwydro yn cael eu rheoli drwy'r MPSSSCoCP [APP-125].

- 16.3.2. Er na fyddai unrhyw effeithiau gweddilliol arwyddocaol yn gysylltiedig â chyfnod gweithredu'r prosiect, cadarnhaodd yr Ymgeisydd [APP-125] y byddai effeithiau gweddilliol arwyddocaol yn ystod y cyfnod adeiladu.
- 16.3.3. Gofynnodd nifer o gynrychiolaethau am eglurhad ynglŷn â'r effeithiau amgylcheddol posibl o waith adeiladu a gweithredu'r Orsaf Bŵer arfaethedig ar drigolion Tregele [RR-101, RR-117 a RR-118] a Chemaes [RR-054, RR-097]. Roedd hyn yn cynnwys lleoliadau penodol y rheiny y mae'n debygol yr effeithir arnynt. Darparwyd cadarnhad o'r eiddo a lefelau sŵn rhagweledig gan yr Ymgeisydd adeg Terfyn Amser 4 [REP4-025].
- 16.3.4. Byddai gweithredoedd adeiladu yn cynhyrchu lefelau sŵn a dirgryniad sylweddol dros gyfnod amser estynedig. Roedd yr Ymgeisydd wedi dylunio twmpathau pridd yng ngwaith yr WNDA fel rhan o'r mesurau lliniaru ymgorfforedig ar gyfer sŵn a digryniad i bobl yn yr ardaloedd o amgylch Tregele a Chemaes. [APP-125].
- 16.3.5. Nododd Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) IACC ar sŵn a dirgryniad [REP2-074] fod lefelau sŵn yn ystod y dydd yn yr ardal o amgylch yr WNDA islaw gwerth Canllawiau Sefydliad Iechyd y Byd *Guidelines for Community Noise* of $55\text{dB}_{\text{L}_{\text{aeq T}}}$, a bod hyn wedi amddiffyn y mwyafrif o bobl rhag 'annifyrrwch cymedrol' mewn mannau byw yn yr awyr agored. Hefyd, roedd lefelau sylfaenol yn ystod y nos islaw gwerth Canllawiau Sefydliad Iechyd y Byd, sef $45\text{dB}_{\text{L}_{\text{aeq T}}}$ tu allan i ystafelloedd gwely. Daeth i'r casgliad y byddai effeithiau niweidiol arwyddocaol o sŵn a digryniad yn methu gwella'r amcanion llesiant ar gyfer Ynys Môn.
- 16.3.6. Mynegodd IACC bryder hefyd gyda chais yr Ymgeisydd am newid ar gyfer y Strategaeth Ffrwydro [AS-020] am ei fod o'r farn y byddai ffrwydro rhwng yr oriau 18:00 a 19:00 ar adeg pan fyddai'r cymunedau lleol sydd agosaf at y safle yn sensitif iawn i ffrwydro, ac felly dylai lefel is o ran maintioli boddhaol fod yn berthnasol i'r ffrwydro rhwng yr oriau hyn fel y cadarnhawyd gan BS6472-2:2008 'Guide to evaluation of human exposure to vibration in buildings'.
- 16.3.7. Nodwyd nifer o fylchau yn y wybodaeth gan IACC yn yr LIR [REP2-074], ynghyd â'r angen i rwymedigaethau a gofynion DCO fynd i'r afael ag effeithiau posibl sŵn a digryniad. Roedd y bylchau hyn yn y wybodaeth yn cynnwys cadarnhad y byddai'r Strategaethau Rheoli Sŵn a Dirgryniad (NVMS) yn cael eu gweithredu'n llawn ac nid 'lle bynnag y bo'n ymarferol'; manylion pellach am y strategaeth fonitro; y meini prawf derbynioddeb ar gyfer y Cynllun Lliniaru Sŵn Lleol (LNMS) gwirfoddol i'w ddiwygio i gynnwys heulfannau; manylion y cynnig adrodd ar gyfer yr LNMS gwirfoddol; manylion pellach am y mesurau insiwleiddio sŵn er mwyn lleihau neu reoli'r effeithiau negyddol posibl a achosir gan effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol, a manylion pellach ynglŷn â'r modd yr oedd yr Ymgeisydd yn bwriadu lliniaru a digolledi ar gyfer yr effeithiau sŵn a ddioddefir gan fusnesau a lleoedd/mannau a ddefnyddir gan y cyhoedd, yn cynnwys mannau yn yr awyr agored.
- 16.3.8. Gan gyfeirio at yr NVMS, cadarnhaodd yr Ymgeisydd adeg Terfyn Amser 3 [REP3-004] fod yr egwyddor 'ymarferoldeb' wedi'i hen sefydlu, a bod BS 5228-1:2009+A1:2014 yn glir na fydd llawer o fesurau lliniaru yn

briodol neu'n ymarferol ym mhob sefyllfa o bosibl. Fodd bynnag, ymrwymodd yr Ymgeisydd i fynnu bod contractwyr yn dangos, i fodlonrwydd IACC, y byddai'r Dull Ymarferol Gorau o reoli sŵn yn cael ei ddefnyddio, a sicrhair hyn yn yr WNCocP [REP10-018] a'r is-CoCPs. Darparodd yr Ymgeisydd fanylion ychwanegol am ei strategaeth fonitro hefyd.

- 16.3.9. Cytunodd IACC adeg Terfyn Amser 8 yn ei SoCG [REP8-019] ei fod yn fodlon â manylion rheoli a monitro'r trefniadau monitro sŵn arfaethedig.
- 16.3.10. Diweddarodd yr Ymgeisydd [REP2-375] yr LNMS, ac mae wedi'i sicrhau yn y WNCocP [REP10-018], i fynd i'r afael â chwmpas llawn y cynllun insiweiddio sŵn arfaethedig ar ei ffurf derfynol. Cynyddodd hyn yr ardal LNMS i gynnwys yr holl dderbynyddion y disgwylir y byddant yn derbyn effeithiau niweidiol mawr o sŵn adeiladu yn yr WNDA. Cytunodd IACC yn ei SoCG [REP8-019] fod y trothwyon a ddefnyddiwyd i ddiffinio cymhwyster i'r LNMS yn rhesymol a digonol i liniaru effeithiau sŵn o'r cyfnod adeiladu a thraffig cysylltiedig o'r prosiect.
- 16.3.11. Darparwyd gwybodaeth ychwanegol yn ymwneud â'r Strategaeth Ffrwydro gan yr Ymgeisydd [REP3-004] a chaniataodd IACC [REP5-056] i dynnu ei wrthwynebiad yn ôl mewn perthynas ag amseriadau ffrwydro, a chroesawu ymrwymiad yr Ymgeisydd i gyflawni lefel digryniad o 4.5mm/s PPV y tu allan i breswylfeydd ar gyfer 95% o ffrwydriadau yn ystod y cyfnod 18.00-19.00.

Effeithiau ar Gampws y Safle

- 16.3.12. Byddai Campws y Safle yn creu llety dros dro i nifer fawr o weithwyr adeiladu. Byddai ei leoliad gerllaw Trwyn yr Wylfa yn golygu y byddai'n agos iawn at y gwaith adeiladu ar gyfer WNDA. Mae'r Ymgeisydd wedi defnyddio Nodyn Cyngor Technegol 11 (TAN11) Polisi Cynllunio Cymru a'i Gategoriâu Amlygiad i Sŵn ar gyfer asesu effeithiau posibl ar Gampws y Safle.
- 16.3.13. Adeg Terfyn Amser 2, tynnodd Land and Lakes [REP2-261] sylw at [APP-125] a nododd adeiladau presennol y newidyddion nesaf at orsaf bŵer bresennol Wylfa fel ffynhonnell sŵn tonaidd; a, bod y sŵn wedi bod yn destun pryder cymunedol yn y gorffennol. Am fod adeiladau presennol y newidyddion yn parhau wedi'u cysylltu i'r grid trydan, ac y byddent yn cael eu defnyddio gan yr orsaf bŵer arfaethedig, byddai rhai pobl yn yr ardal yn dal i glywed sŵn tonaidd. Ar hyn o bryd, mae'r anheddau agosaf gryn bellter i ffwrdd oddi wrth adeiladau'r newidyddion. Fodd bynnag, byddai Campws arfaethedig y Safle yn agosach o lawer.
- 16.3.14. Eglurodd yr Ymgeisydd y modd y byddai mesurau lliniaru ar gyfer sŵn tonaidd yn effeithiol [REP7-001c]. Er bod Land and Lakes yn dal i gwestiynu'r lefelau sŵn datganedig ar gyfer y newidyddion [REP7-018], pwysleisiodd cyflwyniad llafar yr Ymgeisydd i Wrandawriad Mater Penodol (ISH) yr WNDA ar 4 Mawrth 2019 ei allu i ddylunio llety Campws y Safle er mwyn mynd i'r afael â natur y sŵn tonaidd a'i leihau i lefelau derbyniol (gweler hefyd [REP9-006]). Ni chafodd unrhyw gyflwyniad technegol ychwanegol ei wneud.

- 16.3.15. Mewn ymateb i gynrychiolaeth Land and Lakes [REP2-261] ar sŵn ar Gampws y Safle, dywedodd yr Ymgeisydd fod dyluniad blociau llety Campws y Safle yn fater a fyddai'n cael sylw yn y cam dylunio manwl drwy, er enghraifft, ofyniad WN22 y dDCO [REP10-006]. Parhaodd yr Ymgeisydd yn [REP5-002] a dweud bod y sŵn adeiladu sy'n mynd i mewn i Gampws y Safle wedi'i gyfrifo gan ddefnyddio'r dulliau o BS 8233:2014 a BS EN ISO 12354-3:2017, y ddau ohonynt yn darparu dulliau i ragfynegi'r lefelau sŵn mewnol o'r lefelau sŵn allanol, adeiladweithiau'r adeiladau arfaethedig, yr arwynebeddau gwydr ac elfennau eraill adeiladau, trosglwyddo sŵn trwy lwybrau awyru a nodweddion allweddol ystafelloedd derbyn.
- 16.3.16. Adeg Terfyn Amser 7 awgrymodd LIC [REP7-005] y gallai Campws y Safle gael ei feddiannu yn ystod y gweithrediadau ffrwydro. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP8-011], pe bai gorgyffwrdd rhwng cyfnodau ffrwydro a gweithwyr adeiladu yn preswyllo, er bod hynny'n annhebygol, byddai ystafelloedd yn cael eu dyrannu i breswyladau cynnar a oedd bellaf i fwrdd oddi wrth unrhyw weithgarwch ffrwydro.
- 16.3.17. Y gwaith mwyaf arwyddocaol a fyddai agosaf at Gampws y Safle fyddai'r gwaith twnelu a'r gweithrediadau torri a llenwi i adeiladu'r ffordd fynediad at yr ollyngfa dŵr oeri arfaethedig. Byddai llinell twneli'r ollyngfa yn cynnwys rhan rhwng Campws y Safle a ffin ogleddol yr orsaf bŵer bresennol ac adeiladau'r newidyddion [REP8-026].
- 16.3.18. Roedd Land and Lakes yn amau gallu'r Ymgeisydd i ddarparu lefelau sŵn derbyniol yn ardaloedd amwynder allanol Campws y Safle [REP6-055], gan gyfeirio at y lefelau sŵn rhagweledig a ddangosir ar Ffigur D6-5 [APP-237]. Mewn ymateb i ail gwestiynau ysgrifenedig yr ExA [PD-013], dywedodd yr Ymgeisydd [REP5-002] y byddai ardaloedd tawelach ar ochr Campws y Safle tua'r môr lle byddai lefelau sŵn adeiladu o safle'r orsaf bŵer yn lleihau. Gallai uchder a gosodiad blociau llety'r campws gyfrannu at ostyngiad o'r fath, a byddai lleoli llety i weithwyr nos yn manteisio ar sgrinio adeiledig o Safle'r Orsaf Bŵer. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon y gallai dyluniad terfynol Campws y Safle gyflawni mannau tawelach ar gyfer hamdden ac ymlacio yn yr awyr agored.
- 16.3.19. Mewn ymateb i gwestiwn gan yr ExA yn ystod ISH yr WNDA ar 4 Mawrth 2019, cadarnhaodd yr Ymgeisydd mai gwaith cywasgu dirgrynol trwm i ôl-lenwi'r rhan torri a llenwi o'r ollyngfa dŵr oeri arfaethedig fyddai'n achosi'r dirgryniad rhagweledig yng nghyffiniau Campws y Safle [APP-125]. Byddai'r gwaith hwn yn cael ei gwblhau cyn meddiannu Campws y Safle (neu pan fyddai'r blociau agosaf heb eu meddiannu [REP5-002]). Roedd hyn yn egluro ac yn cadarnhau'r modd yr oedd yr Ymgeisydd yn bwriadu mynd i'r afael â lefelau dirgryniad rhagweledig yn y rhan honno o'r WNDA a'u heffaith bosibl ar amodau byw o fewn Campws y Safle.

Effeithiau ffrwydro

- 16.3.20. Byddai ffrwydro yn elfen angenrheidiol o'r gwaith adeiladu ac wedi'i gyfyngu i'r cyfnod cyn arllwys y 'Concrit Niwclear Cyntaf'. Byddai effeithiau posibl ffrwydro yn cael eu rheoleiddio trwy ddogfennau rheoli

fel is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP10-021] ac is-CoCP y Gwaith Morol [REP10-022].

- 16.3.21. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP10-021]: byddai digwyddiadau ffrwydro yn digwydd ar amserau penodol o'r diwrnod; a, byddai trigolion lleol yn cael hysbysiad ymlaen llaw am bob ffrwydrad trwy'r gweithdrefnau yn CoCP Wylfa Newydd [REP10-018].
- 16.3.22. Mae'r ES yn disgrifio'r ymagwedd at leihau effaith dirgrynu ffrwydro gymaint ag y bo modd [paragraffau yn dechrau ar 6.4.16 o APP-125]. Bellach, roedd yr ymagwedd hon wedi'i hadlewyrchu a'i mireinio trwy'r darpariaethau yn is-CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer [REP10-021]. Gyda'r mesurau hyn ac yn hyn o beth, mae'r ExA o'r farn y byddai amddiffyniadau priodol yn eu lle i warchod amodau byw pobl sy'n byw ac yn gweithio yn yr ardal, ac yn ymweld â hi.

Gwelliannau i Briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd

- 16.3.23. Byddai'r gwelliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd yn creu rhannau newydd o briffordd a fyddai'n osgoi ac yn tynnu traffig, a'r sŵn a'r digryndod cysylltiedig, i ffordd oddi wrth yr aneddiadau yn y Fali, Llanfachraeth a Llanfaethlu. Byddai'r rhannau newydd hyn o'r A5025 yn cael eu hadeiladu heb 'afreoleidd-dra' arwyneb a allai fel arall fod yn ffynhonnell digryniad wrth i gerbydau basio drostynt. Byddai technegau adeiladu ar gyfer y gwelliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd yn cynnwys defnyddio arwyneb ffordd sŵn isel (LNRS) i leihau digryniad a sŵn cysylltiedig o'r ffordd fwy fyth [APP-092]. I'r rheiny sy'n gymwys, byddai'r Cynllun Lliniaru Sŵn Lleol (LNMS) ar gael hefyd i liniaru sŵn traffig [REP3-051].
- 16.3.24. Yn ystod yr ISH ar 7 Mawrth 2019 cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP7-001f] y byddai'r LNRS ond yn darparu lliniaru effeithiol ar gyfer sŵn ffordd ar gyflymderau cerbydau uwch, yn hytrach na'r cyflymdreâu is a osodwyd ar gyfer traffig sy'n pasio drwy'r aneddiadau ar yr A5025 (tudalen 381/534 [REP7-001f]). Dywedodd hefyd nad oedd unrhyw dystiolaeth i gefnogi'r haerid gan Bartion â Buddiant y byddai dirgryniad traffig yn achosi difrod sylweddol i adeiladau.

Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle

- 16.3.25. Dywedodd yr Ymgeisydd [APP-244] y byddai disgwyl i weithgareddau adeiladu ar gyfer yr orsaf bŵer oddi ar y safle i gynnwys defnydd o rowleri dirgrynol yn ystod cyfnod o 10 mis. Byddai'r rhain yn peri i ddeiliaid dau annedd i ddioddef lefelau arwyddocaol iawn o ddirgryniad, a byddai deiliaid pum annedd arall yn dioddef lefelau arwyddocaol o ddirgrynodd. Mae'r crynodeb o effeithiau gweddilliol yn datgan na fyddai unrhyw rowleri dirgrynol yn cael eu defnyddio oni bai bod pellteroedd gweithio diogel wedi'u cadarnhau gan asesiad risg (Tabl E6-13 [APP-244]).
- 16.3.26. Byddai cyfarpar a pheiriannau adeiladu yn cynyddu lefelau sŵn yn ystod y dydd. Byddai'r graddau y byddai lefelau sŵn yn cynyddu yn dibynnu ar

y math o waith a lleoliad y gwaith sy'n cael ei gyflawni ar y pryd. Cynigiwyd palis 3.6m gan yr Ymgeisydd [APP-244] ar gyfer perimedr y safle i ddarparu rhywfaint o liniaru. Fodd bynnag, roedd yn derbyn y byddai gan lefelau sŵn yn ystod y gwaith adeiladu y potensial i achosi effeithiau arwyddocaol cymedrol i fawr.

- 16.3.27. Cynghorodd yr Ymgeisydd y byddai disgwyl i fesurau lliniaru sŵn o weithredu Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle arwain at effeithiau niweidiol bach [APP-244].

Effeithiau traffig y prosiect yn gyffredinol

- 16.3.28. Ystyriwyd effeithiau sŵn a dirgryniad traffig y prosiect yn gyffredinol yn ystod y cyfnod adeiladu ac ar ôl hynny yn ES Cyfrol C [APP-092]. Nodwyd grwpiau o anheddau, ynghyd ag adeiladau cyhoeddus a safleoedd busnes, lle gellid dioddef effeithiau traffig. Darparwyd manylion yr asesiad a wnaed yn [APP-092], a gadarnhaodd: y byddai symudiadau gweithwyr adeiladu a deunyddiau yn arwain at gynnydd mewn traffig ar ffyrdd Ynys Môn, gan gynnwys y rheiny i'r ynys ac o'r ynys.
- 16.3.29. Nododd paragraff 1-1.1.22 Asesiad yr Ymgeisydd o'r Effaith ar Iechyd (HIA) [APP-429] y gallai casgliadau'r HIA fod yn wahanol i feysydd eraill yr adroddiad, gan ei fod yn ystyried grwpiau poblogaeth gwahanol a bod iddo ddiweddbwyntiau gwahanol. Fodd bynnag, canfu'r HIA: fod effeithiau posibl sŵn yn gysylltiedig â thrafnidiaeth yn ystod adeiladu yn ddibwys; ac, er y byddai effaith niweidiol fach ar iechyd pobl sy'n byw o amgylch yr WNDA yn sgil eu hamlygu'n aml i lefelau sŵn yn gysylltiedig â'r gweithredoedd adeilad, i rai grwpiau sy'n arbennig o sensitif gallai hon fod yn effaith niweidiol gymedrol (Adran D.3 yr HIA ac wedi'i grynhoi ym mharagraff 1-1.1.22 [APP-429]).
- 16.3.30. Mynegwyd pryderon gan nifer o Bartïon â Buddiant ynglŷn ag effeithiau posibl, yn cynnwys effeithiau sŵn (a dirgryniad), o draffig adeiladu yn yr ardal ehangach [RR-002, RR-051 ac RR-052]. Mynegodd nifer o gynrychiolaethau o ardal Talwrn bryderon ynglŷn ag effeithiau posibl sŵn a dirgryniad o draffig yn pasio drwy'r ardal i alluogi adeiladu safleoedd digolledu ecolegol Cors Gwawr a Chae Canol-dydd [RR-100, RR-106 a RR-113].
- 16.3.31. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP2-375] y byddai'n rheoli symudiadau traffig o ran symudiadau gweithwyr a cherbydau nwyddau trwm (HGV), a fydd yn osgoi oriau brig ac yn ceisio lleihau effeithiau gymaint ag y bo modd ar y rhwydwaith ffyrdd lleol.
- 16.3.32. Mewn ymateb i gwestiynau cyntaf ysgrifenedig yr ExA [PD-009], cadarnhaodd yr Ymgeisydd fod yr ES wedi asesu effeithiau posibl stripio uwchbridd a gwaith storio ar gyfer y safleoedd digolledu ecolegol o amgylch Talwrn [APP-137]. Byddai derbynyddion preswyl a chymunedol agosaf at y safleoedd digolledu ecolegol yn dioddef rhywfaint o darfu yn ystod eu hadeiladu, gyda'r gweithrediadau i'w clywed fwyaf yn y derbynnydd agosaf i safle Cors Gwawr [APP-137]. Fodd bynnag, o ystyried lleoliadau'r safleoedd, natur y gweithrediadau, a'u natur dros dro yn ystod adeiladu ac unrhyw waith tynnu uwchbridd ar ôl hynny,

roedd yr Ymgeisydd o'r farn na fyddai'r lefelau sŵn a ddioddefir yn annerbyniol o niweidiol i amodau byw lleol.

- 16.3.33. Byddai gofyniad y dDCO ECS2 [REP10-006] yn mynnu cynllun ar gyfer tynnu uwchbridd oddi ar y safle. Byddai'r traffig HGV canlyniadol yn gysylltiedig â'r gweithgarwch yn cynyddu sŵn (a dirgryniad) yn yr ardal. Byddai'r cynllun gofynnol yn cael ei gyflwyno i IACC i'w gymeradwyo, felly bydd IACC yn gallu gwarchod amodau byw lleol a diogelwch ar y ffyrdd.
- 16.3.34. Roedd gwrthwynebiadau i gynnydd yn y traffig drwy Lanfachraeth cyn adeiladu'r ffordd osgoi arfaethedig, yn destun llythyr [AS- 040], deiseb [REP4-055], a chyflwyniadau adeg Terfyn Amser 7 [REP7-027 a REP7-039]. Er mwyn lleihau effeithiau posibl ar gymunedau lleol, roedd IACC yn dymuno gweld niferoedd is o symudiadau cerbydau na'r niferoedd a oedd yn cael eu cynnig cyn agor y gwelliannau oddi ar linell bresennol y ffordd [REP8-019].
- 16.3.35. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP5-047] fod astudiaethau ar flinder wedi'i achosi gan ddirgryniad, a chymariaethau o eiddo sy'n wynebu ffyrdd lle ceir traffig trwm gydag adeiladau o oed ac arddull debyg mewn ardaloedd i ffwrdd oddi wrth draffig, wedi methu dangos unrhyw effaith arwyddocaol dirgryniad traffig ar anheddau domestig cyffredin neu adeiladau treftadaeth. Ystyrir ei bod yn annhebygol felly y byddai cynnydd mewn traffig HGV ar yr A5025 drwy Lanfachraeth yn arwain at unrhyw ddifrod wedi'i achosi gan ddirgryniad i eiddo cyfagos.
- 16.3.36. Awgrymwyd bod craciau wedi bod yn ymddangos mewn waliau yn sgil cynnydd diweddar mewn symudiadau cerbydau HGV ar yr A5025, ac y byddai adeiladau sy'n agos at y briffordd yn agored i ddifrod yn sgil dirgryniad wedi'i achosi gan draffig [AS- 040]. Fodd bynnag, nid oes tystiolaeth argyhoeddiadol wedi'i darparu sy'n dangos cyswllt rhwng y cracio a welwyd a chynnydd mewn traffig HGV.
- 16.3.37. O ran craciau posibl yn y dyfodol mewn adeiladau wedi'u hachosi gan ddirgryniad gerllaw'r A5025 yn Llanfachraeth [AS-040], aeth yr Ymgeisydd i'r afael â'r pryderon hyn gan gyfeirio at ymchwil yr Adran Drafnidiaeth [REP5- 047]. Er i'r gwrthwynebiad hwn gael ei ailadrodd gan Barti â Buddiant adeg Terfyn Amser 7 [REP7- 027] ar ôl ymateb yr Ymgeisydd, nid oes unrhyw dystiolaeth wedi'i gosod yn erbyn ymchwil yr Adran Drafnidiaeth i fwrw amheuaeth ar ei chasgliadau fel y'u hadroddwyd gan yr Ymgeisydd [REP5-047 a REP7-001].
- 16.3.38. Mae'r Ymgeisydd wedi egluro hefyd pam mae'r Cynllun Lliniaru Sŵn Lleol (LNMS) ar gael ar gyfer adeiladau cymwys yn Llanfachraeth a'i amcanion yn yr ardal leol a mannau eraill [REP5-047 a REP2-375, gydag LNMS yn REP2-031, REP3-050 a REP3-051]. Byddai mesurau lliniaru arfaethedig yn sicrhau bod y datblygiad yn briodol ac yn fuddiol i'r mwyafrif o bobl yn yr ardal leol. Ni ddangoswyd bod unrhyw effeithiau sŵn a dirgryniad posibl ar amodau byw lleol o'r datblygiad arfaethedig yn annerbyniol o niweidiol.
- 16.3.39. Yn ei SoCG [REP8-019] roedd IACC yn fodlon gyda threfniadau monitro ar gyfer defnydd o ffyrdd lleol gan draffig adeiladu.

Effeithiau cronol

- 16.3.40. Roedd trigolion ac eraill yn Nhregele a nifer o leoliadau eraill wedi'u nodi gan yr Ymgeisydd fel y rheiny a oedd yn fwyaf tebygol o ddioddef effeithiau sŵn cronol rhyng-brosiect. Byddai'r rhain yn deillio o'r gweithgarwch adeiladu arfaethedig, ynghyd ag unrhyw waith cysylltu a dargyfeirio cyfleustodau a fyddai'n cyd-daro ag ef. Fodd bynnag, nid oedd modd meintoli effeithiau posibl y gweithiau eraill. Byddai potensial i rai effeithiau cronol gael eu profi yng Nghaergybi, ond nid ystyriwyd bod angen unrhyw liniaru ymhellach na hynny a gynigiwyd [APP-388].
- 16.3.41. Byddai'r effaith rhyng-brosiect gronol fwyaf arwyddocaol mewn annedd yn Kingsland gerllaw'r Ganolfan Logisteg arfaethedig, gydag effeithiau llai yn deillio o ryngweithiad effeithiau'r prosiect yn gyffredinol a'r Ganolfan Logisteg ar nifer o dderbynyddion i'r gogledd o Fae Trearddur. Fodd bynnag, ni chynigiwyd unrhyw liniaru pellach o ganlyniad i'r asesiad hwn o effeithiau cronol rhyng-brosiect [APP-387].

16.4. CASGLIADAU

- 16.4.1. Ceir polisi cenedlaethol perthnasol yn adran 4.10 NPS EN-1, lle mae paragraff 4.10.1 yn pwysleisio y gallai allyriadau a gollyngiadau o gynnig fod yn destun rheoleiddio ar wahân o dan y fframwaith rheoli llygredd neu fframwaith caniatáu neu drwyddedu arall.
- 16.4.2. Mae NPS EN-1 paragraff 4.10.3 yn parhau drwy nodi y dylai'r ExA:
- 16.4.3. *"...weithio ar sail y dybiaeth y caiff y gyfundrefn rheoli llygredd berthnasol a chyfundrefnau rheoleiddio amgylcheddol eraill, gan gynnwys y rhai ar ddraenio tir, echdynnu dŵr a bioamrywiaeth, eu cymhwyso'n briodol a'u gorfodi gan y rheoleidiwr perthnasol. Dylai weithredu i ategu hynny ond nid eu dyblygu..."*
- 16.4.4. Mae hon yn ymagwedd reoleiddio sefydledig sy'n parhau'n gyson â meysydd polisi cynllunio eraill, yn cynnwys Polisi Cynllunio Cymru (PPW) (e.e. paragraffau 1.20 a 5.13.3).
- 16.4.5. Darperir un gyfundrefn rheoli llygredd o'r fath sy'n berthnasol i'r datblygiad arfaethedig trwy Ddeddf Rheoli Llygredd 1974, sy'n cwmpasu gwaredu gwastraff, llygredd dŵr, sŵn, llygredd atmosfferig ac iechyd y cyhoedd. O ran rheoli sŵn a dirgryniad, bydd angen cydsyniad ar yr Ymgeisydd o dan a61 y Ddeddf cyn dechrau ar waith adeiladu. Byddai IACC yn rheoleiddio'r cyfnod adeiladu trwy Ddeddf Rheoli Llygredd 1974 a61 cydsynio a rheolaethau'r DCO.

WNTA

- 16.4.6. Daw'r ExA i'r casgliad na ddisgwyliwyd i unrhyw lefelau sŵn a dirgryniad arwyddocaol ddeillio o weithredu Wylfa Newydd [APP-125]. Byddai unrhyw sŵn a dirgryniad a fyddai'n digwydd o weithrediad yr orsaf bŵer yn cael eu rheoli trwy DCO, rheolaethau cynllunio a chyfundrefnau rheoleiddio eraill [REP9-008].

16.4.7. Yn ystod y cyfnod adeiladu, mae'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi nodi'r holl dderbynyddion arwyddocaol ac wedi darparu mesurau lliniaru priodol. Mae hefyd yn cytuno gydag IACC ei fod yn fodlon â manylion rheoli a monitro'r trefniadau monitro sŵn arfaethedig.

16.4.8. Er bod pryderon ynglŷn â rhai agweddau ar weithrediadau o amgylch Campws y Safle a allai achosi tarfu i drigolion, mae'r ExA o'r farn fod y mesurau lliniaru a gynigir gan yr Ymgeisydd yn briodol er mwyn lleihau tarfu drwy sŵn a dirgryniad gymaint ag y bo modd.

16.4.9. Fodd bynnag, mae'r ExA yn cynnig diwygiad i'r drafft o WN22 yn ymwneud ag amodau byw deiliaid Campws y Safle yn y dyfodol, gan gyfeirio'n benodol at sŵn, dirgryniad ac ansawdd yr aer o ystyried agosrwydd Campws y Safle at ardal adeiladu'r WNDA a'r gwaith trin carthion. Argymhellir bod WN22 (1) yn cael ei ddiwygio fel a ganlyn:

"cynlluniau a manylion ysgrifenedig y dyluniad (yn cynnwys maint, golwg allanol, cyfleusterau, cynlluniau lloriau, lleoliad, insiwleiddiad sŵn a mesurau ansawdd aer)...."

16.4.10. Gan gyfeirio at ffrwydro, mae'r ExA o'r farn y byddai amddiffyniadau priodol yn eu lle i warchod amodau byw pobl sy'n byw ac yn gweithio yn yr ardal, ac yn ymweld â hi.

Gwelliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd

16.4.11. Mae'r ExA yn fodlon y bydd sicrhau'r LNMS yn darparu lliniaru priodol i'r eiddo hynny a fydd yn dioddef effeithiau sŵn niweidiol yn sgil mwy o gerbydau HGV yn ystod adeiladu.

Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle

16.4.12. Byddai disgwyl i natur y gwaith adeiladu arwain at lefelau sŵn a fyddai'n cael rhywfaint o effaith ar amodau byw lleol. Fodd bynnag, gwaith dros dro fyddai'r gwaith adeiladu a byddai'n digwydd yn ystod y dydd. Yn ogystal, byddai'r gweithgareddau adeiladu a'r camau a gymerir i leihau sŵn gymaint ag y bo modd yn destun rheoleiddio o dan adran 61 Deddf Rheoli Llygredd 1974. Byddai'r lefelau sŵn disgwyledig, ac unrhyw ddirgryniad a asesir, yn cael eu lleihau a'u lliniaru i lefel a fyddai'n sicrhau na fyddai unrhyw effeithiau niweidiol yn arwyddocaol er mwyn gwarchod iechyd ac ansawdd bywyd pobl yn yr ardal leol.

16.4.13. Mae'r ExA, felly, yn fodlon y byddai disgwyl i fesurau lliniaru sŵn o weithredu Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle arwain at effeithiau niweidiol bach.

Effeithiau traffig y prosiect yn gyffredinol

16.4.14. Mae'r ExA yn fodlon na fyddai pryderon yn ymwneud â thynnu uwchbridd o'r safleoedd digolledu ecolegol yn arwain at effeithiau sŵn neu ddirgryniad arwyddocaol.

16.4.15. Mae'r ExA yn cydnabod y pryderon ynghylch cynnydd yn y traffig trwy

Lanfachraeth cyn adeiladu'r ffordd osgoi arfaethedig. Er bod pryderon IACC yn adlewyrchu barnau a fynegwyd gan drigolion Llanfachraeth, nid yw'r pryderon hyn wedi'u gosod o fewn cyd-destun y dystiolaeth fanwl am sŵn a dirgryniad yn yr ES, na'u cefnogi ganddi. Felly, ni ddangoswyd y byddai effeithiau sŵn a dirgryniad traffig yn pasio drwy Lanfachraeth yn y cyfnod adeiladu cynnar yn arwain at effeithiau arwyddocaol ar iechyd neu ansawdd bywyd yn y pentref.

- 16.4.16. Byddai symudiadau cerbydau Wylfa Newydd ymhell o fewn capasiti'r briffordd [REP5-047]. Er y byddai cynnydd mewn traffig HGV drwy'r pentref ar y dechrau, byddai'r ffordd osgoi ar gael i'r cerbydau hyn cyn y cyfnod adeiladu brig.
- 16.4.17. O ran sŵn a dirgryniad o draffig a'i effaith ar amodau byw lleol, gan gynnwys ar gyfer pobl sy'n byw ar ffordd yr A5025 neu'n agos ati, byddai'r CoCP yn capio nifer symudiadau HGV yn yr WNDA [REP10-018]. Yn ogystal, byddai'r CoCP [REP10-019] yn cyfyngu ar fwyafrif o symudiadau cerbydau adeiladu i rhwng 07:00 a 19:00, gydag ond 40 o symudiadau HGV yn cael eu caniatáu rhwng 19:00 a 23:00. Byddai cyfyngiadau pellach yn gymwys yn ystod amserau gollwng a chodi plant yn yr ysgol.
- 16.4.18. Byddai gan drigolion yn yr ardaloedd hyn, yn amodol ar nifer o feini prawf, hawl i gael gwydr eilaidd neu wydr dwbl, ac mewn rhai amgylchiadau mesurau ychwanegol ar gyfer gerddi a heulfannau, er mwyn lleihau unrhyw sŵn a tharfu [REP10-018].
- 16.4.19. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn annerbyniol o niweidiol i amodau byw'r trigolion hyn, ac er y nodir y cais am strategaeth flwyddyn gynnar, nid ystyrir bod hynny'n angenrheidiol.

Lliniaru Cyffredinol ar gyfer Effeithiau Sŵn a Dirgryniad ar y Tir

- 16.4.20. Adeg Terfyn Amser 9, cadarnhaodd IACC [REP9-031] bod cynnydd sylweddol wedi'i wneud o ran cynnwys a sylwedd y CoCPs [REP10-018 to REP10-028]. Tynnwyd sylw at nifer o faterion fel 'pryderon heb eu datrys', ac nid oedd sŵn na dirgryniad wedi'u cynnwys yn y pryderon hynny. O hwn, mae'r ExA yn deall nad oes gan IACC unrhyw bryderon heb eu datrys mewn perthynas â rheoli sŵn a dirgryniad.
- 16.4.21. Ceir crynodeb o'r mesurau lliniaru arfaethedig ar gyfer sŵn a dirgryniad yn y Map Llwybr Lliniaru [REP9-008]. Byddai'r mesurau hyn, a'r rheolaethau o fewn y dDCO [REP10-006] a fyddai'n eu gweithredu, yn darparu'r sail ar gyfer mynd i'r afael ag effeithiau sŵn a dirgryniad y datblygiad arfaethedig. Rhoddir manylion y caniatadau a'r trwyddedau eraill a fyddai'n berthnasol i'r datblygiad arfaethedig, ac a fyddai'n mynd i'r afael â'i effeithiau posibl, yn nogfennaeth yr Ymgeisydd, yn cynnwys [REP6-017 and REP8- 036].
- 16.4.22. Yn ogystal, byddai mesurau lliniaru sŵn adeiladu ar gyfer Ysgol Gynradd Cemaes ac Eglwys Sant Padrig yn cael sylw drwy'r Cytundeb a106 [REP10-009].

- 16.4.23. Er na fyddai modd osgoi rhai effeithiau sŵn a dirgryniad yn deillio o'r datblygiad arfaethedig, byddai'r mesurau lliniaru hyn yn lleihau arwyddocâd potensial yr effeithiau i ddarparu lliniaru effeithiol lle gellir cyflawni hynny.
- 16.4.24. O ystyried graddfa'r gweithgareddau adeiladu arfaethedig ac agosrwydd cartrefi atynt, mae'r ExA yn cydnabod y byddai pobl yn yr ardal yn dioddef rhywfaint o sŵn, dirgryniad a tharfu cysylltiedig. Yn ystod y gweithredoedd adeiladu arfaethedig byddai amodau byw yn newid i lawer sy'n agos at y safle. Fodd bynnag, lle rhagwelir effeithiau arwyddocaol, mae'r ExA yn fodlon y byddai'r Ymgeisydd yn cymryd camau i osgoi, lliniaru a lleihau'r tarfu a ddioddefir gymaint â phosibl. Yn ogystal, er y byddai nifer o anheddau ac adeiladau eraill yn agosach at y briffordd, byddai deilliant y gwaith ar yr A5025 yn fuddiol i lawer sy'n byw yn yr aneddiadau rhwng y datblygiad arfaethedig a'r A55.
- 16.4.25. Yn ystod cyfnod gweithredu'r datblygiad arfaethedig, ni ddisgwylir i unrhyw effeithiau gweddilliol arwyddocaol o sŵn a dirgryniad ddigwydd.
- 16.4.26. Felly, o ran sŵn a dirgryniad, byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith dderbyniol ar iechyd, diogelwch neu amwynder deiliaid adeiladau a thir i gydymffurfio â'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) Polisi PCYFF2 a PPW. Mae'r ExA o'r farn hefyd y byddai effaith sŵn a dirgryniad o'r datblygiad arfaethedig yn bodloni amcanion NPS EN-1.
- 16.4.27. Daw'r ExA i'r casgliad felly na ddylai sŵn a dirgryniad bwyso yn erbyn gwneud y Gorchymyn. Mae effaith sŵn adeiladu ar fôr-wenoliaid wedi'i hystyried mewn man arall ac felly ni chyfrifir yr effaith yma eto.

Yr angen am unrhyw **newidiadau i'r dDCO a** dogfennau rheoli

- 16.4.28. Mae'r ExA yn cynnig diwygiad i'r drafft o WN22 yn ymwneud ag amodau byw deiliaid Campws y Safle yn y dyfodol, gan gyfeirio'n benodol at sŵn, dirgryniad ac ansawdd yr aer o ystyried agosrwydd Campws y Safle at ardal adeiladu'r WNDA a'r gwaith trin carthion. Argymhellir bod WN22 (1) yn cael ei ddiwygio fel a ganlyn:

"cynlluniau a manylion ysgrifenedig y dyluniad (yn cynnwys maint, golwg allanol, cyfleusterau, cynlluniau lloriau, lleoliad, insiwleiddiad sŵn a mesurau ansawdd aer)..."

17. TRAFFIG A THRAFNIDIAETH

17.1. CYFLWYNIAD

- 17.1.1. Mae'r adran hon yn delio ag effaith y datblygiad arfaethedig ar y rhwydwaith ffyrdd bresennol.

17.2. CYD-DESTUN POLISI

Polisi Cenedlaethol

- 17.2.1. Mae Adran 5.13 o Ddatganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) EN-1 yn nodi traffig a thrafnidiaeth fel testun y dylid ei ystyried yn yr asesiad o unrhyw Brosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIP). Mae'n eiriol *"gall y broses o gludo deunyddiau, nwyddau a phersonél i ddatblygiad ac oddi yno yn ystod pob un o gamau'r prosiect gael amryw effeithiau ar seilwaith trafndiaeth yr ardal o'i amgylch ac o bosibl ar y rhwydwaith trafndiaeth cysylltiedig, er enghraifft drwy greu mwy o dagfeydd. Gall effeithiau gynnwys effeithiau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol. Gall effeithiau amgylcheddol godi o gynnydd mewn sŵn ac allyriadau o drafndiaeth ar y ffordd yn benodol"* (paragraff 5.13.1). Mae'r NPS yn nodi hefyd fod *"ystyried a lliniaru effeithiau trafndiaeth yn rhan hanfodol o amcanion polisi ehangach y Llywodraeth ar gyfer datblygu cynaliadwy"*.
- 17.2.2. Mae paragraff 5.13.6 yn cydnabod y gall NSIP ynni newydd gael effeithiau sylweddol ar seilwaith trafndiaeth yn yr ardal ac y dylai'r penderfynwr sicrhau bod yr ymgeisydd wedi ceisio lliniaru'r effeithiau hyn, gan gynnwys yn ystod y cam adeiladu. Mae NPS EN- 1 (paragraff 5.13.10) yn pwysleisio bod cludo ar ddŵr neu'r rheilffordd yn well ar bob cam o'r prosiect, lle bo hynny'n gost-effeithiol.
- 17.2.3. Yn olaf, mae NPS EN-1 yn dweud y gall y penderfynwr osod gofynion lle bydd yn debygol y defnyddir llawer o draffig HGV (paragraff 5.13.11).
- 17.2.4. Nid yw NPS EN-6 yn ystyried mater traffig a thrafnidiaeth.

Polisi a Chanllawiau Cymru

- 17.2.5. Mae Polisi Cynllunio Cymru (argraffiad 10, Rhagfyr 2018) (PPW) yn eiriol y dylai'r system gynllunio alluogi pobl i gael mynediad i swyddi a gwasanaethau drwy deithiau byrrach, mwy effeithlon a chynaliadwy. Mae'n pwysleisio bod rhaid i ddefnydd tir a chynllunio fod wedi'u hintegreiddio a bod gan y system gynllunio ran allweddol i'w chwarae i leihau'r angen i deithio drwy, ymhlith pethau eraill, sicrhau bod datblygiad wedi'i leoli yn y lleoliadau iawn. Rhoddir pwyslais ar yr angen i hyrwyddo hygyrchedd gymaint ag y bo modd trwy gerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus, ac mae'n cydnabod fod gan Gerbydau Allyriadau Isel Iawn ran bwysig i'w chwarae i ddatgarboneiddio trafndiaeth. Mae'n dweud bod rhaid i Awdurdodau Lleol fabwysiadu ymagwedd integredig at reoli traffig.
- 17.2.6. Mae Nodyn Cyngor Technegol 18 (TAN 18): Trafndiaeth (2007) yn

cydnabod y gall trafndiaeth, a thraffig ffordd yn benodol, gael effeithiau negyddol ar iechyd pobl a'r amgylchedd. Er mwyn helpu asesu hyn, mae'n pennu trothwyon a meini prawf ar gyfer asesu datblygiad newydd. Nid yw TAN 18 yn cyfeirio'n uniongyrchol at effeithiau traffig adeiladu.

- 17.2.7. Mae Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013, ymhlith pethau eraill, yn mynnu bod cynlluniau ffyrdd newydd (gan gynnwys cynlluniau gwella ffyrdd) i ystyried anghenion cerddwyr a beicwyr yn y cam dylunio.

Polisi a Chanllawiau Lleol

- 17.2.8. Mae Polisi PS 4 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026 (y CDLI ar y cyd) yn datgan y dylid lleoli datblygiad i leihau'r angen i deithio gymaint ag y bo modd ac y bydd y Cynghorau'n cefnogi gwelliannau trafndiaeth fydd yn hyrwyddo hygyrchedd i'r eithaf ar gyfer pob dull o deithio, ond yn arbennig ar droed, beic a chludiant cyhoeddus. Mae'n dweud y bydd angen darparu elfennau seilwaith priodol fel rhan o gynlluniau datblygu isadeiledd mawr. Mae Polisi TRA 1, trwy ddiogelu a darparu tir, yn ceisio sicrhau gwelliannau i'r A5025 o'r Fali i Wylfa.
- 17.2.9. Mae polisi strategol PS 9, sy'n delio'n benodol gydag Wylfa Newydd a datblygiad perthynol, yn datgan bod y cynigion priffyrdd a chludiant ar gyfer y prosiect yn rhan o'r strategaeth traffig a thrafnidiaeth integredig ym mholisi PS 4 ac y dylai leihau'r effeithiau niweidiol i lefel sy'n dderbyniol, yn cynnwys y rhai'n codi yn ystod y cyfnodau adeiladu, gweithredu a datgomisiynu, ac unrhyw gyfnodau adfer. Dylai cynigion, lle bo'n ymarferol, wneud cyfraniad cadarnhaol tuag at amcanion polisi cludiant yn yr ardal, a chynnwys atebion aml-foddol a buddsoddiad sy'n annog teithio gyda chludiant cyhoeddus, cerdded a beicio a dulliau trafndiaeth gynaliadwy eraill. Mae'r polisi hefyd yn cefnogi darparu canolfan logisteg a chyfleusterau parcio a theithio neu barcio a rhannu. Mae'n mynnu y dylai'r holl gynigion gael eu gwasanaethu'n briodol gan seilwaith trafndiaeth, gan gynnwys trafndiaeth gyhoeddus, ac ni ddylent gael effeithiau niweidiol ar gymunedau lleol a thwristiaeth. Mae'n mynnu bod angen dangos hyn drwy Asesiad Trafnidiaeth. Lle rhagwelir unrhyw faterion, ceisir darparu gwelliannau priodol i'r rhwydwaith trafndiaeth a darparu opsiynau trafndiaeth gynaliadwy i liniaru'r effeithiau.
- 17.2.10. Mae polisiâu strategol PS 11 a PS 12 yn delio'n benodol gyda'r meini prawf y mae'r Cyngor yn eiriol bod angen eu hystyried wrth asesu'r ganolfan logisteg arfaethedig (PS 11) a'r cyfleusterau Parcio a Theithio a Pharcio a Rhannu (PS 12). Mae egwyddor gyffredinol GP15 yn Wylfa Newydd: Canllawiau Cynllunio Atodol (Mai 2018) (yr SPG) yn mynnu dull logistaidd o gludo i'r prif safle (gyda phwyslais yn cael ei roi ar ddefnyddio'r môr a'r rheilffordd) ac mae'n pwysleisio'r angen i leihau trafndiaeth ar ffyrdd, ond lle caiff ei ddefnyddio, dylid ei asesu a'i liniaru'n briodol.
- 17.2.11. Yn ei ystyriaeth o effeithiau traffig a thrafnidiaeth y Cais, mae'r Awdurdod Archwilio (ExA) wedi rhoi ystyriaeth i'r polisiâu a bennir yn NPS EN-1, PPW, polisiâu perthnasol y CDLIC a'r canllawiau a geir yn TAN 18 a'r SPG.

17.3. CYD-DESTUN YNYS MÔN

- 17.3.1. Gall y rhwydwaith ffyrdd ar Ynys Môn gael ei nodweddu fel un wledig yn bennaf gydag ychydig o ffyrdd o safon uchel. Yr A55 yw'r prif lwybr o'r dwyrain i'r gorllewin ar draws yr ynys, yn cysylltu Caergybi a'r derfynfa fferïau i Ddilyn yn y gorllewin, i Fangor ar dir mawr Cymru yn y dwyrain. Mae'r A55 yn ffordd ddeuol gan mwyaf ac eithrio Pont Britannia lle mae'n mynd yn ffordd unffrwd wrth iddi groesi Afon Menai. Mae'r A5 yn rhedeg yn gyfochrol â'r A55 am lawer o'i llwybr ar draws yr ynys, ac mae'n cysylltu â'r tir mawr dros Bont Menai.
- 17.3.2. Ffyrdd allweddol eraill ar yr ynys yw'r A5025 a'r A4080. Mae'r A4080 yn ffurfio'r llwybr deheuol ar draws Ynys Môn, yn cysylltu pentrefi i'r de o'r A55 rhwng Cyffyrdd 5 ac 8. Mae'r A5025 yn darparu dolen ogleddol o'r ynys yn rhedeg rhwng Cyffordd 3 yn y Fali a Chyffordd 8 yn Llanfairpwllgwyngll. Yr A5025 fyddai'r llwybr allweddol ar gyfer traffig (adeiladu a gweithredu) yn gysylltiedig â'r Orsaf Bŵer, Datblygiad Cysylltiedig a Chyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle.
- 17.3.3. Fel llawer o ardaloedd gwledig, cyfyngedig yw'r gwasanaeth bysys cyhoeddus ar gyfer yr ardal. Mae Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA) wedi'i lleoli mewn man cymharol anghysbell, i ffwrdd oddi wrth ganolfannau poblogaeth sylweddol, ac o ganlyniad mae'r seilwaith presennol ar gyfer cerddwyr a beicwyr yn gyfyngedig iawn.
- 17.3.4. Dangosodd arolygon sylfaenol a gynhaliwyd gan yr Ymgeisydd nad oedd unrhyw oedi sylweddol ar y rhwydwaith ffyrdd na chiwio wrth gyffyrdd ar hyn o bryd yn yr ardal astudio, ac eithrio Pont Britannia yn ystod oriau brig y bore a gyda'r nos.

17.4. Achos yr Ymgeisydd

- 17.4.1. Roedd yr Asesiad Trafnidiaeth (TA) [APP-101] a gynhaliwyd gan yr Ymgeisydd yn seiliedig ar senario achos gwaethaf o 9,000 o weithwyr adeiladu ar yr amser brig, a dim ond 60% (yn hytrach na'r targed o 80%) o'r deunyddiau ar gyfer yr WNDA oedd yn cael eu cludo ar y môr.
- 17.4.2. Roedd y TA [APP-101] a'r Datganiad Amgylcheddol (ES) [APP-089] yn destun barn gwmpasu fanwl a thrafodaethau cyn-ymgeisio gyda rhanddeiliaid trafndiaeth allweddol, yn cynnwys awdurdodau priffyrdd lleol a Llywodraeth Cymru (LIC), sy'n gyfrifol am yr A55. Ymhlith pethau eraill, ystyriodd y Datganiad Amgylcheddol [APP-089] effaith y cynnig ar amserau siwrneiau; damweiniau a diogelwch; straen gyrrwyr; straen cerddwyr ac amwynder a thor-cysylltiad gyrrwyr.
- 17.4.3. Mae'r asesiad yn ystyried traffig yn 2020 (gyda ffyrdd osgoi a hebddynt), 2023 a 2033. Seiliwyd y dyddiadau hyn ar raglen dybiedig ar gyfer yr archwiliad DCO, ac er bod llithriant yn y rhaglen hon yn awr oherwydd yr ataliad presennol ar y prosiect, mae'r Ymgeisydd yn dadlau na fyddai hyn yn effeithio ar gasgliadau'r asesiad.

- 17.4.4. Byddai effeithiau'r Cais ar y rhwydwaith ffyrdd yn cael sylw drwy fesurau lliniaru ymgorfforedig, arfer da a chyfraniadau a106, ac mae'r rhain yn cynnwys:
- 17.4.5. Mesurau lliniaru ymgorfforedig:
- Gwelliannau i'r briffordd ar hyd yr A5025 rhwng y Fali a'r WNDA. Byddai hyn yn arwain at osgoi cymunedau Y Fali, Llanfachraeth a Llanfaethlu; adlinio'r briffordd drwy Cefn Coch a chynyddu lled y briffordd ar hyd rhannau o'r A5025 rhwng y pentrefi hyn;
 - Darparu canolfan logisteg ym Mharc Cybi i reoli traffig adeiladu/cyflenwadau i'r safle/Llwythi Anwahanadwy Annormal (AILs);
 - Darparu Campws Safle ar gyfer hyd at 4,000 o weithwyr i leihau traffig dyddiol yn cymudo i'r WNDA ac oddi yno;
 - Darparu cyfleuster Parcio a Theithio yn Nalar Hir a defnyddio bysys gwennol i fynd â gweithwyr adeiladu yn ôl ac ymlaen i'r WNDA er mwyn lleihau nifer y symudiadau ceir preifat a fyddai eu hangen i alluogi gweithwyr fynd i'r safle;
 - Darparu safle bws ar yr A5 y safle Parcio a Theithio er mwyn gwella mynediad i drefi a phentrefi lleol, ac oddi yno, ar gyfer gweithwyr adeiladu; a
 - Defnyddio'r Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) i dderbyn o leiaf 60% o gyfanswm y deunydd sydd ei angen ar gyfer y prosiect (gyda tharged o 80%) er mwyn lleihau maint y deunydd y byddai angen iddo deithio ar ffyrdd.
- 17.4.6. Yn ychwanegol at y gwaith Gwelliannau i'r Briffordd Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd fel rhan o'r cais, byddai angen Gwelliannau i'r Briffordd ar Linell Bresennol y Ffordd hefyd. Gan y byddai'r gweithrediadau hyn o fewn ffin y briffordd bresennol yn bennaf, nid ydynt yn ffurfio rhan o'r cais. Roeddent yn destun cais cynllunio ar wahân (Cyfeirnod ACLI: 27106E/FR/ECON) a wnaed i Gyngor Sir Ynys Môn (IACC) (fel yr awdurdod penderfynu) ym mis Tachwedd 2017, o dan ddarpariaethau Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd) (TCPA). Rhoddwyd caniatâd cynllunio i'r gweithiau hyn IACC ar 13 Gorffennaf 2018.
- 17.4.7. Byddai mesurau lliniaru Arfer Da yn cael eu sicrhau trwy God Ymarfer Adeiladu (CoCP) ardystiedig Wylfa Newydd [REP10-018] a'r is-CoCPs perthnasol. Ymhlith pethau eraill, byddai'n cynnwys y mesurau canlynol:
- Amserau sifft gwasgaredig er mwyn lledaenu traffig ar adegau pan fo'r llif ar ei fwyaf;
 - Gwasanaeth bws pwrpasol i weithwyr sy'n byw ar Ynys Môn, ym Mangor a Chaernarfon;
 - Rheoli amserau danfon cyflenwadau gyda chyfyngiadau yn ystod amserau dechrau a gorffen ysgol cyn i'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd ddod yn weithredol;
 - Llwybrau mynediad wedi'u cytuno ar gyfer cerbydau nwyddau trwm (HGV), bysys ac AILs;
 - Cyfyngiadau ar nifer y cerbydau HGV sy'n defnyddio'r A5025 cyn ac ar ôl i'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd ddod yn weithredol;
 - Arwyddion dwyieithog;

- System bwcio danfon cyflenwadau er mwyn rheoli capasiti'r cyfleusterau llwytho ar safle'r Orsaf Bêr;
- Rhannu ceir rhwng staff er mwyn lleihau symudiadau cerbydau cymudo gymaint ag y bo modd;
- Pwyntiau gwefrio cerbydau trydan a chyfleusterau parcio beiciau er mwyn annog trafndiaeth gynaliadwy; a
- Rhaglen gynhwysfawr o fonitro, adolygu a rheoli.

17.4.8. Byddai'r mesurau lliniaru ymgorfforedig ac arfer da wedi'u sicrhau drwy'r gofynion canlynol:

- PW2 sy'n mynnu cyflawni mesurau lliniaru allweddol (a fyddai'n cynnwys y MOLF, Campws y Safle, gwaith ar ffyrdd oddi ar linell bresennol y ffordd, canolfan logisteg, parcio a theithio ac ati) yn unol â strategaeth fesul cyfnod wedi'i chytuno;
- PW3 a fyddai'n mynnu bod gwaith yr Orsaf Bêr, Campws y Safle a'r Gwaith Morol yn cael ei gyfalwni yn unol â Datganiad Dull Adeiladu;
- PW4 sy'n mynnu bod hysbysiad ymlaen llaw o gwblhau a defnydd gweithredol o unrhyw waith gael ei gyflwyno'n ysgrifenedig i IACC, a Cyfoeth Naturiol Cymru mewn perthynas â Gwaith morol;
- PW7 a fyddai'n sicrhau CoCP ardystiedig Wylfa Newydd a, heblaw am y gwaith paratoi a chlirio'r safle, byddai'n mynnu cyflwyno a chael cymeradwyaeth ar gyfer cynllun rheoli digwyddiadau traffig a chynllun parcio fesul cam;
- Byddai PW8 yn sicrhau Strategaeth ardystiedig Rheoli Gweithlu Wylfa Newydd a fyddai, ymhlith pethau eraill, yn mynnu bod gweithwyr yn rhannu ceir ac yn defnyddio llwybrau cymudo cytunedig;
- Byddai WN1, ymhlith pethau eraill, yn mynnu cyflwyno a chael cymeradwyaeth ar gyfer cynllun i ddelio â rheoli Llwythi Anwahanadwy Annormal (AILs);
- Mae WN18, WN19, OPSF6, PR7, LC6, LC7, OH7 yn ymdrin â darpariaeth parcio (yn ystod adeiladu a gweithredu) ar y safleoedd unigol amrywiol;
- WN31 sy'n mynnu bod o leiaf 60% o'r holl ddeunyddiau adeiladu yn cael eu cyflenwi drwy'r MOLF, a bod monitro misol ar gyflenwadau i'w cyflwyno bob chwarter i IACC;
- Byddai PR8 yn mynnu datgomisiynu'r cyfleuster Parcio a Theithio; ac
- Mae OH5 ac OH6 yn rheoli dyluniad manwl a dimensiynau'r traphontydd, trosbontydd a thanffyrdd y byddau eu hangen ar gyfer gwaith ar y Briffordd Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd.

17.4.9. Yn olaf, byddai'r a106 llofnodedig [REP10-009] yn cyflawni nifer o fesurau i liniaru effaith y datblygiad arfaethedig mewn perthynas â thraffig a thrafnidiaeth, a gellir gweld manylion y rhain yn Atodiad E yr adroddiad hwn.

17.4.10. Yn ystod y cyfnod gweithredu, byddai'r mesurau lliniaru ymgorfforedig a gyflawnir gan y gwelliannau i'r briffordd ar hyd yr A5025 a ddarparwyd ar gyfer y cyfnod adeiladu, yn dal yn eu lle, fel y byddai'r MOLF a gellid ei ddefnyddio ar gyfer cludo cydrannau swmp a fydd eu hangen yn ystod y cyfnod gweithredu. Byddai Strategaeth Deithio yn ystod Gweithredu (a fynir fel rhan o'r CoCP) yn lleihau effeithiau amgylcheddol traffig yn ystod y cyfnod gweithredu trwy annog rhannu ceir, rhoi cyhoeddusrwydd Gorsaf Bêr Niwclear Wylfa Newydd EN010007

i wasanaethau bws, man parcio beiciau a llwybrau cerdded allweddol. Yn ogystal, byddai'r gweithlu yn ystod y cyfnod gweithredu yn sylweddol llai na'r gweithlu yn ystod y cyfnod adeiladu gyda'r rhan fwyaf o staff yn byw yn lleol; byddai cyflenwadau'n cael eu danfon yn ystod diwrnodau'r wythnos a disgwylir iddynt fod rhwng 07:00 a 19:00 gan ddefnyddio cerbydau llai. Byddai unrhyw gerbydau HGV yn defnyddio'r A5025 fel yn y cyfnod adeiladu.

- 17.4.11. Yn ystod yr Archwiliad cyflwynodd yr Ymgeisydd nifer o geisiadau am newidiadau a fyddai'n cael effaith ar draffig a thrafnidiaeth. Roedd y rhain yn cynnwys cais [REP4-011] i newid patrymau sifft gweithwyr; ymestyn yr amserau danfoniadau arfaethedig ar gyfer cerbydau HGV [REP4-013] a diwygio'r trefniadau mynediad arfaethedig ar gyfer y safle Parcio a Theithio yn Nalar Hir [REP7-001k a REP8-028]. Amlinellir manylion llawn y newidiadau arfaethedig yn adran 3.14 yr adroddiad hwn.
- 17.4.12. Gofynnodd yr Ymgeisydd am newid i batrymau sifft gweithwyr [REP4-011] er mwyn cynyddu cynhyrchiant gweithwyr ac adeiladu mwy o gydnerthedd yn y rhaglen adeiladu. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn, yn dilyn modelu traffig ychwanegol, fod y newid arfaethedig yn sicrhau rheolaeth ddigonol ar draffig adeiladu ar Ynys Môn a Phont Britannia er mwyn osgoi effeithiau niweidiol ar Bont Britannia.
- 17.4.13. Prif amcan y newid arfaethedig i symudiadau cerbydau HGV [REP4-013] oedd darparu hyblygrwydd ychwanegol ar gyfer danfon deunyddiau ac offer er mwyn cynyddu cydnerthedd i'r rhaglen adeiladu oherwydd, er y byddai cyfanswm nifer y symudiadau yn aros yr un fath, byddai'n arwain at gyfanswm o 85 o oriau'r wythnos ar gael ar gyfer danfoniadau yn hytrach na'r 60 o oriau arfaethedig gwreiddiol. Mae'r Ymgeisydd yn fodlon na fyddai'r newid arfaethedig yn peri unrhyw effeithiau newydd o safbwynt traffig a thrafnidiaeth.
- 17.4.14. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn fod y newid arfaethedig i'r trefniadau mynediad i'r safle Parcio a Theithio yn Nalar Hir [REP7-001k a REP8-028] yn angenrheidiol i fynd i'r afael â mater a godwyd gan IACC mewn perthynas â phryderon y byddai'r cynllun, fel y'i gosodwyd yn wreiddiol, yn amharu ar welededd tuag ymlaen wrth ddynesu at Ffordd Llundain i'r graddau na fyddai'n cydymffurfio â'r safonau o'r Llawlyfr Dylunio ar gyfer Ffyrdd a Phontydd (DMRB), ac o ganlyniad ni fyddai modd iddo gael ei fabwysiadu gan y Cyngor.
- 17.4.15. Ailddyluniodd yr Ymgeisydd y ffordd fel ei bod yn osgoi'r angen i wneud newidiadau i Ffordd Llundain a gallai'r rhwydwaith ffyrdd presennol aros ar ei ffurf bresennol a chydymffurfio â'r safonau a bennwyd yn y DMRB. O ganlyniad, byddai defnyddwyr presennol yn parhau i ddefnyddio'r ffordd ar ei ffurf bresennol.
- 17.4.16. Roedd yr ExA o'r farn na fyddai'r newidiadau arfaethedig yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol arwyddocaol tebygol newydd neu wahanol. Ac nid oedd yr ExA o'r farn ychwaith y byddai'r datblygiad arfaethedig, o ganlyniad i'r newidiadau, yn wahanol iawn i hynny y gwnaed cais ar ei gyfer yn wreiddiol. Yn unol â hynny, derbyniodd yr ExA y newidiadau i mewn i'r archwiliad [PD-015 and PD-022] i'w hystyried fel

rhan o'r Cais.

- 17.4.17. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad, o ran traffig a thrafnidiaeth, y byddai rhai effeithiau niweidiol cymedrol yn y tymor byr (hyd nes bod y gwaith ar y Briffordd oddi ar linell bresennol y ffordd yn dod ar-lein) ac yn y tymor canolig (wrth gyffordd yr A55/A5 lle byddai cyffordd â signalau yn cael ei chyflwyno am gyfnod y cyfleuster Parcio a Theithio). Fodd bynnag, yn gyffredinol, daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad y byddai'r gwaith arfaethedig i'r Briffordd oddi ar linell bresennol y ffordd, wedi'i gyfuno gyda'r mesurau lliniaru a rheoli arfaethedig yn arwain at effeithiau buddiol cymedrol (gyda rhai effeithiau buddiol mawr yn lleol).

17.5. Y MATERION CYNLLUNIO

- 17.5.1. Yn ei Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) [REP2-070] cydnabu IACC y gallai'r Gwaith arfaethedig i'r Briffordd Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd ddod â mantais waddol gadarnhaol yn y tymor hir drwy helpu lleihau amserau teithio, damweiniau a straen gyrwyr ar Ynys Môn. Fodd bynnag, roedd IACC, ynghyd â Chyngor Gwynedd [REP2-297] yn pryderu ynghylch blynyddoedd cynnar y prosiect cyn i'r gwaith Oddi ar linell bresennol y ffordd a'r MOLF ddod ar gael, a ph'un a fyddai mesurau lliniaru a/neu reolaethau priodol ar waith i reoli traffig.
- 17.5.2. Roedd gan bob un o'r tri awdurdod lleol (IACC, Cyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy(CCBC)) bryderon ynghylch trefniadau rhannu ceir, gan gynnwys p'un a oedd y cyfraddau presenoldeb ar y ffordd a ragwelwyd gan yr Ymgeisydd yn gyraeddadwy, annigonol a pharcio anghyfreithlon a'r defnydd o'r rhwydwaith ffyrdd lleol gan draffig cymudo.
- 17.5.3. Roedd gan IACC [REP2-070] bryderon penodol ynglŷn â difrod posibl i'r rhwydwaith ffyrdd yn sgil traffig adeiladu; materion capasiti wrth gylchfannau cyfnewidfa'r A55; llifogydd posibl o ran parcio ar y safle Parcio a Theithio a'r effaith y gallai hyn ei chael ar argaeledd parcio; effaith gronol traffig o'i chyfuno gyda phrosiectau eraill, fel y cysylltiad grid arfaethedig; dyluniad arfaethedig gosodiad y ffordd/cylchfan yn Nalar Hir a'r effaith y gallai'r traffig ychwanegol ei chael ar dwristiaeth, a ph'un a fyddai'n rhwystro symudiadau o amgylch yr ynys a/neu yn atal pobl rhag ymweld.
- 17.5.4. Roedd Cyngor Gwynedd [REP2-297] yn pryderu ynghylch effaith traffig yn pasio drwy'r ardal. Roedd tagfeydd o amgylch Pont Britannia, yn cynnwys y potensial i'r llif brig ledaenu, yn bryderon arbennig. Fe wnaethant amlygu'r angen am gynllun cadarn ar gyfer tywydd gwael pan fyddai'r potensial y gallai'r ddwy bont a'r MOLF fod ar gau.
- 17.5.5. Roedd Cyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CCBC) [REP2-289] yn pryderu pe bai mwy o weithwyr yn dod i fwy i Wynedd a Chonwy nag a ragwelwyd gan yr Ymgeisydd, y byddai hyn yn cynnwys goblygiadau ar gyfer triapiau ychwanegol a mwy o bwysau ar y rhwydwaith ffyrdd yn yr ardaloedd hyn.
- 17.5.6. Ar ddiwedd yr Archwiliad, yr unig faterion a oedd heb eu datrys rhwng IACC [REP8-019] a'r Ymgeisydd oedd y parhad yn y diffyg strategaeth blynyddoedd cynnar a'u bod o'r farn bod y mesurau arfaethedig i ddelio

â pharcio anghyfreithlon yn ddiffygiol.

- 17.5.7. Nid oedd gan Gyngor Gwynedd [REP6-048] a CCBC [REP6-050] unrhyw bryderon heb eu datrys o ran traffig a thrafnidiaeth.
- 17.5.8. Barn Llywodraeth Cymru (LIC), sy'n gyfrifol am yr A55, [RR-092, REP2-367] yw y byddai effaith y cynnydd mewn traffig yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu sy'n gysylltiedig â'r cynnig, gyda'i gilydd, yn gwaethygu tagfeydd presennol ar y rhwydwaith cefnffyrdd, gan greu ardaloedd tagfeydd newydd o bosibl ac yn cael effaith negyddol yn gyffredinol ar ddefnyddwyr ffordd, yn cynnwys amserau ymateb ar gyfer y gwasanaethau brys. Yn eu barn nhw, gallai'r angen i symud dros 1,000 AILs yn y ddwy flynedd gyntaf ar hyd yr A55 achosi tarfu sylweddol. Mae LIC o'r farn fod yr effeithiau trafndiaeth hyn yn dderbyniol ar yr amod bod y broses monitro'r strategaeth deithio a bennwyd yn y CoCP ac a gyflwynwyd adeg Terfyn Amser 5 [REP5-020] yn cael ei gweithredu a bod cyllid digonol ar gael i liniaru effeithiau trafndiaeth posibl.
- 17.5.9. Ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd y materion canlynol yn parhau heb eu datrys ar gyfer LIC [REP8-017]: dymuniad y dylai'r holl fsys a ddefnyddir ar y prosiect fodloni'r safon Euro VI ar gyfer injans; cais am ragor o wybodaeth am gyfaint rhagweledig y traffig dros Bont Britannia ac am y modd y byddai'r effeithiau trafndiaeth yn y blynyddoedd cynnar yn cael eu rheoli; cyfyngiad ar symudiadau cerbydau HGV ar draws Pont Britannia Bridge yn ystod yr oriau brig; newidiadau i'r ddarpariaeth barcio fel y byddai'r lle parcio yn yr WNDA ar gyfer trigolion Campws y Safle yn unig (h.y. parcio arhosiad hir) gyda'r safle Parcio a Theithio yn Nalar Hir i'w ddefnyddio fel lle parcio i gymudwyr dyddiol yn unig, a chais am ragor o wybodaeth am y modd y byddai cerbydau HGV gwag yn cael eu rheoli. Yn olaf, adeg Terfyn Amser 9 [REP9-029] er bod LIC yn derbyn sicrwydd yr Ymgeisydd na fyddai angen unrhyw AILs mewn perthynas â gwaith Rhif 12, gofynnont, er mwyn osgoi amheuaeth, y dylid sicrhau hyn drwy ofyniad. Codont bryder hefyd fod y modelu ar gyfer Cyffordd 4 yr A55 wedi'i seilio ar 1,000 yn hytrach na 1,900 o symudiadau cerbydau, a gofynnont am ddiwygiad i ofyniad PR5 i ddarparu sicrwydd ar y mater hwn.
- 17.5.10. Roedd Heddlu Gogledd Cymru (NWP), Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (NWFRS), Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaeth Ambiwylans Cymru (NFAST) a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BCWUB) [RR-090, RR-095, RR-124, REP2-344, REP2-345 a REP2-362] bob un ohonynt yn poeni y gellid effeithio'n niwedol ar amserau ymateb golau glas yn sgil cynnydd yn lefelau'r traffig ar yr A5025, ac y gallai'r cynnydd yn lefelau'r traffig arwain at gynnydd yn nifer a difrifoldeb damweiniau a fyddai'n arwain at oblygiadau ar gyfer darparu gwasanaethau, lefelau staffio a darparu hyfforddiant priodol. Roedd y pryder ynglŷn ag amserau ymateb yn parhau heb ei ddatrys ar ddiwedd yr Archwiliad [REP6-036 a REP6-034]. Pwysleisiodd y Post Brenhinol [AS-002] fod eu gwasanaeth nhw ar y rhwydwaith ffyrdd hefyd ac felly byddai'n sensitif i newidiadau yng nghapasiti'r briffordd, er na wnaethant wrthwynebu'r datblygiad arfaethedig yn ffurfiol.
- 17.5.11. Roedd effaith traffig adeiladu ar y rhwydwaith ffyrdd yn bryder allweddol i nifer o Bartïon â Buddiant [RR-006, RR-012, RR-025, RR-033, RR-035, RR-039, RR-040, RR-045]. Roedd pryderon penodol [RR-030, RR-093 a

REP2-282] ynglŷn â thraffig yn mynd i mewn i's safle Parcio a Theithio yn Nalar Hir. Roedd pryderon gan Bartneriaeth Cynghorau Gogledd Môn (NACP) hefyd [RR-054, REP2-335 a 338, REP5-092] ynglŷn â'r potensial am fynd ar lwybrau osgoi/llwybrau brys a pharcio direolaeth. Tynnwyd sylw hefyd at effaith traffig adeiladu ar drigolion Tregele, Mechell [RR-101] a Llanfachraeth [REP4-055, REP7- 027/038/039] ym mlynnyddoedd cynnar y prosiect cyn cyflwyno'r fynedfa newydd i'r safle (yn achos Tregele) a'r ffordd osgoi arfaethedig (yn achos Llanfachraeth).

- 17.5.12. Roedd effaith y cais ar ddefnyddwyr heblaw modurwyr (NMU) ar yr A5025 yn bryder hefyd [REP2-66-68 and REP8-079] ac fe'i trafodwyd yn y Gwrandawriad Mater Penodol (ISH) ym mis Ionawr [EV-20e-20h] a Mawrth [EV-028-032 ac EV-043- 046] ac yn y Gwrandawriad Llawr Agored (OFH) [EV-038] ym mis Mawrth.
- 17.5.13. O ran y ceisiadau am newidiadau, cafodd y defnydd o un fraich o'r gylchfan bresennol i gael mynediad i'r safle Parcio a Theithio arfaethedig [REP7-001k a REP8-028] ei ystyried gan IACC yn yr ISH ar 7 Mawrth 2019 i fynd i'r afael â'u pryderon ynghylch diogelwch ar y ffyrdd.
- 17.5.14. Roedd IACC o'r farn na ddylai'r ceisiadau am newidiadau ar gyfer symudiadau cerbydau HGV [REP4- 013] a phatrymau sifft gweithwyr [REP4-011] gael eu hystyried ar wahân, ac o'u hystyried fel pecyn, byddai'r newidiadau yn golygu newid sylweddol i'r cais. Fodd bynnag, roedd IACC yn derbyn, o ran y cyngor a gynhwyswyd yn Nodyn Cyngor 16: Sut i ofyn am gael newid a allai fod yn berthnasol, na fyddai'r newidiadau arfaethedig ar eu pennau'u hunain yn newid sylwedd y cais yn sylfaenol [paragraff 1.5.5 REP4 011 a REP0-13].
- 17.5.15. Roedd IACC o'r farn [REP4-013] y dylai'r newid i symudiadau cerbydau HGV gael ei sicrhau'n ffurfiol; roedd angen rhagor o wybodaeth am yr eiddo a fyddai'n cael eu heffeithio, ac yn olaf gofynnont na ddylai'r newidiadau ddigwydd hyd nes bod y Gwaith ar Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd yn ei le. Cododd LIC bryder ynglŷn â'r gwrthdaro posibl gyda chyraeddiadau o fferi Caergybi. Cododd naw o drigolion lleol [REP4-013] bryderon a gellir eu crynhoi fel lefelau sŵn yn ystod y nos; ansawdd yr aer; gwrthdaro traffig ar ddyddiau Sadwrn ac yn ystod yr Haf; dirywiad yn arwyneb ffyrdd; traffig yn goryrru a'r newid yn digwydd cyn bod y Gwaith ar y Briffordd Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd wedi'i gwblhau ac yn agored i draffig.
- 17.5.16. O ran patrymau sifft gweithwyr, cododd LIC bryder y gallai'r newid i weithwyr yn cyrraedd/gadael y safle fod â'r potensial i orgyffwrdd, ac roedd yn amau p'un a oedd gan Gyffordd 4 yr A55 y capasiti i ddelio â hyn. Yn ogystal, ymholodd p'un a oedd y newid arfaethedig wedi cyfrif am y traffig a gynhyrchir gan Fferi 05:45 Caergybi.
- 17.5.17. Er gwaethaf eu pryder ynglŷn â ph'un a fyddai'r newid yn arwain at gais gwahanol iawn, roedd IACC yn dadlau bod angen asesiad a gwybodaeth bellach ynglŷn ag effeithiau posibl y newid. Yn benodol, roeddent eisiau rhagor o wybodaeth am ymddygiad a phatrymau teithio gweithwyr gan gyfeirio at weithlu Hinkley Point C. Roeddent yn pryderu y byddai symudiadau traffig wedi'u crynodi mewn dwy sifft yn hytrach na'u

gwasgaru dros dair sifft. Roeddent yn croesawu'r ffaith y byddai'r newid yn osgoi amserau teithio ysgol. Roedd un Parti â Buddiant yn pryderu ynghylch yr effaith ar gyfeintiau traffig pan fyddai pobl yn cysgu.

- 17.5.18. Adeg Terfyn Amser 9 [REP9-031] tynnodd IACC sylw at, fel canlyniad uniongyrchol gweithredu trefniadau mynediad cyffordd yr WNDA, byddai lle troi presennol i gerbydau yn cael ei golli. Er mwyn cynnal diogelwch y ffyrdd, roedd IACC o'r farn y byddai angen i le troi amgen gerllaw'r gilfan bresennol gael ei ddarparu fel rhan o drefniadau'r gyffordd. Roedd IACC yn pryderu, er y gellid darparu'r lle troi newydd yn y cam dylunio manwl, nad yw hyn wedi'i sicrhau gan ofyniad ar hyn o bryd. [REP10-042]. Cynigiont y drafft canlynol i'w gynnwys:

"(h) Bydd cynllun ar gyfer darparu'r lle troi i gerbydau a fydd yn ffurfio rhan o'r briffordd gyhoeddus yn y gilfan ger y fynedfa i Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd - cynllun a fydd yn cynnwys manylion am ddyluniad y lle troi, pryd y bydd yn cael ei gyflawni, ynghyd ag eglurhad ynghylch y modd y bydd yn cael ei chyflwyno fel priffordd gyhoeddus, y modd y bydd yn cael ei chategoreiddio a'r mesurau rheoleiddio traffig (gan gynnwys unrhyw gyfyngiadau cyflymder neu gyfyngiadau aros) yn cael ei roi yn ei le mewn perthynas â'r lle troi cyn iddo gael ei agor ar gyfer ei ddefnyddio gan y cyhoedd."

- 17.5.19. Roedd yr Ymgeisydd yn dadlau nad oedd digon o amser i wneud y diwygiad cyn diwedd yr Archwiliad ac y gellid cyflawni'r diwygiad drwy'r cam dylunio manwl. Er i IACC [REP10-042] gydnabod y gellid ei gyflawni yn y cam dylunio manwl, roeddent yn pryderu na fyddai hyn, fel y mae wedi'i ddrafftio ar hyn o bryd, wedi'i sicrhau drwy'r dDCO.

17.6. YSTYRIAETH YR AWDURDOD ARCHWILIO

- 17.6.1. Cadarnhaodd IACC yn yr ISH ar 8 Ionawr 2019 [EV20e-20h], yn amodol ar y gwaith arfaethedig i'r Briffordd oddi ar Linell Bresennol y Ffordd, darparu'r MOLF, y cyfleuster Parcio a Theithio a'r Ganolfan Logisteg, y byddai gan y rhwydwaith ffyrdd presennol ar Ynys Môn y capasiti i ymdopi â cherbydau ychwanegol ar gyfer y cyfnodau adeiladu a gweithredu a gynhyrchir gan y Cais. Nid oes unrhyw beth y mae'r ExA wedi'i ddarllen neu ei glywed sy'n ei arwain at gasgliad gwahanol.
- 17.6.2. Noda'r ExA y pryder ynglŷn â'r diffyg strategaeth blynyddoedd cynnar. Fodd bynnag, mae'r ExA yn fodlon bod effeithiau'r traffig wedi'u hasesu'n llawn fel rhan o'r TA [APP-101] yn cynnwys y rheiny ar gyfer y cyfnod cyn y byddai'r gwaith i'r Briffordd oddi ar linell bresennol y ffordd wedi'i gwblhau.
- 17.6.3. Mae Pennod 5 y CoCP [REP10-020] yn pennu'r cyfyngiadau ar gyfer danfoniadau cerbydau HGV, gyda'r rheiny ar gyfer y blynyddoedd cynnar yn is (113 o ddanfoniadau dyddiol neu 2,500 y mis) nag ar gyfer y cyfnod pan fyddai'r gwaith i'r Briffordd oddi ar linell bresennol y ffordd yn ei le (160 o ddanfoniadau dyddiol neu 3,500 y mis). Er bod yr ExA yn nodi y byddai'n well gan IACC pe bai symudiadau wedi'u cyfyngu i ddim mwy na 40% uwchlaw llifoedd sylfaenol [REP8-019] mae'r ExA yn fodlon bod gan y rhwydwaith ffyrdd y capasiti i gymryd y symudiadau ychwanegol a ragwelir yn y blynyddoedd cynnar.

- 17.6.4. O ran yr effaith ar amodau byw trigolion lleol a chymunedau sy'n byw ar yr A5025 neu'n agos ati, yn ychwanegol at gap ar nifer y symudiadau, byddai'r CoCP yn cyfyngu'r mwyafrif o'r symudiadau i rhwng 07:00 a 19:00 (gyda chyfyngiadau pellach ystod amserau gollwng a chodi plant yn yr ysgol) gydag ond 20 o symudiadau'n cael eu caniatáu rhwng 19:00 a 23:00. Yn ogystal, byddai gan drigolion yn yr ardal hon, yn amodol ar nifer o feini prawf, hawl o dan y Strategaeth Lliniaru Sŵn Lleol (yr LNMS) i gael gwydr eilaidd neu wydr dwbl er mwyn lleihau unrhyw sŵn a tharfu gymaint ag y bo modd [REP10-018]. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r cynnig yn niweidio amodau byw'r trigolion hyn i'r fath raddau ei fod yn pwysu yn erbyn gwneud y Gorchymyn, ac er y nodir y cais am strategaeth blynnyddoedd cynnar, nid ystyrir bod hynny'n angenrheidiol. Ystyrir y mater hwn yn fanylach yn yr adran sŵn a dirgrynaid o'r adroddiad hwn ym Mhennod 16.
- 17.6.5. Parcio anawdurdodedig yw parcio anghyfreithlon (fly parking) sy'n digwydd fel arfer o ganlyniad i ddiffyg lle parcio dynodedig neu oherwydd bod costau neu gyfyngiadau ynghlwm wrth barcio. Mynegodd bob un o'r tri awdurdod bryder ynglŷn â'r potensial am barcio anghyfreithlon. Roedd yn bryder arbennig oherwydd bod y cwantwm parcio arfaethedig ar y safle wedi'i seilio ar yr angen am i nifer sylweddol o weithwyr rannu ceir.
- 17.6.6. Byddai parcio anghyfreithlon yn cael ei reoli drwy'r CoCP [REP10-018], sy'n datgan yr ymchwiliad i ddigwyddiadau a amheuir o fewn 48 awr o'r gŵyn wreiddiol, gydag adroddiad terfynol wedi'i gwblhau o fewn 5 diwrnod gwaith. Mae IACC o'r farn, o ystyried lefel y pryder ynglŷn â'r mater hwn a'r effaith bosibl y gallai hyn ei chael ar ddiogelwch y ffyrdd, y byddai hyn yn annigonol. Maent o'r farn y byddai darpariaeth bellach yn angenrheidiol yn yr WKMA yn amlinellu'r camau y byddai'r Ymgeisydd yn eu cymryd gydag achosion o barcio anghyfreithlon wedi'u cadarnhau, a diwygiad i'r CoCP bod y camau disgyblu angenrheidiol wedi'u nodi, eu gweithredu a'u hadrodd i IACC o fewn 5 niwrnod.
- 17.6.7. O ystyried bod y lefelau parcio arfaethedig wedi'u seilio ar weithwyr yn rhannu ceir, mae'n amlwg, pe bai lefelau is o weithwyr yn rhannu ceir, yna mae'r posibilrwydd o orlifo neu barcio anghyfreithlon yn debygol iawn. O ganlyniad, mae'r ExA o'r farn y byddai angen i system orfodi gadarn fod ar waith er mwyn atal gweithwyr rhag parcio ar y rhwydwaith ffyrdd amgylchynol ac i annog rhannu ceir. Nodir y byddai'r a106 llofnodedig [REP10-009] yn ariannu swyddog trafndiaeth a byddai ei ddyletswyddau yn cynnwys gorfodi materion fel parcio anghyfreithlon. Fodd bynnag, o ystyried lefel y pryder, mae'r ExA o'r farn y byddai'r diwygiadau i'r CoCP a'r WKMS a awgrymwyd gan IACC yn briodol hefyd. Felly, pe bai'r Ysgrifennydd Gwladol (SoS) yn penderfynu caniatáu'r Gorchymyn, bydd angen iddo ymgynghori ar y diwygiadau arfaethedig hyn.
- 17.6.8. Byddai mwyafrif y traffig fyddai'n mynd i'r safle Parcio a Theithio yn Nalar Hir yn mynd i mewn ac allan drwy'r gyffordd ar yr A55.

O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon bod maint y traffig ychwanegol a fyddai'n defnyddio'r A5 yn gyfyngedig ac na fyddai felly'n effeithio'n niweidiol ar amodau byw trigolion y pentrefi ar hyd y llwybr hwn.

- 17.6.9. O ran amserau ymateb golau glas, noda'r ExA y byddai'r cynnydd i amserau siwrneiau a fyddai'n deillio o'r Cais yn fach iawn [APP-101] ac mae'n fodlon bod mesurau lliniaru ymgorfforedig priodol yn yr arfaeth i fynd i'r afael â thagfeydd posibl. Mae'r ExA yn ymwybodol y gallai Pont Britannia Bridge, yn sgil culhau'r ffordd i un lôn i bob cyfeiriad a lefelau traffig yn ystod oriau brig y bore a min nos, beri oedi i'r gwasanaethau brys. Fodd bynnag, noda'r ExA bod y bont wedi'i dylunio i gludo tair lon ac felly mae'r ExA yn cytuno gyda'r ymgeisydd y byddai capasiti digonol i alluogi cerbydau brys fynd heibio'n ddirwystr ar y bont. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r cynnig yn peri oedi niweidiol i gerbydau brys.
- 17.6.10. Caiff pryder LIC ynglŷn â'r defnydd o fsys Euro VI ei ystyried yn yr adran Ansawdd Aer ym Mhennod 11 yr adroddiad hwn.
- 17.6.11. Roedd nifer o bryderon gan LIC ynglŷn â Phont Britannia, yn enwedig mewn perthynas â chapasiti yn ystod oriau brig y bore a min nos. Mae'r ExA yn fodlon bod y wybodaeth ychwanegol y gofynnwyd amdani gan LIC wedi'i chynnwys yn y TA [APP-100] a bod modelu pellach wedi'i ddarparu fel rhan o broses SoCG. Yn ogystal, dangoswyd trwy fesurau lliniaru ymgorfforedig fel oriau gweithio'r ganolfan logisteg, cyfyngiadau ar nifer y symudiadau HGV fesul awr, patrymau sifft gweithwyr, bysys gwennol a rhannu ceir, y byddai traffig adeiladu sy'n defnyddio'r bont ar gyfnodau brig wedi'i leihau. Byddai monitro ychwanegol parhaus ar draffig yn cael ei sicrhau drwy'r a106 llofnodedig [REP10-009] a fyddai'n cael ei adolygu gan y Grŵp Ymgysylltu Trafnidiaeth a fyddai'n asesu p'un a fyddai angen camau unioni pellach y gellid ei ariannu trwy gyfraniad traffig yr a106 llofnodedig. O ganlyniad, nid yw'r ExA o'r farn y byddai'r mesurau ychwanegol a'r wybodaeth y gofynnwyd amdani gan LIC yn angenrheidiol.
- 17.6.12. Bwriedir cael lle parcio yn yr WNDA a'r safle Parcio a Theithio. Byddai parcio tymor byr (gweithwyr) a pharcio tymor hir (trigolion Campws y Safle) yn digwydd yn y ddau leoliad. Noda'r ExA yr awgrym gan LIC, er mwyn lleihau traffig cymudo ar hyd yr A5025, y dylai'r holl barcio yn yr WNDA fod yn barcio tymor hir ac wedi'i ddyrannu i drigolion Campws y Safle. Fodd bynnag, mae'r ExA yn fodlon bod y trefniant presennol wedi'i ddylunio'n briodol ac y byddai'n caniatáu hyblygrwydd. Er enghraifft, er mwyn annog rhannu ceir, byddai gweithwyr â lefelau uchel o bobl mewn ceir yn cael parcio yn yr WNDA [APP-101]. Ymhellach, mae effeithiau traffig ar yr A5025 wedi'u hasesu ar sail y trefniadau parcio a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd. O ganlyniad, nid yw'r ExA o'r farn fod angen i'r trefniadau parcio gael eu newid i fodloni cais LIC.
- 17.6.13. Codwyd pryder LIC mewn perthynas â'r niferoedd a ddefnyddiwyd ar gyfer modelu traffig mewn perthynas â chapasiti'r gyffordd a'r safle Parcio a Theithio tuag at ddiwedd yr Archwiliad. O ganlyniad, nid oedd yr ExA yn gallu archwilio'r mater hwn gyda'r Ymgeisydd. Felly, pe bai'r Ysgrifennydd Gwladol yn penderfynu caniatáu'r Gorchymyn, byddai'r ExA

yn argymhell gofyn am eglurhad pellach ynglŷn â'r ffigurau a ddefnyddiwyd ar gyfer modelu'r gyffordd hon, a chan ddibynnu ar yr ymateb os oes angen, bod gofyniad PR5 yn cael ei ddiwygio i ddarparu'r sicrwydd y mae LIC yn gofyn amdano.

- 17.6.14. Gofynnodd LIC am eglurhad ynglŷn â'r modd y byddai cerbydau HGV yn cael eu trefnu ar y safle i sicrhau na fyddai unrhyw effaith negyddol ar y rhwydwaith ffyrdd. Mae'r ExA yn fodlon gyda'r ymateb a ddarparwyd gan yr Ymgeisydd yn y SoCG adeg Terfyn Amser 8 [REP8-017].
- 17.6.15. Mae Adran 5.4 y CoCP [REP10-018] yn delio gyda materion Llwythi Anwahanadwy Annormal (AILs). Yng ngolau cais LIC i sicrhau'n ffurfiol y ffaith na fyddai unrhyw AILs yn gysylltiedig â Gwaith Rhif 12, mae'r ExA yn argymhell, pe bai'r Ysgrifennydd Gwladol yn penderfynu caniatáu'r Gorchymyn, bod y CoCP yn cael ei ddiwygio i gynnwys y cadarnhad hwn. Mae gofyniad arfaethedig SPC3 yn mynnu bod rhaid i Adeiladu Gwaith Rhif 12 gael ei wneud yn unol â'r CoCP ac felly, ar sail y diwygiad i'r CoCP, mae'r ExA yn fodlon y byddai'r mater hwn wedi'i sicrhau'n foddhaol.
- 17.6.16. Mae'r ExA yn ymwybodol bod y defnydd o'r rhwydwaith ffyrdd lleol gan weithwyr adeiladu a cherbydau danfon, a'r effaith y byddai hyn yn ei chael ar ddiogelwch y ffordd ac amodau byw trigolion Tregele, Llanfechell a Mechell yn arbennig yn ystod y blynyddoedd cynnar, yn bryder allweddol yn lleol [RR-054, RR-101, RR-40 a REP2-333]. Mae'r ExA yn fodlon y byddai cerbydau danfon a cherbydau HGV yn cael eu rheoli drwy'r Strategaeth Teithio a Thrafnidiaeth Integredig [APP-107] ac o ganlyniad mae'n annhebygol y byddai'r cerbydau hyn yn defnyddio'r rhwydwaith ffyrdd lleol.
- 17.6.17. O ran traffig gweithwyr adeiladu, mae'r ExA yn fodlon y byddai'r mesurau lliniaru arfaethedig yn sicrhau y byddai'r defnydd o'r rhwydwaith ffyrdd lleol ar gyfer cymudo gan weithwyr adeiladu (h.y. defnyddio llwybrau osgoi) wedi'i leihau. Byddai'r mesurau hyn yn cynnwys darparu'r safle Parcio a Theithio; gwasanaeth bysys ar gyfer gweithwyr lleol; darparu llety yng Nghampws y Safle; annog rhannu ceir er mwyn lleihau nifer cerbydau gweithwyr adeiladu; rheolaethau drwy'r WKMS [REP8-064] a'r Strategaeth Rheoli Traffig Adeiladu a fyddai'n cael ei chyflawni o dan y CoCP [REP10-018]. Ymhellach, byddai rhan o'r cyfraniad a106 yn cael ei ddyrannu i ariannu mesurau rheoli traffig ar ffyrdd cyfagos er mwyn atal defnyddio llwybrau osgoi.
- 17.6.18. Cafodd yr Ymgeisydd gyfarfod gyda Phartneriaeth Cyngorau Gogledd Môn (NACP) [REP8-079] lle cafodd nifer o'r pryderon heb eu datrys yn ymwneud â defnyddwyr heblaw modurwyr (NMU) eu datrys. Fodd bynnag, ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd NACP yn parhau'n bryderus ynghylch rhannau o'r A5025 gerllaw Llanfaethlu a Llanfachraeth lle'r oeddent o'r farn y byddai angen mesurau lliniaru ar gyfer NMU hefyd, a digonolrwydd y mesurau lliniaru arfaethedig ar gyfer y rhan o'r A5 rhwng cyffordd yr A55 a'r gylchfan newydd arfaethedig yn y Fali. Er y nodir y pryderon hyn, mae'r ExA yn ymwybodol nad oes gan IACC, sef yr Awdurdod Priffyrdd ar gyfer yr ardal, unrhyw wrthwynebiadau i'r

darpariaethau arfaethedig ar gyfer NMU. Felly, er bod yr ExA yn cydnabod y gellid gwneud mwy o bosibl i ddarparu ar gyfer anghenion defnyddwyr heblaw modurwyr, nid ydynt o'r farn y byddai hwn yn rheswm i argymhell gwrthod y Gorchymyn.

- 17.6.19. Mae'r Llwybr Copr yn llwybr beicio cylchol 33 milltir sy'n dilyn llwybr 566 y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol. Ar hyn o bryd mae'r llwybr yn croesi rhan o'r WNDA wrth iddo deithio tua'r gorllewin o Dregele tuag at Fae Cemlyn. O ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig, byddai angen i'r Llwybr Copr gael ei ailgyfeirio ar hyd llwybr cyd-ddefnyddio o gylchfan mynediad arfaethedig yr WNDA i Dregele. Codwyd pryderon [RR-031, REP2-266-268, REP4-031, REP8-079] ynglŷn â diogelwch ac amwynder llwybr o'r fath, a gwnaed cais am i'r llwybr, ar ôl adeiladu, gael ei ailgyfeirio'n ôl oddi ar yr A5025. Fodd bynnag, noda'r ExA fod Sustrans ac IACC [REP8-019] yn fodlon gyda'r defnydd arfaethedig o lwybr cyd-ddefnyddio.
- Er bod yr ExA yn cydnabod na fyddai ganddo werth amwynder y llwybr presennol, mae o'r farn y byddai'r rhan fer a fyddai'n cael ei chyfeirio ar hyd yr A5025 yn ddiogel i ddefnyddwyr ac na fyddai'n niweidio'r llwybr yn gyffredinol. Ymhellach, noda'r ExA, drwy'r a106 llofnodedig [REP10-009] y byddai cyfraniadau i wella arwyddion; hyrwyddo'r llwybr a hyrwyddo cysylltiadau ag atyniadau eraill gerllaw.
- 17.6.20. O ran y ceisiadau am newid, er bod yr ExA yn nodi pryder IACC ynglŷn ag effaith gronol y newidiadau arfaethedig yn arwain at gais gwahanol iawn, nid yw'r ExA wedi gweld unrhyw dystiolaeth y byddai unrhyw effeithiau amgylcheddol arwyddocaol tebygol newydd neu wahanol yn deillio o'r newid arfaethedig i batrymau sifft gweithwyr neu symudiadau HGV yn deillio o'r cais am newid. Nid yw'r ExA o'r farn ychwaith y nad yw'r datblygiad sydd yn cael ei gynnig yn awr yn wahanol o ran sylwedd i hynny y gwnaed cais ar ei gyfer yn wreiddiol. Felly, mae'r ExA yn fodlon bod y newidiadau arfaethedig yn ansylweddol [PD-015 a PD-022].
- 17.6.21. Byddai'r prif newid i batrymau sifft gweithwyr i'r sifft nos a fyddai'n dechrau a gorffen yn hwyrach na hynny a gynigiwyd yn wreiddiol. Er y byddai'r newid yn golygu y byddai yna botensial i weithwyr sy'n gadael y safle i orgyffwrdd â'r rhai sy'n cyrraedd o'r fferïau 05:45/05:50, ystyrir wrth bod lefelau'r traffig ar hyd yr A55 yn is ar yr adeg hon o'r dydd, y byddai'r capasiti i ymdopi â'r ddwy set o draffig heb effeithio'n andwyl ar lifoedd traffig. Ymhellach, byddai'r newid arfaethedig yn dileu'r gorgyffwrdd min nos rhwng y sifft dydd a nos yn gadael a chyrraedd a gynigiwyd yn wreiddiol.
- 17.6.22. O dan y cynnig gwreiddiol byddai yna chwe sifft y dydd. Byddai'r newid arfaethedig yn arwain at dair sifft (2 sifft dydd ac 1 sifft nos) yn ystod blynnyddoedd cynnar y prosiect, a phum sifft (3 sifft dydd a 2 sifft nos) nes ymlaen pan fyddai'r gweithlu ar ei fwyaf. Er y byddai hyn yn arwain at fwy o draffig cymudo mis nos, ystyrir y byddai'r newid yn yr amser dechrau i ar ôl y prif gyfnod brig min nos yn golygu y gallai'r rhwydwaith ymdopi â'r traffig ychwanegol.
- 17.6.23. Byddai'r newidiadau arfaethedig i nifer y symudiadau cerbydau HGV yn cael eu sicrhau drwy'r CoCP [REP10-018] a gofyniad PW7 y

dDCO [REP10-009]. Byddai nifer y symudiadau cerbydau HGV yn aros yr un fath â hynny a gynigiwyd yn wreiddiol ond wedi'u gwasgaru dros 85 o oriau'r wythnos yn hytrach na 60 o oriau. O ganlyniad, mae'r ExA o'r farn y byddai hyn yn creu'r fantais o leihau amllder cerbydau HGV yn teithio ar hyd yr A5025. Er y byddai'r newid arfaethedig yn cynnwys y cyfnod cyn agor y Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd, byddai nifer y symudiadau yn ystod y cyfnod hwn wedi'u cyfyngu i 113 o ddanfoniadau'r dydd yn hytrach na 160 o ddanfoniadau pan fyddai'r gwaith i'r Briffordd oddi ar linell bresennol y ffordd yn ei le.

- 17.6.24. Mae'r ExA yn cydnabod y byddai'r newid i batrymau arfaethedig sifft gweithwyr a'r symudiadau cerbydau HGV yn cynnwys y potensial i gynyddu symudiadau yn ystod y cyfnod mwy sensitif yn ystod y nos. Fodd bynnag, i fynd i'r afael â hyn, mae'r Ymgeisydd wedi ehangu'r meini prawf ar gyfer yr LNMS fel y byddai'r eiddo hynny yr effeithir arnynt yn gymwys ar gyfer mesurau amddiffyn rhag sŵn [REP10-018] ac yn ogystal byddai'n cyfyngu ar nifer symudiadau cerbydau HGV [REP10-018] rhwng yr oriau 19:00 i 23:00 i uchafswm o 20 o ddanfoniadau. Ystyrir y mater hwn yn fanylach ym Mhennod 16 (sŵn a dirgryniad) yr adroddiad hwn sy'n dod i'r casgliad bod yr ExA yn fodlon y gellid lliniaru'n ddigonol effeithiau'r newidiadau ar amodau byw trigolion lleol.
- 17.6.25. Gan y byddai cyfanswm nifer symudiadau cerbydau HGV yn aros yr un fath, nid ystyrir y byddai'r newid arfaethedig yn peri unrhyw faterion pellach yn ymwneud ag ansawdd aer na'r rheiny sydd wedi'u hasesu'n barod yn yr ES. Ystyrir mater ansawdd aer yn fanylach ym Mhennod 11 yr adroddiad hwn.
- 17.6.26. Mae'r ExA yn fodlon y byddai'r newidiadau i'r trefniadau mynediad ar gyfer y safle Parcio a Theithio arfaethedig yn Nalar Hir yn mynd i'r afael â'r pryderon a godwyd gan IACC mewn perthynas â dylunio a mabwysiadu.
- 17.6.27. O ran y lle troi amgen i gerbydau y gofynnodd IACC amdano adeg Terfyn Amser 9 [REP9-031] mae'r ExA yn cytuno y gallai manylion y lle troi gael eu cyflwyno a'u cymeradwyo drwy'r cam dylunio manwl. Fodd bynnag, mae'r ExA yn cytuno gydag IACC, er mwyn sicrhau yr eir i'r afael â hyn, byddai angen ei sicrhau drwy'r dDCO. Felly, pe bai'r Ysgrifennydd Gwladol yn penderfynu caniatáu'r Gorchymyn byddai angen iddo ymgynghori â'r partïon ynglŷn â diwygio geiriad gofyniad WN1.
- 17.6.28. Roedd y mesurau lliniaru ymgorfforedig a gyflawnwyd gan y gwelliannau i'r briffordd ar hyd yr A5025 yn darparu ar gyfer y cyfnod adeiladu a byddai'r MOLF yn dal yn ei le yn ystod y cyfnod gweithredu. Ymhellach, byddai'r gweithlu yn ystod y cyfnod gweithredu yn sylweddol llai, hyd yn oed gan ganiatáu ar gyfer toriadau, na'r gweithlu adeiladu. Hefyd, byddent yn lleol i'r safle yn bennaf. Felly, mae'r ExA yn fodlon na fyddai cyfnod gweithredu'r Cais yn effeithio'n niweidiol ar y rhwydwaith ffyrdd.
- 17.6.29. Nid yw'r ES [APP-089] a'r TA [APP-101] yn ystyried effeithiau datgomisiynu yn nhermau traffig a thrafnidiaeth. Fodd bynnag, noda'r ExA, ar gyfer y cyfnod gweithredu, y byddai'r gwelliannau i'r briffordd ar hyd yr A5025 a'r MOLF ar gael. Fodd bynnag, fel gyda'r cyfnod adeiladu,

byddai angen i draffig gael ei reoli er mwyn rheoli llifoedd ar y rhwydwaith a lleihau'r effeithiau ar amodau byw trigolion. Mae Gofyniad PW10 yn mynnu bod cynllun datgomisiynu yn cael ei gyflwyno a'i gymeradwyo, mae'n mynnu nifer o reolaethau penodol (PW10(2)) er nad yw'r rhestr hon yn cynnwys Asesiad Trafnidiaeth o'r Strategaeth Priffyrdd ar hyn o bryd nid yw'n rhestr gaeedig, ac felly gallai IACC ofyn am gyflwyno'r ddogfen hon fel rhan o'r cynllun datgomisiynu. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon y gellid mynd i'r afael â'r mater hyn yn ddigonol ar yr adeg briodol.

- 17.6.30. Yn unol â gofynion NPS EN-1 byddai mwyafrif y danfoniadau swmp yn cael eu gwneud ar y môr, ac mae WN31 yn sicrhau o leiaf 60% o'r holl ddeunyddiau adeiladu i'w danfon drwy'r Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF). Er y byddai'r Cais yn arwain at effeithiau sylweddol ar y rhwydwaith trafndiaeth amgylchynol yn ystod yr adeiladu am y rhesymau a amlinellwyd uchod, mae'r ExA yn fodlon, yn amodol ar y mesurau lliniaru a'r rheolaethau arfaethedig, na fyddai'r cynnig yn cael effaith niweidiol ar draffig a thrafnidiaeth o fewn yr ardal astudio economaidd-gymdeithasol allweddol (KSA) a'r Parth Cymudo Adeiladu Dyddiol (DCCZ).
- 17.6.31. O ran y lle troi newydd i gerbydau, o ystyried bod y mater hwn wedi'i godi ar ddiwedd yr Archwiliad, nid yw'r ExA wedi cael y cyfle i archwilio'r mater yn fanwl. Fodd bynnag, gan mai IACC yw'r awdurdod priffyrdd, mae'r ExA yn bwriadu derbyn y drafft arfaethedig a roddwyd gerbron gan IACC. WN1(3)(g) i'w ddiwygio yn briodol yn y rDCO.

17.7. CASGLIADAU

- 17.7.1. Mae paragraff 5.13.6 o NPS EN-1 yn cydnabod y gallai traffig a thrafnidiaeth unrhyw NSIP gael effeithiau sylweddol ar seilwaith trafndiaeth yn yr ardal o amgylch ac y dylai'r penderfynwr sicrhau bod yr ymgeisydd wedi ceisio lliniaru'r effeithiau hyn, gan gynnwys yn ystod y cam adeiladu.
- 17.7.2. Mae'r ExA yn fodlon, yn unol â gofynion NPS EN-1, bod yr Ymgeisydd wedi asesu'r effeithiau trafndiaeth a fyddai'n deillio o'r datblygiad arfaethedig drwy'r ES [APP-089] a'r TA [APP-101].
- 17.7.3. Trwy ddarparu swyddi ar Ynys Môn, byddai'r cynnig yn galluogi pobl i weithio'n agosach i gartref, gan leihau'r angen i deithio felly. Er bod yr ExA yn cydnabod y gellid gwneud mwy o bosibl i ddarparu ar gyfer anghenion defnyddwyr heblaw modurwyr, gwneir y ddarpariaeth gwaith ar y Briffordd Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd ar gyfer beicwyr a cherddwyr. O ganlyniad, mae'r ExA o'r farn y byddai'r cynnig yn gyson â nodau PPW, TAN 18, gofynion y Ddeddf Teithio Llesol (Cymru) a pholisïau PS4 a PS9 y CDLIC a'r canllawiau a gynhwysir yn yr SPG.
- 17.7.4. Byddai darparu canolfan logisteg a chyfleuster Parcio a Theithio yn bodloni gofynion polisïau PS11 a PS12 y CDLIC.
- 17.7.5. Er y byddai angen y mwyafrif o'r ddarpariaeth traffig a thrafnidiaeth i liniaru effeithiau traffig adeiladu, byddai'r gwaith ar y briffordd oddi ar linell bresennol y ffordd yn cael ei gadw ar ôl y cyfnod adeiladu a

gweithredu, gan ddarparu gwaddol parhaol i drigolion Ynys Môn, ac fel y cyfryw, mae'r ExA o'r farn y byddai budd hirdymor bach i'r ardal y gallai'r Ysgrifennydd Gwladol briodoli rhywfaint o bwys arno.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

17.7.6. Yng ngolau'r uchod, pe bai'r Ysgrifennydd Gwladol yn penderfynu caniatáu'r Gorchymyn, mae'r ExA o'r farn y byddai angen y newidiadau canlynol i'r dDCO a'r dogfennau rheoli:

- Diwygio'r WKMS [REP8-064] i amlinellu'r camau y byddai'r Ymgeisydd yn eu cymryd gydag achosion o barcio anghyfreithlon wedi'u cadarnhau, a diwygiad i CoCP Wylfa Newydd [REP10- 018] a byddai'n angenrheidiol bod y camau disgyblu angenrheidiol wedi'u nodi, eu gweithredu a'u hadrodd i IACC o fewn 5 diwrnod.
- Ceisio mwy o eglurder, mewn ymgynghoriad â LIC, o ran y ffigurau a ddefnyddiwyd ar gyfer modelu cyffordd y safle Parcio a Theithio. Yn dibynnu ar yr ymateb os oes angen, gofyniad PR5 i'w ddiwygio i ddarparu'r sicrwydd y mae LIC yn gofyn amdano.
- Adran 5.4 CoCP Wylfa Newydd [REP10-018] i'w ddiwygio i gadarnhau na fyddai unrhyw symudiadau AIL yn gysylltiedig â Gwaith Rhif 12.
- Gofyniad WN1 i'w ddiwygio i fynnu cyflwyno i'w cymeradwyo y manylion ar gyfer y lle troi amgen i gerbydau a fynnir gan IACC.
- WN1(3)(g) i'w ddiwygio yn unol â drafft arfaethedig IACC yn y rDCO.

18. MATERION ERAILL

18.1. DIOGELWCH YN YR AWYR

CYFLWYNIAD

18.1.1. Ceir dau faes glanio gweithredol ar Ynys Môn, RAF y Fali ym Mona a maes awyr Ynys Môn yn Llanfair yn Neubwll. Yn ogystal, mae Ardal Gweithgarwch Awyr Dwys y Fali yn ymestyn dros Ogledd Cymru a Môr Iwerddon.

18.1.2. Mae paragraffau C.9.44 i C.9.46 o NPS EN-6 yn cadarnhau bod yr Awdurdod Hedfan Sifil (CAA) wedi cynghori'r Llywodraeth y gellir amddiffyn unrhyw ddatblygiad gorsaf bŵer tebygol o fewn ffin y safle yn erbyn risgiau o symudiadau awyrennau sifil ac y gellir o bosibl liniaru'r effeithiau ar draffig awyr a meysydd glanio.

ASESIAD YR YMGEISYDD

18.1.3. Fe wnaeth yr Ymgeisydd [APP-060 a APP-064] gwmpasu buddiannau hefan sifil a hedfan milwrol, a buddiannau amddiffyn, allan o'r Asesiad o'r Effeithiau Amgylcheddol (AEA) ar y sail nad oedd unrhyw effeithiau arwyddogaol tebygol yn cael eu rhagweld. Cytunodd yr Ysgrifennydd Gwladol hwn (SoS) gyda'r ymagwedd yn ei farn gwmpasu yn 2016.

18.1.4. Yn ei chynrychiolaeth [REP2-311] cadarnhaodd y Weinyddiaeth Amddiffyn (MoD) ei bod wedi gwneud sylwadau'n flaenorol ar yr ymgynghoriad cwmpasu ar gyfer y prosiect ac na chododd unrhyw bryderon o ran diogelu, ac o ganlyniad, pennwyd cwmpas awyrennau milwrol. Cadarnhaodd fod y gofod awyr uwchben yr orsaf bŵer bresennol ac o'i hamgylch wedi'i ddosbarthu fel Ardal Gyfyngedig ond bod hawl gan draffig awyr a reolir gan RAF y Fali basio drwy'r parth cyfyngedig. Yn amodol ar fod y rheolaethau cyfredol yn parhau mewn grym, cadarnhaodd na fyddai unrhyw effaith niweidiol ar weithrediadau awyrennau a buddiannau amddiffyn o ganlyniad i'r Cais.

18.1.5. Cododd nifer o Bartïon â Buddiant (IPs) [RR-034, RR-042, RR-110] bryderon ynglŷn â'r potensial am ymosodiad terfysgol o'r awyr. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP2-375] ei fod wedi ystyried y potensial am ddifrod a dinistrio naill ai drwy ddigwyddiadau ansoddol unigryw neu ymosodiadau terfysgol yn nyluniad yr adeiladau sy'n ffurfio'r Orsaf Bŵer.

18.1.6. O ganlyniad, gan ystyried yr uchod, daw'r Awdurdod Archwilio (ExA) i'r casgliad na ddylai diogelwch yn yr awyr bwysu yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

18.2. ARFARNIAD O GYNALIADWYEDD

CYFLWYNIAD

18.2.1. Mae'r adran hon yn nodi manylion yr arfarniad o gynaliadwyedd.

ASESIAD YR YMGEISYDD

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: 23 Gorffennaf 2019

Cyfrol 2:206

- 18.2.2. Amlinellir arfarniad yr Ymgeisydd o gynaliadwyedd yn y Datganiad Amgylcheddol (ES) Pennod 8.17 Datganiad Cynaliadwyedd (SS) [APP-426]. Yn y ddogfen hon, dywed yr Ymgeisydd mai diben trosfwaol y Datganiad Cynaliadwyedd yw asesu ac adrodd ar berfformiad cynaliadwyedd Prosiect ehangach Wylfa Newydd (y datblygiad arfaethedig) yn erbyn fframwaith Asesu Cynaliadwyedd (SA) pwrpasol. Terfyna'r Datganiad Cynaliadwyedd casgliad gyda'r Ymgeisydd yn dweud mai ei fwriad yw parhau i ystyried cynaliadwyedd mewn penderfyniadau a gweithgareddau yn y dyfodol pe bai'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu'n cael ei wneud.
- 18.2.3. Mae'r Ymgeisydd wedi ymgorffori'r themâu cynaliadwyedd sy'n gyffredin i bolisiâu, cynlluniau a rhaglenni perthnasol mewn 14 o Amcanion Asesu Cynaliadwyedd (SA) er mwyn galluogi diffinio ac arfarnu cynaliadwyedd yng nghyd-destun y datblygiad arfaethedig. Trefnwyd yr 14 o Amcanion SA mewn perthynas â saith nod llesiant Llywodraeth Cymru (LIC), fel y'u diffiniwyd gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (WBFGA). Roedd set o Gwestiynau Cynorthwyo Penderfynu (DAQ) yn cyd-fynd â phob un o'r Amcanion SA, gyda'r bwriad o hyrwyddo a meithrin ymagweddau cynaliadwy at ddylunio trwy gydol datblygu'r Prosiect. Gyda'i gilydd, mae'r Amcanion SA a'r DAQ yn ffurfio fframwaith SA yr Ymgeisydd ar gyfer y datblygiad arfaethedig.
- 18.2.4. At ddibenion asesu, rhannodd yr Ymgeisydd y datblygiad arfaethedig yn bedair cydran prosiect: Gorsaf Bŵer (cydran prosiect 1); cludo gweithwyr a nwyddau (cydran prosiect 2); llety'r gweithlu adeiladu (cydran prosiect 3); a swyddi, sgiliau, addysg a hyfforddiant (cydran prosiect 4). Aseswyd pob cydran prosiect ar wahân yn erbyn y fframwaith Asesu Cynaliadwyedd, gan lywio'r asesiad cyffredinol o'r datblygiad arfaethedig.
- 18.2.5. Defnyddiodd AS yr Ymgeisydd wybodaeth allweddol y prosiect, yn cynnwys canfyddiadau'r ES [APP-055 to APP-400] ac astudiaethau a chynlluniau technegol eraill sydd wedi llywio datblygiad y Prosiect, fel yr Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg (WLIA) [APP-432, APP-433], Adroddiad yr Asesiad o'r Effaith ar Iechyd (HIA) [APP-429] a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EqIA) [APP-434]. Hefyd, ystyriodd yr SA fesurau a fyddai'n llywodraethu'r ffordd y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael ei weithredu, fel y rheiny a geir yng Nghod Ymarfer Adeiladu Wylfa Newydd (WNCocP) [REP10-018] a'r is-God Ymarfer Adeiladu (CoCPs) penodol i safle [REP10-020 to REP10-029].

Prif Ganfyddiadau

- 18.2.6. Defnyddio'r yr Asesiad Cynaliadwyedd raddfa ansoddol chwe phwynt, fel y crynhoir yn y tabl isod.

Tabl 1 Graddfa'r Asesiad Cynaliadwyedd

Symbol	Categori Asesu	Arwyddocâd yr Effaith
++	Cadarnhaol mawr – yn debygol o arwain at gyfraniad sylweddol at gyflawni Amcan yr SA	Buddiol arwyddocaol

Symbol	Categori Asesu	Arwyddocâd yr Effaith
+	Cadarnhaol bach – yn debygol o arwain at gyfraniad cyfyngedig at gyflawni Amcan yr SA	Heb fod yn arwyddocaol
0	Niwtral	
+/-	Ystod o ddeilliannau cadarnhaol a negyddol posibl	Arwyddocaol o bosibl
?	Deilliant ansicr/disgwyl datblygiad pellach yn y prosiect o fewn paramedrau'r Datganiad Amgylcheddol i ragfynegi deilliannau cynaliadwyedd	
-	Negyddol bach – yn debygol o arwain at niwed cyfyngedig o ran cyflawni Amcan yr SA	Heb fod yn arwyddocaol

18.2.7. Rhoddir crynodeb o ganfyddiadau'r Asesiad Cynaliadwyedd yn y tabl isod, yn ôl cydran prosiect a lefel y Prosiect cyfan.

Tabl 2 Crynodeb o Ganfyddiadau'r SA

Amcan SA	Sgôr yr asesiad cynaliadwyedd				
	Gorsaf Bŵer	Cludo gweithwyr a nwyddau	Llety' r gweithlu adeiladu	Swyddi, sgiliau, addysg a hyfforddiant	Crynodeb o' r asesiad o' r prosiect cyffredinol
Cymru lewyrchus					
1. Cefnogi twf economaidd a chyfrannu at economi ffyniannus	++	+	+	++	++
Cymru gydnerth					
2. Ceisio lleihau effeithiau niweidiol ar ffoamrywiaeth ar y tir ac yn y môr, a hyrwyddo ansawdd cynefinoedd a'u cysylltedd	-	+/-	+/-	0	+/-
3. Sicrhau bod cynigion y datblygiad yn gwerthfawrogi ac yn ategu cymeriad y dirwedd a'r morwedd	-	+/-	+/-	+	-

Amcan SA	Sgôr yr asesiad cynaliadwyedd				
	Gorsaf Bŵer	Cludo gweithwyr a nwyddau	Llety' r gweithlu adeiladu	Swyddi, sgiliau, addysg a hyfforddiant	Crynodeb o' r asesiad o' r prosiect cyffredinol
presennol a defnyddiau tir sefydledig					
4. Rheoli a lleihau effeithiau newid hinsawdd trwy fesurau lliniaru ac addasu	++	+	+	0	++
5. Hwyluso ac annog defnyddio dulliau teithio cynaliadwy	+	++	++	+	++
Cymru iachach					
6. Hyrwyddo iechyd a llesiant	+/-	+	+	+	+
Cymru sy'n fwy cyfartal					
7. Gwella cyfleoedd ar gyfer hyfforddiant, addysg a dysgu ffurfiol ac anffurfiol	0	0	0	++	++
Cymru o gymunedau cydlynus					
8. Hyrwyddo cydlyniant cymunedol a hyfywedd	-	+/-	+	++	+
9. Cyflawni mentrau llety cynaliadwy er mwyn bodloni anghenion y Prosiect	0	0	?	0	?
10. Lleihau'r angen i deithio	+	+	++	+/-	++
Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu					
11. Cefnogi ac annog defnydd o'r Gymraeg a meithrin diwylliant Cymru	+/-	+/-	-	++	+
12. Diogelu a chynnal asedau treftadaeth a gadwyd	-	+/-	+/-	+/-	+/-

Amcan SA	Sgôr yr asesiad cynaliadwyedd				
	Gorsaf Bŵer	Cludo gweithwyr a nwyddau	Llety' r gweithlu adeiladu	Swyddi, sgiliau, addysg a hyfforddiant	Crynodeb o' r asesiad o' r prosiect cyffredinol
Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang					
13. Cynnal ansawdd dŵr, rheoli adnoddau dŵr yn gynaliadwy lleihau perygl llifogydd a'r perygl o lifogydd	+/-	+	+	0	+/-
14. Defnyddio tir, deunyddiau ac adnoddau mwynau yn effeithlon	+	+	++	+	+

18.2.8. Rhagwelodd yr SA ddeilliannau cynaliadwyedd buddiol arwyddocaol mewn perthynas â phump o Amcanion yr SA. Mae'r rhain yn ymwneud â buddion economaidd; lliniaru newid yn yr hinsawdd ac addasu iddo; trafnidiaeth gynaliadwy; hyrwyddo hyfforddi a dysgu; a lleihau'r angen i deithio. Rhagwelwyd deilliannau cynaliadwyedd cadarnhaol bach a buddiol heb fod yn arwyddocaol ar gyfer pedwar Amcan arall yr SA, y nodwyd pob un ohonynt fel rhai sy'n cynnig potensial am wella perfformiad cynaliadwyedd trwy gyfnodau o gylch bywyd y prosiect yn y dyfodol. Mae'r rhain yn ymwneud ag iechyd a llesiant; cydlyniant cymunedol a hyfywedd; y Gymraeg a diwylliant Cymru; ac effeithlonrwydd adnoddau.

18.2.9. Nodwyd effeithiau ansicr ar gyfer cyflawni mentrau llety cynaliadwy.

18.2.10. Mae'r SA yn rhagweld ystod o ddeilliannau cynaliadwyedd buddiol a niweidiol mewn perthynas â thri o Amcanion yr SA. Yn fras, mae'r rhain yn ymwneud â: bioamrywiaeth ar y tir ac yn y môr; asedau treftadaeth; ac adnoddau dŵr.

18.2.11. Ni wnaeth yr Asesiad Cynaliadwyedd nodi unrhyw ddeilliannau cynaliadwyedd niweidiol arwyddocaol.

Casgliadau'r Ymgeisydd

18.2.12. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad bod yr asesiad o berfformiad cynaliadwyedd yn broses barhaus a fyddai'n parhau wrth i'r datblygiad arfaethedig esblygu tuag at y camau dylunio manwl, cyflawni, gweithredu a thrwodd at weithrediad y datblygiad. Dangosodd canfyddiadau'r SA bod mwy o gydbwysedd o effeithiau cadarnhaol a

rhai effeithiau buddiol arwyddocaol o fewn y datblygiad arfaethedig; fodd bynnag, roedd yn annhebygol y gellid osgoi'r holl ddigwyddiadau effeithiau niweidiol negyddol (heb fod yn arwyddocaol) yn llwyr, yn enwedig y rheiny'n ymwneud ag effeithiau gweithgareddau adeiladu ar gymunedau cyfagos ac asedau amgylcheddol dynodedig.

- 18.2.13. Mae datblygiad parhaus y datblygiad arfaethedig yn cyflwyno ystod o gyfleoedd am i ystyriaethau cynaliadwyedd ddylanwadu ar benderfyniadau ac ymddygiadau i'r graddau y gellid gwella deilliannau cadarnhaol o ran cynaliadwyedd.
- 18.2.14. Mae'r Map Llwybr Lliniaru [REP9-008], ym marn yr Ymgeisydd, yn rhan bwysig o ddisgrifio'r mathau o fesurau y mae'n bwriadu eu cyflawni fel rhan o'r prosiect, ac yn dynodi'r modd y byddai pob un ohonynt yn cael eu sicrhau o fewn y DCO. I gydategu hyn, mae'r Ymgeisydd yn cynnig tri maes gweithgaredd wedi'u cynllunio yn y dyfodol i lywio datblygu medrau penodol, dyluniad manwl a gweithgareddau monitro a gweithredu cywirol priodol. Y tri mesur hyn yw cynaliadwyedd mewn dylunio, caffael cynaliadwy a chynaliadwyedd corfforaethol. Ystyriwyd bod y gweithgareddau hyn yn cynrychioli llwybrau at wireddu cyfleoedd potensial am well perfformiad cynaliadwyedd wrth i'r datblygiad arfaethedig symud ymlaen at y camau dylunio manwl, gweithredu a gweithrediad.

Materion a Drafodwyd yn Ystod yr Archwiliad

- 18.2.15. Gofynnodd yr ExA, yn ei gwestiynau ysgrifenedig cyntaf [PD-009] am eglurhad pellach ar nifer o faterion yn yr Asesiad Cynaliadwyedd (SA), yn cynnwys:
- perthnasedd swyddi, sgiliau, addysg a hyfforddiant;
 - pam nad oedd llety yn effaith negyddol yn erbyn y meincnod yn ystod adeiladu;
 - pam na soniwyd am gerbydau trydan neu hybrid; a
 - pam yr aseswyd llety fel effaith gadarnhaol fach tra bod y disgrifiad ym mharagraff 5.15.10 o'r Datganiad Cynaliadwyedd (SS) roedd yn hyderus y byddai ei ymagwedd at ddarparu llety i weithwyr, drwy'r Gwasanaeth Llety i'r Gweithlu (WAS) [APP-412] a byddai darparu tai i bobl mewn llety dros dro sy'n bodoli'n barod yn cefnogi amcanion y Datganiad Cynaliadwyedd
 - [APP-426] yn awgrymu ystod o ddeilliannau cadarnhaol a negyddol posibl.
- 18.2.16. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP2-375] fel a ganlyn:
- roedd y deilliannau cadarnhaol ar gyfer swyddi, sgiliau, addysg a hyfforddiant wedi'u hadlewyrchu yn yr angen am 9,000 o weithwyr, a fyddai'n creu nifer o gyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant. Gyda'r gweithgareddau adeiladu yn yr amgylchedd morol ac ar yr ardaloedd arfordirol, a'r angen am ddefnyddio offer arbenigol sylweddol, byddai angen am weithwyr medrus;
 - roedd yn hyderus y byddai ei ymagwedd at ddarparu llety i weithwyr, drwy'r Gwasanaeth Llety i'r Gweithlu (WAS) [APP-412] a darparu tai i bobl mewn llety dros dro sy'n bodoli'n barod yn cefnogi amcanion y

Datganiad Cynaliadwyedd, i reoli a lleihau effeithiau newid hinsawdd trwy fesurau lliniaru ac addasgu. Am y rhesymau hyn, cafodd llety dros dro yn ystod y cyfnod adeiladu fel effaith gadarnhaol yn erbyn y meincnod;

- er nad oedd unrhyw sôn am gerbydau trydan neu hybrid, roedd yr Ymgeisydd o'r farn ei bod yn glir drwy sefydlu mesurau trafndiaeth gynaliadwy yn unol â'r fframwaith strategol a bennwyd gan y Strategaeth Rheoli Traffig Adeiladu a'r Strategaeth Rheoli Teithio yn ystod Adeiladu a gynhwyswyd yn y WNCocP [REP10-018] ac WNCocOP [REP10-030] yn y drefn honni, y byddai effeithiau buddiol. Fe wnaeth ymrwymo hefyd [REP7-001] i roi mwy o bwys ar gyflenwyr bysys a fyddai'n gallu darparu'n well na safon allyriadau Euro IV; ac
- mae'r ansicrwydd o ran cynnal ansawdd dŵr, rheoli adnoddau dŵr yn gynaliadwy a lleihau perygl llifogydd a'r perygl o lifogydd yn ymwneud ag Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) a Chyfleuster yr Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle (OSPST), yr oedd Campws y Safle yn rhan ohono. Roedd yr ansicrwydd yn parhau o hyd o ran yr amcan ar draws Campws y Safle, a byddai'n mynnu gwaith dylunio pellach pe bai'r prosiect yn mynd rhagddo. Nid oedd hyn yn golygu bod y canlyniad cadarnhaol wedi'i leihau am fod yr SA yn cydnabod, er bod y fframwaith ar gyfer rheolaethau priodol ar lif ac ansawdd dŵr wedi'i sefydlu, byddai'r trefniadau'n cael eu datblygu fel rhan o'r dyluniad manwl ac ond yn cael eu profi'n llawn pe bai'r gweithgareddau adeiladu yn cychwyn.

18.2.17. Gofynnodd yr ExA am gadarnhad hefyd yn ystod y cwestiynau ysgrifenedig cyntaf [PD-009] gan Gyngor Sir Ynys Môn (IACC), Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol (NT) a Phartïon a Buddiant (IPs) fod cynaliadwyedd wedi'i integreiddio i'r holl ddyluniadau ffisegol. Ildiodd Cyfoeth Naturiol Cymru [REP2-325] i IACC ar y mater hwn. Ymatebodd IACC [REP2-153] bod y wybodaeth yn annigonol am y dyluniadau ffisegol i allu dweud p'un a oedd cynaliadwyedd wedi'i integreiddio'n llawn. Er enghraifft, ar hyn o bryd nid oedd unrhyw drefniadau cynhyrchu ynni adnewyddadwy wedi'u hymgorffori a dim manylion am ddeunyddiau adeiladu a'u ffynonellau. Fodd bynnag, roedd yr Ymgeisydd [APP-426] wedi cynnig darparu celloedd ffotofoltäig ar doeon y cyfleuster Parcio a Theithio, y Ganolfan Logisteg a'r adeilad amwynder o fewn Campws y Safle, i gefnogi'r galw am ynni yn yr adeiladau hyn. Ni fu unrhyw ymateb gan Bartïon eraill â Buddiant ar integreiddio cynaliadwyedd i'w dyluniadau.

18.2.18. Darparodd yr Ymgeisydd wybodaeth ddylunio fanylach yn ystod yr Archwiliad yn y Datganiad Dylunio a Mynediad (DAS) [REP8-021]. Adeg Terfyn Amser 8, yn y Datganiad Tir Cyffredin (SoCG) rhwng IACC a'r Ymgeisydd [REP8-019], croesawodd IACC ymrwymiad yr Ymgeisydd yn y DAS ar gyfer manylion golwg allanol yr adeilad, yn cynnwys y byddai deunyddiau a lliwiau adeiladau'r WNTA yn destun panel adolygu ansawdd dylunio gan Gomisiwn Dylunio Cymru (DCfW).

18.2.19. Mae cynaliadwyedd yn rhedeg drwy lawer o agweddau ar y datblygiad arfaethedig, a chodwyd nifer o gwestiynau gan bob parti ynglŷn ag ystod o faterion yn gysylltiedig â chynaliadwyedd. Trafodir y rhain ym

Mhenodau 6 i 11 yn yr adroddiad hwn sy'n benodol i destunau. Ni chodwyd unrhyw faterion pellach yn ystod yr Archwiliad a oedd yn ymwneud yn uniongyrchol â'r Asesiad Cynaliadwyedd.

Casgliad yr Awdurdod Archwilio

- 18.2.20. Noda'r ExA nad oedd yr Asesiad Cynaliadwyedd (SA) wedi'i ddiweddarau yn ystod yr Archwiliad. Er na heriwyd ei gynnwys yn ystod yr Archwiliad, heriwyd llawer o agweddau ar gynaliadwyedd, er enghraifft, mewn perthynas ag Amcan 2 yr SA, "*Ceisio lleihau effeithiau niweidiol ar fioamrywiaeth ar y tir ac yn y môr, a hyrwyddo ansawdd cynefinoedd a'u cysylltedd*" [APP- 426]. Mae'r ExA yn cydnabod fod cynaliadwyedd wedi cael ystyriaeth gan yr Ymgeisydd ym mhob agwedd ar y dylunio, a bod mesurau lliniaru ychwanegol wedi'u darparu yn ystod yr Archwiliad, fel y cofnodir yn yr adroddiad hwn.
- 18.2.21. Gan gyfeirio at y casgliadau y daethpwyd iddynt yn NPS EN-6 Arfarniad Cynaliadwyedd: Adroddiad Safle ar gyfer Wylfa, nodwyd nifer o effeithiau negyddol posibl. Mae'r rhain fel y ganlyn:
- Ceir effeithiau negyddol posibl ar o leiaf bedwar o safleoedd cadwraeth natur a warchodir yn genedlaethol ac yn rhyngwladol. Mae'r effeithiau hyn yn arwyddocaol, ond gallai cyfleoedd lliniaru fod ar gael ar ôl astudio pellach ar lefel y prosiect.
 - Mae'r safle wedi'i leoli'n bennaf ar dir uwch gyda chraigwely caled. Ystyrir felly mai isel yw'r risgiau yn sgil llifogydd arfordirol, cynnydd yn lefel y môr ac erydiad. Fodd bynnag, mae angen asesu pellach i bennu'r angen am amddiffynfeydd ychwanegol dros gyfnod bywyd gorsaf bŵer newydd.
 - Bydd datblygu gorsaf bŵer newydd yn cael effaith weledol negyddol ar y dirwedd leol ac isranbarthol, yn enwedig AHNE Ynys Môn (y mae rhan ohoni o fewn ffin y safle enwebedig) ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn. Ar hyn o bryd nid yw union leoliad gorsaf bŵer niwclear newydd yn hysbys am fod safle mawr wedi'i enwebu, ond rhagwelir rhywfaint o effaith niweidiol na ellir ei lliniaru'n llawn.
 - Mae rhywfaint o ansicrwydd yn parhau mewn perthynas ag arwyddocâd rhai effeithiau a'r mesurau lliniaru mwyaf priodol. Disgwylir y bydd y mesurau lliniaru yn cael eu mireinio'n ailadroddol fel rhan o waith datblygu'r cynigion ar gyfer y safle enwebedig, a byddant yn cael eu hasesu ymhellach yn yr AEA ar lefel y prosiect.
- 18.2.22. Y themâu a nodwyd fel materion cynaliadwyedd posibl oedd ansawdd yr aer, newid hinsawdd, cymunedau, seilwaith ategol, treftadaeth ddiwylliannol, tirwedd, priddoedd, daeareg a defnydd tir, ansawdd dŵr ac adnoddau a pherygl llifogydd. Nodwyd bioamrywiaeth ac ecosystemau fel materion problematig oherwydd materion cynaliadwyedd hysbys.
- 18.2.23. Mae'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi mynd i'r afael â'r holl faterion hyn a'u bod wedi'u harchwilio trwy gydol yr Archwiliad hwn. Rhoddir y casgliadau sy'n gysylltiedig â themâu unigol yn y bennod berthnasol o'r adroddiad hwn, a phriodolir pwysau priodol arnynt.

18.3. PROSES AU ARFORDIROL A

GEOMORFFOLEG ARFORDIROL

Cyflwyniad

Asesiad yr Ymgeisydd

- 18.3.1. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau ar brosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol yn y dogfennau canlynol;
- ES Cyfrol B - Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B12 – Prosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol [APP-077];
 - ES Cyfrol D – Datblygiad D12 WNDA - Prosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol [APP-131]; a
 - Gwybodaeth Ategol am Brosesau Arfordirol i Gefnogi AEA Wylfa Newydd a'r Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA) Cysgodol [REP2-007]
- 18.3.2. Asesir effeithiau cronol y datblygiad arfaethedig gyda phrosiectau sy'n rhesymol ddisgwyliedig yn y dyfodol yn y Datganiad Amgylcheddol (ES) Cyfrol I – Effeithiau Cronol I5 – Effeithiau cronol rhyng-brosiect [APP-388].
- 18.3.3. Ategir [APP-131] gan nifer o atodiadau sy'n cynnwys adroddiadau technegol a manylion arolygon a chasgliadau data [APP-216 i APP-218, APP-226].

Derbynyddion Arfordirol

- 18.3.4. Nododd yr ES [APP-131] dderbynyddion perthnasol o fewn tair ardal astudio:
- ardal astudio ar gyfer derbynyddion geomorffoleg arfordirol gerllaw'r WNDA yr effeithir arni o bosibl gan newidiadau i donnau a cherhyntau yn cael eu hachosi gan waith morol;
 - ardal astudio ehangach yn cwmpasu eangderau posibl plu gwaddodion a dyddodiad gwaddodion ar dderbynyddion geomorffoleg a gwely'r môr gerllaw'r WNDA;
 - ardal astudio i gipio eangderau posibl plu gwaddodion a dyddodiad gwaddodion ar dderbynyddion geomorffoleg a gwely'r môr gerllaw'r Safle Gwaredu.
- 18.3.5. Fel yr eglurwyd yn Amgylchedd Morol, yn y bennod hon, mae'r asesiad o effeithiau ar gyfer y safle gwaredu yn berthnasol i'r gweithgareddau a ganiateir gan y drwydded forol nad yw'n dybiedig o fewn y Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO), ac felly, ni chânt eu trafod yn y Bennod hon.
- 18.3.6. Fe wnaeth yr ES asesu effeithiau ar y grwpiau derbynyddion canlynol:
- gwely'r môr;
 - Bae Cemaes
 - Bae Cemlyn
 - Esgair Gemlyn
 - Morlyn Cemlyn
 - SoDdGA Clogwyn Hen Both
- 18.3.7. Mae Esgair Gemlyn, cefnen raeon sy'n darparu amddiffyniad i Forlyn Cemlyn, a Morlyn Cemlyn, yn rhan o ACA/SoDdGA Bae Cemlyn ac Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

maent i gyd yn rhan o AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn. Trafodir y nodweddion hyn yn fanwl yn yr Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA), Pennod 6 yr adroddiad hwn.

Effeithiau Posibl

- 18.3.8. Mae Adran 12.5 o [APP-131] yn disgrifio'r gweithgareddau adeiladu a chydrrannau gweithredu'r datblygiad arfaethedig sy'n berthnasol i brosesau arfordirol a morol.
- 18.3.9. Yr effeithiau yn ystod y cyfnod adeiladu a aseswyd oedd:
- effeithiau ar uchder tonnau gerllaw Esgair Gemlyn;
 - effeithiau ar straen croeswasgu gwely'r môr a phatrymau symudiadau gwaddod cysylltiedig yn deillio o strwythurau newydd, a Gweithgareddau Morol Trwyddedadwy sy'n gysylltiedig â'r Orsaf Bŵer; a
 - gwasgaru a dyddodi deunydd yn deillio o blu gwaddodion a gynhyrchir gan ollyngiadau draeniad a gweithgareddau carthu yn yr WNDA.
- 18.3.10. Yr effeithiau yn ystod y cyfnod gweithredu a aseswyd oedd:
- newidiadau tonnau yn ystod y cyfnod gweithredu ar gyfer y senario storm aeaf 'achos gwaethaf'; a'r
 - potensial am effeithiau ar y gyfundrefn gwaddodion yn sgil symudiadau tonnau o dan lefel uwch y môr a/neu fynychder neu ddwyyster cynyddol tywydd stormus sy'n gysylltiedig â newid hinsoddol.

Lliniaru

- 18.3.11. Fel yr eglurwyd ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn, cynigiodd yr Ymgeisydd dair lefel o fesurau lliniaru i leihau effeithiau niweidiol i'r eithaf, sef mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol.
- 18.3.12. Nodir manylion y mesurau lliniaru ymgorfforedig mewn perthynas â phrosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol yn ystod yr adeiladu yn Adran 12.4 o'r ES Pennod D12 [APP-131]. Mae hyn yn cynnwys dylunio ac adeiladu'r morgloddiau, Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF), strwythurau derbyn a gollwng Dŵr Oeri a gweithgareddau carthu, i gynnwys olion-troed sydd cyn lleied ag y bo'n ymarferol ar gyfer y morgloddiau a'r sarn dros dro, a chywasgu'r cyfnod amser ar gyfer adeiladu. Byddai effeithiau posibl gwaddodion mân ychwanegol mewn cyrsiau dŵr yn gollwng i'r amgylchedd morol yn cael eu lliniaru drwy'r system ddraenio yn y cyfnod adeiladu a ddyluniwyd i leihau symud a chludo gwaddodion crog mân.
- 18.3.13. Mae mesurau lliniaru arfer da yn cynnwys cydymffurfio â'r WNCaCP [REP10-018], MPSSCaCP [REP10-021] a'r MWSCaCP [REP10-022] sy'n sicrhau mesurau lliniaru penodol mewn perthynas ag aer, sŵn, traffig, ac ansawdd dŵr, yn cynnwys rhoi canllawiau priodol ar waith ar gyfer atal llygredd.
- 18.3.14. Nodir manylion y mesurau lliniaru ymgorfforedig yn ystod y cyfnod Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

gweithredu yn Adran 12.4 o'r ES Pennod D12 [APP-131] hefyd. Y mesur lliniaru ymgorfforedig allweddol ar gyfer gweithredu'r morglawdd gorllewinol (ar ôl tynnu'r sarn dros dro) fyddai bwlch rhyngddo a'r tir er mwyn galluogi i ddŵr a gwaddodion barhau i lifo a fflysio.

- 18.3.15. Byddai'r morglawdd gorllewinol wedi'i ddylunio i gynnwys amddiffynfa goncrit sy'n cyd-gloi. Swyddogaeth yr amddiffynfa hon fyddai lleihau adlewyrchiad ynni tonnau, ond byddai'n cynnwys y buddion amgylcheddol posibl ychwanegol o ddarparu cynefinoedd ychwanegol.
- 18.3.16. Mae'r cyflymder derbyn Dŵr Oeri wedi'i ddylunio i lliniaru erydiad a sgwrio i'r graddau y bo'n ymarferol y tu mewn i ardal yr harbwr mewnol.
- 18.3.17. Ar gyfer mesurau lliniaru arfer da, byddai strategaethau rheoli wedi'u hamlinellu yn y WNCOP [REP10-030] a fyddai'n amlinellu sut fyddai targedau, i'w cytuno gyda rheoleiddwyr, yn cael eu cyflawni mewn perthynas â rheoli a gweithredu.
- 18.3.18. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad ym Mhennod D12 [APP-131] gan nad oedd unrhyw effeithiau arwyddocaol wedi'u nodi yn ystod yr adeiladu na'r gweithredu, ni fyddai angen unrhyw fesurau lliniaru ychwanegol.

Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol a cheisiadau am Newid Ansylweddol

- 18.3.19. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol adeg Terfyn Amser 6 [REP6-015] ac Atodiad pellach wedi'i ddiweddarau at y Datganiad Amgylcheddol [REP8-005] adeg Terfyn Amser 8. Rhoddodd y ddau Atodiad gofnod o asesiad amgylcheddol y datblygiad arfaethedig, gyda gwybodaeth wedi'i diweddarau am y datblygiad arfaethedig a oedd wedi codi ers i'r cais DCO gael ei wneud. O ran prosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol, darparodd Atodiad Terfyn Amser 6 ddiweddariadau o'r:
- strategaeth fesul cam i sicrhau bod mesurau lliniaru'n cael eu gweithredu ar adeg briodol i leihau effeithiau amgylcheddol arwyddocaol tebygol y datblygiad arfaethedig i'r eithaf;
 - mesurau lliniaru ychwanegol i gefnogi'r asesiadau a wnaed ar effaith bosibl yr WNDA ar Esgair Gemlyn;
 - modelu ychwanegol a wnaed ar gyfer tonnau, straen croeswasgu gwely'r môr, fectorau llanw a gollyngfa dŵr oeri;
 - data sylfaenol ar waddodion.
- 18.3.20. Nid oedd Atodiad Terfyn Amser 8 yn cynnwys unrhyw ddiweddariadau pellach ar gyfer prosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol.
- 18.3.21. Fel y manylwyd ym Mhennod 3, derbyniodd yr ExA chwe chais am newid ansylweddol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd. Fodd bynnag, nid oedd yr Ymgeisydd o'r farn fod unrhyw un o'r rhain yn berthnasol i Brosesau Arfordirol a Geomorffoleg Arfordirol. Mae'r ExA yn fodlon gydag asesiad yr Ymgeisydd.

Casgliadau'r Ymgeisydd

- 18.3.22. Llywiwyd asesiad yr Ymgeisydd gan fodelu tonnau, cerhyntau a gwaddodion.
- 18.3.23. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad yn [APP-131] nad oedd unrhyw effeithiau niweidiol arwyddocaol ar gyfer prosesau arfordirol a geomorffoleg naill ai o gyfnodau adeiladu, gweithredu neu ddatgomisiynu'r datblygiad arfaethedig.

Materion a Drafodwyd yn Ystod yr Archwiliad

- 18.3.24. Roedd y prif faterion a ystyriwyd yn ystod yr Archwiliad yn cynnwys:

- digonolrwydd y data sylfaenol;
- effeithiau ar gefnen raeau Esgair Gemlyn;
- colli cynefin benthig morol yn uniongyrchol;
- pryderon ynghylch traethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol;
- ansawdd y dŵr ym Morlyn Cemlyn;
- cyfrifoldeb wedi'i gydlyn yn y parth rhynglanwol.

Digonolrwydd y Data Sylfaenol

- 18.3.25. Yn ei Chynrychiolaeth Ysgrifenedig (WR) [REP2-316] a [REP4-038], roedd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol o'r farn bod bylchau sylweddol yn yr asesiad sylfaenol yn ymwneud â phrosesau arfordirol a geomorffoleg a gynhaliwyd i gefnogi'r AEA, HRA a cheisiadau am Drwydded Forol. Mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP7-009] bryder hefyd fod yr Ymgeisidd yn gwrthod ymgysylltu â hi a'r cyrff anllwyodraethol amgylcheddol (eNGOs) eraill mewn perthynas â datblygu strategaeth monitro a lliniaru prosesau arfordirol yr Ymgeisydd [REP6-010]. Ymhellach, ym marn yr Ymddiriedolaeth, nid oedd yr Ymgeisydd yn bwriadu ymgymryd ag unrhyw waith pellach i wella ei wybodaeth sylfaenol, ond yn hytrach roedd yn dymuno dibynnu ar y data presennol. Ni wnaeth safbwynt yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol newid yn ystod yr Archwiliad.
- 18.3.26. Yn ei ddatganiad ysgrifenedig, nododd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) [REP2-325] fylchau hefyd yn y model prosesau arfordirol ac yn y data sylfaenol a oedd ar gael i nodweddu morlyn Cemlyn, ac yn benodol, Esgair Gemlyn. Dywedodd nad oedd yr ES yn darparu asesiad o effaith y gollyngfeydd dŵr oeri gweithredol ar brosesau arfordirol.
- 18.3.27. Ers cyflwyno'r Cais, roedd yr Ymgeisydd wedi cynnal asesiadau pellach o fodelu [REP2-007] a oedd yn cyplysu modelu tonnau gyda'r model prosesau arfordirol i nodi effeithiau i Esgair Gemlyn. Er bod gan CNC bryderon ynglŷn â data sylfaenol o hyd, roedd yn parhau â thrafodaethau gyda'r Ymgeisydd ar gynigion ar gyfer cynllun rheoli addasol a fyddai'n mynd i'r afael â phryderon CNC [REP8-018].
- 18.3.28. O ran gollyngfeydd dŵr oeri, cyflwynwyd gwybodaeth ychwanegol gan yr Ymgeisydd [REP5-084] mewn perthynas â gollyngfeydd dŵr oeri ar fectorau llanwol a halogiad mercwri, ac fe wnaeth y wybodaeth hon fodloni pryderon CNC.

- 18.3.29. Mae'r ExA yn fodlon bod gwybodaeth ddigonol yn cael ei darparu yn yr ES a gwybodaeth ategol i lywio'r asesiad o'r effaith ar brosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol.

Cefnen Raean Esgair

- 18.3.30. Mynegwyd pryderon trwy gydol yr Archwiliad gan CNC a'r eNGOs ynghylch sefydlogrwydd parhaus cefnen raean Esgair Gemlyn. Yn ei gynrychiolaeth ysgrifenedig, cynghorodd CNC [REP2-325] fod y gefnen yn hollbwysig i weithrediad morlyn Cemlyn, ynysoedd bridio'r môr-wenoliaid a chynnal llystyfiant y gefnen raean.

- 18.3.31. Cyflwynwyd cynigion yr Ymgeisydd ar gyfer cynllun rheoli addasol adeg Terfyn Amser 5 [REP5-024]. Ar ôl trafodaethau pellach gyda CNC, darparodd wybodaeth ychwanegol yn ei MWSCoCP [REP8-051] i gynnwys asesiad ar droed o Esgair Gemlyn ar ôl storm, argaeledd data yn ehangach i gynnwys yr eNGOs, datblygu trothwyon ysgogi a mesurau lliniaru i'w cytuno gyda CNC a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol, ac amseru gwaith lliniaru mewn perthynas â phresenoldeb môr-wenoliaid. Cadarnhaodd CNC [REP9-037], o ystyried yr ymrwymadau hyn a nodwyd yn yr MWSCoCP [REP10-022], na fyddai'r gwaith morol yn cael effaith niweidiol ar Esgair Gemlyn.

- 18.3.32. Mae'r gefnen raean yn nodwedd ynddi'i hun yn ACA Bae Cemlyn, ac fe'i trafodir yn fanwl ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn. O ran effeithiau'r AEA, mae'r ExA yn rhoi pwys i ystyriaeth CNC [REP7-012, REP9-037] fod y Strategaeth Monitro a Lliniaru Prosesau Arfordirol a'r mesurau yn yr MWSCoCP yn ddigonol er mwyn i'r gwaith morol osgoi effeithiau niweidiol ar Esgair Gemlyn, ac mae'n cytuno â'r casgliad hwn.

Colli Cynefin Benthig Morol

- 18.3.33. Roedd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP2-319] a'r eNGOs [REP2-361] yn pryderu ynglŷn â lliniaru colli 7.6ha o fioteipiau rhynglanwol (cynefinoedd) a 23.5ha o fioteipiau islanwol yn sgil adeiladu'r harbwr, MOLF a morgloddiau. Yn ei ymateb i Ail gwestiynau ysgrifenedig yr ExA [PD-013] dywedodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP5-076] y byddai 5.6ha ychwanegol o fioteipiau islanwol yn cael eu heffeithio gan yr all-lif dŵr oeri.

- 18.3.34. Adroddir am golli cynefin morol ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn. Daw'r ExA i'r casgliad, ar ôl rhoi pwys i farn CNC, fel rheoleiddiwr, na ellir lleihau effeithiau o effeithiau cymedrol i fach ar gyfer colli cynefin o dan ôl-troed y gwaith morol.

- 18.3.35. Mae'r ExA yn fodlon bod mesurau lliniaru gwella'r Ymgeisydd a mesurau i warchod traethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol yn ddichonol ac wedi'u sicrhau yn yr MWSCoCP [REP-022].

Traethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol

- 18.3.36. Yn ei Sylwadau ar Ecoleg a Rheoli Tir, mynegodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP2-319] bryderon ynghylch y mesurau lliniaru annigonol a oedd yn cael eu cynnig, yn enwedig yn yr amgylchedd

morol lle mae 31.1 ha o wely'r môr a thraethlin rynglanwol yn cael eu colli i'r datblygiad.

- 18.3.37. Parhaodd drwy ddweud mai ychydig iawn oedd y Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd (LHMS) [APP-424, APP-425] yn ei ddweud am fonitro a rheolaeth dymor hir. Roedd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol o'r farn "*ei bod yn hanfodol fod rhaglen fonitro a goruchwyllo wedi'i hariannu'n llawn yn cael ei sefydlu ar y dechrau fel rhan annatod o'r cynlluniau creu a rheoli cynefinoedd*" [REP2-319]. Roedd o'r farn hefyd nad oedd yr ymrwymadau ariannol, staffio a thymhorol i reolaeth dymor hir yn glir yn yr LHMS a byddai angen eu sicrhau a darparu adnoddau priodol ar eu cyfer.
- 18.3.38. Gofynnodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP2-319] am fesurau lliniaru ychwanegol i sicrhau cyflawni enillion net bioamrywiaeth ac i helpu diogelu'r bioteipiau morol ar draethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol rhwng Felin Gafnan a Thrwyn Pencarreg. Adeg Terfyn Amser 7 roedd hwn yn dal yn fater mawr a oedd heb ei ddatrys rhwng yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a'r Ymgeisydd. Pryderon yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol oedd:
- y gallai traethlin gyfan yr Ymddiriedolaeth gael ei heffeithio gan y gwaith adeiladu arfaethedig a gollyngiadau, yn cynnwys gwaddodion yn symud yn sgil tynnu'r sarn dros dro;
 - diffyg manylion ar adfer y draethlin ar ôl tynnu'r sarn dros dro;
 - y Clerc Gwaith Ecolegol (EcoW) yn gallu gweithio y tu allan i'r WNDA a sefydlu rhaglen fonitro ar hyd traethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, gan ganolbwyntio ar y rhan rhwng Felin Gafnan a Thrwyn Pencarreg, ond gan ymestyn tua'r gorllewin at Esgair Gemlyn;
 - y rhaglen i gynnwys monitro ffisegol, cemegol a biolegol ar draethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol er mwyn canfod newid amgylcheddol yn cael ei achosi, er enghraifft, gan ddigwyddiadau/effeithiau llygredd, dyddodiad gwaddodion a sbwriel morol; a
 - gallu'r EcoW i ymateb i lygredd a thafu sbwriel a ganfyddir gan y monitro trwy waith glanhau a/neu reolaeth addasol.
- 18.3.39. Croesawodd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol [REP7-009] eiriad ychwanegol yr Ymgeisydd at yr MWSCoCP [REP5-025] yn ehangu cwrmpas y Clerc Gwaith Ecolegol (ECoW) a mater sbwriel adeiladu ar draethlin yr Ymddiriedolaeth. Er bod yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol yn derbyn y byddai materion llygredd yn dod o dan y Drwydded Forol, roedd pryderon ganddi o hyd ynglŷn â dyddodi gwaddodion, o ffynonellau ar y tir ac yn y môr (e.e. tynnu'r sarn dros dro) [REP7-009]. Credai'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol fod angen newid pellach i'r ddogfennaeth a gyflwynwyd i adlewyrchu'r materion hyn a oedd yn dal heb eu datrys. Ni wnaed unrhyw gyflwyniadau pellach ar y mater hwn.
- 18.3.40. Ar ôl ystyried effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar draethlin yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, mae'r ExA yn fodlon y bydd mesurau lliniaru'r Ymgeisydd a mesurau a fyynnir ar gyfer y Drwydded Forol yn ddigonol i warchod y draethlin.

Ansawdd Dŵr ym Morlyn Cemlyn

- 18.3.41. Cynghorodd CNC [REP2-325] fod angen gwybodaeth ychwanegol i ddangos na fyddai Morlyn Cemlyn yn cael ei effeithio gan effeithiau ar ansawdd dŵr yn sgil dŵr wyneb ffo o Dwmpath E.
- 18.3.42. Mae Morlyn Cemlyn yn rhan o Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Bae Cemlyn ac Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) Môr-wenoliaid Ynys Môn, ac fe'i trafodir yn fanwl ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn. O ran effeithiau'r AEA, trafodir ansawdd dŵr yn y morlyn ym Mhennod 6, lle daeth yr ExA i'r casgliad mai ychydig o bwys a ddylid ei roi ar y difrod posibl i Fae Cemlyn o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.

Cyfrifoldeb wedi'i Gydlynu yn y Parth Rhynglanwol

- 18.3.43. Yng Ngwrandawriad Mater Penodol (ISH) cyntaf y DCO ar 9 Ionawr 2019 [EV-20i, REP4-004] cafwyd trafodaeth ynghylch pwy ddylai fod yr awdurdod cyflawni ar gyfer y parth rhynglanwol, rhwng y cymedr distyll gorllanw a'r cymedr penllanw gorllanw. Cadarnhaodd IACC [REP4-034] fod ei gyfrifoldebau cyflawni yn dechrau uwchlaw'r cymedr penllanw gorllanw, ac mai'r awdurdod cyflawni priodol islaw'r cymedr distyll gorllanw fyddai Llywodaeth Cymru (LIC) neu Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC). Gan fod y datblygiad arfaethedig yn cynnwys gwaith wedi'i leoli ym mharth rhynglanwol yr Ymgeisydd, roedd CNC ac IACC yn mynnu eglurhad ynglŷn â phwy ddylai'r awdurdod cyflawni fod.
- 18.3.44. Cyfarwyddodd yr ExA CNC, IACC a LIC i ystyried y mater a pharatoi drafft i fynd i'r afael â'r gorgyffwrdd hwn i'w gyflwyno i'r Archwiliad. Erbyn diwedd yr Archwiliad, cytunwyd ar bapur sefyllfa ar y cyd rhwng IACC, CNC a LIC o ran gwaith wedi'i gydlynu ar rôl yr awdurdod cyflawni yn yr Ardal Rynglanwol, ac fe'i cyflwynwyd i'r Archwiliad fel Atodiad D o [REP9-037]. Fel y trafodwyd yn y DCO Pennod 15 o'r adroddiad hwn, diffinnir rolau CNC ac IACC yn y diffiniad o "awdurdod cyflawni" yn y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO) [REP10-006] ac mae'r trefniadau ar gyfer gweithredu yn ymarferol wedi'i sicrhau mewn Atodlen 19 newydd.

Casgliadau'r Awdurdod Archwilio

- 18.3.45. Ac eithrio Cefnen Raean Esgair Gemlyn a Morlyn Cemlyn, a asesir ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn, daw'r ExA i'r casgliad nad yw prosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol yn faterion a ddylai bwysu yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

- 18.3.46. Am y rhesymau a roddwyd uchod, nid oes newidiadau'n cael eu hargymhell i'r dDCO a'i ofynion neu ddogfennau rheoli yn ymwneud â phrosesau arfordirol a geomorffoleg arfordirol.

18.4. CYSYLLTIAD Â'R GRID

Cyflwyniad

- 18.4.1. Mae'r adran hon yn ystyried materion yn ymwneud â'r Cysylltiad Grid.

Achos yr Ymgeisydd

- 18.4.2. Amlinellir achos yr Ymgeisydd yn y Datganiad ar y Cysylltiad â'r Grid Trydan [APP-403]. Mae datganiad o'r fath yn ofynnol gan Reoliad 6(1)(a)(i) o Offeryn Statudol 2009 Rhif 2264 - Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Ceisiadau: Ffurflenni a Gweithdrefn Ragnodedig) 2009 i gyd-fynd â chais DCO ar gyfer gorsaf gynhyrchu ar y tir.
- 18.4.3. Roedd Cytundeb Cysylltiad Dwyochrog a Chytundeb Adeiladu gyda National Grid Electricity Transmission plc wedi bod ar waith ers 2008, a gyda'i gilydd fe'u hadwaenid fel 'Cytundebau Cysylltiad Wylfa' / 'Wylfa Connection Agreements'. Roeddent yn amlinellu'r gwaith a fyddai'n cael ei wneud i gysylltu Wylfa Newydd â'r system trawsyrru trydan genedlaethol (cyfeiriwyd ati weithiau fel 'NETS'). Mae'r gweithrediadau cysylltu hyn yn cynnwys gwaith atgyfnerthu rhwydweithiau trawsyrru cysylltiedig.
- 18.4.4. Byddai'r Ymgeisydd yn gyfrifol am ddylunio, cael caniatâd ac adeiladu'r cysylltiad o'r orsaf bŵer arfaethedig i'r is-orsaf 400kV a oedd yn gwasanaethu gorsaf bŵer bresennol Wylfa. Byddai'r Grid Cenedlaethol yn gyfrifol am ddylunio, cael caniatâd ac adeiladu'r gwaith atgyfnerthu trawsyrru y tu hwnt i'r cysylltiad â'r is-orsaf a fyddai'n cael ei ddarparu drwy'r cais hwn [APP-403].

Materion Cynllunio

- 18.4.5. Mae NPS-EN1 yn cydnabod (paragraff 4.9.1) fod cysylltu gorsaf cynhyrchu trydan arfaethedig â'r rhwydwaith trydan yn ystyriaeth bwysig i ymgeiswyr sydd am adeiladu gorsaf gynhyrchu. Mae'n dweud bod y Llywodraeth yn rhagweld, lle bynnag y bo modd, y dylai ceisiadau ar gyfer gorsafydd cynhyrchu a seilwaith cysylltiedig gael eu cynnwys o fewn un cais unigol neu mewn ceisiadau ar wahân a gyflwynir ar y cyd (paragraff 4.9.2).
- 18.4.6. Mae NPS EN-1 yn cydnabod efallai na fydd hyn yn bosibl bob amser (paragraff 4.9.2). Fodd bynnag, os yw'r ymgeisydd yn cyflwyno cais am ganiatâd ar gyfer un elfen yn unig, yna mae'n derbyn y risgiau sydd ynghlwm wrth wneud hynny (paragraff 4.9.3). Serch hynny, mae'r NPS yn mynnu bod rhaid i'r penderfynwr fod yn fodlon nad oes unrhyw reswm amlwg pam ei bod yn debygol y caiff y caniatadau sy'n angenrheidiol ar gyfer elfennau eraill eu gwrthod, ac mae'n pwysleisio fod angen i'r ymgeisydd ddeall, pe bai caniatâd yn cael ei roi ar gyfer un elfen na ddylai mewn unrhyw ffordd lyffetheirio penderfyniadau ar geisiadau dilynol (paragraff 4.9.3).
- 18.4.7. Yn ystod yr Archwiliad hwn, cafodd cais DCO ei gyflwyno ar gyfer cysylltiad grid newydd o is-orsafydd presennol Wylfa i Bentir yng Ngwynedd. Roedd cynrychiolaethau i'r Archwiliad hwn yn dangos bod y cynnig ar gyfer cysylltiad grid newydd yn ddadleuol (gan gynnwys, er enghraifft, REP7-028 a nifer o gynrychiolaethau eraill yn ymwneud â'r 'Grid Cenedlaethol' adeg Terfyn Amser 9 a 10].

- 18.4.8. Fodd bynnag, ar ôl atal prosiect Wylfa Newydd ac yn ei ymateb i gynrychiolaethau ysgrifenedig adeg Terfyn Amser 7 [REP7-027 i REP7-032], cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP8-012]: ei fod wedi terfynu ei gontract gyda National Grid Electricity Transmissions PLC (y Grid Cenedlaethol); ac o ganlyniad, roedd cais DCO Cysylltiad Gogledd Cymru (cyfeirnod PINS EN0200015) wedi'i dynnu'n ôl ar 20 Chwefror 2019.

Ystyriaeth yr ExA

- 18.4.9. Mae LIR IACC yn canolbwyntio ar effeithiau cais DCO Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru y Grid Cenedlaethol a dynnwyd yn ôl ar y dirwedd, yn hytrach na'r cysylltiad penodol sydd ei angen i ddarparu mynediad grid i'r orsaf bŵer arfaethedig. Mae'r Ymgeisydd yn yr achos hwn ond yn gyfrifol am y cysylltiad byr rhwng yr orsaf bŵer a'r is-orsaf 400kV bresennol. Hwn yw'r unig gysylltiad o'r orsaf bŵer arfaethedig i'r is-orsaf gyfagos sy'n ffurfio rhan o'r cais sydd gerbron yr ExA.
- 18.4.10. Er i gais DCO Cysylltiad Gogledd Cymru gael ei dynnu'n ôl, roedd pryderon yn cael eu codi o hyd [REP10-048, REP10-050, REP10-052 i REP10-060] ynglŷn â'r testun a oedd yn ymddangos yn y SoCG rhwng yr Ymgeisydd a'r Grid Cenedlaethol a oedd yn cyfeirio at beilonau. Y pryder oedd y gallai hyn arwain at 'gymeradwyo'n llechwraidd' y defnydd o beilonau ar gyfer unrhyw gysylltiad yn y dyfodol. Fodd bynnag, gan fod cais DCO Cysylltiad Gogledd Cymru wedi'i dynnu'n ôl, nid oes unrhyw gynnig cysylltiad i'w gymeradwyo, sy'n peri bod manylion unrhyw gysylltiad(au) grid yn y dyfodol yn anhysbys ar hyn o bryd.
- 18.4.11. Yn ogystal, caiff pob cais ei ystyried ar ei rinweddau ei hun yng nghydestun polisiau cynllunio perthnasol a materion eraill ar y pryd pan gaiff ei ystyried. Byddai hyn yn wir ar gyfer unrhyw gynnig cysylltiad yn y dyfodol, ac ni fyddai'r penderfynwr bryd hynny wedi'i rwymo felly gan SoCG a gynhyrchwyd i lywio'r Archwiliad hwn.
- 18.4.12. Nid yw'r ExA yn ymwybodol o unrhyw reswm amlwg pam na ellid gwneud cysylltiad â'r grid i wasanaethau'r datblygiad arfaethedig yn y cais hwn. Fodd bynnag, nid yw manylion y cysylltiad, ei gost, ac amseriad ei ddarparu yn hysbys. Ar ôl ystyried y cyngor yn NPS EN-1, mae'r ExA o'r farn fod y diffyg caniatâd cynllunio ar gyfer y cysylltiad yn her ychwanegol i gyflawni'r datblygiad arfaethedig. Felly, hyd nes y ceir eglurder ynglŷn â'r modd y byddai'r cysylltiad uwchraddedig yn cael ei gyflawni, mae'n rhaid i'r mater hwn bwyso yn erbyn y datblygiad arfaethedig.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

- 18.4.13. Am y rhesymau a roddwyd uchod, nid oes newidiadau'n cael eu hargymhell i'r dDCO a'i ofynion neu ddogfennau rheoli yn ymwneud â darparu cysylltiad grid.

18.5. GWASTRAFF YMBELYDROL

Cyflwyniad

18.5.1. Mae'r adran hon yn ystyried Gwastraff Ymbelydrol.

Achos yr Ymgeisydd

18.5.2. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau'n deillio o Wastraff Ymbelydrol yn y dogfennau canlynol:

- 6.2.14 ES Cyfrol B - Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B14 – Effeithiau radiolegol [APP-079];
- 6.4.14 ES Cyfrol D - Datblygiad WNDA D14 - Effeithiau radiolegol [APP-133];
- 6.4.97 ES Cyfrol D – Datblygiad WNDA App D14-1 Gwastraff Ymbelydrol [APP-233]; a
- 6.4.98 ES Cyfrol D – Datblygiad WNDA App D14-2 – Dadansoddi gollyngiadau damweiniol [APP-234].

18.5.3. O ran gwastraffau ymbelydrol, roedd yr Ymgeisydd yn bwriadu cael y caniatadau a'r trwyddedau perthnasol canlynol ar ôl hynny, fel y'u hamlinellir yn [REP6-017]:

- Trwyddedau Amgylcheddol o dan Reoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) (2016) ar gyfer gweithgareddau sylweddau Ymbelydrol; trwyddedau gollyngfeydd dŵr, Atal a Rheoli Llygredd Aer Lleol (LAPPC) Rhan B a thrwyddedau gwastraff;
- Hysbysiad Rheoli Peryglon Damweiniau Mawr (COMAH), Polisi Atal Damweiniau Mawr (MAPP) neu Adroddiad Diogelwch (Rheoliadau 2015) drwy'r Swyddfa Rheoleiddio Niwclear (ONR), yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE) a Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC);
- Erthygl 41 (Cytuniad Euratom) ar gyfer hysbysu (i'r UE) y bwriad i adeiladu a gweithredu WNDA (sylwer bod y cyflwyniad wedi'i wneud gan yr Ymgeisydd i'r Gymuned Ynni Atomig Ewropeaidd ym mis Chwefror 2017);
- Trwydded Safle Niwclear o dan Ddeddf Safleoedd Niwclear 1965, a gyflwynwyd i'r Swyddfa dros Reoli Niwclear (ONR) ym mis Mawrth 2017 (tynnwyd yn ôl wedi hynny gan yr Ymgeisydd [REP10-037]; a
- Thrwydded Cynhyrchwr Gwastraff Peryglus a gafwyd gan CNC.

Effeithiau Posibl

18.5.4. Nododd yr ES [APP-133] yr effeithiau posibl canlynol yn gysylltiedig â thrafod deunydd gwastraff ymbelydrol a'i storio:

- dosau o ollyngiadau;
- dosau cyfunol i boblogaethau;
- dosau o amlygiad uniongyrchol i ymbelydredd;
- dosau o gludo deunyddiau ymbelydrol; a
- dosau i rywogaethau an-ddynol.

18.5.5. Asesodd yr Ymgeisydd effeithiau posibl ar grwpiau o unigolion (yn cynnwys Person Cynrychioliadol ar gyfer amlygiad i ollyngiadau nwyol a dyfrllyd, gweithwyr yr orsaf bŵer bresennol, cerddwyr hamdden a thrigolion) a rhywogaethau an-ddynol yr oedd eu hymddygiad a'u cynefinoedd yn debygol o olygu y byddent yn derbyn y dosau

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: 23 Gorffennaf 2019

Cyfrol 2:223

radiolegol unigol uchaf. Amlinellwyd yr ymagwedd at nodi derbynyddion a meini prawf asesu perthnasol yn adran 14.4 o [APP-079].

Lliniaru

- 18.5.6. Fel yr eglurwyd ym Mhennod 6 yr adroddiad hwn, cynigiodd yr Ymgeisydd dair lefel o fesurau lliniaru i leihau effeithiau niweidiol i'r eithaf, sef mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol.
- 18.5.7. Dywedodd yr ES [APP-133] na fu angen unrhyw fesurau lliniaru ymgorfforedig ar gyfer gwastraffau ymbelydrol yn ystod y cyfnod adeiladu. O ran mesurau lliniaru arfer da, cadarnhaodd yr ES fod holl ofynion Rheoliadau Ymbelydredd Ïoneiddio 2017 wedi'u bodloni. Ymhellach, pe bai monitro yn datgelu tir a halogwyd yn ymbelydrol neu eitemau ymbelydrol, byddai'r Ymgeisydd yn gwneud trefniadau i wneud yr ardal yn ddiogel, amddiffyn y gweithlu ac atal yr halogiad a nodwyd rhag lledaenu. Byddai rheolaeth ar ffynonellau ymbelydrol yn ystod yr adeiladu wedi'i sicrhau drwy'r WNCocP [REP10-018]) a'r MPSSSCocP [REP10-020].
- 18.5.8. Yn ystod y cyfnod gweithredu, hyrwyddwyd cymhwyso'r Technegau Gorau Sydd Ar Gael (BAT) mewn perthynas â mesurau lliniaru ymgorfforedig ar gyfer rheoli gwastraffau ymbelydrol (Paragraff 14.4.54 [APP-133]). Roedd yr ymagwedd BAT yn berthnasol ar hyd cylch oes yr WNDA ac fe'i cynhwyswyd hefyd yng nghyfnodau gweithredu a chynnal a chadw peiriannau, offer a systemau rheoli a allai effeithio ar berfformiad amgylcheddol. Byddai dangos cydymffurfiaeth BAT yn ofyniad y Drwydded Amgylcheddol ar gyfer Gweithgareddau Sylweddau Ymbelydrol a fyddai yn ofynnol i weithredu'r Datblygiad Arfaethedig.
- 18.5.9. Byddai mesurau lliniaru arfer da, yn cynnwys cludo deunyddiau ymbelydrol yn unol â Rheoliadau Cludo Nwyddau Peryglus a Defnyddio Cyfarpar Gwasgedd Cludadwy (2009) yn lleihau effeithiau o weithgareddau cludo a byddent yn cael eu sicrhau yn yr WNCocP [REP10-030] a fyddai wedi'u sicrhau drwy WN13 y dDCO [REP10-006].
- 18.5.10. O ran datgomisiynu, roedd yr Ymgeisydd o'r farn y byddai'r mesurau lliniaru ymgorfforedig a'r mesurau lliniaru arfer da yn union yr un peth â'r rheiny yn y cyfnod gweithredu (Paragraffau 14.4.64 a 14.4.65 [APP- 133]).
- 18.5.11. Yn Adran 6 o [APP-233], nododd yr Ymgeisydd fanylion gwastraff ymbelydrol a'r rheolaeth arfaethedig ar y gwastraff hwnnw yn ystod y cyfnod datgomisiynu. Byddai gwastraff ymbelydrol/gweddillion tanwydd yn aros ar y safle mewn cyfleuster storio gweddillion tanwydd hyd nes bod y Cyfleuster Gwaredu Daearegol (GDF) ar gael, yr awgrymwyd ei fod rhwng 75-140 o flynyddoedd ar ôl gorffen cynhyrchu. Ni fyddai'r gwaith o gwblhau'r cyfleuster storio gweddillion tanwydd yn dechrau hyd nes blwyddyn 15 y cyfnod gweithredu, gan na fyddai angen y cyfleuster hyd oddeutu blwyddyn 17 [APP-056].

- 18.5.12. Ar gyfer datgomisiynu'r Orsaf Bŵer, dywedodd yr Ymgeisydd [APP- 233] ei fod yn amcangyfrif ar hyn o bryd y byddai adeiladau'r orsaf ynni yn cael eu tynnu o fewn 20 mlynedd ar ôl gorffen cynhyrchu. Rhoddwyd camau gweithredu datgomisiynu a byddent yn cael eu cyflawni o fewn yr 20 mlynedd cyntaf ar ôl cynhyrchu. Fel yr amlinellwyd ym mharagraff 14.5.30 o [APP-133], roedd y broses o ddatgomisiynu prif gyfleuster yr orsaf bŵer wedi'i hasesu ar lefel ansoddol yn unig o ystyried nad oedd disgwyl i'r cyfryw weithgareddau ddechrau am 60 mlynedd arall neu fwy, a byddent yn mynnu AEA ychwanegol o dan Reoliadau Adweithyddion Niwclear (Asesu Effeithiau Amgylcheddol ar gyfer datgomisiynu) 1999. Fodd bynnag, dywedodd yr Ymgeisydd, at ddibenion yr asesiad datgomisiynu ansoddol "byddai dosau i'r cyhoedd yn deillio o'r gollyngiadau hyn wedi'u rhwymo gan y rheiny yn ystod gweithrediadau, a rhagdybir y byddant union yr un fath â'r rheiny a ddisgrifir yn nhabl D14-20" [APP-133].
- 18.5.13. Cadarnhaodd tabl B14-6 [APP-079] y byddai monitro rheolaidd am ymbelydredd mewn deunyddiau amgylcheddol lleol yn ofyniad y Drwydded Amgylcheddol (gan CNC) ar gyfer y Datblygiad Arfaethedig. Fel yr amlinellwyd yn [REP6-017], roedd yr Ymgeisydd wedi gwneud ceisiadau'n flaenorol am y Trwyddedau Amgylcheddol 'mawr' a oedd eu hangen (yn cynnwys Rheoliadau Sylweddau Ymbelydrol [RSR]) rhwng mis Hydref 2017 a mis Mehefin 2018 ond mae wedi tynnu'r ceisiadau hyn yn ôl wedyn.
- 18.5.14. Mae adrannau 5.2 a 5.3 o [APP-233] yn amlinellu'r gweithgareddau monitro arfaethedig yn ystod y cyfnod gweithredu am elfion nwyol a hylif, a fyddai'n cael eu sicrhau drwy'r Drwydded Amgylcheddol.
- 18.5.15. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad ym Mhennod 14.7 [APP-133] gan nad oedd unrhyw effeithiau radiolegol niweidiol arwyddocaol wedi'u nodi yn ystod gwaith adeiladu neu weithredu arferol, na fyddai angen mesurau lliniaru ychwanegol.

Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol a cheisiadau am Newid Ansylweddol

- 18.5.16. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol adeg Terfyn Amser 6 [REP6-015] ac Atodiad arall wedi'i ddiweddarau i'r Datganiad Amgylcheddol [REP8- 005] adeg Terfyn Amser 8. Mae'r ddau Atodiad yn darparu cofnod o'r asesiad amgylcheddol o'r datblygiad arfaethedig, gyda gwybodaeth wedi'i diweddarau am y datblygiad arfaethedig a oedd wedi codi ers i'r cais DCO gael ei wneud. Nid oedd yr un o'r diweddariadau hyn yn mynd i'r afael â gwastraff ymbelydrol.
- 18.5.17. Fel y manylwyd ym Mhennod 3, derbyniodd yr ExA chwe chais am newid ansylweddol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd. Fodd bynnag, nid oedd yr Ymgeisydd o'r farn fod unrhyw un o'r rhain yn berthnasol i wastraff ymbelydrol. Mae'r ExA yn fodlon gydag asesiad yr Ymgeisydd.

Casgliadau'r Ymgeisydd

- 18.5.18. Llywiwyd asesiad yr Ymgeisydd gan yr asesiadau a restrwyd uchod a dogfennau ategol. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad yn [APP-133], yn

dilyn gweithredu mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol, fel a ganlyn:

- 18.5.19. Adeiladu – dim effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol o ffynonellau geoffisegol, darganfod deunydd wedi'i halogi na gwaredu gwaddodion morol.
- 18.5.20. Gweithredu – dim effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol o amlygiad i ollyngiadau ymbelydrol (gan ragdybio bod yr holl ollyngiadau wedi'u cynllunio, yn barhaus ac yn arferol, yn parhau gydol oes weithredol yr Orsaf Bŵer).
- 18.5.21. Datgomisiynu – cadarnhaodd yr ES fod y broses o ddatgomisiynu gorsafoedd ynni niwclear yn dod o dan Reoliadau Adweithyddion Niwclear (Asesu Effeithiau Amgylcheddol ar gyfer Datgomisiynu) 1999, y byddai datganiad amgylcheddol ar wahân yn cael ei gynhyrchu ar ei chyfer i gefnogi cais am ganiatâd datgomisiynu.
- 18.5.22. Effeithiau Trawsffiniol – dim effeithiau radiolegol trawsffiniol arwyddocaol o "ryddhadau arferol". Cyflwynwyd asesiad o effeithiau o senarios rhyddhau damweiniol posibl (gan gynnwys ystyriaethau Trawsffiniol) yn Atodiad D14-2 a daethpwyd i'r casgliad bod yr holl senarios a aseswyd yn cael effeithiau dibwys hyd yn oed o dan "senario damwain ddifrifol".

Materion a Drafodwyd yn Ystod yr Archwiliad

- 18.5.23. Mynegodd nifer o Bartïon a Buddiant bryderon, yn ymwneud yn bennaf â storio gwastraff niwclear dros y tymor hir/natur gwastraff niwclear, yn cynnwys [RR-005, RR-015, RR-044, RR-047, RR-057, RR-059, RR-060, RR-061, RR-072, RR-085, RR-087, RR-091, RR-094, RR-109, RR-137, RR-139, RR-110, RR-114, RR-115, RR-127, RR-130, RR-131, RR-133, RR-140, RR-141, RR-142,RR-143].
- 18.5.24. Roedd materion eraill a ystyriwyd yn ystod yr Archwiliad yn ymwneud â diogelwch gwastraff ymbelydrol wedi'i storio [RR-110] a hefyd p'un a yw darnau cydrannol y cyfleusterau storio gwastraff yn dod o dan adran 14 y Ddeddf Cynllunio (2008) h.y. p'un a ddylai'r darnau cydrannol gael eu hystyried yn NSIP ynddynt eu hunain [RR-087].
- 18.5.25. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP2-375] y byddai'r cyfleusterau storio yn cael eu dylunio i gadw gwastraffau ymbelydrol yn ddiogel a saff yn unol â'r gofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol perthnasol.
- 18.5.26. Dywedodd yr Ymgeisydd, yn unol ag Offeryn Statudol 2003 Rhif 403 - Rheoliadau Diogelwch Diwydiannau Niwclear (2003) ('NISR') bod mesurau diogelwch wedi'u cynnal, ac y byddant yn cael eu cynnal yn yr WNDA i liniaru unrhyw fygythiad i ddiogelwch. Yn ogystal, byddai'r safle yn cael ei warchod gan y Gwnstablïaeth Niwclear Sifil, sef heddlu a ddefnyddir ar bob safle niwclear trwyddedig sifil yn y DU. Dywedodd hefyd, yn unol ag NPS EN-6, y dylai'r penderfynwr gymryd bod trefniadau i reoli a gwaredu gwastraff ymbelydrol yn cael sylw gan y Llywodraeth, ac fel y cyfryw, ni ddylid ystyried y mater hwn yn yr archiwliad o'r DCO.

- 18.5.27. Cadarnhaodd yr ONR [REP2-354] fod y gofyniad am i'r safle warchod deunydd niwclear yn dod o dan Reoliadau Diogelwch Diwydiannau Niwclear 2003 (NISR), a oedd yn mynnu enwi personau cyfrifol ac yn rhoi gofynion penodol arnynt. Mae Rheoliad 4 yr NSIR yn mynnu bod gan y person cyfrifol gynllun diogelwch safle wedi'i gymeradwyo ar waith, a bod hwnnw wedi'i lywio gan y Bygythiad yn Seiliedig ar Ddyluniad a bennwyd gan y Llywodraeth (ac a gymeradwywyd gan yr ONR).
- 18.5.28. Yn dilyn cais Rheol 17 gan yr ExA [PD-023], cadarnhaodd yr ONR fod y cais ar gyfer y drwydded safle niwclear i weithredu Wylfa Newydd wedi'i dynnu'n ôl yn ffurfiol [REP10-037].
- 18.5.29. Roedd ymholiad a godwyd gan un Parti â Buddiant [RR-087] yn ymwneud â nifer y cyfleusterau storio gwastraff ymbelydrol a'u cymhwyster fel rhan o'r NSIP. Ymatebodd yr Ymgeisydd [REP2-375] i gwestiynau ysgrifenedig cyntaf yr ExA [PD- 009] yn cydnabod y byddai pedwar cyfleuster rheoli gwastraff yn WNDA sy'n ffurfio rhan o'r NSIP arfaethedig. Mewn ymateb i'r haerid nad oedd y Cyfleuster Storio Gweddillion Tanwydd a'r Cyfleuster Storio Gwastraff Lefel Ganolraddol (Adeiladau Rhifau 201 a 202) yn dod o fewn a14 PA2008, rhoddodd yr Ymgeisydd ymateb clir [tudalen 434/445 o REP2-375]. Nid oedd yr un o'r strwythurau yn mynnu dynodiad ar wahân o dan a14 y PA2008, a hyd yn oed pe byddent yn 'ddatblygiad cysylltiedig', roedd yr Ymgeisydd yn haeru, trwy Ddeddf Cymru 2017, y gellid rhoi caniatâd i ddatblygiad o'r fath o dan DCO yng Nghymru.
- 18.5.30. Holodd y Parti â Buddiant ymhellach ynglŷn â hyn [REP5-083] a [REP6-053]), a oedd o'r farn fod yr ymateb yn methu cyflawni baich y profi a bod dileu'r pecyn gwaith (Gwaith Rhif 1D) o'r DCO wedi'i warantu o hyd, gan fod y gwaith hwn yn dod o dan awdurdodaeth ddatganoledig.
- 18.5.31. Cynhaliodd yr Ymgeisydd ei safbwynt trwy gydol yr Archwiliad, ac ni chododd y Parti â Buddiant unrhyw sylw pellach ar y pwynt hwn.

Modelu gwasgariad

- 18.5.32. Mynegodd nifer o Bartïon â Buddiant, llawer ohonynt o Wladwriaethau Ewropeaidd eraill yn gwneud sylwadau ar faterion trawsffiniol, bryder ynghylch canlyniadau damwain ddifrifol, ac yn benodol, modelu gwasgariad.
- 18.5.33. Roedd Partïon â Buddiant o Fwlgaria, Awstria a Gwlad Pŵyl [RR-132, RR-139, RR-141, RR- 143] o'r farn fod modelu'r Ymgeisydd yn tanbrizio canlyniadau damwain ddifrifol bosibl. Roeddent o'r farn nad oedd cyfrifiadau'r Ymgeisydd ar gyfer Cesiwm 137 (Cs-137) o dan y senario 'damwain ddifrifol' yn nhabl 4-3 o [APP-234] yn gredadwy. Argymhellodd y Partïon â Buddiant ddefnyddio flexRISK, sef cyfrifiad modelu gwasgariad yn seiliedig ar amodau meteorolegol Ewropeaidd go iawn i ddangos sut fyddai deunydd ymbelydrol a ryddheir o'r datblygiad arfaethedig yn lledaenu dros Ewrop.
- 18.5.34. Mewn ymateb i gwestiwn yr ExA yn yr ISH bioamrywiaeth cyntaf [REP2-

375] ymatebodd yr Ymgeisydd drwy gadarnhau bod cyfrifiadau gwasgariad atmosfferig wedi'u cynnal yn unol â rheoliadau'r DU a Chytuniad Euratom. Dywedodd yr Ymgeisydd fod "EC wedi cyhoeddi barn gadarnhaol yn hyn y beth yn cadarnhau na fydd rhyddhadau o elifiant radiolegol heb eu cynllunio yn arwain at halogiad ymbelydrol mewn Aelod-wladwriaeth arall". Mae Datganiad yr EC yn Atodiad 1-3 o [REP4-010]. Roedd yr asesiad a gynhaliwyd gan yr Ymgeisydd yn seiliedig ar fethodoleg wahanol i honno sy'n sail i 'brosiect flexRISK' y cyfeiriwyd ato yn yr RRs, ac roedd yr Ymgeisydd o'r farn y gallai hyn egluro unrhyw wahaniaethau o ran deilliant.

- 18.5.35. Gan gyfeirio at flexRISK, ymatebodd yr Ymgeisydd fod "diben, cwmpas a methodoleg asesiadau flexRISK yn gwahaniaethu oddi wrth y rhai yn yr asesiad a gyflawnwyd i gefnogi Prosiect DCO Wylfa Newydd arfaethedig. Mae FlexRISK wedi'i gyfyngu gan argaeledd data term tarddiad ar gyfer damwain ddifrifol mewn cyfleusterau niwclear, felly mae'n gwneud rhagdybiaethau ceidwadol ynglŷn â'r ffractsiwn o graidd adweithydd a ryddheir o dan senarios damwain ddifrifol. Mae'r fethodoleg a ddefnyddir gan Horizon yn defnyddio modelau sydd wedi'u hen sefydlu sy'n gyson â gofynion rheoleiddio'r DU, a'i nod yw dangos bod dyluniad ABWR y DU wedi lleihau tebygolrwydd a chanlyniadau damweiniau difrifol i lefel Mor Isel ag sy'n Rhesymol Ymarferol (ALARP). Felly, mae deilliannau'r ddau asesiad yn wahanol a byddai unrhyw gymhariaeth uniongyrchol o'r canlyniadau yn gamarweiniol".
- 18.5.36. Cyflwynodd yr Ymgeisydd nodyn manwl am ymagweddau y DU a'r UE at fethodoleg FlexRISK adeg Terfyn Amser 4 [REP4-010] lle daeth i'r casgliad bod yr asesiad a'r dull modelu a fabwysiadwyd ar gyfer y datblygiad arfaethedig yn briodol ar gyfer ceisiadau rheoleiddiol, a'i fod wedi arwain at farn gadarnhaol gan yr EC yn cadarnhau na fyddai rhyddhadau o elifiant radiolegol heb eu cynllunio yn arwain at halogiad ymbelydrol mewn Aelod-wladwriaeth arall.

Casgliadau'r Awdurdod Archwilio

- 18.5.37. Noda'r ExA na wnaeth IACC godi unrhyw bryderon ynglŷn â gwastraff neu ryddhadau ymbelydrol yn ei LIR, er enghraifft, mewn perthynas ag ansawdd yr aer [REP2-073]. Nid yw hyn yn syndod gan y byddai'r ONR yn rheoleiddio rheolaeth gwastraff ymbelydrol ar y safle, a byddai CNC yn rheoleiddio allyriadau nwyol a dyfrllyd o'r Orsaf Bŵer o dan y gyfundrefn Trwyddedu Amgylcheddol [APP-233].
- 18.5.38. O ran modelu gwasgariad, ni chyflwynwyd unrhyw ymateb pellach gan unrhyw Barti â Buddiant na'r rheoleiddiwr ar y mater hwn. Mae'r ExA yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi bodloni rheoliadau'r DU o ran rhyddhadau damweiniol difrifol i'r aer.
- 18.5.39. Mae NPS EN-1 paragraff 4.10.3 yn dweud y dylai'r ExA: "*...weithio ar sail y dybiaeth y caiff y gyfundrefn rheoli llygredd berthnasol a chyfundrefnau rheoleiddio amgylcheddol eraill, gan gynnwys y rhai ar ddraenio tir, echdynnu dŵr a bioamrywiaeth, eu cymhwyso'n briodol a'u gorfodi gan y rheoleiddiwr perthnasol. Dylai weithredu i ategu hynny ond nid eu dyblygu...*"

- 18.5.40. Nid oes unrhyw dystiolaeth argyhoeddiadol a fyddai'n peri i'r ExA amau y byddai rheoleiddio gwastraff ymbelydrol yn Wylfa Newydd yn cael ei gymhwyso a'i orfodi'n briodol.
- 18.5.41. Mae Adran 2.11 ac Atodiad B o NPS EN-6 yn pennu'r cyd-destun ar gyfer ystyried rheolaeth ar wastraff ymbelydrol. Mae paragraff B.5.1 o NPS EN-6 yn ddiamwys yn dweud: *"...Ar ôl ystyried y mater hwn, mae'r Llywodraeth yn fodlon y bydd trefniadau effeithiol ar waith i reoli a gwaredu'r gwastraff a gynhyrchir gan orsafoedd ynni niwclear newydd. O ganlyniad ni ddylai'r...[ExA]...ystyried y cwestiwn hwn. Fodd bynnag, gall fod materion cynllunio sy'n ymwneud â rheoli gwastraff ymbelydrol ar y safle y mae'n briodol i'r...[ExA]...eu hystyried fel rhan o'r cais am ganiatâd datblygu (gweler Adran 2.11 yr NPS hwn) ..."*.
- 18.5.42. Mae paragraff 2.11.5 o NPS EN-6 yn dweud: *"...Dylai cynigion ar gyfer cyfleusterau rheoli gwastraff...[fel cyfleusterau storio dros dro a allai ddal gwastraff actifedd uwch cyn ei waredu mewn cyfleuster gwaredu daearegol yn y pen draw]...sydd naill ai'n ffurfio rhan o ddatblygiad yr NSIP neu'n gyfystyr â "datblygiad cysylltiedig" at ddibenion Deddf Cynllunio 2008 gael eu hystyried gan yr...[ExA]...yn yr un ffordd â gweddill yr NSIP gan ddefnyddio'r egwyddorion a'r polisiâu a nodir yn EN-1, yr NPS hwn a darpariaethau Deddf Cynllunio 2008. Yn Atodiad B nodir y gall cyfleusterau eraill at ddiben storio gwastraff dros dro gael eu cyflwyno. Fodd bynnag, heb fod unrhyw gynnig dylai'r...[ExA]...ddisgwyl y byddai gwastraff ar y safle hyd nes bod GDF ar gael..."*.
- 18.5.43. Nid oes unrhyw bolisi amgen gan y Llywodraeth ar y materion hyn, ac nid yw'n amlwg ychwaith fod y polisi ar wastraff ymbelydrol yn NPS EN-6 yn debygol o newid yn y dyfodol agos. Mae hyn yn cynnwys arweiniad mewn perthynas ag argaeledd cyfleuster gwaredu daearegol hirdymor yn y dyfodol, ac y byddai cyfleuster storio gwastraff dros dro ar gael cyn hynny. Byddai'r cyfleuster storio arfaethedig ar y safle ar gyfer Wylfa Newydd yn darparu cyfleuster storio dros dro o'r fath ar gyfer gweddillion tanwydd [APP-233], yn unol ag NPS EN-6.
- 18.5.44. O ran yr haerïad nad yw'r Cyfleuster Storio Gweddillion Tanwydd a'r Cyfleuster Storio Gwastraff Lefel Ganolraddol (Adeiladau Rhifau 201 a 202) yn dod o fewn a14 PA2008 [RR-087] ac felly, nad ydynt yn ddatblygiadau Seilwaith Cenedlaethol, mae'r ExA yn cytuno gyda'r Ymgeisydd y gellid rhoi caniatâd i ddatblygiad o'r fath o dan DCO yng Nghymru.
- 18.5.45. Ar sail y wybodaeth sydd ar gael iddo, daw'r ExA i'r casgliad nad yw gwastraff ymbelydrol yn fater a ddylai bwyso yn erbyn gwneud y Gorchymyn. Mae'r ExA, fodd bynnag, yn tynnu i sylw'r Ysgrifennydd Gwladol (SoS) y ffaith fod yr ONR wedi cadarnhau bod y cais ar gyfer y drwydded safle niwclear i weithredu Wylfa Newydd wedi'i dynnu'n ôl yn ffurfiol [REP10- 037]. Mae'r ExA yn tynnu sylw'r SoS hefyd at ddynodiad NPS Cyfleuster Gwaredu Daearegol (GDF) ar gyfer gwastraff ymbelydrol actifedd uwch, nad oedd ar gael o fewn yr Archwiliad i'r ExA ei ystyried.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

- 18.5.46. Am y rhesymau a roddwyd uchod, nid oes newidiadau'n cael eu hargymhell i'r dDCO a'i ofynion neu ddogfennau rheoli yn ymwneud â gwastraff ymbelydrol.

18.6. RHEOLI GWASTRAFF A DEUNYDDIAU

Cyflwyniad

- 18.6.1. Mae'r adran hon yn ystyried rheoli gwastraff a deunyddiau.

Achos yr Ymgeisydd

- 18.6.2. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau'n deillio o reoli gwastraff a deunyddiau yn y dogfennau canlynol:

- 6.2.16 ES Cyfrol B - Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B16 – Rheoli gwastraff a deunyddiau [APP-081];
- 6.3.6 ES Cyfrol C – Effeithiau'r prosiect cyfan C6 – Rheoli gwastraff a deunyddiau [APP-093]; a
- 6.3.30 ES Cyfrol C – Effeithiau'r prosiect cyfan C6 Atodiad C6-1 – Cyfleusterau rheoli gwastraff lleol a rhanbarthol [APP-117]).

- 18.6.3. Darperir gwybodaeth ychwanegol yn ymwneud â chyfleusterau gwastraff peryglus yn [APP-404].

- 18.6.4. O ran trwyddedau o dan Reoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) (2016), mae'r Ymgeisydd yn cadarnhau ei bod yn debygol y byddai'n ofynnol iddo gael trwyddedau trin gwastraff ar gyfer gwaith yn gysylltiedig â Pharatoi a Chlirio'r Safle (SPC) a thrwydded bwrpasol gwastraff peryglus ar gyfer prosesau adfer SPC yn ystod y gwaith ar yr SPC. Mae gan Safle Wylfa Newydd god cynhyrchwr gwastraff peryglus hefyd o dan Reoliadau Gwastraff Peryglus (Cymru) 2005 [APP-053][REP6-017].

- 18.6.5. Nid yw'r adran hon yn ystyried rheoli gwastraffau ymbelydrol a fyddai'n deillio o weithredu'r Orsaf Bêr; eir i'r afael â hyn yn gynharach yn y bennod hon.

Effeithiau posibl a derbynyddion

- 18.6.6. Fe wnaeth asesiad yr Ymgeisydd ystyried y mathau canlynol o wastraff a deunyddiau:

- deunyddiau a gynhyrchir ar y safle yr ystyrir eu bod yn 'ddiwastraff', er enghraifft, creigiau, cerrig a phridd sy'n cael eu cloddio o'r safle ac a aildddefnyddir o fewn Prosiect Wylfa Newydd ar gyfer ffyrdd cludo, llwyfannau adeiladu a thirlunio sy'n dod o fewn Pennod I, Erthygl 2(1)(c) o Gyfarwyddeb Fframwaith Gwastraff; a
- chynhyrchu a rheoli Gwastraffau Confensiynol yn cynnwys gwastraff peryglus, gwastraff nad yw'n beryglus a gwastraff anadweithiol.

- 18.6.7. Mae'r ES [APP-093] yn manylu ar y mathau o wastraff a deunyddiau sy'n debygol o gael eu cynhyrchu drwy'r cyfnodau adeiladu, gweithredu a datgomisiynu o ganlyniad i'r Datblygiad Arfaethedig.

Mae'n nodi'r modd y gall gwastraff a deunyddiau gael eu rheoli, gan ystyried unrhyw fesurau lliniaru, ac yn asesu'r effeithiau posibl ar y seilwaith rheoli gwastraff a allai fod yn addas i dderbyn gwastraff o'r prosiect.

- 18.6.8. Amcangyfrifwyd maint y gwastraff i'w gynhyrchu gan ddefnyddio'r wybodaeth ddylunio sydd ar gael, ac 20% ychwanegol i gyfrif am ansicrwydd.

Lliniaru

- 18.6.9. Mae'r Ymgeisydd yn cynnig tair lefel o fesurau lliniaru i leihau effeithiau niweidiol i'r eithaf, sef mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol.
- 18.6.10. Mae mesurau lliniaru ymgorfforedig yn ystod y cyfnod adeiladu yn cynnwys ymgorffori datrysiadau dylunio modern ac effeithlon, a lle bynnag y bo'n ymarferol, gwaith adeiladu modiwl ar adeiladau dros dro i'w gweithgynhyrchu oddi ar y safle (fel yr amlinellwyd yn y DAS [APP-408]). Yn ystod y cyfnod gweithredu, mae cynnwys cyfleuster pwrpasol ar gyfer ymdrin â gwastraff a thrin gwastraff ar safle'r Orsaf Bŵer yn fesur lliniaru ymgorfforedig. Ymdrinnir â'r holl wastraffau confensiynol a gynhyrchir ar Safle'r Orsaf Bŵer yn y cyfleuster gwastraff ac ailgylchu a byddent yn cael eu rheoli yn unol â'r strategaeth rheoli gwastraff a amlinellwyd yn yr WNCOP [APP-421].
- 18.6.11. O ran mesurau lliniaru arfer da, mae'r WNCOP [APP-414] yn mynnu bod gwaith adeiladu'n cael ei gyflawni yn unol â hierarchaeth gwastraff sy'n gyson â'r Gyfarwydddeb Fframwaith Gwastraff. Mae'r strategaethau rheoli gwastraff a deunyddiau yn yr WNCOP yn amlinellu mesurau arfer da ychwanegol i helpu rheoli a lleihau maint y gwastraff a gynhyrchir ac i bennu fframwaith ar gyfer rheoli deunyddiau wedi'u cloddio fel y gellir eu hailddefnyddio cyn belled ag y bo'n ymarferol ar y safle. Mae'r is- CoCPs [APP-415 to APP-420] yn amlinellu mesurau penodol ar gyfer pob safle datblygu unigol.
- 18.6.12. Mae'r ES [APP-093] yn cadarnhau nad oes unrhyw fesurau lliniaru ychwanegol wedi'u nodi.

Casgliadau'r Ymgeisydd

- 18.6.13. Daw'r ES [APP-093] i'r casgliad, yn dilyn gweithredu mesurau lliniaru ymgorfforedig a mesurau lliniaru arfer da, na fyddai unrhyw effeithiau niweidiol arwyddocaol ar gyfer rheoli gwastraff a deunyddiau.
- 18.6.14. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad at yr ES adeg Terfyn Amser 6 [REP6- 015].
- 18.6.15. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad ychwanegol wedi'i ddiweddarau at yr ES [REP8- 005] adeg Terfyn Amser 8. Mae'r Atodiadau yn cadarnhau nad yw unrhyw ddiweddariadau yn berthnasol o ran Gwastraff a Deunyddiau.

Materion a Drafodwyd yn Ystod yr Archwiliad

18.6.16. Cododd IACC, CNC a Llywodraeth Cymru faterion yn ymwneud â rheoli gwastraff yn ystod yr Archwiliad. Y prif faterion a drafodwyd oedd:

- cwmpas a chanfyddiadau asesiad yr Ymgeisydd;
- mesurau rheoli gwastraff, yr hierarchaeth gwastraff a chyllid; a
- monitro a chyllido.

18.6.17. Aethpwyd i'r afael â'r materion hyn drwy gynrychiolaethau ysgrifenedig ac yn yr ISHs ar 4 Mawrth 2019 a 7 Mawrth 2019.

Cwmpas a chanfyddiadau asesiad yr Ymgeisydd

18.6.18. Roedd Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) IACC [REP2-071] yn cydnabod gwerth potensial gwastraff i economi'r ynys, fodd bynnag, nid oedd yn cytuno gyda chasgliad yr Ymgeisydd y bydd effeithiau niwtral/dibwys. Roedd yn anghytuno â chadernid yr asesiad, yn enwedig rhagfynegi sgil-gynhyrchion gwastraff yn y dyfodol, cyfrifo capasiti rheoli gwastraff a diffyg asesiad o ddatgomisiynu'r brif Orsaf Bŵer.

18.6.19. Nododd IACC hefyd fod ardal astudio'r Ymgeisydd yn ymestyn i ogledd-orllewin Lloegr a allai danadrodd effeithiau negyddol posibl. Roedd yn pryderu nad ymchwiliwyd yn ddigonol i botensial cyfleusterau lleol a'r cyfleoedd i leihau cludo gwastraff dros bellter hir. Roedd yn dadlau y byddai dibynnu ar ardal ehangach yn groes i bolisiau PPW, TAN21 a'r CDLIC.

18.6.20. Rhoddodd yr Ymgeisydd eglurhad am ei ymagwedd at asesu yn [REP3-004]. Hefyd, ailadroddodd y sefyllfa a amlinellwyd yn yr ES nad oes asesiad o ddatgomisiynu'r Orsaf Bŵer a Chyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle wedi'i gynnwys oherwydd ansicrwydd ynglŷn â chapasiti rheoli gwastraff a oedd ar gael adeg datgomisiynu. Roedd IACC [REP5-057] o'r farn felly fod yr AEA yn methu asesu effeithiau llawn datgomisiynu yn ddigonol.

18.6.21. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd y byddai gwastraff yn cael ei reoli yn unol â TAN21 [REP6-045]. Nododd ymhellach fod y meini prawf yn TAN21 yn pennu'r 'safle priodol agosaf' gan ystyried nifer o ffactorau ac nid agosrwydd yn unig. Roedd yn dadlau fod angen i'r ateb i reoli gwastraff yn effeithiol gael ei ystyried ar sail ranbarthol yn ogystal â sail leol [REP3-004].

18.6.22. Eglurodd yr Ymgeisydd hefyd [REP2-375] fod y potensial am symud gwastraff confensiynol drwy'r MOLF wedi'i ystyried er mwyn lleihau symudiadau cludo mewn cerbydau, fodd bynnag, mae'r cyfaint cymharol isel o wastraff confensiynol a gynhyrchir a'r angen i bentyrru gwastraff yn gyfeintiau digon mawr i'w symud ar long yn gwneud hwn yn opsiwn anymarferol. Dywedodd fod y symudiadau cerbydau HGV arfaethedig sy'n gysylltiedig â symud gwastraff confensiynol o'r WNDA yn gyfran fach yn unig o'r nifer gyffredinol o gerbydau adeiladu, a darperir manylion yn y Model Traffig Strategol.

18.6.23. Gan ymateb i'r Ymgeisydd, nododd IACC [REP5-057 and REP6-045] nad yw cyfaint y silt i'w gynhyrchu yn hysbys, a chynghorodd fod yr ymagwedd at ddefnyddio data trwyddedu amgylcheddol yn unig i bennu capasitiau presennol yn ddifffgiol. Roedd yn parhau'n bryderus gydag

ymagwedd yr Ymgeisydd at asesu'r effaith y byddai'r Datblygiad Arfaethedig yn ei chael ar waredu gwastraff peryglus a gwastraff heb fod yn beryglus oddi ar y safle, ac ystyriai fod hyn yn groes i bolisi cynllunio Cymru a'r egwyddor agosatrwydd. Roedd yn dal i fethu cytuno i gwmpas gofodol y fethodoleg asesu a chadernid y data sylfaenol ar sgil-gynhyrchion gwastraff a chapasiti a ddefnyddiwyd yn yr asesiad.

Mesurau rheoli gwastraff a'r hierarchaeth gwastraff

- 18.6.24. Roedd IACC yn croesawu ymagwedd yr Ymgeisydd at reoli gwastraff yn unol â'r hierarchaeth gwastraff a'r egwyddor agosatrwydd [REP2-071 a REP8-019]. Fodd bynnag, roedd LIC [RR-092 and REP2-367] o'r farn fod angen i'r Hierarchaeth Gwastraff ddarparu mwy o fanylion am y modd y delir â'r sgil-gynhyrchion gwastraff, o adeiladu a dymchwel, a gwastraff domestig, bwyd ac ailgylchu o'r llety gweithwyr dros dro.
- 18.6.25. Roedd CNC [RR-088][REP2-325] o'r farn hefyd fod manylion annigonol i ddangos sut fyddai gwastraff a gynhyrchir yn ystod y cyfnod adeiladu yn cael ei reoli, a chyngorodd y byddai angen diweddaru'r asesiad o'r capasiti rheoli gwastraff sydd ar gael cyn a thrwy gydol y cyfnod adeiladu. Cyngorodd y byddai'n briodol i fanylion ychwanegol gael eu hamlinellu mewn Cynllun Rheoli Gwastraff Safle manwl (SWMP) a byddai angen ei gytuno; safbwynt a rennir gan LIC [REP2-367] ac IACC [REP3-055].
- 18.6.26. Roedd yr Ymgeisydd [REP2-375][REP3-004] o'r farn y darperir ar gyfer rheolaethau digonol yn ymwneud â rheoli gwastraff a deunyddiau yn yr WNCaCP, is-CoCPs penodol i safle a'r WNCaCP. Cadarnhaodd y byddai'n paratoi adroddiadau ar gyfer pob safle adeiladu yn nodi manylion y prosesau rheoli gwastraff ac yn rhoi diweddariad ar y capasiti rheoli gwastraff sydd ar gael [REP3-035], fel y'u sicrhawyd drwy'r WNCaCP. Adeg Terfyn Amser 5, diweddarodd yr WNCaCP [REP5-020] i gynnwys ymrwymiad i gynhyrchu SWMP ar bob safle a fyddai'n cynnwys adolygiad o'r cyfleusterau rheoli gwastraff sydd ar gael ar y pryd [REP3-004].
- 18.6.27. Roedd IACC [REP6-061][REP7-014] yn pryderu fod y strategaeth rheoli gwastraff a'r SWMP yn ddogfennau 'mewnol' heb unrhyw rwymedigaeth i'r Ymgeisydd rannu strategaethau'r wybodaeth. Diwygiodd yr Ymgeisydd yr WNCaCP [REP8-047] i fynnu ei fod yn ymgynghori ag IACC ar SWMPs y prosiect cyfan a rhai penodol i safle. Roedd hefyd yn cynnwys geiriad yn ymwneud â chysylltiad â chontractwyr rheoli gwastraff lleol a awgrymwyd gan IACC [REP8-019].
- 18.6.28. Erbyn diwedd yr archwiliad, roedd CNC yn cytuno bod yr Ymgeisydd wedi nodi'r arweiniad perthnasol ac wedi ymrwymo i arfer gorau, ac y byddai gwastraff adeiladu'n cael ei reoli'n briodol [REP8-018]. Fe wnaeth y diwygiadau i'r WNCaCP arwain hefyd at fod IACC yn fodlon gydag asesiad yr Ymgeisydd ar seilwaith rheoli gwastraff ac y deliwyd yn ddigonol â rheoli gwastraffau a deunyddiau [REP8-019].

Monitro a chyllido

- 18.6.29. Cyngorodd IACC [REP2-071] y dylai fframwaith monitro cadarn gael ei roi ar waith i adolygu ystod lawn yr effeithiau a digonolrwydd mesurau lliniaru. Dywedodd y byddai'n gweithio gyda Gwasanaeth Mwynau a

Chynllunio Gwastraff Gogledd Cymru i fonitro cynhyrchiant gwastraff solet trefol a/neu wastraff masnachol a diwydiannol. Gofynnodd felly am ofyniad yn y DCO i strategaeth fonitro a lliniaru gael ei datblygu gan yr Ymgeisydd sy'n cynnwys cynnwys pwynt sbardun ar gyfer lliniaru a/neu iawndal os oes baich sylweddol yn cael ei osod ar seilwaith rheoli gwastraff presennol yng Ngogledd Cymru. Roedd IACC o'r farn y dylai cyllid ar gyfer y gwaith monitro fod yn destun Rhwymedigaeth DCO.

- 18.6.30. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd [REP3-004] ei fod yn datblygu Cynllun Gweithredu Cadwyn Gyflenwi (SCAP) mewn ymgynghoriad â LIC ac IACC er mwyn cefnogi'r cyfle economaidd ar gyfer y sector yn yr ardal leol; cynhwyswyd hyn yn y cytundeb a106 terfynol [REP10-009]. Roedd yr Ymgeisydd o'r farn fod rheolaethau digonol yn ymwneud â rheoli gwastraff ac nid oedd yn ystyried ei bod yn angenrheidiol darparu unrhyw fesurau lliniaru, digolledu na chyfraniad pellach.

Strategaeth Adfer

- 18.6.31. Gofynnodd cwestiwn ysgrifenedig ychwanegol Q2.4.16 am eglurhad ynglŷn â'r modd y byddai'r Strategaeth Adfer yn yr WNCocP, a fyddai'n destun gofyniad PW7, yn cyflawni'r hyn y mae'n mynd ati i'w gyflawni. Mewn ymateb, cynhaliodd IACC ei safbwynt fod angen mesurau a chynlluniau ychwanegol yn y Strategaeth Adfer. Byddai IACC yn dymuno gweld is-CoCP y Brif Orsaf Bŵer yn cael ei ddiwygio i fynd i'r afael â'r pryderon hyn [REP5-057].
- 18.6.32. Fodd bynnag, pe na bai'r wybodaeth hon ar gael erbyn diwedd yr archwiliad, cynigiodd IACC bod gofyniad newydd yn cael ei gyflwyno i ganiatáu ar gyfer cymeradwyo'r wybodaeth ganlynol cyn i unrhyw waith ddechrau:

"...a) Bydd methodoleg fanwl ar gyfer dylunio, paratoi, gweithredu, cynllun gwirio, a monitro a chynnal y mesurau adfer yn cael ei chyflwyno a'i chymeradwyo'n ysgrifenedig gan IACC. Bydd hon yn cynnwys y sail resymegol dros samplu pellach, meini prawf adfer a dadansoddi i alluogi dylunio a gwirio. Bydd y fethodoleg yn ddigon manwl a thrwyadl i sicrhau, pan gwblheir y safle, na fydd yn cymhwyso fel tir halogedig o dan Rhan IIA Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 mewn perthynas â'i ddefnydd bwriadedig. Bydd y cynllun adfer cymeradwy yn cael ei gyflawni [a phan gwblheir, bydd adroddiad gwirio gan ymarferydd tir halogedig â chymwysterau priodol yn cael ei gyflwyno a'i gymeradwyo'n ysgrifenedig gan yr awdurdod cynllunio lleol] cyn y meddiannir y datblygiad [neu gyfnod perthnasol y datblygiad].

b) Bydd manylion y prosesau a gweithdrefnau ar gyfer rheoli halogiad annisgwyl, yn cynnwys y sail resymegol dros samplu pellach, methodolegau penodol i reoli halogiad annisgwyl yn ddiogel a lleihau effeithiau amgylcheddol dichonol o halogi annisgwyl yn cael ei cyflwyno a'u cymeradwyo gan IACC. Caiff unrhyw halogiad na chanfyddir yn ystod cyfnod adeiladu'r datblygiad cymeradwy na nodwyd yn flaenorol ei adrodd ar unwaith i IACC. Bydd datblygiad ar y rhan o'r safle yr effeithir arni yn cael ei atal a chynhelir asesiad risg a'i gyflwyno a'i gymeradwyo'n ysgrifenedig gan IACC. Lle canfyddir risgiau annerbyniol, bydd cynlluniau adfer a gwirio yn cael eu cyflwyno a'i cymeradwyo'n ysgrifenedig gan

IACC. Bydd y cynlluniau cymeradwy hyn yn cael eu cyflawni cyn bod y datblygiad [neu gyfnod perthnasol y datblygiad] yn ailddechrau neu'n parhau..." [Q2.4.16 yn REP5-057].

Ystyriaeth yr Awdurdod Archwilio

- 18.6.33. Mae NPS EN-1 yn cydnabod bod prosiectau seilwaith mawr yn debygol o gynhyrchu gwastraff peryglus a gwastraff nad yw'n beryglus, ac mae'r ExA o'r farn fod hyn yn anochel ar gyfer prosiect o'r maint a'r math hwn. Roedd y LIR [REP2-071] yn anghytuno gydag asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau tebygol rheoli gwastraff o'r datblygiad arfaethedig. Er gwaethaf y pryderon a godwyd yn ystod yr Archwiliad, noda'r ExA, erbyn diwedd yr archwiliad, fod y SoCGs gyda CNC [REP8-018], IACC [REP8-019] a Llywodraeth Cymru [REP8-017] yn dangos bod yr holl faterion yn ymwneud â gwastraff wedi'u cytuno.
- 18.6.34. Ar ôl ystyried y dystiolaeth sydd o'i flaen, mae'r ExA yn fodlon:
- y byddai gwastraff yn cael ei reoli yn unol â'r hierarchaeth gwastraff sy'n gyson â hynny a gydnabuwyd yn NPS EN-1 a Strategaeth Wastraff Genedlaethol Llywodraeth Cymru Tuag at Ddyfodol Diwastraff: Cymru'n Un: Cenedl un Blaned 2010;
 - y gallai rheoli gwastraff yn gynaliadwy ac effeithiol arwain at rai gwastraffau yn cael eu hanfon i gyfleusterau yng Ngogledd Orllewin Lloegr;
 - bod yr ymgeisydd wedi dangos ymdrechion i leihau gwastraff, er enghraifft, drwy atebion dylunio adeiladau effeithlon ac adeiladu modiwlwr ar adeiladau dros dro lle bo modd, a thrwy ailddefnyddio deunyddiau ar y safle lle y bo'n ymarferol;
 - bod yr Ymgeisydd wedi cynnig system effeithiol ar gyfer rheoli gwastraff peryglus a gwastraff nad yw'n beryglus o adeiladu, gweithredu a datgomisiynu'r datblygiad arfaethedig drwy CoCP Wylfa Newydd [REP10-018], is-CoCPs [REP10-020, REP10-022, REP10-023, REP10-025, REP10-027, REP10-028], CoOP Wylfa Newydd [REP10-030] a'r ymgysylltiad â'r gadwyn gyflenwi leol (drwy'r SCAP);
 - nid yw'n amlwg y byddai sgil-gynhyrchion gwastraff o'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol ar gapasiti cyfleusterau rheoli gwastraff presennol i ddelio â sgil-gynhyrchion gwastraff eraill yn yr ardal; ac
 - y byddai Atodlen 16 Cytundeb a106 y DCO [REP9-004] yn gwneud darpariaeth ar gyfer cyfraniad lefel gwasanaeth blynyddol tuag at fonitro ac adrodd.
- 18.6.35. Wrth lunio'r casgliadau hyn, mae'r ExA yn nodi rôl rheoleiddio, yn cynnwys o dan Reoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016, ar gyfer cyfleusterau rheoli gwastraff.
- 18.6.36. O ran datgomisiynu, mae'r ExA yn nodi barn IACC fod yr ES yn methu asesu effeithiau llawn datgomisiynu yn ddigonol. Fodd bynnag, mae'r Ymgeisydd wedi cyflwyno amcangyfrif o fathau a meintiau sgil-gynhyrchion gwastraff o ddatgomisiynu'r Orsaf Bŵer a Chyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle [APP-093]. Mae'r ExA yn cydnabod: y byddai ansicrwydd o ran capasiti rheoli gwastraff yn y dyfodol yn arwain at gyfyngiadau i asesiad a gynhelir ar yr adeg honno; bryd hynny, byddai angen asesiad ar gyfer yr Orsaf Bŵer cyn datgomisiynu o dan Reoliadau

Adweithyddion Niwclear (Asesu Effeithiau Amgylcheddol ar gyfer Datgomisiynu) 1999; a, bod angen cynllun datgomisiynu ar gyfer dymchwel a symud gwaith o dan dDCO Atodlen 3 gofyniad PW10 [REP10-006].

- 18.6.37. Yn unol â hynny, mae'r dystiolaeth yn cadarnhau, mewn perthynas â rheoli gwastraff a deunyddiau, y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â pholisïau PPW, TAN21, y CDLIC ac NPS EN-1.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

- 18.6.38. Am y rhesymau a roddwyd uchod, nid oes newidiadau'n cael eu hargymhell i'r dDCO a'i ofynion neu ddogfennau rheoli yn ymwneud â rheoli gwastraff a deunyddiau.

18.7. MORGLUDIANT A MORDWYAETH

Cyflwyniad

- 18.7.1. Mae'r rhan hon yn ystyried materion yn ymwneud â Morgludiant a Mordwyaeth.

Asesiad yr Ymgeisydd

- 18.7.2. Amlinellir asesiad yr Ymgeisydd o effeithiau ar forgludiant a mordwyaeth yn y dogfennau canlynol:

- ES Cyfrol B - Cyflwyniad i'r asesiadau amgylcheddol B15 – Morgludiant a mordwyaeth [APP-080];
- ES Cyfrol D - Datblygiad WNDA D15– Morgludiant a mordwyaeth [APP-134]; ac
- ES Cyfrol D - Datblygiad WNDA App D15-1 - Asesiad Risg Mordwyol (NRA) [APP-235].

- 18.7.3. Asesir effeithiau cronolol y datblygiad arfaethedig gyda phrosiectau sy'n rhesymol ddisgwyliedig yn y dyfodol yn 6.9.5 y Datganiad Amgylcheddol (ES) Cyfrol I – Effeithiau Cronolol I5 – Effeithiau cronolol rhyng-brosiect [APP-388].

Derbynyddion morgludiant a mordwyaeth

- 18.7.4. Disgrifiodd yr ES [APP-134] yr ardal astudio sy'n berthnasol i'r asesiad morgludiant a mordwyaeth. Roed yr ardal astudio yn cwmpasu ardal o ryw 25 o filltiroedd morol wrth 18 o filltiroedd morol, a oedd yn cynnwys Cynllun Gwahanu Traffig (TSS) Ynysoedd y Moelrhoniaid i'r gorllewin a'r gogledd o'r WNDA, Bae Dulas i'r dwyrain, ac yn cwmpasu'r Safle Gwaredu ar safle trwyddedig Gogledd Caergybi (IS043).
- 18.7.5. Caiff TSS Ynysoedd y Moelrhoniaid ei ddefnyddio'n rheolaidd gan longau sy'n croesi yn ôl ac ymlaen o borthladdoedd ar arfordir gogledd Cymru ac ar arfordir gogledd-orllewin Lloegr, a Lerpwl yn arbennig. Fe'i lleolir bedair milltir forol, ar ei bwynt agosaf, o draethlin gogledd Ynys Môn.
- 18.7.6. Mae dyfroedd tiriogaethol yn ymestyn 12 o filltiroedd morol o'r arfordir, lle mae gan y wlad honno sofraniaeth. Ceir hefyd y parth economaidd neilltuedig ar gyfer pob gwlad, sy'n ymestyn 200 o filltiroedd morol o'r

arfordir lle mae gan y wlad honno hawliau dros yr adnoddau morol yn yr ardal honno. Am fod Môr Iwerddon o fewn parth economaidd neilltuedig y DU ac Iwerddon yn gyfan gwbl, nid oes unrhyw ddyfroedd rhyngwladol.

Amgylchedd Sylfaenol

- 18.7.7. Cafodd yr amgylchedd sylfaenol ar gyfer morgludiant masnachol a mordwyo hamdden yn yr ardal astudio ei adolygu gan yr Ymgeisydd yn yr NRA [APP-235].
- 18.7.8. O ran offer mordwyo, nid yw Bae Porth-y-Pistyll yn cael ei ddefnyddio gan longau masnachol ar hyn o bryd. Oherwydd nodweddion mordwyo yn yr ardal fel bwiau mordwyo ac Ynysoedd y Moelrhoniaid oddi ar arfordir gogledd-orllewin Ynys Môn, yn nodweddiadol mae llongau mawr yn mordwyo oddeutu bedair milltir forol o'r draethlin. Y porthladd mwyaf yn yr ardal astudio yw Porthladd Caergybi, a weithredir gan Stena Line Ports Ltd, sydd â gwasanaethau fferi i Iwerddon a weithredir gan Stena Line Ports Ltd ac Irish Ferries.
- 18.7.9. Mae'r harbwr eraill a leolir yn yr ardal astudio ym Mae Cemaes ac Amlwch a ddefnyddir gan longau hamdden a physgota llai yn bennaf. Mae safle byrddio peilotiaid wedi'i leoli ddwy filltir forol i'r gogledd o Drwyn Eilian.
- 18.7.10. Mae Cynllun Gwahanu Traffig (TSS) Ynysoedd y Moelrhoniaid yn nodwedd bwysig yn yr ardal astudio, ac mae'n cael ei ddefnyddio'n rheolaidd gan longau sy'n croesi yn ôl ac ymlaen o borthladdoedd ar arfordir gorllewin Cymru ac ar arfordir gogledd-orllewin Lloegr.
- 18.7.11. Ar hyn o bryd nid oes unrhyw awdurdodau harbwr statudol yn cwmpasu lleoliad y Gwaith Morol. Mae cychod hamdden yn adrodd yn rheolaidd am eu hymadawiad a'u bwriadau i orsaf gwylwyr y glannau yng Nghaergybi, ac mae cychod sy'n mordwyo i mewn neu allan o Gaergybi yn cysylltu â Rheolwyr Porthladd Caergybi.
- 18.7.12. O fewn yr ardal astudio, mae cyfleusterau hamdden ar gael ym Marina Caergybi lle cynigir rhyw 350 o angorfeydd, ochr yn ochr â chlwb hwylio Caergybi a achredwyd gan y Gymdeithas Hwyllo Frenhinol. Yn gyffredinol, ceir gweithgareddau morio trwy gydol y flwyddyn, gyda chynnydd yn ystod misoedd yr haf. Mae Clwb Hwyllo Caergybi yn trefnu rasys hwylio rhwng misoedd Ebrill a Hydref, gyda nifer o'u llwybrau rasio yn dilyn arfordir gogledd Ynys Môn. Nid yw'r baeau a'r cilfachau ar hyd arfordir gogledd Ynys Môn yn darparu cyfleusterau angori parhaol, ond maent yn darparu angorfeydd cysgodol ar gyfer pwynt aros dros nos. Caiff y rhain eu defnyddio'n rheolaidd gan geufadwyr hamdden a badau bach eraill. Gall y badau hyn fod yn mordwyo yn yr amfaeau a gerllaw'r lan i gysgodi rhag amodau'r tywydd yn sgil proffil y morlin.
- 18.7.13. Mae cychod sy'n gweithredu allan o harbwr Cemaes ac Amlwch yn ymgymryd yn rheolaidd â gweithgareddau pysgota ym Mae Cemlyn. Cynhelir rhai gweithgareddau pysgota, fel gosod cewyll, o fewn yr WNDA.
- 18.7.14. Mae nifer o fwiau marcio cardinal i'r dwyrain o Drwyn yr Wylfa yn

marcio lle ceir creigiau yn agos at yr wyneb, a hefyd i'r gorllewin yn marcio Ynysoedd y Moelrhoniaid. Mae goleufa radar yn gweithredu yng ngoleudy Ynysoedd y Moelrhoniaid i alluogi i'w leoliad gael ei gynrychioli ar sgrin radar llong. Yn ogystal, ceir system leoli fyd-eang wahaniaethol ar Drwyn Eilian ar ben pellaf gogledd-ddwyreiniol Ynys Môn.

- 18.7.15. Yn y lanfa bresennol yng Ngorsaf Bŵer Wylfa a leolir yn yr WNDA ceir marciau ochrol porthladd i gynorthwyo cychod sy'n angori wrth y lanfa.
- 18.7.16. Mae ystod o ymatebion argyfwng ar gael yn yr ardal astudio, yn cynnwys Gwylwyr y Glannau EM a Sefydliad Cenedlaethol Brenhinol y Badau Achub a leolir yng Nghaergybi a Moelfre. Mae gan y gwasanaethau hyn fynediad at nifer o adnoddau yn cynnwys awyrennau, cychod a thimau chwilio'r arfordir. Mae'r ardal gwmpasu ar gyfer y ddwy orsaf badau achub yn ddigonol i oruchwyllo arfordir gogledd Ynys Môn.
- 18.7.17. Dros y 10 mlynedd diwethaf, y digwyddiad morol mwyaf cyffredin yn yr ardal astudio oedd methiant offer cychod, gyda chyfartaledd o 17.3 o ddigwyddiadau'r flwyddyn. Roedd digwyddiadau morol mwy difrifol, fel gwrthdrawiadau rhwng llongau, tân/ffrwydrad a suddo/dymchwel yn digwydd yn anaml iawn, gyda 1.1, 0.8 a 3 o ddigwyddiadau'r flwyddyn yn y drefn honno dros y 10 mlynedd diwethaf [APP-235].
- 18.7.18. Asesodd yr NRA [APP-235] yn fanwl y newidiadau posibl o ran symudiadau cychod yn y dyfodol. Defnyddiodd y rhagfynegiadau y sail resymegol o gynnydd o ryw 3% mewn croesiadau gan gychod dros y cyfnod adeiladu ar gyfer yr WNDA. Mae'r rhagfynegiad i'r dyfodol yn cwblhau ar y pwynt pan ddaw'r adweithydd yn weithredol.

Effeithiau posibl

- 18.7.19. Roedd Adran 15.4 of [APP-134] yn disgrifio'r gweithgareddau adeiladu a chydrrannau gweithredu'r datblygiad arfaethedig a oedd yn berthnasol i'r amgylchedd morol.
- 18.7.20. Yr effeithiau yn ystod y cyfnod adeiladu a aseswyd oedd:
- gwrthdrawiad badau carthu/adeiladu gyda llong fasnachol;
 - gwrthdrawiad badau carthu/adeiladu gyda chwch hamdden;
 - taro'r gwaelod – badau carthu/adeiladu yn sgil Gwaith Morol;
 - difrod i gychod oherwydd amodau'r tywydd;
 - dargyfeirio cychod/badau; a
 - thirio – cwch hamdden bach ar forglawdd.
- 18.7.21. Yr effeithiau yn ystod y cyfnod gweithredu a aseswyd oedd:
- taro yn erbyn – cwch gyda'r morgloddiau;
 - taro yn erbyn – cwch gyda'r MOLF;
 - gwrthdrawiad – cychod-badau hamdden/pysgota/cyflym/harbwr gyda chwch sy'n croesi yn ôl ac ymlaen i'r WNDA;
 - taro'r gwaelod – cwch yn yr harbwr;
 - damweiniau'n gysylltiedig â pheiriannau – methiant o ran llywio neu yriant wrth fynd i mewn i'r harbwr neu adael yr harbwr; a
 - thirio – cwch hamdden bach ar forglawdd.

Lliniaru

- 18.7.22. Fel yr eglurwyd ym Mhennod 5, (para. 5.2.9) yr adroddiad hwn, mae'r Ymgeisydd wedi cynnig tair lefel o fesurau lliniaru i leihau effeithiau niweidiol i'r eithaf, sef mesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol.
- 18.7.23. Nid oedd unrhyw fesurau lliniaru ymgorfforedig wedi'u nodi ar gyfer morgludiant a mordwyaeth yng nghyfnod adeiladu na gweithredu'r Gwaith Morol.
- 18.7.24. Manylwyd ar y mesurau lliniaru arfer da yn Adran 15.4 o'r ES Pennod D15 [APP-134] ac fe'u cynhwyswyd ar gyfer adeiladu a gweithredu. Rhoddwyd manylion y mesurau lliniaru arfer da yn Nhabl D15-1 [APP-134].
- 18.7.25. Rhoddwyd manylion mesurau lliniaru morgludiant a mordwyaeth ychwanegol yn Adran 15.6 yr ES Pennod D15 [APP-134]. Yn ystod gwaith adeiladu a gweithredu'r MOLF a'r gwaith morol, roedd y mesurau hyn fel a ganlyn:
- dyletswydd gyfreithiol (Awdurdod Harbwr Statudol) gyda chyfarwyddiadau cyffredinol y mae'n rhaid i holl ddefnyddwyr yr harbwr eu defnyddio, a chyfarwyddiadau arbennig ar gyfer cyfarwyddo a rheoli sefyllfaoedd morol yn yr harbwr;
 - darparu cymhorthion i fordwyo i oleuo'r gwaith yn briodol;
 - datblygu System Rheoli Diogelwch Morol i ddarparu arweiniad a gweithdrefnau i alluogi gweithrediadau diogel o fewn yr harbwr, fel y mynnir gan God Diogelwch Morol Porthladdoedd;
 - byddai Cynllun Argyfwng Porthladd yn cynnwys mesurau y byddai angen iddynt fod ar waith gan yr Awdurdod Harbwr i ddarparu ar gyfer gofynion y gwasanaethau brys pe bai argyfwng. Byddai'r Ymgeisydd yn darparu cynllun tebyg yn absenoldeb Awdurdod Harbwr diffiniedig;
 - cynllun wrth gefn pe bai digwyddiad o golli olew;
 - ymarferiadau cynllun wrth gefn i gynnal prawf ar gynllun argyfwng yr Awdurdod Harbwr;
 - hyfforddi personél morol y porthladd;
 - byddai cynllun Gwasanaeth Porthladd Lleol yn cael ei sefydlu i ddarparu canolfan gorchymyn a rheoli ar gyfer gweithrediadau morol yn ymwneud â gweithgarwch cychod a gweithgarwch ar y dŵr, yn unol â'r canllawiau yn Nodyn Canllaw Morol Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau (MCA);
 - cyhoeddi gwybodaeth am ddiogelwch morol fel yr Awdurdod Harbwr cymwys;
 - yn dilyn adolygiad o'r angen am Lywio (Pilotage), byddai'r Ymgeisydd yn sefydlu gwasanaeth Llywio yn cynnwys Cyfarwyddiadau Llywio;
 - parth diogelwch wedi'i bennu a'i osod gan yr Awdurdod Harbwr o fewn ei awdurdodaeth i gyfyngu ar neu reoli mynediad i rannau o'r harbwr am resymau diogelwch; a
 - darparu clustogau amddiffynnol addas ar gyfer cychod a ddefnyddir ar angorfeydd dros dro, glanfeydd a cheiau i atal cychod rhag dod i gyswllt â'r strwythurau.

Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol a cheisiadau am Newid Ansylweddol

- 18.7.26. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Atodiad i'r Datganiad Amgylcheddol adeg Terfyn Amser 6 [REP6-015] ac Atodiad arall wedi'i ddiweddarau i'r Datganiad Amgylcheddol [REP8- 005] adeg Terfyn Amser 8. Roedd y ddau Atodiad yn darparu cofnod o'r asesiad amgylcheddol o'r datblygiad arfaethedig, gyda gwybodaeth wedi'i diweddarau am y datblygiad arfaethedig a oedd wedi codi ers i'r cais DCO gael ei wneud. O ran morgludiant a mordwyaeth, nid yw'r Atodiad Terfyn Amser 6 yn berthnasol.
- 18.7.27. Mae'r Atodiad Terfyn Amser 8 yn darparu gwybodaeth ychwanegol mewn perthynas â'r;
- cais am Newid Ansylweddol [AS-021], i gynyddu terfyn dyddiol uwch symudiadau cychod/badau morol i uchafswm o 16 o symudiadau fesul cyfnod o 24 awr. Nid yw hyn yn cynyddu cyfanswm y symudiadau cychod/badau a bennwyd yn yr NRA [APP-235], dim ond y terfyn dyddiol uchaf, a oedd yn 4 symudiad cychod/badau y diwrnod yn flaenorol;
 - ychwanegu un senario perygl yn ystyried 'angorfa heb fod ar gael' yn deillio o'r 'diweddariad i derfyn dyddiol symudiadau cychod/badau morol ar gyfer cyfnod gweithredu'r MOLF. Mae'r senario perygl ychwanegol hon yn cynyddu cyfrif amllder 'achosion' a '(rheolaethau) lliniaru'.
- 18.7.28. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad, o ganlyniad i'r newidiadau hyn, "*nid oes unrhyw newidiadau i'r asesiad o forgludiant a mordwyaeth, ac mae'r casgliadau a gyflwynir ym mhennod D15 [APP-134] y Datganiad Amgylcheddol yn parhau fel y'u hadroddwyd*".
- 18.7.29. Fel y manylwyd ym Mhennod 3 derbyniodd yr ExA chwech o geisiadau am newid ansylweddol a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd. Yr unig un a oedd yn berthnasol i forgludiant a mordwyaeth oedd Symudiadau Morol [AS-021]. Cyflwynodd yr Ymgeisydd arfarniad amgylcheddol gyda'r cais am newid, a daeth i'r casgliad nad oedd y cais yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol tebygol a oedd yn sylweddol newydd neu wahanol i'r rhai a adroddwyd yn yr ES. Mae'r ExA wedi ystyried effeithiau amgylcheddol y newidiadau hyn ynghyd â phryderon Partïon â Buddiant wrth archwilio'r materion a drafodir yn y bennod hon.

Casgliadau'r Ymgeisydd

- 18.7.30. Amlinellwyd yr effeithiau gweddilliol arwyddocaol a nodwyd naill ai cyn neu ar ôl cymhwyso mesurau lliniaru ychwanegol ar gyfer y cyfnodau adeiladu a gweithredu ar dderbynyddion morgludiant a mordwyaeth yn Nhabl D15-4 o [APP- 134].
- 18.7.31. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad na fyddai unrhyw effeithiau gweddilliol ar gyfer y cyfnod datgomisiynu, er y byddai hyn yn cael ei asesu'n llawn yn ddiweddarach fel rhan o Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol ar wahân.
- 18.7.32. Oherwydd natur yr asesiad hwn, eglurodd yr Ymgeisydd y gallai

mesurau lliniaru newid maint neu sensitifrwydd yr effaith. Felly, roedd Tabl D15-4 yn cynnwys colofn ar gyfer newid mewn sensitifrwydd neu faint yr effaith ar ôl lliniaru.

- 18.7.33. Daeth yr Ymgeisydd i'r casgliad na fyddai unrhyw effeithiau gweddilliol arwyddocaol ar ôl cymhwyso mesurau lliniaru ychwanegol.

Materion a Drafodwyd yn Ystod yr Archwiliad

- 18.7.34. Roedd y prif faterion a ystyriwyd yn ystod yr Archwiliad yn cynnwys:

- goleuadau safle yn effeithio ar fordwyaeth;
- diogelwch y porthladd;
- defnydd gwaddol ar gyfer yr harbwr;
- cymysgedd o gychod/badau;
- staff hyfforddedig; a
- safleoedd amgen ar gyfer cyfleusterau'r harbwr.

- 18.7.35. Archwiliodd yr ExA y materion hyn drwy gwestiynau ysgrifenedig [PD-009 a PD013] ac yn yr ISHs ar 10 ac 11 Ionawr 2019 [EV20p]. Gwnaed cyflwyniadau'n ymwneud â'r materion hyn gan Trinity House [REP4-056] a nifer fach o Bartïon â Buddiant [REP1-034, a REP2-267].

Goleuadau safle yn effeithio ar fordwyaeth

- 18.7.36. Cadarnhaodd Trinity House [REP4-056] ei fod yn fodlon ag Erthyglau 56, 57 a 71 y DCO, gan eu bod yn ymddangos yn Niwygiad 3 o'r dDCO [REP2-022]. Roedd o'r farn y dylai Erthygl 59 – Diogelwch Mordwyo gael ei hailddrafftio fel a ganlyn;

"Ni cheir dechrau ar unrhyw Waith Morol hyd nes bod cynllun i sicrhau diogelwch mordwyo wedi'i gyflwyno a'i gymeradwyo'n ysgrifenedig gan Weinidogion Cymru yn dilyn ymgynghoriad priodol gyda Trinity House ac Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau".

- 18.7.37. Cynhwyswyd yr ailddrafftio hwn gan yr Ymgeisydd fel Erthygl 58 yn y dDCO adeg Terfyn Amser 5 [REP5-003]. Cadarnhaodd Trinity House ei fod yn fodlon gyda'r drafftio diwygiedig i'r dDCO adeg Terfyn Amser 6 [REP6-054].

- 18.7.38. Mewn ymateb i gwestiynau ysgrifenedig cyntaf yr ExA [PD-009], cadarnhaodd Trinity House [REP4-065] ei fod wedi cymeradwyo Cynllun Cymhorthion Parhaol i Fordwyo y Gwaith Morol [APP-017] ac nad oedd yn rhagweld y byddai unrhyw faterion mordwyo posibl yn codi mewn perthynas â goleuadau'r safle yn ystod gwaith adeiladu'r MOLF, gan ystyried y mesurau lliniaru a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd.

- 18.7.39. Dywedodd y Parti â Buddiant a oedd yn cynrychioli Pwyllgor Harbwr Cemaes [REP1-034] ei fod yn parhau'n ymrwymedig i helpu'r Ymgeisydd ar gyfer adeiladu a gweithredu'r MOLF a gweithgareddau morol eraill. Roedd yn cefnogi'r cynllun i gynyddu symudiadau ar gyfer y MOLF gan y byddai'n lleihau traffig ffordd, a dyma oedd yr ateb logistaidd gorau yn amgylcheddol. Nododd cofnod yr Ymgeisydd o'r gwrandawriad Llawr Agored ar 25 Hydref 2018 [REP2-006, EV-015] gefnogaeth hefyd gan y

Pwyllgor Harbwr ar gyfer ei gynnig i ehangu'r oriau a ganiateir ar gyfer ffrwydro yn amodol mai'r terfyn mis nos yw 7 p.m. ac nid y cyfnod lle bo hwnnw'n hwyrach.

- 18.7.40. Cododd un Parti â Buddiant [REP2-267] nifer o sylwadau a chwestiynau'n ymwneud â symudiadau cychod/badau. Roedd y Parti â Buddiant eisoes wedi trafod rhai o'r rhain gyda'r Ymgeisydd, ond roedd tri ymateb heb gael sylw o hyd;
- y nifer wirioneddol o 'gychod/badau' a fyddai'n mynd i mewn neu allan o'r harbwr;
 - y dulliau cyfathrebu gwahanol gyda chychod hamdden a oedd wedi'u cynnig yn ystod cyfnod adeiladu'r MOLF a chyfnod gweithredu'r MOLF; a'r
 - cyfeiriad at 'Ddargyfeirio Cychod/Badau' yn ystod carthu a chyfnod gweithredu'r MOLF yn [APP-134] a'i effeithiau ar gychod hamdden.

- 18.7.41. Mewn ymateb, cyfeiriodd yr Ymgeisydd [REP3-011] at ei Gais am Newid Ansylweddol rhif 2 Symudiadau Cychod/Badau Morol [AS-021] lle rhoddwyd gwybodaeth ychwanegol. Byddai'r terfyn dyddiol uchaf ar gyfer cychod yn cael ei gynyddu o bedwar symudiad y dydd (dau gwch) i 16 o symudiadau'r dydd (wyth o gychod/badau). O ran cyfathrebu, bwriad yr Ymgeisydd oedd y byddai'r Gwasanaeth Porthladdoedd Lleol (LPS) yn ymateb i geisiadau am wybodaeth am symudiadau cychod/badau. Byddai'r LPS yn cael trwydded gan OFCOM ar gyfer sianel VHF bwrpasol, a byddai manylion honno ar gael yn Rhestr y Morlys o Signalau Radio. Ni ymatebwyd yn uniongyrchol i'r effeithiau ar gychod hamdden gan yr Ymgeisydd, ond ymdriniodd yr Ymgeisydd â'r trefniadau ar gyfer cychod hamdden fel rhan o'i ddisgrifiad o'r gwaith morol dros dro a pharhaol yn yr ISH ar 10 Ionawr 2019 [REP4-005].

- 18.7.42. Mewn ymateb i'r cwestiynau ysgrifenedig cyntaf gan yr ExA [PD-009] ymatebodd yr Ymgeisydd fel a ganlyn:

Diogelwch porthladd

- roedd yr Ymgeisydd yn bwriadu cymhwyso'r Cod Diogelwch Cyfleuster Llongau a Phorthladdoedd Rhyngwladol i'r MOLF a chychod cysylltiedig;
- roedd yn bwriadu gwneud cais i ddod yn Awdurdod Diogelwch Porthladdoedd;
- byddai contractwr arbenigol profiadol yn cael ei benodi i reoli gweithrediadau'r porthladd a darparu'r Swyddog Diogelwch Porthladd; a
- byddai'r Ymgeisydd yn gweithredu trefniadau diogelwch ar gyfer yr harbwr a oedd yn briodol ac yn gymesur i'r bygythiadau diogelwch a nodwyd fel rhan o'r Asesiad Diogelwch Cyfleuster Porthladdoedd (PFSA) a fyddai'n cael ei gynnal gan Is-adran Diogelwch Morol yr Adran Drafnidiaeth.

Defnydd Gwaddol

- cyfeiriodd yr Ymgeisydd at Adran 1.7.67 o'r ES Cyfrol D [APP-120] a ddywedodd "*Gellir cynnal y cyfan neu ran o'r MOLF (parth 1F-7) i'w ddefnyddio yn ystod cyfnod gweithredu'r Orsaf Bŵer. Er nad oes disgwyl y byddai angen swmp y cei, gellid defnyddio'r cei Ro-Ro ar*

gyfer danfon darnau amnewid, sy'n AIL (er mwyn osgoi trafndiaeth ffordd). Rhagdybir ar hyn o bryd mai dim ond un llong/cwch/bad y flwyddyn fyddai'n defnyddio'r MOLF yn ystod y cyfnod gweithredu." Yn ystod cyfnod gweithredu'r Orsaf Bŵer y bwriad oedd diogelu ardal yr harbwr rhag mynediad gan y cyhoedd at ddibenion diogelwch a diogeled, trwy osod ffensys a gatau.

Cymysgedd o Gychod / Badau

- byddai'r harbwr yn cael ei ddefnyddio gan longau swmp, llongau codi arnynt ac oddi arnynt (Lo-Lo) a badau rollo arnynt ac oddi arnynt (Ro-Ro). Byddai'r llongau swmp yn cludo concrit ac agregau drwy'r ddwy angorfa swmp. Byddai'r llongau Lo-Lo a Ro-Ro yn cludo peiriannau a llwythi anwahanadwy annormal (AILs) drwy'r angorfa Ro-Ro;
- byddai oddeutu 1,571 o longau swmp a 330 o fadau AIL, ynghyd â rhyw 825 o fadau ar gyfer cludo deunydd carthu i'r Safle Gwaredu a mewnfario deunydd craig. Roedd disgwyl y byddai'r niferoedd hyn o longau morgludo yn disgwyl dros rhyw gyfnod o 80 mis. Byddai dau symudiad yn gysylltiedig â phob llong/bad",

Staff Hyfforddedig

- roedd yr Ymgeisydd yn bwriadu penodi contractwr arbenigol profiadol i reoli gweithrediadau'r porthladd;
- byddai'r Ymgeisydd yn gweithio'n agos gyda'r contractwr hwnnw i ddatblygu polisiâu recriwtio, hyfforddi a chadw priodol mewn perthynas â pheilotiaid a staff eraill yr harbwr; a

Safleoedd Amgen ar gyfer Cyfleusterau Harbwr

- roedd yr Ymgeisydd yn ystyried defnyddio'r cyfleusterau harbwr presennol yng Nghaergybi, ond roedd y rhain yn anaddas at ddiben yr Ymgeisydd.

Casgliad

- 18.7.43. Ychydig o faterion a godwyd gan Bartion â Buddiant mewn perthynas â'r agweddau morgludiant a mordwyaeth ar y datblygiad arfaethedig, ac nid oedd unrhyw faterion heb eu datrys ar ddiwedd yr Archwiliad. Gofynnodd yr ExA nifer o gwestiynau ynglŷn â manylion y cynigion, ac roedd yn fodlon gyda'r ymatebion a ddarparwyd gan yr Ymgeisydd.
- 18.7.44. O ganlyniad, daw'r ExA i'r casgliad nad yw morgludiant a mordwyaeth yn faterion a ddylai bwysu yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

- 18.7.45. Am y rhesymau a roddwyd uchod, nid oes newidiadau'n cael eu hargymhell i'r dDCO a'i ofynion neu ddogfennau rheoli yn ymwneud â morgludiant a mordwyaeth.

18.8. **GWRES A PHŴER CYFUNEDIG**

Cyflwyniad

- 18.8.1. Mae'r adran hon yn ystyried materion yn ymwneud â Gwres a Phŵer Cyfunedig (CHP).

Achos yr Ymgeisydd

- 18.8.2. Amlinellir achos yr Ymgeisydd yn y Datganiad Polisi a oedd yn cyd-fynd â'r cais [APP-406 paragraffau 6.3.38 i 6.3.48, gyda'r Astudiaeth Ddichonoldeb CHP yn APP-446].
- 18.8.3. Mae paragraff 6.3.44 o APP-406 yn cadarnhau'r asesiad lefel uchel a gynhaliwyd gan yr Ymgeisydd i bennu'r potensial am CHP. Ystyriodd: y potensial am ddefnyddwyr gwres cyn belled i ffwrdd â Chaergybi; llwybr piblinell i gyflenwi'r gwres i'r defnyddwyr hynny; goblygiadau'r fframwaith polisi cynllunio lleol; amcangyfrifon costau; a'r asesiad cychwynnol o'r potensial am leihau carbon deuocsid.
- 18.8.4. Ystyriwyd opsiynau amgen, ond canfuwyd bod CHP o Wylfa Newydd yn anymarferol, yn bennaf yn sgil y pellter rhwng yr orsaf bŵer a defnyddwyr potensial y gwres. Ni chanfuwyd bod modd cyflawni unrhyw gynnydd o ran llwyth gwres neu ostyngiadau yn y gost cyfalaf a fyddai'n gwneud y system yn ymarferol. Daw'r Ymgeisydd i'r casgliad, o gryn dipyn, nad yw'r cynnig yn ymarferol, ac mae'r dadansoddiad lefel uchel a gyflawnwyd yn ddigonol i ddangos hyn [Paragraff 6.3.45 o APP-406].

Y Materion Cynllunio

- 18.8.5. Mae NPS EN-1 adran 4.6 yn amlinellu materion sy'n berthnasol i ystyried CHP fel dull posibl o ddefnyddio gwres gwastraff o orsaf bŵer. Mae'n nodi: Mae CHP yn dechnegol ymarferol ar gyfer pob math o orsaf gynhyrchu thermol, gan gynnwys niwclear; er mwyn bod yn economaidd ddichonadwy, mae angen i orsaf gynhyrchu gael ei lleoli gerllaw defnyddwyr diwydiannol neu ddomestig potensial y gwres; a, dylai datblygwyr thermol potensial ystyried y cyfleoedd am CHP ar y cam cynharaf posibl a dylid ei fabwysiadu fel maen prawf wrth ystyried lleoliadau ar gyfer prosiect.
- 18.8.6. Mae paragraff 4.6.6 yn NPS EN-1 yn dweud bod rhaid i unrhyw gais i ddatblygu gorsaf gynhyrchu thermol naill ai gynnwys CHP neu gynnwys tystiolaeth i ddangos bod y posibiliadau ar gyfer CHP wedi'u harchwilio yn llawn, er mwyn llywio ystyriaeth y penderfynwr o'r cais.
- 18.8.7. Nid yw LIR IACC wedi tynnu sylw at ddiffyg CHP fel testun pryder [er enghraifft, REP2-061 i REP2-083].

Ystyriaeth yr ExA o CHP

- 18.8.8. Mae'r lleoliad arfaethedig ar gyfer Wylfa Newydd yn dilyn y broses dewis safle ar gyfer NPS EN-6. Byddai defnyddio'r WNDA yn lleoli'r orsaf bŵer nesaf at y gwaith a'r seilwaith presennol. Fodd bynnag, mae lleoliad yr WNDA yn bell oddi wrth brif ddefnyddwyr potensial y gwres o'r orsaf bŵer, ac mae hyn yn effeithio'n arwyddocaol ar ymarferoldeb CHP o Wylfa Newydd.

- 18.8.9. Mae'r dystiolaeth yn cadarnhau bod y potensial am CHP yn Wylfa Newydd wedi'i ystyried o'r cychwyn cyntaf. Mae'r cais yn cynnwys gwybodaeth ddigonol i ddangos bod CHP wedi'i archwilio'n llawn. Roedd hyn yn cynnwys ymgynghori â: IACC ynglŷn â chwsmeriaid posibl, a ph'un a ellid cyflawni ymarferoldeb CHP; a, cwsmeriaid posibl ynglŷn â'r cyfleoedd ar gyfer defnyddio gwres [adran 7 o APP-446]. Felly, daw'r ExA i'r casgliad: bod y cais yn bodloni amcanion polisi NPS EN-1 ar gyfer ystyried CHP; ac yn yr achos hwn, canfuwyd bod CHP yn anymarferol oherwydd y pellter rhwng Wylfa Newydd a defnyddwyr potensial y gwres.

Yr angen am unrhyw newidiadau i'r dDCO a dogfennau rheoli

- 18.8.10. Am y rhesymau a roddwyd uchod, nid oes newidiadau'n cael eu hargymhell i'r dDCO a'i ofynion neu ddogfennau rheoli yn ymwneud â darparu CHP.

18.9. POB MATER ARALL

- 18.9.1. Yn ychwanegol at y materion eraill y cyfeiriwyd atynt yn benodol yn y bennod hon, mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth i'r holl faterion pwysig a pherthnasol eraill sy'n deillio o ddogfennaeth y cais ac a godwyd mewn cynrychiolaethau. Mae'r ExA yn fodlon nad oes unrhyw faterion eraill y mae angen eu dwyn i sylw'r Ysgrifennydd Gwladol a fyddai'n dynodi yn erbyn rhoi caniatâd datblygu neu a fyddai'n peri bod angen gwneud newid i'r DCO.

18.10. CASGLIAD CYFFREDINOL AR FATERION ERAILL

- 18.10.1. Mae arfarniad yr Ymgeisydd o gynaliadwyedd yn un o'r Materion Eraill yr aethpwyd i'r afael â nhw uchod. O ystyried cwrpas y materion a gafodd sylw gan yr arfarniad o gynaliadwyedd, mae'n berthnasol i'r cais yn gyffredinol. Felly, mae materion yn yr arfarniad o gynaliadwyedd yn destun penodau eraill yn yr adroddiad hwn, a byddant yn cael ystyriaeth gan yr ExA wrth daro'r cydbwysedd cynllunio a dod i'w gasgliad cyffredinol a'i argymhelliad ar y cais.
- 18.10.2. Yn unol ag a105 PA2008, dechreuodd yr ystyriaeth o Faterion Eraill yn y bennod hon gyda chyfeiriad at unrhyw faterion perthnasol a godwyd yn yr LIR. Lle bo'n berthnasol, mae'r Materion Eraill wedi'u gosod yn erbyn y polisi cynllunio perthnasol, gan gynnwys hynny yn yr NPSs a'r CDLIC.
- 18.10.3. Canfuwyd bod y Materion Eraill yn y bennod hon yn cydymffurfio gyda pholisi cynllunio perthnasol, a'u bod yn gyson ag ystyriaethau rheoleiddiol eraill. Nid yw'r un o'r Materion Eraill hyn yn pwysu yn erbyn caniatáu'r Gorchymyn.

19. CASGLIADAU AR YR ACHOS DROS DDATBLYGU

19.1. CYFLWYNIAD

19.1.1. Fel yr amlinellwyd ym Mhennod 3, daw'r Cais i'w ystyried o dan a105 Deddf Cynllunio 2008 (PA2008) ac fel y cyfryw, mae'n rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol (SoS) ystyried:

- unrhyw Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) (o fewn yr ystyr a roddir gan PA2008 a60(3)) a gyflwynwyd i'r SoS cyn y terfyn amser ar gyfer cyflwyno;
- unrhyw faterion a ragnodwyd mewn perthynas â datblygiad y mae a wnelo'r cais ag ef; a
- materion eraill y mae'r SoS o'r farn eu bod yn bwysig ac yn berthnasol i'w benderfyniad.

19.1.2. Mae'r Awdurdod Archwilio (ExA) wedi amlinellu ym Mhenodau 4-18 y materion cynllunio perthnasol y mae'r Cais i'w archwilio yn eu herbyn.

19.1.3. Am y rhesymau a eglurwyd ym Mhennod 5, mae'r ExA o'r farn bod Datganiadau Polisi Cenedlaethol (NPSs) EN-1 ac EN-6 yn parhau'n bwysig ac yn berthnasol i'r SoS wrth wneud ei benderfyniad ynglŷn â ph'un ai i roi caniatâd datblygu neu beidio. Ar ôl ystyried dogfennau'r Cais, y materion a godwyd yn yr LIRs gan Gyngor Sir Ynys Môn (IACC) a Chyngor Gwynedd (GCC), a chynrychiolaethau gan Bartïon â Buddiant (IPs), daw'r ExA i'r casgliad bod y cais arfaethedig wedi'i gyflwyno yn unol â pholisi cenedlaethol y DU yn cynnwys NPS EN-1 ac EN-6; y Datganiad Gweinidogol Ysgrifenedig a gyhoeddwyd ar 7 Rhagfyr 2017; Polisi a Chanllawiau Cenedlaethol Cymru, ac y byddai'n gyson â pholisi'r Cynllun Datblygu ar gyfer yr Awdurdodau Cynllunio Lleol (ACLLau) yr effeithir arnynt ganddo.

19.1.4. Wrth amlinellu'r materion sydd i'w hystyried yn y cydbwysedd cynllunio, mae'r ExA wedi ystyried y gwerthusiadau canlynol o effeithiau'r datblygiad arfaethedig.

19.2. HIERARCHAETHPOLISI O DAN a105 PA2008

19.2.1. Fel budd uniongyrchol, byddai'r cynnig yn darparu ffynhonnell ynni carbon isel am amcangyfrif o 65 mlynedd o fywyd gweithredol a fyddai'n gwasanaethu 5.5 miliwn o gartrefi. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio felly ag amcanion NPS EN-1 a byddai'n cyfrannu at amcanion polisi cenedlaethol Cymru mewn perthynas â sicrhau dyfodol carbon isel a darparu swyddi. Ymhellach, byddai'n helpu cyflawni'r nodau llesiant a bennwyd yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r ExA o'r farn bod yr achos angen yn parhau'n ystyriaeth bwysig a pherthnasol sy'n pwyso o blaid y datblygiad arfaethedig.

19.3. MATERION ARIANNOL

19.3.1. Mae'r ExA yn fodlon y cyfrifwyd yn briodol am gyllid a digolledu. Byddai Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO) Erthyglau 82 ac 83 yn

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: 23 Gorffennaf 2019

Cyfrol 2:246

sicrhau bod cyllid digonol ar gael i weithredu'r datblygiad arfaethedig ac i ddarparu'r digolledu a'r mesurau lliniaru angenrheidiol ar ei gyfer. Fodd bynnag, mae cyhoeddiad Hitachi i atal ei brosiect gorsaf bŵer niwclear yn y DU wedi creu ansicrwydd ynglŷn â materion ariannol, sy'n amlygu amheuoedd a godwyd mewn cynrychiolaethau yn ymwneud â hyfywedd y datblygiad arfaethedig, a'i gyflawni yn sgil hynny. Mae'r ExA o'r farn fod hwn yn fater pwysig a pherthnasol sy'n parhau heb ei ddatrys ar ddiwedd yr Archwiliad.

19.4. ECOLEG A BIOAMRYWIAETH AR Y TIR

- 19.4.1. Mae'r ExA yn fodlon na fydd unrhyw effeithiau niweidiol ar ymlusgiaid, llygod y dŵr, y wiwer goch na rhywogaethau ystlumod o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig. Mae'r ExA, fodd bynnag, yn tynnu sylw'r Ysgrifennydd Gwladol (SoS) at y ffaith, pe bai'r Gorchymyn yn cael ei wneud, y byddai angen ystyried effeithiau cronolol y prosiect hwn a chysylltiad newydd â'r grid ar y wiwer goch.
- 19.4.2. Mae'r ExA yn croesawu safleoedd digolledu ecolegol arfaethedig yr Ymgeisydd ac mae'n nodi, er bod llwyddiant y safleoedd hyn yn parhau'n ansicr, bod yna botensial am fudd cymedrol o ran bioamrywiaeth. Mae'r ExA yn cynnig bod yr SOS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd ac Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru (NWWT) i roi ateb rheoli hirdymor ar waith ar gyfer rheoli safleoedd lliniaru ecolegol Pen Carreg, Mynydd Ithel a Chae Gwyn ymhellach na chyfnod 15 mlynedd y brydles, er mwyn darparu budd gwaddod pe bai'r Gorchymyn yn cael ei ganiatáu.
- 19.4.3. Mae'r ExA o'r farn, law yn llaw â mesurau lliniaru a rheoli addas a sicrhau gan ofynion yn y DCO, y Cod Ymarfer Adeiladu (CoCP) a'r Cod Ymarfer Gweithredol (CoOP), y byddai risg effaith negyddol ar amrywiaeth ar Arfordir Mynydd Wylfa – Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Penrhyn a Safle Bywyd Gwyllt Trwyn Pencarreg ac ardaloedd chwilota am fwyd ar gyfer madfallod dŵr cribog yn cael ei lliniaru i ryw raddau, ond nid ei dileu.
- 19.4.4. Mae'r ExA hefyd yn croesawu safleoedd digolledu SoDdGA (Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig) arfaethedig yr Ymgeisydd yng Nghae Canol-dydd, Cae Canol-dydd a Thŷ Du ac mae'n nodi, er bod llwyddiant y safleoedd hyn yn parhau'n ansicr, bod yna botensial am fudd cymedrol o ran bioamrywiaeth. Mae'r ExA yn cynghori'r SoS y dylai darpariaeth gael ei chynnwys yn CoCP Prif Safle'r Orsaf Bŵer i ymgymryd ag Archwiliadau Cydymffurfio Ecolegol i ddangos bod mesurau lliniaru priodol wedi'u rhoi ar waith.
- 19.4.5. O ran bioamrywiaeth ar y tir, daw'r ExA i'r casgliad bod amheuaeth y byddai budd net o ran cynefin ar gyfer rhywogaethau Adran 7 ac felly nad yw hyn yn cydymffurfio â 5.3.18 NPS EN-1, TAN 5 na Rhan 1 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) (2016). Mae'r ExA yn pryderu hefyd fod yna debygolrwydd y gallai'r glaswelltiroedd CHEG sy'n bwysig yn genedlaethol gael eu colli ac na fyddai modd eu hail-greu; o ganlyniad ni fyddai'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â 5.3.17 NPS EN-1 na TAN 5.

- 19.4.6. Mae pryderon sylweddol gan yr ExA o hyd ynglŷn â nifer y safleoedd dynodedig a fyddai'n dioddef effaith niweidiol o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig, ar ôl i fesurau lliniaru ymgorfforedig, mesurau lliniaru arfer da a mesurau lliniaru ychwanegol gael eu hystyried. Byddai SoDdGA Tre'r Gof, SoDdGA Cae Gwyn ac o bosibl SoDdGA Bae Cemlyn bob un ohonynt yn dioddef effeithiau niweidiol ar ôl lliniaru yn ystod y cyfnod adeiladu a gweithredu. Byddai effeithiau niweidiol gweddilliol mawr yn ystod adeiladu a gweithredu ar ansawdd a chyfaint dŵr ar gyfer Tre'r Gof, effeithiau niweidiol mawr yn ystod adeiladu a gweithredu ar ansawdd yr aer ar gyfer Cae Gwyn ac o bosibl Bae Cemlyn yn ystod gweithredu.
- 19.4.7. Mae'r ExA wedi ystyried yr Arfarniad o Gynaliadwyedd ar lefel strategol yn NPS EN-6 Cyfrol II a daw i'r casgliad nad yw'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â'r asesiad ar ddau gyfrif; bod digon o dir ar gael ar gyfer ei ddatblygu heb effeithio'n barhaol ar unrhyw ardal ddynodedig, ac y gellid gwarchod SoDdGA Tre'r Gof trwy fesurau peiriannu i warchod ansawdd a chyfaint dŵr wyneb a dŵr daear.
- 19.4.8. Mae'r ExA yn cynghori hefyd, wrth gymryd y tri safle gyda'i gilydd, na fyddai buddion y datblygiad arfaethedig yn gorbwyso'r effeithiau ehangach ar y rhwydwaith cenedlaethol o SoDdGAau, ac felly mae o'r farn nad yw'r prawf yn 5.3.11 o NPS EN-1 wedi'i basio.
- 19.4.9. Mae'r ExA yn pryderu bod tystiolaeth wyddonol annigonol, o'r llenyddiaeth ac arsylwadau safle, i ddod i'r casgliad na fyddai unrhyw effeithiau niweidiol ar Fôr-wenoliaid y Gogledd a Môr-wenoliaid pigddu. Mae'r ExA yn derbyn cyngor Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) na ellir dangos, y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol, na fydd y gytref môr-wenoliaid yn gadael y safle ym Mae Cemlyn ac na fydd y gwaith yn arwain at gynnydd mewn achosion o hedfan i fyny, gydag effeithiau canlyniadol ar lwyddiant bridio'r môr-wenoliaid a goroesiad cywion.
- 19.4.10. Mae'r ExA yn rhoi cryn bwys ar gasgliad CNC, ar gyfer Môr-wenoliaid pigddu, na all llwyddiant y mesurau lliniaru arfaethedig gael ei ddangos y tu hwnt i amheuaeth resymol, ac mae hyn yn parhau'n bryder difrifol i CNC.
- 19.4.11. Daw'r ExA i'r casgliad, felly, bod risg ddifrifol o aflonyddu o'r gwaith adeiladu yn arwain at y gytref fôr-wenoliaid yn gadael y safle. Gan gyfeirio at 5.3.17 o NPS EN-1, mae'r ExA yn cynghori y dylid rhoi pwys mawr ar yr effeithiau niweidiol posibl ar boblogaethau Môr-wenoliaid y Gogledd a Môr-wenoliaid pigddu o ganlyniad i aflonyddu.
- 19.4.12. Mae'r ExA yn cynghori'r SoS, o ran bioamrywiaeth, fod y datblygiad arfaethedig yn methu'r profion yn 5.3.11, 5.3.13 a 5.3.17 o NPS EN-1; TAN 5 a Rhan 1 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) (2016).
- 19.4.13. Gan ystyried Confensiwn Rhaglen Amgylcheddol y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992, mae'r ExA yn cynghori, yn absenoldeb tystiolaeth ar yr effaith ar fôr-wenoliaid a'r effaith niweidiol ar ardaloedd gwarchodedig, nad yw'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio ag Erthygl 8 (c) i (e).

19.5. MATERION ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL

- 19.5.1. Mae'r ExA o'r farn, law yn llaw â mesurau lliniaru a rheoli addas a sicrhair gan y dDCO, CoCP ac is-CoCPs, CoOP a'r cytundeb a106 llofnodedig, y byddai risg effeithiau negyddol ar iechyd a llesiant; y Gymraeg; diwylliant; twristiaeth; a hamdden wedi'u lliniaru'n foddhaol.
- 19.5.2. Mae'r ExA yn cydnabod y byddai'r Cais yn cyflawni nifer o fuddion cadarnhaol arwyddocaol yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol trwy ddarparu ynni carbon isel a fyddai'n gwellai iechyd a llesiant. Byddai darpariaeth swyddi a hyfforddiant (yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol) yn cael effaith gadarnhaol ar yr economi leol a rhanbarthol trwy gydol y cyfnod adeiladu a gweithredu, a byddai hefyd yn darparu'r cyfle i siaradwyr Cymraeg aros yn yr Ardal Economaidd-Gymdeithasol Allweddol (KSA). O ganlyniad, byddai'r datblygiad arfaethedig yn helpu cyflawni llawer o nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a byddai'n cydymffurfio â pholisïau PS 5 a PS 9 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC).
- 19.5.3. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn, yn ystod y cyfnod adeiladu, y byddai'r galw am lety mor fawr y byddai'n rhoi pwysau ychwanegol ar dai o fewn yr Ardal Economaidd-Gymdeithasol Allweddol, ac yn arbennig ar lety twristiaid. Mae'r ExA yn pryderu y gallai hyn effeithio'n niweidiol nid yn unig ar dwristiaeth, ond o ystyried rhyngddibyniaethau materion economaidd-gymdeithasol, yr economi leol, iechyd a llesiant a'r Gymraeg a diwylliant Cymru. Fel y cyfryw, ni fyddai'r datblygiad arfaethedig yn cyflawni ar amcanion Polisi Cynllunio Cymru (PPW) a byddai'n tanseilio rhai o nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol o ganlyniad i hynny, ac mae'r ExA o'r farn bod angen rhoi pwys sylweddol i hyn yn y cydbwysedd cynllunio.

19.6. YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL

- 19.6.1. Mae asedau treftadaeth o arwyddocâd pwysig yn cynnwys henebion hynafol, adeiladau rhestredig a'r ardd hanesyddol gofrestredig a fyddai'n cael eu colli neu'u niweidio gan y datblygiad arfaethedig. Fodd bynnag, yn rhinwedd y mesurau lliniaru arfaethedig, byddai niwed sylweddol yn cael ei osgoi, a bydd gwaith gwella'n cael ei wneud. Ymhellach, cyfiawnheir colli neu niweidio asedau treftadaeth lle mae'r buddion sylweddol i'r cyhoedd yn gorbwyso'r golled neu niwed. Mae'r ExA yn fodlon felly y byddai'r profion a bennwyd yn NPS EN-1 (paragraffau 5.8.11 i 5.8.15) yn cael eu bodloni.
- 19.6.2. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn cyflawni amcanion PPW a pholisi PS20 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) trwy warchod olion archaeolegol; diogelu cymeriad adeiladau hanesyddol; rheoli newid er mwyn gwarchod diddordeb pensaernïol a hanesyddol; a gwarchod diddordeb arbennig safleoedd ar y Gofrestr Parciau a Gerddi Hanesyddol.
- 19.6.3. Fodd bynnag, mae gan yr ExA bryderon heb eu datrys ynghylch gwaith ymchwilio archaeolegol rhagarweiniol a oedd yn mynd rhagddo yn ystod yr Archwiliad. Mae'r ExA yn derbyn, pe bai'r gwaith ymchwilio'n cael ei

gwblhau'n foddhaol i'r safonau cytûn, byddai niwed sylweddol yn cael ei osgoi; ond os na fyddai, yna yna mae niwed sylweddol wedi'i achosi i'r asedau ac mae angen cyfiawnhau hyn; ac mae'n cynghori'r Ysgrifennydd Gwladol (SoS) yn unol â hynny.

- 19.6.4. Daw'r ExA i'r casgliad bod y Cais wedi mynd i'r afael â'r amgylchedd hanesyddol yn unol â gofynion polisi Cenedlaethol, polisi Cymru a pholisi lleol, a lle byddai colled neu niwed yn digwydd, bod mesurau lliniaru ar waith i sicrhau y byddai'r golled neu'r niwed yn llai na sylweddol, ac na ddylai effeithiau negyddol ar yr amgylchedd hanesyddol bwyso yn erbyn y Cais.

19.7. **Y GYFARWYDDEB FFRAMWAITH DŴR**

- 19.7.1. Gan gyfeirio at y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr (WFD), mae'r ExA yn cytuno gyda CNC fel yr 'awdurdod priodol' fod angen am randdirymiad Erthygl 4(7) ar gyfer corff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid a chorff dŵr daear eilaidd Ynys Môn.
- 19.7.2. Mae'r ExA o'r farn fod buddion ehangach y datblygiad arfaethedig i'r amgylchedd ac i gymdeithas yn gorbwyso'r buddion o gyflawni amcanion Erthygl 4(1). Gan ystyried NPS EN-1, mae'r ExA yn cydnabod y bydd y datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol ar gyflawni'r amcanion amgylcheddol a bennwyd o dan y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr (WFD). Fodd bynnag, mae'r ExA yn argymhell y gall yr SoS, Llywodraeth Cymru (LIC) a CNC ddod i'r casgliad na fyddai'r DU yn torri'r WFD gan yr aethpwyd i'r afael yn foddhaol ag amodau Erthygl 4(7) ar gyfer cyrff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a Gogledd Ynys Môn.
- 19.7.3. O ran corff dŵr daear eilaidd Ynys, mae'r ExA yn fodlon bod y mesurau lliniaru wedi'u sicrhau'n ddigonol gan ddarpariaethau presennol y DCO i'r graddau nad ystyrir bod gofynion penodol pellach yn angenrheidiol i fodloni amodau Erthygl 4(7) ac nad yw'n angenrheidiol i'r SoS, LIC na CNC ychwanegu gofyniad yn y DCO yn ymwneud â mesurau lliniaru ychwanegol yn deillio o'r trwyddedau tynnu dŵr.
- 19.7.4. Mae'r ExA yn fodlon hefyd, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael, na fyddai cymhwyso erthygl 4(7), yn amodol ar reolaeth reoleiddiol briodol, yn rhwystro nac yn peryglu'n barhaol cyflawni amcanion y Gyfarwyddeb hon mewn cyrff dŵr eraill o fewn yr un ardal basn afon. Mae'n cynghori y byddai rhanddirymiad o dan 4(7) yn gyson â gweithredu deddfwriaeth amgylcheddol Gymunedol arall ac mae'n gwarantu'r un lefel o amddiffyniad ag o dan ddeddfwriaeth bresennol yr UE yn unol ag Erthygl 4(8) a 4(9) yr WFD.
- 19.7.5. Nid yw PA2008 yn swyddogaeth berthnasol i'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr (WFD). Mae'r ExA yn argymhell i'r SoS, LIC a CNC, fel y disgrifiwyd uchod, bod y prosiect arfaethedig yn cydymffurfio â'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr (WFD).

19.8. **DŴR WYNEB A DŴR DAEAR**

- 19.8.1. Gan gyfeirio at NPS EN-1, mae'r ExA yn fodlon nad oes angen unrhyw fesurau lliniaru ychwanegol ymhellach na'r rheiny a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd ar gyfer lliniaru dalgylchoedd llai.
- 19.8.2. Rhoddir casgliadau'r ExA mewn perthynas â dŵr wyneb a dŵr daear ar gyfer Tre'r Gof uchod yn 19.4. Mae rhannau o brosiect gwella priffordd yr A5025 ym Mharth Llifogydd C, ond mae'r ExA o'r farn fod y gwelliannau'n allweddol i gefnogi amcanion cyflogaeth o'r datblygiad arfaethedig ac yn cydymffurfio â TAN 15 felly.
- 19.8.3. Mae'r ExA yn derbyn bod llifogydd ar dir amaethyddol yn Llanfachraeth yn groes i ofyniad TAN 15 am ddim cynnydd mewn perygl llifogydd. Mae'r ExA yn cynghori'r SoS fod yr Ymgeisydd, yn ei farn ef, wedi darparu digon o wybodaeth am fesurau lliniaru arfaethedig ac amcanion cyflogaeth i fodloni gofynion paragraff 7.3 TAN 15 ac mae o'r farn fod y datblygiad arfaethedig, felly, yn cydymffurfio â'r polisi.
- 19.8.4. Gan ystyried NPS EN-1, mae'r ExA yn fodlon y cefnogir y cais gan Asesiad Perygl Llifogydd (FRA) priodol, bod y Prawf Cymalog wedi'i gymhwyso, bod y cynnig yn unol â strategaethau perygl llifogydd lleol, bod blaenoriaeth wedi'i rhoi i systemau draenio cynaliadwy a bod y prosiect yn briodol o wydn ac yn gallu gwrthsefyll llifogydd.
- 19.8.5. Mae'r ExA yn fodlon y gallai perygl llifogydd gael ei reoli a'i liniaru i'r graddau na fyddai unrhyw effeithiau arwyddocaol mewn perthynas â pherygl cynyddol o lifogydd, yn cynnwys eiddo preswyl a masnachol.

19.9. ANSAWDD YR AER

- 19.9.1. Gan nad oedd allyriadau yn ystod y cyfnod gweithredu wedi'u cytuno erbyn diwedd yr Archwiliad, a bod y cais am drwydded Gweithfeydd Hylosgi Gweithredol wedi'i dynnu'n ôl, mae'r ExA yn parhau'n bryderus nad oes mesurau lliniaru wedi'u sicrhau i sicrhau yn erbyn effeithiau niweidiol ar fioamrywiaeth o ansawdd yr aer yn ystod gweithredu, a bod rhaid i hyn bwysu yn erbyn y datblygiad arfaethedig.

19.10. NEWID HINSAWDD

- 19.10.1. O ran cydymffurfio â gofynion NPS EN-1 ac EN-6, polisïau LIC a Rhagfynegiadau Hinsawdd y DU 2018, daw'r ExA i'r casgliad bod yr Ymgeisydd wedi cydymffurfio â'r gofynion hyn.
- 19.10.2. Mae'r ExA yn tynnu sylw'r SoS at y ffaith y disgwylir setiau data manylach a modelu rhagfynegiadau 2018 yn 2019, a gall yr Ysgrifennydd Gwladol fod eisiau bodloni ei hun ynghylch gofynion modelu pellach.

19.11. EFFEITHIAU AR Y DIRWEDD AC EFFEITHIAU GWELEDOL

- 19.11.1. Byddai rhai derbynyddion cymunedol yn dioddef effeithiau gweledol negyddol yn ystod yr adeiladu a bydd effeithiau negyddol parhaus, ond gostyngol, yn ystod y cyfnod gweithredu.

- 19.11.2. Mae Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Ynys Môn ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn yn dirweddau dynodedig. Byddai Twmpath E arfaethedig o fewn yr AHNE. Mae Porth-y-Pistyll yn ffurfio rhan o Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn. Byddai'r safle cyfan yn weladwy o'r AHNE.
- 19.11.3. Mae'r ExA yn cydnabod y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effeithiau niweidiol ar dirwedd ac amwynder gweledol Gogledd Ynys Môn ym mhob cyfnod. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn fod y Cais wedi rhoi ystyriaeth i gyfyngiadau lleoli, gweithredu a chyfyngiadau perthnasol eraill trwy bob cyfnod, ac y byddai'n lleihau niwed i'r dirwedd gymaint ag y bo modd, ac yn darparu mesurau lliniaru rhesymol lle bo'n bosibl a phriodol. Yn achos y tirweddau dynodedig, ni fyddai'n tanseilio diben y dynodiadau a dangosir amgylchiadau eithriadol drwy gyfiawnhad.
- 19.11.4. Mae'r ExA o'r farn y byddai'r cynnig, felly, yn bodloni'r prawf amgylchiadau eithriadol a bennwyd yn NPS EN-1 ac EN-6 i gyfiawnhau'r datblygiad o fewn yr ardaloedd dynodedig ac yn effeithio arnynt. Fel y cyfryw, byddai hefyd yn cydymffurfio â PPW, polisi PS 9 y CDLIC a GP21 o'r Canllawiau Cynllunio Atodol (SPG).

19.12. DYLUNIAD DA

- 19.12.1. Yn unol ag NPS EN-1 (paragraff 4.5.1 a 4.5.3), mae'r Cais yn ystyried holl ddimensiynau dylunio dau. Mae'r Cais yn mynd i'r afael â gofynion LIC a pholisi lleol wrth geisio cyflawni dyluniad da mewn perthynas â lleoliad; lleoliad o fewn y dirwedd; creu lle a dylunio elfennau unigol. Yn ogystal, mae'n ystyried cyd-destun yr amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig ac yn cyfrannu at greu llefydd deniadol a chynaliadwy o fewn cyd-destun maint a natur y cynnig a'r presenoldeb ar dirwedd yr Orsaf Bŵer Niwclear Bresennol.
- 19.12.2. Fodd bynnag, ar draws y prosiect yn ei gyfanrwydd, mae'r lefel llwyddiant o ran cyrraedd nod dylunio da yn amrywio, a byddai gosodiad y safle, gan gynnwys lleoliad Twmpath A, yn arwain at effeithiau gweddilliol niweidiol arwyddocaol yn SoDdGA Tre'r Gof o newidiadau hydrolegol yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu oherwydd lleoliad Twmpath A, ac i raddau llai, Campws y Safle, na ellir eu lliniaru.
- 19.12.3. Ymhellach, nid yw'r Ymgeisydd wedi cyflawni dyluniad da ar y sail y byddai gosodiad y gwaith yn effeithio ar safleoedd dynodedig (SoDdGAu Bae Cemlyn a Chae Gwyn, yn ychwanegol at Dre'r Gof). Yn ogystal, mae'r gwaith yn effeithio ar rywogaethau arwyddocaol eraill, yn cynnwys glaswelltir CHEG, brain coesgoch a môr-wenoliaid.
- 19.12.4. Felly, gan fabwysiadu'r ymagwedd ragofalus, er bod yr ExA yn dod i'r casgliad bod y profion polisi Cenedlaethol, polisi Cymru a pholisi lleol wedi'u bodloni ar gyfer elfennau unigol ac ar gyfer dyluniad ffisegol y prosiect yn gyffredinol, ni all, oherwydd yr effaith ar safleoedd dynodedig, ddod i'r casgliad dros ddyluniad da ar gyfer y prosiect cyffredinol. Ar ôl pwysu a mesur, daw'r ExA i'r casgliad na fyddai'r Cais yn dilyn egwyddorion dylunio da felly, a dylid rhoi pwys cyfyngedig i hyn yn erbyn y Cais.

19.13. YR AMGYLCHEDD MOROL

- 19.13.1. Daw'r ExA i'r casgliad, o ran dŵr ymdrochi Bae Cemaes, INNS a mamaliaid morol, na fydd unrhyw effeithiau niweidiol o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig.
- 19.13.2. O ran yr Asesiad o Effeithiau Amgylcheddol (AEA), mae'r ExA wedi rhoi pwys ar gyngor gan CNC, fel y corff cadwraeth natur statudol perthnasol, y byddai'r elfen infertebratau benthig yng nghorff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a'r elfen hydromorffolegol yn cael effeithiau niweidiol yn sgil y datblygiad arfaethedig.
- 19.13.3. Mae'r ExA wedi ystyried gofynion NPS EN-6, sy'n datgan "*dylai asesiad yr ymgeisydd hefyd nodi nodweddion y dŵr oeri ar gyfer gorsafoedd ynni niwclear newydd a goblygiadau penodol y cynnig o ran amgylcheddau morol ac aberol*". Mae'n cynghori'r Ysgrifennydd Gwladol fod yr Ymgeisydd wedi bodloni'r gofyniad hwn ac na ddylai fod unrhyw ddirywiad yn y corff dŵr o ganlyniad i'r gollyngiad dŵr oeri.
- 19.13.4. Mae'r ExA yn fodlon hefyd fod yr Ymgeisydd wedi ystyried effeithiau cronol cais y DCO gyda chynigion seilwaith mawr arall yn unol â gofynion NPS EN-1, ac nad oes unrhyw effeithiau cronol niweidiol. Fodd bynnag, mae'r ExA yn cydnabod sylwadau Gweriniaeth Iwerddon ynglŷn ag effeithiau cronol ar forfilod yn deillio o ddatblygiad pwll glo arfaethedig Gorllewin Cumbria.
- 19.13.5. Daw'r ExA i'r casgliad felly, gan ystyried y casgliadau ar gyrff dŵr a roddwyd yn adran WFD y Bennod hon, bod effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar yr amgylchedd morol yn cydymffurfio ag NPS EN-1 ac nad yw'n pwysu rhyw lawer yn erbyn gwneud y Gorchymyn.
- 19.13.6. Daw'r ExA i'r casgliad hefyd bod y datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â Chonfensiwn Rhaglen Amgylcheddol y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992 mewn perthynas â'r amgylchedd morol.

19.14. SŴN A DIRGRYNIAD

- 19.14.1. O ran sŵn a dirgryniad, mae'r ExA o'r farn y byddai effaith sŵn a dirgryniad o'r datblygiad arfaethedig yn bodloni amcanion NPS EN-1 ac y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith dderbyniol ar iechyd, diogelwch neu amwynder deiliaid adeiladau a thir i gydymffurfio â'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) Polisi PCYFF2 a PPW. Daw'r ExA i'r casgliad felly na ddylai sŵn a dirgryniad ar y derbynyddion hyn bwyso yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

19.15. TRAFFIG A THRAFNIDIAETH

- 19.15.1. Mae'r ExA yn fodlon, drwy'r newidiadau arfaethedig i'r A5025; darparu cyfleusterau Parcio a Theithio yn Nalar Hir; Canolfan Logisteg ym Mharc Cybi a'r Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF), law yn llaw â'r amrywiol strategaethau rheolaeth a rheoli a fyddai'n cael eu cyflawni trwy ddogfennau rheoli amrywiol, DCO a'r cytundeb a106 llofnodedig, y byddai'r capasiti gan y rhwydwaith ffyrdd i ymdopi â'r traffig adeiladu a gweithredu ychwanegol heb effeithio'n niwedol ar

ddefnyddwyr eraill y ffyrdd. Byddai'r MOLF arfaethedig yn galluogi danfon 60% o gyflenwadau ar y môr yn unol â gofynion NPS EN-1. Yn ogystal, mae'r ExA yn cydnabod y byddai'r newidiadau arfaethedig i'r A5025 yn darparu budd hirdymor ar gyfer yr ardal.

19.16. MATERION ERAILL

- 19.16.1. O ran materion perthnasol eraill, mae'r ExA yn fodlon na fyddai'r rhain, law yn llaw â mesurau lliniaru a rheoli addas wedi'u sicrhau gan y dDCO, CoCP ac is-CoCP a CoOP, yn pwysu yn erbyn y datblygiad arfaethedig.

19.17. Y CYDBWYSEDD CYNLLUNIO

- 19.17.1. Mae'r ExA yn cydnabod effeithiau cadarnhaol y cynnig o ran ei gyfraniad at yr amcanion polisi cynhyrchu ynni carbon isel a amlinellwyd ym Mhennod 3, y buddion hirdymor i'r economi o ran buddsoddiad a chyfleoedd cyflogaeth yn sgil y datblygiad arfaethedig, a'r gwelliannau cadarnhaol i arwyddocâd nifer o asedau treftadaeth pwysig a fyddai'n cael eu cyflawni.
- 19.17.2. Mae'r DCO yn gwneud darpariaeth ar gyfer rhoi ystyriaeth bellach i ddiogelwch cyllid drwy Erthyglau 82 ac 83 ac ar gyfer lliniaru a rheoli effeithiau, gan gynnwys, er enghraifft, effeithiau ar y Gymraeg a diwylliant Cymru, yr amgylchedd hanesyddol, sŵn a dirgryniad a thraffig a thrafnidiaeth, trwy ofynion a thrwy'r gyfres o ddogfennau rheoli, yn cynnwys y CoCP; yr is-CoCPs; Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd (LHMS) a'r Datganiad Dylunio a Mynediad (DAS). Yn ogystal, mae'r cytundeb a106 llofnodedig yn darparu cyllid sylweddol i alluogi gweithredu mesurau lliniaru a rheoli.
- 19.17.3. Ym marn yr ExA, er y byddai risgiau effeithiau negyddol yn cael eu lliniaru'n sylweddol, ni fyddai'r risgiau'n cael eu dileu.
- 19.17.4. Bydd derbynyddion cymunedol, yn enwedig yn Nhregele a Chemaes, a thrigolion unigol sy'n agos at yr WNDA, yn dioddef effeithiau gweledol negyddol yn ystod yr adeiladu; a bydd effeithiau negyddol parhaus, ond gostyngol, yn ystod y cyfnod gweithredu, gan gynnwys yn Llanfairynghornwy, ac mae angen cydbwyso hynny yn erbyn y cais.
- 19.17.5. Ymhellach, nid yw'r ExA wedi'i argyhoeddi bod y sail dystiolaeth y gwnaed y cyfrifiadau ar gyfer darparu'r llety ychwanegol gofynnol arni yn gadarn, ac o ganlyniad, gallai hyn gael effeithiau negyddol arwyddocaol ar gyfer argaeledd llety, yn enwedig llety twristiaid, yn ystod y cyfnod adeiladu a gallai gymryd amser maith i'r economi leol, yn enwedig yr economi twristiaid, ymadfer ohonynt. Mae'r ExA o'r farn bod hwn yn fater pwysig y mae angen ei bwysu yn erbyn y cais.

- 19.17.6. Mae'r diffyg eglurder mewn perthynas â manylion y gwaith cysylltu â'r grid, cost hynny a'r amseriad cyflawni, yn pwysu yn erbyn y datblygiad arfaethedig i raddau bach hefyd.
- 19.17.7. Mae'r ExA yn cydnabod bod y rhain yn faterion sy'n union gytbwys. Byddai'r effeithiau negyddol ar gymunedau lleol a llety lleol (gan gynnwys llety twristiaid) yn digwydd ran amlaf o lawer yn ystod y cyfnod adeiladu hir, ond dros dro, a byddai amodau'n gwella ac yn parhau i wella pan fydd y cyfnod gweithredu yn dechrau. Byddai'r Ymgeisydd yn darparu mesurau lliniaru sylweddol ar y safle ac oddi ar y safle ar gyfer derbynyddion yn y gymuned yn ystod y cyfnod adeiladu, a byddai Ynys Môn yn parhau i fod yn gyrchfan deniadol i dwristiaid, y gallai'r datblygiad arfaethedig ddod yn atyniad ychwanegol ato, yn y tymor hwy.
- 19.17.8. Felly, wrth fynegi pryder, mae'r ExA yn cydnabod y gallai budd cyhoeddus y datblygiad arfaethedig fod yn drech na'r anfantais dymor byr i'r gymuned a'r economi leol. Yn amlwg, nid yw'r ansicrwydd ynghylch darparu cysylltiad grid newydd o fudd, mae'n pwysu yn erbyn y datblygiad a byddai angen ei ddatrys.
- 19.17.9. O ran Amrywiaeth Fiolegol (mater rhagnodedig yn PA2008) mae'r ExA o'r farn nad yw profion pwysig wedi'u bodloni a bod yr effeithiau gweddilliol negyddol mor fawr eu bod yn pwysu'n drwm iawn yn erbyn gwneud y Gorchymyn.
- 19.17.10. O ganlyniad i'r pwys y mae'r ExA yn ei roi ar y materion hyn, gan gynnwys yr holl faterion hynny y cyfeiriwyd atynt ym Mhenodau 5-18, mae'r ExA yn canfod na wneir yr achos dros y datblygiad ac argymhellwn yn unol â hynny.

19.18. ASESIAD RHEOLIADAU CYNEFINOEDD (HRA)

- 19.18.1. Mae'r ExA yn cynghori bod yr Ymgeisydd wedi nodi'r holl safleoedd Ewropeaidd yn gywir, a'r nodweddion/diddordebau cymhwysu perthnasol i'w hystyried o fewn yr HRA.
- 19.18.2. O ran materion trawsffiniol, mae'r ExA yn cynghori, o ran pryderon Gweriniaeth Iwerddon ynglŷn ag effeithiau ar y cyd ar forfilod, y dylid craffu ymhellach ar elfennau o'i hymateb yn rhan o ddyletswydd barhaus yr SoS i ystyried y cyflwyniadau a wnaed o dan Reoliad 24 yr AEA.
- 19.18.3. Gan droi at Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACAau) sydd â nodweddion cymwys mamaliaid môr, mae'r ExA yn argymhell y gellir eithrio AEoI, ar yr amod y sicrhau'r mesurau lliniaru perthnasol trwy'r DCO gan na fydd Trwydded Forol yn cael ei rhoi cyn i'r DCO gael ei ganiatáu. Mae'r ExA yn argymhell bod yr SoS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd a CNC ar ddrafftio gofyniad ychwanegol yn yr MWSCoCP sy'n sicrhau bod cynllun lliniaru mamaliaid môr yn cael ei gynhyrchu a'i weithredu, i'w gymeradwyo gan yr awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC.
- 19.18.4. Mae'r ExA yn cynghori na ellid dod i gasgliad o ddim AEoI ar gyfer ACA Bae Cemlyn, heblaw bod modd cytuno ar effeithiau ansawdd aer

gweithredol ar nodweddion yr ACA ac atodi rheolaethau priodol i'r Drwydded Amgylcheddol berthnasol; a bod y pecyn o fesurau a fwriedir i liniaru effeithiau hamdden ar yr ACA yn cael ei wella. Mae'r ExA hefyd yn annog yr awdurdod cyflawni i sicrhau nad yw'r ddarpariaeth yn yr WKFMS i reoli gweithgareddau hamdden er mwyn osgoi niweidio ACA Cemlyn ac Esgair Gemlyn yn cael ei hesgeuluso.

- 19.18.5. O ran Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA) mewn perthynas ag AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, mae'r ExA yn argymhell nad yw'r SoS yn dod i'r casgliad y gellir eithrio AEoI. Wrth ddod i'w gasgliadau, mae'r ExA yn cydnabod y diffyg tystiolaeth wyddonol ynglŷn ag effeithiau aflonyddu ar fôr-wenoliaid ac, o ystyried Waddenzee (Achos C-127/02, 2004, ECR-17405), mae'n cynghori bod gwybodaeth wyddonol annigonol i benderfynu ar yr effaith ar amcanion cadwraeth yr AGA. Mae hefyd yn derbyn cyngor CNC bod amheuaeth wyddonol arwyddocaol ac nad yw'n bosibl diystyru effeithiau niweidiol ar fôr-wenoliaid Pigddu, môr-wenoliaid cyffredin a môr-wenoliaid y Gogledd yn AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn.
- 19.18.6. Mae'r ExA yn cydnabod mai'r SoS sy'n gyfrifol am ystyried goblygiadau'r angen a safleoedd amgen ar lefel genedlaethol, ond nid yw'n credu bod yr Ymgeisydd wedi dangos nad oes dewis amgen yn lle cyflawni rhai agweddau ar y datblygiad arfaethedig. Mae'r ExA yn awgrymu i'r SoS bod cydbwysedd rhwng hyfywedd economaidd a datrysiadau technegol i warchod nodweddion cymwys môr-wenoliaid yr AGA.
- 19.18.7. Er y derbynnir bod NPS EN-6 Cyfrol II wedi dod i'r casgliad bod y safle'n bodloni'r maen prawf Bod Rhesymau Hanfodol er Budd Cyhoeddus Tra Phwysig (IROPI) ar lefel strategol, ar y sail bod HRA manylach ar lefel prosiect yn ofynnol er mwyn llunio casgliadau ynghylch effeithiolrwydd mesurau lliniaru; o ystyried y mesurau digolledu ar lefel prosiect, nid yw'r ExA wedi dod i'r casgliad bod yr Ymgeisydd wedi dangos bod rhesymau hanfodol er budd cyhoeddus tra phwysig pam y dylai'r datblygiad arfaethedig symud ymlaen.
- 19.18.8. Mae'r ExA yn argymhell i'r SoS fel yr awdurdod cymwys, ar gyfer AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, bod rhaid ystyried asesiad o ddewisiadau amgen, mesurau digolledi ac IROPI er mwyn dod i benderfyniad ar gydymffurfiaeth â'r Rheoliadau Cynefinoedd.
- 19.18.9. Mae'r ExA yn argymhell, os yw'r SoS yn penderfynu derbyn IROPI, yna bod Gofyniad drafft yr ExA yn 7.10.16 yr adroddiad hwn yn cael ei gynnwys yn y DCO a bod yr SoS yn ymgynghori â'r Ymgeisydd, CNC a'r eNGOs ynglŷn â diwygio'r Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid a'r MPSSCoCP a'r MWSCoCP i gyd-fynd â Gofyniad y DCO ac er boddhad yr holl bartion, cyn belled ag y bo'n bosibl.

Deddf Cynllunio 2008

Gorsaf Bêr Niwclear Wylfa Newydd

Adroddiad Canfyddiadau a Chasgliadau
yr Awdurdod Archwilio

a'i

Argymhelliad i'r Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes,
Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol

Yr Awdurdod Archwilio

Frances Fernandes BSc(Anrh) MSc MRTPI Arweinydd y
Panel

Peter Braithwaite BSc(Anrh) MSc DIC CEng CEnv FICE MCIWM

Joanna Dowling BA(Anrh) MPhil MRTPI

Michael Hayes CBE BA MCD MRTPI HonFRIBA FAoSS AoU

Clive Sproule BSc MSc MSc MRTPI MEnvSci CEnv

CYFROL 3 O 4

23 Gorffennaf 2019

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

RHESTR O GYFROLAU'R ADRODDIAD

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys pedair cyfrol.

Dyma Gyfrol 3 o 4.

1. CYFROL 1: TROSOLWG a PHENODAU 1 - 7
2. CYFROL 2: PENODAU 8 - 19
3. CYFROL 3: **PENODAU 20 i GASGLIADAU**
4. CYFROL 4: ATODIADAU

TABL CYNNWYS Y GYFROL

20.	CAFFAEL GORFODOL A MATERION CYSYLLTIEDIG	1
20.1.	Y CAIS AM BWERAU CA A TP	1
20.2.	Y DIBENION Y MAE ANGEN TIR AR EU CYFER.....	2
20.3.	GOFYNION DEDDFWRIAETHOL A PHOLISI	4
20.4.	YMGYMERWYR STATUDOL A THIR CATEGORI ARBENNIG	5
20.5.	ARCHWILIO MATERION CA	6
20.6.	MEDDIANT DROS DRO.....	8
20.7.	TIR Y GORON – ADRAN 135	8
20.8.	TIR CATEGORI ARBENNIG – ADRAN 130 (A 131 A 132)	9
20.9.	GWRTHWYNEBIADAU I'R CA	9
20.10.	CASGLIADAU	18
21.	GORCHYMYN CANIATÂD DATBLYGU DRAFFT A MATERION CYSYLLTIEDIG	20
21.1.	Y CAIS FEL Y'I GWNAED.....	20
21.2.	MEMORANDWM ESBONIADOL.....	20
21.3.	ARCHWILIO'R dDCO	21
21.4.	BETH YW DIBEN Y DCO.....	21
21.5.	Y DCO FEL Y GWNAED CAIS AR EI GYFER	22
21.6.	ERTHYGLAU AC ATODLENNI HEB EU NEWID.....	22
21.7.	MÂN NEWIDIADAU NEU NEWIDIADAU ÔL-DDILYNOL I ERTHYGLAU AC ATODLENNI	24
21.8.	ERTHYGLAU AC ATODLENNI NEWIDIEDIG	28
21.9.	ERTHYGLAU YR ARGYMHELLIR EU DILEU	71
21.10.	GOFYNION YR ARGYMHELLIR EU HYCHWANEGU.....	72
21.11.	ADRAN 106.....	83
21.12.	CANIATÂD A THRWDDEDAU ERAILL	84
22.	CRYNODEB O'R CASGLIADAU A'R ARGYMHELLION	88
22.1.	CYFLWYNIAD	88

22.2.	ARFARNIAD O'R CAIS DAN A105 PA2008	88
22.3.	ADRODDIADAU AR YR EFFAITH LEOL	89
22.4.	MATERION RHAGNODEDIG	90
22.5.	MATERION PWYSIG A PHERTHNASOL	90
22.6.	YR ANGEN AM YNNI	91
22.7.	ECOLEG DDAEAROL A BIOAMRYWIAETH	91
22.8.	ASESIAD RHEOLEIDDIO CYNEFINOEDD	92
22.9.	MATERION ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL	92
22.10.	YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL	93
22.11.	ADNODDAU DŴR	93
22.12.	ANSAWDD AER	94
22.13.	NEWID YN YR HINSAWDD	94
22.14.	TIRWEDD A GWELEDOL	94
22.15.	DYLUNIO DA	95
22.16.	YR AMGYLCHEDD MOROL	95
22.17.	SŴN A DIRGRYNIAD	96
22.18.	TRAFFIG A THRAFNIDIAETH	96
22.19.	MATERION ERAILL	96
22.20.	CRYNODEB O'R CYDBWYSEDD CYNLLUNIO	97
22.21.	CAFFAEL GORFODOL A MATERION CYSYLLTIEDIG	97
22.22.	GORCHYMYN CANIATÂD DATBLYGU	98
22.23.	ARGYMHELLIAD	98

Rhestr Tablau

Tabl 1: Darpariaethau heb eu newid	22
Tabl 2: Mân newidiadau neu newidiadau ôl-ddilynol i Erthyglau ac Atodlenni..	25
Tabl 3: Erthyglau ac Atodlenni Newidiedig.....	28
Tabl 4: Gofyniad y prosiect cyfan (PW)	45
Tabl 5: Gofynion o ran paratoi a chlirio'r safle (SPC)	52
Tabl 6: Gofynion Gwaith yr Orsaf Bŵer (WN)	55
Tabl 7: Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer oddi ar y safle (OPSF)	57
Tabl 8: Gofynion y Cyfleuster Parcio a Theithio (PR)	58
Tabl 9: Gofynion y Ganolfan Logisteg (LC)	58
Tabl 10: Gofynion Gwelliannau i'r A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd (OH)	59
Tabl 11: Gofynion Safleoedd Digolledu Ecolegol (ECS)	60
Tabl 12: Erthyglau DCO yr argymhellir eu dileu.....	71
Tabl 13: Gofynion yr argymhellir eu hychwanegu	74

20. CAFFAEL GORFODOL A MATERION CYSYLLTIEDIG

20.1. Y CAIS AM BWERAU CAFFAEL GORFODOL (CA) A MEDDIANT DROS DRO (TP)

- 20.1.1. Mae'r Cais am y Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) yn ceisio caffael buddiannau a hawliau dros dir yn orfodol dros dro, a defnyddio tir dros dro i adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw gorsaf bŵer niwclear newydd. Roedd Datganiad o Resymau (SoR) a Datganiad Cyllido yn cyd-fynd â'r Cais. Diwygiwyd y rhain cyn diwedd yr Archwiliad, a'r fersiynau terfynol yw REP8-036 a REP8-038, yn ôl eu trefn.
- 20.1.2. Byddai'r pwerau meddiant dros dro yn cael eu darparu trwy dDCO Erthyglau 35 a 36 ac, er nad ydynt yn bwerau CA, mae'r ExA wedi eu harchwilio ac wedi cymhwyso'r profion CA iddynt.
- 20.1.3. Mae'r cynllun sy'n destun i'r Cais wedi'i ddisgrifio ym Mhennod 2 yr adroddiad hwn ac adran 3.2 yr SoR.
- 20.1.4. Diwygiwyd y Llyfr Cyfeirio (BoR), sydd mewn tair rhan (h.y. 'Rhan 1 o 3', 'Rhan 2 o 3' a 'Rhan 3 o 3'), a'r Cynlluniau Tir hefyd cyn i'r Archwiliad ddod i ben, a fersiynau terfynol 'Diwygiad 5' y rhain yw REP8-039, REP8-040, REP8-041 a REP8-022, yn ôl eu trefn. Nid oedd rhifau'r fersiynau terfynol hyn y Llyfrgell yr Archwiliad ar gael pan ddiwygiwyd y SoR, sydd felly'n cyfeirio at rifau dogfennau cynharach Terfyn Amser 6. Dylid ystyried rhifau BoR a Chynlluniau Tir diwygiedig terfynol Terfyn Amser 8 [REP8-039, REP8-040, REP8-041 a REP8-022] wrth ddarllen yr adroddiad hwn, oni nodir yn wahanol.
- 20.1.5. Mae'r BoR a'r Cynlluniau Tir yn manylu ar yr holl dir a hawliau a geisir. Mae tir a fyddai'n ddarostyngedig i'r CA arfaethedig wedi'i gynnwys yn 'Tir y Gorchymyn' yn y dDCO, ynghyd â thir y cynigir ei feddiannu dros dro a rhywfaint o dir 'Dosbarth 6', sef tir na fyddai'n ddarostyngedig i bwerau caffael.
- 20.1.6. Dyrannwyd rhifau lleiniau rhwng 1 ac 899 i'r ardaloedd o dir a fyddai'n ddarostyngedig i'r CA. Fodd bynnag, nid yw pob rhif yn cael ei ddefnyddio gan fod y lleiniau wedi'u grwpio mewn amrediadau sy'n cyfateb i'r wyth ardal ddatblygu o fewn y prosiect. I gyd-fynd â hyn, mae'r BoR yn cynnwys wyth cyfrol sy'n mynd i'r afael â phob un o ardaloedd datblygu Wylfa Newydd ac amrediadau rhifau lleiniau'r CA. Manylir ar hyn yng Nghrynodeb Gweithredol y BoR [REP8-039].
- 20.1.7. Yna, mae'r cyflwyniadau i bob cyfrol o'r BoR yn rhoi manylion am: 'Gategori' yr Unigolion (neu gwmnïau/cyrff) a fyddai'n ddarostyngedig i'r CA; y materion a gwmpesir ym mhump 'Rhan' y BoR; a'r 'Dosbarthiadau' a briodolwyd i'r gwahanol fuddiannau a hawliau a geisir. Mae'r pump 'Rhan' hyn yn y BoR yn ymwneud ag israniad y wybodaeth yn y BoR yn ymwneud ag 'Unigolion' mewn 'Categoriâu' gwahanol, Hawddfreintiau a hawliau, Buddiannau'r Goron a Thir Arbennig. Ynghyd â'r Cynlluniau Tir y cyfeirir atynt uchod, mae pum

Rhan y BoR yn sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r gweithdrefnau (gan gynnwys Rheoliad 7) Offeryn Statudol 2009 Rhif 2264 - Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Ceisiadau: Ffurflenni a Gweithdrefn Ragnodedig) 2009.

- 20.1.8. Dylid nodi na ddylid drysu rhwng elfennau'r BoR y cyfeirir atynt fel 'Rhannau' yng nghyfrolau'r BoR a'r tair Rhan (h.y. Rhan 1 o 3, Rhan 2 o 3 a Rhan 3 o 3) a ddefnyddiwyd i isrannu'r BoR yn ei gyfanrwydd, ac sy'n cynnwys ei wyth cyfrol.
- 20.1.9. Cyfrol gyntaf y BoR, ar gyfer 'Prif Safle' WND, yw'r fwyaf ac mae'n llenwi BoR Rhan 1 o 3 a Rhan 2 o 3. Mae gweddill y cyfrolau yn BoR Rhan 3 o 3.
- 20.1.10. Roedd y Cais yn cynnwys Cynlluniau Tir Ystâd y Goron [APP-013]. Yn ystod yr Archwiliad, cynhwyswyd buddiannau tir Llywodraeth Cymru (LIC) i lunio Cynlluniau Tir y Goron ac Atodlen a135 Tir a Buddiannau'r Goron, a'r fersiynau terfynol yw REP8-025 a REP8-007, yn ôl eu trefn. Hefyd, derbyniwyd fersiwn derfynol atodlenni a127, a132 ac a138 yr Ymgymwrwr Statudol a Thir Categori Arbennig [REP8-008] erbyn Terfyn Amser 8.
- 20.1.11. Cafodd Rhestr Gwrthwynebiadau i'r Caffaeliad Gorfodol ei chrynhau a'i diweddarau yn ystod yr Archwiliad. Mae'n rhestru'r holl wrthwynebiadau i'r CA, ynghyd â'r unigolion a all ddioddef effeithiau niweidiol difrifol o ganlyniad i'r cynnig. Trafodwyd y cofnodion ar y Rhestr Gwrthwynebiadau CA yn ystod y gwrandawriad CA, a derbyniwyd fersiwn derfynol y rhestr honno erbyn Terfyn Amser 8 [REP8-009].

20.2. Y DIBENION Y MAE ANGEN TIR AR EU CYFER

- 20.2.1. Mae'r CA arfaethedig a'r pwerau meddiant dros dro yn ffurfio rhan o'r Cais am ganiatâd datblygu ar gyfer gorsaf bŵer niwclear Wylfa Newydd.
- 20.2.2. Mae'r SoR yn darparu crynodeb [adran 8.2 REP8-036] o'r pwerau parhaol perthnasol a fyddai'n cael eu darparu gan y dDCO. Byddai'r rhain trwy Erthyglau 25-34 ac Erthygl 42 y dDCO. Yna, mae adran 8.3 yr SoR yn amlinellu'r pwerau a geisir ar gyfer meddiant dros dro, sy'n disgyn o fewn Erthyglau 17, 35 a 36 y dDCO.
- 20.2.3. Mae Atodiad 11-1 yr SoR yn amlinellu'r dibenion y mae'r Ymgeisydd yn dymuno caffael pob llain ar eu cyfer. Byddai'r dDCO yn awdurdodi caffaeliad gorfodol buddiannau neu hawliau dros dir at ddibenion sy'n cynnwys:
- Adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw, a gwaith cysylltiedig, ar gyfer gorsaf cynhyrchu trydan a gwaith datblygu cysylltiedig;
 - Caffael draeniad a hawliau mynediad i adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw system gollwng dŵr oeri, cloddio, cysylltiad trydanol a gwaith datblygu cysylltiedig;
 - Gwaith Gwella'r Briffordd oddi ar y llinell bresennol a gwaith datblygu cysylltiedig arall;
 - Gosod cyfamodau cyfyngol yn ymwneud â gwaith lliniaru llifogydd;

- Gwaith ar y briffordd gyhoeddus ar gyfer Gwaith Gwella'r Briffordd oddi ar y llinell bresennol a gwaith datblygu cysylltiedig arall; a,
- Gwaith tirlunio a draenio a gwaith datblygu cysylltiedig arall.

20.2.4. Ac ar gyfer meddiant dros dro, byddai'r dibenion yn cynnwys:

- Adeiladu system gollwng dŵr oeri, cysylltiad trydanol a gwaith datblygu cysylltiedig arall;
- Gwaith ar y briffordd gyhoeddus i greu mynedfa i orsaf cynhyrchu trydan a gwaith datblygu cysylltiedig;
- Adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r Ganolfan Logisteg ym Mharc Cybi, gan gynnwys gwaith ar y llwybr beicio a darparu mynediad i drydydd partïon, a gwaith datblygu cysylltiedig arall;
- Adeiladu a chynnal a chadw Gwaith Gwella'r Briffordd oddi ar y llinell bresennol a gwaith datblygu cysylltiedig arall; a,
- Gwaith ar y briffordd gyhoeddus ar gyfer Gwaith Gwella'r Briffordd oddi ar y llinell bresennol a gwaith datblygu cysylltiedig arall.

20.2.5. Caiff y rhain eu crynhoi ym mharagraff 3.4.1 yr SoR [REP8-036].

20.2.6. Fel y nodir uchod, mae'r cynigion yn cynnwys Tir y Goron [REP8-025 a REP8-007]. Mae adran 10.2 yr SoR yn cadarnhau Tir y Goron, sy'n cynnwys:

- Rhannau o arfordir Ystâd y Goron lle byddai'r ollyngfa dŵr oeri, a'r harbwr, wedi'u lleoli i'r gogledd a'r gorllewin o orsaf bŵer bresennol Wylfa, yn ôl eu trefn [REP8-025 a Thaflen Cynllun Tir 2 REP8-022][REP8-039]; a,
- Thir (neu hawliau) y cofnodwyd eu bod yn perthyn i Weinidogion Cymru, Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Ysgrifennydd Gwladol Cymru neu sy'n ffurfio rhan o'r briffordd strategol y mae LIC yn Awdurdod Priffyrdd Strategol drosti. Mae hyn yn cynnwys lleiniau yn y Ganolfan Logisteg arfaethedig ym Mharc Cybi, safle Parcio a Theithio Dalar Hir a'r Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd yn Y Fali [REP8-007][REP8-025 a REP8-022][REP8-041].

20.2.7. Roedd dogfennau'r Cais Gwreiddiol yn nodi'r grŵp/ardal gyntaf yn unig fel Tir y Goron [APP-013]. Fodd bynnag, ar ôl trafodaethau â LIC, cytunodd yr Ymgeisydd fod buddiannau tir LIC yn Dir y Goron.

20.2.8. Byddai'r pwerau a geisir i gaffael tir, ymyrryd â buddiannau, trechu buddiannau a chael gwared â chyfarpar yn effeithio ar feddiannau sy'n perthyn i ymgymerydd statudol a gweithredwyr codau cyfathrebu electronig. Mae'r holl dir dan sylw wedi'i gynnwys yn Rhannau 1 a 3 y Llyfr Cyfeirio.

20.2.9. Byddai Erthygl 28 y dDCO yn galluogi'r hawliau gorfodol i gael eu harfer am wyth mlynedd, pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei wneud [REP10-006], yn hytrach na'r pum mlynedd a gynigiwyd yn wreiddiol [APP-029].

20.2.10. Trwy Erthygl 30, mae'r dDCO yn cymhwyso darpariaethau Deddf Prynu Gorfodol (Datganiadau Breinio) 1981, a cheir esboniad pellach yn yr SoR.

- 20.2.11. Byddai Erthygl 35 y dDCO yn darparu'r pwerau i feddiannu'r tir y manylir arno yn Atodlen 14 i'r dDCO dros dro, er mwyn galluogi'r Ymgeisydd i:
- gael gwared â chyfarpar trydanol, adeiladau a llystyfiant oddi ar y tir;
 - adeiladu'r gwaith dros dro neu barhaol sydd wedi'i gynnwys yn y datblygiad awdurdodedig (gan gynnwys mynedfeydd, adeiladau a strwythurau ar y tir hwnnw); ac
 - adeiladu unrhyw waith yn ymwneud â'r tir hwnnw y manylir arno yng ngholofn (2) Atodlen 14 i'r dDCO, neu unrhyw waith lliniaru arall.
- 20.2.12. Mae Erthygl 36 y dDCO yn darparu pwerau meddiant dros dro a mynediad at ddibenion cynnal a chadw'r datblygiad awdurdodedig ac adeiladu gwaith i gefnogi hynny.

20.3. GOFYNION DEDDFWRIAETHOL A PHOLISI

- 20.3.1. Gellir ond rhoi pwerau caffael gorfodol os bodlonir yr amodau a amlinellir yn adrannau 122 ac 123 PA2008.
- 20.3.2. Mae adran 122(2) yn mynnu bod rhaid bod angen y tir ar gyfer y datblygiad y mae'r caniatâd datblygu yn ymwneud ag ef neu fod ei angen i hwyluso'r datblygiad neu ei fod yn gysylltiedig ag ef. Mewn perthynas â'r tir sydd ei angen ar gyfer y datblygiad, rhaid i'r tir i'w gaffael peidio â bod yn fwy na'r hyn sydd ei angen yn rhesymol a rhaid iddo fod yn gymesur.
- 20.3.3. Mae'r amod yn adran 122(2)(c) yn mynd i'r afael â thir cyfnewid a fyddai'n cael ei roi'n gyfnewid am Dir y Gorchymyn dan adrannau 131 ac 132. Mae paragraff 1.3.2 REP8-008 yn cadarnhau nad yw Tir y Gorchymyn yn cynnwys unrhyw dir a fyddai'n disgyn o fewn cwmpas adran 131 neu 132 PA2008.
- 20.3.4. Mae adran 122(3) yn mynnu bod rhaid bod achos cymhellol er budd cyhoeddus, sy'n golygu bod rhaid i'r budd cyhoeddus a ddaw o'r caffaeliad gorfodol orbwyso'r golled breifat a fyddai'n cael ei dioddef gan y rhai yr effeithir ar eu tir. Wrth gydbwyso'r budd cyhoeddus â cholled breifat, rhaid cyfiawnhau caffael gorfodol yn ôl ei deilyngdod ei hun. Ond nid yw hynny'n golygu y gellir ystyried y cynnig caffael gorfodol ar wahân i'r ystyriaeth ehangach o rinweddau'r prosiect. Rhaid bod angen ymgymryd â'r prosiect a rhaid bod cysondeb a chydlynid yn y broses benderfynu.
- 20.3.5. Mae adran 123 yn ei gwneud yn ofynnol i'r cynnig fodloni un o dri amod. Mae'r ExA yn fodlon y bodlonwyd yr amod yn a123(2) oherwydd bod y Cais am DCO yn cynnwys cais i awdurdodi caffael y tir yn orfodol.
- 20.3.6. Ceir arweiniad perthnasol yng nghyhoeddiad "*Planning Act 2008 - Guidance related to procedures for the compulsory acquisition of land*" yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol ('arweiniad DCLG'), dyddiedig Medi 2013. Mae tudalen 5 arweiniad DCLG yn amlygu 'Ystyriaethau cyffredinol', sy'n cynnwys y canlynol:

- rhaid archwilio pob dewis amgen rhesymol i gaffael gorfodol;
- rhaid i'r ymgeisydd fod â syniad clir ynghylch sut mae'n bwriadu defnyddio'r tir, a dangos bod cyllid ar gael; a
- rhaid i'r sawl sy'n penderfynu fod yn fodlon bod y dibenion a grybwyllir ar gyfer caffael yn gyfreithlon ac yn cyfiawnhau'n ddigonol yr amhariad anochel ar hawliau dynol y rhai yr effeithir arnynt.

20.3.7. Mae paragraffau 17 ac 18 arweiniad DCLG yn mynd i'r afael â chyllid ar gyfer CA. Maent yn amlygu bod rhaid cyflwyno datganiad ochr yn ochr ag unrhyw Gais am orchymyn caniatâd sy'n awdurdodi CA, yn esbonio sut y caiff ei gyllido. Dylai'r datganiad cyllido ddarparu cymaint o wybodaeth ag y bo modd am y goblygiadau o ran adnoddau o ganlyniad i gaffael y tir a rhoi'r datblygiad arfaethedig ar waith.

20.3.8. Dywed paragraff 18 arweiniad DCLG "*...Dylai ymgeiswyr allu dangos bod cyllid digonol yn debygol o fod ar gael i alluogi'r caffael gorfodol o fewn y cyfnod statudol ar ôl i'r gorchymyn gael ei wneud, a bod goblygiadau caffael posibl o ran adnoddau o ganlyniad i hysbysiad malltod wedi'u hystyried...*".

20.3.9. Mae paragraff 19 yn nodi y byddai'n ddefnyddiol pe gallai'r Ymgeisydd dangos:

- bod y Cais wedi'i wreiddio'n ddwfn mewn unrhyw ddatganiad polisi cenedlaethol perthnasol; a bod unrhyw risg neu rwstr rhag rhoi'r cynllun ar waith wedi'i reoli'n briodol; a
- bod yr Ymgeisydd wedi ystyried unrhyw faterion ffisegol a chyfreithiol eraill yn ymwneud â'r cais.

20.4. YMGYMERWYR STATUDOL A THIR CATEGORI ARBENNIG

20.4.1. Yn ogystal â'r amodau y cyfeirir atynt uchod, mae adrannau eraill o PA2008 yn berthnasol i faterion yr eir i'r afael â nhw yn y bennod hon ac, yn hynny o beth, mae REP8-008 yn mynd i'r afael ag Ymgymerydd Statudol a Thir Categori Arbennig.

20.4.2. Os yw a127 (1) PA2008 yn berthnasol, ni ellir awdurdodi caffael gorfodol tir ymgymerydd statudol neu hawl dros dir ymgymerydd statudol oni bai bod y profion yn a127 yn cael eu bodloni. Dywed adran 127(3) y gellir ond awdurdodi caffael gorfodol tir ymgymerydd statudol: lle y gellir prynu'r tir a pheidio â'i amnewid heb niwed difrifol i'r ymgymerydd; ac os caiff ei brynu, y gellir ei amnewid am dir arall y mae'r ymgymerydd yn berchen arno, neu sydd ar gael i'r ymgymerydd ei gaffael, heb niwed difrifol i barhad yr ymgymerydd.

20.4.3. Ni ellir awdurdodi caffael hawl dros dir ymgymerydd statudol yn orfodol oni bai bod y prawf yn Adran 127(6) PA2008 yn cael ei fodloni. Mae hwn yn amodi: "*...- (a) y gellir prynu'r hawl heb niwed difrifol i barhad yr ymgymerydd, neu (b) y gall yr ymgymerydd wneud yn iawn am unrhyw niwed i barhad yr ymgymerydd o ganlyniad i gaffael yr hawl trwy ddefnyddio tir arall y maent yn berchen arno neu sydd ar gael iddynt ei gaffael...*"

- 20.4.4. Mae Adran 138 PA2008 yn berthnasol hefyd gan fod yr ymgeisydd yn ceisio pwerau i ymyrryd â chyfarpar ymgwymerwyr statudol, fel y disgrifir yn y Datganiad o Resymau [REP8-036]. Dywed Adran 138(4): *"...Gallai'r gorchymyn gynnwys darpariaeth i ddileu'r hawl berthnasol, neu gael gwared â chyfarpar perthnasol, dim ond os yw'r Ysgrifennydd Gwladol yn fodlon bod y dileu neu'r gwaredu'n angenrheidiol at ddibenion cyflawni'r datblygiad y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef..."*.
- 20.4.5. O ran Tir y Goron, dywed a135 PA2008: *"...(1) Gallai gorchymyn sy'n rhoi caniatâd datblygu gynnwys darpariaeth sy'n awdurdodi caffael buddiant mewn Tir y Goron yn orfodol dim ond (a) os yw'n fuddiant sy'n cael ei ddal gan rywun heblaw'r Goron neu ar ran y Goron, a (b) mae awdurdod priodol y Goron yn caniatáu'r caffael. (2) Gallai gorchymyn sy'n rhoi caniatâd datblygu gynnwys unrhyw ddarpariaeth arall sy'n berthnadol mewn perthynas â thir y Goron, neu hawliau sydd o fudd i'r Goron, dim ond os bydd awdurdod priodol y Goron yn caniatáu cynnwys y ddarpariaeth..."*.
- 20.4.6. Mae Adran 130 PA2008 yn amddiffyn tir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, a dywed: *"...(1) Mae'r adran hon yn berthnasol i dir y mae'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol yn berchen arno ac sy'n cael ei ddal gan yr Ymddiriedolaeth yn ddiymwad. (2) Mae gorchymyn yn rhoi caniatâd datblygu yn ddarostyngedig i weithdrefn seneddol arbennig, i'r graddau bod y gorchymyn yn awdurdodi caffael yn orfodol y tir y mae'r adran hon yn berthnasol iddo, os yw'r amod yn isadran (3) yn cael ei bodloni..."*.

20.5. ARCHWILIO MATERION CA

- 20.5.1. Ar ôl derbyn cynrychiolaethau ysgrifenedig a oedd yn cynnwys gwrthwynebiadau i'r CA arfaethedig, roedd cwestiynau ysgrifenedig cyntaf yr ExA [PD-009] yn archwilio'r materion a godwyd yn y cynrychiolaethau. Ceir ymateb yr Ymgeisydd yn REP2-375 (mae Atodiadau i REP2-375 o fewn REP2-002). Ceisiwyd esboniad pellach o faterion yn ymwneud â CA trwy ail gyfres o gwestiynau'r ExA [PD-013], yr ymatebodd yr Ymgeisydd iddynt drwy REP5-002, a chynhaliwyd gwrandawriad ar 5 Mawrth 2019.
- 20.5.2. Esboniwyd dull yr Ymgeisydd ar gyfer CA yng ngwrandawriad y DCO, gan gynnwys y pwerau i gymryd meddiant dros dro yn Erthygl 35 ac Erthygl 36. Yn y gwrandawriad, cadarnhawyd bod golygu Atodlen 14 yn sylweddol, sydd i'w gweld yn REP5-005, wedi tacluso'r cofnodion yn Atodlen 14, ond nid ychwanegodd unrhyw leiniau newydd. Darparwyd cyflwyniadau'r Ymgeisydd i'r Gwrandawriad CA yn REP7-001.
- 20.5.3. Mae diwygiad dilynol yr SoR a'r Datganiad Cyllido yn cadarnhau achos yr Ymgeisydd [REP8-036 a REP8-038].

Ystyried Dewisiadau Amgen

- 20.5.4. Eir i'r afael ag ystyried dewisiadau amgen yn adran 3.10 yr SoR. Ystyriwyd lleoliadau posibl ar gyfer adeiladu gorsafoedd pŵer niwclear newydd yn ystod y broses dewis safle ar gyfer EN-6. Dyma'r ymarfer

dethol diweddaraf mewn polisi cenedlaethol am safleoedd addas posibl ar gyfer gorsafoedd pŵer niwclear newydd o hyd. Ni ddangoswyd bod yr amgylchiadau a'r ystyriaethau sy'n benodol i'r safle, a arweiniodd at gynnwys Wylfa yn EN-6, wedi newid yn ddigonol i awgrymu y byddai safle arall ar Ynys Môn neu mewn man arall, nad oedd wedi'i gynnwys yn EN-6, yn well na safle Wylfa a gynhwyswyd yn EN-6.

- 20.5.5. O ran y cynnig ar gyfer Wylfa Newydd, ystyriwyd dewisiadau amgen yn y Datganiad Amgylcheddol [APP-121, APP-240, APP-267 ac APP-305]. Nid yw ystyriaethau'r Ymgeisydd o atebion amgen i adeiladu gorsaf bŵer niwclear newydd yn ceisio mynd ymhellach na datganiad yn Natganiad Polisi Cenedlaethol EN-1, a oedd yn cyfeirio at angen brys am waith cynhyrchu trydan newydd, gan gynnwys pŵer niwclear. Erbyn Terfyn Amser 9, cyflwynodd PAWB [REP9-044] ymateb i'r SoR diwygiedig [REP8-036], a oedd yn cwestiynu'r angen am y datblygiad. Eir i'r afael â'r '*angen*' am orsaf bŵer niwclear newydd i ddarparu ynni mewn rhan arall o'r adroddiad hwn.
- 20.5.6. Mae ystyriaethau'r Ymgeisydd i'r dewisiadau amgen i ddefnyddio'r orsaf bŵer arfaethedig a'i safle wedi'u llywio gan bolisi yn EN-1 ac EN-6, ac yn alinio'n agos ag ef. Fodd bynnag, ystyriwyd dewisiadau amgen ar gyfer rhannau eraill o'r cynllun, a darperir manylion amdanynt yn APP-436 (ac APP-437 i APP-442). Mae hyn yn gynnwys, er enghraifft, dethol safle ar gyfer Gorsaf Bŵer Arfaethedig Oddi ar y Safle [APP-240 ac APP-438], sy'n cynnwys Lleiniau CA 672 a 674 [REP8-022].
- 20.5.7. Roedd y cynrychiolaethau'n dangos bod rhai partïon yn teimlo y bu diffyg cyfathrebu gan yr Ymgeisydd mewn perthynas â CA a materion cysylltiedig. Fodd bynnag, mae'n amlwg o ddogfennau'r Cais yr ymgwymerwyd â gwaith helaeth i ddethol safle, lle yr ystyriwyd bod hynny'n bosibl, ac yr archwiliwyd dewisiadau amgen ar gyfer ardaloedd datblygu o fewn y cynllun. Mae hyn, ynghyd â'r dystiolaeth yn ystod yr Archwiliad o drafodaethau parhaus a'u canlyniadau, yn ategu'r casgliad yr archwiliwyd pob dewis amgen rhesymol i gaffael gorfodol.

Sut byddai Tir y Gorchymyn yn cael ei ddefnyddio

- 20.5.8. Fel y nodir uchod, mae Atodiad 11-1 yr SoR [REP8-036] yn amlinellu sut byddai pob llain yn cael ei defnyddio. Mae rhagor o fanylion am ddefnyddiau'r lleiniau hyn wedi'u cynnwys yn y Cais, dogfennau'r Archwiliad ac mewn cyflwyniadau llafar a wnaed yn ystod y gwrandawladau, ac mae'r manylion hyn yn destun materion a ystyrir mewn rhannau eraill o'r adroddiad hwn. Os oedd gan yr ExA unrhyw amheuaeth ynghylch y defnydd, ac felly'r angen am leiniau unigol e.e. lleiniau 149 a 150 oherwydd eu lleoliad i'r dwyrain o'r A5052 ac ar ochr draw'r ffordd o weddill safle WNDA, archwiliwyd hyn gyda'r Ymgeisydd. Eir i'r afael â gwrthwynebiadau i gaffael lleiniau unigol yn orfodol, ac felly'r defnyddiau a amlinellir ar gyfer pob un ohonynt yn Atodiad 11-1 yr SoR [REP8-036], isod.

Cyllid ar gyfer CA

- 20.5.9. Mae paragraffau 17 ac 18 arweiniad DCLG yn cadarnhau'r angen i Ddatganiad Cyllid gael ei gyflwyno'r â'r Cais. Fel mater sy'n berthnasol

i'r risgiau neu'r rhwystrau posibl rhag rhoi'r cynllun ar waith, mae darparu'r cyfryw ddatganiad hefyd yn mynd i'r afael â pharagraff 19 arweiniad DCLG. Mae'r Cais hwn yn cynnwys Datganiad Cyllido [REP8-038], a ddiwygiwyd i ddarparu mwy o fanylion ac i fynd i'r afael ag atal gwaith ar y prosiect [AS-039]. Mae'r Datganiad Cyllido diwygiedig yn amlinellu safbwynt yr Ymgeisydd o ran cyllid. Eir i'r afael ac ystyriaethau yr ExA o'r cyllid ar gyfer y prosiect yn ei gyfanrwydd ym mhennod Angen a Chyllid yr adroddiad hwn.

- 20.5.10. Yn ogystal, erbyn Terfyn Amser 6 [REP6-001], cyflwynwyd nodyn i'r Archwiliad i fynd i'r afael â chyllid ar gyfer Caffael Gorfodol [REP6-020]. Cyflwynodd Erthygl 82 y dDCO. Byddai darpariaethau yn Erthygl 82 hefyd yn sicrhau na allai unrhyw gaffael gorfodol ddigwydd nes bod cyllid digonol ar gael i fynd i'r afael â chaffael gorfodol ac unrhyw iawndal cysylltiedig [adran 3 REP8-038].
- 20.5.11. Erbyn hyn, mae'r Datganiad Cyllido diwygiedig [REP8-038] yn rhoi esboniad manylwch o'r rheswm pam y mae'r Ymgeisydd o'r farn y bydd hawliadau am falltod yn annhebygol. Mae llawer o'r tir sy'n destun i'r Cais hwn wedi'i nodi'n safle rhestredig o fewn EN-6, ac mae llawer o'r gweddill nad yw wedi'i restru ond sydd o fewn ardal y Cais yn dir amaeth. Mae'r ffactorau hyn yn lleihau'r posibilrwydd o hawliadau malltod yn sylweddol.
- 20.5.12. Ar fater sy'n berthnasol i gyllid CA, mae'r ExA yn fodlon nad oes unrhyw ddarpariaeth yn y DCO yn groes i ddarpariaethau PA2008 a126, sy'n atal addasu darpariaethau digolledu.
- 20.5.13. Mae paragraff 18 arweiniad DCLG yn cadarnhau, yn ogystal â ph'un a fyddai cyllid yn debygol o fod ar gael i ddigolledu ar gyfer y CA arfaethedig (ac unrhyw falltod), mae amseriad argaeledd cyllid CA yn debygol o fod yn ffactor perthnasol. Mae paragraff 26 arweiniad DCLG yn amlygu y dylai ymgeiswyr ystyried yr amseriad o ran pa bryd y byddai angen y tir, a chynnal trafodaethau â CA wrth gefn.
- 20.5.14. Byddai cynnwys Erthygl 82 yn galluogi'r disgwyliadau o ran Datganiad Cyllido [REP8-038] yn arweiniad DCLG, ynghyd ag amseriad y cyllid ar gyfer CA, i gael eu bodloni yn yr achos hwn drwy ddarparu dull i fynd i'r afael ag atal y prosiect. Fodd bynnag, ac fel yr amlygir ym mhennod Angen a Chyllid yr adroddiad hwn, mae hyn wedi'i osod yng nghyddestun yr amheuon presennol ynghylch cyflawnadwyedd cyffredinol y prosiect.

20.6. MEDDIANT DROS DRO

- 20.6.1. Byddai Meddiant Dros Dro yn cael ei awdurdodi trwy Erthyglau 35 a 36 y dDCO [REP10-006], sy'n cael eu trafod ym mhennod dDCO yr adroddiad hwn. Mae'r Ymgeisydd yn amlinellu ei gyfiawnhad dros roi'r pwerau hyn yn adran 9 yr SoR [REP8-036], a chaiff dibenion y meddiant dros dro a geisir yn y Cais hwn eu rhestru yn adran 14.2 y bennod hon.

20.7. TIR Y GORON – ADRAN 135

- 20.7.1. Mae adran 16.2 uchod yn amlygu bod Tir y Goron, yn yr achos hwn, yn

disgyn o fewn dwy ardal a dau grŵp perchenogaeth. Mae'r Rhestr Tir a Buddiannau'r Goron [Tabl 1-1 REP8-007] yn rhoi crynodeb o'r trafodaethau parhaus yn ymwneud â thir a hawliau a ddelir gan Ystâd y Goron. Nodir bod Ystâd y Goron yn agored i ganiatáu opsiwn ar gyfer prydles forol mewn perthynas â'r datblygiad arfaethedig.

- 20.7.2. Eir i'r afael â buddiant LIC mewn tir a hawliau o fewn Tir y Gorchymyn yn Nhabl 1-1 REP8-007 hefyd. Fodd bynnag, erbyn Terfyn Amser 10, cadarnhaodd LIC: ei chytundeb 'mewn egwyddor', yn ddarostyngedig i gadw Erthygl 81 (Hawliau'r Goron) mewn unrhyw DCO terfynol, i roi caniatâd dan PA2008 a135; ac y gellir cynnwys buddiannau tir Gweinidogion Cymru sydd eu hangen i gyflawni'r datblygiad cysylltiedig ar gyfer Wylfa Newydd yn y DCO [REP10-006].
- 20.7.3. Darparodd yr Archwiliad esboniad o fuddiannau Tir y Goron LIC, a'r cyfle i fynd i'r afael â thrafodaethau a gweithdrefnau cysylltiedig. Er yr ymddengys bod caniatâd LIC yn amodol ar gadw Erthygl 81 [REP10-006], ymddengys nad oes unrhyw reswm i dybio, yn yr amgylchiadau hynny, na fyddai esboniad a chadarnhad o ganiatâd LIC yn cael eu rhoi.
- 20.8. **TIR CATEGORI ARBENNIG – ADRAN 130 (A 131 A 132)**
- 20.8.1. Mae adran 1.3 a Thabl 1-2 REP8-008 yn cadarnhau bod un llain (Llain 61) o Dir Categori Arbennig o fewn tir y Gorchymyn, a'i fod yn ymwneud ag a130. Fodd bynnag, bu o fewn Dosbarth 6 y BoR [APP-034, REP8-039], ac mae o fewn y Dosbarth hwnnw o hyd, sef tir nad yw'n destun pwerau caffael. O ganlyniad, nid yw a130 PA2008 yn berthnasol, ac ni fyddai angen gweithdrefn seneddol arbennig ar y CA arfaethedig i fynd i'r afael ag a130.
- 20.9. **GWRTHWYNEBIADAU I'R CA**
- 20.9.1. Mae'r Rhestr Gwrthwynebiadau i'r CA [REP8-009] yn rhoi dealltwriaeth bresennol yr Ymgeisydd o'r sefyllfa mewn perthynas â gwrthwynebiadau CA. Dylid ystyried y Rhestr Gwrthwynebiadau i'r CA yng nghyd-destun, ymhlith pethau eraill, cynrychiolaethau cysylltiedig, SoR yr Ymgeisydd a'r crynodeb ar ôl y Gwrandawriad CA [REP8-036 a REP7-001].
- 20.9.2. Fel y nodir uchod, mae'r Rhestr Gwrthwynebiadau i'r CA hefyd yn cynnwys nifer sylweddol o unigolion a all ddisgyn o fewn 'Categori 3' h.y. partïon a all wneud hawliad perthnasol oherwydd eu buddiannau mewn tir y mae'r datblygiad arfaethedig yn effeithio arno. Caiff unigolion Categori 3 eu disgrifio yn y cyflwyniadau i gyfrolau'r BoR [yn REP8-039, REP8-040 a REP8-041]. Mae'r gwrthwynebwyr canlynol yn disgyn o fewn Categoriâu 1 a 2.

██████████ [RR-013, REP2-308, REP6-038]

- 20.9.3. [REDACTED] yw perchennog rhydd-ddaliadol gorsaf bŵer bresennol Wylfa, a [REDACTED] yw tenant y safle [REP2-308 a REP2-351]. Er bod [REDACTED] yn cefnogi'r caffaeliadau tir arfaethedig trwy brydlesi, mae'n gwrthwynebu defnyddio CA, gan gyfeirio at wrthdaro posibl â Thrwydded y Safle

Niwclear. Fodd bynnag, cytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynnol [REP8-009, Gwrthwynebydd rhif 3], ac mae'r rhain wedi'u cynnwys yn y dDCO yn Rhan 4 o Atodlen 15. Eir i'r afael â gwrthwynebiadau cysylltiedig gan [REDACTED] isod. Byddai angen tir a hawliau [REDACTED] a geisir gan y CA arfaethedig er mwyn gallu adeiladu a gweithredu elfennau allweddol o'r datblygiad arfaethedig ar safle WND [REP8-009, REP8-022, REP8-039 a REP8-040].

[REDACTED] [RR-048]

20.9.4. Mae gan [REDACTED] bryderon ynghylch effaith y meddiant parhaol a dros dro ar: lifogydd mewn perthynas â'u tir cyffiniol a thir cyfagos; sut byddai effaith niweidiol yn cael ei lliniaru ar dir ar hyd glannau afonydd Alaw a Llywenna Bach, a sut byddai hynny'n cael ei mesur; darparu ffensys a baeau yfed ar gyfer da byw; cyflenwad dŵr pibellog i'r fferm; cynnal a chadw cyrsiau dŵr; a phwy fyddai'n gyfrifol am y materion hyn.

20.9.5. Mae'r Rhestr Gwrthwynebiadau i'r CA yn cadarnhau bod yr Ymgeisydd yn ceisio mynd i gytundeb gwirfoddol â'r Gwrthwynebydd [REP8-009, Gwrthwynebydd rhif 6]. Mae dogfennau'r Cais, gan gynnwys y rhai a gyflwynwyd yn ystod yr Archwiliad, yn cadarnhau y byddai angen tir a hawliau er mwyn gallu adeiladu'r Gwaith Gwella'r Briffordd Oddi ar Brif Linell yr A5052 yn Llanfachraeth [REP8-009, REP8-022 a REP8-041].

[REDACTED] [RR-053]

20.9.6. Mynegodd [REDACTED] bryder ynghylch y diffyg eglurder posibl yn nogfennau'r Cais ynghylch y graddau y byddai tir yr [REDACTED] yn destun i'r CA arfaethedig. Yn unol â hynny, mae'r [REDACTED] yn gwrthwynebu'r Cais mewn perthynas â'r mater hwn (a materion eraill).

20.9.7. Roedd y SoCG â'r Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-058], yn egluro materion yn ymwneud â Llain 61 ac yn nodi y byddai'r tir hwn, a ddelir yn ddiymwad gan yr [REDACTED], yn cael ei dynnu oddi ar 'Gyfyngiadau'r Gorchymyn, ac y byddai BoR a Chynlluniau Tir terfynol yn cael eu cyflwyno erbyn Terfyn Amser 10. Mae Llain 61 yn y BoR a'r Cynlluniau Tir a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 8 o hyd, ond mae wedi'i gofnodi'r glir yn y BoR fel Dosbarth 6 'Tir nad yw'n ddarostyngedig i bwerau caffael', hyd yn oed os yw'r Cynlluniau Tir yn llai eglur oherwydd graddfa'r cynllun CA perthnasol (Taflen 3) a'r lliw a ddewiswyd ar gyfer y Cynllun Tir Categori Arbennig [REP8-039 a REP8-022].

20.9.8. Erbyn Terfyn Amser 8, nododd yr Ymgeisydd ei fod wedi dod i gytundeb gwirfoddol â'r [REDACTED] mewn perthynas â Lleiniau 63, 64 a 65 [REP8-009 Gwrthwynebydd rhif 8]. Yna, erbyn Terfyn Amser 10, cadarnhaodd yr [REDACTED] y cytunwyd ar Benawdau'r Telerau mewn perthynas â Lleiniau 3, 4, 61, 63, 64 a 65, ac y byddai hysbysiad yn cael ei ddarparu wedi i'r cytundeb gael ei gwblhau [REP10-043 (a ragflaenwyd gan REP7-011)]. Serch hynny, ni thynnwyd gwrthwynebiad yr [REDACTED] yn ôl ar ddiwedd yr archwiliad.

- 20.9.9. Fodd bynnag, mae'r Archwiliad wedi darparu mwy o eglurder ynghylch unig Dir y Gorchymyn (Llain 61) a ddelir yn ddiymwad gan yr [REDACTED] (sydd, fel y nodir uchod, yn dir Dosbarth 6 ac nad yw'r ddarostyngedig i'r pwerau caffael a geisir drwy'r dDCO), a'r lleiniau eraill y mae gan yr [REDACTED] fuddiant ynddynt. Y lleiniau hyn yw lle mae'r [REDACTED] yn berchennog Categori 2: sef Lleiniau rhif 3 a 4 mewn perthynas â chyfamod; a Lleiniau rhif 63, 64 a 65 lle mae hawliau amrywiol wedi'u nodi yn y CoR a'r rhestr CA. Byddai angen pob un o'r lleiniau hyn, lle mae gan yr [REDACTED] berchenogaeth Categori 2, ar gyfer y datblygiad arfaethedig [REP8-009, REP8-022, REP8-039 a REP8-040].

[REDACTED] [RR-092]

- 20.9.10. Eir i'r afael â hyn uchod dan 'Tir y Goron'. Mae Tir y Goron [REDACTED] yn rhan hanfodol o elfennau o'r datblygiad arfaethedig, a byddai ei angen i gyflawni'r datblygiad yn unol â'r cynnig.

[REDACTED] [RR-122]

- 20.9.11. Mae gan [REDACTED] bryderon ynghylch effaith y meddiant parhaol a dros dro ar: ehangder y tir a fyddai'n destun i'r CA a meddiant dros dro; gwaith lliniaru llifogydd y bwriedir ymgymryd ag ef o fewn Cyfyngiadau'r Gorchymyn a pha fesurau fyddai'n cael eu rhoi ar waith; sut byddai'r effaith niweidiol ar dir cyfagos fel rhan o fenter amaethyddol y gwrthwynebydd yn cael ei lliniaru; darparu a chynnal a chadw ffensys da byw a baeau yfed; ac adfer draeniad, gan gynnwys cynigion ar gyfer dŵr ffo.

- 20.9.12. Mae'r Rhestr Gwrthwynebiadau i'r CA yn cadarnhau bod yr Ymgeisydd yn ceisio dod i gytundeb gwirfoddol â'r Gwrthwynebydd [REP8-009, Gwrthwynebydd rhif 26]. Mae'n amlwg y byddai angen y tir sy'n destun i'r CA arfaethedig er mwyn adeiladu'r Gwaith Gwella'r Briffordd Oddi ar Brif Linell yr A5052 yn Y Fali [REP8-009, REP8-022 a REP8-041].

[REDACTED] [REP2-306]

- 20.9.13. Mynegodd bryderon ynghylch effaith bosibl y datblygiad a'r CA ar ddatblygiad trosi ysgubor. Ar ôl trafodaethau, mae'r Ymgeisydd wedi cadarnhau mai meddiant dros dro yn unig a fyddai'n cael ei geisio (ar gyfer Llain 52), ac na fyddai unrhyw bwerau CA yn cael eu ceisio mewn perthynas â Lleiniau 57 a 58 [REP8-009, Gwrthwynebydd rhif 35]. Caiff hyn ei adlewyrchu yn fersiwn derfynol y BoR a'r Cynlluniau Tir [REP8-039 a REP8-022].

[REDACTED] [AS-036]

- 20.9.14. Roeddent yn gwrthwynebu ac yn mynegi pryderon ynghylch ehangder y CA arfaethedig â meddiant dros dro eu tir, ac yn gofyn am ragor o fanylion am nifer o faterion, gan gynnwys: y tanffordd arfaethedig; draenio'r tir; cyfeiriadedd y pwll arfaethedig; ansawdd y tir a fyddai'n cael ei gymryd; a manyleb y fynedfa arfaethedig a phwy fyddai â'r hawl i'w defnyddio.

- 20.9.15. Mae'r Rhestr Gwrthwynebiadau i'r CA yn cadarnhau bod yr Ymgeisydd yn ceisio dod i gytundeb gwirfoddol â'r Gwrthwynebydd [REP8-009, Gwrthwynebydd rhif 36]. Gallai'r cyfryw gytundeb fod yn fodd i fynd i'r afael â rhai o'r pryderon a fynegwyd. Fodd bynnag, mae dogfennau'r Cais a thystiolaeth arall i'r Archwiliad yn cadarnhau y byddai angen y tir sy'n destun i'r CA arfaethedig er mwyn adeiladu'r Gwaith Gwella Priffordd yr A5052 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd yn Llanfachraeth [REP8-009, REP8-022 a REP8-041].

[REDACTED] [REP4-050]

- 20.9.16. Cododd y gynrychiolaeth nifer o faterion yn ymwneud ag effeithiau posibl y datblygiad arfaethedig. Ar ôl trafodaethau, mae'r Ymgeisydd wedi cadarnhau nad oes unrhyw wrthwynebiadau'n weddill i'r CA arfaethedig ar gyfer tir yn gysylltiedig â'r gynrychiolaeth hon [REP8-009, Gwrthwynebydd rhif 37]. Byddai angen y lleiniau yn y lleoliad hwn a fyddai'n parhau'n destun i'r pwerau caffael i adeiladu'r datblygiad arfaethedig ar gyfer safle WNDA [REP8-009, REP8-022, REP8-039 a REP8-040].

Ymgymerydd Statudol (a Chorfforaeth Statudol)

- 20.9.17. Mae pwerau CA mewn perthynas ag ymgymerydd statudol yn ddarostyngedig i Erthygl 37. Fodd bynnag, yn y gwrandawriad CA, cadarnhaodd yr Ymgeisydd: y byddai'n well ganddo gytuno ar ddarpariaethau amddiffynnol ar gyfer gweithrediadau'r ymgymerydd statudol, yn hytrach na cheisio defnyddio pwerau CA (e.e. trwy Erthygl 29 y dDCO); ac, y gwnaed cynnydd sylweddol o ran cytuno ar ddarpariaethau amddiffyn â'r ymgymerydd nad oeddent yn fodlon defnyddio ffurfiau safonol y darpariaethau amddiffynnol a oedd eisoes yn Atodlen 15 i'r dDCO.
- 20.9.18. Nid oedd nifer o ymgymerydd statudol wedi ymateb i gyfathrebiaeth gan yr Ymgeisydd, ac felly byddai'r darpariaethau amddiffynnol safonol yn Erthygl 15 y dDCO yn cael eu darparu ar eu cyfer [mae REP7-001, tudalennau 6 a 7 o 534, yn rhestru'r ymgymerydd statudol hyn yn ymateb yr Ymgeisydd i'r ExA yn Eitem 3(c) o Agenda'r gwrandawriad CA].

Darpariaethau Amddiffynnol

- 20.9.19. Erbyn Terfyn Amser 5, ac wrth ymateb i'r ail gyfres o gwestiynau ysgrifenedig yr ExA, sef C2.4.48 a C2.4.49 [PD013], cadarnhaodd yr Ymgeisydd [drwy REP5-002]: fod darpariaethau amddiffynnol wedi'u paratoi ar gyfer priffyrdd Cyngor Sir Ynys Môn; bod darpariaethau amddiffynnol drafft pwrpasol bellach wedi'u cynnwys yn y dDCO, yn ogystal â'r fersiynau safonol a oedd eisoes yn Atodlen 15 [REP5-003]; ac o'r drafftiau 'pwrpasol hynny', y cytunwyd ar y darpariaethau amddiffynnol ar gyfer Magnox Limited (ond gweler y sylwadau dilynol o'r gwrandawriad CA isod). Fodd bynnag, roedd trafodaethau'n mynd rhagddynt mewn perthynas â'r rhai ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn, Dŵr Cymru Cyfyngedig, y Grid Cenedlaethol, NDA, Network Rail a SPEN.

20.9.20. Yn y gwrandawriad CA ar 5 Mawrth 2019, cadarnhawyd y sefyllfaoedd mewn perthynas â'r ymgwymerwyr statudol nad oeddent yn fodlon â'r ddarpariaeth amddiffynnol safonol. Mae'r sefyllfaoedd hyn wedi'u hamlinellu isod, ynghyd ag unrhyw ddiweddariad pellach, fel a ganlyn:

- [REDACTED] a [REDACTED] – cytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynnol [REP8-008];
- [REDACTED] – cytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynnol, i raddau helaeth [SoCG yn REP6-038];
- [REDACTED] – gweler y testun isod [REP7-019, REP9-040 ac Atodiad e-bost ONR yn REP9-041, SoCG yn REP6-040]
- [REDACTED] ('y Grid Cenedlaethol') – cytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynnol, i raddau helaeth, a chadarnhawyd eu bod wedi'u cytuno erbyn hyn [REP8-008; REP8-009 Gwrthwynebydd rhif 27].
- [REDACTED] – cytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynnol, i raddau helaeth, a chadarnhawyd eu bod wedi'u cytuno erbyn hyn [REP8-008, REP8-009 Gwrthwynebydd rhif 21];
- [REDACTED] – gwnaed cynnydd da, ond roedd trafodaethau'n mynd rhagddynt o hyd erbyn Terfyn Amser 8 [REP8-009 Gwrthwynebydd rhif 38]. Daethpwyd i gytundeb wedi hynny [REP9-031]; a,
- [REDACTED] – ni chytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynnol ac roedd trafodaethau'n mynd rhagddynt. Nid oedd y partïon wedi dod i gytundeb pan ddaeth yr Archwiliad i ben [REP8-008; REP8-009 Gwrthwynebydd rhif 14].

20.9.21. Eir i'r afael â materion sy'n berthnasol i'r dDCO a'i Atodlenni, gan gynnwys y darpariaethau amddiffynnol yn Atodlen 15, ym mhennod DCO yr adroddiad hwn hefyd.

20.9.22. Ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd trafodaethau rhwng yr Ymgeisydd a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] wedi arwain at gyflwyno darpariaethau amddiffynnol cytûn erbyn Terfyn Amser 9 [tudalen 3 ac Atodiad B REP9-031].

[REDACTED] a [REDACTED] [RR-080, RR-014]

20.9.23. Rhoddodd [REDACTED] a [REDACTED] wybod i'r Archwiliad am eu buddiant a'r angen am ddarpariaethau amddiffynnol, er nad oedd [REDACTED] yn rhagweld unrhyw anhawster o ran dod i gytundeb. Mae'r Ymgeisydd wedi cadarnhau y cytunwyd ar ddarpariaeth amddiffynnol gyda [REDACTED] a [REDACTED] [tudalen 6/534 o REP7-001, a REP8-009, Gwrthwynebwyr rhifau 11 a 4]. Mae'n amlwg y byddai angen y tir a'r hawliau a geisir i roi'r datblygiad arfaethedig ar waith [REP8-009, REP8-022, REP8-039, REP8-040 a REP8-041].

[REDACTED] [RR-123]

20.9.24. Byddai angen y pwerau CA a geisir mewn perthynas â thir a hawliau'r [REDACTED] i gyflawni'r datblygiad arfaethedig [REP8-009, REP8-022, REP8-039 a REP8-040]. Fel y nodir uchod, cytunwyd ar

ddarpariaethau amddiffynnol.

████████████████████ [RR-112]

- 20.9.25. Mae gan ██████████ fuddiannau ar draws yr ardaloedd datblygu o fewn y Cais. Byddai angen CA tir a hawliau ██████████ ██████████ er mwyn galluogi'r datblygiad arfaethedig [REP8-009, REP8-022, REP8-039, REP8-040 a REP8-041]. Fel y nodir uchod, cytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynnol.

████████████████████

- 20.9.26. Mynychodd ██████████ y gwrandawriad i drafod sut gallai'r CA arfaethedig effeithio ar ei dir a'i fuddiannau. Fel y nodir uchod, roedd canlyniad y trafodaethau'n llwyddiannus a chytunwyd ar y darpariaethau amddiffynnol canlyniadol. Byddai angen y CA arfaethedig o dir a hawliau ██████████ er mwyn gallu adeiladu'r datblygiad arfaethedig [tudalen 6/534 o REP7- 001, REP8-009, REP8-022, REP8-039, REP8-040 a REP8-041].

████████████████████

- 20.9.27. Amlygodd paragraff 1.5.2 REP2-351 bryderon ██████████ ynghylch tir a hawliau'r CA o fewn ffiniau'r drwydded safle niwclear bresennol ar gyfer safle ██████████. Roedd materion yn REP2-351 wedi peri i ██████████ ddod i'r casgliad: nad oedd yn fodlon y byddai'r datblygiad arfaethedig yn sicrhau y byddai Safle Niwclear presennol Wylfa yn cael ei ddatgomiysu'n ddiogel, yn sicr ac yn amgylcheddol gadarn; ac, er bod ██████████ yn gorfforaeth statudol (yn hytrach nag yn ymgwymerwr statudol), dylid cynnwys darpariaeth amddiffynnol yn y DCO er mwyn sicrhau y gall ██████████ gyflawni ei swyddogaethau.

- 20.9.28. Cyn y gwrandawriad CA, darparodd ██████████ gynrychiolaeth i gadarnhau ei safbwynt fel 'unigolyn yr effeithir arno', a chofnodwyd y llythyr hwn wedi hynny fel REP7-019. Wrth gyfeirio'n ôl at gynrychiolaeth gychwynnol ██████████ erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-351], roedd REP7-019 yn amlinellu pryderon yn ymwneud ag: ehangder y CA arfaethedig; yr angen am ddarpariaethau amddiffynnol; a chysondeb y dDCO â Deddf Gosodiadau Niwclear 1965 (a PA2008 a151(a), sy'n atal DCO rhag eithrio neu addasu'r cymhwysiad o Ddeddf Gosodiadau Niwclear 1965).

- 20.9.29. Wrth ymateb i gais 'Rheol 17' am ragor o wybodaeth, mae REP9-040 (a REP9-041) yn darparu safbwynt ██████████ ar nifer o faterion. Fe'i cyflwynwyd ar ôl trafodaethau ██████████ â ██████████ a'r Swyddfa dros Reoli Niwclear (ONR). Dywed nad yw cymal 30 arfaethedig yr Ymgeisydd ar gyfer Rhan 3 o Atodlen 15 [paragraff 1.2.22 REP8-004], yn rhoi digon o hyder y byddai ██████████ a ██████████ yn gallu cyflawni eu cyfrifoldebau o ran safle presennol Wylfa. Mae hyn yn seiliedig ar ddau fater: yn gyntaf, mae ██████████ o'r farn nad yw drafftio'r Ymgeisydd yn ddigonol i sicrhau y byddai'r amddiffyniadau angenrheidiol yn cael eu darparu; ac yn ail, gallai'r drafftio ganiatáu i bwerau a arferir mewn mannau eraill effeithio ar dir ██████████. Caiff y materion hyn eu hystyried ymhellach yn adran DCO yr adroddiad hwn.

- 20.9.30. Byddai angen tir a hawliau [REDACTED] sy'n destun i'r CA arfaethedig er mwyn galluogi'r datblygiad arfaethedig i fynd rhagddo. Er nad yw [REDACTED] yn ymgwymerwr statudol, mae'r ExA o'r farn bod newidiadau i'r darpariaethau amddiffynnol ym mharagraff 29 Atodlen 15 Rhan 3 y dDCO erbyn Terfyn Amser 10 [REP10-006], yn ddigonol i leihau effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar swyddogaethau statudol [REDACTED].

[REDACTED]
[REDACTED] **[RR-089]**

- 20.9.31. Erbyn Terfyn Amser 2, roedd cyflwyniad [REDACTED] yn crybwyll nad oedd modd bodloni'r prawf yn PA2008 adran 127, oherwydd: nid oedd yr SoS yn gallu dod i'r casgliad y gellir creu'r hawliau a'r cyfyngiadau newydd dros dir y rheilffordd heb achosi niwed difrifol i ymgymeriad [REDACTED]; ac, ni fyddai unrhyw dir arall ar gael i fynd i'r afael ag unrhyw niwed a achosir i [REDACTED] [paragraff 3.2 REP2-331].
- 20.9.32. Erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-002 ynghylch: ail gwestiwn ysgrifenedig yr ExA C2.4.49], nododd yr Ymgeisydd y bu'r mater mwyaf yn ymwneud â darpariaethau amddiffynnol mewn perthynas â [REDACTED]. Mae tir [REDACTED] o fewn Lleiniau 407, 408 a 409 yn Y Fali, a gellir ei weld mewn dyfyniad perthnasol o'r Cynlluniau Tir a gynhwyswyd yn ymateb yr Ymgeisydd i C2.4.49 yr ExA yn REP5-002 (ar dudalen 53 o 228). Derbyniwyd darpariaethau amddiffynnol gan [REDACTED] [AS-029 / EV-007] yn ymateb i lythyr Rheol 6 [PD-008], a darparwyd eglurhad pellach o safbwynt [REDACTED] erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-331 a REP2-332]. Mae'r darpariaethau amddiffynnol a fyddai'n berthnasol i [REDACTED] wedi'u cynnwys yn Atodlen 15 Rhan 7 y dDCO [REP10-006].
- 20.9.33. Ar hyn o bryd, mae tir [REDACTED] yn darparu mynediad o'r A5 Ffordd Caergybi i gilffordd y rheilffordd, a ddefnyddiwyd mewn cysylltiad â gorsaf bŵer bresennol Wylfa. Mae Llain 407 yn ffurfio rhan o'r A5 yn uniongyrchol y tu blaen i fynedfa'r gilffordd. Mae radiysau'r fynedfa o'r A5 i'r trac i'r gilffordd yn darparu mynediad eang a byddai llawer ohono h.y. y tir o fewn Llain 409, yn cael ei feddiannu dros dro er mwyn adeiladu'r Gwaith Gwella'r Briffordd Oddi ar Brif Linell yr A5052 yn Y Fali (fel tir Dosbarth 3 y BoR). Byddai Lleiniau 407 a 408 yn destun caffaeliad Dosbarth 1 y BoR o'r holl fuddiannau a hawliau yn y tir [REP8-041 a REP8-022].
- 20.9.34. Byddai defnyddio Lleiniau 407 a 408 yn y datblygiad arfaethedig yn galluogi: adeiladu'r gylchfan ar ben deheuol yr A5052; a'r ffordd osgoi gysylltiedig ar gyfer cyffordd bresennol yr A5/A5052 yn Y Fali trwy gwblhau Gwaith Gwella'r Briffordd Oddi ar Brif Linell yr A5052. Byddai meddiant dros dro Llain 409 yn hwyluso hynny.
- 20.9.35. Byddai datblygu'r adran hon o Waith Gwella Priffordd yr A5025 Oddi ar Linell Bresennol y Ffordd arfaethedig yn arwain at ostyngiad sylweddol mewn traffig yn teithio drwy'r Fali, a byddai hyn yn cael ei adlewyrchu mewn lefelau gostyngedig o sŵn traffig, dirgryniad ac allyriadau aer a brofir gan bobl sy'n byw o amgylch cyffordd bresennol yr A5052/A5.
- 20.9.36. Mae'r Ymgeisydd wedi datgan na fyddai gwaith adeiladu'r gylchfan yn atal [REDACTED] rhag cael mynediad at gilffordd y rheilffordd [REP5-Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007
ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: 23 Gorffennaf 2019

002] ynghylch: ail gwestiwn ysgrifenedig C2.4.49 yr ExA]. Mae pryderon [REDACTED] yn ddealladwy, o ystyried bod Llain 408 yn llenwi llawer o'r tu blaen i'r A5 rhwng y radiysau mynediad. Fodd bynnag, mae paragraff 69(3) Atodlen 15 Rhan 7 y dDCO yn eglur ynghylch y canlynol:

"...(3) Rhaid i'r hyrwyddwr, wrth arfer y pwerau a roddir gan y Gorchymyn hwn, beidio ag atal mynediad i gerddwyr neu gerbydau at unrhyw ran o eiddo'r rheilffordd, oni bai y caiff y mynediad hwnnw ei atal â chaniatâd gan [REDACTED]..."

- 20.9.37. Mae'r Ymgeisydd yn glir y byddai tir CA [REDACTED] a fyddai'n destun caffael parhaol (h.y. Lleiniau 407 a 408), yn cael ei 'drosoglwyddo i Gyngor Sir Ynys Môn ar ôl cwblhau' y gwaith adeiladu [REP5-002 ynghylch: ail gwestiwn ysgrifenedig C2.4.49 yr ExA]. O ganlyniad, nid oes unrhyw dystiolaeth gymhellol bod yr Ymgeisydd neu unrhyw barti arall yn ceisio, neu'n debygol o geisio, cau'r briffordd yn Llain 407 nac atal mynediad at gilffordd y rheilffordd o gylchfan arfaethedig yr A5/A5052.
- 20.9.38. Yn ogystal, mae'r darpariaethau amddiffynnol a gynigir gan [REDACTED] yn cynnwys cymal a fyddai'n atal CA rhag cael ei gyflawni nes rhoddir caniatâd [REDACTED]. Os nad oes cytundeb preifat rhwng yr Ymgeisydd a [REDACTED] [fel y cyfeirir ato yn REP9-032], byddai angen CA a meddiant dros dro er mwyn galluogi'r datblygiad i fynd rhagddo. Yn gyffredin â'r darpariaethau amddiffynnol a gyflwynwyd gan [REDACTED], gallai'r cymal hwn atal y datblygiad rhag digwydd pe byddai'n cael ei gymeradwyo gan yr SoS.
- 20.9.39. Nid oes yr Ymgeisydd a [REDACTED] wedi dod i gytundeb erbyn Terfyn Amser 10. Mae [REDACTED] wedi cadarnhau bod trafodaethau'n mynd rhagddynt o hyd, a bydd yn rhoi gwybod i'r SoS os byddant yn dod i gytundeb [REP10-036]. O ystyried y defnydd tir ac amgylchiadau Lleiniau 407, 408 a 409, nid yw'n amlwg y gellid bodloni PA2008 a127(3)(b).
- 20.9.40. Fodd bynnag, pan ystyrir cyd-destun y lleiniau ynghyd â'r gweithgarwch datblygu a gynigir ar eu cyfer a chanlyniad disgwylledig y gwaith adeiladu hwnnw, nid yw [REDACTED] wedi darparu esboniad digonol pam na fyddai'r darpariaethau amddiffynnol yn REP10-006 Atodlen 15 Rhan 7 yn debygol o fodloni PA2008 s127(3)(a).
- 20.9.41. Byddai angen y CA arfaethedig i gwblhau rhan fwyaf deheuol y Gwaith Gwella'r Briffordd Oddi ar Brif Linell yr A5052 [REP8-009, REP8-022 a REP8-041].
- 20.9.42. Ni ddangoswyd, o ystyried y tir a'r hawliau a geisir gan y Cais a'r darpariaethau amddiffynnol a gynhwysir yn y dDCO [REP10-006], y byddai'r Cais yn debygol o arwain at niwed difrifol i ymgymeriad [REDACTED].

Deddf Hawliau Dynol 1998

- 20.9.43. Mae effaith y CA ar hawliau dynol yn berthnasol i'r: ystyriaeth dan a122(3) PA2008 ynghylch p'un a oes achos cymhellol er budd cyhoeddus; a ph'un a oes cyfiawnhad dros ymyrryd â hawliau dynol unigolion â buddiant yn Nhir y Gorchymyn.
- 20.9.44. Mae'r Ymgeisydd yn cydnabod y byddai'r DCO arfaethedig yn galluogi'r ymgymwrwr i dresmasu ar hawliau dynol yr unigolion sydd â thir neu hawliau dros leiniau o fewn Tir y Gorchymyn. Mae Erthyglau'r Ddeddf Hawliau Dynol a fyddai'n gysylltiedig â'r DCO fel a ganlyn:
- Erthygl 1 y Protocol Cyntaf, yn ymwneud â hawliau'r rhai y caiff eu heiddo ei gaffael yn orfodol ac yr amherir ar eu mwynhad heddychlon o'u heiddo;
 - Mae Erthygl 6 yn rhoi'r hawl i'r rhai y mae pwerau CA yn effeithio arnynt gael gwrandawriad teg a cyhoeddus o'u gwrthwynebiadau; ac
 - Mae Erthygl 8 yn amddiffyn bywyd, cartref a gohebiaeth breifat a theuluol.
 - Fodd bynnag, mae'r Ymgeisydd yn amlygu na fyddai'r cyfryw dresmas yn torri'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau dynol, sydd wedi'i ymgorffori yn Neddf Hawliau Dynol 1998; cyn belled:
 - â bod gwrandawriad teg a chyhoeddus gan dribiwnlys annibynnol a diduedd;
 - bod yr ymyriad yn digwydd yn unol â'r gyfraith; a
 - bod yr ymyriad yn gymesur ac er budd cyhoeddus.
- 20.9.45. Ni all unrhyw awdurdod cyhoeddus ymyrryd â'r hawliau hyn, heblaw bod hynny'n unol â'r gyfraith ac yn angenrheidiol er budd diogelwch gwladol, diogelwch y cyhoedd, lles economaidd y wlad neu nifer o faterion eraill.
- 20.9.46. Mae'r Ymgeisydd wedi cadarnhau y cysylltwyd â holl berchenogion a deiliaid y tir y mae'r cynigion yn effeithio arnynt, ac y gellir cyflwyno cynrychiolaethau yn ymateb i hysbysiad dan a56 PA2008, neu yn y gwrandawriad CA a gynhaliwyd gan yr ExA.
- 20.9.47. Yn ogystal, mae'r SoR [REP8-036] yn amlinellu'r materion sy'n codi mewn perthynas â buddiannau preifat a'u cydbwysu â buddiannau cyhoeddus ehangach.
- 20.9.48. Wrth ystyried darpariaeth berthnasol y Ddeddf Hawliau Dynol, mae'r ExA wedi ystyried yr hawliau unigol yr amherir arnynt a'r cyflwyniadau a wnaed gan bartïon yr effeithir arnynt yn hynny o beth, ac mae'n fodlon:
- mewn perthynas ag Erthygl 1 y Protocol Cyntaf, byddai'r ymyriad arfaethedig â hawliau'r unigolyn yn gyfreithlon, yn angenrheidiol, yn gymesur ac yn gyfiawnadwy er budd y cyhoedd;
 - mewn perthynas ag Erthygl 6, mae'r ExA yn fodlon bod pob un o wrthwynebiadau'r CA naill ai wedi'u datrys â'r gwrthwynebydd, neu fod y gwrthwynebwyd wedi cael cyfle i gyflwyno eu hachosion i'r ExA yn ysgrifenedig ac yn y gwrandawriad CA; ac
 - ar gyfer Erthygl 8, byddai unrhyw gyfryw ymyriad yn unol â'r gyfraith ac yn angenrheidiol er budd lles economaidd y wlad.

20.9.49. Os daw'r SoS i'r casgliad y gwnaed yr achos o blaid y datblygiad arfaethedig, mae'r ExA o'r farn y byddai'n briodol ac yn gymesur gwneud y dDCO, gan gynnwys rhoi'r pwerau caffael gorfodol a meddiant dros dro. Wrth ddod i'r casgliad hwn, mae'r ExA wedi ystyried yr iawndal y byddai gan yr Unigolion yr Effeithir Arnynt hawl iddo. Os gwneir yr achos ar gyfer y datblygiad arfaethedig, am y rhesymau a roddir yn yr adroddiad hwn, daw'r ExA i'r casgliad y byddai'r angen am y datblygiad yn gorbwyso unrhyw golled breifat a all godi mewn perthynas â gosod hawliau ar dir Unigolion yr Effeithir Arnynt neu golli eu tir yn barhaol neu dros dro. Yn yr amgylchiadau hyn, bydd yr Ymgeisydd wedi dangos bod y dibenion a grybwyllir dros gaffael (a meddiant dros dro) yn cyfiawnhau'r amhariad anochel ar hawliau dynol y rhai yr effeithir arnynt.

20.10. CASGLIADAU

20.10.1. Daw'r ExA i'r casgliad, os bydd yr SoS yn gwrthod y Cais, mae'n dilyn na fyddai angen caffael tir a hawliau yn orfodol at y dibenion y cyfeirir atynt uchod. Yn ogystal, ni fyddai achos cymhellol er budd y cyhoedd dros gaffael y tir yn orfodol. Fel y cyfryw, ni fyddai amodau adran 122 i awdurdodi'r caffael gorfodol arfaethedig yn cael eu bodloni. Hefyd, byddai'r Ymgeisydd wedi methu dangos bod y risgiau neu'r rhwystrau posibl rhag gweithredu'r cynllun wedi'u rheoli'n briodol i fodloni'r gofyniad ym mharagraff 19 arweiniad DCLG.

20.10.2. Os daw'r SoS i'r casgliad y gwnaed yr achos o blaid y datblygiad arfaethedig, mae'r ExA o'r farn:

- O ran a122(2) PA2008, y dangoswyd y byddai angen y buddiannau cyfreithiol yn yr holl leiniau CA arfaethedig a ddisgrifir ac a amlinellir yn y Llyfr Cyfeirio ac ar y Cynlluniau Tir (h.y. ac eithrio'r rhai yn Nosbarth 6) er mwyn rhoi'r cynllun ar waith;
- O ran y Cais pan gaiff ei osod yn erbyn a122(3), mae'r ExA yn fodlon y dangoswyd yr angen am gyfleusterau ynni carbon isel dibynadwy newydd;
- Byddai Erthygl 82 yn darparu dull i ddangos y byddai cyllid digonol ar gael;
- Y dangoswyd nad oes unrhyw safle amgen addas i'r tir a gynigir ar gyfer datblygiad Wylfa Newydd; ac yn unol â hynny,
- Y gellid cyfiawnhau'r amhariad arfaethedig ar hawliau dynol, ac y byddai'r amhariad hwnnw'n gymesur i fod yn gyfreithlon er budd y cyhoedd.

20.10.3. Pe byddai'r SoS yn dod i'r casgliad y gwnaed yr achos y blaid y datblygiad arfaethedig, byddai'r ExA o'r farn bod achos cymhellol er budd y cyhoedd i roi'r pwerau CA a geisir gan yr Ymgeisydd mewn perthynas â'r tir a'r hawliau CA a ddangosir yn y BoR ac ar y Cynlluniau Tir. Yn yr amgylchiadau hynny, ac am y rhesymau a roddir uchod, byddai'r datblygiad yn cydymffurfio â'r amodau yn a122 PA2008 ac arweiniad perthnasol DCLG.

Casgliad ar Feddiant Dros Dro

20.10.4. Daw'r ExA i'r casgliad, os bydd yr SoS yn gwrthod y Cais, ni fyddai angen y meddiant dros dro at y dibenion perthnasol y cyfeirir atynt uchod, ac ni fyddai angen rhoi'r cynllun ar waith.

- 20.10.5. Pe byddai'r SoS yn rhoi caniatâd, byddai angen y tir sy'n destun i'r meddiant dros dro arfaethedig at y dibenion perthnasol y cyfeirir atynt uchod, a byddai angen rhoi'r cynllun ar waith. Byddai arfer yr hawliau meddiant dros dro a defnydd tir hyn yn tresmasu ar hawliau'r Confensiwn dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998, ond fel y nodir uchod, mae'r ExA o'r farn y byddai'r cyfryw dresmasu yn gymesur mewn perthynas â'r cynllun, yn gyfreithlon ac er budd y cyhoedd. Ceir darpariaeth yn y dDCO i dalu iawndal i'r partïon yr effeithir arnynt, a byddai'r buddion cyhoeddus sylweddol a ddaw yn sgil y cynllun yn gorbwyso effeithiau eu defnydd yr y rhai yr effeithir arnynt.

Casgliad ar Dir Ymgwymerwyr Statudol

- 20.10.6. I raddau helaeth, cytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynol yr Ymgwymerwyr Statudol yn Atodlen 15 y dDCO. Mae meysydd lle ceir anghytundeb o hyd mewn perthynas â'r rhai ar gyfer [REDACTED]. Hefyd, ceir meysydd o anghytundeb o hyd yn ymwneud â'r darpariaethau amddiffynol ar gyfer [REDACTED], sy'n Gorfforaeth Statudol.
- 20.10.7. Fodd bynnag, am y rhesymai a roddir uchod, mae'r ExA o'r farn, gyda'r darpariaethau amddiffynol yn Atodlen 15 y dDCO, na fyddai caffael y tir a'r hawliau a geisir drwy'r Gorchymyn yn achos unrhyw niwed difrifol i'r ymgwymeriadau. Yn unol â hynny, pe byddai'r SoS yn cymeradwyo'r DCO, mae natur a safle'r tir a'r hawliau yn golygu y byddai'r cynnig yn bodloni'r materion a amlinellir yn a127 PA2008.

Casgliad ynghylch dileu hawliau a gwaredu cyfarpar Ymgwymerwyr Statudol – Adran 138

- 20.10.8. Mewn perthynas ag a138 PA2008, mae Atodiadau 1-2 REP8-008 yn rhestru'r hawliau a'r cyfarpar y gallai fod angen eu dileu neu eu gwaredu i roi'r datblygiad arfaethedig ar waith, ynghyd â rhif y Llain CA perthnasol. Os daw'r SoS i'r casgliad y dylid rhoi caniatâd, yna mae'r ExA yn fodlon y byddai angen eu dileu neu eu gwaredu at ddibenion cyflawni'r datblygiad y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac felly y byddai'n cydymffurfio ag a138. Fodd bynnag, pe na fyddai'r SoS yn rhoi caniatâd, ni fyddai angen dileu neu waredu hawliau a chyfarpar.

21. GORCHYMYN CANIATÂD DATBLYGU DRAFFT A MATERION CYSYLLTIEDIG

21.1. Y CAIS FEL Y'I GWNAED

- 21.1.1. Mae'r bennod hon yn rhoi trosolwg o'r newidiadau a wnaed i Erthyglau ac Atodlenni'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft (dDCO) rhwng y cais am dDCO [APP-031] a dDCO dewisol yr Ymgeisydd [REP10-006]. Mae'r bennod hon yn canolbwyntio ar y prif faterion cynhennus nad oedd y partïon wedi dod i gytundeb yn eu cylch erbyn diwedd yr Archwiliad, a'r meysydd hynny lle mae'r ExA wedi argymhell newidiadau i ddrafftio'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu argymelledig (rDCO) mewn amgylchiadau lle mae'r SoS yn dymuno rhoi caniatâd datblygu yn erbyn argymhelliad yr ExA.
- 21.1.2. Cyflwynwyd dDCO yr Ymgeisydd [APP-029], ynghyd â Memorandwm Esboniadol (EM) [APP-031] i ddisgrifio diben y dDCO a phob un o'i erthyglau a'i atodlenni, fel rhan o'r cais ar gyfer caniatâd datblygu gan yr Ymgeisydd.
- 21.1.3. Esboniodd yr Ymgeisydd, wrth ddrafftio'r dDCO, ei fod wedi edrych ar DCOau a gymeradwywyd er mwyn deall "natur a chwmpas pwerau a hawliau... yn ymwneud â phrosiectau generadu, priffyrdd, morol a seilwaith cysylltu ar raddfa fawr". Mae'r dDCO yn cynnwys 'pwerau cyfatebol' lle mae nodweddion tebyg, a lle mae wedi gwyro oddi wrth DCOau a gymeradwywyd, rhoddwyd eglurhad. Mae'r Ymgeisydd hefyd wedi ystyried 'cynseiliau' o Orchmynion Caniatâd Datblygu a roddwyd yn flaenorol [REP10-015].
- 21.1.4. Mae'r bennod hon hefyd yn ystyried cytundebau a chaniatadau cyfreithiol eraill, yn enwedig Rhwymedigaeth a106 a lofnodwyd gan yr Ymgeisydd a Chyngor Sir Ynys Môn (IACC) cyn i'r Archwiliad ddod i ben [REP10-009].

21.2. MEMORANDWM ESBONIADOL

- 21.2.1. Diweddarwyd yr EM gan yr Ymgeisydd ar ddechrau'r Archwiliad er mwyn ymateb i Gyngor a51 ac arweiniad cyfredol a gynhwyswyd yn Nodyn Cyngor 15 PINS: Drafftio Gorchmynion Caniatâd Datblygu [AS-007, AS-011].
- 21.2.2. Fe'i diweddarwyd pum gwaith yn ystod yr Archwiliad i adlewyrchu'r dDCO a oedd yn esblygu [REP1-006, REP2-023, REP5-015, REP8-033, REP10-015] Mae'n amlinellu'r paragraff yn PA2008 y gwneir pob darpariaeth oddi tano; y rheswm pam y mae'r erthygl yn berthnasol i'r datblygiad arfaethedig a pham y mae'r Ymgeisydd o'r farn ei bod yn bwysig o ran cyflawni'r prosiect [REP10-015].
- 21.2.3. Fel y cyfeiriwyd ato ym Mhennod 2, mae'r Ymgeisydd wedi ystyried DCOau eraill a wnaed wrth ddrafftio'r darpariaethau a gynhwyswyd yn y dDCO.

21.3. **ARCHWILIO'R dDCO**

- 21.3.1. Edrychodd y Panel ar fanylion am strwythur ac effeithiolrwydd y dDCO drwy gwestiynau ysgrifenedig ar 6 Tachwedd 208 a 30 Ionawr 2019 [PD-009, PD-013]; tri Gwrandawriad Mater Penodol (ISH) yn ymwneud â'r dDCO a chais Rheol 17 (R17) ar 3 Ebrill 2019 lle'r oedd cwestiynau pellach a oedd yn mynnu esboniad gan IPs a'r Ymgeisydd, yn ogystal ag awgrymu ychwanegiadau a dileadau i dDCO yr Ymgeisydd [PD-021]. Gofynnwyd i'r Ymgeisydd a'r IPs ymateb i'r R17 ar Ddyddiadau Cau 9 a 10 yr Archwiliad.
- 21.3.2. Cynhaliwyd ISHs y dDCO. Mae'r cyfeiriadau i'r ffeiliau sain fel a ganlyn:
- ISH cyntaf y DCO ar 24 Hydref 2018 [EV-052-054];
 - Ail ISH y DCO ar 9 Ionawr 2019 [EV-020e-h]; a
 - Thrydydd ISH y DCO ar 6 Mawrth 2019 [EV-039-042].
- 21.3.3. Ar ddiwedd yr Archwiliad, cyhoeddwyd chwe fersiwn olynol o'r dDCO, ynghyd ag Adroddiad Dilysu Offeryn Statudol y dDCO [REP10-077]. Mae'r chwe dDCO wedi'u rhestru isod:
- dDCO y Cais (Diwygiad 1) dyddiedig Mehefin 2018 [APP-029];
 - dDCO Diwygiedig (Diwygiad 2) dyddiedig Tachwedd 2018 [REP1-005];
 - dDCO Diwygiedig (Diwygiad 3) dyddiedig 4 Rhagfyr 2018 [REP2-020];
 - dDCO Diwygiedig (Diwygiad 4) dyddiedig 12 Chwefror 2019 [REP5-003];
 - dDCO Diwygiedig (Diwygiad 5) dyddiedig 25 Mawrth 2019 [REP8-029]; a
 - dDCO Diwygiedig (Diwygiad 6) DCO dewisol yr Ymgeisydd dyddiedig 17 Ebrill 2019 [REP10-006]
- 21.3.4. Darparodd yr Ymgeisydd fersiynau o'r dDCO yn amlygu'r newidiadau, a oedd yn cymharu'r diwygiadau rhwng y fersiynau gwahanol, er mwyn galluogi'r ExA a Phartïon â Buddiant (IPs) i allu gweld y newidiadau i'r dDCO yn rhwydd. Darparodd yr Ymgeisydd grynoded o'r newidiadau a wnaed i'r dDCO ym mhob diwygiad hefyd, ynghyd ag esboniad o'r rheswm dros y newid [REP1-009, REP2-004, REP5-006, REP8-010, REP10-010]. Cyhoeddwyd y dogfennau hyn ochr yn ochr â phob un o fersiynau glân y dDCO ar y dyddiad cau perthnasol.

21.4. **BETH YW DIBEN Y DCO?**

- 21.4.1. Byddai'r DCO, pe byddai'n cael ei wneud, yn rhoi caniatâd datblygu i adeiladu a gweithredu gorsaf bŵer niwclear yn cynnwys dau Adweithydd Dŵr Berw Uwch (ABWRs). Byddai gan yr Orsaf Bŵer gapasiti trydanol gros enwol o 3.1GWe.
- 21.4.2. Byddai'r Orsaf Bŵer, datblygiadau eraill ar y safle a'r Gwaith Morol wedi'u lleoli o fewn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) gerllaw'r Orsaf Bŵer Bresennol (Wylfa A) ym Mhenrhyn Wylfa, i'r gorllewin o Gemaes ar arfordir gogleddol Ynys Môn.
- 21.4.3. Ceir crynodeb o'r cynllun arfaethedig ym Mhennod 2 yr adroddiad hwn. Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007
ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: Gorffennaf 2019

21.5. Y DCO FEL Y GWNAED CAIS AR EI GYFER

21.5.1. Mae'r dDCO wedi'i rannu'n saith rhan:

- Rhan 1: Erthyglau 1 a 2 sy'n amlinellu'r darpariaethau rhagarweiniol sy'n darparu ar gyfer dechrau, enwi a dehongli.
- Rhan 2: Erthyglau 3 i 10 sy'n cynnwys y Prif Bwerau yn ymwneud â'r Gorchymyn; sy'n rhoi Atodlenni 1, 2 a 3 ar waith.
- Rhan 3: Erthyglau 11 i 21, 'Strydoedd' yn cyfeirio at faterion yn ymwneud â chymhwyso Deddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991 yn ogystal ag adeiladu a chynnal a chadw, dosbarthu, cau, mynediad at waith a chlirffyrdd, cytundebau ag awdurdodau strydoedd a phriffyrdd a mesurau rheoleiddio traffig; sy'n rhoi Atodlenni 5, 6, 7, 8, 9 a 10 ar waith.
- Rhan 4: Erthyglau 22 i 24 sy'n cynnwys Pwerau Atodol mewn perthynas â gollwng dŵr, gwaith amddiffynnol i adeiladau a'r awdurdod i arolygu ac archwilio tir; sy'n rhoi Atodlen 11 ar waith.
- Rhan 5: Erthyglau 25 i 42 sy'n cynnwys pwerau yn ymwneud â chaffael a meddiannu tir; sy'n rhoi Atodlenni 12, 13, 14 ac 15 ar waith.
- Rhan 6: Erthyglau 43 a 70 sy'n cynnwys pwerau yn ymwneud â Gwaith Morol, gan gynnwys sefydlu Awdurdod Harbwr, cymhwyso Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009, pŵer i dreillio, gwaith morol, diogelwch mordwyo, cyfarwyddyd i longau, taliadau a defnyddio Cyfleusterau Dadlwytho Morol; sy'n rhoi Atodlen 16 ar waith.
- Rhan 7: Erthyglau 71 i 86 sy'n darparu nifer o ddarpariaethau amrywiol a chyffredinol, gan gynnwys ardystio cynlluniau, cyflafareddu, hawliau'r Goron, gwarantau yn ymwneud â thalu iawndal, cyllid i roi'r datblygiad awdurdodedig ar waith; tir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a rôl yr awdurdod gorfodi morol. Mae Rhan 7 yn rhoi Atodlenni 17, 18, 19, 20 ar waith, yn ogystal ag Atodlen 4, Dogfennau a Chynlluniau Rheoli.

21.5.2. Nid oes trwydded forol dybiedig (DML) wedi'i chynnwys yn y DCO. Byddai hwn yn gais ar wahân a fyddai'n cael ei wneud yn uniongyrchol i Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ar y sail pe byddai'r datblygiad yn mynd rhagddo, y byddai'r Ymgeisydd yn gwneud cais amdani bryd hynny.

21.6. ERTHYGLAU AC ATODLENNI HEB EU NEWID

21.6.1. Mae llawer o erthyglau ac atodlenni'r dDCO wedi parhau heb eu newid drwy gydol yr Archwiliad, ynghyd ag Atodlen 16, Terfannau'r Harbwr. Mae'r rhain wedi'u hamlinellu isod:

Tabl 1: Darpariaethau heb eu newid

Darpariaeth
RHAN 2 – PRIF BWERAU
Erthygl 3 – Caniatâd datblygu ac ati a roddir trwy Orchymyn

Darpariaeth
Erthygl 6 – Cynnal a chadw'r datblygiad awdurdodedig
Erthygl 8 – Manteision y gorchymyn
RHAN 3 - STRYDOEDD
Erthygl 17 – Defnyddio ffyrdd preifat ar gyfer adeiladu
RHAN 5 – PWERAU CAFFAEL A MEDDIANNU TIR
Erthygl 26 – Caffael tir yn orfodol – ymgorffori'r cod mwynau
Erthygl 41 – Darpariaethau Amddiffynnol
RHAN 6 – GWAITH MOROL
Erthygl 44 – Pwerau pellach o ran gwaith a dileu hawliau
Erthygl 52 – Pŵer i dreillio
Erthygl 53 – Diddymu gwaith a adawyd neu sydd wedi darfod
Erthygl 55 – Goleuadau ar Waith Morol ac ati yn ystod y cyfnod adeiladu
Erthygl 56 – Darpariaethau yn erbyn perygl i fordwyo
Erthygl 57 – Goleuadau parhaol ar Waith Morol
Erthygl 60 - Is-ddeddfau
Erthygl 62 – Cyhoeddi cyfarwyddiadau cyffredinol
Erthygl 63 – Cyfarwyddiadau arbennig i longau
Erthygl 64 – Cyfrifoldeb y Meistr nad effeithir arno

Darpariaeth
Erthygl 66 – Gorfodi cyfarwyddiadau arbennig
Erthygl 67 – Byrddio llongau
Erthygl 68 – Taliadau
Erthygl 69 - Defnyddio Cyfleuster Dadlwytho Morol
Erthygl 70 – Arbedion i Trinity House
RHAN 7 – AMRYWIOL A CHYFFREDINOL
Erthygl 72 – Cymhwyso cyfraith landlordiaid a thenantiaid
Erthygl 75 – Cyflwyno hysbysiadau
Erthygl 79 – Cymhwyso, eithrio ac addasu darpariaethau deddfwriaethol
Erthygl 81 – Hawliau'r Goron
Erthygl 84 – Dogfennau a chynlluniau rheoli
Erthygl 85 – Tir yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol
Erthygl 86 – Awdurdod gorfodi morol

21.7. MÂN NEWIDIADAU NEU NEWIDIADAU ÔL-DDILYNOL I ERTHYGLAU AC ATODLENNI

- 21.7.1. Wrth ymateb i gwestiynau gan yr ExA, IPs ac adolygiad mewnol yr Ymgeisydd o'r dDCO, cynigiwyd mân newidiadau a newidiadau ôl-ddilynol i amryw o erthyglau ac atodlenni y dDCO.
- 21.7.2. Roedd y newidiadau'n cynnwys, er enghraifft, newidiadau i'r diffiniadau yn Erthygl 2 (dehongliad) o Gynllun Ffordd Fynediad; Gardd Lysiau, Isbridd ac Ardal Waith. Ychwanegwyd diffiniad o Adendwm i'r Datganiad Amgylcheddol hefyd ar ôl derbyn adendwm ar Derfyn Amser 6 sy'n darparu cofnod o'r asesiad amgylcheddol sy'n ystyried gwybodaeth gyfredol am y cais arfaethedig ers i'r cais am y DCO gael ei wneud [REP6-015].

- 21.7.3. Mae'r Ymgeisydd wedi amlinellu'r rheswm pam y cynigir y newidiadau hyn yn ei 'Tabl Cryno o'r Newidiadau i'r DCO', a oedd yn cyd-fynd â phob iteriad o'r dDCO [REP1-009; REP2-004; REP5-006; REP8-010; a REP10-010]. Er nad oedd yr ExA yn sicr ynghylch rhesymau'r Ymgeisydd dros rai o'r mân newidiadau a'r newidiadau ôl-ddilynol hyn, mae'n derbyn y drafft a gynigir gan yr Ymgeisydd yn ei dDCO dewisol [REP10-006]. Mae'r ExA yn cytuno y gellir cyfiawnhau'r newidiadau arfaethedig i wella eglurder y drafftio neu eu bod yn newidiadau ôl-ddilynol i sicrhau bod y dDCO yn cael yr effaith fwriadedig.
- 21.7.4. Mae'r erthyglau a'r atodlenni hynny â man newidiadau neu newidiadau ôl-ddilynol wedi'u hamlinellu yn y tabl isod:

Tabl 2: Mân newidiadau neu newidiadau ôl-ddilynol i Erthyglau ac Atodlenni

Darpariaeth
RHAN 1 – RHAGARWEINIOL
Erthygl 1 – Enwi a Chychwyn
RHAN 2 – PRIF BWERAU
Erthygl 4 – Terfannau gwyro
Erthygl 7 – Awdurdodi defnydd
RHAN 3 – STRYDOEDD
Erthygl 12 – Gwaith Stryd
Erthygl 13 – Cymhwyso Deddf 1991
Erthygl 14 – Cau strydoedd yn barhaol a dileu hawliau
Erthygl 15 – Statws llwybrau troed sydd wedi'u creu neu eu gwella
Erthygl 16 – Cau strydoedd dros dro
Erthygl 18 – Mynediad at waith

Darpariaeth
Erthygl 20 – Cytundebau ag awdurdodau strydoedd a phrifyrdd
Erthygl 21 – Mesurau rheoleiddio traffig
RHAN 4 – PWERAU ATODOL
Erthygl 22 – Gollwng dŵr
Erthygl 23 – Gwaith amddiffynnol i adeiladau
Erthygl 24 – Awdurdod i arolygu ac archwilio'r tir
RHAN 5 – PWERAU CAFFAEL A MEDDIANNU TIR
Erthygl 25 – Caffael tir yn orfodol
Erthygl 34 – Hawliau o dan neu uwchben strydoedd
Erthygl 29 – Hawliau preifat
Erthygl 31 – Caffael isbridd yn unig
Erthygl 32 – Caffael tir sy'n gyfyngedig i isbridd sydd mwy na 9 metr islaw'r arwyneb
Erthygl 38 – Cyfarpar a hawliau ymgwymerwyr statudol mewn strydoedd sydd wedi'u cau
Erthygl 39 – Adfer costau cysylltiad newydd
Erthygl 40 – Dim adferiad dwbl
Erthygl 42 – Hawliau dros dir
RHAN 6 – GWAITH MOROL
Erthygl 43 – Ymgorffori Deddf 1847

Darpariaeth
Erthygl 45 – Awdurdod Harbwr
Erthygl 46 – Cytundeb yr eir iddynt gan yr ymgymwrwr
Erthygl 47 – Cymhwyso Deddf Taliadau Llywio 1987
Erthygl 51 – Rhwystro swyddogion
Erthygl 54 – Arolwg o Waith Morol
Erthygl 59 – Hawliau i brydlesi ac ati
Erthygl 61 – Cyfarwyddiadau cyffredinol i longau
Erthygl 65 – Methu cydymffurfio â chyfarwyddiadau
RHAN 7 – AMRYWIOL A CHYFFREDINOL
Erthygl 71 – Tynnu olion dynol
Erthygl 74 – Cwmpo neu docio coed a thynnu gwrychoedd
Erthygl 75 – Cyflwyno hysbysiadau
Erthygl 76 – Ardystio cynlluniau
Erthygl 77 - Cyflafareddu
Erthygl 78 – Gweithdrefnau yn ymwneud â chaniatâd penodol ac ati
Erthygl 80 – Diwygio deddfwriaeth leol
Atodlenni – Newidiadau cyfyngedig i Atodlenni 2,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,17,18,20. llawer o Atodlenni heblaw 16 (dim newidiadau) ac 1, 3, 15 ac 19 (llawer o newidiadau).

21.8. ERTHYGLAU AC ATODLENNI NEWIDIEDIG

21.8.1. Ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd llawer o ddarpariaethau yn y dDCO lle nad oedd cytundeb cyffredinol o hyd. Mae'r rhain wedi'u hamlinellu yn y tabl isod, a darperir croesgyfeiriadau at ran berthnasol yr adroddiad lle ceir rhesymau manwl dros y newid, ynghyd ag argymhellion yr ExA.

Tabl 3: Erthyglau ac Atodlenni Newidiedig

Darpariaeth	Pryder(on)	Lle yn yr adroddiad y caiff rhesymau ac argymhelliad yr ExA eu trafod
Erthygl 2 – Dehongliad	Diffiniadau y cytunwyd arnynt rhwng yr Ymgeisydd a'r IPs heblaw: P'un a ddylid cynnwys Paratoi a Chlirio'r Safle fel diffiniad; pryderon ynghylch graddau'r cwpas yn ymwneud â Dechrau a Chynnal a Chadw.	
Erthygl 5 – Effaith y Gorchymyn ar ganiatâd paratoi'r safle	Yr Ymgeisydd yn tynnu'r caniatâd cynllunio i baratoi'r safle yn ôl hanner ffordd drwy'r Archwiliad. LIC yn cytuno â'r drafftio yn dDCO dewisol yr Ymgeisydd. Ni dderbyniwyd unrhyw gynrychiolaethau gan IACC neu IPs eraill yn mynegi barn i'r gwrthwyneb.	
Erthygl 9 – Caniatâd i drosglwyddo manteision y Gorchymyn	Gweler y drafodaeth ynghylch Erthygl 82 – Gwarantau mewn perthynas â thalu iawndal	
Erthygl 10 – Amddiffyniad i drafodion mewn perthynas	A10(a)(iii) Cynnwys is-COCs a Chynlluniau	

Darpariaeth	Pryder(on)	Lle yn yr adroddiad y caiff rhesymau ac argymhelliad yr ExA eu trafod
â niwsans statudol		
Erthygl 11 – Pŵer i addasu gosodiad strydoedd ac ati	Mân newidiadau a wnaed i'r drafft a gytunwyd gan IACC.	
Erthygl 19 – Cynnal a chadw strydoedd newydd a newidiedig	Cynnal a chadw gwaith rhif 8; 9; 10 ac 11 a'r berthynas ag Atodlen 15 – Darpariaethau Amddiffynnol	
Erthygl 28 – Terfyn amser ar gyfer arfer awdurdod i gaffael tir yn orfodol	A28(1) Newidiwyd 5 mlynedd i 8 mlynedd fel y terfyn amser i gaffael tir yn orfodol.	
Erthygl 29 – Hawliau preifat	Cynnwys gorfodaeth yn a.29(4).	
Erthygl 30 – Cymhwyso Deddf 1981	Newid yr estyniad i'r terfyn amser yn ystod her i gyfnod wyth blynedd.	
Erthygl 33 – Addasu Deddf 1965	Ailddrafftiwyd i ddarparu eglurder ynghylch cyflwyno gwrth-hysbysiad a'r amgylchiadau lle na fyddai'r pŵer i gyflwyno gwrth-hysbysiad yn berthnasol.	
Erthygl 35 – Defnyddio tir dros dro i gyflawni'r datblygiad awdurdodedig	A35 (4) a (4) (d) cynnwys cynnal a chadw	

Darpariaeth	Pryder(on)	Lle yn yr adroddiad y caiff rhesymau ac argymhelliad yr ExA eu trafod
	aa(5) Iawndal ar gyfer meddiant dros dro aa(6) Anghydfod ynghylch iawndal.	
Erthygl 36 – Defnyddio tir dros dro i gynnal a chadw'r datblygiad awdurdodedig	A36(1)(c) Cynnwys tir priffyrdd A36(7) ac (8) Cynnwys meddiant dros dro yn unol ag Erthygl 35.	
Erthygl 37 – Ymgwymerwy'r Statudol	A37(3) cynnwys Magnox a NDA yn y diffiniad o ymgwymerwyr statudol.	
Erthygl 48 – Terfannau'r Harbwr	48 (2) Cynhwyswyd cyfeiriad at Atodlen 16 – Terfannau'r Harbwr gan yr Ymgeisydd ar Derfyn Amser 10 [REP10-007].	
Erthygl 49 – Cymhwyso Deddf Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009	Ychwanegwyd erthygl newydd er mwyn ymateb i gynrychiolaethau a wnaed gan LIC i fynd i'r afael â'r pwynt nad oedd unrhyw bwerau dan y Gorchymyn yn dileu'r angen am Drwydded Forol dan Ddeddf Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009. Gofynnodd CNC i'r erthygl gael ei diwygio i gadarnhau na fyddai'r DCO yn effeithio ar y darpariaethau gorfodi dan PA2008 [REP5-081]. Cytunodd yr Ymgeisydd â'r ddau gyflwyniad.	
Erthygl 58 – Diogelwch Mordwyo	A58(1) disodli'r cyfeiriad at Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau â Gweinidogion Cymru a chynnwys Asiantaeth	

Darpariaeth	Pryder(on)	Lle yn yr adroddiad y caiff rhesymau ac argymhelliad yr ExA eu trafod
	y Môr a Gwylwyr y Glannau fel ymgynghorai.	
Erthygl 73 – Tir gweithredol at ddibenion Deddf 1990	Categoreiddio safleoedd nad ydynt yn safleoedd gorsaf bŵer (h.y. safleoedd datblygu cysylltiedig) fel rhai 'gweithredol'.	
Erthygl 82 – Gwarantau yn ymwneud â thalu iawndal	Yn darparu gwarantau ariannol ar gyfer iawndal CA (a chysylltiedig) a chyflawni'r prosiect yn gyffredinol.	
Erthygl 83 – Cyllid i roi'r datblygiad awdurdodedig ar waith	Darparu gwarantau ariannol ar gyfer cyflawni'r prosiect yn gyffredinol.	
Erthygl 86 – Awdurdod Gorfodi Morol	Mae hyn yn ei gwneud yn glir y dylai Gweinidogion Cymru fod yn awdurdod gorfodi ar gyfer tir islaw'r llinell ddŵr [REP10-006]. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd fod LIC ac IACC wedi cytuno â'r drafft o Erthygl 86 [REP10-010].	
Atodlen 1 – Datblygiad awdurdodedig	Pryderon amrywiol a godwyd ynghylch manylion yr Atodlen.	
Atodlen 3 – Gofynion	Trafodaeth fanwl ynghylch drafftio llawer o'r gofynion arfaethedig fel yr amlinellir yn y tablau sydd i ddilyn.	

Darpariaeth	Pryder(on)	Lle yn yr adroddiad y caiff rhesymau ac argymhelliad yr ExA eu trafod
Atodlen 4 Dogfennau a Chynlluniau Rheoli	Roedd yr Atodlen 4 gychwynnol yn cynnwys cynigion Cymeradwyaeth Dybiedig mewn perthynas â Chynllun Paratoi a Chlirio Safle'r TCPA. Dilëwyd yr Atodlen o'r dDCO ar ôl i'r cynllun gael ei dynnu'n ôl a'i ddisodli gan Atodlen 4 gyfredol. Er y bu llawer o ychwanegiadau i'r Atodlen hon, nid ydynt yn ffynhonnell anghytundeb rhwng IPs a'r Ymgeisydd.	
Atodlen 15 – Darpariaethau amddiffynnol	Trafodwyd ym Mhennod 20 – CA a materion cysylltiedig.	
Atodlen 19 – Gweithdrefn ar gyfer cymeradwyaeth, caniatâd ac apeliadau	Trafodaeth fanwl ynghylch drafftio llawer o agweddau, fel yr amlinellir yn ddiweddarach yn y bennod hon.	

Erthygl 2 – Dehongliad

Diffiniad o Goncrit Niwclear Cyntaf

- 21.8.8. Archwiliwyd hyn yn ISH yr ail DCO a thrwy gynrychiolaethau cysylltiedig. Y diffiniad o Goncrit Niwclear Cyntaf a ddarparwyd erbyn Terfyn Amser 5 oedd bod "Concrit Niwclear Cyntaf" yn golygu dyddiad yr adeiladu anwrthdroadwy cyntaf o adeiladu ag arwyddocâd o ran diogelwch niwclear..." [REP-003]. Roedd IACC o'r farn bod hyn yn gadael lle am amheuaeth oherwydd y geiriau adeiladu 'anwrthdroadwy' a 'cyntaf', gan y byddai'r rhain yn faterion o farn broffesiynol a all arwain at anghydfod. Fel yr awdurdod gorfodi, byddai angen i IACC arfer rhywfaint o ddoethineb ynghylch p'un a yw'r datblygiad wedi dechrau fel mater o ffaith. Ei bryder oedd ei fod yn teimlo nad oedd yn gallu penderfynu p'un a ellir dadwneud gweithrediad (arllwys concrit yn yr achos hwn) ai peidio [REP-061 Atodiad E].

21.8.9. Erbyn Terfyn Amser 8, roedd yr Ymgeisydd wedi newid y Dehongliad yn Erthygl 2 i ddatgan bod "...*"Concrit Niwclear Cyntaf"* yn golygu arllwys y concrit cyfnerthedig strwythurol ar gyfer adeiladau neu strwythurau ag arwyddocâd o ran diogelwch niwclear, sydd hefyd yn cynrychioli dechrau'r adeiladu niwclear anwrthdroadol cyntaf..."

[REP8-029].

21.8.10. Mae'r ExA yn nodi, erbyn diwedd yr Archwiliad, roedd IPs yn fodlon â'r diffiniad o Goncrit Niwclear Cyntaf. Mae'r ExA yn cytuno â chyfiawnhad yr Ymgeisydd ac yn derbyn ei ddrafft arfaethedig.

Diffiniad o Awdurdod Cyflawni

21.8.11. Trafodwyd rôl yr awdurdod cyflawni drwy gydol yr Archwiliad. Roedd IACC o'r farn bod hwn yn fater arbennig o sensitif. Roedd IACC am fod yn gyfrifol am gyflawni, o ystyried pwysigrwydd rheoli manylion y datblygiad, yn enwedig effaith rhai strwythurau ar amwynder y dirwedd a thwristiaeth [REP1-018]. Ar ôl ystyriaeth fanwl, daeth IACC, CNC a LIC i gytundeb, gan gyhoeddi paper yn dwyn y teitl "*Wylfa Newydd DCO – Co-ordinated Working in the Intertidal Area – A Joint Position Paper by the IACC, NRW and WG*", yn amlinellu eu safbwyntiau ynghylch sut y gellid ymdrin â phethau rhyngddynt [REP7-014]. Mewn ymateb, darparodd yr Ymgeisydd ddiffiniad diwygiedig o awdurdod cyflawni yn Niwygiad 5 y DCO [REP8-029].

21.8.12. Gwnaeth IACC ragor o gynrychiolaethau i ddiwygio'r amlinelliad o 'awdurdod cyflawni' [REP9-031]. Derbyniwyd y rhain gan yr Ymgeisydd yn ei DCO dewisol [REP10-006]. O ganlyniad, mae Erthygl 2 bellach yn ei gwneud yn glir, mewn perthynas â'r gofynion yn Atodlen 3 yn ymwneud â thir uwchben penllanw cymedrig y gorllanw (MHWS), IACC fyddai'r awdurdod cyflawni; ac mewn perthynas â'r gofynion yn Atodlen 3 yn ymwneud â thir tua'r môr o'r MHWS, CNC fyddai'r awdurdod cyflawni [REP10-006].

21.8.13. Er i'r Ymgeisydd gadarnhau ei fod yn fodlon â'r gwahaniad hwn o ddyletswyddau rhwng y ddau gorff [REP8-004], cafwyd trafodaethau manwl rhwng yr Ymgeisydd, CNC, IACC a LIC ynghylch sut byddai'r rôl gyflawni ddeuol hon yn gweithio'n ymarferol yn y lleoliadau hynny lle byddai strwythur yn croesi'r amgylchedd morol a daearol. Caiff manylion am y drafodaeth hon, a'i heffaith mewn perthynas â chynnwys Erthygl 86 newydd – Awdurdod Gorfodi Morol a drafftio Atodlen 19 – Gweithdrefn ar gyfer Cymeradwyaeth, Caniatâd ac Apeliadau, eu hystyried yn ddiweddarach yn y bennod hon.

Diffiniad Dechrau

21.8.14. Mae'r diffiniad o Ddechrau yn y dDCO yn cynnwys cafeat sy'n cyfeirio at nifer o weithrediadau a fyddai'n disgyn y tu allan i ystyr dechrau. Mae'r rhain wedi'u hamlinellu yn (a) i (j) o'r diffiniad ac maent yn ymwneud, er enghraifft, â gwaith paratoi a chlirio'r safle, gwaith archeolegol cyn adeiladu, dargyfeirio neu osod gwasanaethau, a chodi adeiladau dros dro.

- 21.8.15. Yn ISH yr ail DCO, roedd IACC a HGC yn dadlau bod y diffiniad yn rhy eang [EV-020]. Crybwyllodd yr Ymgeisydd ei fod yn ddiffiniad statudol a ddefnyddir mewn nifer o DCOs a wnaed [REP4-004]. Yn dilyn ail gwestiwn ysgrifenedig yr ExA [PD-013, C2.4.3], cynhaliodd IACC ei safbwynt, gan ddatgan nad oedd y ffaith y defnyddiwyd diffiniadau mewn DCOs eraill yn golygu eu bod yn dderbyniol.
- 21.8.16. Roedd IACC yn poeni am nifer o faterion. Yn gyntaf, o ran (a) paratoi a chlirio'r safle, roedd IACC yn dadlau y gallai fod dryswch ynghylch gwaith a all ffurfio rhan o gais am waith i baratoi a chlirio safle TCPA posibl yn y dyfodol. Newidiodd yr Ymgeisydd y drafft o (a) erbyn Terfyn Amser 5, i'w gwneud yn glir pa waith fyddai'n cael ei gynnal mewn perthynas â pharatoi a chlirio'r safle [REP5-003]. Croesawodd IACC y newid hwn erbyn Terfyn Amser 6 [REP6-061].
- 21.8.17. Mae'r ExA yn derbyn cyfiawnhad a drafft yr Ymgeisydd ar gyfer (a) paratoi a chlirio'r safle.
- 21.8.18. Roedd yr ail fater a oedd yn peri pryder i IACC yn ymwneud â'r diffiniad o (j) codi adeiladau a strwythurau dros dro. Roedd IACC o'r farn na ddylai adeiladau dros dro gael eu heithrio o 'gychwyn' ar safleoedd tir glas [REP4-034].
- 21.8.19. Roedd yr Ymgeisydd yn anghytuno. Dadleuodd y dylai'r rhain gael eu heithrio o'r diffiniad o gychwyn, oherwydd y byddai'r gwaith yn ymwneud â pharatoi'r safle a byddai'n cael ei gyfyngu gan eiriad (j) [REP5-052].
- 21.8.20. Mae'r ExA yn derbyn ymresymiad yr Ymgeisydd yn ymwneud â'r mater hwn.
- 21.8.21. Yn olaf, roedd IACC o'r farn nad oedd cyflwyniad yr Ymgeisydd yn ISH yr ail DCO yn ymwneud â chodi adeiladau, ac y byddai'r rhain yn cael eu defnyddio y tu allan o'r prif safle yn unig, yn darparu unrhyw gysur heb gynnwys rhyw fath o gyfyngiad yn adlewyrchu hynny yn y DCO [REP4-034, REP5-057]. Ychwanegodd yn ddiweddarach fod hyn yn ymwneud yn benodol â safle Parcio a Theithio Dalar Hir (gwaith Rhif 6) [REP6-061 Atodiad E]. Mae nodyn ôl-gwrandawriad IACC [REP-014] yn cadarnhau bod IACC wedi parhau i wrthwynebu'r ffaith nad oedd unrhyw gyfyngiad ar faint yr adeiladau a'r strwythurau dros dro, yn enwedig ar safle datblygu cysylltiedig Dalar Hir.
- 21.8.22. Newidiodd yr Ymgeisydd y drafft o (j) i gyflwyno cyfyngiad ar uchder yr adeiladau a'r strwythurau mewn perthynas â Gwaith Rhif 5, 6, 7, 13, 14 ac 15 i ddau lawr [REP5-057].
- 21.8.23. Yn ISH y trydydd DCO, crybwyllodd IACC ei fod yn fodlon â'r drafft diwygiedig [EV-039-042]. Fodd bynnag, crybwyllodd yn ddiweddarach, erbyn Terfyn Amser 9, nad oedd yn fodlon â'r deulawr arfaethedig ar gyfer yr adeiladau dros dro ar safle Parcio a Theithio Dalar Hir [REP9-031].
- 21.8.24. Er i'r Ymgeisydd gydnabod safbwynt IACC erbyn Terfyn Amser 9,

roedd o'r farn o hyd y byddai angen adeilad deulawr oherwydd cyfyngiadau'r ardal adeiladu. Cyfeiriodd yr Ymgeisydd at osodiad tebyg ar gyfer y Gwelliannau i'r A5025 ar Linell Bresennol y Ffordd, nad oedd IACC wedi ei wrthwynebu [REP10-028].

- 21.8.25. Nid yw'r ExA yn cytuno â rhesymeg dadl yr Ymgeisydd, sef oherwydd i IACC gytuno â gosodiad tebyg ar gyfer cynllun arall, y byddai'r un dull yn dderbyniol mewn man arall. Mae'r ExA o'r farn y byddai'r adeiladau a'r strwythurau yn Nalar Hir yn cael eu hamgyffred mewn cyd-destun gweledol a pholisi gwahanol i'r adeiladau a'r strwythurau mewn perthynas â'r Gwelliannau i'r A5025 ar Linell Bresennol y Ffordd.
- 21.8.26. Oherwydd lleoliad y safle mewn cefn gwlad agored, ni fyddai adeilad deulawr yn gydnaws â chymeriad yr ardal a byddai'n oramlwg yn weledol, er anfantais i gymeriad gwledig yr ardal. Ar ben hynny, mae'r cynlluniau a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd [APP-23], er eu bod yn cyfeirio at yr adeiladau parhaol, yn dangos i'r ExA y gellid lletya'r cyfleusterau sydd eu hangen i reoli'r safle parcio a theithio yn gyfforddus o fewn amlen yr adeilad.
- 21.8.27. Felly, nid yw'r ExA yn fodlon y profwyd yr angen am hyblygrwydd y gofynnwyd amdano gan yr Ymgeisydd yn achos penodol yr adeiladau a'r strwythurau deulawr ar y safle Parcio a Theithio arfaethedig yn Nalar Hir.
- 21.8.28. Os yw'r Ysgrifennydd Gwladol o'r farn bod angen cyfyngiad uchder yn y lleoliad hwn, mae'r ExA yn argymhell:
- y dylai Gwaith Rhif 6 gael ei ddileu o'r diffiniad o gychwyn (para. (j)); ac
 - y dylid cynnwys yn Is-god Ymarfer Adeiladu (CoCP) Parcio a Theithio na ddylai unrhyw adeiladau dros dro fod yn fwy nag un llawr.

Yr Awdurdod Datgomisiynu Niwclear

- 21.8.29. Gofynnodd yr Awdurdod Datgomisiynu Niwclear (NDA) am i nifer o ddiffiniadau newydd gael eu cynnwys yn Erthygl 2. Roedd y rhain fel a ganlyn: Gorsaf Bêr Bresennol; Magnox; NDA a safle NDA [REP7-019].
- 21.8.30. Gan nad yw NDA "*yn bodloni'r meini prawf arferol ar gyfer ymgwymerwr statudol*" dan PA 2008, cynhwysodd yr Ymgeisydd ddiffiniad ar gyfer NDA yn Erthygl 2 ac, at ddibenion Erthygl 37, ymestynnodd y diffiniad o "ymgymerwr statudol" yn yr Erthygl honno i gynnwys NDA (a Magnox). Mae'r newid hwn yn rhoi'r darpariaethau amddiffynnol ar gyfer NDA ar waith [REP8-004 a REP8-029].
- 21.8.31. Trwy gynnwys y drafft yn Atodlen 15, mae'r ExA yn derbyn yr ymresymiad a'r cyfiawnhad a roddwyd gan yr Ymgeisydd yn hyn o beth.

Diffiniad Cynnal a Chadw

- 21.8.32. Ni ddaethpwyd i gytundeb ynghylch cynnal a chadw erbyn diwedd yr Archwiliad, a mynegodd sawl IP bryder, gan gynnwys IACC, LIC a J Chanay [REP3-057].
- 21.8.33. Erbyn Terfyn Amser 1, wrth ymateb i gwestiynau gan yr ExA yn ISH y DCO cyntaf [EV-052-054] yn ymwneud â'r pŵer i 'gynnal a chadw' y gwaith morol, diweddarodd yr Ymgeisydd y diffiniad i gynnwys y geiriau "cyfnewid, ymestyn, ehangu" er mwyn sicrhau y cynhwyswyd gwaith cynnal a chadw yn ymwneud â Gwaith Morol [REP1-009]. Ni heriwyd y newid hwn gan CNC nac IPs eraill.
- 21.8.34. Roedd J Chanay yn dadlau bod y diffiniad o gynnal a chadw yn "*rhy eang*" ac y dylid ei ddiwygio trwy ddileu'r termau canlynol: addasu; newid; gwella; tirweddu; diogelu; tynnu; ailadeiladu; adnewyddu; ymestyn; ehangu ac amnewid. Yn ei farn ef, "*byddai cynnwys y gwaith dan sylw dan dermau'r gweithgareddau hyn... yn gyfystyr â rhoi DCO gwag i'r Ymgeisydd.*" [REP3-057]
- 21.8.35. Roedd yn dadlau y dylai fod rhaid i'r Ymgeisydd wneud cais i'r SoS mewn perthynas ag unrhyw weithgarwch tebyg neu amrywiad ohono yn ystod oes y cynllun arfaethedig, oherwydd y gallai pob gweithgaredd arwain at effeithiau amgylcheddol na ellid eu hasesu'n briodol ar yr adeg y gallai'r Gorchymyn gael ei wneud [REP3-057].
- 21.8.36. Roedd IACC yn dadlau bod y diffiniad o gynnal a chadw yn rhy eang – yn benodol, cynhwysiad y geiriau 'ymestyn, ehangu' [EV-052-EV-054]. Ar gais yr ExA, cyflwynodd IACC ddrafft amgen o'r diffiniad o 'gynnal a chadw' fel a ganlyn:
- "mae cynnal a chadw yn cynnwys arolygu, atgyweirio, addasu, newid, gwella, tirweddu, diogelu, tynnu, ailadeiladu, adnewyddu neu amnewid unrhyw ran o'r datblygiad awdurdodedig, cyn belled â nad yw'r gwaith yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol sylweddol newydd neu sylweddol wahanol i'r rhai a amlygwyd yn y Datganiad Amgylcheddol, neu'n amrywio'r datblygiad awdurdodedig fel y disgrifir yn Atodlen 1 (Datblygiad Awdurdodedig), a rhaid dehongli unrhyw ddeilliad o "gynnal a chadw" yn unol â hynny ac yn ddarostyngedig i'r canlynol:*
- Ar gyfer Gwaith Rhif [1 a 4], bydd cynnal a chadw hefyd yn cynnwys cyfnewid, ymestyn neu ehangu unrhyw ran o'r gwaith hwnnw; a*
- Lle mae gwaith o natur dros dro ac mae datgomisiynu neu adfer y gwaith hwnnw wedi dechrau, ni chaiff unrhyw waith cynnal a chadw ei gyflawni nad oes ei angen at ddibenion y gwaith datgomisiynu neu adfer."* [REP4-034]
- 21.8.37. Wrth ymateb i'r pwyntiau a godwyd gan J Chanay ac IACC, crybwyllodd yr Ymgeisydd fod 'cynnal a chadw' yn ddiffiniad safonol a ddefnyddir mewn llawer o DCOs a'i fod wedi'i gyfyngu fel a ganlyn: yn gyntaf, trwy gynnwys y cyfeiriad yn y diffiniad na ddylai gwaith cynnal a chadw arwain at "*effeithiau amgylcheddol sylweddol newydd neu sylweddol wahanol i'r rhai a amlygwyd yn y Datganiad Amgylcheddol*" ac, yn ail, y byddai'r paramedrau a amlinellir yn Atodlen 3 i'r dDCO yn rhoi cyfyngiad ar

gwmpas y gwaith cynnal a chadw y gellid ymgymryd ag ef [EV- 052-EV-054, REP4-004].

- 21.8.38. Gofynnodd yr ExA nifer o gwestiynau ynghylch diffiniad cynnal a chadw, gan gynnwys gofyn am sylwadau ar y drafft amgen o 'gynnal a chadw' a gyflwynwyd gan IACC [PD-013, C2.4.4]. Rhoddodd yr Ymgeisydd esboniad cynhwysfawr o'r rhesymau pam nad oedd yn cytuno ag amlinelliaid diwygiedig IACC o gynnal a chadw erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-002, REP5-052], a grynhowyd erbyn Terfyn Amser 8 [REP8-004].
- 21.8.39. Roedd LIC hefyd yn anghytuno â'r diffiniad o gynnal a chadw a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd. Nododd, o ran y diffiniad diwygiedig o gynnal a chadw, *"byddai angen arfer doethineb o hyd ynghylch p'un a yw effaith yn 'sylweddol wahanol neu'n sylweddol newydd"* [REP5-080]. Yn ISH yr ail DCO ac yn ei ymatebion erbyn Terfynau Amser 5 a 7, gofynnodd y LIC pe gellid ychwanegu'r geiriau *"nad ydynt yn mynd y tu hwnt i'r paramedrau a aseswyd yn y Datganiad Amgylcheddol"* at y diffiniad i *"gyfyngu'n ffurfiol"* unrhyw waith arfaethedig i'r paramedrau a aseswyd yn yr ES [REP7-004].
- 21.8.40. Roedd yr Ymgeisydd yn anghytuno â geiriad arfaethedig LIC. Roedd yn dadlau nad oedd angen y math hwn o gymhwyster, gan fod y paramedrau eithaf eisoes wedi'u cynnwys yn y diffiniad oherwydd y cyfeiriad at y Datganiad Amgylcheddol [EV-039-EV-042 a REP8-004].
- 21.8.41. Er i'r ExA nodi'r ymdrechion a wnaed gan bartïon gwahanol i leihau'r meysydd yr oedd anghytundeb yn eu cylch yn ystod yr Archwiliad, ni wnaed unrhyw gynnydd mewn perthynas â'r pwynt hwn.
- 21.8.42. Mae'r ExA o'r farn, o ystyried maint a chymhlethdod y cynllun arfaethedig, ac ar ôl ystyried y pryderon a fynegwyd drwy gydol yr Archwiliad gan lawer o IPs ynghylch y diffyg manylion yn ymwneud â Dogfennau a Chynlluniau Rheoli, bod rhaid gwneud pob ymdrech i sicrhau y dylai'r datblygiad arfaethedig, os rhoddir Caniatâd Datblygu gan yr SoS, aros o fewn y paramedrau a aseswyd yn yr ES, yr egwyddorion dylunio yn y Datganiad Dylunio a Mynediad, a'r egwyddorion dylunio a rheoli ym mhenodau 4 a 7 y Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd.
- 21.8.43. Er y gallai fod rhagdybiaeth ymhlyg y byddai hynny'n wir, mae'r ExA o'r farn ei bod yn angenrheidiol ac yn rhesymol cynnwys yr amlinelliaid a gynigiwyd gan LIC er mwyn ei gwneud yn eglur ar wyneb y Gorchymyn y dylid cyfyngu ar unrhyw waith arfaethedig yn y modd hwn. Fel y cyfryw, mae'r ExA yn argymhell y dylid cynnwys *"nad ydynt yn mynd y tu hwnt i'r paramedrau a aseswyd yn y Datganiad Amgylcheddol, yr egwyddorion dylunio yn y Datganiad Dylunio a Mynediad, a'r egwyddorion dylunio a rheoli ym mhenodau 4 a 7 y Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd"* yn y diffiniad o gynnal a chadw.

Erthygl 3, Atodlen 1 ac Atodlen 3

- 21.8.44. Er na wnaed unrhyw newidiadau i'r drafft o Erthygl 3, archwiliwyd yr Atodlen y mae'r erthygl hon yn ei rhoi ar waith yn ofalus, a chynigiwyd nifer o newidiadau.

Atodlen 1 – Datblygiad Awdurdodedig

- 21.8.45. Wedi'i diffinio yn Erthygl 2, mae Atodlen 1 yn amlinellu'r datblygiad awdurdodedig a rhoddwyd caniatâd datblygu ar ei gyfer gan Erthygl 3 y Gorchymyn.
- 21.8.46. Cyflwynwyd nifer o newidiadau i Atodlen 1 gan yr Ymgeisydd wrth ymateb i gwestiynau ysgrifenedig a llafar gan yr ExA ac IPs, ac o ganlyniad i adolygiad mewnol yr Ymgeisydd o'r dDCO. Ni thrafodir mân newidiadau drafftio anghynhennus i Atodlen 1.
- 21.8.47. Mae'r newidiadau wedi'u rhestru isod a chânt eu hystyried yn eu tro:
- a. Diffiniad o NSIP a Datblygiad Cysylltiedig
 - b. Newidiadau i Waith Rhif 1L ac 1N; Gwaith Rhif 6; a Gwaith Rhif 12;
 - c. Cyflwyno Gwaith Rhif 16 newydd; a
 - d. Newidiadau i ddrafft y paragraff terfynol dan Datblygiad Cysylltiedig Arall
- a) Diffiniad o NSIP a Datblygiad Cysylltiedig
- 21.8.48. Diwygiwyd paragraff 1 o Atodlen 1 er mwyn ymateb i gyngor a51 a roddwyd gan yr Arolygiaeth Gynllunio wrth dderbyn y cais, er mwyn cadarnhau bod y Prosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol yn cael ei geisio dan adran 15(2) Deddf 2008; a bod y Datblygiad Cysylltiedig yn cael ei geisio dan adran 15(3A) y Ddeddf [PD-002, REP2-004].
- b) Newidiadau i Waith Rhif 1L ac 1N; Gwaith Rhif 6; a Gwaith Rhif 12;
- 21.8.49. Newidiodd yr Ymgeisydd nifer o Weithiau yn ystod yr Archwiliad. Diwygiwyd Gwaith Rhif 1L i newid "700 o leoedd parhaol" am "500 o leoedd parhaol". Diwygiwyd Gwaith Rhif 1N i newid "200 o leoedd parhaol a 650 o leoedd gorlifo" i "800 o leoedd dros dro". Roedd y ddau ohonynt yn newidiadau ôl-ddilydol a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd i gyd-fynd â newidiadau arfaethedig i Ofyniad WN19.
- 21.8.50. Diwygiwyd Gwaith Rhif 6 o ganlyniad i gais yr Ymgeisydd i dynnu cylchfan newydd o'r dyluniadau cymeradwy a chwmpas y gwaith [REP7-001]. Derbyniwyd cais yr Ymgeisydd i'r Archwiliad fel newid ansylweddol gan yr ExA [PD-022]. Caiff hyn ei drafod ymhellach yn yr adran Traffig a Thrafnidiaeth ym Mhennod 12.
- 21.8.51. Erbyn Terfyn Amser 10, diwygiwyd Gwaith Rhif 12 i eithrio'r Ardd Lysiau o gwmpas y gwaith. Cydsyniodd IPs y byddai angen cael gwared â'r Ardd Lysiau yng Nghestyll yn ystod y cyfnod adeiladu i greu lle ar gyfer ardal gosod; fodd bynnag, cytunodd yr Ymgeisydd ar gyfres o fesurau, gan gynnwys nodi lleoliad, ac adfer hen safle'r Ardd Lysiau mor

agos â phosibl at y lleoliad gwreiddiol ac o faint tebyg, cyn pen tri deg chwech mis ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben, a sicrhodd y mesurau hyn drwy lofnodi cytundeb a.106. Caiff hyn ei drafod ymhellach ym Mhennod 9 – Amgylchedd Hanesyddol.

- 21.8.52. Diwygiwyd Gwaith Rhif 12 gan yr Ymgeisydd hefyd, i gynnwys gwaith i Nant Porth-y-pistyll yng nghwmpas Gwaith Rhif 12 yn wreiddiol yn Niwygiad 5 y dDCO, ac yna i'w ddileu yn Niwygiad 6 y dDCO drwy gyflwyno Gwaith Rhif 16 newydd. Caiff hyn ei drafod dan c) isod.

c) Cyflwyno Gwaith Rhif 16 newydd

- 21.8.53. Gwaith Rhif 16 yw'r cynnig i ddargyfeirio ac adlinio llednant (Nant Porth-y-pistyll) i Afon Cafnan a gwaith tirweddu cysylltiedig.

- 21.8.54. Roedd y gwaith hwn wedi'i gynnwys yng Ngwaith Rhif 12 yn wreiddiol. Er mwyn sicrhau aliniad rhwng Gwaith Rhif 12 (gwaith paratoi a chlirio'r safle) a chais yr Ymgeisydd am ganiatâd cynllunio ar gyfer gwaith Paratoi a Chlirio'r Safle, dilëwyd y gwaith hwn o Waith Rhif 12 gan yr Ymgeisydd, a'i gynnwys yn "datblygiad cysylltiedig arall" [REP4-004]. Nod hyn oedd darparu cysondeb rhwng y DCO a'r cais cynllunio i baratoi a chlirio'r safle, er mwyn i'r ddau ohonynt adlewyrchu ei gilydd yn y sefyllfa ddamcaniaethol lle y byddai IACC yn rhoi caniatâd cynllunio cyn i'r Gorchymyn gael ei wneud.

- 21.8.55. Esboniodd yr Ymgeisydd fod y gwaith i Nant Porth-y-pistyll wedi'i gynnwys ym mharagraff olaf "*datblygiad cysylltiedig arall*" gan nad oedd unrhyw ardal waith yn cwmpasu lleoliad Afon Cafnan. Ar ben hynny, esboniodd yr Ymgeisydd ar ôl tynnu'r cais cynllunio ar gyfer Gwaith Paratoi a Chlirio'r Safle yn ôl:

"byddai opsiwn arall wedi cynnwys creu pecyn gwaith newydd, ar wahân ar gyfer y gwaith dargyfeirio, gan nad yw'r gwaith dargyfeirio wedi'i leoli mewn unrhyw ardal waith heblaw Gwaith Rhif 12 ar hyn o bryd. Fodd bynnag, ystyriwyd bod hyn braidd yn llawdrwm ar gyfer y gwaith atodol ac arunig hwn. Felly, penderfynwyd cynnwys y gwaith hwn yn "datblygiad cysylltiedig arall" yn Atodlen 1 y DCO drafft" [REP4- 004].

- 21.8.56. Roedd yr ExA a'r IPs yn poeni nad oedd yn briodol cynnwys y gwaith dargyfeirio o fewn datblygiad cysylltiedig arall, ac y dylid nodi'r gwaith ar wahân.

- 21.8.57. Roedd yr Ymgeisydd yn cytuno, a chyflwynodd Gwaith Rhif 16 yn Niwygiad 4 y dDCO [REP5-005]. Ar ôl rhagor o gwestiynau gan yr ExA a LIC yn ISH y trydydd DCO [EV-039-EV-042], yn Niwygiad 5 y dDCO, diwygiodd yr Ymgeisydd Datblygiad Cysylltiedig Arall i gynnwys cyfeiriad at Waith Rhif 16 a dileu'r cyfeiriad at Waith Rhif 12, er mwyn ymateb i gynrychiolaethau LIC.

d) Newidiadau i ddrafft y paragraff terfynol dan Datblygiad Cysylltiedig Arall

- 21.8.58. Yn ei gwestiynau ysgrifenedig cyntaf [PD-009], holodd yr ExA ynghylch y berthynas rhwng Erthygl 50 arfaethedig – Gwaith

Atodol, a'r gwaith a amlinellir yn Atodlen 1 [PD-009 C4.0.41]. Yn ei ymateb, cynigiodd yr Ymgeisydd ddileu Erthygl 50 a chynnwys yn 'Datblygiad Cysylltiedig Arall' waith yn ymwneud â phympiau a strwythurau mynediad (gan gynnwys ysgolion, grisiau a phlatfformau). Yn ISH yr ail DCO [EV-20i-EV-20I], gofynnodd yr ExA am eglurder ynghylch p'un a oedd y gwaith hwn yn ddarostyngedig i'r rheolaethau a'r gofynion angenrheidiol o hyd. Cadarnhawyd hyn gan yr Ymgeisydd [REP4-004].

- 21.8.59. Roedd mater allweddol a godwyd gan yr ExA yn ISH yr ail DCO yn ymwneud â'r diffiniad a'r angen ar gyfer "gwaith arall tebyg". Rhestrwyd hyn fel Eitem (p) yn dDCO yr Ymgeisydd [REP2-020] ac roedd wedi'i restru fel Eitem (o) yn DCO yr Ymgeisydd yn flaenorol [REP1-00; APP-029; APP-030].
- 21.8.60. Roedd LIC, IACC a HGC wedi mynegi pryder ynghylch ehangder y diffiniad o Ddatblygiad Cysylltiedig Arall a'r ymadrodd "gwaith arall tebyg sy'n angenrheidiol neu'n hwylus".
- 21.8.61. Darparodd yr Ymgeisydd ymateb manwl yn ISH yr ail DCO, a grynhowyd yn ysgrifenedig erbyn Terfyn Amser 4 [REP4-004]. Yn ei hanfod, ei achos dros gynnwys Eitem P oedd darparu eitem i "*ddal popeth*". Er bod y diffiniad o waith (a) i (o) yn ceisio dal popeth, "*mae'n bosibl ar gyfer prosiect o'r maint hwn*" na fyddai'r holl waith wedi'i nodi. Dywed yr Ymgeisydd fod y "gwaith arall tebyg" a restrir yn (p) wedi'i gyfyngu trwy gynnwys yr ymadrodd na all y gwaith "*arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol sylweddol newydd neu sylweddol wahanol i'r rhai a aseswyd yn y Datganiad Amgylcheddol*" [REP4-004]. Ar ben hynny, ni all y gwaith hwn fynd y tu hwnt i gyfyngiadau'r Gorchymyn.
- 21.8.62. Wrth ymateb i gwestiynau gan yr ExA yn ISH yr ail DCO ynghylch sut byddai'r gymuned yn cael ei chynghori am a gwaith y gellir ymgymryd ag ef dan (p), cyfeiriodd yr Ymgeisydd at y ffaith bod y COCPs yn darparu ystod o fesurau i sicrhau y rhoddir gwybodaeth i'r gymuned, yn ogystal â chyfeirio at rôl y Grŵp Cynnwys y Gymuned, a fyddai â'r diben o gyfnewid gwybodaeth a galluogi deialog rhwng yr Ymgeisydd a'r gymuned leol yn ystod y cyfnod adeiladu, a Swyddogion Cynnwys y Gymuned o ran rhannu gwybodaeth â'r gymuned ehangach [REP4-004]. Dan a106 [REP10-009]m byddai Swyddogion Cynnwys y Gymuned yn cael eu penodi gan yr Ymgeisydd ac IACC.
- 21.8.63. Yn olaf, byddai'r Ymgeisydd yn nodi ac yn ymgynghori ymhellach â grwpiau sy'n cynrychioli pobl â nodweddion a warchodir dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 er mwyn penderfynu a oes unrhyw faterion ychwanegol a all fynnu addasiadau rhesymol [REP10-018].
- 21.8.64. Erbyn Terfyn Amser 5, newidiodd yr Ymgeisydd y drafft o (p) er mwyn sicrhau na all "*gwaith tebyg arall*" gynnwys gwaith yn gysylltiedig â Gwaith Rhif 3, 6 a 7, lle'r oedd y gwaith i ddatgomisiynu ac adfer y gwaith dros dro hwnnw wedi dechrau. Amlinellwyd ymresymiad IACC dros y cais hwn wrth ymateb i Bwynt Gweithredu 17 yn ISH y DCO cyntaf [EV-052-EV-054 a REP1-019].

21.8.65. Cynhaliodd IACC a LIC eu gwrthwynebiadau i'r paragraff hwn drwy gydol yr Archwiliad. Roedd pryderon IACC yn canolbwyntio ar yr effeithiau cronus posibl. Yn ei gynrychiolaethau yn ISH y trydydd DCO, mynegodd bryderon hefyd ynghylch defnydd y gair "hwylus" yn y paragraff. Archwiliodd yr ExA p'un a oedd unrhyw awdurdod barnwriaethol (mewn cyd-destunau eraill) a fyddai'n rhoi rhyw syniad o'r cyfyngiadau y gellid eu cymhwyso i'r term "hwylus" [PD-021].

21.8.66. Ymatebodd yr Ymgeisydd gan ddatgan bod yr ymadrodd "*angenrheidiol neu'n hwylus*", fel y'i defnyddir yn Atodlen 1 – Datblygiad Cysylltiedig Arall i'r dDCO, yn gyffredin mewn drafftio statudol [REP9-006].

"Yng nghyd-destun y DCO, defnyddiwyd yr ymadrodd hwn mewn perthynas â datblygiad cysylltiedig mewn nifer o Orchmynion, gan gynnwys East Anglia THREE Offshore Wind Farm Order 2017, North London Heat and Power Generating Station Order 2017, a Thames Water Utilities Limited (Thames Tideway Tunnel) Order 2014. Er bod yr ymadrodd yn gyffredin ac yn cael ei ddefnyddio mewn ystod o gyd-destunau, prin fu ei ystyr yn destun sylw barnwriaethol. Mae dau awdurdod barnwriaethol perthnasol yn trafod y term yng nghyd-destun rhoi disgrisiwn i'r sawl sy'n penderfynu:

"O'm rhan i, byddwn yn derbyn y cyflwyniad bod y geiriau "angenrheidiol neu'n hwylus" yn anghysylltiol ac y rhoddir disgrisiwn eang i'r Goron. Ar ben hynny, byddwn yn derbyn ymhellach ei gyflwyniad na ddylai'r llys ddatgan bod darpariaeth a wneir yn unol â phŵer mor eang yn ultra vires." A v HM Treasury [2008] EWCA Civ 1187 per Sir Anthony Clarke M.R. at [39.] "Mae'r awdurdod lleol wedi'i rymuso i wneud cais am orfodeb dan adran 187B (1) [Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (c.8)] pa bryd bynnag y mae o'r farn ei fod yn 'angenrheidiol neu'n hwylus' gwneud hynny. Ni fyddwn yn derbyn awgrym petrus mewn dadl y gellir darllen 'neu' yn yr ymadrodd hwn fel 'a'. Yn fy marn i, gall yr awdurdod lleol wneud cais am orfodeb os yw o'r farn ei fod yn 'hwylus', hynny yw yn gyfleus' gwneud hynny." South Buckinghamshire DC v Porter [2003] 2 W.L.R. 1547 at 1570, HL per Lord Steyn.

Yn gyffredinol, o ran dehongliad statudol, rhoddir yr ystyr plaen a gwreiddiol i air neu ymadrodd. Fel y cyfryw, dylid ystyried bod gan y gair 'hwylus' yn y DCO drafft ei ystyr plaen ac arferol. Mae'r Oxford English Dictionary (fersiwn ar-lein) yn diffinio'r gair Saesneg 'expediant', yng nghyd-destun addasrwydd, fel "Conducive to advantage in general, or to a definite purpose; fit, proper, or suitable to the circumstances of the case." [REP9-006]

21.8.67. Ailadroddodd IACC ei farn y dylid dileu "hwylus" o eitem (p) gan ei fod yn cyflwyno lefel o ansicrwydd ac yn creu risg sylweddol o ran gorfodadwydd [REP9-031].

21.8.68. Gwrthwynebodd yr Ymgeisydd ar y sail y gwnaed Gorchmynion eraill â'r un amlinelliad, ac ar y sail nad oedd IACC, ym marn yr Ymgeisydd, wedi darparu "*unrhyw ddadl ddarbwyllol ynghylch pam y dylai'r DCO hwn fod yn eithriad*" [REP8-004].

- 21.8.69. Cynhaliodd LIC ei bryderon ynghylch ehangder yr hyn y gellid ei ganiatáu, o bosibl, gan gynnwys cynnig y dylid cynnwys yr amlinelliad "ac nad ydynt yn mynd y tu hwnt i'r paramedrau eithaf a aseswyd yn y datganiad amgylcheddol" er mwyn egluro'r diffiniad [REP7-004].
- 21.8.70. Ni chytunwyd ar y diffiniad ym mharagraff olaf Datblygiad Cysylltiedig Arall rhwng y partïon ar ddiwedd yr Archwiliad.
- Ymresymiad yr ExA ynghylch Atodlen 1
- 21.8.71. Mae'r ExA wedi rhoi ystyriaeth ofalus i'r cyflwyniadau amrywiol a wnaed gan yr Ymgeisydd ac IPs mewn perthynas ag Atodlen 1. Mae'r ExA yn fodlon y caiff cwmplas y gwaith ei gyfyngu'n briodol (gan baramedrau'r AEA) a thrwy eithrio unrhyw waith sy'n gysylltiedig â Gwaith Rhif 3, 6 a 7.
- 21.8.72. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn (eto) bod maint a chymhlethdod y cynllun arfaethedig yn mynnu mwy o sicrwydd yn y drafft statudol i roi disgresiwn a hyblygrwydd ehangach i orfodi. Felly, mae'r ExA yn cytuno ag IACC y dylid dileu "neu'n hwylus" o'r DCO i ddarllen:
- "gwaith arall tebyg a all fod yn angenrheidiol at ddibenion, neu mewn cysylltiad ag, adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r datblygiad awdurdodedig nad yw'n arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol sylweddol newydd neu sylweddol wahanol i'r rhai a aseswyd yn y Datganiad Amgylchedd, heblaw na fydd y paragraff hwn yn berthnasol i waith rhif 3, 6 a 7 wedi i'r gwaith i ddatgomisiynu neu adfer y gweithiau hynny ddechrau."*

Atodlen 3 – Gofynion

- 21.8.73. Caiff Atodlen 3 y Gorchymyn ei rhoi ar waith gan Erthygl 3 ac mae'n amlinellu'r gofynion y byddai'r datblygiad arfaethedig yn ddarostyngedig iddynt. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn rhoi esboniad manwl o strwythur a mathau'r gofynion arfaethedig [REP10-015].
- 21.8.74. Cafodd yr Ymgeisydd ac IPs drafodaeth fywiog ynghylch drafftio a chynnwys llawer o'r gofynion hyd at ddiwedd yr Archwiliad. Mae dDCO dewisol yr Ymgeisydd [REP10-006] yn sylweddol wahanol i dDCO y cais [APP-029] gan fod yr Ymgeisydd wedi ymateb i lawer o'r pwyntiau a godwyd gan yr ExA a'r IPs yn ystod yr Archwiliad. Mae'r fersiwn o'r dDCO sy'n dangos y newidiadau, a gyflwynwyd i'r Archwiliad erbyn Terfyn Amser 10 ac sy'n cymharu Diwygiad 6 â Diwygiad 1, yn dangos graddau'r newidiadau arfaethedig hyn [REP10-007].
- 21.8.75. Fel y cyfryw, gwnaed mwy o newidiadau i'r gofynion a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 8 [REP8-029] a Therfyn Amser 10 [REP10-006] nag y disgwyliar yn nodweddiadol erbyn yr adeg hon mewn Archwiliad. Mae fersiynau'r dDCO sy'n dangos y newidiadau, a gyflwynwyd erbyn Terfynau Amser 8 [REP8-032] a 10 [REP10-0078], yn dangos graddau'r newidiadau a wnaed. Wedi dweud hynny, mae'r newidiadau a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd wedi cael yr effaith gyffredinol o ddatrys problemau

ag IPs, yn hytrach na chyflwyno meysydd newydd lle ceir anghytundeb.

21.8.76. Mae Atodlen 3 yn cynnwys gofynion prosiect cyfan a gofynion yn benodol i'r gwaith. Byddai'r cyntaf yn berthnasol i'r holl becynnau gwaith gan gynnwys, ond heb ei gyfyngu, i'r terfynau amser ar gyfer cychwyn a chyfnodau cyffredinol y prosiect arfaethedig, a chydymffurfio â'r CoCP cyffredinol. Byddai'r olaf yn berthnasol i becynnau gwaith penodol ac yn mynnu cydymffurfio â'r is-Godau Ymarfer Adeiladu (is-CoCPs), Strategaethau Rheoli; paramedrau (fel y bo'n berthnasol); cyfnodau adeiladu; y gofyniad i gyflwyno Cynlluniau Rheoli a manylion dylunio i'w cymeradwyo; a gofynion gweithredol.

21.8.77. Mae'r gofynion yn cynnwys y mathau eang canlynol:

- Paramedrau ar gyfer adeiladu adeiladau, strwythurau a gwaith;
- Cydymffurfio â dogfennau rheoli;
- Proses ar gyfer cymeradwyo dyluniadau a chynlluniau manwl;
- Arolygon cyn-cychwyn; a
- Gofynion adeiladu, gweithredol a datgomisiynu amrywiol.

21.8.78. Gwnaed mwyafrif y newidiadau i Atodlen 3 yn Niwygiad 5, a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 8 [REP8-010] yn sgil y set olaf o Wrandawiadau Materion Penodol ar y dDCO a phynciau eraill yn gynharach y mis hwnnw (4-8 Mawrth 2019). Mae'r fersiwn yn dangos y newidiadau, sy'n cymharu Diwygiad 5 â Diwygiad 4, yn dangos y newidiadau a wnaed i Atodlen 3 ar yr adeg hon yn yr Archwiliad [REP8-030].

Dehongli

21.8.79. Gwnaed nifer o newidiadau i baragraff 1 (1) Atodlen 3 (Dehongli). Mae rhai ohonynt yn fân newidiadau ac yn newidiadau achlysurol. Roedd llawer ohonynt yn cynnwys ystyron ar gyfer y Cynlluniau a ddaeth i'r amlwg yn ystod yr Archwiliad. Mae newidiadau eraill yn cynnwys ystyron termau penodol a ddefnyddir yn Atodlen 3, fel Ymgynghorai Gwaith Morol; Gofynion Gwaith Morol; Gogledd Ynys Môn; platfform; trefniadau mynediad y safle; Dyddiad Comisiynu Uned 1; Dyddiad Comisiynu Uned 2.

21.8.80. Mae'r ExA o'r farn bod y mathau hyn o newidiadau yn angenrheidiol i wella sicrwydd a gorfodadwyedd.

Hyblygrwydd ac atodion

21.8.81. Roedd paragraff 1(4) Atodlen 3 yn destun archwiliad manwl yng nghyd-destun ehangach defnyddio atodion yn gyffredinol wrth ddrafftio'r gofynion. Hanfod y mater oedd p'un a ddylid cysylltu drafftio'r rhan hon o'r dDCO yn fwy eglur â'r paramedrau a aseswyd yn yr ES, ac felly osgoi'r posibilrwydd o gamu y tu allan i Amlen Rochdale.

21.8.82. Yn C4.0.56 [PD-009], the nododd yr ExA fod paragraff 1 (4) yn ceisio cyfyngu i ba raddau y gallai atodyn (neu ddrafft arall) ganiatáu newidiadau i'r cynllun cymeradwy i'r mân newidiadau neu newidiadau anfaterol eraill a fu'n destun AEA yn unig. Fodd bynnag, gofynnodd yr

ExA i'r Ymgeisydd ddarparu sylwebaeth ar gyfer pob gofyniad ynghylch hyblygrwydd yn y gallu i gymeradwyo ac amrywio'r manylion terfynol, p'un a yw hynny trwy ddefnyddio atodyn ai peidio.

- 21.8.83. Gofynnodd yr ExA i'r sylwebaeth gyfiawnhau pam y mae'r hyblygrwydd yn angenrheidiol a chadarnhau na fyddai'n cael yr effaith o ganiatáu i'r ACLI ganiatáu datblygiad sylweddol wahanol i'r hyn a aseswyd yn yr ES ac a bennir gan baramedrau'r DCO yn y lluniadau dylunio manwl (gan osgoi'r angen i geisio awdurdodiad ar gyfer newid drwy a153 PA2008), neu hepgor yr angen am unrhyw gynllun yn gyfan gwbl. Gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd wneud hyn gan ystyried *R. (on the application of Hubert) v Carmarthenshire CC Queen's Bench Division (Administrative Court), 05 August 2015 R. (on the application of Midcounties Cooperative Ltd) v Wyre Forest DC Queen's Bench Division (Administrative Court) 27 March 2009 [PD-009]*.
- 21.8.84. Caiff safbwynt yr Ymgeisydd a'i esboniad ar gyfer atodion, gan gynnwys y berthynas â pharagraff 1(4), eu hamlinellu mewn ymateb i'r Cwestiwn Ysgrifenedig Cyntaf 4.0.56 [REP2-375] ac erbyn Terfyn Amser 10 [REP10-013]. Yn yr hanfod, roedd yr Ymgeisydd yn dadlau "*bu'r Llysoedd yn fodlon derbyn atodion sydd wedi'u cyfyngu fel na ellir caniatáu newidiadau sylweddol i gwmpas datblygiad neu effaith amgylcheddol y tu hwnt i'r hyn a aseswyd.*" Fel y cyfryw, crybwyllodd ei fod wedi dilyn y dull a ddefnyddiwyd gan Orchmynion eraill a wnaed, gan gynnwys "*cymal dehongli unfath i'r ddarpariaeth ar Hinkley Point C yn cadarnhau y gellir ond cymeradwyo mân newidiadau anfaterol sy'n annhebygol o arwain at effeithiau amgylcheddol newydd neu sylweddol wahanol i'r rhai a aseswyd yn yr ES* [REP2-375].
- 21.8.85. Roedd LIC yn poeni bod gan nifer yr atodion "*y potensial i fynd â'r prosiect y tu hwnt i'r paramedrau a aseswyd yn yr ES*" [AS-016]. Ar ben hynny, dadleuodd "*Nid yw'n briodol i ofyniad DCO ganiatáu i'r posibilrwydd o hyn gynyddu'n anffurfiol drwy ychwanegu'r geiriad "onichytunir fel arall". Mae proses statudol os bydd angen gwneud newidiadau i'r DCO yn y dyfodol.*" [AS-016]. Cynhaliodd ei phryder drwy gydol yr Archwiliad.
- 21.8.86. Yn ISH yr ail DCO ac yn ei Hymateb i Bwyntiau Gweithredu [REP7-004], gofynnodd LIC am newid i baragraff 4 i atal unrhyw newidiadau rhag mynd y tu hwnt i'r paramedrau eithaf a aseswyd yn yr ES a chyfyngiadau'r gorchymyn. Roedd hyn er mwyn osgoi'r risg i newidiadau fynd y tu hwnt i'r asesiad yn yr ES, fel yr amlinellwyd yn ei chynrychiolaethau blaenorol [REP4- 053].
- 21.8.87. Roedd LIC yn poeni ynghylch y diffyg eglurder o ran effeithiau "sylweddol" wahanol ac y gallai hyn greu'r potensial i'r prosiect fynd y tu hwnt i Amlen Rochdale. Er ei bod yn deall nad oedd yr Ymgeisydd yn ceisio pŵer i fynd y tu hwnt i'r paramedrau eithaf a aseswyd yn yr ES, ni allai LIC weld unrhyw reswm pam na ellir rhoi "a pheidio â mynd y tu hwnt i'r paramedrau eithaf a aseswyd yn y Datganiad Amgylcheddol" ar ôl "Datganiad Amgylcheddol" ym mharagraff 1 (4). Roedd LIC yn dadlau y byddai hyn yn ychwanegu at y geiriad presennol ac felly y byddai'n cadw'r hyblygrwydd a geisiwyd gan yr Ymgeisydd [REP7-004].

- 21.8.88. Nid oedd yr Ymgeisydd yn cytuno. Yn ei farn ef, "*mae Partïon â Buddiant eraill i'w gweld yn gyfforddus â defnyddio atodion o fewn y gofynion*" ac roedd o'r farn nad oedd angen y cynhwysiad gan fod y cymal eisoes yn darparu ar ei gyfer, ac y byddai cyfeirio at baramedrau yn "*creu mwy o ansicrwydd ynghylch yr ystyr gwirioneddol.*" [REP10-013]
- 21.8.89. Mae'r ExA yn deall bod gan yr Ymgeisydd a LIC farnau cryf ynghylch drafftio paragraff 1 (4) a defnyddio atodion mewn gofynion yn fwy cyffredinol. Mae'r Ymgeisydd yn dyfynnu nifer o gynseiliau mewn Gorchmynion a wnaed, gan gynnwys Gorsaf Bêr Niwclear Newydd Hinkley Point C, i gyfiawnhau ei ddull. Mae hefyd yn datgan bod y drafft yn unfath i'r hyn a ddefnyddiwyd ar gyfer Hinkley Point C.
- 21.8.90. Er i LIC dderbyn bwriad 1(4), roedd eisiau cynnwys drafft mwy eglur o hyd er mwyn rhoi eglurder ynghylch effeithiau 'sylweddol' wahanol ac osgoi'r posibilrwydd y bydd y prosiect yn mynd y tu hwnt i Amlen Rochdale.
- 21.8.91. Mae'r ExA yn nodi sylwadau'r Ymgeisydd ynghylch IPs eraill yn ymddangos yn gyfforddus â'r gofynion, a byddai'n dweud yn syml nad yw hyn yn golygu bod y pwynt a wnaed gan LIC yn llai gwerthfawr neu berthnasol.
- 21.8.92. Mae'r ExA yn derbyn bod cynsail clir mewn Gorchmynion eraill a wnaed ar gyfer y modd y mae'r ymgeisydd wedi defnyddio gofynion ac atodion. Fodd bynnag, er gwaethaf cynsail, mae'n briodol o hyd i'r ExA ystyried p'un a ellir cyfiawnhau'r cyfryw hyblygrwydd yng nghydestun y datblygiad penodol hwn.
- 21.8.93. Mae'r ExA o'r farn bod y drafft a gyflwynwyd gan LIC yn ychwanegu eglurder a'i fod yn angenrheidiol er mwyn sicrhau nad yw'r atodion yn caniatáu newid y datblygiad yn anghyfreithlon y tu hwnt i'r hyn a oedd yn destun i'r AEA a'r tu hwnt i baramedrau Amlen Rochdale. Fel y cyfryw, mae'r ExA yn argymhell y dylid cynnwys y drafft a gynigiwyd gan LIC yn 1 (4) i ddarllen fel a ganlyn:

(4) Lle mae angen cymeradwyo manylion neu unrhyw ddogfen arall dan delerau unrhyw Ofyniad neu lle mae cydymffurfio â dogfen yn cynnwys y geiriau "oni chytunir fel arall" gan yr awdurdod cyflawni, ni chaiff y manylion neu unrhyw ddogfennau (gan gynnwys unrhyw newidiadau neu ddiwygiadau dilynol) neu gytundebau eraill gan yr awdurdod cyflawni eu cymeradwyo heblaw mewn perthynas â mân newidiadau neu wyriadau, neu rai anfaterol, lle y dangoswyd i fodlonrwydd yr awdurdod cyflawni nad yw testun y cymeradwyaeth neu'r cytundeb a geisir yn arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol sylweddol newydd neu sylweddol wahanol i'r rhai a aseswyd yn y Datganiad Amgylcheddol ac nad ydynt yn mynd y tu hwnt i'r paramedrau eithaf a aseswyd yn y Datganiad Amgylcheddol."

Drafftio manwl y gofynion prosiect cyfan (PW)

- 21.8.94. Archwiliodd yr ExA ddrafft y gofynion yn ystod tri ISH y DCO; yn

rownd gyntaf a'r ail rownd o gwestiynau [PD-009, PD-013] a thrwy gais R17 [PD-021].

- 21.8.95. Mae Tabl 4 sy'n dilyn yn ystyried drafftio'r gofynion prosiect cyfan (PW). Darperir ymresymiad ac argymhelliad yr ExA mewn perthynas â phob gofyniad PW isod.

Tabl 4: Gofynion prosiect cyfan (PW)

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
<i>Gofynion prosiect cyfan</i>		
<i>Rhagddodiad – PW</i>		
PW1 – Terfynau amser	Gwnaed newid i'r dyddiad dechrau o 5 i 6 blynedd. Cyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 8 (25 Mawrth) yn dilyn trafodaeth yn ISH y DCO a'r Gwrandawriad CA ym mis Mawrth a chynhwysiad Erthygl 83 – Cyllid ar gyfer gweithredu'r datblygiad awdurdodedig [REP8-033]. Crybwyllodd yr Ymgeisydd ei fod wedi ceisio estyniad o flwyddyn i alluogi'r ymgymwrwr i fynd drwy'r broses gymeradwyo ychwanegol cyn y gallai roi'r prosiect ar waith [REP8-010].	O ystyried gohiriad y cynllun arfaethedig, mae'r ExA o'r farn bod y cynnydd arfaethedig yn amser dechrau'r cynllun arfaethedig yn rhoi mwy o hyblygrwydd i'r Ymgeisydd ar ddechrau'r prosiect i sicrhau (neu fel arall) cymeradwyaeth ychwanegol gan yr SoS. Mae'r ExA yn derbyn bod y newid i'r drafft a gynigir gan yr Ymgeisydd yn berthnasol ac yn rhesymol dan yr amgylchiadau hyn.

	Ni fynegwyd unrhyw wrthwynebiad gan IPs wrth ymateb i'r cynnig.	
PW2 – Cyfnodau'r datblygiad awdurdodedig	Mae CNC [REP9-037] yn gofyn i gael ei gynnwys yn ogystal ag IACC i gyflawni'r	Mae'r ExA yn nodi y cytunwyd ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth (MoU) rhwng IACC, CNC a LIC a gyflwynwyd

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
	gofyniad yn PW 2 (1) a (2), o ystyried bod cyfnodau'r MOLF yn ymwneud â gwaith sy'n croesi penllanw cymedrig y gorllanw. Mae'r Ymgeisydd yn anghytuno â CNC oherwydd, yn ei farn ef, "gallai hyn arwain at faterion lle nad yw awdurdodau cyflawni yn cytuno â'i gilydd" [REP8-004]. Mae hefyd yn dadlau gan fod y Strategaeth Fesul Cam yn ymwneud ag osgoi materion ar y tir (a bod adeiladu'r MOLF er mwyn osgoi effeithiau traffig), nid oes angen cynnwys CNC fel awdurdod cyflawni ac y gallai IACC ymgynghori â nhw, pe byddai o'r farn ei bod yn briodol [REP8- 004]. Cynhaliodd yr Ymgeisydd y farn hon hyd ddiwedd yr Archwiliad [REP10-013]. Crybwyllodd IACC ar Derfyn Amser 5 y dylai fod un awdurdod cyflawni yn unig, ond ni ddaeth yn	i'r Archwiliad ar ei ffurf derfynol erbyn Terfyn Amser 10. Mae'r MoU yn amlinellu'r weithdrefn i'w dilyn ar gyfer y gwaith hynny sy'n croesi penllanw cymedrig y gorllanw, ac felly'n cynnwys IACC a CNC fel awdurdodau cyflawni ar gyfer y tir uwchben ac islaw penllanw cymedrig y gorllanw, yn ôl eu trefn [REP10-013]. Mae'r ExA yn nodi bod gwrthwynebiad IACC i'r gofyniad hwn ar adeg yn yr Archwiliad pan nad oedd unrhyw eglurder ynghylch rolau CNC ac IACC o ran cyflawni gofynion. Wedi hynny, cytunodd IACC â'r MoU, gan ddatrys y diffyg eglurder ynghylch rolau CNC, LIC a'i hunan [REP10-015]. O ystyried hynny, mae'r ExA yn fodlon bod rolau unigol IACC, CNC a LIC mewn perthynas â'r broses o gyflawni gofynion yn yr ardal rynglanw yn glir. Felly, nid yw'r ExA yn derbyn ymresymiad yr Ymgeisydd. Hefyd, nid yw'r ExA yn derbyn bod y Strategaeth Fesul Cam yn ymwneud â materion ar y tir yn unig. Byddai cyflwyno'r MOLF gam wrth gam yn effeithio ar faterion a fyddai'n disgyn o fewn cylch gwaith CNC hefyd. Am y rhesymau hyn, mae'r ExA yn argymhell newid PW2 i gynnwys CNC yn (1) a (2).

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
	ôl at y pwynt hwn mewn cyflwyniadau diweddarach [REP5- 057].	
PW3 – Datganiad am y Dull Adeiladu	Gofynnodd CNC am gael ei gynnwys fel ymgynghorai a chytunodd yr Ymgeisydd, gan ychwanegu CNC at ddrafft y gofyniad erbyn Terfyn Amser 10 yr Archwiliad.	Mae'r ExA o'r farn bod y newid i gynnwys CNC yn angenrheidiol ac yn rhesymol. Yn ogystal, mae'r ExA yn argymhell dau fân newid i ddrafft y gofyniad: dileu'r gair 'cyffredinol' yn PW3(1) a chynnwys y gair 'rhaid' yn PW3(2) er mwyn manwl gywirdeb a gorfodadwyedd.
PW4 – Hysbysiad cwblhau a defnydd gweithredol	Gofynnodd CNC am gael ei gynnal yn y gofynion yn ymwneud â hysbysiad cwblhau a defnydd gweithredol y Gwaith Morol. Ychwanegwyd hyn gan yr Ymgeisydd.	Mae'r ExA o'r farn bod y newid hwn yn angenrheidiol ac yn rhesymol, ac mae'n derbyn drafft arfaethedig yr Ymgeisydd.
PW5 (1) – Rhywogaethau a Warchodir gan Ewrop: arolygon cyn-cychwyn	Mae'r ExA yn poeni nad yw drafft y gofyniad hwn i'w weld yn cynnwys Gwaith Rhif 12 yn yr arolygon cyn-cychwyn ar gyfer Rhywogaethau a Warchodir gan Ewrop. Felly, mae'n ymddangos i'r ExA y gallai'r gwaith hwn fynd rhagddo, o bosibl, pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei gymeradwyo, ac y gellid effeithio ar Rywogaethau a Warchodir gan Ewrop.	Mae'r ExA yn argymhell y dylai'r SoS newid PW5(1) i ddileu'r cyfeiriad at Waith Rhif 12, gan fod yr ExA o'r farn y byddai angen arolygon cyn-cychwyn ar gyfer Rhywogaethau a Warchodir gan Ewrop ar gyfer y gwaith hwn.

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
PW6 Amddiffyn Adar Gwyllt sy'n Bridio		Ychwanegwyd mân newid i rifau'r paragraffau.
PW7 – CoCP a chynlluniau Wylfa Newydd	Roedd dau fater yn ymwneud â PW7. Yn gyntaf, mae IACC yn cynnig drafft ychwanegol yn ymwneud â chynnwys manwl y Cynllun Rheoli Diogelwch Adeiladu [REP9- 031]. Mae'r Ymgeisydd o'r farn nad yw'r manylder y mae IACC wedi gofyn amdano yn angenrheidiol gan y byddai wedi'i gynnwys yn y Strategaeth Rheoli Diogelwch Cymunedol (CSMS) terfynol [REP10-013]. Yn ail, mynegodd LIC bryderon y byddai angen i'r CSMS gynnwys materion diogelu. Fel y cyfryw, ystyriwyd y dylid datblygu'r CSMS trwy gydweithio â'r Grŵp Ymgysylltu â'r Gwasanaethau Brys a'r Grŵp Ymgysylltu Iechyd a Lles cyn ei chyflwyno i IACC [REP6-062].	O ran y mater cyntaf, mae'r ExA yn cytuno ag ymresymiad yr Ymgeisydd. O ran yr ail fater, mae'r ExA o'r farn bod LIC yn codi pryderon dilys. Fodd bynnag, mae'r ExA yn nodi na fydd y Grŵp Ymgysylltu â'r Gwasanaethau Brys a'r Grŵp Ymgysylltu Iechyd a Lles yn bodoli'n ffurflen nes ar ôl i'r CSMS gael ei chyflwyno i IACC i'w chymeradwyo. Mae'r ExA yn nodi'r newid a wnaed i'r rhestr ymgylgoreion mewn perthynas â'r CSMS yn Atodlen 4, Dogfennau a Chynlluniau Rheoli, ac mae o'r farn bod hyn yn mynd i'r afael â phryder LIC yn hyn o beth. Fel y cyfryw, mae'r ExA yn derbyn drafft yr Ymgeisydd.

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
PW7 – Cynllun Rheoli Digwyddiadau Traffig a Gwaith Rhif 12	1. Gofynnodd Heddlu Gogledd Cymru (HGC) am gael ei gynnwys fel ymgynghorai. 2. Roedd HGC hefyd yn poeni nad oedd yn cwmpasu Gwaith Rhif 12.	1. Mae'r ExA yn nodi bod HGC wedi'i gynnwys fel ymgynghorai yn Atodlen 4, Rhan 1. 2. Mae'r ExA o'r farn bod hyn yn rhesymol, o ystyried meintiau'r traffig, ac felly byddai'r tebygolrwydd o ddamwain yn aros yn gymharol isel yn ystod y gwaith i baratoi a chlirio'r safle.
PW8 – Ymddygiad y gweithlu	Wrth ymateb i C2.4.17 [PD-013], roedd LIC yn poeni pe byddai dibyniaeth yn cael ei rhoi ar yr WMS, rhaid ei drafftio'n fanwl gywir er mwyn sicrhau y gellid ei gorfodi [REP6-062] . PW8 (4) Mae'r ExA yn nodi bod yr Ymgeisydd wedi cynnwys HGC fel ymgynghorai yn PW8(1); ac y dylid darparu copi o God Ymddygiad Wylfa Newydd i HGC yn PW8(2), ac y bydd HGC yn ymgynghorai yn PW8(3).	Mae'r ExA o'r farn bod hyn yn rhesymol - fodd bynnag, ni all ymddygiad unigolyn gael ei reoli gan y gofyniad hwn gan fod ei ymddygiad wedi'i reoli gan ei contract cyflogaeth â'i gyflogwr (a fyddai'n cynnwys cod ymddygiad) a chyfraith cyflogaeth berthnasol. PW8(4) Mae'r ExA yn argymhell mân newid er mwyn sicrhau bod HGC, yn ogystal ag IACC, yn cael copi o unrhyw ddiwygiad i God Ymddygiad Wylfa Newydd yn PW8(4).

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
PW9 – Dyddiad comisiynu a darfyddiad		Ni chynigir unrhyw newidiadau ac mae'r ExA yn derbyn newidiadau drafftio'r Ymgeisydd.
PW10 – Cynllun datgomisiynu Wylfa Newydd	Mae angen newid PW10 (1) i gyfeirio at PW9(2) gan fod PW9(1) yn cyfeirio at gomisiynu a bod y gofyniad hwn yn ymwneud â datgomisiynu. Mae PW10(2) yn rhestr gaeedig, fel y mae wedi'i eirio.	Mae PW10 yn ofyniad sy'n ymwneud â datgomisiynu. Mae PW9(1) yn ymwneud â chomisiynu a PW9(2) yn ymwneud â datgomisiynu. Mae angen newid y gofyniad i gyfeirio at ddatgomisiynu yn unig. Mae angen newid PW10(2) i roi'r hyblygrwydd i IACC ofyn am y dogfennau sydd ei angen arno, gan gynnwys ES datgomisiynu a TA ar gyfer datgomisiynu, er enghraifft.
PW11 – Cynllun Seilwaith Digidol	Mae'r ExA yn nodi y cytunwyd ar ddrafftio'r gofyniad hwn gydag IACC. Fodd bynnag, yn yr ISH Economaidd-gymdeithasol, mynegodd cynrychiolwyr o'r gwasanaethau brys bryder ynghylch y diffyg signal ffônau symudol ar yr ynys a'r cyfle i gydweithio â'r Ymgeisydd, IACC ac eraill i fynd i'r afael â'r materion hyn.	Mae'r ExA yn cynnig y dylid newid Atodlen 4 i gynnwys HGC, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaeth Ambiwlans Gogledd Cymru yn PW11(1).

Gofynion paratoi a chlirio'r safle

- 21.8.96. Mae'r tabl isod yn ystyried drafft manwl y gofynion yn ymwneud â Pharatoi a Chlirio'r Safle.

Tabl 5: Gofynion Paratoi a Chlirio'r Safle (SPC)

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
<i>Gofynion paratoi a chlirio'r safle</i> <i>Rhagddodiad – SPC</i>		
SPC6, SPC11	Heb ei newid neu'n destun mân newidiadau neu newidiadau canlyniadol. Mae'r Ymgeisydd wedi amlinellu'r rheswm pam y cynigir y newidiadau hyn yn ei 'Dabl Cryno o'r Newidiadau i'r DCO' a oedd yn cyd-fynd â phob iteriad o'r dDCO [REP1-009; REP2-004; REP5-006; REP8-010, and REP10-010].	Er nad oedd yr ExA wedi'i ddarbwylllo gan resymau'r Ymgeisydd dros rai o'r mân newidiadau a'r newidiadau canlyniadol hyn, mae'n cytuno y gellir cyfiawnhau'r newidiadau arfaethedig i wella eglurder y drafftio neu eu bod yn newidiadau canlyniadol i sicrhau bod y DCO yn cael yr effaith fwriadedig. Felly, mae'r ExA yn derbyn y drafft a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd yn ei DCO dewisol [REP10-006].
SPC1 – Lluniadau Dylunio Manwl	Gofynnodd HGC am gael ei gynnwys yn y gofyniad hwn – ychwanegwyd ymgynghoriad gan yr Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser 5 [REP5-003]	Mae'r ExA yn derbyn drafft arfaethedig yr Ymgeisydd.
SPC2 – Maes parcio adeiladu	Mae'r ExA yn poeni nad yw drafft y gofyniad hwn yn cynnwys manwl gywirdeb yn ymwneud ag amseriad ac, o ganlyniad, byddai'n anodd gorfodi'r gofyniad.	Mae'r ExA yn argymhell y dylid ailysgrifennu SPC2 i gynnwys sbardun ar gyfer pa bryd y byddai angen darparu maes parcio adeiladu a manylion am sut byddai'r parcio'n cael ei gyflwyno fel a ganlyn: Cyn dechrau Gwaith Rhif 12, dylai 45 o leoedd parcio i weithwyr adeiladu gael eu darparu a bod ar gael o fewn

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
	Mae Gwaith Rhif 12 wedi'i eithrio o ofyniad PW7(2) ac, o ganlyniad, ni fyddai'n cael ei gynnwys yn y strategaeth parcio fesul cam, a fyddai'n pennu amserlenni a niferoedd ar gyfer lleoedd parcio. O ganlyniad, fel y mae wedi'i eirio ar hyn o bryd, nid yw'r gofyniad yn cynnwys manwl gywirdeb yn ymwneud ag amseriad a niferoedd lleiaf, ac felly ni fyddai'n bodloni'r gofynion.	WNTA (gan gynnwys lleoedd penodol i staff anabl). Dylai'r lleoedd parcio a ddarperir fod ar gael i'w defnyddio gan y gweithwyr adeiladu a'u cadw hyd ddiwedd y gwaith.
SPC3 – Is-CoCP Safle'r Brif Orsaf Bŵer	Gofynnodd CNC am gael ei gynnwys yn y gofyniad hwn – ychwanegwyd gan yr Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser X.	Mae'r ExA yn derbyn drafft arfaethedig yr Ymgeisydd.
SPC4 a SPC5	Roedd SPC4 a SPC5 yn y dDCO yn wreiddiol, ac yna fe'u dilëwyd a'u hailosod fel PW5 a PW6, yn ôl eu trefn.	Ddim yn berthnasol
SPC6	Heb ei newid neu'n destun mân newidiadau neu newidiadau canlyniadol.	Er nad oedd yr ExA wedi'i ddarbwylllo gan resymau'r Ymgeisydd dros rai o'r mân newidiadau a'r newidiadau canlyniadol hyn bob tro, mae'n cytuno y gellir cyfiawnhau'r newidiadau arfaethedig i wella

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
		egllurder y drafftio neu eu bod yn newidiadau canlyniadol i sicrhau bod y DCO yn cael yr effaith fwriadedig. Felly, mae'r ExA yn derbyn y drafft a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd yn ei DCO dewisol [REP10-006].
SPC7	Heb ei newid neu'n destun mân newidiadau neu newidiadau canlyniadol.	Er nad oedd yr ExA wedi'i ddarbwylllo gan resymau'r Ymgeisydd dros rai o'r mân newidiadau a'r newidiadau canlyniadol hyn bob tro, mae'n cytuno y gellir cyfiawnhau'r newidiadau arfaethedig i wella eglurder y drafftio neu eu bod yn newidiadau canlyniadol i sicrhau bod y DCO yn cael yr effaith fwriadedig. Felly, mae'r ExA yn derbyn y drafft a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd yn ei DCO dewisol [REP10-006].
SPC8 – Cynllun archwilio ysgrifenedig archaeolegol	Cynigiodd LIC eiriad newydd er mwyn sicrhau bod cynllun archwilio ysgrifenedig archaeolegol ar waith ar gyfer y gwaith SPC.	Mae'r ExA wedi derbyn drafft LIC â mân newidiadau.
SPC 9 – Cynllun trin dŵr	Cynigiodd CNC y dylid ei gynnwys fel ymgynghorai. Cytunodd yr Ymgeisydd.	Mae'r ExA wedi derbyn drafft yr Ymgeisydd.
SPC10 – Cynllun draenio	Roedd SPC10 yn y dDCO yn wreiddiol, ac yna fe'i dilewyd a'i ailosod fel WN1 a WN2.	Ddim yn berthnasol

Gofyniad	Mater	Ymresymiad ac argymhelliad yr ExA
SPC12 – Mynediad	Mynegodd HGC bryder yn wreiddiol ynghylch gosodiad y prif safle er mwyn caniatáu mynediad diogel i bob cerbyd adeiladu. Ymatebodd yr Ymgeisydd i'r Cwestiwn Ysgrifenedig Cyntaf 4.0.65 [REP2-375] i esbonio pam y cafodd ei ddylunio yn y modd hwnnw. Ni chododd IACC fater mewn perthynas â hyn ac roedd yn cefnogi gosod y prif safle 8m yn ôl [REP5-057].	Gyda'r esboniad a ddarparwyd gan yr Ymgeisydd a'r ffaith na fynegodd IACC, fel yr awdurdod priffyrdd lleol, unrhyw wrthwynebiad i'r drafft arfaethedig, mae'r ExA yn fodlon bod y gofyniad yn angenrheidiol ac yn berthnasol i'r datblygiad arfaethedig.
SPC 13 – Adfer	Gwnaed newidiadau amrywiol drwy drafod ag IACC a CNC.	Mae'r ExA yn nodi y daethpwyd i gytundeb ac mae'n derbyn drafft yr Ymgeisydd.

21.8.100. Mae Tablau 6 i 11 yn darparu cyfeiriadau paragraffau at y lleoliad yn yr adroddiad hwn lle ceir trafodaeth ynghylch gofynion gwaith penodol yn ymwneud â'r materion canlynol:

- Gwaith yr Orsaf Bŵer;
- Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer oddi ar y Safle;
- Cyfleusterau Parcio a Theithio;
- Cyfleusterau'r Ganolfan Logisteg;
- Gwelliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd; a
- Safleoedd digolledu ecolegol.

Tabl 6: Gofynion Gwaith yr Orsaf Bŵer (WN)

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
<i>Gwaith yr Orsaf Bŵer (WNDA)</i> Rhagddodiad - WN	
WN1	6.3, 6.4, 6.8, 7.6, 9.6, 9.7, 9.9, 10.4, 17.4, 17.7
WN2	6.4, 6.13, 7.6, 10.4
WN3	6.8, 7.6
WN4	13.5, 14.3
WN5	13.7, 13.8, 14.5
WN6	13.7, 13.8, 14.5
WN7	14.3, 14.5
WN8	6.6
WN9	6.6, 14.3
WN10	6.6, 13.5, 13.6, 13.7
WN11	6.4, 6.6, 9.8, 13.5, 13.6, 13.7
WN12	6.4, 9.8, 13.5, 13.6, 13.7
WN13	6.4, 7.6, 18.5
WN14	6.4, 6.6, 9.8, 13.5, 13.6, 13.7
WN15	6.4, 6.7
WN16	6.4, 6.7
WN17	6.4

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
WN18	17.4
WN19	14.5, 17.4
WN20	7.6, 8.4, 11.4
WN21	8.4, 8.6
WN22	8.4, 14.4, 14.5, 16.3
WN23	8.4, 14.3
WN24	8.4, 13.6
WN25	8.4
WN26	8.4
WN27	8.4, 6.13
WN28	11.4, 7.6
WN29	14.4
WN30	14.3
WN31	17.4, 17.6
WN32	7.6

Tabl 7: Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle (OPSF)

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
<i>Cyfleusterau'r orsaf bŵer oddi ar y safle</i> <i>Rhagddodiad - OPSF</i>	

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
OPSF1	9.9
OPSF2	14.4, 14.5
OPSF3	14.3, 14.5
OPSF4	14.4, 14.5
OPSF5	8.8
OPSF6	17.4

Tabl 8: Gofynion Cyfleusterau Parcio a Theithio (PR)

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
<i>Cyfleuster Parcio a Theithio Rhagddodiad - PR</i>	
PR1	9.9, 11.4
PR2	14.4
PR3	14.4
PR4	14.3
PR5	17.5 17.6
PR6	13.6
PR7	17.4
PR8	17.4

Tabl 9: Gofynion y Ganolfan Logisteg (LC)

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
<i>Canolfan Logisteg</i> <i>Rhagddodiad – LC</i>	
LC1	9.9, 11.4
LC2	14.4
LC3	14.4
LC4	14.3, 14.4
LC5	9.9, 13.6, 14.5
LC6	17.4
LC7	17.4
LC8	9.10

Tabl 10: Gwelliannau i'r A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd (OH)

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
<i>Gwelliannau i'r</i> <i>A5025 oddi ar</i> <i>linell bresennol</i> <i>y ffordd</i> <i>Rhagddodiad –</i> <i>OH</i>	
OH1	9.9, 11.4
OH2	14.4
OH3	14.4
OH4	14.4
OH5	17.4

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
OH6	14.3, 17.4
OH7	17.4
OH8	13.6
OH9	6.4
OH10	6.4

Tabl 11: Gofynion Safleoedd Digolledu Ecolegol (ECS)

Gofyniad	Cyfeiriad at baragraffau yn yr adroddiad
<i>Safleoedd digolledu ecolegol</i> <i>Rhagddodiad – ECS</i>	
ECS1	6.4, 11.4
ECS2	6.4, 16.3
ECS3	6.4
ECS4	6.4

Erthygl 5 – Effaith y Gorchymyn ar Ganiatâd Paratoi'r Safle

- 21.8.259. Newidiodd drafft Erthygl 5 yn sylweddol hanner ffordd drwy'r Archwiliad. Paratowyd y drafft gwreiddiol ar adeg pan roedd yr Ymgeisydd wedi gwneud cais am ganiatâd cynllunio dan TCPA ar gyfer gwaith Paratoi a Chlirio'r Safle o fewn WNDA. Roedd y drafft hwn yn ceisio galluogi dull deuol ar gyfer paratoi a chlirio'r safle, a fyddai wedi galluogi'r Ymgeisydd i droi at ymgymryd â'r gwaith dan y Gorchymyn pa na fyddai caniatâd cynllunio yn cael ei roi. Mae'r fersiynau o'r dDCO a'r EM sy'n amlygu'r newidiadau yn rhoi'r hanes am sut y newidiodd y drafft yn ystod yr Archwiliad.

- 21.8.260. Cafwyd trafodaeth sylweddol yn ISH yr ail DCO ynghylch sut byddai'r ddwy broses yn gweithio'n ymarferol a'r posibilrwydd o orgyffwrdd / bylchau rhwng meysydd ag awdurdodaeth wahanol. Nid oedd modd datrys llawer o'r cwestiynau a'r pryderon a godwyd ar yr adeg honno yn yr Archwiliad oherwydd y ffaith bod y Cais Cynllunio ar gyfer Paratoi a Chlirio'r Safle (SPC) wedi ei alw i mewn gan Weinidogion Cymru dri mis i mewn i'r Archwiliad, ac nid oedd amseriad y penderfyniad gan Weinidogion Cymru, na'r penderfyniad ei hun, yn hysbys [REP4-053]. Cododd J Chanay nifer o bryderon hefyd ynghylch goblygiadau tynnu'r cais cynllunio TCPA yn ôl mewn perthynas ag awdurdodaeth ddatganoledig [REP5-083].
- 21.8.261. Yn y pen draw, tynnwyd y cais cynllunio dan TCPA am ganiatâd cynllunio ar gyfer gwaith i baratoi a chlirio'r safle yn ôl, yn dilyn cyhoeddiad Hitachi i ohirio ei brosiect gorsaf bŵer niwclear yn y DU [AS-039]. Arweiniodd hyn at ddileu fersiwn y Cais o Atodlen 4 i'r DCO – Cymeradwyaeth Dybiedig neu Gydymffurfriad gan yr Ymgeisydd, ar y sail ei bod wedi'i seilio ar amodau drafft cais cynllunio a dynnwyd yn ôl, ac nad oedd yn berthnasol mwyach [REP5-006].
- 21.8.262. Wedi hynny, ailddrafftwyd Erthygl 5 yng nghyd-destun cais cynllunio tybiannol yn y dyfodol ar gyfer gwaith paratoi a chlirio'r safle.
- 21.8.263. Er bod LIC yn fodlon â bwriad Erthygl 5 wedi'i hailddrafftio, sef "cyflymu cyflawni", holodd a ddylid newid y diffiniad o "Ganiatâd SPC" i fod yn gyson â'r gwaith a ganiatawyd dan Waith Rhif 12 yn Atodlen 1 i'r Gorchymyn. Roedd yn dadlau, heb y cysondeb hwn, gallai penderfynu pa rai o Ofynion DCO a gyflawnwyd yn gyfan gwbl neu'n rhannol, "*fod yn gymhleth ac yn aneglur mewn amgylchiadau lle mae Caniatâd SPC yn y dyfodol yn awdurdodi gwaith sylweddol wahanol (a all fod yn llai o ran ei gwmpas a'i fath) i'r gwaith a awdurdodwyd gan Waith Rhif 12.*" [REP7-004]. Cynigiodd ddau bwynt drafftio manwl hefyd.
- 21.8.264. Ymateb yr Ymgeisydd oedd ei fod wedi ystyried y newid, ond ei fod o'r farn na fyddai'n briodol cyfyngu ar waith SPC dan gais cynllunio yn y dyfodol yn y ffordd hon - oherwydd y gall fod yn llai, yn unfath neu'n fwy na Gwaith Rhif 12. Beth bynnag, mae'r penderfyniad ynghylch pa amodau y tybir eu bod wedi'u cymeradwyo yn un i IACC a'r ymgymwrwr, felly pe byddai'r SPC yn wahanol i Waith Rhif 12, mae'n debygol na fyddai'r partïon yn cytuno â'r gwaith dan y caniatâd cynllunio fel rhwymedigaethau cyflawni mewn perthynas â Gwaith Rhif 12 [RP8-004]. Cynhwyswyd mân newidiadau eraill a geisiwyd gan LIC mewn perthynas ag Erthygl 5 gan yr Ymgeisydd.
- 21.8.265. Yn ei gais R17, gofynnodd yr ExA i IACC, fel yr awdurdod cyflawni/gorfodi, p'un a oedd yn fodlon â drafft yr Ymgeisydd o'r Erthygl yng ngoleuni'r newid arfaethedig i'r diffiniad a awgrymwyd gan LIC ac ymateb yr Ymgeisydd. Os nad oedd yn fodlon, yna dylai roi rhesymau a darparu drafft amgen [PD-021]. Roedd IACC yn ddistaw ynghylch y mater penodol hwn hyd at ddiwedd yr Archwiliad.

- 21.8.266. Cafodd tynnu'r cais cynllunio TCPA yn ôl a dileu fersiwn y Cais o Atodlen 4, yr oedd yr Erthygl yn ei rhoi ar waith, yn effaith o liniaru'r rhan fwyaf o bryderon yr ExA ac IPs ynghylch sut byddai'r dull deuol cychwynnol a gynigiwyd gan yr Ymgeisydd yn gweithredu.
- 21.8.267. Mae'r prif fater sy'n weddill yn ymwneud â chynnig LIC i geisio alinio'r diffiniad o Waith Paratoi a Chlirio'r Safle â Gwaith Rhif 12, y mae'r Ymgeisydd yn ei wrthwynebu ac nad yw IACC wedi mynegi barn yn ei gylch.
- 21.8.268. Mae'r ExA yn deall pryder LIC ynghylch y diffyg eglurder posibl yn y dyfodol ac ymateb yr Ymgeisydd. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn nad oes unrhyw sicrwydd y bydd ymgwymerwr yn cyflwyno cais cynllunio i IACC yn y dyfodol dan TCPA ar gyfer gwaith paratoi a chlirio'r safle. Beth bynnag, IACC neu LIC fyddai'n gyfrifol, pe byddai'n cael ei alw i mewn, i fod yn glir ynghylch perthynas y cais cynllunio â'r Gorchymyn (os caiff ei gymeradwyo) pan fyddai'r cais yn cael ei wneud. Mae'n ymddangos i'r ExA bod ceisio penderfynu hyn cyn digwyddiad posibl anhysbys yn creu level ddi-fudd o gyfyngiadau.
- 21.8.269. Mae'r ExA yn derbyn cyfiawnhad yr Ymgeisydd â'i ddrafft o Erthygl 5. Mae o'r farn ei bod yn rhesymol ac yn angenrheidiol darparu dull (hysbysiad) yn y DCO i sicrhau sicrwydd ynghylch rheolaeth gynllunio gwaith paratoi'r safle trwy ofynion yn hytrach na thrwy amodau. Byddai'n agored i'r sawl sy'n penderfynu ar y cais cynllunio ddefnyddio'r caniatâd cynllunio neu Gytundeb Adran 106 i fynd i'r afael ag unrhyw anghysondebau/tyndra rhwng y caniatâd ar gyfer gwaith paratoi'r safle a'r DCO a wnaed.

Erthygl 9 – Caniatâd i drosglwyddo budd y Gorchymyn

- 21.8.270. Nid yw'r Awdurdod Datgomisiynu Niwclear (NDA) yn cytuno â drafft dewisol yr Ymgeisydd o'r erthygl hon, am resymau a amlinellir yn ei ymateb erbyn Terfyn Amser 7 [REP7-019]. Er ei fod yn cytuno â rhai o'r pwyntiau a godwyd gan NDA, nid yw'r Ymgeisydd yn cytuno ag argymhelliad NDA i ddiwygio drafftio Erthygl 9 [REP8-004].
- 21.8.271. Wrth ymateb i Gwestiwn R17.2.9 yr ExA, mae NDA [REP9-040] yn cynnig y dylid diwygio Erthygl 9 i gyfeirio at baragraff 20 Rhan 3 o Atodlen 15 i'r dDCO [REP10-006 erbyn hyn], ac y dylid disodli paragraff 29 â thestun NDA ym mharagraff 7.2 REP9-040.
- 21.8.272. Mae geiriad arfaethedig NDA erbyn Terfyn Amser 9, ar gyfer Erthygl 9 y dDCO i ddechrau, fel a ganlyn:

"...9.-(1) Yn ddarostyngedig i baragraff 29 Rhan 3 o Atodlen 15, gall yr ymgwymerwr, gyda chaniatâd yr Ysgrifennydd Gwladol..."

21.8.273. Ac yna Atodlen 15, Rhan 3, paragraff 29 y dDCO:

"...29. Ni ddylai'r ymgwymerwr drosglwyddo neu roi i unrhyw unigolyn arall unrhyw rai neu bob un o fuddion darpariaethau'r Gorchymyn hwn dan Erthygl 9 (Caniatâd i drosglwyddo budd y Gorchymyn), sy'n ymwneud â, neu'n effeithio ar, bob rhan neu unrhyw ran o safle NDA heb ganiatâd gan NDA (ni ddylai'r caniatâd hwnnw gael ei ymatal neu ei oedi'n afresymol)..."

21.8.274. Yn REP10-014 yn ymwneud ag ateb NDA i'r Cwestiwn R17: 17.2.9, mae'r Ymgeisydd yn amlygu, cyn REP9-040, bod NDA yn ceisio [REP7-019] diwygio'r dDCO i gynnwys gofyniad newydd ac ychwanegol yn Erthygl 9(2), a fyddai'n darllen fel a ganlyn:

"...(2) Cyn unrhyw drosglwyddiad neu ganiatâd a wneir yn unol â'r pwerau a roddir ym mharagraff (1) sy'n ymwneud â, neu'n effeithio ar, bob neu unrhyw ran o safle NDA, rhaid i'r trosglwyddai neu'r prydleswr (fel y bo'n berthnasol' ddod i gytundeb cydweithio rhwng trwyddedigion safle niwclear ag NDA a Magnox, oni bai bod NDA, Magnox a'r ymgwymerwr yn cytuno fel arall..."

21.8.275. Effaith y testun a gynigiwyd gan NDA erbyn Terfyn Amser 9 ar gyfer Atodlen 15, Rhan 3, paragraff 29 o'r dDCO fyddai cyfyngu ar bwerau penderfynu'r SoS [REP10-014 R17.2.9]. Pe byddai NDA yn atal ei ganiatâd, byddai'r testun arfaethedig yn atal trosglwyddiad dan Erthygl 9, er i'r SoS wneud y Gorchymyn a rhoi'r pwerau y byddai'n eu darparu, ond canlyniad priodol dan Erthygl 9 fyddai sicrhau y byddai effeithiau trosglwyddiad a ganiateir gan yr SoS yn dderbyniol. Felly, mae'r Panel o'r farn bod testun awgrymedig NDA ar gyfer paragraff 29 yn amhriodol.

21.8.276. Gan droi at destun awgrymedig NDA ar gyfer Erthygl 9(1) [REP9-040]. Drafftiiwyd nifer o erthyglau eraill y dDCO i groesgyfeirio at Atodlen 15, er enghraifft Erthygl 19 (Cynnal a chadw strydoedd newydd a newidiedig) ac Erthygl 37 (Ymgwymerwyr Statudol). Fodd bynnag, mae darpariaethau amddiffynnol yn destun i Erthygl 41 ac yn cael eu rhoi ar waith ganddi. Felly, nid yw geiriad arfaethedig NDA ar gyfer Erthygl 9 [REP9-040] yn angenrheidiol, o ystyried: diben Erthygl 41; y testun arfaethedig ar gyfer Atodlen 15, Rhan 3, paragraff 29 y dDCO; ynghyd â'r diffiniad o 'ymgwymerwr' yn Erthygl 2 y dDCO.

21.8.277. Eir i'r afael â darpariaethau amddiffynnol ar gyfer buddiannau NDA yn y bennod sy'n ymwneud â CA a materion cysylltiedig.

21.8.278. Yn ei gais R17 [PD-021], holodd yr ExA a oedd y defnydd o'r term 'arall' yn 9(4) yn gywir. Newidiodd yr Ymgeisydd hyn i 'amgen'. Caiff hyn ei drafod yn ddiweddarach mewn perthynas ag Erthygl 82.

21.8.279. Heblaw'r mater heb ei ddatrys ag NDA a chais am ymgynghoriad pellach ar Erthyglau 9, 82 ac 83 [REP10-069], roedd IPs yn fodlon â drafftio'r Erthygl hon. Roedd yr Archwiliad hwn yn broses gyhoeddus a alluogodd Erthygl 9 i gael ei hystyried yn llawn, gan ddilyn sawl cyfle i IPs roi sylwadau. Roedd y cyfleodd ymgynghori hyn yn cynnwys y gwrandawiadau ym mis Mawrth 2019, a Therfynau Amser 8, 9 a 10, a oedd yn dilyn trafodaeth ynghylch Erthygl 9 (ac Erthyglau 82 ac 83).

21.8.280. Mae'r ExA yn derbyn cyfiawnhad yr Ymgeisydd a'i ddrafft o Erthygl 9.

Erthygl 10 – Amddiffyniad i drafodion mewn perthynas â niwsans statudol

21.8.281. Y prif newid i ddrafftio'r erthygl hon fu cynnwys cyfeiriad at is-CoCPs a Chynlluniau a gymeradwywyd gan Atodlen 3 (Gofynion) ac Atodlen 21 (Dogfennau a chynlluniau rheoli) yn a10(a) (iii) [REP8-010]. Sylwer bod Atodlen 21 wedi'i hail-rifo fel Atodlen 4 yn y dDCO dewisol.

21.8.282. Er nad oedd drafftio'r erthygl hon a chynnwys y cyfeiriad at is-CoCOPs a Chynlluniau yn gynhennus, ynddo'i hun, caiff yr erthygl ei thrafod yn fanylach yma oherwydd y pryder a fynegwyd gan IACC, yn gynnwys yn yr Archwiliad, bod yr Erthygl yn darparu amddiffyniad statudol i'r Ymgeisydd ar y sail nad ystyriwyd bod dogfennau rheoli yn ddigonol o ran cwmpasu materion neu lefel y manylder [REP4-034; REP-057]. Mynegodd IPs eraill bryderon tebyg.

21.8.283. Yn ei ymateb erbyn Terfyn Amser 8, crybwyllodd yr Ymgeisydd:

"gwnaed llawer o gynnydd ag IACC a Phartïon â Buddiant eraill i gytuno ar gynnwys y CoCPs"

21.8.284. gan ychwanegu ei fod wedi:

"cynnig ystod o gynlluniau i'w cymeradwyo wedi hynny lle nad oedd modd cytuno ar y cynnwys" [REP8-004].

21.8.285. O ystyried hynny, crybwyllodd yr Ymgeisydd ei dealltwriaeth o Derfyn Amser 6, sef 19 Awst 2019 ac ymlaen:

"mae'r pryderon blaenorol ynghylch digonolrwydd y dogfennau rheoli wedi'u datrys, ac mae Partïon â Buddiant yn gyfforddus bod yr amddiffyniad dan Erthygl 10 yn briodol" [REP8-004].

21.8.286. Nid oedd IACC yn cytuno â'r safbwynt hwn [REP9-031]. Er ei fod yn cefnogi'r farn y gwnaed cynnydd sylweddol o ran cytuno ar fwy o fanylder yn y dogfennau a'r cynlluniau rheoli, roedd o'r farn o hyd bod yr amddiffyniad yn rhy eang, o ystyried lefel y manylder yn y CoCPs a'r diffyg manylion yn y dogfennau hynny. Gofynnodd IACC am i Erthygl 10(1)(a)(iii) gael ei dileu er mwyn goresgyn ei bryderon [REP9-031].

21.8.287. Dywed is-baragraff 10(1)(a)(iii):

"...Erthygl 10. (1)

(a) yn ymwneud ag adeiladau a ddefnyddir gan yr ymgwymerwr at ddibenion, neu mewn cysylltiad ag, adeiladu, cynnal a chadw neu weithredu'r datblygiad awdurdodedig ac y gellir priodoli'r niwsans i gyflawni a defnyddio'r datblygiad awdurdodedig yn unol â —

iii) rheolyddion a mesurau yn ymwneud â sŵn, dirgryniad, llwch neu olau, fel y disgrifir yn CoCP Wylfa Newydd, CoOP Wylfa Newydd, yr is-CoCP perthnasol a'r cynllun a gymeradwywyd gan Atodlenni 3

(Gofynion) a 4 (Dogfennau a chynlluniau rheoli) y Gorchymyn hwn neu ganiatâd yn ymwneud â gweithredu'r datblygiad awdurdodedig; neu..."

- 21.8.288. Ni ddaethpwyd i gytundeb ynghylch y mater hwn ac, yn ei dDCO dewisol [REP10-006], mae'r Ymgeisydd yn cadw Erthygl 10(1)(a)(iii) am y rhesymau a roddwyd yn flaenorol [REP10-013].
- 21.8.289. Yn y rownd o ISHs rhwng 4 ac 8 Mawrth 2019, arsylwodd yr ExA fod lefel dda o drafodaeth rhwng yr Ymgeisydd ac IPs. Nododd yr ExA hefyd fod Diwygiad 5 i'r dDCO wedi'i gynnwys erbyn Terfyn Amser 8, sef 25 Mawrth 2019, a oedd yn cynnwys nifer fawr o ychwanegiadau a newidiadau i Atodlen 3 - Gofynion, ynghyd ag Atodlen 21 newydd - Dogfennau a chynlluniau rheoli (sydd wedi'i hail-rifo'n Atodlen 4 yn dDCO dewisol yr Ymgeisydd) yn cynnwys dwy ran: Cynllunio Prosiect Cyfan a Chynlluniau Safleoedd Penodol. Mae'r atodlen hon (sy'n cael ei thrafod yn ddiweddarach yn yr adroddiad) yn cynnwys rhestr gynhwysfawr o gynlluniau ychwanegol.
- 21.8.290. Mae'r fersiynau o'r dDCO sy'n cymharu Fersiwn 5 â Fersiwn 1 y dDCO, ac yn cymharu Fersiwn 5 â Fersiwn 4, yn dangos graddau'r newidiadau a wnaed [REP8-031, REP8-030].
- 21.8.291. Serch hynny, mae'r ExA yn rhannu pryderon IACC ynghylch yr amddiffyniad i drafodion yn ymwneud â niwsans statudol, o ystyried natur amlinell y Cynlluniau sydd wedi'u cynnwys yn Atodlen 4. Nid yw'n cefnogi'r pwerau eang a ganiateir gan y drafftio yn dDCO dewisol yr Ymgeisydd o ran yr amddiffyniad i drafodion [REP10-006]. Yn ei farn ef, mae'r pwerau'n rhoi gormod o hyblygrwydd sy'n cwmpasu pob safle, p'un a yw'n rhan o NSIP neu'n safle datblygiad cysylltiedig, â'r un brws eang.
- 21.8.292. Mae'r ExA o'r farn y byddai'r mesurau lliniaru ymgorfforedig a'r mesurau arfer da a amlinellwyd mewn penodau cynharach o'r adroddiad hwn, er enghraifft dyluniad ffisegol y Twmpathau a'r Strategaeth Lliniaru Sŵn lleol, yn golygu na ddylai gweithgarwch adeiladu neu weithredu arwain at unrhyw niwsans statudol. Mae'r ExA hefyd o'r farn na ddylai IACC (sydd â'r pwerau i gychwyn trafodion niwsans statudol) gael ei atal gan amddiffyniad statudol arfaethedig yr Ymgeisydd rhag cymryd y camau angenrheidiol i sicrhau y cynhelir amodau byw'r derbynyddion.
- 21.8.293. Fel y cyfryw, mae'r ExA yn cefnogi'r cynnig a gyflwynwyd gan IACC ac yn argymhell dileu is-baragraff 10(1)(a)(iii) yn yr rDCO.

Rhan 3 – Strydoedd

Erthygl 11 – Pŵer i Newid Strydoedd

- 21.8.294. Gwnaed mân newidiadau i'r erthygl hon erbyn Terfyn Amser 5 i'w gwneud yn glir fod pwerau'n cynnwys yr hawl i fynd i'r stryd; ac i ddisodli 'priffordd' â 'stryd', er mwyn sicrhau cysondeb. Esboniodd yr Ymgeisydd fod 'priffordd' wedi'i chynnwys â'r diffiniad o 'stryd' yn Erthygl 2 [REP5- 006].

- 21.8.295. Wrth ymateb i'r Cwestiwn Ysgrifenedig Cyntaf 4.0.9 [PD-009], cadarnhaodd IACC (fel yr awdurdod priffyrdd lleol) ei fod yn fodlon â 56 diwrnod cyn y byddai caniatâd tybiedig yn cael ei roi, gan gyfeirio at ei sylwadau manwl ar ganiatâd tybiedig a darpariaethau bwyell yn ei Gynrychiolaeth Ysgrifenedig yn adran 4.5 [REP2-218]. Newidiodd yr Ymgeisydd y darpariaethau caniatâd tybiedig wedi hynny erbyn Terfyn Amser 3 i adlewyrchu'r 56 diwrnod [REP3-005].
- 21.8.296. Holodd yr ExA hefyd a oedd y 56 diwrnod yn ddiwrnodau gwaith neu'n ddiwrnodau olynol [PD-009]. Cadarnhaodd yr Ymgeisydd mai diwrnodau olynol oedd y rhain [REP2-375].
- 21.8.297. Cytunwyd ar y newidiadau i Erthygl 11 ag IACC. Mae 56 diwrnod fel terfyn amser yn ymddangos ar sawl achlysur yn y dDCO mewn perthynas â chaniatâd tybiedig yn Erthyglau 11, 12, 16 ac 18; mewn perthynas â thynnu olion dynol yn Erthygl 71; mewn amrywiaeth o Ddarpariaethau Amddiffynnol yn Atodlen 15; ac yn Atodlen 19 mewn perthynas â chymeradwyaeth a chaniatâd tybiedig. Fodd bynnag, nid yw'r diffiniad o 56 diwrnod fel 56 diwrnod olynol wedi'i ddiffinio yn dDCO dewisol yr Ymgeisydd [REP10-006].
- 21.8.298. Mae'r ExA yn argymhell cynnwys diffiniad yn Erthygl 2 i gadarnhau'r terfyn amser o 56 diwrnod fel a ganlyn:

"Mae "56 diwrnod" yn golygu 56 diwrnod yn olynol, gan gynnwys gwyliau banc, penwythnosau a gwyliau cyhoeddus eraill;"

Erthygl 19 – Cynnal a chadw strydoedd newydd a newidiedig

- 21.8.299. I ddechrau, diwygiodd yr Ymgeisydd ddrafft yr erthygl hon wrth ymateb i Gynrychiolaeth Ysgrifenedig IACC [REP2-218] a'i bryder ynghylch cynnal a chadw'r gwelliannau i'r A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd a chynnal a chadw unrhyw stryd newidiedig neu sy'n destun gwaith stryd.
- 21.8.300. Yn ISH y trydydd DCO a'r Gwrandawriad Caffael Gorfodol [EV-039 - EV-042, EV-034, EV-036 ac EV-037, OD-012], gwnaeth IACC yn glir, er gwaethaf diwygiadau'r Ymgeisydd, nad oedd yn fodlon. Penderfynodd yr Ymgeisydd ac IACC oresgyn eu safbwyntiau gwahanol, a oedd yn ymwneud yn bennaf â chyfrifoldebau cynnal a chadw, dyraniadau costau ac amserlenni, trwy ddarpariaethau amddiffynnol. Cytunwyd ar y rhain ac fe'u hamlinellir yn Atodlen 15 i'r dDCO [REP10-006]. O ganlyniad, dilëwyd cyfeiriadau at rwymedigaethau cynnal a chadw o Erthygl 19 erbyn Terfyn Amser 8 [REP8-029] a'u cynnwys yn Atodlen 15 Darpariaethau Amddiffynnol. Caiff Darpariaethau Amddiffynnol eu trafod yn ddiweddarach yn y bennod hon.
- 21.8.301. Ar ôl dod i gytundeb ynghylch y ffordd ymlaen, roedd IACC yn fodlon â'r ail ddiwygiad i ddrafftio Erthygl 19.
- 21.8.302. Mae'r ExA yn derbyn y cyfiawnhad ar gyfer drafftio'r Erthygl hon ac o'r farn ei fod yn angenrheidiol ac yn rhesymol i'w chynnwys yn y DCO [REP10- 006].

RHAN 5 – PWERAU CAFFAEL A MEDDIANNU TIR

- 21.8.303. Gofynnodd yr ExA nifer o Gwestiynau Ysgrifenedig Cyntaf [PD-009] yn ymwneud ag erthyglau CA, a thrafodwyd drafftiau manwl yn nhri ISH y DCO ac yn y Gwrandawriad CA. Caiff y prif newidiadau eu trafod isod.

Erthygl 28 – Terfyn amser ar gyfer arfer awdurdod i gaffael tir yn orfodol

- 21.8.304. A28(1) Newidiwyd 5 mlynedd i 8 blynedd fel y terfyn amser i gaffael tir yn orfodol [REP8-010 a REP8-029]. Roedd hyn yn sgil cyhoeddiad Hitachi i ohirio ei brosiect gorsaf bŵer niwclear yn y DU [AS-039]. Esboniodd yr Ymgeisydd ei fod yn gofyn am newid y terfyn amser er mwyn atal sefyllfa lle y gallai'r Ymgeisydd roi'r DCO ar waith pe byddai'n cael ei wneud, ac yna'n cael ei orfodi i gaffael y holl dir a buddiannau ar unwaith, yn hytrach na phan allai fod ei angen yn wirioneddol ar gyfer adeiladu. Gallai hyn arwain at gostau sylweddol a byddai hefyd yn golygu y byddai'r tirfeddianwyr yn cael budd o'u tir am gyhyd ag y bo modd.

- 21.8.305. Mae'r ExA yn derbyn y cyfiawnhad ar gyfer yr Erthygl a drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 30 – Cymhwyso Deddf 1981

- 21.8.306. Newid i ymestyn y terfyn amser yn ystod her i gyfnod o wyth blynedd, am yr un rheswm a amlinellir mewn perthynas ag Erthygl 28 [REP8-010 a REP8-029].
- 21.8.307. Mae'r ExA yn derbyn y cyfiawnhad ar gyfer yr Erthygl a drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 33 – Addasu Deddf 1965

- 21.8.308. Ail-ysgrifennwyd Erthygl 33 erbyn Terfyn Amser 2, gan gynnwys newid teitl yr Erthygl. Ar ei ffurf ddiwygiedig, mae'n ceisio darparu eglurder ynghylch cyflwyno gwrth-hysbysiad a'r amgylchiadau lle na fyddai'r pŵer i gyflwyno gwrth-hysbysiad yn berthnasol [REP2-020].
- 21.8.309. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn disgrifio'r hyn y mae Erthygl 33 yn ceisio ei wneud [REP10-015]. Ni fu'r geiriad yn destun dadl ac ni fyddai unrhyw fater arall yn peri i'r ExA amau priodoldeb Erthygl 33, fel y'i drafftiwyd. Mae'r ExA yn derbyn y cyfiawnhad ar gyfer yr Erthygl a drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 35 – Defnyddio tir dros dro i **gyflawni'r** datblygiad awdurdodedig

- 21.8.310. Cynhwyswyd is-baragraffau 5 a 6 yn Erthygl 35 erbyn Terfyn Amser 2 i ddigolledu unrhyw golled neu ddifrod a achosir gan yr Ymgeisydd wrth arfer ei hawliau dan yr Erthygl, ac fel modd i ddatrys anghydfod [REP2-021, REP2-023, REP10-006, REP10-017].

- 21.8.311. Ni fu'r geiriad arfaethedig yn destun gwrthwynebiad ac ni fyddai unrhyw fater arall yn peri i'r ExA amau priodoldeb Erthygl 35, fel y'i drafftwyd. Mae'r ExA yn derbyn y cyfiawnhad ar gyfer yr Erthygl a drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 36 – Defnyddio tir dros dro i gynnal a chadw'r datblygiad awdurdodedig

- 21.8.312. Eir i'r afael â'r pwerau y byddai Erthyglau 35 a 36 yn eu rhoi i'r Ymgeisydd i feddiannau tir priffyrdd dros dro ym Mhennod 20 .
- 21.8.313. Byddai Erthygl 36(7) ac (8) yn adlewyrchu'r darpariaethau yn Erthygl 35(5) a (6). Ni fu'r geiriad arfaethedig yn destun gwrthwynebiad ac ni fyddai unrhyw fater arall yn peri i'r ExA amau priodoldeb Erthygl 36, fel y'i drafftwyd. Mae'r ExA yn derbyn y cyfiawnhad ar gyfer yr Erthygl a drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 37 – Ymgymrwyr Statudol

- 21.8.314. Cynhwyswyd NDA a Magnox yn A37(3) dan y diffiniad o ymgymrwyr statudol.
- 21.8.315. Mae Pennod 20 yn ymdrin ag "Ymgymrwyr Statudol (a Chorfforaeth Statudol)" er mwyn adlewyrchu bod NDA yn 'Gorfforaeth Statudol' ac mai Magnox Limited yw tenant y safle [REP9-040]. Mae'r ExA yn derbyn y cyfiawnhad ar gyfer yr Erthygl a drafft yr Ymgeisydd.

RHAN 6 – GWAITH MOROL

- 21.8.316. Gofynnodd yr ExA nifer o Gwestiynau Ysgrifenedig Cyntaf [PD-009] fel rhai o'i archwiliad o ddrafftio Rhan 6 o'r dDCO. Yn gyffredinol, roedd IPs yn fodlon â drafftio'r darpariaethau ac, fel yr amlinellwyd yn gynharach yn y bennod hon, roedd nifer o ddarpariaethau heb eu newid neu'n destun mân newidiadau er mwyn eglurder yn unig.
- 21.8.317. Wedi dweud hynny, roedd tair erthygl yn destun newidiadau, a chaiff y rhain eu trafod isod yn eu tro.

Erthygl 48 – Terfannau'n harbwr

- 21.8.318. 48 (2) Cynhwyswyd cyfeiriad gan yr Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser 10 at y ffaith mai Atodlen 16 – Terfannau'r Harbwr sydd pennaf [REP10-007].
- 21.8.319. Mae'r ExA o'r farn bod hyn yn rhoi eglurhad defnyddiol ac mae'n derbyn drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 49 – Cymhwyso Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009

- 21.8.320. Yn dilyn Cwestiwn Ysgrifenedig Cyntaf yr ExA [PD-009] mewn perthynas ag Erthygl 53 – Pŵer i Dreillio, ac ymateb CNC [REP2-325], crybwyllodd yr Ymgeisydd ei fod yn trafod â LIC ynghylch Erthygl newydd bosibl yn

ymwneud â Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009, er mwyn ei gwneud yn glir na fyddai'r dDCO yn osgoi'r angen am drwydded forol.

- 21.8.321. Ychwanegwyd Erthygl 49 erbyn Terfyn Amser 5 er mwyn ymateb i gynrychiolaethau a wnaed gan LIC yn y Cyfarfod Rhagarweiniol [EV-013] a'i chyflwyniadau ysgrifenedig [REP4-053]. Mae'r Erthygl yn mynd i'r afael â'r pwynt nad oes unrhyw bŵer dan y Gorchymyn yn dileu'r angen am Drwydded Forol dan Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009. Dywed yr Ymgeisydd y'i darperir er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth ac mae'n ail-gadarnhau'r safbwynt statudol yn PA2008 a149A [REP5-006].
- 21.8.322. Gofynnodd CNC am i'r Erthygl gael ei diwygio i gadarnhau na fyddai'r dDCO yn effeithio ar y darpariaethau gorfodi dan PA2008 [REP5-081]. Cytunodd yr Ymgeisydd, gan ychwanegu "*dan Ran 4 o Ddeddf 2009*" at y drafft ar ddiwedd is-baragraff 49(1).
- 21.8.323. Cynhwyswyd yr Erthygl hon ar gais IPs. Nid yw'n gynhennus. Mae'r ExA yn derbyn y cyfiawnhad ar gyfer yr Erthygl a drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 58 – Diogelwch Mordwyo

- 21.8.324. Diwygiwyd yr Erthygl hon gan yr Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser 8 i gynnwys disodli'r cyfeiriad at Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau â Gweinidogion Cymru yn A58(1), a chynnwys Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau fel ymgynghorai [REP8-031].
- 21.8.325. Mae'r ExA o'r farn bod y newid hwn yn angenrheidiol, dan ei fod yn egluro'r sefyllfa yng Nghymru o ran rôl Gweinidogion Cymru ac Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau. Fel y cyfryw, mae'r ExA yn derbyn drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 73 – Tir gweithredol at ddibenion Deddf 1990

- 21.8.326. Roedd IACC yn gwrthwynebu categoreiddio'r safleoedd nad ydynt yn orsafoedd pŵer (h.y. y safleoedd datblygu cysylltiedig) fel 'gweithredol' gan fod hynny'n rhoi hawliau datblygiad a ganiateir nad oedd IACC yn teimlo eu bod yn briodol ar dir nad yw'n orsaf bŵer.
- 21.8.327. Trafodwyd hyn yng ngwrandawriad cyntaf y DCO (9 Ionawr) ac fe'i dilynwyd gan yr Ymgeisydd ac IACC yn eu cyflwyniadau erbyn Terfyn Amser 4. Gofynnodd yr ExA Ail Gwestiynau Ysgrifenedig i weld a oedd eu barn wedi newid mewn perthynas â'r mater hwn [PD-013].
- 21.8.328. Ni newidiodd barn y naill barti neu'r llall, ac fe wnaethant gynnal eu safbwyntiau fel y crybwyllwyd yn flaenorol. Gweler IACC [REP9-031] a'r Ymgeisydd [REP10-013]. Serch hynny, crybwyllodd yr Ymgeisydd:

"pe byddai'r ExA yn bwriadu cyfyngu'r pwerau dan erthygl 74, (mae'r Ymgeisydd) o'r farn y dylai'r pwerau fod yn berthnasol i WND A Chyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle" [REP10-013].

- 21.8.329. Mae'r ExA yn cytuno am ymresymiad IACC, sef:

Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007
ADRODDIAD I'R YSGRIFENNYDD GWLADOL: Gorffennaf 2019

"ni ddylid ystyried y safleoedd datblygu cysylltiedig yn dir gweithredol at ddibenion yr ymgymeriad cynhyrchu trydan, gan nad ydynt yn cael eu defnyddio ac nid oes eu hangen at ddibenion cynhyrchu trydan. Mae eu hangen i adeiladu'r orsaf bŵer yn unig, a byddai eu caniatáu i fanteisio ar hawliau datblygiad a ganiateir i gynhyrchu trydan yn afresymol" [REP9-031].

- 21.8.330. Fel y cyfryw, mae'r ExA yn argymhell y dylid newid Erthygl 73 i gynnwys cyfeiriad at Waith Rhif 6 a Gwaith Rhif 5 (WNDA a Chyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle yn ôl eu trefn). Yna, byddai Erthygl 73 yn darllen fel a ganlyn:

"Dylid trin y caniatâd datblygu a roddir gan y Gorchymyn hwn ar gyfer Gwaith Rhif 1 a Gwaith Rhif 5 fel caniatâd cynllunio penodol at ddibenion paragraff 264(3)(a) Deddf 1990 (Achosion lle na ddylid trin tir yn dir gweithredol at ddibenion y Ddeddf honno)."

Rhan 7 – Amrywiol a Chyffredinol

Erthygl 82 – Gwarantau mewn perthynas â thalu iawndal

- 21.8.331. Cyflwynodd yr Ymgeisydd Erthygl 82 yn gyntaf erbyn Terfyn Amser 6 [fel Erthygl '83' arfaethedig yn REP6-020] i'w chynnwys yn y dDCO erbyn Terfyn Amser 8 ar ôl y gwrandawiaidau ym mis Mawrth. Pan drafodwyd materion ariannol yn ystod y gwrandawriad CA ar 5 Mawrth 2019, nododd yr Ymgeisydd, yn ddelfrydol, y dylai [REP6-020] fod wedi cynnwys Erthygl 83 hefyd [h.y. fel y'i rhifwyd yn [REP10-006]]. Mae'r Erthyglau hyn yn darparu gwarantau ariannol ar gyfer iawndaliadau CA (a rhai cysylltiedig) a chyflawni'r prosiect yn gyffredinol. Mae ystyriaeth bellach o'u darpariaethau wedi'i chynnwys ym mhenodau Cyllid a CA yr adroddiad hwn.
- 21.8.332. Erbyn Terfyn Amser 8, cafodd IPs a'r Ymgeisydd gyfle i roi sylwadau ar y materion a drafodwyd yn y gwrandawiaidau ym mis Mawrth. Gwnaed rhagor o sylwadau yn [REP10-069] ynghylch ymgynghoriad cyhoeddus pellach. Fodd bynnag, fel y nodwyd uchod mewn perthynas ag Erthygl 9, roedd yr Archwiliad yn broses gyhoeddus a oedd yn rhoi cyfle i bobl roi sylwadau, ac ystyriwyd yr holl gynrychiolaethau canlyniadol. Mae hyn yn cynnwys unrhyw sylwadau a dderbyniwyd erbyn Terfyn Amser 9 yn ymwneud â geiriad arfaethedig Erthygl 9(4) [REP9-006] yn ymwneud â chwestiwn 17.2.11], sy'n croesgyfeirio at yr Erthygl hon (sef rhif '83' ar y pryd), ac fe'i cynhwyswyd yn fersiwn derfynol y dDCO [REP10-006].
- 21.8.333. Yn gryno, mae'r ExA yn derbyn drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 83 – **Cyllid i roi'r datblygiad awdurdodedig** ar waith

- 21.8.334. Mynegodd IACC rai pryderon cychwynnol yn ystod y gwrandawriad CA ar 5 Mawrth 2019 ynghylch Erthygl 83 (Erthygl 84 arfaethedig, fel yr oedd Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

bryd hynny), ac roedd LIC yn dymuno gweld testun Erthygl 83 arfaethedig cyn rhoi sylwadau pellach. Fodd bynnag, ers hynny mae IACC wedi cadarnhau [REP9-031] nad oes ganddo unrhyw gwestiynau ynghylch Erthyglau arfaethedig 82 ac 83 [REP7-002], ac nid yw LIC wedi ceisio codi unrhyw faterion [REP8-071 a REP9-029].

- 21.8.335. Gofynnodd yr ExA sawl cwestiwn ynghylch Erthygl 83 (sef rhif '84' ar y pryd) [PD-021].
- 21.8.336. Pe byddai trefniant cyllido yn cael ei gytuno ar gyfer orsaf bŵer niwclear newydd sy'n newid y proffil risg, yna byddai dull tebyg yn golygu bod Erthygl 83 'ddiangen, yn ôl pob tebyg' [adran 9.4 REP9-048]. Fodd bynnag, fel yr esbonnir ym mhennod Angen a Chyllid yr adroddiad hwn, nid dyna yw achos yr Ymgeisydd, ond cynnwys Erthygl 83 yw achos yr Ymgeisydd, felly nid yw'n ddiangen.
- 21.8.337. O'r testun drafft ar gyfer Erthyglau 82 ac 83, y trafodaethau yn ystod sesiynau'r gwrandawriad a'r cynrychiolaethau ysgrifenedig yn ystod yr Archwiliad, mae'n amlwg i'r Panel y byddai Erthyglau 82 ac 83 yn darparu'r gwarantau cyllido y maent yn ceisio eu darparu.
- 21.8.338. Yn unol â hynny, mae'r ExA yn derbyn drafft yr Ymgeisydd.

Erthygl 86 – Yr Awdurdod Gorfodi Morol

- 21.8.339. Ar ddechrau'r Archwiliad, amlinellodd LIC ei barn y dylai Gweinidogion Cymru fod yn awdurdod gorfodi mewn perthynas â gofynion yn ymwneud â Gwaith Morol [EV-013], a bod y dull hwnnw'n gyson â'r hyn a fabwysiadwyd ar gyfer cyflawni a gorfodi amodau yn gysylltiedig ag unrhyw drwydded forol a roddir. Daethpwyd yn ôl at y pwnc hwn mewn ISHs dilynol y DCO ac mewn cyflwyniadau ysgrifenedig gan LIC.
- 21.8.340. Roedd yr Ymgeisydd yn cytuno, er ei bod yn glir mai IACC fyddai'r awdurdod gorfodi ar gyfer y DCO, pe byddai'n cael ei wneud, ar gyfer tir hyd at y llinell ddŵr isel, mae PA2008 "*yn fud ynghylch pwy ddylai'r awdurdod gorfodi fod*" islaw'r llinell ddŵr [REP10-010]. Felly, ychwanegwyd Erthygl newydd erbyn Terfyn Amser 10: Erthygl 86 – Yr Awdurdod Gorfodi Morol. Mae hyn yn ei gwneud yn glir y dylai Gweinidogion Cymru fod yn awdurdod gorfodi ar gyfer tir islaw'r llinell ddŵr isel [REP10-006]. Cadarnhaodd yr ymgeisydd fod LIC ac IACC wedi cytuno â'r drafft o Erthygl 86 [REP10-010].
- 21.8.341. O ystyried y cynhwyswyd yr Erthygl hon erbyn terfyn amser terfynol yr Archwiliad, nid yw'r ExA wedi gallu cadarnhau'n uniongyrchol â LIC ac IACC p'un a ydynt yn fodlon â'r drafft o Erthygl 86. Serch hynny, o ystyried bod LIC wedi codi'r mater yn gyson ers dechrau'r Archwiliad ac nad yw cynnwys yr Erthygl yn newid cyfrifoldebau cyflawni IACC, nid oes gan yr ExA unrhyw reswm i anghytuno â drafftio a chynnwys Erthygl 86. O ganlyniad, mae'r ExA yn derbyn drafft yr Ymgeisydd ac yn argymhell y dylid ei gynnwys yn y DCO.

21.9. ERTHYGLAU YR ARGYMHELLIR EU DILEU

21.9.1. Cynigiwyd dwy erthygl i'w dileu gan yr Ymgeisydd. Amlinellir y rhain yn y tabl isod.

Tabl 12: **Erthyglau'r DCO yr** argymhellir eu dileu

Darpariaeth	Mater yr Archwiliad	Argymhelliad
Gwaith Atodol	Dilëwyd erbyn Terfyn Amser 2 [REP2-004]. Erthygl 50 y dDCO yn flaenorol [APP- 029]. Dilëwyd er mwyn ymateb i FWQ C4.0.41 [PD-009] ynghylch dyblygiad posibl rhwng yr erthygl hon a 'datblygiad cysylltiedig arall' yn Atodlen 1 y dDCO. Fodd bynnag, cynhwysodd yr Ymgeisydd rywfaent o waith yn Atodlen 1 er mwyn sicrhau y darperir ar ei gyfer (pymplau a strwythurau mynediad) REP2-004].	Oherwydd y newidiadau a wnaed i Atodlen 1, mae'r ExA yn cytuno y dylid ei dileu er mwyn osgoi dyblygiad yn y dDCO.

Cynnal a Chadw Gwaith Morol	Dilëwyd erbyn Terfyn Amser 1 [REP1-009] er mwyn ymateb i gwestiwn 42 yr ExA yn yr Agenda Atodol i ISH y DCO cyntaf. Erthygl 49 y dDCO yn flaenorol [APP-029]. Cytunodd yr Ymgeisydd fod yr erthygl yn dyblygu erthygl 6 – Cynnal a chadw, er bod erthygl 6 yn mynnu ychwanegiadau ar y diffiniad o gynnal a chadw.	Oherwydd y newidiadau a wnaed i Erthygl 6, mae'r ExA yn cytuno y dylid ei dileu er mwyn osgoi dyblygiad yn y dDCO.

21.10. GOFYNION YR ARGYMHELLIR EU HYCHWANEGU

21.10.1. Yn yr Ail Gwestiynau Ysgrifenedig, holodd yr ExA a ddylai fod Cofrestr o Ofynion er mwyn galluogi IPs ac eraill i gadw golwg ar gynnydd y prosiect pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei wneud [PD-013]. Cynhwysodd yr ExA eiriad i'w ystyried o ofyniad tebyg yn y DCO a wnaed ar gyfer yr A14 o Gaergrawnt i Huntingdon. Roedd drafftio'r erthygl honno fel a ganlyn:

Cofrestr o ofynion

(1) Rhaid i'r ymgymwrwr, cyn gynted ag y bydd yn ymarferol ar ôl gwneud y Gorchymyn hwn, sefydlu a chynnal, ar ffurf electronig sy'n addas i'w harchwilio gan y cyhoedd, cofrestr o'r gofynion hynny a gynhwysir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon sy'n darparu i'r Ysgrifennydd Gwladol roi cymeradwyaeth bellach.

(2) Rhaid i'r gofrestr amlinellu, mewn perthynas â phob gofyniad tebyg, statws y gofyniad o ran p'un a wnaed cais neu y rhoddwyd unrhyw gymeradwyaeth gan yr Ysgrifennydd Gwladol, gan ddarparu dolen electronig i unrhyw ddogfen sy'n cynnwys manylion cymeradwy.

(3) Rhaid i'r gofrestr gael ei chynnal gan yr ymgymwrwr am gyfnod o 3 blynedd ar ôl i'r datblygiad awdurdodedig gael ei gwblhau.

21.10.2. Roedd yr Ymgeisydd yn anghytuno oherwydd, yn ei farn ef:

"Nid yw'n briodol i gorff preifat orfod cynnal cofrestr pan mae gan yr awdurdod lleol system ar waith yn barod i olrhain ceisiadau a chymeradwyaeth" [REP5-002].

21.10.3. Ar ben hynny, roedd yr Ymgeisydd yn dadlau:

"roedd gofyniad fel yr un a awgrymwyd gan yr ExA wedi'i bennu mewn Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

NSIPau priffyrdd yn unig, oherwydd gan nad oes Highways England (sef yr awdurdod cyflawni yn y DCOs hynny, yn nodweddiadol) gofrestr gyhoeddus o geisiadau, mae'n debyg. Yn yr achosion hynny, (mae'r Ymgeisydd) yn cytuno y gall fod yn briodol gosod y gofyniad hwn ar yr ymgeisydd; fodd bynnag, nid yw hynny'n wir yn y DCO hwn." [REP5-002].

21.10.4. Arsylwodd yr Ymgeisydd, ar gyfer Gorsaf Bŵer Newydd Hinkley Point C, mae Cyngor Dosbarth Sedgemoor a Chyngor Gorllewin Gwlad yr Haf yn cadw Tudalennau Prosiect y DCO, lle gall y gymuned weld yr holl geisiadau a phenderfyniadau cyflawni, yn ogystal â dogfennau eraill y prosiect, fel y cytundeb adran 106 a manylion am grwpiau cynghori.

21.10.5. Ym marn yr Ymgeisydd:

"Nid oes unrhyw reswm pam na ddylai IACC ddefnyddio'r un dull, yn hytrach na rhoi'r baich ar gorff preifat a fyddai'n dibynnu ar IACC i ddarparu'r mewnbynnau perthnasol (a phe byddai'n methu gwneud hynny, gellid honni bod Horizon wedi torri'r gofyniad)" [REP5-002].

21.10.6. I'r gwrthwyneb, roedd IPs gan gynnwys CNC [REP5-081] ac IACC [REP5-057] yn cefnogi'r cysyniad o Gofrestr o Ofynion. Crybwyllodd IACC:

"Byddai IACC yn croesawu cynnwys gofyniad ar gyfer cofrestr yn y termau a awgrymir. Yn ogystal â chynorthwyo'r cyrff statudol i gyflawni eu swyddogaethau, byddai cofrestr debyg yn helpu'r cymunedau y mae'r datblygiad yn effeithio arnynt drwy ddarparu cyfeiriad defnyddiol, ac felly byddai'n helpu i sicrhau bod y broses ddatblygu yn dryloyw ac yn hygyrch i'r cyhoedd" [REP5-057].

21.10.7. Roedd LIC yn cefnogi'r syniad o Gofrestr hefyd [REP5-080], oherwydd iddi arsylwi nad oedd gan IACC system gynllunio ar-lein a fyddai'n galluogi'r cyhoedd i olrhain ceisiadau a chymeradwyaethau [REP6-062].

21.10.8. Er gwaethaf gwrthwynebiad cryf gan yr Ymgeisydd, mae'r ExA yn cytuno ag IACC ac eraill y byddai cofrestr o ofynion yn helpu cyrff statudol i gyflawni eu swyddogaethau mewn perthynas â'r DCO ac ati, ac yn hwyluso rheolaeth / gorfodaeth effeithiol o'r rheolaethau a osodir gan ofynion y DCO.

21.10.9. Fodd bynnag, mae'r ExA hefyd yn cydnabod yr anawsterau ymarferol a amlygwyd gan LIC mewn perthynas â'r diffyg system gynllunio ar-lein, a'r anawsterau a amlygwyd gan yr Ymgeisydd o ran ei ddibyniaeth ar yr awdurdod cyflawni i ddarparu gwybodaeth berthnasol mewn modd amserol a, phe na fyddai'n gwneud hynny, y gallai'r Ymgeisydd fod yn atebol am dorri'r gofyniad.

21.10.10. Mae'r ExA yn nodi bod a120 (5) (c) yn darparu pŵer i gynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n ymddangos yn angenrheidiol neu'n hwylus er mwyn rhoi unrhyw ddarpariaeth arall yn y gorchymyn ar waith yn llawn. Pe byddai'r SoS yn cytuno bod darpariaeth debyg yn angenrheidiol neu'n hwylus, mae'r ExA yn argymhell y dylid pennu gofyniad newydd prosiect cyfan, gan ddilyn yr un egwyddor â Gofyniad 22 (Rhan 2 o Atodlen 2) o'r Gorchymyn a wnaed ar gyfer Cynllun Gwella'r A14 o Gaergrawnt i

Huntingdon. Fodd bynnag, dylid ei addasu'n rhesymol i fynd i'r afael ag amgylchiadau'r achos hwn, er enghraifft gwneud darpariaeth i'r Ymgeisydd hwyluso'r gwaith o sefydlu cofrestr ar-lein IACC (a gynhelir gan IACC) ac, yn y cyfamser, galluogi'r Ymgeisydd i greu cofrestr anstatudol ar ei wefan ei hun ar gyfer y prosiect.

- 21.10.11. Mae'r ExA o'r farn mai'r lle perthnasol ar gyfer hyn fyddai gosod gofyniad newydd ar ôl gofyniad 6 yn Atodlen 19.

Tabl 13: Gofynion yr argymhellir eu hychwanegu

Darpariaeth	Mater yr Archwiliad	Crynodeb o'r Argymhelliad a chyfeiriad at lle y caiff hyn ei drafod yn yr adroddiad
Cofrestr o Ofynion	Holodd yr ExA a ddylai fod Cofrestr o Ofynion i alluogi IPs ac eraill i olrhain cynnydd y prosiect pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei wneud [PD-013]	Gofyniad prosiect cyfan yn dilyn yr un egwyddor â Gofyniad 22 (Rhan 2 o Atodlen 2) o'r Gorchymyn a wnaed ar gyfer Cynllun Gwella'r A14 o Gaergrawnt i Huntingdon.

		Mae'r ExA o'r farn mai'r lle perthnasol ar gyfer hyn fyddai gosod gofyniad newydd ar ôl gofyniad 6 yn Atodlen 19. Pennod 21 – DCO.
Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid	Fel y trafodwyd ym Mhennod 7 yr adroddiad hwn, roedd yr Ymgeisydd wedi drafft Gofyniad y gellid ei gynnwys yn y dDCO er mwyn sicrhau mesurau digolledu ar gyfer AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn [REP10-035]. Nid oedd llawer o gytundeb rhwng yr Ymgeisydd, CNC a'r eNGOs ynghylch geiriad union y Gofyniad hwn.	Mae'r ExA yn argymhell y dylid cynnwys y Gofyniad hwn, gyda newidiadau, am y rhesymau a esboniwyd ym Mhennod 7.10. WN33

Atodlen 15 – Darpariaethau Amddiffynnol

- 21.10.15. Rhoddir Darpariaethau Amddiffynnol ar waith gan Erthygl 41 y Gorchymyn. Cytunwyd ar y rhain ym mhob achos, heblaw'r rhai â'r Awdurdod Datgomisiynu Niwclear (NDA) a Network Rail. Rhoddodd yr Ymgeisydd grynoded o'r hyn yr oedd yn ei ystyried oedd y meysydd yr oedd anghytundeb yn eu cylch erbyn Terfyn Amser 8 [REP8-004].

Atodlen 19 – Gweithdrefn ar gyfer Cymeradwyaeth, Caniatâd ac Apeliadau

Cyflwyniad

- 21.10.16. Caiff Atodlen 19 ei rhoi ar waith gan Erthygl 78 y DCO. Mae'r EM yn esbonio mai diben yr Atodlen yw amlinellu'r gweithdrefnau sy'n berthnasol i unrhyw gymeradwyaeth, caniatâd neu apêl gan y Gofynion yn Atodlen 3 a chymeradwyaethau a chaniatadau amrywiol gan y Gorchymyn [REP10- 015].
- 21.10.17. Ceir prosesau gwahanol ar gyfer cymeradwyo gan ddibynnu ar b'un a yw'r Gofyniad yn fawr, er enghraifft cymeradwyo dyluniad manwl ar gyfer prif elfennau WNDA; neu'n fach, fel y rhai sy'n ceisio diwygiadau i gynlluniau neu ddyluniadau cymeradwy, cymeradwyaeth ar gyfer mân Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

elfennau ar waith neu sy'n ceisio diwygiadau i fân ofynion eraill [REP10-015].

Archwilio'r materion

21.10.18. Gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd ddarparu esboniad a chyfiawnhad llawn ar gyfer gwroddi wrth ddiffiniadau safonol mewn perthynas â'r Weithdrefn yn ymwneud â chymeradwyaethau penodol a amlinellir yn Atodiad 1 i Nodyn Cyngor 15 PINS, Fersiwn 2, Llundain Gorchmynion Caniatâd Datblygu, a gyhoeddwyd yng Ngorffennaf 2018 [PD-009].

21.10.19. Gofynnodd yr ExA i IACC ac awdurdodau cyflawni eraill roi sylwadau ar amserlenni'r weithdrefn; categorioedd maint datblygiad a'r ffioedd arfaethedig mewn perthynas â'r weithdrefn apeliadau a gynigir yn Atodlen 18 (Erthygl 79), gan ofyn a oedd yr awdurdodau cyflawni o'r farn bod y cynigion yn rhesymol ac yn gymesur, a ph'un a fyddai adnoddau digonol ar eu cyfer [PD-009].

Achos yr Ymgeisydd

21.10.20. Darparodd yr Ymgeisydd esboniad manwl o'i safbwynt [REP2-375]. Esboniodd fod yr Atodlen wedi'i drafftio cyn cyhoeddi Nodyn Cyngor 15 PINS Fersiwn 2, a'i bod wedi'i seilio ar Orchmynion eraill o faint a chymhlethdod tebyg. Darparodd gymhariaeth fesul llinell o Atodlen 19 a Nodyn Cyngor 15 hefyd, gan amlinellu'r meysydd a oedd yn wahanol [REP2-375].

21.10.21. Caiff y rhain eu hatgynhyrchu isod (er bod rhifau'r paragraffau'n cyfeirio at fersiwn flaenorol y dDCO yn hytrach na'r fersiwn derfynol):

- Yn gryno, mae Atodlen 19 yn wahanol i'r testun awgrymedig yn yr Atodiad i Nodyn Cyngor 15 PINS fel a ganlyn:
- Mae teitl Atodlen 19 wedi'i ddrafftio i gynnwys "*caniatâd ac apeliadau*" gan yr eir i'r afael â'r rhain yn yr atodlen hefyd.
- Drafftiodd paragraff 1 i wahaniaethu rhwng gofynion manwl mawr a mân ofynion manwl, gan y dylai'r rhain fod ag amserlenni cymeradwyo gwahanol oherwydd eu cwrpas a'u natur.
- Roedd Nodyn Cyngor 15 yn darparu cyfnod o chwe wythnos ar gyfer cymeradwyaeth; mae Atodlen 19 yn darparu: 56 diwrnod ar gyfer gofynion manwl mawr (cymeradwyaethau dylunio a rheoli ar gyfer elfennau allweddol o'r prosiect – h.y. Safle'r Orsaf Bŵer neu Gampws y Safle); 35 diwrnod ar gyfer mân ofynion manwl (diwygiadau i ddogfennau cymeradwy neu waith bach neu waith ar wahân – e.e. Safleoedd Digolledu Ecolegol).
- Diffiniwyd gofynion manwl mawr a mân ofynion manwl yng nghymal 5 Atodlen 19.
- Drafftiodd paragraff 1(3) i gynnwys "cymeradwyaethau tybiedig" yn y broses gyflawni. Ystyriwyd bod hyn yn briodol er mwyn galluogi Horizon i ymgymryd â Phrosiect DCO Wylfa Newydd yn effeithlon a sicrhau nad yw bwriad Deddf Cynllunio 2008 yn cael ei lesteirio. Dywed y cymal hwn, os na ddarperir ymateb gan yr awdurdod cyflawni, cymerir ei fod wedi cymeradwyo pob rhan o'r cais; mae gan yr awdurdod cyflawni'r pŵer o hyd i wrthod rhoi caniatâd neu roi caniatâd yn ddarostyngedig i amodau.

- Cynhwyswyd paragraff 1(4) i'w gwneud yn glir, os hoffai IACC ymgynghori ag ymgynghoreion Gofynion (e.e. CNC) wrth wneud unrhyw gymeradwyaeth neu benderfyniad dan yr Atodlen hon, bydd Horizon yn darparu'r holl ddeunyddiau perthnasol i ymgynghorai'r Gofyniad er mwyn ei helpu yn ei rôl ymgynghori.
- Drafftwyd paragraff 2(2) i ddarparu amserlenni ar gyfer ceisiadau am ragor o wybodaeth. Mae'r amserlenni'n amrywio gan ddibynnu ar b'un a yw ymgynghorai Gofyniad (a ddiffinnir fel CNC) ynghlwm ai peidio. Lleihawyd yr amserlen ar gyfer derbyn ceisiadau am ragor o wybodaeth lle nad oes ymgynghorai Gofyniad ynghlwm i 7 niwrnod busnes; fodd bynnag, yn y DCO drafft (Diwygiad 3.0) a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 2 (4 Rhagfyr 2018) [WN0902-HZDCO-PACREP-00043], newidiodd Horizon hyn i 10 diwrnod busnes.
- Mae paragraff 2(3) yn darparu estyniadau amser ar gyfer ceisiadau am ragor o wybodaeth lle mae ymgynghorai Gofyniad ynghlwm. Ystyrir bod hyn yn briodol er mwyn sicrhau eglurder ynghylch yr amserlenni perthnasol lle ceir ymgynghorai.
- Drafftwyd paragraff 3 i gydnabod y costau gwahanol sydd ynghlwm wrth gyflawni'r gwahanol fathau o ofynion. Mae'r rhestr ffioedd ym mharagraff 3 wedi'i seilio ar Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ffioedd am Geisiadau, Ceisiadau Tybiedig ac Ymweliadau Safle)(Lloegr) 2017 (sy'n berthnasol yng Nghymru)). Defnyddiwyd y Rheoliadau hyn i bennu ffioedd mewn gorchmynion caniatâd datblygu eraill, fel Thames Tideway, Hinkley a Gogledd Llundain, ac mae Horizon o'r farn eu bod yn briodol.
- Dywed paragraff 3(3) y gall ffioedd a delir gael eu credydu tuag at gymeradwyaethau yn y dyfodol, lle y cytunir hynny rhwng y partïon.
- Drafftwyd paragraff 4 i adlewyrchu'r prosesau dan y DCO drafft ac i fynd i'r afael â'r darpariaethau "*cymeradwyaeth dybiedig*" ym mharagraff 1(3). Diweddarwyd paragraff 4(11) hefyd i gyfeirio at y cyfarwyddyd cynllunio diweddaraf ar apeliadau.
- Drafftwyd paragraff 5 i adlewyrchu'r diffiniadau newydd a gynhwyswyd yn Atodlen 18 o ganlyniad i'r newidiadau a nodir uchod [REP2-375 PD- C4.1.101].

21.10.22. Roedd gan IACC, CNC a LIC nifer o bryderon ynghylch drafftio Atodlen 19. Crynhodd IACC y sefyllfa, gan ddatgan y byddai angen "*newidiadau sylweddol i'r atodlen os ydyw am fod yn addas i'r diben*" [REP2-218].

21.10.23. Roedd pryderon ynghylch y drafftio yn canolbwyntio ar y materion canlynol:

- i. cynllunio adnoddau er mwyn galluogi cyflawni'r gofynion erbyn y terfynau amser perthnasol;
- ii. cynnig i gynnwys cymeradwyaeth dybiedig yn yr atodlen;
- iii. eglurder ynghylch diffiniadau a rolau mewn perthynas â'r awdurdod cyflawni;
- iv. ymgynghori â'r cyhoedd neu randdeiliaid ar newidiadau arfaethedig i ddogfennau cymeradwy;
- v. amserlenni ar gyfer cyflawni gofynion;

- vi. ffioedd, gan gynnwys strwythur ffioedd, lefel briodol a dull i gadw'r rhain dan arolwg a'u diweddarau; a
- vii. phwy ddylai'r awdurdod apeliadol fod.

21.10.24. Caiff y materion hyn eu hystyried yn eu tro.

i. Cynllunio adnoddau

21.10.25. Roedd IACC o'r farn, heb Gynllun Fesul Cam digonol, na all ystyried y ffordd orau i sicrhau adnoddau yn ôl y galw neu gynllunio adleoli staff er mwyn sicrhau bod capasiti ar waith i brosesu ceisiadau [REP2-218].

21.10.26. Erbyn Terfyn Amser 5, yn dilyn trafodaethau yn ISH yr ail DCO, cynhwysodd yr Ymgeisydd is-baragraff newydd 1(4), sef darparu amserlen dreigl o geisiadau sydd ar ddod bob chwe mis, er mwyn galluogi IACC i sicrhau adnoddau a chynllunio'n effeithiol rhwng dechrau'r datblygiad awdurdodedig hyd at ddechrau'r cyfnod gweithredol [REP5- 006].

21.10.27. Roedd IACC o'r farn nad oedd y newid hwn yn mynd yn gwneud digon [REP9-031]. Felly, erbyn Terfyn Amser 10, ychwanegodd yr Ymgeisydd baragraff newydd 1 – Rhaglen gyflawni, yn amlinellu'n fanwl y broses y dylid ei dilyn cyn cyflwyno cais cyflawni dan y dDCO, er mwyn i'r awdurdodau cyflawni sicrhau adnoddau digonol. Crybwyllodd yr Ymgeisydd fod IACC wedi cytuno â'r paragraff newydd [REP10-010].

21.10.28. O ystyried y gwnaed yr ychwanegiad i'r dDCO erbyn terfyn amser terfynol yr Archwiliad (Terfyn Amser 10), ni fu'n bosibl i'r ExA gadarnhau a oedd IACC yn fodlon â'r drafftio ai peidio. Fodd bynnag, o ystyried bod y newid a wnaed yn mynd i'r afael â'r pryderon a godwyd gan IACC a bod yr Ymgeisydd wedi cadarnhau bod IACC yn cytuno â'r drafftio, mae'r ExA yn derbyn drafft arfaethedig yr Ymgeisydd.

ii. Cymeradwyaeth dybiedig

21.10.29. Roedd IACC yn anghytuno â'r dull cymeradwyaeth dybiedig ar gyfer yr atodlen. Roedd yn dadlau y dylai hawl i apelio fodoli ar ddiwedd cyfnod penodol, yn hytrach na chymeradwyaeth awtomatig. Crybwyllodd hefyd fod y ddau Orchymyn a wnaed y cyfeiriwyd atynt gan yr Ymgeisydd yn cynnwys hawl i apelio yn hytrach na chymeradwyaeth dybiedig ac, fel y cyfryw, nid ydynt yn darparu cynsail addas [REP2-218].

21.10.30. Ar Derfyn Amser 5, dileodd yr Ymgeisydd y darpariaethau cymeradwyaeth dybiedig [REP5-006].

21.10.31. Mae'r ExA yn derbyn dilead yr Ymgeisydd o'r darpariaethau cymeradwyaeth dybiedig o'r atodlen.

iii. Awdurdod Cyflawni

21.10.32. I ddechrau, roedd IACC a CNC yn anghytuno ynghylch rôl CNC mewn perthynas â chyflawni gofynion yn ymwneud â materion tua'r môr o benllanw cymedrig y gorllanw. Wedi hynny, daeth partion i gytundeb ynghylch eu rolau perthynol drwy gytuno ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth (MoU) yn ystod hanner olaf yr Archwiliad â LIC, a

fyddai'n pennu sut byddai'r awdurdodau'n cydweithio â'i gilydd i gyflawni'r gofynion [REP10-013].

- 21.10.33. Erbyn Terfyn Amser 8, ychwanegodd yr Ymgeisydd is-baragraff newydd 2(4) i Atodlen 19: "*Lle gwneir cais mewn perthynas â Gwaith sydd â mwy nag un awdurdod cyflawni, caiff cyflawni'r ceisiadau hynny ei reoli'n unol â memorandwm cyd-ddealltwriaeth a gytunwyd rhwng yr ymgymwrwr, IACC a CNC.*" [REP8-010].
- 21.10.34. Roedd CNC yn gwrthwynebu'r drafft o'r cymal yn 2(4). Yn ei farn ef, mae'r MoU "*yn amlinellu'r trefniadau arfaethedig rhwng IACC a CNC. Bwriedir i IACC ildio ei rôl gynllunio yn yr ardal rynglanwol ac mai CNC fydd yr unig awdurdod cyflawni tua'r môr ar gyfer penllanw cymedrig y gorllanw, gydag un o'r cyrff perthynol yn cael ei enwi'r ymgynghorai gofynnol pan fo'r llall yn cyflawni.*" [REP9-037]. Felly, roedd yn dadlau y dylai'r drafft adlewyrchu'r trefniadau arfaethedig ar gyfer cyflawni gofynion gwaith sy'n cynnwys elfennau tua'r tir ac elfennau rhynglanwol; neu'n croesi penllanw cymedrig y gorllanw mewn unrhyw ffordd. Roedd CNC hefyd yn dadlau y dylai hunaniaeth yr awdurdod cyflawni gael ei hamlinellu'n glir yn y dDCO.
- 21.10.35. Erbyn Terfyn Amser 10, ychwanegodd yr Ymgeisydd eiriad ychwanegol ym mharagraff 2(4) a (5) i egluro'r broses i'w dilyn pan fydd mwy nag un awdurdod cyflawni ynghlwm, gan gynnwys cyfeiriad penodol at gwmpas y MoU rhwng IACC a CNC a'r amserlenni cysylltiedig [REP10- 010].
- 21.10.36. O ystyried y gwnaed yr ychwanegiad i'r dDCO erbyn terfyn amser terfynol yr Archwiliad, ni fu'n bosibl i'r ExA gadarnhau a oedd CNC yn fodlon â'r drafftio ai peidio. Fodd bynnag, o ystyried bod y newid a wnaed yn mynd i'r afael â'r pryderon a godwyd gan CNC, mae'r ExA yn derbyn drafft arfaethedig yr Ymgeisydd.

iv. Ymgynghori

- 21.10.37. Roedd IACC yn dadlau bod Atodlen 19 yn darparu cyfleoedd cyfyngedig iddo ymgynghori ar unrhyw newidiadau arfaethedig i ddogfennau cymeradwy, naill ai â'r cyhoedd neu randdeiliaid. Roedd yn cynnig y dylai'r Ymgeisydd gynnal ymgynghoriad ar fanylion unrhyw newid arfaethedig, ac y dylai adroddiad cryno o'r ymgynghoriad a gynhaliwyd a'r ymateb i'r ymgynghoriad hwnnw gael eu cyflwyno i'r awdurdod cyflawni, ac os nad oedd manylion yr ymgynghoriad yn adlewyrchu ymatebion yr ymgynghoriad, y rhesymau am hynny [REP2-218].
- 21.10.38. Erbyn Terfyn Amser 5, yn dilyn trafodaethau yn ISH yr ail DCO, cynhwysodd yr Ymgeisydd ddrafft i'w gwneud yn glir y gallai IACC ymgynghori ag unrhyw ymgynghorai statudol y mae o'r farn ei fod yn berthnasol wrth ystyried cais i gyflawni is-baragraff 1(3) [REP5-006].
- 21.10.39. Mae'r ExA o'r farn nad yw'r newid arfaethedig i'r drafft yn mynd i'r afael â'r mater a godwyd gan IACC yn llawn, gan nad yw'n cynnwys gofynion i'r Ymgeisydd ymgynghori â'r cyhoedd neu randdeiliaid eraill, fel NGOs amgylcheddol, ynghylch newidiadau arfaethedig.

- 21.10.40. Mae'r ExA o'r farn bod y dull hwn yn anwybyddu pwysigrwydd Egwyddorion Franks o ran didwylledd a thegwch wrth ganiatáu i unigolion yr effeithir arnynt leisio eu barn ynghylch newidiadau arfaethedig. O ystyried bod IACC yn fodlon â'r amserlenni ar gyfer cyflawni gofynion, roedd yr ExA yn cynnig y dylid diwygio drafftio'r erthygl i rwymo'r Ymgeisydd i gynnal ymgynghoriad cyn gwneud unrhyw newidiadau arfaethedig.
- 21.10.41. Ni chyflwynwyd unrhyw ddrafft amgen yn ystod yr Archwiliad. O ganlyniad, mae'r ExA yn argymhell y dylai'r SoS ystyried gwneud darpariaeth yn Atodlen 19 i'w gwneud yn ofynnol i'r Ymgeisydd ymgynghori cyn cyflwyno cais i ddiwygio dogfennau cymeradwy, a chynnwys adroddiad ymgynghori gyda'r cais wrth ei gyflwyno i'r awdurdod cyflawni. Fel y cynigiwyd gan IACC, dylai'r adroddiad ymgynghori ddisgrifio'r ymgynghoriad, yr ymateb iddo ac, fel y bo'n briodol, y rhesymau dros beidio â gweithredu'n unol â'r ymatebion i'r ymgynghoriad.
- Amserlenni
- 21.10.42. Crybwyllodd IACC fod yr amserlenni arfaethedig yn "*hollol annigonol*". Cynigiodd amserlenni amgen gan ddibynnu ar b'un a oedd yn ymwneud â mân ofynion, gofynion mawr nad ydynt yn mynnu gwybodaeth amgylcheddol a gofynion mawr sy'n mynnu gwybodaeth amgylcheddol [REP2-218].
- 21.10.43. Roedd CNC yn cytuno. Erbyn Terfyn Amser 9 [REP9-037], argymhellodd y dylid cynyddu'r cyfnodau cysylltiedig a amlinellir yn Atodlen 19 paragraff 2(2) i 84 diwrnod o dderbyn cais neu wybodaeth bellach yn gysylltiedig â gofyniad mawr, a 56 diwrnod o dderbyn cais neu wybodaeth bellach yn gysylltiedig â mân ofyniad. Roedd CNC o'r farn bod hyn yn bwysig ac yn angenrheidiol er mwyn caniatáu amser priodol i CNC benderfynu ar geisiadau am gymeradwyaeth yn briodol. Roedd CNC hefyd yn dadlau y dylid rhoi 28 diwrnod gwaith i ymgynghoreion ymateb ar ôl derbyn hysbysiad ymgynghori gan awdurdod cynllunio lleol, yn hytrach na'r 20 diwrnod a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd.
- 21.10.44. Nododd CNC y cymeradwywyd yr amserlen 8-wythnos ar gyfer DCOs eraill yng Nghymru, er enghraifft Gorchymyn Gorsaf Gynhyrchu Gwaith Dur Port Talbot 2015, Gorchymyn Gorsaf Gynhyrchu Hirwaun 2015, Gorchymyn Gorsaf Gynhyrchu sy'n Rhedeg ar Nwy Wrecsam 2017 a Gorchymyn Gorsaf Gynhyrchu Storfa Bwmpio Glyn Rhonwy 2017, ac y dylai hyn fod yn berthnasol i 'fân ofynion manwl' yma. Mae CNC o'r farn bod angen mwy o amser ar gyfer gofynion manwl mawr, oherwydd eu natur gymhleth, ac mae'n cynnig bod 12 wythnos (84 diwrnod) yn briodol.
- 21.10.45. Er i'r Ymgeisydd wneud rhai newidiadau i'r amserlenni, ni chyflwynodd yr holl newidiadau a gynigiwyd gan CNC.
- 21.10.46. O ystyried y gwnaed y newidiadau erbyn terfyn amser terfynol yr Archwiliad, ni fu'n bosibl i'r ExA gadarnhau safbwynt terfynol CNC ynghylch y mater hwn. Fodd bynnag, o ystyried bod gan yr Ymgeisydd a CNC farnau sylweddol wahanol, mae'r ExA o'r farn

ei bod yn debygol iawn nad oedd CNC yn fodlon â'r cynnig mewn perthynas ag amserlenni. I'r gwrthwyneb, mae'r ExA yn nodi bod IACC yn fodlon â'r amserlenni ar ddiwedd yr Archwiliad [REP10-013]

- 21.10.47. Wrth ystyried y mater hwn ymhellach, mae'r ExA yn ystyried y ffaith bod pryderon IACC a CNC ynghylch amserlenni yn deillio o ddiffyg adnoddau i alluogi'r ddau gorff i ymdrin â gofynion cyflawni o fewn yr amserlenni a bennir gan yr Ymgeisydd. O ganlyniad, daeth IACC a CNC i gytundeb â'r Ymgeisydd ynghylch ffioedd er mwyn sicrhau y gellid rhoi adnoddau perthnasol ar waith i alluogi cyflawni'r gofynion o fewn yr amserlenni a geisir gan yr Ymgeisydd.
- 21.10.48. At ei gilydd, oherwydd bod IACC yn fodlon â'r amserlenni arfaethedig ac oherwydd i CNC a'r Ymgeisydd ddod i gytundeb ynghylch lefel y ffioedd i'w codi ar gyfer y dasg, mae'r ExA yn cytuno â'r geiriad yn y dDCO mewn perthynas ag amserlenni.
- 21.10.49. Dadleuodd IACC fod y ffioedd yn rhy isel o ystyried swmp mawr y gwaith yr oedd ei angen dros gyfnod sylweddol (dros 12 blynedd), a bod angen eu hailystyried ar sail 'fesul gofyniad neu ran ohono'. Esboniodd CNC fod ganddo drefn codi tâl wahanol ar gyfer materion tebyg hefyd [REP2-218].
- 21.10.50. Erbyn Terfyn Amser 8, yn dilyn trafodaethau helaeth ynghylch yr Atodlen yn ISH y trydydd DCO, cyflwynodd yr Ymgeisydd sawl diwygiad drafftio. Roedd y rhain yn cynnwys newidiadau i'w gwneud yn glir bod y rheoliadau ffioedd yn cyfeirio at y rhai sy'n berthnasol yng Nghymru; ac i wahaniaethu rhwng ffioedd a fyddai'n daladwy i IACC 3(1) a'r rhai a fyddai'n daladwy i CNC (paragraff 4), o ystyried bod gan y ddau awdurdod cyflawni strwythurau ffioedd gwahanol [REP8-010].
- 21.10.51. Yn fuan cyn i'r Archwiliad ddod i ben, esboniodd yr Ymgeisydd y daethpwyd i gytundeb ag IACC ynghylch y strwythur ffioedd, ac ychwanegwyd paragraff 5 newydd ar ffioedd at yr Atodlen, gan ddisodli'r geiriad blaenorol yn ymwneud â ffioedd yn ei gyfanrwydd [REP10-010].
- 21.10.52. Erbyn Terfyn Amser 9, cadarnhaodd CNC ei fod yn fodlon â'r geiriad arfaethedig mewn perthynas â'r ffioedd a godir gan CNC [REP9-037]
- 21.10.53. Crybwyllodd LIC hefyd, mewn perthynas â'r ffioedd a amlinellir ym Mharagraff 3 yr Atodlen, mae'r Rheoliadau perthnasol y dylid cyfeirio atynt ar gyfer datblygiad yng Nghymru yw Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ffioedd am Geisiadau, Ceisiadau Tybiedig ac Ymweliadau Safle) (Cymru) 2015 (SI2015/1522) (fel y'i diwygiwyd neu y'i disodlwyd) [REP3-061].
- 21.10.54. Cyflwynodd yr Ymgeisydd y newid hwn ym mharagraff 7 – Apeliadau, er mwyn sicrhau bod y drafft yn gyfredol ar ôl i Gylchlythyr 03/2009 gael ei dynnu'n ôl. Mae'r newid yn cyfeirio ar yr arweiniad newydd ar apeliadau sy'n ymwneud â dyfarnu costau [REP10-010].
- 21.10.55. O ystyried y gwnaed yr ychwanegiad i'r dDCO erbyn terfyn amser

terfynol yr Archwiliad, ni fu'n bosibl i'r ExA gadarnhau'n uniongyrchol ag IACC a oedd yn fodlon â'r drafft o baragraff 5 ar Ffioedd ai peidio.

21.10.56. Mae'r ExA yn nodi honiad yr Ymgeisydd y cytunwyd y strwythur ffioedd newydd gan IACC [REP10-010 a REP10-013]. Mae'r ExA hefyd yn ystyried y manylion yn Atodlen 16 am y cytundeb a106 gorffenedig [REP10-009] sy'n cynnwys:

- cyfraniad Lefel Gwasanaeth blynyddol o £500,000 i'w dalu i IACC ar hyd y cyfnod adeiladu;
- y gellid defnyddio'r cyfraniad i ariannu rhedeg swyddfa'r rhaglen, yn ogystal â darparu swyddogion i gyflawni rhwymedigaethau'r Cyngor ar adegau prysur;
- y gallai'r cyfraniad gynnwys swyddogion ychwanegol hefyd i ymdrin â'r iaith Gymraeg, twristiaeth, trafnidiaeth, yr amgylchedd, datblygiad economaidd a diogelu;
- cyfraniad blynyddol o £60,000 i'w dalu i IACC i gyfrannu at gostau'r Cyngor ar gyfer monitro gweithrediad, cydymffurfio a gorfodi, a all gynnwys darparu adnoddau swyddog.

21.10.57. Felly, mae'r ExA yn fodlon, ynghyd â'r ffioedd, y byddai digon o adnoddau ar gael i IACC i ymdrin â chyflawni gofynion a monitro gweithrediad, cydymffurfio a gorfodi, yn ôl yr angen.

v. Apeliadau

21.10.58. Gofynnodd LIC am i'r dDCO gael ei ddiwygio'n unol â DCO Morlyn Llanw Bae Abertawe er mwyn sicrhau bod y dDCO yn parchu'r setliad datganoli. Gofynnodd am i Erthygl benodol gael ei hychwanegu at y dDCO i adlewyrchu'r dull a ddefnyddiwyd yn Erthygl 48 o DCO Bae Abertawe [REP3-061].

21.10.59. Dywed Erthygl 48 DCO Bae Abertawe:

"(1) Lle gwneir cais i'r awdurdodau cynllunio perthnasol neu'r naill neu'r llall ohonynt ar gyfer unrhyw ganiatâd, cytundeb neu gymeradwyaeth sy'n ofynnol yn ôl Gofyniad, mae'r darpariaethau canlynol yn berthnasol, cyhyd â'u bod yn ymwneud â chaniatâd, cytundeb neu gymeradwyaeth awdurdod cynllunio lleol sy'n ofynnol yn ôl amod a osodir ar roi caniatâd cynllun, pe byddai'r Gofyniad yn amod a osodir ar roi caniatâd cynllunio—

(a) adrannau 78 a 79 Deddf 1990 (hawl i apelio mewn perthynas â phenderfyniadau cynllunio);

(b) darpariaethau unrhyw orchmynion, rheolau neu reoliadau a ddarperir yn ymwneud â chaniatâd, cytundeb neu gymeradwyaeth awdurdod cynllunio lleol sy'n ofynnol dan amod a osodir ar roi caniatâd cynllunio dan Reoliadau Cynllunio (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) 2009 ac unrhyw orchmynion, rheolau neu reoliadau eraill a wneir dan Ddeddf 2008.

(2) At ddibenion paragraff (1), mae darpariaeth yn ymwneud â chaniatâd, cytundeb neu gymeradwyaeth awdurdod cynllunio lleol sy'n ofynnol dan amod a osodir ar roi caniatâd cynllun cyhyd â'i fod

yn darparu mewn perthynas â chais am gyfryw ganiatâd, cytundeb neu gymeradwyaeth, neu roi neu wrthod y cyfryw gais, neu fethu rhoi hysbysiad o benderfyniad ar y cyfryw gais.

(3) At ddibenion cymhwyso adran 262 Deddf 1990 (ystyr "ymgymerwr statudol") i apeliadau yn unol â'r erthygl hon, ystyrir bod ymgymerwr yn ddaliwr trwydded dan adran 6 Deddf Trydan 1989."

21.10.60. Roedd IACC yn cefnogi safbwynt LIC. Cyfeiriodd at rôl LIC fel penderfynwr apeliadol yng Nghymru mewn perthynas â phenderfyniadau a wneir gan awdurdodau cynllunio lleol. Roedd o'r farn y byddai'n unol ag arfer cynllunio yng Nghymru a'r trefniadau datganoli ar gyfer LIC, pe byddai LIC yn awdurdod apeliadau dan atodlen 19 yn hytrach na'r Ysgrifennydd Gwladol [REP2-218].

21.10.61. Amlinellodd yr Ymgeisydd ymresymiad manwl ynghylch pam yr oedd o'r farn na ddylai hynny ddigwydd wrth ymateb i Ail Gwestiynau Ysgrifenedig yr ExA C2.4.43 [REP5-002]. Yn ei farn ef:

"dylid gadael y mater i'r SoS, o ystyried y gwahaniaeth o ran safbwyntiau'r dulliau mewn DCOs yng Nghymru, hyd yn oed lle mae LIC wedi gwneud cyflwyniadau ar y mater" [REP8-004].

21.10.62. Wrth ymateb i gais yr ExA am ragor o wybodaeth [PD-015] ar Derfyn Amser 9, cadarnhaodd LIC nad oedd wedi newid ei barn ar y mater:

21.10.63. *"Mae'n hanfodol bod DCOs yng Nghymru yn parchu'r Setliad Datganoli yn llwyr a chan fod y swyddogaeth apelio hon yn ymwneud ag Awdurdodau Cynllunio Lleol yng Nghymru yn cyflawni amodau, mae'n hollol briodol yn yr achos hwn y dylai Gweinidogion Cymru fod yn awdurdod apeliadol. Mae LIC yn gofyn i'r Awdurdod Archwilio gefnogi ac awgrymu newid cadarnhaol i'r testun sy'n disodli cyfeiriadau at yr Ysgrifennydd Gwladol â Gweinidogion Cymru" [REP9-029].*

21.10.64. Mae'r ExA o'r farn bod y dadleuon ynghylch y mater hwn yn weddol gytbwys. Fodd bynnag, mae o'r farn y dylai LIC fod yn gorff apeliadol yng Nghymru oherwydd y gellir dadlau bod yr SoS wedi cyflawni ei ddyletswydd fel penderfynwr mewn perthynas â'r gorchymyn caniatâd datblygu yng nghyd-destun PA 2008 (fel y'i diwygiwyd) ac, os gwneud y Gorchymyn, ei fod, i bob diben, wedi rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau. Mae'r Gorchymyn yn ei gwneud yn ofynnol i nifer o fanylion gael eu penderfynu gan sefydliadau yng Nghymru – sef IACC a CNC yn bennaf – ac, yn rhesymegol, mai gweinidogion sy'n cynrychioli LIC ddylai fod yn awdurdod apeliadol dan yr amgylchiadau hyn.

21.10.65. Mae'r ExA yn argymhell disodli "Ysgrifennydd Gwladol" â "Gweinidogion Cymru" yn Atodlen 19 Apeliadau 7(2)(a) a 7(2)(c). Mae'r ExA hefyd yn argymhell disodli "arweiniad yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol ar apeliadau" â "xxxx" yn 7(2)(11).

21.11. ADRAN 106

21.11.1. Yn ogystal â darpariaethau'r dDCO, gan gynnwys gofynion Atodlen 3, byddai effaith y datblygiad arfaethedig yn cael ei lliniaru gan rwymedigaethau caniatâd cynllunio a datblygu a gynhwysir mewn cytundeb Gorsaf Bŵer Niwclear Wylfa Newydd EN010007

a wnaed dan a106 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990. Llofnodwyd yr a106 [REP10-006] ar 17 Ebrill 2019. Crynhowyd cynnwys y cytundeb a106 yn ddefnyddiol gan yr Ymgeisydd mewn tabl ar wahân yn y map lliniaru a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 9 [REP9-008] ac nid oes angen ei ddadansoddi ymhellach yma. Mae'r ExA o'r farn y dylid ystyried y cytundeb a106 yn berthnasol i benderfynu cais ar gyfer caniatâd datblygu.

21.11.2. Yn gyffredinol, mae IACC, GCC, CCBC, LIC, HGC, NWFR, NWAEST, BCUHB, PHW, NWWT, NT yn fodlon â'r pecyn o fesurau lliniaru sydd wedi'u cynnwys yn y cytundeb a106. Lle ceir anghytundeb rhwng y partïon, ystyrir hyn yn fanwl yn adran berthnasol yr adroddiad hwn.

21.11.3. Mae'r ExA o'r farn bod y mesurau a gynhwysir yn y cytundeb a106 yn angenrheidiol er mwyn sicrhau bod y datblygiad yn dderbyniol o ran cynllunio; yn ymwneud yn uniongyrchol â'r datblygiad ac yn ymwneud yn deg ac yn rhesymol â'r datblygiad o ran ei faint a'i fath. O ganlyniad, mae'r ExA yn fodlon y byddai'r cytundeb a106 yn bodloni'r prawf ar gyfer rhwymedigaethau cynllunio fel y pennir yn rheoliad 122 ac 123 Rheoliadau Ardoll Seilwaith Cymunedol 2010 a Chylchlythyr 13/97 y Swyddfa Gymreig: Rhwymedigaethau Cynllunio.

21.11.4. Byddai'r cytundeb a106 yn darparu mesurau lliniaru sylweddol ar gyfer effeithiau niweidiol y datblygiad arfaethedig, a dylai'r SoS roi bwys sylweddol arno wrth ystyried y Cais.

21.12. CANIATÂD A THRWDDEDAU ERAILL

21.12.1. Yn ogystal â'r caniatâd sydd ei angen dan PA2008, mae angen caniatâd a thrwyddedau eraill ar y datblygiad arfaethedig ar gyfer adeiladu a gweithredu. Caiff y rhain eu hamlinellu yn y Datganiad Sefyllfa Caniatâd a Chytundebau [APP-053] ac maent yn cynnwys:

Ar gyfer adeiladu

- Trwyddedau Morol dan Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 ar gyfer gwaith morol;
- Caniatâd cynllun dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 ar gyfer Gwelliannau i Briffordd yr A5025 ar Linell Bresennol y Ffordd a Pharatoi a Chlirio'r Safle;
- Trwyddedau Rhywogaethau a Warchodir dan Reoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017;
- Trwyddedau Cadwraeth dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981;
- Trwydded(au) tynnu dŵr dan Ddeddf Adnoddau Dŵr 1991;
- Trwyddedau Amgylcheddol dan Reoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016;
- Trwyddedau Rhan B Atal a Rheoli Llygredd Aer Lleol a thrwyddedau gwastraff;
- Meddiannu carthffosydd dŵr budr dan Ddeddf y Diwydiant Dŵr 1991 a Deddf Dŵr 2003;
- Cais am Gyflenwad Dŵr Annomestig dan Ddeddf y Diwydiant Dŵr 1991;

- Caniatâd Cyrsiau Dŵr Cyffredin dan Ddeddf Draenio Tir 1991;
- Caniatâd iechyd a diogelwch yn ymwneud ag adeiladu dan Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974;
- Trwydded i gludo Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin dan Orchymyn Cerbydau Ffyrdd (Awdurdodi Mathau Arbennig)(Cyffredinol) 2003 neu awdurdodiad gan yr Ysgrifennydd Gwladol gan Ddeddf Traffig Ffyrdd 1988;
- Caniatâd Adran 61 ymlaen llaw dan Ddeddf Rheoli Llygredd 1974;
- Radio gorsafoedd arfordirol wedi'i neilltuo'n dechnegol dan Ddeddf Telegraffiaeth Ddi-wifr 2006;
- Hysbysiad Rheoli Peryglon Damweiniau Mawr (COMAH) yn gysylltiedig â chemegau trin dŵr a thanwydd wrth gefn – Polisi Atal Damweiniau Mawr (MAPP) – Adroddiad Diogelwch dan Reoliadau Rheoli Peryglon Damweiniau Mawr 2015 (fel y'i diwygiwyd);
- Hysbysiad Prosiect Adeiladu dan Reoliadau Adeiladu (Dylunio a Rheoli) 2015;
- Mae Erthygl 41 Cytundeb Cymuned Ynni Atomig Ewrop (Euratom) yn mynnu bod yr Ymgeisydd yn hysbysu'r Comisiwn Ewropeaidd am ei fwriad i adeiladu a gweithredu gorsaf bŵer ddwbl UKABWR, Wylfa Newydd ar Ynys Môn;
- Trwydded Safle Niwclear dan Ddeddf Safleoedd Niwclear 1965, a gyflwynwyd i ONR ym Mawrth 2017 (a dynnwyd yn ôl gan yr Ymgeisydd wedi hynny) [REP10-037];
- Caniatâd Cynllunio (Sylweddau Peryglus) dan Ddeddf Cynllunio (Sylweddau Peryglus) 1990 a Rheoliadau Cynllunio (Sylweddau Peryglus) (Cymru) 2015;
- Cofrestriad Cynhyrchydd Gwastraff Peryglus (Cymru); a
- Hysbysiad Adran 31 dan Ddeddf Priffyrdd 1980.

Ar gyfer gweithredu

- Caniatâd iechyd a diogelwch yn ymwneud â gweithredu dan Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974 a deddfwriaeth atodol gan gynnwys Rheoliadau Diogelwch Systemau Pwysedd 2000 a Rheoliadau Sylweddau Peryglus ac Atmosfferau Ffrwydrol 2002;
- Trwydded cynhyrchu trydan dan Ddeddf Trydan 1989;
- EPs i alluogi gweithredu'r Orsaf Bŵer dan Reoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016;
- Trwydded i allyrru CO2 dan Reoliadau'r Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2012;
- Caniatâd rheoliadau adeiladu dan Reoliadau Adeiladu 2010;
- Cofrestriad cynhyrchedd gwastraff peryglus dan Reoliadau Gwastraff Peryglus (Cymru) 2005;
- Caniatâd cynllunio ar gyfer unrhyw elfen o'r prosiect nad yw o fewn cwmpas y DCO (h.y. Canolfan Ymwelwyr parhaol) dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990;
- Barn Gadarnhaol Erthygl 37 (i weithredu dau ABWR yn y DU ynghyd â storio gweddillion tanwydd a gwastraff ymbelydrol ar y safle) dan Gytundeb Euratom; a
- Thrwyddedau Morol dan Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009.

Cytundebau eraill

- Cytundeb Adeiladu Dwyochrog, i amlinellu'r rhaglen adeiladu a'r cyfrifoldebau cysylltu, gan gynnwys uwchraddio'r system drawsyrro, gyda National Grid Electricity Transmission PLC; a
- Cytundeb Cysylltu Dwyochrog, i alluogi'r Orsaf Bŵer i gysylltu â'r rhwydwaith trawsyrro trydan ac allforio a mewnfario trydan, gyda National Grid Electricity Transmission PLC.

Trafodaeth

21.12.2. Cynghorodd [REP1-028] CNC:

"Dan Reoliad 10(1)(b) Rheoliadau Gwaith Morol, gall CNC benderfynu nad oes angen AEA, at ddibenion penderfynu ar gais am Drwydded Forol, os ydym yn fodlon bod asesiad o effeithiau'r prosiect dan sylw ar yr amgylchedd eisoes wedi'i gwblhau, neu'n cael ei gwblhau, gan awdurdod cydsynio arall, a bod yr asesiad, neu bydd yr asesiad, yn ddigon i fodloni gofynion y Gyfarwydddeb AEA mewn perthynas â'r prosiect hwnnw".

21.12.3. Gan fod yr asesiad o'r effeithiau amgylcheddol yn cael ei gyflawni'n rhan o benderfynu ar y DCO, penderfynodd CNC nad oedd angen AEA ar gyfer y Drwydded Forol a'i fod yn bwriadu dibynnu ar yr eithriad uchod.

21.12.4. Parhaodd CNC:

"Dan Reoliadau 10(1)(b) a 10(4)(a) Rheoliadau Gwaith Morol (fel y'i diwygiwyd), ni all CNC benderfynu ar y cais am drwydded forol nes ein bod yn fodlon y byddai gwneud hynny yn ddigon i fodloni gofynion y Gyfarwydddeb AEA ac yn gydnaws â'r mesurau a nodwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r Gyfarwydddeb AEA.

"Felly, yn yr amgylchiadau hyn, gellir ond rhoi trwydded forol ar gyfer y prosiect hwn yn gyfreithlon ar ôl ystyried yr AEA a'r penderfyniad cysylltiedig gan yr Ysgrifennydd Gwladol".

21.12.5. Felly, nid yw'r Ymgeisydd yn cynnwys cynigion ar gyfer Trwydded Forol Dybiedig fel rhan o'r dDCO. Mae'r ExA yn nodi mai CNC fyddai'n gyfrifol am roi unrhyw drwydded forol yn y dyfodol.

21.12.6. Nododd yr Ymgeisydd ei ddull cyffredinol ar gyfer caniatâd a chytundebau yng Ngwrandawriad cyntaf y DCO [REP4-004]. Dan y dull hwn, nid oedd yr Ymgeisydd wedi ceisio dyblygu o fewn rheolaethau'r dDCO mewn arweiniad statudol neu dan ganiatâd arall, fel trwyddedau lliniaru neu drwyddedau amgylcheddol. Ymresymiad yr Ymgeisydd oedd bod y dogfennau eraill hynny'n rheoli gweithgareddau adeiladu yn ddigonol a, phe byddant yn cael eu dyblygu yn y CoCPs, gallai fod anghysondeb yn y dyfodol pe byddai arweiniad statudol neu ganiatâd arall yn cael ei ddiwygio.

21.12.7. Yn yr ISH cyntaf ar Fioamrywiaeth ar 10 Ionawr 2019, gofynnodd yr ExA i'r Ymgeisydd a CNC roi diweddariad ar gynnydd o ran cael unrhyw ganiatâd, trwyddedau a chytundebau eraill [REP4-005]. Yn dilyn y cais hwnnw, ar 17 Ionawr, gohiriodd yr Ymgeisydd y prosiect [AS-039]. Ar ôl trafod â CNC, penderfynodd yr Ymgeisydd dynnu tair trwydded

amgylcheddol gweithredol yn ôl ar gyfer Rheoli Sylweddau Ymbelydrol, Hylosgi a Gollwng Dŵr Gweithredol [REP7-012].

- 21.12.8. Mae CNC yn parhau i benderfynu ar y drwydded Gollwng Dŵr Adeiladu a'r Drwydded Forol. Mae'r amserlen ar gyfer cyflawni'r ceisiadau hynny'n parhau fel yn ei gyflwyniad ac ni ddisgwylir y penderfyniadau terfynol cyn Mawrth 2020 [REP4-039].
- 21.12.9. Roedd Gwasanaeth Trwyddedu CNC o'r farn bod tynnu'r tair trwydded gweithredol yn ôl yn codi heriau mewn perthynas â chyflawni asesiad effaith gyflawn i ategu ei benderfyniad, ac mae'n ystyried y goblygiadau ar hyn o bryd [REP7-012].
- 21.12.10. Diweddarodd yr Ymgeisydd ei Ddatganiad Sefyllfa Caniatâd a Chytundebau yn [REP4-026] a [REP6-017] er mwyn caniatáu tynnu'r trwyddedau amgylcheddol gweithredol yn ôl ynghyd â'r cais cynllunio ar gyfer paratoi a chlirio'r safle, ac i roi diweddariad ar gynnydd o ran caniatâd a thrwyddedau eraill.
- 21.12.11. Erbyn Terfyn Amser 6 [REP6-017], roedd IACC wedi rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer gwelliannau i briffordd yr A5025 ar linell bresennol y ffordd, roedd y Comisiwn Ewropeaidd wedi rhoi ei farn bod y buddsoddiad yn cyflawni amcanion Cytundeb Euratom, cafwyd Trwydded Cynhyrchu Trydan ac roedd rheoleiddwyr wedi cyhoeddi Datganiad Derbyn Dyluniad, a oedd yn cymeradwyo ABWR y DU yn addas i'w adeiladu yn y DU. Ni fyddai'r caniatadau a'r trwyddedau eraill yn cael eu gwneud na'u cwblhau cyn cyhoeddi'r DCO, pe byddai'n cael ei gymeradwyo.
- 21.12.12. O ran yr amrediad hwn o ganiatadau, mae'r ExA wedi ystyried y wybodaeth sydd ar gael sy'n dylanwadu ar y materion hyn a, heb wneud niwed i benderfynwyr y dyfodol yn arfer eu disgresiwn, mae wedi dod i'r casgliad, wrth i drwyddedau gweithredu a chaniatâd cynllunio gael eu tynnu'n ôl, na all gynghori nad oes unrhyw rwystyr rhag rhoi'r datblygiad arfaethedig ar waith, pe byddai'r SoS yn rhoi caniatâd datblygu i'r Cais.

22. **CRYNODEB O'R CASGLIADAU A'R ARGYMHELLION**

22.1. **CYFLWYNIAD**

- 22.1.1. Fel yr amlinellir ym Mhennod 2, roedd y Cais fel y gwnaed cais ar ei gyfer, ar gyfer Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) i adeiladu a gweithredu gorsaf bŵer niwclear sy'n cynnwys dau Adweithydd Dŵr Berw Uwch (ABWRs) yng Nghymru. Byddai gan yr Orsaf Bŵer gapasiti trydanol gros enwol o 3.1GWe.
- 22.1.2. Byddai'r Orsaf Bŵer, datblygiadau eraill ar y safle a'r Gwaith Morol wedi'u lleoli o fewn Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) gerllaw'r Orsaf Bŵer Bresennol (Wylfa A) ym Mhenrhyn Wylfa, i'r gorllewin o Gemaes ar arfordir gogleddol Ynys Môn, a byddant yn cynnwys ystod o adeiladau, strwythurau, cyfleusterau a nodweddion.
- 22.1.3. Byddai Cyfleusterau'r Orsaf Bŵer Oddi ar y Safle wedi'u lleoli ar safle gerllaw'r A5025 yn Llanfaethlu, oddeutu 7.5km i'r de o'r WNTA. Byddai'r cyfleusterau'n cael eu defnyddio yn ystod cam gweithredol yr Orsaf Bŵer ac maen nhw'n angenrheidiol i ddarparu cydnherthedd yn erbyn digwyddiadau eithafol â thebygolrwydd isel iawn.
- 22.1.4. Oherwydd natur y datblygiad arfaethedig a chymeriad yr ardal, mae nifer o ddatblygiadau cysylltiedig yn ffurfio rhan o'r datblygiad arfaethedig er mwyn hwyluso'r broses o adeiladu'r Orsaf Bŵer a lliniaru effeithiau amgylcheddol posibl sy'n gysylltiedig â'r prosiect. Mae'r rhain yn cynnwys campws y safle; cyfleuster parcio a theithio; canolfan logisteg; gwelliannau i briffordd yr A5025 oddi ar linell bresennol y ffordd, a thri safle digolledu amgylcheddol.

22.2. **ARFARNIAD O'R CAIS DAN A105 PA2008**

- 22.2.1. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael ei roi ar waith ar ôl 2025, felly caiff ei ystyried a gwneir penderfyniad yn ei gylch dan a105 PA2008.
- 22.2.2. Mae Pennod 3 yr Adroddiad yn amlinellu'r cyd-destun polisi yr archwiliwyd y Cais hwn yn ei erbyn, gan gynnwys cyfres o ddogfennau Polisi ac Arweiniad Cenedlaethol Cymru. Gan fod y Cais ar gyfer gorsaf cynhyrchu trydan ar y tir â chapasiti trydanol gros o 3.1GWe, caiff y cynnig ei ystyried gan Lywodraeth y DU dan PA2008.
- 22.2.3. Dywed y Datganiad Gweinidogol Ysgrifenedig ar Seilwaith Ynni a gyhoeddwyd ar 7 Rhagfyr 2017 (yr WMS), yn niffyg NPS niwclear ar ôl 2025, y dylai prosiectau gorsafoedd pŵer niwclear nad ydynt wedi gwneud cais am ganiatâd datblygu hyd yn hyn, ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio y tu hwnt i 2025, gael eu hystyried dan a105 PA2008 hyd nes y mabwysiedir NPS niwclear newydd.
- 22.2.4. Dan a105, wrth benderfynu ar y cais, rhaid i'r SoS ystyried:

- unrhyw Adroddiad ar yr Effaith Leol (LIR) a gyflwynir gan awdurdodau lleol;
- materion perthnasol a ragnodir; a
- materion eraill y mae'r SoS yn credu eu bod yn bwysig ac yn berthnasol i'w benderfyniad.

22.2.5. Gan fod y Cais ar gyfer gorsaf bŵer niwclear, mae NPS EN-1: Datganiad Polisi Cenedlaethol Trosfwaol ar Ynni (EN-1); ac NPS EN-6: Datganiad Polisi Cenedlaethol ar Gynhyrchu Pŵer Niwclear (EN-6) yn berthnasol.

22.2.6. Mae NPS EN-1 yn amlinellu'r angen a'r brys am ganiatáu ac adeiladu seilwaith ynni newydd er mwyn cyfrannu at gyflenwad ynni diogel, amrywiol a fforddiadwy a chefnogi polisiâu'r llywodraeth ar ddatblygu cynaliadwy, yn benodol trwy liniaru ac addasu i'r newid yn yr hinsawdd.

22.2.7. Mae NPS EN-6 yn rhoi mwy o fanylion ynglŷn â chynhyrchu pŵer niwclear, gan gynnwys yr angen am ddefnyddio'n gynnar; lleoli gorsafoedd pŵer niwclear newydd; ystyried dewisiadau amgen a rheoli a gwaredu gwastraff ymbelydrol.

22.2.8. Yn ôl yr WMS, o ran prosiectau y disgwylir iddynt gael eu defnyddio y tu hwnt i 2025, mae'r Llywodraeth yn parhau i roi ei chefnogaeth gref, mewn egwyddor, i gynigion ar gyfer prosiectau yn y safleoedd hynny a restrir yn EN-6. Mae'r WMS yn datgan hyd yn oed os ystyrir nad yw EN-6 yn berthnasol o dan a104 PA2008, fel sy'n wir o ran y Cais hwn, y byddai a105 yn berthnasol.

22.2.9. Mae'r WMS yn datgan bod y Llywodraeth yn hyderus bod EN-1 ac EN-6 yn cynnwys gwybodaeth, asesiadau a datganiadau a fyddai'n parhau i fod yn bwysig ac yn berthnasol i brosiectau a allai gael eu defnyddio ar ôl 2025. O ran materion lle nad oes newid perthnasol i amgylchiadau, mae'r WMS yn datgan ei bod yn debygol y byddai pwys sylweddol yn cael ei roi i bolisi yn EN-1 ac EN-6 a'u bod yn parhau'n bwysig ac yn berthnasol.

22.2.10. Mae polisi LIC ar Ddyfodol Carbon Isel i Gymru yn cefnogi'r datblygiad yn Wylfa Newydd hefyd, ac mae hyn yn pwysu o'i blaid.

22.3. ADRODDIADAU AR YR EFFAITH LEOL

22.3.1. Cafwyd LIRs gan dri awdurdod lleol perthnasol: IACC, CCBC a GCC. Mae'r LIRs yn cynnwys ystod o bolisiâu perthnasol o'u cynlluniau datblygu a dogfennau eraill o fewn y fframwaith lleol.

22.3.2. Mae'r LIRs yn darparu dadansoddiad cynhwysfawr o effeithiau posibl y cais o'u safbwyntiau unigol. Ni wnaeth unrhyw un o'r tri awdurdod lleol nodi y byddai'r datblygiad arfaethedig yn gwrthdaro â pholisi lleol.

- 22.3.3. Mae'r ExA wedi ystyried pob LIR wrth archwilio'r cais ac mae pob pennod yn yr Adroddiad wedi mynd i'r afael â sylwadau a wnaed yn yr LIRs. Felly, mae'r ExA wedi ystyried yr LIRs yn yr Adroddiad Argymhelliad hwn i'r SoS.

22.4. MATERION RHAGNODEDIG

- 22.4.1. Mae'r materion rhagnodedig, fel yr amlinellir yn Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Penderfyniadau) 2010, ac a godir gan y Cais hwn fel a ganlyn:

"3 – Adeiladau rhestredig, ardaloedd cadwraeth a henebion cofrestredig

Wrth benderfynu ar gais sy'n effeithio ar adeilad rhestredig neu ei osodiad, rhaid [i'r Ysgrifennydd Gwladol] ystyried dymunoldeb gwarchod yr adeilad rhestredig neu ei osodiad, neu unrhyw nodweddion o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig sydd ganddo.

Wrth benderfynu ar gais yn ymwneud ag ardal gadwraeth, rhaid [i'r Ysgrifennydd Gwladol] ystyried dymunoldeb gwarchod neu wella cymeriad neu olwg yr ardal honno.

Wrth benderfynu ar gais am ganiatâd datblygu sy'n effeithio neu'n debygol o effeithio ar heneb gofrestrredig neu ei gosodiad, rhaid [i'r Ysgrifennydd Gwladol] ystyried dymunoldeb gwarchod yr heneb gofrestrredig neu ei gosodiad.

7 – Amrywiaeth Fiolegol

Wrth benderfynu ar gais am ganiatâd datblygu, rhaid i'r Panel neu'r Cyngor ystyried Cytundeb Rhaglen Amgylcheddol y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992(1)..."

- 22.4.2. Mae'r ExA wedi ystyried y materion rhagnodedig hyn wrth ystyried y Cais.
- 22.4.3. Eir i'r afael â'r archwiliad a'r casgliadau ar y materion rhagnodedig hyn mewn penodau ar wahân o'r Adroddiad hwn, fel a ganlyn: Pennod 6 ar faterion bioamrywiaeth; Pennod 7 ar faterion HRA; Pennod 9 ar effeithiau yn ymwneud â'r amgylcheddol hanesyddol; Pennod 10 ar Adnoddau Dŵr gan gynnwys y WFD; a Phennod 15 ar yr Amgylchedd Morol. Caiff y cydbwysedd cynllunio mewn perthynas â'r materion hyn ei amlinellu ym Mhennod 19, ynghyd â materion pwysig a pherthnasol eraill a ystyriwyd gan yr ExA.
- 22.4.4. O ran adeiladau rhestredig, ardaloedd cadwraeth a henebion cofrestredig, o'r wybodaeth a gyflwynwyd i'r archwiliad, daw'r ExA i'r casgliad bod manteision y datblygiad arfaethedig yn gorbwyso unrhyw effaith uniongyrchol neu weddilliol bosibl mewn perthynas ag adeiladau rhestredig, ardaloedd cadwraeth a henebion cofrestredig.
- 22.4.5. O'r wybodaeth a gyflwynwyd i'r archwiliad sy'n berthnasol i amrywiaeth fiolegol, daw'r ExA i'r casgliad nad yw manteision y datblygiad arfaethedig yn gorbwyso unrhyw effaith uniongyrchol neu weddilliol bosibl.

22.5. MATERION PWYSIG A PHERTHNASOL

22.5.1. Caiff materion pwysig a pherthnasol eu crynhoi ym Mhennod 4. Mae penodau 5 – 18 yn cyflwyno canfyddiadau a chasgliadau'r ExA mewn perthynas â'r materion hynny, ac amlinellir y Cydbwysedd Cynllunio ym Mhennod 19.

22.6. YR ANGEN AM YNNI

22.6.1. O ystyried y caiff y Cais ei ystyried dan a105 PA2008, roedd yr ExA eisiau archwilio a oedd angen ynni a seilwaith ynni newydd o'r math a gynigiwyd yn y Cais o hyd. Wrth ystyried hyn, roedd yr ExA yn glir nad ei rôl ef oedd llunio polisi, ond dod â chanfyddiadau at ei gilydd yng nghyd-destun polisi presennol.

22.6.2. Ym Mhennod 5, canfu'r ExA nad oedd y ffaith nad oedd y ddarpariaeth pŵer niwclear y rhagwelir ac yr anogir ei chyflawni erbyn 2025 wedi'i gwireddu yn golygu bod yr 'angen' neu'r 'brys' i gynhyrchu trydan carbon isel o ynni niwclear wedi'u negyddu.

22.6.3. Daw'r ExA i'r casgliad bod angen clir a brys am seilwaith ynni carbon isel newydd, ac y gallai'r Cais gyfrannu at fodloni'r angen hwnnw.

22.7. ECOLEG DDAEAROL A BIOAMRYWIAETH

22.7.1. Rhoddir casgliadau'r ExA ynghylch materion bioamrywiaeth y byddai'r datblygiad arfaethedig yn effeithio arnynt yn adrannau perthnasol Pennod 6, a chânt eu crynhoi yn y Cydbwysedd Cynllunio ym Mhennod 19.

22.7.2. Yn gryno, daw'r ExA i'r casgliad canlynol:

- o ystyried EN-1, ni fyddai manteision datblygu ar y safle hwn yn gorbwyso'r effeithiau ehangach ar rwydwaith cenedlaethol y SoDdGAau;
- mewn perthynas â SoDdGA Tre'r Gof, nid yw'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â'r asesiad a roddir yn EN-6 Cyfrol II;
- mae gan ddarparu safleoedd digolledu y potensial am fanteision cymedrol o ran bioamrywiaeth;
- oherwydd tystiolaeth wyddonol annigonol, ni ellir dangos y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol, na fyddai'r gytref môr-wenoliaid yn gadael Bae Cemlyn ac, wrth gyfeirio at 5.3.17 EN-1, y dylid rhoi pwys sylweddol ar yr effeithiau niweidiol posibl hyn;
- mae amheuaeth y byddai enillion net yn Adran 7 cynefinoedd, ac felly nid yw'n cydymffurfio ag EN-1, TAN 5 na Rhan 1 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn hyn o beth; ac
- mae tebygolrwydd y gellir colli'r glaswelltiroedd CHEG cenedlaethol bwysig a pheidio â gallu eu hail-greu, felly nid yw'n cydymffurfio â 5.3.17 EN-1 na TAN 5.

22.7.3. Mae'r ExA yn cynghori'r SoS, o ran bioamrywiaeth, ecoleg a chadwraeth natur, mae'r datblygiad yn methu'r profion ym mharagraffau 5.3.11, 5.3.13, 5.3.17 a 5.3.18 EN-1; TAN 5 a Rhan 1 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016.

22.7.4. Mae'r ExA yn cynghori nad yw'r datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio ag Erthygl 8 (c) i (e) Cytundeb Rhaglen Amgylcheddol y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992.

22.7.5. Mae'r ExA yn cynghori bod ecoleg ddaearol a bioamrywiaeth yn faterion a ddylai fod â phwys sylweddol yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

22.8. ASESAD RHEOLIADAU CYNEFINOEDD

22.8.1. Caiff casgliadau'r ExA ynghylch HRA eu rhoi yn adrannau perthnasol Pennod 7 a'u crynhoi yn y Cydbwysedd Cynllunio ym Mhennod 19.

22.8.2. Yr SoS yw'r awdurdod cymwys o dan y Rheoliadau Cynefinoedd, a daw'r ExA i'r casgliad, yn ei farn ef, y byddai'r cynnig yn cael effaith niweidiol ar safleoedd Ewropeaidd, rhywogaethau a chynefinoedd, y mae'r ExA wedi'u hystyried wrth wneud ei argymhelliad.

22.8.3. Mae'r EXA yn cynghori'r SoS:

- y dylid craffu ymhellach ar bryderon Gweriniaeth Iwerddon dan y ddyletswydd barhaus i ystyried y cyflwyniadau a wnaed o dan Reoliad 24 yr AEA;
- y gellir eithrio AEoI ar gyfer ACau lle mae mamaliaid môr yn nodweddion cymwys, ar yr amod y gwneir gofyniad ychwanegol yn y MWSCoCP i sicrhau cynllun lliniaru ar gyfer mamaliaid môr;
- ar gyfer ACA Bae Cemlyn, gellid dod i gasgliad o ddim AEoI, ar yr amod bod rheolaethau priodol ynghlwm wrth y Drwydded Amgylcheddol berthnasol ar gyfer allyriadau a bod mesurau lliniaru ar gyfer effeithiau hamdden yn cael eu gwella;
- nid yw'r SoS yn dod i'r casgliad y gellir eithrio AEoI ar gyfer AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn;
- rhaid i'r SoS ystyried goblygiadau angen a safleoedd amgen ar lefel genedlaethol, ond mae'r ExA o'r farn nad yw'r Ymgeisydd wedi dangos nad oes unrhyw ddewis amgen i gyflawni rhag agweddau ar y datblygiad arfaethedig;
- o ran AGA Môr-wenoliaid Ynys Môn, rhaid asesu dewisiadau amgen, mesurau digolledu ac IROPI er mwyn gwneud penderfyniad ynghylch cydymffurfio â'r Rheoliadau Cynefinoedd; ac
- os yw'r SoS yn bwriadu derbyn IROPI, dylid cynnwys Gofyniad drafft yr ExA yn y DCO a dylai'r SoS ymgynghori â'r Ymgeisydd, CNC a'r eNGOs ynglŷn â diwygio'r Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid a'r MPSSCoCP a'r MWSCoCP i gyd-fynd â Gofyniad y DCO.

22.9. MATERION ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL

22.9.1. Byddai'r Cais yn darparu nifer o fanteision economaidd-gymdeithasol sylweddol, gan gynnwys darparu ffynhonnell ynni carbon isel, swyddi a hyfforddiant. Fodd bynnag, gallai'r pwysau ychwanegol a fyddai'n cael ei roi ar lety yn ardal yr astudiaeth economaidd-gymdeithasol allweddol yn ystod y cyfnod adeiladu, hyd yn oed gyda'r mesurau lliniaru arfaethedig, gael effaith niweidiol ar dwristiaeth, yr economi leol, iechyd a lles, yr iaith Gymraeg a diwylliant Cymreig.

22.10. YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL

- 22.10.1. Mae asedau treftadaeth o arwyddocâd uchel, gan gynnwys henebion cofrestredig, adeiladau rhestredig a gardd hanesyddol gofrestredig a fyddai'n cael eu colli neu eu niweidio gan y datblygiad arfaethedig. Fodd bynnag, oherwydd y mesurau lliniaru arfaethedig, byddai niwed sylweddol yn cael ei osgoi, ac ymgymerir â gwaith gwella a fyddai'n cyfrannu at lesiant cymdeithasol ac economaidd gogledd Ynys Môn. Ar ben hynny, gellir cyfiawnhau colled neu niwed i asedau treftadaeth lle mae'r manteision cyhoeddus sylweddol yn gorbwyso'r golled neu niwed. Felly, mae'r ExA yn fodlon y byddai'r profion a amlinellir yn NPS EN-1 (paragraffau 5.8.11 i 5.8.15) yn cael eu bodloni.
- 22.10.2. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn cyflawni amcanion PCC a pholisi PS20 y Cynllun Datblygu Lleol ar y cyd drwy warchod olion archaeolegol; diogelu cymeriad adeiladau hanesyddol; rheoli newid i warchod diddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig; a diogelu'r safleoedd o ddiddordeb arbennig ar y Gofrestr Parciau a Gerddi Hanesyddol.
- 22.10.3. Fodd bynnag, mae gan yr ExA bryderon o hyd ynghylch gwaith archwilio archaeolegol rhagarweiniol a oedd yn cael ei gyflawni yn ystod yr Archwiliad. Mae'r ExA yn derbyn, pe byddai'r gwaith archwilio yn cael ei gwblhau'n foddhaol i'r safonau cytûn, byddai niwed sylweddol yn cael ei osgoi; ond fel arall, byddai niwed sylweddol wedi'i achosi i'r asedau a byddai angen cyfiawnhau hynny; ac mae'n cynghori'r SoS yn unol â hynny.
- 22.10.4. Daw'r ExA i'r casgliad bod y Cais wedi mynd i'r afael â'r amgylchedd hanesyddol, yn unol â gofynion polisi cenedlaethol, Cymru a pholisi lleol, a lle byddai colled neu niwed, mae mesurau lliniaru ar waith i sicrhau y byddai'r golled neu niwed yn llai na sylweddol ac na ddylai effeithiau negyddol ar yr amgylchedd hanesyddol bwysu yn erbyn y Cais.

22.11. ADNODDAU DŴR

- 22.11.1. Rhoddir casgliadau'r ExA ynghylch y materion amrywiol yn ymwneud ag WFD ac adnoddau dŵr y byddai'r datblygiad arfaethedig yn effeithio arnynt yn adrannau perthnasol Pennod 10, a chânt eu crynhoi yn y Cydbwysedd Cynllunio ym Mhennod 19.
- 22.11.2. Mae'r Ymgeisydd yn derbyn y byddai'r datblygiad arfaethedig yn mynnu rhanddirymiad dan Erthygl 4(7) y WFD ar gyfer corff dŵr arfordirol Ynysoedd y Moelrhoniaid a chorff dŵr daear eilaidd Ynys Môn. Bydd rhaid i'r SoS, LIC a CNC archwilio'r achos am randdirymiad tebyg y gellir ei gyfiawnhau er budd cyhoeddus mewn perthynas â datblygu cynaliadwy.
- 22.11.3. Mae'r ExA yn argymhell y gall yr SoS, LIC a CNC ddod i'r casgliad na fyddai'r DU yn torri'r WFD oherwydd yr aethpwyd i'r afael ag amodau Erthygl 4(7) yn foddhaol ar gyfer Ynysoedd y Moelrhoniaid a chyrff dŵr gogledd Ynys Môn, a chorff dŵr daear eilaidd Ynys Môn.

- 22.11.4. O ystyried EN-1, mae'r ExA yn fodlon y cefnogir y cais gan FRA priodol, y cymhwyswyd y Prawf Cymalog, bod y cynnig yn unol â strategaethau lleol yn ymwneud â'r perygl o lifogydd, y rhoddwyd blaenoriaeth i systemau draenio cynaliadwy a bod y prosiect yn gallu dygymod â llifogydd a'u gwrthsefyll yn briodol.
- 22.11.5. Er nad yw rhai agweddau ar y datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â gofynion TAN 15 yn ymwneud â'r perygl o lifogydd, mae'r ExA yn cynghori'r SoS bod amcanion lliniaru a chyflogaeth arfaethedig yn caniatáu cydymffurfio â TAN 15.
- 22.12. ANSAWDD AER**
- 22.12.1. Mae paragraffau 4.10.1 i 4.10.3 NPS EN-1 yn glir bod y systemau cynllunio a rheoli llygredd yn systemau ar wahân ond cyflenwol; ac wrth ystyried priodoldeb y defnydd tir arfaethedig, dylai'r ExA weithio yn ôl y rhagdybiaeth y caiff y drefn rheoli llygredd berthnasol (a threfniadau rheoleiddio amgylcheddol eraill) ei chymhwyso'n briodol a'i gorfodi gan y rheolydd perthnasol. Nid oes unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu: y byddai unrhyw ddull arall yn briodol yn yr achos hwn; neu y byddai cais am drwydded yn y dyfodol yn debygol o fod yn aflwyddiannus.
- 22.12.2. Nid yw'n amlwg ychwaith, o ran yr ansawdd aer a fyddai'n cael ei brofi gan bobl yn yr ardaloedd o amgylch y cynnig, y byddai'r datblygiad yn achosi effeithiau niweidiol annerbyniol ar ansawdd aer i dorri amcanion adran 5.2 EN-1.
- 22.12.3. O ran yr effeithiau ar ecoleg a bioamrywiaeth, ni chytunwyd ar allyriadau'r cyfnod gweithredol erbyn diwedd yr Archwiliad, a chan y tynnwyd y cais am Drwydded Gosodiadau Hylosgi Gweithredol yn ôl, mae gan yr ExA bryderon o hyd nad oes mesurau lliniaru sicr yn erbyn effeithiau niweidiol o ansawdd aer yn ystod y cyfnod gweithredol.
- 22.13. NEWID YN YR HINSAWDD**
- 22.13.1. Rhoddir casgliadau'r ExA ynghylch materion yn ymwneud â newid yn yr hinsawdd y byddai'r datblygiad arfaethedig yn effeithio arnynt yn adrannau perthnasol Pennod 12, a chânt eu crynhoi yn y Cydbwysedd Cynllunio ym Mhennod 19.
- 22.13.2. Mae'r ExA yn argymhell bod yr Ymgeisydd wedi cydymffurfio â gofynion EN-1 ac EN-6, polisiau LIC a Rhagfynegiadau Hinsawdd y DU 2018.
- 22.13.3. Mae'r ExA yn tynnu sylw'r SoS at y ffaith y disgwylir setiau data a modelau manylwch o ragfynegiadau 2018, ac efallai yr hoffai'r SoS fodloni ei hun ynghylch unrhyw ofynion modelu pellach.
- 22.14. TIRWEDD A GWELEDOL**
- 22.14.1. Byddai rhai cymunedau'n cael profiad o effeithiau gweledol negyddol yn ystod y cyfnod adeiladu, a bydd effeithiau negyddol parhaus, ond gostyngol, yn ystod y cyfnod gweithredol.

- 22.14.2. Mae AHNE Ynys Môn ac Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn yn dirweddau dynodedig. Byddai Twmpath E arfaethedig o fewn yr AHNE, ynghyd â rhan o Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn ym Mhorth-y-pistyll. Byddai'r safle cyfan yn weladwy o'r AHNE.
- 22.14.3. Mae'r ExA yn cydnabod y byddai'r datblygiad arfaethedig yn cael effaith niweidiol ar dirwedd ac amwynder gweledol gogledd Ynys Môn yn ystod pob cyfnod. Fodd bynnag, mae'r ExA o'r farn bod y Cais wedi ystyried y cyfyngiadau o ran lleoli, gweithredu a chyfyngiadau perthnasol eraill yn ystod pob cyfnod ac y byddai'n lleihau'r niwed i'r dirwedd ac yn darparu mesurau lliniaru rhesymol, lle bo hynny'n bosibl ac yn briodol. O ran y dirwedd ddynodedig, ni fyddai'n niweidio diben y dynodiadau, a dangosir amgylchiadau eithriadol drwy gyfiawnhad.
- 22.14.4. Mae'r ExA o'r farn y byddai'r cynnig yn bodloni'r prawf o ran amgylchiadau eithriadol a amlinellir yn NPS EN-1 ac EN-6 i gyfiawnhau'r datblygu o fewn, ac yn effeithio ar, yr ardaloedd dynodedig. Fel y cyfryw, byddai hefyd yn cydymffurfio â PCC, polisi PS9 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd a GP21 y Canllaw Cynllunio Atodol.

22.15. DYLUNIO DA

- 22.15.1. Yn unol ag NPS EN-1 (Adran 4.5), mae'r Cais yn ystyried pob dimensiwn o ddylunio da. Mae'r Cais yn ceisio mynd i'r afael â gofynion Llywodraeth Cymru a pholisi lleol wrth geisio cyflawni dylunio da o ran gosodiad; lleoliad yn y dirwedd; creu lle a dylunio elfennau unigol. Ar ben hynny, mae'n ystyried cyd-destun yr amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig ac yn cyfrannu at greu lleoedd deniadol, cynaliadwy yng nghyd-destun maint a natur y cynnig a phresenoldeb yn nhirwedd yr Orsaf Bŵer Niwclear bresennol.
- 22.15.2. Fodd bynnag, ar draws y prosiect yn ei gyfanrwydd, mae lefel y llwyddiant o ran cyflawni'r nod o ddylunio da yn amrywio, a byddai gosodiad y safle, gan gynnwys lleoliad Twmpath A, yn arwain at effeithiau gweddilliol niweidiol sylweddol ar SoDdGA Tre'r Gof o ganlyniad i newidiadau hydrolegol yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu oherwydd lleoliad Twmpath A ac, i raddau llai, Campws y Safle, na ellir eu lliniaru.
- 22.15.3. Ar ben hynny, nid yw'r Ymgeisydd wedi cyflawni dylunio da ar sail gosodiad y gwaith a fyddai'n effeithio ar safleoedd dynodedig (SoDdGAau Bae Cemlyn a Chae Gwyn, yn ogystal â SoDdGA Tre'r Gof). Yn ogystal, byddai'r gwaith yn effeithio ar rywogaethau arwyddocaol eraill, gan gynnwys glaswelltiroedd CHEG, brain coesgoch a môr-wenoliaid.
- 22.15.4. Felly, gan ddefnyddio dull rhagofalus, er y daw'r ExA i'r casgliad y bodlonwyd profion polisi cenedlaethol, Cymru a lleol ar gyfer elfennau unigol a dylunio ffisegol y prosiect yn gyffredinol, oherwydd yr effaith ar safleoedd dynodedig, ni all ddod i'r casgliad bod y prosiect wedi'i ddylunio'n dda yn gyffredinol. At ei gilydd, daw'r ExA i'r casgliad na fyddai'r Cais yn dilyn egwyddorion dylunio da, ac y dylai hyn roi pwysau cyfyngedig yn erbyn y Cais.

22.16. YR AMGYLCHEDD MOROL

22.16.1. Rhoddir casgliadau'r ExA ynghylch y materion amrywiol yn ymwneud â'r amgylchedd morol y byddai'r datblygiad arfaethedig yn effeithio arno yn adrannau perthnasol Pennod 15, a chânt eu crynhoi yn y Cydbwysedd Cynllunio ym Mhennod 19.

22.16.2. Daw'r ExA i'r casgliad ar gyfer dŵr ymdrochi, rhywogaethau estron goresgynnol (INNS) a mamaliaid môr Bae Cemaes, ni fydd unrhyw effeithiau niweidiol o ganlyniad i'r datblygiad arfaethedig. O ran AEA, mae'r ExA wedi rhoi pwys i gyngor gan CNC, fel y corff cadwraeth natur statudol perthnasol, y bydd y datblygiad arfaethedig yn cael effeithiau niweidiol ar yr elfen infertebratau benthig yng nghorff dŵr Ynysoedd y Moelrhoniaid a'r elfen hydromorffolegol.

Mae'r ExA wedi ystyried gofynion EN-6, sy'n datgan "y dylai asesiad yr ymgeisydd amlinellu nodweddion dŵr oeri ar gyfer gorsafoedd pŵer niwclear a goblygiadau penodol y cynnig ar gyfer amgylcheddau morol a morydol". Mae'n cyngori'r SoS bod yr Ymgeisydd wedi bodloni'r gofyniad hwn ac na fyddai unrhyw ddirywiad i'r corff dŵr o ganlyniad i ollwng dŵr oeri.

22.16.3. Mae'r ExA hefyd yn fodlon bod yr Ymgeisydd wedi ystyried effeithiau cronrus y cais am DCO ynghyd â chynigion seilwaith mawr eraill, yn unol â gofynion EN-1, ac nad oes unrhyw effeithiau cronrus niweidiol. Fodd bynnag, mae'r ExA yn cydnabod sylwadau Gweriniaeth Iwerddon ynghylch yr effeithiau cronrus ar forfilod o ganlyniad i ddatblygiad pwll glo arfaethedig Gorllewin Cymbria.

22.16.4. Felly, daw'r ExA i'r casgliad, o ystyried y casgliadau ar gyrff dŵr a roddir yn adran WFA y bennod hon, bod effeithiau'r datblygiad arfaethedig ar yr amgylchedd morol yn cydymffurfio ag EN-1 ac nad oes iddynt lawer o bwys yn erbyn gwneud y Gorchymyn. Daw'r ExA i'r casgliad hefyd bod y datblygiad arfaethedig yn cydymffurfio â Chytundeb Rhaglen Amgylcheddol y Cenhedloedd Unedig ar Amrywiaeth Fiolegol 1992 yn hyn o beth.

22.17. SŴN A DIRGRYNIAD

22.17.1. Mae'r ExA o'r farn y byddai effaith sŵn a dirgryniad o'r datblygiad arfaethedig ar dderbynyddion dynol a seilwaith yn bodloni amcanion NPS EN-1. Daw'r ExA i'r casgliad na ddylai sŵn a dirgryniad bwysu yn erbyn gwneud y Gorchymyn.

22.18. TRAFFIG A THRAFNIDIAETH

22.18.1. Mae'r ExA yn fodlon y byddai'r effeithiau arfaethedig o draffig adeiladu a gweithredu yn cael eu lliniaru'n ddigonol. Byddai nifer sylweddol o nwyddau'n cael eu cludo ar y môr, yn unol ag NPS EN-1. Yn ogystal, mae'n cydnabod y byddai'r gwaith arfaethedig ar oddi ar linell bresennol y briffordd yn darparu mantais etifeddol hirdymor i breswylwyr Ynys Môn.

22.19. MATERION ERAILL

- 22.19.1. O ran materion perthnasol eraill, mae'r ExA yn fodlon gyda mesurau lliniaru a rheoli addas a sicrheir gan y dDCO, CoCOP ac is-CoCPs a CoOP, ni fyddai'r rhain yn pwysu yn erbyn y datblygiad arfaethedig.
- 22.19.2. Fodd bynnag, mae'r ExA yn tynnu sylw'r SoS at y ffaith bod ONR wedi cadarnhau bod y cais am drwydded safle niwclear i weithredu Wylfa Newydd wedi'i dynnu'n ôl yn ffurfiol [REP10-037]. Mae'r ExA hefyd yn tynnu sylw'r SoS ar ddynodiad NPS y Cyfleuster Gwaredu Daearegol (GDF) ar gyfer gwastraff ymbelydrol uwch ei actifedd yng Ngorffennaf 2019, nad oedd ar gael yn yr Archwiliad i'r ExA ei ystyried.

22.20. CRYNODEB O'R CYDBWYSEDD CYNLLUNIO

- 22.20.1. Ar ôl ystyried yr holl faterion y cyfeirir atynt ym Mhenodau 6-21 o'r adroddiad hwn, casgliad yr ExA, at ei gilydd, yw bod y materion sy'n pwysu yn erbyn y datblygiad arfaethedig yn gorbwyso'r materion sydd o'i blaid. Felly, daw'r ExA i'r casgliad na wnaed achos o blaid y datblygiad, ac mae'n argymhell yn unol â hynny.

22.21. CAFFAEL GORFODOL A MATERION CYSYLLTIEDIG

- 22.21.1. O ran y cais am gaffael gorfodol a phwerau cysylltiedig yn y Cais, yn gryno, daw'r ExA i'r casgliad, os bydd yr SoS yn gwrthod y Cais:
- 22.21.2. Na fyddai unrhyw ofyniad i gaffael tir a hawliau'n orfodol;
- 22.21.3. Na fyddai achos cymhellol er budd cyhoeddus i'r tir gael ei gaffael yn orfodol, felly:
- 22.21.4. Ni fyddai'r amodau yn adran 122 PA2008 yn cael eu bodloni i awdurdodi'r caffael gorfodol arfaethedig;
- 22.21.5. Yn ogystal, ni fyddai angen y meddiant dros dro arfaethedig i roi'r cynllun ar waith; ac
- 22.21.6. Ni fyddai angen dileu neu dynnu hawliau a chyfarpar Ymgymrwyr Statudol.
- 22.21.7. Os daw'r SoS i'r casgliad y gwnaed achos o blaid y datblygiad arfaethedig, mae'r ExA o'r farn:
- 22.21.8. O ran a122(2) PA2008, bydd wedi'i ddangos y byddai angen y buddiannau cyfreithiol yn yr holl leiniau CA a ddisgrifir ac a amlinellir yn y Llyfr Cyfeirio ac ar y Cynlluniau Tir (h.y. ac eithrio'r rhai yn Nosbarth 6) er mwyn rhoi'r cynllun ar waith;
- 22.21.9. Pan gaiff y Cais ei osod yn erbyn a122(3), byddai'r ExA o'r farn bod cais cymhellol er budd cyhoeddus i roi'r pwerau CA a geisir gan yr Ymgeisydd;

- 22.21.10. Byddai Erthygl 82 yn darparu dull i ddangos y byddai cyllid digonol ar gael;
- 22.21.11. Bydd wedi'i ddangos nad oes unrhyw safleoedd amgen addas i'r defnydd tir arfaethedig ar gyfer datblygiad Wylfa Newydd;
- 22.21.12. Dan yr amgylchiadau hyn ac am y rhesymu a roddir yn yr adroddiad, byddai'r datblygiad yn cydymffurfio â'r amodau yn a122 PA2008 a Chyfarwyddyd DCLG perthnasol;
- 22.21.13. At ei gilydd, cytunwyd ar ddarpariaethau amddiffynnol yr Ymgwymerwyr Statudol yn Atodlen 15 i'r dDCO, ond mae meysydd o anghytundeb o hyd mewn perthynas â'r rhai ar gyfer [REDACTED] ac [REDACTED] (sy'n Gorfforaeth Statudol);
- 22.21.14. Gyda'r darpariaethau amddiffynnol yn Atodlen 15 i'r dDCO, ni fyddai caffael y tir a'r hawliau a geisir drwy'r Gorchymyn yn achosi unrhyw niwed difrifol i'r ymgymeriadau, ac mae natur a sefyllfa'r tir a'r hawliau yn golygu y byddai'r cynnig yn bodloni'r materion a amlinellir yn a127 PA2008;
- 22.21.15. Byddai angen dileu hawliau neu gael gwared â chyfarpar Ymgwymerwyr Statudol at ddibenion ymgymryd â'r datblygiad y mae'r gorchymyn yn ymwneud ag ef, ac felly'n byddai'n cydymffurfio ag a138 PA2008;
- 22.21.16. Byddai angen y meddiant arfaethedig i roi'r cynllun ar waith; a
- 22.21.17. Byddai'r amhariad arfaethedig ar hawliau dynol wedi'i gyfiawnhau, a byddai'r cyfryw amhariad yn gymesur i fod yn gyfreithlon er budd y cyhoedd.

22.22. GORCHYMYN CANIATÂD DATBLYGU

- 22.22.1. Mae'r ExA wedi archwilio'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft yn fanwl. Caiff newidiadau arfaethedig i ddrafftio'r Erthyglau eu trafod ym Mhennod 21. Caiff newidiadau arfaethedig i ofynion eu trafod ym Mhenodau 6 i 18, a darperir cyfeiriadau ym Mhennod 21 at eu lleoliad yn yr adroddiad. Mae'r holl newidiadau arfaethedig wedi'u cynnwys yn y DCO argymelledig a ddarperir yn Atodiad D.
- 22.22.2. Ar ddiwedd yr Archwiliad, roedd rhai materion heb eu datrys o hyd. Trafodwyd y materion hyn mewn mannau perthnasol yn yr adroddiad. Mae'r ExA yn argymhell y dylid ceisio barn yr Ymgeisydd (ac eraill, fel y bo'n briodol) mewn perthynas â'r materion hyn, sydd wedi'u hamlinellu yn Atodiad G er hwylustod.

22.23. ARGYMHELLIAD

- 22.23.1. Am yr holl resymau uchod ac yng ngoleuni canfyddiadau a chasgliadau'r ExA, mae'r ExA, dan a105 PA2008, yn argymhell nad yw'r Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol yn cymeradwyo Gorchymyn Caniatâd Datblygu Prosiect Wylfa Newydd.

- 22.23.2. Os yw'r Ysgrifennydd Gwladol yn anghytuno ag argymhelliad yr ExA, mae'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu ar ei ffurf argymelledig wedi'i atodi yn Atodiad D i'w ystyried, ac mae'r ExA wedi amlinellu nifer o faterion yn Atodiad G efallai yr hoffai'r SoS fodloni ei hun yn eu cylch.

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

The Planning Inspectorate Yr Arolygiaeth Gynllunio

Deddf Cynllunio 2008

Gorsaf Bêr Niwclear Wylfa Newydd

Adroddiad Canfyddiadau a Chasgliadau
yr Awdurdod Archwilio

a'i

Argymhelliad i'r Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes,
Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol

Yr Awdurdod Archwilio

Frances Fernandes BSc(Anrh) MSc MRTPI Arweinydd y Panel

Peter Braithwaite BSc(Anrh) MSc DIC CEng CEnv FICE MCIWM

Joanna Dowling BA(Anrh) MPhil MRTPI

Michael Hayes CBE BA MCD MRTPI HonFRIBA FAoSS AoU

Clive Sproule BSc MSc MSc MRTPI MEnvSci CEnv

CYFROL 4 O 4

ATODIADAU

23 Gorffennaf 2019

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

RHESTR O GYFROLAU'R ADRODDIAD

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys pedair cyfrol.

Dyma Gyfrol 4 o 4.

1. CYFROL 1: TROSOLWG a
PHENODAU 1 - 7
2. CYFROL 2: PENODAU 8 - 19
3. CYFROL 3: PENODAU 20 i
GASGLIADAU
4. CYFROL 4: ATODIADAU

CYNNWYS YR ATODIADAU

ATODIAD A: YR ARCHWILIAD

ATODIAD B: LLYFRGELL YR ARCHWILIAD

ATODIAD C: RHESTR BYRFODDAU

ATODIAD D: Y DCO ARGYMELLEDIG

ATODIAD E: CYTUNDEB A106

ATODIAD F: CYNLLUN Y LLEOLIAD

ATODIAD G: **CAMAU GWEITHREDU I'R SoS**

ATODIAD A: YR ARCHWILIAD

Mae'r tabl isod yn rhestru'r prif ddigwyddiadau yn ystod yr Archwiliad a'r penderfyniadau gweithdrefnol a wnaed gan yr Awdurdod Archwilio (ExA)

Dyddiad	Digwyddiad Archwilio
22 Hydref 2018	Ymweliad Safle Digwmni
23 Hydref 2018	Cyfarfod Rhagarweiniol
24 Hydref 2018	Gwrandawriad Mater Penodol ar y Gorchymyn Caniatâd Datblygu
25 Hydref 2018	Gwrandawriad Llawr Agored 1
25 Hydref 2018	Gwrandawriad Llawr Agored 2
6 Tachwedd 2018	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: • Amserlen yr Archwiliad • Cwestiynau Ysgrifenedig • Hysbysiad am unrhyw wrandawriadau ac Archwiliad o'r Safle â Chwmni
13 Tachwedd 2018	Terfyn Amser 1
4 Rhagfyr 2018	Terfyn Amser 2
18 Rhagfyr 2018	Llywodraeth Cymru'n galw i mewn y cais paratoi a chlirio'r safle [REP3-061]
18 Rhagfyr 2018	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: Cais am Ragor o Wybodaeth a newid i Amserlen yr Archwiliad – Rheolau 8(3) ac 17
18 Rhagfyr 2018	Terfyn Amser 3
7 Ionawr 2019	Gwrandawriad Mater Penodol Cyntaf ar Faterion Economaidd-gymdeithasol (gan gynnwys llety; addysg; iechyd; iaith; cyfraith a threfn; hamdden a thwristiaeth)
8 Ionawr 2019	Ail Wrandawriad Mater Penodol ar Faterion Economaidd-gymdeithasol (gan gynnwys swyddi a sgiliau a'r gadwyn gyflenwi) a thraffig a thrafnidiaeth
9 Ionawr 2019	Ail Wrandawriad Mater Penodol ar y DCO drafft, gan gynnwys y Cytundeb a106 drafft
10 Ionawr 2019	Gwrandawriad Mater Penodol Cyntaf ar Fioamrywiaeth (Ecoleg Ddaearol; Adar; Gwaith Morol ac effeithiau amgylcheddol; HRA)
11 Ionawr 2019	Ail Wrandawriad Mater Penodol ar Fioamrywiaeth (Newid Arfordirol; Newid yn yr Hinsawdd; Effeithiau Trawsffiniol)
17 Ionawr 2019	Terfyn Amser 4

ATODIAD A: YR ARCHWILIAD

23 Ionawr 2019	Cyhoeddiad Tynnu'n Ôl Hitachi [AS-039]
30 Ionawr 2019	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: • Cwestiynau Ysgrifenedig Pellach yr ExA
12 Chwefror 2019	Ymweliad Safle Digwmni
12 Chwefror 2019	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: • Hysbysiad am unrhyw Wrandawiadau
12 Chwefror 2019	Terfyn Amser 5
13 Chwefror 2019	Archwiliad o'r Safle â Chwmni
14 Chwefror 2019	Archwiliad o'r Safle â Chwmni 2
19 Chwefror 2019	Terfyn Amser 6
20 Chwefror 2019	Cysylltiad Gogledd Cymru yn tynnu ei gais yn ôl yn ffurfiol [REP8-012]
25 Chwefror 2019	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: Cais am Ragor o Wybodaeth – Rheol 17
4 Mawrth 2019	Gwrandawriad Mater Penodol ar Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA)
5 Mawrth 2019	Gwrandawriad Caffael Gorfodol (CAH)
5 Mawrth 2019	Gwrandawriad Llawr Agored (gyda'r nos)
6 Mawrth 2019	Gwrandawriad Mater Penodol ar y DCO drafft a'r Cytundeb Adran 106 drafft
6 Mawrth 2019	Cais cynllunio dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref ar gyfer Gwaith Paratoi a Chlirio'r Safle yn cael ei dynnu'n ôl [AS-039]
7 Mawrth 2019	Gwrandawriad Mater Penodol ar safle arfaethedig cyfleusterau'r orsaf bŵer oddi ar y safle a safleoedd datblygu cysylltiedig eraill y tu allan i WNDA
8 Mawrth 2019	Gwrandawriad Mater Penodol Gwrandawriad Mater Penodol ar Fioamrywiaeth (HRA; Ecoleg Ddaearol; Adar; Gwaith Morol ac effeithiau amgylcheddol; Newid Arfordirol)
14 Mawrth 2019	Terfyn Amser 7
25 Mawrth 2019	Terfyn Amser 8
8 Mawrth 2019	Cais am drwydded amgylcheddol yn cael ei dynnu'n ôl [REP7-001g]
27 Mawrth 2019	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: • RIES
3 Ebrill 2019	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: Cais am Ragor o Wybodaeth – Rheol 17

ATODIAD A: YR ARCHWILIAD

4 Ebrill 2019	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: Penderfyniad Gweithdrefnol yn ymwneud â chyfleuster arfaethedig Parcio a Theithio Dalar Hir
10 Ebrill 2019	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: Cais am Ragor o Wybodaeth – Rheol 17
10 Ebrill 2019	Terfyn Amser 9
15 Ebrill 2019	ExA yn cyhoeddi'r canlynol: Cais am Ragor o Wybodaeth – Rheol 17
17 Ebrill 2019	Terfyn Amser 10
17 Ebrill 2019	Swyddfa dros Reoli Niwclear yn cadarnhau bod yr Ymgeisydd wedi tynnu'n ôl
23 Ebrill 2019	Mae gan yr ExA ddyletswydd i gwblhau'r archwiliad o'r cais erbyn diwedd y cyfnod o 6 mis, yn dechrau'r diwrnod ar ôl i'r Cyfarfod Rhagarweiniol ddod i ben
23 Ebrill 2019	Diwedd yr Archwiliad

EN010007 Wylfa Newydd
Nuclear Power Station

Llyfrgell yr Archwiliad

Wedi'i ddiweddarau –

23 Gorffennaf 2019

EN010007 Wylfa Newydd
Nuclear Power Station

Examination Library

Updated –

23 July 2019

Mae'r Llyfrgell Archwilio hon yn ymwneud â chais Wylfa. Mae'r llyfrgell yn rhestru pob dogfen a gyflwynwyd i'r archwiliad gan unrhyw barti ynghyd â dogfennau sydd wedi'u cyhoeddi gan yr Arolygiaeth Gynllunio. Mae'r holl ddogfennau a restrwyd wedi'u cyhoeddi ar y wefan Seilwaith Cenedlaethol a darperir hyperddolen ar gyfer pob dogfen. Rhoddir cyfeirnod unigryw i bob dogfen; bydd y cyfeirnodau hyn yn cael eu defnyddio yn yr Adroddiad ar y Goblygiadau i Safleoedd Ewropeaidd ac fe'u defnyddir yn Adroddiad Argymhellion yr Awdurdod Archwilio. Mae'r dogfennau yn y llyfrgell wedi'u categorioedd naill ai yn ôl y math o ddogfen neu yn ôl y terfyn amser ar gyfer eu cyflwyno.

This Examination Library relates to the Wylfa application. The library lists each document that has been submitted to the examination by any party and documents that have been issued by the Planning Inspectorate. All documents listed have been published to the National Infrastructure's Planning website and a hyperlink is provided for each document. A unique reference is given to each document; these references will be used within the Report on the Implications for European Sites and will be used in the Examining Authority's Recommendation Report. The documents within the library are categorised either by document type or by the deadline to which they are submitted.

Byddwch gystal â nodi'r canlynol:

- Mae hon y ddogfen weithio a bydd yn cael ei diweddarau bob hyn a hyn wrth i'r archwiliad fynd rhagddo.
- Mae cyngor o dan Adran 51 Deddf Cynllunio 2008 sydd wedi'i gyhoeddi gan yr Arolygiaeth, wedi'i gyhoeddi ar y Wefan Seilwaith Cenedlaethol ond nid yw wedi'i gynnwys yn y Llyfrgell Archwilio gan nad yw'r cyfryw gyngor yn ddogfen archwiliad.
- Mae'r ddogfen hon yn cynnwys cyfeiriadau at ddogfennau o'r pwynt y cyflwynwyd y cais.
- Mae trefn y dogfennau ym mhob isadran naill ai'n drefn gronolegol, rifol, neu'n drefn y wyddor ac nid yw'n rhoi blaenoriaeth na statws uwch i'r rheiny sydd wedi'u rhestru gyntaf.
- Nodwch y bydd yr holl ddogfennau a dderbynnir gan yr Arolygiaeth yn cael eu cyhoeddi yn yr iaith a ysgrifennwyd. Bydd dogfennau a baratowyd gan yr Arolygiaeth ar gael yn ddwyieithog.

Please note the following:

- This is a working document and will be updated periodically as the examination progresses.
- Advice under Section 51 of the Planning Act 2008 that has been issued by the Inspectorate, is published to the National Infrastructure Website but is not included within the Examination Library as such advice is not an examination document.
- This document contains references to documents from the point the application was submitted.
- The order of documents within each sub-section is either chronological, numerical, or alphabetical and confers no priority or higher status on those that have been listed first.
- Please note that all documents received by the Inspectorate will be published in the language they were written. Documents prepared by the Inspectorate will be available bilingually.

EN010007 Wylfa Newydd Nuclear Power Station Llyfrgell yr Archwiliad - Mynegai/ Examination Library - Index	
Categori/Category	Cyfeirnod/Reference
Dogfennau Cais/Application Documents Fel y'i cyflwynwyd a fersiwn ddiwygiedig a dderbyniwyd cyn y Cyfarfod Rhagarweiniol. Unrhyw fersiwn ddiwygiedig a dderbyniwyd cyn cam yr Archwiliad i'w chadw o dan y Terfyn Amser a dderbyniwyd ----- As submitted and amended version received before the PM. Any amended version received during the Examination stage to be saved under the Deadline received	APP-xxx
Ymatebion Digonolrwydd yr Ymgynhoriad/Adequacy of Consultation responses	AoC-xxx
Cynrychioliadau Berthnasol/Relevant Representations	RR-xxx
Penderfyniadau Gweithdrefnol a Hysbysiadau gan yr Awdurdod Archwilio/Procedural Decisions and Notifications from the Examining Authority Mae'n cynnwys cwestiynau'r Awdurdod Archwilio, a55, ac a51 cyn derbyn ----- Includes Examining Authority's questions, s55, and post acceptance s51	PD-xxx
Cyflwyniadau Ychwanegol/Additional Submissions Mae'n cynnwys unrhyw beth a dderbyniwyd yn y Cyfarfod Rhagarweiniol a gohebiaeth sydd naill ai'n berthnasol i benderfyniad gweithdrefnol neu sy'n cynnwys	AS-xxx

gwybodaeth ffeithiol yn ymwneud â'r archwiliad ----- Includes anything accepted at the Preliminary Meeting and correspondence that is either relevant to a procedural decision or contains factual information pertaining to the examination	
Digwyddiadau a Gwrandawiadau/Events and Hearings Mae'n cynnwys agendâu ar gyfer gwrandawiadau ac archwiliadau safle, recordiadau sain, ymatebion i hysbysiadau, hysbysiadau gwrandawriad ymgeisydd, ac ymatebion i lythyrau Rheol 6 a Rheol 8 ----- Includes agendas for hearings and site inspections, audio recordings, responses to notifications, applicant's hearing notices, and responses to Rule 6 and Rule 8 letters	EV-xxx
Cynrychioliadau – erbyn y terfyn amser/Representations – by Deadline	
Terfyn Amser 1/Deadline 1:	REP1-xxx
Terfyn Amser 2/Deadline 2:	REP2-xxx
Terfyn Amser 3 / Deadline 3:	REP3-xxx
Terfyn Amser 4 / Deadline 4:	REP4-xxx
Terfyn Amser 5 / Deadline 5:	REP5-xxx
Terfyn Amser 6 / Deadline 6:	REP6-xxx
Terfyn Amser 7 / Deadline 7:	REP7-xxx
Terfyn Amser 8 / Deadline 8:	REP8-xxx
Terfyn Amser 9 / Deadline 9:	REP9-xxx
Terfyn Amser 10 / Deadline 10:	REP10-xxx
Dogfennau Arall/Other Documents	OD-xxx

Mae'n cynnwys gwybodaeth
a127/131/138, tystysgrifau a56, a58
ac a59, a dogfennau trawsffiniol

Includes s127/131/138 information,
s56, s58 and s59 certificates, and
transboundary documents

EN010007 Wylfa Newydd Nuclear Power Station**Llyfrgell yr Archwiliad/ Examination Library****Dogfennau Cais/Application Documents**

APP-001	Horizon Nuclear Power 1.1 Application Form
APP-002	Horizon Nuclear Power 1.2 Cover Letter
APP-003	Horizon Nuclear Power 1.2 Cover Letter (Welsh language)
APP-004	Horizon Nuclear Power 1.3 Guide to the Application
APP-005	Horizon Nuclear Power 1.3 Guide to the Application (Welsh language)
APP-006	Horizon Nuclear Power 1.4 General Glossary
APP-007	Horizon Nuclear Power 1.5 s55 application checklist
APP-008	Horizon Nuclear Power 1.6 Newspaper Notices
APP-009	Horizon Nuclear Power 2.1 Order Limits
APP-010	Horizon Nuclear Power 2.2 Land Plans
APP-011	Horizon Nuclear Power 2.3 Work Plans
APP-012	Horizon Nuclear Power 2.4 Rights of Way
APP-013	Horizon Nuclear Power 2.5 Crown Estate Land Plans
APP-014	Horizon Nuclear Power 2.6.1 Wylfa Newydd Development Area and Power Station Site Plans (Part 1 of 2)
APP-015	Horizon Nuclear Power 2.6.1 Wylfa Newydd Development Area and Power Station Site Plans (Part 2 of 2)

APP-016	Horizon Nuclear Power 2.6.2 Site Campus
APP-017	Horizon Nuclear Power 2.6.3 Marine Works
APP-018	Horizon Nuclear Power 2.6.4 Site Preparation and Clearance
APP-019	Horizon Nuclear Power 2.7 A5025 Off-line Highway Improvements - Section 1
APP-020	Horizon Nuclear Power 2.8 A5025 Off-line Highway Improvements - Section 3
APP-021	Horizon Nuclear Power 2.9 A5025 Off-line Highway Improvements - Section 5
APP-022	Horizon Nuclear Power 2.10 A5025 Off-line Highway Improvements - Section 7
APP-023	Horizon Nuclear Power 2.11 Park and Ride
APP-024	Horizon Nuclear Power 2.12 Logistics Centre
APP-025	Horizon Nuclear Power 2.13 Off-Site Power Station Facilities
APP-026	Horizon Nuclear Power 2.14 Ecological Compensation site - Cors Gwawr
APP-027	Horizon Nuclear Power 2.15 Ecological Compensation site - Cae Canol-Dydd
APP-028	Horizon Nuclear Power 2.16 Ecological Compensation site - Ty Du
APP-029	Horizon Nuclear Power 3.1 Draft Development Consent Order
APP-030	Horizon Nuclear Power 3.2 Mark-Up of the Draft Development Consent Order
APP-031	Horizon Nuclear Power 3.3 Explanatory Memorandum
APP-032	Horizon Nuclear Power 4.1 Statement of Reasons

APP-033	Horizon Nuclear Power 4.2 Funding Statement
APP-034	Horizon Nuclear Power 4.3 Book of Reference (Part 1 of 3)
APP-035	Horizon Nuclear Power 4.3 Book of Reference (Part 2 of 3)
APP-036	Horizon Nuclear Power 4.3 Book of Reference (Part 3 of 3)
APP-037	Horizon Nuclear Power 5.1 Main Consultation Report
APP-038	Horizon Nuclear Power 5.1 Executive Summary of the Consultation Report
APP-039	Horizon Nuclear Power 5.1 Executive Summary of the Consultation Report (Welsh language)
APP-040	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix A.1 to A.7
APP-041	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix A.8 (Part 1 of 3)
APP-042	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix A.8 (Part 2 of 3)
APP-043	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix A.8 (Part 3 of 3)
APP-044	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix B.1 to B.9
APP-045	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix B.10
APP-046	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix C.1 to C.9
APP-047	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix C.10
APP-048	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix D.1 to D.7

APP-049	Horizon Nuclear Power 5.1 Consultation Report - Appendix E.1 to E.9
APP-050	Horizon Nuclear Power 5.2 Shadow Habitats Regulations Assessment Report (Part 1 of 2)
APP-051	Horizon Nuclear Power 5.2 Shadow Habitats Regulations Assessment Report (Part 2 of 2)
APP-052	Horizon Nuclear Power 5.3 Statement of Statutory Nuisances
APP-053	Horizon Nuclear Power 5.4 Details of Other Consents Licences and Agreements
APP-054	Horizon Nuclear Power 5.5 Overarching Flood Consequence Assessment Signposting Document
APP-055	Horizon Nuclear Power 6.1.1 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA A1 - Introduction
APP-056	Horizon Nuclear Power 6.1.2 ES Volume A - A2 - Project overview and introduction to the developments
APP-057	Horizon Nuclear Power 6.1.3 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA A3 - Environmental context
APP-058	Horizon Nuclear Power 6.1.4 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA A4 - Strategic alternatives
APP-059	Horizon Nuclear Power 6.1.5 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA A5 - Overarching environmental legislation policy and guidance
APP-060	Horizon Nuclear Power 6.1.6 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA A6 - EIA Scoping Report and Addendum
APP-061	Horizon Nuclear Power 6.1.7 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA A7 - Consultation with environmental stakeholders
APP-062	Horizon Nuclear Power 6.1.8 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA App A1-1 - Licensing Information for DCO Figures

APP-063	Horizon Nuclear Power 6.1.9 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA App A6-1 - Scoping Opinion Tracker (Part 1 of 2)
APP-064	Horizon Nuclear Power 6.1.9 ES Volume A - Introduction to the project and approach to the EIA App A6-1 - Scoping Opinion Tracker (Part 2 of 2)
APP-065	Horizon Nuclear Power 6.1.10 ES Figure Booklet- Volume A
APP-066	Horizon Nuclear Power 6.2.1 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B1 - Introduction to the assessment process
APP-067	Horizon Nuclear Power 6.2.2 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B2 - Socio-economics
APP-068	Horizon Nuclear Power 6.2.3 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B3 - Traffic and transport
APP-069	Horizon Nuclear Power 6.2.4 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B4 - Public access and recreation
APP-070	Horizon Nuclear Power 6.2.5 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B5 - Air quality
APP-071	Horizon Nuclear Power 6.2.6 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B6 - Noise and vibration
APP-072	Horizon Nuclear Power 6.2.7 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B7 - Soils and geology
APP-073	Horizon Nuclear Power 6.2.8 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B8 - Surface water and groundwater
APP-074	Horizon Nuclear Power 6.2.9 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B9 - Terrestrial and freshwater ecology
APP-075	Horizon Nuclear Power 6.2.10 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B10 - Landscape and visual

APP-076	Horizon Nuclear Power 6.2.11 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B11 - Cultural heritage
APP-077	Horizon Nuclear Power 6.2.12 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B12 - Coastal processes and coastal geomorphology
APP-078	Horizon Nuclear Power 6.2.13 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B13 - Marine environment
APP-079	Horizon Nuclear Power 6.2.14 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B14 - Radiological effects
APP-080	Horizon Nuclear Power 6.2.15 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B15 - Shipping and navigation
APP-081	Horizon Nuclear Power 6.2.16 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments B16 - Waste and materials management
APP-082	Horizon Nuclear Power 6.2.17 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments App B1-1 Transboundary Effects Assessment
APP-083	Horizon Nuclear Power 6.2.18 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments App B5-1 - Baseline Data Synopsis Report - air quality
APP-084	Horizon Nuclear Power 6.2.19 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments App B5-2 - Existing Nitrogen and Acid Deposition and Critical Loads at Ecological Receptors for the Wylfa Newydd Project
APP-085	Horizon Nuclear Power 6.2.20 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments App B6-1 - Baseline noise monitoring
APP-086	Horizon Nuclear Power 6.2.21 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments App B6-2 - Noise and Vibration Modelling and Assessment Methodology Report
APP-087	Horizon Nuclear Power 6.2.22 ES Volume B - Introduction to the environmental assessments Figure Booklet - Volume B

APP-088	Horizon Nuclear Power 6.3.1 ES Volume C - Project-wide effects C1 - Socio-economics
APP-089	Horizon Nuclear Power 6.3.2 ES Volume C - Project-wide effects C2 - Traffic and transport
APP-090	Horizon Nuclear Power 6.3.3 ES Volume C - Project-wide effects C3 - Public access and recreation effects of traffic
APP-091	Horizon Nuclear Power 6.3.4 ES Volume C - Project-wide effects C4 - Air quality effects of traffic
APP-092	Horizon Nuclear Power 6.3.5 ES Volume C - Project-wide effects C5 - Noise and vibration effects of traffic
APP-093	Horizon Nuclear Power 6.3.6 ES Volume C - Project-wide effects C6 - Project-wide effects – Waste and materials management
APP-094	Horizon Nuclear Power 6.3.7 ES Volume C - Project-wide effects C7 - Combined topic effects
APP-095	Horizon Nuclear Power 6.3.8 ES Volume C - Project-wide effects App C1-1 - Socio-economics Baseline Report
APP-096	Horizon Nuclear Power 6.3.9 ES Volume C - Project-wide effects App C1-2 - Socio-economic technical appendix
APP-097	Horizon Nuclear Power 6.3.10 ES Volume C - Project-wide effects App C1-3 - Community Cohesion Report
APP-098	Horizon Nuclear Power 6.3.11 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-1 - Driver Stress Calculations
APP-099	Horizon Nuclear Power 6.3.12 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-2 - Journey Time Calculations
APP-100	Horizon Nuclear Power 6.3.13 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-3 - Traffic Flows

APP-101	Horizon Nuclear Power 6.3.14 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO Transport Assessment
APP-102	Horizon Nuclear Power 6.3.15 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix A -Details of Consultation
APP-103	Horizon Nuclear Power 6.3.16 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix B - Transport Assessment - Scope
APP-104	Horizon Nuclear Power 6.3.17 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix C - Abbreviations acronyms and key terms
APP-105	Horizon Nuclear Power 6.3.18 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix D - Traffic Data Report
APP-106	Horizon Nuclear Power 6.3.19 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix E - Accident Analysis
APP-107	Horizon Nuclear Power 6.3.20 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix F - Integrated Traffic and Transport Strategy
APP-108	Horizon Nuclear Power 6.3.21 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix G - Strategic Traffic Model - Overview
APP-109	Horizon Nuclear Power 6.3.22 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix H - Junctions Assessment
APP-110	Horizon Nuclear Power 6.3.23 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix I - VISSIM Model Results
APP-111	Horizon Nuclear Power 6.3.24 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix J - Merge/Diverge Assessment Results

APP-112	Horizon Nuclear Power 6.3.25 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix K - Road Safety Audits
APP-113	Horizon Nuclear Power 6.3.26 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C2-4 - DCO TA Appendix L - Supplementary information
APP-114	Horizon Nuclear Power 6.3.27 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C4-1 - Project-wide modelling of road traffic emissions
APP-115	Horizon Nuclear Power 6.3.28 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C4-2 - Assessment of Road Traffic Emissions - Mainland Wales
APP-116	Horizon Nuclear Power 6.3.29 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C5-1 - Operational road traffic noise input and output
APP-117	Horizon Nuclear Power 6.3.30 ES Volume C - Project-wide effects App C6-1 - Local and regional waste management facilities
APP-118	Horizon Nuclear Power 6.3.31 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) App C7-1 - Matrix of receptors and which topics affect them
APP-119	Horizon Nuclear Power 6.3.32 ES Volume C - Road traffic-related effects (project-wide) Figure Booklet - Volume C
APP-120	Horizon Nuclear Power 6.4.1 ES Volume D - WNDA Development D1 - Proposed development
APP-121	Horizon Nuclear Power 6.4.2 ES Volume D - WNDA Development D2 - Alternatives and design evolution
APP-122	Horizon Nuclear Power 6.4.3 ES Volume D - WNDA Development D3 - Socio-economics
APP-123	Horizon Nuclear Power 6.4.4 ES Volume D - WNDA Development D4 - Public access and recreation

APP-124	Horizon Nuclear Power 6.4.5 ES Volume D - WNDA Development D5 - Air quality (excluding emissions from traffic)
APP-125	Horizon Nuclear Power 6.4.6 ES Volume D - WNDA Development D6 - Noise and vibration
APP-126	Horizon Nuclear Power 6.4.7 ES Volume D - WNDA Development D7 - Soils and geology
APP-127	Horizon Nuclear Power 6.4.8 ES Volume D - WNDA Development D8 - Surface water and groundwater
APP-128	Horizon Nuclear Power 6.4.9 ES Volume D - WNDA Development D9 - Terrestrial and freshwater ecology
APP-129	Horizon Nuclear Power 6.4.10 ES Volume D - WNDA Development D10 - Landscape and visual
APP-130	Horizon Nuclear Power 6.4.11 ES Volume D - WNDA Development D11 - Cultural heritage
APP-131	Horizon Nuclear Power 6.4.12 ES Volume D - WNDA Development D12 - Coastal processes and coastal geomorphology
APP-132	Horizon Nuclear Power 6.4.13 ES Volume D - WNDA Development D13 - The marine environment
APP-133	Horizon Nuclear Power 6.4.14 ES Volume D - WNDA Development D14 - Radiological effects
APP-134	Horizon Nuclear Power 6.4.15 ES Volume D - WNDA Development D15 - Shipping and navigation
APP-135	Horizon Nuclear Power 6.4.16 ES Volume D - WNDA Development D16 - Combined topic effects
APP-136	Horizon Nuclear Power 6.4.17 ES Volume D - WNDA Development App D1-1 - Construction Method Statement

APP-137	Horizon Nuclear Power 6.4.18 ES Volume D - WNDA Development App D1-2 - Ecological Compensation Sites: Assessment of Environmental Effects
APP-138	Horizon Nuclear Power 6.4.19 ES Volume D - WNDA Development App D4-1 - Public Access and Recreation Baseline Report
APP-139	Horizon Nuclear Power 6.4.20 ES Volume D - WNDA Development App D5-1 - Construction Dust Assessment - Main Construction
APP-140	Horizon Nuclear Power 6.4.21 ES Volume D - WNDA Development App D5-2 - Main Site Construction Phase Air Dispersion EIA - Final Modelling Report (Air Quality)
APP-141	Horizon Nuclear Power 6.4.22 ES Volume D - WNDA Development App D5-3 - Main Site Operational Dispersion - EIA - Dispersion Modelling Report of the Emissions to Air Arising from Operational Combustion Plant (Scenarios to Support DCO Application)
APP-142	Horizon Nuclear Power 6.4.23 ES Volume D - WNDA Development App D6-1 - Noise model inputs and outputs
APP-143	Horizon Nuclear Power 6.4.24 ES Volume D - WNDA Development App D7-1 - Soils and Geology Baseline Conditions Report
APP-144	Horizon Nuclear Power 6.4.25 ES Volume D - WNDA Development App D7-2 - Land Contamination Risk Assessment and Remediation Strategy
APP-145	Horizon Nuclear Power 6.4.26 ES Volume D - WNDA Development App D8-1 - Surface Water Baseline Report
APP-146	Horizon Nuclear Power 6.4.27 ES Volume D - WNDA Development App D8-2 - Fluvial Geomorphology Baseline Report
APP-147	Horizon Nuclear Power 6.4.28 ES Volume D - WNDA Development App D8-3 - Groundwater Baseline Report (Part 1 of 3)
APP-148	Horizon Nuclear Power 6.4.28 ES Volume D - WNDA Development App D8-3 - Groundwater Baseline Report (Part 2 of 3)

APP-149	Horizon Nuclear Power 6.4.28 ES Volume D - WNDA Development App D8-3 - Groundwater Baseline Report (Part 3 of 3)
APP-150	Horizon Nuclear Power 6.4.29 ES Volume D - WNDA Development App D8-4 - Flood Consequence Assessment (Part 1 of 8)
APP-151	Horizon Nuclear Power 6.4.29 ES Volume D - WNDA Development App D8-4 - Flood Consequence Assessment (Part 2 of 8)
APP-152	Horizon Nuclear Power 6.4.29 ES Volume D - WNDA Development App D8-4 - Flood Consequence Assessment (Part 3 of 8)
APP-153	Horizon Nuclear Power 6.4.29 ES Volume D - WNDA Development App D8-4 - Flood Consequence Assessment (Part 4 of 8)
APP-154	Horizon Nuclear Power 6.4.29 ES Volume D - WNDA Development App D8-4 - Flood Consequence Assessment (Part 5 of 8)
APP-155	Horizon Nuclear Power 6.4.29 ES Volume D - WNDA Development App D8-4 - Flood Consequence Assessment (Part 6 of 8)
APP-156	Horizon Nuclear Power 6.4.29 ES Volume D - WNDA Development App D8-4 - Flood Consequence Assessment (Part 7 of 8)
APP-157	Horizon Nuclear Power 6.4.29 ES Volume D - WNDA Development App D8-4 - Flood Consequence Assessment (Part 8 of 8)
APP-158	Horizon Nuclear Power 6.4.30 ES Volume D - WNDA Development App D8-5 - Tre r Gof Hydroecological Assessment
APP-159	Horizon Nuclear Power 6.4.31 ES Volume D - WNDA Development App D8-6 - Cae Gwyn Hydroecological Assessment
APP-160	Horizon Nuclear Power 6.4.32 ES Volume D - WNDA Development App D8-7 - Surface water and groundwater modelling results (Part 1 of 7)

APP-161	Horizon Nuclear Power 6.4.32 ES Volume D - WNDA Development App D8-7 - Surface water and groundwater modelling results (Part 2 of 7)
APP-162	Horizon Nuclear Power 6.4.32 ES Volume D - WNDA Development App D8-7 - Surface water and groundwater modelling results (Part 3 of 7)
APP-163	Horizon Nuclear Power 6.4.32 ES Volume D - WNDA Development App D8-7 - Surface water and groundwater modelling results (Part 4 of 7)
APP-164	Horizon Nuclear Power 6.4.32 ES Volume D - WNDA Development App D8-7 - Surface water and groundwater modelling results (Part 5 of 7)
APP-165	Horizon Nuclear Power 6.4.32 ES Volume D - WNDA Development App D8-7 - Surface water and groundwater modelling results (Part 6 of 7)
APP-166	Horizon Nuclear Power 6.4.32 ES Volume D - WNDA Development App D8-7 - Surface water and groundwater modelling results (Part 7 of 7)
APP-167	Horizon Nuclear Power 6.4.33 ES Volume D - WNDA Development App D8-8 - Summary of preliminary design for construction surface water drainage
APP-168	Horizon Nuclear Power 6.4.34 ES Volume D - WNDA Development App D9-1 - Fungi Technical Summary Report
APP-169	Horizon Nuclear Power 6.4.35 ES Volume D - WNDA Development App D9-2 - Lichen Technical Summary Report
APP-170	Horizon Nuclear Power 6.4.36 ES Volume D - WNDA Development App D9-3 - Bryophyte Technical Summary Report
APP-171	Horizon Nuclear Power 6.4.37 ES Volume D - WNDA Development App D9-4 - Terrestrial Invertebrate Technical Summary Report
APP-172	Horizon Nuclear Power 6.4.38 ES Volume D - WNDA Development App D9-5 - Bat Technical Summary Report

APP-173	Horizon Nuclear Power 6.4.39 ES Volume D - WNDA Development App D9-6 - Otter and Water Vole Technical Summary Report
APP-174	Horizon Nuclear Power 6.4.40 ES Volume D - WNDA Development App D9-7 - Phase 1 Habitat Survey Technical Summary Report
APP-175	Horizon Nuclear Power 6.4.41 ES Volume D - WNDA Development App D9-8 - National Vegetation Classification Technical Summary Report
APP-176	Horizon Nuclear Power 6.4.42 ES Volume D - WNDA Development App D9-9 - Great Crested Newt Technical Summary Report
APP-177	Horizon Nuclear Power 6.4.43 ES Volume D - WNDA Development App D9-10 - Reptile Technical Summary Report
APP-178	Horizon Nuclear Power 6.4.44 ES Volume D - WNDA Development App D9-11 - Breeding Bird Technical Summary Report
APP-179	Horizon Nuclear Power 6.4.45 ES Volume D - WNDA Development App D9-12 - Barn Owl Technical Summary Report
APP-180	Horizon Nuclear Power 6.4.46 ES Volume D - WNDA Development App D9-13 - Over-wintering and Passage Bird Technical Summary Report
APP-181	Horizon Nuclear Power 6.4.47 ES Volume D - WNDA Development App D9-14 - Chough Baseline Report
APP-182	Horizon Nuclear Power 6.4.48 ES Volume D - WNDA Development App D9-15 - Notable Mammals Technical Summary Report
APP-183	Horizon Nuclear Power 6.4.49 ES Volume D - WNDA Development App D9-16 - Wylfa Freshwater Baseline Surveys 2011 to 2015
APP-184	Horizon Nuclear Power 6.4.50 ES Volume D - WNDA Development App D9-17 - Red Squirrel Survey Report

APP-185	Horizon Nuclear Power 6.4.51 ES Volume D - WNDA Development App D9-18 - Ancient Woodland Survey Report
APP-186	Horizon Nuclear Power 6.4.52 ES Volume D - WNDA Development App D9-19 - Draft Water Vole Conservation Licence
APP-187	Horizon Nuclear Power 6.4.53 ES Volume D - WNDA Development App D9-20 - Draft Bat Mitigation Licence
APP-188	Horizon Nuclear Power 6.4.54 ES Volume D - WNDA Development App D9-21 - Draft Great Crested Newt Mitigation Licence
APP-189	Horizon Nuclear Power 6.4.55 ES Volume D - WNDA Development App D9-22 - Great Crested Newt Technical Summary Report 2017
APP-190	Horizon Nuclear Power 6.4.56 ES Volume D - WNDA Development App D9-23 - SSSI Compensation Strategy - Volume I
APP-191	Horizon Nuclear Power 6.4.57 ES Volume D - WNDA Development App D9-24 - SSSI Compensation Strategy - Volume II
APP-192	Horizon Nuclear Power 6.4.58 ES Volume D - WNDA Development App D10-1 - Published sources of landscape character
APP-193	Horizon Nuclear Power 6.4.59 ES Volume D - WNDA Development App D10-2 - Published sources of seascape character
APP-194	Horizon Nuclear Power 6.4.60 ES Volume D - WNDA Development App D10-3 - Local landscape and seascape character study
APP-195	Horizon Nuclear Power 6.4.61 ES Volume D - WNDA Development App D10-4 - Representative viewpoints
APP-196	Horizon Nuclear Power 6.4.62 ES Volume D - WNDA Development App D10-5 - Illustrative viewpoints

APP-197	Horizon Nuclear Power 6.4.63 ES Volume D - WNDA Development App D10-6 - Landscape effects schedule
APP-198	Horizon Nuclear Power 6.4.64 ES Volume D - WNDA Development App D10-7 - Visual effects schedule
APP-199	Horizon Nuclear Power 6.4.65 ES Volume D - WNDA Development App D10-8 - Photomontage views
APP-200	Horizon Nuclear Power 6.4.66 ES Volume D - WNDA Development App D10-9 - Night-time viewpoints
APP-201	Horizon Nuclear Power 6.4.67 ES Volume D - WNDA Development App D10-10 - Environmental Lighting Impact Assessment
APP-202	Horizon Nuclear Power 6.4.68 ES Volume D - WNDA Development App D11-1 - Wylfa Newydd Proposed New Nuclear Power Station Cultural Heritage Baseline Report (Part 1 of 2)
APP-203	Horizon Nuclear Power 6.4.68 ES Volume D - WNDA Development App D11-1 - Wylfa Newydd Proposed New Nuclear Power Station Cultural Heritage Baseline Report (Part 2 of 2)
APP-204	Horizon Nuclear Power 6.4.69 ES Volume D - WNDA Development App D11-2a - Wylfa Newydd Isle of Anglesey - Archaeological Trial Trenching Vol. 1-3 (Part 1 of 2)
APP-205	Horizon Nuclear Power 6.4.69 ES Volume D - WNDA Development App D11-2a - Wylfa Newydd Isle of Anglesey - Archaeological Trial Trenching Vol. 1-3 (Part 2 of 2)
APP-206	Horizon Nuclear Power 6.4.70 ES Volume D - WNDA Development App D11-2b - Wylfa Newydd Proposed New Nuclear Power Station: Archaeological Trial Trenching - Post-Excavation Assessment and Updated Project Design
APP-207	Horizon Nuclear Power 6.4.71 ES Volume D - WNDA Development App D11-3a - 2016-Wylfa Newydd Proposed New Nuclear Power Station Marine Archaeology Baseline Report

APP-208	Horizon Nuclear Power 6.4.72 ES Volume D - WNDA Development App D11-3b - 2016- Wylfa Newydd Proposed New Nuclear Power Station Marine Archaeological Survey Report
APP-209	Horizon Nuclear Power 6.4.73 ES Volume D - WNDA Development App D11-3c - Holyhead Deep Disposal Site Marine Archaeological Baseline Report
APP-210	Horizon Nuclear Power 6.4.74 ES Volume D - WNDA Development App D11-3d - Holyhead Deep Disposal Site - Micro-site for rock disposal: Archaeological Assessment of Marine Geophysical Survey Data
APP-211	Horizon Nuclear Power 6.4.75 ES Volume D - WNDA Development App D11-4 - Wylfa Newydd Proposed New Nuclear Power Station Assessment of the significance of Cestyll (Grade II) Registered Historic Park and Gardens Final Report
APP-212	Horizon Nuclear Power 6.4.76 ES Volume D - WNDA Development App D11-5 - Assessment of Significance of Dame Sylvia Crowe's Landscape Design at the Existing Power Station
APP-213	Horizon Nuclear Power 6.4.77 ES Volume D - WNDA Development App D11-6 - Effects on heritage assets
APP-214	Horizon Nuclear Power 6.4.78 ES Volume D - WNDA Development App D11-7 - Assessment of the Significance of the Impact of Development on the Historic Landscape for the Wylfa Newydd Power Station (ASIDOHL2)
APP-215	Horizon Nuclear Power 6.4.79 ES Volume D - WNDA Development App D11-8 - Integrated Landscape Heritage and Architectural Plan for the Wylfa Newydd Project
APP-216	Horizon Nuclear Power 6.4.80 ES Volume D - WNDA Development App D12-1 - Coastal Geomorphology Baseline for the Wylfa Newydd Project - 2014
APP-217	Horizon Nuclear Power 6.4.81 ES Volume D - WNDA Development App D12-2 - Sediment Regime

APP-218	Horizon Nuclear Power 6.4.82 ES Volume D - WNDA Development App D12-3 - Wylfa Newydd Main Site Wave Modelling Report
APP-219	Horizon Nuclear Power 6.4.83 ES Volume D - WNDA Development App D13-1 - Water Quality and Plankton Surveys Report
APP-220	Horizon Nuclear Power 6.4.84 ES Volume D - WNDA Development App D13-2 - Benthic Ecology Report
APP-221	Horizon Nuclear Power 6.4.85 ES Volume D - WNDA Development App D13-3 - Porth-y-pistyll Biotope Surveys Report
APP-222	Horizon Nuclear Power 6.4.86 ES Volume D - WNDA Development App D13-4 - Fish Surveys Report
APP-223	Horizon Nuclear Power 6.4.87 ES Volume D - WNDA Development App D13-5 - Subtidal Dive Surveys at the Cooling Water Outfall for the Existing Power Station
APP-224	Horizon Nuclear Power 6.4.88 ES Volume D - WNDA Development App D13-6 - Marine Mammal Baseline Review
APP-225	Horizon Nuclear Power 6.4.89 ES Volume D - WNDA Development App D13-7 - Seabird Baseline Review
APP-226	Horizon Nuclear Power 6.4.90 ES Volume D - WNDA Development App D13-8 - Marine Hydrodynamic Modelling Report - Wylfa Newydd Development Area
APP-227	Horizon Nuclear Power 6.4.91 ES Volume D - WNDA Development App D13-9 - Underwater Noise Baseline and Modelling
APP-228	Horizon Nuclear Power 6.4.92 ES Volume D - WNDA Development App D13-10 - Entrapment at the Existing Power Station
APP-229	Horizon Nuclear Power 6.4.93 ES Volume D - WNDA Development App D13-11 - Marine modelling of the operational discharge

APP-230	Horizon Nuclear Power 6.4.94 ES Volume D - WNDA Development App D13-12 - Marine hydrodynamic modelling report - Disposal Site
APP-231	Horizon Nuclear Power 6.4.95 ES Volume D - WNDA Development App D13-13 - Noise at Marine Ecological Receptors
APP-232	Horizon Nuclear Power 6.4.96 ES Volume D - WNDA Development App D13-14 - Marine modelling of the construction discharge
APP-233	Horizon Nuclear Power 6.4.97 ES Volume D - WNDA Development App D14-1 - Radioactive waste
APP-234	Horizon Nuclear Power 6.4.98 ES Volume D - WNDA Development App D14-2 - Analysis of accidental releases
APP-235	Horizon Nuclear Power 6.4.99 ES Volume D - WNDA Development App D15-1 - Navigational Risk Assessment
APP-236	Horizon Nuclear Power 6.4.100 ES Volume D - WNDA Development App D16-1 - Matrix of receptors and which topics affect them
APP-237	Horizon Nuclear Power 6.4.101 ES Volume D - WNDA Development Figure Booklet - Volume D (Part 1 of 2)
APP-238	Horizon Nuclear Power 6.4.101 ES Volume D - WNDA Development Figure Booklet - Volume D (Part 2 of 2)
APP-239	Horizon Nuclear Power 6.5.1 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E1 - Proposed development
APP-240	Horizon Nuclear Power 6.5.2 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E2 - Alternatives and design evolution
APP-241	Horizon Nuclear Power 6.5.3 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E3 - Socio-economics

APP-242	Horizon Nuclear Power 6.5.4 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E4 - Public access and recreation
APP-243	Horizon Nuclear Power 6.5.5 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E5 - Air quality
APP-244	Horizon Nuclear Power 6.5.6 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E6 - Noise and vibration
APP-245	Horizon Nuclear Power 6.5.7 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E7 - Soils and geology
APP-246	Horizon Nuclear Power 6.5.8 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E8 - Surface water and groundwater
APP-247	Horizon Nuclear Power 6.5.9 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E9 - Terrestrial and freshwater ecology
APP-248	Horizon Nuclear Power 6.5.10 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E10 - Landscape and visual
APP-249	Horizon Nuclear Power 6.5.11 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E11 - Cultural heritage
APP-250	Horizon Nuclear Power 6.5.12 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG E12 - Combined topic effects
APP-251	Horizon Nuclear Power 6.5.13 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E5-1 - Construction Dust Assessment - Off-Site Power Station Facilities
APP-252	Horizon Nuclear Power 6.5.14 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E6-1 - Noise model inputs and outputs
APP-253	Horizon Nuclear Power 6.5.15 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E7-1 - Soils and Geology Baseline Conditions Report

APP-254	Horizon Nuclear Power 6.5.16 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E8-1 - MEEG/AECC/ESL - Flood Consequence Assessment
APP-255	Horizon Nuclear Power 6.5.17 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E9-1 - Terrestrial ecology survey at proposed MEEG site Llanfaethlu
APP-256	Horizon Nuclear Power 6.5.18 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E9-2 - Off-Site Power Station Facilities Protected and Legally Controlled Species Compliance Report
APP-257	Horizon Nuclear Power 6.5.19 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E10-1 - Published sources of landscape character
APP-258	Horizon Nuclear Power 6.5.20 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E10-2 - Landscape effects schedule
APP-259	Horizon Nuclear Power 6.5.21 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E10-3 - Visual effects schedule
APP-260	Horizon Nuclear Power 6.5.22 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E10-4 - Representative viewpoints
APP-261	Horizon Nuclear Power 6.5.23 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E10-5 - Photomontage viewpoints
APP-262	Horizon Nuclear Power 6.5.24 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E11-1 - Gazetteer of heritage assets
APP-263	Horizon Nuclear Power 6.5.25 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E11-2 - Effects on heritage assets
APP-264	Horizon Nuclear Power 6.5.26 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG App E12-1 - Matrix of receptors and which topics affect them

APP-265	Horizon Nuclear Power 6.5.27 ES Volume E - Off-Site Power Station Facilities: AECC ESL and MEEG Figure Booklet - Volume E
APP-266	Horizon Nuclear Power 6.6.1 ES Volume F - Park and Ride F1 - Proposed development
APP-267	Horizon Nuclear Power 6.6.2 ES Volume F - Park and Ride F2 - Alternatives and design evolution
APP-268	Horizon Nuclear Power 6.6.3 ES Volume F - Park and Ride F3 - Socio-economics
APP-269	Horizon Nuclear Power 6.6.4 ES Volume F - Park and Ride F4 - Public access and recreation
APP-270	Horizon Nuclear Power 6.6.5 ES Volume F - Park and Ride F5 - Air quality
APP-271	Horizon Nuclear Power 6.6.6 ES Volume F - Park and Ride F6 - Noise and vibration
APP-272	Horizon Nuclear Power 6.6.7 ES Volume F - Park and Ride F7 - Soils and geology
APP-273	Horizon Nuclear Power 6.6.8 ES Volume F - Park and Ride F8 - Surface water and groundwater
APP-274	Horizon Nuclear Power 6.6.9 ES Volume F - Park and Ride F9 - Terrestrial and freshwater ecology
APP-275	Horizon Nuclear Power 6.6.10 ES Volume F - Park and Ride F10 - Landscape and visual
APP-276	Horizon Nuclear Power 6.6.11 ES Volume F - Park and Ride F11 - Cultural heritage
APP-277	Horizon Nuclear Power 6.6.12 ES Volume F - Park and Ride F12 - Combined topic effects
APP-278	Horizon Nuclear Power 6.6.13 ES Volume F - Park and Ride App F5-1 - Construction Dust Assessment - Park and Ride Facility at Dalar Hir

APP-279	Horizon Nuclear Power 6.6.14 ES Volume F - Park and Ride App F6-1 - Noise model inputs and outputs
APP-280	Horizon Nuclear Power 6.6.15 ES Volume F - Park and Ride App F7-1 - Soils and Geology Baseline Conditions Report
APP-281	Horizon Nuclear Power 6.6.16 ES Volume F - Park and Ride App F8-1 - Dalar Hir - Flood Consequence Assessment
APP-282	Horizon Nuclear Power 6.6.17 ES Volume F - Park and Ride App F9-1 - Dalar Hir Extended Phase 1 Habitat Survey and HSI Survey
APP-283	Horizon Nuclear Power 6.6.18 ES Volume F - Park and Ride App F9-2 - Dalar Hir Buffer Extended Phase 1 Report
APP-284	Horizon Nuclear Power 6.6.19 ES Volume F - Park and Ride App F9-3 - Dalar Hir Bats and Barn Owl Report
APP-285	Horizon Nuclear Power 6.6.20 Badger Report - CONFIDENTIAL BADGER INFORMATION - This report contains confidential badger information which has been redacted. Therefore a non-redacted version of this document is only available on request to those who have a legitimate need to view the Information 6.6.20 Badger Report - GWYBODAETH BADGER CYFRINACHOL - Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys gwybodaeth gyfrinachol. Felly, mae'r ddogfen hon dim ond ar gael, ar gais i nhw sydd ag angen cyfreithlon i weld y wybodaeth.
APP-286	Horizon Nuclear Power 6.6.21 ES Volume F - Park and Ride App F9-5 - Dalar Hir Water Vole Report
APP-287	Horizon Nuclear Power 6.6.22 ES Volume F - Park and Ride App F9-6 - Dalar Hir Great Crested Newt Report
APP-288	Horizon Nuclear Power 6.6.23 ES Volume F - Park and Ride App F9-7 - Dalar Hir Reptiles Report

APP-289	Horizon Nuclear Power 6.6.24 ES Volume F - Park and Ride App F9-8 - Dalar Hir: Building 12 Bat Survey 2016
APP-290	Horizon Nuclear Power 6.6.25 ES Volume F - Park and Ride App F9-9 - Dalar Hir Protected and Legally Controlled Species Compliance Report
APP-291	Horizon Nuclear Power 6.6.26 ES Volume F - Park and Ride App F9-10 - Dalar Hir Freshwater Ecology Report
APP-292	Horizon Nuclear Power 6.6.27 ES Volume F - Park and Ride App F10-1 - Published sources of landscape character
APP-293	Horizon Nuclear Power 6.6.28 ES Volume F - Park and Ride App F10-2 - Landscape effects schedule
APP-294	Horizon Nuclear Power 6.6.29 ES Volume F - Park and Ride App F10-3 - Visual effects schedule
APP-295	Horizon Nuclear Power 6.6.30 ES Volume F - Park and Ride App F10-4 - Representative viewpoints
APP-296	Horizon Nuclear Power 6.6.31 ES Volume F - Park and Ride App F10-5 - Photomontage viewpoints
APP-297	Horizon Nuclear Power 6.6.32 ES Volume F - Park and Ride App F11-1 - Dalar Hir Ynys Mon Archaeological Baseline Assessment
APP-298	Horizon Nuclear Power 6.6.33 ES Volume F - Park and Ride App F11-2 - Land at Dalar Hir Near Junction 4 of the A55 Geophysical Survey
APP-299	Horizon Nuclear Power 6.6.34 ES Volume F - Park and Ride App F11-3 - Land at Dalar Hir: Archaeological Trial Trenching
APP-300	Horizon Nuclear Power 6.6.35 ES Volume F - Park and Ride App F11-4 - Gazetteer of heritage assets

APP-301	Horizon Nuclear Power 6.6.36 ES Volume F - Park and Ride App F11-5 - Effects on heritage assets
APP-302	Horizon Nuclear Power 6.6.37 ES Volume F - Park and Ride App F12-1 - Matrix of receptors and which topics affect them
APP-303	Horizon Nuclear Power 6.6.38 ES Volume F - Park and Ride Figure Booklet - Volume F
APP-304	Horizon Nuclear Power 6.7.1 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G1 - Proposed Development
APP-305	Horizon Nuclear Power 6.7.2 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G2 - Alternatives and design evolution
APP-306	Horizon Nuclear Power 6.7.3 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G3 - Socio-economics
APP-307	Horizon Nuclear Power 6.7.4 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G4 - Public access and recreation
APP-308	Horizon Nuclear Power 6.7.5 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G5 - Air quality
APP-309	Horizon Nuclear Power 6.7.6 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G6 - Noise and vibration
APP-310	Horizon Nuclear Power 6.7.7 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G7 - Soils and geology
APP-311	Horizon Nuclear Power 6.7.8 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G8 - Surface water and groundwater
APP-312	Horizon Nuclear Power 6.7.9 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G9 - Terrestrial and freshwater ecology
APP-313	Horizon Nuclear Power 6.7.10 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G10 - Landscape and visual

APP-314	Horizon Nuclear Power 6.7.11 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G11 - Cultural heritage
APP-315	Horizon Nuclear Power 6.7.12 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements G12 - Combined topic effects
APP-316	Horizon Nuclear Power 6.7.13 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G2-1 - DMRB Stage 1 Options
APP-317	Horizon Nuclear Power 6.7.14 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G2-2 - DMRB Stage 2 Options
APP-318	Horizon Nuclear Power 6.7.15 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G3-1 - Development Land and Planning Applications
APP-319	Horizon Nuclear Power 6.7.16 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G3-2 - Agricultural Impact Report
APP-320	Horizon Nuclear Power 6.7.17 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G5-1 - Construction Dust Assessment - A5025 Off-line Highway Improvements
APP-321	Horizon Nuclear Power 6.7.18 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G6-1 - Construction noise model inputs and outputs
APP-322	Horizon Nuclear Power 6.7.19 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G7-1 - Soils and Geology Baseline Conditions Report
APP-323	Horizon Nuclear Power 6.7.20 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G8-1 - A5025 Off-line Highway Improvements - Flood Consequence Assessment
APP-324	Horizon Nuclear Power 6.7.21 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G8-2 - A5025 Off-line Highway Improvements - HAWRAT and Spillage Risk Assessment
APP-325	Horizon Nuclear Power 6.7.22 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-1 - A5025 Freshwater Baseline Surveys 2014-2015

APP-326	Horizon Nuclear Power 6.7.23 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-2 - A5025 Terrestrial Ecology Factual Report 2014-2016
APP-327	Horizon Nuclear Power 6.7.24 App G9-3 Preliminary Ecological Appraisal - CONFIDENTIAL BADGER INFORMATION - This report contains confidential badger information which has been redacted. Therefore a non-redacted version of this document is only available on request to those who have a legitimate need to view the Information 6.7.24 App G9-3 Preliminary Ecological Appraisal - GWYBODAETH BADGER CYFRINACHOL - Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys gwybodaeth gyfrinachol. Felly, mae'r ddogfen hon dim ond ar gael, ar gais i nhw sydd ag angen cyfreithlon i weld y wybodaeth.
APP-328	Horizon Nuclear Power 6.7.25 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-4 - A5025 Route Improvement Contract EIA: Breeding Bird Survey Report
APP-329	Horizon Nuclear Power 6.7.26 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-5 - A5025 Route Improvement Contract EIA: Great Crested Newt Field Survey Results
APP-330	Horizon Nuclear Power 6.7.27 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-6 - A5025 Route Improvement Contract EIA: Hedgerow Survey Results
APP-331	Horizon Nuclear Power 6.7.28 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-7 - A5025 Route Improvement Contract EIA: Otter and Water Vole Survey Results
APP-332	Horizon Nuclear Power 6.7.29 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-8 - A5025 Route Improvement Contract EIA: Reptile Survey Results
APP-333	Horizon Nuclear Power 6.7.30 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-9 - A5025 Route Improvement Contract EIA: Winter Bird Survey Results - Winter 2013/2014

APP-334	Horizon Nuclear Power 6.7.31 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-10 - A5025 Off-line Highway Improvements Protected and Legally Controlled Species Report
APP-335	Horizon Nuclear Power 6.7.32 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G9-11 - A5025 Draft Great Crested Newt Mitigation Licence
APP-336	Horizon Nuclear Power 6.7.33 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-1 - Landscape baseline
APP-337	Horizon Nuclear Power 6.7.34 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-2 - Local landscape character survey sheets
APP-338	Horizon Nuclear Power 6.7.35 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-3 - Landscape effects schedule
APP-339	Horizon Nuclear Power 6.7.36 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-4 - Visual effects schedule
APP-340	Horizon Nuclear Power 6.7.37 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-5 - Representative viewpoints
APP-341	Horizon Nuclear Power 6.7.38 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-6 - Illustrative viewpoints
APP-342	Horizon Nuclear Power 6.7.39 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-7 - Tree reports and Arboricultural impact assessment (x4)
APP-343	Horizon Nuclear Power 6.7.40 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-8 - A5025 Photomontage views
APP-344	Horizon Nuclear Power 6.7.41 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G10-9 - A5025 Landscape scheme
APP-345	Horizon Nuclear Power 6.7.42 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G11-1 - A5025 On-line and Off-line Highway Improvements Anglesey: Cultural Heritage Desk-Based Survey and Walk-Over Survey Report (Part 1 of 2)

APP-346	Horizon Nuclear Power 6.7.42 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G11-1 - A5025 On-line and Off-line Highway Improvements Anglesey: Cultural Heritage Desk-Based Survey and Walk-Over Survey Report (Part 2 of 2)
APP-347	Horizon Nuclear Power 6.7.43 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G11-2 - Wylfa Newydd A5025 Highway Improvements Anglesey Geophysical Survey (Part 1 of 2)
APP-348	Horizon Nuclear Power 6.7.43 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G11-2 - Wylfa Newydd A5025 Highway Improvements Anglesey Geophysical Survey (Part 2 of 2)
APP-349	Horizon Nuclear Power 6.7.44 ES Volume G - A5025 Off-line Highways App G11-3 - Wylfa Newydd: A5025 Highway Improvements Isle of Anglesey: Evaluation report
APP-350	Horizon Nuclear Power 6.7.45 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G11-4 - Gazetteer of heritage assets
APP-351	Horizon Nuclear Power 6.7.46 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G11-5 - Effects on heritage assets
APP-352	Horizon Nuclear Power 6.7.47 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements App G12-1 - Matrix of receptors and which topics affect them
APP-353	Horizon Nuclear Power 6.7.48 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements Figure Booklet - Volume G (Part 1 of 2)
APP-354	Horizon Nuclear Power 6.7.48 ES Volume G - A5025 Off-line Highway Improvements Figure Booklet - Volume G (Part 2 of 2)
APP-355	Horizon Nuclear Power 6.8.1 ES Volume H - Logistics Centre H1 - Proposed development
APP-356	Horizon Nuclear Power 6.8.2 ES Volume H - Logistics Centre H2 - Alternatives and design evolution
APP-357	Horizon Nuclear Power 6.8.3 ES Volume H - Logistics Centre H3 - Socio-economics

APP-358	Horizon Nuclear Power 6.8.4 ES Volume H - Logistics Centre H4 - Public access and recreation
APP-359	Horizon Nuclear Power 6.8.5 ES Volume H - Logistics Centre H5 - Air quality
APP-360	Horizon Nuclear Power 6.8.6 ES Volume H - Logistics Centre H6 - Noise and vibration
APP-361	Horizon Nuclear Power 6.8.7 ES Volume H - Logistics Centre H7 - Soils and geology
APP-362	Horizon Nuclear Power 6.8.8 ES Volume H - Logistics Centre H8 - Surface water and groundwater
APP-363	Horizon Nuclear Power 6.8.9 ES Volume H - Logistics Centre H9 - Terrestrial and freshwater ecology
APP-364	Horizon Nuclear Power 6.8.10 ES Volume H - Logistics Centre H10 - Landscape and visual
APP-365	Horizon Nuclear Power 6.8.11 ES Volume H - Logistics Centre H11 - Cultural heritage
APP-366	Horizon Nuclear Power 6.8.12 ES Volume H - Logistics Centre H12 - Combined effects
APP-367	Horizon Nuclear Power 6.8.13 ES Volume H - Logistics Centre App H5-1 - Construction Dust Assessment - Logistics Centre at Parc Cybi
APP-368	Horizon Nuclear Power 6.8.14 ES Volume H - Logistics Centre App H6-1 - Noise model inputs and outputs
APP-369	Horizon Nuclear Power 6.8.15 ES Volume H - Logistics Centre App H7-1 - Soils and Geology Baseline Conditions Report
APP-370	Horizon Nuclear Power 6.8.16 ES Volume H - Logistics Centre App H8-1 - Logistics Centre - Flood Consequence Assessment
APP-371	Horizon Nuclear Power 6.8.17 ES Volume H - Logistics Centre App H9-1 - Parc Cybi - Phase 1 Habitat Survey

APP-372	Horizon Nuclear Power 6.8.18 ES Volume H - Logistics Centre App H9-2 - Protected and Legally Controlled Species Compliance Report
APP-373	Horizon Nuclear Power 6.8.19 ES Volume H - Logistics Centre App H9-3 - Avian Ecology Parc Cybi - Logistics Centre Extended Phase 1 Habitat Survey and eDNA Report
APP-374	Horizon Nuclear Power 6.8.20 ES Volume H - Logistics Centre App H9-4 - Logistics Centre Reptile Survey
APP-375	Horizon Nuclear Power 6.8.21 ES Volume H - Logistics Centre App H10-1 - Published sources of landscape character
APP-376	Horizon Nuclear Power 6.8.22 ES Volume H - Logistics Centre App H10-2 - Landscape effects schedule
APP-377	Horizon Nuclear Power 6.8.23 ES Volume H - Logistics Centre App H10-3 - Visual effects schedule
APP-378	Horizon Nuclear Power 6.8.24 ES Volume H - Logistics Centre App H10-4 - Representative viewpoints
APP-379	Horizon Nuclear Power 6.8.25 ES Volume H - Logistics Centre App H10-5 - Photomontage views
APP-380	Horizon Nuclear Power 6.8.26 ES Volume H - Logistics Centre App H11-1 - Gazetteer of heritage assets
APP-381	Horizon Nuclear Power 6.8.27 ES Volume H - Logistics Centre App H11-2 - Effects on heritage assets
APP-382	Horizon Nuclear Power 6.8.28 ES Volume H - Logistics Centre App H12-1 - Matrix of receptors and which topics affect them
APP-383	Horizon Nuclear Power 6.8.29 ES Volume H - Logistics Centre Figure Booklet - Volume H
APP-384	Horizon Nuclear Power 6.9.1 ES Volume I - Cumulative effects I1 - Introduction

APP-385	Horizon Nuclear Power 6.9.2 ES Volume I - Cumulative effects I2 - Scope
APP-386	Horizon Nuclear Power 6.9.3 ES Volume I - Cumulative effects I3 - Methodology
APP-387	Horizon Nuclear Power 6.9.4 ES Volume I - Cumulative effects I4 - Intra-project cumulative effects
APP-388	Horizon Nuclear Power 6.9.5 ES Volume I - Cumulative effects I5 - Inter-project cumulative effects
APP-389	Horizon Nuclear Power 6.9.6 ES Volume I - Cumulative effects App I2-1 - Matrix of receptors affected by Wylfa Newydd Project and which developments affect them
APP-390	Horizon Nuclear Power 6.9.7 ES Volume I - Cumulative effects App I2-2 - Matrix of receptors affected by Wylfa Newydd Project and which short-listed projects could affect them
APP-391	Horizon Nuclear Power 6.9.8 ES Volume I - Cumulative effects App I3-1 - Master residual effects table
APP-392	Horizon Nuclear Power 6.9.9 ES Volume I - Cumulative effects App I4-1 - Intra-project cumulative effects
APP-393	Horizon Nuclear Power 6.9.10 ES Volume I - Cumulative effects App I4-2 - Project-wide and WND A Development intra-project air quality assessment
APP-394	Horizon Nuclear Power 6.9.11 ES Volume I - Cumulative effects App I4-3 - Intra-project cumulative noise effects
APP-395	Horizon Nuclear Power 6.9.12 ES Volume I - Cumulative effects App I5-1 - Inter-project cumulative effects
APP-396	Horizon Nuclear Power 6.9.13 ES Volume I - Cumulative effects App I5-2 - Inter-project cumulative noise effects

APP-397	Horizon Nuclear Power 6.9.14 ES Volume I - Cumulative effects Figure Booklet - Volume I
APP-398	Horizon Nuclear Power 6.10.1 ES Volume J - Environmental commitments and summary of residual effects J1 - Environmental commitments
APP-399	Horizon Nuclear Power 6.10.2 ES Volume J - Environmental commitments and summary of residual effects J2 - Summary of significant residual effects
APP-400	Horizon Nuclear Power 6.10.3 ES Volume J - Environmental commitments and summary of residual effects App J1-1 - Schedule of environmental commitments
APP-401	Horizon Nuclear Power 6.11 Environmental Statement Non-Technical Summary
APP-402	Horizon Nuclear Power 6.11 Environmental Statement Non-Technical Summary (Welsh language)
APP-403	Horizon Nuclear Power 7.1 Electricity Grid Connection Statement
APP-404	Horizon Nuclear Power 7.2 Additional information relating to hazardous waste facilities
APP-405	Horizon Nuclear Power 7.3 Additional information relating to harbour facilities
APP-406	Horizon Nuclear Power 8.1 Planning Statement
APP-407	Horizon Nuclear Power 8.2.1 Design and Access Statement - Volume 1 - Project-wide
APP-408	Horizon Nuclear Power 8.2.2 Design and Access Statement - Volume 2 - Power Station Site
APP-409	Horizon Nuclear Power 8.2.3 Design and Access Statement - Volume 3 - Associated Developments and Off-Site Power Station Facilities (Part 1 of 2)
APP-410	Horizon Nuclear Power 8.2.3 Design and Access Statement - Volume 3 - Associated Developments and Off-Site Power Station Facilities (Part 2 of 2)

APP-411	Horizon Nuclear Power 8.3 Jobs and Skills Strategy
APP-412	Horizon Nuclear Power 8.4 Workforce Accommodation Strategy
APP-413	Horizon Nuclear Power 8.5 Workforce Management Strategy
APP-414	Horizon Nuclear Power 8.6 Wylfa Newydd Code of Construction Practice
APP-415	Horizon Nuclear Power 8.7 Main Power Station Site sub-CoCP
APP-416	Horizon Nuclear Power 8.8 Marine Works sub-CoCP
APP-417	Horizon Nuclear Power 8.9 Off-Site Power Station Facilities sub-CoCP
APP-418	Horizon Nuclear Power 8.10 Park and Ride sub-CoCP
APP-419	Horizon Nuclear Power 8.11 Logistics Centre sub-CoCP
APP-420	Horizon Nuclear Power 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP
APP-421	Horizon Nuclear Power 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practice
APP-422	Horizon Nuclear Power 8.14 Mitigation Route Map
APP-423	Horizon Nuclear Power 8.15 Carbon and Energy Report
APP-424	Horizon Nuclear Power 8.16 Landscape and Habitat Management Strategy (Part 1 of 2)
APP-425	Horizon Nuclear Power 8.16 Landscape and Habitat Management Strategy (Part 2 of 2)
APP-426	Horizon Nuclear Power 8.17 Sustainability Statement
APP-427	Horizon Nuclear Power 8.18 Health Impact Assessment Non-Technical Summary

APP-428	Horizon Nuclear Power 8.18 Health Impact Assessment Non-Technical Summary (Welsh language)
APP-429	Horizon Nuclear Power 8.19 Health Impact Assessment Report
APP-430	Horizon Nuclear Power 8.20 Welsh Language Impact Assessment Non-Technical Summary
APP-431	Horizon Nuclear Power 8.20 Welsh Language Impact Assessment Non-Technical Summary (Welsh language)
APP-432	Horizon Nuclear Power 8.21 Welsh Language Impact Assessment
APP-433	Horizon Nuclear Power 8.21 Welsh Language Impact Assessment (Welsh language)
APP-434	Horizon Nuclear Power 8.22 Equality Impact Assessment
APP-435	Horizon Nuclear Power 8.23 Community Impact Report
APP-436	Horizon Nuclear Power 8.24.1 Site Selection Report - Volume 1 – Introduction and Context
APP-437	Horizon Nuclear Power 8.24.2 Site Selection Reports - Volume 2 – Wylfa Newydd Development Area
APP-438	Horizon Nuclear Power 8.24.3 Site Selection Reports - Volume 3 – Off-Site Power Station Facilities
APP-439	Horizon Nuclear Power 8.24.4 Site Selection Report - Volume 4 – Temporary Workers' Accommodation
APP-440	Horizon Nuclear Power 8.24.5 Site Selection Report - Volume 5 – Park and Ride
APP-441	Horizon Nuclear Power 8.24.6 Site Selection Report - Volume 6 – Logistics Centre

APP-442	Horizon Nuclear Power 8.24.7 Site Selection Reports - Volume 7 – A5025 Off-Line Highways Improvements
APP-443	Horizon Nuclear Power 8.25 Statement of Common Ground Position Statement
APP-444	Horizon Nuclear Power 8.26 Water Framework Directive Compliance Assessment
APP-445	Horizon Nuclear Power 8.27 Water Framework Directive Information to Support Article 4(7) Derogation
APP-446	Horizon Nuclear Power 8.28 Combined Heat and Power Feasibility Study
APP-447	Horizon Nuclear Power 8.29 Phasing Strategy
Cynrychiolaeth Digonolrwydd Ymgynghori/ Adequacy of Consultation Representations	
AoC-001	Isle of Anglesey County Council Adequacy of Consultation Representation
AoC-002	Isle of Anglesey County Council Adequacy of Consultation Representation (Welsh Version)
Cynrychiolaeth Berthnasol/ Relevant Representations	
RR-001	Anglesey Federation of WI
RR-002	Ann Tooze
RR-003	Arthur Wyn Owen
RR-004	Dr Jonathan F Dean
RR-005	Roderick Armstrong
RR-006	Robin Williams
RR-007	Roger Dobson
RR-008	Menna Jones
RR-009	Stephen Smith
RR-010	Jack O Toole
RR-011	Valley Community Council
RR-012	Llanddona Community Council
RR-013	Magnox Limited
RR-014	SP Energy Networks
RR-015	Bill Howard
RR-016	Cemaes Bay History Group
RR-017	Professor David Kay
RR-018	Ysgol Syr Thomas Jones
RR-019	Clwb y Cen

RR-020	Cyngor Sir Ynys Mon / Isle of Anglesey County Council
RR-021	Cyngor Gwynedd/ Gwynedd Council
RR-022	Ysgol Gymuned Bryngwran
RR-023	Adran Dysgu Cyngor Sir Ynys Mon
RR-024	Ysgol Uwchradd Bodedern on behalf of Cyngor Ysgol Uwchradd Bodedern
RR-025	Gareth Wyn Jones
RR-026	Urdd Gobaith Cymru
RR-027	Cyngor Cymuned Llanddaniel
RR-028	Menter Iaith Mon
RR-029	Mudiad Meithrin
RR-030	Ysgol Uwchradd Bodedern
RR-031	Dafydd Griffiths
RR-032	Dafydd Roberts
RR-033	Clybiau Ffermwyr Ifanc Ynys Mon
RR-034	PAWB, Pobl Atal Wylfa B/People Against Wylfa B
RR-035	Cyngor Cymuned Penmynydd
RR-036	John Idris Jones
RR-037	Unllais Mon
RR-038	Cymdeithas yr Iaith Gymraeg
RR-039	Cyngor Bro Llanfairpwll
RR-040	Cyngor Cymuned Mechell Community Council
RR-041	Fforwm Iaith Strategol Ynys Mon
RR-042	Gwawr Jones
RR-043	Michael Cominetti, BA,FCIWEM, C.WEM, CEnv.
RR-044	Gwen Richards
RR-045	Llangoed and Penmon Community Council
RR-046	Ministry of Infrastructure and Water
RR-047	Together against Sizewell C (TASC)
RR-048	Davis Meade Property Consultants Ltd on behalf of Messrs MW ,EW & M Harper
RR-049	Ad Trac Anglesey County Council
RR-050	Humphreys Waste Recycling Ltd
RR-051	Jesse Hughes Youth Club
RR-052	Ysgol Uwchradd Caergybi
RR-053	National Trust
RR-054	Wood Environment & Infrastructure Solutions UK Ltd on behalf of North Anglesey Council's Partnership
RR-055	Brian Williams
RR-056	M Flooks
RR-057	Rosemary Jones
RR-058	Coed Cottages
RR-059	Christopher Wilson
RR-060	Linda Rogers
RR-061	Thomas Hecht
RR-062	Mandy Jones AM on behalf of National Assembly for Wales
RR-063	Mark Bennett on behalf of residents of Plas Ellen
RR-064	Bethan Roberts
RR-065	Ernie Brown
RR-066	Grwp Llandrillo Menai

RR-067	Gwynedd Archaeological Planning Service
RR-068	Anheddau CYF
RR-069	Clare Norlander
RR-070	Helen Ralston
RR-071	Pinsent Masons on behalf of Land and Lakes (Anglesey) Limited
RR-072	Victor Simms
RR-073	The Corporation of Trinity House of Depford Strond
RR-074	Zencity Limited
RR-075	Oldbury PC
RR-076	Betsi Cadwaladr University Health Board
RR-077	Public Health Wales
RR-078	Isle of Anglesey County Council Youth Service
RR-079	Pam Lee
RR-080	SP Energy Networks on behalf of SP Manweb
RR-081	The Representative Body of The Church in Wales
RR-082	Office for Nuclear Regulation
RR-083	Oldbury-on-Severn Parish Council
RR-084	RSPB Cymru
RR-085	Caroline Bateson
RR-086	Conwy County Borough Council
RR-087	J Chanay
RR-088	Natural Resources Wales
RR-089	Addleshaw Goddard LLP on behalf of Network Rail Infrastructure Limited
RR-090	Welsh Ambulance Services NHS Trust
RR-091	Welsh Anti Nuclear Alliance
RR-092	Welsh Government
RR-093	Bryngwran Cymunedol Ltd
RR-094	Jennifer Wilson
RR-095	North Wales Fire and Rescue Service
RR-096	Aled Naylor
RR-097	Amlwch and Cemaes Youth Club
RR-098	Andrew Robert Patience
RR-099	Cheryl Weaver
RR-100	Talwrn Village Hall
RR-101	Tregele Action Group (TAG)
RR-102	Albert Owen MP
RR-103	Brian Horsey
RR-104	David Irfon Rowlands on behalf of Bryngwran Comunity Council
RR-105	CBI Wales
RR-106	Dafydd Owen
RR-107	Department of Environment, Food & Agriculture
RR-108	Doris Shaw
RR-109	Dr Carl Iwan Clowes OBE FFPH DTM MSc.(Soc. Med.) FRCGP
RR-110	Dr David Lowry
RR-111	Dr Isabel Hargreaves
RR-112	Dwr Cymru Welsh Water
RR-113	Ellen Menai Jones
RR-114	Fred McCormack
RR-115	Greenpeace

RR-116	Ieuan Jones
RR-117	Karin White
RR-118	Kevin Barnett
RR-119	Llanbadrig Community Council
RR-120	Marine Management Organisation
RR-121	Medrwn Mon
RR-122	Davis Meade Property Consultants on behalf of Messrs G & I Hughes
RR-123	National Grid
RR-124	North Wales Police
RR-125	North Wales Wildlife Trust
RR-126	Nuclear Industry Association
RR-127	Nuclear Free Local Authorities
RR-128	Femke Hustert
RR-129	Ayumi Fukakusa
RR-130	Anti Atom Komitee
RR-131	Paula Stegmuller
RR-132	Za Zemiata/Friends of the Earth Bulgaria
RR-133	Keep it Green
RR-134	GLOBAL 2000 - Friends of the Earth Austria
RR-135	Danish Emergency Management Agency (Beredskabsstyrelsen)
RR-136	Brigitte Artmann
RR-137	Umweltinstitut Munchen e.V.
RR-138	Ministry For The Ecological Transition
RR-139	Austrian Institute of Ecology
RR-140	Abteilung 8, Ref. 1086 on behalf of Ministerium fur Umwelt, Energie, Ernährung und Forsten des Landes Rheinland-Pfalz
RR-141	Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Wspolna Ziemia (Association Common Earth) (Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Wspolna Ziemia (Association Common Earth))
RR-142	Verein Lebensraum Waldviertel
RR-143	Waldviertler Energie-Stammtisch - Woodquarter Energy-Roundtable
Penderfyniadau Gweithdrefnol a Hysbysiadau gan yr Awdurdod Archwilio/ Procedural Decisions and Notifications from the Examining Authority	
PD-001	Hysbysiad o Benderfyniad i Dderbyn Cais Fersiwn Gymraeg/ Fersiwn Saesneg Notification of Decision to Accept Application Welsh version/ English version
PD-002	Cyngor Adran 51 i'r Ymgeisydd Fersiwn Gymraeg/ Fersiwn Saesneg Section 51 advice to the Applicant Welsh version/ English version

PD-003	Rhestr Wirio Adran 55 Fersiwn Gymraeg/ Fersiwn Saesneg Section 55 Checklist Welsh version/ English version
PD-004	Penodi'r Awdurdod Archwilio Fersiwn Gymraeg/ Fersiwn Saesneg Appointment of the Examining Authority Welsh version/ English version
PD-005	Ymateb Awdurdod Archwilio i geisiadau dan adran 102A Deddf Cynllunio 2008 - Felin Honeybees LTD Examining Authority Response to Request under s102A of the Planning Act 2008 - Felin Honeybees LTD
PD-006	Ymateb Awdurdod Archwilio i geisiadau dan adran 102A Deddf Cynllunio 2008 - Wendy Vidler Examining Authority Response to Request under s102A of the Planning Act 2008 - Wendy Vidler
PD-007	Ymateb Awdurdod Archwilio i geisiadau dan adran 102A Deddf Cynllunio 2008 - Ken Vidler Examining Authority Response to Request under s102A of the Planning Act 2008 - Ken Vidler
PD-008	Rheol 6 - Hysbysiad o'r cyfarfod rhagarweiniol Rule 6 - Notification of the preliminary meeting
PD-009	Cwestiynau Ysgrifenedig Written Questions
PD-010	Rheol 8 - Hysbysiad o'r amserlen ar gyfer yr archwiliad Rule 8 – Notification of Timetable for the Examination
PD-011	Ymateb Awdurdod Archwilio i geisiadau dan adran 102A Deddf Cynllunio 2008 - Jobe Developments Examining Authority Response to Request under s102A of the Planning Act 2008 - Jobe Developments
PD-012	Archwiliad Safle â Chwmni Accompanied Site Inspections

PD-013	Cwestiynau Ysgrifenedig Pellach Further Written Questions
PD-014	Rheol 8(3) – Amrywiad i'r amserlen a 13 Variation to Timetable – Rule 8(3) and 13
PD-015	Cais am wybodaeth bellach - Rheol 17 a Rheol 9 Request for Further Information - Rule 17 and Rule 9
PD-016	Adroddiad ar y Goblygiadau i Safleoedd Ewropeaidd (RIES) Report on the Implications for European Sites (RIES)
PD-017	Hysbysiad o Benderfyniad Gweithdrefnol Llythyr at yr Adran Amaethyddiaeth, yr Amgylchedd a Materion Gwledig Notification of Procedural Decision Letter to the Department of Agriculture, Environment and Rural Affairs
PD-018	Hysbysiad o Benderfyniad Gweithdrefnol Llythyr at Naturiol yr Alban Notification of Procedural Decision Letter to Scottish Natural Heritage
PD-019	Hysbysiad o Benderfyniad Gweithdrefnol Llythyr at Natural England Notification of Procedural Decision Letter to Natural England
PD-020	Rheol 13 - Hysbysiad o Wrandawiadau Hysbysiad o'r Gwrandawriad Mater Penodol, Gwrandawriad Caffael Gorfodol a'r Gwrandawriad Llawr Agored yn cael ei gynnal ar 4 - 8 Mawrth 2019 Rule 13 - Notification of Hearings Notification of the Issue Specific Hearings, Compulsory Acquisition Hearing and The Open Floor Hearing being held on the 4-8 March 2019
PD-021	Cais am wybodaeth bellach - Rheol 17 Request for Further Information - Rule 17
PD-022	Hysbysiad o Benderfyniad Gweithdrefnol – Rheol 9 Notification of Procedural Decision - Rule 9

PD-023	Cais am wybodaeth bellach - Rheol 17 Request for Further Information - Rule 17
PD-024	Hysbysiad o gwblhau Archwiliad yr Awdurdod Arholi Notification of completion of the Examining Authority's Examination
Cyflwyniadau Ychwanegol/ Additional Submissions	
AS-001	Colum Sands Additional Submission - Objection to Nuclear Plant - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-002	Royal Mail Additional Submission - Notice to become an Interested Party - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-003	Jill Truesdale Relevant Representation – Objection to Nuclear Plant - Additional Submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-004	Welsh Historic Garden Trust Relevant Representation - Additional Submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-005	Grŵp Cynefin Housing Association Relevant Representation - Additional Submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-006	Pennaf Ltd Relevant Representation - Additional Submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-007	Horizon Nuclear Power S51 Cover letter – Additional Submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-008	REFERENCE NOT IN USE
AS-009	Horizon Nuclear Power 2.2 Land Plans (Rev 2.0)
AS-010	Horizon Nuclear Power 5.2.2 Shadow Habitats Regulations Assessment Report Addendum (Rev 1.0)
AS-011	Horizon Nuclear Power 3.3 Explanatory Memorandum (clean version) (Rev 2.0)
AS-012	Horizon Nuclear Power 3.3 Explanatory Memorandum (track changed version) (Rev 2.0)
AS-013	Horizon Nuclear Power 4.3 Book of Reference (Part 1 of 3) (Rev 2.0)
AS-014	Horizon Nuclear Power 4.3 Book of Reference (Part 2 of 3) (Rev 2.0)

AS-015	Horizon Nuclear Power 4.3 Book of Reference (Part 3 of 3) (Rev 2.0)
AS-016	Welsh Government Additional Submission - Comments on Draft DCO - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-017	Eifiona Rider Relevant Representation - Additional Submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-018	Welsh Government Additional Submission -Comments on ISH dates - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-019	Horizon Nuclear Power Cover letter for the Applicant's change requests. Accepted at the discretion of the Examining Authority.
AS-020	Horizon Nuclear Power Change request 1. Blasting Strategy. Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-021	Horizon Nuclear Power Change request 2. Marine vessel movement. Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-022	Destination Anglesey Partnership Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-023	Michael Cominetti Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-024	Isle of Anglesey County Council Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-025	North Wales Police Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-026	North Anglesey Councils Partnership Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-027	Marine Management Organisation Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-028	Horizon Nuclear Power Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-029	Network Rail Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-030	National Trust, North Wales Wildlife Trust and RSPB Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-031	Regulation 24 - response from Slovakia Additional submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-032	Regulation 24 - response from Austria Additional Submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-033	Regulation 24 - response from Austria Additional submission accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-034	Regulation 24 - response from Germany Additional Submissions accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-035	Katherine Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-036	R E & JA Roberts Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-037	Welsh Historic Garden Trust Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-038	Horizon Nuclear Power Additional Submission - Response to Change Request - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-039	Horizon Nuclear Power Additional Submission - In relation to Horizon's suspension of the project Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-040	Residents of Llanfachraeth Anglesey Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-041	Horizon Nuclear Power Additional submission – Response to Procedural Decision - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-042	Horizon Nuclear Power Additional submission - Response to Examining Authority's Questions from the Accompanied Site Visit Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-043	Welsh Government Additional Submission – Response to Change Request - Accepted at the discretion of the Examining Authority - Letter to PINS
AS-044	Yvonne Mossop Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-045	Tom and Jane Bown Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-046	Valerie Chambers Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-047	Tony and Shelia Roberts Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-048	Victoria Butcher Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-049	William Bown Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-050	Sarah Irlam Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-051	Rose Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-052	Sharon Roberts Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-053	Sarah Gray Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-054	Susan Davies Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-055	Sioned McAreavey Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-056	Susan Howe Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-057	Simon and Cynthia Owen Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-058	Sharon Owen Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-059	Steve Mobbs Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-060	Sarah Beck Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-061	Quentin and Rosemari Heany Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-062	Richard Salisbury Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-063	Robert Edwards Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-064	Rose Heaney Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-065	Romana Cassidy Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-066	Robert Ashcroft Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-067	R E Bown Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-068	Robert Howe Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-069	Peter Williams Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-070	Ronald Boyle Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-071	Rhys Thomas Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-072	Robert O'Regan Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-073	Mrs Nerys Owen Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-074	Penny Thomas Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-075	<i>Duplicate Submission</i>
AS-076	Mary O'Regan Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-077	Michael M Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-078	Nichola Evans Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-079	Peter Townsend Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-080	Mrs R A Williams Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-081	Nicola Roberts Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-082	Paul Madden Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-083	Paul Limbert Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-084	Mr W G Roberts Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-085	Nicola J A Miller Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-086	Mrs K Edwards Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-087	Ms A-M Le Gall Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-088	Kevin and Alison Wood Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-089	Margaret Boyd Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-090	Julie Moss Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-091	Julie Schofield Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-092	Lowri Roberts Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-093	Jose Baker Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-094	Julie Davies Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-095	Mary Hughes Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-096	Martin Snow Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-097	Kim Neal Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-098	Mark Hanson Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-099	Jonathan Weaver Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-100	Jim Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-101	Geoffrey Lincoln Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-102	John Brimecombe Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-103	James Todd Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-104	Jan Underwood Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-105	Helen Owen Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-106	John Shufflebottom Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-107	John Owen Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-108	John Baker Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-109	Jane Hasting Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-110	Glyn Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-111	Hazel Shufflebottom Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-112	Helen Cox Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-113	Helen Pritchard Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-114	Jenny Spilman Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-115	Ian Mossop Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-116	Jacqueline Ashworth Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-117	Gwawr Bethan Griffiths Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-118	Joan Edwards Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-119	John Irlam Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-120	Dylan Rees Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-121	Gareth Roberts Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-122	Elaine Ellen Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-123	Eric Chambers Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-124	Dafydd Jones-Morris Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-125	Dr Marion and Robert Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-126	Dr Robin Barlow Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-127	Dr Frederick Horrocks Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-128	David Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-129	Dafydd Idriswyn Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-130	Emyr Pierce Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-131	David Mobbs Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-132	Eirwen Allen Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-133	Dr P R Thomas Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-134	David Neal Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-135	Beverly Ashcroft Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-136	Awel Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-137	Ann Limbert Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-138	Alun Jones Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-139	D Gilford Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-140	Ann Wailing Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-141	Brian Lee Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-142	Claire Masters Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-143	Cynghorydd H Huws Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-144	Arthur Hughes Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-145	Christine Norbury Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-146	Assembly Member for Ynys Môn Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-147	Christopher Boyd Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-148	D F Doyle Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-149	Cheryl Weaver Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority

AS-150	Horizon Nuclear Power Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority - Letter to the Examining Authority - Response to Procedural Decision made on the 25 February 2019
AS-151	Gwynedd and Anglesey Housing and Planning Campaign Committee Additional Submission - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-152	Helen McGreary Additional Submission - Comments on Site Preparation & Clearance (SPC) Works under the DCO - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-0153	Response from Republic of Ireland Additional submission - Preliminary Response to Transboundary Consultation - Accepted at the discretion of the Examining Authority
AS-0154	Horizon Nuclear Power Additional Submission - Further correspondence in relation to Horizon's suspension of the project - accepted at the discretion of the Examining Authority
Digwyddiadau a Gwrandawiadau/ Events and Hearings	
Cyfarfod Rhagarweiniol 23 Hydref 2018/ Preliminary Meeting 23 October 2018	
EV-001	Destination Anglesey Partnership Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
EV-002	Michael Cominetti Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
EV-003	Isle of Anglesey County Council Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
EV-004	North Wales Police Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
EV-005	North Anglesey Councils Partnership Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
EV-006	Horizon Nuclear Power Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority

EV-007	Network Rail Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
EV-008	National Trust, North Wales Wildlife Trust and RSPB Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
EV-009	Marine Management Organisation Response to Rule 6 Letter - Accepted at the discretion of the Examining Authority
EV-010	Nodyn Cyfarfod Rhagarweiniol Preliminary Meeting Note
Archwiliad Safle â Chwmni a Gwrandawiadau/ Accompanied Site Inspections and Hearings	
EV-010(A)	Horizon Nuclear Power Applicants Notice for Hearings
Gwrandawriad ar Fater Penodol: Gorchymyn Caniatâd Datblygu Drafft -24 Hydref 2018/Issue Specific Hearing on the Draft Development Consent Order - 24 October 2018	
EV-011	Gwrandawriad Mater Penodol ynglŷn â'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft - 24 Hydref 2018 Issue Specific Hearing Agenda Draft Development Consent Order - 24 October 2018
EV-012	Agenda atodol yr Awdurdod Archwilio ar gyfer y Gwrandawriad Mater Penodol i'r Gorchymyn Caniatâd Datblygu Drafft The Examining Authority's supplementary agenda for the Issue Specific Hearing into the Draft Development Consent Order
EV-013	Welsh Government Key points in respect of the draft DCO - Accepted at the discretion of the Examining Authority
Gwrandawriad Llawr Agored 25 Hydref 2018 (AM)/Open Floor Hearing 25 October 2018 (AM)	
EV-014	Gwrandawriad Llawr Agored - 25 Hydref 2018 Open Floor Hearing Agenda - 25 October 2018

EV-015	Recordiad o Gwrandawriad Llawr Agored - Rhan 1 Gwrandawriad Llawr Agored 1 - 25 Hydref 2018 Recording of Open Floor Hearing - Part 1 Open Floor Hearing 1 - 25 October 2018
Gwrandawriad Llawr Agored 25 Hydref 2018 (PM)/Open Floor Hearing 25 October 2018 (PM)	
EV-015	Recordiad o Gwrandawriad Llawr Agored - Rhan 2 Gwrandawriad Llawr Agored 2- 25 Hydref 2018 Recording of Open Floor Hearing - Part 2 Open Floor Hearing 2 - 25 October 2018
Agenda Gwrandawriad 7 – 11 Ionawr 2019 / Hearing Agenda 7 – 11 January 2019	
EV-016	Agenda ar gyfer Gwrandawriad Penodol - Y Gwrandawriad Mater Penodol cyntaf ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol Agenda for Issue Specific Hearing - First Issue Specific Hearing on Socio-Economic Matters
EV-017	Agenda ar gyfer Gwrandawriad Penodol - Yr ail Wrandawriad Mater Penodol ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol a Thraffig a Thrafnidiaeth Agenda for Issue Specific Hearing - Second Issue Specific Hearing on Socio-Economic Matters and Traffic and Transport
EV-018	Agenda ar gyfer Gwrandawriad Penodol - Gwrandawriad Penodol Cyntaf ar Fioamrywiaeth Agenda for Issue Specific Hearing - First Issue Specific Hearing on Biodiversity
EV-019	Agenda ar gyfer Gwrandawriad Penodol - Yr ail Wrandawriad Mater Penodol ar Fioamrywiaeth Agenda for Issue Specific Hearing - Second Issue Specific Hearing on Biodiversity
EV-020	Agenda ar gyfer Gwrandawriad Penodol - Yr Ail Wrandawriad Mater Penodol ar y Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft Agenda for Issue Specific Hearing - Second Issue Specific Hearing on the draft Development Consent Order
Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 7 – 11 Ionawr 2019 / Recording of Issue Specific Hearings 7 – 11 January 2019	
EV-20a	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 1 ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol - Sesiwn 1 - 07 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 1 on Socio-Economic Matters - Session 1 - 07 January 2019

EV-20b	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 1 ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol - Sesiwn 2 - 07 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 1 on Socio-Economic Matters - Session 2 - 07 January 2019
EV-20c	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 1 ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol - Sesiwn 3 - 07 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 1 on Socio-Economic Matters - Session 3 - 07 January 2019
EV-20d	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 1 ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol - Sesiwn 4 - 07 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 1 on Socio-Economic Matters - Session 4 - 07 January 2019
EV-20e	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 2 ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol - Sesiwn 1 - 08 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 2 on Socio-Economic Matters - Session 1 - 08 January 2019
EV-20f	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 2 ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol - Sesiwn 2 - 08 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 2 on Socio-Economic Matters - Session 2 - 08 January 2019
EV-20g	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 2 ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol - Sesiwn 3 - 08 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 2 on Socio-Economic Matters - Session 3 - 08 January 2019
EV-20h	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 2 ar Faterion Economaidd-Gymdeithasol - Sesiwn 4 - 08 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 2 on Socio-Economic Matters - Session 4 - 08 January 2019
EV-20i	Recording of Issue Specific Hearing 3 on the draft DCO including draft s106 Agreement - Session 1 - 09 January 2019 Recording of Issue Specific Hearing 3 on the draft DCO including draft s106 Agreement - Session 1 - 09 January 2019
EV-20j	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 3 ar y DCO drafft gan gynnwys Cytundeb s106 - Sesiwn 2 - 09 Ionawr 2019

	<u>Recording of Issue Specific Hearing 3 on the draft DCO including draft s106 Agreement - Session 2 - 09 January 2019</u>
EV-20k	<u>Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 3 ar y DCO drafft gan gynnwys Cytundeb s106 - Sesiwn 3 - 09 Ionawr 2019</u> <u>Recording of Issue Specific Hearing 3 on the draft DCO including draft s106 Agreement - Session 3 - 09 January 2019</u>
EV-20l	<u>Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 3 ar y DCO drafft gan gynnwys Cytundeb s106 - Sesiwn 4 - 09 Ionawr 2019</u> <u>Recording of Issue Specific Hearing 3 on the draft DCO including draft s106 Agreement - Session 4 - 09 January 2019</u>
EV-20m	<u>Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 4 ar Fioamrywiaeth - Sesiwn 1 - 10 Ionawr 2019</u> <u>Recording of Issue Specific Hearing 4 on Biodiversity - Session 1 - 10 January 2019</u>
EV-20n	<u>Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 4 ar Fioamrywiaeth - Sesiwn 2 - 10 Ionawr 2019</u> <u>Recording of Issue Specific Hearing 4 on Biodiversity - Session 2 - 10 January 2019</u>
EV-20o	<u>Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 4 ar Fioamrywiaeth - Sesiwn 3 - 10 Ionawr 2019</u> <u>Recording of Issue Specific Hearing 4 on Biodiversity - Session 3 - 10 January 2019</u>
EV-20p	<u>Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 4 ar Fioamrywiaeth - Sesiwn 4 - 10 Ionawr 2019</u> <u>Recording of Issue Specific Hearing 4 on Biodiversity - Session 4 - 10 January 2019</u>
EV-20q	<u>Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 5 ar Fioamrywiaeth - Sesiwn 1 - 11 Ionawr 2019</u> <u>Recording of Issue Specific Hearing 5 on Biodiversity - Session 1 - 11 January 2019</u>
EV-20r	<u>Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 5 ar Fioamrywiaeth - Sesiwn 2 - 11 Ionawr 2019</u> <u>Recording of Issue Specific Hearing 5 on Biodiversity - Session 2 - 11 January 2019</u>

EV-20s	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol 5 ar Fioamrywiaeth - Sesiwn 3 - 11 Ionawr 2019 Recording of Issue Specific Hearing 5 on Biodiversity - Session 3 - 11 January 2019
Agenda Gwrandawriad 4 – 8 Mawrth 2019 / Hearing agenda 4 – 8 March 2019	
EV-021	Agenda ar gyfer Gwrandawriad Caffael Gorfodol Agenda for Compulsory Aquisition Hearing
EV-022	Agenda ar gyfer Gwrandawriadau Llawr Agored Agenda for Open Floor Hearing
EV-023	Agenda am y trydydd Gwrandawriad Mater Penodol ar y Gorchymyn Caniatáu Datblygiad Drafft Agenda for third Issue Specific Hearing on the draft Development Consent Order (dCO)
EV-024	Agenda ar gyfer Asesiad Rheoleiddio Bioamrywiaeth a Chynefinoedd Agenda for Biodiversity and Habitats Regulation Assessment
EV-025	REFERENCE NOT IN USE
EV-026	Agenda ar gyfer Gwrandawriad Penodol Safle Cyfleusterau Oddi ar y Gorsaf Bŵer Agenda for Issue Specific Hearing Off-site Power Station Facilities Site
EV-027	Agenda ar gyfer Gwrandawriad Penodol ar Ardal Ddatblygu Arfaethedig Wylfa Newydd Agenda for Issue Specific Hearing on Proposed Wylfa Newydd Development Area
Gwrandawriad Mater Penodol ar Ardal Ddatblygu Arfaethedig Wylfa Newydd 4 Mawrth 2019 / Issue Specific Hearing on Wylfa Newydd Development Area (WNSA) – 4 March 2019	
EV-028	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 04 Mawrth 2019 - Sesiwn 1 Recording of Issue Specific Hearing - 04 March 2019 - Session 1
EV-029	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 04 Mawrth 2019 - Sesiwn 2 Recording of Issue Specific Hearing - 04 March 2019 - Session 2

EV-030	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 04 Mawrth 2019 - Sesiwn 3 Recording of Issue Specific Hearing - 04 March 2019 - Session 3
EV-031	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 04 Mawrth 2019 - Sesiwn 4 Recording of Issue Specific Hearing - 04 March 2019 - Session 4
EV-032	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 04 Mawrth 2019 - Sesiwn 5 Recording of Issue Specific Hearing - 04 March 2019 - Session 5
Gwrandawriad Caffael Gorfodol 5 Mawrth 2019 / Compulsory Acquisition Hearing – 5 March 2019	
EV-033	REFERENCE NOT IN USE: SESSION 1 IS LISTED BELOW AT EV-037
EV-034	Cofnod o Gwrandawriad Caffael Gorfodol - 05 Mawrth 2019 - Sesiwn 2 Recording of Compulsory Acquisition Hearing - 05 March 2019 - Session 2
EV-036	Cofnod o Gwrandawriad Caffael Gorfodol - 05 Mawrth 2019 - Sesiwn 3 Recording of Compulsory Acquisition Hearing - 05 March 2019 - Session 3
Gwrandawriadau Llawr Agored 5 Mawrth 2019 / Open Floor Hearing – 5 March 2019 (PM)	
EV-037	Cofnod o Gwrandawriad Caffael Gorfodol - 05 Mawrth 2019 - Sesiwn 1 Recording of Compulsory Acquisition Hearing - 05 March 2019 - Session 1
EV-038	Cofnod o Gwrandawriad Llawr Agored - 05 Mawrth 2019 - Sesiwn 2 Recording of Open Floor Hearing - 05 March 2019 - Session 2
EV-038a	Cofnod o Gwrandawriad Llawr Agored - 05 Mawrth 2019 - Sesiwn 1 Recording of Open Floor Hearing - 05 March 2019 - Session 1
Trydydd Gwrandawriad Mater Penodol ar y GCD drafft a Chytundeb a106 drafft - 6 Mawrth 2019 / Third Issue Specific Hearing on the draft DCO and draft s106 Agreement – 6 March 2019	

EV-039	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 06 Mawrth 2019 - Sesiwn 1 Recording of Issue Specific Hearing - 06 March 2019 - Session 1
EV-040	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 06 Mawrth 2019 - Sesiwn 2 Recording of Issue Specific Hearing - 06 March 2019 - Session 2
EV-041	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 06 Mawrth 2019 - Sesiwn 3 Recording of Issue Specific Hearing - 06 March 2019 - Session 3
EV-042	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 06 Mawrth 2019 - Sesiwn 4 Recording of Issue Specific Hearing - 06 March 2019 - Session 4
Y Gwrandawriad Mater Penodol cyntaf ynglŷn â'r safle Cyfleusterau Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle a'r Safleoedd Datblygu Cysylltiedig arfaethedig y tu allan i Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNDA) 7 Mawrth 2019 / Issue Specific Hearing on the proposed Off-site power station facilities site and other associated development sites outside the WNDA – 7 March 2019	
EV-043	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 07 Mawrth 2019 - Sesiwn 1 Recording of Issue Specific Hearing - 07 March 2019 - Session 1
EV-044	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 07 Mawrth 2019 - Sesiwn 2 Recording of Issue Specific Hearing - 07 March 2019 - Session 2
EV-045	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 07 Mawrth 2019 - Sesiwn 3 Recording of Issue Specific Hearing - 07 March 2019 - Session 3
EV-046	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol - 07 Mawrth 2019 - Sesiwn 4 Recording of Issue Specific Hearing - 07 March 2019 - Session 4
Trydydd Gwrandawriad Mater Penodol ar Fioamrywiaeth a'r Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd 8 Mawrth 2019 / Third ISH on Biodiversity and Habitats Regulation Assessment – 8 March 2019	

EV-047	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol ar Fioamrywiaeth - 08 Mawrth 2019 - Sesiwn 1 Recording of Issue Specific Hearing on Biodiversity - 08 March 2019 - Session 1
EV-048	Cofnod o Wrandawriad Mater Penodol ar Fioamrywiaeth - 08 Mawrth 2019 - Sesiwn 2 Recording of Issue Specific Hearing on Biodiversity - 08 March 2019 - Session 2
Nodyn o'r Ymweliad Safle Heb Gwmni / Note of Unaccompanied Site Inspection	
EV-049	Nodyn o Archwiliad Safle Digwmni - 22 Hydref 2018. Note of Unaccompanied Site Inspection - 22 October 2018
EV-049a	Nodyn Archwiliad Safle Heb Cwmni - 12 Chwefror 2019 Unaccompanied Site Inspection Note - 12 February 2019
Cyfarfod Rhagarweiniol / Preliminary Meeting	
EV-050	Recordiad o Cyfarfod Rhagarweiniol Cofnod o'r Cyfarfod Rhagarweiniol - 23 Hydref 2018 Recording of Preliminary Meeting Recording of Preliminary Meeting - 23 October 2018
EV-051	Recordiad Cyfarfod Rhagarweiniol Cofnod o'r Cyfarfod Rhagarweiniol gyda Chyfieithiadau - 23 Hydref 2018 Recording of Preliminary Meeting Recording of Preliminary Meeting with Translations - 23 October 2018
Issue Specific Hearing on the Draft Development Consent Order - 24 October 2018	
EV-052	Recordiad o Gwrandawriad Mater Penodol - Rhan 1 Recording of Issue Specific Hearing - Part 1
EV-053	Recordiad o Gwrandawriad Mater Penodol - Rhan 2 Recording of Issue Specific Hearing - Part 2
EV-054	Recordiad o Gwrandawriad Mater Penodol - Rhan 3 Recording of Issue Specific Hearing - Part 3
Cynrychiolaethau/ Representations	
Terfyn Amser 1/ Deadline 1 -	

Y terfyn amser ar gyfer derbyn:

- Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais
- Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) draft diwygiedig yn dilyn y Gwrandawriad Mater Penodol ynglŷn â'r DCO drafft
- Sylwadau ar Sylwadau Perthnasol
- Crynodebau o'r holl Sylwadau Perthnasol sydd dros 1,500 o eiriau
- Cyflwyno dogfennau ôl-wrandawriad, gan gynnwys unrhyw gyflwyniadau ysgrifenedig o achos a wnaed ar lafar
- Ymatebion i unrhyw wybodaeth bellach a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio

- Applicant's Guide to the Application
- Revised draft DCO following the ISH on draft DCO
- Comments on Relevant Representations (RRs)
- Summaries of all RRs exceeding 1500 words
- Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
- Responses to any other information as requested by the ExA

Jones, Hefin

2019-07-22 13:01:00

Same point but formatting needed.

Jones, Hefin

2019-07-22 13:03:00

As above.

REP1-001	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Cover Letter to PINS - Hearing action points from DCO ISH
REP1-002	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Guide to the Application (Rev 2.0)
REP1-003	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Summary of Horizon Nuclear Power Wylfa Limited's Oral Submissions at DCO ISH (24 October 2018)
REP1-004	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Draft Development Consent Order (track change version)
REP1-005	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Draft Development Consent Order (clean - Revision 2.0)
REP1-006	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Explanatory Memorandum (clean version - Revision 3.0)
REP1-007	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Explanatory Memorandum Track Change Version Against the Original Submission for DCO (Revision 1.0)
REP1-008	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Site Preparation and Clearance Planning Permission and Section 106 Agreement Status Note
REP1-009	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Summary Table of Amendments to the draft Development Consent Order (Revision 2.0)
REP1-010	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Development Consent Order Section 106 Agreement Status Note
REP1-011	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Guide to the Application Language Translation (Rev 2.0)

Jones, Hefin

2019-07-22 13:11:00

Do deadline dates need to be added?

REP1-012	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Explanatory Memorandum Track Change Version Against Document Submitted for S51 Response (Revision 2.0)
REP1-013	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Approach to Compulsory Acquisition within the WNDA Outside Power Island
REP1-014	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Request for change Worker Shift Patterns
REP1-015	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Timetable Clarification
REP1-016	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submission - Request for change HGV Movements
REP1-017	Horizon Nuclear Power Deadline 1 Submissions - Request for change Working Hours
REP1-018	Isle of Anglesey County Council Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-019	Isle of Anglesey County Council Deadline 1 Submission - Action Points arising from the DCO Hearing of 24 October 2018
REP1-020	Isle of Anglesey County Council Deadline 1 Submission - Response to the Applicants letter
REP1-021	Isle Anglesey County Council Deadline 1 Submission - Summary of Relevant Representations
REP1-022	Llanbadrig Community Council Deadline 1 Submission - Cover letter to post hearing submission
REP1-023	Llanbadrig Community Council Deadline 1 Submission - Submission
REP1-024	Welsh Government Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-025	Welsh Government Deadline 1 Submission - Action Points arising from the DCO Hearing of 24 October 2018
REP1-026	Welsh Government Deadline 1 Submission - Summary of Relevant Representations
REP1-027	Natural Resources Wales Deadline 1 Submission - Cover email
REP1-028	Natural Resources Wales Deadline 1 Submission - Regulation 10(b) Expectation of the Marine Works Regulations
REP1-029	Natural Resources Wales Deadline 1 Submission - Summary of relevant representation
REP1-030	Urdd Gobaith Cymru Deadline 1 Submission - Urdd Welsh Language Policy Version 9 November 2017
REP1-031	Urdd Gobaith Cymru Deadline 1 Submission - Urdd Annual Report 2016-2017

REP1-032	Urdd Gobaith Cymru Deadline 1 Submission - Anglesey Annual Report
REP1-033	Roger Dobson Deadline 1 Submission - Cover Email
REP1-034	Roger Dobson Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-035	Zencity Limited Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-036	Michael Cominetti Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-037	Margaret Eluned Treacy Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-038	J Chanay Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-039	Felin Honeybees Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-040	Cyngor Gwynedd Council Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-041	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Cover letter
REP1-042	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - LL Planning Permission
REP1-043	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-044	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 1 - Introduction
REP1-045	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 2 - Approach
REP1-046	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 3 - Site Description
REP1-047	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 4 - Alternatives
REP1-048	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 5 - The Proposed Development
REP1-049	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 6 - Demolition and Construction
REP1-050	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 7 - Planning Policy Context
REP1-051	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 8 - Socioeconomics Regeneration and Health

REP1-052	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 9 - LVIA
REP1-053	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 10 - Ecology and Nature Conservation
REP1-054	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 11 - Archaeology and Heritage
REP1-055	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 12 - Ground Conditions
REP1-056	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 13 - Drainage and Flood Risk
REP1-057	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 14 - Transport and Access
REP1-058	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 15 - Air Quality
REP1-059	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 16 - Noise
REP1-060	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 17 - Waste
REP1-061	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 18 - Lighting
REP1-062	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 19 - Utilities
REP1-063	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 20 - Sustainability
REP1-064	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 21 - Cumulative
REP1-065	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Chapter 22 - Mitigation and Residual Impacts
REP1-066	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission – Appendix A - Regulation 19 Request
REP1-067	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission – Appendix B - Additional Socio Economic Evidence
REP1-068	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission – Appendix C - Updated Welsh Language Assessment May 2013
REP1-069	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix D - Update to Appendix 9.1 Visual Impact Table
REP1-070	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix E - Update to Appendix 9.5 Views and Photomontages
REP1-071	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix F - Response to IOACC Comments
REP1-072	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix G - Lichen Survey

REP1-073	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix H - Biodiversity Method Statement
REP1-074	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix I - NERC Summary Table
REP1-075	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix J - Arboricultural Impact Assessment
REP1-076	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix K - Responses to the Impact on Woodland
REP1-077	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix L - Woodland Method Statement
REP1-078	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix M - Heritage Management Statement REV B
REP1-079	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix N - Penrhos Listed Building Plan
REP1-080	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix N - Penrhos Curtilage Plan
REP1-081	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix N - Penrhos Non Protected Historic Structures
REP1-082	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix O - Penrhos Minerals Report
REP1-083	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix P - Transport Assessment Technical Note
REP1-084	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix Q - Cumulative Impacts LVIA Figures
REP1-085	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix 9.1 Visual Impact Table
REP1-086	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix 9.2 Figures
REP1-087	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix 9.3 Visual mapping methodology
REP1-088	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix 9.4 AONB Evaluation
REP1-089	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - ES Addendum Figures
REP1-090	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - ES Addendum
REP1-091	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - FINAL Non-Technical Summary
REP1-092	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - ES Vol 2 Contents

REP1-093	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Glossary
REP1-094	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Abbreviations
REP1-095	Dr Jonathan Dean Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-096	North Wales Police Deadline 1 Submission - Submission of post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP1-097	Land And Lakes Limited Deadline 1 Submission - Appendix 9.5 Photomontages

Terfyn Amser 2/ Deadline 2 –

- Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais
- Datganiadau Tir Cyffredin a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio
- Datganiad Cyffredinedd Datganiadau Tir Cyffredin
- Yr Atodlen Caffael Gorfodol
- Cyflwyno'r atodlen a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio mewn perthynas â buddiannau a Thir y goron, gan gynnwys sut mae'r Ymgeisydd yn bwriadu cydymffurfio â'r Ddeddf Cynllunio 2008
- Cyflwyno'r atodlen a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio mewn perthynas â thir ymgymerwyr statudol a thir categori arbennig a diddymu hawliau a symud cyfarpar, gan gynnwys sut mae'r Ymgeisydd yn bwriadu bodloni adrannau 127, 132 a 138 Ddeddf Cynllunio 2008
- Matricsau Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd yr Ymgeisydd wedi'u diweddaru i lywio'r Adroddiad ar Oblygiadau ar gyfer Safleoedd Ewropeaidd (RIES)
- Atodlen Lliniaru (sy'n dwyn ynghyd yr holl fesurau lliniaru ymgorfforedig mewn un ddogfen)
- Adroddiadau ar yr Effaith Leol gan unrhyw awdurdodau lleol
- Sylwadau Ysgrifenedig
- Ymatebion i Gwestiynau Ysgrifenedig yr Awdurdod Archwilio
- Sylwadau ar y dogfennau cais wedi'u diweddaru a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd i ymateb i gyngor Adran 51
- Sylwadau ar y wybodaeth a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd ar 17 Hydref 2018 mewn perthynas â'r Ceisiadau Blastio a'r Ceisiadau Newid Symudiadau Llongau Morol
- Sylwadau ar unrhyw gyflwyniadau ychwanegol a dderbyniwyd ar ôl diwedd y cyfnod Sylwadau Perthnasol
- Hysbysiad o ddymuniad i siarad mewn Gwrandawriad Llawn Agored
- Hysbysiad o ddymuniad i wneud sylwadau ar lafar ar y DCO drafft mewn unrhyw Wrandawriad Mater Penodol
- Hysbysiad o ddymuniad i wneud sylwadau ar lafar mewn Gwrandawriad Mater Penodol
- Hysbysiad o ddymuniad i fynychu Archwiliad Safle â Chwmni
- Cyflwyno lleoliadau / safleoedd awgrymedig i'r Panel eu cynnwys fel rhan o'i Archwiliadau Safle Di-gwmni ac ar gyfer yr Archwiliadau Safle â Chwmni, gan gynnwys y materion i'w harsylwi yno, gwybodaeth ynghylch p'un a ellir cael mynediad i'r safle ar dir cyhoeddus a'r rhesymau dros enwebu pob safle.
- Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio

Kay Sully

2019-07-21 15:06:00

Lily to add English list and Hefin to add welsh list

perthynas â buddiannau a Thir y goron adran 135 Ddeddf Cynllunio

perthynas â thir ymgymerwyr statudol ac ati, adran 138 Ddeddf Cynllunio

- Applicant's Guide to the Application
- Statements of Common Ground requested by the ExA
- Statement of Commonality of Statements of Common Ground
- The Compulsory Acquisition Schedule
- Submission of the schedule requested by the ExA in relation to Crown Land and interests including how the Applicant intends to comply with section 135 PA2008
- Submission of the schedule requested by the ExA in relation to statutory undertakers' land and special category land and extinguishment of rights and removal of apparatus of statutory undertakers etc. including how the Applicant intends to satisfy sections 127, 132 and 138 PA2008

- Applicant's updated Habitats Regulations Assessment (HRA) Matrices to inform the Report on the Implications for European Sites (RIES)
- Schedule of Mitigation (bringing together all embedded mitigation measures into one document)
- Local Impact Reports from any local authorities
- Written Representations (WRs)
- Responses to the ExA's Written Questions
- Comments on the updated application documents submitted by the Applicant in response to Section 51 advice
- Comments on the information submitted by the Applicant on 17 October 2018 in relation to the Blasting and Vessel Movement Change Requests
- Comments on any additional submissions that were received after the close of Relevant Representations
- Notification of wish to speak at an Open Floor Hearing
- Notification of wish to make oral representations at any Issue Specific Hearing on the draft DCO
- Notification of wish to make oral representations at an Issue Specific Hearing
- Notification of wish to attend an Accompanied Site Inspection
- Submission of suggested locations / sites for the Panel to include as part of its Unaccompanied Site Inspections and for the Accompanied Site Inspection including the issues to be observed there, information on whether the site can be accessed on public land and reasoning for each nominated site.
- Responses to any other information as requested by the ExA

REP2-001	Horizon Nuclear Power Deadline2 Submission - Cover Email
REP2-002	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions - Appendices
REP2-003	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-004	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Summary table of amendments to the draft DCO (Revision 3.0)
REP2-005	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Other consents and licences
REP2-006	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Response to post-hearing documents including any written submissions of oral case
REP2-007	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Supplementary Information on Coastal Processes to Support Wylfa Newydd EIA and Shadow HRA
REP2-008	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Site Visit Schedule
REP2-009	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Crown Land and Interests s.135 Schedule
REP2-010	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Compulsory Acquisition Objections Schedule
REP2-011	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Statutory Undertaker and Special Category Land s.127 132 and 138 Schedules

REP2-012	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 1.3 Guide to the Application (Revision 3.0) 27913-3-11680 v0.2
REP2-013	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 1.3 Guide to the Application Welsh Language Translation
REP2-014	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 2.2 Land Plans (Rev 3.0)
REP2-015	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 2.3 Work Plans (Rev 2.0).
REP2-016	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 2.4 Rights of Way (Rev 2.0)
REP2-017	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 2.6.1 Wylfa Newydd Development Area and Power Station Site Plans (Part 1 of 2) (Rev 2.0)
REP2-018	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 2.6.1 Wylfa Newydd Development Area and Power Station Site Plans (Part 2 of 2) (Rev 2.0)
REP2-019	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 2.11 Park and Ride (Rev 2.0)
REP2-020	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 3.1 Draft Development Consent Order (Revision 3.0)
REP2-021	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 3.1 Draft Development Consent Order (Track change version Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP2-022	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 3.1 Draft Development Consent Order (Track change version - Revision 3.0 against Revision 1.0 APP-029)
REP2-023	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Revision 4.0)
REP2-024	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Track change version - Revision 4.0 against Revision 1.0 APP-030)
REP2-025	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Track change version - Revision 4.0)
REP2-026	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 4.3 Book of Reference (Part 1 of 3) (Rev 3.0).
REP2-027	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 4.3 Book of Reference (Part 2 of 3) (Rev 3.0)
REP2-028	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 4.3 Book of Reference (Part 3 of 3) (Rev 3.0)
REP2-029	Horizon Nuclear Power

	Deadline 2 Submission - 8.2.3 Design and Access Statement - Volume 3 (Part 1 of 2) (Rev 2.0)
REP2-030	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.2.3 Design and Access Statement - Volume 3 (Part 2 of 2) (Rev 2.0)
REP2-031	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.6 Wylfa Newydd Code of Construction Practice
REP2-032	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.7 Main Power Station Site Sub-Code of Construction Practice
REP2-033	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.8 Marine Works Sub-Code of Construction Practice
REP2-034	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.9 Off-Site Power Station Facilities Sub-Code of Construction Practice
REP2-035	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.10 Park and Ride sub--Code of Construction Practice
REP2-036	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements Sub-Code Of Construction Practice
REP2-037	Horizon Nuclear Power Deadline 2 - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practice
REP2-038	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.14 Mitigation Route Map (Rev 2.0)
REP2-039	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.16 Landscape and Habitat Management Strategy (Rev 2.0)
REP2-040	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and North Anglesey Councils Partnership
REP2-041	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and the Isle of Anglesey County Council
REP2-042	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and North Wales Fire and Rescue Service
REP2-043	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and the Welsh Government
REP2-044	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and National Grid

REP2-045	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and the Nuclear Decommissioning Authority
REP2-046	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Magnox
REP2-047	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Destination Anglesey Partnership
REP2-048	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Welsh Water
REP2-049	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Natural Resources Wales
REP2-050	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Commonality for Statements of Common Ground
REP2-051	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Gwynedd County Council
REP2-052	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Public Health Wales
REP2-053	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and North Wales Police
REP2-054	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Royal Society for the Protection of Birds
REP2-055	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Welsh Ambulance Service
REP2-056	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and North Wales Wildlife Trust
REP2-057	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Conwy County Borough Council

REP2-058	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and National Trust
REP2-059	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.25 Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Betsi Cadwaladr University Health Board
REP2-060	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Notification of wish to make oral representations at Issue Specific Hearings
REP2-061	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 1
REP2-062	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 2 Policy Framework
REP2-063	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 3 Economic Development
REP2-064	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 4 - Economic Development - Supply Chain
REP2-065	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 5 Tourism
REP2-066	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact report - Chapter 6 Safeguarding
REP2-067	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Chapter 7 Education and Skills
REP2-068	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Chapter 8 Housing
REP2-069	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 9 Welsh Language and Culture
REP2-070	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 10 Traffic and Transport
REP2-071	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 11 Waste Management
REP2-072	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Chapter 12 Lighting
REP2-073	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 13 Air Quality
REP2-074	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 14 Noise and Vibration
REP2-075	Isle of Anglesey County Council

	Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 15 Community
REP2-076	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Chapter 16 Cumulative Impact Assessment
REP2-077	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 17 - Wylfa Newydd Development Area
REP2-078	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 18 Site Campus
REP2-079	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Chapter 19 Dalar Hir Park and Ride
REP2-080	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 20 Parc Cybi Logistics Centre
REP2-081	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 21 Off-site Power Station Facilities
REP2-082	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 22 A5025 Off-line Highway Improvements
REP2-083	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Chapter 23 Conclusion
REP2-084	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 1A - County Profile Nov 2018
REP2-085	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 1B - Anglesey A Sense of Place
REP2-086	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 1C - Legacy Framework
REP2-087	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Annex 1D - Well-Being of Future Generations Act Assessment
REP2-088	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1E - Proximity Principle
REP2-089	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1F - Review of Horizons DCO Application (Tourism)
REP2-090	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1G - Review of Horizons DCO Application (Temporary Worker Accommodation Campus)
REP2-091	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1H - Review of Horizons DCO Application (Housing)

REP2-092	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1I - Review of Horizons DCO Application (Local Employment Skills Displacement Supply Chain)
REP2-093	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1J - Review of Horizons DCO Application (Traffic and Transport)
REP2-094	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1K - Review of Horizons DCO Submission (Dalar Hir)
REP2-095	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1L - Review of Horizons DCO Submission (Logistics)
REP2-096	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1M - Review of Horizons DCO Submission (Off Site Power Station Facilities)
REP2-097	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1N - Review of Horizons DCO Application (Education Skills and Training)
REP2-098	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1O - Review of Horizons DCO Submission (Wylfa Newydd Development Area) 01.10.18
REP2-099	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1P - Review of Horizons DCO Submission (A5025 off-Line)
REP2-100	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 1Q - Review of HNPs DCO Application (Welsh Language and Culture)
REP2-101	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 3A - Energy Island and EZ Reassessment of Legacy targets
REP2-102	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 3B - Anglesey baseline economic analysis and growth scenarios 2017
REP2-103	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 3C - Demand for skills and supply of local people
REP2-104	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 3D - Social Care Review of Displacement in the Local Labour Market (October 2018)
REP2-105	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 3E - Wylfa Newydd wage inflation and displacement evidence
REP2-106	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 4A - Regional Supply Chain Programme - Business Support Provision Gap Analysis

REP2-107	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 4B - Proposed Wylfa B PWR Power Station - Environmental Statement
REP2-108	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 5A - CV's of Nigel Morgan and Annette Pritchard
REP2-109	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 5B - STEAM Report Anglesey 2017
REP2-110	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 5C - Anglesey Tourism Topic Report by Swansea University (November 2018)
REP2-111	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 5D - IACC Tourism Bedstock Survey Report (June 2018)
REP2-112	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report -Annex 5E - Letter to Horizon Review of Horizons DCO Application (Tourism) (Sept 2018)
REP2-113	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 6A Safeguarding
REP2-114	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 7A - Education and Skills
REP2-115	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8A - IACC Construction Workers Accommodation Evidence Base Report (May 2016)
REP2-116	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 8B - IACC Construction Workers Accommodation Modelling Scenario Report (May 2016).
REP2-117	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 8C - IACC Construction Workers Accommodation Position Statement (June 2016)
REP2-118	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 8D - Anglesey Tourism Bedstock Survey Questionnaire (2018).
REP2-119	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 8E - Second Homes Appendix
REP2-120	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 8F - Social and Community Infrastructure Study (Baseline Report) (2016).
REP2-121	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 8G - North Anglesey Study Report (2016)

REP2-122	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8H - Amlwch Leisure Centre Report
REP2-123	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8I - Hinkley Point C Housing Market Impact
REP2-124	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8J - Annual & Quarterly Estimate of Workforce
REP2-125	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8K - Use of Private Sector Accommodation (Cambridge University)
REP2-126	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8L - Use of Private Sector Accommodation
REP2-127	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8M - Non-Home Based Workforce Household Composition (August 2018)
REP2-128	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8N - Horizon Response to IACC Letter on no. Dependants (Oct 2018)
REP2-129	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8 O - Empty Homes Map
REP2-130	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 8P - IACC Tourism Bedstock Survey Report (June 2018).
REP2-131	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 8Q - Caravans - Evidence Base Report (April 2017).
REP2-132	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8R - Number of caravan pitches licensed for full year occupancy
REP2-133	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8S - Location of caravan pitches licensed for full year occupancy
REP2-134	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8T - Number of Touring Caravan Pitches by Ward.
REP2-135	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8U - Number of Touring Caravan Pitches with permitted occupant in excess of 10 months per annum by Ward.
REP2-136	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 8V Accommodation Reports Hinkley Socio Economic Advisory Group
REP2-137	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 9A - Anglesey Language Profiling Data Report

REP2-138	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Non-Home Based Workforce Household Composition Annex 9C
REP2-139	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Draft DCO Review Annex 9D
REP2-140	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Internal Use of Welsh in the Workplace Final Report November 2010 Annex 9E
REP2-141	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Final Report of the Project for Promoting Bilingual Workplaces March 2007 Annex 9F
REP2-142	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - The Provision of Welsh Language Choice in the North Wales Criminal Justice Sector April 2008 Annex 9G
REP2-143	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 16A - Figure 1
REP2-144	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 16B - Figure 2
REP2-145	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 16C - Figure 3
REP2-146	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 16D - Figure 4
REP2-147	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 16E - Figure 5
REP2-148	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 17A - Anglesey A Sense of Place
REP2-149	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 17B - Anglesey Visitor Survey 2012
REP2-150	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 18A Review of Horizons DCO Application Temporary Worker Accommodation Campus
REP2-151	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Annex 18B - Annual & Quarterly Estimate of Workforce
REP2-152	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Annex 22A - Anglesey visitor survey report 2012
REP2-153	Isle of Anglesey County Council Deadline 3 Submission - Response to Examining Authority's First Round of Written Questions

REP2-154	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions - Appendix 1A - Q4.0.100
REP2-155	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions Appendix 1B - Q4.0.100 - Explanatory notes for IACC corrections
REP2-156	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions - Appendix 2A - Full response to Q7.0.1
REP2-157	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions - Appendix 2B - Full Response to Q7.0.2.
REP2-158	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions - Appendix 3A - Q10.1.5
REP2-159	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions - Appendix 3B - Q10.1.5.pdf
REP2-160	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Written Questions Appendix 3C - Q10.1.5
REP2-161	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Business Support Provisions Appendix 4A - Q10.4.1.
REP2-162	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Inflation Assessment Appendix 4B - Q10.4.1.
REP2-163	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Environmental Statement Appendix 5A - Q10.5.15.
REP2-164	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Socio-Economic Impact Assessment Appendix 5B - Q10.5.15.
REP2-165	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Appendix 5C.1 - Q10.5.15
REP2-166	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Appendix 5C.2 - Q10.5.15
REP2-167	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 1 Welsh language Assessment
REP2-168	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 2 Welsh Language Assessment
REP2-169	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 3 Welsh Language Assessment

REP2-170	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 4 Welsh Language Assessment
REP2-171	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 5 Welsh Language Assessment
REP2-172	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 6 Welsh Language Assessment
REP2-173	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 7 Welsh Language Assessment
REP2-174	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 8 Welsh Language Assessment
REP2-175	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 9 Welsh Language Assessment
REP2-176	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 10 Welsh Language Assessment
REP2-177	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report - Map 10a Welsh Language Assessment
REP2-178	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 10b Welsh Language Assessment
REP2-179	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 11 Welsh Language Assessment
REP2-180	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 11a Welsh Language Assessment
REP2-181	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 12 Welsh Language Assessment
REP2-182	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 13 Welsh Language Assessment
REP2-183	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 14 Welsh Language Assessment
REP2-184	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 15 Welsh Language Assessment
REP2-185	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 16 Welsh Language Assessment

REP2-186	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 17 Welsh Language Assessment
REP2-187	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 18 Welsh Language Assessment
REP2-188	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 19 Welsh Language Assessment
REP2-189	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 20 Welsh Language Assessment
REP2-190	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 21 Welsh Language Assessment
REP2-192	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 22 Welsh Language Assessment
REP2-193	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 23 Welsh Language Assessment
REP2-194	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 24 Welsh Language Assessment
REP2-195	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 25 Welsh Language Assessment
REP2-196	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 26 Welsh Language Assessment
REP2-197	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 27 Welsh Language Assessment
REP2-198	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 28 Welsh Language Assessment
REP2-199	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 29 Welsh Language Assessment
REP2-200	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 30 Welsh Language Assessment
REP2-201	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 31 Welsh Language Assessment
REP2-202	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 32 Welsh Language Assessment

REP2-203	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 33 Welsh Language Assessment
REP2-204	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 34 Welsh Language Assessment
REP2-205	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 35 Welsh Language Assessment
REP2-206	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 36 Welsh Language Assessment
REP2-207	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 37 Welsh Language Assessment
REP2-208	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 38 Welsh Language Assessment
REP2-209	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 39 Welsh Language Assessment
REP2-210	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 40 Welsh Language Assessment
REP2-211	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 41 Welsh Language Assessment
REP2-212	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Map 42 Anglesey Members Map
REP2-213	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Comments on the updated application documents submitted by the Applicant in response to Section 51 advice
REP2-214	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Submission of suggested locations / sites for the Panel to include as part of its Unaccompanied Site Inspections and for the Accompanied Site Inspection
REP2-215	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Comments on the information submitted by the Applicant on 17 October 2018 in relation to the Blasting and Vessel Movement Change Requests
REP2-216	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Index
REP2-217	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Summary of emails sent
REP2-218	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - Written Representation

REP2-219	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Cover Letter for Examining Authority Written Questions
REP2-220	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Guide to Submission
REP2-221	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions
REP2-222	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 1 - Background to Land and Lakes Proposals
REP2-223	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 1.1 - Overview Brochure
REP2-224	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 1.2 – Land and Lakes modular housing brochure
REP2-225	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 1.3 - Horizon Nuclear Power PAC1
REP2-226	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 1.4 - PAC2 extract pages
REP2-227	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 1.5 – Land and Lakes PAC3 response
REP2-228	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 1.6 – Isle of Anglesey County Council PAC3 response
REP2-229	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2 – Planning Report
REP2-230	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.1 - Decision Notice
REP2-231	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.2 - Site Location Plan
REP2-232	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.3 - Statement of Community Involvement
REP2-233	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.4 - Horizon letter of support June 2012
REP2-234	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.5 - Horizon second Letter of Support May 2013
REP2-235	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.6 - October 2013 Officer's Report
REP2-236	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.7 - Summary of Consultation Responses
REP2-237	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.8 - November 2013 Officer's Report

REP2-238	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.9 – HOW Planning letter to Isle of Anglesey County Council
REP2-239	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.10 – HOW Planning letter to Isle of Anglesey County Council
REP2-240	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.11 – HOW Planning letter to Isle of Anglesey County Council
REP2-241	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.12 - Welsh Government letter
REP2-242	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.13 - Inspector's Changes
REP2-243	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.14 - UNITE union questionnaire summary
REP2-244	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.15 - RAG Assessment
REP2-245	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 2.16 - Bus Transfer Costs
REP2-246	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 3 - Summary of Section 106 Agreement
REP2-247	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 3.1 - Section 106 Agreement
REP2-248	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 4 - Transport Planning
REP2-249	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 5 - Deliverability
REP2-250	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 6 - Infrastructure overview
REP2-251	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 6.1 - Overall Foul Drainage Proposed Layout
REP2-252	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 6.2 - Cae Glas Connection Points
REP2-253	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 6.3 - Kingsland Connection Points
REP2-254	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 7 - Challenges in Delivering Large scale Worker
REP2-255	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 8 - Sodexo - Supporting Statement
REP2-256	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 8.1 - Sodexo Inclusive Business Within Communities

REP2-257	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission -Appendix 8.2 - Partners in prosperity
REP2-258	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 8.3 - Remote Sites Case Study
REP2-259	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 8.4 - Olympic Dam Case Study
REP2-260	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 8.5 - Wuskwatim Case Study
REP2-261	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 9 - Noise Impacts
REP2-262	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 10 - Social Value
REP2-263	Land and Lakes Limited Deadline 2 Submission - Appendix 11 - Socio Economics
REP2-264	Dafydd Griffiths Deadline 2 Submission - Notification of wish to make oral representations at an Issue Specific Hearing
REP2-265	Dafydd Griffiths Deadline 2 Submission - Submission of suggested locations / sites for the Panel to include as part of its Unaccompanied Site Inspections and for the Accompanied Site Inspection
REP2-266	Dafydd Griffiths Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-267	Dafydd Griffiths Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-268	Dafydd Griffiths Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-269	An Claimh Glas Deadline 2 Submission - Notification of wish to make oral representations at Issue Specific Hearings
REP2-270	Menter Iaith Môn Deadline 2 Submission - Anglesey and Gwynedd Well-Being Plan
REP2-271	Menter Iaith Môn Deadline 2 Submission - Grant Progress Report to Promote the Welsh Language 2018- 2019
REP2-272	Menter Iaith Môn Deadline 2 Submission - Grant Progress Report to Promote the Welsh Language 2018- 2019 – Introduction
REP2-273	Menter Iaith Môn Deadline 2 Submission - MIM Further Comments
REP2-274	Menter Iaith Môn Deadline 2 Submission - Anglesey Language Profile
REP2-275	Menter Iaith Môn Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-276	Arthur Owen Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-277	Betsi Cadwaladr University Health Board Deadline 2 Submission - Written Representation

REP2-278	Betsi Cadwaladr University Health Board Deadline 2 Submission - Response to the Examining Authorities Written Questions
REP2-279	Betsi Cadwaladr University Health Board Deadline 2 Submission - Impact of in-migrant construction workforce for Primary & Secondary NHS Services
REP2-280	Bryngwran Community Council Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-281	Bryngwran Cymunedol Cyf Deadline 2 Submission - Notification of wish to make oral representations at Issue Specific Hearings
REP2-282	Bryngwran Cymunedol Ltd (Iorwerth Arms) Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-283	Cemaes History Group Deadline 2 Submission - Written representation
REP2-284	Anglesey Young Farmers Deadline 2 Submission – Written Representation - Yearbook
REP2-285	Anglesey Young Farmers Deadline 2 Submission – Written Representation - Newsletter
REP2-286	Anglesey Young Farmers Deadline 2 Submission – Written Representation - Club Reports
REP2-287	Conwy County Borough Council Deadline 2 Submission - Policy in Practice welfare
REP2-288	Conwy County Borough Council Deadline 2 Submission - Update on housing evidence and mitigation costs
REP2-289	Conwy County Borough Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report
REP2-290	Public Health Wales Deadline 2 Submission - Cover Email
REP2-291	Public Health Wales Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-292	Greenpeace Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-293	Greenpeace Deadline 2 Submission - Summary of Written Representation
REP2-294	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions
REP2-295	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Notification of wish to make oral representations at Issue Specific Hearings
REP2-296	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Comments on the information submitted by the Applicant on 17 October 2018 in relation to the Blasting and Vessel Movement Change Requests
REP2-297	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report
REP2-298	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Local Impact Report Welsh Version

REP2-299	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Appendix 2 - Displacement Paper 1.0
REP2-300	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Appendix 3 - Tourism
REP2-301	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Appendix 4 Gwynedd EXEC Summary Homelessness Review
REP2-302	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Appendix 4 Gwynedd EXEC Summary Homelessness Review
REP2-303	Gwynedd Council Deadline 2 Submission - Appendix 5 - Impact Report
REP2-304	Holyhead Town Council Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-305	J Chanay Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-306	Jobe Developments Deadline 2 Submission - Written representation
REP2-307	Jonathan Dean Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-308	Magnox Ltd Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-309	Menna Jones Deadline 2 Submission - Notification of wish to attend hearings
REP2-310	Michael Cominetti Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-311	Ministry Of Defence Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority Written Questions
REP2-312	National Grid Electricity Transmission PLC Deadline 2 Submission - Written Representation and Response to Examining Authority's Written Questions
REP2-313	National Trust Deadline 2 Submission - Cover Letter
REP2-314	National Trust Deadline 2 Submission - Notification Of Wish To Attend Hearings
REP2-315	National Trust Deadline 2 Submission - Notification of wish to attend an Accompanied Site Inspection
REP2-316	National Trust Deadline 2 Submission - Written Representation on Costal Processes and Geomorphology
REP2-317	National Trust Deadline 2 Submission - Written Representation on Landscape and visual issues
REP2-318	National Trust Deadline 2 Submission - Written Representation on Biodiversity Cemlyn Nature Reserve

REP2-319	National Trust Deadline 2 Submission - Commentary on ecology and land management
REP2-320	National Trust Deadline 2 Submission - Land Issues
REP2-321	National Trust Deadline 2 Submission - Summary of landscape and visual issues
REP2-322	National Trust Deadline 2 Submission - Vibration Assessment Review
REP2-323	National Trust Deadline 2 Submission - Noise and Vibration Impact on Tenanted Properties and Heritage Assets
REP2-324	National Trust Deadline 2 Submission - Wylfa Biographies
REP2-325	Natural Resources Wales Deadline 2 Submission - Written Representations, Response to the Examining Authority's Written Questions, Statement of Common Ground tables and advice on the Blasting and Vessel Movement Change Request
REP2-326	Natural Resources Wales Deadline 2 Submission - Notification Of Wish To Attend Issue Specific Hearings
REP2-327	Natural Resources Wales Deadline 2 Submission - Notification Of Wish To Attend Issue Specific Hearings
REP2-328	Natural Resources Wales Deadline 2 Submission - Notification of wish to attend an Accompanied Site Inspection
REP2-329	Natural Resources Wales Deadline 2 Submission - Submission of suggested locations / sites for the Panel to include as part of its Unaccompanied Site Inspections and for the Accompanied Site Inspection
REP2-330	Network Rail Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions
REP2-331	Network Rail Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-332	Network Rail Deadline 2 Submission - Summary Of Written representation
REP2-333	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Notification of wish to make oral representations at Issue Specific Hearings
REP2-334	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Submission of suggested locations / sites for the Panel to include as part of its Unaccompanied Site Inspections and for the Accompanied Site Inspection
REP2-335	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Written Representation - Traffic and Transport Other Matters

REP2-336	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Written Representation - Residential Amenity
REP2-337	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Written Representation - Temporary workers accommodation
REP2-338	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Written Representation - A5025 Traffic and transport
REP2-339	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Written Representation - Traffic and Transport Cross Country Routes
REP2-340	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Written Representation - Tourism and recreation
REP2-341	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Written Representation - Local Economic Opportunities
REP2-342	North Anglesey Councils Partnership Deadline 2 Submission - Written Representation - Construction Working hours
REP2-343	North Wales Fire and Rescue Service Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions
REP2-344	North Wales Fire and Rescue Service Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-345	North Wales Police Deadline 2 Submission - This documents comprises of: Written Representation, Response to the Examining Authority's Written Questions, Comments on the updated application documents submitted by the Applicant in response to Section 51 Advice, Comments on Blasting and Vessel Movement Change Requests, Comments on additional submissions and Responses to any requested information by the Examining Authority
REP2-346	North Wales Wildlife Trust Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority Written Questions
REP2-347	North Wales Wildlife Trust Deadline 2 Submission - Notification wish to attend Hearings and make oral representation
REP2-348	North Wales Wildlife Trust Deadline 2 Submission - Written Representation on Biodiversity - Cemlyn Nature Reserve
REP2-349	North Wales Wildlife Trust Deadline 2 Submission - Written Representation on Biodiversity - Tre'r Gof SSSI and the Temporary site campus
REP2-350	Nuclear Decommissioning Authority Deadline 2 Submission - Request to become an Interested Party
REP2-351	Nuclear Decommissioning Authority Deadline 2 Submission - Written Representation

REP2-352	Nuclear Free Local Authorities Welsh Forum Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-353	Nuclear Industry Association Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-354	Office for Nuclear Regulation Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority Written Questions
REP2-355	Office For Nuclear Regulation Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-356	Office For Nuclear Regulation Deadline 2 Submission - Summary of Written Representations
REP2-357	People Against Wylfa B Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-358	Royal Society for the Protection of Birds Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority Written Questions
REP2-359	Royal Society for the Protection of Birds Deadline 2 Submission - Notification Of Wish To Attend Issue Specific Hearings
REP2-360	Royal Society for the Protection of Birds Deadline 2 Submission - Biodiversity Cemlyn Nature Reserve
REP2-361	Royal Society for the Protection of Birds Deadline 2 Submission - Ecological Options Report
REP2-362	Welsh Ambulance Service Trust Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions
REP2-363	Welsh Ambulance Service Trust Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-364	Welsh Anti Nuclear Alliance Deadline 2 Submission - Cover Email & Notification of wish to attend Issue Specific Hearings
REP2-365	Welsh Anti Nuclear Alliance Deadline 2 Submission - Written Representation
REP2-366	Welsh Government Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions
REP2-367	Welsh Government Deadline 2 Submission - Written representation
REP2-368	Welsh Government Deadline 2 Submission - Summary of Written Representation
REP2-369	Zencity Deadline 2 Submission - Written representation
REP2-370	Isle of Anglesey County Council Deadline 2 Submission - A sense of Place Annex 1B and 17A - Further Submission
REP2-371	Anglesey Young Farmers Deadline 2 Submission - Summary - Further Submission
REP2-372	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 6.6.16 FCA Addendum

REP2-373	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - 8.11 Logistics Centre sub-CoCP
REP2-374	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Cover Letter
REP2-375	Horizon Nuclear Power Deadline 2 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions
Terfyn Amser 3/ Deadline 3 Terfyn amser i'r Awdurdod Archwilio dderbyn: • Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais • Atodlen Caffael Gorfodol wedi'i diweddarau • Sylwadau ar unrhyw gyflwyniadau yn ymwneud â buddiannau a Thir y Goron a chydymffurfio ag adran 135 Deddf Cynllunio 2008 a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 2 • Sylwadau ar unrhyw gyflwyniad yn ymwneud â thir ymgwymerwyr statudol a thir categori arbennig a diddymu hawliau a symud cyfarpar ymgwymerwyr statudol ac ati • Ymatebion yr Ymgeisydd i sylwadau ar y wybodaeth a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd ar y Ceisiadau Blastio a'r Ceisiadau Newid Symudiadau Llongau Morol • Sylwadau ar yr Adroddiadau ar yr Effaith Leol • Sylwadau ar yr Ymatebion Ysgrifenedig ac ymatebion i sylwadau ar y Sylwadau Perthnasol • Sylwadau ar ymatebion i Gwestiynau Ysgrifenedig yr Awdurdod Archwilio • Cytundeb a106 ddraft • Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio Deadline for receipt by the ExA of: • Applicant's Guide to the Application • Updated Compulsory Acquisition Schedule • Comments on any submissions in relation to Crown Land and interests and compliance with section 135 PA2008 submitted for Deadline 2 • Comments on any submission in relation to statutory undertakers' land and special category land and extinguishment of rights and removal of apparatus of statutory undertakers etc • Applicant's responses to comments on the information submitted by the Applicant on the Blasting and Vessel Movement Change Requests • Comments on Local Impact Reports • Comments on WRs and responses to comments on RRs • Comments on responses to the ExA's Written Questions • Draft s106 Agreement • Responses to any other information as requested by the ExA	
REP3-001	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Cover Letter
REP3-002	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - 1.3 Guide to the Application
REP3-003	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - 1.3 Guide to the Application (Rev 4.0) Welsh Language
REP3-004	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Isle of Anglesey County Council's Local Impact Report
REP3-005	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizons response to Interested Parties responses to the Examining Authority's First Round Written Questions
REP3-006	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Arthur Wyn Owen

REP3-007	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Betsi Cadwaladr University Health Board
REP3-008	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Bryngwran Cymunedol Ltd
REP3-009	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Cemaes Bay History Group
REP3-010	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Conwy County Borough Council
REP3-011	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Dafydd Griffiths
REP3-012	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Greenpeace
REP3-013	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Gwynedd Council
REP3-014	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Magnox Ltd
REP3-015	REFERENCE NOT IN USE
REP3-016	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Nuclear Free Local Authorities
REP3-017	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Welsh Anti-Nuclear Alliance
REP3-018	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Zencity Limited
REP3-019	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Isle of Anglesey County Council
REP3-020	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - North Wales Police
REP3-021	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - North Wales Fire and Rescue Service
REP3-022	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Welsh Ambulance Services Trust

REP3-023	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - People Against Wylfa B
REP3-024	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - J Chanay
REP3-025	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - National Grid
REP3-026	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - eNGO Biodiversity Cemlyn Nature Reserve
REP3-027	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - North Wales Wildlife Trust
REP3-028	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - National Trust
REP3-029	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Public Health Wales
REP3-030	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Holyhead Council
REP3-031	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Network Rail Infrastructure Ltd
REP3-032	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - North Anglesey Councils Partnership
REP3-033	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Nuclear Decommissioning Authority
REP3-034	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Welsh Government
REP3-035	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Natural Resources Wales
REP3-036	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Pinsent Masons on behalf of Land and Lakes
REP3-037	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Bryngwran Community Council
REP3-038	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Menter Iaith Môn

REP3-039	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Menter Iaith Môn Welsh Translation
REP3-040	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Clybiau Ffermwyr Ifanc Ynys Môn
REP3-041	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Horizon's Response to Written Representation - Clybiau Ffermwyr Ifanc Ynys Môn Welsh Version
REP3-042	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Draft DCO s.106 Agreement
REP3-043	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Status Update Paper for Key Issues arising from the Draft DCO s.106 Agreement
REP3-044	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Applicants responses to Batch 1 NMC Comments
REP3-045	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Addendum to Seabird Baseline Report Disturbance Monitoring at Cemlyn Lagoon
REP3-046	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Addendum to 2018 Chough Baseline Report
REP3-047	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Illustrative Lighting Spill Technical Note and Associate Appendices
REP3-048	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Technical Note indicating how Horizon would meet committed noise levels
REP3-049	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Off site Power Station Facilities - Building M3 Bat Survey Results
REP3-050	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Local Noise Mitigation Strategy Update
REP3-051	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Local Noise Mitigation Strategy (Companion Guide)
REP3-052	Horizon Nuclear Power Deadline 3 Submission - Air Quality Mitigation Quantification Report
REP3-053	North Wales Fire and Rescue Service Deadline 3 Submission - Response to Examining Authority Written Questions
REP3-054	Natural Resources Wales Deadline 3 Submission
REP3-055	Isle of Anglesey County Council Deadline 3 Submission

REP3-056	National Trust Deadline 3 Submission
REP3-057	J Chanay Deadline 3 Submission
REP3-058	Pinsent Masons LLP on behalf of Land and Lakes Limited Deadline 3 Submission
REP3-059	Pinsent Masons LLP on behalf of Land and Lakes Limited Deadline 3 Submission - Review of the documentation submitted at Deadline 2
REP3-060	Gwynedd Council Deadline 3 Submission
REP3-061	Welsh Government Deadline 3 Submission
REP3-062	Barton Willmore on behalf of North Wales Police Deadline 3 Submission - Late Submission
REP3-063	Gwynedd Council Deadline 3 Submission - Late Submission
REP3-064	Land and Lakes Limited Deadline 3 Submission - Request for New Site Visit Location and attendance at Accompanied Site Visit
Terfyn Amser 4 / Deadline 4: • Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais • Atodlen Caffael Gorfodol wedi'i diweddarau • Unrhyw gadarnhad ysgrifenedig sy'n ofynnol gan y Goron mewn perthynas ag adran 135 Deddf Cynllunio 2008 sy'n darparu cadarnhad dogfennol nad oes unrhyw fuddiannau'n gysylltiedig a/neu fod Awdurdod y Goron yn cydsynio • Hysbysiad o ddymuniad i siarad mewn Gwrandawriad Caffael Gorfodol • Cyflwyniadau ôl-wrandawriad gan gynnwys cyflwyniadau ysgrifenedig o achosion llafar • Sylwadau ar Geisiadau am Newid yn ymwneud â'r wybodaeth a gyflwynwyd gan yr Ymgeisydd erbyn Terfyn Amser 1 (13 Tachwedd 2018) mewn perthynas ag Dydd Iau 17 Ionawr 2019 REP1-014; REP1-016; a REP1-017 • Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio Applicant's Guide to the Application • Updated Compulsory Acquisition Schedule • Any written confirmation required from the Crown in relation to section 135 PA2008 providing documentary confirmation that no interests are engaged and/or the Crown Authority consents • Notification of wish to speak at a Compulsory Acquisition Hearing (CAH) • Post hearing submissions including written submissions of oral cases • Comments on Change Requests relating to the information submitted by the Applicant at Deadline 1 (13 November 2018) in relation to REP1-014; REP1-016; and REP1-017 • Responses to any other information as requested by the ExA	
REP4-001	Horizon Nuclear Power Deadline Submission 4 - Cover Letter
REP4-002	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Post Oral Hearing Summaries – Monday 7 January 2019
REP4-003	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Post Oral Hearing Summaries – Tuesday 8 January 2019

REP4-004	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Post Oral Hearing Summaries – Wednesday 9 January 2019
REP4-005	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Post Oral Hearing Summaries – Thursday 10 January 2019
REP4-006	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Post Oral Hearing Summaries – Friday 11 January 2019
REP4-007	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Response to Action Points set in Issue Specific Hearing on the 7 January 2019
REP4-008	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Response to Action Points set in Issue Specific Hearing on the 8 January 2019
REP4-009	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Late Submission - Response to Action Points set in Issue Specific Hearing on the 10 January 2019 - Accepted at the discretion of the Examining Authority
REP4-010	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Response to Action Points set in Issue Specific Hearing on the 11 January 2019
REP4-011	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Request for Non-Material Change Worker Shift Patterns
REP4-012	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Request for Non-Material Change – Working Hours
REP4-013	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Request for Non-Material Change – HGV Delivery Window
REP4-014	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - 8.29 Phasing Strategy
REP4-015	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Phasing Strategy – Tracked Change version Rev 2.0 against Rev 1.0
REP4-016	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Design and Access Statement - 1 Volume (Rev 3.0)
REP4-017	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Design and Access Statement - 2 Volume (Rev 3.0)
REP4-018	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Design and Access Statement - 3 Volume Part 1 of 2 (Rev 3.0)
REP4-019	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Design and Access Statement – 3 Volume Part 2 of 2 (Rev 3.0)
REP4-020	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Response to Conwy County Borough Council's Written Representation

REP4-021	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Response to Gwynedd County Council's Written Representation
REP4-022	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Cemlyn Bay Baseline Noise Measurements
REP4-023	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Ecological Enhancements Mitigation Report
REP4-024	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Table of Progress in Relation to Protected Provisions (DCO Hearing Action Points)
REP4-025	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - DCO Noise Modelling Propagation Figures
REP4-026	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Details of Other Consents and Licences
REP4-027	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Response to the Isle of Anglesey's County Council Deadline 3 Submission
REP4-028	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Site Campus (Rev 2.0)
REP4-029	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Guide to Application (Rev 5.0)
REP4-030	Horizon Nuclear Power Deadline 4 Submission - Guide to Application – Welsh Language (Rev 5.0)
REP4-031	Dafydd Griffiths Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-032	Gwynedd Council Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-033	Harlaxton Energy Networks Ltd Deadline 4 Submission - Comments on Change Requests relating to the information submitted by the Applicant at Deadline 1 (13 November 2018) in relation to REP1-014; REP1-016; and REP1-017
REP4-034	Isle Anglesey County Council Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-035	J Chanay Deadline 4 Submission - Response to Deadline 4
REP4-036	Pinsent Masons on behalf of Land and Lakes Limited Deadline 4 Submission - Appendices 1-5
REP4-037	Llanbadrig and Mechell Community Councils Deadline 4 Submission - Note on Environmental Impact upon Tregele
REP4-038	National Trust Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases

REP4-039	Natural Resources Wales Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases and Comments on Change Requests relating to the information submitted by the Applicant at Deadline 1 (13 November 2018) in relation to REP1-014; REP1-016; and REP1-017
REP4-040	Addleshaw Goddard LLP on behalf of Network Rail Deadline 4 Submission - Response to the Examining Authority's Written Questions
REP4-041	North Anglesey Partnership of Town and Community Councils Deadline 4 Submission - Comments on Temporary Work Accommodation
REP4-042	North Wales Fire and Rescue Service Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-043	North Wales Police Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-044	North Wales Wildlife Trust Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-045	Nuclear Decommissioning Authority Deadline 4 Submission - Response to Deadline 4
REP4-046	Office for Nuclear Regulation Deadline 4 Submission - Comments on Change Requests relating to the information submitted by the Applicant at Deadline 1 (13 November 2018) in relation to REP1-014; REP1-016; and REP1-017
REP4-047	People Against Wylfa B Deadline 4 Submission - Written Submission
REP4-048	People Against Wylfa B Deadline 4 Submission - Consultation on the Siting Criteria and Process for a New National Policy Statement for Nuclear Power with Single Reactor Capacity over 1 Gigawatt beyond 2025
REP4-049	Peter & Maureen Shea Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-050	Reginald & Jean Biddlecombe Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-051	Roger Dobson Deadline 4 Submission - Notes on Worker Hours
REP4-052	Welsh Anti-Nuclear Alliance Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-053	Welsh Government Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases
REP4-054	North Anglesey Council Partnership Deadline 4 Submission - Post hearing submissions including written submissions of oral cases

REP4-055	Bob Wright Deadline 4 Submission - Late Submission - Signed petition against the extension of the traffic on the A5025 and increased traffic through Llanfachraeth - Accepted at the discretion of the Examining Authority
REP4-056	Trinity House Deadline 4 Submission - Late Submission - Response to the Examining Authority's Written Questions
REP4-057	Keep it Green Deadline 4 Submission
Terfyn Amser 5 / Deadline 5: Terfyn amser ar gyfer derbyn: • Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais • DCO drafft diwygiedig yr Ymgeisydd • Atodlen Caffael Gorfodol wedi'i diweddaru • Atodlen Lliniaru wedi'i diweddaru (sy'n dwyn ynghyd yr holl fesurau lliniaru ymgorfforedig mewn un ddogfen) • Ymatebion i Gwestiynau Ysgrifenedig Ychwanegol yr Awdurdod Archwilio (os yw'n berthnasol) • Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio Deadline for receipt of: • Applicant's Guide to the Application • Applicant's revised draft DCO • Updated Compulsory Acquisition Schedule • Updated Schedule of Mitigation (bringing together all embedded mitigation measures into one document) • Responses to the ExA's Further Written Questions (if applicable) • Responses to any other information as requested by the ExA	
REP5-001	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Deadline 5 Cover Letter
REP5-002	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Responses to Examining Authority's Further Written Question
REP5-003	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Draft Development Consent Order
REP5-004	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Draft Development Consent Order Revision 4.0 against Revision 1.0
REP5-005	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Draft Development Consent Order Revision 4.0 against Revision 3.0
REP5-006	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Summary Table of Amendments to the draft Development Consent Order
REP5-007	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Draft DCO s.106 Agreement dated 23 January 2019
REP5-008	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Draft DCO s.106 Agreement dated 23 January 2019 (Track Change Version)

REP5-009	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Overview Note of Revised Draft DCO s.106 Agreement dated 23 January 2019
REP5-010	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 1.3 Guide to the Application (Rev 6.0)
REP5-011	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submissions – 1.3 Guide to Application (Welsh Translation – Rev 6.0)
REP5-012	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 2.4 Rights of Way
REP5-013	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submissions - 2.6.1 Wylfa Newydd Development Area and Power Station Site Plans (Part 1 of 2 – Rev3.0)
REP5-014	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 2.6.1 Wylfa Newydd Development Area and Power Station Site Plans (Part 2 of 2 – Rev3.0)
REP5-015	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum
REP5-016	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Track change version - Revision 5.0 against Revision 1)
REP5-017	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Track change version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP5-018	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submissions - 6.4.17 Construction Method Statement (Rev2.0)
REP5-019	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 6.4.17 App D1-1 Construction Method Statement (Track Change Version - Revision 2.0 against Revision 1.0)
REP5-020	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.6 Wylfa Newydd Code of Construction Practice
REP5-021	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.6 Wylfa Newydd Code of Construction Practice (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP5-022	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.7 Main Power Station Site sub-CoCP
REP5-023	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.7 Main Power Station Site sub-CoCP (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP5-024	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.8 Marine Works sub-CoCP
REP5-025	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.8 Marine Works sub-CoCP (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)

REP5-026	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.9 Off-site Power Station Facilities sub-CoCP
REP5-027	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.9 Off-site Power Station Facilities sub-CoCP (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0).
REP5-028	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.10 Park and Ride sub-CoCP
REP5-029	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.10 Park and Ride sub-CoCP (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP5-030	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.11 Logistics Centre sub-CoCP
REP5-031	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.11 Logistics Centre sub-CoCP (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP5-032	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP
REP5-033	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP5-034	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practice
REP5-035	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practice (Tracked Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP5-036	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.16 Landscape and Habitat Management Strategy Parts 1 of 2 and 2 of 2
REP5-037	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.17 Workforce Management Strategy
REP5-038	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.17 Workforce Management Strategy (Track Change Version - Revision 2.0 against Revision 1.0)
REP5-039	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.29 Phasing Strategy
REP5-040	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 8.29 Phasing Strategy (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP5-041	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Biosecurity Risk Assessment Strategy Report
REP5-042	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Compulsory Acquisition Objections Schedule
REP5-043	Horizon Nuclear Power

	Deadline 5 Submission - Crown Land and Interests s.135 Schedule
REP5-044	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - HRA Stage 3 Assessment of Alternative Solutions
REP5-045	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Imperative Reasons of Overriding Public Interest (IROPI) Report
REP5-046	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Position Paper on Compensation Measures
REP5-047	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submissions - Response to Bob Wright on behalf of Residents of Llanfachraeth
REP5-048	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Response to Land and Lakes' Deadline 4 Submission
REP5-049	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Response to Comments from Pwyllgor Ymgyrch Tai a Chynllunio Gwynedd a Môn
REP5-050	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Response to the Welsh Government's Deadline 4 Submission
REP5-051	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Responses to eNGOs Post January Hearing Submission Documents.
REP5-052	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Response to the Isle of Anglesey County Council Deadline 4 Submission
REP5-053	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Response to Deadline 5 Issue Specific Hearing Actions on 7 January 2019
REP5-054	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Response to Deadline 5 Issue Specific Hearing Actions on 8 January 2019
REP5-055	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Response to Deadline 5 Issue Specific Hearing Actions on 9 January 2019
REP5-056	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submissions - Response to Deadline 5 Issue Specific Hearing Actions on 11 January 2019
REP5-057	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Response to Examining Authority's Further Written Questions
REP5-058	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Action Points on Issue Specific Hearings
REP5-059	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Climate Change
REP5-060	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Economic Development
REP5-061	Isle of Anglesey County Council

	Deadline 5 Submission - Supplementary Planning Guide
REP5-062	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Natural Environment
REP5-063	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Infrastructure
REP5-064	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Housing
REP5-065	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Transport
REP5-066	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Waste
REP5-067	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - North Anglesey
REP5-068	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Historic Environment
REP5-069	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Amenity
REP5-070	Isle of Anglesey County Council Deadline 5 Submission - Population and Community
REP5-071	Barton Willmore on behalf of North Wales Police Deadline 5 Submission - Cover Letter
REP5-072	Barton Willmore on behalf of North Wales Police Deadline 5 Submission - Letter To PINS
REP5-073	North Wales Police Deadline 5 Submission - Response to the Examining Authority's Further Written Questions
REP5-074	Womble Bond Dickson on behalf of North Wales Police Deadline 5 Submission - Section 106 heads of Terms required by North Wales Police for Wylfa Newydd
REP5-075	North Wales Wildlife Trust Deadline 5 Submission - Response to the Examining Authority's Further Written Questions
REP5-076	National Trust Deadline 5 Submission - Response to the Examining Authority's Further Written Questions
REP5-077	Royal Society for the Protection of Birds Deadline 5 Submission - Responses to Examining Authority's Further Written Questions
REP5-078	Gwynedd Council Deadline 5 Submission - Response to Examining Authority's Further Written Questions
REP5-079	Land and Lakes Limited Deadline 5 Submission - Response to the Examining Authority's Further Written Questions
REP5-080	Welsh Government Deadline 5 Submission - Response to any other information as requested by the Examining Authority
REP5-081	Natural Resources Wales Deadline 5 Submission - Response to any other information as requested by the Examining Authority

REP5-082	Linda Rogers Deadline 5 Submission - Response to the Examining Authority's Further Written Questions
REP5-083	J Chanay Deadline 5 Submission - Further Material Evidence
REP5-084	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Deadline 5 Responses to actions set in Issue Specific Hearing on 10 January 2019
REP5-085	Betsi Cadwaladr University Health Board Deadline 5 Submission - Late Submission - Response to the Examining Authority's Written Questions
REP5-086	Betsi Cadwaladr University Health Board Deadline 5 Submission - Late Submission - Response to post hearing Questions
REP5-087	North Wales Fire and Rescue Services Deadline 5 Submission - Late Submission - Responses to Examining Authority's Further Written Questions
REP5-088	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - Response to North Wales Police Examination Submissions
REP5-089	Horizon Nuclear Power Deadline 5 Submission - 2.11 Park and Ride (3.0)
REP5-090	Olaf a Helen Davies Deadline 5 Submission - Comments on Proposed Site Preparation and Clearance Work under the Development Consent Order (DCO)
REP5-091	Ann Thomas Deadline 5 Submission - Comments on Proposed Site Preparation and Clearance Work under the Development Consent Order (DCO)
REP5-092	Wood Environmental & Infrastructure Solutions UK on behalf of North Anglesey Council's Partnership Deadline 5 Submission - Response to the Examining Authority's Further Written Questions

Terfyn Amser 6 / Deadline 6

- Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais
- Sylwadau ar ymatebion i Gwestiynau Ysgrifenedig Ychwanegol yr Awdurdod Archwilio (os yw'n berthnasol)
- Datganiadau Tir Cyffredin terfynol
- Datganiad Cyffredinedd Datganiadau Tir Cyffredin terfynol
- Cytundeb a106 wedi'i ddiweddarau
- Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio
- Signed s106 Agreements
- Applicant's Guide to the Application
- Comments on responses to ExA's Further Written Questions (if applicable)
- Final Statements of Common Ground
- Final Statement of Commonality of Statements of Common Ground
- Updated s106 Agreement
- Responses to any other information as requested by the ExA

REP6-001	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Cover Letter
REP6-002	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 1.3 Guide to the Application
REP6-003	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 1.3 Guide to the Application (Welsh Translation)
REP6-004	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Draft DCO s.106 Agreement
REP6-005	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Draft DCO s.106 Agreement (Track Change Version)
REP6-006	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Development Consent Order Section 106 - Agreement Status Note
REP6-007	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Development Consent Order Application Errata
REP6-008	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Reasons
REP6-009	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Comments to Responses on Examining Authority's Further Written Question's
REP6-010	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Responses to Actions set in Issue Specific Hearing on 7 - 11 January 2019.
REP6-011	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 4.3 Book of Reference (Part 1/3)
REP6-012	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 4.3 Book of Reference (Part 2/3)
REP6-013	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 4.3 Book of Reference (Part 3/3)
REP6-014	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Code of Construction Practice Progress Update
REP6-015	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Environmental Statement Addendum
REP6-016	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Environmental Statement Addendum - Appendices
REP6-017	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Other Consents and Licences
REP6-018	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Wireline Construction Visualisations
REP6-019	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Illustrative Construction Visualisations

REP6-020	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Examination Hearing Note on CPO Compensation
REP6-021	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 2.2 Land Plans
REP6-022	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 2.5 Crown Land Estate Plans
REP6-023	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 8.14 Mitigation Route Map
REP6-024	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 8.26 Water Framework Directive Compliance Assessment
REP6-025	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 8.27 Water Framework Directive Information to Support Article 4(7) Derogation
REP6-026	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Horizon's Response to Welsh Government's Deadline 5 submission on Health Professionals
REP6-027	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Horizon Nuclear Power's Response to Natural Resources Wales' Deadline 5 Submission
REP6-028	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Horizon's Responses to Representations made on the Batch 2 RfNMC's
REP6-029	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - 8.25 Statement of Commonality for Statement of Common Ground
REP6-030	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Llanbadrig Community Council
REP6-031	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Mechell Community Council
REP6-032	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Fforwm Iaith Môn
REP6-033	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Fforwm Iaith Môn (FfIM) (Welsh Translation)
REP6-034	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and North Wales Fire and Rescue Service
REP6-035	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and North Wales Police
REP6-036	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Welsh Ambulance Service

REP6-037	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Destination Anglesey Partnership
REP6-038	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Magnox
REP6-039	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Dwr Cymru Welsh Water
REP6-040	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Nuclear Decommissioning Authority
REP6-041	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Betsi Cadwaladr University Health Board
REP6-042	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and North Anglesey Councils Partnership
REP6-043	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and National Grid
REP6-044	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Public Health Wales
REP6-045	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and the Isle of Anglesey County Council
REP6-046	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and The Royal Society for the Protection of Birds
REP6-047	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Natural Resources Wales (NRW)
REP6-048	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Gwynedd County Council
REP6-049	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and National Trust
REP6-050	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission -Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Conwy County Borough Council

REP6-051	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Welsh Government
REP6-052	Horizon Nuclear Power Deadline 6 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and North Wales Wildlife Trust
REP6-053	J Chanay Deadline 6 Submission - Deadline 6 Comment
REP6-054	Trinity House Deadline 6 Submission - Response to Examining Authority's Written Questions
REP6-055	Pinsent Masons LLP on behalf of Land and Lakes Limited Deadline 6 Submission - Response to Examining Authority Written Questions and Appendices
REP6-056	North Wales Fire and Rescue Service Deadline 6 Submissions - Comments on Responses to Examining Authority's Further Written Questions
REP6-057	North Wales Police Deadline 6 Submission - Response to Deadline 6
REP6-058	North Wales Police Deadline 6 Submission - Draft Statement of Common Ground between North Wales Police and Horizon Nuclear Power - Track Changed
REP6-059	Gwynedd Council Deadline 6 Submission - Draft s106 Agreement
REP6-060	North Anglesey Councils Partnership Deadline 6 Submission - Deadline 6 Response , Response to the Examining Authority's' Written Question Q2.14.8 and the applicant's deadline 5 submission
REP6-061	Isle of Anglesey County Council Deadline 6 Submission - Response to Deadline 6
REP6-062	WSP on behalf of Welsh Government Deadline 6 Submission - Response to Deadline 6
REP6-063	Natural Resources Wales Deadline 6 Submission - Late Submission - Clarification on the Status of the Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and Cyfoeth Naturiol Cymru / Natural Resources Wales
REP6-064	REFERENCE NOT IN USE

Terfyn Amser 7/ Deadline 7

Terfyn amser ar gyfer derbyn:

- Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais
- Atodlen Lliniaru derfynol (sy'n dwyn ynghyd yr holl fesurau lliniaru ymgorfforedig mewn un ddogfen)
- Dogfennau ôl-wrandawriad, gan gynnwys unrhyw gyflwyniadau ysgrifenedig o achos a wnaed ar lafar
- Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio

Deadline for receipt of: • Applicant's Guide to the Application • Final Schedule of Mitigation (bringing together all embedded mitigation measures into one document) • Post hearing submissions including written submissions of oral case • Responses to any other information as requested by the ExA	
REP7-001	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7
REP7-001a	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Cover Letter
REP7-001b	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Response to Actions points set in the Issue Specific Hearings on the 4 – 8 March 2019
REP7-001c	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Post Oral Summaries for Issue Specific Hearing 4 March 2019
REP7-001d	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Post Oral Summaries for Issue Specific Hearing 5 March 2019
REP7-001e	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission -Post Oral Summaries for Issue Specific Hearing 6 March 2019
REP7-001f	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Post Oral Summaries for Issue Specific Hearing 7 March 2019
REP7-001g	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Post Oral Summaries for Issue Specific Hearing 8 March 2019
REP7-001h	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - 1.4 General Glossary
REP7-001i	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Response to the Examining Authority's Questions from the February 2019 Accompanied Site Inspection
REP7-001j	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Response on the Proposed Security Articles 83 and 84
REP7-001k	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission -Request for Non-Material Change (RfNMC) no.6 Dalar Hir Park and Ride Junction Improvement
REP7-001l	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - 1.3 Guide to the Application
REP7-001m	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - 1.3 Guide to Application (Welsh)
REP7-002	Horizon Nuclear Power Deadline 7 Submission - Proposed Amendments to CPO ProvisionsAS-001
REP7-003	Gwynedd Council Deadline 7 Submission - Post Hearing Notes of the Open Floor Hearing 6 March 2019
REP7-004	Welsh Government Deadline 7 Submission - Response to Actions points set in the Issue Specific Hearings on the 4 – 8 March 2019

REP7-005	Welsh Government Deadline 7 Submission - Submission in advance of Issue Specific Hearing (ISH) on the Wylfa Newydd Development Area (WNDA) – 04 March 2019
REP7-006	North Wales Police Deadline 7 Submission - Additional pre-hearing submission
REP7-007	North Wales Police Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation and Representations on Specific Sections of the draft of the Section 106 Agreement
REP7-008	North Wales Fire and Rescue Service Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation and Response to Actions points set in the Issue Specific Hearings on the 4 – 8 March 2019
REP7-009	National Trust Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7
REP7-010	National Trust Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-011	National Trust Deadline 7 Submission - Comments on Compulsory Acquisition and most recent Book of Reference
REP7-012	Natural Resource Wales Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation and Response to Actions points set in the Issue Specific Hearings on the 4 – 8 March 2019
REP7-013	Greenpeace UK Deadline Submission 7 - Post Oral Summaries for Issue Specific Hearing 5 March 2019
REP7-014	Isle of Anglesey County Council Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7
REP7-015	North Wales Wildlife Trust Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-016	Wales & West Utilities Ltd Deadline 7 Submission - Response to the Examining Authority's Questions from the February 2019 Accompanied Site Inspection
REP7-017	North Anglesey Council's Partnership Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-018	Land and Lakes (Anglesey) Limited Deadline 7 Submission - Post Hearing Notes of the Open Floor
REP7-019	Nuclear Decommissioning Authority Deadline 7 Submission - Representation on behalf of the Nuclear Decommissioning Authority for the Compulsory Acquisition Hearing and Issue Specific Hearing on the Draft Development Consent Order – 5 and 6 March 2019
REP7-020	Menter Iaith Môn Deadline 7 Submission - Comments on Welsh Language Matters
REP7-021	Michael Cominetti Deadline 7 Submission - Response to the Applicant's comments on Written Representations
REP7-022	Gwyneth Taylor Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7

REP7-023	Project Liaison Group Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-024	Linda Rogers Deadline 7 Submissions - Response to Deadline 7
REP7-025	Felin Honey Bees Deadline 7 Submission - Post Hearing Notes of the Open Floor Hearing 6 March 2019
REP7-026	Mr A Newman Deadline 7 Submission - Comments on the Development Consent Order
REP7-027	Bob Wright Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7
REP7-028	Dr Jonathan Dean Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-029	Dr Jonathan Dean Deadline 7 Submission - Comments on National Grid Electricity Transmissions Application Withdrawal
REP7-030	Dr Jonathan Dean Deadline 7 Submission - Further Comments on National Grid Electricity Transmissions Application Withdrawal
REP7-031	Dr Jonathan Dean Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7 - PhD Thesis
REP7-032	Dr Jonathan Dean Deadline 7 Submission - Objections on the National Grid Electricity Transmissions Application
REP7-033	Dr Jonathan Dean Deadline 7 Submission - Comments on the Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid Electricity Transmission
REP7-034	People Against Wylfa B Deadline 7 Submission - Examination of Wylfa Newydd proposed Site Preparation and Clearance (SPC) Works under the DCO
REP7-035	People Against Wylfa B Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-036	J Chanay Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7
REP7-037	Mechell Council Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-038	Bob Wright Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7
REP7-039	Bob Wright Deadline 7 Submission - Response to Deadline 7
REP7-040	Roger Dobson Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-041	Dennis Evans Deadline 7 Submission - Written summary of oral representation
REP7-042	<i>Duplicate Submission</i>

Terfyn Amser 8 /Deadline 8

Terfyn amser ar gyfer derbyn:

- Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais
- Atodlen Caffael Gorfodol Derfynol
- Fersiwn derfynol wedi'i diweddaru o'r Llyfr Cyfeirio
- DCO drafft derfynol i'w gyflwyno gan yr Ymgeisydd ar y templed Offeryn Statudol (OS) gyda'r adroddiad dilysu
- Cytundeb a106 diweddorol
- Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio

Deadline for receipt of:

- Applicant's Guide to the Application
- Final Compulsory Acquisition Schedule
- Final updated version of the Book of Reference
- Final draft DCO to be submitted by the Applicant in the Statutory Instrument (SI) template with the validation report
- Final s106 Agreement
- Responses to any other information as requested by the ExA

REP8-001	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Cover Letter
REP8-002	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 1.3 Guide to the Application
REP8-003	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 1.3 Guide to the Application (Welsh)
REP8-004	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Development Consent Order – Outstanding Issues Register
REP8-005	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Environmental Statement Addendum (Revision 2.0)
REP8-006	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Environmental Statement Addendum Appendices
REP8-007	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Crown Land and Interests s.135 Schedule
REP8-008	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Statutory Undertaker and Special Category Land- s.127, 132 and 138 schedules
REP8-009	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Compulsory Acquisition Objections Schedule
REP8-010	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Summary Table of amendments to the Draft Development Consent Order (Revision 5.0)
REP8-011	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Responses to Action set in Issue Specific Hearings on 4-8 March 2019
REP8-012	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Responses to Written Submission of Oral Case relating to Open Floor Hearing 5 March 2019

REP8-013	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Responses to Stakeholder Deadline 7 Submissions
REP8-014	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Influence of the Wylfa Newydd Project Non-Material Changes on the Shadow HRA
REP8-015	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Archaeology Site Summary Reports and Plans
REP8-016	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Illustrative Construction and Operation Visualisation for Viewpoint 27, and Viewpoint 38 at Felin Gafnan
REP8-017	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and the Welsh Government
REP8-018	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and Natural Resources Wales
REP8-019	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and the Isle of Anglesey County Council
REP8-020	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power Wylfa Limited and North Wales Police
REP8-021	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.2.1 Design and Access Statement – Volume 1 (Revision 4)
REP8-022	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 2.2 Land Plans (Revision 5.0)
REP8-023	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 2.3 Work Plans (Revision 4.0)
REP8-024	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 2.4 Rights of Way - Revision 4
REP8-025	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 2.5 Crown Land Plans (Revision 3.0)
REP8-026	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 2.6.1 Wylfa Newydd Development Area – Power Station Site Plans (part 1 of 2) Revision 4.0
REP8-027	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 2.6.1 Wylfa Newydd Development Area – Power Station Site Plans (part 2 of 2) Revision 4.0
REP8-028	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 2.11 Park and Ride (Revision 4.0)
REP8-029	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 3.1 Draft Development Consent Order
REP8-030	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 3.1 Draft Development Consent Order (Tracked Change version- Revision 5.0 against Revision 4.0)

REP8-031	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission -3.1 Development Consent Order (Track Change Version - Revision 5.0 against Revision 1.0 APP-029)
REP8-032	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 2.12 Logistics Centre (Revision 2.0)
REP8-033	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Clean version – Revision 6.0)
REP8-034	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission -3.3 Explanatory Memorandum (Revision 6.0) against the Draft Development Order (Revision 1.0)
REP8-035	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Revision 6.0) against Deadline 5 Revision 5.0
REP8-036	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 4.1 Statement of Reasons
REP8-037	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 4.1 Statement of Reasons (Track Change version Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP8-038	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 4.2 Funding Statement (Revision 2.0)
REP8-039	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 4.3 Book of Reference (part 1 of 3) Revision 5
REP8-040	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 4.3 Book of Reference (part 2 of 3) Revision 5
REP8-041	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 4.3 Book of Reference (part 3 of 3) Revision 5
REP8-042	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 6.4.17 ES Volume D - WNDA Development App D1-1 - Construction Method Statement (Revision 3)
REP8-043	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 6.4.17 ES Volume D - WNDA Development App D1-1 - Construction Method Statement (Track Change Version - Revision 3.0 against Revision 2.0)
REP8-044	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.2.2 Design and Access Statement – Volume 2 (Revision 4)
REP8-045	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.2.3 Design and Access Statement – Volume 3 (Part 1 of 2 Revision 4)
REP8-046	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.2.3 Design and Access Statement – Volume 3 (Part 2 of 2 -Revision 4)
REP8-047	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.6 Wylfa Newydd Code of Construction Practice

REP8-048	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.6 Wylfa Newydd Code of Construction Practice (Tracked Change Version – Revision 4 against Revision 3)
REP8-049	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.7 Main Power Station site sub-CoCP
REP8-050	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.7 Main Power Station site sub-CoCP (Tracked Change Version – Revision 4 against Revision 3)
REP8-051	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.8 Marine Works sub-CoCP
REP8-052	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.8 Marine Works sub-CoCP (Tracked Change Version – Revision 4 against Revision 3)
REP8-053	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.9 Off-Site Power Station Facilities Sub CoCP
REP8-054	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.9 Off-Site Power Station Facilities Sub CoCP (Tracked Change Version – Revision 4 against Revision 3)
REP8-055	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.10 Park and Ride sub-CoCP
REP8-056	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.10 Park and Ride sub-CoCP (Tracked Change Version – Revision 4 against Revision 3)
REP8-057	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.11 Logistics Centre sub-CoCP
REP8-058	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.11 Logistics Centre sub-CoCP (Tracked Change Version – Revision 4 against Revision 3)
REP8-059	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP
REP8-060	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP (Tracked Change Version – Revision 4 against Revision 3)
REP8-061	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practise
REP8-062	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practise (Tracked Change Version – Revision 4 against Revision 3)
REP8-063	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.16 Landscape and Habitat Management Strategy parts 1 of 2 and 2 of 2 (Revision 4)
REP8-064	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.17 Workforce Management Strategy
REP8-065	Horizon Nuclear Power

	Deadline 8 Submission - 8.17 Workforce Management Strategy (Tracked Change Version – Revision 3 against Revision 2)
REP8-066	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.25 Statement of Commonality for Statements of Common Ground
REP8-067	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.26 Water Framework Directive Compliance Assessment
REP8-068	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.27 Water Framework Directive Information to Support Article 4(7) Derogation
REP8-069	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.29 Phasing Strategy
REP8-070	Horizon Nuclear Power Deadline 8 Submission - 8.29 Phasing Strategy (Track Change Version - Revision 4.0 against Revision 3.0)
REP8-071	Welsh Government Deadline 8 Submission
REP8-072	Isle of Anglesey County Council Deadline 8 Submission - Deadline 8 Submission
REP8-073	Welsh Ambulance Service NHS Trust Deadline 8 Submission - Section 106 Agreement
REP8-074	Welsh Ambulance Service NHS Trust Deadline 8 Submission - Deed of Covenant
REP8-075	North Wales Police Deadline 8 Submission - Deadline 8 Submission
REP8-076	Land and Lakes Ltd Deadline 8 Submission - Legal Advice on Horizon's Letter Dated 14 March 2019
REP8-077	Prof David Kay and Dr Mark Wyer Deadline 8 Submission - Comments in response to Deadline 5
REP8-078	J Chanay Deadline 8 Submission - Comments on Deadline 7 Submissions
REP8-079	Dafydd Griffiths Deadline 8 Submission - Non-Motorised Users Provision
REP8-080	Natural Resources Wales Deadline 8 Submission - Letter
Terfyn Amser 9 / Deadline 9 Terfyn amser ar gyfer derbyn: • Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais • Sylwadau ar y RIES • Cytundebau s106 wedi'u llofnodi • Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio Deadline for receipt of: • Applicant's Guide to the Application • Comments on the RIES • Signed s106 Agreements • Responses to any other information as requested by the ExA	
REP9-001	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - Cover Letter
REP9-002	Horizon Nuclear Power

	Deadline 9 Submission - 1.3 Guide to Application
REP9-003	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 1.3 Guide to the Application (Welsh)
REP9-004	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - Draft Development Order s106 Agreement
REP9-005	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - Response to Report on the Implications for European Sites
REP9-006	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - Response to the Examining Authority's Rule 17 request for more information
REP9-007	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 4.2 Funding Statement (Track change version - Revision 2.0 against revision 1.0)
REP9-008	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.14 Mitigation Route Map Revision 4.0)
REP9-009	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.6 Wylfa Newydd CoCP
REP9-010	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.6 Wylfa Newydd CoCP (Tracked Change Version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP9-011	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.7 Main Power Station site sub-CoCP
REP9-012	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.7 Main Power Station site sub-CoCP (Track Change Version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP9-013	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.8 Marine Works sub-CoCP
REP9-014	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.8 Marine Works sub-CoCP (Track Change Version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP9-015	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.9 Off-site Power Station Facilities sub-CoCP
REP9-016	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.9 Off-site Power Station Facilities sub-CoCP (Tracked Change Version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP9-017	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.10 Park and Ride sub-CoCP
REP9-018	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.10 Park and Ride sub-CoCP (Track Change Version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP9-019	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.11 Logistics Centre sub-CoCP
REP9-020	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.11 Logistics Centre sub-CoCP (Track Change Version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP9-021	Horizon Nuclear Power

	Deadline 9 Submission – 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP
REP9-022	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP (Track Change Version - Revision 5.0 against 4.0)
REP9-023	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practice
REP9-024	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practice (Track Change Version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP9-025	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.29 Phasing Strategy
REP9-026	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - 8.29 Phasing Strategy (Track Change Version - Revision 5.0 against Revision 4.0)
REP9-027	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - Written opinion of Michael Humphries QC regarding the imposition of a Grampian condition
REP9-028	Horizon Nuclear Power Deadline 9 Submission - Tern Compensation Proposal
REP9-029	Welsh Government Deadline 9 Submission - Response to the Examining Authority's Rule 17 request for more information
REP9-030	Natural England Deadline 9 Submission - Response to Report on the Implications for European Sites
REP9-031	Isle of Anglesey County Council Deadline 9 Submission - Response to Deadline 9
REP9-032	Addleshaw Goddard LLP on behalf of Network Rail Infrastructure Limited Deadline 9 Submission - Response to the Examining Authority's Written Questions
REP9-033	Dafydd Griffiths Deadline 9 Submission - Comments on Local Workforce
REP9-034	Destination Anglesey Partnership Deadline 9 Submission - Comments on Statement of Common Ground for Tourism
REP9-035	Dr Jonathan F Dean Deadline 9 Submission - Response to Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP9-036	eNGO Deadline 9 Submission - Response to Report on the Implications for European Sites
REP9-037	Natural Resources Wales Deadline 9 Submission - Response to Deadline 9
REP9-038	North Wales Police Deadline 9 Submission - Response to Deadline 9

REP9-039	North Wales Wildlife Trust Deadline 9 Submission - Response to the Examining Authority's Rule 17 request for more information
REP9-040	Nuclear Decommissioning Authority Deadline 9 Submission - Response to the Examining Authority's Rule 17 request for more information
REP9-041	Nuclear Decommissioning Authority Deadline 9 Submission - Response to the Examining Authority's Rule 17 request for more information - Appendix 1
REP9-042	Pam Lee Deadline 9 Submission - Response to Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP9-043	Pam Roberts Deadline 9 Submission - Response to Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP9-044	People Against Wylfa B Deadline 9 Submission - Response to the Statement of Reasons submitted in March 2019
REP9-045	Ronald Boyle Deadline 9 Submission - Response to Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP9-046	SP Manweb Deadline 9 Submission - Response to the Examining Authority's Rule 17 request for more information
REP9-047	Welsh Water Deadline 9 Submission - Response to the Examining Authority's Rule 17 request for more information
REP9-048	J Chanay Deadline 9 Submission - Response to Deadline 9 - Late Submission
REP9-049	Scottish Natural Heritage Deadline 9 Submission - Response to Report on the Implications for European Sites - Late Submission
Terfyn Amser 10 / Deadline 10 Terfyn amser ar gyfer derbyn: • Canllaw'r Ymgeisydd i'r Cais • Sylwadau ar y RIES • Ymatebion i unrhyw wybodaeth arall a geisiwyd gan yr Awdurdod Archwilio Deadline for receipt of: • Applicant's final Guide to the Application • Responses to comments on the RIES • Responses to any other information as requested by the ExA	
REP10-001	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - Cover Letter
REP10-002	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 1.3 Guide to the Application

REP10-003	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 1.3 Guide to the Application (Track Change Version - Revision 11.0 against Revision 10.0)
REP10-004	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 1.3 Guide to the Application (Welsh)
REP10-005	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 1.3 Guide to the Application (Welsh) (Track Change Version - Revision 11.0 against Revision 10.0)
REP10-006	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 3.1 Development Consent Order - Clean
REP10-007	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 3.1 Development Consent Order - (Track Change Version - Revision 6.0 against Revision 1.0 APP-029)
REP10-008	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 3.1 Development Consent Order - (Track Change Version - Revision 6.0 against Revision 5.0)
REP10-009	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - DCO s.106 Agreement
REP10-010	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - Summary Table of Amendments to the DCO (Revision 6.0)
REP10-011	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - Horizon's Response to the Examining Authority's Second Round Request for Further Information
REP10-012	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - Horizon's Comments on Stakeholders Responses to the RIES
REP10-013	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - Horizon's Response to Other Matters Raised by Stakeholders at Deadline 9
REP10-014	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - Horizon's Comments on Stakeholders Responses to the Examining Authority's Request for Further Information
REP10-015	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum
REP10-016	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Track Change Version - Revision 7.0 against Revision 1.0)
REP10-017	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 3.3 Explanatory Memorandum (Track Change Version - Revision 7.0 against Revision 6.0)
REP10-018	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.6 Wylfa Newydd Code of Construction Practice - Clean

REP10-019	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.6 Wylfa Newydd Code of Construction Practice (Track Change Version - Revision 6.0 against Revision 5.0)
REP10-020	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.7 Main Power Station Site sub-CoCP
REP10-021	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.7 Main Power Station Site sub-CoCP (Track Change Version - Revision 6.0 against Revision 5.0)
REP10-022	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submissions - 8.8 Marine Works sub-CoCP
REP10-023	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.9 Off-site Power Station Facilities sub-CoCP
REP10-024	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.9 Off-site Power Station Facilities sub-CoCP (Track Change Version - Revision 6.0 against Revision 5.0)
REP10-025	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.10 Park and Ride sub-CoCP
REP10-026	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.10 Park and Ride sub-CoCP (Track Change Version - Revision 6.0 against Revision 5.0)
REP10-027	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.11 Logistics Centre sub-CoCP
REP10-028	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP
REP10-029	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.12 A5025 Off-line Highway Improvements sub-CoCP (Track Change Version - Revision 6.0 against Revision 5.0)
REP10-030	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practice
REP10-031	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.13 Wylfa Newydd Code of Operational Practice (Tracked Change Version - Revision 6.0 against Revision 5.0)
REP10-032	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.29 Phasing Strategy
REP10-033	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - 8.29 Phasing Strategy (Track Change Version - Revision 6.0 against Revision 5.0)
REP10-034	National Grid Electricity Transmission Plc Deadline 10 Submission - Response to the Examining Authority's request for further information

REP10-035	Natural Resources Wales Deadline 10 Submission – Response in relation to Horizon’s Tern Compensation Proposal, Response to the Applicant’s comments on the RIES, Advice on the requirements of Article 4(7) and update on, and further advice on outstanding issues
REP10-036	Network Rail Deadline 10 Submission - Protective Provisions
REP10-037	Office for Nuclear Regulation Deadline 10 Submission - Response to Request of further information
REP10-038	Welsh Government Deadline 10 Submission – Response in relation to responses to ExA’s Rule 17 request for further information, Wylfa Newydd CoCP, s135 Crown Land, Tern Island – Tern Compensation Site and S106 Agreement – Accommodation (Contingency) Fund
REP10-039	DAERA NIEA CDP Deadline 10 Submission - Response in relation to Rule 17 request for further information
REP10-040	Environmental non-governmental organisation Deadline 10 Submission - eNGO joint response to Horizon’s Tern Compensation Package
REP10-041	Gwynedd Council Deadline 10 Submission - Comments on updated 106 Agreement
REP10-042	Isle of Anglesey County Council Deadline 10 Submission – Response in relation to phasing strategy, s106, DCO schedule 19, Horizon’s response to the ExA’s request for further information and Rule 17 request for further information.
REP10-043	National Trust Deadline 10 Submission - Response to Examining Authority’s Written Question R17.2.1.5
REP10-044	North Anglesey Council’s Partnership Deadline 10 Submission - Comments on local Labour Workforce and potential displacement
REP10-045	North Wales Police Deadline 10 Submission – Response to DCO, Control Documents and Management Strategies, S106, Deed of Covenant with IACC, Statement of Common Ground between Horizon Nuclear Power and North Wales Police
REP10-046	North Wales Wildlife Trust Deadline 10 Submission - North Wales Wildlife Trust response to the Examining Authority’s request for further information issued on 15 April 2019
REP10-047	People Against Wylfa B Deadline 10 Submission - Comments from PAWB in relation to the Statement of Common Ground between Horizon and Menter Iaith Môn

REP10-048	Eric and Valerie Chambers Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-049	Dr Jonathan F Dean Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid - Letter to Gwen Parry-Jones
REP10-050	Jonathan Dean Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-051	Jonathan Dean Deadline 10 Submission - Comments on Applicants Response to the request of further information
REP10-052	Jonathan Dean Deadline 10 Submission - Comments on Applicants Response to the request of further information
REP10-053	Michael and Donna Doyle Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-054	Anne-Marie Le Gall Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-055	Gareth Cemlyn Jones Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-056	Dr Marion and Robert Jones Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-057	Brian Lee Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-058	Pam Lee Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-059	David Mobbs Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-060	D Neal Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-061	Graham Pitts Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-062	Sally Roberts Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid

REP10-063	W.G. Roberts Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-064	Hazel Shufflebottom Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-065	Angharad Westmore Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-066	Helen Grove-White Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-067	Gwen Williams Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-068	Julian Wynne Deadline 10 Submission - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-069	J Chanay Deadline 10 Submission -Late submission accepted at the discretion of the Examining Authority - Response to Deadline 10 - Part 1
REP10-070	J Chanay Deadline 10 Submission -Late Submission accepted at the discretion of the Examining Authority - Response to Deadline 10 - Part 2
REP10-071	Jonathan Dean Deadline 10 Submission -Late Submission accepted at the discretion of the Examining Authority – Comments on Statement of Common Ground between Horizon and NGET
REP10-072	Mark Evans Deadline 10 Submission - Late Submission accepted at the discretion of the Examining Authority - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-073	Rhun Ap Iorwerth (AM) Deadline 10 Submission - Late Submission accepted at the discretion of the Examining Authority - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-074	Claire Masters Deadline 10 Submission - Late Submission accepted at the discretion of the Examining Authority - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid
REP10-075	Mrs M.A Walker Deadline 10 Submission - Late Submission accepted at the discretion of the Examining Authority - Comments on Statement of Common Ground between the Applicant and National Grid

REP10-076	Land and Lakes Limited Deadline 10 Submission -Late Submission accepted at the discretion of the Examining Authority - Comments in relation to HNP's Response to the Examining Authority's Question 17.2.4
REP10-077	Horizon Nuclear Power Deadline 10 Submission - Late Submission accepted at the discretion of the Examining Authority -3.1 Draft Development Consent Order Statutory Instrument Validation Report
Dogfennau Eraill/ Other Documents	
OD-001	Transboundary screening undertaken by the Secretary of State
OD-002	Horizon Nuclear Power Hysbysiad O Dan Adran 56/ Notice Under Section 56
OD-003	Horizon Nuclear Power Section 56, Section 59 and Reg 13 Compliance Certificates
OD-004	Action Points from the Development Consent Order hearing Wednesday 24 October 2018
OD-005	Action points from the First Socio-Economic Hearing – 7 January 2019
OD-006	Action points from the Second Socio-Economic Hearing – 8 January 2019
OD-007	Action points from the First Biodiversity Hearing – 10 January 2019
OD-008	Action points from the Second draft DCO Hearing – 9 January 2019
OD-009	Action points from the Second Biodiversity Hearing – 11 January 2019
OD-010	4 March Hearing Action Points Wylfa Newydd Development Area (WNDA)
OD-011	5 March Hearing Action Points Compulsory Acquisition (CA)
OD-012	6 March Hearing Action Points dDCO
OD-013	7 March Hearing Action Points Associated Development
OD-014	8 March Hearing Action Points Biodiversity
OD-015	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Introduction REP2-061
OD-016	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Policy Framework REP2-062
OD-017	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Economic Development – Local Employment - REP2-063
OD-018	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Economic Development – Supply Chain REP2-064
OD-019	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Tourism REP2-065

OD-020	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Safeguarding REP2-066
OD-021	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Education and Skills REP2-067
OD-022	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Housing REP2-068
OD-023	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Welsh Language and Culture REP2-069
OD-024	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Traffic and Transport REP2-070
OD-025	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Waste Management REP2-071
OD-026	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Lighting REP2-072
OD-027	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Air Quality REP2-073
OD-028	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Noise & Vibration REP2-074
OD-029	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Community REP2-075
OD-030	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Cumulative Impacts Assessment REP2-076
OD-031	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Wylfa Newydd Development Area REP2-077
OD-032	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission- Site Campus REP2-078
OD-033	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Dalar Hir Park and Ride REP2-079
OD-034	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Parc Cybi Logistics Centre REP2-080
OD-035	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Offsite Power Station Facilities REP2-081
OD-036	Isle of Anglesey County Council Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - A5025 Off Line Highway Improvements REP2-082

OD-037	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Conclusion REP2-083
OD-038	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Comments w.r.t s51 Advice REP2-213
OD-039	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Site Visit Schedule REP2-214
OD-040	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission -Blasting Strategy REP2-215
OD-041	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 2 submission - Local Impact Report Index REP2-216
OD-042	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 3 submission -IACC Deadline 3 Submission FINAL 18.12.2018 REP3-055
OD-043	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 4 submission - D4 covering letter Final 17 January 2019 REP4-034
OD-044	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 5 submission - IACC Deadline 5 Submission Covering Letter 14.2.2019 REP5-059
OD-045	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 6 submission -IACC Deadline 6 Final Submission 19.2.2019 REP6-061
OD-046	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 7 submission - IACC D7 Submission FINAL 14.03.2019 REP7-014
OD-047	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 8 submission - IACC Deadline 8 Submission 25.03.2019 REP8-072
OD-048	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 9 submission - IACC D9 Submission Final Letter 10 April 2019 REP9-031
OD-049	<u>Isle of Anglesey County Council</u> Welsh translation of IACC's Deadline 10 submission -IACC Deadline 10 FINAL 17 April 2019 REP10-042

ATODIAD C: RHESTR BYRFODDAU

Byrfodd	
OH	Gwelliannau i Briffordd yr A5025 Oddi ar Brif Linell y Ffordd
ABWRs	Adweithyddion Dŵr Berw Uwch
ACA	Ardal Cadwraeth Arbennig
AECC	Canolfan Rheoli Argyfwng Amgen
AEoI	Effeithiau Niweidiol ar Gyfanrwydd
AGA	Ardal Gwarchodaeth Arbennig
AGA bosibl	Ardal Gwarchodaeth Arbennig bosibl
AHNE	Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol
AIL	Llwyth Anwahanadwy Anghyffredin
ANPR	Adnabod Rhifau Cerbydau yn Awtomatig
AOD	Uwchlaw'r Seilnod Ordnans
APs	Unigolion yr Effeithir Arnynt
AQD	Cyfarwyddeb Ansawdd Aer
AQMA	Ardal Rheoli Ansawdd Aer
ASI	Archwiliad Safle gyda Chwmni
BAT	Technegau Gorau sydd ar Gael
BCUHB	Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
BoR	Llyfr Cyfeirio
CA	Caffael Gorfodol
Cadw	Gwasanaeth amgylcheddol hanesyddol Llywodraeth Cymru
CAH	Gwrandawriad Caffael Gorfodol
CCBC	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
CCC	Pwyllgor Newid yn yr Hinsawdd
CCSW	Strategaeth Cymru ar Newid yn yr Hinsawdd
CIO	Swyddog Ymgysylltu â'r Gymuned
CNC	Cyfoeth Naturiol Cymru
CO ₂ e	Carbon Deuocsid a'i Gyfatebol
CoCP	Cod Ymarfer Adeiladu
COMAH	Rheoli Peryglon Damweiniau Mawr
CRF	Cronfa Cydnerthedd Cymunedol

Atodiad C: Rhestr Byrfoddau

CSMS	Strategaeth Rheoli Safle Cymunedol
DCfW	Comisiwn Dylunio Cymru
DAS	Datganiad Dylunio a Mynediad
DAQ	Cwestiynau sy'n Cynorthwyo Penderfyniad
dB	Desibel
dB(A)	Cryfder perthynol synau mewn aer sy'n cael eu clywed gan y glust ddynol; Mesuriad pwysol
dBLAFmax	Lefel sŵn pwysol, ymateb cyflym, uchaf
dBLAeq	Lefel sŵn pwysol, cyfwerth
DCCZ	Parth Cymudo Adeiladu Dyddiol
DCLG	Yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol
Arweiniad DCLG	Deddf Cynllunio 2008 – Arweiniad yn ymwneud â gweithdrefnau ar gyfer caffael tir yn orfodol
DCO	Gorchymyn Caniatâd Datblygu
DCWW	Dŵr Cymru Welsh Water
dDCO	Gorchymyn Caniatâd Datblygu drafft
DML	Trwydded Forol Dybiedig
DMRB	Llawlyfr Dylunio Ffyrdd a Phontydd
DNS	Datblygiad o Arwyddocâd Cenedlaethol
dWNMP	Cynllun Morol Cenedlaethol Cymru (drafft)
EA1995	Deddf yr Amgylchedd 2009
EC	Comisiwn Ewropeaidd
ECoW	Clerc Gwaith Ecolegol
eNGOs	Sefydliadau Anllywodraethol Amgylcheddol (Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru, y Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol)
EP	Trwydded Amgylcheddol
EPR	Rheolau Cynllunio Seilwaith (Gweithdrefn Archwilio) 2010
EPS	Rhywogaethau a Warchodir gan Ewrop
EqIA	Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb
ES	Datganiad Amgylcheddol

Atodiad C: Rhestr Byrfoddau

ESL	Labordy Arolygon Amgylcheddol
Euratom	Cymuned Ynni Atomig Ewrop
ExA	Awdurdod Archwilio
FCA	Asesiadau Canlyniadau Llifogydd
FfDC	Fframwaith Datblygu Cenedlaethol
FTE	Cyferwerth ag amser llawn
GCC	Cyngor Gwynedd
GDF	Cyfleuster Gwaredu Daearegol
GWe	Gigawat trydanol
Y Gyfarwydddeb Cynefinoedd	Cyfarwydddeb y Cyngor 92/43/EEC 21 Mai 1992 ar gadwraeth cynefinoedd naturiol ac anifeiliaid a phlanhigion gwyllt
Rheoliadau Cynefinoedd	Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017
HGC	Heddlu Gogledd Cymru
HGV	Cerbyd Nwyddau Trwm
HIA	Asesiad o'r Effaith ar Iechyd
HRA	Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd
HSE	Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch
IACC	Cyngor Sir Ynys Môn
IAPI	Asesiad Cychwynnol o'r Prif Faterion
INNS	Rhywogaethau Estron Goresgynnol
IP	Parti â Buddiant
ISH	Gwrandawriad Mater Penodol
JLDP	Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026, Datganiad Ysgrifenedig a fabwysiadwyd ar 31 Gorffennaf 2017
KPI	Dangosydd Perfformiad Allweddol
KSA	Ardal Astudio Economaidd-gymdeithasol Allweddol
LAI	Ardal Dylanwad Leol
LAPPC	Atal a Rheoli Llygredd Aer Lleol
LC	Canolfan Logisteg
LIR	Adroddiad ar yr Effaith Leol
LHMS	Strategaeth Rheoli Tirwedd a Chynefinoedd
LNMS	Strategaeth Lliniaru Sŵn Lleol

Atodiad C: Rhestr Byrfoddau

Lo-Lo	Badau codi ar ac oddi ar
LSE	Effeithiau Arwyddocaol Tebygol
LIC	Llywodraeth Cymru
MAPP	Polisi Atal Damweiniau Mawr
MCAA	Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009
MCZ	Pyrth Cadwraeth Morol
MEEG	Garej Offer Brys Symudol
MHCLG	Y Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol
MWHS	Penllanw Cymedrig y Gorllanw
MMO	Sefydliad Rheoli Morol
MoD	Y Weinyddiaeth Amddiffyn
MOLF	Cyfleuster Dadlwytho Morol
MPS	Datganiad Polisi Morol
MPSSSCoCP	Is-god Ymarfer Adeiladu Prif Safle'r Orsaf Bŵer
MUGA	Ardal Gemau Amldefnydd
MW	Megawat
MWSCoCP	Is-god Ymarfer Adeiladu Gwaith Morol
NACP	Partneriaeth Cyngorau Gogledd Môn
NCN	Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol
NDA	Awdurdod Datgomisiynu Niwclear
NERC	Deddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006
Network Rail	Network Rail Infrastructure Limited
NISR	Rheoliadau Diogelwch Diwydiannau Niwclear 2003
NMU	Defnyddwyr heblaw modurwyr
NPS	Datganiad Polisi Cenedlaethol
NRA	Asesiad Risg Mordwyol
NPS EN-1	Datganiad Polisi Cenedlaethol Trosfwaol ar gyfer Ynni
NSP EN-6	Datganiad Polisi Cenedlaethol ar gyfer Pŵer Niwclear

Atodiad C: Rhestr Byrfoddau

NSIP	Prosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol
NT	Ymddiriedolaeth Genedlaethol
NVMS	Strategaeth Rheoli Sŵn a Dirgryniad
NWAST	Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Gogledd Cymru
NWFRS	Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
NWWT	Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru
OFH	Gwrandawriad Llawr Agored
ONR	Swyddfa Rheoleiddio Niwclear
OPSF	Cyfleuster Gorsaf Bŵer Oddi ar y Safle
PA2008	Deddf Cynllunio 2008
PAWB	Pobl Atal Wylfa B
PCC	Polisi Cynllunio Cymru
PHW	Iechyd Cyhoeddus Cymru
PINS	Yr Arolygiaeth Gynllunio
PM	Cyfarfod Rhagarweiniol
PR	Cyfleuster Parcio a Theithio
PRoW	Hawliau Tramwy Cyhoeddus
PRS	Sector Rhentu Preifat
PSED	Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus
RAF	Llu Awyr Brenhinol
RDS	System ar Ddyletswydd yn Ôl y Galw
RIES	Adroddiad ar y Goblygiadau ar gyfer Safleoedd Ewropeaidd
Ro-Ro	Badau rollo ar ac oddi ar
RR	Cynrychiolaeth Berthnasol
RSPB	Y Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar
SA	Asesiad Cynaliadwyedd
SCI	Safle o Bwysigrwydd Cymunedol
SHRA	Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd Cysgodol

Atodiad C: Rhestr Byrfoddau

SNCB	Corff Cadwraeth Natur Statudol
SoCG	Datganiad Tir Cyffredin
SoDdGA	Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig
SoS	Ysgrifennydd Gwladol
SPC	Paratoi a Chlirio'r Safle
SPG	Canllawiau Cynllunio Atodol (mabwysiadwyd Mai 2018)
SoR	Datganiad o Resymau
SSA	Asesiad Safle Strategol
SS	Datganiad Cynaliadwyedd
SuDS	System Draenio Gynaliadwy
TAN	Nodyn Cyngor Technegol
TP	Meddiant Dros Dro
TRO	Cyfanswm yr Ocsigen Gweddilliol
TSS	Cynllun Gwahanu Traffig
TWA	Llety Dros Dro i Weithwyr (a adwaenir hefyd fel Campws y Safle)
DU	Y Deyrnas Unedig
USI	Archwiliad Safle Digwmni
WA2017	Deddf Cymru 2017
WAMS	Gwasanaeth Rheoli Llety'r Gweithlu
WAST	Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaeth Ambiwlans Cymru
WBFGA	Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
WFD	Cyfarwyddeb Fframwaith Dŵr
WHGT	Ymddiriedolaeth Gerddi Hanesyddol Cymru
WKFM	Strategaeth Rheoli'r Gweithle
WLIA	Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg
WLCS	Strategaeth Iaith a Diwylliant Cymru
WMS	Datganiad Gweinidogol Ysgrifenedig
WN	Wylfa Newydd

Atodiad C: Rhestr Byrfoddau

WNDA	Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd
WNCōCP	Cod Ymarfer Adeiladu Wylfa Newydd
WNCōOP	Cod Ymarfer Gweithredol Wylfa Newydd
WSP	Cynllun Gofodol Cymru
WQ	Cwestiynau Ysgrifenedig
yACA	Ymgeisydd Ardal Cadwraeth Arbennig

2018 No. 123

INFRASTRUCTURE PLANNING

The Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order

<i>Made</i>	- - - -	***
<i>Laid before Parliament</i>		***
<i>Coming into force</i>	- -	***

CONTENTS

**PART 1
PRELIMINARY**

1. Citation and commencement
2. Interpretation

**PART 2
PRINCIPAL POWERS**

3. Development consent etc. granted by Order
4. Limits of deviation
5. Effect of the Order on the site preparation permission
6. Maintenance of the authorised development
7. Authorisation of use
8. Benefit of Order
9. Consent to transfer benefit of Order
10. Defence to proceedings in respect of statutory nuisance

**PART 3
STREETS**

11. Power to alter layout, etc., of streets
12. Street works
13. Application of the 1991 Act
14. Permanent stopping up of streets and extinguishment of rights
15. Status of footpaths created or improved
16. Temporary stopping up of streets
17. Use of private roads for construction
18. Access to works
19. Maintenance of new and altered streets

- 20. Agreements with street and highway authorities
- 21. Traffic regulation measures

PART 4 SUPPLEMENTAL POWERS

- 22. Discharge of water
- 23. Protective work to buildings
- 24. Authority to survey and investigate the land

PART 5 POWERS OF ACQUISITION AND POSSESSION OF LAND

Power of Acquisition

- 25. Compulsory acquisition of land
- 26. Compulsory acquisition of land – incorporation of the mineral code
- 27. Compulsory acquisition of rights
- 28. Time limit for exercise of authority to acquire land compulsorily
- 29. Private rights
- 30. Application of the 1981 Act
- 31. Acquisition of subsoil only
- 32. Acquisition of land limited to subsoil lying more than 9 metres beneath the surface
- 33. Modification of the 1965 Act
- 34. Rights under or over streets

Temporary Possession of Land

- 35. Temporary use of land for carrying out the authorised development
- 36. Temporary use of land for maintaining the authorised development
- 37. Statutory undertakers
- 38. Apparatus and rights of statutory undertakers in stopped-up streets
- 39. Recovery of costs of new connections
- 40. No double recovery
- 41. Protective provisions
- 42. Rights over land

PART 6 MARINE WORKS

- 43. Incorporation of the 1847 Act
- 44. Further powers as to works and extinguishment of rights
- 45. Harbour authority
- 46. Agreements entered into by the undertaker
- 47. Application of Pilotage Act 1987
- 48. Limits of harbour
- 49. Application of Marine and Coastal Access Act 2009
- 50. Obstruction of work
- 51. Obstruction of officers
- 52. Power to dredge
- 53. Abatement of works abandoned or decayed
- 54. Survey of Marine Works
- 55. Lights on Marine Works etc. during construction
- 56. Provision against danger to navigation

- 57. Permanent lights on Marine Works
- 58. Safety of navigation
- 59. Rights to lease etc.
- 60. Byelaws
- 61. General directions to vessels
- 62. Publication of general directions
- 63. Special directions to vessels
- 64. Master's responsibility to be unaffected
- 65. Failure to comply with directions
- 66. Enforcement of special directions
- 67. Boarding of vessels
- 68. Charges
- 69. Use of Marine Off-Loading Facility
- 70. Saving for Trinity House

PART 7 MISCELLANEOUS AND GENERAL

- 71. Removal of human remains
- 72. Application of landlord and tenant law
- 73. Operational land for purposes of the 1990 Act
- 74. Felling or lopping of trees and removal of hedgerows
- 75. Service of notices
- 76. Certification of plans, etc.
- 77. Arbitration
- 78. Procedure in relation to certain approvals etc.
- 79. Application, exclusion and modification of legislative provisions
- 80. Amendment of local legislation
- 81. Crown rights
- 82. Guarantees in respect of payment of compensation
- 83. Funding for implementation of the authorised development
- 84. Control documents and schemes
- 85. National Trust Land
- 86. Marine enforcement authority

SCHEDULES

SCHEDULE 1 — AUTHORISED DEVELOPMENT

SCHEDULE 2 — APPROVED PLANS

PART 1 — ORDER LIMITS PLANS

PART 2 — WORK PLANS

PART 3 — LAND PLANS

PART 4 — PARAMETER PLANS

PART 5 — RIGHTS OF WAY PLANS

PART 6 — DETAILED DESIGN DRAWINGS

SCHEDULE 3 — REQUIREMENTS

SCHEDULE 4 — CONTROL DOCUMENTS AND SCHEMES

- PART 1 — PROJECT-WIDE SCHEMES
- PART 2 — SITE-SPECIFIC SCHEMES
- SCHEDULE 5 — STREETS SUBJECT TO ALTERATION OF LAYOUT
 - PART 1 — STREETS SUBJECT TO ALTERATION OF LAYOUT
 - PART 2 — STREETS SUBJECT TO TEMPORARY ALTERATION
- SCHEDULE 6 — STREETS SUBJECT TO STREET WORKS
- SCHEDULE 7 — STREETS OR PRIVATE MEANS OF ACCESS TO BE PERMANENTLY STOPPED UP OR EXTINGUISHED
 - PART 1 — BEING A STREET TO BE STOPPED UP OR PRIVATE MEANS OF ACCESS TO BE EXTINGUISHED FOR WHICH A SUBSTITUTE IS TO BE PROVIDED
 - PART 2 — BEING A STREET TO BE STOPPED UP OR PRIVATE MEANS OF ACCESS TO BE EXTINGUISHED FOR WHICH NO SUBSTITUTE IS TO BE PROVIDED
- SCHEDULE 8 — STATUS OF FOOTPATHS CREATED OR IMPROVED
- SCHEDULE 9 — STREETS TO BE TEMPORARILY STOPPED UP
- SCHEDULE 10 — TRAFFIC REGULATION MEASURES
 - PART 1 — TRAFFIC REGULATIONS MEASURES
 - PART 2 — STREETS SUBJECT TO TRAFFIC REGULATION MEASURES OUTSIDE THE ORDER LIMITS
- SCHEDULE 11 — LAND IN WHICH ONLY RIGHTS ETC. MAY BE ACQUIRED
- SCHEDULE 12 — MODIFICATION OF COMPENSATION AND COMPULSORY PURCHASE ENACTMENTS FOR CREATION OF NEW RIGHTS AND RESTRICTIVE COVENANTS
- SCHEDULE 13 — LAND OF WHICH ONLY SUBSOIL MORE THAN 9 METRES BENEATH THE SURFACE MAY BE ACQUIRED
- SCHEDULE 14 — LAND OF WHICH ONLY TEMPORARY POSSESSION MAY BE TAKEN
- SCHEDULE 15 — PROTECTIVE PROVISIONS
 - PART 1 — PROTECTION FOR ELECTRICITY, GAS, WATER AND SEWERAGE UNDERTAKERS
 - PART 2 — PROTECTION FOR OPERATORS OF ELECTRONIC COMMUNICATIONS NETWORKS
 - PART 3 — PROTECTION FOR THE NUCLEAR DECOMMISSIONING AUTHORITY
 - PART 4 — PROTECTION FOR MAGNOX
 - PART 5 — PROTECTIONS FOR NATIONAL GRID
 - PART 6 — PROTECTIONS FOR WELSH WATER
 - PART 7 — PROTECTION FOR RAILWAY INTERESTS
 - PART 8 — PROTECTIONS FOR HIGHWAYS
- SCHEDULE 16 — LIMITS OF HARBOUR
- SCHEDULE 17 — REMOVAL OF IMPORTANT HEDGEROWS
- SCHEDULE 18 — CERTIFIED DOCUMENTS
- SCHEDULE 19 — PROCEDURE FOR APPROVALS, CONSENTS AND APPEALS
- SCHEDULE 20 — MISCELLANEOUS CONTROLS
 - PART 1 — PUBLIC GENERAL LEGISLATION
 - PART 2 — LOCAL BYELAWS

An application has been made to the Secretary of State under section 37 of the Planning Act 2008 (“the 2008 Act” (a)) and in accordance with the Infrastructure Planning (Applications: Prescribed Forms and Procedure) Regulations 2009(b) for an Order under sections 114, 115 and 120 of the 2008 Act.

The application was examined by a Panel of 5 members (“the Panel”) in accordance with Chapter 4 of Part 6 of the 2008 Act and the Infrastructure Planning (Examination Procedure) Rules 2010(c).

The Panel, having considered the application with the documents that accompanied it and the representations made and not withdrawn, has submitted a report with a recommendation to the Secretary of State.

The Secretary of State, having considered the report and recommendation of the Panel, has decided to make an Order granting development consent for the development described in the application [with modifications that in the opinion of the Secretary of State do not make any substantial changes to the proposals comprised in the application].

The Secretary of State is satisfied that the special category land (as identified in the Book of Reference), when burdened with rights imposed by this Order, will be no less advantageous than it was before to persons in whom it is vested, other persons, if any, entitled to rights of common or other rights and the public, and that accordingly, section 132(3) of the 2008 Act applies.

The Secretary of State, in exercise of the powers conferred by sections 114, 115 and 120 of the 2008 Act, makes the following Order—

PART 1

PRELIMINARY

Citation and commencement

1. This Order may be cited as the Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order and comes into force on [x].

Interpretation

2.—(1) In this Order, unless the context requires otherwise—

“the 1847 Act” means the Harbours, Docks and Piers Clauses Act 1847(d);

“the 1961 Act” means the Land Compensation Act 1961(e);

“the 1965 Act” means the Compulsory Purchase Act 1965(f);

(a) 2008 c.29. Section 37 was amended by section 173(5) of, and paragraph 5 of Schedule 13 to the Localism Act 2011 (c.20). Parts 1 to 7 were amended by Chapter 6 of Part 6 of, and Part 1 of Schedule 13 to the Localism Act 2011 (c.20).

(b) S.I. 2009/2264, amended by S.I. 2010/439, S.I. 2010/602, S.I. 2012/635, S.I. 2012/1659, S.I. 2012/2654, S.I. 2012/2732, S.I. 2013/522, S.I. 2013/755, S.I. 2014/469, S.I. 2015/377, S.I. 2014/2381, S.I. 2015/1682, S.I. 2017/524 and S.I. 2017/572.

(c) S.I. 2010/103, amended by S.I. 2012/635.

(d) 1847 c.27. Sections 35 and 39 were amended by section 46 of the Criminal and Justice Act 1982 (c.48). There are other amendments made to the 1847 Act which are not relevant to this Order.

(e) 1961 c.33. Part 1 was amended by S.I. 2009/1307. There are other amendments to the 1961 Act which are not relevant to this Order.

(f) 1965 c.56. Section 5 was amended by section 67 of the Planning and Compensation Act 1961 (c.34), section 192(2) of the Housing and Planning Act 2016 (c.22) and S.I. 2009/1307. Section 11 was amended by sections 186, 187(2) and 188 of, paragraph 3 of Schedule 16 to and paragraph 6 of Schedule 14 to the Housing and Planning Act 2016 (c.22) and S.I. 2009/1307, by paragraphs 14(3)(a) and 14(3)(b) of Schedule 4 to the Acquisition of Land Act 1981 (c.67), and by section

“the 1980 Act” means the Highways Act 1980(a);

“the 1981 Act” means the Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981(b);

“the 1984 Act” means the Road Traffic Regulation Act 1984(c);

“the 1990 Act” means the Town and Country Planning Act 1990(d);

“the 1991 Act” means the New Roads and Street Works Act 1991(e);

“the 1995 Order” means the Town and Country Planning (General Permitted Development) Order 1995(f);

“the 2008 Act” means the Planning Act 2008;

“the 2009 Act” means the Marine and Coastal Access Act 2009(g);

“56 days” means 56 consecutive days including bank holidays, weekends and other public holidays;

“A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP” means the document certified as the A5025 Off-Line Highway Improvements sub-Code of Construction Practice by the Secretary of State under article 76 (Certification of plans, etc.) and identified in Schedule 18 (Certified documents) for the purposes of this Order;

“Access Road Plan” means the document which shows the existing access and approach roads to the Power Station Site from the A5025, is certified as the access road plan by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order and identified in Part 6 of Schedule 2 (Approved plans);

“address” includes any number or address used for the purposes of electronic transmission;

“apparatus”, unless otherwise provided for, has the same meaning as in Part 3 of the 1991 Act;

“area of seaward construction activity” means the area of the sea within the Order Limits shown on the Work Plans;

“authorised development” means the development and associated development described in Schedule 1 (Authorised development) and any other development authorised by this Order which is development within the meaning of section 32 of the 2008 Act (Meaning of ‘development’);

“Book of Reference” means the document certified by the Secretary of State as the book of reference under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“building” includes any structure or erection or any part of a building, structure or erection;

“carriageway” has the same meaning as in the 1980 Act;

“commence” means beginning to carry out any material operation, as defined in section 155 of the 2008 Act (When development begins), forming part, or carried out for the purposes of, the authorised development other than operations consisting of—

- (a) site preparation and clearance in relation to Work No.s 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14 and 15;
- (b) pre-construction archaeological works;

14 of and paragraph 12(1) of Schedule 5 to the Church of England (Miscellaneous Provisions) Measure 2006 (2006 No.1). Section 13 was amended by sections 139(5) to (9) of paragraph 28 of Schedule 13 and paragraph 1 of Schedule 23 to the Tribunal, Courts and Enforcement Act 2007 (c.15). There are other amendments to the 1965 Act which are not relevant to this Order.

- (a) 1980 c.66. Section 64 was amended by section 102 of and Schedule 17 to the Local Government Act 1985 (c.51) and paragraph 1 of Schedule 9 to the New Roads and Street Works Act 1991 (c.22). There are other amendments to the 1980 Act which are not relevant to this Order.
- (b) 1981 c.66.
- (c) 1984 c.27. Section 32 was amended by sections 1, 2 and 8(1) and paragraph 4(6)(d) of Schedule 5 to the Local Government Act 1985 (c.51). There are other amendments to the 1984 Act which are not relevant to this Order.
- (d) 1990 c.8.
- (e) 1991 c.22. Sections 48 and 50 were amended by section 124 of the Local Transport Act 2008 (c.26). Sections 51, 54, 55, 57, 59, 60, 65, 67, 68 to 70, 75, 76, 79 to 81 and 85 were amended by sections 40, 42, 49, 51, 52 and 54 of and Schedule 1 to the Traffic Management Act 2004 (c.18) and S.I. 2007/1951.
- (f) S.I. 1995/418. Article 3 was amended by S.I. 1999/1783 and S.I. 2016/58. There are other amendments to S.I. 1995/418 which are not relevant to this Order.
- (g) 2009 c.23.

- (c) environmental surveys and monitoring;
- (d) removal of hedgerows, trees and shrubs;
- (e) investigations for the purpose of assessing ground conditions;
- (f) diversion or laying of services;
- (g) remedial work in respect of any contamination or adverse ground conditions;
- (h) receipt and erection of construction plant and equipment;
- (i) the temporary display of site notices and advertisements;
- (j) erection of temporary buildings and structures (to a maximum height of two storeys for Work No.s 5, , 7, 13, 14 and 15) or enclosures related to any of the works listed above; and

the words “commencement” and “commenced” are to be construed accordingly;

“compulsory acquisition notice” means a notice served in accordance with section 134 of the 2008 Act (Notice of authorisation of compulsory acquisition);

“Construction Method Statement” means the document certified as the construction method statement by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“Dalar Hir Park and Ride sub-CoCP” means the document certified as the Dalar Hir Park and Ride sub-Code of Construction Practice by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“Design and Access Statement” or “DAS” means the document certified as the design and access statement by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“Detailed Design Drawings” means the drawings certified as the detailed design drawings by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order and identified in Part 6 of Schedule 2 of this Order or approved pursuant to a Requirement;

“discharging authority” means either or both IACC and NRW, where IACC’s approval is required in respect of any Requirements in Schedule 3 (Requirements) of this Order relating to land above the MHWS, and NRW’s approval is required in respect of any Requirements relating to land seaward of the MHWS;

“electronic transmission” means a communication transmitted—

- (k) by means of an electronic communications network; or
- (l) by other means but while in electronic form;

“Environmental Statement” means the document submitted by the undertaker to support its application for development consent and certified as the environmental statement by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order and includes the Environmental Statement Addendum;

“Environmental Statement Addendum” means the addendum document comprising consolidated errata and changes to the Environmental Statement and certified as the Environmental Statement Addendum by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“First Nuclear Concrete” means the pour of the structural reinforced concrete for buildings or structures with nuclear safety significance, which also represents commencement of first practicably irreversible nuclear construction;

“footpath” and “footway” have the same meanings as in the 1980 Act;

“footpath implementation plan” means a written plan agreed between the undertaker and the highway authority under article 15 (Status of footpaths created or improved) for creation or improvement of a footpath or combined footpath/cycleway to a specified standard;

“general direction” means a direction given by the undertaker under article 61 (General directions to vessels);

“harbour” means the harbour as comprised within the harbour limits and to be constructed by the undertaker in pursuance of the powers conferred on it by this Order, and all other works, land, buildings, ancillary works, plant, property and conveniences connected with it, as from time to time existing within the harbour limits;

“harbour authority”, in relation to a harbour, means the harbour authority that has a statutory duty to manage, maintain or improve the harbour;

“harbour limits” means the limits of the harbour as specified in article 48 (Limits of harbour) and identified in Schedule 16 (Limits of harbour);

“harbour master” means the person appointed as such by the undertaker and includes that person’s deputies and assistants and any other person for the time being authorised by the undertaker to act, either generally or for a specific purpose, in the capacity of harbour master;

“the harbour undertaking” means the harbour undertaking of the undertaker as authorised from time to time;

“highway”, “highway authority” and “local highway authority” have the same meanings as in the 1980 Act;

“IACC” means the Isle of Anglesey County Council;

“Kitchen Garden” means the area marked within the WNDA as HLT2 – Cestyll Garden – Kitchen Garden, HLT2 – Cestyll Garden – Essential Setting, and HLT2 – Cestyll Garden on Figure D11-21 of the Environmental Statement;

“land” includes land covered by water, any interest in land or right in, to or over land;

“Land Plans” means the plans certified as the land plans by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order and identified in Part 3 of Schedule 2 of this Order;

“Landscape and Habitat Management Strategy” or “LHMS” means the document certified as the Landscape and Habitat Management Strategy by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“level of high water” means the level of mean high water springs;

“level of low water” means the level of mean low water neaps;

“limits of deviation” means the limits of deviation referred to in article 4 (Limits of deviation) and shown on the Works Plans and Detailed Design Drawings;

“local planning authority” has the same meaning as in the 1990 Act;

“Magnox” means Magnox Limited (Company No. 02264251);

“Main Power Station Site sub-CoCP” means the document certified as the Power Station Main Site sub-Code of Construction Practice by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“maintain” includes inspect, repair, adjust, alter, improve, landscape, preserve, remove, reconstruct, refurbish, relay, extend, enlarge or replace any part of the authorised development, provided such works do not give rise to any materially new or materially different environmental effects to those identified in the Environmental Statement, and do not go beyond the maximum parameters assessed within the Environmental Statement, the design principles of the design and Access Statement and the design and management principles in Chapters 4 and 7 of the Landscape and Habitat Management Strategy or vary the authorised development as described in Schedule 1, and any derivative of “maintain” must be construed accordingly;

“master”, in relation to a vessel, means any person for the time being having or taking the command, charge or management of the vessel;

“Marine Off-Loading Facility” means the marine off-loading facility comprised in Work No. 1F as described in Schedule 1 of this Order;

“Marine Works” means Work No.s 1E, 1F, 1G, 1H described in Schedule 1 and any other Works authorised by this Order or, as the case may require, any part of those works and “Marine Work” refers to any one of the Marine Works;

“Marine Works sub-CoCP” means the document certified as the Marine Works sub-Code of Construction Practice by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“the Maritime and Coastguard Agency” means the executive agency of the Department for Transport;

“mean high water springs” or “MHWS” means the highest level which spring tides reach on average over a period of time, unless otherwise agreed with NRW;

“National Grid” means National Grid Electricity Transmission plc. (Company No. 02366977) and its successors in title, assigns and any other person exercising its powers or performing the same functions;

“NDA” means the Nuclear Decommissioning Authority, a non-departmental public body established by the Energy Act 2004 and any successor with responsibility for carrying out the same or similar statutory functions;

“NRW” means Natural Resources Body for Wales;

“Off-Site Power Station Facilities sub-CoCP” means the document certified as the Off-Site Power Station Facilities sub-Code of Construction Practice by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“operational period” means the period of time that the relevant part of the authorised development is in operation after construction and commissioning is complete pursuant to the relevant construction contract or contracts and “operation” and “operational” should be construed accordingly;

“Order Land” means the land identified by plot numbers on the Land Plans and described in the Book of Reference;

“Order Limits” means the limits shown on the Order Limits Plans and Works Plans within which the authorised development may be carried out;

“Order Limits Plans” means the plans certified as the order limits plans by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order and identified in Part 1 of Schedule 2 of this Order;

“owner”, in relation to land, has the same meaning as in section 7 of the Acquisition of Land Act 1981 (interpretation)(a);

“Parameter Plans” means the plans certified as the parameter plans by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order and identified in Part 4 of Schedule 2 of this Order;

“Parc Cybi Logistics Centre sub-CoCP” means the document certified as the Parc Cybi Logistics Centre sub-Code of Construction Practice by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“Phasing Strategy” means the document certified as the phasing strategy by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“Power Station Site” means the area within the Work Areas for the Power Station Works and Marine Works as shown on the Work Plans;

“the relevant sub-CoCP” means the sub-Code of Construction Practice that is relevant to the site concerned;

“Requirement” means a requirement set out in Schedule 3 (Requirements), and a reference to a numbered Requirement is a reference to the Requirement set out in the paragraph of the same number in that Schedule;

(a) 1981 c.67. Section 7 was amended by Paragraph 9 of Part I of Schedule 15 to the Planning and Compensation Act 1991 (c.34). Part III of Schedule 2 was amended by S.I. 2009/1307. There are other amendments to the Acquisition of Land Act 1981 which are not relevant to this Order.

“Rights of Way Plans” means the plans certified as the rights of way plans by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order and identified in Part 5 of Schedule 2 of this Order;

“Secretary of State” means the Secretary of State for Business, Energy and Industrial Strategy, except that in article 71 (Removal of human remains) Secretary of State means the Secretary of State for Justice;

“SPC permission” means a planning permission for site preparation and clearance of land within the Wylfa Newydd Development Area under the 1990 Act;

“special direction” means a direction given by the harbour master under article 63 (Special directions to vessels);

“specific associated development works” means Work No.s 3, 6 and 7;

“statutory undertaker” means any person falling within section 127(8) of the 2008 Act (Statutory undertakers’ land) and includes a public communications provider as defined in section 151(1) of the Communications Act 2003(a);

“street” means, irrespective of whether it is a thoroughfare, the whole or any part of any highway, road, lane, footway, alley, passage, square, court and any land laid out as a way whether it is for the time being formed as a footpath or not, together with land on the verge of a street or between two carriageways, and includes part of a street and any bridge, viaduct, overpass or underpass which a street passes over;

“street authority”, in relation to a street, has the meaning given in Part 3 of the 1991 Act (The street authority and other relevant authorities);

“subsoil” means any stratum of land that is below the surface of the ground;

“the Tribunal” means the Lands Chamber of the Upper Tribunal;

“Trinity House” means the Corporation of Trinity House of Deptford Strond;

“undertaker” means Horizon Nuclear Power Wylfa Limited or the person who has the benefit of this Order in accordance with articles 8 (Benefit of Order) and 9 (Consent to transfer benefit of Order);

“vessel” means every description of vessel, however propelled or moved, and includes a non-displacement craft, a personal watercraft, a seaplane on the surface of the water, a hydrofoil vessel, a hovercraft or any other amphibious vehicle and any other thing constructed or adapted for movement through, in, on or over water and which is at the time in, on or over water;

“watercourse” includes all rivers, streams, ditches, drains, canals, cuts, culverts, dykes, sluices, sewers and passages through which water flows except a public sewer or drain;

“the Welsh Ministers” has the same meaning as in the Government of Wales Act 2006(b);

“Work” means a work identified as part of the authorised development in Schedule 1;

“Work Area” means the area shown for a work on the Work Plans in Schedule 2 of this Order;

“Work Plans” means the plans certified by the Secretary of State as Works Plans under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order and identified in Part 2 of Schedule 2 of this Order;

“Workforce Management Strategy” means the document certified as the Workforce Management Strategy by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order;

“working days” means Monday to Friday excluding bank holidays and other public holidays;

(a) 2003 c.21. The definition of “the electronic communications code” and section 106 were amended by sections 4(3) and (4) of the Digital Economy Act 2017 (c.30). There are other amendments to the Communications Act 2003 which are not relevant to this Order.

(b) 2006 c.32 as amended by the Wales Act 2017 c.4.

“Wylfa Newydd CoCP” means the document certified as the Wylfa Newydd Code of Construction Practice by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order; and

“Wylfa Newydd CoOP” means the document certified as the Wylfa Newydd Code of Operational Practice by the Secretary of State under article 76 and identified in Schedule 18 for the purposes of this Order.

(2) References in this Order to rights over land include references to rights to do or to place and maintain anything in, on or under land or in the air-space above its surface and references in this Order to the imposition of restrictions are references to restrictive covenants over land which interfere with the interests or rights of another and are for the benefit of land which is acquired, or rights over which are acquired, under this Order.

(3) All distances, directions and lengths referred to in this Order are approximate and distances between points on a Work comprised in the authorised development and shown on the Works Plans or Rights of Way Plans are to be taken to be measured along that Work.

(4) All areas described in square metres in the Book of Reference are approximate.

(5) References to any statutory body includes that body’s successor bodies from time to time that have jurisdiction over the authorised development.

(6) A reference in this Order to a Work designated by a number, or by a combination of letters and numbers (for example, “Work No. 9A”), is a reference to the Work so designated in Schedule 1 (Authorised development) and reference to—

- (a) Work No. 1 includes Work No.s 1A-1O;
- (b) Work No. 2 includes Work No.s 2A-D;
- (c) Work No. 3 includes Work No.s 3A-B;
- (d) Work No. 9 includes Work No.s 9A-B; and
- (e) Work No. 10 includes Work No.s 10A-B.

(7) A reference in the Schedules to a “relevant site” is a reference to the site of that name shown in the Work Plans, Rights of Way Plans and Land Plans.

(8) References in the Schedules to points identified by letters or numbers are to be construed as references to points so lettered or numbered on the Rights of Way Plans or Land Plans.

(9) Grid references in the Schedules are references to points on the Ordnance Survey National Grid.

(10) In this Order, the expression “includes” or “include” is to be construed without limitation.

PART 2

PRINCIPAL POWERS

Development consent etc. granted by Order

3. Subject to the provisions of this Order and Schedule 3 (Requirements), the undertaker is granted development consent for the authorised development, to be carried out within the Order Limits.

Limits of deviation

4.—(1) Subject to Schedule 3 (Requirements) articles 11 (Power to alter layout etc. of streets) and 12 (Street works), the undertaker must construct and maintain the authorised development within the Order Limits and—

- (a) in respect of any non-linear work, the undertaker may deviate laterally to the extent of the limits of deviation for that Work as shown on the Works Plan and vertically to any extent necessary;

- (b) in respect of any linear work, the undertaker may deviate laterally within the lines or situations shown on the Work Plans, so that the centre line of that work may be situated up to 2 metres either side of the centre line of that work shown on the Works Plans;
 - (c) in respect of Work No.s 8, 9, 10 and 11 (excluding any viaduct, overbridge and underpass), the undertaker may deviate vertically from the levels shown or noted on the Detailed Design Drawings of any linear work—
 - (i) to a maximum of 0.5 metres upwards;
 - (ii) to any extent downwards as may be found necessary or convenient; and
 - (d) in respect of the viaduct, overbridge and underpass comprised in Work No.s 9, 10 and 11, deviate to any extent necessary.
- (2) in this article, reference to—
- (a) a “linear work” is a reference to Work No.s 8, 9, 10 and 11; and
 - (b) a “non-linear work” is a reference to Work No.s 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14, 15, and 16.

Effect of the Order on the site preparation permission

5.—(1) If the undertaker has implemented an SPC permission and subsequently intends to change to undertaking Work No. 12, the undertaker must serve notice on IACC that it intends to commence Work No. 12.

(2) If the undertaker serves a notice on IACC under paragraph (1) that it intends to commence Work No. 12—

- (a) the undertaker must cease to carry out development under the SPC permission; and
- (b) the conditions of the SPC permission will be unenforceable, except in respect of any breach that occurred prior to the undertaker serving notice under paragraph 5(1).

(3) The undertaker may not carry out Work No. 12 under this Order in the circumstances set out in paragraph (1) until notice has been served under paragraph (1).

(4) Notwithstanding paragraph (2), the undertaker may exercise any other powers under this Order in respect of any part of the authorised development prior to or following service of notice under paragraph (1).

(5) Without prejudice to the generality of paragraph (4), the undertaker may discharge any Requirement in Schedule 3 of this Order at any time prior to or following the service of notice under paragraph (1).

(6) Where details, documents, plans (except for those plans which are also the Detailed Design Drawings relating to Work No. 12), works or any other matters have been imposed as a condition, or approved or agreed pursuant to a condition of the SPC permission prior to the date on which the undertaker serves notice under paragraph (1), IACC and the undertaker will agree which details, documents, plans, works or other matters under the SPC permission will be deemed to have been discharged, approved, agreed, obtained or undertaken for the purposes of the Requirements relating to Work No. 12.

Maintenance of the authorised development

6. The undertaker may at any time maintain the authorised development, except to the extent that this Order or an agreement made under this Order provides otherwise.

Authorisation of use

7.—(1) The undertaker is authorised to operate and use the authorised development for which development consent is granted by this Order.

(2) Paragraph (1) does not relieve the undertaker of any requirement to obtain any permit, licence or other obligation under any other legislation that may be required from time to time to authorise the operation of any part of the authorised development.

Benefit of Order

8. Subject to article 9 (Consent to transfer benefit of Order), the provisions of this Order have effect solely for the benefit of the undertaker.

Consent to transfer benefit of Order

9.—(1) The undertaker may, with the consent of the Secretary of State—

- (a) transfer to another person (“the transferee”) any or all of the benefit of the provisions of this Order and such related statutory rights as may be agreed between the undertaker and the transferee; or
- (b) grant to another person (“the lessee”) for a period agreed between the undertaker and the lessee any or all of the benefit of the provisions of this Order and such related statutory rights as may be so agreed.

(2) Where a transfer or grant has been made in accordance with paragraph (1), references in this Order to the undertaker, except in paragraph (3), include references to the transferee or the lessee.

(3) The exercise by a person of any benefits or rights conferred in accordance with any transfer or grant under paragraph (1) will be subject to the same restrictions, liabilities and obligations (including development consent obligations within the meaning of section 106 of the 1990 Act (Planning obligations)) as would apply if those benefits or rights were exercised by the undertaker.

(4) Unless otherwise approved by the Secretary of State, the transferee approved under paragraph (1) is required to put in place at the time of the transfer an equivalent guarantee or other form of security to that in place at the time of the transfer under article 82 (Guarantees in respect of payment of compensation) of this Order.

Defence to proceedings in respect of statutory nuisance

10.—(1) Where proceedings are brought under section 82(1) of the Environmental Protection Act 1990(a) (Summary proceedings by person aggrieved by statutory nuisance) in relation to a nuisance falling within paragraphs (e), (fb), and (g) of section 79(1) of that Act (statutory nuisances and inspections therefor), no order may be made, and no fine may be imposed, under section 82(2) of that Act if the defendant shows that the nuisance—

- (a) relates to premises used by the undertaker for the purposes of or in connection with the construction, maintenance or operation of the authorised development and that the nuisance is attributable to the carrying out and use of the authorised development in accordance with—
 - (i) a notice served under section 60 of the Control of Pollution Act 1974 (control of noise on construction sites)(b);
 - (ii) a consent given under section 61 of the Control of Pollution Act 1974 (prior consent for work on construction sites); or
 - (iii) ; or
- (b) is a consequence of the construction, maintenance or operation of the authorised development and that it cannot reasonably be avoided,

(2) Sections 61(9) of the Control of Pollution Act 1974 (consent for work on construction sites) as it relates to proceedings under section 82 of the Environmental Protection Act 1990 (summary proceedings by persons aggrieved by statutory nuisances) will not apply where the consent relates to the use of premises by the undertaker for the purposes of or in connection with the construction or maintenance of the authorised development.

(a) 1990 c.43. Section 79(1)(fb) was inserted by section 102 of the Clean Neighbourhoods and Environment Act 2005 (c.16).

(b) 1974 c.40. Section 61 was amended by section 133 of and Schedule 7 to the Building Act 1984 (c.55), section 162(1) of and paragraph 15 of Schedule 15 to the Environmental Protection Act 1990 (c.43) and paragraph 1 of Schedule 24 to the Environment Act 1995 (c.25).

(3) In this article “premises” has the same meaning as in section 79 of the Environmental Protection Act 1990.

PART 3

STREETS

Power to alter layout, etc., of streets

11.—(1) The undertaker may, for the purposes of the authorised development, enter onto and alter the layout of or carry out any works in the street, as specified in column (2) of Part 1 or Part 2 of Schedule 5 (Streets subject to alteration of layout) and in the manner specified in relation to that street in column (3).

(2) Without prejudice to the specific powers conferred by paragraph (1) but subject to paragraph (3), the undertaker may, for the purposes of constructing, operating and maintaining the authorised development, alter the layout of or carry out any works on any street whether or not within the Order Limits and, without limiting the scope of this paragraph, the undertaker may—

- (a) alter the level or increase the width of any kerb, street, footpath, footway, cycle track or verge or central reservation;
- (b) make and maintain passing place(s);
- (c) increase the width of the carriageway of the street by reducing the width of any kerb, footpath, footway, cycle track, verge or central reservation within the street;
- (d) reduce the width of the carriageway of the street;
- (e) execute any works to widen or alter the alignment of pavements;
- (f) execute any works of surfacing or re-surfacing of the street; and
- (g) execute any works necessary to alter existing facilities for the management and protection of pedestrians.

(3) The undertaker must restore any street that has been temporarily altered under this article to the reasonable satisfaction of the street authority.

(4) The powers conferred by paragraph (2) must not be exercised without the consent of the street authority which may not be unreasonably withheld or delayed.

(5) If a street authority that receives an application for consent under paragraph (4) fails to notify the undertaker of its decision within 56 days beginning with the date on which the application was made, that authority will be deemed to have granted consent.

Street works

12.—(1) The undertaker may, for the purposes of the authorised development, enter on so much of any of the streets specified in column (2) of Schedule 6 (Streets subject to street works) as is within the Order Limits for the relevant site specified in column (1) of Schedule 6 without the consent of the street authority and—

- (a) break up or open the street, or any sewer, drain or tunnel under it;
- (b) tunnel or bore under the street or carry out works to strengthen or repair the carriageway;
- (c) place or keep apparatus in the street;
- (d) maintain, renew or alter apparatus in or on the street or change its position;
- (e) demolish, remove, replace and relocate any bus shelter and associated bus stop infrastructure or other street furniture;
- (f) execute any works to provide or improve sight lines;
- (g) execute and maintain any works to provide hard and soft landscaping;
- (h) carry out re-lining and placement of road markings;

- (i) remove and install temporary and permanent signage; and
- (j) execute any works required for or incidental to any works referred to in sub-paragraphs (a) to (i).

(2) Without limiting the scope of the powers conferred by paragraph (1) but subject to the consent of the street authority, which consent must not be unreasonably withheld or delayed, the undertaker may, for the purposes of the authorised development, enter on so much of any other street whether or not within the Order Limits, for the purposes of carrying out the works set out at paragraph (1) above.

(3) If a street authority that receives an application for consent under paragraph (2) fails to notify the undertaker of its decision within 56 days beginning with the date on which the application was made, that authority will be deemed to have granted consent.

Application of the 1991 Act

13.—(1) Where the undertaker carries out works under this Order in relation to a highway which consists of or includes a carriageway and the works carried out are—

- (a) of a description mentioned in any of paragraphs (a), (c) to (e), (g) and (h) of section 86(3) of the 1991 Act (which defines what highway authority works are major highway works); or
- (b) works which, had they been executed by the highway authority, could have been carried out in exercise of the powers conferred by section 64 of the 1980 Act (dual carriageway and roundabouts),

the works will be treated for the purposes of Part 3 of the 1991 Act (street works) as if they were major highway works carried out by the highway authority.

(2) The provisions of sections 54 to 106 of the 1991 Act (save insofar as dis-applied through the operation of article 80 (Application, disapplication and modification of legislative provisions) and Schedule 20 (Miscellaneous controls), apply in relation to the carrying out of street works under that Act and any regulations made or code of practice issued or approved under those provisions apply (with all necessary modifications) in relation to—

- (a) carrying out of works under articles 11 (Power to alter layout, etc., of streets) and 12 (Street works);
- (b) the permanent stopping up of a street by the undertaker under article 14 (Permanent stopping up of streets and extinguishment of private means of access); and
- (c) the temporary stopping up, temporary alteration or temporary diversion of a street by the undertaker under article 16 (Temporary stopping up of streets), whether or not the carrying out of the works or the stopping up, alteration or diversion constitutes street works within the meaning of that Act.

(3) Sections 54 and 55 of the 1991 Act have effect as if references in section 57 of that Act to emergency works included a reference to a stopping up, alteration or diversion (as the case may be) required in a case of emergency.

(4) In Part 3 of the 1991 Act, provisions relating to major highway works which refer to the highway authority concerned will, in relation to works which are major highway works by virtue of paragraph (1), be construed as references to the undertaker.

Permanent stopping up of streets and extinguishment of rights

14.—(1) Subject to the provisions of this article, the undertaker may, in connection with the carrying out of the authorised development, stop up each of the streets and extinguish each private means of access specified in column (2) of Part 1 of Schedule 7 (Streets to be permanently stopped up and private means of access to be extinguished) to the extent specified, by reference to the letters and numbers shown on the Rights of Way Plans, in column (3) of that Part of that Schedule.

(2) No street or private means of access specified in column (2) of Part 1 of Schedule 7 will be wholly or partly stopped up or extinguished under this article unless—

- (a) the new street or private means of access to be substituted for it, which is specified in column (4) of that Part of that Schedule, is open for use and, in the case of a street, has been completed to the reasonable satisfaction of the street authority; or
- (b) a temporary alternative route for the passage of such traffic as could have used the street or private means of access to be stopped up between the commencement and termination points for the stopping up of the street or extinguishment of private means of access is first provided and, in the case of a street, is subsequently maintained by the undertaker, to the reasonable satisfaction of the street authority, until the completion and opening of the new street in accordance with sub-paragraph (a).

(3) Where the undertaker provides a substitution under paragraph (2), the new or temporary alternative street or private means of access is not required to be of a higher standard than the stopped-up street or extinguished private means of access in column (2) of Part 1 of Schedule 7.

(4) No street or private means of access specified in column (2) of Part 2 of Schedule 7 will be wholly or partly stopped up or extinguished under this article unless at least one of the conditions specified in paragraph (5) is satisfied in relation to all the land which abuts on either side of the street to be stopped up or private means of access to be extinguished.

(5) The conditions referred to in paragraph (4) are that—

- (a) the undertaker is in possession of the land; or
- (b) there is no right of access to the land from the street, public of way or private means of access concerned; or
- (c) there is reasonably convenient access to the land otherwise than from the street or private means of access concerned; or
- (d) the owners and occupiers of the land have agreed to the stopping up or extinguishment.

(6) Where a street has been stopped up or private means of access extinguished under this article—

- (a) all rights of way over or along the street or private means of access are extinguished; and
- (b) the undertaker may appropriate and use for the purposes of the authorised development so much of the site of the street or private means of access as is bounded on both sides by land owned by the undertaker.

(7) Any person who suffers loss by the suspension or extinguishment of any private right of way under this article will be entitled to compensation to be determined, in case of dispute, under Part 1 of the 1961 Act (descriptions of development).

(8) This article is subject to article 38 (Apparatus and rights of statutory undertakers in stopped-up streets).

(9) For the purposes of this article and Schedule 7, the definition of “street” under article 2 (Interpretation) is extended to also include any other public right of way.

Status of footpaths created or improved

15.—(1) With effect from the date on which the highway authority has approved that the footpaths specified in column (2) of Schedule 8 (Status of footpaths created or improved) have been created or improved to the standard specified in a footpath implementation plan, the footpaths in question will be deemed to have the status specified in column (3) of that Schedule.

(2) For the purposes of this article and Schedule 8, the definition of “footpaths” under article 2 (Interpretation) is extended to also include combined footway/cycleways, footways and cycleways.

Temporary stopping up of streets

16.—(1) The undertaker, during and for the purposes of carrying out the authorised development, may temporarily stop up, alter or divert any street shown on the Rights of Way Plans and may for any reasonable time—

- (a) divert the traffic from the street; and
- (b) subject to paragraph (3), prevent all persons from passing along the street.

(2) Without limiting the scope of paragraph (1), the undertaker may use as a temporary working site any street which has been temporarily stopped up, altered or diverted under the powers conferred by this article.

(3) The undertaker must provide reasonable access for pedestrians going to or from premises abutting a street affected by the temporary stopping up, alteration or diversion of a street under this article if there would otherwise be no such access.

(4) Without prejudice to the generality of paragraph (1), the undertaker may temporarily stop up, alter or divert the streets specified in column (2) of Schedule 9 (Streets to be temporarily stopped up) to the extent specified, by reference to the letters and numbers shown on the Rights of Way Plans, in column (3) of that Schedule, and may provide a temporary diversion.

(5) The undertaker must not temporarily stop up, alter or divert—

- (a) any street specified as mentioned in paragraph (4) without first consulting the street authority; and
- (b) any other street without the consent of the street authority, which may attach reasonable conditions to any consent, but such consent must not be unreasonably withheld or delayed.

(6) Where the undertaker provides a temporary diversion under paragraph (4), the new or temporary alternative route is not required to be of a higher standard than the temporarily stopped-up street or extinguished private means of access in column (2) of Schedule 9.

(7) Prior to the reopening of any street stopped up under paragraph (4), the undertaker must remove all temporary works and restore the street to its previous condition.

(8) Any person who suffers loss by the suspension of any private right of way under this article is entitled to compensation to be determined, in the case of dispute, under Part 1 of the 1961 Act.

(9) If a street authority that receives an application for consent under paragraph (5)(b) fails to notify the undertaker of its decision within 56 days of receiving the application, that street authority will be deemed to have granted consent.

(10) For the purposes of this article and Schedule 9, the definition of “street” under article 2 (Interpretation) is extended to also include any other public right of way.

Use of private roads for construction

17.—(1) The undertaker may use any private road within the Order Limits for the passage of persons or vehicles (with or without materials, plant and machinery) for the purposes of, or in connection with, the construction of the authorised development.

(2) The undertaker must compensate the person liable for the repair of a road to which paragraph (1) applies for any loss or damage which that person may suffer by reason of the exercise of the power conferred by paragraph (1).

(3) Any dispute as to a person’s entitlement to compensation under paragraph (2), or as to the amount of such compensation, is to be determined under Part 1 of the 1961 Act.

Access to works

18.—(1) The undertaker may, for the purposes of the authorised development, form and lay out means of access, or improve existing means of access with the agreement of the street authority after consultation with the highway authority (such agreement not to be unreasonably withheld), at such locations within the Order Limits as the undertaker reasonably requires.

(2) If a street authority that receives an application for approval under paragraph (1) fails to notify the undertaker of its decision within 56 days of receiving the application, that authority will be deemed to have granted approval.

Maintenance of new and altered streets

19.—(1) The undertaker must maintain Work Nos 8, 9, 10 and 11 and any street that is altered or subject to street works under articles 11 (Power to alter layout, etc., of streets) or 12 (Street works) of this Order in accordance with Part 8 of Schedule 15 (Protective provisions) of this Order.

(2) Except for Works Nos 8, 9, 10 and 11, where land not previously part of the public highway comes to form part of the public highway by virtue of construction, diversion or alteration of a street under this Order, unless otherwise agreed with the highway authority, the land is deemed to have been dedicated as public highway immediately upon completion of the highway that has been constructed, altered or diverted.

(3) In any action against the undertaker in respect of loss or damage resulting from any failure by it to maintain a street in accordance with Schedule 15, it is a defence (without prejudice to any other defence or the application of the law relating to contributory negligence) to prove that the undertaker had taken such care as in all the circumstances was reasonably required to secure that the part of the street to which the action relates was not dangerous to traffic.

(4) For the purposes of a defence under paragraph (3), the court must in particular have regard to the following matters—

- (a) the character of the street including the traffic which was reasonably to be expected to use it;
- (b) the standard of maintenance appropriate for a street of that character and used by such traffic;
- (c) the state of repair in which a reasonable person would have expected to find the street;
- (d) whether the undertaker knew, or could reasonably have been expected to know, that the condition of the part of the street to which the action relates was likely to cause danger to users of the street; and
- (e) where the undertaker could not reasonably have been expected to repair that part of the street before the cause of action arose, what warning notices of its condition had been displayed,

but for the purposes of such a defence it is not relevant that the undertaker had arranged for a competent person to carry out or supervise the maintenance of that part of the street to which the action relates unless it is also proved that the undertaker had given that person proper instructions with regard to the maintenance of the street and that those instructions had been carried out.

Agreements with street and highway authorities

20.—(1) The undertaker may enter into agreements with a street authority or highway authority with respect to—

- (a) the construction of any new street authorised by this Order;
- (b) any stopping up, alteration or diversion of a street authorised by this Order;
- (c) the maintenance of the structure of any bridge or tunnel carrying a street over or under any part of the authorised development;
- (d) the carrying out in the street of any of the works referred to in articles 11 (Power to alter layout, etc., of streets) or 12 (Street works); and
- (e) such works as the parties may agree.

(2) Such an agreement may, without prejudice to the generality of paragraph (1)—

- (a) make provision for the street authority or highway authority to carry out any function under this Order which relates to the street in question;
- (b) specify a reasonable time for the completion of the works;
- (c) make provision for the maintenance of the structure of any viaduct, underpass, overpass or bridge carrying a street; and

- (d) contain such terms as to payment and other matters as the parties consider appropriate.

Traffic regulation measures

21.—(1) Subject to the provisions of this article, the undertaker may at any time, for the purposes of the authorised development—

- (a) make provision, in respect of those streets specified in column (2) and (3) of Part 1 of Schedule 10 (Traffic regulation measures), as to the speed limit of those streets as specified in column (4) of that Part of that Schedule; and
- (b) make provision, in respect of those streets specified in column (2) of Part 1 of Schedule 10, as to the clearway status of, and the application of other prohibitions to, those streets as specified in column (3) of that Part of that Schedule.

(2) Without limiting the scope of the specific powers conferred by paragraph (1) but subject to the provisions of this article and the consent (such consent not to be unreasonably withheld) of the traffic authority in whose area the street is situated, which consent may be subject to reasonable conditions, the undertaker may, for the purposes or in connection with the authorised development—

- (a) revoke, amend or suspend in whole or in part any order made, or having effect as if made, under the 1984 Act in so far as it is inconsistent with any prohibition, restriction or other provision made by the undertaker under this article;
- (b) permit, prohibit or restrict the stopping, parking, waiting, loading or unloading of vehicles on any road;
- (c) authorise the use as a parking place of any road;
- (d) make provision as to the direction or priority of vehicular traffic on any road;
- (e) permit or prohibit vehicular access to any road; and
- (f) make provision, in respect of those streets as specified in column (2) and (3) of Part 2 of Schedule 10, as to the speed limits of those streets as specified in column (4) of that Part of that Schedule,

either at all times or at times, on days or during such periods as may be specified by the undertaker.

(3) Before complying with the provisions of paragraph (4) the undertaker must consult the chief officer of police and the traffic authority in whose area the street is situated.

(4) The undertaker must not exercise the powers in paragraphs (1) and (2) unless it has—

- (a) given not less than 28 days' notice in writing of its intention so to do to the chief officer of police and to the traffic authority in whose area the street is situated; and
- (b) advertised its intention in such manner as the traffic authority may specify in writing within 7 days of its receipt of notice of the undertaker's intention as provided for in sub-paragraph (a).

(5) Any prohibition, restriction or other provision made by the undertaker under paragraphs (1) and (2) has effect as if duly made by—

- (a) the traffic authority in whose area the street is situated as a traffic regulation order under the 1984 Act; or
- (b) the local authority in whose area the street is situated as an order under section 32 of the 1984 Act (Power of local authorities to provide parking places), and the instrument by which it is effected may specify savings and exemptions (in addition to those mentioned in Schedule 10) to which the prohibition, restriction or other provision is subject,

is deemed to be a traffic order for the purposes of Schedule 7 to the Traffic Management Act 2004 (Road traffic contraventions subject to civil enforcement)(a).

(a) 2004 c.18. Schedule 7 was amended by S.I. 2013/362 and S.I. 2018/488. There are other amendments made to the Traffic Management Act 2004 which are not relevant to this Order.

(6) Expressions used in this article and in the 1984 Act have the same meaning in this article as in that Act.

(7) If the traffic authority fails to notify the undertaker of its decision within 28 days of receiving an application for consent under paragraph (2), that authority is deemed to have granted consent.

PART 4

SUPPLEMENTAL POWERS

Discharge of water

22.—(1) Subject to paragraphs (2) and (3), the undertaker may use any watercourse or any public sewer or drain for the drainage of water in connection with the carrying out, operation or maintenance of the authorised development and for that purpose may lay down, take up and alter pipes and may, on any land within the Order Limits, make openings into, and connections with, the watercourse, public sewer or drain.

(2) The undertaker must not discharge any water into any watercourse, public sewer or drain except with the consent of the person to whom it belongs; and such consent may be given subject to such terms and conditions as that person may reasonably impose, but must not be unreasonably withheld or delayed.

(3) The undertaker must not make any opening into any public sewer or drain except—

- (a) in accordance with plans approved by the person to whom the sewer or drain belongs, but such approval must not be unreasonably withheld or delayed; and
- (b) where that person has been given the opportunity to supervise the making of the opening.

(4) Where the person to whom the sewer or drain belongs receives an application for consent under paragraph (2) or approval under sub-paragraph (3)(a) and fails to notify the undertaker of its decision within 28 days of receiving an application, that person will be deemed to have granted consent or given approval, as the case may be.

(5) The undertaker must not, in carrying out or maintaining works pursuant to this article, damage or interfere with the bed or banks of any watercourse forming part of a main river, subject to the Works that are authorised under this Order.

(6) The undertaker must take such steps as are reasonably practicable to secure that any water discharged into a watercourse or public sewer or drain pursuant to this article is as free as may be practicable from gravel, soil or other solid substance, oil or matter in suspension.

(7) Any dispute arising from the making of connections to or the use of a public sewer or drain by the undertaker pursuant to paragraph (1) will be determined as if it were a dispute under section 106 of the Water Industry Act 1991 (Right to communicate with public sewers)(a).

(8) In this article—

- (a) “public sewer or drain” means a sewer or drain which belongs to NRW, an internal drainage board, a local authority or a sewerage undertaker; and
- (b) except as provided in article 2 (Interpretation), other expressions used both in this article and in the Water Resources Act 1991(b) have the same meaning as in that Act.

(9) Nothing in this article overrides the requirement for an environmental permit under regulation 12(1)(b) of the Environmental Permitting (England and Wales) Regulations 2016(c).

(a) 1991 c.56. Section 106 was amended by sections 35(8) and 43(2) of and paragraph 1 of Schedule 2 to the Competition and Service (Utilities) Act 1992 (c.43) and sections 36(2) and 99 of the Water Act 2003 (c.37). Section 102(4) was amended by section 96(1)(c) of the Water Act 2003 (c.37) and paragraph 90 of Schedule 7 to the Water Act 2014 (c.21). Section 104 was amended by section 96(4) of and paragraph 1 of Part 3 of Schedule 9 to the Water Act 2003 (c.37) and section 42(3) of the Flood and Water Management Act 2010 (c.29).

(b) 1991 c.57.

(c) S.I. 2016/1154.

Protective work to buildings

23.—(1) Subject to the following provisions of this article, the undertaker may at its own expense carry out such protective works to any building lying within the Order Limits as the undertaker considers necessary or expedient.

(2) Protective works may be carried out—

- (a) at any time before or during the carrying out in the vicinity of the building of any part of the authorised development; or
- (b) after the completion of that part of the authorised development in the vicinity of the building at any time up to the end of the period of 5 years beginning with the day on which that part of the authorised development becomes operational.

(3) For the purpose of determining how the functions under this article are to be exercised, the undertaker may enter and survey any building falling within paragraph (1) and any land within its curtilage, and place on, leave on, and remove from the building any apparatus and equipment for use in connection with the survey.

(4) For the purpose of carrying out protective works under this article to a building the undertaker may (subject to paragraphs (5) and (6))—

- (a) enter the building and any land within its curtilage; and
- (b) where the works cannot be carried out reasonably conveniently without entering land which is adjacent to the building but outside its curtilage, enter the adjacent land (but not any building erected on it).

(5) Before exercising—

- (a) a right under paragraph (1) to carry out protective works to a building;
- (b) a right under paragraph (3) to enter and survey any building and any land within its curtilage and place on, leave on or remove any apparatus or equipment;
- (c) a right under sub-paragraph (4)(a) to enter a building and land within its curtilage; or
- (d) a right under sub-paragraph (4)(b) to enter land,

the undertaker will, except in the case of emergency, serve on the owners and occupiers of the building or land not less than 14 days' notice of its intention to exercise that right and, in a case falling within sub-paragraph (a) or (d), the notice must specify the protective works proposed to be carried out.

(6) Where a notice is served under paragraph (5), the owner or occupier of the building or land concerned may, by serving a counter-notice within the period of 10 days beginning with the day on which the notice was served, require the question as to whether it is necessary or expedient to carry out the protective works or to enter the building or land to be referred to arbitration under article 77 (Arbitration).

(7) The undertaker must compensate the owners and occupiers of any building or land in relation to which rights under this article have been exercised for any loss or damage arising to them by reason of the exercise of those rights.

(8) Where—

- (a) protective works are carried out under this article to a building; and
- (b) within the period of 5 years beginning with the day on which the part of the authorised development carried out in the vicinity of the building is first opened for use it appears that the protective works are inadequate to protect the building against damage caused by the carrying out or use of that part of the authorised development,

the undertaker must compensate the owners and occupiers of the building for any loss or damage sustained by them.

(9) Nothing in this article relieves the undertaker from any liability to pay compensation under section 10(2) of the 1965 Act (Further provision as to compensation for injurious affection).

(10) Any compensation payable under paragraph (7) or (8) must be determined, in case of dispute, under Part 1 of the 1961 Act (Determination of questions of disputed compensation).

(11) In this article “protective works” in relation to a building means—

- (a) underpinning, strengthening and any other works the purpose of which is to prevent damage which may be caused to the building by the carrying out, maintenance or use of the authorised development; and
- (b) any works the purpose of which is to remedy any damage which has been caused to the building by the carrying out, maintenance or use of the authorised development.

Authority to survey and investigate the land

24.—(1) The undertaker may, for the purposes of this Order, enter on any land shown within the Order Limits or which may be affected by the authorised development and—

- (a) survey or investigate the land;
- (b) without limiting sub-paragraph (a), make trial holes in such positions on the land as the undertaker thinks fit to investigate the nature of the surface layer and subsoil and remove soil samples;
- (c) without limiting sub-paragraph (a), carry out ecological or archaeological investigations on such land; and
- (d) place on, leave on and remove from the land apparatus for use in connection with the survey, investigation of land and making of trial holes.

(2) No land may be entered or equipment placed on, left on, or removed from the land under paragraph (1) unless at least 14 days’ notice has been served on every owner and occupier of the land.

(3) Any person entering land under this article on behalf of the undertaker—

- (a) must, if so required on entering the land, produce written evidence of their authority to do so; and
- (b) may take with them such vehicles and equipment as are necessary to carry out the survey or investigation or to make the trial holes.

(4) No trial holes will be made under this article—

- (a) in land located within the highway boundary without the consent of the highway authority; or
- (b) in a private street without the consent of the street authority,

but such consent must not be unreasonably withheld or delayed.

(5) The undertaker must compensate the owners and occupiers of the land for any loss or damage arising by reason of the exercise of the authority conferred by this article, such compensation to be determined, in case of dispute, under Part 1 of the 1961 Act (Determination of questions of disputed compensation).

(6) If either a highway authority or street authority which has received an application for consent under paragraph (4) fails to notify the undertaker of its decision within 28 days of receiving the application, that authority is deemed to have granted the consent.

PART 5

POWERS OF ACQUISITION AND POSSESSION OF LAND

Power of Acquisition

Compulsory acquisition of land

25.—(1) The undertaker may acquire compulsorily so much of Order Land described in the Book of Reference and shown on the Land Plans as is required for the construction, operation and maintenance of the authorised development or to facilitate it, or as is incidental to it.

(2) This article is subject to—

- (a) article 27 (Compulsory acquisition of rights);
- (b) article 28 (Time limit for exercise of authority to acquire land compulsorily);
- (c) article 32 (Acquisition of land limited to subsoil lying more than 9 metres beneath the surface);
- (d) article 35 (Temporary use of land for carrying out authorised development); and
- (e) article 81 (Crown rights).

Compulsory acquisition of land – incorporation of the mineral code

26.—(1) Parts 2 and 3 of Schedule 2 to the Acquisition of Land Act 1981 (minerals) are incorporated in this Order subject to the modifications that—

- (a) paragraph 8(3) is not incorporated; and
- (b) for “the acquiring authority” substitute “the undertaker”; and
- (c) for “undertaking” substitute “authorised development”.

Compulsory acquisition of rights

27.—(1) The undertaker may acquire compulsorily the existing rights, create and acquire compulsorily the new rights, and impose such restrictive covenants described in the Book of Reference and shown on the Land Plans in, under or over the Order Land as may be required for any purpose for which that land may be acquired under article 25 (Compulsory acquisition of land).

(2) In the case of the Order Land specified in column (2) of Schedule 11 (Land in which rights, etc. may be acquired), the undertaker’s powers of compulsory acquisition are limited to the acquisition of such new rights and the imposition of such restrictive covenants as may be required for the purpose specified in relation to that land in column (3) of that Schedule.

(3) Schedule 12 (Modification of compensation and compulsory purchase enactments for creation of new rights and restrictive covenants) has effect for the purpose of modifying the enactments relating to compensation and the provisions of the 1965 Act in their application in relation to the compulsory acquisition under this article of a right over land by the creation and acquisition of a new right or the imposition of a restrictive covenant.

(4) In any case where the acquisition of rights or imposition of a restrictive covenant under paragraph (1) is required for the purposes of diverting, replacing or protecting the apparatus of a statutory undertaker, the undertaker may, with the consent of the Secretary of State, transfer the power to acquire such rights or impose restrictive covenants to the statutory undertaker in question.

(5) The exercise by a statutory undertaker of any power in accordance with a transfer under paragraph (4) is subject to the same restrictions, liabilities and obligations as would apply under this Order if that power were exercised by the undertaker.

(6) Any person who suffers loss under this article is entitled to compensation to be determined, in case of dispute, under Part 1 of the 1961 Act.

Time limit for exercise of authority to acquire land compulsorily

28.—(1) After the end of the period of 8 years beginning on the day on which this Order is made—

- (a) no notice to treat is to be served under Part 1 of the 1965 Act; and
- (b) no declaration may be executed under section 4 of the 1981 Act applied by article 30 (Application of the 1981 Act),

in relation to any part of the Order Land.

(2) The authority conferred by article 35 (Temporary use of land for carrying out authorised development) ceases at the end of the period referred to in paragraph (1), save that nothing in this paragraph prevents the undertaker remaining in possession of land after the end of that period if the land was entered and possession was taken before the end of that period.

Private rights

29.—(1) Subject to the provisions of this article, all private rights and restrictive covenants over land subject to compulsory acquisition of land or rights or the imposition of restrictions under this Order are extinguished or discharged—

- (a) as from the date of acquisition of the land or right by the undertaker or the imposition of the restriction by the undertaker, whether compulsorily or by agreement; or
- (b) on the date of entry on the land by the undertaker under section 11(1) of the 1965 Act (power of entry),

whichever is the earlier.

(2) Subject to the provisions of this article, all private rights or restrictive covenants over land owned by the undertaker which, being within the Order Limits, are required for the purposes of this Order are extinguished or discharged on the appropriation of the land by the undertaker for any of those purposes.

(3) Subject to the provisions of this article, all private rights or restrictive covenants over land of which the undertaker takes temporary possession under this Order are suspended and unenforceable for as long as the undertaker remains in lawful possession of the land.

(4) Any person who suffers loss by the extinguishment or suspension of any private right or the discharge, imposition or suspension of any restrictive covenant under this article is entitled to compensation to be determined, in case of dispute, under Part 1 of the 1961 Act.

(5) This article does not apply in relation to any right that is a “relevant right” within the meaning of section 138 of the 2008 Act (Extinguishment of rights, and removal of apparatus, of statutory undertakers etc.) or where article 37 (Statutory undertakers) applies.

(6) Paragraphs (1) to (3) have effect subject to—

- (a) any notice given by the undertaker before—
 - (i) the completion of the acquisition of the land or right or the imposition of the restrictive covenant over or affecting the land;
 - (ii) the undertaker’s appropriation of it;
 - (iii) the undertaker’s entry onto it; or
 - (iv) the undertaker’s taking temporary possession of it,that any or all of those paragraphs do not apply to any right specified in the notice; and
- (b) any agreement made at any time between the undertaker and the person in or to whom the right or restrictive covenant in question is vested, belongs or benefits.

(7) Where an agreement referred to in sub-paragraph (6)(b)—

- (a) is made with a person in or to whom the right is vested or belongs; and
- (b) is expressed to have effect also for the benefit of those deriving title from or under that person,

the agreement is effective in respect of the persons so deriving title, whether the title was derived before or after the making of the agreement.

(8) Reference in this article to private rights and restrictive covenants over land includes any trust, incident, easement, wayleave, liberty, privilege, right or advantage annexed to land and adversely affecting other land, including any natural right to support and include restrictions as to the user of land arising by virtue of a contract having that effect.

(9) This article does not apply to any loss suffered under article 14 (Permanent stopping up of streets and extinguishment of rights).

Application of the 1981 Act

- 30.**—(1) The 1981 Act applies as if this Order were a compulsory purchase order.
- (2) The 1981 Act, as applied, has effect with the following modifications.
- (3) In section 1 (Application of act) for subsection (2) there is substituted—
- “(2) This section applies to any Minister, any local or other public authority or any other body or person authorised to acquire land by means of a compulsory purchase order.”
- (4) Omit section 5A (Time limit for general vesting declaration).
- (5) In section 5B (Extension of time limit during challenge)—
- (a) For “section 23 of the Acquisition of Land Act 1981 (Application to High Court in respect of compulsory purchase order)” substitute “section 118 of the Planning Act (Legal challenges relating to applications for orders granting development consent)”; and
- (b) For “the three year period mentioned in section 4” substitute “the 8 year period mentioned in article 28 (Time limit for exercise of authority to acquire land compulsorily) of the Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order 201[X]”.
- (6) In section 6 (Notices after execution of declaration) for subsection (1)(b) there is substituted—
- “(1) (b) on every other person who has given information to the acquiring authority with respect to any of that land further to the invitation published and served under section 134 of the Planning Act 2008.”
- (7) In section 7 (Constructive notice to treat), in subsection (1)(a), omit “(as modified by section 4 of the Acquisition of Land Act 1981)”.
- (8) References to the 1965 Act in the Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981 are to be construed as references to the 1965 Act as applied by section 125 of the 2008 Act (Application of compulsory acquisition provisions) to the compulsory acquisition of land under this Order.

Acquisition of subsoil only

- 31.**—(1) The undertaker may acquire compulsorily so much of, or such rights in, the subsoil of the land referred to in paragraph (1) of article 25 (Compulsory acquisition of land) as may be required for any purpose for which that land may be acquired under that provision instead of acquiring the whole of the land.
- (2) Where the undertaker acquires any part of, or rights in, the subsoil of land under paragraph (1), the undertaker is not required to acquire an interest in any other part of the land.
- (3) Paragraph (2) does not prevent section 8 and Schedule 2A of the 1965 Act from applying where the undertaker acquires a cellar, vault, arch or other construction forming part of a house, building or manufactory.

Acquisition of land limited to subsoil lying more than 9 metres beneath the surface

- 32.**—(1) This article applies to the land specified in Schedule 13 (Land of which only subsoil more than 9 metres beneath the surface may be acquired).
- (2) In the case of land to which this article applies, the undertaker may only acquire compulsorily under article 25 (Compulsory acquisition of land) so much of, or such rights in, the subsoil of the land as may be required for the purposes of the authorised development.
- (3) Where the undertaker acquires any part of, or rights in, the subsoil of the land to which this article applies, the undertaker is not required to acquire a greater interest in the land or an interest in any other part of it.
- (4) The following do not apply in connection with the exercise of the power under paragraph (1) in relation to subsoil only—

- (a) Schedule 2A (Counter-notice requiring purchase of land not in notice to treat) to the 1965 Act;
- (b) Schedule A1 (Counter-notice requiring purchase of land not in general vesting declaration) to the 1981 Act; and
- (c) section 153(4A) (Blighted land: proposed acquisition of part interest; material detriment test) of the 1990 Act.

(5) References in this article to the subsoil of land are references to the subsoil lying more than 9 metres beneath the level of the surface of the land, and for this purpose “level of the surface of the land” means—

- (a) in the case of any land on which a building is erected, the level of the surface of the ground adjoining the building;
- (b) in the case of a watercourse or other water area, the level of the surface of the ground nearest to it which is at all times above water level; or
- (c) in any other case, ground surface level.

Modification of the 1965 Act

33.—(1) Part 1 of the 1965 Act, as applied to this Order by section 125 (application of compulsory acquisition provisions) of the 2008 Act, is modified as follows—

(2) In section 4 (time limit for giving notice to treat) for “after the end of the period of 3 years beginning the day on which the compulsory purchase order becomes operative” substitute “after the end of the period stated in article 28 (Time limit for exercise of authority to acquire land compulsorily) of the Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order 201[X]”.

(3) In section 4A(1) (Extension of time limit during challenge) for “section 23 of the Acquisition of Land Act 1981 (Application to High Court in respect of compulsory purchase order), the three year period mentioned in section 4” substitute “section 118 of the Planning Act 2008 (Legal challenges relating to applications for orders granting development consent), the eight year period mentioned in article 28 (Time limit for exercise of powers to acquire land compulsorily) of the Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order 201[X]”.

(4) In section 11A (Powers of entry: further notice of entry)—

- (a) in subsection (1)(a), after “land” insert “under that provision”;
- (b) in subsection (2), after “land” insert “under that provision”.

(5) In section 22(2) (Expiry of time limit for exercise of compulsory purchase power not to affect acquisition of interests omitted from purchase), for “section 4 of this Act” substitute “article 28 (Time limit for exercise of powers to acquire land compulsorily) of the Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order 201[X]”.

(6) In Schedule 2A (counter-notice requiring purchase of land not in notice to treat) after paragraph 29, end insert—

“PART 4

INTERPRETATION

“30. In this Schedule, references to entering on and taking possession of land do not include doing so under articles 23 (Protective works to buildings), 24 (Authority to survey and investigate land), 35 (Temporary use of land for carrying out the authorised development), 36 (Temporary use of land for maintaining the authorised development), or 42 (Rights over land) of the Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order 201[X]”

Rights under or over streets

34.—(1) The undertaker may enter on, appropriate and use so much of the subsoil of, or air-space over, any street within the Order Limits as may be required for those purposes or any other purpose ancillary or incidental to the authorised development.

(2) Subject to paragraph (3), the undertaker may exercise any power conferred by paragraph (1) in relation to a street without being required to acquire any part of the street or any easement or right in the street.

(3) Paragraph (2) does not apply in relation to—

- (a) any subway or underground building; or
- (b) any cellar, vault, arch or other construction in, on or under a street which forms part of a building fronting onto the street.

(4) Subject to paragraph (5), any person who is an owner or occupier of land appropriated under paragraph (1) without the undertaker acquiring any part of that person's interest in the land, and who suffers loss as a result, is entitled to compensation to be determined, in case of dispute, under Part 1 of the 1961 Act.

(5) Compensation will not be payable under paragraph (4) to any person who is an undertaker to whom section 85 of the 1991 Act (Sharing cost of necessary measures) applies in respect of measures of which the allowable costs are to be borne in accordance with that section.

Temporary Possession of Land

Temporary use of land for carrying out the authorised development

35.—(1) The undertaker may, in connection with the carrying out of the authorised development—

(a) enter on and take temporary possession of—

- (i) the land specified in column (2) of Schedule 14 (Land of which only temporary possession may be taken) for the purpose specified in relation to that land in column (3) of that Schedule; and
- (ii) any of the Order Land in respect of which no notice of entry has been served under section 11 of the 1965 Act (Powers of entry) other than in connection with the acquisition of rights only and no declaration has been made under section 4 of the 1981 Act (Execution of declaration);

(b) remove any electric line, electrical plant, structures, apparatus, buildings and vegetation from that land;

(c) construct temporary or permanent works comprised within the authorised development (including the provision of means of access and buildings or structures on that land); and

(d) construct any works specified in relation to that land in column (2) of Schedule 14, or any other mitigation works.

(2) Not less than 3 months before entering on and taking temporary possession of land under this article, the undertaker must serve notice of the intended entry on the owners and occupiers of the land.

(3) The undertaker may not, without the agreement of the owners of the land, remain in possession under this article—

- (a) in the case of land specified in sub-paragraph (1)(a)(i) above, after the end of the period of 1 year beginning with the date of completion of the part of the authorised development specified in relation to that land in column (2) of Schedule 14 unless and to the extent that it is authorised to do so by the acquisition of rights over land or the creation of new rights over land pursuant to article 27 (Compulsory acquisition of rights); or
- (b) in the case of land referred to in sub-paragraph (1)(a)(ii), after the end of the period of 1 year beginning with the date of completion of the work for which temporary possession of the land was taken unless the undertaker has, by the end of that period, served a notice

of entry under section 11 of the 1965 Act or made a declaration under section 4 of the 1981 Act in relation to that land.

(4) Before giving up possession of land of which temporary possession has been taken under this article, the undertaker must either acquire the land under sub-paragraph (1)(a) or, unless otherwise agreed with the owners of the land, remove all temporary works and restore the land to the reasonable satisfaction of the owners of the land, except that the undertaker is not required to—

- (a) replace a building removed under this article;
- (b) restore the land on which any permanent works have been constructed under sub-paragraph (1)(d);
- (c) restore the land to a condition better than the relevant land was in before temporary possession;
- (d) remove any ground strengthening works which have been placed on the land to facilitate construction maintenance and operation of the authorised development;
- (e) remove any measures installed over or around statutory undertakers' apparatus to protect that apparatus from the authorised development; or
- (f) remove or reposition any apparatus belonging to statutory undertakers or necessary mitigation works.

(5) The undertaker must pay compensation to the owners and occupiers of land of which temporary possession is taken under this article for any loss or damage arising from the exercise in relation to the land of the provisions of any power conferred by this article and, for the avoidance of doubt, this will include compensation in respect of any loss or damage further to any ground strengthening works within sub-paragraph (4)(d) carried out by the undertaker in or on that land.

(6) Any dispute as to a person's entitlement to compensation under paragraph (5), or as to the amount of the compensation, will be determined under Part 1 of the 1961 Act.

(7) Nothing in this article affects any liability to pay compensation under section 152 of the 2008 Act (Compensation in case where no right to claim in nuisance) or under any other enactment in respect of loss or damage arising from the carrying out of the authorised development, other than loss or damage for which compensation is payable under paragraph (5).

(8) The undertaker may not compulsorily acquire under this Order the land referred to in sub-paragraph (1)(a)(i) except that the undertaker is not precluded from—

- (a) acquiring existing and new rights or imposing any restrictive covenants over any part of that land under article 27 (Compulsory acquisition of rights);
- (b) acquiring any part of the subsoil (or rights in the subsoil) of that land under article 31 (Acquisition of subsoil only) or in accordance with article 32 (Acquisition of land limited to subsoil lying more than 9 metres beneath the surface); or
- (c) carrying out a survey of that land under article 24 (Authority to survey and investigate the land).

(9) Where the undertaker takes possession of land under this article, the undertaker is not required to acquire the land or any interest in it.

(10) Section 13 of the 1965 Act (Refusal to give possession to acquiring authority) applies to the temporary use of land pursuant to this article to the same extent as it applies to the compulsory acquisition of land under this Order by virtue of section 125 of the 2008 Act (Application of compulsory acquisition provisions).

(11) Nothing in this article prevents the taking of temporary possession more than once in relation to any land specified in paragraph(1).

(12) Nothing in this article removes the need for a marine licence under Part 4 of the 2009 Act.

Temporary use of land for maintaining the authorised development

36.—(1) Subject to paragraph (2), at any time during the operational period relating to any part of the authorised development, the undertaker may—

- (a) enter on and take temporary possession of any land within the Order Limits if such possession is reasonably required for the purpose of maintaining the authorised development;
- (b) construct such temporary works (including the provision of means of access) and structures and buildings on the land as may be reasonably necessary for that purpose; or
- (c) enter onto any land within the Order Limits for the purpose of gaining access as is reasonably required for the purpose of maintaining the authorised development.

(2) Paragraph (1) does not authorise the undertaker to take temporary possession of—

- (a) any house or garden belonging to a house;
- (b) any building (other than a house) if it is for the time being occupied; or
- (c) any highway land.

(3) Not less than 3 months before entering on and taking temporary possession of land under this article, the undertaker must serve notice of the intended entry on the owners and occupiers of the land.

(4) The undertaker is not required to serve notice under paragraph (3) where the undertaker has identified a potential risk to the safety of—

- (a) the authorised development or any of its parts;
- (b) the public; and/or
- (c) the surrounding environment,

and in such circumstances, the undertaker may enter the land under paragraph (1) subject to giving such period of notice as is reasonably practicable in the circumstances.

(5) The undertaker may only remain in possession of land under this article for so long as may be reasonably necessary to carry out the maintenance of the part of the authorised development for which possession of the land was taken.

(6) Before giving up possession of land of which temporary possession has been taken under this article, the undertaker must remove all temporary works and restore the land to the reasonable satisfaction of the owners of the land.

(7) The undertaker must pay compensation to the owners and occupiers of land of which temporary possession is taken under this article for any loss or damage arising from the exercise in relation to the land of the provisions of this article.

(8) Any dispute as to a person's entitlement to compensation under paragraph (7), or as to the amount of the compensation, will be determined under Part 1 of the 1961 Act.

(9) Nothing in this article affects any liability to pay compensation under section 10(2) of the 1965 Act (Further provisions as to compensation for injurious affection) or under any other enactment in respect of loss or damage arising from the maintenance of the authorised development, other than loss or damage for which compensation is payable under paragraph (6) of this Order.

(10) Where the undertaker takes possession of land under this article, the undertaker is not required to acquire the land or any interest in it.

(11) Section 13 of the 1965 Act (Refusal to give possession to acquiring authority) applies to the temporary use of land pursuant to this article to the same extent as it applies to the compulsory acquisition of land under this Order by virtue of section 125 of the 2008 Act (Application of compulsory acquisition provisions).

(12) Nothing in this article removes the need for a marine licence under Part 4 of the 2009 Act.

Statutory undertakers

37.—(1) Subject to the provisions of Schedule 15 (Protective provisions), the undertaker may—

- (a) acquire compulsorily the land belonging to statutory undertakers within the Order Limits and described in the Book of Reference;
- (b) acquire existing rights, create and acquire new rights and impose restrictive covenants over the land belonging to statutory undertakers within the Order Limits and described in the Book of Reference;
- (c) extinguish or suspend the rights of, remove, alter, renew, relocate or reposition the apparatus belonging to statutory undertakers over or within the Order Limits; and
- (d) construct the authorised development in such a way as to interfere with any highway or cross underneath or over apparatus belonging to statutory undertakers and other like bodies within the Order Limits.

(2) Subject to the provisions of Schedule 15, the undertaker may, for the purposes of article 12 (Street works), remove or reposition apparatus belonging to statutory undertakers which is laid beneath any of the streets specified in Schedule 6 (Streets subject to street works).

(3) For the purposes of this article, the definition of “statutory undertaker” in article 2 (Interpretation) is extended to include Magnox and the NDA.

Apparatus and rights of statutory undertakers in stopped-up streets

38.—(1) Where a street is stopped up under article 14 (Permanent stopping up of streets and public rights of way and extinguishment of rights), any statutory undertaker whose apparatus is under, in, on, along or across the street or public right of way has the same powers and rights in respect of that apparatus, subject to the provisions of this article, as if this Order had not been made.

(2) Where a street is stopped up under article 14 (Permanent stopping up of streets and extinguishment of rights), any statutory undertaker whose apparatus is under, in, on, over, along or across the street or public right of way may, and if reasonably requested to do so by the undertaker must—

- (a) remove the apparatus and place it or other apparatus provided in substitution for it in such other position as the utility may reasonably determine and have power to place it; or
- (b) provide other apparatus in substitution for the existing apparatus and place it in such position as described in sub-paragraph (a).

(3) Subject to the following provisions of this article, the undertaker is to pay to any statutory undertaker an amount equal to the cost reasonably incurred by the utility in or in connection with—

- (a) the execution of the relocation works required in consequence of the stopping up of the street or public right of way; and
- (b) the doing of any other work or thing rendered necessary by the execution of the relocation works.

(4) If in the course of the execution of relocation works under paragraph (2)—

- (a) apparatus of a better type, of greater capacity or of greater dimensions is placed in substitution for existing apparatus; or
- (b) apparatus (whether existing apparatus or apparatus substituted for existing apparatus) is placed at a depth greater than the depth at which the existing apparatus was,

and the placing of apparatus of that type or capacity or of those dimensions or the placing of apparatus at that depth, as the case may be, is not agreed by the undertaker or, in default of agreement, is not determined by arbitration to be necessary, then, if it involves cost in the execution of the relocation works exceeding that which would have been involved if the apparatus placed had been of the existing type, capacity or dimensions, or at the existing depth, as the case

may be, the amount which, apart from this paragraph, would be payable to the statutory utility by virtue of paragraph (3) is to be reduced by the amount of that excess.

(5) For the purposes of paragraph (4)—

- (a) an extension of apparatus to a length greater than the length of existing apparatus will not be treated as a placing of apparatus of greater dimensions than those of the existing apparatus; and
- (b) where the provision of a joint in a cable is agreed, or is determined to be necessary, the consequential provision of a jointing chamber or of a manhole will be treated as if it also had been agreed or had been so determined.

(6) An amount which, apart from this paragraph, would be payable to a statutory undertaker in respect of works by virtue of paragraph (3) (and having regard, where relevant, to paragraph (4)) must, if the works include the placing of apparatus provided in substitution for apparatus placed more than 7 years and 6 months earlier so as to confer on the utility any financial benefit by deferment of the time for renewal of the apparatus in the ordinary course, be reduced by the amount which represents that benefit.

(7) Paragraphs (3) to (6) do not apply where the authorised development constitutes major highway works, major bridge works or major transport works for the purposes of Part 3 of the 1991 Act, but instead—

- (a) the allowable costs of the relocation works are to be determined in accordance with section 85 of that Act (Sharing of cost of necessary measures) and any regulations for the time being having effect under that section; and
- (b) the allowable costs are to be borne by the undertaker and the statutory utility in such proportions as may be prescribed by any such regulations.

(8) In this article—

- (a) “relocation works” means work executed, or apparatus provided, under paragraph (2); and
- (b) “statutory utility” means a statutory undertaker for the purposes of the 1980 Act or a public communications provider as defined in section 151(1) of the Communications Act 2003 (Interpretation).

Recovery of costs of new connections

39.—(1) Where any apparatus of a public utility undertaker or public communications provider is removed under article 37 (Statutory undertakers), any person who is the owner or occupier of premises to which a supply was given from that apparatus is entitled to recover from the undertaker compensation in respect of expenditure reasonably incurred by that person, in consequence of the removal, for the purpose of effecting a connection between the premises and any other apparatus from which a supply is given.

(2) Paragraph (1) does not apply in the case of the removal of a public sewer but where such a sewer is removed under article 37 any person who is—

- (a) the owner or occupier of premises the drains of which communicated with that sewer; or
- (b) the owner of a private sewer which communicated with that sewer,

is entitled to recover from the undertaker compensation in respect of expenditure reasonably incurred by that person, in consequence of the removal, for the purpose of making the drain or sewer belonging to that person communicate with any other public sewer or with a private sewage disposal plant.

(3) This article does not have effect in relation to apparatus to which article 38 (Apparatus and rights of statutory undertakers in stopped-up streets) or Part 3 of the 1991 Act applies.

(4) In this article—

- (a) “public communications provider” has the meaning given in section 151(1) of the Communications Act 2003;^(a) and
- (b) “public utility undertaker” has the same meaning as in the 1980 Act.

No double recovery

40. Compensation will not be payable in respect of the same matter both under this Order and under any other enactment, any contract or any rule of law.

Protective provisions

41. Schedule 15 (Protective provisions) to this Order has effect.

Rights over land

42.—(1) The undertaker may enter into and use so much of the air-space over any land within the Order Limits as may be required for the construction and maintenance of the authorised development and may use the air-space for those purposes or any other purposes ancillary to the authorised development.

(2) The undertaker may exercise any power conferred by paragraph (1) in relation to land without being required to acquire any part of the land or any easement or right in the land.

(3) Subject to paragraph (4), any person who is an owner or occupier of land used under paragraph (1) without the undertaker acquiring any part of that person’s interest in the land, and who suffers loss as a result, is entitled to compensation to be determined, in case of dispute, under Part 1 of the 1961 Act.

(4) Compensation is not payable under paragraph (3) to any person who is an undertaker to whom section 85 of the 1991 Act (Sharing cost of necessary measures) applies in respect of measures of which the allowable costs are to be borne in accordance with that section.

PART 6

MARINE WORKS

Incorporation of the 1847 Act

43.—(1) With the exception of sections 3A to 34, 36, 40 to 50, 59, 60, 67, 71-72, 77 to 82, 85, 89, 91 to 99, 101, 102 and 104, the 1847 Act is incorporated in this Order subject to the modifications stated in paragraphs (2) and (7).

(2) Section 35 of the 1847 Act (Masters to report arrival of vessel. Penalty for neglect) must have effect as if the words “liable to rates” were removed.

(3) Section 37 of the 1847 Act (Masters of vessels to give accounts of goods intended to be unshipped within the limits, &c) must have effect as if for the words “collector of rates” were substituted the words “harbour master”.

(4) Section 39 of the 1847 Act (Shippers to give an account of goods intended to be shipped) must have effect as if for the words “collector of rates” were substituted the words “harbour master”.

(5) Section 69 of the 1847 Act (Combustible matter on quays, &c., to be removed) must have effect as if for the words from “must forfeit” to the end of the section there were substituted the words “must be liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.”

(a) c.21.

(6) In construing the 1847 Act as so incorporated—

- (a) the expression “the special Act” means this Order;
- (b) the expressions “the Promoters of the undertaking” and “the undertakers” mean the undertaker;
- (c) the expression “the harbour, dock or pier” means the harbour;
- (d) the expressions “limits” and “prescribed limits” mean the harbour limits;
- (e) the expression “near the pier” does not extend beyond the harbour limits;
- (f) the expression “the harbour master” means, in relation to the harbour, the harbour authority; and
- (g) the definition of “vessel” in article 2 (Interpretation) is substituted for the definition in section 3 of the 1847 Act (Interpretation).

(7) All fines and forfeitures recoverable under the provisions of the 1847 Act as incorporated within this Order may be recovered summarily.

Further powers as to works and extinguishment of rights

44.—(1) The undertaker may, in connection with the construction of the Marine Works—

- (a) enclose or reclaim from the foreshore and bed of the sea; and
- (b) hold and use as part of the Marine Works,

so much of the foreshore and bed of the sea as is situated within the limits of deviation and is required for, or in connection with, the construction of those works.

(2) As soon as the undertaker exercises the powers under paragraph (1), any right of navigation or other public rights over the part of the sea and the foreshore in respect of which it exercises those powers will be extinguished.

Harbour authority

45.—(1) The undertaker is the harbour authority in respect of the harbour.

(2) Without prejudice to any provision of the 1847 Act as incorporated in this Order by article 43 (Incorporation of the 1847 Act), the area within which the harbour authority may exercise its functions under this Order must be the harbour.

Agreements entered into by the undertaker

46. Any agreement or undertaking entered into by the undertaker before the coming into force of this Order in connection with the proposed exercise of its function as harbour authority must be binding upon the harbour authority notwithstanding that it was entered into by the undertaker before it was established as a harbour authority by article 45 (Harbour authority).

Application of Pilotage Act 1987

47. The undertaker is a competent harbour authority in respect of the harbour for the purposes of the Pilotage Act 1987(a).

Limits of harbour

48.—(1) The limits of the harbour within which the undertaker is permitted to exercise jurisdiction as the harbour authority and within which the powers of the harbour master are exercisable are the seaward and the landward areas described in Schedule 16 (Limits of harbour), with the seaward area of which is shown, for the purpose of identification only, edged by a red

(a) 1987 c.21.

line referred to as the Statutory Authority Area on WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00034 in Schedule 2 (Approved plans) of this Order.

(2) In the event that there is any discrepancy between the description of the seaward area in Schedule 16 and the area shown on WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00034, the description in Schedule 16 will prevail.

Application of Marine and Coastal Access Act 2009

49.—(1) Articles 43 (Incorporation of the 1847 Act) to 70 (Saving provision for Trinity House) are subject to the provisions of Part 4 of the 2009 Act and any licence granted pursuant to that Part and are without prejudice to the powers of the Welsh Ministers under that Part.

(2) No provision of this Order obviates the need to obtain a marine licence under Part 4 of the 2009 Act or to comply with the conditions of any marine licence, and nothing in this Order in any way limits the enforcement powers in respect of a marine licence under Part 4 of the 2009 Act.

(3) In the event of any inconsistency between the provisions of this Order and a marine licence, then the terms of the marine licence will take precedence.

Obstruction of work 50.—

(1) Any person who—

- (a) intentionally obstructs any person acting under the authority of the undertaker in setting out the lines of, or in constructing, the Marine Works or authorised development; or
- (b) without reasonable excuse interferes with, moves or removes any pole, stake, station point, bench mark or equipment used in the construction, maintenance or use of the Marine Works or authorised development,

is guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

Obstruction of officers 51.—

(1) Any person who—

- (a) intentionally obstructs an officer of the harbour authority or other person acting in pursuance of this Order or of any enactment relating to the harbour limits;
- (b) without reasonable excuse fails to comply with a requirement properly made by such an officer; or
- (c) without reasonable excuse fails to give such an officer any information or produce any document which he may require for the purpose of performance of his functions,

must be liable on summary conviction of a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(2) Any person who, in giving such information as is mentioned in sub-paragraph 51(c), makes a statement which he knows to be false, must be guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding level 4 on the standard scale.

(3) Nothing in paragraph (1) applies to the harbour master or to any person acting under the authority of the harbour master.

Power to dredge

52.—(1) The undertaker may, for the purposes of constructing, maintaining and operating the Marine Works and of affording access to the Marine Works by vessels, from time to time deepen, dredge, scour, cleanse, alter and improve so much of the bed, shores and channels as lie within the harbour limits and may use, appropriate or dispose of the materials (other than wreck within the

meaning of Part 9 of the Merchant Shipping Act 1995 (salvage and wreck))(a) from time to time dredged by them.

(2) No such materials must be laid down or deposited—

- (a) in contravention of the provisions of any enactment as respects the disposal of waste; or
- (b) in any place below the level of high water otherwise than in such position and under such conditions and restrictions as may be approved or prescribed by NRW.

Abatement of works abandoned or decayed

53.—(1) Where a Marine Work is abandoned, or falls into decay, the Welsh Ministers may by notice in writing require the undertaker at its own expense either to repair and restore that work or any part, or to remove that work and restore the site to its former condition, to such an extent and within such limits as the Welsh Ministers think proper.

(2) Where a work consisting partly of a Marine Work and partly of works on or over land above the level of high water is abandoned or suffered to fall into decay and that part of the work on or over land above the level of high water is in such condition as to interfere or to cause reasonable apprehension that it may interfere with the right of navigation or other public rights over the foreshore, the Welsh Ministers may include that part of the work, or any portion of it, in any notice under this article.

(3) If the undertaker fails to comply in any respect with a notice served under this article within the period of 30 days beginning with the date of service of the notice, the Welsh Ministers may take whatever steps the Welsh Ministers consider appropriate to achieve the result required by the notice; and any expenditure incurred by the Welsh Ministers in so doing will be recoverable from the undertaker.

Survey of Marine Works

54. If the Welsh Ministers consider it expedient to do so, the Welsh Ministers may order a survey and examination of a Marine Work or of the site on which it is proposed to construct the work, and any expenditure incurred by the Welsh Ministers in any such survey and examination will be recoverable from the undertaker.

Lights on Marine Works etc. during construction

55.—(1) The undertaker must at or near—

- (a) any Marine Work, including any temporary work; or
- (b) any plant, equipment or other obstruction placed, in connection with any authorised development within the area of seaward construction activity,

during the whole time of the construction, reconstruction, extension, enlargement, replacement or relaying of such work or development, exhibit every night from sunset to sunrise and in periods of restricted visibility such lights, if any, and take such other steps for the prevention of danger to navigation, as Trinity House and the Welsh Ministers may from time to time direct.

Provision against danger to navigation

56. In case of damage to, or destruction or decay of, a Marine Work or any part of it, the undertaker must as soon as reasonably practicable notify Trinity House and must lay down such buoys, exhibit such lights, and take such other steps for preventing danger to navigation, as Trinity House may direct from time to time.

(a) 1995 c.21.

Permanent lights on Marine Works

57. After the completion of a Marine Work the undertaker must, as directed by Trinity House, exhibit every night from sunset to sunrise and in periods of restricted visibility such lights, if any, and take such other steps for the prevention of danger to navigation, as Trinity House may from time to time direct.

Safety of navigation

58.—(1) No Marine Works are to be commenced until a scheme to secure safety of navigation has been submitted to and approved by the Welsh Ministers following appropriate consultation with Trinity House and the Maritime and Coastguard Agency.

(2) The approved scheme must make provision for—

- (a) additional aids to navigation and the reporting by the undertaker of aids to navigation to Trinity House;
- (b) retention of safety vessels; and
- (c) the circumstances where Her Majesty's Coastguard should be notified of any matter.

(3) The Marine Works are to be carried out in accordance with the approved scheme except to the extent that a variation to the approved scheme is approved by the persons mentioned in paragraph (1).

Rights to lease etc.

59.—(1) The undertaker may at any time lease or grant for the purposes of the harbour undertaking the use or occupation of, or any right or interest in, over or relating to, any lands, works, buildings, equipment or other property forming part of the harbour undertaking for such period or periods and on such terms and conditions as may be agreed between the undertaker and the person taking the same.

(2) A lease or grant made or given under paragraph (1) may include provisions delegating to the lessee or grantee any of the functions of the undertaker other than those specified in subparagraphs (a) to (f) of paragraph 9B of Schedule 2 to the Harbours Act 1964 (Object for whose achievement harbour revision orders may be made)(a).

(3) A person—

- (a) exercising powers conferred by this Order; or
- (b) carrying out any development under planning permission granted by article 3 (Development consent, etc. granted by Order) of, and Part 17 of Schedule 2 (Development by statutory undertakers) to, the 1995 Order,

in pursuance of a lease or grant under paragraph (1) (“the lessee or grantee”) is subject to the same restrictions, liabilities and obligations as would apply under this Order or by virtue of any agreement or undertaking by the undertaker if those “owners” were exercised, or the development carried out, by the undertaker.

(4) The provisions of this Order or of any such agreement or undertaking, as respects any such exercise of powers or carrying out of development by the lessee or grantee, have effect (where the context so permits) as if any reference in those provisions to the undertaker included a reference to the lessee or the grantee, as the case may be.

Byelaws

60.—(1) The undertaker may, from time to time, make and enforce byelaws regulating the use and operation of the authorised development or the harbour, the maintenance of order on and

(a) 1964 c.40.

about the authorised development or the harbour and the conduct of all persons including employees of the undertaker while on and about the authorised development or the harbour.

(2) Without prejudice to the generality of paragraph (1), byelaws made under this article may provide for—

- (a) regulating the use, operation and superintendence of the harbour and the berths, quays, piers, warehouses, sheds, landing places, equipment, works and conveniences (including moorings) in the harbour;
- (b) regulating the admission to, the movement within, and the departure from, the harbour of vessels, or the removal of vessels;
- (c) regulating the shipping and unshipping, landing, warehousing, stowing, depositing and removing of goods within the harbour;
- (d) regulating the berthing and mooring of vessels within the harbour;
- (e) preventing damage or injury to any goods, vehicles, plant, machinery, property or person within the harbour;
- (f) regulating the conduct of all persons within the harbour not being members of a police force or officers or servants of the Crown whilst in the execution of their duties;
- (g) regulating the placing and maintenance of moorings within the harbour;
- (h) preventing and removing obstructions or impediments within the harbour;
- (i) regulating in the harbour the use of yachts, sailing boats, sailboards, rowing boats, rowing punts, pleasure craft and other small craft;
- (j) regulating or prohibiting the activities in the harbour of divers, surfers, water skiers and other persons engaged in similar recreational pursuits but not so as to prohibit the use for navigation of the vessels referred to in sub-paragraph (i);
- (k) regulating the launching of vessels within the harbour;
- (l) prohibiting persons in or entering the harbour, or any part of the harbour, from smoking in open spaces in the harbour;
- (m) regulating the movement and parking of vehicles within the harbour;
- (n) regulating the exercise of the powers vested in the harbour master;
- (o) safety precautions to be observed by persons within the harbour, whether or not on board vessels;
- (p) the protection and conservation of flora and fauna and other natural features;
- (q) making the carrying out of specified harbour operations, or the conduct of persons in the harbour, subject to the approval (with or without conditions), control or direction of the harbour master, and for authorising the harbour master to take such action as may be reasonably required in default of compliance with any such condition, control or direction;
- (r) regulating the admission and access to the Marine Works forming part of the authorised development;
- (s) preventing and removing obstructions or impediments within the authorised development;
- (t) preventing damage or injury to any goods, vehicles, plant, machinery, property or persons within the authorised development;
- (u) regulating the activities of divers, surfers, water skiers and other persons engaged in recreational pursuits within the authorised development;
- (v) prohibiting persons in or entering the authorised development from smoking in open spaces; and
- (w) preventing nuisances on the authorised works.

(3) Byelaws made under this article may—

- (a) provide for imposing upon persons found guilty on summary conviction of offending against them, or against any condition, requirement or direction imposed, made or given under them, fines not exceeding level 3 on the standard scale;
 - (b) relate to the whole of the harbour or the authorised development or to any part of the harbour and the authorised development; or
 - (c) make different provision for different parts of the harbour or in relation to different classes of vessels or vehicles.
- (4) Byelaws made by the undertaker under this Order come into force only when they have been confirmed by the Welsh Ministers.
- (5) Before applying for any byelaws to be confirmed under this article, the undertaker must publish a notice of its intention to apply for the byelaws to be confirmed once in each of 2 successive weeks in a local newspaper circulating in the area of the authorised development.
- (6) The notice must state—
- (a) the place at which and the times during which a copy of the proposed byelaws is to be available for public inspection; and
 - (b) that persons may make representations about the proposed byelaws to the Welsh Ministers in writing within the period specified in the notice being a period of not less than 28 days after the date of publication of the last notice required by paragraph (5).
- (7) For at least 28 days after the publication of the last notice required by paragraph (5), a copy of the proposed byelaws must be available for public inspection without payment at the principal office of the undertaker in the area of the authorised development at all reasonable times.
- (8) The undertaker must supply a copy of the proposed byelaws or part of the proposed byelaws to a person who applies for it on payment of a reasonable charge.
- (9) During the period specified in the notice in accordance with paragraph (5), any person may make representations about the proposed byelaws to the Welsh Ministers in writing.
- (10) The Welsh Ministers may, after the expiry of the period specified in the notice in accordance with sub-paragraph (6)(b), confirm with or without modification or may refuse to confirm any of the proposed byelaws submitted and may fix a date on which any byelaws so confirmed are to come into force, and, if no date is so fixed, the byelaws come into force after the expiry of 28 days after the date on which they were confirmed.
- (11) The Welsh Ministers may charge the undertaker such fees in respect of any byelaws submitted for confirmation under this article as the Welsh Ministers may consider appropriate for the purpose of defraying any administrative expenses incurred by the Welsh Ministers in connection with confirmation, modification or refusal.
- (12) A copy of any byelaws confirmed under this article must be printed and must be available for public inspection without payment at the principal office of the undertaker in the area of the authorised development at all reasonable times, and the undertaker must at the request of any person supply that person with a copy of such byelaws on payment of a reasonable charge.
- (13) Byelaws under this article may vary or revoke any byelaws in respect of the authorised development made under any other provision at any time.

General directions to vessels

61.—(1) Subject to paragraph (3), the undertaker may give directions, or revoke or amend directions that it has previously given, for the purpose of—

- (a) designating areas, routes or channels in the harbour and the approaches to the harbour which vessels are to use, or refrain from using, for movement or mooring;
- (b) requiring the master of a vessel to give to the harbour master information relating to the vessel reasonably required by the harbour master to identify the vessel, its cargo and its likely time of arrival at and departure from the harbour; and
- (c) the protection of property, flora and fauna.

- (2) A direction given under paragraph (1) may apply—
- (a) to all vessels or to a class of vessels designated in the direction;
 - (b) to the whole of the harbour and the approaches and channels leading to the harbour, or to a part designated in the direction; and
 - (c) at all times or at certain times or at certain states of tide designated in the direction,
- and every direction given under this article must specify the extent of its application in relation to the matters referred to in sub-paragraphs (1)(a), (b) and (c).
- (3) Before giving a direction, or revoking or amending a direction previously given, under paragraph (1), the undertaker must consult the Royal Yachting Association and the Chamber of Shipping.

Publication of general directions

62.—(1) Notice of the giving of a general direction or of any amendment or revocation of a general direction must, except in case of emergency, be published by the undertaker as soon as practicable once in Lloyd's List newspaper or some other newspaper specialising in shipping news; and, if the notice relates to the giving or amendment of a direction, the notice must state a place at which copies of the direction or the amended direction (as the case may be) may be inspected and bought, and the price of the direction or amended direction (as the case may be).

(2) In an emergency, notice of the giving of a general direction or of any amendment or revocation of a general direction may be given in any manner the undertaker considers appropriate.

Special directions to vessels

63.—(1) The harbour master may give a special direction under this article—

- (a) requiring any vessel anywhere within the harbour or the approaches to the harbour to comply with a requirement made in or under a general direction;
- (b) regulating the time at which and the manner in which any vessel must enter into, go out of, or lie in or at the harbour;
- (c) for securing that vessels move only at certain times or during certain periods;
- (d) prohibiting the mooring of vessels in any particular part or parts of the harbour;
- (e) regulating or requiring the movement, mooring or unmooring of a vessel; and
- (f) regulating the manner in which within the harbour a vessel takes in or discharges (from ship to shore or shore to ship) personnel, cargo, fuel, water, ship's stores or ballast in the harbour.

(2) A special direction may be given in any manner considered by the harbour master to be appropriate.

(3) The harbour master may revoke or amend a special direction at any time.

Master's responsibility to be unaffected

64. The giving of a general direction under article 61 (General direction to vessels) or a special direction under article 63 (Special directions to vessels) does not diminish or in any other way affect the responsibility of the master of the vessel to which the direction is given in relation to that vessel, persons on board, its cargo or any other person or property.

Failure to comply with directions

65. The master of a vessel who fails without reasonable excuse to comply with a general direction issued under article 61 (General direction to vessels) or a special direction issued under article 63 (Special directions to vessels) is guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

Enforcement of special directions

66.—(1) Without prejudice to any other remedy available to the undertaker, if a special direction issued under article 63 (Special directions to vessels) is not complied with within a reasonable time the harbour master may, where practicable, put persons on board the vessel to carry out the direction or may otherwise cause the vessel to be handled in accordance with the direction.

(2) If there is no one on board the vessel to comply with a special direction, the harbour master may proceed as if the direction had been given and not complied with; but the harbour master must not do so unless, after reasonable inquiry has been made, the master of the vessel cannot be found.

(3) Expenses incurred in the exercise of the powers conferred by this article are recoverable by the undertaker from the owner of the vessel as if they were a charge of the undertaker in respect of the vessel.

Boarding of vessels

67.—(1) Any duly authorised officer of the undertaker may, on producing if so required his authority, enter and inspect a vessel in the harbour limits—

- (a) for the purposes of any enactment relating to the harbour authority or of any byelaw relating to the harbour authority or of any direction or byelaw of the harbour authority, including the enforcement thereof; or
- (b) to prevent or extinguish fire,

but, except in an emergency, no entry must be made under this article without notice first having been given to the owner or the person appearing to have charge of the vessel; and the notice must have annexed to it a copy of this article.

Charges

68.—(1) The undertaker may levy charges for any services performed by it in the exercise and performance of its statutory powers and duties at the harbour.

(2) The undertaker may confer total or partial exemption from, allow rebates to or make compositions with any person with respect to, charges and may vary or extinguish any such exemption, rebate or composition.

(3) In this article “charges” means any charges other than ship, passenger and goods dues.

Use of Marine Off-Loading Facility

69. The undertaker may only use the Marine Off-Loading Facility for the purposes of, or in connection with, the construction, operation, maintenance and decommissioning of the authorised development.

Saving for Trinity House

70. Nothing in this Order prejudices or derogates from any of the rights, duties or privileges of Trinity House.

PART 7

MISCELLANEOUS AND GENERAL

Removal of human remains

71.—(1) In this article “the specified land” means the land within the Order Limits.

(2) Before the undertaker carries out any development or works within the Order Limits which will or may disturb any human remains in the specified land it must remove those human remains from the specified land, or cause them to be removed, in accordance with the following provisions of this article.

(3) Before any such remains are removed from the specified land the undertaker must give notice of the intended removal, describing the specified land and stating the general effect of the following provisions of this article, by—

- (a) publishing a notice once in each of two successive weeks in a newspaper circulating in the area of the authorised development; and
- (b) displaying a notice in a conspicuous place on or near to the specified land.

(4) As soon as reasonably practicable after the first publication of a notice under paragraph (3) the undertaker must send a copy of the notice to the local authority.

(5) At any time within 56 days after the first publication of a notice under paragraph (3) any person who is a personal representative or relative of any deceased person whose remains are interred in the specified land may give notice in writing to the undertaker of that person's intention to undertake the removal of the remains.

(6) Where a person has given notice under paragraph (5), and the remains in question can be identified, that person may cause such remains to be—

- (a) removed and re-interred in any burial ground or cemetery in which burials may legally take place; or
- (b) removed to, and cremated in, any crematorium,

and that person must, as soon as reasonably practicable after such re-interment or cremation, provide to the undertaker a certificate for the purpose of enabling compliance with paragraph (11).

(7) If the undertaker is not satisfied that any person giving notice under paragraph (5) is the personal representative or relative as that person claims to be, or that the remains in question can be identified, the question is to be determined on the application of either party in a summary manner by the county court, and the court may make an order specifying who must remove the remains and as to the payment of the costs of the application.

(8) The undertaker must pay the reasonable expenses of removing and re-interring or cremating the remains of any deceased person under this article.

(9) If—

- (a) within the period of 56 days referred to in paragraph (5) no notice under that paragraph has been given to the undertaker in respect of any remains in the specified land; or
- (b) such notice is given and no application is made under paragraph (7) within 56 days after the giving of the notice but the person who gave the notice fails to remove the remains within a further period of 56 days; or
- (c) within 56 days after any order is made by the county court under paragraph (7) any person, other than the undertaker, specified in the order fails to remove the remains; or
- (d) it is determined that the remains to which any such notice relates cannot be identified,

subject to paragraph (10) the undertaker must remove the remains and cause them to be re-interred in such burial ground or cemetery in which burials may legally take place as the undertaker thinks suitable for the purpose; and, so far as possible, remains from individual graves must be re-interred in individual containers which must be identifiable by a record prepared with reference to the original position of burial of the remains that they contain.

(10) If the undertaker is satisfied that any person giving notice under paragraph (5) is the personal representative or relative as that person claims to be and that the remains in question can be identified, but that person does not remove the remains, the undertaker must comply with any reasonable request that person may make in relation to the removal and re-interment or cremation of the remains.

(11) On the re-interment or cremation of any remains under this article—

- (a) a certificate of re-interment or cremation is to be sent by the undertaker to the Registrar General giving the date of re-interment or cremation and identifying the place from which the remains were removed and the place in which they were re-interred or cremated; and
- (b) a copy of the certificate of re-interment or cremation and the record mentioned in paragraph (9) is to be sent by the undertaker to the local authority mentioned in paragraph (4).

(12) The removal of the remains of any deceased person under this article must be carried out in accordance with any directions which may be given by the Secretary of State.

(13) Any jurisdiction or function conferred on the county court by this article may be exercised by the district judge of the court.

(14) Section 25 of the Burial Act 1857 (Bodies not to be removed from burial grounds, save under faculty, without licence of Secretary of State)(a) does not apply to a removal carried out in accordance with this article.

Application of landlord and tenant law

72.—(1) This article applies to—

- (a) any agreement for leasing to any person the whole or any part of the authorised development or the right to operate the same; and
- (b) any agreement entered into by the undertaker with any person for the construction, maintenance, use or operation of the authorised development, or any part of it,

so far as any such agreement relates to the terms on which any land which is the subject of a lease granted by or under that agreement is to be provided for that person's use.

(2) No enactment or rule of law regulating the rights and obligations of landlords and tenants is to prejudice the operation of any agreement to which this article applies.

(3) Accordingly, no such enactment or rule of law applies in relation to the rights and obligations of the parties to any lease granted by or under any such agreement so as to—

- (a) exclude or in any respect modify any of the rights and obligations of those parties under the terms of the lease, whether with respect to the termination of the tenancy or any other matter;
- (b) confer or impose on any such party any right or obligation arising out of or connected with anything done or omitted on or in relation to land which is the subject of the lease, in addition to any such right or obligation provided for by the terms of the lease; or
- (c) restrict the enforcement (whether by action for damages or otherwise) by any party to the lease of any obligation of any other party under the lease.

Operational land for purposes of the 1990 Act

73. Development consent granted by this Order for Work No. 1 and Work No. 5 is to be treated as specific planning permission for the purposes of section 264(3)(a) of the 1990 Act (Cases in which land is to be treated as not being operational land for the purposes of that Act).

Felling or lopping of trees and removal of hedgerows

74.—(1) The undertaker may fell or lop any tree or shrub near any part of the authorised development, or cut back its roots, if it reasonably believes it to be necessary to do so to prevent the tree or shrub from—

- (a) obstructing or interfering with the construction, maintenance or operation of the authorised development or any apparatus used in connection with the authorised development; or

(a) 1857 c.81.

- (b) constituting a danger to persons using the authorised development.
- (2) In carrying out any activity authorised by paragraph (1), the undertaker must not cause unnecessary damage to any tree or shrub and must pay compensation to any person who sustains any loss or damage arising from such activity for that loss or damage.
- (3) The undertaker may, for the purposes of the authorised development—
 - (a) subject to paragraph (2), remove any hedgerows within the Order Limits that may be required for the purposes of carrying out the authorised development; and
 - (b) only remove important hedgerows identified in Schedule 17 (Removal of important hedgerows) to the extent shown on the plans identified in Schedule 17.
- (4) The power conferred by paragraph (3) removes any obligation upon the undertaker to secure any consent under the Hedgerow Regulations 1997^(a) in undertaking works pursuant to sub-paragraph 3(a) or (b).
- (5) Nothing in this article authorises any works to any tree subject to a Tree Preservation Order.
- (6) Any dispute as to a person's entitlement to compensation under paragraph (2), or as to the amount of compensation, must be determined under Part 1 of the 1961 Act (determination of questions of disputed compensation).
- (7) In this article, “hedgerow” and “important hedgerow” have the meaning given in the Hedgerow Regulations 1997.

Service of notices

- 75.—**(1) A notice served for the purposes of this Order must be provided in English and Welsh.
- (2) A notice or other document required or authorised to be served for the purposes of this Order may be served—
- (a) by post; or
 - (b) by delivering it to the person on whom it is to be served or to whom it is to be given or supplied; or
 - (c) with the consent of the recipient and subject to paragraphs (6) to (9), by electronic transmission.
- (3) Where the person on whom a notice or other document to be served for the purposes of this Order is a body corporate, the notice or document is duly served if it is served on the secretary or clerk of that body.
- (4) For the purposes of section 7 of the Interpretation Act 1978^(b) (references to service by post) as it applies for the purposes of this article, the proper address of any person in relation to the service on that person of a notice or document under paragraph (1) is, if that person has given an address for service, that address, and otherwise—
- (a) in the case of the secretary or clerk of a body corporate, the registered or principal office of that body; and
 - (b) in any other case, the last known address of that person at the time of service.
- (5) Where for the purposes of this Order a notice or other document is required or authorised to be served on a person as having an interest in, or as the occupier of, land and the name or address of that person cannot be ascertained after reasonable enquiry, the notice may be served by—
- (a) addressing it to that person by name or by the description of “owner” or, as the case may be, “occupier” of the land (describing it); and
 - (b) either leaving it in the hands of a person who is or appears to be resident or employed on the land or leaving it conspicuously affixed to some building or object on or near the land.

(a) S.I. 1997/1160, amended by section 73(2) of the Countryside and Rights of Way Act 2000 (c 37) S.I. 2003/2155, S.I. 2006/1177, S.I. 2009/1307, S.I. 2013/755 and S.I. 2015/377.

(b) 1978 c.30. There are amendments made to the Interpretation Act 1978 which are not relevant to this Order.

(6) Paragraphs (6) to (9) apply where a person (“A”) is required or authorised to serve or send a notice or other document for the purposes of this Order on or to another person (“B”).

(7) A may serve or sending the notice or other document by electronic transmission if—

- (a) B has sent A notice that B agrees to receive that notice or document (or notices and documents of a description including that notice or document) by electronic transmission;
- (b) B has not subsequently withdrawn that agreement in accordance with paragraph (8); and
- (c) A complies with any conditions as to addressing or mode of transmission that B has specified in agreeing to receive notices or other documents by electronic transmission.

(8) If B notifies A within 7 days of receiving a notice or other document by electronic transmission that B requires a paper copy of all or any part of the notice or other document, A must provide B with such a copy as soon as reasonably practicable.

(9) B may withdraw agreement to receive a notice or document (or notices or documents of a specified description) by electronic transmission by sending a notice to that effect to A.

(10) Notice under paragraph (8) is final and takes effect on a date specified by B in the notice but that date must not be less than 7 days after the date on which the notice is given.

(11) This article does not exclude the employment of any method of service not expressly provided for by it.

(12) In this article “electronic transmission” means a communication transmitted—

- (a) by means of an electronic communications network; or
- (b) by other means but while in electronic form.

Certification of plans, etc.

76.—(1) The undertaker must, as soon as practicable after the date on which this Order is made, submit to the Secretary of State copies of the documents and plans identified in Schedule 18 (Certified documents) of this Order for certification that they are true copies of the documents referred to in this Order.

(2) A plan or document identified in Schedule 18 so certified is admissible in any proceedings as evidence of the contents of the document of which it is a copy.

Arbitration

77.—(1) Any difference or dispute under any provision of this Order, unless otherwise provided for in this Order or unless otherwise agreed between the parties, is to be referred to and settled by a single arbitrator to be agreed between the parties or, failing agreement, to be appointed on the application of either party (after giving notice in writing to the other) by the Secretary of State.

(2) This article must not apply to the provisions of the 1847 Act incorporated in this Order by article 43 (Incorporation of the 1847 Act) or to Trinity House in the exercise of its statutory functions.

(3) This article is without prejudice to article 70 (Saving for Trinity House).

Procedure in relation to certain approvals etc.

78.—(1) Schedule 19 (Procedure for approvals, consents and appeals) is to have effect in relation to all consents, agreement or approvals granted, refused or withheld in relation to the Requirements unless otherwise agreed between the undertaker and the discharging authority.

(2) The procedure set out in paragraph (1) relating to the appeal process of Schedule 19 has effect in relation to any other consent, agreement or approval required under this Order (including the Requirements in Schedule 3 of this Order) where such consent, agreement or approval is granted subject to any condition to which the undertaker objects, or is refused or is withheld.

Application, exclusion and modification of legislative provisions

79. Part 1 of Schedule 20 (Miscellaneous controls) to this Order, which makes provision applying, modifying and excluding statutory provisions which relate to matters for which provision may be made by this Order, has effect.

Amendment of local legislation

80. Part 2 of Schedule 20 (Miscellaneous controls) to this Order, which makes provision applying, modifying and excluding a legal legislation which relates to matters for which provision may be made by this Order, has effect.

Crown rights

81.—(1) Nothing in this Order affects prejudicially any estate, right, power, privilege, authority or exemption of the Crown and, in particular, nothing in this Order authorises the undertaker or any lessee or licensee—

- (a) to enter upon, use and carry out the authorised development on or in any manner interfere with any land or rights of whatsoever description—
 - (i) belonging to Her Majesty in right of the Crown and forming part of the Crown Estate without the consent in writing of the Crown Estate Commissioners;
 - (ii) belonging to Her Majesty in right of the Crown and not forming part of the Crown Estate without the consent in writing of the government department having the management of that land; or
 - (iii) belonging to a government department or held in trust for Her Majesty for the purposes of a government department without the consent in writing of that Government Department; or
- (b) to exercise any right under this Order compulsorily to acquire an interest in any land which is Crown land (as defined in the 2008 Act) which is for the time being held otherwise than by or on behalf of the Crown without the consent in writing of the appropriate Crown authority (as defined in the 2008 Act).

(2) A consent under paragraph (1) may be given unconditionally or subject to terms and conditions and will be deemed to have been given in writing where it is sent electronically.

Guarantees in respect of payment of compensation

82.—(1) The undertaker must not exercise the powers conferred by the provisions referred to in paragraph (3) in relation to any land within the Order Limits unless—

- (a) the Secretary of State has approved in writing a sum of money to cover the liabilities of the undertaker to pay compensation under this Order in respect of the exercise of the relevant power in relation to that land; and
- (b) the undertaker has put in place either—
 - (i) a guarantee for the sum of money that has been approved by the Secretary of State under sub-paragraph (1)(a) above; or
 - (ii) an alternative form of security for the sum of money that has been approved under sub-paragraph (1)(a) above.

(2) The undertaker must provide the Secretary of State with such information as he or she may reasonably require to enable the Secretary of State to determine the adequacy of the sum of money referred to in sub-paragraph (1)(a) above, such information to include—

- (a) the interests in land affected; and
- (b) the undertaker's assessment of the proper level of compensation and its justification for the same.

(3) The provisions are—

- (a) article 25 (Compulsory acquisition of land);
- (b) article 27 (Compulsory acquisition of rights);
- (c) article 29 (Private rights);
- (d) article 31 (Acquisition of subsoil only);
- (e) article 32 (Acquisition of land limited to subsoil lying more than 9 metres beneath the surface);
- (f) article 34 (Rights under or over streets);
- (g) article 35 (Temporary use of land for carrying out the authorised development); and
- (h) article 36 (Temporary use of land for maintaining the authorised development).

(4) A guarantee or alternative form of security given in respect of any liability of the undertaker to pay compensation under this Order is to be treated as enforceable against the guarantor or person providing the alternative form of security by any person to whom such compensation is payable and must be in such a form as to be capable of enforcement by such a person.

(5) Nothing in this article requires a guarantee or alternative form of security to be in place for more than 10 years after the date on which the relevant power is exercised.

(6) The undertaker is entitled to reduce amount of the guarantee or alternative form of security to be maintained under paragraph (5) where—

- (a) the undertaker has made a payment of compensation under paragraph (4) to a claimant and provided evidence to the Secretary of State that such payment has been made; and
- (b) the Secretary of State is satisfied that the reduced amount of the guarantee or alternative form of security proposed by the undertaker will cover the remaining liabilities to pay compensation under this Order in respect of the exercise of the powers in paragraph (3) over the remaining affected land and interests within the Order Limits.

Funding for implementation of the authorised development

83.—(1) Except for Work No. 12, the authorised development must not be commenced unless and until—

- (a) the undertaker has provided the Secretary of State with written information to enable the Secretary of State to be satisfied that the authorised development is likely to be undertaken and will not be prevented due to difficulties in sourcing and securing the necessary funding; and
- (b) the Secretary of State has given the undertaker written confirmation that the Secretary of State is satisfied that the authorised development is likely to be undertaken and will not be prevented due to difficulties in sourcing and securing the necessary funding.

(2) Work No. 12 must not be commenced unless and until—

- (a) the undertaker has provided a guarantee or an alternative form of security, the amount to be approved by the Secretary of State, in respect of liabilities under the restoration scheme approved under Requirement SPC13 in Schedule 3 (Requirements) of this Order; or
- (b) the Secretary of State has given written confirmation under sub-paragraph (1)(b) above.

Control documents and schemes

84. Schedule 4 (Control documents and schemes) to this Order has effect for the purposes of the identified Requirements in Schedule 3 (Requirements) of this Order.

National Trust Land

85. No rights or powers under this Order may be exercised in respect of Plot 61 identified in the Book of Reference.

Marine enforcement authority

86. For the purposes of section 173 of the 2008 Act, the Welsh Ministers will be the relevant local planning authority in respect of land seaward of the mean low water springs.

Signatory text

Address
Date

Name
Parliamentary Under Secretary of State
Department

SCHEDULES

SCHEDULE 1

Article 3

AUTHORISED DEVELOPMENT

Wylfa Newydd DCO Project: In the County of Anglesey/Ynys Mon

A nationally significant infrastructure project as defined in sections 14 (Nationally significant infrastructure projects: general) and 15(2) (Generating stations) of the 2008 Act comprising the works described in column (1) of the table below. Associated development within the meaning of sections 115(2) (Development for which development consent may be granted) and 15(3A) of the 2008 Act including the works described in column (2) of the table below. All bracketed numbers following a building or structure in the work packages below are the unique numbers that are used in the Requirements in Schedule 3 (Requirements).

<i>(1) Works comprising a Nationally Significant Infrastructure Project as defined in sections 14 and 15(2) of the 2008 Act</i>	<i>(2) Works comprising associated development within the meaning of sections 115(2) and 15(3A) of the 2008 Act</i>
Work No.s 1 (comprising Works No.s 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 1H, 1I, 1J, 1K, 1L, 1M, 1N and 1O), 4 and 5.	Work No.s 2 (comprising Works No.s 2A, 2B, 2C and 2D), 3 (comprising Works No.s 3A and 3B), 6, 7, 8, 9 (comprising Works No.s 9A and 9B), 10 (comprising Work No.s 10A and 10B), 11, 12, 13, 14, 15 and 16.
<i>These Works are marked with an asterisk in the description below</i>	

In this Schedule, † indicates the buildings that are listed under multiple work packages; however, the construction of these buildings will only occur under one work package. The final location of these buildings will be determined in the detailed design stage. This applies to the buildings 1-208 (Gas Cylinder Storage House), 2-208 (Gas Cylinder Storage House) and 9-308 (Vehicle Inspection Bay).

Work No. 1*

An electricity generating station with up to 3,100MW of total installed generation capacity generated by two nuclear reactor units, comprising the following works—

*Work No. 1A**: A twin unit nuclear reactor (nuclear reactor building comprising units 1 and 2), associated balance of plant, below ground services and ancillary buildings including—

- Two Reactor Buildings (1-101 and 2-101);
- Two Control Buildings (1-102 and 2-102);
- Two Turbine Buildings (1-108 and 2-108);
- Two Heat Exchanger Buildings (1-103 and 2-103);
- One Radioactive Waste Building (0-104);
- One Service Building (0-109);
- Six Emergency Diesel Generator Buildings (1-110a, 1-110b, 1-110c, 2-110a, 2-110b and 2-110c);
- Two Filter Vent Buildings (1-105 and 2-105);
- Two Switchgear Buildings (1-253 and 2-253);
- Two sets of Cooling Towers (1-519 and 2-519);

- Two joined Back-up Buildings (1-107 and 2-107);
- Two Seal Pits (1-413 and 2-413);
- Two Ball Strainer Pits (1-419 and 2-419);
- Transformers (1-506 a-d, 2-506 a-d, 1-518, 2-518, 1-520, 2-520, 1-521, 2-521, 1-522, 2-522);
- Stacks (S1 – S12);
- Two Security Gatehouses (9-304 and 9-305);
- One Maintenance Facility (0-226);
- One Nitrogen Gas Supply Facility (0-507);
- Water Storage Tanks (0-239, 1-505, 2-505, 1-515 a-k and 2-515 a-k);
- Oil Storage Tanks (1-502 and 2-502);
- Two Discharge Water Sampling Buildings (1-210 and 2-210);
- Two Gas Cylinder Storage Houses (1-208† and 2-208†); and
- Cooling water service tunnels and culverts.

*Work No. 1B**: Common power station (facilities to support units 1 and 2) buildings, associated balance of plant, below ground services and ancillary buildings including—

- One Auxiliary Boiler Building (0-218);
- Two Firewater Pump Houses (0-207a and 0-207b);
- One Domestic Water Pump House (0-255);
- One Make-up Water Treatment Plant (0-219);
- Water Storage Tanks (0-504a, 0-504b, 0-510a and 0-510b);
- Oil Storage Tank (0-513);
- One Lower Activity Waste Management Facility (9-246);
- One Conventional and Hazardous Waste Building (9-222);
- One Weighbridge (9-718) and associated gate post monitors;
- Stacks (S14 – S17); and
- Cooling water service tunnels and culverts.

*Work No. 1C**: Support facilities, associated balance of plant, below ground services and ancillary buildings including—

- One Administration Building (9-220);
- Two Garages for Mobile Emergency Vehicles (0-204a and 0-204b);
- One Emergency Response Centre (9-242);
- One Gatehouse (9-306);
- One Main Outer Gate (9-306a);
- One Auxiliary Standby Generator Building (9-256);
- One Fuelling Station (9-206);
- One Cask Transporter Garage (9-248);
- Two Gas Cylinder Storage Houses (1-208† and 2-208†); and
- Stack (S13).

*Work No. 1D**: Spent fuel and radioactive waste storage facilities, associated plant, below ground services and ancillary buildings including—

- One Intermediate Level Waste Storage Facility (9-202);
- One Spent Fuel Storage Facility (9-201);

*Work No. 1E**: Marine Preparatory works, including—

- temporary access ramp; and
- dredging of superficial material and rock.

*Work No. 1F**: Two breakwaters in Porth-y-Pistyll and a bulk MOLF, with associated below ground services including—

- the eastern breakwater;
- the western breakwater;
- temporary causeway and cofferdams;
- roll-on/roll-off MOLF;
- bulk MOLF comprising berthing platforms and mooring dolphins;
- temporary pontoon;
- lay-by berth;
- associated maritime navigation lights and markers; and
- related preparatory works including dredging and excavation of Porth-y-Pistyll for the intake channel and navigation to the MOLF, dredging and excavation for berthing pockets adjacent to the bulk MOLF; dredging and excavation of superficial deposits and rock; land reclamation, shore protection, temporary barge berth and associated works.

*Work No. 1G**: A cooling water intake system, associated plant, below ground services ancillary buildings including—

- Works inland of the MHWS—
 - One combined Intake Water Structure (1-411 and 2-411);
 - Two Intake Screen Structures for Auxiliary Service Water System, comprising 2 sets of joined buildings (1-404a and 1-404b, 2-404a and 2-404b);
 - Intake Tunnels; and
 - Biocide Plant (0-237); and
- Works seaward of the MHWS—
 - One combined Intake Water Structure (1-411 and 2-411) and associated intake channel;
 - Two Intake Screen Structures for Auxiliary Service Water System, comprising 2 sets of joined buildings (1-404a and 1-404b, 2-404a and 2-404b); and
 - One Intake Skimmer Wall (0-428).

*Work No. 1H**: Cooling water outfall system, associated plant, below ground services, ancillary buildings including—

- Works inland of the MHWS—
 - Outfall Facility (0-416); and
 - Discharge tunnels; and
- Works seaward of the MHWS—
 - Outfall Facility (0-416); and
 - Temporary cofferdams.

*Work No. 1I**: A Simulator and Training Building (9-904), car park area with a capacity of up to a maximum of 200 permanent spaces (9-709c), associated balance of plant and below ground services.

*Work No. 1J**: A new access road and roundabout connecting to the A5025, associated laying, replacement and diversions of apparatus and associated works.

*Work No. 1K**: A Vehicle Inspection Bay (9-308†), Plant Logistics Warehouse (9-254) and 2 Cylinder Storage Houses (1-208), associated balance of plant and below ground services.

*Work No. 1L**: Other required buildings, structures and development on the Wylfa Newydd Development Area, including—

- Search Building Main Entrance (9-310);
- Car park area with a capacity of up to a maximum of 500 permanent spaces and 200 temporary spaces (9-709a);
- Vehicle Inspection Bay (9-308†);
- Two Gas Cylinder Storage Houses (1-208† and 2-208†);
- Connection to new site access roads and associated balance of plant; and
- Below ground services.

*Work No. 1M**: Other required buildings, structures and development in the Wylfa Newydd Development Area, including—

- Outage Building (9-240);
- Two Gas Cylinder Storage Houses (1-208† and 2-208†);
- Secondary Gatehouse for Outer Fence (9-307);
- Search Building Secondary Entrance (9-311);
- Secondary Outer Gate (307a);
- Foul Water Pumping Station (9-724);
- Associated balance of plant and temporary buildings to support outages; and
- Below ground services.

*Work No. 1N**: Other required buildings, structures and development in the Wylfa Newydd Development Area, including—

- Car park area with a capacity of up to a maximum of 800 temporary spaces (9-709b);
- Connection to new site access roads and associated balance of plant; and
- Below ground services.

*Work No. 1O**: New site access roads, associated balance of plant and below ground services.

Work No. 2

Work No. 2A: Earthworks within the Wylfa Newydd Development Area to establish Landscape Mound A.

Work No. 2B: Earthworks within the Wylfa Newydd Development Area to establish Landscape Mounds B and C.

Work No. 2C: Earthworks within the Wylfa Newydd Development Area to establish Landscape Mound D.

Work No. 2D: Earthworks within the Wylfa Newydd Development Area to establish Landscape Mound E.

Work No. 3

Work No. 3A: A temporary Site Campus comprising the following works—

- workers, accommodation buildings, amenity building and associated ancillary structures and plant (including substations) and below ground services;
- internal access roads, hard standing and vehicle, motorcycle and bicycle parking areas;
- provision of surface water and foul water drainage systems and utility services;

- provision of fencing, landscaping works, including open space and multi-use games areas, and external lighting and security works; and
- site restoration, final landscaping, reinstatement of access to Fisherman's Car Park and footpaths.

Work No. 3B: A Site Campus Access Road from the existing Magnox site access road to the Site Campus.

Work No. 4*

Electrical connections from Transformer 1-506a and Transformer 2-506a to the existing 400kV National Grid substation and associated buildings, structures, plant and apparatus.

Work No. 5*

Off-Site Power Station Facilities at Llanfaethlu comprising the following works—

- the Mobile Emergency Equipment Garage and Alternative Emergency Control Centre;
- the Environmental Survey Laboratory;
- storage facilities for temporary buildings;
- provision of site access from the A5025;
- landscaping, drainage ditches and fencing; and
- all associated structures and plant (including a substation and fuel storage) and below ground services.

Work No. 6

A temporary Park and Ride facility at Dalar Hir comprising the following works—

- construction of bus terminal building, security buildings, bus waiting structures and stops, and associated temporary structures and plant;
- provision of surface water, storm water and foul water drainage systems (including a package treatment plant and underground storage); utility services; fencing and landscaping;
- improvements to existing highway;
- provision of an access road off the existing roundabout, internal roads, car parking areas and site egress; and
- site restoration and final landscaping.

Work No. 7

A temporary Logistics Centre at Parc Cybi comprising the following works—

- construction of temporary office/welfare and security buildings, associated temporary structures and plant;
- heavy vehicle parking areas, car parking and hard standing areas;
- provision of surface and foul water drainage systems, utility services, external lighting and fencing, security works and landscaping; and
- provision of site access from the Parc Cybi main access road.

Work No. 8

A5025 Off-Line Highway Improvement Works at Valley (Section 1) comprising a new four-arm roundabout and 1.06km bypass connecting the A5 with the A5025 to the east of the existing A5/A5025 signalised junction.

Work No. 9

A5025 Off-Line Highway Improvement Works at Llanfachraeth (Section 3) comprising—

- Work No. 9A: A new 2.28km highway, including an elevated viaduct and associated underpass, to provide a bypass to the east of Llanfachraeth village; and
- Work No. 9B: An overbridge to accommodate existing side roads.

Work No. 10

A5025 Off-Line Highway Improvement Works at Llanfaethlu (Section 5) comprising—

- Work No. 10A: A new 1.43km bypass; and
- Work No. 10B: An associated underpass.

Work No. 11

A5025 Off-Line Highway Improvement Works at Cefn Coch (Section 7) comprising a new 1.3km bypass and associated underpass and overbridge.

Work No. 12

Site preparation and clearance works, including—

- site clearance (including vegetation clearance, management and wildlife relocation, removal of fencing, walls, gates, field boundaries, existing structures (including buildings), and other above ground features);
- site establishment works (including installation of a new crossing of the existing Magnox power station access road, fencing, formalisation of existing vehicular crossing points and vehicular routing, and provision of temporary footpath links and fuel and material storage compounds);
- ground improvement works (including establishment of a remediation processing compound and associated fencing, storage of treated/processed material, establishment of associated access tracks, drainage, excavation and treatment of soils likely to be contaminated, and treatment and removal of invasive non-native species);
- temporary diversion and/or closure of Cemlyn Road with controlled access to Ty Croes (Fisherman's Car Park); and
- other associated works,

except that no Work No. 12 may be undertaken within the Kitchen Garden.

Work No. 13

Landscaping and drainage works at the Ecological Compensation Site at Cors Gwawr, comprising—

- vegetation clearance, soil strip and landscaping;
- drainage works; and
- planting.

Work No. 14

Landscaping and drainage works at the Ecological Compensation Site at Cae Canol-dydd, comprising—

- vegetation clearance, soil strip and landscaping;
- drainage works; and
- planting.

Work No. 15

Landscaping and drainage works at the Ecological Compensation Site at Tŷ Du, comprising—

- vegetation clearance, soil strip and landscaping;
- drainage works;
- planting.

Work No. 16

Diversion and realignment of a tributary (Nant Porth-y-Pistyll) to the Afon Cafnan with associated landscaping works.

Other associated development

And in connection with Work No.s 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15 and 16 (unless otherwise indicated), to the extent that they do not otherwise form part of any such work, the following further works in connection with the construction, operation and maintenance of the authorised development within the Order Limits, being associated development within the meaning of section 115(2) of the 2008 Act (Development for which development consent may be granted)—

- earthworks and excavations (including tunnelling, soil stripping and storage, site levelling, vegetation clearance, spoil screening/storage for re-use on site and remediation); provision of spoil retaining structures, bunds and ground terracing to formation levels; and site ground preparation works including land remediation, vegetation clearance and groundwater de-watering;
- provision, protection, diversion and relocation of surface drainage systems (including swales, ditches, culverts, outfalls, ponds and water treatment and pumping); foul water drainage systems (including pipework, sewage treatment plant, pumps and outfalls); utilities, including electricity, telecommunications, water and power supplies (including substations, switchgear and transformers); cables, pipes, shafts, trenches and tunnels; and associated protective works for such infrastructure (including footbridges, barriers and grates);
- construction and provision of building compounds, external building plant and equipment, stacks and chimneys, access structures (including ladders, stairs and platforms) aials and communication plant and equipment;
- works to create temporary or permanent landscaping (including temporary mounds); drainage and flood compensation (including flood attenuation works); finished ground levels; means of enclosure; and reinstatement/replacement of, or construction of, boundary walls and security fences (including gates and retaining walls);
- establishment of temporary construction areas and compounds at each Works site to include, as necessary—
 - demolition and site clearance (including of existing buildings, vegetation, walls, fences, planters, and other above and below ground structures);
 - site hoardings (including perimeter enclosures and security fencing) and provision of construction and traffic signage and notices;
 - temporary vehicle parking;
 - formation of construction vehicle access routes and provision of temporary gated or other site access routes and other works to streets;
 - construction-related buildings, structures, facilities (including storage and manufacturing warehouse and temporary structures), plant, equipment, cranes, machinery (including concrete batching, concrete silos and construction bridges) and temporary bridges and access routes (including internal haulage routes); and

- provision of construction services and utilities, including electricity, telecommunications, water and power supplies (including substations) including means of enclosure, and construction lighting;
- provision of permanent and temporary hard-standing areas; welfare/office accommodation, workshops and stores; structures and plant; security kiosks, gates and barriers; vehicle and bicycle parking areas; vehicular and pedestrian access routes and internal roads; storage and handling areas; signage; CCTV poles and mountings; lighting poles and fittings; facilities and equipment for processing of excavated and construction materials; treatment enclosures; and any other temporary and permanent works required;
- in connection with the Marine Works, the following additional works—
 - the provision of temporary moorings, berths and piers (including dolphins), other equipment and facilities, pontoons and other floating structures and temporary works platforms and apparatus (including as necessary piling for support of such structures) for use by vessels in construction and maintenance of the authorised development;
 - dredging;
 - shore protection works;
 - temporary access ramps and slipways;
 - temporary causeway and haul roads;
 - provision of fish recovery and return outfall and acoustic fish deterrent systems;
 - the provision of buoys, beacons, fenders and other navigational warning or ship impact protection works;
- in connection with Work No. 2, provision of new footpaths; walls and fencing; planting; and ecology ponds;
- in connection with Work No.s 3A, 5, 6 and 7 the following additional works—
 - demolition/removal of temporary buildings, amenity buildings; hard-standing, parking areas; associated structures and plant; and associated post-operation phase work;
 - perimeter and internal fencing (including ecological fencing where necessary); pedestrian/footpath connections; and signage; secured entrances, gates and barriers;
- in connection with Work No.s 1J, 6, 7, 8, 9, 10 and 11 the following additional works—
 - alteration of layout of a street including widening the carriageway of a street, altering the level of any kerb footway, cycleway or verge within a street and surface treatments;
 - relocation and provision of street lighting;
 - works to place, alter, remove or maintain street furniture, transport infrastructure and apparatus, including the provision of temporary bus lay-bys;
 - relocation and provision of road traffic signs and markings; and
 - diversions or modifications (both temporary and permanent) of existing vehicle and pedestrian access routes (including footpaths and cycleways) and subsequent reinstatement of existing routes, and works to create permissive rights of way;
- works to trees, hedges and shrubs;
- habitat creation and management;
- permanent and temporary works for the benefit or protection of land or structures affected by the authorised development (including diversion or provision of utilities apparatus, private means of access and protective, survey and monitoring works to land, buildings and other structures);
- such other works as may be necessary for the purposes of or in connection with the construction, operation and maintenance of the authorised development which do not give rise to any materially new or materially different environmental effects from those

assessed as set out in the Environmental Statement, except that this paragraph will not apply to Work No.s 3, 6 and 7 once the decommissioning or restoration of those Works has commenced.

SCHEDULE 2

APPROVED PLANS

Article 2

PART 1

ORDER LIMITS PLANS

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
Wylfa Newydd Development Area – Work No.s 1, 2, 3, 4, 12 and 16				
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00002	1.0	Wylfa Newydd Development Area, Order Limits, Sheet 1	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00003	1.0	Wylfa Newydd Development Area, Order Limits, Sheet 2	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00004	1.0	Wylfa Newydd Development Area, Order Limits, Sheet 3	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00005	1.0	Wylfa Newydd Development Area, Order Limits, Sheet 4	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00006	1.0	Wylfa Newydd Development Area, Order Limits, Sheet 5	1:2500	A0
A5025 Off-Line Highway Improvement Works – Work No.s 8, 9 and 11				
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00007	1.0	A5025 Off-line Highways Improvements, Section 1 - Valley, Order Limits	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00008	1.0	A5025 Off-line Highways Improvements, Section 3 - Llanfachraeth, Order Limits	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00011	1.0	A5025 Off-line Highways Improvements, Section 7 - Cefn Coch, Order Limits	1:2500	A0
Dalar Hir Park and Ride Facility – Work No. 6				
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00012	1.0	Park and Ride - Dalar Hir, Order Limits	1:1250	A0
Parc Cybi Logistics Centre – Work No. 7				
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00013	1.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Order Limits	1:1250	A0
Ecological Compensation Sites – Work No.s 13, 14 and 15				
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00016	1.0	Ecological Compensation Site, Cors Gwawr, Order Limits	1:1250	A0
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00017	1.0	Ecological Compensation Site, Cae Canol-Dydd, Order Limits	1:1250	A0
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00018	1.0	Ecological Compensation Site, Ty Du, Order Limits	1:1250	A0
A5025 Off-Line Highway Improvement Works (Section 5 - Llanfaethlu) and Off-Site Power Station Facilities – Work No.s 5 and 10				
WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00019	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 5 and Off-Site Power, Station Facilities - Llanfaethlu, Order Limits	1:2500	A0

PART 2

WORK PLANS

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
Wylfa Newydd Development Area – Work No.s 1, 2, 3, 4, 12 and 16				
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00001	3.0	Wylfa Newydd Development Area, Works Plan, Sheet 1	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00002	3.0	Wylfa Newydd Development Area, Works Plan, Sheet 2	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00003	3.0	Wylfa Newydd Development Area, Works Plan, Sheet 3	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00004	3.0	Wylfa Newydd Development Area, Works Plan, Sheet 4	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00005	3.0	Wylfa Newydd Development Area, Works Plan, Sheet 5	1:2500	A0
A5025 Off-Line Highway Improvement Works – Work No.s 8, 9, 10 and 11				
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00006	3.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 1 - Valley, Works Plan	1:1000	A0
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00007	3.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 3 - Llanfachraeth, Works Plan	1:1250	A0
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00008	3.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 5 - Llanfaethlu, Works Plan	1:1250	A0
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00010	3.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 7 - Cefn Coch, Works Plan	1:1250	A0
Off-Site Power Station Facilities – Work No. 5				
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00009	3.0	Off-Site Power Station Facilities - Llanfaethlu, Works Plan	1:1250	A0
Dalar Hir Park and Ride Facility – Work No. 6				
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00011	3.0	Park and Ride - Dalar Hir, Works Plan	1:1250	A0
Parc Cybi Logistics Centre – Work No. 7				
WN0902-HZDCO-WPN-DRG-00012	3.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Works Plan	1:1250	A0
Ecological Compensation Sites – Work No.s 13, 14 and 15				
WN0902- HZDCO-WPN-DRG-00018	3.0	Ecological Compensation Site, Cors Gwawr, Works Plan	1:1250	A0
WN0902- HZDCO-WPN-DRG-00019	3.0	Ecological Compensation Site, Cae Canol-Dydd, Works Plan	1:1250	A0
WN0902- HZDCO-WPN-DRG-00020	3.0	Ecological Compensation Site, Ty Du, Works Plan	1:1250	A0

PART 3

LAND PLANS

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
Wylfa Newydd Development Area – Work No.s 1, 2, 3, 4, 12 and 16				
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00002	5.0	Wylfa Newydd Development Area, Land Plan, Sheet 1	As shown	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00003	5.0	Wylfa Newydd Development Area, Land Plan, Sheet 2	As shown	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00004	5.0	Wylfa Newydd Development Area, Land Plan, Sheet 3	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00005	5.0	Wylfa Newydd Development Area, Land Plan, Sheet 4	As shown	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00006	5.0	Wylfa Newydd Development Area, Land Plan, Sheet 5	1:2500	A0
A5025 Off-Line Highway Improvement Works – Work No.s 8, 9 and 11				
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00007	5.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 1 - Valley, Land Plan	As shown	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00008	5.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 3 - Llanfachraeth, Land Plan	As shown	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00011	5.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 7 - Cefn Coch, Land Plan	As shown	A0
Dalar Hir Park and Ride Facility – Work No. 6				
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00012	5.0	Park and Ride – Dalar Hir, Land Plan	As shown	A0
Parc Cybi Logistics Centre – Work No. 7				
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00013	5.0	Logistics Centre – Parc Cybi, Land Plan	As shown	A0
Crown and Special Category Land				
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00014	5.0	Wylfa Newydd Development Area, Crown Land Plan	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00015	5.0	Wylfa Newydd Development Area, Special Category Land Plan	1:2500	A0
Ecological Compensation Sites – Works No.s 13, 14 and 15				
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00016	5.0	Ecological Compensation Site, Cors Gwawr, Land Plan	1:1250	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00017	5.0	Ecological Compensation Site, Cae Canol-Dydd, Land Plan	1:1250	A0
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00018	5.0	Ecological Compensation Site, Ty Du, Land Plan	1:1250	A0
A5025 Off-Line Highway Improvement Works (Section 5 - Llanfaethlu) and Off-Site Power Station Facilities – Work No.s 5 and 10				
WN0902-HZDCO-LPN-DRG-00019	5.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 5 and Off-Site Power, Station Facilities - Llanfaethlu, Land Plan	As shown	A0

PART 4

PARAMETER PLANS

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
Wylfa Newydd Development Area – Work No.s 1 and 3				
WN0902-HZDCO-MSP-DRG-00002	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Power Station Site, Parameter Plan	1:2500	A1
WN0902-HZDCO-MSP-DRG-00008	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Power Station Site, Construction Parameter Plan	1:5000	A0
WN0902-HZDCO-SCA-DRG-00001	2.0	Wylfa Newydd Development Area, Site Campus, Parameter Plan	1:1250	A1
WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00001	1.0	Wylfa Newydd Development Area, Marine Works, Parameter Plan, Permanent Works	1:2000	A1
WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00002	1.0	Wylfa Newydd Development Area, Marine Works, Parameter Plan, Temporary Works	1:2000	A1
WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00003	1.0	Wylfa Newydd Development Area, Marine Works, Parameter Plan, Dredging	1:2000	A1
Off-Site Power Station Facilities – Work No. 5				
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00001	1.0	Off-Site Power Station Facilities, -Llanfaethlu, Parameter Plan	1:500	A1
Dalar Hir Park and Ride Facility – Work No. 6				
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00032	4.0	Park and Ride – Dalar Hir, Parameter Plan	As shown	A1
Parc Cybi Logistics Centre – Work No. 7				
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00014	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Parameter Plan	1:500	A1

PART 5

RIGHTS OF WAY PLANS

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
Wylfa Newydd Development Area – Work No.s 1, 2, 3, 4, 12 and 16				
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, Extinguishment and Stopping Up, For Construction - Sheet 1	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, Extinguishment and Stopping Up, For Construction - Sheet 2	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, Extinguishment and Stopping Up, For Construction - Sheet 3	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00017	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, Extinguishment and Stopping Up, For Construction - Sheet 4	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, Extinguishment and Stopping Up, For Construction - Sheet 5	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00019	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, During Construction - Sheet 1	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00020	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, During Construction - Sheet 2	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00021	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, During Construction - Sheet 3	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00022	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, During Construction - Sheet 4	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00023	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Rights of Way, During Construction - Sheet 5	1:2500	A0
Wylfa Newydd Development Area (Power Station Access Junction) – Work No. 1J				
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 9 Power Station Access Road Junction (Work No. 1J), Rights of Way	1:1000	A1
A5025 Off-Line Highway Improvement Works (Section 1 – Valley) – Work No.s 8, 9, 10 and 11				
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 1 - Valley, Rights of Way	As shown	A1
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 3 - Llanfachraeth, Rights of Way, Sheet 1	1:2500	A1
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 3 - Llanfachraeth, Rights of Way, Sheet 2	As shown	A1
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 5 - Llanfaethlu, Rights of Way	As shown	A1
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements, Section 7 - Cefn Coch, Rights of Way	As shown	A1
Off-Site Power Station Facilities – Work No. 5				
WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00010	4.0	Off-Site Power Station Facilities, Rights of Way	1:500	A1

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
Dalar Hir Park and Ride Facility – Work No. 6				
WN0902-HZDCO- ROW-DRG-00012	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Rights of Way	As shown	A0
Parc Cybi Logistics Centre – Work No. 7				
WN0902-HZDCO- ROW-DRG-00013	4.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Rights of Way	1:1000	A1
Ecological Compensation Sites – Work No.s 13, 14 and 15				
WN0902-HZDCO- ROW-DRG-00031	4.0	Ecological Compensation Site, Cors Gwawr, Rights of Way, Stopped Up or Diverted	1:1250	A0
WN0902-HZDCO- ROW-DRG-00032	4.0	Ecological Compensation Site, Cae Canol Dydd, Rights of Way, Stopped Up or Diverted	1:1250	A0
WN0902HZDCO- ROW-DRG-00033	4.0	Ecological Compensation Site, Ty Du, Rights of Way, Stopped Up or Diverted	1:1250	A0

PART 6

DETAILED DESIGN DRAWINGS

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
Wylfa Newydd Development Area – Work No.s 1, 2, 3 and 4				
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00031	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Landscaping Retention Plan, Sheet 1	As shown	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00032	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Landscaping Retention Plan, Sheet 2	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00033	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Landscaping Retention Plan, Sheet 3	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00034	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Landscaping Retention Plan, Sheet 4	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00035	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Landscaping Retention Plan, Sheet 5	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Important Hedgerow Removal, Sheet 1	As shown	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Important Hedgerow Removal, Sheet 2	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Important Hedgerow Removal, Sheet 3	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Important Hedgerow Removal, Sheet 4	1:2500	A0
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041	4.0	Wylfa Newydd Development Area, Important Hedgerow Removal, Sheet 5	1:2500	A0
Wylfa Newydd Development Area (Power Station Access Junction) – Work No. 1J				
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00063	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J), Proposed General Arrangement	As Shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00064	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 9 - Power Station Access Road Junction (Work No. 1J), Proposed Site Clearance Plan	1:1000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00065	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 9 - Power Station Access Road Junction (Work No. 1J), Proposed Drainage Plan	As Shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00066	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 9 - Power Station Access Road Junction (Work No. 1J), Proposed Cross Section 9A-A & 9B-B	1:100	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00067	4.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 9 - Power Station Access Road Junction (Work No. 1J), Proposed Cross Section 9C-C	1:100	A1
Parc Cybi Logistics Centre – Work No. 7				
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00016	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi, General Arrangement and Finished Levels	As Shown	A1

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00017	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Proposed Highways General Arrangement Plan	As Shown	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00019	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Proposed Surface Water and Foul Water Drainage Plan	1:500	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00020	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Site Utilities and Proposed Connections to Existing Statutory Undertakers	1:500	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00022	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Existing and Proposed Site Cross Sections	1:500	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00023	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi - Office/Welfare Building, Plans and Sections	1:100	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00024	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi – Office/Welfare Building, Elevations	1:100	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00025	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi - Miscellaneous Buildings and Structures, Plans and Elevations	As shown	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00029	2.0	Logistics Centre - Parc Cybi, Clearance and Demolition Plan	1:500	A1
Dalar Hir Park and Ride Facility – Work No. 6				
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00033	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Site Layout Plan	As shown	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00034	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Clearance and Demolition Plan	1:1250	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00035	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Proposed Landscape Masterplan and Finished Levels	1:1250	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00036	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Proposed Highways General Arrangement Plan	1:1250	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00038	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Proposed Surface Water and Foul Water Drainage Plan	1:1250	A0
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00039	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Site Utilities and Proposed Connections to Existing Statutory Undertakers	1:1250	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00040	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Proposed Restoration Plan Post Operation	1:1250	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00041	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Existing and Proposed Site Cross Sections, Sheet 1	1:500	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00042	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Existing and Proposed Site Cross Sections, Sheet 2	1:500	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00043	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Existing and Proposed Site Cross Sections, Sheet 3	1:500	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00044	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Bus Transport Facility Building, Plans and Sections	1:100	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00045	4.0	Park and Ride - Dalar Hir - Bus Transport Facility Building, Elevations	1:100	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00046	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Bus Shelters, Roof Plan and Elevations	1:100	A1
WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00047	4.0	Park and Ride - Dalar Hir, Miscellaneous Buildings and Structures	As shown	A1
A5025 Off-Line Highway Improvement Works (Section 1 – Valley) – Work No. 8				
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00002	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 1 - Valley, Proposed General Arrangement Plan (Sheet 1)	As shown	A1

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00003	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 1 - Valley, Proposed General Arrangement Plan (Sheet 2)	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00004	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 1 - Valley, Proposed Site Clearance Plan	1:2000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00005	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 1 - Valley, Proposed Drainage Plan, Sheet 1	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00006	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 1 - Valley, Proposed Drainage Plan, Sheet 2	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00008	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 1 - Valley, Proposed Cross Sections 1A-A and 1B-B	1:100	A1
A5025 Off-Line Highway Improvement Works (Section 3 – Llanfachraeth) – Work No. 9				
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00013	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed General Arrangement Plan (Sheet 1)	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00014	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed General Arrangement Plan (Sheet 2)	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00015	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed General Arrangement Plan (Sheet 3)	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00016	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed General Arrangements Plan (Sheet 4)	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00017	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Site Clearance Plan, Sheet 1	1:1000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00018	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Site Clearance Plan, Sheet 2	1:1000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00019	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Site Clearance Plan, Sheet 3	1:1000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00020	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Site Clearance Plan, Sheet 4	1:1000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00021	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Drainage Plan, Sheet 1	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00022	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Drainage Plan, Sheet 2	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00023	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Drainage Plan, Sheet 3	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00024	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Drainage Plan, Sheet 4	As shown	A1

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00026	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Cross Section 3A-A & 3B-B	1:200	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00027	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Cross Section 3C-C & 3D-D	1:200	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00028	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Cross Section 3E-E & 3F-F	1:200	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00029	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Cross Section 3G-G and 3H-H	1:200	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00030	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 3 - Llanfachraeth, Proposed Cross Section 3I-I	1:100	A1
A5025 Off-Line Highway Improvement Works (Section 5 – Llanfaethlu) – Work No. 10				
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00037	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 5 - Llanfaethlu, Proposed General Arrangement Plan - Sheet 1	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00038	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 5 - Llanfaethlu, Proposed General Arrangement Plan - Sheet 2	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00039	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 5 - Llanfaethlu, Proposed Site Clearance Plan, Sheet 1	1:1000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00040	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 5 - Llanfaethlu, Proposed Site Clearance Plan, Sheet 2	1:1000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00041	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 5 - Llanfaethlu, Proposed Drainage Plan, Sheet 1	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00042	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 5 - Llanfaethlu, Proposed Drainage Plan, Sheet 2	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00044	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 5 - Llanfaethlu, Proposed Cross Section 5A-A and 5B-B	1:200	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00045	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 5 - Llanfaethlu, Proposed Cross Section 5C-C and 5D-D	1:200	A1
A5025 Off-Line Highway Improvement Works (Section 7 – Cefn Coch) – Work No. 11				
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00049	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed General Arrangement, Sheet 1	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00050	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed General Arrangement, Sheet 2	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00051	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed General Arrangement, Sheet 3	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00052	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed Site Clearance Plan, Sheet 1	1:1000	A1

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00053	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed Site Clearance Plan, Sheet 2	1:1000	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00054	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed Drainage Plan, Sheet 1	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00055	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed Drainage Plan, Sheet 2	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00056	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed Drainage Plan, Sheet 3	As shown	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00058	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed Cross Section 7A-A & 7B-B	1:200	A1
WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00059	1.0	A5025 Off-line Highway Improvements Section 7 - Cefn Coch, Proposed Cross Section 7C-C	1:200	A1
Site Preparation and Clearance – Work No. 12				
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00001	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Site Plan Work No. 12 (Site Preparation and Clearance Works)	1:5000	A0
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00002	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Main Site Compound Layout (Phase A)	1:500	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00004	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Existing Power Station Road Crossing (Phase F)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00005	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Cemlyn Road Crossing (Phase F)	1:500	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00006	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Site Plan (Phase G)	1:5000	A0
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00007	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Remediation Processing Compound Layout (Phase G)	As shown	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00009	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 1 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00010	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 2 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00011	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 3 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00012	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 4 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00013	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 5 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00014	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 6 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00015	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 7 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00016	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 8 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00017	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 9 Layout (Phase E)	1:200	A1

<i>Drawing Number</i>	<i>Rev</i>	<i>Drawing Title</i>	<i>Scale</i>	<i>Paper size</i>
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00018	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Compound 10 Layout (Phase E)	1:200	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00019	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Site Plan (Phase B)	1:5000	A0
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00022	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Indicative Site Plan (Phase C)	1:5000	A0
WN0903-HZDCO-SPC1-DRG-00023	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed Temporary Construction Fencing	1:25	A3
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00024	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed CPNI Fencing (Centre for Protection of National Infrastructure)	1:25	A3
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00025	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Proposed 0.9m High Temporary Internal Boundary Fencing, Elevation And Section	1:50	A3
WN0903-HZDCO-SPC1-DRG-00026	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Miscellaneous Buildings and Structures, Elevations	As shown	A3
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00028	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Tree and Hedgerow Removal Plan, Sheet 1	As shown	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00029	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Tree and Hedgerow Removal Plan, Sheet 2	As shown	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00030	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Tree and Hedgerow Removal/Retention Plan, Sheet 3	As shown	A1
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00031	1.0	Site Preparation and Clearance Works, Tree and Hedgerow Removal Plan, Sheet 4	1:2500	A1
Work No. 16 – Diversion Works				
WN0902-HZDCO-SPC1-DRG-00021	1.0	Proposed Afon Cafnan Tributary Diversion Plan and Section (Phase D)	As shown	A1
Wylfa Newydd Development Area Access Road				
WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00042	1.0	Access Road Plan	1:5000	A1

SCHEDULE 3

REQUIREMENTS

Article 3

Interpretation

1.—(1) In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Schedule have the following meanings, unless the context provides otherwise—

“A5025 Off-Line Highway Improvements” means Work No.s 8-11 and any other associated development related to such works described in Schedule 1 (Authorised development) of this Order and any other Works authorised by this Order, and reference to any part of the A5025 Off-Line Highway Improvements is reference to any one of the Works comprising the A5025 Off-Line Highway Improvements;

“A5025 Off-Line Highway Improvements Archaeological Mitigation Scheme” means the scheme for archaeological investigations within the Order Limits of the A5025 Off-Line Highway Improvements to be submitted for approval under Requirement OH1 and Schedule 4 (Control documents and schemes) of this Order;

“A5025 Off-Line Highway Improvements Construction Lighting Scheme” means the lighting scheme for the construction of the A5025 Off-Line Highway Improvements to be submitted for approval under Requirement OH1 and Schedule 4 of this Order;

“Abnormal Indivisible Loads Management Scheme” means the scheme to be submitted for approval under Requirement WN1 and Schedule 4 of this Order;

“Base” means the base of the breakwater measured at the interface with the finished seabed;

“Cadw” means the Welsh Government’s historic environment service;

“Community Safety Management Scheme” means scheme submitted for approval under Requirement PW7 and Schedule 4 of this Order;

“Crest” means the nominal level top of the breakwater;

“Digital Infrastructure Plan” means plan relating to broadband and mobile capacity prepared under Requirement PW11 and Schedule 4 of this Order;

“Ecological Compensation Site Works” means Work No.s 13-15 and any other authorised development related to such works described in Schedule 1 of this Order and any other Works authorised by this Order, and reference to any “Ecological Compensation Site” is a reference to any one of the Works comprising the Ecological Compensation Site Works;

“ECoW” means the ecological clerk of works;

“ESL Building” means the environmental survey laboratory building which forms part of the Off-Site Power Station Facilities as described in Schedule 1;

“European Protected Species” has the same meaning as in regulations 42 and 46 of the Conservation of Habitats and Species Regulations 2017(a);

“Existing Power Station” means the existing Magnox nuclear power station at Wylfa;

“Great Crested Newt Receptor Site” means a zone within the Cae Gwyn SSSI adjacent to the WNDA (as shown on Figure D9-4 of the Environmental Statement);

“Grid Connection” means Work No. 4 and any other authorised development related to such works described in Schedule 1 of this Order and any other Works authorised by this Order;

“HGV” means heavy goods vehicle;

“Holyhead North” means an offshore disposal site (IS043) located west of Holy Island, Anglesey, approximately 18km from the Marine Works at Porth-y-Pistyll, Anglesey;

(a) S.I. 2017/1012.

“HV” means high voltage;

“Key Mitigation” means the Park and Ride Facility, Logistics Centre, A5025 Off-Line Highway Improvements, Marine Off-Loading Facility, Ecological Compensation Sites, Site Campus and landscape mounds within the WNDA;

“Llanfachraeth Water Vole Enhancement Area” means the area between the Afon Alaw and its southern side channel;

“Local Provenance” means plants that are grown from seed collected from healthy plants growing near to and in similar environmental conditions as the planting at the site, which gives new plants the best chance of survival;

“Logistics Centre” means Work No. 7 described in Schedule 1 of this Order and any other Works authorised by this Order or, as the case may require, any part of those works;

“Logistics Centre Archaeological Mitigation Scheme” means the scheme for archaeological investigations within the Order Limits of the Logistics Centre to be submitted for approval under Requirement LC1 and Schedule 4 of this Order;

“Logistics Centre Lighting Scheme” means the lighting scheme for the construction and operation of the Logistics Centre to be submitted for approval under Requirement LC1 and Schedule 4 of this Order;

“Magnox” means Magnox Limited (Company No. 2264251);

“marine works consultee” means either or both IACC and NRW, where IACC should be consulted in respect of any Marine Work Requirements relating to land seaward of the MHWS, and NRW should be consulted in respect of any Marine Work Requirements relating to land above the MHWS;

“Marine Works Requirement” means Requirements WN28 to WN32;

“MEEG/AECC Building” means the mobile emergency equipment garage and alternative emergency control centre building which forms part of the Off-Site Power Station Facilities as described in Schedule 1;

“MUGA” means multi-use games area which forms part of the Site Campus;

“Notable Wildlife” Enhancement Area” means the 15 hectares of land at Pen Carreg, within the western part of the Order Limits for the WNDA (as shown on Figure D9-9 of the Environmental Statement);

“North Anglesey” means the area identified as Anglesey North on Figure C1-2 of the Environmental Statement;

“Off-Site Power Station Facilities” means Work No. 5 and any other associated development related to such work described in Schedule 1 (Authorised development) of this Order and any other Works authorised by this Order or, as the case may require, any part of those works;

“Off-Site Power Station Facilities Archaeological Mitigation Scheme” means the scheme for archaeological investigations within the Order Limits of the Off-Site Power Station Facilities to be submitted for approval under Requirement OPSF1 and Schedule 4 of this Order;

“Off-Site Power Station Facilities Construction Lighting Scheme” means the lighting scheme for the construction of the Off-Site Power Station Facilities to be submitted for approval under Requirement OPSF1 and Schedule 4 of this Order;

“Off-Site Power Station Facilities Operational Lighting Scheme” means the lighting scheme for the operation of the Off-Site Power Station Facilities to be submitted for approval under Requirement WN13 and Schedule 4 of this Order;

“Park and Ride Archaeological Mitigation Scheme” means the scheme for archaeological investigations within the Order Limits of the Park and Ride facility to be submitted for approval under Requirement PR1 and Schedule 4 of this Order;

“Park and Ride facility” means Work No. 6 and any other associated development related to such work described in Schedule 1 of this Order and any other Works authorised by this Order;

“Park and Ride Lighting Scheme” means the lighting scheme for the construction and operation of the Park and Ride facility to be submitted for approval under Requirement PR1 and Schedule 4 of this Order;

“Parking Phasing Scheme” means the scheme for the provision of parking during the construction of the authorised development to be submitted for approval under Requirement PW7 and Schedule 4 of this Order;

“platform” means any area of level surface;

“Power Station” means Work No.s 1-4 as described in Schedule 1 of this Order;

“Power Station Works” means Work No.s 1A-D, 1I-O, 2, 4 and 16 described in Schedule 1 of this Order and any other Works authorised by this Order or, as the case may require, any part of those works, and reference to any part of the Power Station Works is reference to any one of the Power Station Works;

“Protest Management Scheme” means the scheme to be submitted for approval under Requirement WN1 and Schedule 4 of this Order;

“Reptile Receptor Site” means the 5 hectares of land at Mynydd Ithel, within the south west of the Order Limits at the WNDA (as shown on Figure D9-8 of the Environmental Statement);

“site access arrangements” means the new junction comprising of two-lane entrance and single lane bus exit road for the Park and Ride facility from the existing A55-A5 junction northern roundabout (Junction 4) at the western tip of the Park and Ride facility;

“Site Campus” means Work No. 3A and any other associated development related to such work described in Schedule 1 of this Order and any other Works authorised by this Order or, as the case may require, any part of those works, and reference to “Site Campus site” means the area within the Works Area for Work No. 3A as shown on the Work Plans;

“Site Campus Access Road” means Work No. 3B and any other associated development related to such work described in Schedule 1 of this Order and any other Works authorised by this Order or, as the case may require, any part of those works;

“Site Campus Works” means Work No.s 3A and 3B and any other associated development related to such works described in Schedule 1 of this Order and any other Works authorised by this Order or, as the case may require, any part of those works;

“SSSI” means site of special scientific interest;

“Tern Compensation Sites” means any of the identified sites at: Dulas Bay; Glan y Môr; Morfa Madryn; Abermenai Point; or ‘Tern Island’ (Inland Sea); or any other site which forms a suitable compensation site for one or more of breeding Sandwich tern, common tern or Arctic tern;

“Tern Compensation Strategy” means the strategy included in Section 1 of the Main Power Station Site sub-CoCP and Marine Works sub-CoCP setting out the measures to provide suitable compensatory habitat for one or more of breeding Sandwich tern (*Sterna sandvicensis*), common tern (*Sterna hirundo*), or Arctic tern (*Sterna paradisaea*) on a Tern Compensation Site;

“Traffic Incident Management Scheme” means scheme submitted for approval under Requirement PW7 and Schedule 4 of this Order;

“Tre’r Gof and Cae Gwyn SSSI Hydro-ecological Monitoring and Mitigation Scheme” means the scheme submitted for approval under Requirement WN1 and Schedule 4 of this Order;

“Unit 1” or “Unit 2” means one of the twin unit nuclear reactors described in Work No. 1A of Schedule 1 of this Order and reference to “Unit” is to be construed as either unit;

“Unit 1 Commissioning Date” means the date on which first nuclear fuel assembly enters Unit 1;

“Unit 2 Commissioning Date” means the date on which first nuclear fuel assembly enters Unit 2;

“Valley Water Vole Enhancement Area” means the area to the north-west of Work No. 8;

“Wild Birds” has the same meaning as under the Wildlife and Countryside Act 1981(a);

“WNSA” means the area identified as the Wylfa Newydd Development Area Order Limits on WN0902-HZDCO-RLB-DRG-00002, WN0902-HZDCO-RLB-DRG-0003, WN0902-HZDCO-RLB-DRG-0004, WN0902-HZDCO-RLB-DRG-0005 and WN0902-HZDCO-RLB-DRG-0006 in Schedule 2 (Approved Plans);

“WNSA Archaeological Mitigation Scheme” means the scheme for archaeological investigations within the WNSA to be submitted for approval under Requirement WN1 and Schedule 4 of this Order;

“WNSA Operational Lighting Scheme” means the scheme for operational lighting within the WNSA to be submitted for approval under Requirement WN13 and Schedule 4 of this Order;

“WNSA Overarching Construction Drainage Scheme” means the drainage scheme for the WNSA during construction to be submitted for approval under Requirement WN1 and Schedule 4 of this Order;

“WNSA Overarching Construction Lighting Scheme” means the lighting scheme for the WNSA during construction to be submitted for approval under Requirement WN1 and Schedule 4 of this Order;

“Wylfa Newydd Code of Conduct” means the code of conduct prepared in accordance with the principles in the Workforce Management Strategy under Requirement PW8; and

“Wylfa Newydd Development Area Retention Plans” means the retention plans for the WNSA as listed in Schedule 2 of this Order comprising WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00031, WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00032, WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00033, WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00034 and WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00035.

(2) Where, under any of the Requirements, the approval or agreement of the discharging authority or another person is required—

- (a) the matter which requires approval or agreement must be submitted in writing for such approval or agreement; and
- (b) the approval or agreement must be given in writing.

(3) Where any Requirement—

- (a) refers to a scheme, drawing, document or plan, that scheme, document or plan will be taken to be the version certified by the Secretary of State under article 76 (Certification of plans, etc.) of this Order or to any subsequent version of that scheme, drawing, document or plan approved by the discharging authority under a Requirement; or
- (b) provides that the authorised development is to be carried out in accordance with details, or a scheme, plan or other document approved by the discharging authority, the approved details, scheme, plan or other document must be taken to include any amendments or revisions subsequently approved by the discharging authority.

(4) Where an approval of details or other document is required under the terms of any Requirement or where compliance with a document contains the wording “unless otherwise agreed” by the discharging authority, such approval of details or of any other document (including any subsequent amendments or revisions) or agreement by the discharging authority is not to be given except in relation to minor or immaterial changes or deviations where it has been demonstrated to the satisfaction of the discharging authority that the subject matter of the approval or agreement sought does not give rise to any materially new or materially different environmental effects to those assessed in the Environmental Statement and do not go beyond the maximum parameters assessed within the Environmental Statement.

(5) Where any Requirement identifies a parameter for a building or structure, that parameter identifies the envelope for that building or structure and does not include any external projections including telecommunications infrastructure (including aerials and satellites), access structures

(a) 1981 c.69.

and safety measures (including ladders and handrails), mechanical plant, utilities infrastructure (including solar panels), minor architectural features (including gutters and lighting), external surface level areas and associated compounds and storage areas.

(6) Unless otherwise provided in this Order, where a Requirement relates to a specific site or Works and it specifies “commencement of development”, it refers to the commencement of development on that site or in relation to those Works only.

(7) For the purposes of Requirement OH6, the parameters for viaducts, overbridges and underpasses are to be measured as follows—

- (a) In respect of viaducts and overbridges—
 - (i) length is to be measured as the inside horizontal dimension from abutment to abutment;
 - (ii) height is to be measured as the vertical dimension from existing ground level to the top of the highest part of the bridge structure; and
 - (iii) width is to be measured as the overall horizontal width of bridge at its midpoint.
- (b) In respect of underpasses—
 - (i) length is to be measured as the overall horizontal dimension of the underpass structure;
 - (ii) height is to be measured as the internal vertical height of the underpass; and
 - (iii) width is to be measured as the internal horizontal width of the underpass.

(8) Unless otherwise provided in this Order, all maximum and minimum heights are to be measured from above finished ground level.

(9) For the purposes of these Requirements the authorised development is divided up into the following sites or Works, as shown on Works Plans WN0902-HZDCO-DRG-00001 to WN0902-HZDCO-DRG-0020—

- (a) Project wide (“PW”);
- (b) Site preparation and clearance (“SPC”) (Work No. 12);
- (c) Works within the Wylfa Newydd Development Area (“WN”)—
 - (i) Power Station Works (Work No.s 1A-D, 1I-O, 4 and 16);
 - (ii) Site Campus (Work No. 3); and
 - (iii) Marine Works (Work No.s 1E-1H);
- (d) Off-Site Power Station Facilities (“OPSF”) (Work No. 5);
- (e) Park and Ride facility (“PR”) (Work No. 6);
- (f) Logistics Centre (“LC”) (Work No. 7);
- (g) A5025 Off-Line Highway Improvements (“OH”) (Work No.s 8-11); and
- (h) Ecological Compensation Site Works (“ECS”) (Work No.s 13-15).

(10) For the purposes of discharging Requirements in phases, the undertaker may—

- (a) submit a plan or plans to the discharging authority identifying a part or parts of any of the sites to which each phase or design relates; or
- (b) submit notices to the discharging authority in respect of individual or combined work packages.

Project-wide Requirements

2.—(1) Requirements PW1 to PW11 relate to the whole of the authorised development, except where otherwise indicated—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
PW1	Time limits for commencement of the authorised development The authorised development must commence within 6 years of the date on which this Order is made.
PW2	Phasing of the authorised development (1) The delivery of Key Mitigation must be in accordance with the Phasing Strategy, unless otherwise approved by IACC in consultation with the Welsh Ministers and NRW. (2) Written notice of the commencement and completion of the Key Mitigation identified in the Phasing Strategy must be given to IACC and NRW at least 10 working days in advance of the Key Mitigation being commenced or completed, as the case may be.
PW3	Construction Method Statement (1) The construction of the Power Station Works, Site Campus Works and Marine Works must be carried out in accordance with the phasing and construction methodologies set out in Construction Method Statement, unless otherwise approved by IACC in consultation with NRW. (2) The construction of Power Station Works, Site Campus Works, and Marine Works must be in general accordance with the Construction Method Statement to the extent that any departure from the timing and methodologies identified in the Construction Method Statement gives rise to any materially new or materially different environmental effects from those assessed in the Environmental Statement.
PW4	Notice of completion and operational use The undertaker must at least 10 working days in advance of the completion of any Work comprising the authorised development serve notice in writing to IACC as well as NRW (in respect of Marine Works), of the date of completion of construction and intended date of operation for that Work.
PW5	European Protected Species: pre-commencement surveys (1) No part of the authorised development may commence until pre-commencement surveys for that part have been carried out by or on behalf of the ECoW to establish whether any European Protected Species are present on any of the land affected, or are likely to be affected by that part of the authorised development or in any of the trees or shrubs to be lopped or felled as part of construction of that part.(2) Where a European Protected Species is shown to be present, construction of that part of the authorised development must not commence until, after consultation with NRW and IACC, the undertaker has obtained the necessary European Protected Species licence(s). (3) Any pre-commencement survey for European Protected Species undertaken in accordance with the Wylfa Newydd CoCP or relevant sub-CoCP will be deemed to be undertaken pursuant to this Requirement.
PW6	Protection of breeding Wild Birds (1) No on-site vegetation clearance works for any part of the authorised development may occur within the period of March to August (inclusive) of any year unless a pre-commencement survey for that part has been carried out by, or on behalf of, the ECoW to establish whether any nest, or habitat with the potential to support nesting birds (including ground nesting species), is present on any of the land affected, or likely to be present, within any part of the authorised development or in any of the trees or shrubs to be lopped or felled as part of clearance of that part. (2) Where any active nests are shown to be present, either through the pre-commencement survey under paragraph (1) or at any time when carrying out the authorised development— (a) clearance of that part of the authorised development must not commence or must cease (if already commenced) until a written scheme for the protection and mitigation measures for nesting birds has been submitted to and approved by IACC; (b) the written scheme submitted under sub-paragraph 2(a) must be prepared in consultation with the ECoW and provide that where nesting birds are identified,

(1) Ref	(2) Requirement
	relevant clearance works should cease within an appropriate distance of the nest until the birds have fledged and the nest is no longer in use; and (c) vegetation clearance works will be undertaken in accordance with the written scheme approved under sub-paragraph 2(a), unless otherwise agreed with IACC. (3) Where no active nests are shown to be present following pre-commencement surveys under paragraph (1), vegetation clearance and demolition works on that part of the authorised development may commence under supervision of the ECoW. (4) Any pre-commencement survey undertaken in accordance with the Wylfa Newydd CoCP or relevant sub-CoCP will be deemed to be undertaken pursuant to this Requirement.
PW7	Wylfa Newydd CoCP and schemes (1) The construction of the authorised development, and the operation of Work No.s 3, 6 and 7, must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP, unless otherwise approved by the IACC in consultation with NRW. (2) Except for Work No. 12, prior to the commencement of the authorised development the following schemes must be submitted to and approved by IACC— (a) Community Safety Management Scheme; (b) Traffic Incident Management Scheme; and (c) Parking Phasing Scheme. (3) All schemes submitted under paragraph (2) must be prepared in accordance with the details identified in Part 1 of Schedule 4 (Control documents and schemes) of this Order. (4) No part of the authorised development may commence until the schemes submitted under paragraph (2) have been approved by IACC in consultation with the relevant consultee identified for that scheme in Part 1 of Schedule 4. (5) Construction of the authorised development must be in accordance with the schemes approved under paragraph (4), unless otherwise agreed by IACC in consultation with the consultee identified in Part 1 of Schedule 4.
PW8	Wylfa Newydd workforce behaviour (1) The undertaker must comply with the Workforce Management Strategy during the construction of the authorised development, unless otherwise approved by the IACC in consultation with North Wales Police. (2) Except for Work No. 12, no construction of the authorised development may commence until the undertaker has provided a copy of the Wylfa Newydd Code of Conduct to IACC and North Wales Police for information. (3) The Wylfa Newydd Code of Conduct provided under paragraph (2) must be prepared in accordance with the principles set out in the Workforce Management Strategy, and in consultation with IACC and North Wales Police, and implemented throughout the construction of the authorised development. (4) Any revisions to the Wylfa Newydd Code of Conduct must be submitted for information to IACC and North Wales Police at least 2 months in advance of such revisions taking effect and must be in accordance with the principles set out in the Workforce Management Strategy. (5) Where any revisions are submitted to IACC under paragraph (4), the revised Wylfa Newydd Code of Conduct must be implemented for the remainder of the construction period.

(1) Ref	(2) Requirement
PW9	Date of commissioning and cessation (1) The undertaker must notify IACC of the Unit 1 Commissioning Date and Unit 2 Commissioning Date and operational period of each Unit as soon as reasonably practicable and, in any event, within 5 working days after the occurrence of those dates. (2) The undertaker must notify IACC of the date the authorised development permanently ceases to generate power (either actively generating electricity or being available to generate electricity on a standby basis) as soon as reasonably practicable and, in any event, within 3 months after the occurrence of that date.
PW10	Wylfa Newydd decommissioning scheme (1) Within 24 months of the undertaker serving a notice under PW9 (2), unless otherwise agreed with IACC, a decommissioning scheme for the demolition and removal of Work No.s 1, 4 and 5 and associated restoration works must be submitted to IACC for approval. (2) The decommissioning scheme submitted under paragraph (1) must include but not be limited to specific controls relating to— (a) lighting and effects on sensitive receptors; (b) groundwater flooding (including preliminary monitoring for a 2 year period following decommissioning to identify any necessary mitigation measures); (c) landscaping and site restoration to the equivalent pre-construction land use (including provision for existing landscaping to remain in-situ and habitat enhancement and creation); (d) decommissioning buildings and structures (including treatment and management of hazardous substances or re-use in relation to Work No. 5); (e) appropriate site drainage and management (including retention and maintenance measures); (f) methods for long-term care and maintenance of the reactor buildings in accordance with applicable regulations; (g) monitoring including analysis of historical data of geomorphological receptors (i.e. Esgair Gemlyn); (h) restoration and maintenance of structures to remain within watercourse; (i) management of waste generated during decommissioning of the Power Station; (j) timeframes for decommissioning, removal and restoration works; and (k) any other matters necessary due to legislative and regulatory requirements. (3) No demolition, removal and restoration works for Work No.s 1, 4 and 5 may commence until the scheme submitted under paragraph (1) has been approved by IACC. (4) The scheme approved under paragraph (1) must be implemented for the duration of decommissioning works, unless otherwise approved by IACC. (5) The decommissioning scheme approved under paragraph (3) will not apply to the decommissioning of Work No.s 3, 6 and 7 which are subject to Requirements WN27, PR8 and LC8. (6) No decommissioning scheme is required in relation to Work No.s 2, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 and 16.

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
PW11	Digital Infrastructure Plan (1) Except for Work No. 12, prior to the commencement of the authorised development, the undertaker must carry out a technical assessment of availability and capacity of mobile and broadband networks across North Anglesey and provide the results of this assessment to the IACC, North Wales Police, North Wales Fire and Rescue Service, North Wales Ambulance Services NHS Trust and the Welsh Ministers. (2) Within 3 months of the completion of the assessment under paragraph (1), the undertaker must prepare, in consultation with IACC, and submit for information to IACC and the Welsh Ministers a Digital Infrastructure Plan which outlines the measures that the undertaker will implement to mitigate any impacts that the construction workforce of the authorised development will have on existing mobile and broadband availability and capacity across North Anglesey. (3) The plan provided under paragraph (2) must be implemented prior to occupation of the Site Campus and for the duration of construction of the authorised development. (4) Any revisions to the plan prepared under paragraph (2) must be submitted for information to IACC and the Welsh Ministers at least 1 month in advance of such revisions taking place and must ensure the ongoing provision of mobile and broadband availability and capacity across North Anglesey during construction of the authorised development. (5) Where any revisions are submitted to IACC and the Welsh Ministers under paragraph (4), the revised plan must be implemented for the remainder of the construction of the authorised development.

Site preparation and clearance – Work No. 12 (WNTA)

3.—(1) Unless otherwise indicated, requirements SPC1 to SPC13 only apply to Work No. 12 and where notice has been given pursuant to article 5 (Effect of the Order on the site preparation permission) of this Order that such works are being undertaken pursuant to this Order—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
SPC1	Detailed Design Drawings Subject to article 5(5), Work No. 12 must be carried in accordance with the approved Detailed Design Drawings relating to the Work No. 12 in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, unless otherwise approved by IACC in consultation with NRW.
SPC2	Construction car parking Prior to commencement of Work No.12 45 parking spaces for use by construction workers shall be provided and available within the WNTA (including spaces allocated for disabled staff). The parking provided shall be made available for construction workers and shall be retained for the duration of the SPC works.
SPC3	Main Power Station Site sub-CoCP The construction of Work No. 12 must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the Main Power Station Site sub-CoCP, unless otherwise approved by IACC in consultation with NRW. In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and Main Power Station Site sub-CoCP, the Main Power Station Site sub-CoCP will prevail.
SPC6	Demolition of alternative emergency control centre/district survey laboratory Demolition of the existing Magnox alternative emergency control centre and district survey laboratory must not commence until an operational, replacement alternative emergency control centre and district survey laboratory have been provided.
SPC7	Existing archaeological programme Where Work No. 12 is required on land subject to an existing and ongoing

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
	archaeological programme, no works must commence until the archaeological works have been completed in accordance with the relevant written scheme of investigation.
SPC8	Archaeological written scheme of investigation (1) No development shall take place within the WNDA area until the implementation of a programme of archaeological work in accordance with a written scheme of investigation has been submitted to and approved by IACC in consultation with Cadw. (2) No demolition or development shall take place other than in accordance with the written scheme of investigation approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC. (3) Commissioning of Unit 2 shall not take place until the site investigation and post investigation assessment has been completed in accordance with the programme set out in the written scheme of investigation approved under paragraph 1 and the provision made for analysis, publication and dissemination of results and archive deposition has been secured.
SPC9	Water treatment scheme (1) No construction of Work No. 12 may commence until a scheme for water treatment relating to the cess pool and holding tanks associated with welfare facilities at the Power Station Site compound and the remediation processing compound has been submitted to and approved by IACC in consultation with NRW. (2) Construction of Work No. 12 must be undertaken in accordance with the scheme approved under paragraph (1), unless otherwise agreed.
SPC11	No surface water to highway No surface water from hard surfaces approved as part of Work No. 12 may discharge onto the county highway.
SPC12	Access (1) The first 8 metres from the nearside edge of the county highway of each new access route must be completed with a bitumen/concrete surface, with its gradient not exceeding 1 in 20 for the first 8 metres. (2) Gates must be set back a distance of 8 metres from the nearside edge of the adjoining carriageway with the gates opening inwards.
SPC13	Restoration scheme (1) In the event that the undertaker elects not to continue with the construction of Work No. 12, the undertaker must, within 1 month of its decision, serve notice in writing to IACC of the date of cessation of construction. (2) Within 6 months of notice being served under paragraph (1), a restoration scheme must be submitted to IACC for approval in consultation with NRW. (3) The restoration scheme submitted under paragraph (2) must include a restoration code of construction practice which sets out the methods and strategies to be followed by the undertaker in undertaking the restoration of those parts of the WNDA affected by Work No. 12. (4) No restoration of those parts of the WNDA affected by Work No. 12 may commence until IACC has approved the scheme submitted under paragraph (2). (5) Restoration of those parts of the WNDA affected by Work No. 12 must be undertaken in accordance with the restoration scheme approved under paragraph (2) and completed within 12 months of approval, unless otherwise approved by IACC.

Power Station Works – Work No. 1A-D, 1I-O, 2, 4 and 16 (WNDA)

4.—(1) Except for Work No. 12 and where otherwise indicated, Requirements WN1 to WN19 relate to the Power Station Works—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
WN1	Main Power Station Site sub-CoCP and schemes (1) Except for Work No. 1J, the construction of the Power Station Works must be

(1) Ref	(2) Requirement
	carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the Main Power Station Site sub-CoCP, unless otherwise approved by IACC. In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and Main Power Station Site sub-CoCP, the Main Power Station Site sub-CoCP will prevail. (2) The construction of Work No. 1J must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP, unless otherwise approved by IACC. In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP, the A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP will prevail. (3) Prior to the commencement of the Power Station Works, Marine Works or Site Campus the following schemes must be submitted to and approved by IACC— (a) WNDA Archaeological Mitigation Scheme, including a written scheme of investigation; (b) Abnormal Indivisible Loads Management Scheme; (c) WNDA Overarching Construction Drainage Scheme; (d) Protest Management Scheme; (e) Tre'r Gof and Cae Gwyn SSSI Hydro-ecological Monitoring and Mitigation Scheme; and (f) WNDA Overarching Construction Lighting Scheme. (g) A scheme for the provision of a vehicle turning head which will form part of the public highway at the layby adjacent to access to the WNDA, which scheme must include the details of the design of the turning head, details of when this will be delivered, together with an explanation of how this will be dedicated as public highway, how it will be classified and what traffic regulation measures (including any applicable speed limits or waiting restrictions) will be put in place over the turning head prior to it opening for use for by the public. (4) All schemes submitted under paragraph (3) must be prepared in accordance with the details identified in Part 2 of Schedule 4 (Control documents and schemes) of this Order. (5) No part of the Power Station Works, Marine Works or Site Campus Works may commence until the schemes submitted under paragraph (3) have been approved by IACC, in consultation with the relevant consultee identified for that scheme in Part 2 of Schedule 4. (6) Construction of the Power Station Works, Marine Works and Site Campus Works must be in accordance with the schemes approved under paragraph (5), unless otherwise agreed by IACC in consultation with the consultee identified for that scheme in Part 2 of Schedule 4.
WN2	Phased construction drainage plans (1) No phase of the Power Station Works may commence until a construction drainage plan for that phase has been submitted for information, to IACC and NRW. (2) Any plan submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the WNDA Overarching Construction Drainage Scheme approved under Requirement WN1 and implemented throughout the construction of that specific phase. (3) Any revisions to a construction drainage plan for a phase submitted under paragraph (1) must be submitted for information to IACC at least 2 months in advance of such revisions taking effect and must be in accordance with the approved WNDA Overarching Construction Drainage Scheme.
WN3	Phased construction lighting plans (1) No phase of the Power Station Works may commence until a construction lighting plan for that phase has been submitted, for information, to IACC and NRW. (2) Any plan submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the WNDA Overarching Construction Lighting Scheme approved under Requirement WN1 and implemented throughout the construction of that specific phase. (3) Any revisions to a construction phase lighting plan submitted under paragraph (1)

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
	must be submitted for information to IACC at least 2 months in advance of such revisions taking effect and must be in accordance with the approved WNDA Overarching Construction Lighting Scheme.
WN4	Power Station Site Construction Parameter Plans The construction landforms, buildings and other structures identified in Tables WN4A, WN4B and WN4C must only be constructed within the relevant parameter zones shown on the Power Station Site Construction Parameter Plan (WN0902-HZDCO-MSP-DRG-00008) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and with maximum dimensions no greater than those shown in those tables for that landform, building or other structure—

Table WN4A

<i>Parameter Zone</i>	<i>Construction landform (temporary mounds)</i>	
	<i>Maximum height (m AOD)</i>	<i>Maximum gradient</i>
Zone C1	45	1:2
Zone C3	50	1:1
Zone C6	40	1:3

Table WN4B

<i>Parameter Zone</i>	<i>Construction landform (temporary mounds)</i>	<i>Temporary construction buildings and facilities</i>	<i>Cranes</i>
	<i>Maximum height (m AOD)</i>	<i>Maximum height (m AOD)</i>	<i>Maximum height (m AOD)</i>
Zone C2	45	60	265
Zone C5	35	60	255
Zone C7	22	52	292
Zone C8	14	20	234
Zone C9	14	48	234
Zone C10	22	37	242
Zone C11	23	33	243

Table WN4C

<i>Parameter Zone</i>	<i>Construction landform (temporary mounds)</i>	<i>Cranes</i>
	<i>Maximum height (m AOD)</i>	<i>Maximum height (m AOD)</i>
Zone C4	40	260

WN5 Power Station detailed design approval

(1) No construction may commence in respect of a building or other structure identified in Requirements WN6 and WN7 until plans and written details of the design (including size, external appearance, siting and materials) and typical external materials and colour samples for that type of building or structure have been submitted to and approved by IACC.

(2) The plans, details and samples submitted under paragraph (1) must be in accordance with the parameters and parameter plans identified in Requirements WN6 and WN7 and the design and landscaping principles relating to the Power Station in volume 2 of the DAS.

(3) The construction of any building or other structure identified in Requirements WN6

and WN7 must be carried out in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.

WN6 Power Station Works parameters – buildings and structures

(1) The buildings and other structures identified in Table WN6A may only be constructed within the relevant parameter zone shown on the Power Station Site Parameter Plan (WN0902-HZDCO-MSP-DRG-00002) and Marine Works Parameter Plan – Permanent Works (WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00001) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and in accordance with the minimum and maximum dimensions shown in that table for that building or other structure—

Table WN6A

No.	Description	Parameter Zone	Maximum Parameter				Minimum Parameter		
			L (m)	W (m)	H (m)	H (m AOD)	L (m)	W (m)	H (m)
1-208	Cylinder Storage House	1A, 1M, 1L, 1K or 1C	30	30	7	25	-	-	-
2-208	Cylinder Storage House	1A, 1M, 1L, 1K or 1C	30	30	7	25	-	-	-
1-210	Discharge Water Sampling Building	1A	15	12	6	24	-	-	-
2-210	Discharge Water Sampling Building	1A	15	12	6	24	-	-	-
0-226	Maintenance Facility	1A	100	55	20	38	-	-	-
0-239	Underground Water Storage Pit	1A	81	26	0*	-	-	-	-
9-304	Main Gatehouse for Inner Fence	1A	100	49	22	43	-	-	-
9-305	Secondary Gatehouse for Inner Fence	1A	45	40	16	34	-	-	-
1-413	Seal Pit	1A	26	27	0*	-	-	-	-
2-413	Seal Pit	1A	26	27	0*	-	-	-	-
1-419	Ball Strainer Pit	1A	19	29	0*	-	-	-	-
2-419	Ball Strainer Pit	1A	19	29	0*	-	-	-	-
1-502	BBG Light Oil Tank	1A	Dia 13	-	11	32	-	-	-
2-502	BBG Light Oil Tank	1A	Dia 13	-	11	32	-	-	-
0-507	Nitrogen Gas Supply System Facility	1A	20	26	23	41	-	-	-
1-515 (a-k)	FLSS Water Storage Tank	1A	Dia 17	-	15	36	-	-	-
2-515 (a-k)	FLSS Water Storage Tank	1A	Dia 17	-	15	36	-	-	-
1-518	Auxiliary Standby Transformer	1A	17	21	10	28	-	-	-
2-518	Auxiliary Standby Transformer	1A	17	21	10	28	-	-	-
1-519	Cooling Tower	1A	52	132	31	49	-	-	-
2-519	Cooling Tower	1A	52	132	31	49	-	-	-
1-101	Reactor Building	1A-1	77	78	49	67	66	67	38
2-101	Reactor Building	1A-1	76	76	49	67	65	65	38

No.	Description	Parameter Zone	Maximum Parameter				Minimum Parameter		
			L (m)	W (m)	H (m)	H (m AOD)	L (m)	W (m)	H (m)
1-102	Control Building	1A-1	76	50	49	67	65	39	19
2-102	Control Building	1A-1	76	50	49	67	66	39	19
1-103	Heat Exchanger Building	1A-1	69	77	49	67	42	66	20
2-103	Heat Exchanger Building	1A-1	69	77	49	67	42	66	20
0-104	Radioactive Waste Building	1A-1	82	68	49	67	-	-	-
1-105	Filter Vent Building	1A-1	23	28	49	67	-	-	-
2-105	Filter Vent Building	1A-1	23	28	49	67	-	-	-
1-108	Turbine Building	1A-1	96	121	49	67	80	109	34
2-108	Turbine Building	1A-1	96	121	49	67	80	109	34
0-109	Service Building	1A-1	88	41	49	67	79	40	28
1-110a	Emergency Diesel Generator Building	1A-1	26	37	49	67	-	-	-
1-110b	Emergency Diesel Generator Building	1A-1	35	49	49	67	-	-	-
1-110c	Emergency Diesel Generator Building	1A-1	26	36	49	67	-	-	-
2-110a	Emergency Diesel Generator Building	1A-1	35	55	49	67	-	-	-
2-110b	Emergency Diesel Generator Building	1A-1	26	36	49	67	-	-	-
2-110c	Emergency Diesel Generator Building	1A-1	26	36	49	67	-	-	-
2-506b	Auxiliary Normal Transformer	1A	22	37	11	29	-	-	-
1-506b	Auxiliary Normal Transformer	1A	22	37	11	29	-	-	-
2-506a	Generator Transformer	1A	59	24	16	34	-	-	-
2-506c	Excitation Transformer	1A	11	11	8	26	-	-	-
2-506d	Spare Generator Transformer	1A	21	22	12	30	-	-	-
1-506a	Generator Transformer	1A	59	24	16	34	-	-	-
1-506c	Excitation Transformer	1A	11	11	8	26	-	-	-
1-506d	Spare Generator Transformer	1A	21	22	12	30	-	-	-
1-107, 2-107	Back-up Building	1A-2	86	67	37	58	-	-	-
0-207a	Fire Water Pump House	1B-2	10	15	5	23	-	-	-
0-207b	Fire Water Pump House	1B-2	10	15	5	23	-	-	-
0-219	Makeup Water	1B	21	37	8	26	-	-	-

No.	Description	Parameter Zone	Maximum Parameter				Minimum Parameter		
			L (m)	W (m)	H (m)	H (m AOD)	L (m)	W (m)	H (m)
	Treatment Building								
9-222	Conventional and Hazardous Waste Building	1B	74	44	14	35	-	-	-
9-246	Lower Activity Waste Management Facility	1B	151	66	18	39	-	-	-
0-504a	Domestic and Fire Water Storage Tank	1B	Dia 41	-	10	28	-	-	-
0-504b	Domestic Water and Fire Water Storage Tank	1B	Dia 41	-	10	28	-	-	-
0-510a	Purified Water Storage Tank	1B	Dia 19	-	15	33	-	-	-
0-510b	Purified Water Storage Tank	1B	Dia 19	-	15	33	-	-	-
0-513	Light Oil Storage Tank	1B	Dia 14	-	10	28	-	-	-
9-718	Weighbridge	1B	20	20	5	26	-	-	-
0-218	Auxiliary Boiler Building	1B-1	90	34	17	35	-	-	-
0-204a	Garage for Mobile Emergency Cooling Related Vehicles	1C	93	22	15	36	-	-	-
0-204b	Garage for Mobile Emergency Cooling Related Vehicles	1C	93	22	15	36	-	-	-
9-220	Administration Building	1C	158	45	23	44	-	-	-
9-242	Emergency Response Centre	1C	83	38	16	37	-	-	-
9-306	Main Gatehouse for Outer Fence	1C	84	48	22	43	-	-	-
9-256	Auxiliary Standby Generator Building	1C-1	40	30	22	43	-	-	-
9-201	Spent Fuel Storage Facility	1D	150	190	27	48	-	-	-
9-202	Intermediate Level Waste Storage Facility	1D	150	49	19	40	-	-	-
9-248	Cask Transporter Garage	1C	57	36	22	43	-	-	-
0-416	Outfall Facility	1H-1	38	25	0*	-	-	-	-
9-904	Simulator and Training Building	1I	145	85	21	52	-	-	-
9-308	Vehicle Inspection Bay	1K or 1L	61	51	12	40	-	-	-

No.	Description	Parameter Zone	Maximum Parameter				Minimum Parameter		
			L (m)	W (m)	H (m)	H (m AOD)	L (m)	W (m)	H (m)
9-310	Search Building Main Entrance	1L	45	38	10	31	-	-	-
9-240	Outage Building	1M	140	43	19	37	-	-	-
9-307	Secondary Gatehouse for Outer Fence	1M	45	45	10	28	-	-	-
9-311	Search Building Secondary Entrance	1M	45	38	10	28	-	-	-
1-253	Switchgear Building	1A-1	70	32	49	67	-	-	-
2-253	Switchgear Building	1A-1	70	32	49	67	-	-	-
1-411, 2-411	Intake Water Structure, includes Auxiliary Service Water Structure 404	1G-1	174	97	25	32	-	-	-
9-206	Fuelling Station	1C	41	38	11	32	-	-	-
0-237	Biocide Plant	1G	35	24	15	22	-	-	-
9-254	Plant Logistics Warehouse	1K	35	105	13	41	-	-	-
1-404a, 1-404b, 2-404a, 2-404b	Intake Screen Structure for Auxiliary Service Water System**	1G-1	** Dimensions included as part of 1-411, 2-411 above.						
1-505	HPCF Water Storage Tank	1A-1	40	40	17	35	-	-	-
2-505	HPCF Water Storage Tank	1A-1	40	40	17	35	-	-	-
1-520	Variable Speed Drive Transformer	1A	27	25	10	28	-	-	-
2-520	Variable Speed Drive Transformer	1A	27	25	10	28	-	-	-
1-521	Step-down Transformer for RIP ASD Panel	1A	27	25	10	28	-	-	-
2-521	Step-down Transformer for RIP ASD Panel	1A	27	25	10	28	-	-	-
1-522	Step-down Transformer for Class 1M/C	1A	35	16	10	28	-	-	-
2-522	Step-down Transformer for Class 1M/C	1A	35	16	10	28	-	-	-
0-255	Domestic Water Pump House	1B	12	12	7	28	-	-	-
9-724	Foul Water Pumping Station	1M	12	12	5	23	-	-	-
9-719	Outage	1M	60	15	8	26	-	-	-

No.	Description	Parameter Zone	Maximum Parameter				Minimum Parameter		
			L	W	H	H	L	W	H
			(m)	(m)	(m)	(m AOD)	(m)	(m)	(m)
	Accommodation Laydown								

The symbol * indicates structures that are below ground.

(2) The stacks identified in Table WN6B may only be constructed within the locations identified for that stack on the Power Station Site Parameter Plan (WN0902-HZDCO-MSP-DRG-00002) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and in accordance with the minimum and maximum dimensions shown in that table for those stacks—

Table WN6B

Stack Number Locations	Description	Stack Location		Height (m AOD)	
		Coordinates (BNG)(m)	Stack Centre NS/EW Parameter – Maximum radius	Maximum Parameter	Minimum Parameter
S1	Emergency Diesel Generator Building (EDG Stack)	NS: 393159 EW: 234889	5m radius	70	55
S2	Emergency Diesel Generator Building (EDG Stack)	NS: 393126 EW: 234938	5m radius	70	55
S3	Emergency Diesel Generator Building (EDG Stack)	NS: 393082 EW: 235024	5m radius	70	55
S4	Emergency Diesel Generator Building (EDG Stack)	NS: 393048 EW: 235072	5m radius	70	55
S5	Main Stack (1-106)	NS: 393152 EW: 234890	5m radius	98	94
S6	Main Stack (2-106)	NS: 393075 EW: 235024	5m radius	95	91
S7	Emergency Diesel Generator Building (EDG Stack)	NS: 393075 EW: 234902	5m radius	70	38
S8	Emergency Diesel Generator Building (EDG Stack)	NS: 392997 EW: 235036	5m radius	70	38

<i>Stack Number Locations</i>	<i>Description</i>	<i>Stack Location</i>		<i>Height (m AOD)</i>	
		<i>Coordinates (BNG)(m)</i>	<i>Stack Centre NS/EW Parameter – Maximum radius</i>	<i>Maximum Parameter</i>	<i>Minimum Parameter</i>
S9	Backup Building (BBG Stack)	NS: 392971 EW: 234823	5m radius	61	51
S10	Backup Building (BBG Stack)	NS: 392962 EW: 234839	5m radius	61	51
S11	Backup Building (BBG Stack)	NS: 392957 EW: 234847	5m radius	61	51
S12	Backup Building (BBG Stack)	NS: 392948 EW: 234863	5m radius	61	51
S13	Auxiliary Standby Generator Building	NS: 392864 EW: 234724	5m radius	51	42
S14	Auxiliary Boiler Building (North Stack)	NS: 393165 EW: 234746	5m radius	53	38
S15	Auxiliary Boiler Building (South Stack)	NS: 393135 EW: 234728	5m radius	53	38
S16	Fire Water Pumphouse (North Stack)	NS: 393171 EW: 234676	5m radius	26	21
S17	Fire Water Pumphouse (South Stack)	NS: 393158 EW: 234669	5m radius	26	21

WN7 Platform parameters

Any platform within the relevant parameter zone shown on the Power Station Site Parameter Plan (WN0902-HZDCO-MSP-DRG-00002) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, must be constructed in accordance with the minimum and maximum dimensions shown in Table WN7 for that zone—

Table WN5

<i>Parameter Zone</i>	<i>Platform height</i>	
	<i>Minimum (m AOD)</i>	<i>Maximum (m AOD)</i>
1A	+6	+22
1B	+6	+22
1C	+19	+22
1D	+19	+22
1G	+6	+20
1I	+30	+34
1K	+26	+30
1L	+19	+22
1M	+14	+20
1N	+14	+22

WN8 Grid Connection detailed design approval

(1) No construction may commence in respect of the Grid Connection until plans and written details of the design (including size, external appearance, siting and materials) have been submitted to and approved by IACC.

(2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the parameters identified in Requirement WN9.

(3) The construction of the Grid Connection must be carried out in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.

WN9 Grid connection parameters

The structures identified in Table WN9 may only be constructed in accordance with the minimum and maximum dimensions shown in that table for that structure—

Table WN9

<i>Structure Name</i>	<i>Maximum Parameter</i>		<i>Minimum Parameter</i>		
	<i>H</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m)</i>
Conductor containment and support structures	15	7.5	-	-	-

WN10 Construction landscaping

Except for Work No. 12, any landscaping and habitat retained, created or enhanced during construction of the authorised development must be undertaken in accordance with Requirements PW3 and WN4, the Wylfa Newydd CoCP and Main Power Station Site sub-CoCP and the principles in Chapter 4 of the LHMS, unless otherwise approved by IACC.

WN11 Construction landscape and habitat management schemes

(1) Prior to the anticipated date of completion of the landscape and habitat works under Requirement WN10, management schemes relating to management, protection, monitoring and maintenance of landscape and habitat works must be submitted to and approved by IACC in consultation with NRW.

(2) The management schemes must be prepared and submitted under paragraph (1) for the following habitat and landscape works or features—

(a) existing habitats associated with watercourse diversions;

(b) retained and newly created habitats, boundary treatments and landscaping;

(c) drainage channels and ponds;

(d) Tre'r Gof SSSI;

(e) Cae Gwyn SSSI/Great Crested Newt Receptor Site (relating to the small portion which will be owned by the undertaker when option land is purchased);

(f) that part of the Arfordir Mynydd y Wylfa - Trwyn Penrhyn Wildlife Site that is within the Order Limits;

(g) woodland designed by Dame Sylvia Crowe for the Existing Power Station;

(h) retained ancient woodland;

(i) development buffer zones (around watercourses and designated sites); and

(j) wildlife structures (e.g. bat barns) and associated planting/buffers.

(3) Any management scheme submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the management principles in Chapter 7 of the LHMS and must include details of the management, protection and maintenance measures relating to the specific habitat and landscape works and the monitoring of such measures.

(4) The management of habitat and landscape works identified under paragraph (2) must be carried out in accordance with the relevant management scheme approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC, and implemented following completion of works under Requirement WN10.

WN12 Final landscape and habitat scheme

(1) Within 24 months of the First Nuclear Concrete for Unit 1, a final landscape and habitat scheme for the WNDA during the operational phase of the authorised

development must be submitted to IACC for approval.

(2) The final landscape and habitat scheme submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the overarching and operational principles in Chapter 4 of the LHMS and the Wylfa Newydd Development Area Retention Plans and include details of—

(a) the location, number, species, size, mix, local provenance and planting density of any proposed planting;

(b) cultivation, importing of materials and other operations to ensure plant establishment;

(c) proposed permanent ground levels;

(d) areas of permanent mounding and associated landscape treatments;

(e) proposed permanent public access and recreational facilities;

(f) proposed watercourse diversions and permanent drainage designs;

(g) details of any existing landscapes (wetland, woodland, grassland and trees) to be retained;

(h) details of any habitat created or enhanced.

(i) details of any hard landscaping, means of enclosure (including stone walls, cloddiau, fences and gates), lighting, street furniture and signage; and

(j) implementation timetables and maintenance proposals for all landscaping works.

(3) Commencement of the final landscape and habitat works must not commence until the scheme submitted under paragraph (1) has been approved by IACC in consultation with NRW.

(4) The final landscape and habitat works must be carried out in accordance with the final landscape and habitat scheme approved under paragraph (3), unless otherwise approved by IACC, and completed within 24 months of operation of Unit 2.

(5) Any tree, hedgerow or shrub planted as part of an approved landscaping and habitat scheme under paragraph (3) that, within a period of 5 years after planting, is removed, dies or becomes, in the opinion of IACC, seriously damaged or diseased, must be replaced in the first available planting season with a specimen of the same species and similar size of that being replaced, unless otherwise approved by IACC.

(6) Any vegetation sown as part of an approved landscaping and habitat scheme under paragraph (3) that, within a period of 5 years after sowing, is removed, dies or becomes, in the opinion of IACC, seriously damaged or diseased, must be reinstated in the first available sowing season with seeds of a species and provenance to be approved by IACC.

WN13 Wylfa Newydd CoOP and schemes

(1) The operation and maintenance of the Power Station Works must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoOP, unless otherwise approved by IACC.

(2) Prior to the operation of the Power Station Works or the Off-Site Power Station Facilities, the following schemes must be submitted to IACC for approval—

(a) WNDA Operational Lighting Scheme; and

(b) Off-Site Power Station Facilities Operational Lighting Scheme.

(3) The schemes submitted under paragraph (2) must be in accordance with the details identified in Part 2 of Schedule 4 (Control documents and schemes).

(4) Operation of the Power Station Works and the Off-Site Power Station Facilities must not commence until the scheme relating to that Work has been submitted under paragraph (2) has been approved by IACC in consultation with the relevant consultee identified for that scheme in Part 2 of Schedule 4 of this Order.

(5) Operation of the Power Station Works and the Off-Site Power Station Facilities must be in accordance with the scheme approved under paragraph (4), unless otherwise agreed by IACC in consultation with the consultee identified for that scheme in Part 2 of Schedule 4.

WN14 Operational landscape and habitat management schemes

(1) Six months prior to the completion of the habitat and landscape works in accordance with the details approved under Requirement WN12(3), management

schemes relating to management and maintenance of landscape and habitat works must be submitted to and approved by IACC in consultation with NRW.

(2) The management schemes must be prepared and submitted under paragraph (1) for the following landscape and habitat works or features—

- (a) existing habitats associated with watercourse diversions;
 - (b) retained and newly created habitats, boundary treatments and landscaping;
 - (c) drainage channels and ponds;
 - (d) Tre'r Gof SSSI;
 - (e) Cae Gwyn SSSI /Great Crested Newt Receptor Site (relating to the small portion which will be owned by the undertaker when option land is purchased);
 - (f) that part of the Arfordir Mynydd y Wylfa - Trwyn Penrhyn Wildlife Site that is within the Order Limits;
 - (g) woodland designed by Dame Sylvia Crowe for the Existing Power Station;
 - (h) retained ancient woodland;
 - (i) development buffer zones (around watercourses and designated sites); and
 - (j) wildlife structures (e.g. bat barns) and associated planting/buffers.
- (3) Any management scheme submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the management principles in Chapter 7 of the LHMS and the relevant scheme approved under Requirement WN12 (for operation) and must include details of the management and maintenance measures relating to the specific landscape and habitat works and the monitoring of such measures.
- (4) The management of landscape and habitat works identified under paragraph (2) must be carried out in accordance with the relevant management scheme approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC, and implemented following completion of works under Requirement WN12.

WN15 Notable Wildlife Enhancement Area

- (1) 12 months prior to the commencement of the authorised development, a management scheme for the management of the Notable Wildlife Enhancement Area must be submitted to IACC for approval.
- (2) The management scheme submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the management principles in Chapter 7 of the LHMS and include details of the management and maintenance of the Notable Wildlife Enhancement Area and the monitoring of such measures.
- (3) No part of the authorised development may commence until the scheme submitted under paragraph (1) has been approved by IACC in consultation with NRW.
- (4) The management of the Notable Wildlife Enhancement Area must be carried out in accordance with the management scheme approved under paragraph (3) for the duration of the undertaker's interest in the Notable Wildlife Enhancement Area, unless otherwise approved by IACC.

WN16 Reptile Receptor Site

- (1) 12 months prior to the commencement of the authorised development, a management scheme for the management of the Reptile Receptor Site must be submitted to IACC for approval.
- (2) The management scheme submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the management principles in Chapter 7 of the LHMS and include details of the management and maintenance of the Reptile Receptor Site and the monitoring of such measures.
- (3) No part of the authorised development may commence until the scheme submitted under paragraph (1) has been approved by IACC in consultation with NRW.
- (4) The management of the Reptile Receptor Site must be carried out in accordance with the management scheme approved under paragraph (3) for the duration of the undertaker's interest in the Reptile Receptor Site, unless otherwise approved by IACC.

WN17 Great Crested Newt Receptor Site

- (1) 12 months prior to the commencement of the authorised development, a management scheme for the management of the Great Crested Newt Receptor Site

must be submitted to IACC for approval.

(2) The management scheme submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the management principles in Chapter 7 of the LHMS and include details of the management and maintenance of the Great Crested Newt Receptor Site and the monitoring of such measures.

(3) No part of the authorised development may commence until the scheme submitted under paragraph (1) has been approved by IACC in consultation with NRW.

(4) The management of the Great Crested Newt Receptor Site must be carried out in accordance with the management scheme approved under paragraph (3) for the duration of the undertaker's interest in the Great Crested Newt Receptor Site, unless otherwise approved by IACC.

WN18 Construction car parking

The number of car parking spaces to be provided and available within the WNDA for the duration of the construction of the authorised development must not exceed 1,900, excluding spaces allocated for disabled staff, unless otherwise agreed with IACC.

WN19 Operational car parking

(1) The number of car parking spaces to be provided and available for the duration of the operation of the Power Station Site must not exceed—

(a) 500 permanent parking spaces, including spaces allocated for disabled operational staff, and 200 temporary spaces in the southern car park (9-709a);

(b) 800 temporary parking spaces in the northern car park (9-709b); and

(c) 200 permanent spaces at the simulator and training car park (9-709c), unless otherwise approved by IACC.

Site Campus Works – Work No. 3 (WNDA)

5.—(1) Requirements WN20 to WN27 apply to the Site Campus Works within the WNDA—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
WN20	Main Power Station Site sub-CoCP The construction of the Site Campus Works must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the Main Power Station Site sub-CoCP, unless otherwise approved by IACC. In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and Main Power Station Site sub-CoCP, the Main Power Station Site sub-CoCP will prevail.
WN21	Site Campus medical centre (1) Prior to the commencement of the construction of the Site Campus written details and designs for the provision of the Site Campus medical centre shall be submitted to and approved by IACC, in consultation with Betsi Cadwaladr University Health Board. (2) The details and designs submitted under paragraph (1) must be developed in consultation with the nominated local health service provider and in accordance with applicable guidance and must include— (a) provision for GP and pharmacy dispensing services, primary care for minor injuries and occupational healthcare and hygiene services and facilities; (b) details of proposed hours of operation and access; (c) details of proposed service levels and staffing requirements; and (d) details of proposed access and transfer arrangements for emergency services and vehicles. (3) The construction and operation of the Site Campus medical centre must be in accordance with the approved details and designs under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
WN22	Site Campus detailed design approval (1) No construction of the Site Campus may commence in respect of a building or other structure identified in Requirement WN23 until plans and written details of the design (including size, external appearance, facilities, floorplans, siting, noise insulation and

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
	air quality measures) and external material and colour samples have been submitted to and approved by IACC in consultation with NRW.
	(2) The plans, details and samples submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the parameters and parameter plan identified in Requirement WN23 and the design principles relating to the Site Campus in volume 3 of the DAS.
	(3) The construction of any building or other structure identified in Requirement WN23 must be in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
WN23	Site Campus finished site parameter plans and maximum finished dimensions of buildings and other structures
	The buildings and other structures identified in Table WN23 may only be constructed within the relevant parameter zone shown on the Site Campus Wylfa Newydd Development Area Parameter Plan (WN0902-HZDCO-SCA-DRG-00001) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and no greater than the maximum dimensions shown in that table for that building or other structure—

Table WN23

<i>Description</i>	<i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m</i> <i>AOD</i> <i>)</i>	<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m)</i>
Accommodation Block	3A-1	75	13	18	-	-	-
Accommodation Block	3A-2	75	13	18	-	-	-
Accommodation Block	3A-3	75	13	18	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-4	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-5	10	5	5	-	-	-
Accommodation Block	3A-6	75	13	32	-	-	-
Accommodation Block	3A-7	75	13	18	-	-	-
Accommodation Block	3A-8	75	13	18	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-9	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-10	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-11	10	5	5	-	-	-
Accommodation Block	3A-12	75	13	32	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-13	10	5	5	-	-	-
Accommodation Block	3A-14	75	13	32	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-15	10	5	5	-	-	-
Accommodation Block	3A-16	75	13	18	-	-	-
Accommodation Block	3A-17	75	13	18	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-18	10	5	5	-	-	-
Substation	3A-19	10	6	5	-	-	-
Amenity Building	3A-19	95	63	14	-	-	-
Sprinkler Pump House, Compactor and External Bin Store for Amenity Building	3A-19	12	6	5	-	-	-
Cycle Store	3A-20	8	5	4	-	-	-
Accommodation Block	3A-21	75	13	32	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-22	10	5	5	-	-	-
Accommodation Block	3A-23	75	13	18	-	-	-
Accommodation Block	3A-24	75	13	18	-	-	-
Accommodation Block	3A-25	75	13	18	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-26	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-27	10	5	5	-	-	-

<i>Description</i>	<i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L</i> (m)	<i>W</i> (m)	<i>H</i> (m) AOD)	<i>L</i> (m)	<i>W</i> (m)	<i>H</i> (m)
Substation and bin enclosure	3A-28	10	5	5	-	-	-
MUGA	3A-29	Extent of Zone 3A-29			-	-	-
MUGA Equipment Store	3A-30	7	4	3	-	-	-
HV Switch Room	3A-31	11	4	5	-	-	-
Security Building	3A-32	7	5	4	-	-	-
Accommodation Block	3A-33	75	13	18	-	-	-
Accommodation Block	3A-34	75	13	23	-	-	-
Accommodation Block	3A-35	75	13	27	-	-	-
Accommodation Block-	3A-36	75	13	27	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-37	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-38	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-39	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-40	10	5	5	-	-	-
Accommodation Block	3A-41	75	13	23	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-42	10	5	5	-	-	-
Accommodation Block	3A-43	75	13	18	-	-	-
Accommodation Block	3A-44	75	13	27	-	-	-
Accommodation Block	3A-45	75	13	27	-	-	-
Accommodation Block	3A-46	75	13	23	-	-	-
Accommodation Block	3A-47	75	13	27	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-48	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-49	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-50	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-51	10	5	5	-	-	-
Substation and bin enclosure	3A-52	10	5	5	-	-	-
Accommodation Block	3A-53	75	13	18	-	-	-

WN24 Landscape detailed design

- (1) Occupation of the Site Campus must not commence until plans and written details of the landscape design have been submitted to and approved by IACC in consultation with NRW.
- (2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the landscape principles relating to the Site Campus in volume 3 of the DAS and include details of—
 - (a) location, number, species, size, local provenance and planting density of any proposed planting;
 - (b) cultivation, importing of materials and other operations to ensure plant establishment;
 - (c) proposed finished ground levels;
 - (d) hard surfacing materials;
 - (e) hard landscape features and boundary treatments (including stone walls, cloddiau, fences and gates);
 - (f) details of any means of enclosure, external and street lighting, signage and street furniture;
 - (g) details of existing trees and hedges to be retained, with measures for their protection during the construction period; and
 - (h) implementation timetables and maintenance proposals for all landscaping works.
- (3) The landscaping of the Site Campus must be undertaken in accordance with the

details approved under paragraph (1) and maintained for the operational period of the Site Campus, unless otherwise approved by IACC.

(4) Any tree, hedgerow or shrub planted as part of an approved detailed design under paragraph (1) that, within the operational period of the Site Campus, is removed, dies or becomes, in the opinion of IACC, seriously damaged or diseased, must be replaced in the first available planting season with a specimen of the same species and similar size as that replaced, unless otherwise approved by IACC.

(5) Any vegetation sown as part of an approved landscaping and habitat scheme under paragraph (1) that, within the operational period of the Site Campus, is removed, dies or becomes, in the opinion of IACC, seriously damaged or diseased, must be reinstated in the first available sowing season with seeds of species and provenance to be approved by IACC.

WN25 Access to Site Campus

The Site Campus may not be occupied until the Site Campus Access Road has been established.

WN26 Occupation of the Site Campus following Unit 1 Commissioning Date

(1) Following the Unit 1 Commissioning Date, the number of bed spaces available for occupation at the Site Campus must not exceed 3,000.

(2) The Site Campus must not be occupied during the operational period of Unit 2.

WN27 Site Campus decommissioning scheme

(1) Decommissioning of the Site Campus must not commence until a decommissioning scheme has been submitted to and approved by IACC.

(2) A decommissioning scheme submitted under paragraph (1) must be submitted to IACC for approval no later than 6 months prior to the anticipated Unit 2 Commissioning Date, unless otherwise agreed with IACC, and must include details of—

(a) the timeframes and phasing of decommissioning, removal and restoration works; and

(b) proposals to restore the site in accordance with the principles in the LHMS including details of how the biodiversity of the site will be enhanced through the use of appropriate agricultural practices.

(3) Any decommissioning scheme submitted under paragraph (2) must be prepared in general accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the Main Power Station Site sub-CoCP.

(4) Decommissioning of the Site Campus and restoration of the site must be undertaken in accordance with the decommissioning scheme approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.

Marine Works – Work No. 1E –H (Wylfa Newydd Development Area)

6.—(1) Requirements WN28 to WN32 apply to the Marine Work—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
WN28	Marine sub-CoCP (1) The construction and operation of the Marine Works must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the Marine Works sub-CoCP, unless otherwise approved by NRW in consultation with IACC. (2) In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and Marine Works sub-CoCP, the Marine Works sub-CoCP will prevail.
WN29	Marine Works detailed design approval (1) No construction may commence in respect of a building, works or other structure identified in Requirement WN30 until plans and written details of the design (including size, external appearance, siting and materials) have been submitted to and approved by the discharging authority in consultation with relevant marine works consultee. (2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the

parameters and parameter plans identified in Requirement WN30 and design principles relating to the Marine Works in volume 2 of the DAS.

(3) Construction of any building, works or other structure must be carried out in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by the discharging authority in consultation with relevant marine works consultee.

WN30 Marine Works parameter plans and maximum finished dimension of buildings and other structures

(1) The buildings, works, or other structures identified in Tables WN30A to WN30D may only be constructed within the relevant parameter zone shown on the parameter plans and in accordance with the maximum and minimum dimensions shown for that building, works or other structure in those tables—

(a) Within the relevant parameter zone shown on Marine Works Parameter Plan – Permanent Works (WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00001) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and in accordance with the maximum and minimum dimensions shown for the structures or works in Table WN30A—

Table WN30A

<i>Breakwater</i>	<i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L (Crest) (m)</i>	<i>W (Base) (m)</i>	<i>Height (Crest) (m AOD)</i>	<i>L (Crest) (m)</i>	<i>W (Base) (m)</i>	<i>Height (Crest) (m AOD)</i>
West Breakwater	1F-4	402	130	14	398	-	10
East Breakwater and Shore Protection	1F-5	240	100	13	150	-	9

(b) Within the relevant parameter zone shown on Marine Works Parameter Plan - Dredging (WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00003) in Schedule 2 of this Order, and in accordance with the maximum dimensions shown for the structures or works in Table WN30B—

Table WN30B

<i>Dredging</i>	<i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>		
		<i>Dredge (m AOD)</i>	<i>Depth</i>	<i>Dredged volume (m3) in situ volume</i>
Intake channel	1F-1	-11	-	
Berthing pockets	1F-6	-13	-	
Superficial deposits	1E-1, 1E-2, 1E-3	-		220,000

(c) Within the relevant parameter zones shown on Marine Works Parameter Plan – Permanent Works (WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00001) and Marine Works Parameter Plan – Temporary Works (WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00002) in Schedule 2 of this Order, and in accordance with the maximum and minimum dimensions shown for the structures or works in Table WN30C—

Table WN30C

<i>Marine Facilities and Associated Structures</i>	<i>Off-Loading and</i> <i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L (m)</i>	<i>W (m)</i>	<i>H (m AOD)</i>	<i>L (m)</i>	<i>W (m)</i>	<i>H (m AOD)</i>
Bulk MOLF	1F-7	To extent of		6	-	-	5

		Zone 1F-7				
Land Reclamation	1F-7	To extent of	6	-	-	5
		Zone 1F-7				
Mooring Dolphin	1F-7	6 6 6	2	2	5	
Mooring Dolphin	1F-7	6 6 6	2	2	5	
Mooring Dolphin	1F-7	6 6 6	2	2	5	
Mooring Dolphin	1F-7	6 6 6	2	2	5	
Mooring Dolphin	1F-7	6 6 6	2	2	5	
Mooring Dolphin	1F-7	6 6 6	2	2	5	
Mooring Dolphin	1F-7	6 6 6	2	2	5	
Mooring Dolphin	1F-7	6 6 6	2	2	5	
RoRo MOLF Quay	1F-7	To extent of	6	-	-	5
		Zone 1F-7				
Lay-by Berth	1F-9	To extent of	6	-	-	5
		Zone 1F-9				
Temporary Pontoon	1F-8	To extent of	-	-	-	-
		Zone 1F-8				
Intake Skimmer Wall (0-428)	1G	210 10 10	-	-	-	-

(d) Within the relevant parameter zones shown on Marine Works Parameter Plan – Permanent Works (WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00001) and Marine Works Parameter Plan – Temporary Works (WN0902-HZDCO-MRN-DRG-00002) in Schedule 2 of this Order, and in accordance with the maximum and minimum dimensions for the structures in Table WN30D—

Table WN30D

<i>Temporary Structures</i>	<i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L</i>	<i>W</i>	<i>H</i>	<i>L</i>	<i>W</i>	<i>H</i>
		<i>(m)</i>	<i>(m)</i>	<i>(m AOD)</i>	<i>(m)</i>	<i>(m)</i>	<i>(m AOD)</i>
Bund Cofferdam	1F-2	To extent of		10	-	-	-
		Zone 1F-2					
Temporary Barge Berth	1F-3	To extent of		6	-	-	3
		Zone 1F-3					
Intake Cofferdam	1G	260	30	10	-	-	-
Outfall Cofferdam	1H	240	85	10	-	-	-
Temporary Access Ramp	1E-4	200	20	-		-	-

WN31 Operation and use of the Marine Off-Loading Facility

- (1) The undertaker must ensure that during construction of the authorised development at least 60% of all materials required for the construction of the Power Station Works are delivered via the Marine Off-Loading Facility.
- (2) The undertaker must undertake monthly monitoring of material deliveries and report compliance with paragraph (1) to IACC on a quarterly basis.

WN32 Disposal of dredged material

Any surplus dredged material arising from the authorised development that cannot be re-used must be disposed of at Holyhead North, unless otherwise agreed with NRW.

WN33 Tern Compensation Strategy

(1) No Works shall commence on the WNDA unless ~~two~~ four Tern Compensation Sites have been provided, in accordance with the establishment and management scheme approved under sub paragraph (2), prior to the start of a full tern breeding period.

(2) No works for the provision of a Tern Compensation Site may commence until an establishment and management scheme for that Tern Compensation Site has been prepared in accordance with the principles in the Tern Compensation Strategy, submitted to IACC and approved by IACC (in consultation with NRW).

(3) The provision of the Tern Compensation Sites and their ongoing management must be carried out in accordance with the establishment and management scheme approved under sub paragraph (2), unless otherwise approved by IACC.

~~(4) A minimum of 2 compensation sites must be delivered a full Tern breeding period prior to construction.~~

(4) Sub paragraph (1) shall not apply to Work No 3 or Work No 12 (except no works may be commenced on land to the west of Afon Cefn as identified on [Drawing WN0903-JAC-OS-DRG-00034] (Appendix 1-1) during the tern breeding period, unless otherwise agreed with IACC).

Off-Site Power Station Facilities – Work No. 5

7.—(1) Requirements OSPF1 to OPSF6 apply to the Off-Site Power Station Facilities at Llanfaethlu (Work No. 5)—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
OPSF1	Off-Site Power Station Facilities Sub-CoCP and schemes (1) The construction of the Off-Site Power Station Facilities must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the Off-Site Power Station Facilities sub-CoCP, unless otherwise approved by IACC. In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and Off-Site Power Station Facilities sub-CoCP, the Off-Site Power Station Facilities sub-CoCP will prevail. (2) No construction of the Off-Site Power Station Facilities may commence until the following schemes have been submitted to and approved by IACC— (a) Off-Site Power Station Facilities Archaeological Mitigation Scheme, including a written scheme of investigation; and (b) Off-Site Power Station Facilities Construction Lighting Scheme. (3) All schemes submitted under paragraph (2) must be in accordance with the details identified in Part 2 of Schedule 4 (Control documents and schemes). (4) Construction of the Off-Site Power Station Facilities must not commence until the schemes submitted under sub-paragraph (2) have been approved by IACC, in consultation with the relevant consultee identified for that scheme identified in Part 2 of Schedule 4. (5) Construction of the Off-Site Power Station Facilities must be undertaken in accordance with the schemes approved under paragraph (2), unless otherwise approved by IACC in consultation with the consultee identified for that scheme in Part 2 of Schedule 4.
OPSF2	Off-Site Power Station Facilities detailed design approval (1) No construction may commence in respect of any building or other structure

identified in Requirement OPSF3 until plans and written details of the design (including size, external appearance, siting and materials) and external material and colour samples have been submitted to and approved by IACC.

(2) The plans, details and samples submitted under paragraph (1) must be in accordance with the parameters and parameter plan identified in Requirement OPSF3 and the design and landscaping principles relating to the Off-Site Power Station Facilities in volume 3 of the DAS.

(3) Construction of the Off-Site Power Station Facilities must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.

OPSF3 Off-Site Power Station Facilities parameter plans and maximum dimensions of buildings and other structures

The buildings and other structures identified in the Table OPFS3 may only be constructed within the relevant parameter zone shown on Off-Site Power Station Facilities Llanfaethlu – Parameter Plan (WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00001) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and with maximum dimensions no greater than those shown in that table for that building or other structure—

Table OPSF3

<i>Building Name</i>	<i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m</i> <i>AOD)</i>	<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m)</i>
MEEG/AECC Building	5-1	55	25	14	-	-	-
ESL Building	5-2	30	19	8	-	-	-

OPSF4 Landscape detailed design

(1) 12 months prior to the operation of the Off-Site Power Station Facilities, plans and written details of the landscape design for the non-operational areas of the Off-Site Power Station Facilities must be submitted to and approved by IACC.

(2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the landscape principles relating to the Off-Site Power Station Facilities in volume 3 of the DAS and include details of—

- (a) location, number, species, size, mix, local provenance and density of any proposed planting;
 - (b) cultivation, importing of materials and other operations to ensure plant establishment;
 - (c) proposed finished ground levels;
 - (d) hard surfacing materials;
 - (e) hard landscape features and boundary treatments (including stone walls, cloddiau, fences and gates);
 - (f) details of any means of enclosure, external and street lighting, signage and street furniture;
 - (g) details of existing trees and hedgerows to be retained; and
 - (h) implementation timetables and maintenance proposals for all landscaping works that will apply during the operational period of the Off-Site Power Station Facility.
- (3) No landscaping works may commence until the plans and written design submitted under paragraph (1) have been approved by IACC.
- (4) Landscaping of the Off-Site Power Station Facilities must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC, and maintained for the duration of the operational period of the Off-Site Power Station Facilities.
- (5) Any tree, hedgerow or shrub planted as part of an approved detailed design under paragraph (1) that, within the operational period of the Off-Site Power Station Facilities, is removed, dies or becomes, in the opinion of IACC, seriously damaged

or diseased, must be replaced in the first available planting season with a specimen of the same species and similar size as that replaced, unless otherwise approved by IACC.

(6) For the purposes of this requirement, “non-operational areas” means any area of the Off-Site Power Station Facilities associated with the operation of the MEEG/AECC Building and ESL Building.

OPSF5 Wylfa Newydd CoOP

The Off-Site Power Station Facilities must be operated in accordance with the Wylfa Newydd CoOP, unless otherwise agreed by IACC.

OPSF6 Operational car parking

(1) Except in an emergency, the number of car parking spaces to be provided and available during the operation of the Off-Site Power Station Facilities must not exceed 67 spaces, including spaces allocated for disabled operational staff, unless otherwise approved by IACC.

(2) For the purposes of this requirement, an “emergency” means an event where the Off-Site Power Station Facilities will be operational due to an emergency event occurring at the Power Station Site, which makes the primary emergency response facilities at the Power Station Site inoperable or in use to support the emergency response on the Power Station Site and/or prevents access to the Power Station Site.

Park and Ride facility - Work No. 6

8.—(1) Requirements PR1 and PR8 apply to the Park and Ride facility—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
PR1	Dalar Hir Park and Ride sub-CoCP and schemes (1) The construction and operation of the Park and Ride facility must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the Dalar Hir Park and Ride sub-CoCP, unless otherwise approved by IACC. In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and the Dalar Hir Park and Ride sub-CoCP, the Dalar Hir Park and Ride sub-CoCP will prevail. (2) No construction of any phase of the Park and Ride facility may commence until the following schemes have been submitted to and approved by IACC— (a) Park and Ride Archaeological Mitigation Scheme, including a written scheme of investigation; and (b) Park and Ride Lighting Scheme. (3) The scheme submitted under paragraph (2) must be in accordance with the details identified in Part 2 of Schedule 4 (Control documents and schemes). (4) The Park and Ride Lighting Scheme submitted under sub-paragraph (2)(b) may be submitted on a phased basis. (5) Construction of any phase of the Park and Ride facility must not commence until the schemes submitted under paragraph (2) have been approved by IACC in consultation with the relevant consultee identified in Part 2 of Schedule 4. (6) Construction of any phase of the Park and Ride facility must be undertaken in accordance with the schemes approved under paragraph (2) unless otherwise approved by IACC in consultation with the consultee identified for that scheme in Part 2 of Schedule 4.
PR2	Detailed Design Drawings (1) Except for the site access arrangements or where Requirements PR3 and PR4 apply, the construction of the Park and Ride facility must be carried out in accordance with the Detailed Design Drawings relating to the Park and Ride facility in Schedule 2 (Approved plans) of this Order. (2) Prior to construction of the Park and Ride facility in accordance with the Detailed Design Drawings under paragraph (1), the undertaker will submit external material and colour samples of all buildings and structures within the Park and Ride facility to IACC for approval.

(3) The plans, details and samples submitted under paragraph (2) must be in accordance with the design and principles relating to the Park and Ride facility in volume 3 of the DAS.

(4) Where IACC receives samples under paragraph (2) for approval, IACC must notify the undertaker of its decision within 20 working days beginning the date on which the samples were submitted and, in the event no notification is received within this time period, IACC will be deemed to have given its approval.

(5) Construction of the Park and Ride facility must be undertaken in accordance with the plans and details approved under paragraph (2) unless otherwise approved by IACC.

PR3 Park and Ride facility detailed design approval

(1) In the event that the undertaker elects not to construct the Park and Ride facility in accordance with the approved Detailed Design Drawings relating to the Park and Ride facility in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, no construction may commence in respect of a building or other structure identified within Requirement PR4 until plans and written details of the design of such building or other structure (including size, siting and external appearance) and external material and colour samples have been submitted to and approved by IACC.

(2) The plans, details and samples submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the parameters and parameter plans identified in Requirement PR4 and the design and landscaping principles relating to the Park and Ride facility in volume 3 of the DAS.

(3) Construction of the Park and Ride facility must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1).

PR4 Park and Ride facility parameter plans and maximum dimension of buildings and other structures

Where Requirement PR3 applies, the buildings and other structures identified in Table PR4 below may only be constructed within the parameter zone shown on the Park and Ride – Dalar Hir Parameter Plan (WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00032) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and in accordance with the maximum and minimum dimensions shown in that table for that building or other structure—

Table PR4

<i>Building Name</i>	<i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m AOD)</i>	<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m)</i>
Car Park Area 2	6-1	Extent of Zone 6-1		-	-	-	-
Car Park Area 3	6-2	Extent of Zone 6-2		-	-	-	-
Car Park Area 4	6-3	Extent of Zone 6-3		-	-	-	-
Bus Shelter – long	6-4	70	5	5	-	-	-
Bus Shelter – short	6-4	54	5	5	-	-	-
Bus waiting/pick up/drop off zone	6-4	Extent of Zone 6-4		-	-	-	-
Bus Terminal Building	6-5	30	13	5	-	-	-
Cycle Shelter/Bin Store	6-6	11	7	5	-	-	-
Staff and Accessible Parking Area	6-7	Extent of Zone 6-7		-	-	-	-
Car Park Area 1	6-8	Extent of Zone 6-8		-	-	-	-
Car Park Area 5	6-9	Extent of Zone 6-9		-	-	-	-

- PR5 Site Access Design**
- (1) No construction of the Park and Ride facility may commence until plans and written details of the site access arrangements have been submitted to and approved by IACC, in consultation with the Welsh Ministers where the design impacts on a strategic highway.
 - (2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the design principles in volume 3 of the DAS and Part 8 of Schedule 15 (Protective provisions) of this Order.
 - (3) The construction of the site access arrangements must be carried out in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
- PR6 Landscape Detailed Design**
- (1) 12 months prior to the operation of the Park and Ride facility, plans and written details of the landscape design must be submitted to and approved by IACC.
 - (2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the landscape principles relating to the Park and Ride in volume 3 of the DAS and include details of—
 - (a) location, number, species, size, mix, local provenance and density of any proposed planting;
 - (b) cultivation, importing of materials and other operations to ensure plant establishment;
 - (c) proposed finished ground levels;
 - (d) hard surfacing materials;
 - (e) hard landscape features and boundary treatments (including stone walls, cloddiau, fences and gates);
 - (f) details of any means of enclosure, external and street lighting, signage and street furniture;
 - (g) details of existing trees and hedgerows to be retained; and
 - (h) implementation timetables and maintenance proposals for all landscaping works that will apply during the operational period of the Park and Ride Facility.
 - (3) No landscaping works may commence until the plans and written design submitted under paragraph (1) have been approved by IACC.
 - (4) Landscaping of the Park and Ride facility must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1) and maintained for the duration of the operational period of the Park and Ride facility, unless otherwise approved by IACC.
 - (5) Any tree, hedgerow or shrub planted as part of an approved detailed design under paragraph (1) that, within the operational period of the Park and Ride facility, is removed, dies or becomes, in the opinion of IACC, seriously damaged or diseased, must be replaced in the first available planting season with a specimen of the same species and similar size as that replaced, unless otherwise approved by IACC.
- PR7 Operational car and cycle parking**
- (1) The number of parking spaces to be provided and available during the operation of the Park and Ride facility must not exceed 1,900, including spaces allocated for disabled operational staff but excluding spaces for minibuses and motorcycles, unless otherwise approved by IACC.
 - (2) A total of 25 cycle storage spaces will be provided and available during the operation of the Park and Ride facility, unless otherwise approved by IACC.
- PR8 Park and Ride facility Decommissioning Scheme**
- (1) No construction of the Park and Ride facility must commence unless an outline decommissioning scheme has been submitted to and approved by IACC, unless otherwise agreed with IACC.
 - (2) The outline decommissioning scheme submitted under paragraph (1) must outline the overarching principles for the decommissioning of the Park and Ride facility and restoration of the site to agricultural use.

- (3) At least 6 months prior to the anticipated Unit 2 Commissioning Date, unless otherwise agreed with IACC, a detailed decommissioning scheme must be submitted to IACC for approval.
- (4) The detailed decommissioning scheme submitted under paragraph (3) must include details of—
 - (a) the timeframes for decommissioning, removal, restoration and maintenance works;
 - (b) restoration and maintenance of structures to remain within watercourse;
 - (c) reinstatement of habitats affected by the Park and Ride facility;
 - (d) proposed works to return the land to agricultural use for grazing, including a 1:6 gradient for side slopes of attenuation areas; and
 - (e) the handover environmental management plan (which must include an aftercare plan for a period of 5 years) agreed with IACC.
- (5) Any detailed decommissioning scheme submitted under paragraph (3) must be in accordance with outline decommissioning scheme approved under paragraph (2) and the Wylfa Newydd CoCP and the Dalar Hir Park and Ride facility sub-CoCP.
- (6) Decommissioning of the Park and Ride facility must not commence until the detailed decommissioning scheme has been submitted to and approved by IACC under paragraph (3).
- (7) Decommissioning of the Park and Ride facility and restoration of the site must be undertaken in accordance with the detailed decommissioning scheme approved under paragraph (3), unless otherwise approved by IACC.
- (8) A detailed decommissioning scheme will not be required to be submitted under paragraph (3) where IACC has granted, or resolved to grant, planning permission for the ongoing use of the Park and Ride facility.

Logistics Centre – Work No. 7

9.-(1) Requirements LC1 and LC8 apply to the Logistics Centre (Work No. 7)—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
LC1	Parc Cybi Logistics Centre Sub-CoCP and schemes (1) The construction and operation of the Logistics Centre must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the Parc Cybi Logistics Centre sub-CoCP, unless otherwise approved by IACC. In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and the Parc Cybi Logistics Centre sub-CoCP, the Parc Cybi Logistics Centre sub-CoCP will prevail. (2) Prior to the construction of the Logistics Centre the following schemes must be submitted to and approved by IACC— (a) Logistics Centre Archaeological Mitigation Scheme, including a written scheme of investigation; and (b) Logistics Centre Lighting Scheme. (3) All schemes submitted under paragraph (2) must be in accordance with the details identified in Part 2 of Schedule 4 (Control documents and schemes) of this Order. (4) No part of the Logistics Centre may commence until the schemes submitted under paragraph (2) have been approved by IACC, in consultation with the relevant consultee identified for that scheme in Part 2 of Schedule 4. (5) Construction of the Logistics Centre must be in accordance with the schemes approved under paragraph (4), unless otherwise agreed by IACC in consultation with the consultee identified for that scheme in Part 2 of Schedule 4.
LC2	Detailed Design Drawings (1) The construction of the Logistics Centre must be carried out in accordance with the approved Detailed Design Drawings relating to the Logistics Centre in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, except where Requirements LC3 and LC4 apply. (2) Prior to construction of the Logistics Centre in accordance with the Detailed

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
	Design Drawings under paragraph (1), the undertaker will submit external material and colour samples of all buildings and structures within the Logistics Centre to IACC for approval.
	(3) The plans, details and samples submitted under paragraph (2) must be in accordance with the design and principles relating to the Logistics Centre in volume 3 of the DAS.
	(4) Where IACC receives samples under paragraph (2) for approval, IACC must notify the undertaker of its decision within 20 working days beginning the date on which the samples were submitted and, in the event no notification is received within this time period, IACC will be deemed to have given its approval.
	(5) Construction of the Logistics Centre must be undertaken in accordance with the plans and details approved under paragraph (2) unless otherwise approved by IACC.
LC3	Logistics Centre detailed design approval (1) In the event that the undertaker elects not to construct the Logistics Centre in accordance with the Detailed Design Drawings for the Logistics Centre in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, no construction may commence in respect of any building or other structure identified within Requirement LC4 until plans, written details of the design of such building or other structure (including size, siting, external appearance and materials) and external material and colour samples have been submitted to and approved by IACC in consultation with Cadw in relation to heritage matters. (2) The plans, details and samples submitted under paragraph (1) must be in accordance with the parameters and parameter plan identified in Requirement LC4 and the design principles relating to the Logistics Centre in volume 3 of the DAS. (3) Construction of the Logistics Centre must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
LC4	Logistics Centre parameter plans and maximum dimension of buildings and other structures Where Requirement LC3 applies, the buildings and other structures identified in Table LC4 may only be constructed within the parameter zone shown on the Logistics Centre Parc Cybi – Parameter Plan (WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00014) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and in accordance with the maximum and minimum dimensions shown in that table for that building or other structure—

Table LC4

<i>Building Name</i>	<i>Parameter Zone</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L</i>	<i>W</i>	<i>H</i>	<i>L</i>	<i>W</i>	<i>H</i>
		<i>(m)</i>	<i>(m)</i>	<i>(m)</i>	<i>(m)</i>	<i>(m)</i>	<i>(m)</i>
		<i>AOD)</i>					
Inspection Bay	7-1	23	13	6	-	-	-
Welfare/Security Building	7-2	29	16	4	-	-	-
Vehicle Scanner	7-3	10	10	7	-	-	-
HGV Information Kiosk	7-4	7	5	4	-	-	-
Site Entrance Kiosk	7-5	6	6	4	-	-	-

LC5 Landscape detailed design

- (1) 12 months prior to the operation of the Logistics Centre, plans and written details of the landscape design and maintenance of non-operational areas of the Logistics Centre must be submitted to and approved by IACC, in consultation with Cadw.
- (2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the landscape principles relating to the Logistics Centre in volume 3 of the DAS and include details of—
- (a) location, number, species, local provenance, size and planting density of any proposed planting;

- (b) cultivation, importing of materials and other operations to ensure plant establishment;
 - (c) proposed finished ground levels;
 - (d) hard surfacing materials;
 - (e) hard landscape features (including stone walls, cloddiau, fences and gates);
 - (f) details of existing trees and hedgerows to be retained;
 - (g) details of any signage; and
 - (h) implementation timetables and maintenance proposals for all landscaping works that will apply during the operational period of the Logistics Centre.
- (3) No landscaping works may commence until the plans and written design submitted under paragraph (1) have been approved by IACC.
- (4) Landscaping of the Logistics Centre must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC, and maintained for the duration of the operational period of the Logistics Centre.
- (5) Any tree, hedgerow or shrub planted as part of an approved detailed design under paragraph (1) that, within the operational period of the Logistics Centre, is removed, dies or becomes, in the opinion of IACC, seriously damaged or diseased during the operational period, must be replaced in the first available planting season with a specimen of the same species and similar size as that replaced, unless otherwise approved by IACC.
- (6) For the purposes of this requirement, “non-operational areas” means any area of the Logistics Centre that is not used or associated with the processing, movement and holding of HGVs at the Logistics Centre.

LC6 Operational car and cycle parking

The number of car parking spaces to be provided and available during the operation of the Logistics Centre must not exceed 12 spaces, including spaces allocated for disabled operational staff, unless otherwise approved by IACC.

LC7 Operational HGV parking

- (1) Except in an emergency, the number of parking spaces for HGVs provided and available during the operation of the Logistics Centre must not exceed 100 spaces, excluding spaces allocated for search and screening facilities, waiting and inspections.
- (2) For the purposes of this Requirement, an emergency would be an event that prevents or seriously impacts on HGV movements on the A5025 or A55 (Junction 2 to Junction 3) and results in HGVs remaining at the Logistics Centre or WNDA until deliveries or movements can be resumed.

LC8 Logistics decommissioning scheme

- (1) No construction of the Logistics Centre must commence unless an outline decommissioning scheme has been submitted to and approved by IACC, unless otherwise agreed with IACC.
- (2) The outline decommissioning scheme submitted under paragraph (1) must outline the overarching principles for the decommissioning of the Logistics Centre facility and restoration of the site to legacy use.
- (3) At least 6 months prior to the anticipated Unit 2 Commissioning Date, unless otherwise agreed with IACC, a detailed decommissioning scheme must be submitted to IACC for approval.
- (4) The detailed decommissioning scheme submitted under paragraph (3) must include details of—
 - (a) the timeframes and hours of decommissioning, removal and restoration works for legacy use;
 - (b) retainment of views between the Ty Mawr Standing Stone and the Trefignath Burial Chamber Scheduled Monuments;
 - (c) the retention of any buildings or structures, where appropriate; and
 - (d) the retention of any existing landscaping works and features existing at the time of decommissioning.

- (5) The detailed decommissioning scheme submitted under paragraph (3) must be in accordance with the approved outline decommissioning scheme under paragraph (1) and the Wylfa Newydd CoCP and Parc Cybi Logistics Centre sub-CoCP.
- (6) Decommissioning of the Logistics Centre must not commence until a detailed decommissioning scheme has been submitted to and approved by IACC under paragraph (3), in consultation with Cadw.
- (7) Decommissioning of the Logistics Centre and restoration of the site must be undertaken in accordance with the detailed decommissioning scheme approved under paragraph (4), unless otherwise approved by IACC.
- (8) A detailed decommissioning scheme will not be required to be submitted under paragraph (3) where IACC has granted, or resolved to grant, a planning permission for the ongoing use or redevelopment of the Logistics Centre.

A5025 Off-Line Highway Improvements (Work No.s 8-11)

10.—(1) Requirements OH1 to OH10 apply to the A5025 Off-Line Highways Improvement Works. Where a Requirement applies only to a particular Work comprising the A5025 Off-Line Highway Improvements, that Work is expressly referred to in the Requirement—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
OH1	A5025 Off-Line Highway Improvements Sub-CoCP and Schemes (1) The construction of the A5025 Off-Line Highway Improvements and Work No. 1J must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP and the A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP, unless otherwise approved by IACC. In the event of conflict between the Wylfa Newydd CoCP and the A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP, the A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP will prevail. (2) No construction of any part of the A5025 Off-Line Highway Improvements and Work No. 1J may commence until the following schemes have been submitted to and approved by IACC— (a) A5025 Off-Line Highway Improvements Archaeological Mitigation Scheme, including a written scheme of investigation; and (b) A5025 Off-Line Highway Improvements Construction Lighting Scheme. (3) All schemes submitted under paragraph (2) must be in accordance with the details identified in Part 2 of Schedule 4 (Control documents and schemes) of this Order. (4) Construction of any part of the A5025 Off-Line Highway Improvements and Work No. 1J must not commence until the construction lighting scheme for that part has been approved by the discharging authority in consultation with the identified consultee in Part 2 of Schedule 4. (5) Construction of any part of the A5025 Off-Line Highway Improvements and Work No. 1J must be undertaken in accordance with the scheme approved for that part under paragraph (4), unless otherwise approved by IACC. (6) Where any revisions are submitted to IACC under paragraph (5), the revised construction lighting plan for that part must be implemented for the remainder of construction.
OH2	Detailed Design Drawings – Work No.s 8, 9, 10 and 11 (1) The construction of Work No.s 8, 9, 10 and 11 must be carried out in accordance with the approved Detailed Design Drawings in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, except where Requirement OH3 applies (2) Prior to construction of Work No.s 8, 9, 10 and 11 in accordance with the Detailed Design Drawings under paragraph (1), the undertaker will submit samples of external materials and colours to be used in the construction of that work to IACC for approval. (3) The samples submitted under paragraph (2) must be in accordance with the design principles relating to the A5025 Off-Line Highway Improvements in volume 3 of the DAS.

(1) Ref	(2) Requirement
	(4) Where IACC receives samples under paragraph (2) for approval, IACC must notify the undertaker of its decision within 20 working days beginning the date on which the samples were submitted and, in the event no notification is received within this time period, IACC will be deemed to have given its approval. (5) Construction of any of Work No.s 8, 9, 10 or 11 must be undertaken in accordance with the samples approved under paragraph (2) unless otherwise approved by IACC. (6) This requirement does not apply to the approval of detailed designs for any viaduct, overbridge and underpass comprised in Work No.s 9, 10 and 11.
OH3	Detailed design approval (1) In the event that the undertaker elects not to construct any of Work No.s 8, 9, 10 and 11 (excluding any viaduct, overbridge or underpass comprised in those Works) in accordance with the Detailed Design Drawings for those works in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, construction of that work may not commence until plans and written details of the design (including size, external appearance, materials and siting) and external materials and samples have been submitted to and approved by IACC. (2) The plans, details and samples submitted under paragraph (1) must be in accordance with the limits of deviation for that work in article 4 (Limits of deviation) of the Order and the design and landscape principles relating to the A5025 Off-Line Highway Improvements in volume 3 of the DAS. (3) Construction of Work No.s 8, 9, 10 and 11 (excluding any viaduct, overbridge or underpass comprised in those Works) must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
OH4	Boundary treatment design (1) No construction of any boundary treatment along the boundaries of the A5025 Off-Line Highway Improvements may commence until plans and written details of the design (including size, siting and external appearance) have been submitted to and approved by IACC. (2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the design principles relating to the A5025 Off-Line Highway Improvements in volume 3 of the DAS. (3) The construction of any boundary treatment comprised in the A5025 Off-Line Highway Improvements must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
OH5	Detailed design approval: viaduct, overbridges and underpasses (1) No construction may commence in respect of any viaduct, overbridge or underpass comprised in Work No.s 9, 10 or 11 until plans and written details of the design of that structure (including size, siting, and external appearance) have been submitted to and approved by IACC. (2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with— (a) the design principles relating to the A5025 Off-Line Highway Improvements in volume 3 of the DAS; (b) the limits of deviation for that work in article 4 (Limits of deviation) of the Order; and (c) the maximum dimensions identified in Requirement OH6. (3) The construction of any viaduct, overbridge or underpass comprised in Work No.s 9, 10 or 11 must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
OH6	Maximum dimensions of structures: viaduct, overbridges and underpasses The viaducts, overbridges and underpasses identified in Table OH6 may only be constructed in accordance with the maximum and minimum dimensions shown in that table for those structures—

Table OH6

<i>Work No.</i>	<i>Structure description</i>	<i>Maximum Parameter</i>			<i>Minimum Parameter</i>		
		<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m above</i> <i>finished</i> <i>highway</i> <i>level)</i>	<i>L</i> <i>(m)</i>	<i>W</i> <i>(m)</i>	<i>H</i> <i>(m above</i> <i>finished</i> <i>highway</i> <i>level)</i>
9A	Viaduct	135	14	10	100	13	9
9A	Underpass	40	6	3.5	35	5	3
9B	Overbridge	30	11	8.5	20	10	8
10B	Underpass	50	6	3.5	40	5	3
11	Underpass	35	6	3.5	30	5	3
11	Overbridge	25	6.5	9.5	11	5.5	8.5

OH7 Construction parking

The number of parking spaces to be provided and available within the construction compound of each part of the A5025 Off-Line Highway Improvement Works must not exceed 60 spaces, unless otherwise approved by IACC.

OH8 Landscape detailed design

(1) 12 months prior to the operation of any part of the A5025 Off-Line Highway Improvement Works, the plans and written details of the landscape design and maintenance for that part must be submitted to IACC for approval.

(2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the landscape principles relating to the A5025 Off-Line Highway Improvements in volume 3 of the DAS and include details of—

- (a) location, number, species, size, local provenance and planting density of any proposed planting and seeded areas;
- (b) cultivation, importing of materials and other operations to ensure plant establishment;
- (c) proposed finished ground levels;
- (d) hard surfacing materials;
- (e) hard landscaping features (including stone walls, cloddiau, fences and gates);
- (f) details of existing trees, hedgerows and other landscaping features to be retained;
- (g) details of any street lighting and signage; and
- (h) implementation timetables for all landscaping works.

(3) No landscaping of any part of the A5025 Off-Line Highway Improvement Works may commence until the plans and written details submitted for that part under paragraph (1) have been approved by IACC.

(4) The landscaping of any part of the A5025 Off-Line Highway Improvement Works must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (3), unless otherwise approved by IACC, and maintained for a period of 5 years.

(4) Any tree or shrub planted as part of the details approved under paragraph (3) that, within a period of 5 years after planting, is removed, dies or becomes, in the opinion of IACC, seriously damaged or diseased, must be replaced in the first available planting season with a specimen of the same species and similar size as that being replaced, unless otherwise approved by IACC.

OH9 Water vole enhancement areas: Valley

(1) Prior to completion of construction of Work No. 8, plans and written details of the design of the Valley Water Vole Enhancement Area will be submitted to and approved by IACC in consultation with NRW.

(2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the principles relating to the Valley Water Vole Enhancement Area in the A5025 Off-Line Highway Improvements in volume 3 of the DAS.

(3) The construction of the Valley Water Vole Enhancement Area must be

undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.

OH10 Water vole enhancement areas: Llanfachraeth

(1) Prior to completion of construction of Work No. 9, plans and written details of the design for the Llanfachraeth Vole Enhancement Area will be submitted to and approved by IACC in consultation with NRW.

(2) The details submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the principles relating to the Llanfachraeth Vole Enhancement Area in the A5025 Off-Line Highway Improvements in volume 3 of the DAS.

(3) The construction of the Llanfachraeth Vole Enhancement Area must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.

Ecological Compensation Sites – Work No.s 13, 14 and 15

11.—(1) Requirements ECS1 and ECS4 apply to the Ecological Compensation Sites at Cors Gwawr, Cae Canol-dydd and Tŷ Du—

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
ECS1	Wylfa Newydd CoCP The construction of the Ecological Compensation Sites must be carried out in accordance with the Wylfa Newydd CoCP, unless otherwise approved by IACC.
ECS2	Ecological Compensation Sites – detailed design approval (1) No construction may commence in respect of any of the Ecological Compensation Sites until plans and written details of the habitat design (including location, species, planting density, finished ground levels and materials) have been submitted to and approved by IACC in consultation with NRW. (2) The details submitted under sub-paragraph (1) must be prepared in accordance with the habitat and landscape principles relating to the Ecological Compensation Sites in Chapter 4 of the LHMS and include details of— (a) constructed wetlands; (b) public access infrastructure; (c) access and management infrastructure; (d) adaptive management approach; (e) topsoil stripping, storage and reuse; (f) drainage modifications; (g) vegetation establishment methods; (h) disposal of hedgerow material; (i) timing of works; and (j) hydrology data and baseline information. (3) Construction of the Ecological Compensation Sites must be undertaken in accordance with the details approved for each work under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
ECS3	Landscape and habitat management schemes (1) Prior to completion of the each of the Ecological Compensation Sites, management schemes relating to management and maintenance of each Ecological Compensation Site must be submitted to and approved by IACC in consultation with NRW. (2) Any management scheme submitted under paragraph (1) must be prepared in accordance with the management principles in Chapter 7 of the LHMS. (3) The management of each Ecological Compensation Site must be carried out in accordance with the relevant management scheme approved under paragraph (1), unless otherwise approved by IACC.
ECS4	Pre-commencement monitoring (1) Prior the construction of the Ecological Compensation Sites at Cae Canol-dydd or

<i>(1) Ref</i>	<i>(2) Requirement</i>
	Cors Gwawr, hydrological and hydrogeological monitoring must be undertaken comprising— (a) ground investigations to identify soils and geology of the sites; (b) hydrological monitoring comprising installation of boreholes, piezometers, surface water monitoring and any other relevant installations; and (c) hydrochemical monitoring (including nutrient and base status). (2) No construction of the Ecological Compensation Sites at Cae Canol-dydd or Cors Gwawr may commence until— (a) plans and written details of the design of the drainage works; and (b) a hydrogeological/ecological conceptual model to inform habitat design, have been submitted to and approved by IACC in consultation with NRW. (3) The details submitted under paragraph (2) must be prepared in accordance with the data collected as part of the monitoring undertaken under sub-paragraphs 1(a) to (c). (4) Construction of drainage works at Cae Canol-dydd or Cors Gwawr must be undertaken in accordance with the details approved under paragraph (2), unless otherwise approved by IACC.

SCHEDULE 4

Article 85 and Schedule 3

CONTROL DOCUMENTS AND SCHEMES

PART 1

PROJECT-WIDE SCHEMES

<i>(1) Scheme</i>	<i>(2) Detail</i>	<i>(3) Consultee</i>
Community Safety Management Scheme	The scheme will be prepared in accordance with Section 3.4 of the Wylfa Newydd CoCP	North Wales Police, Betsi Cadwaladr University Health Board, North Wales Fire and Rescue Service and Welsh Ambulance Service NHS Trust
Traffic Incident Management Scheme	Section 5.9 of the Wylfa Newydd CoCP	North Wales Police, Gwynedd Council and the Welsh Ministers.
Parking Phasing Scheme	The scheme will indicate how car parking across the construction phases of the authorised development will be delivered. This will include details on a quarterly basis of— (a) the proposed phased delivery of parking spaces to be provided at both the WNDA and Dalar Hir Park and Ride Facility to align with worker number profiles; (b) car parking locations and layouts; (c) the nature of the provision (i.e. visitor, disability or worker use and whether fitted with an electric vehicle charging point); (d) temporary and permanent car parking spaces; (e) the minimum and maximum number of car parks to be provided; and (f) monitoring and reviewing mechanisms and timeframes. Parking provision within the scheme must not exceed the maximum parking provision in Requirements SPC2, WN18, WN19, OPSF6, PR7, LC6, LC7 and OH7 in Schedule 3 (Requirements) of this Order.	-

PART 2

SITE-SPECIFIC SCHEMES

<i>(1) Site</i>	<i>(2) Scheme</i>	<i>(3) Detail</i>	<i>(4) Consultee</i>
Wylfa Newydd Development Area	Abnormal Indivisible Loads Management Scheme	The scheme will be prepared in accordance with Section 5.4 of the Wylfa Newydd CoCP.	North Wales Police, Gwynedd Council and the Welsh Ministers
Wylfa Newydd Development Area	Protest Management Scheme	The scheme will be prepared in accordance with Section 4.7 of the Wylfa Newydd CoCP	North Wales Police
Wylfa Newydd Development Area	WNDA Archaeological Mitigation Scheme	The scheme will be prepared in accordance with Sections 12 of the Wylfa Newydd CoCP and the Main Power Station Site Sub-CoCP. A written scheme of investigation must be prepared in accordance with the Chartered Institute for Archaeologists' standards and guidance and provide the following details— (a) The type of investigation proposed for the affected asset or group of assets, proportionate to its significance and the significance of the effect under the Environmental Statement; (b) Aims and objectives of investigation based on published research frameworks and agenda, if available; (c) Method and programme for fieldwork previously undertaken and to be undertaken and post-fieldwork assessment, and reporting assessment and reporting, analysis, publication, dissemination and archiving; and (d) Proposals for public engagement and participation.	Cadw
Wylfa Newydd Development Area	Tre'r Gof and Cae Gwyn SSSI Hydro-ecological Monitoring and Mitigation Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in Sections 10 and 11 of the Main Power Station Site sub-CoCP and will include details of— (a) A hydrogeological and hydrological conceptual model(s); (b) Continuous water level monitoring, locations and frequencies informed by the conceptual model in (a); (c) Triggers for identifying changes in groundwater levels which would be likely to affect (any of the flora, fauna or geological or physiographic features of) Tre'r Gof SSSI and Cae Gwyn SSSI; (d) Mitigation measures implemented pursuant to (c), to minimise likelihood of	NRW

<i>(1) Site</i>	<i>(2) Scheme</i>	<i>(3) Detail</i>	<i>(4) Consultee</i>
Wylfa Newydd Development Area	Overarching Construction Drainage Scheme	damage to (any of the flora, fauna or geological or physiographic features of) Tre'r Gof SSSI and Cae Gwyn SSSI. The scheme will be prepared in accordance with the drainage principles in Sections 10 of the Wylfa Newydd COCP and the Main Power Station Site sub-CoCP, as well as the drainage principles set out in section 4 of the LHMS. The scheme will also be in general accordance with construction landform drainage design drawings presented in Wylfa Newydd Development Area – Power Station Site Plans (Part 1 of 2) in Schedule 2 (Approved plans) of this Order, and Appendix D8-A of the Environmental Statement Addendum. The scheme will provide the following details— (a) Drainage plans incorporating buffer zones; (b) Commitment to working practices guided by Guidance for Pollution Prevention 5; Works and maintenance in or near water; (c) Protections for Tre'r Gof and Cae Gwyn SSSI; (d) The location and indicative design parameters of the sewage treatment plant; (e) The location of siltbuster units; (f) Tables of flow rates; and (g) Tables of storage/attenuation volumes. *The scheme submitted would not detail water quality standards as these will be secured through an environmental permit application.	NRW, Welsh Ministers in respect of the location of the sewage treatment plant in relation to heritage assets
Wylfa Newydd Development Area	Overarching Construction Lighting Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in Section 4.4 of the Wylfa Newydd CoCP, and the Main Power Station Site sub-CoCP, Section 4.3 of the Marine Works sub-CoCP, the design principles for the Site Campus in volume 3 of the DAS and the lighting parameters set out in Appendix D10-10 of the Environmental Statement. The scheme will comprise general exterior area lighting, security lighting, car park and haul road lighting, and temporary lighting not associated with wall and roof construction during construction of the Power Station Works and Site Campus, and the operation of the Site Campus, and provide the following details—	NRW

<i>(1) Site</i>	<i>(2) Scheme</i>	<i>(3) Detail</i>	<i>(4) Consultee</i>
		(a) Lighting design, including location, height and tilt of proposed lighting; (b) Lighting controls, to enable variable lighting; (c) Illuminance levels by area (average and uniformity); (d) Plans displaying spill light contour lines on Ordnance Survey mapping, highlighting: (i) Light spill over construction boundaries; and (ii) Key sensitive receptors (such as the Tyn-y-Maes bat barn) with vertical grid lux plots at agreed locations; and (iii) Monitoring and review mechanisms to ensure compliance.	
Wylfa Newydd Development Area	WNDA Operational Lighting Scheme	The scheme will be prepared in accordance with Section 4.3 of the Wylfa Newydd CoCP, the design principles in volume 2 of the DAS, and the lighting parameters set out in Appendix D10-10 of the Environmental Statement. The scheme will comprise general exterior area lighting, security and car park lighting during the operation of the Power Station Works and will provide the following details— (a) Lighting design, including location, height and tilt of proposed lighting; (b) Lighting controls, to enable variable lighting; (c) Illuminance levels by area (average and uniformity); (d) Plans displaying spill light contour lines on Ordnance Survey mapping, highlighting: (i) Light spill from operational boundaries; and (ii) Key sensitive receptors with vertical grid lux plots at agreed locations; and (e) Monitoring and review mechanism to ensure compliance.	NRW
Off-Site Power Station Facilities	Off-Site Power Station Facilities Construction Lighting Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in Section 4.4 of the Wylfa Newydd CoCP. The scheme will comprise general exterior area lighting, security and carpark lighting, and the provide following details— (a) Lighting design, including location, height and tilt of proposed lighting; (b) Lighting controls, to enable variable lighting; (c) Illuminance levels by area (average	-

<i>(1) Site</i>	<i>(2) Scheme</i>	<i>(3) Detail</i> and uniformity); (d) Plans displaying spill light contour lines on Ordnance Survey mapping, highlighting: (i) Light spill over construction boundaries; and (ii) Key sensitive receptors with vertical grid lux plots at agreed locations; and (e) Monitoring mechanisms to ensure compliance.	<i>(4) Consultee</i>
Off-Site Power Station Facilities	Off-Site Power Station Facilities Archaeology Mitigation Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in Sections 12 of the Wylfa Newydd CoCP and the Off-Site Power Station Site sub-CoCP. A written scheme of investigation must be prepared in accordance with the Chartered Institute for Archaeologists' standards and guidance and provide the following details— (a) The type of investigation proposed for the affected asset or group of assets, proportionate to its significance and the significance of the effect under the Environmental Statement; (b) Aims and objectives of investigation based on published research frameworks and agenda, if available; (c) Method and programme for fieldwork to be undertaken and post-fieldwork assessment, and reporting, analysis, publication, dissemination and archiving; and (d) Proposals for public engagement and participation.	Cadw
Off-Site Power Station Facilities	Off-Site Power Station Facilities Operational Lighting Scheme	The scheme will be prepared in accordance with Section 4.3 of the Wylfa Newydd CoOP and the design principles in volume 3 of the DAS. The scheme will comprise general exterior area lighting, security and car park lighting during operation and will provide the following details— (a) Lighting design, including location, height and tilt of proposed lighting; (b) Lighting controls, to enable variable lighting; (c) Illuminance levels by area (average and uniformity); (d) Plans displaying spill light contour lines on Ordnance Survey mapping, highlighting: (i) Light spill from operational boundaries; and (ii) Key sensitive receptors with vertical	NRW

<i>(1) Site</i>	<i>(2) Scheme</i>	<i>(3) Detail</i>	<i>(4) Consultee</i>
Parc Cybi Logistics Centre	Logistics Centre Lighting Scheme	grid lux plots at agreed locations; and (e) Monitoring and review mechanism to ensure compliance. The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in section 4.4 of the Wylfa Newydd CoCP. The scheme will comprise general exterior area lighting, security and car park lighting during construction and operation, and provide the following details— (a) Lighting design, including location, height and tilt of proposed lighting; (b) Lighting controls, to enable variable lighting; (i) Illuminance levels by area (average and uniformity); (ii) Plans displaying spill light contour lines on Ordnance Survey mapping, highlighting; (iii) Light spill over construction boundaries; and (iv) Key sensitive receptors with vertical grid lux plots at agreed locations; and (c) Monitoring mechanisms to ensure compliance.	Cadw NRW
Parc Cybi Logistics Centre	Logistics Centre Archaeology Mitigation Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in Sections 12 of the Wylfa Newydd CoCP and the Parc Cybi Logistics Centre sub-CoCP. A written scheme of investigation must be prepared in accordance with the Chartered Institute for Archaeologists' standards and guidance and provide the following details— (a) The type of investigation proposed for the affected asset or group of assets, proportionate to its significance and the significance of the effect under the Environmental Statement; (b) Aims and objectives of investigation based on published research frameworks and agenda, if available; (c) Method and programme for fieldwork to be undertaken and post-fieldwork assessment, and reporting, analysis, publication, dissemination and archiving; and (d) Proposals for public engagement and participation.	Cadw
Dalar Hir Park and Ride Facility	Park and Ride Facility Lighting Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in Section 4.4 of the Wylfa Newydd CoCP and Section 4.3 of the Dalar Hir Park and	-

<i>(1) Site</i>	<i>(2) Scheme</i>	<i>(3) Detail</i>	<i>(4) Consultee</i>
		Ride sub-CoCP. The scheme will comprise general exterior area lighting, security and car park lighting during construction and operation, and provide the following details— (a) Lighting design, including location, height and tilt of proposed lighting; (b) Lighting controls to enable parking areas to be closed and switched off when not required; (c) Illuminance levels by area (average and uniformity); (d) Plans displaying spill light contour lines on Ordnance Survey mapping, highlighting: (i) Light spill over construction boundaries; and (ii) Key sensitive receptors with vertical grid lux plots at agreed locations; and (e) Monitoring mechanisms to ensure compliance.	
Dalar Hir Park and Ride Facility	Park and Ride Archaeology Mitigation Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in Sections 12 of the Wylfa Newydd CoCP and the Dalar Hir Park and Ride sub-CoCP. A written scheme of investigation must be prepared in accordance with the Chartered Institute for Archaeologists' standards and guidance and provide the following details— (a) The type of investigation proposed for the affected asset or group of assets, proportionate to its significance and the significance of the effect under the Environmental Statement; (b) Aims and objectives of investigation based on published research frameworks and agenda, if available; (c) Method and programme for fieldwork to be undertaken and post-fieldwork assessment, and reporting, analysis, publication, dissemination and archiving; and (d) Proposals for public engagement and participation.	Cadw
A5025 Off-Line Highway Improvements	A5025 Off-Line Highway Improvements Construction Lighting Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in section 4.4 of the Wylfa Newydd CoCP and Section 4.4 of the A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP. The scheme will comprise general exterior area lighting, security and car park lighting during construction, and	-

<i>(1) Site</i>	<i>(2) Scheme</i>	<i>(3) Detail</i> include details such as—	<i>(4) Consultee</i>
		(a) Lighting design, including location, height and tilt of proposed lighting; (b) Lighting controls, to enable variable lighting; (c) Illuminance levels by area (average and uniformity); (d) Plans displaying spill light contour lines on Ordnance Survey mapping, highlighting: (i) Light spill over construction boundaries; and (i) Key sensitive receptors with vertical grid lux plots at agreed locations; (e) Monitoring mechanisms to ensure compliance.	
A5025 Off-Line Highway Improvements	A5025 Off-Line Highway Improvements Archaeology Mitigation Scheme	The scheme will be prepared in accordance with the principles set out in Sections 12 of the Wylfa Newydd CoCP and the A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP A written scheme of investigation must be prepared in accordance with the Chartered Institute for Archaeologist's standards and guidance and provide the following details— (a) The type of investigation proposed for the affected asset or group of assets, proportionate to its significance and the significance of the effect under the Environmental Statement; (b) Aims and objectives of investigation based on published research frameworks and agenda, if available; (c) Method and programme for fieldwork to be undertaken and post-fieldwork assessment, and reporting, analysis, publication, dissemination and archiving; and (d) Proposals for public engagement and participation.	Cadw

SCHEDULE 5

Article 11

STREETS SUBJECT TO ALTERATION OF LAYOUT

PART 1

STREETS SUBJECT TO ALTERATION OF LAYOUT

<i>(1) Relevant Site</i>	<i>(2) Streets subject to alteration</i>	<i>(3) Description of alteration</i>	<i>(4) Reference</i>
Off-site Power Station facility	A5025 - R1 to R2	Realignment of entrance off A5025	WN903-HXDCO-ROW-DRG-00010
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5025	Construction of junction of realigned A5025 and A5 London Road and tie in of realigned A5025 to existing A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5 London Road	Construction of junction of realigned A5025 and A5 London Road	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	A5025	Construction of junction of realigned A5025 with the severed section of existing A5025 and tie in of realigned A5025 to existing A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	C116	Construction of side road crossing of the realigned A5025, and tie ins to existing highway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Unclassified road known as ‘Parc Llynnon’	Realignment to tie into realigned C116	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	A5025	Construction of junction of realigned A5025 with the severed section of existing A5025 and tie in of realigned A5025 to existing A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	C213	Realignment of side road to tie in to the proposed junction of the realigned A5025 with the severed section of the A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009

<i>(1) Relevant Site</i>	<i>(2) Streets subject to alteration</i>	<i>(3) Description of alteration</i>	<i>(4) Reference</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	U250	Realignment of side road to tie in to realigned A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	A5025	Construction of junction of realigned A5025 with the severed sections of existing A5025 and tie in of realigned A5025 to existing A5025 Construction of turning head at end of severed section of A5025.	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Unclassified service road adjacent to A5025	Construction of turning head at end of severed section of A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	C115	Construction of junction with realigned A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	A5025	Construction of junctions of realigned A5025 with the severed sections of existing A5025 and tie in of realigned A5025 to existing A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	C111	Construction of junction with realigned A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	A5025	Tie in of realigned A5025 to existing A5025. Provision of service road to maintain access to adjacent land	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	Unclassified service road adjacent to A5025	Construction of junction with the realigned A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030

<i>(1) Relevant Site</i>	<i>(2) Streets subject to alteration</i>	<i>(3) Description of alteration</i>	<i>(4) Reference</i>
Dalar Hir Park and Ride Facility	A5 – N2/1	Construction of new junction off A5 Northern Roundabout	WN903-HXDCO-ROW-DRG-00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	A5 – N2/2	Construction of new junction off A5 Northern Roundabout	WN903-HXDCO-ROW-DRG-00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	A5 – N2/2	Construction of new junction off A5 Northern Roundabout	WN903-HXDCO-ROW-DRG-00012

PART 2

STREETS SUBJECT TO TEMPORARY ALTERATION

<i>(1) Relevant Site</i>	<i>(2) Streets subject to alteration</i>	<i>(3) Description of alteration</i>	<i>(4) Reference</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5025	Temporary alterations as may be required during the execution of works to facilitate	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5 London Road	the permanent highway works, including, but not limited to, temporary diversions, changes in cross-section, signal control, stopping up, creation of highway works access routes or	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	A5025	stopping up of adjacent footways	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	C116		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Unclassified road known as ‘Parc Llynnon’		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	A5025		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	C213		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	U250		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	A5025		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Unclassified service road adjacent to A5025		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011

<i>(1) Relevant Site</i>	<i>(2) Streets subject to alteration</i>	<i>(3) Description of alteration</i>	<i>(4) Reference</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	C115		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	A5025		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	C111		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	A5025		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	Unclassified service road adjacent to A5025		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030

SCHEDULE 6

Article 12

STREETS SUBJECT TO STREET WORKS

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Streets subject to street works</i>	<i>(3) Reference</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5 London Road	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	C116	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Unclassified road known as ‘Parc Llynnon’	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	C213	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	U250	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Unclassified service road adjacent to A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	C115	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	C111	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	Unclassified service road adjacent to A5025	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030

SCHEDULE 7

Article 14

STREETS OR PRIVATE MEANS OF ACCESS TO BE PERMANENTLY STOPPED UP OR EXTINGUISHED

PART 1

BEING A STREET TO BE STOPPED UP OR PRIVATE MEANS OF ACCESS TO BE EXTINGUISHED FOR WHICH A SUBSTITUTE IS TO BE PROVIDED

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>	<i>(4) New street or private means of access to be substituted</i>	<i>(5) Reference</i>		
Streets						
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5025	229886, 379615 [S1/3]	230151, 379821 [S1/4]	229734, 379156 [N1/1]	230152, 379820 [N1/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5 London Road	229611, 379177 [S1/1]	229825, 379055 [S1/2]	229732, 379155 [N1/3]	229732, 379155 [N1/4]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5 London Road	229611, 379177 [S1/1]	229825, 379055 [S1/2]	229611, 379177 [N1/5]	229694, 379136 [N1/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5 London Road	229611, 379177 [S1/1]	229825, 379055 [S1/2]	229738, 379121 [N1/7]	229825, 379055 [N1/8]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5025	229886, 379615 [S1/3]	230151, 379821 [S1/4]	229886, 379615 [N1/9]	229906, 379630 [N1/10]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	A5025	229886, 379615 [S1/3]	230151, 379821 [S1/4]	229896, 379623 [N1/11]	229909, 379607 [N1/12]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	A5025	231750, 381505 [S2/1]	231744, 381673 [S2/2]	231750, 381505 [N2/1]	231676, 382667 [N2/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>	<i>(4) New street or private means of access to be substituted</i>	<i>(5) Reference</i>
			231744, 381673 [N2/3]	231790, 381628 [N2/4] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	C116	231579, 382472 [S2/3]	231827, 382627 [S2/4]	231579, 382472 [N2/5] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Unclassified road known as ‘Parc Llynnon’	231616, 382493 [S2/5]	231613, 382498 [S2/6]	231616, 382493 [N2/7] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	A5025	231557, 383396 [S3/1]	231652, 383569 [S3/2]	231676, 382667 [N3/1] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
			231557, 383396 [N3/3]	231616, 383417 [N3/4] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	U250	231652, 383538 [S3/3]	231683, 383530 [S3/4]	231652, 383538 [N3/5] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 - Llanfachraeth	C213	231563, 383412 [S3/5]	231551, 383418 [S3/6]	231563, 383412 [N3/7] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	A5025	231912, 386170 [S4/1]	231527, 386852 [S4/2]	231910, 386169 [N4/1] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
			231884, 386377 [N4/3]	231980, 386463 [N4/4] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
			231932, 386378 [N4/5]	231932, 386354 [N4/6] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
			231527, 386852 [N4/7]	231630, 386844 [N4/8] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011

(1) Relevant site	(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished	(3) Extent of stopping up or extinguishment	(4) New street or private means of access to be substituted	(5) Reference		
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	A5025	231509, 387055 [S4/3]	231640, 387243 [S4/4]	231509, 387055 [N4/9]	231551, 387115 [N4/10]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00011
				231519, 387069 [N4/11]	231532, 387059 [N4/12]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00011
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Unclassified service road adjacent to A5025	231525, 387057 [S4/5]	231607, 387184 [S4/6]	231509, 387055 [N4/9]	231551, 387115 [N4/10]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00011
				231519, 387069 [N4/11]	231532, 387059 [N4/12]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00011
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	C115	231964, 386432 [S4/7]	231980, 386463 [S4/8]	231884, 386377 [N4/3]	231980, 386463 [N4/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00011
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	A5025	233752, 389689 [S5/1]	233895, 389790 [S5/2]	233752, 389689 [N5/1]	234179, 390825 [N5/2]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
				233852, 389796 [N5/3]	233895, 389790 [N5/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	C111	234050, 390200 [S5/3]	234154, 390201 [S5/4]	234050, 390200 [N5/5]	234105, 390175 [N5/6]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	A5025	234229, 390543 [S5/5]	234179, 390825 [S5/6]	234171, 390659 [N5/7]	234229, 390543 [N5/8]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	A5025	235109, 391666 [S6/1]	235321, 392003 [S6/2]	235109, 391666 [N6/1]	235190, 391854 [N6/2]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030

(1) Relevant site	(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished	(3) Extent of stopping up or extinguishment	(4) New street or private means of access to be substituted	(5) Reference		
			235202, 391886 [N6/3]	235321, 392003 [N6/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030	
			235175, 391880 [N6/5]	235175, 391880 [N6/6]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030	
			235251, 391918 [N6/7]	235246, 391897 [N6/8]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030	
			235173, 391881 [N6/9]	235161, 391889 [N6/10]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030	
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	Unclassified service road adjacent to A5025	235160, 391778 [S6/3]	235179, 391799 [S6/4]	235160, 391778 [N6/11]	235168, 391780 [N6/12]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	Unclassified service road adjacent to A5025	235168, 391785 [S6/5]	235178, 391778 [S6/6]	235160, 391778 [N6/11]	235168, 391780 [N6/12]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030
Footpaths						
Dalar Hir Park and Ride Facility	-	-	-	232465, 378436 [NF2/1]	232497, 378439 [NF2/2]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	-	-	-	232507, 378433 [NF2/3]	232511, 378432 [NF2/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	-	-	-	232518, 378432 [NF2/5]	232853, 378293 [NF2/6]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	-	-	-	232790, 378291 [NF2/7]	232813, 378286 [NF2/8]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00012

(1) Relevant site	(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished	(3) Extent of stopping up or extinguishment		(4) New street or private means of access to be substituted		(5) Reference
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	49/014/2	231765, 381591 [X2/1]	231804, 381589 [X2/2]	231797, 381590 [NF2/1]	231804, 381589 [NF2/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/018/1	231738, 382230 [X2/3]	231787, 382276 [X2/4]	231738, 382230 [NF2/3]	231787, 382276 [NF2/4]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/020/1	231635, 382783 [X3/1]	231671, 382807 [X3/2]	231635, 382783 [NF3/1]	231644, 382774 [NF3/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/012/1	231580, 383413 [X3/3]	231647, 383416 [X3/4]	231767, 383421 [NF3/7] (Footway)	231651, 383533 [NF3/8] (Footway)	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/012/1	231647, 383416 [X3/5]	231767, 383421 [X3/6]	231767, 383421 [NF3/7]	231651, 383533 [NF3/8]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	29/009/1	231600, 387150 [X4/3]	231698, 387107 [X4/4]	231600, 387150 [NF4/1]	231698, 387107 [NF4/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	18/063/4	233739, 389707 [X5/1]	233756, 389702 [X5/2]	233739, 389707 [NF5/1]	233756, 389702 [NF5/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	18/018/1	234063, 390007 [X5/3]	234086, 390172 [X5/4]	234095, 390183 [NF5/3]	234117, 390224 [NF5/4]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
				Replaced by footways NF5/5 to NF5/6, NF5/7 to NF5/8, and NF5/9 to NF5/10, as described below		WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
				234117, 390224 [NF5/5]	234142, 390260 [NF5/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029

(1) Relevant site	(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished	(3) Extent of stopping up or extinguishment	(4) New street or private means of access to be substituted	(5) Reference		
			234150, 390258 [NF5/7]	234180, 390302 [NF5/8] WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029		
			234180, 390302 [NF5/9]	234065, 390006 [NF5/10] WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029		
Footways						
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	Footway adjacent to northbound carriageway of the A5, between the access to the Freight Yard and Valley	229477, 379248 [X1/1]	229685, 379129 [X1/2]	229477, 379248 [NF1/1] (Footway/ Cycleway)	229696, 379118 [NF1/2] (Footway/ Cycleway)	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	Footway adjacent to northbound carriageway of the A5, between the access to the Freight Yard and A55 J3	229723, 379108 [X1/3]	230033, 378878 [X1/4]	229712, 379110 [NF1/3] (Footway/ Cycleway)	230033, 378878 [NF1/4] (Footway/ Cycleway)	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	-	-	-	231739, 381673 [NF2/5]	231771, 381618 [NF2/6]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00008
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	-	-	-	231794, 381617 [NF2/7]	231797, 381590 [NF2/8]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00008
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	-	-	-	231644, 382774 [NF3/3]	231653, 382775 [NF3/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00009
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	-	-	-	231663, 382776 [NF3/5]	231671, 382807 [NF3/6]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00009

(1) Relevant site	(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished	(3) Extent of stopping up or extinguishment	(4) New street or private means of access to be substituted	(5) Reference		
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Footway adjacent to the southbound carriageway of the A5025 to the north of Llanfachraeth	231565, 383399 [X3/7]	231648, 383531 [X3/8]	231570, 383419 [NF3/9]	231639, 383535 [NF3/10]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00009
Footway/Cycleways						
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	-	-	-	229685, 379149 [NF1/5]	229732, 379168 [NF1/6]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	-	-	-	229746, 379157 [NF1/7]	229752, 379121 [NF1/8]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	-	-	-	229712, 379110 [NF1/9]	229741, 379106 [NF1/10]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	-	-	-	229905, 379632 [NF1/11]	230016, 379718 [NF1/12]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	-	-	-	230016, 379718 [NF1/13]	230033, 379724 [NF1/14]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	-	-	-	230042, 379718 [NF1/15]	230075, 379751 [NF1/16]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	-	-	-	231955, 386424 [NF4/3]	231890, 386409 [NF4/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00011
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	-	-	-	231878, 386407 [NF4/5]	231610, 386826 [NF4/6]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00011

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>	<i>(4) New street or private means of access to be substituted</i>	<i>(5) Reference</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	-	-	231549, 387116 [NF4/7]	231570, 387141 [NF4/8] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	-	-	231580, 387136 [NF4/9]	231588, 387148 [NF4/10] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	-	-	231593, 387160 [NF4/11]	231614, 387198 [NF4/12] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	-	-	235105, 391669 [NF6/1]	235119, 391688 [NF6/2] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	-	-	235130, 391703 [NF6/3]	235165, 391776 [NF6/4] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	-	-	235170, 391789 [NF6/5]	235158, 391878 [NF6/6] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030
Parc Cybi Logistics Centre	Footway / cycleway adjacent to Parc Cybi	225744, 380650 [S3/1]	225725, 380653 [S3/2]	235725, 380653 [NF 3/2] 225767, 380627 [NF 3/5] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00013
Parc Cybi Logistics Centre	Footway/ cycleway adjacent to Parc Cybi	225748, 380644 [S3/5]	225779, 380573 [S3/6]	235768, 380629 [NF 3/1] 225784, 380600 [NF 3/3] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00013
			235763, 380599 [NF 3/6]	235780, 380570 [NF 3/4]

(1) Relevant site	(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished	(3) Extent of stopping up or extinguishment	(4) New street or private means of access to be substituted	(5) Reference		
Private means of access						
Parc Cybi Logistics Centre	Access to Logistics Centre with Parc Cybi	225733, 380637 [S3/3]	2225751, 380651 [S3/4]	225773, 380624 [N3/1]	225781, 380608 [N3/2]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00013
				225781, 380608 [N3/3]	225763, 380595 [N3/4]	
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	Access to Freight Yard from A5 London Road	229704, 379116 [AX1/1]	229692, 379102 [AX1/1]	229704, 379116 [A1/1]	229692, 379102 [A1/1]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	Land to east of A5 London Road severed by realigned A5025	-	-	229571, 379220 [A1/2]	229574, 379225 [A1/2]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	Land to east of A5 London Road severed by realigned A5025	-	-	229936, 379554 [A1/3]	229942, 379550 [A1/3]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	Land to east of A5 London Road severed by realigned A5025	-	-	229911, 379605 [A1/4]	229914, 379601 [A1/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00007
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Field access to land to the east of the A5025	231764, 381589 [AX2/1]	231767, 381589 [AX2/1]	231736, 381760 [A2/1]	231768, 381756 [A2/1]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00008
				231768, 381756 [A2/2]	231771, 381755 [A2/2]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00008
				231765, 381758 [A2/3]	231767, 381766 [A2/3]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00008
				231775, 382074 [A2/4]	231800, 381584 [A2/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00008
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Access track to Bedo from C116	231776, 382569 [AX2/2]	231792, 382550 [AX2/2]	231790, 382553 [A2/5]	231792, 382550 [A2/5]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00008

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>	<i>(4) New street or private means of access to be substituted</i>	<i>(5) Reference</i>		
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Field access from the C116 to land to the north of the C116	231771, 382577 [AX2/3]	231771, 382582 [AX2/3]	231771, 382578 [A2/6]	231712, 382630 [A2/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
				231712, 382630 [A2/7]	231709, 382634 [A2/7]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
				231718, 382623 [A2/8]	231711, 382619 [A2/8]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
				231649, 382508 [A2/9]	231646, 382511 [A2/9]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	-	-	-	231640, 382480 [A2/10]	231641, 382477 [A2/10]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Part of access track from the existing A5025 to land to the south and east of the existing A5025	231540, 383369 [AX3/1]	231646, 383105 [AX3/1]	231660, 382969 [A3/1]	231656, 382971 [A3/1]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
				231656, 382971 [A3/2]	231668, 383530 [A3/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
				231668, 383521 [A3/3]	231675, 383517 [A3/3]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
				231540, 383369 [A3/4]	231600, 383083 [A3/4]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
				231577, 383253 [A3/5]	231573, 383251 [A3/5]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
				231572, 383289 [A3/6]	231635, 383247 [A3/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>	<i>(4) New street or private means of access to be substituted</i>	<i>(5) Reference</i>	
			231641, 383260 [A3/7]	231643, 383260 [A3/7] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009	
			231643, 383410 [A3/8]	231646, 383410 [A3/8] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009	
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Field access to land to the west of the existing A5025	231900, 386199 [AX4/1]	231892, 386197 [AX4/1]	231917, 386654 [A4/1]	231885, 386209 [A4/1] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Field access to land to the west of the existing A5025	231889, 386526 [AX4/2]	231882, 386520 [AX4/2]	231887, 386514 [A4/2]	231895, 386507 [A4/2] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Field access to land to the west of the existing A5025	231836, 386582 [AX4/3]	231829, 386576 [AX4/3]	231854, 386482 [A4/3]	231849, 386502 [A4/3] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Field access to land to the west of the existing A5025	231830, 386593 [AX4/4]	231823, 386587 [AX4/4]	231809, 386611 [A4/4]	231699, 386567 [A4/4] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Field access to land to the east of the existing A5025	231725, 386745 [AX4/5]	231732, 386751 [AX4/5]	231632, 386880 [A4/5]	231646, 386879 [A4/5] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Access track to Tan-y-Bryn	231679, 386767 [AX4/6]	231674, 386760 [AX4/6]	231606, 386821 [A4/6]	231674, 386760 [A4/6] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Access track to sewage works	231600, 387150 [AX4/7]	231698, 387107 [AX4/7]	231600, 387150 [A4/7]	231698, 387107 [A4/7] WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
			231698, 387107 [A4/8]	231781, 387155 [A4/8]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011

(1) Relevant site	(2) Street to be stopped up or private means of access to be extinguished	(3) Extent of stopping up or extinguishment	(4) New street or private means of access to be substituted	(5) Reference		
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	Access track to Bod-hedd	233739, 389707 [AX5/1]	233756, 389702 [AX5/1]	233739, 389707 [A5/1]	233756, 389702 [A5/1]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	Field access to land to the west of the existing A5025	234081, 390174 [AX5/2]	234079, 390170 [AX5/2]	234085, 390182 [A5/2]	233981, 390005 [A5/2]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
				234080, 390180 [A5/3]	234062, 390184 [A5/3]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	Field access to land to the west of the existing A5025	234186, 390329 [AX5/3]	234182, 390329 [AX5/3]	234142, 390489 [A5/5]	234154, 390422 [A5/5]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	Field access to land to the west of the existing A5025	234222, 390566 [AX5/4]	234218, 390565 [AX5/4]	234223, 390564 [A5/4]	234142, 390489 [A5/4]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	Field access to land to the west of the existing A5025	234190, 390681 [AX5/5]	234186, 390679 [AX5/5]	234159, 390646 [A5/6]	234154, 390645 [A5/6]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	-	-	-	233844, 389747 [A5/7]	233865, 389851 [A5/7]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00029
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	Field access to land to the east of the existing A5025	235202, 391813 [AX6/1]	235204, 391812 [AX6/1]	235250, 391899 [A6/1]	235252, 391897 [A6/1]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030
A5025 Off- Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	-	-	-	235161, 391889 [A6/2]	235134, 391909 [A6/2]	WN0902- HZDCO- ROW-DRG- 00030

PART 2

BEING A STREET TO BE STOPPED UP OR PRIVATE MEANS OF ACCESS TO BE EXTINGUISHED FOR WHICH NO SUBSTITUTE IS TO BE PROVIDED

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street or public right of way to be stopped up or private means to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>		<i>(4) Reference</i>
Streets				
Wylfa Newydd Development Area	Cemlyn Road	234264, 393096 [S3/1]	235612, 393690 [S3/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00017 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Wylfa Newydd Development Area	Road to Fisherman’s Car Park	235593, 393809 [S3/3]	235756, 392948 [S3/4]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Footpaths				
Wylfa Newydd Development Area	20/057/2	235558, 394154 [X3/1]	235515, 394093 [X3/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Wylfa Newydd Development Area	20/057/1	235516, 394093 [X3/3]	235594, 393810 [X3/4]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Wylfa Newydd Development Area	20/002/1	236096, 393681 [X3/5]	235591, 393815 [X3/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/004/5	236437, 393581 [X3/7]	236631, 393744 [X3/8]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Wylfa Newydd Development Area	20/006/1	236437, 393581 [X3/9]	236268, 393734 [X3/10]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/004/4	236593, 393484 [X3/11]	236437, 393581 [X3/12]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Wylfa Newydd Development Area	20/004/2	236765, 393429 [X3/13]	236579, 393473 [X3/14]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Wylfa Newydd Development Area	20/004/3	236579, 393474 [X3/15]	236593, 393484 [X3/16]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street or public right of way to be stopped up or private means to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>		<i>(4) Reference</i>
Wylfa Newydd Development Area	20/005/2	236579, 393474 [X3/17]	236292, 393240 [X3/18]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/003/2	236292, 393239 [X3/19]	236243, 393350 [X3/20]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/003/3	236243, 393350 [X3/21]	236096, 393682 [X3/22]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/003/1	236330, 393133 [X3/23]	236292, 393239 [X3/24]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/039/2	236243, 393350 [X3/25]	236073, 393299 [X3/26]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/039/1	236073, 393299 [X3/27]	236121, 393173 [X3/28]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/039A/1	236073, 393299 [X3/29]	235852, 393245 [X3/30]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/038/2	235878, 392980 [X3/31]	235852, 393245 [X3/32]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/038/1	235852, 393245 [X3/33]	235539, 393509 [X3/34]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/030/2	235564, 392975 [X3/35]	235698, 392852 [X3/36]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	20/029/1	235607, 393055 [X3/37]	235564, 392975 [X3/38]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	20/029/2	235561, 392977 [X3/39]	235458, 392836 [X3/40]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018, WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street or public right of way to be stopped up or private means to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>		<i>(4) Reference</i>
Wylfa Newydd Development Area	20/030/1	235515, 393124 [X3/41]	235564, 392975 [X3/42]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	20/031/1	235509, 393146 [X3/43]	235449, 393233 [X3/44]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015
Wylfa Newydd Development Area	38/034A/2	234884, 393352 [X3/45]	235449, 393233 [X3/46]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014
Wylfa Newydd Development Area	38/034/3	234755, 393333 [X3/47]	234867, 393137 [X3/48]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	38/034A/1	234884, 393352 [X3/49]	234753, 393334 [X3/50]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	38/034/2	234671, 393360 [X3/51]	234753, 393334 [X3/52]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	38/035A/1	234705, 393437 [X3/53]	234881, 393552 [X3/54]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	38/035/2	234791, 393629 [X3/55]	234705, 393437 [X3/56]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	38/035/1	234705, 393437 [X3/57]	234671, 393360 [X3/58]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	38/034/1	234511, 393397 [X3/59]	234671, 393360 [X3/60]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	38/036/1	234389, 393080 [X3/61]	234133, 392307 [X3/62]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00015 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016
Wylfa Newydd Development Area	20/050/1	235456, 392609 [X3/63]	235577, 392596 [X3/64]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00017 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street or public right of way to be stopped up or private means to be extinguished</i>	<i>(3) Extent of stopping up or extinguishment</i>		<i>(4) Reference</i>
Wylfa Newydd Development Area	38/038/1	235456, 392609 [X3/65]	235386, 292613 [X3/66]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00017 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Wylfa Newydd Development Area	38/037/1	234909, 392527 [X3/67]	235360, 392855 [X3/68]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00014 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00016 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00017 WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00018
Dalar Hir Park and Ride Facility	Footway in layby on A5	232974, 378239 [S2/5]	233057, 378215 [S2/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00012
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/017/1	231796, 382586 [X2/5]	231801, 382584 [X2/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/012/1	231580, 383413 [X3/3]	231801, 382584 [X3/4]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/012/1	231647, 383416 [X3/5]	231767, 383421 [X3/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	29/014/2	231825, 386580 [X4/1]	231832, 386588 [X4/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
Private Means of Access				
Dalar Hir Park and Ride Facility	Access to properties on the Dalar Hir site	232598, 378239 [AX2/1]	232555, 378405 [AX2/2]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	Access to properties on the Dalar Hir site	232564, 378471 [AX2/3]	232564, 378485 [AX2/4]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00012
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	Field access to land to the east of the existing A5025	234199, 390684 [AX5/6]	234200, 390684 [AX5/6]	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029

SCHEDULE 8

Article 15

STATUS OF FOOTPATHS CREATED OR IMPROVED

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Existing or new footpath</i>	<i>(3) New status</i>	<i>(4) Reference</i>
Wylfa Newydd Development Area	NF3/1 to NF3/2	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00019
Wylfa Newydd Development Area	NF3/3 to NF3/4	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00019 and WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00020
Wylfa Newydd Development Area	NF3/5 to NF3/6	Dual use footpath/ cyclepath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00020
Wylfa Newydd Development Area	NF3/7 to NF3/8	Dual use footpath/ cyclepath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00022 and WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00021
Wylfa Newydd Development Area	NF3/9 to NF3/10	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00023
Wylfa Newydd Development Area	NF3/11 to NF3/12	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00023
Park and Ride	NF 2/1 to NF2/2	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	NF 2/3 to NF2/4	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	NF 2/5 to NF2/6	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00012
Dalar Hir Park and Ride Facility	NF 2/7 to NF2/8	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00012
Parc Cybi Logistics Centre	NF3/2 to NF 3/5	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00012
Parc Cybi Logistics Centre	NF3/1 to NF3/3	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00012
Parc Cybi Logistics Centre	NF3/6 to NF3/4	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00012
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	NF1/1 to NF1/2	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	NF1/3 to NF1/4	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	NF1/5 to NF1/6	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	NF1/7 to NF1/8	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW- DRG-00007

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Existing or new footpath</i>	<i>(3) New status</i>	<i>(4) Reference</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	NF1/9 to NF1/10	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 - Valley	NF1/11 to NF1/12	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	NF1/13 to NF1/14	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	NF1/15 to NF1/16	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00007
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF2/1 to NF2/2	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF2/3 to NF2/4	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF2/5 to NF2/6	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF2/7 to NF2/8	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00008
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF3/1 to NF3/2	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF3/3 to NF3/4	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF3/5 to NF3/6	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Existing or new footpath</i>	<i>(3) New status</i>	<i>(4) Reference</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF3/7 to NF3/8	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	NF3/9 to NF/10	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00009
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	NF4/1 to NF4/2	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	NF4/3 to NF4/4	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	NF4/5 to NF4/6	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	NF4/7 to NF4/8	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	NF4/9 to NF4/10	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	NF4/11 to NF4/12	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00011
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	NF5/1 to NF5/2	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	NF5/3 to NF5/4	Footpath	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	NF5/5 to NF5/6	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Existing or new footpath</i>	<i>(3) New status</i>	<i>(4) Reference</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	NF5/7 to NF5/8	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	NF5/9 to NF5/10	Footway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00029
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	NF6/1 to NF6/2	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	NF6/3 to NF6/4	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 9 – Power Station Access Road Junction (Work No. 1J)	NF6/5 to NF6/6	Footway/cycleway	WN0902-HZDCO-ROW-DRG-00030

SCHEDULE 9

Article 16

STREETS TO BE TEMPORARILY STOPPED UP

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street to be stopped up</i>	<i>(3) Extent of stopping up</i>	<i>(4) Reference</i>
Footpaths			
Ecological Compensation Site – Cors Gwawr	23/035/1	249526, 376959 [23/035/1 (North)]	249734, 376727 [23/035/1 (South)]
Ecological Compensation Site – Cors Gwawr	23/036/1	249734, 376727 [23/036/1 (East)]	249257, 376523 [23/036/1 (West)]
Ecological Compensation Site – Cae Canol-Dydd	23/016/1	247832, 378342 [23/016/1 (North)]	247380, 377472 [23/025/1 (South)]
Ecological Compensation Site – Tŷ Du	20/019/1	239392, 394147 [20/019/1 (North)]	239431, 393987 [20/019/1 (South)]
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/018/1	231643, 382202 [T2/1]	231738, 382230 [T2/2]
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/018/1	231787, 382276 [T2/3]	231905, 382357 [T2/4]
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	27/018/1	231905, 382357 [T2/5]	232144, 382404 [T2/6]
Highway			
Dalar Hir Park and Ride Facility	A5	232973, 378239 [S3/1]	233057, 378214 [S3/2]
Cyclepaths			
Parc Cybi Logistics Centre	Lôn Trefignath cycle path	225690, 380719 (North)	225690, 380719 (South)

SCHEDULE 10

Article 21

TRAFFIC REGULATION MEASURES

PART 1

TRAFFIC REGULATIONS MEASURES

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street</i>	<i>(3) Extent</i>		<i>(4) Notes</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	Severed section of existing A5025	229883, 379613	229906, 379631	Permanent mandatory 30mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Severed section of existing A5025	231775, 381634	231695, 381904	Permanent mandatory 40mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Classified Road C116	231576, 382471	231828, 382628	Permanent mandatory 30mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Severed section of existing A5025 and realigned carriageway to form a junction with the realigned A5025	231556, 383396	231604, 383419	Permanent mandatory 30mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Realigned A5025	231772, 386683	231653, 387262	Permanent mandatory 40mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Severed section of existing A5025 and realigned carriageway to form a junction with the realigned A5025	231619, 386836	231527, 386852	Permanent mandatory 30mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Severed section of existing A5025	231509, 387055	231551, 387115	Permanent Mandatory 30mph Speed Limit

PART 2

STREETS SUBJECT TO TRAFFIC REGULATION MEASURES OUTSIDE THE ORDER LIMITS

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Street</i>	<i>(3) Extent</i>		<i>(4) Notes</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	Severed section of existing A5025	229565, 379365	229883, 379613	Permanent mandatory 30mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Severed section of existing A5025	231695, 381904	231645, 382145	Permanent mandatory 40mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	Severed section of existing A5025	231432, 383253	231556, 383396	Permanent mandatory 30mph Speed Limit
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	Severed section of existing A5025	231527, 386852	231509, 387055	Permanent mandatory 30mph Speed Limit

SCHEDULE 11

Article 27

LAND IN WHICH ONLY RIGHTS ETC. MAY BE ACQUIRED

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Plot reference (as shown on the Land Plans)</i>	<i>(3) Purpose for which new rights may be acquired</i>	<i>(4) Total area (square metres)</i>
Wylfa Newydd Development Area	60	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 2C	145
Wylfa Newydd Development Area	62	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 2C	181
Wylfa Newydd Development Area	71	Access rights in relation to Work No. 4	2,063
Wylfa Newydd Development Area	72	Access rights in relation to Work No.s 1H and 4	25,139
Wylfa Newydd Development Area	73	Access rights in relation to Work No.s 1H, 4 and 12	1,841
Wylfa Newydd Development Area	74	Access rights in relation to Work No. 4	2257
Wylfa Newydd Development Area	76	Access rights in relation to Work No.s 1H and 4	6360
Wylfa Newydd Development Area	79	Access rights in relation to Work No. 4	1417
Wylfa Newydd Development Area	80	Access rights in relation to Work No. 4	3,434
Wylfa Newydd Development Area	81	Access rights in relation to Work No. 4	721
Wylfa Newydd Development Area	82	Access rights in relation to Work No. 4	3,428
Wylfa Newydd Development Area	83	Access rights in relation to Work No. 4	339
Wylfa Newydd Development Area	88	Access rights in relation to Work No.s 1H and 4	2316
Wylfa Newydd Development Area	119	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 2A and Work No. 12	5982
Parc Cybi Logistics Centre	201	Drainage rights in relation to Work No. 7	1,217
Parc Cybi Logistics Centre	207	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 7	137
Parc Cybi Logistics Centre	209	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 7	270
Parc Cybi Logistics Centre	210	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 7	485
Parc Cybi Logistics Centre	211	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 7	257
Parc Cybi Logistics Centre	212	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 7	35
Parc Cybi Logistics Centre	213	Drainage rights and access rights in relation to Work No. 7	247
Dalar Hir Park and Ride Facility	303	Access rights to carry out works in relation to Work No. 6	22

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Plot reference (as shown on the Land Plans)</i>	<i>(3) Purpose for which new rights may be acquired</i>	<i>(4) Total area (square metres)</i>
Dalar Hir Park and Ride Facility	304	Access rights in relation to Work No. 6	75
Dalar Hir Park and Ride Facility	327	Access rights in relation to Work No. 6	45
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	419	Drainage rights in relation to Work No. 8	1,425
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	421	Drainage rights and access to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 8 Imposition of restrictive covenant in respect of such flood mitigation works	31,018
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	422	Drainage rights in relation to Work No. 8	488
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	429	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 8 Imposition of restrictive covenant in respect of such flood mitigation works	4,782
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	444	Drainage rights and access to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 8	466
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	509	Drainage and access rights in relation to Work No. 9	12,780
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	510	Access rights in relation to Work No. 9	840
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	511	Drainage rights in relation to Work No. 9	263
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	513	Drainage rights in relation to Work No. 9	1,312
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	514	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 9 Imposition of restrictive covenant in respect of such flood mitigation works	2,244
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	515	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 9 Imposition of restrictive covenant in respect of such flood mitigation works	123

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Plot reference (as shown on the Land Plans)</i>	<i>(3) Purpose for which new rights may be acquired</i>	<i>(4) Total area (square metres)</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	516	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 9 Imposition of restrictive covenant in respect of such flood mitigation works	125
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	517	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 9 Imposition of restrictive covenant in respect of such flood mitigation works	4,851
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	518	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 9 Imposition of restrictive covenant in respect of such flood mitigation works	3,581
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	529	Access rights for drainage in relation to Work No. 9	618
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	557	Access rights in relation to Work No. 9	3,406
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	559	Drainage rights in relation to Work No. 9	470
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	560	Access rights in relation to Work No. 9	1,046
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	576	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 9 Imposition of restrictive covenant in respect of such flood mitigation works	43
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	577	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 9	330
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	578	Access rights to carry out flood mitigation works in relation to Work No. 9	323
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	623	Access rights to maintain structure in relation to Work No. 10	223
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	624	Access rights to attenuation pond in relation to Work No. 10	690
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	625	Access rights to construct and maintain drainage in relation to Work No. 10	48

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Plot reference (as shown on the Land Plans)</i>	<i>(3) Purpose for which new rights may be acquired</i>	<i>(4) Total area (square metres)</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	628	Access rights to construct and maintain drainage in relation to Work No. 10	5,495
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	640	Access rights to construct and maintain drainage and retain access to drainage asset in relation to Work No. 10	1,164
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	667	Access rights to construct and maintain drainage and retain access to drainage asset in relation to Work No. 10	11
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	668	Access rights to construct and maintain drainage and retain access to drainage asset in relation to Work No. 10	644
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	670	Access and drainage rights in relation to Work No. 10	88
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	671	Access and drainage rights in relation to Work No. 10	32
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	673	Drainage rights to construct and maintain outfall in relation to Work No. 10	224
Off-Site Power Station Facilities	673	Drainage rights in relation to Work No. 5	224
Off-Site Power Station Facilities	676	Access rights in relation to Work No. 5	39
Off-Site Power Station Facilities	681	Access rights in relation to Work No. 5	1
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	703	Access rights in relation to Work No. 11	293
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	706	Access rights in relation to Work No. 11	146
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	720	Access rights to construct and maintain drainage in relation to Work No. 11	34
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	721	Access rights to construct and maintain drainage in relation to Work No. 11	38
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	734	Access rights in relation to Work No. 11	286
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	743	Access and maintenance rights for ecological mitigation works	4,126

SCHEDULE 12

Article 27

MODIFICATION OF COMPENSATION AND COMPULSORY PURCHASE ENACTMENTS FOR CREATION OF NEW RIGHTS AND RESTRICTIVE COVENANTS

Compensation enactments

1. The enactments for the time being in force with respect to compensation for the compulsory purchase of land apply, with the necessary modifications as respects compensation, in the case of a compulsory acquisition under this Order of a right by the creation of a new right or the imposition of a restrictive covenant as they apply in respects compensation on the compulsory purchase of land and interests in land.

2.—(1) Without limiting the scope of paragraph (1), the Land Compensation Act 1973^(a) has effect subject to the modifications set out in sub-paragraph (2).

(2) In section 44(1) (Compensation for injurious affection), as it applies to compensation for injurious affection under section 7 of the 1965 Act as substituted by paragraph 5—

- (a) for “land is acquired or taken” substitute “a right or restrictive covenant over land is purchased from or imposed on”; and
- (b) for “acquired or taken from him” substitute “over which the right is or the restrictive covenant enforceable”.

3.—(1) Without limitation on the scope of paragraph (1), the Land Compensation Act 1961 has effect subject to the modification set out in sub-paragraph (2).

(2) For section 5A(5A) of the 1961 Act, after “if” substitute—

- “(a) the acquiring authority enters on land for the purpose of exercising a right in pursuance of a notice of entry under section 11(1) of the 1965 Act (as modified by paragraph 7 of Schedule 12 of the Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order 201[X]);
 - (b) the acquiring authority is subsequently required by a determination under Part 3 of Schedule 2A to the 1965 Act (as modified by paragraph 10 of Schedule 12 to the Wylfa Newydd (Nuclear Generating Station) Order 201[X]) to take the additional land; and
 - (c) the acquiring authority enters on and takes possession of that land,
- the authority is deemed for the purposes of subsection (3)(a) to have entered on that land where it entered on that land for the purpose of exercising that right.”

Application of the 1965 Act

4.—(1) The 1965 Act has effect with the modifications necessary to make it apply to the compulsory acquisition under this Order of a right by the creation of a new right, or to the imposition under this Order of a restrictive covenant, as it applies to the compulsory acquisition under this Order of land, so that, in appropriate contexts, references in that Act to land must be read (according to the requirements of the particular context) as referring to, or as including references to—

- (a) the right acquired or to be acquired, or the restriction imposed or to be imposed; or
- (b) the land over which the right is or is to be exercisable, or the restriction is or is to be enforceable.

(a) 1973 c.26.

(2) Without limitation on the scope of paragraph (1), Part 1 of the 1965 Act applies in relation to the compulsory acquisition under this Order of a right by the creation of a new right or, in relation to the imposition of a restriction, with the modifications specified in the following provisions of this Schedule.

5. For section 7 of the 1965 Act (measure of compensation) substitute—

“7. In assessing the compensation to be paid by the acquiring authority under this Act, regard must be had not only to the extent (if any) to which the value of the land over which the right is to be acquired or the restrictive covenant is to be imposed is depreciated by the acquisition of the right or the imposition of the covenant but also to the damage (if any) to be sustained by the owner of the land by reason of its severance from other land of the owner, or injuriously affecting that other land by the exercise of the powers conferred by this or the special Act.”

6. The following provisions of the 1965 Act (which state the effect of a deed poll executed in various circumstances where there is no conveyance by persons with interests in the land), that is to say—

- (a) section 9(4) (Failure by owners to convey);
- (b) paragraph 10(3) of Schedule 1 (Owners under incapacity);
- (c) paragraph 2(3) of Schedule 2 (Absent and untraced owners); and
- (d) paragraphs 2(3) and 7(2) of Schedule 4 (Common land),

are modified to secure that, as against persons with interests in the land which are expressed to be overridden by the deed, the right which is to be compulsorily acquired or the restrictive covenant which is to be imposed is vested absolutely in the acquiring authority.

7. Section 11 of the 1965 Act (powers of entry) is modified to secure that, as from the date on which the acquiring authority has served notice to treat in respect of any right or restriction, it has power, exercisable in equivalent circumstances and subject to equivalent conditions, to enter for the purpose of exercising that right or enforcing that restrictive covenant (which is deemed for this purpose to have been created on the date of service of the notice); and sections 11A (Powers of entry: further notices of entry), 11B (Counter-notice requiring possession to be taken on specified date), and sections 12 (Penalty for unauthorised entry) and 13 (Entry on warrant in the event of obstruction) of the 1965 Act are modified correspondingly.

8. Section 20 of the 1965 Act (Protection for interests of tenants at will, etc.) applies with the modifications necessary to secure that persons with such interests in land as are mentioned in that section are compensated in a manner corresponding to that in which they would be compensated on a compulsory acquisition under this Order of that land, but taking into account only the extent (if any) of such interference with such an interest as is actually caused, or likely to be caused, by the exercise of the right or the enforcement of the restrictive covenant in question.

9. Section 22 (Interests omitted from purchase) of the 1965 Act is modified so as to enable the acquiring authority, in circumstances corresponding to those referred to in that section, to continue to be entitled to exercise the right acquired, subject to compliance with that section as respects compensation.

10. In Schedule 2A (Counter-notice requiring purchase of land not in notice to treat) of 1965 Act in Part 3 for “severance” or “severance on land” substitute “acquisition of a right by the creation of a new right or imposition of a restrictive covenant”.

Application of the 1981 Act

11.—(1) The 1981 Act has effect with the modifications necessary to make it apply to the compulsory acquisition under this Order of a right by the creation of a new right, or to the imposition under this Order of a restrictive covenant, as it applies to the compulsory acquisition under this Order of land, so that, in appropriate contexts, references in that Act to land must be

read (according to the requirements of the particular context) as referring to, or as including references to—

- (a) the right acquired or to be acquired, or the restriction imposed or to be imposed; or paragraph 10(3) of Schedule 1 (owners under incapacity);
- (b) the land over which the right is or is to be exercisable, or the restriction is or is to be enforceable; or paragraphs 2(3) and 7(2) of Schedule 4 (common land),

(2) Without limiting the scope of paragraph (1), the 1981 Act applies in relation to the compulsory acquisition under this Order of a right by the creation of a new right or, in relation to the imposition of a restriction, with the modifications specified in the following provisions of this Schedule.

(3) In Schedule A1 (Counter-notice requiring purchase of land not in general vesting declaration) of the 1981 Act in Part 3 for “severance” or “severance on land” substitute “acquisition of a right by the creation of a new right or imposition of a restrictive covenant”.

SCHEDULE 13

Article 32

LAND OF WHICH ONLY SUBSOIL MORE THAN 9 METRES BENEATH THE SURFACE MAY BE ACQUIRED

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Plot reference (as shown on the Land Plans)</i>	<i>(3) Total area (square metres)</i>
Wylfa Newydd Development Area	88	2,316

SCHEDULE 14

Article 35 and 36

LAND OF WHICH ONLY TEMPORARY POSSESSION MAY BE TAKEN

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Plot reference (as shown on the Land Plans)</i>	<i>(3) Purpose for which temporary possession may be taken</i>
Wylfa Newydd Development Area	23, 24 and 25	Temporary access to ecological works
Wylfa Newydd Development Area	52, 53, 54, 55 and 56	Temporary possession for works in the public highway relating Work No. 1J
Wylfa Newydd Development Area	52, 53, 54, 55, 56 and 143	Temporary possession for works in the public highway relating Work No. 2B
Wylfa Newydd Development Area	75, 77, 84, 85, 87	Temporary access to carry out works in relation to Work No. 4
Wylfa Newydd Development Area	84	Temporary access to carry out works in relation to Work No. 4
Wylfa Newydd Development Area	75, 89	Temporary access to carry out works in relation to Work No. 1H
Wylfa Newydd Development Area	143, 148 and 173	Temporary possession for works in the public highway relating to Work No. 3B
Wylfa Newydd Development Area	168, 169, 171 and 172	Temporary possession for works in the public highway relating to other associated development
Wylfa Newydd Development Area	170, 173	Temporary possession for works in the public highway relating to Work No. 2A
Wylfa Newydd Development Area	143 and 170	Temporary possession for works in the public highway relating to Work No. 12
Parc Cybi Logistics Centre	202, 204, 206, 208 and 214	Temporary possession for works in the public highway for the provision of site access to Work No. 7
Parc Cybi Logistics Centre	203	Temporary lay down area and works to cycle path in relation to Work No. 7
Parc Cybi Logistics Centre	215	Temporary access to carry out works in respect of third party access in relation to Work No. 7
Dalar Hir Park and Ride Facility	300, 301, 302, 305, 306, 307, 308, 309, 311, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326 and 328	Temporary possession for works in the public highway for the provision of site access to Work No. 6
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	400, 401, 402, 403, 404, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443 and 445	Temporary possession for works in the public highway in relation to Work No. 8 and other associated development

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Plot reference (as shown on the Land Plans)</i>	<i>(3) Purpose for which temporary possession may be taken</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	409	Temporary access to carry out works in relation to Work No. 8
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	412, 424 and 425	Temporary working area in relation to Work No. 8
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	426	Temporary construction compound and access to works in relation to Work No. 8
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	431, 433 and 434	Temporary working and construction compound in relation to Work No. 8
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	501 and 502	Temporary possession for works in the public highway in relation to Work No. 9 and other associated development
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	501, 502, 507, 508, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 563, 564, 565, 570, 571, 572 and 573	Temporary possession for works in the public highway to carry out and maintain works in relation to Work No. 9
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	503, 504, 505, 541, 542, 543, 556, 568 and 569	Temporary access to carry out works in relation to Work No. 9
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	512	Temporary construction compound and access to works in relation to Work No. 9
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	523, 524, 526, 528, 550, 552, 554, 561, 562 and 574	Temporary working area in relation to Work No. 9
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	553	Temporary construction compound in relation to Work No. 9
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	600	Temporary working area and laydown area in relation to Work No. 10
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	602, 618, 620, 639, 641, 643 and 644	Temporary working area in relation to Work No. 10
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 630, 631, 631, 632, 633, 635, 636, 637, 653, 656, 657, 660 661, 662, 663, 677, 678, 679, 680 and 682	Temporary possession for works in the public highway in relation to Work No. 10, the provision of access to Work No. 5 and other associated development
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	621 and 622	Temporary working area and construction of embankment in relation to Work No. 10

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Plot reference (as shown on the Land Plans)</i>	<i>(3) Purpose for which temporary possession may be taken</i>
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	620, 626, 634, 645, 646, 647, 648 and 654	Temporary access to carry out works in relation to Work No. 10
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	627 and 629	Temporary construction compound in relation to Work No. 10
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	700, 711, 712, 713, 725, 726, 728, 729, 740, 741 and 746	Temporary possession for works in the public highway in relation to Work No. 11 and other associated development
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	701	Temporary access to construction compound in relation to Work No. 11
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	702	Temporary construction compound in relation to Work No. 11
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	705, 707, 708 and 710	Temporary access to carry out works in relation to Work No. 11
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	714	Temporary working and laydown area in relation to Work No. 11
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	716, 733, 735 and 742	Temporary working area in relation to Work No. 11

SCHEDULE 15

PROTECTIVE PROVISIONS

Article 41

PART 1

PROTECTION FOR ELECTRICITY, GAS, WATER AND SEWERAGE UNDERTAKERS

Application

1. The provisions of this Part have effect for the protection of the statutory undertakers referred to in this Part, unless otherwise agreed in writing between the undertaker and the statutory undertaker concerned.

Interpretation

2. In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Part have the following meanings—

“alternative apparatus” means alternative apparatus adequate to enable the statutory undertaker in question to fulfil its statutory functions in a manner not less efficient than previously;

“apparatus” means—

- (a) in the case of a statutory undertaker within paragraph (a) of the definition of that term, electric lines or electrical plant (as defined in the Electricity Act 1989^(a)), belonging to or maintained by the statutory undertaker for the purposes of electricity supply;
- (b) in the case of a statutory undertaker within paragraph (b) of the definition of that term, any mains, pipes or other apparatus belonging to or maintained by the statutory undertaker for the purposes of gas supply;
- (c) in the case of a statutory undertaker within paragraph (c) of the definition of that term, mains, pipes or other water apparatus belonging to or maintained by the statutory undertaker for the purposes of water supply; and
- (d) in the case of a sewerage undertaker—
 - (i) any drain or works vested in the sewerage undertaker under the Water Industry Act 1991; and
 - (ii) any sewer which is so vested or is the subject of a notice of intention to adopt given under section 102(4) of that Act or an agreement to adopt made under section 104 of that Act,

and includes a sludge main, disposal main (within the meaning of section 219 of that Act) or sewer outfall and any manholes, ventilating shafts, pumps or other accessories forming part of any such sewer, drain or works, and in each case includes any structure in which apparatus is or is to be lodged or which gives or will give access to apparatus;

“in” in a context referring to apparatus or alternative apparatus in land includes a reference to apparatus or alternative apparatus under, over or upon land; and

“statutory undertaker” means—

- (e) any licence holder within the meaning of Part 1 of the Electricity Act 1989;^(b)

(a) 1989 c.29. The definition of “electrical plant” in section 64(1) was amended by paragraph 38(3) of Part II of Schedule 6 to the Utilities Act 2000 (c.27). There are other amendments to the Electricity Act 1989 which are not relevant to this Order.

(b) c.29.

- (f) a gas transporter within the meaning of Part 1 of the Gas Act 1986^(a);
- (g) a water undertaker within the meaning of the Water Industry Act 1991;
- (h) a sewerage undertaker; and
- (i) for the area of the authorised development, and in relation to any apparatus, means the statutory undertaker to whom it belongs or by whom it is maintained.

On-street apparatus

3. This Part does not apply to apparatus in respect of which the relations between the undertaker and the statutory undertaker are regulated by Part 3 of the 1991 Act.

Acquisition of apparatus

4. Despite any provision in this Order or anything shown on the Land Plans, the undertaker must not acquire any apparatus otherwise than by agreement.

Removal of apparatus

5.—(1) If, in the exercise of the powers conferred by this Order, the undertaker acquires any interest in any land in which any apparatus is placed, that apparatus must not be removed under this Part of this Schedule and any right of a statutory undertaker to maintain that apparatus in that land and to gain access to it will not be extinguished until, if so required by the statutory undertaker, alternative apparatus has been constructed and is in operation to the reasonable satisfaction of the statutory undertaker in question.

(2) If, for the purpose of executing any works in, on or under any land purchased, held, appropriated or used under this Order, the undertaker requires the removal of any apparatus placed in that land, it must give to the statutory undertaker in question 28 days' written notice of that requirement, together with a plan and section of the work proposed and of the proposed position of the alternative apparatus to be provided or constructed and in that case (or if in consequence of the exercise of any of the powers conferred by this Order a statutory undertaker reasonably needs to remove any of its apparatus) the undertaker must, subject to sub-paragraph 5(3), afford to the statutory undertaker the necessary facilities and rights for the construction of alternative apparatus in other land of the undertaker and subsequently for the maintenance of that apparatus.

(3) If alternative apparatus or any part of such apparatus is to be constructed as a consequence of the removal of apparatus placed on land other than that of the undertaker, or the undertaker is unable to afford such facilities and rights as are mentioned in subparagraph 5(2), the statutory undertaker in question must, on receipt of a written notice to that effect from the undertaker, as soon as reasonably possible use its best endeavours to obtain the necessary facilities and rights in other land in which the alternative apparatus is to be constructed.

(4) Any alternative apparatus to be constructed in land of the undertaker under this Part of this Schedule must be constructed in such manner and in such line or situation as may be agreed between the statutory undertaker in question and the undertaker or, in default of agreement, settled by arbitration in accordance with article 77 (Arbitration).

(5) The statutory undertaker in question must, after the alternative apparatus to be provided or constructed has been agreed or settled by arbitration in accordance with article 77, and after the grant to the statutory undertaker of any such facilities and rights as are referred to in subparagraphs 5(2) and (3), proceed without unnecessary delay to construct and bring into operation the alternative apparatus and subsequently to remove any apparatus required by the undertaker to be removed under this Part of this Schedule.

(6) Despite anything in sub-paragraph 5(5), if the undertaker gives notice in writing to the statutory undertaker in question that it desires itself to execute any work, or part of any work in connection with the construction or removal of apparatus, that work, instead of being executed by

(a) 1986 c.44.

the statutory undertaker, must be executed by the undertaker without unnecessary delay under the superintendence, if given, and to the reasonable satisfaction of the statutory undertaker.

(7) Nothing in sub-paragraph 5(6) authorises the undertaker to execute the placing, installation, bedding, packing, removal, connection or disconnection of any apparatus, or execute any filling around the apparatus (where the apparatus is laid in a trench) within 300 millimetres of the apparatus without the prior approval of the statutory undertaker (such approval not to be unreasonably withheld or delayed).

Facilities and rights for alternative apparatus

6.—(1) Where, in accordance with the provisions of this Part of this Schedule, the undertaker affords to a statutory undertaker facilities and rights for the construction and maintenance in land of the undertaker for alternative apparatus in substitution for apparatus to be removed, those facilities and rights will be granted upon such terms and conditions as may be agreed between the undertaker and the statutory undertaker in question or in default of agreement settled by arbitration in accordance with article 77 (Arbitration).

(2) In settling those terms and conditions in respect of alternative apparatus to be constructed in the land of the undertaker, the arbitrator will—

- (a) give effect to all reasonable requirements of the undertaker for ensuring the safety and efficient operation of the authorised development and for securing any subsequent alterations or adaptations of the alternative apparatus which may be required to prevent interference with any proposed works of the undertaker; and
- (b) so far as it may be reasonable and practicable to do so in the circumstances of the particular case, give effect to the terms and conditions, if any, applicable to the apparatus constructed in or the land for which the alternative apparatus is to be substituted.

(3) If the facilities and rights to be afforded by the undertaker in respect of any alternative apparatus, and the terms and conditions subject to which those facilities and rights are to be granted, are in the opinion of the arbitrator less favourable on the whole to the statutory undertaker in question than the facilities and rights enjoyed by it in respect of the apparatus to be removed and the terms and conditions to which those facilities and rights are subject, the arbitrator may make such provision for the payment of compensation by the undertaker to that statutory undertaker as appears to the arbitrator to be reasonable having regard to all the circumstances of the particular case.

Retained apparatus: protection

7.—(1) Not less than 28 days before starting the execution of any authorized works authorized by this Order that are near to, or will or may affect, or where construction access is to be taken over, any apparatus the removal of which has not been required by the undertaker under paragraph 6(2), the undertaker must submit to the statutory undertaker in question a plan, section and description of the works to be executed.

(2) Those works must be executed only in accordance with the plan, section and description submitted under sub-paragraph 7(1) and in accordance with such reasonable requirements as may be made in accordance with sub-paragraph 7(3) by the statutory undertaker for the alteration or otherwise for the protection of the apparatus, or for securing access to it, and the statutory undertaker is entitled to watch and inspect the execution of those works.

(3) Any requirements made by a statutory undertaker under sub-paragraph 7(2) must be made within a period of 21 days beginning with the date on which a plan, section and description under sub-paragraph (1) are submitted to it.

(4) If a statutory undertaker in accordance with sub-paragraph 7(3) and in consequence of the works proposed by the undertaker, reasonably requires the removal of any apparatus and gives written notice to the undertaker of that requirement, paragraph 6 applies as if the removal of the apparatus had been required by the undertaker under sub-paragraph (2) of that paragraph.

(5) Nothing in this paragraph precludes the undertaker from submitting at any time or from time to time, but in no case less than 28 days before commencing the execution of any works, a new plan, section and description instead of the plan, section and description previously submitted, and having done so the provisions of this paragraph apply to and in respect of the new plan, section and description.

(6) The undertaker is not required to comply with sub-paragraph 7(2) in a case of emergency but in that case it must give to the statutory undertaker in question notice as soon as is reasonably practicable and a plan, section and description of those works as soon as reasonably practicable subsequently and must comply with sub-paragraph 7(2) in so far as is reasonably practicable in the circumstances.

Compensation

8.—(1) Subject to sub-paragraphs (2) and (3), if by reason or in consequence of the construction of any of the works referred to in sub-paragraph 5(2), any damage is caused to any apparatus (other than apparatus the repair of which is not reasonably necessary in view of its intended removal for the purposes of those works) or property of a statutory undertaker, or there is any interruption in any service provided, or in the supply of any goods, by any statutory undertaker, the undertaker must—

- (a) bear and pay on demand the cost reasonably incurred by that statutory undertaker in making good such damage or restoring the supply; and
- (b) make reasonable compensation to that statutory undertaker for any other expenses, loss, demands or proceedings, damages, claims, penalty or costs incurred by the statutory undertaker,

by reason or in consequence of any such damage or interruption.

(2) Nothing in sub-paragraph 8(1) must impose any liability on the undertaker with respect to any damage or interruption to the extent that it is attributable to the neglect or default of a statutory undertaker, its officers, servants, contractors or agents.

(3) A statutory undertaker must give the undertaker reasonable prior written notice of any claim or demand, and no settlement or compromise may be made without the consent of the undertaker.

Expenses

9.—(1) Subject to the following provisions of this paragraph, the undertaker must pay to the statutory undertaker in question the reasonable expenses incurred by that statutory undertaker in, or in connection with, the inspection, removal, alteration or protection of any apparatus.

(2) The value of any apparatus removed under this Part is to be deducted from any sum payable under sub-paragraph 9(1), that value being calculated after removal.

(3) If in accordance with this Part—

- (a) apparatus of better type, of greater capacity or of greater dimensions is placed in substitution for existing apparatus of worse type, of smaller capacity or of smaller dimensions; or
- (b) apparatus (whether existing apparatus or apparatus substituted for existing apparatus) is placed at a depth greater than the depth at which the existing apparatus was,

and the placing of apparatus of that type or capacity or of those dimensions or the placing of apparatus at that depth, as the case may be, is not agreed by the undertaker or, in default of agreement, is not determined by arbitration in accordance with article 77 (Arbitration) to be necessary, then, if such placing involves cost in the construction of works under this Part exceeding that which would have been involved if the apparatus placed had been of the existing type, capacity or dimensions, or at the existing depth, as the case may be, the amount which apart from this sub-paragraph would be payable to the statutory undertaker in question by virtue of sub-paragraph 9(1) is to be reduced by the amount of that excess.

(4) For the purposes of sub-paragraph 9(3)—

- (a) an extension of apparatus to a length greater than the length of existing apparatus is not to be treated as a placing of apparatus of greater dimensions than those of the existing apparatus; and
- (b) where the provision of a joint in a cable is agreed, or is determined to be necessary, the consequential provision of a jointing chamber or of a manhole is to be treated as if it also had been agreed or had been so determined.

(5) An amount which apart from this sub-paragraph would be payable to a statutory undertaker in respect of works by virtue of sub-paragraph 9(1) must, if the works include the placing of apparatus provided in substitution for apparatus placed more than 7 years and 6 months earlier so as to confer on the statutory undertaker in question any financial benefit by deferment of the time for renewal of the apparatus in the ordinary course, be reduced by the amount which represents that benefit.

Co-operation

10.—(1) Where, under this Part, the statutory undertaker is required to give its consent or approval in respect of any matter, that consent or approval must not be unreasonably withheld or delayed.

(2) In respect of any specified work or the acquisition of rights under or over or use of the statutory undertaker's property, the statutory undertaker must co-operate with the undertaker with a view to avoiding undue delay.

Enactments and agreements

11. Nothing in this Part affects the provisions of any enactment or agreement regulating the relations between the Undertaker and a utility undertaker in respect of any apparatus laid or erected in land belonging to the Undertaker on the date on which this Order is made.

PART 2

PROTECTION FOR OPERATORS OF ELECTRONIC COMMUNICATIONS NETWORKS

Application

12. The provisions of this Part have effect for the protection of operators unless otherwise agreed in writing between the undertaker and the operator in question.

Interpretation

13. In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Part have the following meanings—

“2003 Act” means the Communications Act 2003;(a)

“conduit system” has the same meaning as in the electronic communications code; and references to providing a conduit system are to be construed in accordance with paragraph 1(3A) of that code;

“electronic communications apparatus” has the same meaning as in the electronic communications code;

“electronic communications code” has the same meaning as in Chapter 1 of Part 2 of the 2003 Act; and

“electronic communications code network” means—

- (a) so much of an electronic communications network or conduit system provided by an electronic communications code operator as is not excluded from the application of the electronic communications code by a direction under section 106 of the 2003 Act; and
- (b) an electronic communications network which the Secretary of State is providing or proposing to provide;

“electronic communications code operator” means a person in whose case the electronic communications code is applied by a direction under section 106 of the 2003 Act; and

“operator” means the operator of an electronic communications code network.

Electronic communications apparatus installed on, under or over any land

14. The exercise of the powers in article 37 (statutory undertakers) is subject to paragraph 23 of Schedule 2 to the Telecommunications Act 1984 (undertaker’s works)(b).

Compensation

15.—(1) Subject to sub-paragraphs 15(2) to (3), if, as the result of the authorised development or its construction, any damage is caused to any electronic communications apparatus belonging to an operator (other than apparatus the repair of which is not reasonably necessary in view of its intended removal for the purposes of those works) or the property of an operator, the undertaker must—

- (a) bear and pay on demand the cost reasonably incurred by that statutory undertaker in making good such damage or restoring the supply; and
- (b) make reasonable compensation to that statutory undertaker for any other expenses, loss, demands or proceedings, damages, claims, penalty or costs incurred by the statutory undertaker,

(a) c.21

(b) 1984 c.12.

by reason or in consequence of any such damage or interruption.

(2) Nothing in sub-paragraph 15(1) imposes any liability on the undertaker with respect to any damage to the extent that it is attributable to the act, neglect or default of an operator, its officers, servants, contractors or agents.

(3) Any difference arising between the undertaker and the operator under this paragraph must, unless otherwise agreed in writing between the operator and the undertaker, be referred to and settled by arbitration under article 77 (Arbitration).

(4) The operator must give the undertaker reasonable notice of any such claim or demand and no settlement or compromise of the claim or demand is to be made without the consent of the undertaker which, if it withholds such consent, has the sole conduct of any settlement or compromise or of any proceedings necessary to resist the claim or demand.

Application

16.—(1) This Part does not apply to—

- (a) any apparatus in respect of which the relations between the undertaker and an operator are regulated by Part 3 of the 1991 Act; or
- (b) any damage, or any interruption, caused by electro-magnetic interference arising from the construction or use of the authorised development.

Co-operation

17. In respect of any specified work or the acquisition of rights under or over or use of the statutory undertaker's property, the statutory undertaker must co-operate with the undertaker with a view to avoiding undue delay.

Enactments and agreements

18. Nothing in this Part affects the provisions of any enactment or agreement regulating the relations between the undertaker and a utility undertaker in respect of any apparatus laid or erected in land belonging to the undertaker on the date on which this Order is made.

PART 3

PROTECTION FOR THE [REDACTED]

Application

19. The provisions of this Part have effect unless otherwise agreed in writing between the undertaker and [REDACTED].

Interpretation

20. In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Part have the following meanings—

“access road” means the access and approach roads to the [REDACTED] from the A5025 as referenced by the brown line on the Access Road Plan;

“alternative installations” means appropriate alternative installations to the satisfaction of [REDACTED] to enable [REDACTED] and the relevant holder of the NSL for the NSL Site to fulfil its obligations under the Designating Directions and NSL in a manner not less efficient than previously;

“days” means any day other than a Saturday, a Sunday or a day on which commercial banks in London are required or authorised to be closed;

“Designating Directions” mean the nuclear site directions in force in respect of any part of the [REDACTED] and made by the Secretary of State in exercise of the powers contained in sections 3, 4 and 16 of the Energy Act 2004;

“include” or “includes” is to be interpreted in accordance with article 2(10) (Interpretation) of this Order;

“in” in a context referring to apparatus in land includes a reference to apparatus across, under, over or upon land;

“installation(s)” means any buildings, structures, cooling water infrastructure, services and any other uses and apparatus belonging to or maintained by or used by [REDACTED] or [REDACTED] and includes the southern contractors’ car park;

“[REDACTED]” means the site over plots 16, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 37, 38, 39, 40, 44, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 118, 119, 122, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 140, 141, 146, 147, 150, 153, 154, 159, 161, 176, 179, 181, 182, 183, 184 and 185 in the Book of Reference and shown on the Land Plans and in which [REDACTED] has an interest;

“NSL” means a nuclear site licence granted by the Office for Nuclear Regulation in exercise of powers contained in sections 1(1), 3 and 4 of the Nuclear Installations Act 1965;

“NSL Site” means those parts of the [REDACTED] in respect of which an NSL is in force from time to time;

“plans” includes sections, designs, design data, software, drawings, specifications, descriptions (including descriptions of methods of construction), method statements, soil reports, programmes, staging proposals and other supporting information that are reasonably necessary to properly and sufficiently describe the works to be executed;

“southern contractors’ car park” means the car park located at plot 69 in the Book of Reference and shown on the Land Plans;

“specified works” means so much of any of the authorised development as is situated upon, across, under or over the [REDACTED] or that are near to, or will or may in any way adversely affect, the installations.

Acquisition of Land and Installations

21.—(1) Despite any provision of this Order or anything shown on the Land Plans or contained in the Book of Reference, the undertaker must not exercise any power to acquire any of the [REDACTED] Site, or any right, interest, or installations in the [REDACTED] Site, or override any easement or other interest in the [REDACTED] Site or extinguish any right or suspend any right of [REDACTED] in the [REDACTED] Site or impose any restrictions in the [REDACTED] Site otherwise than by agreement with [REDACTED], and—

- (a) only once the Designating Directions in respect the relevant part of the [REDACTED] Site have been modified or revoked to the satisfaction of [REDACTED] A by the Secretary of State in accordance with section 5 of the Energy Act 2004; and
- (b) subject to paragraph 21(2), only once the NSL in respect of the relevant part of the NSL Site has been surrendered by the holder of the NSL or revoked by the Office for Nuclear Regulation,

exercise any power to temporarily use any Order Land located within the [REDACTED] Site otherwise than by agreement with [REDACTED].

(2) Where the undertaker and [REDACTED] agree under this paragraph that any land interest in the NSL Site, or installations in the NSL Site, may be acquired by agreement at a time when the NSL remains in force, such acquisition may only take place after the consent of the Office for Nuclear Regulation has first been obtained by the holder of the relevant NSL in accordance with the NSL.

Right of access

22.—(1) The undertaker must not stop up in whole or in part the access road or extinguish in whole or in part any right of [REDACTED] along the access road unless and until all necessary replacement access has been agreed by the undertaker and [REDACTED] and put in place to the satisfaction of [REDACTED] and in accordance with all safety and emergency response requirements and all necessary rights have been granted to [REDACTED].

(2) The undertaker must ensure that a full right of access for all emergency, operational and user purposes is maintained at all times by means of the access road or replacement access as set out in sub-paragraph 22(1).

Removal of Installations and Execution of Specified Works

23. If, in the exercise of the powers conferred by this Order, the undertaker acquires any interest in any land in which any installation is located or placed, that installation must not be removed under this Part or under any other statutory power, and any right of [REDACTED] to use, access, maintain or renew installations on, in or over that land must not be extinguished until either alternative installations have been constructed and are in operation to the reasonable satisfaction of [REDACTED] or [REDACTED] provides its written consent to removal without alternative installations being required, constructed or in operation.

24.—(1) Not less than 56 days before the intended removal of installations and construction of alternative installations or execution of specified works, the undertaker must supply to [REDACTED] plans of the works to be executed for the reasonable approval of [REDACTED] and the removal of installations, construction of alternative installations and/or the execution of specified works must not be commenced except in accordance with plans approved in writing by [REDACTED] or settled by arbitration under article 77 (Arbitration) of this Order.

(2) The approval of [REDACTED] must not be unreasonably withheld and [REDACTED] must indicate its approval or disapproval of the plans submitted under sub-paragraph 24(1) within—

- (a) a period of 56 days beginning with the day immediately following that on which the plans are received by [REDACTED];
- (b) a period of 56 days beginning with the day immediately following that on which the further information has been supplied in full by the undertaker following a request from [REDACTED] under paragraph 25; or

(c) such longer period than 56 days in sub-paragraph (2)(a) or (b) as may be agreed in writing by the undertaker and [REDACTED] before the end of such 56 day period.

(3) Any approval of [REDACTED] under this paragraph may be provided subject to such requirements as [REDACTED] considers reasonable.

(4) The removal of installations, construction of alternative installations or the execution of specified works must be executed only in accordance with the plans submitted and approved by [REDACTED] under this paragraph and in accordance with such reasonable requirements of [REDACTED], and [REDACTED] is entitled to watch and inspect the execution of those works, and the undertaker must supply with any additional information concerning such works as [REDACTED] may reasonably require.

(5) Where [REDACTED] requires any protective works under sub-paragraph 24(3) to be carried out either by itself or by the undertaker (whether of a permanent or temporary nature), the protective works must be carried out to [REDACTED] reasonable satisfaction prior to the carrying out of the specified works.

(6) Nothing in this paragraph precludes the undertaker from submitting at any time or from time to time, but in no case less than 56 days before commencing the execution of any works, new plans instead of the plans previously submitted, and having done so the provisions of this paragraph apply again in respect of the new plans.

25.—(1) Following receipt of plans under paragraph 24 of this Part, [REDACTED] may request such reasonable further information from the undertaker as is necessary to enable it to consider the plans.

(2) Any request under sub-paragraph 25(1) must be made within a period of 28 days beginning with the day immediately following that on which the plans are received by [REDACTED].

Expenses

26. The undertaker must pay to [REDACTED] the proper and reasonable expenses reasonably incurred by NDA in, or in connection with, the inspection, alteration or protection of any installations and approvals.

Indemnity

27.—(1) Subject to sub-paragraph 27(3), if by reason, or in consequence, of the construction, use, existence, operation or failure of any specified works or in consequence of the construction, use, existence, operation, maintenance or failure of any of the authorised development by or on behalf of the undertaker or in any consequence of any act or default of the undertaker (or any person employed or authorised by the undertaker) in the course of carrying out such works, any damage is caused to any installations or property of [REDACTED], or to operations, or there is any interruption in any service provided to [REDACTED] or by [REDACTED], or in the supply of any goods to [REDACTED] or by [REDACTED] or [REDACTED] becomes liable to pay any amount to any third party, the undertaker must—

- (a) bear and pay on demand the proper and reasonable cost reasonably and properly incurred by [REDACTED] in making good such damage or restoring operations, services or supply; and
- (b) indemnify [REDACTED] for any other expenses, loss (whether direct or indirect and including losses of an economic nature), demands, proceedings, damages, claims, penalty or costs incurred by or recovered from [REDACTED] by reason or in consequence of any such damage or interruption or [REDACTED] becoming so liable to any third party.

(2) The fact that any act or thing may have been done by [REDACTED] on behalf of the undertaker or in accordance with a plan approved by [REDACTED] or in accordance with any requirement of [REDACTED] or its supervision does not (subject to sub-paragraph 27(3)) excuse the undertaker from liability under sub-paragraph (1).

(3) Nothing in sub-paragraph 27(1) imposes any liability on the undertaker with respect to any loss, damage, injury or interruption to the extent that it is attributable to the neglect or default of [REDACTED], its officers, servants, contractors or agents.

(4) [REDACTED] must give the undertaker reasonable notice (being not less than 28 days) of any claim or demand and, subject to paragraph 23, [REDACTED] may decide whether or not to pass conduct of any proceedings necessary to rest the claim or demand to the undertaker.

(5) Where [REDACTED] decides—

- (a) to retain conduct of any proceedings necessary to rest the claim or demand, [REDACTED] must consult with the undertaker and have due regard to the undertakers' representations as to how the proceedings are to be conducted and no settlement or compromise may be made without the consent of the undertaker (not to be unreasonably withheld or delayed);
- (b) to pass conduct of any proceedings necessary to rest the claim or demand to the undertaker, the undertaker must consult with [REDACTED] and have due regard to [REDACTED] representations as to how the proceedings are to be conducted and no settlement or compromise may be made without the consent of [REDACTED] (not to be unreasonably withheld or delayed).

(6) Neither [REDACTED] nor the undertaker may make any public statement relating to any claim or demand or any settlement or compromise that may be made in respect of any claim or demand without the consent of [REDACTED] or the undertaker (as applicable).

28. Nothing in this Part affects the provisions of any enactment or agreement regulating the relations between the undertaker and [REDACTED] in respect of any installations located at or providing access into the [REDACTED] Site on the date on which this Order is made.

Co-operation

29. The undertaker must not exercise any power under this Order on any part of the [REDACTED] Site, unless the undertaker has entered into a co-operation agreement with [REDACTED] and [REDACTED] to facilitate the decommissioning and delicensing of the NSL Site, the construction, operation and decommissioning of the authorised development and fulfilment of any statutory requirements by the parties.

PART 4

PROTECTION FOR [REDACTED]

Application

30. The provisions of this Part have effect unless otherwise agreed in writing between the undertaker and [REDACTED].

Interpretation

31. In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Part have the following meanings—

“access road” means the access and approach roads to the [REDACTED] Site from the A5025 as referenced by the brown line on the Access Road Plan;

“alternative installations” means appropriate alternative installations to enable [REDACTED] to fulfil its obligations under the NSD and NSL in a manner not less efficient than previously;

“days” means any day other than a Saturday, a Sunday or a day on which commercial banks in London are required or authorised to be closed;

“in” in a context referring to apparatus in land includes a reference to apparatus across, under, over or upon land;

“include” or “includes” is to be interpreted in accordance with article 2(10) (Interpretation) of this Order;

“installations” means any buildings, structures, cooling water infrastructure, services and any other apparatus belonging to or maintained by or used by [REDACTED] or [REDACTED] and includes the southern contractors’ car park;

“NSD” means the nuclear site designation in respect of the Site made under sections 3, 4 and 16 of the Energy Act 2004;

“NSL” means the nuclear site licence (site licence no. 58), as amended from time to time, for the Site granted by the Secretary of State in exercise of powers under sections 1(1), 3 and 4 of the Nuclear Installations Act 1965 on 28th November 1997 to Magnox;

“plans” includes sections, designs, design data, software, drawings, specifications, descriptions (including descriptions of methods of construction), staging proposals and construction programmes and other documents that are reasonably necessary to properly and sufficiently describe and assess the works to be executed;

“NSL Site” means the site subject to the NSL for the purposes of installing and operating the nuclear installations listed at Part II of Schedule 1 of the NSL together with any land in which [REDACTED] has an interest in the vicinity of the NSL area; and

“specified works” means so much of any of the authorised development as is situated upon, across, under, or over parcels 64, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 93, 94, 133, 134 and 137 in Volume 4.3.1 of the Book of Reference (being parcels in which [REDACTED] has an interest) or that are near to, or will or may in any way adversely affect the installations.

“southern contractor’s car park” means the car park located at Plot 69 in the Book of Reference and shown on the Land Plans.

Acquisition of land and installations

32.—(1) Despite any provision of this Order or anything shown on the Land Plans or contained in the Book of Reference, the undertaker must not—

- (a) exercise any power to acquire any land interest or installations or override any easement or other interest of [REDACTED] otherwise than by agreement; and

(b) exercise any power to temporarily use any Order Land located within the Site otherwise than by agreement.

(2) Where the undertaker and [REDACTED] agree that any land interest or installations may be acquired by agreement, [REDACTED] must seek the consent of the Office for Nuclear Regulation in accordance with the NSL.

(3) Subject to replacement access having been agreed by the undertaker and [REDACTED] pursuant to paragraph 33, the undertaker must ensure that [REDACTED] is able to enter and exit the Site at all times by means of the access road.

Right of access

33.—(1) The undertaker must not stop up in whole or in part the access road or extinguish in whole or in part any right of [REDACTED] along the access road unless and until all necessary replacement access have been agreed by the undertaker and [REDACTED] and put in place to the satisfaction of [REDACTED] and in accordance with all safety and emergency response requirements and all necessary rights have been granted to [REDACTED].

(2) The undertaker must ensure that a full right of access for all emergency, operational and user purposes is maintained at all times by means of the access road or replacement access as set out in sub-paragraph 33(1).

Removal of installations and execution of specified works

34. If, in the exercise of the powers conferred by this Order, the undertaker acquires any interest in any land in which any installation is located or placed, that installation must not be removed under this Part or under any other statutory power, and any right of [REDACTED] to use, access, maintain, or renew installations, in or over that land must not be extinguished until either alternative installations have been constructed and are in operation to the reasonable satisfaction of [REDACTED] or [REDACTED] provides its written consent to removal without alternative installations being required, constructed or in operation.

35.—(1) Not less than 56 days before the intended removal of installations and construction of alternative installations or execution of specified works, the undertaker must supply to [REDACTED] plans of the works to be executed for the reasonable approval of [REDACTED] and the removal of installations and construction of alternative installations or the execution of specified works must not be commenced except in accordance with plans approved in writing by [REDACTED] or settled by arbitration under article 77 (Arbitration).

(2) The approval of [REDACTED] must not be unreasonably withheld and [REDACTED] must indicate its approval or disapproval of the plans submitted under sub-paragraph (1) within a period of 56 days beginning with the date on which [REDACTED] receive the plans or receipt of such further information being supplied in full by the undertaker following a request by [REDACTED] under paragraph 36, and if by the expiry of the 56 day period [REDACTED] has not intimated approval or disapproval, [REDACTED] is deemed to have approved the plans as submitted.

(3) The specified works must be executed only in accordance with the plans submitted under sub-paragraph 35(1) and in accordance with such reasonable requirements as may be made in accordance with sub-paragraph 35(4) by [REDACTED] for the alteration or otherwise for the protection of any installations or for securing access to them (where appropriate), and [REDACTED] is entitled to watch and inspect the execution of those works, and the undertaker must supply [REDACTED] with any additional information concerning such works as [REDACTED] may reasonably require.

(4) Any requirements made by [REDACTED] under sub-paragraph 35(3) must be made within a period of 56 days beginning with the date on which the plans under sub-paragraph 35(1) are submitted to it.

(5) Where [REDACTED] requires any protective works under sub-paragraph 35(3) to be carried out either by itself or by the undertaker (whether of a permanent or temporary nature), the protective works must be carried out to [REDACTED] reasonable satisfaction prior to the carrying out of the specified works.

(6) Nothing in this paragraph precludes the undertaker from submitting at any time or from time to time, but in no case less than 56 days before commencing the execution of any works, new plans instead of the plans previously submitted, and having done so the provisions of this paragraph apply to and in respect of the new plans.

36.—(1) Following receipt of plans under paragraph 35 of this Part, [REDACTED] may request such reasonable further information from the undertaker as is necessary to enable it to consider the plans.

(2) Any request under sub-paragraph 35(1) must be made within a period of 28 days beginning with the day immediately following that on which the plans are received by [REDACTED]

Expenses

37. The undertaker must pay to [REDACTED] the proper and reasonable expenses reasonably incurred by [REDACTED] in, or in connection with, the inspection, alteration or protection of any installations and approvals.

Indemnity

38.—(1) Subject to sub-paragraph 38(3), if by reason, or in consequence, of the construction, use, existence, operation or failure of any specified works or in consequence of the construction, use, existence, operation, maintenance or failure of any of the authorised development by or on behalf of the undertaker or in any consequence of any act or default of the undertaker (or any person employed or authorised by the undertaker) in the course of carrying out such works, any damage is caused to any installations or property of [REDACTED] or to operations, or there is any interruption in any service provided to [REDACTED] or by [REDACTED] or in the supply of any goods to [REDACTED] or by [REDACTED] or [REDACTED] becomes liable to pay any amount to any third party, the undertaker must—

- (a) bear and pay on demand the proper and reasonable cost reasonably and properly incurred by [REDACTED] in making good such damage or restoring operations, services or supply; and
- (b) indemnify [REDACTED] for any other expenses, loss (whether direct or indirect and including losses of an economic nature), demands, proceedings, damages, claims, penalty or costs incurred by or recovered from [REDACTED] by reason or in consequence of any such damage or interruption or [REDACTED] becoming so liable to any third party.

(2) The fact that any act or thing may have been done by [REDACTED] on behalf of the undertaker or in accordance with a plan approved by [REDACTED] or in accordance with any requirement of [REDACTED] or its supervision does not (subject to sub-paragraph 38(3)) excuse the undertaker from liability under sub-paragraph 38(1).

(3) Nothing in sub-paragraph (1) imposes any liability on the undertaker with respect to any loss, damage, injury or interruption to the extent that it is attributable to the neglect or default of [REDACTED] its officers, servants, contractors or agents.

(4) [REDACTED] must give the undertaker reasonable notice (being not less than 28 days) of any claim or demand, and no settlement or compromise may be made without the consent of the undertaker (not to be unreasonably withheld or delayed) which, if it reasonably withholds such consent, has the sole conduct of any settlement or compromise or of any proceedings necessary to rest the claim or demand.

(5) Neither [REDACTED] nor the undertaker must make any public statement relating to any claim or demand or any settlement or compromise that may be made in respect of any claim or demand without the consent of [REDACTED] or the undertaker (as applicable).

Enactments and agreements

39. Nothing in this Part affects the provisions of any enactment or agreement regulating the relations between the undertaker and [REDACTED] in respect of any installations located at or providing access into the Site on the date on which this Order is made.

Co-operation

40. The undertaker must not exercise any power under this Order on any part of the [REDACTED] Site, unless the undertaker has entered into a co-operation agreement with [REDACTED] and [REDACTED] to facilitate the decommissioning and delicensing of the NSL Site, the construction, operation and decommissioning of the authorised development and fulfilment of any statutory requirements by the parties.

PART 5

PROTECTIONS FOR [REDACTED]

Application

41. For the protection of the undertaker referred to in this Part of this Schedule the following provisions will, unless otherwise agreed in writing between the promoter and the undertaker, have effect.

Interpretation

42. In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Part have the following meanings—

“acceptable credit provider” means a bank or financial institution with a credit rating that is not lower than: (i) “A-” if the rating is assigned by Standard & Poor’s Ratings Group or Fitch Ratings; and “A3” if the rating is assigned by Moody’s Investors Services Inc.;

“acceptable insurance” means a third party liability insurance effected and maintained by the promoter with a limit of indemnity of not less than £25,000,000.00 (twenty five million pounds) per occurrence or series of occurrences arising out of one event. Such insurance will be maintained for the construction period of the authorised works which constitute specified works and arranged with an internationally recognised insurer of repute operating in the London and worldwide insurance market underwriters whose security/credit rating meets the same requirements as an “acceptable credit provider”. Such policy will include (but without limitation):

- (a) [REDACTED] and [REDACTED] as a co-insured;
- (b) a cross-liabilities clause; and
- (c) contractors’ pollution liability for third party property damage and third party bodily damage arising from a pollution/contamination event with cover of £10,000,000.00 (ten million pounds) per event or £20,000,000.00 (twenty million pounds) in aggregate;

“acceptable security” means either:

- (d) a parent company guarantee from a parent company in favour of [REDACTED] and [REDACTED] to cover the promoter’s liability to [REDACTED] to a cap of not less than £10,000,000.00 (ten million pounds) per asset per event up to a total liability cap of £25,000,000.00 (twenty five million pounds) (in a form reasonably satisfactory to the undertaker and where required by the undertaker, accompanied with a legal opinion confirming the due capacity and authorisation of the parent company to enter into and be bound by the terms of such guarantee); or
- (e) a bank bond or letter of credit from an acceptable credit provider in favour of [REDACTED] and [REDACTED] to cover the promoter’s liability to [REDACTED] and [REDACTED] for an amount of not less than £10,000,000.00 (ten million pounds) per asset per event up to a total liability cap of £25,000,000.00 (twenty five million pounds) (in a form reasonably satisfactory to the undertaker);

“alternative apparatus” means appropriate alternative apparatus to the satisfaction of the undertaker to enable the undertaker to fulfil its statutory functions in a manner no less efficient than previously;

“apparatus” means electric lines or electrical plant as defined in the Electricity Act 1989, belonging to or maintained by the undertaker together with any replacement apparatus and such other apparatus constructed pursuant to the Order and/or otherwise in the undertaker’s ordinary course of business (including, for the avoidance of doubt, any order granted pursuant to an application for development consent submitted by the undertaker to the Planning

Inspectorate for the construction of an electricity connection from the undertaker's substation at Wylfa to the national network) that becomes operational apparatus of the undertaker for the purposes of transmission, distribution and/or supply and includes any structure in which apparatus is or will be lodged or which gives or will give access to apparatus;

"authorised works" has the same meaning as is given to the term "authorised development" in article 2 (Interpretation) of this Order and includes any associated development authorised by the Order and, for the purposes of this Part of this Schedule, includes the use and maintenance of the authorised works and construction of any works authorised by this Schedule;

"deed of consent" means a deed of consent, crossing agreement, deed of variation or new deed of grant agreed between the parties acting reasonably in order to vary and/or replace existing easements, agreements, enactments and other such interests so as to secure land rights and interests as are necessary to carry out, maintain, operate and use the apparatus in a manner consistent with the terms of this Part of this Schedule;

"functions" includes powers and duties;

"ground mitigation scheme" means a scheme approved by the undertaker (such approval not to be unreasonably withheld or delayed) setting out the necessary measures (if any) for a ground subsidence event;

"ground monitoring scheme" means a scheme for monitoring ground subsidence which sets out the apparatus which is to be subject to such monitoring, the extent of land to be monitored, the manner in which ground levels are to be monitored, the timescales of any monitoring activities and the extent of ground subsidence which, if exceeded, will require the promoter to submit for the undertaker's approval a ground mitigation scheme;

"ground subsidence event" means any ground subsidence identified by the monitoring activities set out in the ground monitoring scheme that has exceeded the level described in the ground monitoring scheme as requiring a ground mitigation scheme;

"in" in a context referring to apparatus or alternative apparatus in land includes a reference to apparatus or alternative apparatus under, over, across, along or upon such land;

"maintain" and "maintenance" includes the ability and right to do any of the following in relation to any apparatus or alternative apparatus of the undertaker including construct, use, repair, alter, inspect, renew or remove the apparatus;

"plans" includes all designs, drawings, specifications, method statements, soil reports, programmes, calculations, risk assessments and other documents that are reasonably necessary properly and sufficiently to describe and assess the works to be executed;

"parent company" means a parent company of the promoter acceptable to and which will have been approved by the undertaker acting reasonably;

"promoter" means the undertaker as defined in article 2 (Interpretation) of this Order;

"undertaker" means [REDACTED], an electricity undertaker being a licence holder within the meaning of Part 1 of the Electricity Act 1989;

"specified works" means any of the authorised works or activities undertaken in association with the authorised works which:

- (f) will or may be situated over, or within 15 metres measured in any direction of any apparatus the removal of which has not been required by the promoter under paragraph 47 or otherwise; and/or
- (g) may in any way adversely affect any apparatus the removal of which has not been required by the promoter under sub-paragraph 46(2) or otherwise;

43. Except for paragraphs 44 (Apparatus of undertakers in stopped up streets), 49 (Retained apparatus: protection), 50 (Expenses) and 51 (Indemnity) of this Schedule which will apply in respect of the exercise of all or any powers under the Order affecting the rights and apparatus of the undertaker, the other provisions of this Schedule do not apply to apparatus in respect of which the relations between the promoter and the undertaker are regulated by the provisions of Part 3 of the 1991 Act.

Apparatus of undertakers in stopped-up streets

44.—(1) Without prejudice to the generality of any other protection afforded to the undertaker elsewhere in the Order, where any street is stopped up under article 14 (Permanent stopping up of streets and extinguishment of rights), if the undertaker has any apparatus in the street or accessed via that street, the undertaker will be entitled to the same rights in respect of such apparatus as it enjoyed immediately before the stopping up and the promoter will grant to the undertaker, or will procure the granting to the undertaker of, legal easements reasonably satisfactory to the undertaker in respect of such apparatus and access to it prior to the stopping up of any such street or highway.

(2) Notwithstanding the temporary stopping up or diversion of any highway under the powers of article 16 (Temporary stopping up of streets), an undertaker will be at liberty at all times to take all necessary access across any such stopped up highway and/or to execute and do all such works and things in, upon or under any such highway as may be reasonably necessary or desirable to enable it to maintain any apparatus which at the time of the stopping up or diversion was in that highway.

Protective works to buildings

45.—(1) The promoter, in the case of the powers conferred by article 23 (Protective work to buildings), must exercise those powers so as not to obstruct or render less convenient the access to any apparatus without the written consent of the undertaker and, if by reason of the exercise of those powers any damage to any apparatus (other than apparatus the repair of which is not reasonably necessary in view of its intended removal or abandonment) or property of the undertaker or any interruption in the supply of electricity and/or gas, as the case may be, by the undertaker is caused, the promoter must bear and pay on demand the cost reasonably incurred by the undertaker in making good such damage or restoring the supply; and, subject to sub-paragraph 45(2), will—

- (a) pay compensation to the undertaker for any loss sustained by it; and
- (b) indemnify the undertaker against all claims, demands, proceedings, costs, damages and expenses which may be made or taken against or recovered from or incurred by that undertaker, by reason of any such damage or interruption.

(2) Nothing in this paragraph imposes any liability on the promoter with respect to any damage or interruption to the extent that such damage or interruption is attributable to the act, neglect or default of an undertaker or its contractors or workmen; and the undertaker will give to the promoter reasonable notice of any claim or demand as aforesaid and no settlement or compromise thereof may be made by the undertaker, save in respect of any payment required under a statutory compensation scheme, without first consulting the promoter and giving the promoter an opportunity to make representations as to the claim or demand.

Acquisition of land

46.—(1) Regardless of any provision in this Order or anything shown on the land plans or contained in the Book of Reference to the Order, the promoter may not acquire any land interest or apparatus or override any easement and/or other interest of the undertaker otherwise than by agreement.

(2) As a condition of agreement between the parties in sub-paragraph 46(1), prior to the carrying out of any part of the authorised works (or in such other timeframe as may be agreed between the undertaker and the promoter) that are subject to the requirements of this Part of this Schedule that will cause any conflict with or breach the terms of any easement and/or other legal or land interest of the undertaker and/or affects the provisions of any enactment or agreement regulating the relations between the undertaker and the promoter in respect of any apparatus laid or erected in land belonging to or secured by the promoter, the promoter must as the undertaker reasonably requires enter into such deeds of consent upon such terms and conditions as may be agreed between the undertaker and the promoter acting reasonably and which must be no less favourable on the whole to the undertaker unless otherwise agreed by the undertaker, and it will be the responsibility of the promoter to procure and/or secure the consent and entering into of such deeds

and variations by all other third parties with an interest in the land at that time who are affected by such authorised works.

(3) The promoter and the undertaker agree that where there is any inconsistency or duplication between the provisions set out in this Part of this Schedule relating to the relocation and/or removal of apparatus (including but not limited to the payment of costs and expenses relating to such relocation and/or removal of apparatus) and the provisions of any existing easement, rights, agreements and licences granted, used, enjoyed or exercised by the undertaker and/or other enactments relied upon by the undertaker as of right or other use in relation to the apparatus, then the provisions in this Schedule will prevail.

(4) Any agreement or consent granted by the undertaker under paragraph 48 or any other paragraph of this Part of this Schedule, will not be taken to constitute agreement under sub-paragraph 46(1).

Removal of apparatus

47.—(1) If, in the exercise of the agreement reached in accordance with paragraph 46 or in any other authorised manner, the promoter acquires any interest in any land in which any apparatus is placed, that apparatus must not be removed under this Part of this Schedule and any right of an undertaker to maintain that apparatus in that land must not be extinguished until alternative apparatus has been constructed, and is in operation to the reasonable satisfaction of the undertaker in question in accordance with sub-paragraphs 47(2) to (5) inclusive, unless the undertaker has confirmed in writing that no alternative apparatus is required.

(2) If, for the purpose of executing any works in, on, under or over any land purchased, held, appropriated or used under this Order, the promoter requires, due to the construction of the authorised development, the removal of any apparatus placed in that land, it must give to the undertaker 56 days' advance written notice of that requirement, together with a plan of the work proposed, and of the proposed position of the alternative apparatus to be provided or constructed and in that case (or if in consequence of the exercise of any of the powers conferred by this Order the undertaker reasonably needs to remove any of its apparatus) the promoter must, subject to sub-paragraph (3), afford to the undertaker to its satisfaction (taking into sub-account paragraph 48(1) below) the necessary facilities and rights:

- (a) for the construction of alternative apparatus in other land of or land secured by the promoter; and
- (b) subsequently for the maintenance of that apparatus.

(3) If alternative apparatus or any part of such apparatus is to be constructed elsewhere than in other land of or land secured by the promoter, or the promoter is unable to afford such facilities and rights as are mentioned in sub-paragraph 47(2), in the land in which the alternative apparatus or part of such apparatus is to be constructed, the undertaker must, on receipt of a written notice to that effect from the promoter, take such steps as are reasonable in the circumstances in an endeavour to obtain the necessary facilities and rights in the land in which the alternative apparatus is to be constructed save that this obligation will not extend to the requirement for the undertaker to use its compulsory purchase powers to this end unless it elects to so do.

(4) Any alternative apparatus to be constructed in land of or land secured by the promoter under this Part of this Schedule must be constructed in such manner and in such line or situation as may be agreed between the undertaker and the promoter.

(5) The undertaker must, after the alternative apparatus to be provided or constructed has been agreed, and subject to the grant to the undertaker of any such facilities and rights as are referred to in sub-paragraph 47(2) or (3), proceed without unnecessary delay to construct and bring into operation the alternative apparatus and subsequently to remove any apparatus required by the promoter to be removed under the provisions of this Part of this Schedule.

Facilities and rights for alternative apparatus

48.—(1) Where, in accordance with the provisions of this Part of this Schedule, the promoter affords to or secures for the undertaker facilities and rights in land for the construction, use,

maintenance and protection of alternative apparatus in substitution for apparatus to be removed, those facilities and rights must be granted upon such terms and conditions as may be agreed between the promoter and the undertaker and must be no less favourable on the whole to the undertaker than the facilities and rights enjoyed by it in respect of the apparatus to be removed unless otherwise agreed by the undertaker.

(2) If the facilities and rights to be afforded by the promoter and agreed with the undertaker under sub-paragraph 48(1) above in respect of any alternative apparatus, and the terms and conditions subject to which those facilities and rights are to be granted, are less favourable on the whole to the undertaker than the facilities and rights enjoyed by it in respect of the apparatus to be removed and the terms and conditions to which those facilities and rights are subject in the matter will be referred to arbitration in accordance with article 77 (Arbitration) of this Part of this Order and the arbitrator will make such provision for the payment of compensation by the promoter to the undertaker as appears to the arbitrator to be reasonable, having regard to all the circumstances of the particular case.

Retained apparatus: protection

49.—(1) Not less than 56 days before the commencement of any authorised works that are near to, or will or may affect, any apparatus the removal of which has not been required by the promoter under sub-paragraph 47(2) or otherwise, the promoter must submit to the undertaker a plan of the works to be executed and seek from the undertaker details of the underground extent of their electricity tower foundations.

(2) In relation to works which will or may be situated on, over, under or within (i) 15 metres measured in any direction of any apparatus, or (ii) involve embankment works within 15 metres of any apparatus, the plan to be submitted to the undertaker under sub-paragraph (1) must include a method statement and describe—

- (a) the exact position of the works;
- (b) the level at which these are proposed to be constructed or renewed;
- (c) the manner of their construction or renewal including details of excavation, positioning of plant;
- (d) the position of all apparatus;
- (e) by way of detailed drawings, every alteration proposed to be made to or close to any such apparatus;
- (f) any intended maintenance regimes; and
- (g) an assessment of risks of rise of earth issues.

(3) In relation to any works which will or may be situated on, over, under or within 10 metres of any part of the foundations of an electricity tower or between any two or more electricity towers, the plan to be submitted under sub-paragraph (1) must, in addition to the matters set out in sub-paragraph 49(2), include a method statement describing;—

- (a) details of any cable trench design including route, dimensions and clearance to pylon foundations;
- (b) a demonstration that pylon foundations will not be affected prior to, during and post construction;
- (c) details of load bearing capacities of trenches;
- (d) details of cable installation methodology including access arrangements, jointing bays and backfill methodology;
- (e) a written management plan for high voltage hazards during construction and ongoing maintenance of the cable route;
- (f) written details of the operations and maintenance regime for the cable, including frequency and method of access;
- (g) an assessment of earth rise potential if reasonably required by the undertaker's engineers;

- (h) evidence that trench bearing capacity is to be designed to 26 tonnes to take the weight of overhead line construction traffic
- (4) The promoter must not commence any works to which sub-paragraphs 49(2) or (3) apply until the undertaker has given written approval of the plan so submitted.
- (5) Any approval of the undertaker required under sub-paragraphs 49(2) or (3)—
 - (a) may be given subject to reasonable conditions for any purpose mentioned in sub-paragraphs 49(6) or (8); and
 - (b) will be given within 56 days (or such longer period as the undertaker and the promoter may agree) and, in any event, must not be unreasonably withheld.
- (6) In relation to any work to which sub-paragraphs 49(2) or (3) apply, the undertaker may require such modifications to be made to the plans as may be reasonably necessary for the purpose of securing its apparatus against interference or risk of damage or for the purpose of providing or securing proper and convenient means of access to any apparatus.
- (7) Works to which this paragraph applies must only be executed in accordance with the plan, submitted under sub-paragraph 49(1) or as relevant sub-paragraph 49(5), as approved or as amended from time to time by agreement between the promoter and the undertaker and in accordance with such reasonable requirements as may be made in accordance with sub-paragraph 49(6) or (8) by the undertaker for the alteration or otherwise for the protection of the apparatus, or for securing access to it, and the undertaker will be entitled to watch and inspect the execution of those works.
- (8) Where the undertaker requires any protective works to be carried out by itself or by the promoter (whether of a temporary or permanent nature), such protective works, inclusive of any measures or schemes required and approved as part of the plan approved pursuant to this paragraph, must be carried out to the undertakers' satisfaction prior to the commencement of any authorised works (or any relevant part thereof) for which protective works are required and the undertaker must give 56 days' notice of such works from the date of submission of a plan pursuant to this paragraph (except in an emergency).
- (9) If the undertaker in accordance with sub-paragraph 49(6) or (8) and in consequence of the works proposed by the promoter reasonably requires the removal of any apparatus and gives written notice to the promoter of that requirement, paragraphs 1 to 3 and 6 to 8 apply as if the removal of the apparatus had been required by the promoter under sub-paragraph 44(2).
- (10) Nothing in this paragraph precludes the promoter from submitting at any time or from time to time, but in no case less than 56 days before commencing the execution of the authorised works, a new plan, instead of the plan previously submitted, and having done so the provisions of this paragraph will apply to and in respect of the new plan.
- (11) The promoter will not be required to comply with sub-paragraph (1) where it needs to carry out emergency works as defined in the 1991 Act but in that case it must give to the undertaker notice as soon as is reasonably practicable and a plan of those works and must—
 - (a) comply with sub-paragraphs 49(6), (7) and (8) insofar as is reasonably practicable in the circumstances; and
 - (b) comply with sub-paragraph 49(12) at all times.
- (12) At all times when carrying out any works authorised under the Order, the promoter must comply with the undertaker's policies for development near overhead lines EN43-8 and HSE's guidance note 6 "Avoidance of Danger from Overhead Lines".

Expenses

50.—(1) Subject to the following provisions of this paragraph, the promoter must pay to the undertaker on demand all charges, costs and expenses reasonably anticipated or incurred by the undertaker in, or in connection with, the inspection, removal, relaying or replacing, alteration or protection of any apparatus or the construction of any new or alternative apparatus which may be required in consequence of the execution of any authorised works as are referred to in this Part of this Schedule including, without limitation—

- (a) any costs reasonably incurred by or compensation properly paid by the undertaker in connection with the acquisition of rights or the exercise of statutory powers for such apparatus including without limitation all costs incurred by the undertaker as a consequence of the undertaker—
 - (i) using its own compulsory purchase powers to acquire any necessary rights under sub-paragraph 47(3); and/or
 - (ii) exercising any compulsory purchase powers in the Order transferred to or benefitting the undertaker;
- (b) in connection with the cost of the carrying out of any diversion work or the provision of any alternative apparatus;
- (c) the cutting off of any apparatus from any other apparatus or the making safe of redundant apparatus;
- (d) the approval of plans;
- (e) the carrying out of protective works, plus a capitalised sum to cover the cost of maintaining and renewing permanent protective works; and
- (f) the survey of any land, apparatus or works, the inspection and monitoring of works or the installation or removal of any temporary works reasonably necessary in consequence of the execution of any such works referred to in this Part of this Schedule.

(2) There will be deducted from any sum payable under sub-paragraph 50(1) the value of any apparatus removed under the provisions of this Part of this Schedule and which is not re-used as part of the alternative apparatus, that value being calculated after removal.

(3) If in accordance with the provisions of this Part of this Schedule—

- (a) apparatus of better type, of greater capacity or of greater dimensions is placed in substitution for existing apparatus of worse type, of smaller capacity or of smaller dimensions; or
- (b) apparatus (whether existing apparatus or apparatus substituted for existing apparatus) is placed at a depth greater than the depth at which the existing apparatus was situated,

and the placing of apparatus of that type or capacity or of those dimensions or the placing of apparatus at that depth, as the case may be, is not agreed by the promoter or, in default of agreement, is not determined by arbitration in accordance with article 77 (Arbitration) to be necessary, then, if such placing involves cost in the construction of works under this Part of this Schedule exceeding that which would have been involved if the apparatus placed had been of the existing type, capacity or dimensions, or at the existing depth, as the case may be, the amount which apart from this sub-paragraph would be payable to the undertaker by virtue of sub-paragraph (1) will be reduced by the amount of that excess save where it is not possible in the circumstances to obtain the existing type of apparatus at the same capacity and dimensions or place at the existing depth in which case full costs will be borne by the promoter.

(4) For the purposes of sub-paragraph 50(3)—

- (a) an extension of apparatus to a length greater than the length of existing apparatus will not be treated as a placing of apparatus of greater dimensions than those of the existing apparatus; and
- (b) where the provision of a joint in a pipe or cable is agreed, or is determined to be necessary, the consequential provision of a jointing chamber or of a manhole will be treated as if it also had been agreed or had been so determined.

(5) An amount which apart from this sub-paragraph would be payable to an undertaker in respect of works by virtue of sub-paragraph 50(1) will, if the works include the placing of apparatus provided in substitution for apparatus placed more than 7 years and 6 months earlier so as to confer on the undertaker any financial benefit by deferment of the time for renewal of the apparatus in the ordinary course, be reduced by the amount which represents that benefit.

Indemnity

51.—(1) Subject to sub-paragraphs 51(2) and (3), if by reason or in consequence of the construction of any such works authorised by this Part of this Schedule or in consequence of the construction, use, maintenance or failure of any of the authorised works by or on behalf of the promoter or in consequence of any act or default of the promoter (or any person employed or authorised by it) in the course of carrying out such works, including without limitation works carried out by the promoter under this Part of this Schedule or any subsidence resulting from any of these works, any damage is caused to any apparatus or alternative apparatus (other than apparatus the repair of which is not reasonably necessary in view of its intended removal for the purposes of the authorised works) or property of the undertaker, or there is any interruption in any service provided, or in the supply of any goods by the undertaker, or the undertaker becomes liable to pay any amount to any third party, the promoter will—

- (a) bear and pay on demand the cost reasonably incurred by the undertaker in making good such damage or restoring the supply; and
- (b) indemnify the undertaker for any other expenses, loss, demands, proceedings, damages, claims, penalty or costs incurred by or recovered from the undertaker, by reason or in consequence of any such damage or interruption or the undertaker becoming liable to any third party as aforesaid other than arising from any default of the undertaker.

(2) The fact that any act or thing may have been done by the undertaker on behalf of the promoter or in accordance with a plan approved by the undertaker or in accordance with any requirement of the undertaker or under its supervision will not (unless sub-paragraph 51(3) applies), excuse the promoter from liability under the provisions of this sub-paragraph 51(2) unless the undertaker fails to carry out and execute the works properly with due care and attention and in a skilful and workmanlike manner or in a manner that does not accord with the approved plan.

(3) Nothing in sub-paragraph 51(1) imposes any liability on the promoter in respect of—

- (a) any damage or interruption to the extent that it is attributable to the neglect or default of the undertaker, its officers, servants, contractors or agents; and
- (b) any authorised works and/or any other works authorised by this Part of this Schedule carried out by the undertaker as an assignee, transferee or lessee of the undertaker with the benefit of the Order pursuant to section 156 of the Planning Act 2008 article 9 (Consent to transfer benefit of order) subject to the proviso that once such works become apparatus (“new apparatus”), any authorised works yet to be executed and not falling within this sub-paragraph 51(b) will be subject to the full terms of this Part of this Schedule including this paragraph 51.

(4) The undertaker must give the promoter reasonable notice of any such third party claim or demand and no settlement or compromise must, unless payment is required in connection with a statutory compensation scheme, be made without first consulting the promoter and considering its representations.

(5) The promoter is not to commence construction (and not to permit the commencement of such construction) of the authorised works on any land owned by the undertaker or in respect of which the undertaker has an easement or wayleave for its apparatus or any other interest or to carry out any works within 15 metres of the undertaker’s apparatus until the following conditions are satisfied—

- (a) unless and until the undertaker is satisfied acting reasonably (but subject to all necessary regulatory constraints) that the promoter has first provided the acceptable security (and provided evidence that it will maintain such acceptable security for the construction period of the authorised works from the proposed date of commencement of construction of the authorised works) and the undertaker has confirmed the same to the promoter in writing; and
- (b) unless and until the undertaker is satisfied acting reasonably (but subject to all necessary regulatory constraints) that the promoter has procured acceptable insurance (and provided evidence to the undertaker that it will maintain such acceptable insurance for the

construction period of the authorised works from the proposed date of commencement of construction of the authorised works) and undertaker has confirmed the same in writing to the promoter.

(6) In the event that the promoter fails to comply with sub-paragraph 51(5) of this Part of this Schedule, nothing in this Part of this Schedule prevents the undertaker from seeking injunctive relief (or any other equitable remedy) in any court of competent jurisdiction.

Enactments and agreements

52. Save to the extent provided for to the contrary elsewhere in this Part of this Schedule or by agreement in writing between the undertaker and the promoter, nothing in this Part of this Schedule affects the provisions of any enactment or agreement regulating the relations between the promoter and the undertaker in respect of any apparatus laid or erected in land belonging to the promoter on the date on which this Order is made.

Co-operation

53.—(1) Where in consequence of the proposed construction of any of the authorised works the promoter or an undertaker requires the removal of apparatus under sub-paragraph 4(2), or an undertaker makes requirements for the protection or alteration of apparatus under paragraph 49, the promoter must use its best endeavours to co-ordinate the execution of the works in the interests of safety and the efficient and economic execution of the authorised development and taking into account the need to ensure the safe and efficient operation of the undertaker's undertaking, and each undertaker will use its best endeavours to co-operate with the promoter for that purpose.

(2) For the avoidance of doubt, whenever the undertaker's consent, agreement or approval is required in relation to plans, documents or other information submitted by the undertaker or the taking of action by, it must not be unreasonably withheld or delayed.

Access

54. If in consequence of the agreement reached in accordance with sub-paragraph 46(1) or the powers granted under this Order the access to any apparatus is materially obstructed, the promoter must provide such alternative means of access to such apparatus as will enable the undertaker to maintain or use the apparatus no less effectively than was possible before such obstruction.

Arbitration

55. Save for differences or disputes arising under sub-paragraphs 47(2), 47(4) and 48(1), paragraph 49 and sub-paragraph 51(5), any difference or dispute arising between the promoter and the undertaker under this Part of this Schedule must, unless otherwise agreed in writing between the promoter and the undertaker, be determined by arbitration in accordance with article 77 (Arbitration).

Notices

56. The plans submitted to the undertaker by the promoter pursuant to sub-paragraph 49(1) must be sent to National Grid Plant Protection at plantprotection@nationalgrid.com or such other address as the undertaker may from time to time appoint instead for that purpose and notify to the promoter in writing.

Consent not to be unreasonably withheld

57. Where under any provision of this Part the consent or agreement of any person is required, such consent must not be unreasonably withheld or delayed, may be given subject to reasonable conditions and may be given by the duly authorised representative of that person.

PART 6

PROTECTIONS FOR [REDACTED]

Application

58. For the protection of the protected person referred to in this Part of this Schedule the following provisions will, unless otherwise agreed in writing between the undertaker and the protected person concerned, have effect.

Interpretation

59. In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Part have the following meanings—

“acceptable insurance” means a policy of public liability/third party liability insurance effected and maintained by the undertaker and available in the market on commercially reasonable terms having regard (inter alia) to premiums required and the policy terms obtainable, with a level of insurance cover to be agreed between the undertaker and [REDACTED], during the construction of the works pursuant to this Order with a reputable insurer and with [REDACTED] named as an insured party under the policy;

“accessories” has the same meaning as that set out in section 219 WIA 1991 but will also include any feature or aspect of a design that is intended to receive or facilitate the receipt of rainwater or surface and which is part of a sustainable drainage system;

“clearance area” means the area of land:

- (a) within 3 metres either side of the centre line of any public sewer or public water main that is less than 300mm in diameter;
- (b) within 6 metres either side of a public sewer or public water main where the public sewer or public water main is 300mm in diameter or more;
- (c) within 3 metres either side of a rising main; or
- (d) within 3 metres either side of the centre line of the outfall;

“[REDACTED]” means [REDACTED], a limited company registered in Wales under Company No. [REDACTED] and having its registered office at [REDACTED] or its properly authorised agents or sub-contractors;

“[REDACTED] apparatus” means all apparatus or accessories vested in or belonging to the protected person for the purpose of carrying on its statutory undertaking including an outfall, reservoirs, water treatment works and waste water treatment works;

“draft specification” means a detailed plan, cross-section and description of the works to be prepared by the undertaker (including, without limitation, a method statement and risk assessment setting out the intention in respect of the works, construction methods and programmes, position of the affected [REDACTED] apparatus and intended works and a statement that to the best of the undertaker’s knowledge, and having used all reasonable care and skill to plan the works, the works will not cause damage to the [REDACTED] apparatus);

“functions” has the same meaning as in section 219 WIA 1991 and includes powers and duties;

“in” in a context referring to [REDACTED] apparatus in land includes a reference to [REDACTED] apparatus under, over or upon land;

“outfall” means the existing outfall pipeline from Cemaes Bay Wastewater Treatment Works;

“outfall works” means Work No. 1H and such other works required for its provision under the powers of this Order;

“reasonable conditions” includes the imposition of conditions relating to any specification dealing with:

- (e) the commencement date and completion date of the specified works;
- (f) the reasonable removal, extension and alteration of apparatus necessitated by the works;
- (g) works for the protection of the apparatus necessitated as a result of the works;
- (h) provision for access to any apparatus; or
- (i) an advance warning system providing for liaison between the undertaker and [REDACTED] in respect of potential performance operational issues affecting, or damage to, apparatus arising from the works;

“sustainable drainage system” means any structure designed to receive rainwater and other surface water where such structure includes any feature or aspect of design that is intended to receive or facilitate the receipt of rainwater except a public sewer or a natural watercourse;

“WIA 1991” means the Water Industry Act 1991(a) as amended; and

“works” means any works forming part of the authorised development, including the outfall works, in, on, over or under any land purchased, held or used under this Order that are near to, or will or may in any way affect any [REDACTED] apparatus together with all ancillary actions relating hereto.

(2) Regardless of any provision in the Order or anything shown on the land plans or contained in the Book of Reference, the undertaker will not acquire any [REDACTED] apparatus or its accessories or override or extinguish any easement or other interest of [REDACTED] or acquire any land or other interest of [REDACTED] identified in the Book of Reference or create any new rights over the same otherwise than by agreement with [REDACTED] in accordance with this Schedule.

(3) Sub-paragraph 59(1) does not apply to the powers conferred on the undertaker by this Order to interfere temporarily with [REDACTED] rights to access [REDACTED] apparatus or accessories, but subject always to paragraphs 64 of this Part and to the undertaker giving [REDACTED] 28 days’ notice of such interference.

Consent not to be unreasonably withheld

60. Where under any provision of this Part the consent or agreement of any person is required, such consent not to be unreasonably withheld or delayed, may be given subject to reasonable conditions and may be given by the duly authorised representative of that person.

Precedence of the WIA 1991

61.—(1) Regardless of this Order and this Schedule the undertaker will comply fully with all provisions of the WIA 1991 in relation to any use of, any connection with or any actions or omissions which in any way affect the [REDACTED] apparatus and nothing in this Order releases the undertaker from the requirement to comply with the provisions of the WIA 1991 in relation to any use of, any connection with or any actions or omissions which in any way affect the [REDACTED] apparatus, including without limitation—

- (a) sections 41-44 of the WIA 1991 in respect of water main requisitions;
- (b) section 45 of the WIA 1991 in respect of any connections to a water main;
- (c) sections 98-101 of the WIA 1991 in respect of sewer requisitions;
- (d) section 102 of the WIA 1991 in respect of the adoption of sewers and sewage disposal works;
- (e) section 104 of the WIA 1991 in respect of the adoption of any sewers, drains or sewage disposal works as part of the development;
- (f) sections 106 to 109 of the WIA 1991 (inclusive) in respect of any connections to public sewers;
- (g) section 111 of the WIA 1991 in respect of the restrictions on use of public sewers;

(a) c.56

- (h) sections 158 and 159 of the WIA 1991 in respect of statutory rights of access to [REDACTED] apparatus;
- (i) section 174 of the WIA 1991 in respect of offences of interference with works etc.;
- (j) section 178 of the WIA 1991 in respect of obstruction of sewerage etc.; and
- (k) section 185 of the WIA 1991 in respect of the removal, diversion or alteration of [REDACTED] apparatus.

(2) The arbitration provisions at article 77 (Arbitration) of this Order will not apply where [REDACTED] uses a warrant of entry in accordance with the provisions of the WIA 1991.

Protection of [REDACTED] apparatus

62.—(1) Not less than 28 days before starting the execution of any specified works that are within the clearance area or will, or could reasonably foreseeably affect, any [REDACTED] apparatus the removal or alteration of which has not been required by the undertaker under paragraph 61(k), the undertaker must submit to [REDACTED] written notice together with a draft specification.

(2) [REDACTED] will examine the draft specification submitted under sub-paragraph 62(1) and give its written consent or propose amendments to the draft specification (including the proposed commencement date and anticipated completion date) within 28 days from the date of receipt (and in the event of amendments the process in this sub-paragraph 62(2) will be repeated where those amendments are not accepted). For the avoidance of doubt, [REDACTED] proposed amendments may include such reasonable conditions for the alteration (including but not limited to the extension) of [REDACTED] apparatus or otherwise for the protection of [REDACTED] apparatus, or for securing access to it.

(3) Once approved under sub-paragraph 62(2), the draft specification will become the specification and the works must be executed only in accordance with the specification and such reasonable requirements as may be made in accordance with sub paragraph 62(2) and [REDACTED] will be entitled to watch and inspect the execution of those works.

(4) Nothing in this paragraph precludes the undertaker from submitting at any time or from time to time, but in no case less than 28 days before commencing the execution of any works, a replacement draft specification instead of the draft specification previously submitted, and having done so the provisions of this paragraph will apply to and in respect of the new draft specification.

(5) The undertaker will not be required to comply with sub-paragraph (1) in a case of emergency provided it has complied with paragraph 65 below save that the undertaker must comply with sub-paragraphs 62(1) and (3) above in so far as is reasonably practicable in the circumstances.

(6) [REDACTED] may, as a result of the authorised development, opt to carry out any necessary temporary and/or protective works specified under sub-paragraph 62(2) to [REDACTED] apparatus, and if [REDACTED] opts to do so it will:

- (a) agree the scope and timings of the works with the undertaker;
- (b) provide an invoice together with supporting evidence of the estimated costs of the works on the basis of which it will agree with undertaker the reasonable costs of the works to be met by the undertaker;
- (c) following agreement and payment of the costs, [REDACTED] must as soon as reasonably practicable carry out and complete the works; and
- (d) notify the undertaker immediately in writing upon completion of the temporary and/or protective works.

(7) Only those contractors that satisfy [REDACTED] reasonable health and safety requirements are permitted to make openings into and/or connections with and/or carry out any works on or within any public sewer or drain vested in [REDACTED] unless otherwise agreed with [REDACTED]

(8) Only [REDACTED] is permitted to make openings into and/or connections with and/or carry out any works on or within any public water main vested in [REDACTED] unless otherwise agreed with [REDACTED]

(9) Where [REDACTED] apparatus will be affected by the works, the undertaker must determine the exact location of DCC apparatus prior to any works being carried out by the undertaker and the undertaker should contact [REDACTED] where trial holes are required at the undertaker's expense.

(10) Any affected [REDACTED] apparatus which is no longer required by [REDACTED] but is not removed will be transferred to the undertaker by way of a deed of transfer from [REDACTED] at the undertaker's expense and on such terms as [REDACTED] reasonably requires.

Suspension of works

63.—(1) [REDACTED] will be entitled to instruct the undertaker to suspend the works if in [REDACTED] reasonable opinion the actions of the undertaker, or those of its contractor(s) or subcontractor(s) in carrying out the works, have caused damage to any [REDACTED] apparatus and/or are likely to cause or result in damage to any [REDACTED] apparatus and/or have caused or are likely to cause damage to the environment arising as a result of damage to [REDACTED] apparatus. In the event of such instruction being given by DCC:

- (a) the undertaker will procure that it and its contractor(s) and subcontractor(s) will forthwith suspend or cease the works having due regard to health and safety factors and will discuss and agree with [REDACTED] the remedial actions required prior to resuming the works;
- (b) the undertaker and [REDACTED] will act reasonably and without delay in discussing and agreeing any remedial actions required prior to resuming the works;
- (c) [REDACTED] will submit to the undertaker within 5 days following the suspension, a written notice specifying the reasons for suspending the works;
- (d) in the event that [REDACTED] fails to supply the written notice within 10 days of suspension, [REDACTED] instruction to suspend the works will be void and the undertaker will be entitled to recommence the works;
- (e) [REDACTED] will commence, carry out and complete any remedial works pursuant to sub-paragraph (1), as soon as reasonably practicable, and [REDACTED] must give the undertaker notice immediately upon completion of such remedial works and on receipt of such notice the undertaker will be entitled to resume the works; and
- (f) [REDACTED] will be entitled to reclaim all reasonable costs of all remedial works undertaken in accordance with this paragraph 63.

Emergency works

64.—(1) The undertaker is permitted to carry out emergency works provided that it first notifies [REDACTED] of the proposed emergency works. For the avoidance of doubt, in the event that [REDACTED] suffers any loss, cost or damage as a result of the emergency action taken by the undertaker without prior notification the indemnity in paragraph 66 will apply.

(2) [REDACTED] will at all times be permitted to carry out any emergency works in relation to its [REDACTED] apparatus within the Order Limits in accordance with Part II Schedule 6 WIA 1991.

(3) Emergency works required in order for [REDACTED] to fulfil its statutory functions under sub-paragraph (2) will take precedence over works to be carried out by the undertaker and, in such circumstances, the undertaker will reschedule its works accordingly.

(4) In respect of the references to 'work' and 'works' in this paragraph, to the extent that this is 'work' or 'works' to be undertaken by [REDACTED] the definition of works in paragraph 59 of this Part does not apply.

Insurance

65. The undertaker must not commence any works under paragraph 62(1) to this Part unless and until the undertaker has procured acceptable insurance

Damage to [REDACTED] apparatus

66.—(1) Subject to sub-paragraph 66(3), (4) (5) and (6), the undertaker will indemnify and hold harmless [REDACTED] against all claims, demands, costs, damages, expenses, penalties and losses which

■ may have or sustain or become liable for in consequence of works under paragraph 62(1) of this Part in respect of:

- (a) the commencement, carrying out, execution or retention of the works or any breach of this Part relating to the performance of the works and must pay compensation for loss, damage or injury caused by the actions or default of the undertaker, its contractors, subcontractors, licensees, agents and invitees relating to the performance of the works; and
- (b) damage to the environment caused by the undertaker during any works including but not limited to pollution and/or contamination;
- (c) any breach of any stipulation or otherwise of any deeds of grant (or any renewal of any of the deeds of grant made on substantially the same terms provided that ■ has supplied the undertaker with a copy of the new document) arising from the works; and

(2) subject to sub-paragraphs 66(3), (4), (5) and (6), the undertaker will bear and pay the costs reasonably incurred by ■ in making good damage to ■ apparatus or restoring an interruption in the supply provided by ■

(3) Nothing in sub-paragraph (1) imposes any liability on the undertaker with respect to any damage or interruption to the extent that it is attributable to the act, neglect or default of ■ its officers, servants, contractors or agents.

(4) ■ will give the undertaker reasonable notice of any such claim or demand and no settlement or compromise may be made without the consent of the undertaker and ■ will use all reasonable endeavours to mitigate any claims, demands, costs, damages, expenses and losses for which the undertaker may be liable under this paragraph.

(5) Neither the undertaker nor any of its officers, employees or agents will in any circumstances whatsoever be liable to ■ for any indirect or consequential loss.

(6) Nothing in this Part affects the provisions of any enactment or agreement regulating the relations between the undertaker and ■ in respect of any ■ apparatus laid or erected in land belonging to the undertaker on the date on which the Order is made.

PART 7

PROTECTION FOR RAILWAY INTERESTS

67. The following provisions of this Part have effect, unless otherwise agreed in writing between the promoter and [REDACTED] and, in the case of paragraph [x] any other person on whom rights or obligations are conferred by that paragraph.

68.—(1) In this Schedule—

“construction” includes execution, placing, alteration and reconstruction and “construct” and “constructed” have corresponding meanings;

“the engineer” means an engineer appointed by [REDACTED] for the purposes of this Order;

“network licence” means the network licence, as the same is amended from time to time, granted to [REDACTED] by the Secretary of State in exercise of his or her powers under section 8 of the Railways Act 1993;(a)

“[REDACTED]” means [REDACTED] and any associated company of [REDACTED] which holds property for railway purposes, and for the purpose of this definition “associated company” means any company which is (within the meaning of section 1159 of the Companies Act 2006)(b) the holding company of [REDACTED], a subsidiary of [REDACTED] or another subsidiary of the holding company of [REDACTED];

“plans” includes sections, designs, design data, software, drawings, specifications, soil reports, calculations, descriptions (including descriptions of methods of construction), staging proposals, programmes and details of the extent, timing and duration of any proposed occupation of railway property;

“promoter” means the undertaker as defined in article 2 (interpretation) of this Order;

“railway operational procedures” means procedures specified under any access agreement (as defined in the Railways Act 1993) or station lease;

“railway property” means any railway belonging to [REDACTED] and—

(a) any station, land, works, apparatus and equipment belonging to [REDACTED] or connected with any such railway; and

(b) any easement or other property interest held or used by [REDACTED] for the purposes of such railway or works, apparatus or equipment; and

“specified work” means so much of any of the authorised development as is situated upon, across, under, over or within 15 metres of, or may in any way adversely affect, railway property.

69.—(1) Where under this Schedule [REDACTED] is required to give its consent or approval in respect of any matter, that consent or approval is subject to the condition that [REDACTED] complies with any relevant railway operational procedures and any obligations under its network licence or under statute.

(2) In so far as any specified work or the acquisition or use of railway property is or may be subject to railway operational procedures, [REDACTED] must—

(a) co-operate with the promoter with a view to avoiding undue delay and securing conformity as between any plans approved by the engineer and requirements emanating from those procedures; and

(a) c.43
(b) c.46

- (b) use its reasonable endeavours to avoid any conflict arising between the application of those procedures and the proper implementation of the authorised development pursuant to this Order.

(3) The promoter must not in the exercise of the powers conferred by this Order prevent pedestrian or vehicular access to any railway property, unless preventing such access is with the consent of [REDACTED].

(4) The promoter must not exercise the powers conferred by sections 271 or 272 of the 1990 Act, or article 37 (Statutory undertakers), in relation to any right of access of [REDACTED] to railway property, but such right of access may be diverted with the consent of [REDACTED].

(5) Where [REDACTED] is asked to give its consent pursuant to this paragraph, such consent must not be unreasonably withheld but may be given subject to reasonable conditions and the promoter recognizes that [REDACTED] may need to seek the consent of any lessee benefitting from such railway property or any regulator or stakeholder as necessary before it can grant consent pursuant to this paragraph.

70.—(1) The promoter must before commencing construction of any specified work supply to [REDACTED] proper and sufficient plans of that work for the reasonable approval of the engineer, and the specified work must not be commenced except in accordance with such plans as have been approved in writing by the engineer or settled by arbitration.

(2) The approval of the engineer under sub-paragraph 70(1) must not be unreasonably withheld, and if, by the end of the period of 28 days beginning with the date on which such plans have been supplied to [REDACTED], the engineer has not intimated his or her disapproval of those plans and the grounds of such disapproval the promoter may serve upon the engineer written notice requiring the engineer to intimate approval or disapproval within a further period of 28 days beginning with the date upon which the engineer receives written notice from the promoter. If by the expiry of the further 28 days the engineer has not intimated approval or disapproval, the engineer will be deemed to have approved the plans as submitted.

(3) When signifying his or her approval of the plans the engineer may specify any protective works (whether temporary or permanent) which in the engineer's opinion should be carried out before the commencement of the construction of a specified work to ensure the safety or stability of railway property or the continuation of safe and efficient operation of the railways of [REDACTED] or the services of operators using the same (including any relocation, de-commissioning and removal of works, apparatus and equipment necessitated by a specified work and the comfort and safety of passengers who may be affected by the specified works), and such protective works as may be reasonably necessary for those purposes must be constructed by [REDACTED] or by the promoter, if [REDACTED] so desires, and such protective works must be carried out at the expense of the promoter in either case without unnecessary delay and the promoter must not commence the construction of the specified works until the engineer has notified the promoter that the protective works have been completed to his or her reasonable satisfaction.

71.—(1) Any specified work and any protective works to be constructed by virtue of paragraph 70 must, when commenced, be constructed-

- (a) without unnecessary delay in accordance with the plans approved or deemed to have been approved or settled under paragraph 70;
- (b) under the supervision (where appropriate and if given) and to the reasonable satisfaction of the engineer;
- (c) in such manner as to cause as little damage as is possible to railway property; and
- (d) so far as is reasonably practicable, so as not to interfere with or obstruct the free, uninterrupted and safe use of any railway of [REDACTED] or the traffic thereon and the use by passengers of railway property.

(2) If any damage to railway property or any such interference or obstruction is caused by the carrying out of or in consequence of the construction of a specified work, the promoter must, notwithstanding the approval under paragraph 79, make good such damage and must pay to [REDACTED] all reasonable expenses to which [REDACTED] may be put and compensation for any loss which it may sustain by reason of any such damage, interference or obstruction.

(3) Nothing in this Part of this Schedule imposes any liability on the promoter with respect to any damage, costs, expenses or loss attributable to the negligence of [REDACTED] or its servants, contractors or agents or any liability on [REDACTED] with respect to any damage, costs, expenses or loss attributable to the negligence of the promoter or its servants, contractors or agents.

72.—(1) The promoter must—

- (a) at all times afford reasonable facilities to the engineer for access to a specified work during its construction; and
- (b) supply the engineer with all such information as he or she may reasonably require with regard to a specified work or the method of constructing it.

73.—(1) If any permanent or temporary alterations or additions to railway property are reasonably necessary in consequence of the construction of a specified work, or during a period of 24 months after the completion of that work in order to ensure the safety of railway property or the continued safe operation of the railway of [REDACTED], such alterations and additions may be carried out by [REDACTED] and if [REDACTED] gives to the promoter reasonable notice of its intention to carry out such alterations or additions (which must be specified in the notice), the promoter must pay to [REDACTED] the reasonable cost of those alterations or additions including, in respect of any such alterations and additions as are to be permanent, a capitalised sum representing the increase of the costs which may be expected to be reasonably incurred by [REDACTED] in maintaining, working and, when necessary, renewing any such alterations or additions.

(2) If the cost of maintaining, working or renewing railway property is reduced in consequence of any such alterations or additions a capitalised sum representing such saving must be set off against any sum payable by the promoter to [REDACTED] under this paragraph.

74.—(1) The promoter must repay to [REDACTED] all reasonable fees, costs, charges and expenses reasonably incurred by [REDACTED]—

- (a) in constructing any protective works under the provisions of paragraph 70 including, in respect of any permanent protective works, a capitalised sum representing the cost of maintaining and renewing those works;
- (b) in respect of the approval by the engineer of plans submitted by the promoter and the supervision by the engineer of the construction of a specified work;
- (c) in respect of the employment or procurement of the services of any inspectors, signallers, watch-persons and other persons whom it may be reasonably necessary to appoint for inspecting, signalling, watching and lighting railway property;
- (d) in respect of railway property and for preventing, so far as may be reasonably practicable, interference, obstruction, danger or accident arising from the construction or failure of a specified work;
- (e) in respect of any special traffic working resulting from any speed restrictions which may, in the opinion of the engineer, require to be imposed by reason or in consequence of the construction or failure of a specified work or from the substitution or diversion of services which may be reasonably necessary for the same reason; and
- (f) in respect of any additional temporary lighting of railway property in the vicinity of the specified works, being lighting made reasonably necessary by reason or in consequence of the construction or failure of a specified work.

75. If at any time after the completion of a specified work, not being a work vested in [REDACTED], [REDACTED] gives notice to the promoter informing it that the state of maintenance of any part of the specified work appears to be such as adversely affects the operation of railway property, the promoter must, on receipt of such notice, take such steps as may be reasonably necessary to put that specified work in such state of maintenance as not adversely to affect railway property.

76. The promoter must not provide any illumination or illuminated sign or signal on or in connection with a specified work in the vicinity of any railway belonging to [REDACTED] unless

it has first consulted [REDACTED] and it must comply with [REDACTED] reasonable requirements for preventing confusion between such illumination or illuminated sign or signal and any railway signal or other light used for controlling, directing or securing the safety of traffic on the railway.

77. Any additional expenses which [REDACTED] may reasonably incur in altering, reconstructing or maintaining railway property under any powers existing at the making of this Order by reason of the existence of a specified work must, provided that 56 days' previous notice of the commencement of such alteration, reconstruction or maintenance has been given to the promoter, be repaid by the promoter to [REDACTED].

78.—(1) The promoter must pay to [REDACTED] all reasonable costs, charges, damages and expenses not otherwise provided for in this Part of this Schedule (subject to article 40 (No double recovery)) which may be occasioned to or reasonably incurred by [REDACTED]—

- (a) by reason of the construction or maintenance of a specified work or the failure thereof; or
- (b) by reason of any act or omission of the promoter or of any person in its employ or of its contractors or others whilst engaged upon a specified work,

and the promoter must indemnify and keep indemnified [REDACTED] from and against all claims and demands arising out of or in connection with a specified work or any such failure, act or omission; and the fact that any act or thing may have been done by [REDACTED] on behalf of the promoter or in accordance with plans approved by the engineer or in accordance with any requirement of the engineer or under the engineer's supervision will not (if it was done without negligence on the part of [REDACTED] or of any person in its employ or of its contractors or agents) excuse the promoter from any liability under the provisions of this sub-paragraph.

(2) [REDACTED] must give the promoter reasonable written notice of any such claim or demand and no settlement or compromise of such a claim or demand may be made without the prior consent of the promoter.

(3) The sums payable by the promoter under sub-paragraph 78(1) will if relevant include a sum equivalent to the relevant costs.

(4) Subject to the terms of any agreement between [REDACTED] and a train operator regarding the timing or method of payment of the relevant costs in respect of that train operator, [REDACTED] must promptly pay to each train operator the amount of any sums which [REDACTED] receives under sub-paragraph (3) which relates to the relevant costs of that train operator.

(5) The obligation under sub-paragraph (3) to pay [REDACTED] the relevant costs shall, in the event of default, be enforceable directly by any train operator concerned to the extent that such sums would be payable to that operator pursuant to sub-paragraph (4).

(6) In this paragraph—

“the relevant costs” means the costs, direct losses and expenses (including loss of revenue) reasonably incurred by each train operator as a consequence of any restriction of the use of [REDACTED] railway network as a result of the construction, maintenance or failure of a specified work or any such act or omission as mentioned in subparagraph 78(1); and

“train operator” means any person who is authorised to act as the operator of a train by a licence under section 8 of the Railways Act 1993.

79. [REDACTED] must, on receipt of a request from the promoter, from time to time provide the promoter free of charge with written estimates of the costs, charges, expenses and other liabilities for which the promoter is or will become liable under this Schedule (including the amount of the relevant costs mentioned in paragraph 78 and with such information as may reasonably enable the promoter to assess the reasonableness of any such estimate or claim made or to be made pursuant to this Schedule (including any claim relating to those relevant costs)).

80. In the assessment of any sums payable to [REDACTED] under this Part of this Schedule there must not be taken into account any increase in the sums claimed that is attributable to any action taken by or any agreement entered into by [REDACTED] if that action or agreement was not

reasonably necessary and was taken or entered into with a view to obtaining the payment of those sums by the promoter under this Schedule or increasing the sums so payable.

81.—(1) The promoter and [REDACTED] may, subject in the case of [REDACTED] to compliance with the terms of its network licence, enter into, and carry into effect, agreements for the transfer to the promoter of-

- (a) any railway property shown on the works and Land Plans and described in the Book of Reference;
- (b) any lands, works or other property held in connection with any such railway property; and
- (c) any rights and obligations (whether or not statutory) of [REDACTED] relating to any railway property or any lands, works or other property referred to in this paragraph.

82. Nothing in this Order, or in any enactment incorporated with or applied by this Order, prejudices or affects the operation of Part I of the Railways Act 1993.

83.—(1) The promoter must give written notice to [REDACTED] if any application is proposed to be made by the promoter for the Secretary of State's consent under article 9 (Consent to transfer of benefit of Order) of this Order, and any such notice must be given no later than 28 days before any such application is made and must describe or give (as appropriate)—

- (a) the nature of the application to be made;
- (b) the extent of the geographical area to which the application relates; and
- (c) the name and address of the person acting for the Secretary of State to whom the application is to be made.

84. In relation to any dispute arising under this part of this Schedule the provisions of Article 77 (Arbitration) shall not apply and any such dispute, unless otherwise provided for, must be referred to and settled by a single arbitrator to be agreed between the parties or, failing agreement, to be appointed on the application of either party (after giving notice in writing to the other) to the President of the Institution of Civil Engineers.

85. The promoter must no later than 28 days from the date that the plans submitted to and certified by the Secretary of State in accordance with article 76 (Certification of plans etc.) are certified by the Secretary of State, provide a set of those plans to [REDACTED] in a form specified by [REDACTED].

PART 8
PROTECTIONS FOR HIGHWAYS
CHAPTER 1

FOR THE PROTECTION OF HIGHWAYS AND TRAFFIC

86. The provisions of this Part of this Schedule have effect unless otherwise agreed in writing between the undertaker and the relevant highway authority.

87. In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Chapter have the following meanings—

“A5025 Off-Line Highway Tie-in” means any elements of the A5025 Off-Line Highway Improvements which are necessary to connect the new highway to be constructed to the existing public highway, in so far as those works take place within the boundary of the existing public highway only;

“Detailed Design and Construction Information” means to the extent relevant for the particular works to the public highway the following drawings, specifications and other information which must be in accordance with the relevant Detailed Design Drawings and the Design and Access Statement:

- (a) site clearance details;
- (b) boundary environmental and mitigation fencing;
- (c) road restraint systems (vehicle and pedestrian);
- (d) drainage and ducting;
- (e) earthworks;
- (f) road pavements;
- (g) kerbs, footways and paved areas;
- (h) traffic signs and road markings;
- (i) road lighting (including columns and brackets);
- (j) electrical work for road lighting and traffic signs;
- (k) highway structures;
- (l) landscaping, planting and any boundary features that will form part of the highway;
- (m) utility diversions within the boundaries of the highway;
- (n) a schedule of timings for the works, including dates and durations for any closures of any part of the public highway;
- (o) traffic management proposals including any diversionary routes;
- (p) construction traffic management proposals including any provision for wheel washing; access and egress routes; and time restrictions, the scope of which will be agreed between the undertaker and the relevant highway authority prior to this information being submitted for approval;
- (q) a schedule of condition of any affected public highway;
- (r) a schedule of any departures from the standards set out in the relevant sections of the Design Manual for Roads and Bridges; and
- (s) where highway is occupied under this Order in connection with any works but is not itself subject to works, specification of the condition in which the occupied parts of that highway will be returned post occupation.

“Fisherman’s Access Road and Carpark” means the replacement Fisherman’s carpark and associated access road providing access to the carpark from the A5025 secured through the Landscape and Habitat Management Strategy;

“highway” has the same meaning as in the 1980 Act and for the avoidance of doubt includes the A5025 Off-line Highway Tie-in;

“relevant highway authority” in relation to a highway, means the highway authority for the area in which the highway is situated.

88.—(1) The undertaker will allow and facilitate an appropriately qualified officer of the relevant highway authority to participate in the design process for any work authorised by this Order which involves interference with a highway and will have reasonable regard to any views of that officer in finalising the Detailed Design and Construction Information prior to any element reaching design fix or freeze provided always that it will be the decision of the undertaker whether it implements such views and for the avoidance of doubt any such view shared by the officer will not be an instruction, requirement or authorisation under this Order.

(2) Any involvement by the relevant highway authority (or its appropriately qualified officer) will be at the cost of the relevant highway authority.

89.—(1) Before commencing the construction of, or the carrying out of any work authorised by this Order which involves interference with, a highway (including interference with the use by the public of a highway), the undertaker will submit to the relevant highway authority for its approval Detailed Design and Construction Information relating to the interference, and the works must not be carried out except in accordance with the Detailed Design and Construction Information submitted to and approved by the relevant highway authority or as otherwise agreed between the undertaker and the relevant highway authority. The submission and consideration of the Detailed Design and Construction Information (or any part thereof) will be accompanied by a fee payable by the undertaker to the relevant highway authority in accordance with Schedule 19 (Procedure for approvals, consents and appeals).

(2) The relevant highway authority will consult the North Wales Police and may consult any other person on all applications for approval of Detailed Design and Construction Information submitted under sub-paragraph 89(1) before issuing any approval.

(3) If within 28 days after the Detailed Design and Construction Information and the relevant fee has been submitted to the relevant highway authority the relevant highway authority has not approved or disapproved them, it will be deemed to have approved the Detailed Design and Construction Information as submitted.

90.—(1) Before commencing the construction of the Fisherman’s Access Road and Carpark authorised by this Order, the undertaker will submit to the relevant highway authority for its approval Detailed Design and Construction Information for the works, and the works must not be carried out except in accordance with the Detailed Design and Construction Information submitted to and approved by the relevant highway authority or as otherwise agreed between the undertaker and the relevant highway authority. The submission and consideration of the Detailed Design and Construction Information (or any part thereof) will be accompanied by a fee payable by the undertaker to the relevant highway authority in accordance with Schedule 19.

(2) The relevant highway authority may consult any person on any application for approval of Detailed Design and Construction Information submitted under sub-paragraph 90(1) before issuing any approval.

(3) If within 28 days after the Detailed Design and Construction Information and the relevant fee has been submitted to the relevant highway authority the relevant highway authority has not approved or disapproved them, it will be deemed to have approved Detailed Design and Construction Information as submitted.

91.—(1) Any officer of the relevant highway authority duly appointed for the purpose may at all reasonable times, on giving to the undertaker such notice as may in the circumstances be reasonable, enter upon and inspect any part of the authorised development which—

(a) is in, over or under any highway, or

(b) which may affect any highway or any property of the relevant highway authority,

during the carrying out of the work, and the undertaker will give to such officer all reasonable facilities for such inspection and, if he is of the opinion that the construction of the work poses

danger to any highway or to any property of the relevant highway authority on or under any highway, the undertaker will adopt such measures and precautions as may be reasonably practicable for the purpose of preventing any damage or injury to the highway.

(2) The testing of materials used in any works affecting public highways will be carried out to the requirements of the relevant highway authority and at the expense of the undertaker. The relevant highway authority will receive copies of all test certificates and results which have been requested by it in writing as soon as reasonably practicable. The relevant highway authority may in its reasonable discretion reject any materials plant or workmanship which is reasonably and properly found to be unsatisfactory or improper on the basis of test certificates, results or testing. The undertaker must as soon as practicable replace or repair any materials plant or works which have been found unsatisfactory with such as will reasonably satisfy the relevant highway authority.

92.—(1) The undertaker will not, except with the consent of the relevant highway authority, deposit any soil, subsoil or materials, or stand any plant, on or over any highway (except on so much of the highway as is for the time being temporarily stopped up or occupied under the powers conferred by this Order or within the street works approved under article 12(2) of the Order or for which consent to interference with that part under paragraph 89 of this Schedule has been granted) so as to obstruct the use of the highway by any person, or, except with the like consent, deposit any soil, subsoil or materials on any highway outside a hoarding, but if within 28 days after request for it any such consent is neither given nor refused it will be deemed to have been given.

(2) Provision will be made in accordance with the relevant highway authority's reasonable requirements at the site of the works to prevent mud and other materials from being carried on to the adjacent highway by vehicles and plant. The highway in the vicinity of the site of the works will be swept as reasonably required to ensure its proper and continued use as a public highway.

93. The undertaker will not, except with the consent of the relevant highway authority, erect or retain on or over a highway to which the public continues to have access any scaffolding or other structure which obstructs the highway.

94.—(1) The undertaker will not alter, disturb or in any way interfere with any property of the relevant highway authority on or under any highway, or the access thereto (except to the extent authorised under the powers conferred by this Order), without the consent of the relevant highway authority, and any alteration, diversion, replacement or reconstruction of any such property which may be necessary will be made by the relevant highway authority or the undertaker as the relevant highway authority thinks fit, and the expense reasonably incurred by the relevant highway authority in so doing will be repaid to the highway authority by the undertaker.

(2) If within 28 days after a request for consent has been submitted the relevant highway authority has not given or refused such consent, it will be deemed to have consented to the request as submitted.

95.—(1) Except in an emergency or where necessary to secure the safety of the public no direction or instruction may be given by the relevant highway authority to the contractors, servants or agents of the undertaker regarding any highway operations without the prior consent in writing of the undertaker.

(2) Where, at any time it appears to the relevant highway authority that the works are being carried out in any manner which constitutes or is likely to constitute a danger to any person or class of persons or to affect the stability or integrity of any structure or apparatus including the highway it may give notice to the undertaker, requiring the immediate cessation of the execution of all or any part of the works pending agreement as to the appropriate method of proceeding. If such agreement is not reached within 4 hours of giving of such notice then the undertaker will make such arrangements as are necessary to restore the works to a safe and acceptable manner or for the expeditious completion of the works or for the affected structure or apparatus including the highway to be restored to a safe and acceptable condition.

96.—(1) In exercising the powers conferred by the Order in relation to any highway the undertaker will have regard to the potential disruption of traffic which may be caused, will seek to

minimise such disruption so far as is reasonably practicable and will at no time prevent or unreasonably impede access by emergency service vehicles to any property.

(2) The undertaker must, if reasonably so required by the relevant highway authority, provide and maintain during such time as the undertaker may occupy any part of a highway for the purpose of the construction of any part of the authorised development, temporary ramps for vehicular or pedestrian traffic, or both, and any other traffic measures required to protect the safety of road users in accordance with chapter 8 of the Traffic Signs Manual as may be necessary to prevent undue interference with the flow of traffic in the highway.

97. The undertaker may not acquire compulsorily any relevant highway authority interest in any highway vested in the relevant highway authority under section 263(1) of the Highways Act 1980 which is to remain public highway maintainable at the public expense post completion of the works.

98.—(1) The undertaker will, if reasonably so requested by the relevant highway authority, execute and complete a transfer to the relevant highway authority any land and rights within the highway compulsorily acquired by the undertaker pursuant to articles 25, 27 and 31 of the Order for the construction, operation and maintenance of the highway or to facilitate it, or as is incidental to it, with full title guarantee and at nil consideration PROVIDED THAT the undertaker has completed all necessary works within the highway for which that land and rights were compulsorily acquired.

(2) Paragraph 98(1) above does not apply in relation to any land within the highway compulsorily acquired by the undertaker that has been or is proposed to be permanently stopped up and rights extinguished pursuant to article 14 of the Order.

99.—(1) Where the undertaker carries out any works to any highway it will make good any defects in those works notified to it by the relevant highway authority within the period of twelve (12) months after the date of its removal from occupation of that area of highway to the reasonable satisfaction of that relevant highway authority.

(2) The carrying out of any remedial works required under sub-paragraph 99(1) are works under this Order.

(3) The carrying out of any remedial works required under sub-paragraph 99(1) will require the submission for approval under paragraph 89(1) of such items of Detailed Design and Construction Information as the undertaker deems to be reasonable in the circumstances but always including a description of the works to be carried out, a schedule of timings for the works, including dates and durations for any closures of any part of the public highway and traffic management proposals.

(4) The undertaker may, at its sole discretion and in place of carrying out any works to remedy any defects under sub-paragraph 99(1), pay to the relevant highway authority a sum equal to the reasonable cost to the relevant highway authority of carrying out the required works (including time of its officers). The relevant highway authority must apply any funds received under this provision to remediation of the defects for which they were paid.

(5) The undertaker will notify the relevant highway authority of the date of its removal of occupation from any area of highway within 5 working days of such removal.

100. Subject to article 19(4) the undertaker will hold the relevant highway authority harmless and indemnified from and against any liability, loss, cost or claim arising out of or incidental to the carrying out of the works under this Chapter 1 (other than those arising out of or in consequence of any negligent act, default or omission of the relevant highway authority) provided that no claim may be settled or liability accepted by the highway authority without first obtaining the written approval of the undertaker, such approval not to be unreasonably withheld or delayed. Any difference arising between the undertaker and the relevant highway authority under this Chapter 1 of this Part of this Schedule (other than in difference as to the meaning or construction of this Part of this Schedule) will be resolved by arbitration under article 77 (arbitration).

101. Where any consent, permission, agreement or approval is required and is to be given by the relevant highway authority under this Chapter 1 of this Part of this Schedule in respect of any part or parts of the works and/or the Detailed Design and Construction Information and/or the

execution thereof such consent, permission, agreement or approval will not be unreasonably withheld or delayed.

CHAPTER 2

FOR THE PROTECTION OF [REDACTED] IN RESPECT OF THE A5025 OFF-LINE HIGHWAY IMPROVEMENTS

102. The following provisions will apply for the protection of the [REDACTED] as the relevant highway authority in respect of the A5025 Off-Line Highway Improvements, unless otherwise agreed in writing between the undertaker and [REDACTED].

103. In addition to article 2 (Interpretation), the terms set out in this Chapter 2 of this Part have the following meaning—

“A5025 Highway Land” means the land comprising the A5025 Off-Line Highway Improvements;

“A5025 Off-Line Highway Tie-in” means any elements of the A5025 Off-Line Highway Improvements which are necessary to connect the new highway to be constructed to the existing public highway, in so far as those works take place within the boundary of the existing public highway only.

“Detailed Design and Construction Information” means to the extent relevant for the A5025 Off-Line Highway Improvements the following drawings, specifications and other information which must be in accordance with the relevant Detailed Design Drawings and the Design and Access Statement:

- (a) site clearance details;
- (b) boundary environmental and mitigation fencing;
- (c) road restraint systems (vehicle and pedestrian);
- (d) drainage and ducting;
- (e) earthworks;
- (f) road pavements;
- (g) kerbs, footways and paved areas;
- (h) traffic signs and road markings;
- (i) road lighting (including columns and brackets);
- (j) electrical work for road lighting and traffic signs;
- (k) highway structures;
- (l) a schedule of all assets which will transfer to the relevant highway authority including structures, drainage features, noise barriers and any boundary features that will form part of the highway;
- (m) a schedule of timings for the works;
- (n) a schedule of any departures from the standards set out in the relevant sections of the Design Manual for Roads and Bridges;
- (o) proposed speed limit and their extents; and
- (p) construction traffic management proposals including any provision for wheel washing; access and egress routes; and time restrictions, the scope of which is to be agreed between the undertaker and the relevant highway authority prior to this information being submitted for approval.

“Director” means the Head of Service (Highways, Waste and Property) or any successor post responsible for the highway authority function of the Isle of Anglesey County Council;

“Final Certificate” means the final certificate issued by the Director for each phase of the highway works in accordance with paragraph 111;

“Maintenance Period” means 12 months from the date of issue of the provisional certificate;

“Provisional Certificate” means the provisional certificate of completion issued by the Director for any section of the highway works in accordance with paragraph 106;

“highway” has the same meaning as in the 1980 Act;

“relevant highway authority” in relation to the A5025 Off-Line Highway Improvements means the [REDACTED] being the highway authority for the area in which the A5025 Off-line Highway Improvements are situated.

Finalisation of Detailed Design and Construction Information

104.—(1) The undertaker will consider all reasonable requests by the relevant highway authority to allow an appropriately qualified officer of the relevant highway authority to participate in the design process for the A5025 Off-Line Highway Improvements and if permitted will have reasonable regard to any views of that officer in finalising the Detailed Design and Construction Information prior to any element reaching design fix or freeze provided always that it will be the decision of the undertaker whether it implements such views and for the avoidance of doubt any such views shared by officer will not be an instruction, requirement or authorisation under this Order.

(2) Any involvement by the relevant highway authority (or its appropriately qualified officer) will be at the cost of the relevant highway authority and paragraph 122 of this Chapter 2 of this Part of this Schedule does not apply.

Approval of Detailed Design and Construction Information

105.—(1) Before commencing the construction of, or the carrying out of any A5025 Off-Line Highway Improvements authorised by this Order, the undertaker will submit to the relevant highway authority for its approval Detailed Design and Construction Information for the works, and the works must not be carried out except in accordance with the Detailed Design and Construction Information submitted to and approved by the relevant highway authority or as otherwise agreed between the undertaker and the relevant highway authority. The submission and consideration of the Detailed Design and Construction Information (or any part thereof) will be accompanied by a fee payable by the undertaker to the relevant highway authority in accordance with Schedule 19.

(2) The relevant highway authority may consult any person on any application for approval of Detailed Design and Construction Information submitted under sub-paragraph 105(1) before issuing any approval.

(3) If within 28 days after the Detailed Design and Construction Information and the relevant fee has been submitted to the relevant highway authority the relevant highway authority has not approved or disapproved them, it will be deemed to have approved Detailed Design and Construction Information as submitted.

Provisional Certificate

106. The undertaker must apply to the Director in writing for a Provisional Certificate.

107. Within fifteen (15) working days following receipt of a written application from the undertaker for the issue of a Provisional Certificate, the Director or any officer of the relevant highway authority duly appointed for the purpose will inspect the works to which the application relates.

108. When and so soon as the A5025 Off-Line Highway Improvements have been completed including such road safety audits as required in accordance with paragraph 127 to the reasonable satisfaction of the Director, the Director must issue a Provisional Certificate, such certificate not to be unreasonably withheld or delayed.

109. The undertaker may apply to the Director for a Provisional Certificate for any part of the A5025 Off-Line Highway Improvements, and subject to paragraph 107 the Director may issue a separate Provisional Certificate for that part of the A5025 Off-Line Highway Improvements.

Maintenance period

110.—(1) The undertaker will for a period of twelve (12) months after the date of the issue of the Provisional Certificate make good any defects in the A5025 Off-Line Highway Improvements to the reasonable satisfaction of the Director.

(2) The carrying out of any remedial works required under sub-paragraph 110(1) are works under this Order.

(3) The carrying out of any remedial works required under sub-paragraph 110(1) will require the submission to and approval by [REDACTED] of a description of the works to be carried out, a schedule of timings for the works, including dates and durations for any closures of any part of the highway and traffic management proposals prior to any such works commencing.

(4) The undertaker may, at its sole discretion and in place of carrying out any works to remedy any defects under sub-paragraph 110(1), pay to the relevant highway authority a sum equal to the reasonable cost to the relevant highway authority of carrying out the required works (including time of its officers). The relevant highway authority must apply any funds received under this provision to remediation of the defects for which they were paid.

Final certificate

111.—(1) The Director will issue a Final Certificate at the expiration of the Maintenance Period referred to in paragraph 110 in respect of the A5025 Off-Line Highway Improvements or any part of the A5025 Off-Line Highway Improvements as the case may be provided that:

- (a) any defects arising during the Maintenance Period have been made good to the reasonable satisfaction of the Director;
- (b) any works identified by any road safety audit as being required in accordance with paragraph 125 have been completed;
- (c) a commuted sum towards the reasonable maintenance costs of any structures and assets that will form part of the highway but excluding the road surface in the amount agreed by the parties has been paid by the undertaker to the relevant highway authority; and
- (d) any grant of easements under paragraph 112 of this schedule has been completed.

(2) From the date of issue of any Final Certificate for the A5025 Off-Line Highway Improvements or for any part of the A5025 Off-Line Highway Improvements, the A5025 Off-Line Highway Improvements or that part of the A5025 Off-Line Highway Improvements as the case may be, becomes highway maintainable at the public expense.

Grant of easements

112.—(1) Before the Director issues a Final Certificate, the undertaker will, without cost to the highway authority, execute and complete or procure the execution and completion of:

- (a) any deeds of easement that are necessary to secure for the highway authority full drainage rights to such parts of the surface water drainage system of the A5025 Off-Line Highway Improvements within the Order Land;
- (b) access rights to all sections or sides of new highway structures built as part of the A5025 Off-Line Highway Improvements (including overbridges, underpasses and culverts) and to surface water attenuation ponds (including ancillary features), all with such vehicles or machinery as is required to maintain the same; and
- (c) any other deeds of easement required by the highway authority for the future maintenance by the highway authority of any street furniture relating to the A5025 Off-Line Highway Improvements within the Order Land.

Transfer of A5025 Highway Land

113. When and so soon as the Director issues a Final Certificate, the undertaker will without delay and at its own cost, execute and complete a transfer to the highway authority of any land and

rights within the A5025 Highway Land acquired by the undertaker pursuant to articles 25, 27 and 31 of the Order for the construction, operation and maintenance of the A5025 Off-Line Highway Improvements with full title guarantee and at nil consideration.

114. The undertaker will assist in any application to the Chief Land Registrar for the registration of the highway authority with title absolute with respect of any A5025 Highway Land transferred pursuant to paragraph 113.

Indemnity

115.—(1) The undertaker must indemnify the highway authority from and against all costs, loss or claim arising out of or incidental to any breach or non-observance of the undertaker's obligations in respect of the design, carrying out and maintenance of the A5025 Off-Line Highway Improvements provided that-

- (a) the foregoing indemnity must not extend to any costs, expenses, liabilities, damages, loss or claims caused by or arising out of the negligent act, default or omission of the highway authority or its officers, servants, agents or contractors or any person or body for whom the relevant highway authority is responsible;
- (b) the highway authority must notify the undertaker straight away upon receipt of any claim;
- (c) no claim may be settled, or liability accepted by the highway authority without first obtaining the written approval of the undertaker, such approval not to be unreasonably withheld or delayed;
- (d) upon acceptance of any claim in accordance with sub-paragraph 115(1)(c), the highway authority must notify the quantum of the claim to the undertaker in writing and the undertaker must within 14 days of the receipt of such notification pay to the highway authority the amount specified as the quantum of such claim.

Construction (Design and Management) Regulations 2015

116. The undertaker will ensure that the A5025 Off-Line Highway Improvements are carried out in accordance with the Construction (Design and Management) Regulations 2015 (S.I. 2015/51) and in particular to ensure that all obligations imposed on the client (as defined in those Regulations being "the person for whom the project is carried out") are satisfied and must indemnify the highway authority against any breach of the undertaker's obligations in respect of this.

Privately and publicly owned apparatus

117. For the avoidance of doubt it is expressly declared that the undertaker in carrying out the A5025 Off-Line Highway Improvements must at its own expense divert or protect all or any pipes, wires, cables or equipment belonging to any person having power or consent to undertake street works under the 1991 Act as may be necessary to enable such works to be properly carried out or may be reasonably directed by the Director and all alterations to existing services must be carried out to the reasonable satisfaction of the appropriate persons, authorities and statutory undertakers.

Traffic and safety control

118. In carrying out A5025 Off-Line Highway Improvements in or adjoining the public highway the undertaker must comply in all respects with chapter 8 of the Traffic Signs Manual.

Inspection

119. The undertaker must permit and must require any contractor or sub-contractor engaged on the A5025 Off-Line Highway Improvements to permit at all reasonable times persons authorised by the highway authority whose identity has been previously notified to the undertaker to gain

access to the site of the highway works for the purpose of inspection to verify compliance with the provisions of this Schedule in accordance with the highway authority's inspection policy.

120. While carrying out any inspection under paragraph 119, the highway authority officer will comply with any reasonable health and safety requirements notified to them by the undertaker.

121. During construction of the A5025 Off-Line Highway Improvements, a highway authority officer may in his reasonable discretion and to the extent reasonably necessary require the undertaker to open up or expose any of the works that have been covered up without previously being inspected by a highway authority officer. If the undertaker unreasonably fails to comply with any such request, the highway authority may take up or expose the relevant part of the works causing as little damage or inconvenience as possible to or in respect of any other part or parts of the works. The undertaker will meet the highway authority's reasonable and proper costs of such taking up, exposure and reinstatement.

Works fees reimbursement

122.—(1) The undertaker must reimburse the highway authority all proper and reasonable works fees incurred by it acting as a highway authority (including without limitation all reasonable and proper costs of the highway authority's professional advisors) in relation to the following:

- (a) the making of any necessary traffic regulation orders in relation to the A5025 Off-Line Highway Improvements; and
- (b) checking, inspecting and testing of the A5025 Off-Line Highway Improvements.

Power to execute works in default or emergency

123. Nothing in this Chapter 2 of this Part of this Schedule prevents the relevant highway authority from carrying out any work or taking such action as deemed appropriate forthwith without prior notice to the undertaker in the event of an emergency or danger to the public, the cost to the highway authority of such work or action being chargeable to and recoverable from the undertaker.

Insurance

124. The undertaker must, prior to commencement of the A5025 Off-Line Highway Improvements, ensure that there is in place public liability insurance with an insurer against any legal liability for damage, loss or injury to any property or any persons as a direct result of the execution and maintenance of the A5025 Off-Line Highway Improvements or any part of them by the undertaker or its contractors.

Road Safety Audits

125. The undertaker will have procured that an independent safety auditor has undertaken road safety audit stages 1, 2, 3 and 4 on the A5025 Off-Line Highway Improvements in accordance with DMRB Volume 5 Section 2 Part 2 (GG 119) or any replacement or modification of that standard.

Disputes

126. Any difference arising between the undertaker and the relevant highway authority under this Chapter 2 of this Part of this Schedule (other than in difference as to the meaning or construction of this Chapter 2 of this Part of this Schedule) will be resolved by arbitration under article 77 (Arbitration).

Consent

127. Where any consent, permission, agreement or approval is required and is to be given by the relevant highway authority under Part B of this Schedule in respect of any part or parts of the works and/or the Construction Drawings and/or the execution thereof such consent, permission, agreement or approval will not be unreasonably withheld or delayed.

CHAPTER 3

FOR THE PROTECTION OF LEAD LOCAL FLOOD AUTHORITY

128. The provisions of this Part of this Schedule have effect unless otherwise agreed in writing between the undertaker and the Idle of Anglesey County Council as Lead Local Flood Authority.

129. In addition to article 2 (Interpretation), the terms in this Part have the following meaning—

“A5025 Highway Land” means the land comprising the A5025 Off-Line Highway Improvements;

130.—(1) Where it is proposed to connect into an existing ordinary watercourse for any part of the drainage design for the A5025 Highway Land or the A5025 Off-Line Highway Improvements the undertaker must obtain the approval of the Lead Local Flood Authority before commencing the construction of, or the carrying out of any work which would drain to that existing ordinary watercourse.

(2) If within 28 days after an application for approval is made under sub-paragraph 130(1) the Lead Local Flood Authority has not approved or disapproved that application, it will be deemed to have approved it.

SCHEDULE 16

Article 48

LIMITS OF HARBOUR

The limits of the harbour within which the undertaker must exercise jurisdiction as the harbour authority and within which the powers of the harbour master are exercisable must be the area bounded by an imaginary line commencing at the Northerly point of Cerrig Brith at 53.413810N, -4.497950W (SHA001), then extending in a straight line to a point at 53.418460°N, -4.497900°W (SHA002), then extending in a straight line to a point at 53.424820°N, -4.491660°W (SHA003), then in a straight line to the Westerly point of Mynydd y Wylfa at 53.421670°N, -4.479720°W (SHA004), then following the level of high water to the point of commencement following construction of the authorised development.

SCHEDULE 17

Article 74

REMOVAL OF IMPORTANT HEDGEROWS

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Important hedgerow reference</i>	<i>(3) Reference</i>
Wylfa Newydd Development Area	IH01, IH02, IH03, IH04, IH05, IH06, IH07	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037
Wylfa Newydd Development Area	IH10, IH51(a)	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039
Wylfa Newydd Development Area	IH51 (b)	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZCO-LFM-DRG-00040 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040
Wylfa Newydd Development Area	IH12, IH13, IH14, IH15, IH16, IH17	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039
Wylfa Newydd Development Area	IH18	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039
Wylfa Newydd Development Area	IH19, IH20, IH21, IH22	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041
Wylfa Newydd Development Area	IH23, IH24, IH26	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041
Wylfa Newydd Development Area	IH27, IH28, IH29, IH30, IH31, IH32, IH33	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041
Wylfa Newydd Development Area	IH34	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041
Wylfa Newydd Development Area	IH35, IH36	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039
Wylfa Newydd Development Area	IH37, IH70	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039
Wylfa Newydd Development Area	IH38	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040
Wylfa Newydd Development Area	IH39, IH40	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041
Wylfa Newydd Development Area	IH41, IH42, IH43	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040
Wylfa Newydd Development Area	IH46	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041
Wylfa Newydd Development Area	IH47(a)	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041
Wylfa Newydd Development Area	IH47(b)	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040
Wylfa Newydd Development Area	IH48(a)	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00041

<i>(1) Relevant site</i>	<i>(2) Important hedgerow reference</i>	<i>(3) Reference</i>
Wylfa Newydd Development Area	IH49	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039
Wylfa Newydd Development Area	IH50(a)	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00038 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039
Wylfa Newydd Development Area	IH50(b)	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00037 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040
Wylfa Newydd Development Area	IH52	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00039 WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040
Wylfa Newydd Development Area	IH53	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00040
Dalar Hir Park and Ride Facility	IH60, IH61, IH62, IH63, IH64, IH65, IH66, IH67, IH68, IH69	WN0902-HZDCO-LFM-DRG-00034
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 1 – Valley	IH101, IH102, IH103	WN0902-HZDCO-ADV-DRG-00004
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	IH301	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00017
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	IH302, IH303, IH304	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00018 WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00019
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	IH305	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00019
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 3 – Llanfachraeth	IH306, IH307	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00020
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	IH501, IH502, IH503, IH504, IH505, IH506, IH507, IH508, IH509	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00039
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 5 – Llanfaethlu	IH510, IH511	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00040
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	IH701, IH702	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00052
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	IH703	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00052 WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00053
A5025 Off-Line Highway Improvements – Section 7 – Cefn Coch	IH704, IH705	WN0902-HZDCO-OHW-DRG-00053

SCHEDULE 18

Article 76

CERTIFIED DOCUMENTS

(1) Document Name	Document	
	(2) Revision	(3) Reference
Order Limits Plans	1.0	2.1
Works Plans	3.0	2.3
Land Plans	5.0	2.2
Rights of Way Plans	4.0	2.4
Wylfa Newydd Development Area – Power Station Site Plans	4.0	2.6.1
Wylfa Newydd Development Area – Site Campus Plans	2.0	2.6.2
Wylfa Newydd Development Area – Marine Works Plans	1.0	2.6.3
Wylfa Newydd Development Area – Site Preparation and Clearance Plans	1.0	2.6.4
A5025 Offline Highways Section 1 – Valley Plans	1.0	2.7
A5025 Offline Highways Section 3 – Llanfachraeth Plans	1.0	2.8
A5025 Offline Highways Section 5 – Llanfaethlu Plans	1.0	2.9
A5025 Offline Highways Section 7 – Cefn Coch Plans	1.0	2.10
Park and Ride – Dalar Hir Plans	4.0	2.11
Logistics Centre – Parc Cybi Plans	2.0	2.12
Off-site Power Station Facilities – Llanfaethlu Plans	1.0	2.13
Site of Special Scientific Interest Compensation Site – Cors Gwawr – Plans	1.0	2.14
Site of Special Scientific Interest Compensation Site – Cae Canol-Dydd - Plans	1.0	2.15
Site of Special Scientific Interest Compensation Site – Ty Du – Plans	1.0	2.16
Book of Reference (Part 1 of 3)	5.0	4.3
Book of Reference (Part 2 of 3)	5.0	4.3
Book of Reference (Part 3 of 3)	5.0	4.3
Design and Access Statement (Volume 1) – Project-wide	4.0	8.2.3
Design and Access Statement (Volume 2) – Power Station Site	4.0	8.2.3
Design and Access Statement (Volume 3) – Associated Developments and Off-Site Power Station Facilities	4.0	8.2.3
Wylfa Newydd CoCP	6.0	8.6
Wylfa Newydd CoOP	6.0	8.13
Main Power Station Site sub-CoCP	6.0	8.7
Marine Works sub-CoCP	6.0	8.8
Off-Site Power Station Facilities sub-CoCP	6.0	8.9
Parc Cybi Logistics Centre sub-CoCP	6.0	8.11
Dalar Hir Park and Ride sub-CoCP	6.0	8.10
A5025 Off-Line Highway Improvements sub-CoCP	6.0	8.12
Environmental Statement (Volume A) – Introduction to the project and approach to the EIA	1.0	6.1.1 – 6.1.10
Environmental Statement (Volume B) – Introduction to the environmental assessments	1.0	6.2.1 – 6.2.22
Environmental Statement (Volume C) – Project-wide effects	1.0	6.3.1 – 6.3.31
Environmental Statement (Volume D) – WNDA Development	1.0	6.4.1 – 6.4.101
Environmental Statement (Volume E) – Off-Site Power Station Facilities	1.0	6.5.1 – 6.5.27
Environmental Statement (Volume F) – Park and Ride	1.0	6.6.1 – 6.6.38

<i>(1) Document Name</i>	<i>Document</i>	
	<i>(2) Revision</i>	<i>(3) Reference</i>
Environmental Statement (Volume G) – A5025 Off-line Highway Improvements	1.0	6.7.1 – 6.7.48
Environmental Statement (Volume H) – Logistics Centre	1.0	6.8.1 – 6.8.29
Environmental Statement (Volume I) – Cumulative effects	1.0	6.9.1 – 6.9.14
Environmental Statement (Volume J) – Environmental commitments and summary of residual effects	1.0	6.10.1 – 6.10.3
Environmental Statement Addendum	1.0	
Landscape and Habitat Management Strategy (Part 1 of 2)	4.0	6.11
Landscape and Habitat Management Strategy (Part 2 of 2)	4.0	8.16
Workforce Management Strategy	3.0	8.16
Phasing Strategy	6.0	8.29
Construction Method Statement	3.0	6.4.17
Access Road Plan	1.0	2.6.1

SCHEDULE 19

Article 78

PROCEDURE FOR APPROVALS, CONSENTS AND APPEALS

Discharge programme

1.—(1) The undertaker must notify the discharging authority not less than 6 months prior to the anticipated date of the undertaker making its first application to that discharging authority for discharge of a Requirement (the “discharge notification date”).

(2) No later than the discharge notification date the undertaker must provide the discharging authority with a programme of discharge of Requirements which will set out—

- (a) the proposed programme for discharging the Requirements taking into account the time frames set out in paragraph 2 of this Schedule; and
- (b) the associated relevant key dates including commencement and the start of the operational period,

which will form the basis for identification of the schedule of and programme for the discharging authorities’ discharge of the Requirements including the programme for the agreement of activity orders with IACC in accordance with paragraph 1(3) and the programme may be updated from time to time.

(3) Following receipt of the programme of discharge of Requirements (pursuant to paragraph 1(2))-

- (a) IACC will provide the undertaker with a draft activity order or orders in respect of the major detailed requirements which will require the engagement of external consultants in order to discharge a major detailed requirement or otherwise require additional IACC resource above the resource specified in paragraph 1(4) in order to discharge a major detailed requirement within the timeframes set out in paragraph 2 of this Schedule;
- (b) any draft activity order will relate to one or more requirements and may be issued by the IACC in accordance with the programme, so that a draft activity order for each stage of the programme will be issued not less than 15 working days (or such other time frame agreed) before the application for discharge of the requirement to which it relates is due to be submitted in accordance with the programme of discharge of Requirements; and
- (c) the IACC and the undertaker will thereafter use reasonable endeavours to agree the activity order or orders within 15 working days (or the time frame agreed in sub-paragraph 1(3)(b)).

(4) The undertaker is obliged to pay the costs agreed by an activity order provided that the undertaker will not be liable for any costs associated with the appointment or instruction of an external consultant without an agreed activity order in place, unless otherwise agreed in writing in advance by the undertaker.

(5) Each activity order prepared and agreed in accordance with paragraph 1(3) must-

- (a) be in the form set out in paragraph 1(6), unless otherwise agreed in writing in advance by the undertaker;
- (b) contain the scope of work and the terms and conditions of procuring the work from the external consultant (including rates);
- (c) contain invoicing and payment arrangements;
- (d) enable variations to the activity order which will be in the form set out in sub-paragraph 1(7), unless otherwise agreed in writing in advance by the undertaker;
- (e) enable termination of the activity order by the undertaker and suspension of costs to the undertaker under such activity order within not less than of 20 working days;
- (f) ensure the method of procurement of any consultant input to IACC-

- (i) delivers best value in accordance with IACC's standing orders, section 3 of the Local Government Act 1999, and complies with relevant procurement law;
- (ii) ensures any appointment is capable of being varied, suspended terminated on reasonable notice and in accordance with sub-paragraph 1(5)(e).
- (6) The activity order agreed under paragraph 1(3) must be in the following form—

Form A

Activity Order Form

Activity Order Ref.		Title:	
Work Package Lead		Approved budget (cap)	£
Programmed application submission date		Programmed end of determination period	
Requirements to be discharged			
• •			
How activity will be delivered:			
• •			
Pricing Schedule			
• •			
Resources/Procurement			
Internal—			
External—			
Terms & Conditions: [General outline of key terms]			
•			
Notice Period for Termination:			
Assumptions:			
• •			
Comments:			
Approval, for and on behalf of:			Date:
The undertaker:			
Isle of Anglesey County Council:			

(7) The variation order agreed under paragraph 1(3) must be in the following form—

Form B

Variation Order Form

Variation Order Ref.		Title:	
Type of Variation Required:	[Budget / Start date / Completion Date / Scope] delete as applicable		
Work Package Lead		original approved budget (cap)	£
		variation required (if applicable)	£
		revised budget	£
Programmed application submission date		Programmed end of determination period	
Revised submission date (if applicable)		proposed scheduled completion date (if applicable) End of determination period(if applicable)	
Description & Justification of Variation(s): • •			
Revised Pricing Schedule (if applicable): • •			
Additional Resources Required (if applicable) Internal— External—			
Revised Assumptions (if applicable) • •			
Comments:			
Approval, for and on behalf of: The undertaker: Isle of Anglesey County Council:			Date:

Applications made under Requirement

2.—(1) Except where otherwise specified within Schedule 3 (Requirements) of this Order, where an application has been made to a discharging authority for any agreement or approval required by a Requirement included in this Order the discharging authority must give notice to the undertaker of its decision on the application before the end of the decision period.

(2) For the purposes of sub-paragraph (1), the decision period is—

(a) in the case of a major detailed Requirement—

- (i) where no further information is requested under paragraph 3 of this Schedule (Further information), 56 days from the day immediately following that on which the application is received by the authority;
- (ii) where further information is requested under paragraph 3 of this Schedule, 56 days from the day immediately following that on which further information has been supplied by the undertaker under paragraph 3; or
- (iii) such longer period as may be agreed by the undertaker and the discharging authority in writing before the end of the period in sub-paragraph 2(2)(a)(i) or (ii); and

(b) in the case of a minor detailed Requirement—

- (i) where no further information is requested under paragraph 3 of this Schedule, 35 days from the day immediately following that on which the application is received by the authority;
- (ii) where further information is requested under paragraph 2 of this Schedule, 35 days from the day immediately following that on which further information has been supplied by the undertaker under paragraph 3; or
- (iii) such longer period as may be agreed by the undertaker and the discharging authority in writing before the end of the period in sub-paragraph 2(2)(b)(i) or (ii).

(3) Where an application is made to the discharging authority for any consent, agreement or approval required by an article or Requirement in this Order, the discharging authority may consult any statutory consultee in relation to that application that it considers relevant and the undertaker must as soon reasonably practicable comply with any direction from the discharging authority to provide a copy of the materials provided in support of the application to the relevant statutory consultee.

(4) Prior to the commencement of any Work which has more than one discharging authority, IACC and NRW will enter into a memorandum of understanding which will contain the following minimum requirements-

- (a) the co-operation and collaboration between the IACC and NRW in the approval of discharge applications for the intertidal area or works which extend over the MHWS and the achievement of their respective statutory duties;
- (b) the consultation process that will be followed between the discharging authority and the marine works consultee;
- (c) the mechanisms and timeframes for resolving any inconsistencies between approvals to be granted by IACC or NRW or any differences of opinion;
- (d) opportunities for IACC and NRW to collaborate, share information and conjoin reviews of information, inspections and approvals in respect of discharge applications where possible; and
- (e) the notification process to the undertaker in respect of approvals made by IACC and NRW.

(5) IACC and NRW will seek to agree the memorandum of understanding under paragraph 2(4) within 30 working days of the first notice being served under paragraph 1(1) and provide a copy of the agreed memorandum of understanding to the undertaker for information.

(6) Where an application is made in relation to a Work that has more than one discharging authority, the discharge of those applications will be managed in accordance with a memorandum of understanding agreed between IACC and NRW in accordance with paragraph 2(4).

(7) An indicative milestone schedule of all applications that the undertaker intends to submit under sub-paragraph 2(1) must be submitted to the discharging authority every 6 months following the commencement of the authorised development until the commencement of the operational period, unless otherwise agreed with the discharging authority.

Further information

3.—(1) In relation to any application to which this Schedule applies, the discharging authority must have the right to request such further information from the undertaker as is necessary to enable it to consider the application.

(2) If the discharging authority considers such further information to be necessary and the Requirement does not specify that consultation with a Requirement consultee is required or the discharging authority has determined it does not need to consult with any other statutory consultee in the discharge of the application submitted under paragraph 2 of this Schedule, the discharging authority must, within 3 working days of receipt of the application, notify the undertaker in writing specifying any further information required.

(3) Where the discharging authority has determined it will consult with a statutory consultee in the discharge of the application submitted under paragraph 2 or a statutory body is identified within the Requirement, the discharging authority must issue the consultation to the consultee within 5 working days of receipt of the application. Where the consultee requires further information they must notify the discharging authority in writing specifying the further information required within 5 working days of receipt of the consultation. The discharging authority must notify the undertaker in writing specifying any further information requested by the consultee within 3 working days of receipt of such a request. In the event the consultee does not require any further information, then they must respond to the consultation within 20 working days from receipt of the consultation notification from the relevant planning authority.

(4) If the discharging authority does not give notification as specified in sub-paragraph 3(2) or 3(3), it must be deemed to have sufficient information to consider the application and must not thereafter be entitled to request further information without the prior agreement of the undertaker.

Provision of information by Consultees

4.—(1) Subject to subparagraph (2), any consultee who receives a consultation under paragraph 2(3) must respond to that request within 28 days from receipt in order for their response to be considered.

(2) Where any consultee requests further information in accordance with the timescales set out in paragraph 3(3) then they must respond to the consultation within 20 days from the receipt of the further information requested for their response to be considered.

Fees

5.—(1) For all applications made to IACC for agreement or approval in respect of a Requirement, the undertaker will pay an annual review fee to IACC in the following instalments—

- (a) the first annual review fee of £120,000 must be paid prior to the date three months from the discharge notification date (being the “first approval date”);
- (b) the second and subsequent payments each of £120,000 must be paid annually on the anniversary of the first approval date thereafter until the undertaker has paid to IACC the first payment of the service level contribution due to be paid in accordance with paragraph 1 of schedule 16 of the Section 106 Agreement;
- (c) payments each of £60,000 must be paid annually from the first anniversary of date of the last payment at sub-paragraph 5(1)(b) until the start of the operational period, and the figures set out in paragraph 5(1)(a), (b) and (c) will be increased annually by an amount equivalent to the increase in the consumer price index from the date of this Order until the first day of January in each year.

(2) The annual review fee will be utilised by IACC for establishment and staffing of a discharging office whose roles will be-

- (a) the discharge of minor detailed requirements within the timeframes set out in the Order; and
- (b) the management of the activity orders (in accordance with paragraphs 1(3) and (4)) to enable the discharge of major detailed requirements within the timeframes set out in the Order;
- (c) working within the programme office when established by IACC under Schedule 16 of the Section 106 Agreement in relation to the Order to ensure integrated management of the authorised development.

(3) 12 months following the date of the last payment made pursuant to sub-paragraph 5(1)(c) the undertaker must pay a fee of £1250 in respect of any application made to amend an approved control document or any approved scheme, plans, or written details approved under paragraph 1(4) of Schedule 3 (Requirements) of this Order.

(4) The figure set out in paragraph 5(3) will be increased by an amount equivalent to the increase in the consumer price index from the date of this Order until the first day of January in each year.

6.—(1) Where an application is made to NRW as the discharging authority for agreement or approval in respect of a minor detailed requirement or a major detailed requirement, NRW may charge a fee to discharge such application only if the work required to discharge such application or part of such application precedes work required, or reasonably requires material additional work to that required to discharge any equivalent application under the Marine Licence.

(2) The fees charged pursuant to sub-paragraph 6(1) shall be charged at a rate established for monitoring and discharge of licence conditions under the Marine Licensing (Fees) (Wales) Regulations 2017 or any subsequent amendment for replacement of those Regulations under the relevant fee band for the marine licence application.

(3) Where NRW seeks to charge any fees under sub-paragraph 6(1) it must provide the undertaker with an itemised invoice which—

- (a) states the time spent on discharging such application or part of such application; and
- (b) where relevant, identifies any equivalent application under the Marine Licence and states the time spent on discharging such equivalent application; and
- (c) describes the work undertaken to discharge the application or, where sub-paragraph 6(3)(b) applies, describes the additional work required to discharge the application.

(4) Within 30 working days of receiving an invoice under sub-paragraph 6(3) (“Invoice”), the undertaker shall either—

- (a) pay the Invoice; or
- (b) in the event the Invoice is not agreed, notify NRW in writing that it disagrees with the Invoice, giving reasons (“notice of disagreement”).

(5) Where the undertaker has serviced a notice of disagreement the parties will meet within 30 working days and use reasonable endeavours to agree an amount to be paid to NRW.

(6) If agreement cannot be reached within the 30 working days specified in sub-paragraph 6(5), the amount to be paid to NRW will be determined in accordance with the arbitration process under article 77 (Arbitration) of this Order which will be binding on the parties.

Appeals

7.—(1) The undertaker may appeal in the event that—

- (a) the discharging authority refuses an application for any agreement or approval required by a Requirement included in this Order or grants it subject to conditions;
- (b) on receipt of a request for further information pursuant to paragraph 3 of this Schedule the undertaker considers that either the whole or part of the specified information

requested by the discharging authority is not necessary for consideration of the application;

- (c) on receipt of any further information requested, the discharging authority notifies the undertaker that the information provided is inadequate and requests additional information which the undertaker considers is not necessary for consideration of the application; or
- (d) the discharging authority does not give notice to the undertaker of its decision on an application submitted under sub-paragraph 2(1) of this Schedule within the periods specified under sub-paragraph 2(2).

(2) The appeal process must be as follows—

- (a) the undertaker must submit to the Welsh Ministers a copy of the application submitted to the discharging authority and any supporting documentation which the undertaker may wish to provide (“the appeal documentation”);
- (b) the undertaker must on the same day provide copies of the appeal documentation to the discharging authority and the Requirement consultee (if applicable);
- (c) as soon as is practicable after receiving the appeal documentation, the Welsh Ministers must appoint a person to determine the appeal (“the appointed person”) and must notify the appeal parties of the identity of the appointed person and the address to which all correspondence for that person’s attention should be sent;
- (d) the discharging authority and the Requirement consultee (if applicable) must submit written representations to the appointed person in respect of the appeal within 10 working days of the date on which the appeal parties are notified of the appointment of a person under sub-paragraph 7(2)(c) and must ensure that copies of their written representations are sent to each other and to the undertaker on the day on which they are submitted to the appointed person;
- (e) the appeal parties must make any counter-submissions to the appointed person within 10 working days of receipt of written representations pursuant to sub-paragraph 7(2)(d); and
- (f) the appointed person must make a decision and notify it to the appeal parties, with reasons, as soon as reasonably practicable.

(3) If the appointed person considers that further information is necessary to enable the appointed person to consider the appeal, he must as soon as practicable notify the appeal parties in writing specifying the further information required, the appeal party from whom the information is sought, and the date by which the information is to be submitted.

(4) Any further information required pursuant to sub-paragraph 7(3) must be provided by the party from whom the information is sought to the appointed person and to other appeal parties by the date specified by the appointed person. Any written representations concerning matters contained in the further information must be submitted to the appointed person, and made available to all appeal parties within 10 working days of that date.

(5) On an appeal under this paragraph, the appointed person may—

- (a) allow or dismiss the appeal; or
- (b) reverse or vary any part of the decision of the discharging authority (whether the appeal relates to that part of it or not), and may deal with the application as if it had been made to the appointed person in the first instance.

(6) The appointed person may proceed to a decision on an appeal taking into account only such written representations as have been sent within the time limits prescribed, or set by the appointed person, under this paragraph.

(7) The appointed person may proceed to a decision even though no written representations have been made within those time limits, if it appears to the appointed person that there is sufficient material to enable a decision to be made on the merits of the case.

(8) The decision of the appointed person on an appeal must be final and binding on the parties, and a court may entertain proceedings for questioning the decision only if the proceedings are brought by a claim for judicial review.

(9) If an approval is given by the appointed person pursuant to this Schedule, it must be deemed to be an approval for the purpose of Schedule 3 (Requirements) of this Order as if it had been given by the discharging authority. The discharging authority may confirm any determination given by the appointed person in identical form in writing but a failure to give such confirmation (or a failure to give it in identical form) must not be taken to affect or invalidate the effect of the appointed person's determination.

(10) Save where a direction is given pursuant to sub-paragraph 7(11) requiring the costs of the appointed person to be paid by the discharging authority, the reasonable costs of the appointed person must be met by the undertaker.

(11) On application by the discharging authority or the undertaker, the appointed person may give directions as to the costs of the appeal parties and as to the parties by whom the costs of the appeal are to be paid. In considering whether to make any such direction and the terms on which it must be made, the appointed person must have regard to Welsh Government guidance on appeals or any guidance which may from time to time replace it.

Interpretation of this Schedule

8.—(1) In this paragraph—

“the appeal parties” means the discharging authority, the Requirement consultee and the undertaker;

“major detailed requirements” means Requirements PW7; PW10; WN1; WN5; WN8; WN11; WN12; WN13; WN14; WN22; WN27; WN29; OPSF1; OPSF2; OPSF4; PR1; PR3; PR6; LC1; LC3; LC5; OH1; OH3; OH5 and OH8;

“minor detailed requirements” means Requirements, other than major detailed requirements, which require any agreement or approval of a discharging authority or permit the discharging authority to agree or approve matters otherwise than provided for in the Requirement;

“Section 106 Agreement” means the section 106 agreement between the undertaker and IACC dated [X] April 2019; and

“Requirement consultee” means any statutory consultee consulted by the discharging authority in discharge of a Requirement which is the subject of an appeal.

SCHEDULE 20

MISCELLANEOUS CONTROLS

Articles 79 and 80

PART 1

PUBLIC GENERAL LEGISLATION

Introduction

1. This Part 1 of this Schedule applies, modifies and excludes statutory provisions which relate to matters for which provision may be made in this Order.

Highways Act 1980

2.—(1) Section 141 of the 1980 Act (Restriction on planting trees etc. in or near carriageway) must not apply to any tree or shrub planted in the course of the authorised development before completion of construction.

(2) Sections 169, 171A and 173 of the 1980 Act (Control of scaffolding on highways; works under section 169 or 171; and hoardings to be securely erected) must not apply to anything done in the course of the authorised development before completion of construction.

Community Infrastructure Levy Regulations 2010

3.—(1) Notwithstanding the provisions of section 208 of the 2008 Act for the purposes of regulation 6 of the Community Infrastructure Levy Regulations 2010(a) any building comprised in the authorised development must be deemed to be—

- (a) a building into which people do not normally go; or
- (b) a building into which people go only intermittently for the purpose of inspecting or maintaining fixed plant or machinery.

New Roads and Street Works Act 1991

4.—(1) Sections 56(1), 56(1A), 56A, 61(1), 62(2), 62(4), 63(1), 64, 66, 71 to 74A, 77, 78, 82(1) to 84 and 86 to 106 of the 1991 Act will not apply in relation to the authorised development or the placement of apparatus in the course of the authorised development.

(2) Schedule 3A to the 1991 Act (Restriction on works following substantial street works) must not apply where a notice under section 54 (Advance notice of certain works) or 55 (Notice of starting date of works) of that Act has been given in respect of the authorised development.

(3) No notice under paragraph 2(1)(d) of that Schedule 3A (Power by notice to require notification of works which an undertaker proposes to carry out in a part of a highway to which a proposed restriction applies) will have effect to require notice to be given of works proposed to be carried out as part of the authorised development.

(4) No directions under paragraph 3 of that Schedule (Completion of notified works) may be issued to the undertaker.

(5) Paragraph 3(4) of that Schedule (under which it is an offence for an undertaker to execute street works before the completion of other street works) will not apply in relation to the execution of works in the course of the authorised development.

(a) S.I. 2010/948. Regulation 6 was amended by S.I. 2011/987

(6) Paragraph 5(1) of that Schedule (effect of direction imposing restriction) will not apply in relation to the execution of works in the course of the authorised development.

Town and Country Planning Act 1990

5.—(1) Section 57(2) of the 1990 Act (Planning permission required for development) will apply to specific associated development works as if the development consent granted for those works under this Order were a planning permission granted for a limited period.

(2) For the purposes only of section 106(1) of the 1990 Act (Planning obligations), the undertaker must be deemed to be a person interested in the Order Land or any part of it and, for the avoidance of doubt, section 106(3)(a) of that Act must include any transferee under article 9 (Consent to transfer benefit of Order) of the Order.

(3) Section 239 of the 1990 Act (Burial grounds) will apply—

- (a) In relation to land, other than a right over land, acquired for the purposes of the authorised development (whether or not by agreement), so as to permit the construction, operation and maintenance by the undertaker in accordance with the provisions of this Order; and
- (b) In relation to a right over land so acquired for the purposes of the authorised development (whether or not by agreement), or the temporary use of land pursuant to articles 35 (Temporary use of land for carrying out the authorised development) and 36 (Temporary use of land for maintaining the authorised development), so as to permit the exercise of that right or the temporary use by the undertaker in accordance with the provisions of this Order, without prejudice to the status of the land over which the right is exercised.

Control of Pollution Act 1974

6.—(1) Where a local planning authority is acting in accordance with section 60(4) (Control of noise on construction sites) and section 61(4) (Prior consent for work on construction sites) of the Control of Pollution Act 1974 in relation to the construction of the authorised development, then that local authority will also have regard to the noise levels referred to in the Wylfa Newydd CoCP and the relevant sub-CoCP for that site.

(2) Underground tunnelling works must be regulated by sections 60 and 61 of the Control of Pollution Act 1974.

Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976

7.—(1) Section 42 of the Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976 (certain future local Acts, etc., to be subject to the planning enactments, etc., except as otherwise provided)(a) will not apply to the extent that it would make provisions of this Order authorising the construction, operation and maintenance of the authorised development subject to other provisions.

PART 2

LOCAL BYELAWS

Introduction

8. The following local byelaws must have no effect in relation to the authorised development—

<i>Reference</i>	<i>Title</i>
1952	Twrcelyn Rural District Council Foreshore Byelaw 1952

(a) 1976 c.57.

EXPLANATORY NOTE

(This note is not part of the Order)

This Order authorises Horizon Nuclear Power Wylfa Limited (referred to in this Order as the undertaker) to construct, operate and maintain a nuclear powered generating station at Wylfa Head, Isle of Anglesey to be known as Wylfa Newydd and comprising two UK Advanced Boiling Water Reactors, as well as associated development. The Order imposes requirements in connection with the nuclear power station and the associated development, together the authorised development.

The Order permits the undertaker to acquire or create and acquire, compulsorily or by agreement, rights in land, and to use land for this purpose.

A copy of the plans and Book of Reference referred to in this Order and certified in accordance with article 76 (Certification of plans, etc.) of this Order may be inspected free of charge at [*].

1. ATODIAD E – CYFRANIADAU ARIANNOL A MESURAU ERAILL A SICRHEIR DRWY RWYMEDIGAETH GYNLLUNIO

- 1.1.1. Mae'r tabl hwn yn rhoi trosolwg o'r cyfraniadau ariannol a'r mesurau eraill a sicrhawyd drwy'r rhwymedigaeth gynllunio orffenedig (cytundeb a106) a gyflwynwyd erbyn Terfyn Amser 10 [REP10-009].
- 1.1.2. Mewn rhai achosion, gall taliadau fod yn gysylltiedig â'r mynegai prisiau manwerthu, cyfnod neu fod yn dibynnu ar ganlyniad dulliau cyflawni y manylir arnynt yn y rhwymedigaeth. Yn ymarferol, gall y symiau gwirioneddol fod yn wahanol i'r rhai a ddangosir yma. Am fanylion llawn am y cyfraniadau a'r mesurau, cyfeiriwch at y rhwymedigaeth ei hun, sydd i'w gweld yn Llyfrgell yr Archwiliad [REP10-009].
- 1.1.3. Er bod y rhwymedigaeth rhwng yr Ymgeisydd ac IACC, mae nifer o gyfraniadau i'w talu ymlaen i sefydliadau eraill.
- 1.1.4. Caiff gweithredu ei ddiffinio yn y cytundeb a106 fel y dyddiad yr ymgwymerir â gweithrediad perthnasol, fel y diffinnir gan a155 PA2008, heblaw unrhyw weithrediad paratoadol, mewn perthynas â'r DCO.
- 1.1.5. Caiff cychwyn ei ddiffinio yn y cytundeb a106 fel cyflawni gweithrediad perthnasol, fel y diffinnir gan a155 PA2008, sydd wedi'i gynnwys yn y DCO.
- 1.1.6. Crynodeb o'r Cytundeb a106

Atodlen 1 – Yr iaith Gymraeg a diwylliant

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad at Wasanaeth Cyfieithu Cymunedol	IACC	£250,000	Cyn gweithredu
Cyfraniad at Addysg Gymraeg	IACC	£2,565,000	£1,200,000 cyn gweithredu; £800,000 ym mlwyddyn 3; a £565,00 ym mlwyddyn 5
Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Addysg Gymraeg	IACC	£1,500,000	I'w defnyddio os bydd y gymhareb disgyblion/athrawon yn fwy nag 8:1

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad at Swyddog Iaith Gymraeg	IACC	£55,000 y flwyddyn	Taliad cyntaf cyn gweithredu ac yna drwy gydol y cyfnod adeiladu
Creu Grŵp Ymgysylltu'r Iaith Gymraeg a Diwylliant	IACC, Yr Ymgeisydd, LIC, GCC, Menter Môn a Llias Ni a chadeirydd annibynnol	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu hyd ddiwedd y cyfnod adeiladu
Cronfa Hyfforddiant Sgiliau'r Iaith Gymraeg	IACC	£600,000	£300,000 cyn gweithredu a £300,000 ym mlwyddyn 2
Fframwaith Cymhwysedd ac Offeryn Asesu Sgiliau'r Iaith Gymraeg	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	40 diwrnod cyn cychwyn i'w gyflwyno i LIC ac yna ei ddefnyddio hyd at ddiwedd y cyfnod gweithredu
Cynllun Hyfforddiant yr Iaith Gymraeg	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Trwy gydol y cyfnod adeiladu
Hyfforddiant Ymwbyddiaeth o'r Iaith Gymraeg	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Trwy gydol y cyfnod adeiladu a gweithredu
Grŵp Rheoli'r Iaith Gymraeg	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	O'r cychwyn hyd at y cyfnod gweithredu
Adroddiad Blynyddol yr Iaith Gymraeg	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Trwy gydol y cyfnod adeiladu
Darparu Polisi Iaith Gymraeg	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Cyn cychwyn
Cynllun Noddi Myfyrwyr	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Trwy gydol y cyfnod adeiladu a gweithredu
Strategaeth Iaith a Diwylliant Cymru	IACC	£25,000	O'r cychwyn hyd at y cyfnod gweithredu

Atodlen 2 – Hamdden

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad at Neuadd Chwaraeon Dan Do	IACC	£2,100,000	Pen-blwydd y flwyddyn gyntaf o fod ar waith
Cyfraniad at Chwaraeon Awyr Agored	IACC	£260,000	Pen-blwydd y flwyddyn gyntaf o fod ar waith
Cyfraniad Nofio	IACC	£1,500,000	Pen-blwydd y flwyddyn gyntaf o fod ar waith
NEU os bydd IACC yn penderfynu ailddatblygu Canolfan Hamdden Amlwch (yn amodol ar gytundeb â'r Ymgeisydd), byddai pob cyfraniad yn cael ei ddefnyddio i helpu i ariannu'r ailddatblygiad hwnnw.			

Atodlen 3 – Twristiaeth a Hawliau Tramwy Cyhoeddus (PRoW)

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad ar gyfer Swyddog Twristiaeth	IACC	£50,909 y flwyddyn	Y taliad cyntaf cyn gweithredu ac yna'n flynyddol tan yr ail flwyddyn o fod ar waith
Cyfraniad Twristiaeth	IACC	£5,500,000	I ariannu cyflawni Cynllun Gweithredu Twristiaeth £2,475,000 y flwyddyn cyn gweithredu; £2,200,000 ym flwyddyn 3; ac £825,000 ym flwyddyn 5
Cyfraniad Twristiaeth i LIC	LIC	£20,000 y flwyddyn	Taliad cyntaf cyn gweithredu ac yna'n flynyddol hyd at flwyddyn 4 ac ôl cychwyn gweithredu uned 2
Canolfan Ymwelwyr	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer canolfan ymwelwyr cyn pen tri mis
Taliad Interim ar gyfer y Ganolfan Ymwelwyr	IACC	£50,000	Os bydd y Ganolfan Ymwelwyr wedi agor cyn pen 24 mis, dylid talu cyfraniad i IACC

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Taliad ar gyfer y Ganolfan Ymwelwyr	IACC	£3,500,000	Os na fydd cais am ganiatâd cynllunio wedi'i gyflwyno o fewn chwe mis a hyd at 48 mis ar ôl gweithredu, gan yr Ymgeisydd ddewis gwneud taliad i IACC i ddarparu dewis amgen Neu pan geir caniatâd cynllunio ond nad yw wedi'i roi ar waith cyn pen 24 mis o gael y caniatâd hwnnw
Byrddau Gwybodaeth y Safle Adeiladu	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	O weithredu hyd at agor y ganolfan ymwelwyr
Cyfraniad at y Llwybr Copr (Arwyddion)	IACC	£65,000	Cyn gweithredu
Cyfraniad at y Llwybr Copr (Sustrans)	Sustrans	£10,000	Cyn gweithredu
Cyfraniad Cyfalaf a Chynnal a Chadw PRow	IACC	£300,000	Cyn gweithredu
Cyfraniad Cyfalaf a Chynnal a Chadw Llwybr Arfordir Cymru	IACC	£300,000	Cyn gweithredu

Atodlen 4 – Gwasanaethau Cyflogaeth a Sgiliau a'r Gadwyn Gyflenwi

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad ar gyfer Swyddog Datblygu Economaidd	IACC	£80,000	Y flwyddyn drwy gydol y cyfnod adeiladu
Swyddi a Sgiliau (cyfraniad Anweithgarwch Economaidd)	IACC	£3,000,000	£1,350,000 cyn gweithredu;

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
			£1,250,000 ym mlwyddyn 3; a £450,000 ym mlwyddyn 5
Swyddi a Sgiliau (cyfraniad ôl-16)	Partneriaid hyfforddiant arbenigol a fydd yn cynnwys Grŵp Llandrillo Menai	£7,000,000	£3,150,000 cyn gweithredu; £2,800,000 ym mlwyddyn 3; a £1,050,000 ym mlwyddyn 5
Swyddi a Sgiliau Cyfraniad Cynllunio'r Gweithlu	BCUHB	£100,000	Cyn gweithredu: £50,000 i BCUHB a £500,000 i IACC
Swyddi a Sgiliau (Cronfa Wrth Gefn)	IACC	£2,000,000	Yn daladwy o flwyddyn 3
Swyddi a Sgiliau Cynllun Gweithredu	IACC	Ddim yn berthnasol	Dylid cyflwyno'r cylch gorchwyl i IACC 12 mis cyn gweithredu; i'w sefydlu o'r cyfnod gweithredu ac i redeg drwy'r cyfnod adeiladu
Cynllun Gweithredu'r Gadwyn Gyflenwi	LIC	Ddim yn berthnasol	I'w gyflwyno i LIC 12 mis cyn gweithredu a bydd ar waith drwy gydol y cyfnod adeiladu
Darparu porth cadwyn gyflenwi	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Yn ystod y cyfnod adeiladu
Gwasanaeth Cyflogaeth a Sgiliau Wylfa Newydd	IACC	Ddim yn berthnasol	Dylid cyflwyno'r cylch gorchwyl i IACC 12 mis cyn gweithredu; i'w sefydlu o'r cyfnod gweithredu ac i redeg drwy'r cyfnod adeiladu
Grŵp Ymgysylltu Swyddi a Sgiliau	IACC, yr Ymgeisydd, LIC, GCC, yr Adran Gwaith a Phensiynau (Cymru), Bwrdd	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
	Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a Grŵp Llandrillo Menai		
Prentisiaethau	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Darparu prentisiaethau adeiladu a gweithredu

Atodlen 5 – Llety i Weithwyr

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad ar gyfer Swyddog Llety	IACC	£90,000 a £120,000 yn flynyddol	£90,000 i'w dalu cyn gweithredu ac ym mlwyddyn 1, 2, 3, 7, 8 a 9 a £120,000 i'w dalu ym mlwyddyn 4, 5 a 6
Cyfraniad (Blynyddol) ar gyfer Llety i Weithwyr	IACC	£100,000 yn flynyddol	Cyn gweithredu ac am y chwe blynedd canlynol
Cyfraniad ar gyfer Llety i Weithwyr (Gwella Capasiti)	IACC, GCC a CCBC	£13,750,000 wedi'i rhannu fel a ganlyn: £10,800,000 IACC; £1,350,000 GCC; a £250,000 CCBC	IACC a GCC 10% cyn gweithredu. 45% ym mlwyddyn 1 a 45% ym mlwyddyn 2 CCBC cyn gweithredu £1,350,000 i IACC cyn gweithredu i greu 'cyfraniad ar gadw', y bydd bwrdd trosolwg WAMS (cyn pen 18 mis o weithredu) yn amlinellu rhaglen waith y bydd y cyfraniad ar gadw yn talu ar ei chyfer ac yn cyfarwyddo IACC neu GCC i'w wario'n unol â'r rhaglen
Cronfa Llety (Wrth Gefn)	IACC	£2,250,000	I'w rhyddhau yn ôl yr angen

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Gwasanaeth Rheoli Llety'r Gweithlu (WAMS)	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Cyn gweithredu
Bwrdd Trosolwg WAMS	IACC, yr Ymgeisydd, LIC a GCC	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu
Porth Llety'r Gweithlu	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Cyn gweithredu
Targedau deiliadaeth	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Targed o 100%
Data Monitro Llety	IACC	Ddim yn berthnasol	IACC o'r cychwyn hyd at ddiwedd y cyfnod adeiladu, a'r Ymgeisydd o'r cyfnod gweithredu hyd at ddiwedd y cyfnod adeiladu

Atodlen 6 – Addysg

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad Addysg	IACC	£5,380,000	10% cyn gweithredu; 45% ym mlwyddyn 1 a 45% ym mlwyddyn 2
Cronfa Addysg (Wrth Gefn)	IACC	£500,000	Caiff ei rhyddhau ar sail fformiwla os bydd ymrestriad plant y gweithlu yn rhagori ar 95% o'r capasiti
Strategaeth Addysg	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	I'w chyflwyno i IACC cyn gweithredu
Monitro nifer o blant y gweithlu sy'n ymrestru mewn ysgolion lleol	IACC a'r Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu

Atodlen 7 – Trafnidiaeth

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad ar gyfer Swyddog Trafnidiaeth	IACC	£40,000 yn flynyddol	Cyn gweithredu a thrwy gydol y cyfnod adeiladu
Cyfraniad Trafnidiaeth	IACC	£1,400,000	£700,000 cyn gweithredu a £700,000 ym mlwyddyn 3
Cyfraniad Trafnidiaeth (mesurau lliniaru ychwanegol)	IACC i'w dalu i LIC a GCC	£800,000	£400,000 i IACC mewn 9 rhandaliad blynyddol i'w dalu i GCC a £400,000 i IACC mewn 9 rhandaliad blynyddol i'w dalu i LIC
Cyfraniad Trafnidiaeth (Diogelwch y Ffyrdd)	IACC	£50,000	Cyn gweithredu
Monitro Traffig	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu
Arolwg Amodau	Yr Ymgeisydd ac IACC	I'w gadarnhau – yn amodol ar arolwg amodau	Cyn gweithredu
Grŵp Ymgysylltu Trafnidiaeth	IACC, yr Ymgeisydd, LIC, GCC a HGC	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu a thrwy'r cyfnod adeiladu

Atodlen 8 – Iechyd a Lles

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad Iechyd (Defnydd Cyntaf Gweithlu'r GIG)	BCUHB	£1,216,163	10% cyn gweithredu a 90% ym mlwyddyn 1
Cyfraniad Iechyd (Ail Ddefnydd Gweithlu'r GIG)	BCUHB	£4,041,579	Pan fydd cyfleuster meddygol campws y safle ar waith

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad Iechyd (at Ddefnydd Dibynyddion Gweithlu'r GIG)	BCUHB	£722,770	10% cyn gweithredu a 90% ym mlwyddyn 1
Cronfa Iechyd (Wrth Gefn)	BCUHB	£3,392,373	I'w thalu yn ôl yr angen ac yn amodol ar fformiwla gytûn
Cyfraniad Iechyd (Monitro)	BCUHB	£270,000	Cyn gweithredu
Cynnig ar gyfer Gwasanaeth Fferyllfa	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Cyn cyflwyno cais am ganiatâd ac i'w roi ar waith drwy gydol y cyfnod adeiladu
Cynnig ar gyfer Gwasanaethau Deintydd	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	Cyn cyflwyno cais am ganiatâd ac i'w roi ar waith drwy gydol y cyfnod adeiladu
Gwasanaethau Iechyd ar y Safle	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu hyd at ddiwedd y cyfnod adeiladu
Grŵp Ymgysylltu Iechyd a Lles	IACC, yr Ymgeisydd, LIC, BCUHB, NWASt a PHW	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu hyd at ddiwedd y cyfnod adeiladu

Atodlen 9 – Gwasanaethau Brys

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad at y Gwasanaeth Ambiwlans	NWASt	£1,000,000	£581 cyn gweithredu; £1,631 ym mlwyddyn 1; £12,458 ym mlwyddyn 1; £12,458 ym mlwyddyn 2; £37,755 ym mlwyddyn 3; £91,494 ym mlwyddyn 4; £155,387 ym mlwyddyn 5; £226,695 ym mlwyddyn 6; £232,329 ym mlwyddyn 7; £157,342 ym mlwyddyn 8; £16,523 ym mlwyddyn 9; a £3,669 ym mlwyddyn 10.

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad at y Gwasanaeth Tân	NWFRS	£1,250,000	£50,000 cyn gweithredu; £150,000 ym mlwyddyn 1; £200,000 ym mlwyddyn 2; £200,000 ym mlwyddyn 3; £250,000 ym mlwyddyn 4; £150,000 ym mlwyddyn 5; £100,000 ym mlwyddyn 6; £100,000 ym mlwyddyn 7; a £50,000 ym mlwyddyn 8
Cyfraniad at yr Heddlu	HGC	£10,330,218 ac os bydd y cyfnod adeiladu yn gor-redeg, gellir gwneud taliadau ychwanegol ar sail fformiwla gytûn	£522,627 ac addasiad yr heddlu cyn gweithredu; £819,513 ac addasiad yr heddlu ym mlwyddyn 1; £1,086,399 ac addasiad yr heddlu ym mlwyddyn 2; £1,264,323 ac addasiad yr heddlu ym mlwyddyn 3; £1,442,247 ac addasiad yr heddlu ym mlwyddyn 4 a blwyddyn 5; £1,353,285 ac addasiad yr heddlu ym mlwyddyn 6; £1,086,399 ac addasiad yr heddlu ym mlwyddyn 7; £730,551 ac addasiad yr heddlu ym mlwyddyn 8; £552,627 ac addasiad yr heddlu ym mlwyddyn 9
Grŵp Ymgysylltu â'r Gwasanaethau Brys	HGC, NWFRS a NWAIST (LIC, yr Ymgeisydd ac IACC trwy wahoddiad)	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu
Darparu gwasanaeth tân ac achub a gwasanaeth ambiwlans ar y safle	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	O'r cyfnod gweithredu, yn unol ag Atodiad 1

Atodlen 10 – Adeiladu a Lliniaru Sŵn

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad ar gyfer Sŵn Adeiladu Ysgol Gynradd Cemaes – mesurau insiwleiddio rhag sŵn mewn ystafelloedd dosbarth	IACC	£250,000	Cyn gweithredu

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad ar gyfer Sŵn Adeiladu Eglwys Sant Padrig - mesurau insiwleiddio rhag sŵn	IACC	£250,000	Cyn gweithredu

Atodlen 11 – Yr Amgylchedd a Threftadaeth Hanesyddol

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Taliad Gerddi Cestyll	IACC	£1,000,000	I'w dalu os na fydd yn Ymgeisydd yn gallu cael buddiant tir perthnasol neu ddod i gytundeb â'r tirfeddiannwr i gyflawni elfen Gardd y Dyffryn yng Nghynllun Adfer a Rheoli Gerddi Cestyll
Cynllun Adfer a Rheoli Gerddi Cestyll	IACC	Ddim yn berthnasol	I'w gyflwyno heb fod yn hwyrach na 60 diwrnod gwaith cyn dechrau'r gwaith o fewn deg metr o Erddi Cestyll
Taliad i Dirfeddiannwr Gardd y Dyffryn	IACC	£750,000	I'w dalu os na fydd yr Ymgeisydd yn berchen neu â rheolaeth ddigonol ar Ardd y Dyffryn i'w alluogi i ymgymryd ag elfen Gardd y Dyffryn yng Nghynllun Adfer a Rheoli Gerddi Cestyll
Cyfraniad ar yr AHNE a'r Arfordir Treftadaeth	IACC	£750,000	Cyn pen-blwydd y flwyddyn gyntaf o fod ar waith
Cronfa Lliniaru Amgylcheddol - £243,000 ym mlwyddyn 1 ar gyfer prosiectau cyfalaf a chynnal a chadw i gryfhau gwydnwch Morlyn Cemlyn	IACC	£1,150,000	£243,000 ym mlwyddyn 1 ar gyfer prosiectau cyfalaf a chynnal a chadw i gryfhau gwydnwch Morlyn Cemlyn £400,000 ar gyfer gwaith gwella lleol

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
£400,000			£505,000 i fynd i'r afael ag effeithiau gweledol o adeiladau/gweithredu
Cyfraniad Melin Cafnan a Chynllun Rheoli Cadwraeth	NT	£298,000	Cyn gweithredu
Cyfraniad ar gyfer Byrddau Dehongli Treftadaeth	IACC	£6,000	Cyn gweithredu
Cyfraniad ar gyfer Wardeiniaid Môr-wenoliaid	NWWT	£90,000	Cyn gweithredu
Cyfraniad ar gyfer Swyddog Amgylcheddol	IACC	£40,000 yn flynyddol	Cyn gweithredu ac yn flynyddol drwy gydol y cyfnod adeiladu
Grŵp Ymgysylltu Amgylcheddol	IACC, yr Ymgeisydd, LIC, CNC, NT, NWWT, RSPB	Ddim yn berthnasol	O weithredu drwy gydol y cyfnod adeiladu ac yna ar sail <i>ad hoc</i> nes caiff swm llawn y Gronfa Amgylcheddol ei ddyrannu

Atodlen 12 – Cronfa Gymunedol

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cronfa Gymunedol	IACC	£4,000,000	£200,000 cyn gweithredu; £300,000 ym mlwyddyn 1; £500,000 ym mlwyddyn 2; £500,000 ym mlwyddyn 3; £750,000 ym mlwyddyn 4; £750,000 ym mlwyddyn 5; £400,000 ym mlwyddyn 6; £300,000 ym mlwyddyn 7; £200,000 ym mlwyddyn 8; a £100,000 ym mlwyddyn 9

Atodlen 13 – Swyddogion Ymgysylltu â'r Gymuned

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad ar gyfer Swyddogion Ymgysylltu â'r Gymuned	IACC	£80,000 yn flynyddol	Cyn gweithredu ac yn flynyddol drwy gydol y cyfnod adeiladu
Cyflogi Swyddogion Ymgysylltu â'r Gymuned	Yr Ymgeisydd	Ddim yn berthnasol	2+ CIO cyfwerth ag amser llawn o'r cyfnod gweithredu a thrwy gydol y cyfnod adeiladu, wedyn 1 CIO cyfwerth ag amser llawn pan fydd ar waith

Atodlen 14 – Diogelu

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad blynyddol ar gyfer Swyddog Diogelu – i ariannu 1 gweithiwr cymdeithasol cyfwerth ag amser llawn (neu fesurau diogel eraill, fel y bo'n briodol)	IACC	£40,000 yn flynyddol	Cyn gweithredu ac yn flynyddol drwy gydol y cyfnod adeiladu

Atodlen 15 – Rhwymedigaethau Paratoi a Chlirio'r Safle (SPC)

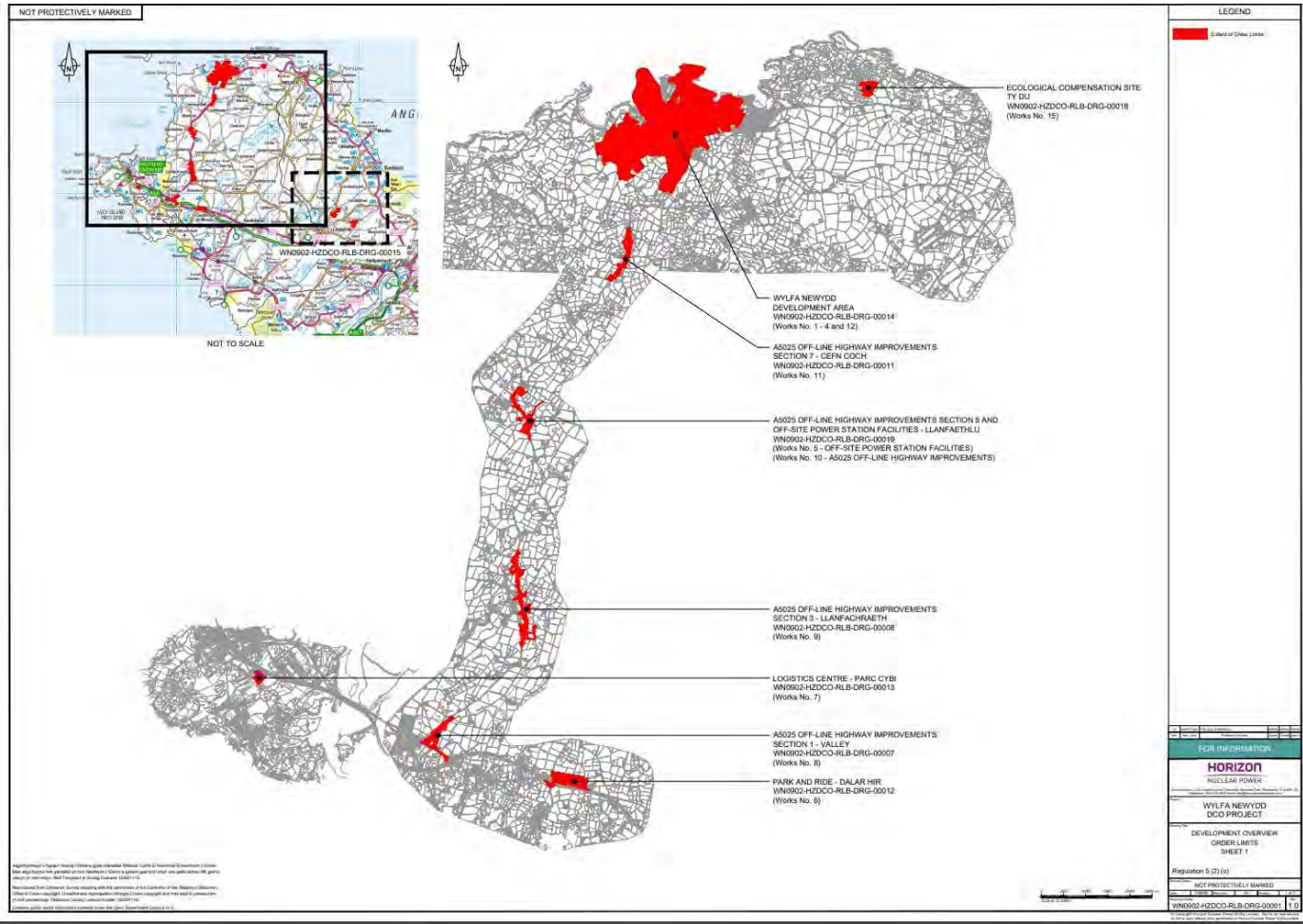
Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad Cydnherthedd Cymunedol SPC	IACC	£1,300,000	Wrth gychwyn
Cyfraniad ar gyfer Swyddog Datblygu Economaidd SPC	IACC	£80,000	Wrth gychwyn
Cyfraniad Amgylcheddol SPC	IACC	£57,000	Wrth gychwyn

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad Treftadaeth ac Archaeoleg SPC	IACC	£90,000	Wrth gychwyn
Cyfraniad ar gyfer cyfleusterau a gwasanaethau lleol SPC	IACC	£100,000	Wrth gychwyn
Cyfraniad PRow SPC	IACC	£40,000	Wrth gychwyn
Cyfraniad Llety SPC	IACC	£180,000	Wrth gychwyn
Cyfraniad Twristiaeth SPC	IACC	£125,000	Wrth gychwyn
Cyfraniad yr Iaith Gymraeg	IACC	£66,000	Wrth gychwyn
Cyfraniad (Monitro) SPC	IACC	£60,000	Wrth gychwyn

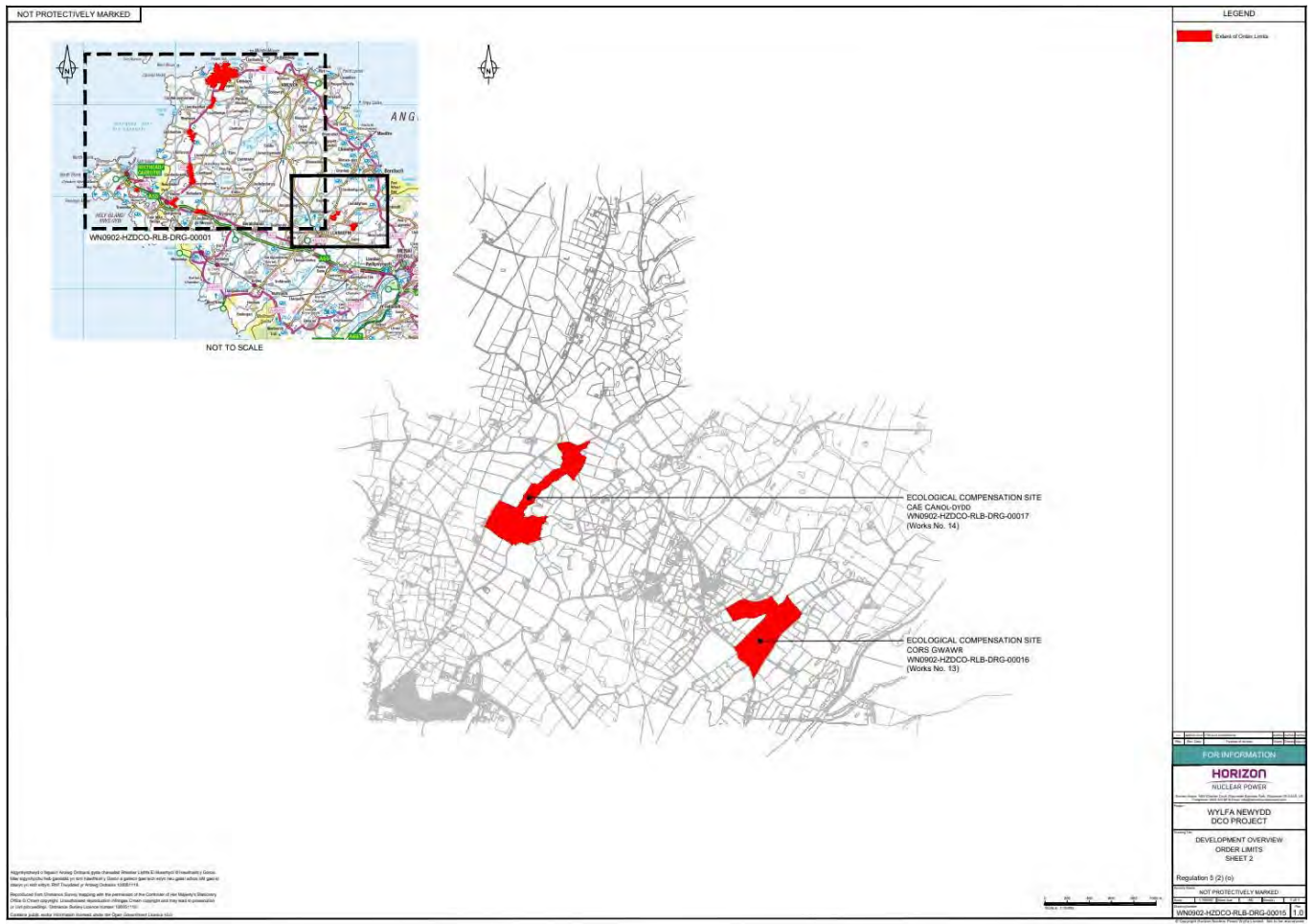
Atodlen 16 – Monitro ac Adrodd ar Gyfraniad Lefel Gwasanaeth

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Atodlen 16 – Monitro ac Adrodd ar Gyfraniad Lefel Gwasanaeth			
Cyfraniad Gweithredu a Monitro (Adeiladu) Blynyddol	IACC	£60,000 yn flynyddol	Cyn gweithredu hyd at ddiwedd y cyfnod adeiladu
Cyfraniad Gweithredu a Monitro (Gweithredu) Blynyddol	IACC	£50,000 (Blwyddyn 1-10) a £30,000 o flwyddyn 11 ymlaen	Ar ddechrau'r cyfnod gweithredol hyd at ddiwedd y cyfnod gweithredol
Cyfraniad Lefel Gwasanaeth Blynyddol	IACC	£500,000 yn flynyddol	Cyn gweithredu hyd at ddiwedd y cyfnod adeiladu

Diben y cyfraniad / mesur	Sefydliad sy'n derbyn	Swm mewn £	Amseriad derbyn
Cyfraniad Monitro Blynnyddol (Gwynedd)	GCC	£15,000	Gweithredu hyd at ddiwedd y cyfnod adeiladu

Atodiad F: Cynllun y Lleoliad

1. ATODIAD G: YSTYRIAETHAU I'R SoS

- 1.1.1. Yn dilyn yr argymhellion a gynhwysir ym Mhennod 21, isod ceir ystyriaethau i'r SoS.

1.2. PENNOD 3 – CYD-DESTUN POLISI A CHYFREITHIOL

- 1.2.1. Dywed Deddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael), yn ddarostyngedig i eithriadau diffiniedig, y bydd cyfraith yr Undeb Ewropeaidd sy'n bodoli hyd at yr adeg ymadael yn parhau mewn grym ac yn cael ei hymgorffori yng nghyfraith y DU. Drafftwyd yr adroddiad hwn ar y sail y caiff cyfraith berthnasol yr Undeb Ewropeaidd (cyfraith amgylcheddol, yn bennaf) ei chynnwys yng nghyfraith y DU ar yr adeg y bydd yr SoS yn penderfynu ar y cais hwn, ac y bydd trefn ddiogelwch gyfwerth yn dyblygu darpariaethau Cytundeb Euratom.
- 1.2.2. Nid yw paragraff 3.8.21 (ein hadroddiad) yn argymhellion yr adroddiad hwn wedi ystyried y newid o ostyngiad o 80% mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr i'r targed 100% sero net a ddeddfwyd gan SI1056 (2019), a ddigwyddodd ar ôl i'r Archwiliad ddod i ben, ac efallai yr hoffai'r SoS ystyried y mater hwn yn y penderfyniad terfynol.

Datganiad Llywodraeth Cymru ynghylch argyfwng hinsawdd (2019)

- 1.2.3. Ar 29 Ebrill 2019, datganodd Llywodraeth Cymru (LIC) fod argyfwng hinsawdd. Er i'r datganiad hwn gael ei wneud ar ôl i'r Archwiliad ddod i ben, efallai yr hoffai'r SoS ystyried y mater yn y penderfyniad terfynol. Crybwyllodd y datganiad brys, ymhlith pethau eraill, fod LIC wedi ymrwymo i helpu meysydd eraill o'r economi i symud yn benderfynol oddi wrth danwyddau ffosil ac atgyfnerthodd ei chefnogaeth i'r polisïau a'r cynigion yn Ffyniant i Bawb.

Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel (2019)

- 1.2.4. Mae'r cynllun hwn yn gosod y sylfeini er mwyn i Gymru weddnewid i fod yn genedl carbon isel. Mae'r cynllun yn amlinellu'r camau a gymerir i dorri allyriadau a chefnogi twf economi carbon isel mewn ffordd sy'n manteisio i'r eithaf ar y buddion ehangach i Gymru. Mae'n amlygu bod Llywodraeth Cymru wedi treulio amser sylweddol ac achub ar gyfleoedd sylweddol i sicrhau y byddai gorsaf bŵer niwclear Wylfa Newydd yn darparu cyflogaeth, hyfforddiant a gwaddol gwerthfawr iawn i Gymru. Er iddo nodi bod y prosiect wedi'i ohirio, mae'n crybwyll pe byddai penderfyniad yn cael ei wneud i fwrw ymlaen, byddai Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod Cymru'n elwa cymaint â phosibl. Mabwysiadwyd Ffyniant i Bawb tua diwedd yr Archwiliad, felly efallai yr hoffai'r SoS ystyried y mater yn y penderfyniad terfynol.

1.3. PENNOD 5 – ANGEN A CHYLLID

- 1.3.1. O ran angen, mae'r ExA yn fodlon bod angen am seilwaith ynni carbon isel (Datganiadau Polisi Cenedlaethol (NPS) EN-1 ac EN-6], y gallai'r Cais helpu i fynd i'r afael ag ef. O ganlyniad, mae'r ExA o'r farn bod yr angen am ynni carbon isel yn bwysig ac yn berthnasol i'r SoS. Fodd bynnag, efallai yr hoffai'r SoS ystyried y pwys yr hoffai ei roi ar y mater hwn yng nghyd-destun WMS (y cyfeirir ato ym mharagraff 1.3.3

Datganiad Cynllunio'r Ymgeisydd [AOO-406]), y Papur Gwyn Ynni sy'n dod i'r amlwg ac unrhyw newidiadau perthnasol mewn amgylchiadau sydd wedi digwydd ers mabwysiadu'r NPSau.

- 1.3.2. Er bod yr ExA yn fodlon y cyfrifwyd yn briodol am hyfywedd ariannol, mae'n amlwg bod materion ariannol, gan gynnwys hyfywedd y datblygiad a gynigir gan yr Ymgeisydd hwn, nad ydynt wedi'u datrys o hyd. Gan y byddai'r materion hyn yn sylfaenol i gyflawnadwyedd y Cais a'r amserlen weithredu, efallai yr hoffai'r SoS lunio barn ynghylch p'un a yw'n debygol y gellir eu datrys yn foddhaol wrth benderfynu ar y Cais.

1.4. **PENNOD 6 - YR AMGYLCHEDD DAEAROL A BIOAMRYWIAETH**

- 1.4.1. Efallai yr hoffai'r SoS ymgynghori â'r Ymgeisydd ac Ymddiriedolaeth Bywyd Gwyllt Gogledd Cymru (NWWT) i ddod o hyd i ateb rheoli hirdymor i gyfrannu at etifeddiaeth y datblygiad ar gyfer y safleoedd lliniaru ecolegol – SoDdGA Pen Carreg, Mynydd Ithel a Chae Gwyn, fel yr awgrym gan NWWT i drosglwyddo perchenogaeth y safleoedd digolledu ecolegol [REP7-015] yn gysylltiedig â gwaddol neu gronfa ymddiriedolaeth i reoli atebolrwyddau neu risgiau parhaus. Ateb posibl fyddai i NWWT ddwyn perchenogaeth yn gysylltiedig â threfniant ariannol.
- 1.4.2. Yn yr un modd, efallai yr hoffai'r SoS ymgynghori â'r Ymgeisydd a NWWT i ddod o hyd i ateb rheoli hirdymor fel cyfraniad i etifeddiaeth y datblygiad ar gyfer safleoedd digolledu'r SoDdGAu.
- 1.4.3. Efallai yr hoffai'r SoS ddiwygio Cod Ymarfer Adeiladu Wylfa Newydd (WNCocP) i gynnwys mesur sy'n ei gwneud yn ofynnol i gynnal Archwiliadau Cydymffurfiaeth Ecolegol.
- 1.4.4. Pe byddai'r Gorchymyn yn cael ei wneud, byddai angen llinell atgyfnerthu neu amgen i gysylltu â'r Grid Cenedlaethol er mwyn i gapasiti cynhyrchu llawn yr orsaf newydd fwydo'r grid a, bryd hynny, byddai angen ystyried effeithiau cronus y ddau brosiect ar y wiwer goch. Byddai'r effeithiau penodol yn dibynnu ar natur a dyluniad y llwybr cysylltu.

1.5. **PENNOD 7- CANFYDDIADAU A CHASGLIADAU YN YMWNEUD AG ASESIAID RHEOLIADAU CYNEFINOEDD (HRA)**

- 1.5.1. Wrth ymateb i bryderon Gweriniaeth Iwerddon ynghylch effeithiau cyfunol posibl ar forfilod â phwll glo arfaethedig gorllewin Cymbria, mae'r ExA yn cynghori y byddai effeithiau cyfunol yn annhebygol, ond mae'n awgrymu efallai yr hoffai'r SoS gadarnhau hynny â'r cyrff perthnasol. Ateb posibl fyddai adolygu cyflwyniad Gweriniaeth Iwerddon [AS-0153], trafod â'r cyrff perthnasol ac asesu'r effeithiau.

- 1.5.2. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn nodi mai'r SoS ddylai benderfynu a ddylid sicrhau mesurau lliniaru drwy'r DCO yn ogystal â'r drwydded forol.
- 1.5.3. Mae'r ExA yn awgrymu y dylai'r SoS ddiwygio'r MWSCoCP i'w gwneud yn ofynnol bod cynllun rheoli mesurau lliniaru morol manwl yn cael ei gyflwyno, yn unol ag arweiniad JNCC, i'w gymeradwyo gan awdurdod cyflawni mewn ymgynghoriad â CNC.
- 1.5.4. O ran INNS morol, mae CNC yn awgrymu y dylai'r SoS benderfynu a ddylid sicrhau asesiad risg bioddiogelwch manwl hefyd fel rhan o'r DCO yn ogystal â'r drwydded forol.
- 1.5.5. Mae'r ExA o'r farn nad oes ganddo dystiolaeth ddigonol i benderfynu ar effeithiau ansawdd aer gweithredol, ac mae'n cynghori'r SoS y dylai'r mater hwn gael ei ystyried â CNC er mwyn ei ddatrys drwy'r broses drwyddedu.
- 1.5.6. Mae'r ExA yn cydnabod mai'r SoS ddylai ystyried goblygiadau'r angen a safleoedd amgen ar lefel genedlaethol. Mae'r ExA o'r farn nad yw'r Ymgeisydd wedi dangos yn ddigonol nad oes unrhyw ddewis arall i'r prosiect. Mae'r ExA yn awgrymu i'r SoS bod cydbwysedd rhwng hyfywedd economaidd a'r angen i warchod nodweddion môr-wenoliaid yr AGA. Ateb posibl fyddai i'r SoS gynnal Asesiad Cam 3 o Atebion Amgen i'r HRA ac Asesiad Cam 4 lle nad oes unrhyw atebion amgen yn bodoli a lle mae effeithiau niweidiol o hyd yn yr HRA.
- 1.5.7. Mae'r ExA yn awgrymu, os yw'r SoS yn bwriadu derbyn Rhesymau Hanfodol er Budd Cyhoeddus Tra Phwysig (IRoPI), y dylai gofyniad drafft yr ExA gael ei gynnwys yn y DCO, ac efallai yr hoffai'r SoS ymgynghori â'r Ymgeisydd, CNC a Sefydliadau Anllywodraethol Amgylcheddol (eNGOs) i ddiwygio'r Strategaeth Digolledu Môr-wenoliaid.
- 1.5.8. Mae'r ExA yn argymhell y gall yr SoS ddod i gasgliad o ddim AEoI ar gyfer Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACau) sydd â nodweddion cymwys mamaliaid môr yn amodol ar sicrhau'r mesurau lliniaru perthnasol yn y DCO. Mae dim AEoI ar gyfer ACA Bae Cemlyn yn amodol ar ddatrys ansawdd aer gweithredol, fel y nodir uchod. Fodd bynnag, o ran Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) Môr-wenoliaid Ynys Môn, mae'r ExA yn argymhell na ddylai'r SoS ddod i'r casgliad y gellir eithrio AEoI.
- 1.5.9. Mae'r ExA yn cynghori'r SoS nad yw'r Ymgeisydd wedi dangos bod rhesymau hanfodol er budd cyhoeddus tra phwysig y dylai'r datblygiad fynd rhagddo. Ateb posibl fyddai i'r SoS gynnal Asesiad Cam 3 o Atebion Amgen i'r HRA ac Asesiad Cam 4 lle nad oes unrhyw atebion amgen yn bodoli a lle mae effeithiau niweidiol o hyd yn yr HRA.

1.6. PENNOD 8 – MATERION ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL

- 1.6.1. Ym mharagraff 8.9.9, roedd yr ExA yn argymhell er mwyn sicrhau bod nifer y gweithwyr adeiladu sy'n aros mewn llety yn y sector twristiaeth yn bodloni'r lefelau a aseswyd yn yr ES, efallai yr hoffai'r SoS ymgynghori â'r Ymgeisydd a LIC i gynnwys gofyniad newydd yn y DCO sy'n rhoi cap ar nifer y gweithwyr sy'n gallu aros mewn llety yn y sector twristiaeth i 1,100.

1.7. PENNOD 9 – YR AMGYLCHEDD HANESYDDOL

1.7.1. Efallai yr hoffai'r SoS gael cadarnhad gan LIC, Cyngor Sir Ynys Môn (IACC) a Gwasanaeth Archaeoleg a Chynllunio Gwynedd (GAPS) y bydd archwiliad archaeolegol ôl-cloddio Ardal Ddatblygu Wylfa Newydd (WNTA) yn cael ei gwblhau i gadarnhau mesurau lliniaru yn erbyn niwed a cholled sylweddol. Os na chaiff ei gadarnhau, efallai yr hoffai'r SoS ystyried p'un a gwnaed achos ar gyfer amgylchiadau hollol eithriadol.

1.7.2. Mae'r ExA yn awgrymu efallai yr hoffai'r SoS ystyried disodli Gofyniad SPC8 â'r canlynol:

"(1) Ni fydd unrhyw ddatblygu'n mynd rhagddo yn WNTA nes caiff rhaglen o waith archaeolegol ei rhoi ar waith yn unol â chynllun archwilio ysgrifenedig a gyflwynwyd ac a gymeradwywyd gan IACC, mewn ymgynghoriad â CADW.

(2) Ni fydd unrhyw ddymchwel neu ddatblygu'n mynd rhagddo, heblaw'n unol â'r cynllun archwilio ysgrifenedig a gymeradwywyd dan baragraff (1), oni chaiff ei gymeradwyo gan IACC.

(3) Ni chaiff Uned 2 ei chomisiynu nes bydd archwiliad safle ac asesiad ar ôl archwilio wedi'u cwblhau'n unol â'r rhaglen a amlinellir yn y cynllun archwilio ysgrifenedig a gymeradwywyd ym mbaragraff (1), a nes y sicrhawyd darpariaeth i ddadansoddi, cyhoeddi a lledaenu canlyniadau a deponiad wedi'i archifo".

1.7.3. Mae'r ExA yn nodi pe byddai'r Prosiect Cysylltu yn cael ei ddwyn ymlaen yn y dyfodol, efallai yr hoffai'r SoS roi ystyriaeth ofalus i unrhyw effaith ar ddiben treftadaeth Coetir Dyluniedig a all godi yn sgil unrhyw gynigion newydd.

1.8. PENNOD 10 – ADNODDAU DŴR

1.8.1. O ran corff dŵr daear eilaidd Ynys Môn, cytunodd yr Ymgeisydd a CNC y byddai angen i'r SoS, LIC a CNC benderfynu a ddylai mesurau lliniaru manwl a sicrhau drwy drwydded tynnu dŵr gael eu rheoli drwy ofyniad yn y DCO hefyd. Mae'r ExA yn awgrymu, gan fod y mesurau lliniaru i fodloni Erthygl 4(7) wedi'u sicrhau'n ddigonol yn y DCO, nad oes angen i'r SoS, LIC na CNC ychwanegu unrhyw ofynion ychwanegol, sy'n fater i'r SoS a LIC wneud penderfyniad yn ei gylch.

1.8.2. Mae'r ExA yn cynghori'r SoS y byddai rhanddirymiad dan Erthygl 4(7) yn gyson â gweithredu deddfwriaeth amgylcheddol gymunedol arall ac yn gwarantu'r un lefel o warchodaeth â deddfwriaeth bresennol yr UE.

- 1.8.3. Efallai y bydd yr SoS yn mynnu WN2 i gynnwys gofyniad i IACC gymeradwyo cynllun draeniad adeiladu, yn hytrach na'u cael er gwybodaeth yn unig.

1.9. PENNOD 12 – NEWID YN YR HINSAWDD

- 1.9.1. Mae'r ExA yn tynnu sylw'r SoS at y ffaith y disgwylir setiau a modelau data manylach o ragamcanion 2018 yn 2019, ac efallai y dylid eu hystyried wrth benderfynu ar y Cais hwn drwy adolygu modelau'r Ymgeisydd ar sail data ychwanegol.

1.10. PENNOD 13 – TIRWEDD AC EFFEITHIAU GWELEDOL

- 1.10.1. Efallai yr hoffai'r SoS ystyried newid geiriad Egwyddor Dylunio 50 yng Nghyfrol 2 y Datganiad Dylunio a Mynediad: [REP8-044] drwy ychwanegu: *"Bydd lliw gorffeniadau'r MOLF yn ceisio cydweddu â lliwiau'r brigiadau arfordirol naturiol. Bydd ffocws penodol ar ddylunio lle mae ymylon y strwythur gwneud yn cyfarfod â thirffurf naturiol yr arfordir er mwyn helpu'r datblygiad i gydweddu a chysylltu â'r arfordir"*.

1.11. PENNOD 17 – TRAFFIG A THRAFNIDIAETH

- 1.11.1. Mae'r ExA yn awgrymu efallai yr hoffai'r SoS ddiwygio'r Strategaeth Rheoli'r Gweithlu i amlinellu'r camau y byddai'r Ymgeisydd yn eu cymryd o ran achosion a gadarnheir o barcio anghyfreithlon, a cheisio diwygio'r WNCOP i grybwyll y caiff camau disgyblu angenrheidiol eu nodi, eu rhoi ar waith a'u hadrodd i IACC cyn pen 5 diwrnod.
- 1.11.2. Mae'r ExA yn argymhell y dylai'r SoS gadarnhau â'r Ymgeisydd a LIC y ffigurau a ddefnyddiwyd i fodelu cyffordd y cyfleuster Parcio a Theithio ac, yn amodol ar ganlyniad y cadarnhad hwn, diwygio gofynion PR5 i fynd i'r afael â phryderon LIC.
- 1.11.3. Mae'r ExA yn argymhell y dylai'r SoS ystyried diwygio adran 5.4 y WNCOP i gadarnhau na fyddai unrhyw AIL yn gysylltiedig â Gwaith Rhif 12.
- 1.11.4. Mae'r ExA yn argymhell y caiff Gofyniad WN1 ei ddiwygio i'w gwneud yn ofynnol i gyflwyno manylion ar gyfer y man troi amgen, sy'n ofynnol gan IACC, i'w cymeradwyo.

1.12. PENNOD 18 – MATERION ERAILL

CYSYLLTIAD Â'R GRID

- 1.12.1. Mae diffyg eglurder ynghylch dyluniad, cost ac amseriad cyflawni gan nad oes caniatâd ar gyfer y gwaith i uwchraddio'r cysylltiad â'r grid. Felly, efallai yr hoffai'r SoS ystyried y pwys i'w roi yn niffyg y gwaith cysylltu â'r grid sydd ei angen i alluogi'r datblygiad arfaethedig i wneud ei gyfraniad bwriadedig i'r cyflenwad trydan.

1.13. PENNOD 20 – CAFFAEL GORFODOL A MATERION CYSYLLTIEDIG

- 1.13.1. Bydd y cwestiwn ynghylch p'un a yw'r amodau yn a122 PA2008 ac amcanion arweiniad DCLG wedi'u bodloni ai peidio yn dibynnu ar gasgliad yr SoS ynghylch rhoi'r caniatâd y gofynnir amdano. Pe byddai'r Cais yn cael ei gymeradwyo, efallai yr hoffai'r SoS ystyried rheidrwydd caffael gorfodol a meddiant dros dro, a goblygiadau'r pwerau a gynigir gan y dDCO o ran Hawliau Dynol; p'un a fyddai'r darpariaethau amddiffynnol yn Atodlen 15 yn bodloni'r materion a amlinellir yn a127 PA2008; a ph'un a fyddai dileu neu dynnu hawliau neu gyfarpar Ymgwymerwyr Statudol yn cydymffurfio ag a138 PA2008.
- 1.13.2. Ar ddiwedd yr Archwiliad, nid oedd yr Ymgeisydd, [REDACTED] ac [REDACTED] wedi dod i gytundeb ynghylch darpariaethau amddiffynnol.
- 1.13.3. Efallai yr hoffai'r SoS benderfynu a yw'r cynnig yn bodloni'r amodau a'r profion cyfreithiol a amlinellir yn y bennod CA, ac sydd wedi'u crynhoi yn adran 7 y bennod CA.
- 1.13.4. Mae angen i'r SoS lunio barn ynghylch p'un a yw'r darpariaethau amddiffynnol ar gyfer [REDACTED] ac [REDACTED] sydd wedi'u cynnwys yn Atodlen 15 y dDCO [REP10-06], fel yr argymhellir gan yr ExA, yn briodol os yw'r SoS o'r farn y dylid rhoi caniatâd ar gyfer y datblygiad arfaethedig.

1.14. PENNOD 21 – GORCHYMYN CANIATÂD DATBLYGU DRAFFT A MATERION CYSYLLTIEDIG

- 1.14.1. Mae'r ExA yn argymhell y dylai'r SoS ystyried diwygio PW5(1) i ddileu'r cyfeiriad at Waith Rhif 12, gan fod yr ExA o'r farn y byddai angen arolygon cyn dechrau o Rywogaethau a Warchodir gan Ewrop ar gyfer y gwaith hwn.
- 1.14.2. Os bydd yr SoS o'r farn bod angen cyfyngiad uchder yn y lleoliad Parcio a Theithio, mae'r ExA yn argymhell y dylid dileu Gwaith Rhif 6 o'r diffiniad o gychwyn yn y DCO (paragraff j) a rhoi yn yr is-CoCP Parcio a Theithio na ddylai unrhyw adeiladau dros dro fod yn uwch nag un llawr.
- 1.14.3. Roedd IACC yn dadlau bod Atodlen 19 yn rhoi cyfleoedd cyfyngedig iddo ymgynghori ar unrhyw newidiadau arfaethedig i ddogfennau cymeradwy, naill ai â'r cyhoedd neu randdeiliaid. Roedd yn cynnig y dylai'r Ymgeisydd gynnal ymgynghoriad ar y manylion am unrhyw newid arfaethedig, ac y dylid cyflwyno adroddiad cryno ar yr ymgynghoriad a gynhaliwyd a'r ymateb i'r ymgynghoriad hwnnw i'r awdurdod cyflawni ac, os nad oedd manylion yr ymgynghoriad yn adlewyrchu'r ymatebion i'r ymgynghoriad, y rhesymau am hynny [REP2-218].
- 1.14.4. Erbyn Terfyn Amser 5, ar ôl trafodaethau yn ail ISH y DCO, cynhwysodd yr Ymgeisydd ddrafft i'w gwneud yn glir y gallai IACC ymgynghori ag unrhyw ymgynghorai statudol y mae o'r farn ei fod yn berthnasol wrth ystyried cais i gyflawni is-baragraff 1(3) [REP5-006].